ANNALES CAMALDULENSES
TOMUS QUINTUS.

ANNALES CAMALDULENSES ORDINIS SANCTI BENEDICTI

Quibus plura interseruntur tum ceteras Italico-monasticas res, tum historiam Ecclesiasticam remque Diplomaticam illustrantia.

D. JOHANNE-BENEDICTO MITTARELLI ABBATE
& D. ANSELMO COSTADONI

Presbyteris & monachis e Congregatione Camaldulensi Auctoribus.

TOMUS QUINTUS.

Complectens res gestas ab anno Christi M. CC. LI. ad annum M. CCC. L.

Ad fidem MONUMENTORUM & VETERUM CHARTARUM,
quæ APPENDICEM constituunt.

VENETIIS, MDCCLX.
Ære Monasterii Sancti MICHAELIS DE MURIANO.

Prostant apud Jo. BAPTISTAM PASQUALI.
SUPERIORUM VENIA ET PRIVILEGIO.

CELSISSIMO. ET. REVERENDISSIMO

S. R. I. PRINCIPI

CHRISTOPHORO

DEI. ET. APOSTOLICAE. SEDIS. GRATIA

SANCTAE. METROPOLITANAE. VIENNENSIS. ECCLESIAE

ARCHIEPISCOPO

TRIDENTINAE. ATQVE. BRIXINENSIS

CATHEDRALIVM. ECCLESIARVM. CANONICO

ET. AD. SANCTOS. AEGIDIVM. ET. LEONARDVM. PRIORI

E. COMITIBVS. DE. MIGAZZIIS

DE. VAL. ET. SONNENTHVRN

SACRARVM. CAESAREARVM. MAIESTATVM

ACTVALI. INTIMO. CONSILIARIO

PRAESVLI. SAPIENTIA. PIETATE. PRVDENTIA. SPECTATISSIMO

LITERARVM. SCIENTIARVMQVE. CVLTORI. FAVTORI.

Johannes-benedictus Mittarelli Abbas & Anselmus Costadoni Presbyteri & Monachi Camaldulenses.

CUm id consilii ceperimus, CHRISTOPHORE CELSISSIME & REVERENDISSIME PRINCEPS, ut Annalium nostrorum Camaldulensium frontibus nomi-

na praefigeremus praestantissimorum, principumque Virorum, qui vel spirituale, vel temporale jus dicerent in iis imperiis, regnis & provinciis, in quibus, post primum Occidentalis plagae antesignanum, monachorumque institutorem sanctissimum BENEDICTUM, haud dissimili ratione beatissimus proto-parens noster ROMUALDUS sociali foedere conversationem utramque coenobiticam & eremiticam conjunxit, alte menti nostrae jam ab ipsis concepti operis initiis sedit votum, ut in florentissimis Germaniae regnis insignem aliquem nobis compararemus Maecenatem, qui nostros qualescumque humiles labores benignissimo, validissimoque omine & nomine exciperet, confoveret, patrocinaretur. Quando autem primum innotuit, AMPLISSIME HIERARCHA, Te ex Vacciensibus infulis, plausu & gratulatione omnium bonorum, ab Augustissima MARIA THERESIA anno M.DCC.LVII. postulatum, admotum & inauguratum in sanctae Metropolitanae Viennensis ecclesiae Archiepiscopum, de Te statim cogitavimus, de Te nimirum, quem, praeter nobilissimi aviti sanguinis COMITUM MIGAZZIORUM decorem, & praeter conspicuos honores, quibus illustraris, excellentissimae virtutes, literarum scientia insignis, & pietas maxime suspicienda exornant. Ad tam eminen-

tem

tem dignitatem Te provexerunt veri, non fucati meriti gradus, quos exponere gestiremus, nisi ad aliarum virtutum cumulum accederet summa illa animi Tui moderatio, qua laudes omnes detrectas, spernis, nihili facis. Exploratissimum tamen nobis est UMBERTUM MIGAZZIUM seculo XIII. Dominum magnae partis territorii de Pedesina Vallis-tellinae in dioecesi Comensi gavisum fuisse jure venarum metallorum, quod tunc temporis regale rarissimum erat, & paucis potentioribus concessum; GUILLIELMOS MIGAZZIOS, eorumque filios & nepotes illustrissima iniisse connubia cum familiis celebrioribus earum partium, testibus tabulis ultra quadraginta fundationum, divisionum, investiturarum, quas servat chartophylacium nobilis equitis de Fontana in oppido Morbegnio Vallis-tellinae; ipsorum praeterea posteros, impellentibus patriae calamitatibus, se in vicinam Vallem-solis episcopatus Tridentini recepisse, ubi novis contractis nobilissimis affinitatibus, tandem anno M.DCC.XIV. ex VINCENTIO MIGAZZIO & BARBARA Baronissa PRATI Segunzani Domina in lucem es effusus. Praeterimus Tuam sancte institutam primaevam aetatem, Theologicas, Canonicasque theses strenue triplici certamine propugnatas in Germanico almae Urbis Apollinariano

collegio, ſed ſilentio obducere neſas eſſet eloquentiſſimam, elegantiſſimamque Latinam a Te ſcriptam & pronunciatam Orationem anno M. DCC. XXXXI. in funere CAROLI VI. ad MARIAM THERESIAM Hungariae & Bohemiae Reginam typis Romanis editam. Hinc optima illa ingeniorum & meritorum inveſtigatrix Regina primum Te pro Magno-Ducatu Etruriae una cum Auguſtiſſimo Viro ſuo Imperialem actorem in Urbe conſtituit, dein Intimum Conſiliarium, Miniſtrumque Plenipotentiarium ad Matritenſem aulam deſtinavit, poſtremo ad Urbem iterum, officium ibidemuncturum Auditoris ſacrae Rotae, reſtituit, in quibus muneribus obeundis Te prudentia, dexteritate, ſcientia politicorum negotiorum, cognitione & peritia legum Canonicarum & Civilium talem praeſtitiſti, ut amorem aeſtimationemque omnium ordinum Tibi conciliaveris, praeſertim in Romana omnium capite Urbe. In qua ad altiores gradus aſcendiſſes, niſi requirente Alſatiae Cardinale, eadem Clementiſſima Domina MARIA THERESIA Te anno M. DCC. LI. in Cardinalis coadjutorem & ſucceſſorem dediſſet Primatialis in Belgio Mecklinienſis Archiepiſcopatus. Sed Deus Optimus Maximus Te ad alia evocabat; paſtore carente eccleſia Vaccienſi ex Flandria in Hungariam

ad

ad eam cathedram implendam aſſumeris, ex qua etiam, ſi publicis dynaſtarum ſuffragiis demandata fuiſſet electio, ad Archiepiſcopatum Strigonienſem Hungariae Primatu gaudentem non ita multo poſt evectus fuiſſes; ea ſaltem erant cleri, magnatum, populique voces & vota. Verum enim vero carus Tu, acceptuſque inter primos Summis Principibus Regnantibus permiſſus non es longe eſſe ab urbe Regia; dum enim ii conſilia Tua ſapientiſſima excipiunt, Te penes ſe habere geſtiunt; dum caritatem Tuam erga pauperes, egenos, infirmos, ceterarumque rerum indigos ſuſpiciunt, fructus hos augeri gaudent in ſua florentiſſima metropoli, & dum zelum Tuum in reſarcienda eccleſiaſtica diſciplina, in Clericali ſanctitate exigenda, in ſtudiis ſacrarum Literarum promovendis, in erudiendis populis ex publico ſuggeſtu compertum habent, hunc ſuccreſcere malunt intra domeſticos nobiliſſimae urbis ſuae Viennenſis parietes. Libenter heic loci excurreremus in ceterarum virtutum Tuarum laudes, benignitatem, miſericordiam, pietatem, manſuetudinem, humilem animi Tui demiſſionem, ſed inſigni modeſtiae Tuae obſecundamus.

Juſtiſſimum tamen credimus, ut congregationis noſtrae tum monaſticae, tum eremiti-

miticae verbo grates rependamus Tibi, & per Te Germanicis regnis pro eximiis beneficiis ab ipſo Camaldulenſis inſtituti exordio collatis in utriuſque vitae aſcetas. Memoramus in primis illud generoſiſſimae regiae magnificentiae monumentum, quo ſanctiſſimus STEPHANUS primus Regni Hungarici Chriſtiani fundator & APOSTOLUS monaſterium ſancti Petri ad Vincula in agro Ravennate, quod plurimis ſeculis incoluimus, a fundamentis erexit pro hoſpitibus & peregrinis Hungaris ad Romana limina pergentibus excipiendis, abbate eo loci & monachis conſtitutis, & dote viginti-quinque marcharum puri argenti de camera regia aſſignata, conſecrataque eccleſia manibus ſanctiſſimi Martyris & Epiſcopi eccleſiae Moriſienſis GERARDI SAGREDI. Meminimus, quo prompto animo idem primus religionis Hungaricae flos Chriſtianiſſimus STEPHANUS *tempore*, ait Cartuitius, *quo audita fama boni rectoris, multi ex terris aliis canonici & monachi ad ipſum, quaſi ad patrem, confluebant*, exceperit e regno Poloniae ſanctos viros ROMUALDI diſcipulorum cultores ANDREAM, & BENEDICTUM SVERARDOS, quos poſtea auſteritate vitae, extrema ſolitudine, ſanctimonia & martyrii gloria inſignes, in Patronos ſibi aſcivere plures Hungarici regni populi. Quo eodem tempore, niſi evi-

denti

denti inſigni miraculo non licuiſſet, idem parens noſter ROMUALDUS regnum hocce penetraſſet . ROMUALDUS enim poſt ſanctiſſimi Pragenſis & Gneſnenſis Archiepiſcopi ADALBERTI caedem , qui primus Pannonicas oras illuſtravit , *audiens quod beatiſſimus vir* BONIFACIUS , alter ex illuſtrioribus diſcipulis ſuis , quem in Adalbertino Perei inſulae coenobio eruditum ad Apoſtolatum in Gentes tranſmiſerat , *martyrium ſuſcepiſſet* , *nimio deſiderii igne ſuccenſus*, *ut pro Chriſto ſanguinem funderet*, *Hungariam mox ire diſponit* , *&* *licentia ab Apoſtolica ſede ſuſcepta* , *& duobus ſuis diſcipulis* GREGORIO *&* INGELBERTO *in Archiepiſcopos conſecratis* , *cum viginti-quatuor fratribus iter arripuit*, teſte S. Petro Dam. Verum Deus, qui ROMUALDUM Italiae potius ſaluti deſtinaverat , *cum Pannoniae fines jam attigiſſet* , *repente languore correptum ulterius ire non* ſivit , relinquere coactum ibidem, praeter duos Archiepiſcopos , quindecim ex iiſdem monachis , qui tum illuſtria pro Chriſti fide ſubiere certamina , tum eremiticam & ſingularem vitam in Hungariae regno propagarunt uſque ad tempora EUSEBII Strigonienſis canonici , qui collectos eremitas ex montibus & ſpeluncis ad urbes deduxit, novo inſtituto Paullinorum patrum ſodalitio ſeculo XIII. Hinc

ſapien.

ſapientiſſimi patres in ſynodo Pazmaniana congregati jure merito teſtati fuere *jam ab initiis ſuis Camaldulenſe inſtitutum incorporatum* fuiſſe *in Hungarico regno*.

Nil proinde mirum, ſi poſtremis temporibus ad promerendam augendamque Camaldulenſium gratitudinem largioribus benefactis, & Majorum ſuorum veſtigia ſecuti FERDINANDUS II. & CAROLUS VI. ſacrae memoriae Imperatores, pluresque Epiſcopi, Principesque viri Hungarici, Camaldulenſes jamdudum extorres jure poſtliminii donaverint & revocaverint. Ipſe enim FERDINANDUS II. fundator extitit eremi ſancti Joſeph in Kallenberg, ipſamque privilegiis & exemptionibus praeclaris ditavit. CAROLUS VI. optime fuit meritus de eremis Lechnicz, Zobor, Landſee & Maik. Ipſorum viventium FRANCISCI & THERESIAE Imperatorum Clementiſſima Majeſtas non dedignatur effectus ſuae munificentiae & benignitatis effundere in conſodales noſtros ſibi ſubditos, non in regnis dumtaxat Germanicae & Hungaricae nationis, ſed etiam in Magno Etruriae Ducatu, & in provincia Lombardiae. Epiſcopi vero, BLASIUS IAKLIN Nitrienſis, qui in eremum montis Zobor Camaldulenſes Montis-coronae eremitas reſtituit; LADISLAUS MATYASOVVS-

ZKY

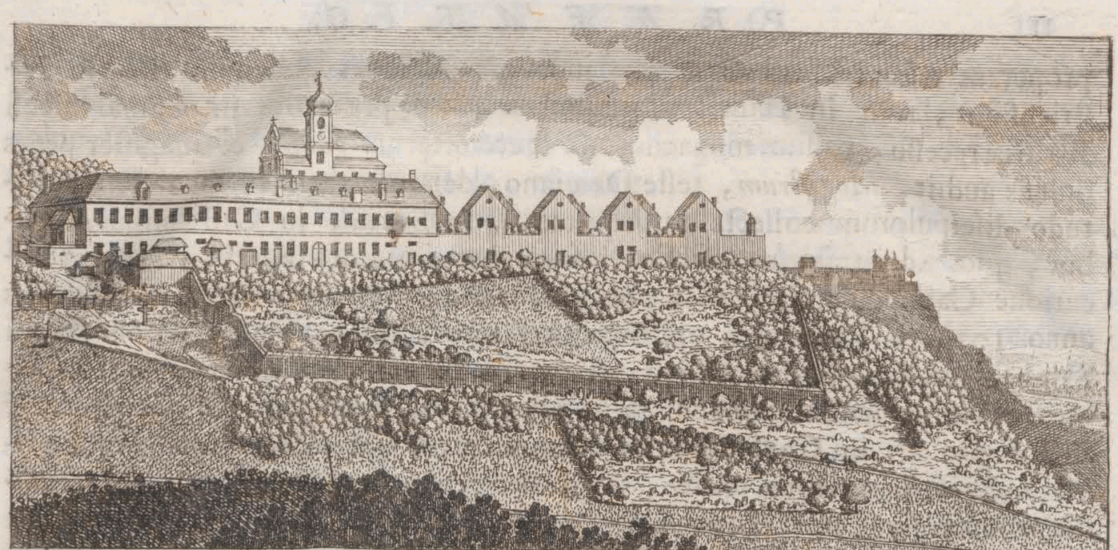
ZKY alter Nitrienſis Epiſcopus , qui eremum Rubri-clauſtri in valle Lechnicz comitatus Sepuſienſis , triginta-mille florenis e manibus laicorum , ad quos devenerat , redemit , quam teſtamentariis tabulis ſuis Monte-coronenſibus eremitis legavit ; Nobiliſſimi demum viri PAULUS ESZTERHAZY religioſiſſimus Princeps , qui aliam eremum apud arcem Landſee in comitatu Sopronienſi aedificavit & dotavit ; JOSEPH ESZTERHAZY , qui ſpecioſiſſimam ſolitudinem Maik in dioeceſi Jaurinenſi prope Albam-regalem excitavit, quam ADAM ZICZI largis proventibus auxit . Omnes hos , ſed praeſertim Kallenbergenſes & Maikenſes conſodales Tu , PRAESTANTISSIME HIERARCHA & PRINCEPS , beneficiis auges, cumulas , locupletas.

Verum , quo nos ex praeconii Tui officiis , quae initio propoſueramus , ſermo deduxit ? Haec ſcilicet attigimus , ut grati animi noſtri ſenſus exprimeremus , quos erga excelſos pientiſſimoſque Viros ſervamus , nec noſmetipſos continere valuimus , ſpecioſiſſima data opportunitate . Excipe itaque , CELSISSIME & REVERENDISSIME PRINCEPS , ſi non mavis debitas laudes Tuas , ſaltem debita obſequia noſtra , & dum benigna hilarique fronte Annales Camaldulenſes admittis, nos , to-

tum-

tumque monachorum & eremitarum Camaldulensium coetum inter obsequentissimos, addictissimosque famulos Tuos, gloriaeque Tuae sedulos admiratores recense.

Venetiis ex monasterio sancti Michaelis de Muriano Kalendis januarii M. DCC. LX.

Eremus Cæsarea S. Josephi in Kalenberg prope Viennam. S. Kleiner fec.

IN TOMUM QUINTUM
ANNALIUM
CAMALDULENSIUM
PRÆFATIO.

PRODIT quintus Annalium Camaldulensium tomus ab anno Christi M. CC. LI. ad M. CCC. L. centum annorum historiam complectens. Quod in superioribus tomis egimus, agimus etiam in præsenti, & aliqua proloquimur DE VARIIS PRÆLATIONUM GENERIBUS, EARUMQUE DENOMINATIONIBUS, quæ apud Camaldulenses obtinuere; sed pressius & quantum satis sit ad assequendam onomasticam veteris & novæ politiæ Camaldulensis cognitionem, quæ tum ad historiæ, tum ad statutorum ejus congregationis notitiam conducat. Neque enim heic loci disserere animus est de priorum generalium, aut abbatum Camaldulensium officio & auctoritate; facili enim compendio ipsorum jura novimus lectione tum apostolicarum bullarum, passim in Appendicibus editarum, tum lectione Constitutionum Camaldulensium, quas collectas dabimus in Appendice ad sextum tomum; eorumdem præsulum facta Camaldulensi historiæ jam inspersa lectores idipsum edocent. Nonnulla tamen attingimus de ceteris officiis seu magistratibus introductis, usuque receptis in Camaldulensi congregatione; sed potissimum unico conspectu ante oculos ponimus multiplices appellationes, honorificos etiam titulos, quibus vel se Camaldulenses antistites, vel eos alii cohonestarunt, ipsissima verba congerentes, quæ leguntur in copiosissimo veterum monumentorum thesauro, qui publici juris factus extat in Appendice cujuslibet tomi Annalium. Ex iis denominationibus aliquæ communes cum ceteris Benedictini ordinis ascetis, aliquæ vero singulares; utrasque tamen non injucundas legentibus futuras speramus.

I. De parente Romualdo.

ET ut a prioribus Camaldulensibus (quod primum officium viguit) exordium sumamus, postquam almus parens ROMUALDUS exacto triennio in monastica Classensis abbatiæ palæstra, animum adjecit, ut mirabili fœdere cœnobialem & eremiticam vitam copularet, ad Veneta primum

properans æstuaria, ad Gallicanæ inde oræ regiones, demum tum in Histriensibus, tum in Italicis solitudinibus, sed præsertim in Camaldulensi Etruriæ recessu, passim monachorum & eremitarum parens & magister penes omnes audiit. *Magistrum*, teste Damiano, denominabant Romualdum multitudo discipulorum collecta in Aquitania, in Sitria, in Calliensibus faucibus, quos ad utramque ascesim informabat; attenta autem recenti ædificatione Camaldulensis lauræ, *pius eremitarum pater* appellatur Romualdus anno 1027. a Theodaldo episcopo Arretino, cui consonant chronographi San-benignianus, & Besuensis, qui *patrem & doctorem eremitarum*; Anselmus Havelbergensis episcopus, qui *novi fervoris discipulorum formatorem*; auctor prologi in Consuetudines Cluniacenses, qui *renovatorem normæ priscæ justitiæ in utroque ordine, & sexu*, & iterum Damianus, qui *conditorem vitæ singularis* Romualdum celebrant. Quia tamen ita homines ad eremum ducebat sanctus vir, ut non minus sollicitus foret de restituenda monastica regulæ Benedictinæ disciplina, atque propterea sæpe contingebat, ut florentissimis cœnobiis in melius commutandis præsideret, abbatis quoque titulo decorabatur; hinc & Classensem sancti Apollinaris, & monasterii sancti Adalberti in Pereo, & Amiatinum abbatem vetustæ augustales tabulæ eumdem produnt. In placito habito intra ecclesiam sancti Apollinaris in Classe Ravennæ anno 1001. una cum ceteris insignibus viris sedit *Romualdus abbas & eremita*, qui in subscriptione se signat ✠ *Romualdus monachus interfuit*. In iis vero cœnobiis, in quæ anachoresim potissimum inducebat, atque in abbates præficiebat aliquos ex discipulis suis, *religiosus vir* dicebatur. *Interventu religiosi viri domni Romualdi monachi & eremite* Henricus II. imperator anno 1022. Bifurcensem Faventini territorii abbatiam ad eremitarum sedes transtulit, *in provisu & disciplina ejusdem venerabilis viri*. Aliud elogium adhibet Farolphus comes in pagina donationis factæ anno 1005. monasterio Vallis-castri, quod tunc opera ipsius Romualdi consurgebat: *Ego Farolfus comite filius Guidus comite* &c. *dono* &c. *tibi dompnus Romualdus monachus & eremita servus servorum Dei* &c.

II. De prioribus Camaldulensibus eorumque titulis. De Petro Dagnino.

Ut eremo Camaldulensi a se constructæ anno 1012. pastorem provideret, elegit Romualdus Petrum Dagninum (is primus loci prior) quem *fidelem ministrum & preceptorem venerabilem eremitam* vocat in superiori diplomate anni 1027. Theodaldus episcopus, *prudentem & religiosum virum* Rodulphus prior IV. Camaldulensis in constitutionibus anni 1085. Hiremphridus seu Immo Theodaldi successor in sede Arretina bona a suo prædecessore donata eremo Camaldulensi confirmat anno 1037. *confratri nostro domno Petro eremite*. Frequentius tamen Petrus Dagninus appellatur *venerabilis prior Camaldulensis*, *prior Campi-amabilis*; aliquando insuper abbas. In pagina tabularii Fontis-boni, quæ annum 1036. profert: *Ego Petrus abbas de ecclesia & monasterio eremitarum sancti Salvatoris de loco, qui dicitur Campus-amabilis*. In altera ejusdem chartophylacii membrana ad annum 1038. *Petronus abbas de ecclesia Dei & sancti Salvatoris de loco & a vocabulo Campus-amabilis*. Etiam Martinus, quintus a Romualdo prior Camaldulensis, *abbas* effertur in pagina traditionis monasterii Carisiani ad annum 1102. *Concedimus tibi domno Martino priori & abbati Camaldulensium fratrum* &c. Præpositos quoque Avellanenses quandoque priores, quandoque abbates vocatos novimus. Ab abbate indutus fuit monastico schemate Damianus anno 1034. testimonio Johannis Laudensis; ipse tamen Damianus semper se priorem indigitavit, & in libello *de variis miraculosis narrationibus* inscripto Desiderio abbati Casinensi men-

mentionem facit Johannis olim & ante se prioris Avellanensis. A præsulatu ipsius Petri Damiani perseverarunt priores in Font-Avellanense cœnobio usque ad Ubaldum, qui anno 1325. a Johanne XXII. abbatialem dignitatem, mutato prioris titulo, obtinuit.

III. De Albizo, Rustico, Rodulpho I.

CETERI Petri Dagnini successores Albizus, Rusticus, Rodulphus fere semper obtinuere denominationem priorum Camaldulensium. Hæc tamen de ipsis singularia reperiuntur in Camaldulensis archivi forulis. Anno 1062. Rusticus prior, Martinus & Benedictus una cum ceteris eremitis dicuntur *servi servorum Dei ecclesie sancti Salvatoris Campi-amabilis*. A Constantino Arretino episcopo appellatur anno 1064. Rusticus *venerabilis pater anachoretarum nostre heremi, que dicitur Campus Malduli*; a Rainerio vero filio Ugonis marchionis *monachus & prior de monasterio sancti Salvatoris*. Rodulphus Rustico suffectus, & quartus post Romualdum Camaldulensis præpositus, in binis chartis anni 1086. quæ respiciunt origines & dotationem parthenonis sancti Petri de Luco: *Placuit*, ait de se, *mihi Rodulpho non meis meritis, sed gratia Dei Camaldulensis heremi priori* &c. Ita & in prologo ad consuetudines eremiticas anni antecedentis: *Ego Rodulphus indignus monachus atque sacerdos, & non meis meritis, sed illius gratia, qui me creavit, Camaldulensis heremi dictus prior*. Quod autem in aliquibus paginis ejusdem parthenonis Lucensis alterum adjunctum habeat *& quartus generalis Camaldulensis*, dubitamus id factum a sequiori manu. In iisdem consuetudinibus anni 1085. ipse Rodulphus mandat, *ut prior eremi sit etiam prior hospitii, qui dicitur Fons-bonus, & dominus de omnibus monasteriis, cellulis, eremis & canonicorum ecclesiis, atque de omnibus obedientiis, & rebus spiritualibus & secularibus, que sunt sub eremo Camaldulensi*. In prioribus autem constitutionibus anni 1080. docet, quod prior [a] *a fratribus in eremo commorantibus, & aliquibus de Fonte-bono, & plerisque de congregatione convocatis est eligendus*. Prior itaque, qui catenus in eremum Camaldulensem dumtaxat jura dixerat, accedentibus eremi disciplinæ abbatiarum, canonicarum ecclesiarum, prioratuum, aliarumque eremorum locis, quæ congregationem formabant, prior consuevit dici congregationis coalescentis ex unione eorum locorum, & ex subjectione ipsorum eremo Camaldulensi. Libellus emphyteusis anno 1076. a Constantino Arretino præsule inscribitur Rodulpho *priori sancte congregationis heremitarum ecclesie constructe ad honorem sancti Salvatoris sita Campo-amabilis*. Ugo comes Æsinas donans eidem & eremo Camaldulensi anno 1079. bona pro monasterio sancti Georgii de Murro, Rodulphum vocat *priorem virum venerabilem*, & *priorem eremitam*. In breve securitatis anni 1084. *prepositus*, dicitur, *de ecclesia & ermitorio sancti Salvatoris de Campo-amabilis*. In duplici pagina permutationis cum Petro abbate sancti Petri de Muschetto ad annos 1085. & 1086. legitur: *Convenit* &c. *inter Rodulphum priorem & rectorem de ecclesia & monasterio sancti Salvatoris siti Campo-amabili, & inter Petrum abbatem* &c.

[a] Cap. xlviii.

IV. De Martino I.

MARTINO in Rodulphi locum suffecto inscribitur anno 1089. epistola Urbani II. *M.. Camaldulensi & congregationi ejus regimini commissæ*, sine ullo prioris addito, pari ratione, qua ipsa eadem epistola inscribitur etiam R.. Vallumbrosano & congregationi sibi commissæ. Eodem anno ipse Martinus se inscribit: *Ego domnus Martinus prior & prepositus heremitorii sancti Salvatoris*. Anno 1092. *Concessimus*, inquit Constantinus episcopus Arretinus, *carissimo domno Martino venerabili patri anachoritarum Camaldulensis heremi*, quem inferius *eremitam & patrem* vocat. *Dilectus & venerabilis pater, venerabilis magister & pater* dicitur anno 1106. a Gregorio

gorio episcopo itidem Arretino. *Abbatem* nominatum a patronis Carisiani monasterii superius vidimus; *regularis* autem *prior* appellatur ab aliis patronis abbatiæ Triviensis, qui eam ipsi reformandam tradunt annis 1103. & 1104.

V. De Guidone I.

PASCHALIS II. Romani pontificis beneficio memorabile illud obtentum est privilegium a Guidone Martini successore & Camaldulensi priore, quo plures congregationes ordini Camaldulensi adjiciuntur; scilicet pleraque monasteria, monachorumque plures congregationes manus dederant eremo Camaldulensi, ejusque disciplinam amplexata fuerant. Ut ergo præfectus constitueretur aliquis non soli Camaldulensi eremo, sed toti congregationi, quæ a florentiore loco *Camaldulensis* fuit deinceps dicta, decrevit idem Romanus pontifex prius recensere ipsa loca, & apostolica protectione communire, inde vero statuit, ut prior a congregatione, ab abbatibus, a prioribus ac ab eremitis electus, rector generalis imposterum foret ipsorum abbatum & priorum, abbatiarum, & monasteriorum ac eremorum, priorque principalis haberetur totius congregationis, quæ imposterum censeretur *tamquam corpus unum sub uno capite*. Ab eo itaque tempore vi pontificii diplomatis priores Camaldulenses dominatum in omnia monasteria exercuerunt, quem jampridem, sine apostolica saltem tam ampla approbatione, exercebant; nihilotamensecius additum illud priorum generalium usurpaverunt serius, ut dicimus infra.

VI. De Johanne I.

GUIDO ex priore Camaldulensi factus episcopus Arretinus, confirmaturus Camaldulensibus privilegia suorum prædecessorum, anno 1116. ea in medium profert; ut *scripta*, inquit, *nobis oblata per domnum Johannem virum venerabilem sanctæ heremi Camaldulensis Dei gratia priorem testantur*. Johannes successor illi datus fuerat in regimine Camaldulensi. Anno 1119. idem episcopus appellat ipsum *priorem & rectorem venerabilem*. *Dilectum in Christo filium*, *carissimum in Christo priorem Johannem* nominat Calixtus II. in bulla, qua ei confirmat monasterium Sextense anno 1120. *Reverentissimum* vero *virum Johannem Camaldulensem priorem* Henricus V. imperator anno 1124. in diplomate, quo sub suæ tutelæ protectione suscipit Camaldulense, Sextense, aliaque subjecta monasteria. Anno 1126. post episcopos, & duos abbates subscribit *Johannes Camaldulensis prior* concilio Lateranensi pro ecclesia Pisana, ut post tria secula in Pisano concilio anni 1409. Honuphrius generalis Camaldulensium abbas post Vallisumbrosæ & Cistercii abbates generales, & in Florentino anni 1439. primus post episcopos decreta firmavit sua subscriptione Ambrosius alter abbas generalis Camaldulensis. In tabulis Fontis-boni vocatur Johannes *eruditissimus sui seculi*. Evasit is deinde S. R. E. cardinalis & episcopus Ostiensis. Sed alium *Magistri* simplicem titulum tributum Johanni priori Camaldulensi habemus in epistola sancti Brunonis Signini episcopi, quam primus e bibliothecæ mss. codicum Riccardianæ tenebris eruit Cl. V. Johannes Lamius eidem præfectus, quam etiam, utpote brevissimam, subjicimus. *Bruno Signinus episcopus dilectissimo fratri B.[.] præposito sancti Georgii & cunctis fratribus, qui cum eo sunt, salutem & benedictionem. Significastis nobis per literas vestras, quia sancti & venerabiles episcopi Lucensis & Parmensis*, & sacrarum congregationum magistri Camaldulensis & Vallis-umbrosæ, *nostram voluntatem cognoscere volunt de hæresi, quæ dicitur* de Investitura; *& si dominus papa nostrum consilium suscepit, vel suscepturus est. Primum autem hoc sciatis, quia dominus papa neque me diligit, neque consilium meum; voluntas autem bona mutari non debet. Et ego quidem, quod dixi, hoc dico, & in Gregorii & Urbani sententia firmis-*

firmissime maneo, *& spero de omnipotentis Dei misericordia*, *quia in hac voluntate usque in finem permanebo. Misi autem vobis hunc parvum libellum*, *& rogo vos*, *ut sicut alias literas nostras supradictis venerabilibus episcopis ceterisque Christi-fidelibus ostendistis*, *ita istas quoque eisdem ostendatis.*

VII. De ceteris prioribus Camaldulensibus.

JOHANNIS successores in Camaldulensi regimine singillatim exscribimus, aliqua de pluribus ipsorum dicturi: Ii fuere Azo, Rodulphus II. Gregorius, Rodulphus III. Ildebrandus, iterum Rodulphus III. Placidus, Martinus II. Guido II. Martinus III. Jacobus pœnitentiarius, Massarius, Bartholomæus, Angelus, Johannes II. Jacobus de Arretio, Bonus, Gerardus, Frigdianus, Anselmus & David (hi duo ex alia congregatione assumpti) Gerardus II. Nicolaus, Accursius, Bonaventura, Johannes III. Hieronymus de Uzzano, Andreas, Honuphrius, Antonius Parmensis, Raphael, Benedictus, Ambrosius, Gometius (ex monachorum nigrorum cœtu) Franciscus, Mariottus, Hieronymus Griffonius, & Petrus Delphinus quadragesimus-quartus & postremus ex prioribus Camaldulensibus perpetuis. Hi omnes *priorum* titulum servavere, eamdemque appellationem retinent in veteribus tabulis. Hæc verba: *Prior Camaldulensis eremi & totius ordinis generalis* usurpata fuere aliquoties, sed parce & sensim; ac primum constanter a Gerardo I. post annum 1274. In pagina definitionis Placidi prioris ad annum 1186. inter Dilectam abbatissam Luci & Blasium plebanum sancti Johannis-majoris, quoad ecclesias eidem parthenoni subjectas, legitur: *Ego Placidus Camaldulensis prior generalis*, & in textu: *Placidus major Camalduli & major prior Camalduli ac generalis*. In altera Foro-liviensi anni 1202. Jacobus abbas sancti Mercurialis donat locum pro monasterio construendo *venerabili patri domno Martino generali priori ordinis Camaldulensis*. Anno 1205. Maria de Thori nobilissima mulier Sarda donat ecclesias sanctæ Mariæ & sanctæ Justæ de Orrea-Pichina *domno Martino priori majori Camalduli*. Anno 1207. Johannes prior canonicæ sanctæ Margaritæ de Tosina recipit quosdam homines, *vice & nomine domni Guidi prioris eclesie & monasterii sancti Romualdi & totius eremi Camalduli*. In capitulo Vangaticiensi residens Guido pro excipienda dimissione regiminis facta a Samsone abbate anno 1217. dicitur *Guido major prior Camaldulensis ordinis*. Conventione facta inter Gregorium abbatem sancti Mercurialis de Foro-livio, & inter Rodulphum priorem Camalduli Foro-liviensis spondet Rodulphus se operam daturum, *quod domnus prior magnus de Camaldulis & ejus conventus consentiant instrumento* concordiæ initæ anno 1239. Anno sequenti *dompnus Guido venerabilis prior generalis ordinis Camaldulensis* consensit. In revelationibus beati Peregrini ad annum 1287. idem Guido *prior omnium eremitarum* appellatur; Martinus vero III. *prior duntaxat Camaldulensis*; Bonus demum *prior Camaldulensis & ordinis generalis*. In altera concordiæ pagina Guillielminum episcopum Arretinum inter & Johannem II. priorem anno 1269. effertur Johannes *prior heremi Camaldulensis & ejusdem ordinis generalis*. Anno 1271. monasterium sancti Michaelis de Castro-brittorum defendendum traditur Sinibaldo de Arretio capellano Octaviani cardinalis protectoris *a venerabili patre domno Jacobo priore heremi Camaldulensis & totius ordinis generalis*. Auliverius plebanus Opiterginus committens monasterium sancti Martini de Opitergio anno 1272. eidem Jacobo priori, ipsum *priorem totius eremi Camaldulensis* appellat. Sed Gerardus, Frigdianus & reliqui priores frequentissime & fere semper XIII. inclinante, & sequentibus seculis *totius ordinis Camaldulensis generales* se pronuntiant, & enuntiantur ab aliis.

Jam vero, quos præter prioris titulum, superius dicti præsides titulos usurpaverint, vel qui cum ipsis adhibiti fuere, recenseamus. Anno 1132. Bujanus episcopus Arretinus rata habens privilegia superiorum episcoporum indulta eremo Camaldulensi, Azonem priorem *Camaldulensis ecclesie archimandritam* appellat. Idem episcopus post biennium Camaldulo confirmat hospitium de Arcena Camaldulensi eremo, *ubi modo domnus Azo prior Deo servire videtur*. *Dommum & patrem* eumdem Azonem vocat Maurus episcopus anno 1136. *Pater venerabilis & prior Camaldulensis* anno 1137. nominatur ab Imilia comitissa, quæ ipsi offert ecclesiam sancti Justi de Gricciano. *Venerabilissimum* vero *priorem ecclesie & monasterii sancti Salvatoris* nuncupant anno 1141. Tribaldus, Guido & Rainerius filii Uberti-ni. In conventione cum canonicis ecclesiæ sanctæ Margaritæ de Tosina anno 1186. Placidus se *Dei gratia priorem Camaldulensem* inscribit. Electionem abbatis Cantiniani anno 1206. Guido confirmans ait: *Ego Guido sola Dei gratia Camaldulensis prior*. Superius laudatus Samson abbas Vangaticiensis regimen dimittere volens, literas dat *Sanctissimo patri & speciali per Deum domino Guidoni Dei gratia Camaldulensi priori* anno 1217. In traditione abbatiæ sancti Petri in Campo facta reipublicæ Senensi anno 1226. legitur: *Consentiente domno Guidone priore & eremita Camaldulensis eremi*. Electo Jacobo pœnitentiario in priorem Camaldulensem anno 1259. Philippus eremi Major electionem pronunciat sub hac forma: *Ad honorem Dei* &c. *ego vice & nomine heremi, & totius ordinis Camaldulensis eligo & postulando denomino domnum Jacobum pœnitentiarium heremi in priorem, rectorem & ministrum heremi & totius ordinis Camaldulensis*. Anno 1278. *consensu domni Gerardi prioris majoris totius ordinis Camaldulensis* Azo abbas sancti Proculi unit monasterium monialium sanctæ Annæ de Bononia cum altero sanctæ Mariæ de Bethleem.

VIII. De titulo Peccatoris.

SED nullo gloriosiore & frequentiore elogio se efferunt priores Camaldulenses, quam illo *peccatoris*; scilicet Damiani & Rodulphi veterumque priorum exemplo eum titulum usurpabant, & humiles se, indignos, & peccatores affirmabant. Scribens Guido anno 1242. Rogerio domino de Accola: *Ego*, inquit, *Guido peccator monachus Camaldulensium fratrum servus*. Idem in definitione pro ecclesia sancti Stephani de Tega subjecta cœnobio Silvæ-mundano anno 1244. *Nos frater Guido peccator monachus & prior Camaldulensis*. Ita Martinus III. prior anno 1258. *Frater Martinus peccator monachus Camaldulensium fratrum servus*, in epistola ad homines de Partina fideles eremi anno 1258. Ita Jacobus pœnitentiarius scribens Alexandro IV. anno 1260. Massarius anno 1262. in epistola ad potestatem & ad antianos civitatis Bononiæ. Gerardus in literis ad omnes Christi-fideles pro celebranda anno 1287. translatione corporis beatæ Johannæ Balneensis: *Frater Gerardus prior licet immeritus sancte Camaldulensis heremi, & ejusdem ordinis generalis*. Hæc autem erat solita Davidis prioris inscriptio ad annos 1299. & 1300. *Frater David peccator monachus Camaldulensis & Dei gratia prior generalis eremi Camaldulensis*. Ad annum 1310. *Frater Accursius peccator monachus Camaldulensium fratrum servus*. Laudabilis hic mos perseveravit ad tempora Ambrosii abbatis generalis, cujus extant perplures codices manu sua scripti, vel e Græco traducti, etiam post assumptum regimen universale congregationis, in quibus legere est: *Ambrosius monachus & peccator scripsi, emendavi, in latinum verti* &c.

IX. De abrogatione priorum generalium perpetuorum.

POST Petrum Delphinum postremum priorem generalem, qui anno 1513. regimini congregationis Camaldulensis cedere fuit coactus, electi sunt

ſunt vicarii generales annui, qui congregationi toti præeſsent. Hi undecennio, quo ſupervixit Delphinus, jus dixere. Ipſo autem obeunte regimen demandatum eſt prioribus ſive abbatibus generalibus, partim ex eremo, partim ex monaſterio aſſumptis, quorum officium triennio complebatur. Sed diſſoluta unione monachorum & eremitarum, a ſeſquiſeculo congregatio ſibi præficit ex abbatum numero unum, qui *abbatis generalis* titulo dignitateque ad quinquennium gaudet, & is una cum duobus viſitatoribus electis ex diverſis provinciis congregationem univerſam gubernat ad hodiernam diem, dictus etiam abbas generalis non monachorum dumtaxat, ſed omnium congregationum Camaldulenſium.

X. De titulo & officio Majoris.

Hæc breviſſime de prima Camaldulenſium dignitate. Gradum nunc facimus ad alias in eremo Camaldulenſi introductas & uſu receptas. Cum priores generales, ut plurimum aliis negotiis diſtenti, vel etiam obeuntes monaſteriorum viſitationes nequirent ſemper in eremo Camalduli reſidere, inſtitutus fuit novus magiſtratus, cui titulus *Majoris eremi*, qui præſens adeſſet, viceſque prioris generalis ſuppleret. Fortunius inſtitutionem hanc refert ad annum 1201. Nos alibi conjecimus circa annum 1154. primum incepiſſe, tempore Rodulphi II. cujus ævo proſtant in Fontis-boni tabulario paginæ tum Rodulphi II. prioris, tum Ruſtici II. ſignatæ nominibus. Exploratum eſt anno 1176. in uſu fuiſſe. Majores hi appellabantur etiam priores Camaldulenſes; ita conſtanter vocantur in viſionibus & revelationibus beati Peregrini eremitæ Camaldulenſis; hinc explicantur paginæ, quæ duplicem eodem tempore Camaldulenſem priorem proferunt. Eo anno 1176. Ildebrandus prior Camaldulenſis, & Placidus abbas de Urano *electus prior eremi dicti loci* inveſtituræ libellum conficiunt. Anno ſequenti: *Manifeſtus ſum ego Ildebrandus prior Camaldulenſis* &c. *voluntate meorum fratrum; hi ſunt domnus Placidus abbas de Urano & idem prior heremi Camaldulenſis* &c. Alter ſiquidem ex iis erat prior generalis congregationis, alter ſpecialis eremi Camaldulenſis. Antiquior, ſed ſub alia appellatione, eſt *Majoris* titulus in eremo. Rodulphi I. prioris tempore ad annum 1080. appellabatur *Proviſor*. Capite XXVI. *De refectionis diſcretione iis, qui non flebotomantur, in arbitrio proviſoris eremi remaneat*. Capite XXX. *Cum aliquis apud eremum langueſcit, mox proviſor eremi, qui loco prioris conſtituitur* &c. In aliis conſtitutionibus Placidi prioris circa annum 1188. *Martinus* nominatur *eremi Camaldulenſis ſola dignatione proviſor*, quem etiam Placido in prioratu generali ſucceſſiſſe arbitramur. In iſtis conſtitutionibus demandatur, *ut ordo ſervetur prioris, & in ejus abſentia, Majoris, hoc non præſente, Sacriſtæ, deficiente Sacriſta, alterius, qui fuerit major*. De Majoris officio fuſe agit ad annum 1278. in ſuis ſtatutis Gerardus prior capite XX. quæ prodibunt in *Codice Camaldulenſi*. Iidem Majores perdurarunt toto tempore, quo jura dixere priores generales perpetui. Tempore Ambroſii abbatis generalis ipſorum auctoritas adeo excreverat, ut leges dare vellent ipſis generalibus ordini præfectis, & negotia plura faceſſerent eidem Ambroſio, qui conqueritur ea ſuper re in pluribus epiſtolis ſuis. In recenti enim capitulo Burgenſi ſub anno 1430. cui adſtitere Johannes Vittelleſcus de Corneto protonotarius, Johannes Siculus prior ſancti Pauli extra muros Urbis, & Chriſtophorus de ſancto Marcello locum tenentes Gabrielis Condulmerii cardinalis ſancti Clementis, dicti Senenſis, & protectoris ordinis Camaldulenſis, confirmata fuerat a definitoribus capituli conſtitutio edita anno 1427. a capitulo eremi Camaldulenſis, & per Hieronymum de Praga Majorem & alios quatuor eremitas lata, ut ſcilicet „ die octava ſeptembris ſingulis annis procede-

retur

„ retur ad electionem Majoris, aliorumque officiorum eremi. Quod Ma-
„ jor eligendus saltem quadraginta foret annorum, & per quinquennium
„ in ordine fuisset conversatus. Quod omnes & singuli vocem habentes
„ in capitulo eremi, unus post alium eligerentur in Majorem, reclusis
„ eremitis exceptis. Quod si electus officium renueret, vel dimitteret
„ vel decederet, subsequens eremita per ordinem eligeretur a ceteris.
„ Quod si prior Camaldulensis die octava septembris ad officia commu-
„ tanda eremum non accederet, sequenti die per eremi capitulum officia
„ præfata conferrentur, neque per mortem prioris hujusmodi officia vaca-
„ rent." Ex chartis Camaldulensibus nota sunt nomina centum & sex Ma-
jorum, qui eremo præfuere temporibus priorum generalium. Sex autem
& septuaginta floruerunt ab anno 1524. ad annum 1712. quo Baroncinius
chronicon suum Camaldulense scribebat. Nam deleto officio priorum per-
petuorum, deletum non fuit illud Majorum, quod vires auctoritatemque
sumpsit ampliorem ab eo tempore, quo facta fuit dissociatio monacho-
rum & eremitarum. Primus ex ipsis post obitum Petri Delphini fuit Jo-
hannes-baptista Lucensis eremita Camaldulensis sanctus & venerabilis vir,
creatus Major seu prior eremi ad annum. Pontificalia indumenta & pri-
vilegia Majoribus eremi jam ab anno 1513. concesserat Leo papa X. quæ
ampliaverat anno 1518. eo brevi, quod impressum legitur in libro Pri-
vilegiorum ordinis; confirmatum ipsum fuit anno 1528. a Clemente VII.
cum additionibus, ut vasis sacris, sacrisque vestibus, oratoriis & altaribus
benedictionis munus impendere possent. Paulus itidem III. ea rata habuit
anno pontificatus sui quarto. Inter cetera privilegia Leonis concessa est
facultas Majoribus eremi conferendi quatuor ordines minores suis subditis
& eremitis oraculo vivæ vocis, & ope cardinalis Laurentii Puccii. Ap-
probavit ea omnia Gregorius XIII. anno 1583. Benedictus vero XIV.
Majoribus eremi indulsit, ut cum bireto in eremi ecclesia ceterisque lo-
cis sibi subjectis sacra facere valerent, per literas signatas in forma brevis
die 24. augusti anni 1742. Generalia demum capitula eremitarum cele-
brata annis 1670. 1677. & 1683. in eosdem Majores transtulerunt usum
temporalis jurisdictionis in totum territorium Camaldulensem & in abba-
tiam Prataliensem. Ante Majores usus Pontificalium concessus fuerat an-
no 1370. ab Urbano V. prioribus generalibus sub Johanne III. priore.
Martinus etiam III. mitram curtissimi tamen apicis deferebat medio se-
culo XIII.

XI. De officio Sacristæ.

SACRISTÆ officium, quod primum erat post illud Majoris, describitur capite XXI. constitutionum prædictarum Gerardi prioris. Defuncto vel impedito Majore, ejus vices gerebat Sacrista, & ad armum stabat vel sedebat prioris Camaldulensis in choro, capitulo, refectorio aliisque publicis locis, appellatus proinde *Armarius* prioris. Is insuper tenebatur denuntiare eremitis, & scribere in codice nomina visitantium eremum, & dona offerentium, ac benefactores commendare. Necessaria insuper cellis utensilia providebat, temporisque suis consueta ministrabat eremitis. Legatur etiam caput XXVII. constitutionum Rodulphi I. anno 1080. Aliquando in unum eumdemque virum utrumque Majoris & Sacristæ officium concurrebat, ut legitur de Thoma Majore & Sacrista ad annum 1207. sub Guidone II. priore, & ad paginam mandati contra homines de Anglario. Seculo XIV. multo plura negotia tractabat Sacrista; exigebat nimirum census bonorum Romandiolæ & aliorum locorum, quæ in scripta redigebat, ceteraque ministrabat, quæ libris quinque continentur appellatis *del Santese*, cellerario magis convenientia, quam Sacristæ, cui rerum dumtaxat sacrarum munus com-

competit. Verum novis constitutionibus anni 1520. Sacristæ res tantum ecclesiæ tractabant, ceteras cellerarius.

XII. De officio Pœnitentiarii.

POENITENTIARII tertium erat eremi officium; ex laudatis constitutionibus Gerardi ipsum implebat eremita reclusus, qui a priore generali auctoritatem recipiebat absolvendi ordinis tam monachos, quam conversos, & ab excommunicationum etiam occultis vinculis, nisi forte excommunicatio talis esset, quæ dispensatione Romanæ curiæ indigeret. Poterat insuper pœnitentiarius pios extra ordinem homines absolvere, qui a prælatis suis facultatem specialem haberent confitendi sua peccata penes ipsum; poterat etiam peregrinos cum xeniis eremum visitantes bonorum ordinis participes reddere. Anno 1315. restricta fuit pœnitentiarii auctoritas in solos viros regulares ordinis Camaldulensis, decreto capituli Balneensis ejus anni. Anno 1368. statutum est, ut hoc officium committeretur etiam apertis eremitis, qui confessiones secularium pariter excipere valerent. Post quæ tempora, aucto numero confessariorum ordinariorum, sensim abolitum fuit officium pœnitentiarii reclusi.

XIII. De Cellerario & Camerario.

CELLERARII Fontis-boni antiquissima mentio fit capite XXV. primarum constitutionum Rodulphi; capitibus autem XVI. XXX. & XXXVII. memoratur cellerarius eremi, qui præter cetera, & præter regularem domus ordinationem, infirmorum & hospitum curam præcipuam agebat. *Ministerialis* vel *Ministralis*, & quidem alius a camerario, is vocabatur apud Avellanenses ad annum 1290. *œconomus* apud Sitrienses anno 1276. Distinctum erat *camerarii* & *cellerarii* officium, quod satis liquet ex chartis Camaldulensibus, in quibus alter ab altero discernitur, & uterque recensetur. Etiam in aliis monasteriis diversum unius officium erat ab officio alterius. Anno 1249. *Nos domnus Maurus Dei gratia abbas monasterii sancti Salvatoris de Berardenga* &c. *potestate domni Martini prioris Camaldulensis* &c. *consensu expresso conventus monasterii dicti, videlicet domni Marci* camerarii, *Benedicti sacriste, Venture, Orlandi, Boni fratrum monachorum nostrorum, & presbyteri Dietavive capellani*, *& Martini* cellerarii, *& Matthei, Simonis & Ugolini oblatorum* &c. Nominatur ad annum 1220. *Johannes camerlingus monasterii de Camaldoli majore de l' Alpe*. Camerarios & cellerarios ex ordine sacerdotali plures legimus tum in excerptis pro libertate eremi Camaldulensis, tum in aliis paginis, aliquando erant ex ordine conversorum, demum & abbatibus quandoque demandatum fuisse hocce officium novimus ex epistolis Petri Delphini.

XIV. De aliis officiis.

CETERA officia prioris claustralis, subprioris, capellani, notarii, vicecomitis, sindici, nuntii, procuratoris, secretarii, scriptoris, operarii seu ferramentarii, portarii, virgarii &c. alibi illustravimus, præsertim in dissertatione de *Veteribus conversis*, vel clariora sunt, quam ut explicatione indigeant. Ii quoque tum ex monachorum, tum ex conversorum, aliquando etiam ex abbatum numero assumebantur. Placet hic varia officia monachorum & eremitarum Camaldulensium de Vivo in medium proferre ex duabus paginis annorum 1243. & 1251. quibus Vivenses aliqua monasteria & bona sibi subjecta tradunt protectioni communis Monte-politianensis, & Senensis. *Anno* M. CC. XLIII. &c. *domnus Basilius prior & rector monasterii predicti*, *volentibus* &c. *monachis & conversis infrascriptis*, *videlicet domno Henrico*, *domno Jacobo*, *domno Juncta sacerdotibus*, *domno Orlando Majori heremi*, *domno Aldo diacono*, *domno Jacobo*, *domno Ventura*, *domno Venuto*, *domno Boninsegna monachis*, *Johanne cellario*, *magistro Henrico caligario*, *Gratia caligario*, *Cambio gualcatore*, *Mattheo instrincerio*, *Henrico cortesiano*, *Bartholomeo hospitalario*, *Benedicto fabro*,

Mendo sartore , Bartholomeo sartore , Accursio molendinario judicato , magistro Baldino refectorerio, Bene rectore seu procuratore domus de Farneto, Perucciolo asinario , ompagno & Philippo &c. Et *Anno* M. CC. LI. *Ego domnus Benignus dictus prior prefati monasterii , de consilio & consensu domni Aldobrandi prioris abbatie sancte Mostiole de Senis , domni Gerardi prioris claustri dicti monasterii, domni Diedacti sacriste , domni Blasii refectonerii , domni Alberti visitatoris & custodis infirmorum, domni Andree , domni Aldobrandini, domni Guillielmi, domni Nichole, domni Jacobi monachorum prefati monasterii, fratris Guinischi ejusdem loci , magistri Henrighi galigarii, magistri Bartholomei sartoris, Benedicti fabri, Vitalis prepositi molendinarum, Gennarii molendinarii , Neri pistoris , Dietisalvi cortisani, Philippi prepositi bifolcarie, Vive gualcherarii, Guillielmi, subtcellerarii, Petri, Guidonis, Petrucii , Cotonis, Henrighi , Petri , Thomasii, Johannis & Martini conversorum ejusdem monasterii* &c. Vides in prima pagina aliqua ministeria obiisse conversos, quæ in secunda obibant monachi.

XV. De vicariis.

SED his missis factis procedimus ad illustrandum officium Vicarii priorum Camaldulensium, quod erat quidem multiplicis generis. Azo *viceprior* prioris Guidonis legitur ad annum 1115. Anno antecedenti: *Manifestus sum ego Gerardus Dei dispositione abbas de ecclesia & monasterio sancte Marie de Morona, quia per consilium & auctoritatem domni Guidonis venerabilis prioris Camaldulensis ecclesie, interveniente etiam providentia venerabilium virorum, videlicet domni Attonis ejusdem congregationis monachi & vicarii* &c. In donatione hospitalis de Petia facta anno 1171. monasterio Prataliensi legitur: *In quo Deo protegente domni Ugonis vicepriorls Camaldulensis ibidem regere & servire videtur*. Simon *vicarius* ad annum 1206. Lambertus *vicarius* ad annum 1207. & in prolixo examine causæ libertatis eremi Camaldulensis contra Martinum episcopum Arretinum ad annos 1216. & sequentes plures nominantur *vicarii Camaldulenses*, qui fuerant sub prioribus Camaldulensibus , quorum aliqui etiam enuntiantur ad episcopales infulas translati. Anno 12 1. Nicolaus *viceprior* possessionem accepit ab Ubertino castri & curtis Valenzani . Litem exardescentem inter Thedericum archiepiscopum Ravennatem , & inter Guidonem priorem Camaldulensem occasione Classensis monasterii sancti Apollinaris , composuit anno 1231. Rolandus *vicarius Camaldulensis*. Anno 1256. Rainerius *vicarius ad honorem Martini Dei gratia dignissimi prioris Camaldulensis* elegit in abbatem sanctæ Helenæ de flumine Æsino Angelum monachum . Post biennium domnus Guillielmus de Regio *capellanus domni Martini Dei gratia prioris Camaldulensis & vicarius* tradidit Alberto canonico Bononiensi monasterium sanctæ Mariæ de Camaldulo Bononiæ. Jacobus pœnitentiarius & prior Camaldulensis debilitate pedum laborans , anno 1260. Bartholomæum priorem Camalduli Florentini elegit in *suum vicarium generalem* , collata amplissima potestate . Johannes abbas Vangaticiensis *vicariatu spoliatus* legitur in epistola Johannis III. prioris generalis ad annum 1271. Potest ad hanc classem redigi etiam Johannes de Romena, cui *locum tenenti Majoris heremi Camaldulensis* Ildebrandinus episcopus Arretinus facultatem fecit anno 1299. transferendi reliquias sancti Hilari ad ecclesiam sancti Benedicti de Arretio . In actis capituli generalis habiti anno 1351. in monasterio sancti Justi Volaterrarum , communi consilio captum fuit , „ ut quando„ quidem hactenus prior Camaldulensis, simul ac electus fuerat, admini„ strationem susceperat absque ulla alia confirmatione; idque ex speciali„ bus sedis apostolicæ & Romanorum imperatorum privilegiis ; ne im„ posterum propter universalem reservationem apostolicam ordo perdiu

„ vacaret

„ vacaret capite ministrante, eligeretur ab eodem prælatorum & eremi-
„ tarum capitulo vicarius generalis, qui statim administraret, usquequo
„ beneplacitum Romani pontificis de electo priore perveniret; immo etiam,
„ si opus foret, tot vicarii statuerentur, quotquot congregationis indigentia
„ requireret." Tempore Johannis III. prioris generalis alterius generis vicarius ei datus est ab apostolica sede. Siquidem cum decrepita ætate aliisque infirmitatibus præpeditus Johannes occurrere non valeret abusibus in congregationem illapsis, Urbanus VI. Jacobum a Padua in vicarium generalem totius ordinis destinavit, qui congregationem loco Johannis regeret. Nomen tamen etiam Johannis signatur in publicis tabulis ejus temporis. Ambrosius abbas generalis anno 1432. vicarium in eremo, vicariosque plures abbates per provincias constituit, qui etiam designati jampridem fuerant a capitulis generalibus. Translato Gometio priore generali Camaldulensi anno 1441. ad sanctæ Crucis Conimbricensem prioratum in Lusitania deputatus fuit ab Eugenio IV. *vicarius delegatus apostolicus congregationis Camaldulensis* Jacobus abbas Camalduli Florentini. Petrus Delphinus pluribus vicariis utebatur etiam extra ordinem assumptis, inter eos Lazaro de Nardis Arretino doctore, Blasio Milanesio abbate generali Vallis-umbrosæ, generali ordinis Silvestrinorum, quem annis 1485. & 1487. nominat *vicarium nostrum*, & anno 1496. *locum-tenentem nostrum in Piceno*, & demum Petro Barotio episcopo Patavino, cui per patentes vicariatus literas scriptas die secunda augusti anni 1487. curam commisit Patavinorum monasteriorum congregationis. *Audaciorem*, inquit epistola v. libri v. *me forte quis existimabit, quod monachus episcopo vices meas commiserim* &c. Etiam Aymericus episcopus Foro-popiliensis ad annum 1265. vocatur *vicarius Bartholomæi prioris generalis Camaldulensis*. In eremo autem Camaldulensi constituerat prædictus Delphinus in vicarium suum Basilium Arretinum abbatem, belligerum quinimmo virum, cujus pessima administratio in causa potissimum fuit, ut anno 1512. ab eremitarum capitulo revocaretur generale administrandi mandatum dudum anno 1484. Delphino collatum, atque proinde eremitæ alium in Fontebono vicarium deputarunt Theophilum de Balneo. Brevi Leonis X. anno sequenti abrogatum fuit totius congregationis regimen eidem Delphino, & interea creati fuere vicarii generales, quorum primus fuit Paulus Orlandinus doctissimus & pientissimus monachus & abbas, qui residerent in Fonte-bono, statuta sede in eremo Majoribus. Septem numero vicarii generales electi sunt tempore, quo superfuit Delphinus; eo vero decedente anno 1524. Paulus de Tinctis a Laude, jampridem vicarius, primus abbas generalis ad triennium fuit institutus.

XVI. De Vicariis monialium.

ALTERIUS generis vicarii reperiuntur præsidentes asceteriis sanctimonialium. In pagina donationis factæ anno 1102. parthenoni sancti Petri de Luco legitur: *Ubi nunc domnus Martinus vicarius preesse videtur*. Paulus abbas monasterii sancti Michaelis de Muriano anno 1369. destinatur vicarius monialium sanctæ Christinæ de Tarvisio a Johanne III. priore generali.

XVII. De abbatibus Camaldul. eorumque titulis.

JAM vero postquam de prioribus Camaldulensibus ceterisque magistratibus eremi disseruimus, aliqua etiam de abbatibus Camaldulensium monasteriorum, & de titulis variisque attributis, tum quæ usurparunt, tum quæ data ipsis fuere, in medium proferamus. De abbatibus *coangelicis* multa consarcinavimus tomo primo horum Annalium [a]. Tomo vero tertio alia congessimus de abbatibus *episcopis*; de utroque scilicet Murico vel Morico episcopo & abbate sancti Victoris de Clusis ad annos 1066. 1072. 1076. & 1091. & de Gebizone episcopo, & eremi sancti Johannis inter

[a] *Pag.* 42. & *seqq.*

inter Ambas-paras præposito & religioso viro ad annos 1083. 1095. & 1097. Frequentissime abbates *monachos* se, *presbyteros & abbates* inscribebant, vel ita ab aliis nominabantur. Anno 945. Albericus princeps & senator donat castellum Mazzani monasterio sancti Gregorii de Urbe, *& vobis domno Benedicto Christi famulo religioso presbytero & monacho abbati suprascripti venerabilis monasterii sancteque tue congregationi*. In libello emphyteusis anno 966. *Petivi ad vobis in Dei nomine domnus Marinus per Dei misericordiam venerabilis presbyterum & monachus atque abbas monasterii sancte Marie, quod vocatur in Auregario*. In juramento præstito anno 998. Gerberto archiepiscopo Ravennate a Petro abbate Classense: *Ego Petrus presbyter & monachus & electus a congregatione monasterii sancti Apolenaris, quod vocatur ad Classem*. In præcepto Conradi imperatoris anno 1037. nominatur *Lambertus presbyter, monachus & abbas monasterii sancti Apollinaris in Classe*. Anno 1042. *Aimmo presbyter, monachus & abbas monasterii sancti Adelberti in Pereo*. Anno 1076. *Ego Mainfredus presbyter monachus atque abbas monasterii sancti Hilari in Galigata*. Simili modo in decursu horum Annalium nominatos vidimus plures abbates Classenses, Galeatenses, Insulanos, Faventinos, Bifurcenses, Pomposianos & San-gregorianos. Eosdem titulos usurpabant & priores monasteriorum. Anno 1063. *Ugo venerabilis presbyter, monachus atque prior oratorii sancti Barnabe in Gamugno*. Anno 1098. *Tibi Willelmo presbytero priori & rectori de ecclesia & monasterio sancti Petri, que constructa & levata esse videtur in loco Pozeoli*. Aliquando desideratur vox *monachus*. In privilegio Gualterii archiepiscopi Ravennatis anno 1128. concesso monasterio sancti Severi in Classe subjungitur: *In quo Divizo presbyter atque abbas preesse videtur*. Quandoque omittebatur vox *presbyter:* Anno 1097. *Pulveramus abbas & monachus Vangaticie*. Anno 1156. *Ego Gregorius abbas & monachus ecclesie sancti Michaelis de castro Brittorum*. Eodem anno: *In monasterio sancti Salvatoris de Florentia, in quo domnus Ugo monachus Dei dono venerandus presidet prior*. Sed & abbates quandoque alio addito *priorum* efferuntur. In charta oblationis bonorum facta a Rodulpho Normanno anno 1040. Vangaticiensi cœnobio legitur: *Monasterio beatissime sancta virgine Maria, quod est edificatus ipsa ripa Adice, qui dicitur Petra, in quo domnus Andreas abas priorem de predicto suo monasterio adesse videtur*. Fratres reclusi monasterii Carisii eligunt sibi anno 1115. *fratrem Leonardum in priorem & abbatem sui monasterii*, quem Rogerius episcopus Volaterranus postea confirmavit. Reperimus abbates vocatos fuisse *custodes* suorum monasteriorum. Anno 1012. *Ego Accia &c. trado tibi domnum Giso monachus & abbas & custos monasterii, in locu, qui dicitur Victorianum*. Anno 1034. *Ursus abbas, qui & custos de monasterio sancti Victoris*. *Ubertus prior & custos ecclesie & monasterii sancti Frigdiani de Pisis* anno 1116. Iidem abbates appellati *procuratores*. Alexander III. anno 1168. *Placido procuratori ecclesie sancte Marie de Urano* monasterium & bona ipsius confirmat. Idipsum actum ab eodem Romano pontifice anno 1180. cum *procuratore sancte Marie de Cicille*. Exempla quoque suppetunt abbatum, qui vocati fuere *vicarii* illius Sancti, cujus titulo decoratam monasterii ecclesiam regebant. Anno 1055. *Nos Rainerius, Petrus & Farolphus comites bone memorie Vinigildi, qui fuit comes, &c. investimus te Johannem venerabilem abbatem de ipso monasterio* (S. Petri in Campo) *in vice sancti Petri, cui es vicarius*. Et *primates monachorum*. Anno 1038. Hugo, Amezo & Aufredus comites ordinant in fundatione monasterii sancti Petri de Monte-conero prope Anconam,

Gui-

Guimezo abbati omnium monachorum primatum habere. Quoad abbatissas hæc memorare placet. Anno 1054. *Ego Suffia veste velamen induta electa abbatissa de monasterio sancte Marie prope fluvio Arno, ubi & Rosano nominatur*. Annis 1090. & 1097. quod idem repetitur anno 1185. *Manifestum est, quod archimandritissa de monasterio sancti Petri sito Luco Cunizza* &c. Annis 1099. & 1118. *Mathilda abbatissa & monacha ecclesie sancte Christine de loco Pasteno*. Anno 1162. *Maximilla venerabilis abbatissa sancti Petri de Luco & comitissa*.

XVIII. De titulo reverentissimi.

TITULUS *reverentissimi* abbatum nomini præpositus eruitur ex sequentibus paginis: In restitutione bonorum facta anno 1019. ab Ingizone Romano nobili viro monasterio sancti Gregorii de Urbe legitur: *Existente domno Johanne reverendissimo abbate*. Anno 1027. Teutha mulier in pagina ædificationis monasterii sancti Matthæi Pisarum appellat *Bonum reverentissimum abbatem sancti Michaelis*. Ita & anno 1030. Johannes tradens ipsi terras sitas *a la Rivolta*, & annis 1041. & 1046. *Petrus abbas reverentissimus monasterii sancti Michaelis Pisarum* nominatur ad annum 1097.

XIX. De voce Regulæ.

QUODLIBET monasterium constituebat ordinem & regulam sub invocatione Sancti illius, cui dicata erat monasterii ecclesia; addebant propterea abbates multoties monasteriis suis hanc *Regulæ* vocem. Anno 976. *Johannes venerabilis abbas regule monasterii sancte Marie in Uriano*. Anno 988. *Deo inibi protegente Bonizo gratia Dei presbyter & monachus atque abbas monasterii regule sancti Severi in Classe*. Anno 1009. *Johannes venerabilis presbyter & abbas regule sancte Marie in Palatiolo prope Ravennam*. Anno 1022. Hildebrandus episcopus Faventinus tradit capellam sancti Antonini, *presente Johannes venerabilis presbyter atque abbas regule monasterii sancti Laurentii & sancti Hippolyti de Faventia*, eamque ipsi subjicit. In quadam donatione facta monasterio Pratalienfi anno 1078. leguntur hæc veaba: *Sancto hac beatissimo venerabilis regule monasterio sancte Marie in Pratalia, in quo nunc protegente tibi presenti Martino presbytero & monacho pro persona & in vice domni Vidonis abbatis predicti monasterii preesse videtur*.

XX. De formulis: In Dei, in Christi nomine.

QUOD superius diximus abbatem sanctæ Mariæ in Auregario se *per Dei misericordiam* enuntiasse ejus monasterii abbatem, usuveniebat, ut ceteri abbates sub ea, vel sub aliis formulis, *in Dei nomine*, *in Christi nomine*, *dono Dei*, *gratia Dei*, *divina clementia* abbates se profiterentur, vel ab aliis pronuntiarentur. In charta originis seu dotationis monasterii sancti Savini in agro Pisano ad annum 780. *Ego Gumbertus in Dei nomine abbas* &c. Anno 1054. *Ergenebaldus in Dei nomine abbas monasterii sancte Marie, & sancti Andree apostoli in insula Serra partibus Istriensis*. Christi nomen usurpabant frequenter abbates sancti Michaelis in Burgo Pisarum. Anno 1024. *Bonus in Christi nomine abbas ecclesie & monasterio Domini, & sancti Michaelis archangeli sito foras civitate Pise*. Anno 1057. *Ego Rusticus in Christi nomine abbas de ecclesia sancti Michaelis Pisarum*. Ita anno 1077. *Ego Leo in Christi nomine* &c. abbas ejusdem loci. Sed & alii abbates eam formulam adhibebant. Anno 1084. *Johannes in Christi nomine abbas monasterii sancti Benedicti in Bifurci*. Ad annum 1091. *Tibi presenti in Christi nomine domno Gerardo abbati sancti Hippolyti de Faventia*. Anno 1115. *Manifestus sum ego Guido in Christi nomine abbas de ecclesia Domini & monasterio sancti Savini, qui est posito loco & finibus Cerasabulo*. Etiam priores eam formulam nominibus suis præponebant: Anno 1096. *Augustinus in Christi nomine prior de ecclesia*

& mo-

& monaſterio ſancti Frigdiani, qui eſt fundato infra civitate Piſenſe. Singularis eſt ſequens pagina: Anno 1157. *Tibi in Chriſti nominibus preſenti Bernardo abbati ſancti Hippolyti de Faventia.*

XXI. De formula Dei gratia.

FREQUENTIOR erat uſus formulæ *Dei gratia*. Anno 987. *Petimus da vobis domnus Martinus gratia Dei abbas de monaſterio ſancti Apollinaris, quod eſt erectum in civitate Claſſe cum cunctis presbyteris & monachis.* Ad annum 1091. *Rimbaldus Dei gratia presbyter, monachus & abbas monaſterii ſancte Marie, que vocatur in Inſula.* Anno 1096. *Peregrinus Dei gratia abbas ſancti Andree apoſtoli & Gregorii confeſſoris, quod ponitur in clivo Scauri.* Anno 1104. *Leo Dei gratia abbas monaſterii ſancti Adalberti in Pereo inſula.* Anno 1109. *Gerardus gratia Dei abbas & rector monaſterii* ſanctæ Mariæ de Morona dicitur ab Ugone comite. *Placuit mihi domno Laurentio Dei gratia abbati monaſterii ſancti Gregorii* anno 1128. Ipſi epiſcopi non denegabant abbatibus ſuæ diœceſis hujuſmodi formulam, quam ſuperius vidimus adhibitam ab epiſcopis Arretinis etiam cum prioribus Camaldulenſibus. *Manifeſtus ſum ego Villanus Dei gratia Piſanorum humilis archiepiſcopus* &c. *dare videor tibi domno Ildebrando Dei gratia venerabili abbati eccleſie & monaſterii ſancti Michaelis* anno 1147. Et anno 1188. *Gerardus divina gratia ſancte Ravennatis eccleſie archiepiſcopus Johanni Dei gratia abbati venerabilis monaſterii ſancti Petri in Vincula.* Sexcenta exempla ſuppeterent, Conradi Dei gratia abbatis Vangaticienſis anno 1169. Gerardi abbatis ſancti Michaelis de caſtro Brittorum anno 1208. Matthæi abbatis Adelmenſis, Andreæ abbatis ſancti Gregorii de Urbe, aliorumque abbatum & priorum XIII. ſeculi & ſequentium. Eadem formula utebantur aliquot abbatiſſæ. Anno 1184. *Dilecta Dei gratia venerabilis abbatiſſa de monaſterio ſancti Petri de Luco.* Anno 1214. *Franca Dei gratia abbatiſſa* ejuſdem parthenonis. Anno 1390. *Venerabili & religioſe domine domne ſorori Johanne de Faventia Dei gratia abbatiſſe monaſterii loci & conventus ſancte Chriſtine de prope Tarviſium* &c. Rariores ſunt ſequentes formulæ: Anno 1114. *Gerardus Dei diſpoſitione abbas de eccleſia & monaſterio ſancte Marie de Morona.* Anno 1143. *Johannes Dei nutu presbyter & monachus & abbas monaſterii ſanctorum Laurentii & Hippolyti de Faventia.* Anno 1157. *Ugo Dei dono prior ſancti Salvatoris de Florentia.* Anno 995. in charta donationis factæ monaſterio San gregoriano: *Vobis domno Johanni viro venerabili & presbytero & monacho, atque pro divina protegente clementia coangelico abbati.* Anno 1116. in alia donatione Guidonis comitis ad utilitatem monaſterii Biſurcenſis legitur: *In quo nunc Deo protegente domnus Thedericus monachus, presbyter & abbas preeſſe & ſervire videtur.* Scriptor paſſionis beatæ Reparatæ virginis & martyris ad annum circiter 1029. ſic præfatur: *Rogas me, venerabilis pater Lamberte, per æquivocum tibi priorem Claſſenſis monaſterii, cui te preeſſe divina diſpoſitio voluit* &c.

XXII. De alia Apoſtolicæ Sedis gratia.

SED abbates, qui ab apoſtolica ſede inveſtiebantur, *Dei & apoſtolicæ ſedis gratia* abbates ſe indigitabant. Monaſterii Vangaticienſis præſules eligebantur a monachis, inde confirmabantur a priore Camaldulenſi, demum a Romano pontifice. Hinc reperimus poſt electionem Bonajunctæ abbatis Vangaticienſis factam a monachis anno 1222. & ratam habitam a Guidone priore Camaldulenſi, monachos miſiſſe nuncium ſuum ad Honorium III. Romanum pontificem pro manifeſtanda electione, qui apoſtolico præcepto commiſit Simeoni archiepiſcopo Ravennati, ut electum conſecrationis munere ditaret. Ad annum 1292. inſcribitur *Bernardus Dei & apoſtolice ſedis gratia abbas Vangaticienſis.* Anno 1320. *Guido Dei & apoſtolice*

lice sedis gratia abbas Vangaticiensis. Ita & Severus anno 1335. Sed ad annum 1270. *Johannes Vangaticiensis abbas Dei gratia*, ad annum 1296. *Guido Dei gratia abbas Vangaticiensis* tantummodo se nominant. Anno 1336. *Benedictus Dei & gratia apostolice sedis abbas monasterii sancte Marie de Tribio*. Freqnentissime utraque appellatio consueta fuit temporibus Bonifacii VIII. Clementis V. Johannis XXII. & sequentium Romanorum pontificum, qui abbates monasteriis præficiebant, sibique reservaverant eorum electiones.

XXIII. De aliis formulis.

SÆPISSIME adhibebantur sequentes circumlocutiones ad significandum monasterium, cui abbates erant præfecti. Anno 1073. in donatione Welsonis ducis Bavariæ facta cœnobio Vangaticiensi legitur: *Ubi nunc domnus Petrus venerabilis abbas ipsius monasterii ordinatus & rector esse videtur*. Anno 1080. *Monasterio sancti Michaelis in Burgo Pisarum, ubi nunc domnus Leone abbas preesse videtur*. In traditione terrarum facta a Constantino episcopo Arretino anno 1084. monasterio sancte Marie de Pratalia, *ubi domnus Ugone extat presbyter & abbas*. In ampla donatione terrarum pro monasterio Vangaticiensi facta ab Alberto marchione Estense anno 1097. *Ubi Pulveramus abbas & monachus ipsius monasterii preesse videtur*. Ita etiam in pagina Ugonis episcopi Ortellensis anno 1137. qua donat ecclesiam sancti Johannis in loco Ortilis monasterio Camalduli dicitur: *Dono tibi Azoni priori Camaldulensi, qui ibi preesse dignoscitur cum ceteris fratribus in eodem loco Christo servientibus*. Anno 1143. in charta Prati-veteris; *Ubi modo domna Sophia preesse dignoscitur*.

XXIV. De elogio Peccatoris.

ETIAM abbates elogium peccatorum & indignorum in paginis & subscriptionibus usurpabant: Anno 1016. subscribit synodo Arnaldi archiepiscopi Ravennatis ✠ *Ego Deotmarus abbas quamvis indignus sancti Apolenaris in Classe*. Anno 1089. in charta emphyteusis postremus omnium subscribit *Petrus peccator monachus & abbas de Rota*. Ad calcem paginæ Ildebrandini comitis Senensis, qua restituit monasterio Berardingorum terras a se occupatas, legitur: *Ego frater Nicolaus peccator, monachus & solo nomine, non opere, dictus abbas predicti monasterii hec omnia vidi & interfui* anno 1154.

XXV. De aliis denominationibus.

RELIGIOSO viro Albizoni abbati monasterii sanctæ Mariæ in Gradibus inscribitur bulla Leonis IX. anno 1050. Fridericus II. imperator confirmat præcepto suo bona monasterii Vangaticiensis anno 1219. *ductus petitionibus Johannis venerabilis abbatis de Vangadicia Camaldulensis ordinis, religiosi quidem & sane opinionis viri*. Anno 1216. Octavianus clericus *dispensator & rector* dicitur *ecclesie sancte Marie in Petroccio jure & dominio monasterii sancti Gregorii in clivo Scauri pertinentis*.

XXVI. De titulis fidelissimi, devotissimi, regalis.

ANTIQUIS temporibus in electionibus abbatum se immiscebant imperatores & reges. Otto III. *Classensem abbatiam ordinare desiderans*, inquit Damianus, *optionem fratribus dedit, ut quem ipsi vellent, indubitanter eligerent. At illi continuo unanimiter expetunt Romualdum*. Ipsum itaque in Pereo commorantem adiit imperator, & ægre tandem persuasit sancto viro, ut regimen acciperet, quod tamen post biennium dimisit coram ipso & archiepiscopo Ravennate, projecta in utriusque conspectu virga pastorali. Ita anno 1000. & rursus anno 1014. electus & confirmatus fuit Romualdus in abbatem monasterii sancti Adalberti in Pereo ab Henrico II. imperatore, qui etiam hoc postremo anno Montis-amiati monasterium illi tradidit, foras ejecto abbate [a]. Id usu receptum erat in iis potissimum monasteriis, quæ imperialia vel regalia dicebantur, quia immediata fruebantur protectione regum & imperatorum. Eorum abbates *fidelissimi*, *devo-*

[a] *Cap.* XXII.

devotiſſimi appellabantur: *Omnium* &c. ait Otto III. anno 1001. in præcepto pro monaſterio ſancti Apollinaris Claſſis, *noverit ſolertia Hardefadum presbyterum, & monachum atque abbatem Ravennatem monaſterii ſancti Apollinaris* &c. *noſtrumque devotiſſimum fidelem* &c. Iiſdem verbis utitur Henricus II. rex pro Bono abbate ejuſdem cœnobii anno 1009. & pro Lamberto abbate itidem Claſſenſe anno 1037. Conradus I. imperator. Anno 1164. Fridericus Œnobarbus Gualfredo abbati ſancti Apollinaris omnia privilegia & bona monaſterii ſui confirmat, *quia dilectus, fidelis, regalis & ſpecialis noſter abbas eſt*. Ita etiam anno 1029. Conradus imperator præcepto ſuo communit bona monaſterii ſancti Severi in Claſſe *dilecto noſtro fideli abbati Bonizo*. Raynaldus Colonienſis archiepiſcopus & legatus Friderici I. imperatoris ampliſſimum privilegium conſcribit anno 1163. Franciano abbati Burgenſi, *quem imperii fideliſſimum experti ſumus*. Sæpius reges & imperatores in ſuis diplomatibus Camaldulenſes priores & eremitas, aliaque Camaldulenſium monachorum cœnobia *fideles* & *fidelia* vocant. Hinc anno 1282. videmus Gerardum priorem Camaldulenſem ſacramentum fidelitatis præſtaſſe Rodulpho vicario Rodulphi Romanorum regis. Quid ſingulare legitur de monaſterio ſancti Apollinaris in Claſſe, cujus advocatus erat Henricus III. imperator, qui ad annum 1045. hæc verba inſerit ſuo præcepto: *Quadam peculiari donatione ejuſdem eccleſiæ advocaturam cum inveſtitura per manum prædicti abbatis* (is erat Lambertus) *accepimus* &c. Guidulphus dicitur *abbas, presbyter & monachus monaſterii ſancti Michaelis in territorio Bononienſi*, hoc eſt caſtri Brittorum, *ab imperiali manu conſtructi*. Silentio non prætereundum aliquot abbates ſeculo XIII. *capellanos* inſcribi cardinalium S. R. E. quorum protectione gaudebant; Anno 1251. Homodeus abbas Burgenſis capellanus dicitur Petri Capoccii card. diaconi ſancti Georgii ad Velum aureum. Ipſe Gerardus I. prior Camaldulenſis capellanus effertur Petri de Columna cardinalis ad annum 1291. Sed & epiſcopi titulum hunc gerebant. Exemplum conſulatur ad annum 1268. Gentilis epiſcopi Aprutini capellani Johannis Portuenſis & ſanctæ Ruffinæ epiſcopi & cardinalis.

XXVII. De patronis monaſteriorum.

PRÆTER imperatores & reges monaſteria ſuos peculiares patronos habebant, qui intererant tempore electionis abbatum factæ a monachis, ſed ipſorum tantum aſſenſus requirebatur, nam confirmatio abbatum & priorum ſpectabat ad priorem generalem Camaldulenſem, qui per ſe, vel per nuntium ſuum & vicarium poſſeſſionem tradebat. De libera electione prælatorum facienda vel a priore Camaldulenſi, vel a monachis leguntur Alexandri III. ad annum 1161. Lucii III. ad annum 1183. Urbani III. ad annum 1186. & Gregorii IX. ad annum 1227. bullæ, ne laici patroni ſe ingerant in prælatorum electionibus. Cum Ugolinus de Monte-aperto patronus monaſterii Berardingorum manum extendiſſet, quo tempore Matthæum electum abbatem Guido II. prior Camaldulenſis in ſede collocabat anno 1218. objurgatus fuit, ſed reſpondit hoc ſe feciſſe præ lætitia, non pro jure acquirendo in præjudicium juris prioris Camaldulenſis. In conſtitutionibus Martini III. ad annum 1253. caute proviſum, ne patroni veſtem monaſticam aſſumerent in iis monaſteriis, quorum patronatum obtinebant, ne ſcilicet ullum in iis jus ſibi arrogarent. Aliquando patroni vel potentes viri ſe immiſcebant electionibus, & pro libitu regimen monaſteriorum tradebant hominibus ſibi addictis, ut factione Polentanorum dynaſtarum contigit anno 1308. in electione abbatis Claſſenſis Gerardi. Singularis erat electio abbatis ſancti Juſti Volaterrarum, in qua epiſcopus Volaterranus tamquam unus ex monachis ex ve-

teri

teri consuetudine jus suffragii habebat; electus tamen confirmationem recipiebat a priore Camaldulensi. Quoad abbates Classenses sancti Apollinaris legantur concordiæ anno 1138. Gualterii archiepiscopi Ravennatis cum Azone priore Camaldulensi, Ubaldi cum Guidone anno 1210. Thederici cum eodem Guidone anno 1231. Philippi cum Bartholomæo anno 1265. & Raynaldi archiepiscopi cum Accursio priore anno 1311. Uranensem abbatem inconsulto archiepiscopo Ravennate eligi posse a Placido priore Camaldulensi definivit anno 1188. Alexander episcopus Foro-liviensis. Pratalienses sibi eligebant abbatem, etiam non præsente priore Camaldulensi, qui tamen electionem confirmabat. Abbas Burgensis, licet imperiali protectione frueretur, instituebatur, ac dignitate privabatur a priore Camaldulensi; quod actum legimus a Guidone priore cum Gratiano abbate anno 1226. Chartæ, quæ conficiebantur in donationibus monasteriorum & abbatiarum factis eremo & priori Camaldulensi, hanc potestatem tradebant prioribus Camaldulensibus. Anno 1076. hospitium pauperum prope ecclesiam sancti Martini & sancti Frigdiani Pisarum una cum pluribus latifundiis traditur priori Camaldulensi Rodulpho, ut *sint in jure proprietario dicte ecclesie, ita ut permaneat semper in ordinem monasticum, & sit in potestate predicti Rodulphi prioris & consilio integre congregationis sue & ejus successorem regendi & disponendi predicta loca, & constituendi monachos, & eligendi priores* &c. Eadem ferme verba usurpantur in traditione ceterorum locorum, & præsertim abbatiæ Carisianæ anno 1102. & abbatiæ Triviensis annis 1103. & 1104. Usus aliorum monasteriorum erat, ut eligerentur abbates & priores, abbatissæ & priorissæ a monachis vel a monialibus, interventu alicujus nuncii prioris generalis, & electiones omnes confirmationis robur reciperent ab eodem priore generali. Aliquorum monasteriorum, quæ manualia dicebantur eremi Camaldulensis, abbates & abbatissæ immediate statuebantur a priore Camaldulensi. Hujus generis erat monasterium sancti Michaelis de Muriano, cujus priores, inde abbates, deputati leguntur a prioribus Camaldulensibus. Verum Gregorius XII. concessit, ut posthac monachi dicti loci, decedente Paulo Venerio, qui erat cœnobii abbas, successorem sufficere possent, confirmandum dumtaxat a priore generali.

XXVIII. De abbatibus administratoribus.

IIDEM priores aliquando ad recuperanda, vel ad resarcienda monasteria, eligebant clericos seculares, qui constituebantur *procuratores* & *administratores* eorum locorum, ut factum fuit anno 1254. cum Henrico capellano ecclesiæ sanctæ Mariæ de Panicali, cui commendatum fuit a Martino III. priore generali monasterium sancti Andreæ in Silva Lucanæ diœcesis; anno 1258. cum Alberto canonico Bononiensi, cui commissa est cura Camalduli Bononiensis, & anno 1271. a capitulo generali Arretii cum Sinibaldo clerico Arretino & capellano cardinalis protectoris Octaviani Ubaldinii, cui traditum fuit monasterium sancti Michaelis de Castro-brittorum. Aliquando utebantur opera monachorum, quos *coadjutores* constituebant. Angelus monachus sancti Savini anno 1254. a Martino III. priore datus fuit coadjutor Philippi abbatis sancti Zenonis Pisarum. Monasteria frequentius seculis posterioribus commendabantur viris nobilibus, vel cardinalibus, vel episcopis a Romanis pontificibus. Petrus de Stagno cardinalis tituli sanctæ Mariæ in Transtiberim anno 1373. appellatur *vicarius & gubernator* abbatiæ sancti Victoris de Clusis, in quo tamen degebant monachi, & post biennium etiam abbas regularis Alexander de Gualdo. Galeatensis abbatia ab ipso octavo seculo tradita fuit Anscauso episcopo Foro-popiliensi, ob hujus merita cum sede apostolica, restituta inde

inde archiepiſcopatui Ravennati. Seculo XIII. iterum in commendam abiit, primum Uberti Feretrani epiſcopi, inde Aymerici archiepiſcopi Ravennatis, qui appellatur *adminiſtrator*, Thomæ epiſcopi Foro-livienſis aliorumque, donec Camaldulenſi congregationi fuit adjudicata. Priores regulares monaſteriorum hujuſmodi commendatorum vocabantur *vicarii*. Ita Benedictus prior Galeatenſis *vicarius* nominatur ſub Uberto Feretrano epiſcopo & abbate ad annum 1296. Antonio Ferro Parmenſi monacho Camaldulenſi anno 1386. commendata eſt abbatia Vangaticienſis, ipſa autem poſt ejus obitum ad exterorum hominum manus devoluta. Johanni III. priori Camaldulenſi commendatum fuit ad tempus monaſterium ſancti Zenonis Piſarum. Anno 1441. Franciſco de Agna priori generali Camaldulenſi conceſſa fuit abbatia Rotenſis ad vitam; & ad vitam Mariotti abbatis generalis, ejus ſucceſſoris in ſupremo præſulatu, abbatia Decianenſis. *Adminiſtratores* ii vocabantur abbatiarum ſibi commendatarum.

Hæc brevi manu de multiplici Prælationum genere, ac de earum denominationibus apud Camaldulenſes tum eremitas, tum cœnobitas exſcripſimus, in medium allatis verbis ipſis veterum paginarum, & monumentorum.

BRE-

BREVIARIUM
TOMI QUINTI

ANNALIUM CAMALDULENSIUM.
LIBER QUADRAGESIMUS-PRIMUS.

Ab anno Christi 1251. ad annum 1260.

LIBER QUADRAGESIMUS-SECUNDUS.

Ab anno Christi 1261. ad annum 1270.

LIBER QUADRAGESIMUS TERTIUS.

Ab anno Christi 1271. ad annum 1280.

LIBER QUADRAGESIMUS QUARTUS.

Ab anno Christi 1281. ad annum 1290.

XVII.

LIBER QUADRAGESIMUS QUINTUS.

Ab anno Christi 1291. ad annum 1300.

LIBER QUADRAGESIMUS-SEXTUS.

Ab anno Christi 1301. ad annum 1310.

XII.

LIBER QUADRAGESIMUS-SEPTIMUS.

Ab anno Christi 1311. ad annum 1320.

LIBER QUADRAGESIMUS-OCTAVUS.

Ab anno Christi 1321. ad annum 1330.

XXXV.

LIBER QUADRAGESIMUS-NONUS.

Ab anno Christi 1331. ad annum 1340.

LIBER QUINQUAGESIMUS.

Ab anno Christi 1341. ad annum 1350.

ANNALES CAMALDULENSES ORDINIS SANCTI BENEDICTI.

LIBER QUADRAGESIMUS-PRIMUS.

Ab anno CHRISTI M. CC. LI. *ad annum* M. CC. LX.

ANN. CHR. 1251.

I. Status ecclesiæ. Bullæ Innocentii IV. pro Camaldulensibus.

QUINTUM Annalium nostrorum Camaldulensium volumen ab anno millesimo ducentesimo quinquagesimo-primo auspicamur, eo nimirum anno, quo reddita ecclesiæ pace, deferbuit etiam bellorum furor, propter quæ tum civitates, tum monasteria Italiæ miserandum in modum eo usque concussa ad inopiam redacta fuerant. Die siquidem decima-tertia decembris anni præteriti in Apulia decesserat Fridericus II. imperator, qui ecclesiam triginta annorum intervallo, quibus imperavit, tyrannico more divexaverat, & tam per seipsum, quam per ministros suos ipsius bona & jura diripuerat, internecinum bellum in urbibus Italiæ accenderat, monasteria depopulaverat, combusserat, ad terram prostraverat, Dei servos tum episcopos, tum monachos persecutus fuerat, & nulla non mala temporalibus & spiritualibus ecclesiarum bonis attulerat. Audito ipsius obitu Innocentius IV. Romanus pontifex, qui jam ab anno 1244. ad effugiendas fœdifragi imperatoris persecutiones Lugdunum se receperat, post diem festum Paschæ hujus anni Italiam repetiit, & primum Januam se contulit, tum Mediolanum, Brixiam & Bononiam, in quibus urbibus aliquo tempore commoratus fuit, tandem anno ad finem vergente Perusii constitit, ubi habitationem suam fixit.

Nos, relictis alienis historiis, nostras prosequimur. Ex Mediolanensi itaque urbe, in qua sexaginta-quatuor dies moras traxit, & ubi etiam ex charta Fullinatis monasterii erat XV. kalendas septembris, commisit episcopo Perusino Frigerio, *secundo kalendas augusti pontificatus* sui *anno nono*, ut compelleret potestatem & commune Calliensis urbis per censuram ec-

clesiasticam ad obedientiam mandatorum suorum, quibus per literas ipsis præceperat, ne homines eremo Avellanensi vel Avellanensibus monasteriis subjectos reciperent in cives, sed eos eisdem monasteriis restituerent, neque collectas dicto cœnobio ejusque membris imponerent.

Ex Perusio *secundo kalendas decembris* mandavit præposito Arretino, ne permitteret, ut quisquam Camaldulenses monachos ab officio prædicationis impediret, quandoquidem a priore Camaldulensi & ab abbatibus congregationis interpellatus concesserat Camaldulensibus, ut more ceterorum religiosorum cœtuum prædicationis munus adimplerent ii, qui divinam haberent eloquentiam, juxta datum eis a Domino scientiæ donum, de licentia suorum prælatorum, cum ad id ab iis, qui populorum curam gererent, fuissent requisiti, & idonei judicati.

Eidem præposito *die septima decembris* [a] commisit, ut studeret revocare bona monasteriorum & prælatorum Camaldulensium, contra ordinis statuta ab iis distracta, ad ipsorum proprietatem. Et ne de cetero hoc auderent prælati, ipsa die [b] vetavit abbatibus, prioribus & conventibus Camaldulensibus, ne vendere aut alienare præsumerent bona immobilia suorum monasteriorum, sine prioris Camaldulensis licentia, & etiam sine consensu episcoporum diœcesanorum, si de jure fuerint requirendi; alias irritæ forent bonorum distractiones attentatæ.

[a] *Arch. Fontis-boni* §. *Amissæ* 451. *A.* 1. 29.

[b] *Ibid.* 452. *A.* 1. 224.

Ex eadem urbe *quinto idus decembris* Guillielmino Arretino episcopo, Ildeprando Fesulano antistiti, & Philippo Fontanæ in locum Thederici electo hoc ipso anno archiepiscopo Ravennati dedit in mandatis, ut Camaldulensium quieti prospicerent, & sub severissimis pœnis prohiberent, ne mulieres transgrederentur terminos positos ad eremum Camaldulensem, ultra quos fas ipsis non esset transire, innovans simile præceptum, quod mulieribus cujuscumque conditionis fecerat anno 1227. Gregorius papa IX.

Eadem die Martino priori Camaldulensi confirmavit Innocentii III. & Gregorii IX. pontificia præcepta, ne quis super decimis & possessionibus a quadraginta annis obtentis auderet Camaldulenses molestare. Alia renovavit privilegia eidem Martino quoad jus visitationis monasteriorum, & quoad facultatem absolvendi excommunicatos & irregularitatibus innodatos, ratamque habuit facultatem alendi procuratorem, qui ordinis negotia in curia Romana pertractaret.

Post triduum præposito Arretino præcepit, quatenus daret operam, ne Camaldulenses cogerentur ad persolutionem provisionum tum in pensionibus, tum in beneficiis impetratarum a sede apostolica, vel ab ejus legatis, nisi specialiter in apostolicis bullis ipsi nominarentur; impetrandas vero impediret, dummodo jus nondum acquisitum esset a legatis.

Cum vero episcopi diœcesani, & patroni laici ecclesiarum & monasteriorum Camaldulensium, non ex debito juris, sed ex mera liberalitatis gratia hospitio exciperentur ab iisdem Camaldulensibus in suis ecclesiis & monasteriis; plures autem ex iis liberalitatis gratiam in debitum convertentes, procurationes illegitimas extorquerent, scripsit idem Romanus pontifex XVII. *kalendas januarii* præfato Martino priori & omnibus abbatibus congregationis se nolle, ut per talia caritatis hospitia aliquod eorum ecclesiis & monasteriis præjudicium generaretur. Ipsa die facultatem fecit eidem priori Camaldulensi recipiendi ad eremum quoscumque venientes ab aliis congregationibus, dummodo tamen non permitterentur in sacris ordinibus ministrare, nisi certus esset prior de ipsorum ordinatione, similem Gregorii IX. facultatem innovans. Aliis pariter literis eadem die con-

confirmavit ad instar Innocentii III. ea monasteria, quæ hoc seculo eremi Camaldulensis disciplinam susceperant. Demum mandavit [a] archiepiscopis & episcopis Italiæ, ut requisiti observarent ac observari facerent sententias excommunicationum latas a priore Camaldulensi in monachos & conversos suos. Hæc Innocentii privilegia & indulta declarant, quantum erga eremum & ordinem Camaldulensem propensus foret idem Romanus pontifex, qui viginti ex Perusina urbe brevia hoc anno sui pontificatus nono dedit Camaldulensibus, quæ extant in tabulario Fontis-boni, quorum plura integra leguntur in Appendice hujus voluminis.

Ann. Chr. 1251.

a Ibid. 453. A. l. 224.

II. Amplissimum privilegium pro monast. S. Urbani ad flumen Æsinantis.

Ex eadem Perusina urbe per manus Guillielmi S. R. E. vice-cancellarii *indictione* x. mutata mense septembri, *anno incarnationis Dominice* M. CC. LI. *pontificatus* sui *anno* IX. sed nulla ab exscriptore privilegii apposita die, Benvenuto abbati monasterii sancti Urbani de Æsinante privilegium indulsit, quo ipsius monasterium sub beati Petri protectione suscepit. In tabulario sancti Blasii de Fabriano, cum quo modo copulatum est cœnobium sancti Urbani, extat tantummodo exemplum, & ipsum quidem igne in aliquibus lineis vastatum, confectum a Matthæo Gonzii de Æsio publico notario, de licentia Neapoleonis sancti Adriani diaconi cardinalis & apostolici legati anno 1300. in quo supersunt nomina aliquarum ecclesiarum, quæ tunc subjiciebantur monasterio sancti Urbani, & recensitæ sunt in dicto Innocentiano privilegio; nimirum ecclesiæ sancti Andreæ & sancti Silvestri de Lapiro, hoc est de oppido Pyri, sancti Petri de Lamitula, sanctæ Mariæ de le Percicle, sanctæ Mariæ de Crypta, sancti Johannis de Sancto-Johanne, sancti Viti, sancti Johannis de ...... sancti Stephani, & sancti Martini de Susiano, sancti Nicolai de Arcu, tertia pars castri Rodossæ, quarta pars castri de Fajetis, & villa Sancti-Johannis cum terris, aliisque locis. Sepulturas monasterii liberas decrevit; facultatem fecit redimendi decimas & possessiones detentas a laicis; voluit, ut post abbatis decessum successor eligeretur a saniore & majore fratrum parte juxta sancti Benedicti regulam, & providere volens eorum paci & tranquillitati prohibuit, ne quis infra possessionum monasterii terminos rapinam facere, ignem apponere, sanguinem fundere, homines interficere, violentias exercere præsumeret. Demum confirmavit omnes libertates & immunitates a suis prædecessoribus, vel a regibus & principibus eidem monasterio concessas. Occasionem dedit Benvenuto abbati efflagitandi hujusmodi pontificium privilegium violentia hominum castri Pyri, qui contra castrum sancti Urbani ejusque incolas subjectos monasterio hostiliter quotannis igne ferroque dimicabant; quare etiam combusserant domos & castrum ipsum, abstulerant homines, & vi eos induxerant per dolum & metum ad promissionem fidelitatis faciendam communi Pyrano. Vidimus ad annum 1227. Raynaldum episcopum Camerinensem idcirco Pyranos homines excommunicationis vinculo innodasse, & contra ipsos provocasse ad ultionem oppidanos sancti Severini. Pariter in prolixo processu, qui asservatur in eodem archivo sancti Blasii de Fabriano, legitur interrogatos fuisse plures testes, qui deposuerunt hoc ipso *anno* M. CC. LI. *nono exeunte augusto indictione nona* castrum sancti Urbani fuisse a tempore Virgilii abbatis sancti Urbani sub protectione communis Æsii, a quo etiam recipiebat potestates & rectores. Series ibidem habetur plurium abbatum ejusdem monasterii, qui fuere Acto, Abraham, Ormannus, Virgilius, Ubaldus, Guarnerius & demum Benvenutus, qui præsenti anno regimen obtinebat ejusdem monasterii. Acto abbas alius est ab Actone abbate, de quo diximus ad annum 1087. & sub quo eo an-

ANN. CHR. 1251.

no consecrata fuit ecclesia sancti Urbani ; nam Acto in processu nominatus & ceteri etiam sequentes abbates in testium depositionibus memorati paulo ante tempora Virgilii abbatis vixerunt, qui præsenti seculo monasterium sancti Urbani regebat.

III. Alterum pro abbatia Burgensi. De Homodeo abbate.

HOC ipso anno idem Romanus pontifex, iterum conspirantibus Burgensibus habitatoribus in abbatem Burgensem, ac volentibus jure temporalis dominii potestatem & capitaneum sibi deligere, absque licentia & auctoritate abbatis, commisit supradicto Frigerio episcopo Perusino, ut sub ecclesiasticis censuris cogeret eosdem Burgenses ad præstandam solitam obedientiæ fidelitatem abbati, sine cujus voluntate nullum sibi statuerent in Burgo rectorem; laudavitque in eam rem antecessoris sui Eugenii papæ III. privilegium concessum abbati Burgensi, quod deperditum conqueritur monachus, qui collegit, & jura ac privilegia ejus abbatiæ obtulit Nicolao V. anno 1454. Simile vidimus ad annum 1229. Gregorii papæ IX.

Homodeus erat abbas Burgensis hoc anno, appellatus abbas Burgi-sancti-Sepulcri, & simul sanctæ Mariæ de Silvis, in territorio scilicet Urbevetano, ex charta tabularii Fontis-boni [a], qua die vigesima-nona julii hujus anni vice Martini prioris Camaldulensis administrationem tribuit Luciæ electæ abbatissæ parthenonis sancti Antonii de Tuderto ex priorissa Buldronis; erat etiam Homodeus capellanus Petri Capoccii diaconi cardinalis sancti Georgii ad Velum-aureum, & apostolicæ sedis legati; ipsi enim Homodeo abbati recipienti vice ejusdem cardinalis Ugo Ugolini potestas Castellanæ urbis, nomine communis dictæ urbis, promisit „ se curaturum, „ ut Castellana civitas staret ad mandatum fidelitatis, & ad præcepta eccle- „ siæ, papæ & ejusdem cardinalis, quoad absolutiones ab excommunica- „ tione & ab interdicto, quæ incurrerant homines dicti communis, oc- „ casione *quondam principis Friderici*, & quia non persolverant censum „ ecclesiæ, & quia hostiliter equitaverant contra Certaltum & contra „ Eugubinos. “ Hæc excerpsimus ex tabulario episcopatus Castellani, promissio autem facta fuit *die sabbati*, *quinto-decimo intrante aprili* hujus anni.

a §. Electio 50. A. 3. 20.

IV. Castrum Castellionis venditum communi Senensi ab eremo de Vivo.

IDEM cardinalis Petrus Capoccius alteri capellano suo præposito Senensi literas dedit, quibus significabat religiosos viros priorem & conventum monasterii sancti Petri de Vivo ordinis Camaldulensis supplicem sibi libellum obtulisse, ut ipsis fas esset vendere de possessionibus minus utilibus ad summam tercentarum librarum Senensium vel Lucensium. Quare ex urbe Fanensi *decimo kalendas martii* hujus anni eidem præposito cardinalis scripsit, ut facultatem faceret ejus rei Vivensibus. Contulit autem se personaliter præpositus Senensis ad Vivense monasterium, & copiam fecit distrahendi castrum Castillionis, quod olim dictum fuit Castellion-latronum, (Castillioncellum *del Trinoro* vocat Orlandus Malavoltus) scripto roborans permissionem signatam *anno* M. CC. L. more nimirum Florentino, anno scilicet præsenti Romano, *indictione nona die nonarum martii*. Eadem die Jacobus abbas monasterii sancti Petri in Campo, qui in Burgognoni locum electus fuerat, postulatione facta Benigno priori de Vivo, cui monasterium sancti Petri suberat; ipse vero Benignus consensu Aldobrandi prioris sanctæ Mustiolæ de Senis & aliorum ejus loci monachorum, auctoritate præfati præpositi Senensis, qui in pagina appellatur Bulgarellus, & capellanus cardinalis Capoccii, vendiderunt Uguicioni quondam Bandini judicis, sindico & actori, recipienti nomine communis Senarum dictum castrum Castillionis situm in episcopatu Clusino, & tunc voca-

vocatum Castellionem-Senensem cum curte & hominibus suis, villanis, servitiis &c. excepta ecclesia sanctæ Mariæ sita in burgo ipsius castri cum plateola & cœmeterio, quæ reservata fuit monasterio sancti Petri, pretio centum & quinquaginta librarum denariorum Senensium, ita tamen, ut commune Senense reciperet populum dicti castri sub protectione & defensione sua, ac ut nullus prædictis hominibus molestias inferret aut damna. Consenserunt hujusmodi traditioni Orlandus major & monachi eremi superioris de Vivo. Stipulationem autem ea de causa confectam edimus ex tabulario archihospitalis Senarum in Appendice. Ex illo vero monasterii Rosæ Senarum præfatus Jacobus abbas ratam habuit concessionem ecclesiæ sanctæ Victoriæ de Sarthiano, quæ subjecta erat monasterio suo, factam clerico Gaffuccio Arlotto ab eodem apostolico legato cardinali. Atque ita bellorum incursibus, deprædationibus, potentium usurpationibus, & domesticis necessitatibus ad extremam paupertatem redigebantur monasteria olim florentissima; qua adversa fortuna magis-magisque insuflante seculis sequentibus, corruente necessario etiam disciplina monastica, factum fuit, ut omnino cogerentur monachi alia sibi quærere domicilia, vel unionem expetere cum proximioribus monachis aliorum cœnobiorum; & ea una fuit ex potissimis causis adnexionum plurium ecclesiarum & monasteriorum cœnobiis florentioribus, quæ deinde frequentissimæ fuere, sed præsertim seculo XV. ut in prosecutione horum Annalium compertum fiet.

ANN. CHR. 1251.

V. Lites composita inter monast. Valle-castrense & commune Fabriani. Ædificatio castri Porcarellæ.

LIS vertebat hoc *anno* M. CC. LI. *die sexta exeunte februario tempore domini Innocentii pape* IV. *indictione* IX. inter Petrum abbatem & monasterium Vallis-castri, & inter commune Fabriani. Repetebat Valle-castrense cœnobium a dicto communi quadraginta homines, qui violenter ablati fuerant ex jure monasterii; e contra commune Fabriani petebat res omnes, homines, possessiones, montes & colles cujusdam finaitæ. Compromisit utraque pars in amicos arbitros, qui definierunt „ res & homines ejusdem finaitæ cedenda esse a monasterio Vallis-castri dicto communi; reservatis tamen pro monasterio vineis, terris, & silvis *guardatis*, debitalibus, usualibus & servitiis, exceptis etiam *bannis* & *foliis* prædictorum hominum. Si autem commune Fabriani intra fines ejus finaitæ castrum faceret, liceret communi ipsum ædificare, sed quilibet homo castri ejus habitator solveret duos denarios nomine pensionis, die festo sancti Romualdi, abbati Valle-castrensis monasterii pro platea, ubi habitaret, ac relinqueretur eidem monasterio locus in eo castro, ubi domum & ecclesiam construeret. Si abbas vellet liberare aliquem de ipsis hominibus, potestas & commune Fabriani deberet eos cogere, ut eidem monasterio feuda dimitterent, nec aliquod servitium a dicto monasterio exigeretur occasione datiorum, vel collectarum sive obsequiorum. Pro qua concordia numeravit commune Fabriani monasterio Valle-castrensi ducentas libras Ravennates vel Anconitanas, pro refutatione facienda domorum ejusdem cœnobii, & viginti-quinque tabulas platearum intra cavas novas dicti castri, ad constructionem & ædificationem ecclesiæ & domorum, quam constructionem exequi insuper spopondit prædictum commune. Demum idem commune promisit „ se defensurum monasterium Vallis-castri cum armis intra dictam finaitam, in aliis vero locis cum *ambaxatoribus* & sindicis, ac cum expensis communis, sicut consueverat defendere & tueri alios castellanos suos majores vel minores. “ Castrum hocce appellatum fuit subinde castrum Porcarellæ, in quod jus semper exercuit Valle-castrense monasterium. Sed de ipso castro audiatur Fortunius [a]. „ Erat, inquit, tunc abbas Petrus, qui rogatus „ per-

[a] *P. II. lib. I. c.* 24.

ANN. CHR. 1251.

„ permittere pro securitate cœnobii, ut Fabrianenses oppidum infra suam „ senaitam ædificare possent, annuit, icto fœdere, ut cœnobio jus suum „ integrum & antiquum semper salvum remaneat cum usualibus homi- „ num servitiis, qui habitant a plano Furcæ-lupariæ per viam Asenariam, „ a fonte Nequili ad planum Vitis, & ab aqua Larellæ ad fontem Ci- „ vitellæ, mergendo ad saxum Elenæ, & tendendo ad planum casæ Mar- „ tini, mergendo ad Biscinas, & perveniendo ad primam senaitam, quæ „ omnia juris cœnobii existunt ex donatione Farolsi comitis, exceptis „ bannis & follibus ferrariæ vel chartariæ officinæ. Ex quo die condere „ aggressi sunt Fabrianenses oppidum Porcarellæ, quod in vertice montis „ cœnobio supereminet, quasi propugnaculum & specula omnis sui terri- „ torii in montibus. In cujus item ædificatione Petrus cum illis hujusmo- „ di pepigit pacta: Ut homines ipsius castri solvant pro superficie, ubi „ habitaverint, denarios duos quotannis in perpetuum pensionis nomine „ in die natalis sancti Romualdi: Ut cœnobium ibidem habeat tabulas „ viginti-quatuor plateæ pro ædificanda basilica & domo: Ut Fabrianensi- „ bus nullum competat jus exigendi vectigal seu servitia a monachis seu „ cœnobio, sed gaudeant perpetua immunitate ab omnibus oneribus. „ Pro qua ædificandi facultate Fabrianenses solverunt ipsi Petro abbati „ librarum 200. Ravennatum & Anconitanarum summam, in reparatio- „ nem domorum & officinarum cœnobii, per manum Oratoris sui pro- „ curatoris, promiseruntque sollemni stipulatione interposita, cœnobium, „ homines, animalia, & loca omnia, ubicumque opus sit, cum armis „ defendere semper, atque tueri ære publico. Actum manu Jacobi ta- „ bellionis die sexta exeunte februario anni Domini M. CC. LI. Igitur ex „ eo die Valle-castrenses monachi cum Fabrianensibus fœderati atque con- „ juncti monasterium sancto parenti Romualdo sacrum in oppido Fabria- „ ni ædificant, quod postea acquisito sancto Blasio, sacris virginibus san- „ cti Romualdi concessum ab illis etiam hodie habitatur. " Subdit nimi-rum historicus noster constructionem monasterii sub invocatione sancti Ro-mualdi in ipso Fabriani oppido, quod incolunt modo sanctimoniales atri coloris, postquam Valle-castrenses ad cœnobium sancti Blasii deducti monasterium sancti Romualdi sacris virginibus cesserunt.

VI. Invasio parthenonis Luci; monumenta aliorum monasteriorum.

CUM quidam improbi homines multa damna intulissent parthenoni sancti Petri de Luco, & nocturno etiam tempore cum hominibus armatis monasterium invasissent, domos combussissent, ac interfecissent homines subjectos eidem monasterio, Franca abbatissa dicti loci, quæ Dilectæ successerat jam ab anno 1209. & adhuc monasterium regebat, postulavit judices & arbitros, qui damna illata judicarent & extimarent, ac satisfactionem exigerent *anno* M. CC. LI. *quarto idus julii indictione nona*.

Urbs Ravenna etiam post mortem Friderici imperatoris Ghibellinæ factioni adhærebat; quare cum pontificii seu Guelfi nullum pro congressu locum haberent in urbe, congregarunt se hoc anno juxta Rubeum [a] in æde sancti Petri in Vinculis, quæ erat in territorio urbis. Meminit hujus congressus etiam Tonduccius [b] in historia Faventina; scilicet „ Philippus electus archiepiscopus Ravennas de præcepto Innocentii papæ in „ prædicti cœnobii templo mandavit congregatis, ut infra quindecim dies „ pontificis & ecclesiæ imperata demissi addictique facerent; alioquin in „ eos juxta formulam sibi traditam animadverteretur. "

a *Lib. VI. pag.* 425. 427.

b *Pag.* 286.

Sexto idus octobris Caccia archidiaconus Florentinus, prior canonicæ sancti Petri in Seradio, consensu canonicorum suorum vendidit quasdam terras monasterio sancti Salvatoris Camalduli Florentini.

Ange-

Angelus prior hospitalis de Rovereto die decima martii [a] electus fuit prior heremi-novæ a Martino priore Camaldulensi; vigesima-septima julii [b] Benignus monachus eremi de Vivo assumptus ad abbatiam sanctæ Mariæ de Toma. [c] Braimannum autem legimus sub hoc anno abbatem sancti Angeli de Vergareto.

ANN. CHR. 1251.

a §. Electio 48. A. 3. 16.
b Ibid. 49. A. 3. 19.
c §. Emphyteusis.

„ Decimo kalendas februarii in porticu cœnobii divi Hilari Galeatensis, prior, præfectus & monachi procuratorem fecerunt Palmerium monachum, qui electum a conventu eorum abbatem Rainerium Ugonis Carpigni comitis filium confirmari a Philippo archiepiscopo Ravennate peteret, cum ad eam diem Rainerius cœnobio divi Gaudentii Ariminensis abbas præfuisset, ut ex Rubeo [d] intelligimus. Rainerius electus fuit abbas Galeatensis in locum Rodulphi, qui anno præterito supremum diem obierat, de quo in necrologio Galeatensi hæc habentur ad eumdem annum: *Pridie idus octobris obiit domnus Rodulphus abbas monachus frater noster*, A. D. M. CC. L.

d Lib. VI. pag. 425.

CONSUETO suo favore prosequens Innocentius IV. Camaldulenses monachos, præsenti *anno pontificatus* sui *nono*, *secundo nonas januarii* speciali suo brevi prælatis omnibus per Thusciam constitutis mandavit, ut diris devoverent omnes invasores bonorum monasterii sancti Petri de Vivo. Simile ex Anagnia dederat pro eodem monasterio anno 1161. Alexander papa III.

ANN. CHR. 1252.

VII. Innocentii bullæ pro Vivensibus, Camaldulensibus & Classensibus.

Nonis ejusdem mensis facultatem fecit, seu confirmavit Martino priori Camaldulensi eligendi generalem procuratorem pro suo ordine, qui congregationis negotia in curia Romana ageret.

Idibus ipsius mensis indulsit Aymerico abbati sancti Apollinaris in Classe Ravennæ, ejusque monachis, qui pluribus gravaminibus tunc erant divexati, ne de cetero amplius gravarentur, nisi in literis ab apostolica sede impetratis specialis mentio fieret de ipsorum monasterio. Hoc idem indultum ad diem kalendarum februariarum extendit ad priorem Camaldulensem & ad omnes congregationis abbates, itaut nonnisi specialiter nominati imposterum collectis & impositionibus præstandis subjicerentur.

VIII. Ejusdem diploma pro monasterio sanctæ Crucis comitum de Tripudio.

OCTAVO *idus februarii indictione* X. *incarnationis Dominice anno* M. CC. LII. *pontificatus* sui *anno* IX. per manum Guillielmi magistri scolarum, Parmensis, S. R. E. vicecancellarii, idem Romanus pontifex sub sua & sancti Petri protectione recepit monasterium sanctæ Crucis de Tripudio Camerinensis diœcesis, cujus etiam ecclesias & bona recensuit; scilicet in episcopatu Camerinensi ecclesias sancti Petri de Scorzano, sancti Christophori de Heremita Septem-fontis, sancti Angeli de Murazzana, sancti Nicolai de Fabriano, sancti Johannis de Satrano, sancti Laurentii de Trenquello, sanctæ Crucis de Pernaculo vel Tanedolo, sancti Martini de Colle-medio, sancti Clementis de Genga, sanctæ Mariæ de Gualdemaria, sancti Blasii & sanctæ Mariæ de Valentana cum pertinentiis earum. In episcopatu Senogalliense ecclesias sanctæ Mariæ de Abbatissis cum capella sancti Laurentii ipsi subjecta, sanctæ Luciæ de Serra, sanctæ Crucis & sancti Laurentii de Montonis Montis-albodii. In episcopatu Nucerino ecclesias sancti Angeli de Bagnaja, sancti Stephani de Laudisa, sancti Antonii, vel Antimi, sanctæ Luciæ, & sancti Felicissimi, sanctæ Mariæ de Serrasole, sancti Laurentii de Avenali, sancti Ciriaci de Serra, sancti Stephani de Sementana, & sancti Johannis de Inferno, sancti Petri de Saxoferrato, sanctæ Mariæ filiorum Corborum, sanctæ Mariæ de Cerro, sancti Severini de Serra, sancti Laurentii de insula Fabriani, sanct... in campo

Mariæ,

Ann. Chr. 1252.

Mariæ, sanctæ Mariæ Almacan, sancti Fortunati, sancti Angeli de Colsepuno, & sancti Stephani de Bosseto cum earumdem pertinentiis, terris vineis &c. solitas immunitates, exemptiones, libertates, privilegia ipsi monasterio ejusque abbati confirmans. Subscripserunt post Innocentium septem S. R. E. cardinales in urbe Perusina, quod privilegium integrum damus in Appendice ex tabulario monasterii nostri sancti Romualdi de Urbe. Origines hujus monasterii ignotæ sunt, deperditis antiquissimis chartis. Ante vicennium Compagnus erat abbas ejus cœnobii, qui litem pro ecclesiis sancti Blasii & sancti Nicolai de Fabriano sustinuit coram Philippo episcopo Camerinense contra Raynaldum abbatem sancti Victoris de Clusis. Fundatum dicitur monasterium hocce a comitibus Nucerinis appellatis de Tripudio. Non pigebit hic exscribere epistolæ fragmentum Vincentii Patritii datæ Sentini, hoc est ex oppido Saxiferrati, nonis decembris anni M. D. LXVII. Francisco Bossio protonotario apostolico & sanctissimi domini nostri referendario, vicarioque in basilica divæ Mariæ-majoris, ex hædinis chartis Mutii Realatii, quæ apud nos servantur. „ Consueverunt, inquit, antiqui templum dicatum Gratiis in foro constituere „ &c. Inter tot templa, quæ Sentinum ornant, primum fortasse locum „ obtinent ædes sanctæ Crucis comitum de Triputio, idque nedum anti„ quitate & sancta quadam religione, verum etiam situ, ædificio cete„ risque rebus omnibus. Hoc templum extra oppidum situm est, non „ longe ab ipsius mœnibus quam circiter tricentis passibus; locus, ubi „ situm est, non adeo est eminens, ut venti illius habitatoribus magno „ esse possint nocumento, non adeo demissus, ut nebulis semper plenus, „ a dextris montem habet undequaque amœnissimum, limpidis gelidis„ que fontibus abundantem, a sinistris Sentini flumen jucundissimum, „ & ipsum oppidum circumdant paululum eminentes ædes, hinc inde „ virentia prata, quæ ibi spatiantibus æstivo tempore, præsertim ipso „ Sole oriente tantam afferunt delectationem, quantam forsan animi no„ stri capere possunt, hoc in loco sensus omnes &c. Ædificium sancta„ rum ædium & monasterii quadratis structum lapidibus antiquissimum „ profecto est, erectum anno salutis nostræ M. CC. & ultra a nobilissimis „ comitibus de Triputio, quorum castra hac in regione erant, & muni„ tissima quidem, quamvis hodie nuda tantum appareant vestigia, quæ „ viatores eorum aspectu compellunt cum Poeta canere:

Tempus edax rerum, tuque invidiosa vetustas
Omnia destruitis, vitiosaque dentibus æquis
Paulatim lenta consumitis omnia morte.

„ Nomina autem eorum, qui tantum templum ædificari curarunt, am„ plasque dotes illi tributas facile rependemus, nisi dira impiorum rabies „ effecisset, ut scripturæ talia continentes igne consumptæ essent.“ (Recentiori manu ad oram epistolæ legitur erectum templum a Lysio ex Athone patre beati Ugonis, cujus corpus in sancti Johannis veneratur magna pompa Sentinatum) „ Inter illas aderant innumerabiles immunitates, „ dona, privilegia, prærogativæ, indulta, indulgentiæ concessæ variis „ temporibus a diversis pontificibus monachis ibi existentibus, illisque „ omnibus, qui sacras ædes illas visitarent; ibi privilegia quædam ade„ rant tributa a quodam Romanorum imperatore, qui hac transiliens, „ ut Romæ Christi vicarii pedes deoscularetur, reliquit in hoc templo „ multa munera, maxima privilegia, una cum cadavere dilectissimæ filiæ, „ quæ hoc in loco infirmitate præventa vitam cum morte commutavit.

Hæc

„ Hæc omnia incremata fuere in civitate Æfina, capta infeliciffimis tem-
„ poribus Alexandri fexti a Valentino Borgia , qui tam avide tot occi-
„ fionibus Italiæ imperium ufurpare vifus eft, donec mors & dies & de-
„ fideria ei abftulit. Ea omnia abbatiæ privilegia, indulta una cum pre-
„ tiofiffimis rebus afportarunt monachi, qui cum cernerent Borgiam ad-
„ verfus regionem iftam arma parare, arbitrabantur, & male quidem,
„ ut experientia docuit, melius tutiufque hæc omnia in civitate munita
„ fervari poffe, quam in loco quibufve jactationibus aperto; plerumque
„ enim fortes milites debilioribus pofthabitis munitiores locos occupare
„ tentant, ut inde majorem fibi ipfis nedum utilitatem, fed gloriam
„ comparare valeant, nam fi illos expugnant, munitiffima oppida ab il-
„ lis capta prædicantur, fin minus, adfunt multæ in promptu excufatio-
„ nes, quibus eorum factum & excufari & probari poteft facillime. Hoc
„ monafterium incolunt monachi divi Benedicti veftibus albis induti, qui
„ vere beatam vitam degunt, vel degere faltem deberent, hic cuncta fa-
„ luberrima funt, aer, aquæ, fructus omnes, hic commodiffima adfunt
„ claustra, porticus, refectorium, dormitorium, additumque capitolatum;
„ hic cuncta ad victum neceffaria fatis fuperque fuppeditant. Templum
„ vero in oppido eft, ut continuo hominum concurfu illius habitatores
„ ab orationibus diftrahantur, & rumoribus femper refertum fit; non
„ adeo ab oppidis & civitatibus diftat, ut illi ipfi remoti ab omni peni-
„ tus hominum focietate in heremo vitam ducere videantur; verum ut
„ his omnibus felicitatibus id omne adderetur, quod addi poterat, eve-
„ nit, ut fuperiori anno Pius V. pontifex maximus crearet hujus abba-
„ tiæ perpetuum commendatarium fratrem Michaelem Bonellum S.R.E.
„ cardinalem tituli fanctæ Mariæ fuper Minervam pronepotem ex forore
„ dilectiffimum, cujus laudes atque præconia, quod eft ingenium tantum,
„ quæ tanta facultas dicendi, quæ tanta copia, qua eruditiffimus quifque
„ vir & longiffimo temporis fpatio enarrare fatis pro dignitate valeret
„ &c. " Hæc Patritius ad Boffium de monafterio fanctæ Crucis de Tri-
pudio five de Saxo-ferrato, ut hodie vocatur. Sed ad Innocentium IV.
regrediamur.

IX. Exemptiones, confirmationes & privilegia ab ipso concessa Camaldulensibus

Exemptionem a gravaminibus conceffam ab apoftolica fede priori & abbatibus Camaldulenfibus fignificavit per literas præpofito Arretinæ ecclefiæ *quintodecimo kalendas martii*, dans ipfi in mandatis, ut clericis & laicis denuntiaret Camaldulenfium monafteria non teneri ad provifiones, nifi de fpeciali Romani pontificis juffu ipfis impofitæ forent. *Quarto* autem *kalendas martii* eidem præpofito fcripfit, ut daret operam, quatenus iidem Camaldulenfes moleftiis non afficerentur a perverfis contra indulta privilegiorum a Romanis pontificibus obtentorum.

Kalendis martii mandavit Aymerico abbati fancti Apollinaris in Claffe, ut compelleret nobiles viros, barones, milites, poteftates, rectores, confules & univerfos homines Cæfenatis & Bobienfis diœcefum, ac plebatus Balneenfis, ne ullam injuriam vel gravamen inferrent nobilibus viris Johanni Agufelli poteftati Cervienfi & loci dicti Buccaquatuor, in quo exfurgebat parœcia fub titulo fanctæ Mariæ in territorio Cæfenate, & Palmerio ejus fratri civibus Cæfenatibus, qui proximis temporibus damna rerum & perfonarum difpendia pro Romana ecclefia fuftinuerant, ob quæ ipforum merita eifdem confirmavit privilegia, quæ a Friderico II. imperatore, antequam fuiffet ab apoftolica fede excommunicatione innodatus, obtinuerat Johannes eorum pater pro fe & pro fuis fucceforibus in civitate & comitatu Cæfenate, in comitatu Bobienfe, & in plebatu Balnei,

Ann. Chr. 1252.

constitutus cum suis descendentibus vicecomes. Quæ jura simul decoraque rata habuit idem Innocentius, ut fuse legimus in præfata commissionis bulla, quam ex episcopali Cæsenæ cancellaria exscripsimus. Anno sequenti Buccaquatuor de Aghusellis potestas castri sancti Petri in Vinculis territorii Ravennatis legitur in tabulario archiepiscopali Ravennæ [a].

Tertio nonas martii præfato abbati Classensi ejusque monasterio renovavit privilegium, quod concesserat eidem loco anno 1229. Gregorius IX. subscribentibus novem S. R. E. cardinalibus, ac recensitis monasteriis omnibus, ecclesiis & bonis, quæ erant subjecta dicto Ravennati cœnobio.

Ipsa *quinta martii die* archidiacono Volaterrano præcepit, ut bona monachorum sancti Savini extra Pisanam urbem, quibus damna inferebantur, conservaret, ac molestos prædones anathematis sententia feriret.

Die sequenti, cum conquesti apud ipsum fuissent abbas & monasterium sanctæ Mariæ de Pratalia, quod rectores ecclesiarum de Corezzo & de Ornina, aliique homines Arretinæ & Foro-popiliensis diœcesum negotium monachis facesserent, dedit in mandatis electo episcopo Foro-popiliensi, ut quietis monachorum perturbatores compesceret per censuram ecclesiasticam. Electus Foro-popiliensis erat Johannes, qui post annum adhuc ad *diem tertiam exeunte aprili* apud Rubeum [b] in concilio Provinciali Ravennate appellatur electus, immo eodem ad annum 1256. titulo effertur. Is Designato, cujus mentionem facit ad annum 1251. idem Rubeus [c], successerat ante diem sextam martii hujus anni, nisi potius *Designati* nomen sit adjectivum ejusdem Johannis, qui designatus fuerit episcopus Foro-popiliensis, & immediate successerit Ægidio episcopo, de quo nos ad annum 1239.

Tetgrimus & Guido ejus filius comites Mutilianæ de mandato Friderici imperatoris in Sarsinatem episcopum violentas manus jampridem injecerant, ipsumque in imperatoris potestatem tradiderant. Quia vero post obitum Friderici absolutionem ab excommunicatione ob id contracta humiliter petierant ab apostolica sede, commisit *quinto idus julii* Innocentius Martino priori Camaldulensi & Jacobo monacho ejusdem eremi, ut assentiente eodem Sarsinate episcopo, absolutionis beneficium juxta formam ecclesiæ eisdem comitibus impertirent. Sarsinas episcopus fuit Rufinus, de quo vide Ughellium [d].

Facta fuerat impositio monachis sancti Savini, sancti Zenonis, sancti Michaelis in Burgo Pisarum, & sancti Frigdiani de Pisis ordinis Camaldulensis, & sancti Pauli ad ripam Arni Vallis-umbrosanæ congregationis pro Petro Bonaccurso judice Arretino, qui ad quadriennium provideretur de viginti-quinque libris Pisanis, eo quod tempore Friderici imperatoris dirutæ fuissent ejus domus, ipseque spoliatus bonis in exilium missus fuisset. Henricus itaque sancti Savini, Philippus sancti Zenonis, Mainettus sancti Michaelis, & Lucas sancti Pauli abbates, necnon Urbanus prior sancti Frigdiani obtinuerunt a Petro Capoccio diacono cardinale & legato apostolico exemptionem, ne possent cogi ad subsidium beneficii ecclesiastici. Sed quia contra indultum legati præpositus Arretinus & Vivianus canonicus ejusdem ecclesiæ affirmabant ea monasteria ad subventiones & provisiones teneri, appellarunt prædicti abbates ad summum pontificem Innocentium IV. qui *octavo kalendas martii* hujus anni Michaeli præposito plebis de Pecciolis scripsit, ut causam cognosceret. Ipse Michael aliis negotiis præpeditus subdelegavit Sismundinum plebanum plebis de Calcinaria Pisanæ diœcesis, cui literas subdelegationis obtulit aliorum nomine Urbanus prior sancti Frigdiani. Michaelis præpositi Pecciolensis sigillum simili-

a Capf. H. 3066.

b Lib. VI. pag. 428.

c Pag. 426.

d T. II. col. 660.

similimum erat insigni congregationis Camaldulensis, nam expressa erat in eo quædam cuppa seu calix cum lilio desuper, in quo calice rostra tenebant duæ aves cycnis vel gruibus similes.

ANN. CHR. 1252.

Idibus novembris archiepiscopis & episcopis encyclicas literas dedit idem Romanus pontifex, ipsis præcipiens, ut juxta Camaldulensium indulta & privilegia difficiles se eisdem non exhiberent, cum forent requisiti ad dedicationes altarium & basilicarum, ad ordinationes clericorum ac monachorum, sed prompto animo præstarent ipsis hujusmodi ministeria.

Amplissimum privilegium, quod dilargitus fuit Innocentius Martino priori & toti congregationi Camaldulensi, profert hunc incarnationis Dominicæ annum; datum est enim *tertio kalendas decembris indictione* XI. mutata mense septembri, *anno pontificatus* sui *decimo*. In eo enumerantur monasteria, quæ tunc temporis disciplinæ Camaldulensi parebant; inter cetera de novo leguntur, quæ non occurrunt in anterioribus Romanorum pontificum privilegiis; monasterium sanctæ Mariæ de Toma in agro Senensi, in episcopatu Florentino monasterium sanctæ Mariæ-magdalenæ de Podio-bonitii; in episcopatu Lucano monasterium sancti Andreæ in Silva; in episcopatu Massano monasterium sancti Mamiliani; in episcopatu Perusino monasteria sive ecclesiæ sanctæ Agnetis, sancti Severi & sancti Donati; in episcopatu Assisinate monasterium sancti Angeli de Bossano seu de Rossano; in Urbe-vetana urbe ecclesiæ sanctæ Mariæ in Silva, sancti Felicis, sanctæ Crucis & sancti Severi; in episcopatu Anconitano ecclesia sanctæ Luciæ, demum in episcopatu Torcellano eremus sancti Mathiæ de Muriano. Post recensionem locorum, cetera indulta, exemptiones, libertates, immunitates, quæ continentur in superiorum Romanorum pontificum privilegiis, roboravit Camaldulensi congregationi.

Denique *quarto nonas decembris* ratam habuit donationem & liberam correctionem monasterii sanctæ Mariæ de *Vangaticia*, ipsum cœnobium confirmans Martino priori & conventui Camaldulensi, ac inserens privilegio suo literas tum Innocentii III. tum Honorii III. suorum prædecessorum, qui ad id monasterium regendum Camaldulenses evocaverant.

X. Comes Guido Guerra tradit Camaldulensibus monasterium de Petra-ficta.

COMES Guido Guerra filius olim comitis Marcovaldi Thusciæ palatinus rogavit hoc anno Martinum Camaldulensem priorem, ut locum & ecclesiam sanctæ Mariæ de Petrasicta in Casentino reciperet sub protectione, visitatione ac reformatione Camaldulensis ordinis, reservato tantum sibi jurepatronatus. Martinus autem eam ecclesiam recepit de consilio Benedicti abbatis Puteolensis, & Pauli abbatis sanctæ Jucundæ. Actum Sovilianæ in domo ecclesiæ sancti Bartholomæi de Soviliana. Vel Guido Guerra donationem jamdudum factam a suis majoribus confirmavit Martino priori, vel exemit eam ecclesiam a jure monasterii Poplenæ, cui eatenus fuerat subjecta, ac immediate subjecit dispositioni eremitarum Camaldulensium eorumque prioris, licet etiam abbatia Poplenæ a seculo cum dimidio subjiceretur eidem eremo. Dictæ ecclesiæ Petræ-fictæ circa hæc tempora plures scripti fuere donationum libelli. Inter ceteras legimus *anno* M. CC. LIII. *indictione* XII. *nono kalendas martii* Berardum quondam Trabuchi de populo sancti Silvestri de Cajano pro remedio suorum peccatorum, & ut Deus liberaret Palmerium filium suum de captivitate, qua Pisis detinebatur, donasse eidem ecclesiæ, quæ posita est prope castrum de Pomponi, terras & prata; ex autographo tabularii sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia; scilicet inter Florentinam & Pisanam respublicas vigebant hac tempestate acerrima bella, & utrobique captivi detinebantur, qui capiebantur in præliis.

ANN. CHR. 1252. XI.

Ampla jurisdictio monasterii Pratalienfis.

ABBAS & monachi monasterii sanctæ Mariæ de Pratalia jurisdictionem & possessionem obtinebant constituendi potestates in castro Fraxinetæ & in villis ejus, hoc est in Pezza, in Sigiano, in Serra, in Ajole, & ubicumque habitabant fideles & homines dictæ abbatiæ, & præsertim in castro Banzenæ. Cum controversia sequentibus annis orta fuisset circa hujusmodi jurisdictionem, producta fuere plura acta, quibus demonstrabatur ipsa numquam interrupta possessio. Peregrinus de sancto Cassiano electus potestas Fraxinetæ a Marco Pratalienſe abbate hoc anno *die undecima julii* sententiam tulit, qua condemnavit plures homines dicti loci. Idem Marcus abbas anno 1255. elegit Guidonem Stephani de Arretio in potestatem ejusdem castri. Anno 1258. aliquot homines mulctati fuere ab Ugolino Grotto de Arretio electo potestate eo anno a Benvenuto abbate, qui anno 1259. eidem loco præfecit Guidonem Ildebrandini de Arretio, anno vero 1260. Renaldum de Banzena. Anno 1270. Benedictus abbas in Pratalienſis potestatem constituit Finuccium Orlandini de Arretio, ut legitur in sententia lata per Savarisium Raynaldi de Tuderto assessorem Bertaldi de filiis Ursi Romani, potestatis Arretii inter homines de Fraxineta & inter prædictum Finuccium ejus loci potestatem electum a dicto Benedicto abbate. Hæc nobis constant ex tabulario Fontis-boni. [a]

a §. *Sententia* 38. *A*. 3. 41.

Urbanus prior monasterii sancti Frigdiani de Pisis electus ex compromisse utriusque partis arbiter inter Vitalem archiepiscopum Pisanum pro suo archiepiscopatu, & inter Gothifredum de Porcari præpositum ecclesiæ sancti Petri ad Gradum, ad lites omnes de cetero dirimendas, definivit archiepiscopum Pisanum debere permittere, ut dictus Gothifredus eam ecclesiam teneret, & possessiones ac oblationes eidem ecclesiæ factas; Gothifredus vero pateretur archiepiscopum colligere oblationes die ascensionis Domini, die festo apostolorum Petri & Pauli, & aliis tribus diebus ad arbitrium & electionem ipsius archiepiscopi, qui stabilivit diem dominicæ carnis-privii, quæ dicitur Quinquagesima, diem cathedræ sancti Petri, & sabbatum præcedens dominicam Passionis, relinquendo presbytero liberas fidelium oblationes datas pro opere dictæ ecclesiæ, & alias factas occasione votorum & aliorum legatorum. Lectum hujusmodi arbitrium Pisis in curia dicti archiepiscopi *anno* M. CC. LII. *indictione* X. *sexto idus aprilis*.

ANN. CHR. 1253. XII.

De consuetudinibus, constitutionibus divinisque officiis Camaldulensium editis a Martino III. priore.

HABENS quammaxime in optatis Martinus III. generalis prior Camaldulensis reformationem ordinis & prælatorum congregationis, juxta laudabilem consuetudinem prædecessorum suorum, capitulum generale congregavit ad Camaldulensem eremum, in quo constitutiones nonnullas proposuit ab omnibus deinceps observandas, & resecatis superfluis, contrariis & obscuris, ad confirmandum vigorem monasticæ disciplinæ quædam retinuit, quædam explicavit, quædam de novo addidit statuta præsenti *anno* M. CC. LIII. *die kalendarum octobris*, dividens constitutiones suas appellatas *de Moribus* in tres libros, quos in capita centum quinquaginta sex est partitus. Similiter eodem anno nonaginta & uno capitibus *Ordinem Divinorum officiorum* duobus libris contexuit. Atque eæ fuere constitutiones, quæ imposterum viguere, tum apud eremitas tum apud monachos Camaldulenses, nonnullis suppletis vel explicatis ab aliis capitulis & ab aliis generalibus præsidibus, usque ad tempora Pii V. sanctissimi Romani pontificis, cujus jussu & hortatu editæ fuere constitutiones aliæ typis editæ, quæ ad hodiernam diem observantur. In codice ms. membranaceo Classensi, qui continet exaratas hujusmodi Martini constitu-

ſtitutiones, ad literam principem F., hoc eſt *Frater Martinus*, viſitur depicta ipſius beati viri effigies, quæ caput habet infulatum, mitra tamen curtiſſimi apicis, juxta antiquorum morem.

In his conſtitutionibus aliqua onomaſtica, & aliquæ conſuetudines merentur præ ceteris adnotari. Armarius monachus frequentiſſime in ipſis nominatus appellabatur monachus ille, qui in choro ad armum abbatis ſedebat vel ſtabat, primus nimirum monachus vel dignitate vel ætate poſt monaſterii priorem, qui prior ex adverſa ab abbate chori parte ſtationem ſuam ſemper habebat ſuper omnes alios. Capite primo libri II. Divinorum officiorum diſtinguitur armarius abbatis, & armarius prioris, quorum ille ad latus abbatis, hic ad latus prioris in choro, ad menſam, in capitulo & in ceteris publicis congreſſibus ſe locabant. Cornicularii monachi erant ii, qui in quotidiano culparum capitulo ab utroque latere ſedebant abbatis vel prioris, quibus etiam fas erat accuſare de ſuis defectibus ceteros monachos ſedendo, dum alii id agere debebant ſtando, & ſic denominabantur, quia eorum ſedes erant cornutæ. Videantur capita II. III. XXIII. libri II. de moribus & caput X. libri primi Officiorum. Ciminilia ſæpius nominata erant vaſa deſtinata ad uſum ſacrorum, ut pelves & catini ad aquam recipiendam, qua perfundebantur digiti ſacerdotis. Veſtimenta converſorum Camaldulenſium [a] nunquam fieri debebant de pannis lineis, niſi ſolummodo *ſerrabula, ad modum converſorum eremi de Salute*, nempe eremi Montalis in diœceſi Ariminenſi; videntur ſerrabula veſtes exteriores totum habitum monaſticum cooperientes, quibus utebantur temporibus manualium exercitiorum. Obba erat [b] vas vinarium appoſitum menſibus; cymbalum [c] vero ſignum, ſive breviſſima ligni pulſatio, qua convocabantur monachi vel ad divina officia, vel ad refectionem, vel ad opera exteriora. Monachus ſacriſta [d] poſt abluta linteamina, & corporalia, ac diligenter exſiccata, indutus alba, cum petra, quæ vulgo lica dicebatur, ea perpoliebat & complicabat. Formæ appellabantur [e] lignea ſcabella, ſuper quæ monachi ſe proſtrabant, vel genuflectebant. Curiæ monaſteriorum [f] erant peculiares habitationes, ac loca, ubi recipiebantur hoſpites, qui non erant monachi. Vocabula cœnobiorum [g] dicebantur tituli Sanctorum, quibus dedicatæ erant monaſticæ eccleſiæ. Suffraganea [h] monaſteriorum erant eccleſiæ, vel etiam monaſteria minora ſubjecta majoribus. Miſericordia in cibo [i] erat id, quod præter conſuetum apponebatur menſis diebus ſollemnioribus vel majoris laboris. Diſcus [k] ſignificabat paternam, vel etiam pallam cooperientem calicem, aliquando etiam uſurpabatur pro quocumque cooperimento. Meridiana [l] dicebatur dormitio poſt prandium; ſtella vero [m] vocabatur laterna vel lumen allatum pro recitandis noctu lectionibus, vel pro decantando evangelio in matutinis. Spongia erat [n] aſperſorium ad accipiendam aquam luſtralem, cujus manubrio plures ictus faciebat is, qui monachos aſpergebat. Sextorium [o] erat pulvinaris genus. Sudarium [p] aliquando pro manipulo, aliquando pro palla calicis uſurpabatur. Cetera notiora ſunt, & cum aliis vocibus explicabuntur alibi, cum de ipſis fiet mentio.

Quoad conſuetudines, primum matutinarum vigiliarum ſignum campanæ [q] pulſabatur per ſpatium ſeptem pſalmorum pœnitentialium una cum litaniis Sanctorum. Qualibet nocte & die [r] ante regularis officii decantationem perſolvebatur in choro officium beatæ virginis Mariæ, quod ipſum dicebatur ab iter agentibus, vel ab iis, qui erant in aliquo labore conſtituti, vel ab infirmis; infirmarii autem idem officium recitabant, vel ſupplebant vel complebant pro ſuis infirmis. Inclinationes in choro

a Conſt. lib. I. cap. III.
b Ibid. cap. X.
c Ibid. cap. X. XI.
d Ibid. cap. VII.
e Ibid. cap. II.
f Lib. III. conſtit. cap. XXXII.
g Lib. I. conſt. cap. XXIX.
h Ibid. cap. XXXV.
i Ibid cap. VIII.
k Div. Off. lib. II. cap. I.
l Ibid. lib. I. cap. LIX.
m Ibid. lib. II. cap. I.
n Ibid. lib. I. cap. IX.
o Ibid. lib. II. cap. I.
p Ibid. lib. I. cap. XVI.
q Lib. I. Conſt. cap. I.
r Ibid. capp. II. V. XV. & lib. II. div. off. cap. XVI.

ro

ANN. CHR. 1253.

ro [a] erant tam profundæ, ut articuli manuum in pugnum contractarum terram attingerent, quæ etiam inclinationes dicebantur positio manuum ad oram cucullæ. Quando abbates & monachi chorum ingrediebantur [b], prius lavabant manus, ita etiam antequam refectorium intrarent. Monachi [c], qui erant ad opera exteriora directi, officia regularia extra monasterium persolvebant cum iisdem genuflexionibus & inclinationibus, quæ fiebant in choro. Abbates [d] tempore Sextæ vel Nonæ horarum canonicarum exeuntes e choro præparabant servitia refectorii diebus nativitatis Dominicæ, resurrectionis & pentecostes. Confessio peccatorum [e] ultra hebdomadam non protrahebatur ab abbate, monachis & conversis; semel autem in anno monachi peccata sua deponebant apud proprium prælatum. Præscribitur [f] Missa quotidiana, vel ad minus frequens celebranda ab omnibus sacerdotibus, communio [g] vero quolibet die Dominico, vel saltem omni mense; conversis autem quater in anno. In Missis a dominica Septuagesimæ [h] usque ad Sabbatum sanctum, & ab adventu Domini usque ad noctem Nativitatis non canebatur Gloria in excelsis. Sumpto a sacerdote corpore Christi [i] tangebatur tribus vicibus calix cum patena, ad quam pulsationem adstantes omnes se prosternebant. Ad psalmos officiorum divinorum [k] dum sedebat unus chorus, alter stabat, & sic vicissim ad alterum psalmum sedebat chorus, qui steterat ad primum. Organa [l] omnino exsulabant ab ecclesiis monasteriorum, biscantus firma nota permittebatur, in sollemnitatibus ecclesiarum licebat aliorum extraneorum modulatis vocibus uti. Sacristæ [m] non licebat loqui cum socio, dum hostias conficiebat, quas etiam conficiebat semper albis indutus.

Capitulum generale Camaldulensium [n] quolibet triennio celebrabatur, ad quod conveniebant prælati omnes majorum & minorum monasteriorum, suffraganei, hospitalarii, capellani sanctimonialium, & capellani ecclesiarum; sed subjecti & suffraganei domus Camaldulensis quotannis ad eremum se recipiebant ante festum sancti Romualdi de mense junii pro alio capitulo celebrando. Tempore capituli [o] tam in loco ubi fiebat congressus, quam in aliis monasteriis quotidie dicebatur oratio de Spiritusancto. Aliud erat capitulum quotidianum, in quo dicebantur culpæ, & recipiebatur a monachis disciplina. In monasteriis [p], ubi erat duodenarius numerus monachorum, silentium a duobus lateribus claustri servabatur; ubi minor numerus, ab uno latere claustri. Monasterium [q], in quo residebat hujusmodi duodenarius monachorum numerus, appellabatur ordinatum. Monachos alterius professionis [r] recipere vetitum erat abbatibus. Patroni quoque monasteriorum [s], si conversionem Deo pollicebantur, profiteri vetabantur in monasteriis, quorum erant patroni. Licitum [t] non erat abbatibus, monachis & conversis infantes baptizare. Prior monasterii [u] juxta regulam beati Benedicti exemptus non erat ab officio coquinæ. Constituti erant [x] in monasteriis magistri monachorum, novitiorum & conversorum. Conversi clerici [y] non morabantur cum monachis in dormitorio, in capitulo, & in refectorio; neque conversi laici [z] in claustris monachorum. Conversorum aliqui [aa] erant capellani ecclesiarum, & etiam monasteriorum sanctimonialium, quarum vel negotia gerebant, vel insuper excipiebant confessionem peccatorum, quæ fiebat per fenestram ad hoc deputatam. In monasteriis virorum [bb] aderant conversi & conversæ. Vetitum erat [cc] mulieribus cujuscumque gradus ingredi claustra sanctimonialium, vel pernoctare etiam in earum infirmariis; monachi autem de licentia abbatis poterant divertere ad monasteria monialium vel reclusarum; nec ipsis pueris fas erat intrare septa monialium, nec puellis, nisi novi-

a *Ibid.* *cap.* II. & *lib.* II. *cap.* III.
b *Lib.* I. *div.* *off.* *cap.* xli. & *lib.* I. *const.* *cap.* XI.
c *Lib.* II. *de off.* *cap.* XVII.
d *Lib.* I. *div.* *off.* *cap.* XXIX.
e *Lib.* I. *const.* *cap.* XXVII.
f *Ibid.* *cap.* XXX.
g *Ibid.* *cap.* XXXI.
h *Lib.* I. *div.* *off.* *cap.* XIV.
i *Ibid.* *cap.* XVIII.
k *Ibid.* *cap.* VI.
l *Const.* *lib.* I. *cap.* XXIX.
m *Ibid.* *cap.* VII.
n *Ibid.* *lib.* II. *cap.* I.
o *Ibid.* *cap.* IX.
p *Ibid.* *cap.* XXII.
q *Ibid.*
r *Ibid.* *cap.* XVII.
s *Ibid.* *cap.* XX.
t *Ibid.* *lib.* II. *cap.* XXIV.
u *Ibid.* *lib.* I. *cap.* V.
x *Ibid.* *cap.* l. li. lii.
y *Ibid.* *cap.* XVIII.
z *Ibid.* *cap.* xlviii.
aa *Ibid.* *lib.* III. *cap.* VII.
bb *Ibid.* *lib.* I. *cap.* xlix.
cc *Ibid.* *lib.* III. *cap* IX. XI. XIII.

novitiæ forent ad probationem receptæ; moniales demum clauſtra monachorum ingredi non poterant, niſi pro celebrandis defunctorum obſequiis. In monaſteriis virorum [a] nutriebantur infantes, ut uſuveniebat etiam tempore ſancti patris Benedicti, quare magiſtri, quando errata committebant infantes in choro, eos cædebant palmatorio, hoc eſt flagello. Hoſpitalia [b] pro pauperibus & hoſpitibus recipiendis erant prope monaſteria, & ubi deerant, conſtitutione jubetur, ut quantocyus ædificentur. In aſceteriis monialium [c] degebant recluſæ, quæ incluſionis leges ſervabant non minus quam incluſi apud monachos & eremitas.

Carnium eſus [d] erat omnino vetitus in monaſteriis Camaldulenſibus etiam extraneis adventantibus, neque epiſcoporum diſpenſatione aut juſſu, ut etiam alibi vidimus, carnes monachis concedebantur tam intra, quam extra monaſteria morantibus. Prælati & officiales [e], quando e clauſtris egrediebantur, cappas ſuperimponebant ceteris veſtimentis monaſticis; veſtimenta [f] autem pro unoquoque monacho erant tres vel quatuor tunicæ, duæ cucullæ, duo ſcapularia, & pallium vel pelliceum, vel pannoſum. Converſi [g] ſcapularia ſtricta & uſque ad genua deferebant propter exteriora opera; aliis autem temporibus longiora & ampliora, tunicas vero uſque ad medias tibias. Manicæ tunicarum eam latitudinem habebant, ut pugnum tantummodo exciperent, capitia autem tunicarum non erant acuminata, ſed latiora, manicæ cucullarum ad medium brachium replicabantur. Illicitum [h] erat abbatibus plura ſimul retinere beneficia. Eleemoſinarum [i] præceptum omnibus prælatis inculcatur. Decimæ monaſteriorum [k] expendebantur pro alendis pauperibus & hoſpitibus. Omnibus diebus ſollemnibus [l] fiebat mandatum, & duodecim pauperibus lavabantur pedes, tribus pauperibus diebus ferialibus; mandatum autem monachorum peragebatur omni die ſabbati. Præter mandatum, refectio pauperibus miniſtrabatur. Miſſalia [m], epiſtolaria, antiphonaria, diurna, nocturna, manualia, lectionaria, liber ad aquam benedicendam, martyrologia & ſtatuta generalia ordinis debebant eſſe uniformia in omnibus monaſteriis, quibus libris nullum ipſorum poterat carere. Ter [n] vel ſaltem bis in anno fiebat a monachis omnibus ſanguinis diminutio; omni quinto-decimo die [o] raſura capillorum. Scacchorum [p], jactus lapidis & generis omnis ludi erant vetiti monachis.

Statuitur in dictis conſtitutionibus [q], ut fratres ordinis Vallis-umbroſæ & ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ quaſi uno caritatis officio, monachi cum monachis, & converſi cum converſis hilariter & benigniter ſuſcipiantur ab ordinis Camaldulenſis prælatis, & a ſubditis univerſis. Idipſum mandatum fuit per hæc eadem tempora in conſtitutionibus Vallis-umbroſæ factis ad inſtantiam ſancti Theſauri martyris & Vallumbroſani abbatis generalis, confirmatis poſtea decreto Alexandri papæ IV. ab Octaviano de Ubaldinis ſanctæ Mariæ in Via-lata cardinali, & a Petro Capoccio ſancti Georgii ad Velum-aureum diacono cardinali, in quibus præcipitur abbatibus & fratribus Vallumbroſanis, *ut foretanei, & ſpecialiter de congregatione prædicta, aut de ordine Camaldulenſi in monaſteriis & locis congregationis tamquam Chriſtus ſuſpiciantur. Datum Viterbii ſeptimo idus julii, anno Domini* M. CC. LIII.

Pro defuncto priore generali [r] triginta Miſſæ celebrabantur ab omnibus ſacerdotibus, triginta pſalteria a non ſacerdotibus, tercenti Pater-noſter a converſis. Præter Miſſas & pſalteria [ſ], ad annum in quolibet monaſterio pro ipſo priore defuncto alebatur pauper; pro prælatis vero defunctis & pro monachis ſimiliter paſcebatur pauper ad tempus. Corpora mona-

ANN. CHR. 1253.

a *Lib. II. div. off. cap.* XV.

b *Lib. III. conſt. cap.* XXXIV.

c *Ibid. cap.* X.

d *Ibid. lib. I. cap.* XXXVIII.

e *Lib. III. conſt. cap.* I.

f *Ibid.*

g *Ibid.*

h *Ibid. cap.* XXXI.

i *Ibid. cap.* XXXV.

k *Ibid. cap.* XXXVI.

l *Ibid. Lib. I. capp.* XLV. & XLVI.

m *Ibid. cap.* XXXVI.

n *Ibid. cap.* XLIV.

o *Ibid. cap.* XLIII.

p *Ibid. cap.* XLVII.

q *Ibid. lib. III cap.* XXXII.

r *Div. offic. lib II. cap.* XXIV.

ſ *Lib. I. conſt. cap.* LIV.

Ann. Chr. 1253.

a Ibid. cap. lv.
b Div. Off. lib. II. cap. xxxiii.
c Lib. I. const. cap. lvi.

monachorum non sepeliebantur [a] in claustris aut capitulis, sed in cœmeteriis. Brevia [b] mortuorum monachorum per Ordinem deportabantur a breviferario. Nomina autem eorum, qui monachi fuerant, adnotabantur in regula & in matricula, sed nomina commissorum & commissarum scribebantur in sola matricula. Patrum & matrum [c] fratrum ordinis anniversarium sollemnissime peragebatur in monasteriis feria tertia post purificationis beatæ Mariæ festum.

d Div. Off. lib. I. cap. lix.
e Ibid. lib. II. cap. iii.
f Ibid. cap. vi.
g Ibid. cap. xii.
h Ibid. cap. xiv.

Quoad ritus officiorum & sacræ liturgiæ hæc pauca decerpsimus. Festum sanctissimæ Trinitatis [d] celebrabatur die Dominica ante Adventum. Cathedra sancti Petri [e] mense dumtaxat februario præscribitur. Mirum [f], quod plena tantummodo, non plenissima sollemnitas fieret a Camaldulensibus de sancto parente Romualdo, de quo apponitur tantum quarta lectio, cum octo lectiones eadem die apponantur de sanctis martyribus Gervasio & Protasio. Sancti [g] Hilarius, Leo, Remigius, Prosper indicantur quatuor Doctores minores inter Latinos. Ad [h] benedictionem incensi ad Missæ oblata Gabriel, non Michael archangelus invocatur; alibi tamen, hoc est in Ordine ad Missam invocatur sanctus Michael. Sed sexcenta proferri possent, quæ legi commode poterunt in calce Appendicis, ad quam tum Constitutiones de Moribus, tum Ordinem Divinorum Officiorum ex Mss. codicibus nostris membranaceis vetustissimis amandamus.

i Pag. 224.

Quoad arctam familiaritatem Vallumbrosanos inter cedentem & Camaldulenses placet hic exscribere breve antiquissimum monumentum, quod in in codice mss. hædino legit, & ad nos transmisit humanissime Cl. V. Johannes Lamius, quem ex characterum forma arbitratur pertinere ad seculum XII. Exaratur in eo codice institutum monachorum Vallis-umbrosæ, quod jam publici juris fecit in sua historia Passinianensi benemeritus pater Fidelis Soldanius [i], sed aliquatenus variatum initio operis, & mutilum in fine, deficientibus duabus prolixis paginis. In his paginis sequens habetur articulus, quem cum erroribus suis subjicimus ex lectione ejusdem Lamii. *Placuit fratribus de valle-umbrosa & fratribus camaldulensis, ut pro fratribus Casendi pro vivis sive defunctis primo die* VI. *feria in quadragesima misse celebrare, & vigilias cum nove lectionibus & unusquisque frater psalterium & quicquid boni eodem die factum fuerit in monasteriis & cellulis pro animabus vivorum sive defunctorum, domnus vero abbas Casendi idem fieri similiter pro nobis per singulos annos celebran. & ex utraque parte observari supradicta utrisque placuit.* Hæc declarant vetustissimam necessitudinem Camaldulensium & Vallumbrosanorum, de qua etiam aliqua diximus ad annum emortualem sancti Johannis-gualberti horum institutoris. Fratres *Casendi* videntur fratres monasterii Casæ-Dei.

XIII. Initia monasterii S. Maglorii de Faventia.

k § Amissæ 459. A. I. 200.
l § Obedientia 12. A. 3. 54.

Prima sub hoc anno [k] mentio habetur in tabulario Fontis-boni fratris Laurentii filii magistri Gilii medici de Faventia, cui decima-octava octobris Fenzolus de burgo Gangæ ejusdem urbis vendidit hortum positum in Salorosa in ipso burgo. Hæc sunt initia monasterii, quod primum dictum fuit cella fratris Laurentii, inde monasterium sancti Maglorii ejusdem Faventinæ urbis, virorum prius, postea sanctimonialium domicilium. Idem Laurentius [l] die decima-octava novembris hujus anni appellatur *Germanus* & filius magistri Gilii, qua die omnia sua obtulit Martino priori Camaldulensi, promittens ipsi castitatem & obedientiam; manu Gratiæ Maffei de Soci notarii. Videbimus ipsum sequentibus annis varia monasteria in aliis locis fundasse, vel congregationi acquisivisse, demum habitationem suam fixisse in ipsa urbe Faventina, ubi plures habuit susceptæ suæ professionis socios, & sanctos etiam viros ejus disciplinæ oblatos,

INNOCENTIUS IV. hoc anno iterum concessit monachis Camaldulensibus sancti Silvestri de Monte-subasio prope Hispellum habitationem ad ipsorum vetus monasterium, restituitque ipsis possessiones, quibus sub Gregorio IX. exspoliati fuerant, remittentibus præposito & clericis secularibus, qui in monasterium introducti fuerant, jura omnia, quæ in bona dicti cœnobii sibi vindicaverant, ea tamen adjecta ab Innocentio conditione, ut bona ab eodem Gregorio assignata sanctimonialibus Vallis-gloriæ pro ipsarum redditu, his postremis illæsa remanerent. Post biennium Alexander IV. episcopo Assisinati mandavit, ut sententiam excommunicationis ferret contra occupantes bona ejusdem monasterii, & ea etiam, quæ iisdem sanctimonialibus fuerant tradita.

ANN. CHR. 1253. XIV. Monasterium sancti Silvestri iterum traditum monachis Subasianis.

EODEM tempore *fratribus Minoribus, & præsertim fratri Andreæ Hispellati, Merico & aliis cœnobium sancti Andreæ, jam Camaldulensium,* subjectum scilicet præfatæ abbatiæ sancti Silvestri de Monte-subasio, *fuit concessum, & mediante dicti fratris Merici nepote domino Menso de Hispello episcopo Sutrino & pontificis secretario, a papa Innocentio IV. instante publico Spellano fuit confirmatum.* Hæc leguntur in summario fratris Thomæ de Hispello [a], quod continet gesta beati Andreæ Hispellatis, confecto anno 1322. Addit Jacobillius „ [b] communi cleri populique „ consensu oblatam fuisse religioni Minorum eam sancti Andreæ parœciam „ medio in oppido sitam, una cum hortis ædibusque contiguis, quæ cum „ antea ad usum foret monachorum Camaldulensium, ab anno XXXI. „ hujus seculi commendata fuerat presbytero seculari, cum auxilio duo„ rum clericorum administranda in iis, quæ curam animarum respicie„ bant; quam translationem anno 1254. ut ipse scribit, Innocentius pa„ pa IV. die XIII. martii & Bartholomæus episcopus Spoletanus die VII. „ septembris ratam esse jusserunt, atque ad loci possessionem ineundam „ missus fuit Andreas magno isthic cum indigenarum fructu usque ad fi„ nem vitæ commorans, qui sequenti anno 1255. ad diem tertiam junii „ contigit. " Ipse est beatus Andreas Hispellas, cujus pietatis initia apud Camaldulenses attigimus tomo antecedenti.

XV. Cœnobium vero S. Andreæ de Hispello fratribus Minoribus.

a *Act. SS. T. I. junii.*
b *T. I. pag. 599.*

CUM Assisii esset idem Innocentius IV. *kalendas septembris* hujus *anni pontificatus* sui *anno duodecimo*, sed legendum *undecimo*, quo anno, Perusina urbe relicta post Pascha, Assisium se recepit, ubi tota æstate commoratus fuit, Aymerico abbati sancti Apollinaris in Classe, & alteri abbati sancti Vitalis de Ravenna commisit cognitionem causæ, quæ vertebat inter monasterium sancti Romani de Ferraria, & inter aliquot cives Bononienses super ecclesia sancti Petri de Suiratico, quam causam antea delegaverat Martino capellano suo & priori cujusdam secularis ecclesiæ, & ante Martinum mandaverat episcopo Adriensi [c] *anno pontificatus* sui *decimo* ex Perusio *decimo kalendas martii;* quare literas novæ delegationis eidem Aymerico abbati præsentavit hoc anno *die sabbati mense octobri indictione* XI. Hemerantius sindicus dicti monasterii sancti Romani in civitate Cæsenæ, una cum aliis literis signatis a dicto magistro Martino, in quibus continebantur interrogatoria & articuli [d], præsente Benigno monacho Classensi & camerario dicti monasterii. Quam delegationem edimus ex apographo tabularii sancti Francisci Bononiensis urbis. Dicta causa demum definita fuit anno 1266. [e] in favorem monasterii sancti Romani ab Alberto episcopo Ferrariensi.

XVI. Innocentii IV. delegatio Aymerico abbati Classensi pro monast. S. Romani de Ferraria.

c *Lit. R.* 35.
d *D.* 59.
e *S.* 58.

Mandavit quoque *octavo idus decembris pontificatus undecimo* episcopo Volaterrano, ut inquireret super electione Simonis monachi monasterii sanctorum Justi & Clementis Volaterrarum, qui postulatus fuerat abbas

ANN. CHR. 1253.

cœnobii Montis-viridis ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis & ordinis sancti Benedicti, ejusdem Volaterranæ diœcesis, compromittentibus monachis Montis-viridis in Junctam plebanum de Lustignano dictæ diœcesis, ut legitur in epistola 497. regesti Vaticani anni undecimi præfati Romani pontificis.

XVII. Monachi albi urbis Patavinæ vexati ab Eccellino de Romano.

HOC anno juxta Rolandinum [a], apud Muratorium, in chronico Patavino Eccellinus de Romano Patavii tyrannus plures Paduanos & Veronenses cives pœnis capitalibus afflixit, inter quos *capti de fratribus Minoribus, de Prædicatoribus, de ordine sancti Willielmi, & de fratribus albis, qui in carcere tenebantur*. Fratres albi erant monachi cœnobiorum sancti Benedicti, sanctæ Mariæ de Porcilia, aliique congregationis Patavinæ monachorum ordinis sancti Benedicti. Refert idem historicus [b] anno 1256. cum apostolico legato pugnasse contra Eccellinum non tantum laicos viros, sed & clericos, & conventuales personas de sancti Benedicti ordine, & de albis; legatumque [c], qui erat Philippus archiepiscopus Ravennas, eodem anno habitationem sibi elegisse in monasterio sancti Benedicti de Patavio. Eadem refert in chronico Patavino monachus Paduanus.

a *Lib. VII. cap.* IX.

b *Ibid. cap.* XIII. *lib.* 8.

c *Ibid. cap.* IV. *lib.* 10.

XVIII. Concordia inter monast. S. Urbani, & commune Pyri.

CONCORDIA secuta fuit hoc *anno* M. CC. LIII. *indictione* XII. mutata mense septembri, *intrante novembri, tempore domini Innocentii pape* IV. inter Benvenutum abbatem monasterii sancti Urbani ad Æsinantem, & inter commune Pyri, cui traditum fuerat castrum sancti Urbani cum suis hominibus, ut essent sub jurisdictione & finaita castri Pyri, & cum hominibus etiam villæ Arsiciæ, exceptis hominibus de Retorsio, conveniente abbate & promittente se non facturum castrum aliquod, nec aliquam mansionem a castro Saxi, a castro Precicchiæ, & a Saxorecchie versus castrum Pyri, concedente pariter Pyranis jus imponendi datia, collectas & obsequia, quæ dictum monasterium consueverat exigere a præfatis hominibus, omnemque jurisdictionem ipsis tribuente. Spoponderunt e contra Pyrani se defensuros ecclesiam sancti Andreæ de Umbriano, quæ subjiciebatur monasterio sancti Urbani. Ex antiquissimo ms. codice & ab exemplo Romualdi Blanci integram ipsam conventionem proferimus in Appendice.

Andreas monachus & sindicus monasterii sancti Savini prope Pisas exhibuit Compagno priori sancti Pauli ad Hortum Pisarum, præsentibus Guidone & Christiano presbyteris & canonicis regularibus ejusdem sancti Pauli monasterii, apostolicam epistolam Innocentii IV. datam e Perusio *quintodecimo kalendas septembris, pontificatus* sui *anno decimo*, hoc est anno antecedenti, quæ directa erat archiepiscopo, abbatibus & universo clero tum seculari, tum regulari civitatis & diœcesis Pisanæ, ut consulerent malis ac detrimentis, quæ patiebantur monachi sancti Savini, propter molestias & rapinas, quas sustinebant in sui monasterii rebus & possessionibus ab invasoribus & injustis detentoribus.

Ugolinus abbas monasterii sanctæ Trinitatis in Alpibus executor literarum apostolicarum taxam imposuerat monasteriis sanctæ Mariæ de Pratalia, & de Saxo, ut solutionem facerent pecuniæ ad provisionem magistri Gerardini canonici Arretini; Marcus propterea Pratalienfis abbas, cui subjectum erat etiam cœnobium Saxi, credens se præter justitiam gravatum appellavit ab ea sententia ad apostolicam sedem *die secunda aprilis*. [d] Anno sequenti *die* XVI. *januarii indictione* XII. *imperio vacante*, *Innocentio papa residente*, Beniaminus canonicus plebis sanctæ Mariæ in Balneo judex a sede apostolica constitutus post appellationem abbatis Prata-

d §. *Appellatio* 7. *A.* 3. 48.

ANN. CHR. 1253.

liensis, monuit Ugolinum abbatem sanctæ Trinitatis, eique mandavit, ut in dicto provisionis negotio non procederet, & revocaret, quod fecerat. Sed cum Ugolinus monitionem Beniamini & summi pontificis temere contemneret, excommunicatus fuit ab eodem Beniamino, in ecclesia sancti Clementis ex tabulario Fontis-boni [a]. Liti tamen finis non fuit impositus. Subdelegatum legimus abbatem sanctæ Floræ [b] anno 1256. expetitum quoque fuisse consilium Maffei Saffoli & Gratiæ de Fojano coram Guidaloto judice & assessore Teghiani Aldebrandini de Florentia potestatis Arretini; sed exitum ignoramus.

a *Num.* 282.
b *Num.* 308.

CUM B.. abbas sancti Proculi Bononiensis urbis subsidium indixisset abbatibus Ravennatibus pro electo episcopo Rhegino, hi [c] procuratorem suum constituerunt Aymericum Ravennatem cantorem, ut ostenderent se pares non esse subsidio imposito præstando. Ughellius post mortem Nicolai Maltraversi episcopi Rhegiensis, quam ad annum 1244. statuit, scribit ab Innocentio IV. patriæ datum fuisse episcopum Guillielmum Folianum, qui triginta annis ecclesiam illam administraverit, sed in tabulario archiepiscopali Ravennæ initiali litera episcopus Rhegiensis ad hunc annum appellatur J..

XIX. Paginæ variorum monasteriorum.
c *Arch.archiep. Rav. H.* 3209.

Guido [d] prior sancti Hilari Galeatensis monasterii elegit Clarium monachum procuratorem suum, qui referret archiepiscopo Ravennati damna, quæ eidem monasterio attulerat Rainerius olim abbas, ac remedium apponeret. Rainerius, qui successerat Rodulpho abbati anno 1251. intra biennium male merens de monasterio suo locum fecit Rustico electo abbati a Galeatensibus, qui etiam ipse parum vivens vel regens successorem habuit Massarium post alterum biennium. Guidonis querelæ pertinent ad hunc annum, antequam eligeretur Rusticus in abbatem.

d *Ibid. M.* 5725.

Ildebrandus [e] abbas monasterii sanctæ Trinitatis de Spineto, & Bonus prior eremi de Vivo sententiam quamdam pronuntiarunt hoc anno contra homines terræ Radicofani. Inter testes legitur Ildebrandus prior abbatiæ Arcus Senarum. Die XXIV. augusti in locum Boni electus fuit prior Vivensis Bonifacius ex abbate sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia.

e *Excerpta Senensia n.* 29.

Quintavallis olim Ildebrandini de Vallialla cum hominibus ejus castri juravit fidelitatem Martino priori Camaldulensi, qui ipsum constituit castri vicecomitem; manu Rodulphini notarii. Die vero undecima octobris aliquot homines de Serravalle confessi fuere se fideles esse, subditos & *plebanarios* abbatis & monasterii Prataliæ, suaque bona precario pro eadem abbatia in dicto territorio possidere.

In charta monasterii sanctæ Mariæ de Fullina [f] ad hunc annum nominatur Odoricus filius quondam comitis Ansedisii, qui investivit Lambertum abbatem dicti monasterii de quodam feudo, ut olim Manfredus comes, & comes Rambaldus investiverant Albertum & Anselmum abbates ejusdem loci. Actum in castro Colaldi in domo hospitali sancti Johannis de Colaldo. Lambertus hoc anno subrogatus fuerat in locum Alberti abbatis Fullinatis. Ad annum 1213. [g] in possessionem miserat ejusdem feudi Anselmum abbatem comitissa Daria, eodem modo, quo olim investiverat etiam Manfredus comes. Hi comites erant ex nobilissima familia Collalta; Odericus autem frater erat Schinellæ & uterque filius Ansedisii vel Ensedisii, qui postremus anno 1240. jam obierat, nam „ *anno* M.
„ CC. XL. [h] *indictione* XIII. *sexto exeunte aprili* in præsentia Sulimani ab-
„ batis hospitalis de Plavi, & dominorum Schinellæ filii quondam comi-
„ tis Ensedisii, Guidoti de Guidotis & aliorum, dominus Biacquinus de
„ Ca-

f *Num.* 195.
g *Num.* 1210.
h *Num.* 1421.

Ann. Chr. 1253.

„ Camino filius quondam domini Guecelli de Camino, & dominus Guecellus de Camino filius domini Biacquini de Camino fecerunt datam & traditionem domno Ayolfo abbati de Fullina de proprietate sive vassalatico Benedictæ de Dumegle dato domino Gabrieli de Camino. Actum Tarvisii in domo domini Agnelli & filiorum nunc habitata per eumdem dominum Guecellum de Camino. "

Ann. Chr. 1254.

XX. Turbæ Vivenses. Variæ electiones.

a §. Monitoriales 3. A. 3. 71.

b §. Locatio.

Quid simultatis cesserit inter Bonifacium electum Vivensem priorem anno præterito, & inter Ildebrandum priorem sanctæ Mustiolæ de Senis incompertum. Novimus tantum ex tabulario Fontis-boni [a] die trigesima octobris hujus anni excommunicationis vinculo innodatum fuisse Bonifacium Vivensem a Martino priore Camaldulensi, qui ejus ecclesias insuper ecclesiastico supposuit interdicto, absoluta & relaxata e contra ecclesia sanctæ Mustiolæ ab eodem interdicto, una cum Ildebrando priore hujus monasterii & cum fratribus suis.

In eodem tabulario mentio fit [b] sub die prima junii Martini prioris monasterii sancti Benedicti Volaterranæ diœcesis ordinis Camaldulensis, quod subjectum tunc erat alteri florentiori ejusdem urbis sub invocatione sanctorum Justi & Clementis.

c §. Electio 55. A. 3. 59.

d §. Ibid. 54. A. 2. 56.

e Chartæ Pisanæ.

Nuntium mittente abbatiæ sancti Salvatoris de Cantiniano Paulo abbate [c] subrogavit Martinus prior in locum ipsius die decima-septima martii Benedictum antea abbatem sancti Petri de Puteolis, adsentientibus Soffreduccio Ugutionis Ordelaffi, Bonaccurso Tiniosi & Donato ejus nepote, ac Inghiramo filio Ranuccii Ordelaffi patronis dicti monasterii. Vigesima-quinta februarii [d] similiter abdicante Johanne abbate Cerreti, elegit in ejus monasterii abbatem Johannem scriptorem suum. Septimo pariter idus junii [e] visitans monasterium sancti Zenonis urbis Pisarum, præsentibus Mainitto sancti Michaelis, Michaele Morronensi, & Compagno Cintoriæ abbatibus, Angelum monachum sancti Savini in coadjutorem constituit Philippi abbatis Zenoniani, tribuens ipsi temporalium *administrationem*.

XXI. Venditio facta eremo Camald. a Bono abbate S. Januarii de Campo-leone.

f §. Amissæ 469. A. 94.

g §. Emptio 378. A. 3. 77.

h Num. 285.

Legitur quoque in excerptis a Baroncinio confectis [f] Bonum abbatem monasterii sancti Januarii Campi-leonis prope Arretium vendidisse pretio librarum centum Martino priori Camaldulensi medietatem molendini positi in insula de Cencellis in flumine Arni, cum medietate portus navis, piscationum, & totius pedagii pro aquæ fluminis transitu. Bonaguidam pariter præpositum ecclesiæ Arretinæ canonicorum suorum nomine [g] integrum aliud molendinum tradidisse appellatum de Isola in flumine Castri pretio librarum M. C. XL. quibus solutum fuit æs alienum, quod dicta canonica cum pluribus contraxerat.

Demum ex iisdem [h] summariis Fontis-boni intelligimus ecclesiam & monasterium sancti Andreæ de Buscione seu in Silva Lucanæ diœcesis commendata fuisse presbytero Henrico capellano ecclesiæ sanctæ Mariæ de Panicali de Buti, cui hoc anno *die* XVI. *martii indictione* XII. gravissimas literas dedit Martinus prior Camaldulensis, ipsum objurgans, quod locum destrueret & devastaret, bona ipsius monasterii deportaret ad Butim, & monachos necessariis languere permitteret, minitans proinde amotionem, nisi contractus rescinderet, & monachis necessaria subministraret. Alia exempla commendationis monasteriorum factæ a prioribus vel capitulis generalibus Camaldulensibus in decursu occurrent.

i Anni 1737. pag. 294.

Apud Lamium in Deliciis eruditorum [i] indicatur quædam apostolica delegatio facta circa hæc tempora pro abbatia de Flumana ab Innocentio

tio IV. abbatibus monasteriorum sancti Hippolyti, & sanctæ Mariæ foris portam, & præposito Faventino, cujus mentio fit in sententia Rostandi capellani ejusdem pontificis.

ANN. CHR. 1254.

XXII. Lites episcopi Eugubini cum Avellanensibus.

GRAVES lites habebat Jacobus episcopus Eugubinus cum monachis sanctæ Crucis Fontis-avellanæ, ut intelligimus [a] ex mandato, quod ipsi fecit hoc anno Petrus abbas sancti Donati de Polpiano ex oppido Gualdi agri Nucerini delegatus a Richardo diacono cardinale & ducatus Spoletani rectore, ita nimirum se gereret imposterum, ne molestias & injurias inferret priori & monachis Avellanensibus, ceterisque ejus instituti ascetis, qui in Insula filiorum Manfredi degebant, ad eum scilicet locum, ubi postea Collestacciarii oppidulum constructum fuit. Subjectum erat monasterium Insulanum cœnobio Avellanensi. In hujus loci archivo adnotatur sub hoc anno nomen Bartholi prioris Fontis-avellanæ, qui successerat Berardo. Ipse enim Bartholus a canonica Doglii recepit præsenti anno aliquot terras in diœcesi Nucerina. Obiisse Bartholum asserit Jacobillius anno 1260. Ipsius obitus in necrologio dicti loci refertur sub die undecima septembris: *Obiit domnus Bartholomæus prior heremi, monachus nostræ congregationis.*

[a] *Arch. Avell. fascic. IV. n. VI. ap. Sartium p. 150. de ep. Eugub.*

XXIII. De Jacobo monacho Avellanensi abbate Perusino. De Philippo episcopo Nucerino.

OBSERVAVIMUS ad annum 1227. Jacobum monachum Avellanensem missum fuisse a Gregorio IX. abbatem sancti Petri de Perusio; Jacobillium autem putare ipsum decessisse anno 1230. cum tamen apud Margarinium extet bulla ejusdem Romani pontificis data Jacobo abbati sancti Petri de Perusio anno 1231. admittere demum aliquos ad annum 1245. Franciscum quemdam abbatem ex ordine Cisterciensi. Quidquid tandem sit, Jacobi abbatis nomen perdurat in serie abbatum ejusdem monasterii & in chartis usque ad annum præsentem, vel unus fuerit Jacobus, vel duo ipsius nominis abbates. Avellanensis Jacobi mors signatur in necrologio veteri ejusdem monasterii Fontis-avellanæ sub die XXV. maji, ad quam etiam Jacobillius refert: *Obiit domnus Jacobus abbas sancti Petri de Perusio sacerdos & monachus nostræ congregationis.*

Ex eodem Avellanensi secessu vocatus fuit hoc anno ad implendam *Nucerinam cathedram vacantem ob mortem Bernardi episcopi Philippus* nobilis Fulginas ex comitibus Antignani, Gaifanæ &c. & beati Raynaldi Nucerini olim episcopi propinquus, qui vitæ pietate morumque innocentia in ea ecclesia refulsit; ipso anno ejus electionem probavit Innocentius IV. Romanus pontifex. Inter cetera de Philippo narratur, quod factus episcopus refecit ecclesiam cathedralem, quam exercitus Friderici imperatoris expilaverat & profanaverat, & insuper revisit corpus beati episcopi Raynaldi, quod honorificentius super majorem basilicæ aram transtulit.

XXIV. Ecclesia S. Matthæi Perusii tradita Damianistis; S. Fortunati Tuderti Minoribus.

SUB hoc tempore, ait Wadingus, „ dum monasterio Minoritarum
„ Perusino, dicto *Campo dell'horto*, custodiæ Perusinæ patrum Conventua-
„ lium esset necessaria ecclesia sancti Matthæi, quæ pertinebat ad mona-
„ chos sanctæ Crucis Fontis-avellanæ, dedit Alexander IV. literas ad
„ episcopum Perusinum, ut rogaret prælatum & conventum monacho-
„ rum, quatenus dignarentur prædictam ecclesiam cum domibus & hor-
„ to contiguis eisdem fratribus concedere, accepta ab eis compensatione
„ competenti, quod benigne præstiterunt. " Hæc Wadingus; sed cum Alexander IV. successerit Innocentio IV. in pontificatu sub finem tantummodo præsentis anni, verisimilius est traditionem & permutationem hujusmodi factam fuisse sequenti vel posterioribus annis.

Iisdem fratribus Minoribus concessum fuit hoc anno monasterium sancti Fortunati Tudertinæ diœcesis ab eodem Innocentio IV. Monasterium

hocce

Ann. Chr. 1254.

a T. III. pag. 311.

XXV. Charta S. Severi in Classe.

XXVI. De Martino episcopo Mantuano. De Monast. S. Petri de Campo majori diœcesis Lucanæ.

hocce ad Classenses monachos olim pertinens tunc temporis regebatur per monachos Vallumbrosanos; de ipsa traditione legi possunt Jacobillius [a] & Wadingus ad hunc annum.

Philippus archiepiscopus Ravennas Guidonem electum abbatem monasterii sancti Severi de Classe investivit de bonis ecclesiæ Ravennatis, præsentibus Gualterino, hoc est Gualterio, episcopo Faventino Zuliani successore, & Johanne electo Popiliensi, *die octava martii indictione* XII. tempore domini Azonis de Pirovanis potestatis Ravennæ.

Sepultus fuit circa hunc annum in ecclesia nostra sancti Marci Mantuanæ urbis Martinus episcopus ejusdem civitatis. Ipsius memoriam renovavit seculo præterito Franciscus Gonzaga episcopus itidem Mantuanus, apposita sequenti epigraphe: *Beati Martini Parmensis ex comitibus Casalodis circa annum* M. CC. LIV. *olim episcopi Mantuani, vitæ sanctimonia ac pastorali prudentia, ne diutius delitescerent, pietate in sanctum prædecessorem hoc monumento ornavit frater Franciscus Gonzaga Mantuanus episcopus anno* M. DC. VII. Ea visitur inter capellam Jesu-Christi flagellis cæsi, & inter aliam sancti Johannis-baptistæ, sub brevi urna rubri marmoris duobus pedibus a terra elevata.

Postremo pertinet ad hunc annum bulla Innocentii IV. directa sub *die* XXVI. *februarii* ad abbatem sancti Petri de Campo-majore ordinis Florensis diœcesis Lucanæ, qua ipsum absolvit ab excommunicatione contra eum lata a magistro Raullo de Susaria priore sancti Georgii ordinis sancti Augustini diœcesis Trecensis nuntii apostolici, qui Lucam transiens, opera Gualterii canonici Lucensis sententiam excommunicationis in abbatem tulerat, a qua tamen hic appellaverat. Sicut etiam ad annum sequentem, diem vero tertiam novembris spectat alia bulla Alexandri IV. Innocentii successoris ad eumdem abbatem transmissa, qua ipsum ejusque monasterium immunitate donavit ab ordinarii jurisdictione. Sed de his agemus ad annum 1385. quo actum fuit de uniendo eodem monasterio ordini Camaldulensi.

Ann. Chr. 1255.

XXVII. Alexandri IV. Rom. pont. bullæ pro Camaldulensibus.

Defuncto die decima decembris anni præteriti Romano pontifice Innocentio IV. electus fuerat in ipsius locum die vigesima-prima ejus mensis Raynaldus cardinalis episcopus Ostiensis, propinquus prædecessorum suorum Innocentii III. & Gregorii IX. qui assumpto nomine Alexandri IV. beneficentissimum se semper ostendit erga congregationem Camaldulensem, ut ex pluribus, & iis quidem amplissimis & gratiosissimis diplomatibus ab eo concessis liquido colligitur. *Die* itaque *vigesima-octava januarii* ex urbe Neapolitana, ubi sedem suam fixit primo sui pontificatus tempore, dedit in mandatis præposito ecclesiæ Arretinæ, ut quandoquidem priores Camaldulenses terras, vineas, possessiones aliaque bona ipsius eremi literis, interpositis etiam juramentis, & adjectis pœnis, nonnullis clericis & laicis ad vitam, aliis vero ad non modicum tempus, aliquibus in perpetuum concesserant sub annuo censu, quarum concessionum libellos etiam nonnullos confirmaverat super iis expetita apostolica sedes, quæ res vergebat in grave eremi Camaldulensis damnum, ipse curaret, quatenus hujusmodi concessiones irritarentur, & tamquam infectæ forent, bona ejus generis ad eremum dictam revocarentur.

Idem *octavo idus aprilis* ex urbe Anagniæ abbatem sancti Galgani Cisterciensis ordinis, & Maurum abbatem sancti Salvatoris de Berardinga ordinis Camaldulensis delegatos judices statuit, ut possent permittere abbati sanctæ Eugeniæ de Senis alienationem bonorum immobilium sui monaste-

rii

Ann. Chr. 1255.

rii pro mille libris Senensibus, cum undique ipsum sanctæ Eugeniæ cœnobium gravatum esset propter bellum Florentinos inter & Senenses, ac extenuatum ob collectas & exactiones. Delegationem hujusmodi publici juris ex membranis Senensibus fecit Muratorius in Antiquitatibus medii ævi [a].

[a] T. VI. col. 271.

Nonis autem *augusti* ex eadem urbe commisit priori sancti Pauli ad Hortum Pisarum, ut examinaret ac decideret causam, quæ vertebat inter monachos sancti Savini Pisarum, & inter Incontrum de Capraria presbyterum Pistoriensis diœcesis, qui contra justitiam occupaverat ecclesiam sanctæ Mariæ de Fabriano Florentinæ diœcesis, cujus patroni erant monachi San-savinates.

Confirmavit pariter *idibus augusti* monasterio sancti Gregorii de Urbe privilegium, ne monachi conveniri possent per literas apostolicas, in quibus expressa mentio non fieret de eodem cœnobio.

Camaldulensi vero priori & congregationi renovavit facultatem tenendi procuratorem generalem in curia, & exemit ecclesias Camaldulenses a solutione collectarum, ut ex privilegio existente in tabulario monasterii Rosæ Senarum. Demum abbati sancti Salvii Florentinæ diœcesis *tertio idus decembris* literas dedit ex Laterano pro omnibus abbatibus & prioribus ordinis Camaldulensis, qui cupiebant bona monasteriorum suorum laicis commendata, vel ad emphyteusim data, ad proprietatem eorumdem cœnobiorum reducere.

XXVIII. Visitatio ecclesiæ S. Mariæ de Foro-livio concessa Martino priori Camald.

Richelmus episcopus Foro-liviensis *die decima-tertia octobris* concessit Martino priori Camaldulensi liberam visitationem ecclesiæ sanctæ Mariæ de Camaldulo, juxta conventionem olim factam inter Albertum episcopum ejus prædecessorem, & inter Guidonem priorem Camaldulensem, salvis quibusdam capitulis, de quibus transactio secuta fuerat inter eumdem Richelmum & inter Robertum priorem Camalduli Foro-liviensis.

XXIX. Chartæ Pratalienses.

Cum Guillielminus episcopus electus Arretinus subsidium imposuisset clericis suis pro Romano pontifice Alexandro ad sustinendum bellum in Apulia contra Saracenos, & contra principem Manfredum, qui ipsos evocaverat, Guido plebanus Partinæ, inspecta necessitate solvendæ hujusmodi impositionis, vendidit presbytero Benvenuto sindico abbatiæ Pratalienis redditus sui plebanatus in villa de Fregina. Idem Guillielminus [b], qui electus adhuc dicitur ad *diem* XVI. *februarii*, jure feudi dedit Marco abbati Pratalienſi terras, domnicata, silvas, prata & pascua in loco, qui dicebatur Cangirati; manu Cavalcantis capellani & notarii sui, sigillo proprio muniens paginam investituræ subscriptam ab octo canonicis Arretinæ suæ ecclesiæ.

[b] §. *Investitura* 25. *A.* 3. 91.

XXX. Electiones novæ in pluribus monasteriis.

Electus fuit [c] a monachis Burgensibus in locum Homodei abbatis Bonus, qui prior erat sanctæ Agnetis de Perusio; ipsius electionem ratam habuit Martinus prior Camaldulensis die secunda januarii. Die nona ejusdem mensis [d] idem Martinus elegit in potestatem & rectorem castri de Soci Petrum Bonaccursum de Arretio, manu Guillielmi notarii, quem confirmarunt die decima-septima aprilis Guido Jordani capitaneus Arretii & Borrus de Borris potestas ejusdem urbis. Spectabat ad priores Camaldulenses institutio potestatis dicti castri; quare etiam anno 1252. decima die decembris elegerat Brachium Gerardi civem Arretinum, & anno 1265. die decima januarii Bartholomæus prior elegit Rainerium Blancum de Monte-varchio. Die trigesima martii idem Martinus elegit [e] Joseph subpriorem Fontis-boni in priorem monasterii sancti Michaelis de Muriano, loco moto Johanne, qui ut monachus effertur in charta anni sequen-

[c] §. *Electio* 57. *A.* 3. 79.

[d] *Ibid.* 58. *A.* 3. 80.

[e] *Ibid.* 39. *A.* 3. 84.

ANN. CHR. 1255.

sequentis. Quinta-decima decembris [a] per Massarium abbatem Uranensem & vicarium suum confirmavit in abbatem sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia Raynerium, qui fuerat prior Camalduli Foro-liviensis. Demum [b] per Henricum abbatem Sacrariensem, & per Jacobum monachum sancti Justi Volaterrarum, quos deputaverat visitatores monasterii sancti Zenonis Pisarum, regimine & administratione privavit Philippum ejus loci abbatem. In locum Philippi electus fuit abbas sancti Zenonis Petrus, cujus electionem examinavit Martinus prior in urbe Bononiensi *die* XXII. *septembris* præsente inter ceteros Michaele electo Cæsenate. Ughellius [c] Manzinum Cæsenatem episcopum Michaelis prædecessorem defunctum facit anno 1258. quo statuit electionem ejusdem Michaelis, quæ propterea prævenienda erit ex nostra tabularii Fontis-boni pagina.

Ecclesiæ sancti Nicolai de Fonto, & sanctorum Martini & Viti, quæ erant prope Asylum in territorio Tarvisino, collatæ fuere [d] a Lamberto abbate monasterii sanctæ Mariæ de Fullina, cui erant subjectæ, ut compertum magis fit ex aliis collationibus ipsarum ecclesiarum factis etiam seculo sequenti.

In necrologio Galeatensi V. idus aprilis legitur: *Anno* M. CC. LV. *Obiit Rusticus presbyter & monachus atque abbas hujus cœnobii*.

a *Ibid.* 60. *A.* 3. 94.

b §. *Visitatio* 15. *A.* 3. 91.

c *T. II. col.* 452.

d *Arch. Full. n.* 484.

ANN. CHR. 1256.

XXXI. Privilegia ab Alexandro IV. concessa Camaldulensibus.

ALEXANDER IV. ex Laterano *nonis martii* hujus anni, *pontificatus* sui *anno secundo*, Martino priori Camaldulensi, abbatibus & prioribus congregationis innovavit exemptionis privilegium a beneficiorum provisione, vestigia sequutus Innocentii IV. nisi specialiter in bullis apostolicis nominarentur ipsi Camaldulenses.

Quarto nonas aprilis ex Urbe similiter confirmavit eidem Martino jus visitandi congregationis monasteria, vetans etiam, ne episcopi aut patroni se immiscerent in electionibus prælatorum regularium. Declaravit pariter, quod ex admissione hospitii gratis præstita diœcesanis episcopis & patronis nullum Camaldulensibus exoriri inde deberet præjudicium, licet iidem episcopi multoties molirentur procurationes indebitas ab ipsis extorquere.

Post biduum scripsit episcopis aliisque Thusciæ prælatis, ut bonorum Camaldulensium monasteriorum curam & protectionem susciperent, ac invasores eorum anathemate percellerent.

Eadem die ratum habuit vetus aliud privilegium indultum prioribus Camaldulensibus absolvendi eos, qui manus violentas injecissent ante ingressum in religionem.

Die sexta maji priori & ordini Camaldulensi scribens statuit, ut nulla religio vel ordo monachos & conversos Camaldulenses, absque suorum prælatorum licentia, recipere & retinere posset.

Mandavit *octava die* ejusdem mensis potestatibus & rectoribus civitatum & locorum, ut monasteriis & ecclesiis ordinis Camaldulensis auxilium præberent adversus violentias patronorum.

Confirmavit *duodecimo kalendas junii* facultatem, qua gaudebant Camaldulenses, recipiendi sacros ordines & basilicarum consecrationes a quocumque catholico episcopo, vetavitque episcopis, ne requisiti operam suam denegarent.

Idibus junii erat Anagniæ, ex qua urbe prohibuit abbatibus & prioribus monasteriorum alterius congregationis, ne susciperent Camaldulenses monachos & conversos absque suorum majorum literis, sed si quis aliquando monachus ad ipsos adveniret habitum ab eis recepturus, eumdem

pater-

paternis adhortationibus commonitum ad priſtinum ordinem cito remitterent.

Ex eodem loco *decimo-ſeptimo kalendas julii indictione* xiv. *anno pontificatus* ſui *ſecundo* Camaldulenſem congregationem privilegio communivit ad inſtar anteriorum Romanorum pontificum, enumeratis locis omnibus, quæ ordinis diſciplinam tunc profitebantur, cum ſubſcriptione octo S. R. E. cardinalium. Legitur etiam in noviſſima collectione bullarum Romanorum pontificum [a].

Quarto kalendas julii ex Anagnia pariter vetavit, ne quis aſſumeretur in priorem vel prælatum in congregatione, qui non foret ordinis Camaldulenſis, ut probe ſciret aſſumptus inſtituta & conſuetudines congregationis ejuſdem, quam regere debebat.

Eadem demum die præpoſito eccleſiæ Faventinæ demandavit, ut epiſcopum Foro-cornelienſem ad diem dicendam evocaret, cur ſcilicet monaſterium de Linario & quamdam ſilvam dictam de Bonifaciis, quæ ad Camaldulenſes ſpectabant, contra juſtitiam occupata detineret, ut apud apoſtolicam ſedem querelas ſuas deportaverant prior & fratres Camaldulenſes, & cur inſuper priorem & ſorores monaſterii ſancti Euſtaſii ejuſdem urbis, & cum eis communicantes ſocietate ceterorum fidelium privaſſet, ac Foro-cornelienſis epiſcopi rationibus auditis decerneret ſecundum juſtitiam. Quem hujuſmodi cauſa finem acceperit, ex ſcripturis Camaldulenſibus minime liquet. Epiſcopus Imolenſis, Bononienſis patria, erat Thomas, qui ſicut refert Ughellius, quamdiu vixit, maximas aluit lites & ſimultates in gregem ſuum, in urbem & in populum Imolæ, vinculis utens dumtaxat, & paſſim excommunicationum & interdicti.

a T. III. pag. 374.

XXXII. Idem Rom. pont. vetat Avellanenſibus ædificium cujuſdam eccleſiæ.

Cum monachi Avellanenſes eccleſiam quamdam juxta monaſterium ſanctæ Mariæ de Pelagio Eugubinæ diœceſis, quod erat monialium ordinis ſancti Damiani, de novo conſtruere incepiſſent, per quam ſtatus & tranquillitas monialium earumdem non modicum poterat perturbari, ac cum dictæ ſanctimoniales earumque abbatiſſa confugium habuiſſent ad Romanum pontificem Alexandrum IV. præcepit is monachis Avellanenſibus, ut ob reverentiam ſedis apoſtolicæ deſiſterent a proſecutione ædificii eccleſiæ, ſcribens etiam ſuper eamdem rem rectori ducatus Spoletani ex Laterano *quinto kalendas aprilis pontificatus* ſui *anno ſecundo*. Quas literas ex autographo archivi ſancti Benedicti de Eugubio affert Sartius. Damianiſtas ad ſanctæ Mariæ de Pelagio induxerat olim Vilanus epiſcopus ejuſdem urbis.

XXXIII. Paginæ Galeatenſes.

Philippus archiepiſcopus Ravennas, qui in charta adhuc electus appellatur, caſtrum Sancti-Benedicti territorii Galeatæ conceſſit & commiſit Tivirolo de Aquabella una cum curte, juribus, ſervitiis & hominibus ad dictum caſtrum pertinentibus. Caſtrum hocce pertinebat ad monaſterium Galeatenſe, ſed ipſum Philippo archiepiſcopo obligaverat Maſſarius abbas dicti cœnobii, qui archiepiſcopo debebat quadringentas libras. Cum autem Ubaldus abbas, qui poſtea ſucceſſit Maſſario, par non eſſet reddendæ hujuſmodi pecuniæ, caſtrum omnino ceſſit eidem Tivirolo anno 1261. Sed Guido electus abbas poſt Ubaldum conſtituit anno 1265. Bonaccurſum monachum procuratorem ſuum pro ſolvendis quadringentis libris Philippo archiepiſcopo, & pro caſtro recuperando. Hæc nobis innoteſcunt ex chartis tabularii archiepiſcopalis Ravennatis. Rubeus [b] ad annum 1260. ſcribit „ Philippum Ravennatem archiepiſcopum ære alieno preſſum, „ quod contraxerat, ut ſe ab Ezellino redimeret, oppidum ſancti Bene- „ dicti Galeatenſe Timeolo Aquabello, ut quadraginta Ravennatis monetæ erro-

b Lib. VI. pag. 435.

ANN. CHR. 1256.

„ (errore pro *quadringentas*) acciperet libras , pignori dedisse , & Timeolum deinde (fuit autem anno M. CC. LX. decimo-quinto kalendas „ junii) in episcopio ante sacellum domesticum, inspectante Johanne episcopo Foro-popiliano, Alidosio judice & aliis Ravennæ obnuntiasse multam se ad eam diem in ejus præsidium oppidi impensam fecisse, & in „ posterum facturum, quibus se satisfacturum Philippus pollicitus est. " Quæ Rubei verba componi debent cum paginis dicti tabularii a nobis excerptis. Inter ceteros præsentes primæ concessionis chartæ leguntur Johannes adhuc nominatus electus episcopus Popiliensis , Aldrevandinus archipresbyter plebis Meldulæ , & Johannes monachus ordinis Camaldulensis quondam prior de Venetiis , prior nimirum monasterii sancti Michaelis de Muriano. Episcopi his temporibus ad plures annos *electi* titulum retinebant, vel prohibiti consecrationis gratiam recipere a parte ipsis infensa civitatum , vel rejecti ab apostolica sede . Philippus archiepiscopus Ravennas subrogatus in locum Thederici defuncti anno 1251., Johannes Foro-popiliensis episcopus , quem electum laudavimus ad annos 1252. & 1254., episcopus Rheginus; Arretinus episcopus Guillielminus; Patavinus episcopus Johannes , quos inferius in medium producemus , licet annis antecedentibus ad implendas vacantes urbium cathedras assumpti fuissent eligentium votis , quia tamen nondum consecrati & confirmati fuerant a Romano pontifice , vel quia pacificam episcopatuum suorum possessionem non obtinebant, electorum nomen usurpabant ad plures annos , eoque titulo efferebantur in publicis paginis.

XXXIV. Initia monasterii S. Mariæ de Prodano.

FRATRI Laurentio Faventino de ordine Camaldulensi , de quo primum mentionem fecimus ad annum 1253. hoc *anno* M. CC. LVI. *die tertia januarii* Albericus olim domini Berardi Liborum de Sogliano donavit silvam & terram posita in territorio Ariminensi in plebatu sanctæ Paulæ, & capellam sancti Bartholi de Vergnano in fundo Prodano , juxta viam a tribus partibus & rivum Prodani ; manu Aimerici notarii . Hæc sunt initia monasterii seu prioratus sanctæ Mariæ de Prodano fundati ab eodem Laurentio in Arimini territorio.

XXXV. Ecclesiæ plures subjectæ monast. S. Victoris de Clusis.

IN charta , qua Moricus abbas sancti Victoris de Clusis , assensu & voluntate suorum monachorum , instituit Bentevegnam sindicum monasterii sui pro omnibus litibus & quæstionibus, quæ tam monasterium Victorianum , quam ecclesiæ ipsi subjectæ habere possent, sequentes ecclesiæ numerantur; ecclesia sancti Blasii, ecclesia sancti Laurentii in Collina, sancti Petri in Muscano, sancti Salvatoris de Valle , sanctæ Mariæ de Plebe, sancti Severini de Serra, sancti Victoris de Rubiano, sancti Paterniani de Clavi, sancti Petri de Colcello , sancti Angeli de Rosenga , sancti .... de Plerosaria, sancti Stephani de Ginga , sanctæ Mariæ in Cappa , sancti Petri de Lappurano , sancti Michaelis de Lappurano , sancti Stephani de Aventia . Paginam producimus ex tabulario sancti Romualdi de Urbe ad memoriam earum ecclesiarum , quarum plures adhuc supersunt sub jure abbatiæ nostræ sancti Blasii de Fabriano.

XXXVI. Juspatronatus in aliquot monasteria & ecclesias Lucanæ diœcesis concessum Camaldulensibus.

HOC anno *die vigesima-octava octobris* Johannes filius domini Bonaccursii de Urno Lucanæ diœcesis donavit inter vivos Martino priori Camaldulensi omnia sua bona constituta infra Lucanum territorium una cum juribus patronatus in monasteria sancti Andreæ in Silva, & sancti Salvatoris de Cantiniano, in ecclesiam sanctæ Mariæ de Colle, & in hospitale sancti Leonardi in Tripuntio ; Martinus vero Johannem recepit ad ordinem Camaldulensem cum promissione obedientiæ. De Tripuntio vetustissima memoria extat in tabulario archiepiscopali Lucensi ad annum primum

mum Desiderii Langobardorum regis, *mense octobri indictione undecima*, hoc est ad annum 757. quo Ennandulus clericus donat ecclesiæ sanctæ Mariæ, ubi Leonacus est abbas, bona prope Tripuntium cum obligatione facta sacerdoti, qui ibidem commoratus fuerit, orandi Deum pro anima sua. In eodem archivo nominatur hospitale sancti Leonardi ad annum 1209. quo loci rector cum suis conversis vendit bona posita in Turringo. Reperimus in archivo sancti Pontiani *anno* M. CCC. LXXXV. *indictione octava* XXIII. *februarii*, vacante ecclesia hospitalis sancti Leonardi *intraponso* sita in plebatu Computi, *ser Conte* olim Puccini Albizotti cum aliis patronis elegisse nuntium ad convocandos omnes patronos dicti hospitalis, & omnes & singulas *ambaxiatas* faciendas pro electione novi rectoris. Unitum modo est canonicæ domui de Frisonaria Lucensis dioecesis. Ecclesia sanctæ Mariæ de loco & finibus, ubi dicitur *a Colle* memoratur ad annum 1109. in charta alia tabularii sancti Pontiani ejusdem Lucensis urbis. De monasterio sancti Salvatoris in Cantiniano primam mentionem fecimus ad annum 1064. quod jam ab initiis præteriti seculi disciplinam eremi Camaldulensis receperat. Demum monasterium sancti Andreæ in Silva seu de Buscione ad plures annos tum in pontificiis, tum in imperialibus diplomatibus legitur subjectum disciplinæ congregationis Camaldulensis, de eoque memoria superest ad annum 1212. quo ejus ecclesiæ traduntur ad censum terræ nonnullæ emptæ pecuniis eremi, manu Rainerii Valliconis notarii. Anno 1236. Brunita de Vico omnia bona sua obtulit eidem monasterio manu Petri notarii, & anno 1227. Rusticus vicarius conventus Camaldulensis elegit Petrum in priorem & administratorem præfati monasterii, qui obedientiam promisit secundum regulam beati Benedicti, & consuetudines Camaldulensis conventus.

XXXVII. Indulgentiæ concessæ a Guillielmino episc. Arretino reparantibus eremum Camaldulensem.

GUILLIELMINUS episcopus Arretinus (in cujus ecclesiæ sede confirmatus fuit per hæc tempora ab Alexandro IV.) hoc anno *die quinta-decima octobris* „ universis Christi-fidelibus tam clericis, quam laicis episcopatus Arretini largientibus eleemosinas fratribus eremi Camaldulensis sitæ juxta „ summitatem Alpium Thusciam & Romaniam dividentium, in qua erant „ viginti-octo cellulæ, ecclesia, capitulum & refectorium, quæ ne corruerent, annuatim erant reparanda, tum circumclusio ipsius eremi gra- „ vi labore & sumptuoso dispendio erat reficienda, indulsit, ut spiritua- „ lium beneficiorum, videlicet Missarum, psalmodiæ, jejuniorum, elee- „ mosinarum & ceterorum bonorum dictæ eremi, & totius conventus „ Camaldulensis evaderent participes, eisdem pariter relaxans quadraginta „ dies criminalium, & quartam partem venialium de injuncta pœniten- „ tia, & facientibus se collegas dictæ fraternitatis alios quadraginta dies, „ & omnes corruptas pœnitentias ad libitum prædictorum fratrum in Do- „ mino condonans. " Insuper Jacobo eremitæ Camaldulensi plenam facultatem fecit injungendarum pœnitentiarum clericis & laicis omnibus Arretinæ dioecesis, cui totaliter vices suas commisit; prælatisque ecclesiarum Arretinarum mandavit, ut nuntios eremi tamquam personam suam reciperent, nullumque interea admitterent alterius religionis, & si quod interdictum viguerit aliquando in eorum ecclesiis, concessit, ut ea die celebrare sacra possent pro colligendis eleemosinis in subventionem eorumdem Camaldulensium eremitarum.

XXXVIII. De Jacobo eremita pœnitentiario, & de donariis factis eidem eremo.

PRÆFATUS Jacobus eremita pœnitentiarii munere fungebatur in eremo Camaldulensi ante hæc tempora, ipsius meminimus etiam ad annum 1252. quo ex mandato Innocentii IV. absolvit Guidonem & Tegrimum comites; ipsum videbimus ex eo munere ad prioratus generalis Camal-

ANN. CHR. 1256.

dulensis gubernium assumptum. Porro multi per hæc tempora donationibus & oblationibus benemerebantur de Camaldulensi eremo. Hinc sub hoc anno in codice membranaceo signato litera Q. V. 4. sequentia leguntur: *Anno ab incarnatione Domini* M. CC. LVI. *indictione* XIV. *octavo idus julii in cella domni Jacobi pœnitentiarii & heremitæ Camaldulensis heremi, inclytus comes Rogerius inspiratione afflatus divina, spontanea liberalitate spopondit in manibus venerabilis prioris Martini Camaldulensis heremi, præsentibus domno Guidone sacrista heremi jam fatæ, ipso domno Jacobo pœnitentiario, domno Benvenuto operario, & domno Johanne Pisano scriptore prioris præfati, annuatim dare toto tempore vitæ suæ in festo sanctæ Mariæ de augusto unum modium frumenti, & septem libras Pisanorum parvorum apud Fontem-bonum pro uno heremita morante in dicta heremo, ut ex hiis victum habeat & vestitum, pro ipso domino comite Rogerio, & filiis & filiabus & uxore sua, specialiter & assidue altissimum Dominum rogaturus. Quem dictus prior Camaldulensis inspiciens fidem & devotionem ejus, de consilio fratrum suorum & heremitarum, omnium beneficiorum dictæ heremi, & singulariter & generaliter totius ordinis Camaldulensis, præsertim Missarum, orationum, jejuniorum, psalmodiarum, disciplinarum, & eleemosynarum, sicut unius heremitæ, fecit per librum & manuum impositionem participem perpetuo & consortem, præcipiens & imponens omnibus heremitis dictæ heremi, ut specialiter jugiter pro ipso comite apud Deum debeant eorum fundere preces gratas, ut ipsum comitem ab omni malo protegens & defendens, pacem, tranquillitatem, prosperitatem in vita sua & hæredum ejus, cum incremento honoris Deus omnipotens largiri ei dignetur, & in futuro vitam tribuat sempiternam. Amen. Postremo in generali capitulo, ubi omnes prælati Camaldulensis ordinis convenerant, ipse domnus prior Camaldulensis coram ipsis prælatis & fratribus dictum dominum comitem omnium supradictorum similiter fecit participem & consortem, qui prælati ad sua monasteria revertentes pro ipso comite ista faciant & observent.*

In eodem codice legitur: *Nos fratres heremitæ Camaldulensis heremi recipimus in nostris orationibus, missis & beneficiis egregiam comitissam de Porciano, eo quod Camaldulensis heremi sacristiæ dedit quoddam petium terræ viginti librarum denariorum Pisanorum pretio comparatam; cujus terræ redditum vult expendi in veneratione reliquiarum sanctarum ecclesiæ Camaldulensis.*

XXXIX. Monumenta plurium monasteriorum.

CUM post depositionem Philippi abbatis sancti Zenonis Pisarum, Petrus quidam Pulsanensis monachus cœnobii sancti Michaelis discalceatorum ejusdem urbis se intrusisset ad regimen ejusdem monasterii sancti Zenonis, ut vidimus anno antecedenti, Martinus prior Camaldulensis, qui *die* [a] *vigesima-quinta julii* Bartholomæum abbatem Montis-muri in Romana curia procuratorem contra ipsum elegerat, qui jus haberet eumdem loco movendi, dedit in mandatis Mainetto abbati sancti Michaelis in Burgo Pisarum, ut novum ibidem præficeret abbatem; qui propterea *die* IV. *septembris* instituit in abbatem sancti Zenonis Michaelem translatum ex regimine abbatiæ de Morrona, cui administrationem tradidit, cum tactu murorum dictæ ecclesiæ, & portæ monasterii, quam clauserat Petrus intrusus; *die* vero *decima-sexta septembris* Michael abbas illegitimum Petrum cum fautoribus suis diris devovit. *Quinta-decima martii* idem Martinus prior generalis elegit in priorem sanctæ Trinitatis de Perusio Nenenum abbatem Decianensem, electo in Decianensem Placido. Locum etiam viduatum sanctæ Mariæ Montis-Teuzonis Perusinæ diœcesis provi-

dere

[a] §. *Mandatum* 14. *A.* 3. 100.

dere volens Fridericum monachum in priorem constituit. Ipsa est eremus Salimbene, de qua ad annum 1214.

ANN. CHR. 1256.

Benvenuto monacho Pratalienfi prioratum fancti Clementis de Arretio contulit *die* XXI. *januarii* Marcus abbas Pratalienfis, qui etiam *die* IX. *februarii* ad honorem Dei & Guillielmini episcopi Arretini, & plebani de Partina elegit in rectorem hospitalis fancti Leonardi de Ajole presbyterum, qui erat rector ecclesiæ fanctorum Jacobi & Christophori de Serra; manu Guillielmi notarii. Subjecta erant tum monasterium fancti Clementis, tum ecclesia de Ajole monasterio Pratalíæ.

In charta emphyteutica [a] hujus anni *die septima decembris* Johannes prior monasterii fancti Johannis-baptistæ Cellarum inter Ambas-paras locationem quamdam fecit *tempore Alexandri pape & Guillielmi regis*. Scilicet post mortem Friderici II. imperatoris Innocentius IV. Romanus pontifex Guillielmum Hollandiæ comitem, creatumque Romanorum regem jam ab anno 1247. contra Conradum promoverat & confirmaverat. Parum tamen se in rebus Italiæ miscuerat Guillielmus, bellis in Flandria & in Frisia distentus, ac insidiis Frisonum interceptus misere hoc anno obierat; quare nuntius ejus mortis nondum in Romandiola innotuerat die septima decembris ejus nomine signata.

[a] *Arch. Fontis-boni* §. *Emphyteusis*.

Angelum abbatem monasterii fancti Michaelis de Castro Brittorum exhibent nobis chartæ Bononienses ad hunc annum. Alterum autem Angelum electum abbatem cœnobii fanctæ Helenæ ad flumen Æsinum chartæ Fabrianenses.

XL. Divisiones monialium a monachis in congregatione alba S. Benedicti urbis Patavinæ.

JOHANNES episcopus Patavinus, qui hoc anno veniebat a Romana curia, ubi pastoralem promeruerat dignitatem, & licet electus ante plures annos fuisset, post diuturniorem vacationem Patavini episcopatus, possessionem tamen episcopatus inire non potuerat ob tyrannidem Eccellini de Romano Paduæ tyranni, divisit hoc anno *indictione* XIV. *die* VII. *exeunte novembri*, instante Paduano priore monasterii Omnium Sanctorum, monachos & sanctimoniales monasterii fanctæ Mariæ de Fistumba Patavinæ diœcesis, ita ut de cetero moniales in ipso fanctæ Mariæ parthenone residerent, monachi vero & fratres in cœnobio Omnium-Sanctorum ejusdem urbis morarentur, divisis insuper inter se bonis mobilibus & immobilibus, & ea conditione apposita, ut episcopus de cetero abbatissam fanctæ Mariæ de Fistumba eligeret. Monasterium Omnium-Sanctorum ad congregationem monachorum alborum ejusdem urbis pertinebat. Chartam integram habemus ex ms. locuplete collectione Brunatii nostri [b].

[b] *Pag.* 1724.

In necrologio fanctæ Mariæ de Carceribus adnotatur sub die XII. junii hujus anni obitus Savarisii vel Zavarisii prioris ejusdem monasterii.

ANN. CHR. 1257.

XLI. Gratiosa indulta Alexandri IV. Camaldulensibus.

TERTIO sui *pontificatus anno*, *quinto idus januarii* Alexander III. ex Laterano Martino priori Camaldulensi indulsit, ne tenerentur ejus ordinis monachi respondere super iis, quæ ipsis a sede apostolica fuerant concessa, si quando literis pontificiis cogerentur, nisi expressum in iis epistolis foret Camaldulense nomen.

Nonis martii abbati & monachis cœnobii fanctæ Mariæ de Urano Camaldulensis ordinis & Foro-popiliensis diœcesis confirmavit ecclesias fancti Benedicti, fancti Petri de Campo-gallano, & fanctæ Mariæ de Lacu, una cum libertatibus & immunitatibus eisdem capellis concessis ab episcopo Foro-popiliensi Ægidio, cujus etiam donationis integram paginam inseruit suæ apostolicæ bullæ; de qua largitione diximus ad annum 1228. Abbas monasterii Uranensis Massarius hoc eodem anno cum consensu monachorum

ANN. CHR. 1257.

rum suorum renuntiavit Martino priori Camaldulensi omne jus, quod obtinebat in hospitale Gavedecollis, & in ecclesiam sanctorum Jacobi & Sigismundi ejusdem Foro-popiliensis dioecesis, quod jus ipsi Massario concesserat olim Guido prior Martini prædecessor.

Viterbii erat Romanus pontifex Alexander *quinto kalendas junii*, ex quo loco ea die concessit abbatibus, prioribus, aliisque prælatis & fratribus Camaldulensis ordinis, ut circa possessiones suorum monasteriorum secularibus in emphyteusim datas nullum paterentur detrimentum, quod indultum ex exemplo Vangaticiensi anni 1318. integrum proferimus in Appendice.

Ex eodem loco *secundo nonas julii* præposito ecclesiæ Arretinæ mandavit, ut compesceret injurias, quas Camaldulensi eremo inferebant homines de Agna, de Puppio, de Struma, de sancto Donato, de Largnano, aliique Arretinæ & Fesulanæ dioecesum super eorum decimis & bonis. Similes versus anni finem, hoc est *quarto kalendas januarii pontificatus* sui *anno* IV. scripsit abbati sanctæ Trinitatis urbis Florentiæ ordinis Vallis-umbrosani contra plebanos & rectores ecclesiarum Biblenæ, Bujani, Partinæ, Agnæ, sancti Donati & Largnani.

Indulserat idem Romanus pontifex prælatis Camaldulensibus, ut per quinquennium procurationes non solverent legatis & nuntiis apostolicis, qui non essent de latere pontificis missi, nisi accederent ii ad eorum monasteria; quia tamen indebitas has procurationes a Camaldulensibus exigebant plures legati non missi a latere, licet quinquennium nondum excurrisset, literis datis ad omnes abbates, priores & fratres Camaldulenses, inhibuit *decimo kalendas octobris* legatis hujusmodi extorsionem procurationum, irritas quoque declarans sententias quascumque excommunicationum latas in eam rem a prædictis legatis adversus eorum monasteria. Idem indultum Camaldulensibus ut conservari faceret, scripsit rursus *tertio nonas novembris* priori sancti Bartholomæi de porta Ravennate urbis Bononiensis, & ei præcipiens, ut relaxaret sententias omnes latas contra eos, ipsorumque ecclesias.

XLII. De hospitale Pisano Alexandri IV. Hospitalia Camaldulensia declarata exempta.

HAC ipsa *die tertia novembris* ex eadem Viterbiensi urbe archiepiscopo Pisano Friderico Vicecomiti, quem electum nominat, inhibuit idem Alexander, ne hospitalia Camaldulensia ejusdem urbis & dioecesis copularet cum hospitali novo, quod tunc construebatur in urbe Pisana. Pisanus siquidem populus in gratiam Friderici II. imperatoris sua triremium classe duos S. R. E. cardinales apostolicæ sedis legatos una cum pluribus episcopis & prælatis ex partibus Galliarum & Hispaniæ Romam ad concilium venientibus, devicta classe Ligurum illos deducente, captos retinuerat, carcerique mancipandos tradiderat, ut observavimus ad annum 1241. propterea excommunicationis jaculo fuerat perculsus, sed poenitentia ductus per legatos summo pontifici Alexandro IV. institerat, ut absolutionis beneficio donaretur. Quare pontifex Pisanam civitatem poena decem millium librarum mulctaverat erogandarum in ædificationem xenodochii, quod Alexandri nomen referret. Potestas itaque & commune Pisarum occasione hujus compositionis nuperrime Pisanos inter & Romanam ecclesiam initæ idem hospitale incoeperant, ac tenebantur ædificare, ipsumque dotare de bonis propriis; archiepiscopus autem Pisanus, instante fratre Mansueto de ordine Minorum capellano, poenitentiario & nuncio domini papæ Alexandri, omnia hospitalia jam erecta & existentia intra urbem & dioecesim Pisanam subjecerat novo hospitali construendo, ac unierat auctoritate propria, ipsorum redditus etiam assignando; impetra-

ANN. CHR. 1257.

traverat postea literas apostolicas, ut eadem confirmarentur præfato hospitali & suo magistro. Cum autem Camaldulenses monachi, quorum etiam exempta hospitalia ceterorum numero comprehensa fuerant, ad Romanam sedem confugissent, læsaque jura & bona sua conquesti fuissent, mandavit idem Romanus pontifex archiepiscopo, ut revocaret concessionem factam, nec hospitalia sancti Frigdiani, sancti Zenonis, sancti Michaelis, sancti Savini, sancti Stephani de Cintoria, neque alia adjuncta monasteriis Camaldulensibus adnecterentur recenti hospitali; alioquin injunxit P.. priori sancti Petri-majoris Lucanæ diœcesis, ut novissimum mandatum suum apostolicum contra archiepiscopum exequeretur. Hospitale hocce in honorem ejusdem Romani pontificis appellatum postea fuit Alexandri papæ. Non recte igitur ipsius hospitalis fundationem ad secula remotiora deduxit Edmundus Martene [a] referens ad annum circiter 1100. diploma Hugonis Calaritani archiepiscopi, in quo mentio fit novi hospitalis de Pisis, quod dicitur *Alexandri papæ*, cum exploratum sit ipsum ad nomen & ad tempora referendum esse Alexandri papæ IV. Idem Mansuetus nominatur apud Ughellium [b] ex anonymo chronographo Pisano, quod reconciliaverit ecclesiam Pisanam cum Romana anno 1255. primo præsulatus Friderici Vicecomitis archiepiscopi Pisani, qui Vitali successit anno 1254. *Sexto idus novembris* confirmavit idem Romanus pontifex Camaldulensibus facultatem eligendi procuratorem generalem, qui in curia Romana eorum negotia gereret.

a *Veter. Monum. T. I. col.* 583.

b *T. III. col.* 434.

Undecimo kalendas decembris ratam habuit donationem monasterii sancti Apollinaris in Classe Ravennæ factam olim Camaldulensibus monachis a Gualterio archiepiscopo Ravennate, integram privilegio suo inserens chartam donationis ejusdem archiepiscopi, ipsamque confirmatam voluit Martino priori.

Scripsit etiam ex eadem Viterbiensi urbe *duodecimo kalendas novembris* præposito Arretino, quod cum prior Camaldulensis jus haberet approbandi electionem abbatis Prataliensis, ipsumque confirmandi, & recipiendi ab eo obedientiam & subjectionem, Beneventus tamen monachus ejusdem loci nuper electus in abbatem a monachis Pratalienlibus administraverat, minime expectata confirmatione prioris Camaldulensis, qui proinde prior post debitas admonitiones ipsum, ejusque monachos excommunicationis sententia ferierat, & monasterium supposuerat ecclesiastico interdicto. Quare mandavit eidem præposito, ut sententiæ jam latæ executionem curaret contra Pratalienses.

XLIII. Octavianus Ubaldinius cardin. datus protector Camaldulensibus.

DEMUM hoc ipso „ anno M. CC. LVII. idem Alexander, inquit Fortunius, studens magis ac magis amplificationem Camaldulensis ordinis „ stabilire, sacram eremum & universum ordinem fidei, tutelæ ac præsidio Octaviani Ubaldinii sanctæ Mariæ in Via-lata diaconi cardinalis „ apostolica potestate commisit, eumque Camaldulensium protectorem „ declaravit. Qui quidem maximo totius ordinis splendore eos sub umbra cardineæ celsitudinis protegendos per suas literas ad Martinum generalem, & ad reliquos prælatos ac monachos exaratas suscepit. *Datum Viterbii* XI. *kalendas decembris*. Subinde ordinem quammaximis „ honoribus excelsioribusque beneficiis in sancto Dei famulatu sine alicujus „ molestia proficere cupiens, Martino generale maxime suffragante, pontifici studiosissime suggessit, ut Camaldulense genus perpetuæ libertatis memorabili illo privilegio donaretur, quod *Tuba* vulgo dicitur, & „ quo quidem omnium litium ansa præcisa est, quæ ob ordinariorum „ potestatem vel patronorum jura in locis ac personis ordinis prætensa

„ ea-

ANN. CHR. 1257.

„ eatenus quotidie agitari consueverant. " Editum est tum apud Fortunium, tum in libro Privilegiorum ordinis Alexandri IV. hujusmodi diploma, quo vice subjectionis, quam episcopis præstare tenebantur Camaldulenses, imposuit annuum *censum ecclesiæ Romanæ unius unciæ auri in signum perpetuæ libertatis, ut vos in speciales filios & apostolicæ sedis assumpti, nullius alterius judicium subeatis*. Sed de Alexandrino privilegio anno sequenti. Interim animadvertimus novum protectoris cardinalis officium tunc primum in ordinibus regularibus locum habuisse, cum sanctus Franciscus capitulo duodecimo Minoriticæ Regulæ fratribus suis præscripsit, ut cardinalem protectorem a Romano pontifice exquirerent. *Ad hoc*, inquit, *injungo per obedientiam ministris, ut a domino papa petant unum ex cardinalibus S. R. E. qui sit gubernator, protector & corrector istius fraternitatis*. Itaque Honorius III. summus pontifex cardinali Ugolino protectionem & auctoritatem in Minoriticum cœtum commisit. Pontifex renuntiatus Ugolinus alteri cardinali summam illam protectoris potestatem, sed aliquanto moderatam, demandavit. Exemplo itaque familiæ Minorum Ubaldinius cardinalis Camaldulensium eremitarum & monachorum protector designatus amplissimam in ipsos jurisdictionem exercuit, impositis etiam toti ordini anno 1271. suis peculiaribus constitutionibus, dictis *Cardinalis*, ut suo loco videbimus. Per hæc eadem tempora idem cardinalis etiam Vallumbrosanorum monachorum protectionem gerebat.

Refert Wadingus [a] eumdem Romanum pontificem præsenti anno *quarto kalendas februarii* ratam habuisse donationem quorumdam bonorum jamdudum factam parthenoni sanctæ Mariæ Vallis-gloriæ a Bartholomæo episcopo Spoletano ex iis bonis, quæ fuerant monasterii sancti Silvestri de Monte-Subasio. Idem illustris Annalium scriptor [b] asserit *nonis februarii* eumdem summum antistitem decrevisse, ut Camaldulenses, Vallumbrosani, Cistercienses, Præmonstratenses monachi & canonici restituerent fratres Minores, quos in suis ordinibus receperant ad habitum, irrequisita ministri generalis licentia; vetasse insuper, ne id præsumeretur de cetero. Eamdem inhibitionem factam scribit Wadingus etiam ad annum 1261. & demum asserit [c] Martinum IV. Romanum pontificem idipsum vetasse anno 1281.

a T. IV. pag. 444.

b Ibid. pag. 435.

c T. V. pag. 105.

XLIV. Expostulationes archiep. Ravenn. contra Ugonem abbatem Vangaticiensem.

DIE *decimo exeunte decembri* hujus anni, ex parte P.. prioris monasterii sancti Romani de Ferraria delegati judicis ab archiepiscopo Ravennate electo Philippo & apostolicæ sedis legato, datæ fuere literæ Ugoni abbati sanctæ Mariæ de Vangaticia, archipresbytero & capitulo plebis de Rhodigio Adriensis diœcesis, abbati sancti Bartholomæi ejusdem loci, archipresbytero & capitulo plebis de Contrapado, rectori & clericis ecclesiæ de Saleta Ferrariensis diœcesis, abbati & conventui sancti Nicolai de Litore Castellanæ diœcesis, aliisque viris laicis, qui damna inferebant ecclesiæ Ravennati, uti significaverat Drudo cantor & sindicus ejusdem ecclesiæ, & ut imperaverat idem Philippus suis literis datis eidem priori sancti Romani idibus novembris ex loco dicto plebs Portus-majoris; evocatusque ipsis literis fuit Ugo Vangaticiensis abbas ad diem dicendam super iis.

XLV. Monasterium S. Mathiæ de Muriano confirmatur Camaldulensibus.

GOTIFREDUS episcopus Torcellanus submisit monasterium sancti Mathiæ de Muriano Martino priori Camaldulensi, plenam ipsi tribuens ejusdem loci ordinationem *die ultimo exeunte mense novembri* hujus anni *indictione quinta-decima*. Confirmavit scilicet subjectionem ejusdem cœnobii eremo Camaldulensi, quam fecerat Stephanus episcopus ejus prædecessor;

nam

ANN. CHR. 1257.

nam vidimus longe antea, nimirum ad annum 1249. conſtitutiones ab eodem Martino priore Camaldulenſi jam efformatas pro regimine monaſterii ſancti Mathiæ, cui etiam præfecerat in priorem Johannem.

XLVI. Chartæ Camaldulenſis eremi.

IDEM Martinus prior Angelo abbati monaſterii ſanctæ Helenæ ad flumen Æſinum liberam poteſtatem conceſſit locandi aliquot bona monaſterii ſancti Jacobi de Eremita. Actum in palatio curiæ Camaldulenſis de Soci, & in præſentia Deodati prioris ſanctæ Mariæ de Serra, & Rodulphi prioris ſanctæ Luciæ de Ancona.

Eidem priori Camaldulenſi Rogerius comes palatinus Thuſciæ juravit ſe refecturum damna & injurias per ſe vel per ſuos fautores facta in locis & in rebus prioris & fratrum Camaldulenſium, familiarium aut aliorum hominum, & emendaturum ſub pœna mille librarum argenti, cujus promiſſionis fidejuſſores adhibiti fuere Guido quondam Lamberti de Polenta, Ghitolinus de Glutis de Brittonorio, Guido Ravignanus de Ravaldino, Baceolus judex de Ravenna, Jous de Boccaziis de Foro-popilio, Ildevrandinus archipresbyter Meldulenſis plebis, & Saracenus quondam Muzoli de Meldula, quos interpellavit idem Rogerius comes, ut fidem pro ſe facerent.

Alter comes in Thuſcia palatinus Guido de Romena litem, quam habebat cum priore Camaldulenſi, occaſione juriſdictionis in caſtrum Partinæ, compromiſit in priorem Camalduli-Florentini, & in Calcagnum plebanum de Romena [a] *die vigeſima-ſeptima junii*, ut legitur in tabulario Fontis-boni.

[a] §. *Amiſſæ* 89. *A.* 1. 524.

XLVII. Ædificatur eremus S. Salvatoris de Vico-livienſi. Pagina monaſt. S. Zenonis Piſarum.

RECEPIT hoc anno Martinus prior ad ordinem Camaldulenſem fratrem Deumoldem olim Rodulphi, & Zibedeum filium Berardi de Foro-livio, eiſque poteſtatem fecit admittendi alios fratres, & morandi vitæ ſuæ tempore in eremo ædificata vel ædificanda in civitate aut territorio Foro-livii, ita tamen, ut dicta eremus poſt ipſorum fundatorum obitum libere deveniret ad jus eremi Camaldulenſis. Appellata fuit hæc eremus monaſterium ſancti Salvatoris de Vico Foro-livii, quod brevi tranſiit ad cœnobitarum Camaldulenſium domicilium, monialibus aliquo tempore inſerviens, inde monachis.

Jacobus abbas ſancti Zenonis Piſarum, ſuffectus in locum Michaelis, pro exſolvendo debito quinquaginta-quinque librarum monetæ Piſanæ, quas debebat P.. Piſtorienſi epiſcopo pro impoſitione facta ab eodem epiſcopo monaſteriis Piſanis, & ab ipſo impetrata olim ab Innocentio IV. *quando dictus epiſcopus cum honorabili militum comitiva Romanum pontificem adivit*, aliquot bona monaſterii ſui vendere coactus eſt. Quis ſit Piſtorienſis epiſcopus initiali litera P.. indicatus, nos latet, cum temporibus Innocentii IV. & Alexandri IV. Piſtorienſes epiſcopi eſſent Gratiadeus Berlingerii, & Guidalaſtes Vergelleſius. Aut illud ergo dicendum notarium vitiaſſe initialem literam, vel etiam inter Gratiadeum & Guidalaſtem locandum eſſe medium P.. ac proinde epiſcopum illum, cujus electionis curam idem Innocentius IV. demandavit epiſcopo Mutinenſi, & quem electum confirmavit anno pontificatus ſui nono, eſſe epiſcopum P.. quem nominat charta Zenoniana. Videatur Ughellii nova Italiæ ſacræ editio [b]. Salvius certe apud ipſum ſtatuit alium Piſtorienſem epiſcopum Johannem nomine inter ſupradictorum utrumque.

[b] T. *III. col.* 303.

XLVIII. Exordium litium inter eccleſias Camaldulenſes, & Guillielminum ep. Aretinum.

DIE trigeſima martii [c] abbates ſancti Petri de Rotis, ſancti Salvatoris de Silva-munda, & ſancti Viriani, priores quoque ſancti Bartholomæi de Anglario, eremi de Fleri, ſancti Andreæ de Caſtellione-arretino, ſancti Savini de valle Chii, ſancti Quirici de Roſis, ſanctæ Mariæ de Paterno,

[c] §. *Mandatum* 15. *A.* 3. 134.

Ann. Chr. 1257.

terno, & Cambius sindicus abbatiæ Berardingorum constituerunt in suum procuratorem Albertum priorem sancti Quirici ad appellandum contra Guillielminum episcopum Arretinum & contra Raynerium plebanum Biblenæ ad Romanum pontificem, occasione cujusdam collectæ monasteriis ipsorum impositæ ab iisdem episcopo & plebano pro Octaviano S. R. E. cardinale diacono sanctæ Mariæ in Via-lata. Eodem tempore suscitatæ fuere plures lites inter Arretinum episcopum, & inter præfata monasteria, aliaque Arretini territorii; quare coram dicto episcopo idem prior sancti Quirici [a] *die tertia januarii anni* M. CC. LVII. facile stilo Florentino, hoc est sequentis, protestatus est ecclesiam suam non teneri procurationi, nec hospitio dando eidem episcopo, sed ex privilegiis apostolicis liberam esse, & si quid contrarium attentaret episcopus, iterum appellavit ad sanctam sedem. Episcopus respondit se paratum esse deferre appellationi, si intra triduum prior præfatus privilegia hujusmodi ostenderet.

In honorem ejusdem episcopi abbas Prataliensis [b] elegit rectorem ecclesiæ sancti Ægidii de Frassineta, quæ subjiciebatur monasterio suo. Vacante quoque prioratu abbatiæ sanctæ Mariæ de Paterno, conversi & familiares ejusdem abbatiæ una cum patronis elegerunt compromissarios, qui priorem eligerent ad honorem Dei, beatæ Mariæ, patronorum atque ejusdem episcopi Guillielmini, & Amati abbatis sancti Petri de Rotis, cui subjecta erat abbatia de Paterno, ex tabulario sanctæ Mariæ in Gradibus [c].

Martinus vero prior Camaldulensis elegit [d] in rectorem & vicarium sancti Nicolai de Trulla in Sardinia Andream filium comitis de Sassari monachum Camaldulensem. Venturam autem electum priorem eremi de Vivo ex abbate sanctæ Mariæ de Toma confirmavit [e] die septima februarii absque præjudicio juris sui.

Sequens monumentum reperitur in archivo episcopali Castellano. *Die decima-quarta intrantis novembris anni* M. CC. LVII. *monachi & conversi monasterii sancti Johannis de Marzano diœcesis Castellanæ ob mortem Ægidii abbatis elegerunt in eorum abbatem abbatem monasterii de Scalocchiis, inde Rainerium priorem monasterii de Osellis, tertio Paulum monachum burgi sancti Sepulcri. Quas electiones irritas declaravit episcopus Castellanus Petrus, & elegit Rainerium priorem de Osellis. Fortis rector ecclesiæ sanctæ Mariæ-novæ de Burgo-sancti-sepulcri erat tunc procurator monasterii de Marzano.* Hæc illustrant urbis & territorii Castellani monasticam rem paucis cognitam.

a §. *Appellatio* 8. *A.* 3. 153.

b §. *Electio* 68. *A.* 3. 129.

c *Num.* 217.

d §. *Electio* 71. *A.* 3. 142.

e *Ibid.* 66. *A.* 3. 125.

Ann. Chr. 1258.

XLIX. Amplissimum exemptionis privilegium Camaldulensibus concessum ab Alexandro IV.

Amplissimum hoc *anno*, *pontificatus* sui *quarto die vigesima-tertia julii* ex Viterbio, per manum Jordani S. R. E. vicecancellarii & notarii, diploma illud largitus fuit Camaldulensi congregationi & Martino priori generali Alexander papa IV. quod legitur in editis congregationis nostræ privilegiis, & in bullario etiam Romanorum pontificum; sed in editis deficiunt subscriptiones quinque cardinalium, quas proferimus in Appendice. Appellatur hocce privilegium vulgariter *Mare magnum*, *Tuba*, quibus nominibus delectabantur veteres. Recensuit in ipso loca, quæ tunc temporis disciplinæ Camaldulensis eremi parebant, sed non omnia; aliqua enim desiderantur, quæ tamen exploratissimum est ordinationi Camaldulensis præsidis generalis paruisse, vel Camaldulense institutum sectata fuisse. Aliqua hic, & inferius de locis novis nominatis, prætermissis veteribus, quæ alibi illustravimus. In urbe Arretina recensetur monasterium sancti Petri in Picculo, quod propterea denuo venerat in con-

congregationem, ex quo commutatum fuerat cum aliis ecclesiis inter eremum Camaldulensem & monasterium sanctæ Floræ & Lucillæ, & nondum a Guillielmino episcopo Arretino datum fuerat patribus ordinis Servorum Mariæ. Recensentur monasterium sanctæ Mariæ de Toma in agro Senensi; in episcopatu Florentino monasterium sanctæ Mariæ Magdalenæ de Podio-bonitio; in diœcesi Lucana monasterium sancti Andreæ de Silva; in episcopatu Massanensi monasterium sancti Mamiliani cum omnibus pertinentiis suis. In episcopatu Perusino monasteria sanctæ Mariæ de Monte-tetio, sanctæ Agnetis, sancti Severi, & sancti Donati, eorumque ecclesiæ. In episcopatu Assisinate monasterium sancti Angeli de Rosano; in episcopatu Urbe-vetano monasterium sanctæ Mariæ in Silva, cum sancti Felicis & sanctæ Crucis, sanctique Severi ecclesiis; In episcopatu Tarvisino, sed melius Torcellano, eremus sancti Mathiæ de Muriano. In episcopatu Camerinensi eremus Aquæ-perellis, & eremus de Quadrigaria, de quibus nonnulla diximus annis antecedentibus, dicturi alia tum hoc ipso anno inferius, vel annis sequentibus. Enumeratis locis, & exemptis iis ab omni jurisdictione diœcesanorum episcoporum, ac imposito annuo censu unius unciæ auri persolvendo ecclesiæ Romanæ in signum perpetuæ libertatis, & subjectionis uni Romano pontifici, inhibuit, ne quis archiepiscopus, episcopus, seu judex ordinarius contra loca prædicta & personas vel excommunicationum sententias, vel visitationis & correctionis officium aut jurisdictionem exercere, ad synodum evocare, exactiones & collectas extorquere præsumerent, non obstante quacumque lite, quæ nedum judicata fuisset pro subjectione, vel pro negatione subjectionis, irritas decernens quascumque sententias, quæ de cetero pro subjectione judicarent, ad quas minime tenerentur Camaldulenses. Sancivit, ut prior generalis visitationis, reformationis, institutionis & confirmationis suorum prælatorum integrum jus haberet, a quo etiam degradari possent immeriti utriusque sexus; fas esset monachis & conversis presbyteris Divina celebrare, Pœnitentias injungere, Verbum Dei proferre, & Sacramenta exhibere, licet repugnarent ordinarii episcopi; chrisma quoque, ordinationes & benedictiones a quocumque episcopo recipere, & tempore interdicti Divina facere valerent januis clausis. Nemo ab ipsis decimas extorquere auderet. Nullus prælatus ordinis alienationes bonorum irrequisita licentia prioris generalis faceret. Sententiæ excommunicationum latæ ab episcopis contra mercenarios vel familiares ordinis, qui Camaldulenses adjuvarent ad laborandum diebus, quibus alii feriarentur, nullius roboris essent; non tenerentur Camaldulenses præceptis apostolicis, in quibus specialis ipsorum mentio non fieret; nullus capellas construeret intra fines parœciarum Camaldulensium; libera foret sepultura. Inhibuit, ne quis monasteria vel ecclesias Camaldulenses a congregatione removere præsumeret, & paci eorumque tranquillitati studens prohibuit, ne ullus rapinam facere, sanguinem fundere, hominem capere, violentiam exercere infra clausuram locorum & bonorum Camaldulensium attentaret. Confirmavit denique libertates, immunitates, consuetudines veteres, omniaque superiorum temporum privilegia pontificia, imperialia, & regia.

L. Permittente & adjuvante eodem Rom. pontifice restauratur basilica Classensis.

Decimo autem *kalendas martii* ad favorem Classensium sancti Apollinaris monachorum sequentes dedit literas Aymerico abbati ejusdem monasterii ex autographo tabularii ejusdem loci, ex quibus etiam intelligimus Aymericum abbatem inter cetera promeritum fuisse de restauratione insignis basilicæ sancti Apollinaris in Classe.

Alexander episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. abbati & con-

Ann. Chr. 1258.

ventui monasterii sancti Apollinaris in Classe Camaldulensis ordinis Ravennatis diœcesis salutem & apostolicam benedictionem. Vestræ meritis religionis inducimur, ut vos prosequamur gratia, quæ vestris esse dinoscitur necessitatibus opportuna. Cum igitur sicut ex parte vestra fuit propositum coram nobis, ecclesia monasterii vestri, quæ nobili ædificio marmoreo constructa extitit, adeo sit vetustate consumpta, ut ruinam manifeste minitetur, & ad tanti operis fabricam vobis non suppetant facultates, nos vestris inclinati precibus nobis super hoc opportuno remedio providere volentes, ut de usuri., rapinis & aliis male acquisitis, dummodo .... quilibet eorum restitutio fieri debeat omnino ....., non possint ..... quibuslibet legatis ...., in pios .... prædictis dummodo executorum .... ad id accedat assensus, & commutatione ac redemptione votorum diœcesana auctoritate prius factis ..., limitan.. dumtaxat excepto, usque ad summam sexcentarum librarum imperialium convertendam in opus hujusmodi fabricæ recipere valeatis, auctoritate vobis præsentium duximus concedendum .... pro similium receptione alias non factis a nobis hujusmodi gratiam consecuti; ita tamen quod si aliquid de ipsis sexcentis libris diviseritis vel restitueritis, aut dederitis illis, a quibus eas receperitis, hujusmodi dimissum vel restitutum seu datum nihil ad liberationem eorum prosit, nec quantum ad illud habeantur aliquatenus absoluti. Nulli ergo &c. *Datum Viterbii* X. *kalendas martii pontificatus nostri anno quarto*.

Ex alia ejusdem Romani pontificis epistola, quæ numero est 276. & ante biennium data, hoc est *anno* M. CC. LVI. *secundo kalendas septembris pontificatus* sui *anno secundo* intelligimus Aymericum abbatem, & monachos Classenses tribus annis persecutiones exiliumque sustinuisse, quibus proinde condonavit quamdam pecuniarum summam a monasterio debitam archiepiscopo Ravennati.

LI Classensibus monachis traditur ecclesia S. Andreæ foris portam Arimini.

Eidem Aymerico Classensi abbati Jacobus episcopus Ariminensis hoc anno donavit ecclesiam sancti Andreæ foris portam Arimini, ut ipsam reformare studeret, quæ propter defectum & negligentiam rectoris ad destructionem & inopiam erat redacta; ipsam vero ecclesiam una cum libris, testamentis & omnibus suis juribus liberam & exemptam ab omni jure episcopali cessit Classensibus monachis, pensione libræ unius ceræ in festo sancti Andreæ inferendæ episcopatui: *Anno* M. CC. LVIII. *indictione prima, tempore Alexandri pape* IV. *die* XVI. *intrante januario*; ipsaque die accedens episcopus ad dictam ecclesiam Petro monacho & sindico monasterii Classensis possessionem corporalem tribuit ipsius; quam donationem calculo suo probavere *die* XVI. *junii* ejusdem anni præpositus & canonici Ariminenses. De ecclesia sancti Andreæ extra Ariminensem urbem, cui a Classensibus postmodum adjunctum fuit monasterium, videantur, quæ attulimus ad annum 1160.

LII. Monasterium Camalduli Bononiensis ad tempus a congregatione alienatur.

Cum monasterium sanctæ Mariæ de Camaldulo Bononiensis diœcesis, cujus primordia produximus sub finem elapsi seculi, temporalium bonorum jacturam subiisset, Martinus prior Camaldulensis ipsum una cum ecclesia, sed non cum hospitali, anno antecedenti concesserat reformandum, & in suis juribus confovendum Alberto capellano pontificio, & canonico Bononiensi, qui erat consobrinus Octaviani sanctæ Mariæ in Via-lata diaconi cardinalis & ordinis protectoris, ita tamen ut prior ibidem una cum monacho ex congregatione Camaldulensi & duobus servientibus statueretur, qui curam haberent ecclesiæ, quibusque de necessariis omnino provideret Albertus; mulieres semper arcerentur ab ingressu claustri & horti, ecclesia provideretur ab ipso Alberto debitis luminaribus ceterisque necessariis,

juxta beati Benedicti regulam & Camaldulensis ordinis instituta; semel in anno visitationem prioris Camaldulensis reciperet, & hospitalitatem servaret; de cetero fructus omnes perciperet ipse Albertus ejusdem monasterii in vita sua, post cujus obitum in meliorem statum redactum ad congregationem reverteretur. Alexander IV. papa insertis bullæ suæ dictis instrumentis, ex Viterbio *idibus julii* hujus anni rata omnia habuit, & apostolica confirmatione communivit.

ANN. CHR. 1258.

LIII. Electi a Romano pontifice conservatores privilegiorum Camaldulensium.

ALIIS literis datis *quarto nonas decembris pontificatus* sui *anno quarto* instituit idem Romanus pontifex in conservatores privilegiorum & jurium Camaldulensis congregationis, abbates monasteriorum sancti Felicis Bononiensis urbis, & sancti Petri Perusinæ urbis, quibus dedit in mandatis, ut quotiescumque requisiti forent ab abbatibus, abbatissis, prioribus, monachis, & sanctimonialibus Camaldulensibus, ipsis præsidium & favorem exhiberent, nec permitterent molestiis, damnis & privilegiorum jacturis subjacere.

Demum hoc anno Massano episcopo mandavit, ut judicaret causam monasterii sancti Savini Pisanæ diœcesis, cui episcopus Pistoriensis quamdam impositionem fecerat.

LIV. Literæ Martini III. prioris Camald. hominibus fidelibus suis de Partina.

CUM homines de Partina, bellorum profecto occasione, multis tribulationibus & molestiis divexarentur, sequentes literas ipsis, qui erant fideles eremi Camaldulensis, dedit Martinus prior Camaldulensis, quas subjicimus ex tabulario Fontis-boni [a].

In nomine Domini, amen. Anno a nativitate ejus M. CC. LVIII. *indictione prima die* XIII. *mensis januarii. Cum essent coadunati in ecclesia de Soci Rozerius quondam Ranucini, Christophorus Benaduci, Guido Gianelli, Bonavitus quondam Laurentii, Carnajolus, Ristorius ejus frater, Johannucius quondam Landini, Servorellus Guillielmi & Giunta quondam Boninconeri, omnes de Partina, & Johannes Giuncta Guidarelli, & Cambius Rigolioli, Carlerius, R....li Guillielmi in præsentia omnium prædictorum ex parte M.. venerabilis prioris Camaldulensis porrectas literas dicto Rozerio consuli sigillo dicti domni prioris munitas continentes in hac forma.*

Frater Martinus peccator monachus Camaldulensium fratrum servus dilectis in Christo filiis Rozerio consuli de Partina, Jacobo Scalcialupi, Strufaldo, Tebaldino, Bonajuto, Ristoro, Rodulpho, Johanni Orlandini, Carnajolo, Cavalero, Mafeo, Johanni de plebe, Giunte Guidarelli, Cambio Rigolioli, Benvenuto Alberti, Giunte Incont.. Aldobrandino Fede, Guiduccio Bonajuti, Ugolino Gianelli, Seniorello Guillielmi, Fabiano Guidarelli, Guidarello, Guillielmo & Balducio Mafei aliisque fidelibus Camaldulensis heremi de Partina salutem cum benedictione perenni. Quia persecutiones & tribulationes, quas injuste patimini pro .... heremi Camaldulensis servanda, cito auxiliante Domino in consolationes misericorditer convertentur, lætari debetis potius quam tristari; nam beati, qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quoniam ipsorum est regnum cælorum. Nos q..... cum personis & rebus, terris & vineis, castris & villis nostris parat .... in vestris consolationibus & commodis, nos & nostros utiliter in omnibus operari, vos autem carissimi nolite formidare in aliquo vel timere, quia Dominus ultionum Dominus, Deus ultionum libere agens, vel in proximo de vestris injuriis terribiliter vindicabit, conturbando, torquendo, & persequendo vestros persecutores, qui sine causa vos cruciant & affligunt, ait enim Dominus: Mihi vindictam & ego retribuam, dicit Dominus. Cupientes igitur cum civitate Arretina super vestris injuriis consilium & auxilium favorabiliter obtinere, universitati vestræ, atque cuilibet vestrum firmiter

a §. *Præceptum n.* 2.

ANN. CHR. 1258.

miter præcipiendo mandamus nomine juramenti, & sub pœna nostro arbitrio tollenda, quatinus die lunæ proximo venturo Arretium generaliter veniatis. Qui vero non venerit, vel pactum aliquod sive compositionem cum comite fecit vel fecerit, ipsum omnibus bonis mobilibus & immobilibus, quæ a Camaldulensi heremo tenet, vel... pro eo sententialiter privamus, ipsum mediante justitia condempnantes, tibi vero, Rogeri carissime consul, præcipimus firmiter & districte nomine præstiti juramenti, ut prædictas literas recipiens, eas legas nostris fidelibus de Partina, universaliter præcipiens eis viva voce secundum tenorem superius declaratum. Datum Arretii .... januarii.

Et ego Julianus notarius infrascriptus cupiens mandatum dicti domini mei præoris fideliter adimplere, cum predictæ literæ essent, ut dictum est, dicto Rozerio in præsentia prædictorum porrectæ, eas diligenter coram eis perlegi, & materialiter eis intelligere tenorem earum feci. Porrectæ fuerunt & perlectæ suprascriptæ literæ in ecclesia de Soci, præsentibus & audientibus prædictis omnibus de Partina, qui in dicta ecclesia erant, & præsentibus testibus de Azone Fabro & Benciarone.

Ego Julianus sacri palatii notarius & domini Friderici Romanorum imperatoris judex ordinarius atque notarius prædictæ porrectioni interfui, & tenorem prædictarum literarum fideliter scripsi & publicavi.

LV. Origines monasterii S. Jo: evang. de Foro-livio.

FOEDUS initum anno 1239. inter abbatiam sancti Mercurialis de Foro-livio, & inter monachos monasterii sanctæ Mariæ de Casale sive de Camaldulo ejusdem urbis præsenti anno finitum est; nam Jacobus abbas sancti Mercurialis tradidit hoc anno Antonio priori ecclesiæ sanctæ Mariæ de Camaldulo juxta Foro-livium parœciam ad suum monasterium pertinentem, positam in burgo Ravaldini retro urbem, & in plebatu sancti Martini in Strata cum omnibus suis juribus sacramentorum, sepulturarum aliorumque parœcialium officiorum, reservans tantum cum approbatione suorum monachorum monasterio suo pensionem unius libræ ceræ. Ipsa est parœcia sancti Johannis-evangelistæ in burgo Ravaldini Foro-livii, unita postea cum cœnobio sanctæ Mariæ de Casale, & appellata etiam sequentibus annis monasterium, in quo religiosa Camaldulensium monachorum familia coaluit.

LVI. Paginæ Pratalienses.

GUILLIELMINUS episcopus Arretinus Benvenuto abbati Prataliensi & ipsius successoribus confirmavit hoc anno die XXVIII. junii, & ratam habuit donationem factam a Guidone suo prædecessore Johanni abbati & monasterio Prataliensi anno 1124. de ecclesiis sancti Donati de Marciano, & sancti Georgii de Contra cum suis juribus, excepta domo dominicali episcopi, cujus donationem nullatenus approbavit, inserens suo diplomati integrum Guidonis diploma.

Idem Benvenutus abbas præcepit hominibus castri de Serravalle, ne quis venderet vel alienaret, aut emeret terras, quas habebant a dicto monasterio, sine licentia abbatis, sub pœna jacturæ feudi. Idipsum statuerat anno antecedenti die XVI. julii Marcus ipsius prædecessor hominibus castri Frassinetæ. Eidem Benvenuto die prima decembris vendita fuit quarta pars juris-patronatus ecclesiæ sanctæ Felicitatis de Fregina a Piero de Nigro & a Gualterio ejus fratre, quam asserebant per longissimum tempus fuisse suam, & suorum majorum. Idem præstitit anno 1260. Riccinacchius Grifoli de Gressa; proinde abbas Pratalïæ uti patronus ejusdem ecclesiæ rectores pluries elegit annis 1279. 1287. & 1314. confirmatos a plebanis de Partina. Anno 1321. electio fuit controversa coram episcopo Arretino ab altero rectore postulato a parœcianis, qui etiam anno 1326. recto-

rectorem sibi constituere, illæsis tamen juribus abbatiæ Pratalienfis. At impofterum neque ab abbatibus Pratalienfibus, neque ab aliis patronis, neque a parœcianis, sed ab episcopo collata fuit ea ecclesia una cum altera sancti Nicolai de Serravalle eidem adnexa, velut nunc etiam confertur. Benvenutus abbas *electus* nominatur etiam mense septembri, confirmatus tantummodo mense sequenti a Martino priore Camaldulensi, ob mortem Marci ultimi sui prædecessoris.

LVII. Ecclesia S. Prosperi Faventinæ urbis data monachis Aceretanis.

JACOBUS electus episcopus Faventinus, hoc *anno, die jovis, decimo-octavo intrante octobri indictione prima*, ecclesiam sancti Prosperi suæ diœcesis, ordinis autem sancti Augustini, tradidit Guidoni abbati sancti Johannis-baptistæ de Acereta. Ecclesia sancti Prosperi a tempore prædecessoris sui Gualterii episcopi erat destituta priore, clericis & conversis. Hujus concessionis paginæ initium produxit Tonduccius [a]. Quod postea sancti Prosperi monasterium anno M. CC. XCI. die ultima februarii ab abbate Aceretano datum fuit in commendam & sub protectione nobilis & potentis equitis Philippi de Barberino Florentini, nepotis ex sorore Lotherii de la Tosa episcopi Faventini, ut ipsum tueretur ab insultibus, quibus eo tempore ipsius bona ecclesiastica obnoxia erant, cum annua recognitione facienda abbatibus Aceretanis librarum viginti-quinque Bononiensium parvorum. De Jacobo Faventino episcopo alia dicemus aliis annis; animadvertimus interea ex hoc documento constare Jacobum non anno 1259. ut vult Ughellius, sed hoc saltem anno successisse Gualterio, qui fuit ipsius immediatus prædecessor, excluso Arduino vel Adiuto, qui non ad Faventinam, sed ad Fanensem pertinet ecclesiam, ut adnotavit ad eamdem Ughellii Italiam Cannetus noster [b].

a Pag. 295.

b T. II col. 500.

LVIII. De cruce antiqua monast. S. Helenæ ad flumen Æsinum, & de Angelo abbate.

IN ecclesia sanctæ Helenæ ad flumen Æsinum visitur crux antiqua argentea, in cujus antica parte est Christi Domini Crucifixi imago cum titulo græcis literis exarato in hunc modum IHC. XPC., qui e cruce pendet pedibus seorsim positis, ac duplici clavo terebratis, & transversæ tabellæ affixis, sub quibus legitur A. D. M. CC. XXXXXVIII. TPB. DOP. ANGELI AB. hoc est *temporibus dompni Angeli abbatis*. In singulis crucis capitibus quatuor mystica Ezechielis animalia conspiciuntur. In postica vero parte visuntur quinque capsulæ vacuæ, sed olim sacris reliquiis plenæ, in orbem conformatæ, & in ipsis orbiculis describuntur beatissima Virgo Maria puerum Jesum in sinu gestans, sancta Helena, sanctus pater Benedictus cum longo capitio ad humeros desinente, qui librum gestat, & demum sanctus Michael archangelus, ad cujus pedes duo alii angeli; infra vero monachus manibus ad invicem junctis, & genibus flexis, qui est ipse Angelus abbas.

LIX. Locus S. Mariæ magdalenæ de Saltu Mutinensis diœc. aggregatus congregationi Camald.

JOHANES & Mutinensis fratres loci sanctæ Mariæ-magdalenæ positi in plebatu de Saltu Mutinensis diœcesis constituti coram Martino priore Camaldulensi hoc anno *papa Alexandro residente, duodecimo kalendas februarii indictione prima* supplicem libellum ipsi obtulerunt, ut tam personas suas, quam aliorum fratrum manentium in dicto loco ad Camaldulensem ordinem recipere dignaretur, *propter suavem odorem & famam Camaldulensis ordinis*, qua fuerant allecti. Qui Martinus eos ad obedientiam admisit, recepto etiam eorum loco sub disciplina Camaldulensis ordinis, & constituens dictum Johannem suum procuratorem ad recipiendos reliquos fratres.

Ad annum 1214. aliqua de eremo Salimbene diximus, quæ fundata fuerat in territorio Perusino a monacho Camaldulensi ejusdem nominis, cuique a Communi Perusii plura bona donata fuerant juxta montem Teu-

zi

ANN. CHR. 1258.

zi & podium Mortarii. Confirmata ipsa fuit cum suis bonis tum a Romanis pontificibus Gregorio IX. anno 1227. Innocentio IV. annis 1251. & 1252. & Alexandro IV. annis 1256. & præsenti, tum etiam a Romanis imperatoribus; sed hoc ipso anno Martinus prior Camaldulensis monialibus sanctæ Catharinæ prope Perusium concessit in perpetuum ad locationem renovandam quolibet vigesimo-nono anno dictum podium Mortarii cum suis finibus, totumque id, quod Salimbene ejusque successores habebant in curia Montis-nigri, & ad montem Teuzi, & in civitate Perusii pro annuo censu solidorum centum, & libræ unius ceræ persolvendæ die festo sancti Romualdi priori Camaldulensi, ejusque successoribus, manu Rubei notarii. Eaque bona pluries dictis sanctimonialibus renovata fuere. Locus tamen monachorum contubernio addictus remansit, & Rainerium eremi Salimbene priorem sequenti anno fuisse legimus in codice membranaceo, quod afferemus.

Privilegium sive indulgentia concessa ab Alexandro IV. Romano pontifice ecclesiæ sanctæ Christinæ de Bononia sub hoc anno legitur in tabulario [a] ipsarum monialium.

LX. De monasteriis Senensibus olim Camaldulensia instituta professis.

VIDIMUS superius in amplissimo Alexandri IV. diplomate, & ante ipsum ab Innocentio IV. nominatum asceterium monialium sanctæ Mariæ-magdalenæ castri Podii-bonitii. Domicilium tamen ipsarum bellorum furore, quæ exarserant Senenses inter & Florentinos proxime ad hæc tempora, pene dissipatum fuerat, ac coactus Martinus prior Camaldulensis tum ob destructionem oppidi, tum quia gravem moniales patiebantur necessariorum defectum, eas transferre ad ecclesiam sancti Mamiliani extra portam urbis Senensis, quæ tunc temporis pertinebat ad episcopum Senensem. Verum, ne ulterius episcopo Senensi subjicerentur, & ut majori rerum copia abundarent, commisit hoc anno, *quinto kalendas februarii* ex Viterbio idem Romanus pontifex Martino Camaldulensi priori, ut eas reduceret ad ecclesiam & ad monasterium sancti Georgii de Apibus, ubi decenter & commode juxta statuta Camaldulensis ordinis degere valerent; licet quidam abbas, prior quondam ejusdem sancti Georgii ecclesiæ, vel auctoritate apostolica, vel collatione prioris Martini dictum monasterium obtineret. Libenter in hunc locum aliqua colligimus, quæ illustrant dicta monasteria funditus ad præsentem diem solo æquata. Monasterium sanctæ Mariæ-magdalenæ de Podio-bonitio acquisitum fuerat congregationi paulo ante hæc tempora, ipsum inter cetera Camaldulensia recensuerat Innocentius IV. sed post destructionem oppidi Podii-bonitii nulla superest ipsius memoria. Parthenonis vero sancti Georgii de Apibus primam mentionem fecimus ad annum 1119. quod tribus milliaribus distabat ab urbe Senensi; primum monasterio Rotensi fuit subjectum, introductæ deinde in ipsum sanctimoniales. Ad annum 1266. abbatissa hujus loci erat Margarita, cui visitationis munus impendit Angelus prior Camaldulensis [b]. Extant de ipso monumenta usque ad initia seculi XV. eo tempore adjunctum fuit parthenoni sancti Mamiliani circa annum 1409. quo die XXVII. februarii Evangelista Johannis abbatissa sancti Mamiliani, & Lisa Johannis abbatissa sancti Georgii elegerunt sibi procuratores ex charta cœnobii Rosæ Senarum. Monasterium autem sancti Mamiliani non eo dumtaxat seculo XV. moniales Camaldulenses incolebant, sed hoc ipso seculo XIII. & proximis his temporibus, cessione facile episcopi Senensis, habitabant sub regimine & instituto Camaldulensium; nam legimus in excerptis veterum paginarum archinosocomii Scalæ Senensis urbis, quæ nobiscum communia summa humanitate voluit Cl. V. eques

a *O. num.* 19.

b *Reg. I. pag.* 31.

eques & patritius Senensis Johannes Peccius, Luciam abbatissam sancti Mamiliani auctoritate Gerardi prioris generalis Camaldulensis, cui parebat dictum asceterium, procuratores elegisse [a] anno 1282. ad vendenda eidem hospitali aliquot bona sita prope fluvium Arbiam. Eadem leguntur etiam ad annum 1286. in tabulario monasterii Rosæ Senarum. Ad ipsarum monialium reformationem nonnulla præcepta dedit servanda anno 1288. idem Gerardus, & aliqua eorum producemus in his Annalibus ex ipsius regestis. Vetustior memoria supralaudatæ Luciæ abbatissæ habetur ad annum 1268. [b] quo vices suas ad eligendum novum priorem Camalduli in locum Angeli prioris defuncti commisit ipsa Compagno majori Fontis-boni. Habetur sub numero 307. ejusdem archivi nosocomii tributam fuisse parthenoni sancti Mamiliani quamdam eleemosynarum portionem anno 1257. aliam viginti librarum donatam fuisse anno 1284. die octava maji monasterio sancti Mamiliani, & alteri Omnium-Sanctorum urbis Senensis sub numero 123. Numero 348. nominatur Nicoluccia Miniati abbatissa sancti Mamiliani ad annum 1381. Ante ipsam in chartulario Rosæ Senarum Splendida abbatissa legitur ad annum 1305. Philippa ad annum 1323. & anno 1372. Bartholomæa quondam Francisci Landi. In necrologio Vangaticiensi (quod mirum est ob maximam locorum distantiam) refertur obitus aliquot abbatissarum & monialium sancti Mamiliani. *Die* XXV. *januarii obiit soror Bereguzza monacha sancti Mamiliani. Tertio kalendas januarii obiit soror Agnes monacha sancti Mamiliani*, sicut etiam indicitur obitus aliquot monialium sancti Georgii de Apibus: *Idibus martii obiit domna Jacoba abbatissa sancti Georgii de Apibus*. Deposita fuit prædicta Bereguzza abbatissa ex chartis Fontis-boni ab Accursio priore generali anno 1314. suffecta in ejus locum Agatha sanctimoniali Prati-veteris. In chronico Andreæ Dei Senensis apud Muratorium inter Scriptores rerum Italicarum [c] nominatur ad annum 1372. monasterium sancti Mamiliani, in quod quidam prædones sacrilegi Populi majoris scalis applicitis ingressi fuerant, ob id propterea severe puniti. Floruit in hoc sancti Mamiliani, vel ut alii, Omnium-Sanctorum monasterio anno 1446. Maria Margarita Credi femina singularis pietatis & devotionis, quæ meruit divinitus ab incognito viro obtinere simulacrum beatæ Virginis primogenitum suum in præsepe adorantis, celebris etiam mulier miraculorum & gratiarum dono, super quibus institutum fuit examen coram Francisco Ballati vicario generali tempore archiepiscopi Senensis Ascanii Piccolhominei.

Monialibus sancti Mamiliani copulatæ fuere, ut fertur, anno 1412. moniales Senenses ordinis Cisterciensis sub titulo sancti Barnabæ, quarum asceterium erat e regione illarum sancti Mamiliani. Eidem parthenoni sancti Mamiliani ipso seculo XV. aggregatæ dicuntur aliæ moniales, quæ degebant in Casciano Episcopatus. De hoc postremo sacrarum virginum domicilio hæc extat vetus memoria

† DNA. ADE.. M
ATHEI. ABBATIS
SA. MONASTE
RII. DE.CASCIA
NO. HOIVS. CUOA..
CLAVSTRO. PIE. REF.
CIT. IN. A. DN. M.
CC. XXXXIIII. M.

[a] Num. 323.

[b] Reg. I. pag. 181.

[c] T. XV. col. 235.

ANN. CHR. 1258.

Cum marmor fractum sit, non liquet, an legendum sit anno M. CC. XXXIIII. vel M. CCC.XXXIIII. licet tamen inscriptionis literarum forma redoleat potius seculum decimum-tertium. Appellabatur hoc monasterium sancti Justi de Casciano & terræ Episcopatus, ac erat situm extra portam Romanam ad lævam manum, sed ex illo sancti Mamiliani moniales tum sancti Barnabæ, tum loci de Casciano iterum translatæ fuere eodem seculo ad aliud Omnium Sanctorum, ut mox dicemus.

Solo æquatum fuit monasterium sancti Mamiliani anno 1508. vel saltem eo seculo, nam inferius videbimus extitisse etiam ad annum 1565. & moniales destructi asceterii se receperunt ad alterum sanctæ Mariæ-magdalenæ, applicatis bonis parthenonis curæ suburbanæ ecclesiæ, quæ retinuit nomen sancti Mamiliani. Locus sanctæ Mariæ-magdalenæ erat anno 1220. hospitale, ubi hospitio etiam receptus fuit sanctus Dominicus cum fratribus suis, concedente eidem dictum locum Rainerio Rustichini Piccolhomineo; verum cum tunc temporis locus esset extra urbem Senensem, Fortebraccius Malavolti sanctum Dominicum invitavit intra urbem super collem Campi-regii. In eodem hospitali eidem sancto Dominico oblatus fuit beatus Ambrosius Sansedonius, ubi ex deformi in liberalem figuram & formam mirificæ curationis gratia restitutus fuit. Incoluerunt locum & hospitale sanctæ Mariæ-magdalenæ Cisterciensès monachi ab anno 1225. ad annum 1339. quo se contulerunt ad novam Quarti abbatiam.

Sed ut aliqua dicamus etiam de monasterio Omnium Sanctorum, in quod progressu temporis coaluere ea omnia monasteria, ecclesia ejus loci condita fuit anno 1213. ac pertinebat primum ad monachos sancti Galgani; depositum siquidem in ea fuerat caput ejusdem sancti viri; translatum postea ad ecclesiam sanctimonialium Santucciarum. Monasterio Omnium Sanctorum, ut ex chartulis liquet tabularii dicti parthenonis, anno 1403. die vigesima prima novembris [a] Franciscus episcopus Senensis eremitorium adjunxit sanctissimæ Annuntiatæ, quod anno 1318. die XIII. februarii [b] Minus Accarigius Senensis extra portam castelli Montensis prope idem monasterium Omnium Sanctorum fundaverat pro domicilio aliquot devotarum feminarum, donans domos suas ipsis, & pro ipsis fratri Matthæo Bononi. Approbavit dictam unionem [c] anno 1408. die XV. novembris magistratus supremus Senensis. Eidem monasterio Omnium Sanctorum adnexum fuit alterum, quod extra portam Senensem, destructum postea causa bellorum, exsurgebat olim sub titulo sanctæ Reginæ, a cujus monialibus putatur erectum illud, quod superius diximus, sancti Justi de Casciano, quod postremum etiam anno 1439. juspatronatus obtinebat in ecclesiam sanctæ Reginæ, quæ modo parœcialis est. Pius II. Romanus pontifex aggregavit prædicto Omnium-Sanctorum parthenoni anno 1463. die XXIX. septembris [d] monasterium sacrarum virginum sancti Barnabæ, cujus moniales bullæ pontificiæ parere detrectantes diris devotæ fuere anno sequenti die tertia martii [e]. Confirmavit hanc unionem Paulus II. Pii successor anno 1467. die quarta-decima maji, [f] notum etiam faciente pontificio auditore imperatori Friderico III. aliisque principibus & ecclesiasticis viris, ac toti dominio Senensi, quatenus [g] obedire cogerent moniales apostolicæ translationi. Impedita fuit tamen etiam eo anno die XXIX. julii [h] a monialibus sancti Barnabæ possessio, quam accipere quærebant moniales Omnium-Sanctorum. Anno 1481. die XXVI. februarii [i] Sixtus IV. absolvit moniales Omnium-Sanctorum a gravaminibus Missarum & divinorum officiorum, quibus obnoxia erat ecclesia sancti Barnabæ; ex quo

a Num. 16.
b Num. 2.
c Num. 19.
d Num. 32.
e Num. 38.
f Num. 42.
g Num. 44.
h Num. 45.
i Num. 48.

quo indulto colligitur eo anno moniales sancti Barnabæ acquievisse mandatis pontificiis, & moniales Omnium Sanctorum pacificam jam obtinuisse possessionem dicti monasterii. Hinc discimus, cur in monasterio Omnium-Sanctorum altare constructum extaret in honorem sancti apostoli Barnabæ, ut constat præsertim ex visitatione episcopali anni 1575. Demum [a] anno 1565. die XVII. januarii Pius V. concessit monialibus Omnium-Sanctorum, ut transferre se possent ex monasterio nostro sancti Vigilii, ubi confugerant anno 1552. causa bellorum, ad illud sancti Mamiliani; sed & hoc ruinam minitante se receperunt octuaginta tres numero ad illud sanctæ Mariæ-magdalenæ, quod tunc erat hospitium monachorum Cistercienfium sancti Galgani, ubi modo ipsæ resident, & relicto sanctæ Mariæ-magdalenæ titulo, veterem retinent titulum Omnium-Sanctorum. Anno 1497. [b] Dominicus Leucensis abbas generalis Montis-oliveti cum percepisset Celidoniam abbatissam Omnium-Sanctorum cum suis monialibus cupere aggregationem fieri sui parthenonis congregationi Montis-olivetanæ, participes ipsas fecit Missarum, psalmodiarum aliorumque spiritualium bonorum, committens monachis sancti Benedicti Senensis urbis, ut pro qualibet defuncta moniali sacerdotes tres Missas, clerici tria Defunctorum officia, oblati tercentum Pater, & Ave persolverent & vicissim moniales Deo commendarent monachos Olivetanos sancti Benedicti. Induunt modo hæ sanctimoniales vestes albas, vel ex Olivetanorum, vel ex vetustiore Camaldulensium exemplo. Libenter ex scriptoribus Senensibus & ex veteribus paginis, sed potissimum ex diario Senensi Hieronymi Gilii, has omnes notitias consarcinavimus, ut compertum fieret, quo demum loco supersint nostro tempore collectæ reliquiæ tot monasteriorum sanctimonialium Senensium conflatæ tum ex Camaldulensi, tum ex Cistercienſi congregationibus.

[a] Num. 63.

[b] Num. 14.

LXI. Similiter de monasteriis & ecclesiis Urbe-vetanis.

Quoad vero monasteria & ecclesias, quæ obtinebat congregatio Camaldulensis in episcopatu Urbe-vetano, quæque recensentur in superiori Alexandri diplomate, reperimus in archivo episcopali ejusdem urbis libro signato B. pagina 140. abbatem monasterii sanctæ Mariæ in Silva fuisse hoc anno Gentianum, qui episcopo Urbe-vetano ipso anno dedit omnia sua jura, quæ habebat in ecclesiam sanctæ Crucis in contrata Racæ, ut ipsa episcopus contra molestos invasores tueretur. Ad annum 1251. vidimus Homodeum abbatem monasterii Burgi-sancti-sepulcri abbatem fuisse simul sanctæ Mariæ in Silvis. Monasterium hocce exsurgebat supra montem, qui extenditur versus Tudertum & Perusium. In alio libro C. paginis 87. & 92. legitur abbatem Silvæ juramentum fidelitatis præstitisse episcopo Urbe-vetano. Referemus ad annum 1297. suppressionem ejus monasterii factam a Bonifacio papa VIII. & unionem ipsius mensæ episcopali Urbis-veteris. Hinc in libro Taxarum ad annum 1355. non amplius reperitur nomen monasterii sanctæ Mariæ in Silva, & anno 1472. in libro *Pleberiorum* adnotatur pleberium sanctæ Mariæ in Silva, quod taxas solvebat pro ecclesiis etiam sancti Angeli de Civitella, sancti Johannis dicti loci, & sanctæ Mariæ de Oliveto. In tabulario Fontis-boni extat pagina electionis abbatissæ sanctæ Mariæ Montis-oliveti facta ab Angelo priore Camaldulensi die duodecima januarii anni 1268. cui dicta electio asseritur de jure competere; sed ibidem dicitur monasterium hocce ordinis Camaldulensis fuisse in diœcesi Florentina, aliudque proinde erat ab Urbe-vetano ejusdem nominis.

Ecclesia sanctæ Crucis nominata in Alexandrino privilegio existebat ad annum 1154. etenim in pagina concordiæ inter episcopum Urbe-veranum,

ANN. CHR. 1258.

& inter canonicos ecclesiæ sancti Constantii subscripsit actui etiam prior sanctæ Crucis. Anno 1230. membrum erat ea ecclesia monasterii sanctæ Mariæ in Silva. In libro A. pagina 331. ejusdem episcopalis tabularii ad annum 1276. habetur electio prioris eremi sanctæ Crucis de Cugnolo facta a fratribus & ab oblatis dictæ eremi. In eodem libro pagina 33. & libro C. pagina 36. refertur confirmatio prioris sanctæ Crucis de Cugnolo, quæ erat eremus, facta ab episcopo Urbevetano.

Ecclesia sancti Felicis etiam ipsa recensita in superiori Alexandri privilegio, ad annum 1472. erat pleberium, in quo residebant plebanus & duo canonici.

Quoad sancti Severi Urbe-vetanam ecclesiam, si eadem est cum abbatia sancti Severi ejusdem urbis, paucis annis ipsam obtinuerunt Camaldulenses. Relicto Bonizone grandævo viro & abbate ejusdem loci tempore Petri Damiani, cujus mentionem ingerit in suo opusculo *de Eleemosyna* ad Mainardum episcopum Urbinatem, abbas ejus monasterii hoc anno erat canonicus ordinis Præmonstratensis, cui idem Alexander papa IV. tertio nonas octobris præsentis anni mandavit, ut curaret, quatenus domus religiosa vel templum quoddam construendum in ea urbe distaret ducentis passibus a cœnobio fratrum Prædicatorum, ut legitur in Bullario hujus Ordinis [a]. Martinus pariter abbas ordinis Præmonstratensis anno 1265. juramentum fidelitatis præstitit pro se & pro collegio suo episcopo Urbe-vetano ex libro archivi episcopatus ejusdem urbis signato A. pagina 66. Is successerat Nicolao eodem anno electo episcopo Civitatis-Falaritanæ. In Annalibus fratrum Servorum beatæ Mariæ virginis [b] ad eumdem annum 1265. reperitur Bartholomæus abbas sancti Severi Urbis-veteris, qui mandante Clemente IV. permisit constructionem conventus eorumdem Servorum Mariæ in loco & possessione sui monasterii. Eidem cœnobio & Jacobo præposito anno 1262. ex libro *Donationum* pagina tertia Offreduccius Girardi Tudertinus jura donavit super bona Rinaldi Uguccionis e Perusio & Isabellæ uxoris suæ in castro Collelungi & sanctæ Crucis. Ex eodem libro A. pagina prima ad annum 1274. quotannis abbatia sancti Severi prandium parabat episcopo Urbe-vetano ejusque familiaribus pro ecclesia sancti Jacobi de Balneoregio. Jus quoque obtinebat in monasterium sancti Petri de Aqua-alta ejusdem diœcesis, & anno 1296. in monasterium sanctæ Luciæ & in pleberium Risæ prope castra Montis-jovis & Frattucciæ, cujus postremi cœnobii bona nunc possidet capitulum canonicorum Urbe-vetanorum. Abbatem monasterii sanctæ Luciæ confirmatum ab episcopo Urbe-vetano legimus libro signato C. pagina 31. Præter titulum sancti Severi alium sancti Martyrii gerebat superius dictum Urbe-vetanum sancti Severi cœnobium; suppresso demum monasterio ipsius bona mensæ episcopali fuere attributa. Sed veri speciem habet ecclesiam sancti Severi Camaldulensium aliam fuisse ab abbatia sancti Severi ejusdem Urbe-vetanæ urbis.

a T. I. pag. 353.

b T. I. pag. 95.

LXII. Chartæ Pisanæ, Vivenses, Classenses.

DEFUNCTO Mainitto abbate sancti Michaelis de Burgo Pisarum [c] electus fuit in ejus locum Savinus, confirmatus ab Urbano priore sancti Frigdiani, & a Guidone sacrista Camaldulensi vicem-agentibus Martini prioris Camaldulensis, consensum etiam præstantibus nobilibus de domo Baldovinascorum patronis dicti monasterii die sexta septembris.

Idem Martinus die quinta aprilis [d] confirmavit sententiam latam per Consilium visitatorem & inquisitorem a se deputatum ad monasterium de Vivo, attentis clamoribus, qui ferebantur contra Venturam priorem dicti monasterii ejusque excessus, intrusionem nimirum in dictum priora-

c §. *Electio* 73. *A.* 3. 178.

d §. *Electio* 72. *A.* 3. 165.

tum,

tum , cujus confirmationem acceperat ab episcopo Arretino in præjudicium ordinis, vitam dissolutam, quam ducebat , dilapidationem bonorum ejusdem monasterii & membrorum ejus, nec non violentiam & injurias, quas intulerat nuntiis præfati prioris, & fratribus sui monasterii & eremi, ne capitulum congregarent , declaravit proinde Venturam depositum ab administratione prioratus , absolvitque monachos & eremitas Vivenses ab obedientia, quam eidem juraverant , & mandavit , ut ad novam prioris electionem de jure procederent; manu Guillielmini notarii. Contra Martinum eumdem priorem Camaldulensem & contra Bonum abbatem sancti Januarii de Campo-leone delegatum Romani pontificis præfatus Ventura Vivensis prior [a] procuratorem creavit die decima junii Volliam olim Guidonis de Monte-sancti-sabini . Additur commissio causæ delegatæ ab eodem Alexandro papa Bartholomæo præposito ecclesiæ sanctæ Mariæ de Podio-bonitio Florentinæ diœcesis, qui Bartholomæus subdelegavit Bonum abbatem Campi-leonis , ut simul cum abbate de Spongia congregationis Vallis-umbrosanæ condelegato , atque cum priore de Monticciano ex dicto rescripto summi pontificis obtento a Martino priore Camaldulensi contra eumdem Venturam jurisdictionem obtineret. Actum in Podio-bonitio die quinta-decima junii.

ANN. CHR. 1258.

a §. Munimentum 18. A. 3. 17.

Arduinum abbatem sancti Petri ad Vincula in Ravennate territorio exhibent ad hunc annum paginæ monasterii sancti Apollinaris in Classe signatæ *indictione prima die v. exeunte decembri apud Turrisellam sancti Petri ad Vincula.* Erat is abbas ejusdem monasterii etiam anno 1255. ex tabulario archiepiscopali Ravennæ. Successit autem ipsi Guillielmus.

LXIII. Aliæ Patavinæ.

„ AB archipresbytero Patavino missi fuere Venetias priores sancti Jo-
„ hannis de Viridaria, & sancti Johannis de Monte-vinearum, & Johan-
„ nes olim prior sanctæ Mariæ de Vantio una cum archidiacono Patavi-
„ no ad priorem & conventum sanctæ Mariæ de Virginibus ordinis san-
„ cti Marci , pro tractanda compositione inter utramque partem juxta
„ pontificis Romani voluntatem , sed quia compositio erat præter men-
„ tem ejusdem pontificis, nec tolerabilis videbatur , archidiaconus Patavi-
„ nus ad sedem apostolicam appellavit ; eadem occasione appellavit et-
„ iam , quia sub excommunicationis pœna per legatum apostolicum epi-
„ scopus & canonici Patavini vocati fuerant personaliter ad sumenda ar-
„ ma in exercitu. “ Hæc ergo exponi mandavit archipresbyter præfatus domino Ottobono (cardinali nimirum Flisco Innocentii IV. nepoti , & diacono sancti Hadriani), qui ea nota faceret pontifici Romano, ut ex collectione amplissima Brunatii [b] discimus; ex iis monumentis aliquantum illustrari potest historia Patavinæ ecclesiæ ad hæc tempora.

b Pag. 1534.

MANDAVIT hoc anno Alexander IV. abbati sancti Mercurialis de Foro-livio , ut revocare curaret bona distracta monasterii sanctæ Mariæ de Urano ad proprietatem monachorum ipsius loci, non obstantibus literis confirmationis super iis in forma communi a possessoribus per sedem apostolicam obtentis. Datum Anagniæ *anno pontificatus* sui *quinto*. Item *die vigesima-prima martii*, ut non fineret Uranenses monachos indebite molestari , sed eorum bona injuriantes justa censura coerceret . Similiter *quinto kalendas aprilis* scripsit abbati sancti Laurentii de Cæsena ad favorem abbatis sancti Petri ad Vincula territorii Ravennatis pro bonis monasterii ejus ad emphyteusim traditis.

ANN. CHR. 1259. LXIV. Bullæ Alexandri IV. pro Uranensibus monachis, S. Severi in Classe, S. Frigdiani Pisarum, & pro Burgensibus.

Confirmavit etiam privilegia monasterii sancti Severi in Classe Ravennæ, enumeratis ipsius cœnobii ecclesiis & bonis. Introductus in ipsum fuerat ordo

Ann. Chr. 1259.

do Cisterciensis ab abbate monasterii sanctæ Mariæ de Castagnola territorii Æsini, quod cum antea subjectum esset cœnobio sancti Severi, evasit ipsius caput. Reformatio ejusdem monasterii contigerat ante concilium generale, postremum nimirum, ut existimamus, Lugdunense ab Innocentio IV. celebratum anno 1245. Subscripsere novem S. R. E. cardinales, datumque fuit privilegium Anagniæ per manum magistri Jordani S. R. E. notarii & vicecancellarii *secundo kalendas maji indictione* II. *incarnationis Dominice anno* M. CC. LIX. *pontificatus* sui *anno* V. Rata quoque habuit bona præfati monasterii sanctæ Mariæ de Castagnola, & inter cetera loca, quæ confirmavit ejus cœnobii abbati, legitur locus appellatus sancti Benedicti de Castagnola, qui a Conradi I. imperatoris tempore subjectus erat monasterio sancti Severi.

Pariter *decimo-sexto kalendas januarii pontificatus* sui *anno sexto* brevi suo dato ex Anagnia exemit hospitale sancti Frigdiani urbis Pisarum a præstatione procurationum solvendarum legatis sedis apostolicæ vel nuntiis ejus, nisi essent S. R. E. cardinales. Quam exemptionem die sequenti communem fecit priori Camaldulensi & omnibus abbatibus ac prælatis congregationis. Ex his duobus brevibus liquet non die 21. decembris anni 1254. ut putavit Raynaldus in Annalibus, sed die 12. ejusdem mensis, ut scribit Petrus a Curbio, Alexandrum IV. suffectum fuisse in locum Innocentii IV. cum diebus XVII. & XVIII. decembris sextum sui pontificatus annum inchoasset.

Alterum privilegium ipsius Alexandri concessum hoc anno abbati Burgensi contra episcopum Castellanum, qui jura dicti monasterii occupare contendebat, laudat collector ipsorum jurium in expositione ad Nicolaum V. sub anno 1454.

LXV. Transfertur eremus ad Vivum in urbem Senensem ad monast. S. Mustiolæ.

Ventura olim prior monasterii de Vivo, sed depositus anno præcedenti a Martino priore Camaldulensi, ad concordiam cum ipso venit, & pacificam obtinuit ab eodem confirmationem sui prioratus Vivensis, nam attentis literis Alexandri IV. datis Anagniæ XIII. *kalendas aprilis pontificatus* sui *anno quinto*, quibus Martino priori fiebat copia alibi transferendi prioratum de Vivo, recipienteque Ventura ab eodem Martino facultatem peragendi hujusmodi translationem ex eo loco ad locum sanctæ Mustiolæ de Senis, transtulit hoc ipso anno suum Vivensem prioratum ad dictum sanctæ Mustiolæ monasterium, ita ut de cetero eremus & monasterium de Vivo evaderent membra cœnobii sanctæ Mustiolæ, quod omnium aliorum princeps & caput fuit declaratum. Ventura se inscribit in pagina hujus translationis capellanum Petri cardinalis sancti Georgii ad Velum-aureum. Id actum scribit Fortunius die vigesima octobris hujus anni, qua cum triginta duobus monachis asserit ipsum priorem ex monte Ochiello, quo primum se receperat, commigrasse ad sanctæ Mustiolæ in urbem Senarum; verum fallitur, cum subdit eam translationem probatam fuisse a Johanne priore generali, cum ante Johannem confirmata fuerit a Jacobo, qui locum Martini prioris præsenti anno defuncti, ut mox dicemus, immediate implevit. Fallitur etiam quoad tempus seu mensem translationis, quia charta translationis facta manu Ugerii notarii signata est *die vigesima decembris*; & anno sequenti *die veneris & octava die octobris indictione* III. Jacobus prior Camaldulensis approbavit, ratamque habuit concessionem a Martino prædecessore suo factam hujus translationis, rogata charta [a] per manum Bonaventuræ de Fesulis. Idem Ventura tamquam prior Vivensis simul & abbas sanctæ Mustiolæ eodem sequenti anno die secunda novembris obedientiam præstitit prædicto Jacobo priori Camaldulensi.

[a] *Arch. Rosæ Senar. num.* 55.

Anno

Anno M. CC. LVIIII. *indictione* II. *decimo-septimo kalendas martii* idem Martinus eligendo postulavit, & postulando elegit in abbatem sancti Savini dioecesis Pisanae Urbanum priorem sancti Frigdiani ejusdem urbis, qui die sequenti confirmatione accepta in possessionem monasterii & dignitatis immissus fuit. Successit ipse Henrico ob senectutem abbatiae vale dicenti.

ANN. CHR. 1258.

LXVI. Obitus beati Martini III. prioris Camald.

AD Deum itaque evolavit hoc anno beatus Martinus III. prior Camaldulensis, qui *indictione secunda mense augusto die vigesima-quinta* in extremis agebat apud monasterium Camalduli-Florentini, ut fidem facit charta manu Octaviani notarii, qua fatetur ipse recepisse olim a Mainitto abbate sancti Michaelis in Burgo Pisarum libras M. M. postquam ex eodem sancti Michaelis monasterio, cujus extiterat abbas, assumptus fuerat ad generalem Camaldulensem prioratum, pro emendis domibus, ipsorumque restitutionem agnoscit faciendam esse Savino Mainitti successori in eodem monasterio. Fortunius Martinum obiisse tradit idibus septembris, sepultumque fuisse in eodem Camalduli monasterio. In necrologio Vangaticiensi sub die III. idus septembris refertur: *Obiit domnus Martinus venerabilis prior Camaldulensis*. In alio parthenonis sanctae Christinae de Bononia signatur Martini decessus ad VIII. kalendas novembris. Sed facile hic postremus est alius Martinus, & secundus hujus nominis, qui obierat anno 1205. Refert Germanus Botta Martinum III. priorem „ ad instar „ sancti patris Benedicti in coenobio Camalduli-Florentini infirmatum, „ & sentientem se brevi moriturum, in ecclesiam a discipulis se comportari fecisse, ubi receptis cum maxima lacrymarum copia sanctissimis „ sacramentis, & decantato psalmo: *Judica me Deus, quoniam ego in innocentia mea ingressus sum*, ad versiculum: *Domine dilexi decorem domus tuae, & locum habitationis gloriae tuae*, die decima-quarta septembris placidissime expiravit inter manus filiorum suorum, quorum corona stipabatur. “ Post ejus obitum fama pervagata est per ora omnium, „ & universa fere civitas Florentina ad coelestem odorem attracta sacro „ corpori Divina religiosissime obivit obsequia. “ „ Ad cujus contactum „ cum multi languidi sospitati meritis viri beati donarentur, factum est, „ ut usquequo coenobium stetit, Florentina civitas ejus mausoleum summa religione frequenter adire consueverit; “ verba sunt, quae subdit Fortunius. De Martino III. agit etiam novissime Joseph-maria Brocchius pereruditus sacerdos Florentinus in vitis Sanctorum & Beatorum Florentinorum pagina 288. partis II. ubi affirmat quoque ipsius sacras reliquias cultum & venerationem apud omnes retinere, licet deperditus sit modo locus ipsius sepulcri.

LXVII. Jacobus poenitentiarius in ejus locum sufficitur.

SUFFECTUM in locum Martini Massarium abbatem Uranensem scribit idem Fortunius contra fidem sequentis paginae, in qua refertur electio in ejus locum Jacobi monachi & eremitae poenitentiarii, quem omnino ipse ignoravit. Libenter paginam subjicimus ex codice membranaceo, qui olim monasterii sancti Savini Pisarum pervenit ad manus Grandii nostri, tum quia nomina eorum, qui generali conventui interfuerunt, & monasteriorum jus suffragii habentium exprimuntur, tum etiam ut modus addiscatur, quo fiebat nova prioris electio.

In nomine Domini Nostri Jesu Christi, amen. Anno a nativitate ejus M. CC. LVIIII. *die* IIII. *kalendas novembris indictione secunda. Cum in capitulo Camaldulensis heremi fratres heremitae ejusdem heremi, scilicet domnus Jacobus II. D. Johannes, D. Ventura, D. Petrus & D. Rainerius fratres inclusi ejusdem heremi, & D. Philippus major heremi, D. Raynaldus*

ANN. CHR. 1259.

naldus sacrista, D. Mainectus cellerarius, D. Rodulphus operarius, D. Rainerius II. D. Fridericus, D. Jacobus I. & II. D. Finus, & D. Maffeus I. & II. fratres heremitæ disclusi, & D. Benignus vicecomes, D. Pace sacrista, & D. Nicholaus, D. Peregrinus, atque D. Michael fratres Fontis boni, & infrascripti prælati ordinis Camaldulensis, videlicet D. Jacobus abbas S. Zenonis Pisarum, D. Savinus abbas S. Michaelis Pisarum, D. Urbanus abbas S. Savini Pisarum, D. Bartholomæus prior S. Salvatoris de Florentia, & S. Frigdiani Pisarum, & qui etiam habebat recommendatum monasterium de Candiculis, D. Michael abbas de Morrona, D. Compagnus abbas de Cintoja, D. Benedictus abbas de Cantignano, D. Johannes abbas de Puteolis, D. Restaurus abbas de Cerreto, D. Dominicus abbas de Elmi, D. Salvi prior de Mucchio, D. Henricus abbas de Monte-murlo, D. Petrus prior de Poppiena, D. Henricus abbas S. Jucundæ, D. Amicus prior S. Vigilii Senensis gerens vices abbatis monasterii Berardingorum, D. Maffeus abbas de Rotis, D. Ugo abbas S. Andreæ in Silva, D. Petrus monachus vice abbatis monasterii S. Sepulcri, D. Johannes prior S. Quirici, D. Guido prior S. Michaelis de Arretio, D. Guido abbas Silvæ-mundæ, D. Diodatus prior S. Savini de Chio sua vice & prioris monasterii de Fieri, D. Rainerius prior de Planetulo, D. Michael prior S. Andreæ de Castello; & infrascripti prælati de Romania, videlicet D. Angelus abbas S. Michaelis de castro Brittorum, D. Raynerius abbas S. Hippolyti de Faventia, D. Ventura abbas monasterii de Insula, D. Raynaldus prior heremi de Salimbene, D. Angelus prior Heremi-novæ, D. Antonius prior monasterii Camalduli de Foro-livio, D. Michael prior de Ravone, D. Johannes prior monasterii Aquæ de Perellis & rector Quadrigariæ, D. Benvenutus prior Cave de Colle, D. Guillielmus monachus monasterii S. Apollinaris in Classe vice sui abbatis, & D. Massarius abbas monasterii de Urano essent coadunati pro electione prioris ordinis Camaldulensis canonice celebranda, volentes secundum formam juris in eadem procedere, supradicti fratres heremi unanimiter & concorditer eorum vice & nomine, & totius capituli Camaldulensis heremi elegerunt & constituerunt D. Guidonem eorum fratrem inclusum ad celebrandum scrutinium dictæ electionis, & suprascripti prælati de Thuscia elegerunt & constituerunt D. Urbanum abbatem S. Savini Pisarum ad ipsum scrutinium celebrandum, & suprascripti prælati de Romania & de Marchia elegerunt & constituerunt D. Massarium abbatem monasterii de Urano ad ipsum scrutinium faciendum. Quibus sic electis & constitutis eadem die modico intervallo, volentes secundum justitiam & jus canonicum procedere, adhibitis secum testibus infrascriptis intraverunt in cellam D. Jacobi Pœnitentiarii, & ibi secrete & prudenter convocaverunt omnes prædictos fratres & prælatos segregatim, & singulos per se & diligenter eorum vota exquisierunt, quæ talia, ut infra legitur, fuerunt. Scilicet D. Jacobus II. D. Ventura, D. Johannes, D. Petrus, D. Raynerius inclusi, & D. Maffeus heremita & D. Mainettus cellerarius, D. Petrus II. D. Jacobus, D. Rainerius, D. Finus, D. Fridericus, D. Michael fratres heremitæ, & D. Jacobus Pœnitentiarius & inclusus pro se & vice & nomine omnium infrascriptorum, vices quorum dicebat habere, videlicet prioris de Vivo, prioris de Anglari, prioris S. Laurentini, abbatis de Diciano, abbatissæ Prati-veteris, abbatis S. Viriani, abbatis S. Justi de Vulterris, prioris S. Mariæ in Peretulo, abbatis monasterii de Vangaticia, prioris Camalduli de Vicentia, prioris S. Trinitatis de Perusio, prioris S. Georgii, abbatis S. Helenæ, prioris S. Mariæ de Serra, prioris S. Eustasii de Imola, prioris S. Michaelis de Murano, prioris S. Mariæ de Verona, & D. Pace sacrista,

sta , D. Benignus vicecomes , D. Peregrinus cellerarius fratres monasterii Fontis-boni , & D. Savinus abbas monasterii S. Michaelis Pisarum , D. Michael abbas de Morrona, D. Dominicus abbas de Elmi, D. Guido abbas Silvæ-mundæ , D. Amicus prior S. Vigilii Senensis, qui dicebat se habere vicem abbatis monasterii Berardingorum , D. Michael prior Camalduli de Bononia, D. Angelus prior Heremi-novæ, D. Guido prior S. Michaelis de Aretio , & D. Rainerius prior de Planetulo. Omnes vero suprascripti fratres & prælati diligenter interrogati a prædictis, quibus commissa fuit celebratio scrutinii, quem volebant & petebant eligi & denominari in priorem & ministrum atque rectorem totius ordinis Camaldulensis, & in quem præstabant eorum assensum, qui omnes & singuli segregati & separati responderunt & dixerunt se velle & petere D. Johannem priorem S. Mathiæ de Venetiis in priorem , ministrum & rectorem totius ordinis Camaldulensis , & in eum consentiebant . Et isti alii infrascripti fratres & prælati , scilicet D. Philippus major heremi , D. Jacobus abbas S. Zenonis , D. Benedictus abbas de Cantignano , abbas de Puteolis , prior S. Andreæ , prior Camalduli de Florentia pro ipso monasterio , & pro monasterio de Candiculis , abbas de Cerreto , prior de Mucchio, abbas de Monte-muro pro suo monasterio, & vice abbatissæ de Buldrone, abbas S. Jucundæ , abbas monasterii de Rotis, quidam monachus monasterii S. Sepulcri vice sui abbatis, prior S. Savini in Chio. prior de Poppiena, Guillielmus monachus Classensis vice sui abbatis, prior eremi de Salimbene , abbas de Insula , prior de Foro-livio , prior de Ravone, prior Cave de colle, abbas de castro Brittorum, abbas S. Hippolyti Faventini , prior Aquæ de Perellis sua vice & Quadrigariæ , D. Rodulphus operarius heremi , D. Rainaldus sacrista heremi, D. Jacobus heremita, & D. Paulus interrogati & examinati diligenter & secrete , & separati a prædictis , qui electi fuerant ad celebrandum scrutinium, quem volebant, & petebant eligi in priorem , rectorem & ministrum ordinis Camaldulensis, & in quem postulabant eorum assensum, qui omnes & singuli tamen separati responderunt , quod volebant & petebant D. Jacobum pœnitentiarium heremi in priorem , ministrum & rectorem totius ordinis Camaldulensis , & ei eorum assensum præstabant , & postmodum interrogatus D. Massarius abbas de Urano a prædictis abbate S. Savini, & D. Guidone, quem volebat & postulabat eligi in priorem & ministrum totius ordinis Camaldulensis , & in quem suum præstabat assensum, respondit in D. Jacobum pœnitentiarum . Eodem modo interrogatus D. abbas S. Savini a prædictis abbate de Urano & D. Guidone, respondit, quod volebat & postulabat D. Jacobum pœnitentiarium in priorem & ministrum totius ordinis Camaldulensis , & in eum suum præstabat assensum . Eodem modo interrogatus D. Guido a prædictis abbatibus S. Savini , & de Urano , quem volebat & postulabat eligi in priorem totius ordinis Camaldulensis & ministrum , & in quem suum assensum præstabat , respondit in D. Johannem S. Mathiæ de Venetiis . Quo scrutinio secundum formam juris diligenter celebrato , statim intraverunt in capitulo heremi , & convocatis prædictis prælatis & fratribus omnibus , & eis præsentibus & coadunatis, excepto D. Jacobo pœnitentiario, qui stetit in cella sua, dictum scrutinium videntibus & audientibus prædictis fratribus & prælatis omnibus, scriptum per me Julianum notarium & judicem ordinarium integre & per ordinem legi clara voce fecerunt . Et cum perlecto scrutinio aliquantulum discordiæ orta esset inter fratres & prælatos, postmodum ad concordiam revocati, unanimiter & concorditer omnes & singuli fratres & prælati concordaverunt in D. Jacobum pœnitentiarium prædictum , & in eum consenserunt,

ANN. CHR. 1259.

runt, & tam D. Johannes prior S. Mathiæ de Venetiis, quam omnes alii prædicti. Et ipsum una voce in priorem & ministrum totius ordinis Camaldulensis postulaverunt, & suas vices D. Philippo majori heremi ad electionem ipsius D. Jacobi pronuntiandam, & ad ipsum postulandum & denominandum commiserunt. Qui D. Philippus stans in capitulo heremi dictam electionem, præsentibus & consentientibus omnibus prædictis fratribus tam prælatis quam monachis, dictam electionem pronuntiavit in hac forma. Ad honorem Dei & beatæ virginis Mariæ & omnium Sanctorum & Sanctarum Dei, & beati Romualdi, & domini pape, & domini episcopi Aretini, & heremi & totius ordinis Camaldulensis, ego vice & nomine heremi & totius ejus capituli & totius ordinis Camaldulensis eligo & postulando denomino D. Jacobum pœnitentiarium heremi in priorem, rectorem & ministrum heremi, & totius ordinis Camaldulensis; *quo sic electo statim omnes fratres prædicti tam monachi quam prælati sumentes eum, cantando* Te Deum laudamus *portaverunt eum in choro ecclesiæ heremi, & posuerunt eum in sede prioris, de qua sede surrexit, & prostravit se coram altare heremi, & eo sic prostrato fratres incensantes eum cum thuribulo dixerunt super eum orationem* Actiones nostras, *& expleta oratione reduxerunt in capitulo, & posuerunt eum in sede prioris, & tunc sedendo dictus domnus Jacobus sic factus prior, omnes & singuli suprascripti fratres, & qui in præsenti pagina continentur, flexis genibus & vinctis manibus inclinantes se ad pedes dicti D. Jacobi sic facti prioris promiserunt ei obedientiam secundum regulam beati Benedicti, & consuetudinem Camaldulensis ordinis.*

Facta fuerunt omnia prædicta & singula in Camaldulensi heremo, in præsentia & testimonio Benevoliæ filii Macii, & Junctæ notarii filii Vacucii, qui ad omnia prædicta & singula testes rogati fuere.

Ego Julianus notarius & D. Friderici Romanorum imperatoris judex ordinarius atque notarius prædictis omnibus & singulis, dum agerentur, interfui, & rogatus scripsi, & publicavi & subscripsi.

LXVIII. Agitur causa inter Guillielminum episcopum Arretinum, & inter monasteria Camaldulensia.

CONTROVERSIA circa jurisdictionem, quam sibi asserebat Guillielminus episcopus Arretinus in ecclesias & monasteria Camaldulensia, remissa fuit hoc anno ad Petrum S. R. E. cardinalem diaconum sancti Georgii ad Velum-aureum. Institit coram cardinale Guillielmus prior monasterii sancti Apollinaris in Classe tamquam procurator prioris ecclesiæ sanctæ Mariæ de Paterno, & abbatiæ Rotensis episcopum non posse ecclesias Camaldulenses visitare, cum id cederet in præjudicium privilegiorum ordinis, & petiit revocationem excommunicationum latarum ab eodem episcopo velut injustarum, præsertim in monasterium & in ecclesias castri Anglarii, atque impositionem perpetui silentii eidem episcopo super visitatione. Extant in tabulario Fontis-boni allegationes juris & facti productæ hoc anno contra dictum episcopum, quæ etiam versantur circa dispensationem eremi ab episcopalibus procurationibus, & ab annua præstatione, quæ per transactionem in procurationis locum successerat, ex quo exempta jam fuerat anno præterito per summum pontificem Alexandrum IV. tam in capite, quam in suis membris ab omni episcopi jurisdictione. Quod non solum possent ecclesiæ seu membra exempta impedire, ne præstarentur, quæ episcopus sibi competere credebat, sed abbates etiam petere possent & colligere ea, quæ episcopus vindicare sibi præsumpsisset. Item quod in ecclesiis exemptis sacramenta baptismi ceteraque conferri liceret capellanis. Item quod parœciani ad illa monasteria pertinerent, in quorum locis a tempore remotissimo habitarent. Item quod exempta monaste-

nasteria deberent percipere servitia, quæ ante exemptionem percipiebantur ab episcopo. Res tamdem post plures agitatas lites pacifice convenit inter episcopum Arretinum & inter eremum Camaldulensem, admittente episcopo bullam Alexandrinam, ut sequentibus annis ostendemus.

Ann. Chr 1259.

Thomas episcopus Senensis [a] cum consensu suorum canonicorum indulsit Venturæ priori monasterii sanctæ Mustiolæ Senarum quartam partem testamentorum & oblationum pro annuo censu libræ unius ceræ solvendæ episcopo. Actum apud sanctum Vigilium. Gofredus de Insula [b] capitaneus populi Senensis cum voluntate generalis consilii collecti in ecclesia sancti Christophori promisit sindico ejusdem monasterii sanctæ Mustiolæ, populum ejus urbis opem laturum eremo ad Vivum, ejusque bona & subditos, castra, monasteria & ecclesias defensurum; ex tabulario Rosæ Senarum.

a *Num.* 203.

b *Num.* 263.

LXIX. Acerrimæ lites inter monachos & moniales S. Benedicti de Patavio.

Enarravimus ad annum 1195. constructionem celebris monasterii sub titulo sancti Benedicti factam a beato Jordano Forzateo Patavino in eadem urbe pro monachis, & ædificationem alterius parthenonis prope ipsum pro sacris virginibus; utrique autem monasterio una eademque ecclesia inserviebat ad persolvenda divina officia. Aliquot annis concordia & mirifica pax in utraque domo perseveravit; verum post Jordani mortem, quam retulimus ad annum 1248 dissensiones plures exortæ fuere monachos inter & moniales, quæ demum eruperunt in aperta scandala. In chartis Patavinis summa diligentia & labore collectis a Cl Brunatio nostri amantissimo reperimus ad annum 1256. sub die XXVIII. julii priorem loci sancti Benedicti fuisse Benedictum, qui insuper ut vicarius Johannis Patavini episcopi ea die confirmavit electionem Luciæ abbatissæ monasterii sanctæ Mariæ Matris Domini de Pernumia; præsentibus Valentino abbate Brunduli aliisque. Post Benedictum legitur prior ejusdem cœnobii Willielmus, quem inter & aliquot suos monachos, quorum præcipui nominantur Bartholomæus & Ægidius, non leve ortum est dissidium anno 1257. subterfugientibus monachis debitam subjectionem; immo inter utrumque virorum & mulierum monasterium, quibus postremis præsidebat Anna abbatissa, contentionum ignis exarsit, adeo ut coactus fuerit Willielmus prior apostolicam adire sedem, quæ litibus acerrimis finem imponeret. Alexander itaque IV. Romanus pontifex hujusmodi causam cognoscendam mandavit prioribus sanctæ Mariæ de Vantio & de Monte-vinearum ejusdem Patavini sancti Benedicti ordinis. Cum autem monachi etiam post delegatorum judicum sententiam obedientiam præstare detrectarent priori sancti Benedicti, causa denuo delegata fuit priori de Villa ejusdem ordinis. Sed turbæ & dissensiones magis magisque recrudescebant; propterea Bartholomæo episcopo Vicetino, & Florio electo episcopo Adriensi dedit in mandatis idem Romanus pontifex, ut causam debito fine & optata quiete terminarent. Ii accito in judicii partem Johanne episcopo Patavino, in cujus urbe erat sancti Benedicti monasterium, coram Henrico Ebredunensi archiepiscopo apostolicæ sedis legato, & in præsentia plurium canonicorum Patavinorum, sententiam tulere, ut perpetuo dissociaretur locus virorum monachorum a loco feminarum sanctimonialium, relicto pro monialibus loco veteri, qui deinceps appellatus fuit sancti Benedicti-Veteris, nullamque moniales de cetero communionem haberent cum monachis, ut actum fuerat prope hæc tempora cum aliquibus aliis Patavinis monasteriis; abbatissam perpetuam novo collegio dedere, qua cedente vel decedente sanctimoniales sibi alteram præficerent juxta canonicas sanctiones; ecclesia pariter jam ædificata eisdem monialibus ce-

Ann. Chr. 1259.

deret, monachi vero alio in loco monasterium sibi ædificarent & ecclesiam. Removerunt etiam ob pacis bonum, sine læsione tamen ipsius famæ, Willielmum ab officio prioratus, ipsum constituentes in alio ordinis monasterio, novumque priorem elegerunt; possessiones demum, jura, testamenta, debita, omniaque alia communia bona affatim juste divisa voluerunt; sicque pacem utrique loco restituere *die secundo intrante julio* hujus anni. Sequenti die lecta fuit episcoporum sententia in capitulo monacharum, præsentibus Guiberto abbate sancti Felicis de Vicetia, Jordano abbate sanctæ Euphemiæ de Villa-nova diœcesis Tarvisinæ aliisque, coram eodem legato Henrico Ebredunensi archiepiscopo, & decretum fuit, ut sub pœna excommunicationis observarentur, quæcumque apostolica auctoritate fuerant determinata. Paginam, quæ totam exhibet historiam hujus divisionis, damus in Appendice ex tabulario monasterii Vangaticiensis. Electus fuit prior novi monasterii construendi Paduanus, & pro sanctimonialibus decretum insuper est inter cetera, ut fieret divisio sacrarum vestium & ornamentorum ad ecclesiæ servitium spectantium, *templum vero Dominici corporis* iisdem sororibus restitueretur, & super ipsarum altare reverenter & honorifice reponeretur. Stabiliti fuere a supradictis episcopis divisores bonorum ipse Paduanus novus sancti Benedicti prior, & Johannes olim prior de Vantio.

Monasterium sancti Bartholomæi de sancto Mariano subjectum erat alteri nobiliori sanctæ Mariæ de Adelmo in territorio Volaterrano, ut constat ex electione Junctæ monachi Merronensis in rectorem illius facta hoc anno a Dominico Adelmensi abbate.

Cum Armaninus presbyter sancti Andreæ de Zagonaria Imolensis diœcesis post excommunicationem in ipsum latam a Rainerio abbate sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia celebrare præsumpsisset in sua ecclesia ab eodem abbate interdicta, & irregularitatis proinde notam incurrisset & perjurii reatum, ab officio tam in spiritualibus, quam in temporalibus remotus fuit ab ipso sancti Hippolyti abbate, cui ecclesia sancti Andreæ subjiciebatur.

Ann. Chr. 1260.

LXX. Alexander IV. reparari mandat injurias illatas eremo Camald.

JACOBO priori Camaldulensi & eremitis concessit præsenti anno, *duodecimo kalendas maji pontificatus* sui *anno sexto*, Alexander Romanus pontifex ex urbe Anagnia, ut de usuris, rapinis aliisque male acquisitis, de quibus ignoraretur cuinam justa restitutio foret facienda, ac de redemptionibus votorum lege diœcesana indultis, excepto dumtaxat voto Jerosolymitano, ad summam mille librarum Senensium recipere valerent, pro reparandis cellis & officinis eremi Camaldulensis. Ex eodem loco die *vigesima maji* permisit dicto priori liberam visitationem domorum & personarum sui ordinis. Qua etiam die mandavit abbati Vallis-umbrosæ, ut auctoritate apostolica admoneret episcopum Arretinum Guillielminum, quatenus res male ablatas Camaldulensibus restitueret; & eidem episcopo scribens præcepit, ut quantocius reddi curaret eisdem calices, libros, pecuniam, omniaque alia, quæ direpta fuerant a suis satellitibus, qui non improbante ipso episcopo ad eremum accesserant, & post percussos atrociter monachos, tam ipsorum substantias, quam illas hominum castri de Soci, quod ad eamdem eremum pertinebat, asportaverant, hominesque vel percusserant, vel carceri mancipaverant, neque aliquorum bonorum restitutionem obtinere meruerant Camaldulenses & homines ipsis addicti, nisi post solutionem cujusdam summæ pecuniæ.

LXXI. Literæ Jacobi prioris Camald. ad eumdem Rom. pont. de damnis, quæ sustinuerat eremus Camald.

INSUPER cum commune Arretii, sive melius ipse episcopus, qui ar-

ma libenter gerens dux erat eorum exercitus, quamdam tritici mensuram iisdem Camaldulensibus abstulissent, & præterea combussissent domos plebis de Micciano, curiæ de Motina, aliaque, quæ juris erant præfatæ eremi, denuo scripsit idem Alexander ex Laterano *undecimo kalendas januarii* hujus desinentis anni *pontificatus* sui *anno septimo* præposito ecclesiæ Fesulanæ, ut cogeret Arretinos ad reparationem damnorum, & ad integram restitutionem; alias eos anathemate percelleret.

Ann. Chr. 1260.

Audiatur de his injuriis & damnis idem Jacobus prior Camaldulensis querulas literas scribens eidem Romano pontifici, quas exscripsimus ex codice O. numero 180. bibliothecæ monasterii Fontis-boni.

„ *Sanctissimo patri domino A.. summo pontifici frater Jacobus peccator*
„ *monachus Camaldulensium fratrum servus, eremitæ omnes, nec non uni-*
„ *versus conventus se ipsos ad pedum oscula beatorum. Si paternæ clemen-*
„ *tiæ pietatique vestræ domine in Christo sanctissime stilo lacrymabili, si-*
„ *cuti est, literas nostri naufragii mitteremus, quibus siquidem ventis ex-*
„ *positi, quibus procellis marinis impulsi, quibusve carinarum fluctibus in-*
„ *voluti, quæ rerum gravamina, quæ personarum discrimina, quæ spiri-*
„ *tualium detrimenta temporibus istis periculosis instantibus vestris devotis*
„ *servulis sunt illata; siquidem credimus, quod nec lingua dici, nec lite-*
„ *ris exprimi, nec intelligentiæ nostræ contuitu plena rationis indagine*
„ *possint capi. Nam ut magnificentiæ vestræ breviter fateamur, quod ve-*
„ *rum est, mala, quæ patimur, adeo multa sunt, quod licet cor durum*
„ *illud esse dicatur, quod ad compunctionem non scinditur, pietatis affectibus*
„ *non mollitur, nec etiam afflictorum precibus inclinatur, ipsi tamen, qui-*
„ *bus cordis duritia dominari creditur, ad nos sanctissime domine, pluri-*
„ *ma compassione moventur. Dum enim eremum nostram, quæ tanti deco-*
„ *ris consueverat esse, conspiciunt, quam nunc sic affectam mæroreque confe-*
„ *ctam oculo luminis clarioris advertunt, etiam crudelissimi non dolere non*
„ *possunt; quis est enim adeo immanis, qui hominum tantæ feritatis esse*
„ *potuit, qui ad rei mutationem tam celerem ad compatiendum ex intimo*
„ *medullarum mentem humanam non flexerit. Legimus enim homines bel-*
„ *luis acriores futura civitatum excidia doluisse, verum non super discri-*
„ *minibus tantis copiosa lacrymarum flumina effudisse. Nos igitur, sanctis-*
„ *sime domine, vestri devotissimi servuli licet immeriti, sicut rebus atte-*
„ *nuati, sic doloribus anxii, sic & verberum injuriis provocati, nec haben-*
„ *tes post Deum tutum sanumque refugium, nisi vestrum, ad vos clemen-*
„ *tissimum dominum, sicut ad patrem unicum, nostrique doloris singulare*
„ *solatium; nec non & naufragii tutum portum, recurrendum esse statui-*
„ *mus, de sola vestra misericordia præsumentes; vere enim credimus, fir-*
„ *maque ratione cognoscimus, quod si summa clementia vestra, quæ oculus*
„ *observantium, spes claudicantium, spes desperantium ac periclitantium*
„ *salus esse dignoscitur, videlicet manum suam ad filiorum liberationem*
„ *porrexerit, omnium inimicantium virtus elisa se funditus inclinabit. Cu-*
„ *jus rei gratia excellentissimæ sanctitati vestræ, cujus inclyta sapientia*
„ *gubernatur & regitur mundus, elevatur ad arduum humilis, dejectus su-*
„ *blevatur, & confunditur atque conteritur omnis insidians inimicus fle-*
„ *xis in terra genibus, lacrymabilibus oculis, omni, qua possumus, reve-*
„ *rentia supplicamus, quatenus per divini numinis reverentiam, propter fi-*
„ *liorum indigentiam tantam, simulque cum hoc habentes memoriam illius*
„ *sacræ cellæ in eremo nostra vestro venerabili nomini fabricata, manum*
„ *vestram pariterque potentem intendentes ad fortia, nos ab incursibus ho-*
„ *minum pietate solita defensare velitis. Hæc autem nobis illata gravami-*

Ann. Chr. 1260.

„ *na dilecti fratres nostri præsentium portitores, quos super pluribus a ve-* „ *stra gratia postulandis ad pedes vestros dirigimus, vobis plene intimabunt* „ *omnia vota nostra. Venissem autem, pater beatissime, personaliter ipse ad* „ *pedes vestros, si personæ incommoditas & viarum discrimina non fuis-* „ *sent.* " Refert præfata damna ad tempora Massarii prioris generalis Fortunius, qui ignorans Martino priori successisse Jacobum, Massarium ab anno 1258. ad 1263. prioratus Camaldulensis regimen tenuisse affirmavit.

LXXII. Ejusdem pontificis alia indulta & bullæ pro Camald.

Idem Romanus pontifex die sequenti, hoc est *decimo kalendas januarii, pontificatus anno septimo* ex Laterano scripsit plebano de Biblena, ut non fineret cogi Camaldulenses ad procurationes legatorum impositas a clero Florentino & Fesulano, qui iis gravantes ceteros clericos regulares includebant etiam contra privilegiorum jura Camaldulenses.

Ex Anagnia *idibus maji* hujus anni literas dedit Raynerio Zeno duci & communi Venetorum, quos oravit, ut commendatam haberent eremum sive monasterium sancti Mathiæ de Muriano Torcellanæ diœcesis, neque permitterent ipsum a quoquam molestari. *Vigesima* autem *sexta die* ejusdem mensis indulgentiam centum annorum concessit visitantibus ecclesiam ejusdem monasterii die festo ipsius sancti Apostoli.

Pariter cum monasterium sancti Savini Pisanæ diœcesis detrectaret recipere correctionem & visitationem prioris Camaldulensis, quam hactenus receperat, eo quod in bulla confirmationis abbatiæ collatæ abbati Urbano, qui anno præterito a Martino III. ex priore sancti Frigdiani electus fuerat sancti Savini abbas, ipse Alexander scripserat monachis dicti cœnobii, ut prædicto abbati obedientiam & reverentiam impenderent; literas dedit idem Romanus pontifex ex eodem loco XIII. *kalendas junii pontificatus* sui *anno sexto* Jacobo priori Camaldulensi, quibus significavit, se per hujusmodi confirmationem nunquam in mente habuisse derogare juribus prioris Camaldulensis, quinimmo, licet immediate subjectum apostolicæ sedi, declaravit obnoxium visitationi & reformationi ejusdem Camaldulensis præsidis. Sed de San-savinatum monachorum defectione alibi.

Demum *die decima-octava julii* hospitale sancti Frigdiani de Pisis pertinens ad eremum Camaldulensem, liberum pronuntiavit ab omnibus procurationibus solvendis legatis apostolicis, cardinalibus S. R. E. exceptis; idemque indultum extendit *die decima-octava decembris* omnibus abbatibus & prælatis utriusque sexus ordinis Camaldulensis, ne gravarentur legatorum pontificiorum provisionibus, nisi forent legati a latere, & nisi specialis mentio Camaldulensium in literis apostolicis fieret.

LXXIII. Monasterium S. Theonisti Ariminensis diœcesis traditur reformandum monachis Classensibus.

Jacobus episcopus Ariminensis, qui monasterium sancti Andreæ monachis Classensibus sancti Apollinaris ante biennium donaverat, præsenti *anno* M. CC. LX. *indictione* III. *die undecima augusti intrantis* Aymerico abbati ejusdem Classensis monasterii concessit & submisit, ejusque cœnobio adnexuit monasterium sancti Theonisti cum consensu Homodei, qui erat abbas dicti loci, una cum omnibus ornamentis & juribus ad ipsum spectantibus, cum potestate insuper eligendi & statuendi in ipso abbatem, monachos & conversos de familia Classensis cœnobii, atque removendi, cum opportunitas tulerit, demum in omnibus ordinandi, eo quod ipsum monasterium esset tum in spiritualibus, tum in temporalibus collapsum, renuntians etiam omni juri & possessioni, quæ ad se pertineret, vel ad episcopatum suum, stabilita annua pensione trium stariorum grani deferenda ad episcopum Ariminensem, & aliorum trium solvenda archipresbytero sancti Petri in Compedo, exceptis temporibus belli vel tempestatis, & ut capellanus, vel monachus sacerdos, qui ibidem fuerit cum ab-

bate,

bate, interesse deberet litaniis & sollemni baptismo, ac abbas archipresbytero teneretur contribuere in collectis & in procurationibus legatorum. Subscripsere canonici ejusdem Ariminensis ecclesiæ; quam concessionem ad Appendicem remittimus ex autographo Classensi. Hujus monasterii abbates ex ejusdem loci chartulario Johannes erat ad annum 1187. Ugo ad aanum 1253. hoc anno Homodeus; Christophorus ad annum 1266. Jacobinus reperitur ad annos 1270. & 1280. Octavianus ad annos 1287. 1295. Justus ad annum 1320. Johannes ad 1325. Petrus ad 1332. Nicolettus ad annos 1336. & 1338. Benedictus ad annum 1349. & Sanctes ad annum 1372.

ANN. CHR. 1260.

LXXIV. Monumenta spectantia ad plura monasteria Camaldulensia.

Eodem *anno* M. CC. LX. *indictione tertia*, *tempore domini Manfredi serenissimi regis Sicilie*, *die decimo intrante novembri* Angelus abbas sanctæ Helenæ ad flumen Æsinum arbiter electus composuit inter Moricum abbatem sancti Victoris de Clusis ejusque monasterium, & inter illud sancti Savini de Æsio lites, quæ vertebant inter utrumque monasterium quoad ecclesiam sancti Petri de Lapurano, ejusque possessiones & bona; quam ecclesiam sibi unum & alterum cœnobium asserebant. Benedictus erat abbas monasterii sancti Savini de Æsio, qui hoc anno in procuratorem creavit Franciscum monachum sui cœnobii ad concordiam firmandam cum abbate sancti Victoris juxta mandata & præcepta ejusdem Angeli abbatis sanctæ Helenæ.

Marinus abbas sancti Romualdi Vallis-castri innotescit ex altera charta, qua creavit rectorem ecclesiæ sancti Andreæ de Fossis districtus Saxi-ferrati, quæ ad Valle-castrense monasterium pertinebat.

Alteram novimus nullo alio in loco nominatam Camaldulensium monachorum eremum sub titulo sancti Ægidii de Quercu in territorio Arretino ex chartula sub numero 225. archivi monasterii nostri Rosæ Senarum, ex qua in notitiam venimus Vivianum archidiaconum Arretinum cum consensu fratris Benedicti & fratris Matthæi clericorum & monachorum Camaldulensium dictæ eremi elegisse in priorem ipsius fratrem Bartholomæum filium Berardini, tempore episcopi Guillielmini; manu Benvenuti filii Ægidii filii Angeli.

Vacante monasterio sancti Michaelis de castro Brittorum Jacobus prior Camaldulensis die sexta julii vices suas commisit Friderico priori Liviensi, ut abbatem eligeret, qui auditis voluntatibus monachorum elegit & confirmavit [a] in abbatem dicti loci Hieremiam de Malavoltis priorem sancti Eustasii de Imola. A quibusdam tamen monachis dicti cœnobii altera postea electio facta fuit Michaelis prioris sanctæ Mariæ de Ravone, posthabito Hieremia, delataque fuit controversia ad Jacobum generalem præsidem, qui secundam electionem irritam decrevit, approbata prima. Appellavit Michael secundo electus a sententia Jacobi prioris, qui propterea coactus consilium mutare, secundam electionem habuit ratam, cassata prima. Sed appellante etiam Hieremia abbate primitus electo, & sedem apostolicam postulante, Alexander IV. causæ cognitionem commisit magistro Matthæo de Alpino capellano suo, qui anno sequenti *die* XXV. *februarii pontificatus domini Alexandri pape* IV. *anno* VII. *indictione* IV. una cum Johanne cardinale tituli sancti Laurentii in Lucina definitivam sententiam tulit ad favorem Hieremiæ, qui ea propter confirmatus fuit in abbatem prædicti monasterii a Jacobo priore. Verum cum non cessaret a litibus Michael, Hieremias [b] die quinta februarii anni 1261. in manus Massarii prioris generalis & successoris Jacobi abbatiam dimisit, qui tamen visa confirmatione & sententia pro ipso lata, eumdem ve-

rum

a §. *Electio* 78. *A.* 3. 9.

b §. *Ratificatio* 6. *A.* 3. 38.

Ann. Chr. 1260.

rum & legitimum agnovit monaſterii ſancti Michaelis abbatem, reſervans dumtaxat ſibi collationem eccleſiæ ſubjectæ ſancti Damiani urbis Bononiæ, a ſe committendæ, cui ſibi placuerit.

Michael abbas Morronenſis translatus fuit hoc anno ad regimen abbatiæ ſancti Juſti urbis Volaterrarum; verum quia paſſus erat ſe confirmari a Jacobo vicario Raynerii electi epiſcopi Volaterrani, ejus electio probata non fuit, & a munere abdicare coactus; ſed anno ſequenti die vigeſima-octava maji iterum juridice fuit electus & confirmatus, traditaque fuit ipſi adminiſtratio monaſterii ſancti Juſti. Electus fuit etiam Ildebrandus abbas Silvæ-mundanus.

Reformatum [a] eſt monaſterium ſanctæ Agnetis de Pulveraria *die ſexto exeunte ſeptembri* hujus anni, depoſita abbatiſſa, & nova electa, ac ad alium locum translatis aliquot monialibus per Paduanum priorem ſancti Benedicti, Bon-johannem priorem Montis-crucum, Juſtum ſancti Johannis-evangeliſtæ alioſque viſitatores ordinis ſancti Benedicti Patavinæ urbis, de conſenſu capituli generalis, & de licentia Johannis epiſcopi Patavini.

[a] *Ap. Brunat. pag.* 1977.

Petrum abbatem ſanctorum Andreæ & Gregorii de Urbe exhibet pagina ejuſdem monaſterii, in qua etiam nominatur Senobaldus monachus cœnobii ſancti Sabbæ de Urbe.

ANNA-

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER QUADRAGESIMUS-SECUNDUS.

Ab anno CHRISTI M. CC. LXI. *ad annum* M. CC. LXX.

ANN. CHR. 1261.

I. Excitati iterum motus contra monachos Subasianos.

ITERUM sub hoc anno impetratum fuit ab apostolica sede per episcopum Spoletanum breve contra monachos Subasianos monasterii sancti Silvestri de Hispello, ut cœnobitæ monasterium & ecclesiam cederent clericis Hispellatibus, licet ante octennium Innocentius IV. monachos loco & prædiis spoliatos sub Gregorio IX. restituisset in possessionem cœnobii & ecclesiæ. Verum Subasiani vel querelas suas deponentes apud Romanum pontificem, vel alia de causa, in monasterio perseverarunt, & de ipsis ac de litibus habitis annis sequentibus cum episcopo Spoletano, qui monasterium ad se devolutum mordicus asserebat, alia in medium proferemus.

Eodem anno ex Laterano *decimo kalendas aprilis pontificatus* sui *anno* VII. Alexander IV. priori sancti Salvatoris Camalduli Florentini mandavit, ut bona, quæ abbatissa & moniales sancti Hilari Fesulanæ diœcesis alienaverant a suo parthenone, recuperare studeret, ad hoc ut adjicerentur cœnobio Vallis-umbrosæ, cui asceterium sancti Hilari fuerat ab apostolica sede adjunctum. Delegationem pontificiam affert Soldanius [a] in historia Passinianensi.

[a] *Pag.* 143.

II. Initia monasterii S. Martini de Opitergio.

REFERENDA sunt ad præsentem annum initia monasterii sancti Martini de Opitergio. Locus rectus hucusque a fratribus, qui piam societatem in ecclesia ejusdem loci constituebant, reformatus fuit a quodam presbytero Auliverio nomine, qui post duodecim annos ecclesiam & monasterium Camaldulensium disciplinæ tradidit. Primum ipse Auliverius se recepit in quamdam capellam seu oratorium dictum sancti Petri, situm in confinibus Opitergii, & milliarii quadrante dissitum ab ecclesia sancti Martini, quodque spectabat ad ecclesiam Aquilejensem. Die decima-tertia augusti hujus anni indictione IV. Gregorius de Monte-longo patriarcha Aquilejensis mandavit Bono plebano ecclesiæ sancti Nicolai de Sacilo, ut dictum Auliverium auctoritate sua institueret in rectorem ejus eccle-

Ann. Chr. 1261.

siæ ; die vero duodecima novembris ejusdem anni commisit idem plebanus Bonus presbytero Gilio plebano ecclesiæ majoris Opiterginæ , ut eumdem Aulíverium in possessionem induceret dictæ ecclesiæ sancti Petri . Sed de ecclesia sancti Petri , quæ unita monasterio sancti Martini , una cum hoc & cum pluribus latifundiis concessa fuit Camaldulensibus , iterum ad annum 1273. Utraque sancti Petri , & sancti Martini ecclesia legitur ad annum 1185. confirmata a Lucio III. Romano pontifice Gerardo episcopo Bellunensi , in cujus diœcesi erant dictæ capellæ [. Videantur Ughellius , & novissima collectio apostolicarum bullarum Romana , ubi extat Lucii bulla.

III. Alterius cœnobii S. Mariæ de Isola in diœcesi Faventina.

Alterius loci donatio facta fuit hoc anno *die undecima octobris indictione* IV. *Romanorum imperio imperatore vacante*, congregationi Camaldulensi . Guido de Rio quondam Bencivenne notarii de sancto Cassiano territorii Foro-popiliensis existens in villa sancti Petri de Duxino donavit pro anima sua, & tradidit fratribus Petro & Johanni , qui erant de civitate Verona, terras pro religioso loco faciendo in honorem sanctæ Mariæ *de Isola* , quem supponere possent cuicumque ordini ipsi vellent pro se suisque successoribus in dicto loco permansuris . Terræ & silvæ erant sitæ in insula de Albenello juxta alias terras ejusdem Guidonis & fratris sui , & juxta rivum Albenelli , in episcopatu Faventino , & in pleberio sancti Cypriani, unde facile nomen ab insula de Albenello factum est monasterio sanctæ Marie *de Isola* construendo. Promisit Guido, quod frater suus Blancus ratam habiturus esset dictam donationem, ea conditione firmatam, ut si aliquo tempore in dicto loco personæ religiosæ defecissent, vel sub aliquo ordine non militassent, sive ipsi aut ordo , cui se supponerent , religiosos viros non conservassent , reverteretur ad ipsum Blancum , aut ad hæredes suos donatio . Eodem die frater Petrus constituit in procuratorem suum fratrem alterum Johannem ad componendum cum Jacobo priore Camaldulensi , pro supponendo disciplinæ eremi Camaldulensis dicto loco sanctæ Mariæ , & ad subjiciendum se & confratres suos ordini Camaldulensi, atque ad regulam & habitum recipiendum cum promissione obedientiæ statutis ejusdem ordinis.

IV. Confirmata vetera episcoporum Arretinorum privilegia monasterio Prataliensi.

Die vigesima-nona augusti hujus anni Guillielminus episcopus Arretinus precibus Benvenuti abbatis sanctæ Mariæ de Pratalia confirmavit & innovavit privilegium , quod integrum suo inseruit , Theodaldi episcopi Arretini , spectans ad annum M. XXX. indictionem XV. mensem decembrem, regni Conradi imperatoris annum IV. quo largitus fuerat redditum integrum omnium decimationum, quæ deberentur episcopatui Arretino de omnibus domibus, rebus , vineis, domnicatis & mansis , quæque de cetero pertinere deberent in perpetuum ecclesiæ & monasterio sanctæ Mariæ de loco Bidente in comitatu Arretino existenti , & abbati ipsius monasterii Sigizoni ejusque successoribus , cui subscripsit ipse episcopus Theodaldus , & post eum Gerardus primicerius , & Petrus præpositus , manu Andreæ notarii , quod privilegium ratum habuit Guillielminus manu Uguccionis Bonaventuræ Villani notarii & scribæ sui. Idem Benvenutus hoc anno elegit rectorem ecclesiæ sancti Nicolai de Serravalle , quæ ecclesia juris erat Pratalìæ.

V. Res Galeatenses & Vangaticienses.

Pro castro sancti Benedicti de territorio Galeatæ , quod olim datum fuerat a Massario abbate Galeatense Philippo archiepiscopo Ravennati pro quadam pecuniæ summa , idem Philippus archiepiscopus hoc anno pactam pecuniam requisivit ab Ubaldo abbate Massarii successore coram Johanne episcopo Foro-popiliensi , Gratia cardinale , & Drudone cantore

ecle-

ecclesiæ Ravennatis. Sed cum Ubaldus par non esset solvendo debito, prædictum sancti Benedicti castrum cessit in jus Tiviroli de Aquabelli, cui fuerat oppigneratum.

Ann. Chr. 1261.

Guidoni abbati Vangaticiensi successor electus ante annum 1243. fuerat Ugo, qui eo anno *indictione prima die decima januarii* sententiam tulit inter Johannem Bartholomæi a Villa-fora & inter Petrabonam. Ejusdem Ugonis obitus refertur ad hunc annum a Senesio ex libro pecudineo, in quo adnotabantur nomina monachorum & benefactorum monasterii defunctorum, & hæc de Ugone subjiciebantur: VIII. *idus augusti*: *Obiit reverendissimus pater domnus Ugo abbas hujus monasterii, qui lucerna, speculum, norma pariter & forma omni tempore suo extitit monachorum. Anno* M. CC. LXI. In nostro Vangaticiensi necrologio, quod exscripsimus, non legitur, nisi *obiit domnus Ugo abbas hujus loci*. Successit Ugoni Johannes, cujus nomen apparet in quodam instrumento anni sequentis sub *die duodecima junii indictione* V. In præfato pecudineo codice legebatur præterea: *Eodem anno currente die lunæ kalendis martii obiit domnus Bonacosa, qui vocabatur Mutius, frater venerabilis abbatis Johannis de Vangaticia.*

VI. Obit Alexander IV. pont. max. optime de Camaldulensibus meritus.

SUPREMUM etiam diem clausit hoc anno vigesima-quinta maji die summus ecclesiæ antistes Alexander IV. quem nescimus, quanam auctoritate & monumento nixus Grandius faciat monachum monasterii sancti Silvestri de Monte-subasio. Cellam de suo nomine dictam *papæ Alexandri* construxit in eremo Camaldulensi, de qua, immo de tota Camaldulensi congregatione, fuit optime meritus, quod ex bullis, privilegiis & indultis in medium prolatis sub annis antecedentibus liquet.

Quo anno in pago Aquæ-paganæ, quæ nunc Copanæ dicitur, ad lucem venit beatus Angelus, ideo dictus de Aqua-pagana, qui in laicali habitu solitariam vitam eligens, post impetratam ab abbate Valle-castrense, cui suberat monasterium sancti Salvatoris de Aqua-pagana, licentiam, sanctissime decessit anno 1313. Sed de ipso aliqua suis annis.

VII. Multa ad varia monasteria spectantia.

STATUTUM fuit præsenti anno, ut plebis de Micciano ecclesia, quæ igne vastata fuerat, occasione facile bellorum Arretini territorii, reficeretur per commune Arretii juxta bullam Alexandri papæ IV. Hæc plebs, postquam pluribus seculis sub jure Camaldulensis eremi perseveravit, hodie spectat ad dominos Lotteringos de Stufa Florentinos marchiones Calcionis, qui jus patronatus in ipsam obtinent; pervenit autem ad Lotteringos anno 1470. a Schianteschis comitibus Montis-dolii, cum quibus necessitudinem Lotteringi contraxerant.

Ventura prior eremi de Vivo procuratores instituit pro vendenda abbatia sancti Benedicti de Mojano sita in episcopatu Clusino una cum suis domibus, prædiis & ecclesiis, quæ pertinebat ad dictum prioratum Vivensem.

Cum Jacobus prior Camaldulensis plurimis ordinis negotiis distentus esset, ac insuper debilitate pedum laboraret, die duodecima aprilis [a] statuit in vicarium generalem congregationis Bartholomæum priorem Camalduli Florentini, qui die XXVIII. maji Michaelem abbatem Morronensem elegit in abbatem sancti Justi Volaterrarum.

Guido episcopus Camerinensis, qui electus fuerat ad eam ecclesiam regendam anno 1259. propter calamitates suæ urbis coactus secedere ad eremum Avellanensem, ibidem hoc anno, ut quieti suæ prospiceret, morabatur ex [b] Lilio in historia Camerini. Sed Guido serius factus fuit episcopus.

Clerus secularis & regularis Patavinus, *die* XII. *intrante julio* procuratorem elegit, qui se sisteret coram Guala domini papæ notario & lega-

[a] §. *Electio* 81. *A*. 3. 20.

[b] *Pagg.* 99. & *P. II. pag.* 34.

ANN. CHR. 1261.

a *Pag.* 1304.

to, ad deprecandam gravem impositionem factam librarum 350. imperialium utrique clero contra ecclesiæ hostes, ex Brunatio [a]. Post canonicos nominantur Jacobus abbas monasterii sanctæ Justinæ, Arthusius abbas Carrariæ, Gandulfus abbas Prataliæ, Albertus prior sancti Johannis-evangelistæ, Rolandus prior sancti Leonardi, Albertus prior de Vantio, Gerardus prior sanctæ Sophiæ cum ceteris prioribus urbis & territorii Patavini, & cum sindicis monialium.

Exemplum Ziliæ seu Cæciliæ profitentis in monasterio Porciliensi extra Patavium coram Compagno priore loci affert idem Brunatius in suo de Canonicissis tractatu in comprobationem, quod monasterium Porciliæ foret de genere duplicium, quod mares & feminas admittebat.

Albertus Scholarius nobilis Florentinus Octaviani cardinalis in Via-lata consobrinus ex archidiacono Bononiense postulatus fuit hoc anno ad cathedram Volaterranam cessione Rainerii episcopi electi Volaterrani. Is commendam obtinebat monasterii Camalduli Bononiensis, quam facile deposuit factus episcopus; præsertim, quia monachorum Camaldulensium studium fuit in eo paulopost erectum. Rainerii electi Volaterrani monumenta occurrunt usque ad annum 1260. diem autem XXII. julii in tabulario Fontis-boni. Quanto tempore, & an pacifice præfuerit Albertus, incompertum, cum factionibus, bellis, divisionibus æstuaret his temporibus Volaterrana civitas. Successit ipsi alter Rainerius de Ubertinis.

ANN. CHR. 1262.

VIII. Massarius fit prior generalis Camaldulensium.

ELECTUS fuit hoc anno die quarta-decima mensis januarii ab abbatibus congregationis, qui convenerant in monasterium sanctæ Mariæ de Urano, in priorem generalem ejusdem Camaldulensis congregationis Massarius abbas dicti monasterii, non per mortem Jacobi, qui in hac electione vices suas tradidit Thaddæo eremitæ, sed per dimissionem magistratus, quam fecit vel ob suam debilitatem, vel etiam ob solitudinis amorem, nam statim se includi flagitavit, & ut inclusus nominatur etiam in charta anni 1264. facta ab eremitis concedentibus Bartholomæo priori Camaldulensi facultatem contrahendi quoddam debitum. Substituit autem Massarius *die decima-tertia julii* in sui locum & in Urani abbatem Romualdum, quem priorem ante constituerat sanctæ Mariæ Camalduli Foro-viensis.

IX. Aymericus abbas Classensis fit episcopus Foro-popiliensis.

DIE *octavo intrante februario indictione quinta*, præsentibus Floro præposito Foro-popiliensi, Guillielmo abbate monasterii sancti Petri in Vinculis, Guidone quondam Alberici de Polenta, comite Rogerio de Bagnacavallo aliisque, Philippus archiepiscopus Ravennas voluntate cardinalium & cantorum ecclesiæ Ravennatis confirmavit electionem Aymerici abbatis Classensis sancti Apollinaris in episcopum Foro-popiliensem, cujus ecclesiæ cathedra vacabat per obitum Johannis episcopi, tribuens ei omnem episcopalem potestatem in spiritualibus & temporalibus. Eam quoque diem confirmationis habet Rubeus [b].

b *Lib. VI. pag.* 437.

„ Inito episcopatu videns Aymericus, inquit Fortunius, Camaldulenses turbatos esse in suo jure ad cœnobium sanctæ Mariæ Urani apud „ Brittonorium, non semel possessione amissa, restituit illos magno affectu in potiorem locum, largitiones & privilegia Ægidii aliorumque „ suorum antecessorum amplissimo diplomate atque gratiosissimo confirmans. “

c *§. Electio* 89. *A.* 3. 40.

In locum vero Aymerici Massarius prior Camaldulensis [c], præhabitis monachorum suffragiis, elegit in abbatem Classensem Guillielmum, qui abbas erat sancti Petri in Vinculis, constituendo ipsum suum vicarium in

in membris ejusdem monasterii ad visitandum, & reformandum; manu Bartholomæi notarii Brittonoriensis.

Ann. Chr. 1262.

Hæ pariter sunt electiones, quæ reperiuntur in tabulario Fontis-boni, factæ præsenti anno a Massario priore generali Camaldulensi. Michael [a] prior sanctæ Mariæ de Ravone Bononiensis urbis electus fuit *die decima-sexta februarii* prior simul sancti Damiani ejusdem urbis, commendata ipsi ecclesia de Ravone, & imposito silentio abbatibus sancti Michaelis de Castro-Brittorum in futurum super prioratu sancti Damiani, quem sibi ex concessione Placidi generalis vindicabant. Quarta julii [b] constitutus fuit prior eremi sancti Ægidii de Fleri Ildebrandus eremita Camaldulensis. Die undecima augusti [c], præsente Aymerico episcopo Foro-popiliensi, electus fuit abbas sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia Braimanus abbas Vergaretanus. Decima-sexta octobris [d] Massarius, cognita nullitate electionis Benedicti monachi de Cantiniano in abbatem ejusdem monasterii, quia contra consuetudinem Camaldulensem fuerat celebrata, sine interventu prioris generalis vel ejus nuntii, illam cassavit; verum cum se Benedictus abdicasset a regimine, denuo legitime electus fuit ejus monasterii abbas.

X. Variæ electiones prœlatorum Camaldulensium.

a §. *Electio* 88. *A.* 3. 40.

b §. *Ibid.* 90. *A.* 3 45.

c §. *Ibid.* 92. *A.* 3. 47.

d §. *Ibid.* 93. *A.* 3. 48.

Guillielminus episcopus Arretinus [e] *pridie kalendas octobris* innovavit Guidoni abbati sanctæ Mariæ de Agnano possessionem capellæ sanctæ Mariæ de Vertighe Montis-sancti-Sabini una cum ecclesia sanctæ Agathæ ejusdem oppidi, quas eidem cœnobio concesserat olim Martinus ejus prædecessor episcopus, dans eidem jus-patronatus ipsarum & relaxans censum sibi debitum, & omnia jura, præter episcopalia, & committens Raynerio camerario suo, ut abbatem de ipsis in possessionem mitteret, salva debita reverentia plebis Montis-sancti-Sabini. Datum Civitellæ in palatio episcopi, cum subscriptione canonicorum Arretinorum ex tabulario sanctæ Mariæ in Gradibus [f].

XI. Confirmatur ecclesia de Vertighe cœnobio Agnanensi. Alia ad plura cœnobia spectantia.

e *Fortun. P. II. pag.* 54.

f *Num.* 227.

Laurentius de Faventia conversus Camaldulensis, qui plura nova loca fundaverat, cum construxisset monasterium in diœcesi Ariminensi in loco dicto Prodano, ubi terras & bona receperat, ut diximus anno 1256. electus fuit a Massario priore Camaldulensi die nona februarii primus rector & administrator ejus loci, qui eremo Camaldulensi fuit suppositus.

Octavianus cardinalis sanctæ Mariæ in via lata, & ordinis Camaldulensis protector transferre satagebat ad alium ordinem, nimirum ad recens institutum in urbe Bononiensi ordinem equitum Gaudentium, monasterium sancti Michaelis de Castro-Brittorum diœcesis Bononiensis; quare *die decima-nona octobris* [g] hujus anni Guido sacrista eremi Camaldulensis de consensu eremitarum tam inclusorum, quam exclusorum elegit Rainerium monachum in eremi & congregationis procuratorem, qui se sisteret coram cardinale, & ab ipso peteret sibi ostendi literas Romani pontificis, quæ permitterent hujusmodi translationem. Verum cum die vigesima-prima ejusdem mensis renuisset cardinalis Rainerium ad præsentiam suam admittere, hic ad apostolicam sedem appellavit.

g §. *Mandatum* 21. *A.* 3. 49

Hoc *anno* M. CC. LXII. *indictione* V. *regnante domino nostro Manfredo rege Sicilie anno regni ejus quarto die secunda intrante julio*, Moricus abbas sancti Victoris de Clusis contulit Rolando monacho sui monasterii cœnobium sanctæ Mariæ inter Saxa cum libera potestate ipsum regendi, tamquam administratori ejus ecclesiæ. Si tamen ipse nollet residere in monasterio sancti Victoris, haberet omnia victualia velut monachus residens. Sed *anno* M. CC. XCV. *indictione* VIII. *tempore domini Bonifacii pape* VIII. *die* VIII. *septembris* in eo loco residebant sanctimoniales, *Sorebona*, hoc

est

Ann. Chr. 1262.

est sorore Bona, abbatissa ejusdem monasterii existente. Manfredus filius nothus Friderici II. imperatoris ex principe Tarentino coronatus fuerat rex Siciliæ anno 1258. die undecima augusti; quare die secunda julii adhuc perseverabat quartus ejus regni annus.

In necrologio Galeatensi apponitur sub nonis januarii: *Obiit dompnus Ubaldus monachus atque abbas anno Domini* M. CC. LXII. *Decessit autem in prælio.* „ Cum vero, subdit Rubeus [a], per hos dies abbas Galeatæ „ fuisset interfectus, Ubaldus nomine, miserunt monachi Bentivegnam ex „ hospitali de Rivo sacerdotem, qui hæc vicario Philippi archiepiscopi „ & choro ecclesiæ Ravennatis renuntiaret, adderetque, monachos, ut „ novum abbatem eligerent, in suffragium ituros. " Electus fuit Guido.

a *Lib. VI. pag.* 437.

XII. Celebre prodigium Parisii monachi Camaldulensis.

Refertur ad hunc annum celebre prodigium Parisii Camaldulensis monachi, qui Tarvisii curam animarum sanctimonialium sanctæ Christinæ gerebat. Albertus episcopus Tarvisinus ex ordine Minorum Romam vocatus fuit præsenti anno, ut se purgaret a criminationibus, quas ipsi impegerant Ruffinus & Bartholomæus fratres Minores. Cum anceps esset antistes, an Romam iret, metuens, ne episcopatum amitteret, animo fluctuabatur, neque quid sibi consilii capiendum esse sciebat. Quare accito Parisio, ad cujus aures solitus erat peccata sua detegere, ipsius voluntatem exquisivit, ac de consilio interpellavit. Parisius illi subdidit, ut sine metu vel dubio morem gereret præcepto Romani pontificis, Romamque se conferret, pollicens ipsum honorifice & incolumiter sedem suam repetiturum. Credidit homini Dei Albertus, & duobus legatis Tarvisinis comitatus Romam petiit ad causam dicendam; verum prædicti fratres Minores infidelitatis criminantes legatos, qui ad eum defendendum missi fuerant, obtinuerant a Romano pontifice procrastinationem causæ, & liberationi Alberti impedimento erant. Ea propter aucti timores episcopi de amittenda dignitate; sed in ejus angustiis conspiciendum se præbuit ipsi Parisius, qui eum confortans dixit: Ne timeas, te securum volo quam primum de tuo reditu honorifico ad episcopatum. Reapse id contigit, quod prædixit sanctus vir; nam post paucos dies agnitis fratrum Minorum calumniis, ipsisque damnatis absolutus fuit episcopus, qui lætanter jam declaratus innocens ad urbem suam remeavit. Verum cum de visione cogitans episcopus doleret, timens, ne reperiret jam defunctum Parisium, maximo gaudio postea repletus est, cum domum perveniens ipsum adhuc inter vivos degere compertum habuit, cui plus quam antea, semper, quoad vixit, detulit.

XIII. Monumenta aliquot monasteriorum. Obitus B. Julianæ Collaltæ.

Massarius prior generalis Camaldulensis, cum consensu Mauri abbatis Berardingorum, Orlandi abbatis sanctæ Mariæ de Monte-cerpi, Amati abbatis sancti Petri in Campo diœcesis Clusinæ, Amici prioris sancti Vigilii Senarum, Pauli prioris sanctæ Trinitatis de Perusio, Mauri prioris sancti Alberti de Monte-alceto, alias Monticello, & Gregorii abbatis sanctissimæ Annuntiatæ de Monte-Fellonico approbavit & confirmavit translationem eremi de Vivo ad sanctæ Mustiolæ Arcus Senarum factam auctoritate apostolica a suis prædecessoribus Martino & Jacobo. Actum per manus Ildebrandi filii Guillielmi notarii ex tabulario [b] Rosæ Senarum. Novimus ex hac confirmationis pagina plura monasteria provinciæ Senensis subjecta disciplinæ Camaldulensis sive Vivensis eremi.

b *Num.* 55.

Rainerius de Gressa plebanus Biblenæ arbiter electus fuit [c] super quæstione castri Frassinetæ inter episcopum Arretinum Guillielminum & inter Benvenutum abbatem Pratalienſem.

c §. *Sententia* 40. *A.* 3. 42.

„ Presbyter Ubertinus rector ecclesiæ sancti Hilari in plano civitatis

Arretii

„ Aretii prope Puleam, quasi juxta stratam publicam, qua itur de civi-
„ tate Arretina ad Subianum & Balneum, coram Deodato archipresbyte-
„ ro plebis sanctæ Mariæ de Arretio, professus fuit in manibus Benve-
„ nuti sindici parthenonis sancti Johannis-evangelistæ de Prato-veteri, ec-
„ clesiam dictam esse manualem præfati monasterii, rectorisque in ea in-
„ stitutionem pertinere ad abbatissam ejusdem loci, quæ appellatur vene-
„ rabilis femina Sophia abbatissa Prati-veteris, & eidem sindico pro mo-
„ nasterio recipienti promisit omne servitiorum genus, quod debetur a
„ membro capiti. Actum in civitate Arretii in palatio Communis; " ut habetur in excerptis tabularii monasterii sanctæ Mariæ in Gradibus [a]. Ipsa Sophia ad annum 1267. [b] dicitur filia quondam comitis Aghinolfi. Similiter ex iisdem excerptis Guido, Jacobus, Raynerius & Rogerius fratres filii domini Guidonis nobilis viri de sancto Pancratio mandarunt probo viro Vogliæ olim Ongani, ut immitteret in actualem & corporalem possessionem ejusdem castri & ipsius districtus & curtis Guidonem abbatem Agnani vel ejus sindicum, quandoquidem castrum sancti Pancratii ad monasterium Agnani pertinebat. Ipse propterea Guido abbas elegit Raynerium camerarium Guillielmini episcopi Arretini in potestatem castri & curiæ sancti Pancratii ad unum annum cum feudo & salario consueto, ad honorem sancti Ægidii.

Ann. Chr. 1262.

a Num. 30.

b Num. 35.

Aldegarius sive Adalgerius, ut in omnibus veteribus paginis effertur, episcopus Bellunensis & Feltrensis hoc anno die octava decembris Aulivерio rectori ecclesiæ sancti Petri de Opitergio tradidit ecclesiam sancti Martini ejusdem loci cum omnibus redditibus suis sub pensione solvenda episcopo unius libræ ceræ ex tabulario nostro sancti Michaelis de Muriano [c].

c Caps. 61.

Restaurata fuit hoc anno vetustate sua fatiscens ecclesia sancti Salvatoris & sancti Romualdi Vallis-castri a Marino abbate, cujus monumenta ex paginis monasterii sancti Blasii de Fabriano protulimus etiam ad annum 1260. extantque inter acta Petri & Guillielmi abbatum. Legitur, sed ægre, in eminenti arcu ad aram templi majorem hujusmodi inscriptio:

IN. NOMINE. DOMINI. NOSTRI. IHESV. CHRISTI. BEATEQVE. VIRGINIS
MARIE. ET. BEATI. ROMVALDI. . . . .
SOPHIE. NVMEN. PRESENTI. LOCO. COLENDVM
POSTERIS. IL. . . ERAM. MIRA. HIS. MAJORA. SEQVANTVR
DIRVTVM. OPVS. RESTAVRAT. GRATIA. CHRISTI
DECORE. PRESTANTI. QVOD. NON. SINE. MAGNO. LABORE
TEMPORE. CONFICITVR. VRBANI. PRESVLIS. QVARTI
GVIDONIS. EPISCOPI. ABBATIS. DONNI. MARINI
ANNO. MILENO. DVCENTENO. BISQVE. TRICENO
JVNCTIS. HIS. DVOBVS. INDICTIONE. QVINTA
DVCITVR. AD. METAS. MANIBVS. MAGISTRI. TEBALDI
DEO. GRATIAS. AMEN.

Ex hoc monumento rectius supputari possunt tempora Guidonis episcopi Camerinensis. [d] Ughellius existimat ejus prædecessorem Petrum circa annum 1264. ab Urbano IV. translatum fuisse ex Camerinensi ad ecclesiam

d T. I. col. 559.

Ann. Chr. 1262.

siam Firmanam. Cum autem post translationem Petri cathedra Camerinensis per annum & amplius vacaverit ex epistola ejusdem Romani pontificis, quam laudat, data capitulo Camerino, reliquum esset Guidonem ipsius successorem electum fuisse anno 1265. adeoque ipsius electio statuenda foret post obitum Urbani, immo ipsa Urbani epistola data foret post ipsius Romani pontificis decessum. Ad fidem itaque monumenti Valle-castrensis Petrus translatus fuit ab Urbano IV. anno 1261. primo sui pontificatus; vacavit sedes Camerinensis uno & amplius anno; post quam vacationem scripsit Urbanus capitulo Camerinensi, ut idoneam personam postularent sibi præficiendam, qui communi suffragio elegere Guidonem anno 1262. tempore Urbani IV. indictione quinta, quæ chronicæ notæ exprimuntur in laudata inscriptione Valle-castrensi.

Ad Deum evolavit hoc anno kalendis septembris beata Juliana ex nobilissima Collaltorum familia, quæ postea quam beatæ Beatrici Estensi adhæserat tum in Salarolensi, tum in Gemmulensi parthenone, sub ductibus congregationis monachorum Alborum urbis Patavinæ & ordinis sancti Benedicti, anno 1222. Venetias profecta, in insula Judaicæ, tunc dicta Spinæ-longæ, asceterium pro sacris virginibus ædificaverat in honorem sancti Blasii martyris & sancti Cataldi episcopi Tarentini. Septuagesimum-sextum ætatis annum numerans placidissime exspiravit. Cœlestium splendorum signis decoratus fuit locus ejus sepulcri; quare post triginta & quinque annos e communi cœmeterio translata fuere anno 1297. sacra ejus lipsana super altare ecclesiæ ipsi dicatum. Ejus imaginem, ipsam quoque sepulcri, alteram imaginem ipsius orantis ante sanctos Blasium & Cataldum antiquitate sua venerabiles æri incidi jussit Cl. Senator Flaminius Cornelius, qui eas publici juris fecit in suis Notitiis [a] Italica lingua digestis ecclesiarum & monasteriorum Venetorum. In prima imagine beata Juliana induitur tunica alba, scapulari & velo nigro; in postrema, qua ad orantis formam describitur, pro velo capitium habet ad scapulas descendens, capite discooperto cum rasura monastica, ad instar virorum. Incorruptum ad hodiernam diem visitur sacrum Julianæ corpus, prodigia quoque ejus intercessione patrantur, ob quæ paucis ab hinc annis officium ipsius cum lectionibus & oratione propriis, Missam quoque in tota Venetiarum diœcesi, & in ditione comitum Collaltorum probavit & indulsit Benedictus papa XIV.

a Pag. 528.

Ann. Chr. 1263. XIV. Urbani IV. bullæ pro Camaldulensibus.

POst mortem Alexandri IV. Romani pontificis electus fuerat die vigesima-nona augusti anni 1261. Jacobus patriarcha Hierosolymitanus, qui Urbani IV. nomine assumpto, temporibus his calamitosis ecclesiæ universali præerat. Is hoc anno die *decima-tertia septembris* apud Montemflasconem existens indulsit priori Massario & prælatis Camaldulensibus, ut tempore interdicti alicujus regionis vel urbis, divina mysteria possent celebrare, sine pulsatione tamen campanarum; immo cum frequentia per hæc tempora forent interdicta, quibus coercebantur urbium flagitia, anno sequenti legem universalem tulit idem Romanus antistes, ne innocentes eidem pœnæ subjicerentur, ut januis clausis liceret ecclesiis sacra facere. Videatur Rainaldus in Annalibus ecclesiasticis ad annum 1264.

Idem *quinto kalendas aprilis pontificatus* sui *anno secundo* conventui monasterii sancti Petri ad Vincula territorii Ravennatis, examinata prius electione, confirmavit in abbatem Anselmum monachum cœnobii sancti Johannis-evangelistæ urbis Ravennæ, quem monachi sancti Petri suffecerant in locum facile Guillielmi, electi abbatis Classensis sancti Apollinaris,

ris, ut vidimus anno præterito, VIII. *kalendas* ejusdem *mensis* literas dedit etiam eidem electo. Celebris est Anselmus, qui diu persistit in regimine ipsius monasterii, & omnem operam dedit, ut præfatum cœnobium subderetur disciplinæ Camaldulensis eremi.

ANN. CHR. 1263.

Andriotus filius Alberteschi [a] possidens medietatem vicariatus & ecclesiæ sancti Nicolai de Trulla in Sardinia una cum servis & ancillis, animalibus & juribus ad eamdem ecclesiam pertinentibus, rediens ad cor, & agnoscens ea bona spectare ad congregationem Camaldulensem, vicariatu se exuit die decima-tertia septembris, & restituit omnia bona dictæ ecclesiæ Jacobo sindico Massarii prioris Camaldulensis, asserens se nihil aliud de ejus ecclesiæ bonis alienasse, nisi redditus de Controniano.

a §. *Renuntiatio* 97 *A.* 3. 60.

XV. Obitus Massarii prioris, electio Bartholomæi. De abbatia S. Petri in Campo.

PARUM tamen supervixit in congregationis regimine ipse Massarius anno antecedenti electus prior generalis, neque biennium complevit, defunctus hoc anno circa mensem octobris. Post cujus decessum convenientes eremitæ, abbates & priores in monasterium sanctæ Mariæ de Urano, die prima novembris unanimiter compromissum fecere in Bonum Majorem eremi, & in Johannem ac Petrum eremitas, in Johannem pariter Vangaticiensem abbatem, Guillielmum Classensem, Angelum sanctæ Helenæ de Æsio, & Gerardum sanctæ Jucundæ de Obacula abbates, & in Bene priorem sancti Frigdiani de Pisis, ac in Jacobum priorem sancti Michaelis de Arretio, qui concordi voluntate postulaverunt & elegerunt in locum defuncti Massarii Bartholomæum priorem sancti Salvatoris Camalduli Florentini, & olim vicarium generalem Jacobi prioris. Præsens inter alios adfuit electioni novi generalis præsidis Aymericus episcopus Foro-popiliensis, in cujus diœcesi erat dictum monasterium Uranense.

Commiserat Camaldulensibus idem Urbanus reformationem & curam monasterii sancti Petri in Campo, ac subtractum a prioratu Vivensi, cui eatenus paruerat, supposuerat idem cœnobium immediate eremo Camaldulensi. Quare Bartholomæus recens electus prior generalis, mandatis Romani pontificis obsequi cupiens, ad honorem Clusini episcopi, in cujus comitatu situm erat monasterium, die sexta decembris de consensu fratrum suorum elegit in abbatem dicti loci Bonum Majorem eremi [b]. Interea Johannes de Trebis roccæ Radicofani castellanus sub sua custodia receperat dictum sancti Petri monasterium juxta præceptum, quod ipsi oretenus fecerat idem Urbanus, & juxta literas Petri archidiaconi Senonensis & ejusdem papæ camerarii; sed die sexta julii anni sequentis eidem Bono eremitæ Camaldulensi possessionem monasterii liberam dimisit. Petri archidiaconi Senonensis & Urbani IV. camerarii fit mentio etiam in charta Camaldulensi hujus anni [c], qua die XVII. martii fatetur se recepisse a Massario priore generali Camaldulensis congregationis duas uncias auri Tarenorum ad pondus Romanum pro censu duorum annorum unius unciæ auri quolibet anno solvendo cameræ apostolicæ. Monasterium vero sancti Petri in Campo exsurgebat extra castrum Radicofani; anno autem 1284. generale capitulum Classense literis suis potestatem fecit Guillielmo Petri de Balneoregio potestati atque communi ejusdem castri transferendi ipsum monasterium intra castrum, assensum præbente etiam abbate monasterii.

b §. *Electio* 98. *A.* 3. 64.

c §. *Finis* 1. *A.* 3. 56.

XVI. Confirmatur protectio communis Senarum prioratui de Vivo.

GENTILIS a sancto Geminiano judex & assessor communis Senarum, & Guido Rannuccii camerarius ejusdem, & vicarius Ventrilii Guidonis Ventrilii a Pisis potestatis Senarum, consentiente generali consilio urbis collecto in ecclesia sancti Christophori die tertia februarii hujus anni constituerunt in procuratorem suum Uguccium Bandini judicis ad emendum ab eodem sancti

Ann. Chr. 1263.

Petri monasterio & ab eremo Vivensi, ac a rectoribus dictorum locorum castrum Castillionis Senensis cum sua curte, districtu, hominibus, terris, possessionibus, plateis, burgis & vineis, excepta ecclesia dicti castri, & una ejusdem ecclesiæ possessione, sub pœna ducentarum marcarum argenti, promittendo custodiam & protectionem prioris Vivensis, & communis dicti castri, spondendo etiam, quod quotannis per urbem Senensem voce præconis publicabunt idem castrum persistere sub fide communis Senensis. Pacta olim cum Vivensibus facta confirmata fuere Camaldulensibus, cum ad immediatam subjectionem eremi Camaldulensis transiit idem monasterium.

Pertinent ad hunc annum alia Urbani IV. bulla data *decimo kalendas aprilis pontificatus* sui *anno secundo* ex Urbe-vetere, qua protectionis apostolicæ robore munivit monasterium sanctæ Mariæ de Carceribus ejusque bona. Prior dicti cœnobii erat Jacobus, qui diu regimen tenuit.

In necrologio parvo ejusdem monasterii adnotatur sub hoc anno ad diem decimam-septimam februarii obitus Azzonis marchionis Estensis; sed cum monachus Patavinus, Ricobaldus, aliique veteres scriptores apud Muratorium ejus decessum assignent ad annum sequentem, usurpatus fuerit in necrologio annus Venetus 1263. qui erat Romanus & communis 1264.

Super januam domus sanctæ Luciæ in territorio comitum de Collalto diœcesis Cenetensis, quæ domus una cum adjuncta ecclesia subjecta est monasterio sanctæ Mariæ Sanæ-vallis de Fullina, cælata est sequens inscriptio:

ANN. DOM. M. CC. LXIII. INDICTIONE. VI.

DNO. GALVANIO. EXISTENTE. ABBATE

HOC. OPVS. . . . .

Galvanii nomine instrumenta ejus loci signantur ab anno 1261. ad annum 1264. Ad annum vero 1268. nomen apparet Tarini ipsius successoris, cujus extat ad eum annum in claustro ejusdem abbatiæ altera inscriptio hujusmodi:

ANNO. DNI. MILLESIMO. CC. SEXAGESIMO. OCTAVO. HOC. OPVS

FACTVM. EST. SVB. DONNO. TARINO. ABBATE. PER. FRATRES

AER. ET. AN. ET. PER. MAGISTROS. AER. ET. ARMAN.

Cum Adalgerius episcopus Bellunensis & Feltrensis concessisset sub finem anni elapsi Oliverio seu Auliverio presbytero Opitergino, qui morabatur apud oratorium sancti Petri ejusdem oppidi, locum & ecclesiam sancti Martini de Opitergio, quæ ad suam diœcesim spectabat, eam donationem *die trigesima januarii indictione sexta* laudaverunt decanus & canonici Bellunenses; *die* vero *prima mensis februarii*, in præsentia Persavii Cenetensis episcopi, approbavit etiam Odoricus de Paldulfino canonicus itidem Bellunensis. Confirmatur ex hoc documento Persavium seu Prosavium de Novello electum fuisse episcopum Cenetensem ante annum 1264. quo ejus electionem statuit Ughellius [a].

Hoc anno Paduæ decretum est, „ ut quatuor libri statutorum fiant „ unius tenoris, unum quod sit apud potestatem, aliud apud procuratorem, tertium ad catenam in ecclesia palatii, & quartum ubi stabunt „ libri communis. Statuta autem vetera collocentur pro communi Pa-

„ duæ,

[a] T. V. col. 191.

„ duæ, unum penes monasterium sancti Benedicti, aliud penes monaste-„ rium sancti Johannis de Verdaria, tertium penes sanctam Mariam de „ Vantio, & quartum penes monasterium sanctæ Mariæ de Porcilia. In libris „ statutorum Paduæ ita continue in omnibus locis scribantur numeri & di-„ ctiones, & simile, quod in aliquo loco litera ad signandum numerum non „ ponatur, scilicet V. pro quinque, vel L. pro quinquaginta, aut C. pro „ centum, nec M. pro mille, vel simili modo aliqua litera apponatur. “

ANN. CHR. 1263.

ANN. CHR. 1264.

XVII. Composita lites inter episcopum Liviensem & monast. Camalduli de Foro-livio.

CUM lites essent inter Richelmum episcopum Liviensem, & inter Jacobum priorem sanctæ Mariæ Camalduli ejusdem urbis super synodo, pensione, quarta mortuorum & testamentis, talis inter ipsos concordia secuta est, ut prior quotannis præstaret episcopatui de testamentis & mortuariis quartam partem, præter ea, quæ dictæ ecclesiæ sanctæ Mariæ relinquerentur pro ornamentis & anniversariis. Pro synodo & pensione prior nihil solvere teneretur, ratione privilegiorum ab Alexandro IV. ordini Camaldulensi concessorum. Hæc acta fuere, præsente & consentiente Braimano abbate monasterii sancti Hippolyti de Faventia, quem delegaverat Bartholomæus prior generalis, & pro quarta hactenus retenta testamentorum & mortuorum soluti fuere episcopo a priore Foro-liviensi centum solidi Ravennates.

XVIII. De Galeatensi & Insulano monasteriis.

PHILIPPUS archiepiscopus Ravennas abbati sancti Hilari de Galeata Guidoni confirmavit hoc anno plura oppida, quæ eidem cœnobio Simeon archiepiscopus ejus antecessor donaverat; nam teste Rubeo [a] „ Philippus „ ea oppida a quibusdam distracta occupataque tyrannis comparato exer-„ citu receperat. “

Cum electio rectoris ecclesiæ sancti Johannis de villa Campo-sonaldi spectaret ad abbatem sanctæ Mariæ de Insula, & simul ad parœcianos, Ventura abbas Insulanus parœcianos in eamdem ecclesiam convocavit, ut electioni interessent, qui venire renuerunt, affirmantes se metuere coarctari in libertate suffragiorum [b]. Assignavit idcirco eis pro electionis loco castrum sanctæ Sophiæ, quem grate quidem suscepere, sed tamen accedere detrectarunt; palam proinde omnibus fecit abbas se ad electionem singulariter venturum, si diutius ipsi præsentiam suam subtraherent.

XIX. Origo cœnobii S. Mariæ de Vallibus in diœcesi Perusina.

HOC anno *die decima-tertia martii* Beccarellus olim domini Rigetti de Flumine donavit fratri Laurentio de ordine Camaldulensi & ejus sociis terras & silvas positas in comitatu Perusii & districtu Castri fluminis in loco dicto Vallis. Laurentius autem, habita licentia Bartholomæi prioris generalis, plures ibidem recepit ad habitum monasticum. Hæc est fundatio monasterii sanctæ Mariæ de Vallibus in agro Perusino, quæ tribuenda est eidem Laurentio, qui nunquam fatigabatur pro promovenda ordinis dilatatione.

XX. Confirmata ab episcopo Aretino electio prioris abbatiæ S. Gaudentii.

GUILLIELMINUS episcopus Arretinus [c] confirmavit electionem Raynerii monachi de Agnano in priorem abbatiæ sancti Gaudentii prope montem sancti Sabini, quæ subjiciebatur monasterio Agnaniensi. Modo ecclesia sancti Gaudentii omnino est diruta; dominium tamen directum ejus prioratus vel abbatiæ adhuc retinet cœnobium Agnani, sive monasterium sanctæ Mariæ in Gradibus Arretii, cui copulata fuit abbatia Agnani. Bartholomæus pariter prior generalis Camaldulensis [d] elegit Henricum ex monacho sancti Salvatoris Camalduli Florentini in abbatem sancti Petri de Cerreto. Ipsi Bartholomæo fidelitatem jurarunt Albertus de Monteacuto & Isachinus filius Ubertini pro castro Castillionis de Fatalbecco die duodecima septembris [e].

a *Lib. VI. pag.* 440.

b *Appell.* 10. *A.* 3. 67.

c *Arch. Cath. Arr. n.* 103.

d §. *Electio* 99. *A.* 3. 65.

e *Regesto* 1. *pag.* 9.

ANN. CHR. 1264.

XXI. Obitus beati Compagni primi prioris Porciliensis.

COELUM petiit præsenti anno Compagnus primus prior monasterii sanctæ Mariæ de Porcilia extra Patavinam urbem post quadraginta-quatuor regiminis annos, quibus locum mirifice auxit. Sanctissime vixit, & præfuit, ejusque laudem brevi oratione complexus est Scardeonius. Ostenditur ipsius sacrum corpus penitus incorruptum in templo sanctimonialium, quæ olim habitantes una cum monachis in Porcilia, nunc a nomine beati Antonii Peregrini Porciliensis oblati, in urbem translatæ appellantur moniales beati Antonii Peregrini. Post Porciliensis monasterii destructionem initiis seculi XVI. utriusque sacra lipsana delata primum fuere ad ecclesiam urbanam sancti Petri, inde ad novum sacrarum virginum asceterium; legiturque ad urnam de beato Compagno hæc inscriptio. *Hic in hac capsa jacent ossa domni Compagni sanctæ Mariæ de Porcilia, qui obiit* M. CC. LXIV. Celebratur ejus natalitia dies octavo idus octobris. De ipso agunt Fortunius, Ractius, Minius, Botta, Grandius, Buccellinus & veteres Sanctorum catalogi præpositi officiis Camaldulensibus. Funus sancti viri curarunt tum monachi, tum moniales idem Porciliense monasterium incolentes, & originem suam ab ipso ducentes. Compagno successor datus fuit Castellanus.

XXII. Prosecutio litium inter moniales S. Benedicti de Patavio.

IN eadem Patavina urbe suscitatæ fuerant novæ lites inter monachos sancti Benedicti Novelli, & moniales sancti Benedicti Veteris. Moverant quippe controversiam moniales, eo quod monachi post divisionem factam utriusque sexus per episcopos delegatos ab apostolica sede anno 1259. ædificassent sibi ecclesiam novam appellatam sancti Benedicti Novelli. Nomine itaque monialium primicerius sancti Marci Venetiarum monachis dedit in mandatis, ut desisterent ab opere incepto. Appellavit ab ejus decreto Paduanus prior ad Urbanum Romanum pontificem, qui Simoni titulo sancti Martini in Montibus presbytero cardinali & apostolicæ sedis legato in Venetiarum partibus commisit, ut concordiam curaret inter utramque partem litigantem. Subdelegavit cardinalis abbatem monasterii sancti Nicolai de Litore Venetiarum, & archipresbyterum majoris ecclesiæ Patavinæ, inde etiam Johannem priorem sanctæ Mariæ de Vantio. Coram his judicibus protulerunt monachi sancti Benedicti prohibitionem sibi factam a primicerio Veneto adversari sententiæ episcoporum Patavini, Vicetini & Adriensis latæ anno 1259. qua permittebatur hujusmodi novæ ecclesiæ constructio; immo de consensu Johannis episcopi Patavini designatus fuerat locus constructionis ipsius. Quare iterum post plura acta monachi sancti Benedicti appellarunt ad Simonem cardinalem, & cardinale nolente causam ad se revocare, appellarunt ad Clementem IV. Romanum pontificem, qui locum repleverat Urbani IV. quique proinde ex Perusio *idibus martii pontificatus* sui *anno secundo* archipresbyteris plebium de Sacco & de Monte-silice Patavinæ diœcesis commisit, ut in causa supradicta procederent, vel partes ad eumdem cardinalem remitterent. Quas Clementis literas *anno* M. CC. LXVI. *indictione* IX. *die quinto-decimo exeunte junio* Gerardo archipresbytero Montis-silicis exhibuit Dinus monachus sancti Benedicti Novelli & electus procurator monasterii *anno* M. CC. LXV. *quarto exeunte novembri* a capitulo ejusdem monasterii, coram Haamo priore sanctæ Justinæ de Serravalle. Res contentiose agitata fuit per quadriennium, & tandem pro monachis decisa, qui non ecclesiam dumtaxat, sed monasterium novum ædificarunt ad veteris discrimen appellatum sancti Benedicti Novelli.

DE-

ANN. CHR. 1265.

XXIII. Concedit Clemens IV. Camaldulensibus liberam erectionem ecclesiarum.

DEFUNCTO Urbano IV. die secunda octobris anni præcedentis, post quatuor interregni menses ad Romanum pontificatum promotus fuerat mense februario hujus anni Guido episcopus Sabinensis, qui nomen assumpserat Clementis IV. Is Perusii consistens hoc *anno* sui *pontificatus primo*, *quinto kalendas novembris* ad instar Alexandri IV. qui simile privilegium indulserat, concessit priori, & omnibus abbatibus ac prælatis Camaldulensibus, ut in locis & in domibus suis possent libere, sine episcoporum diœcesanorum contradictione, construere oratoria & capellas, & simul sacramenta ecclesiastica ministrare parœcianis suis. Bullam edimus ex veteri apographo monasterii sancti Mathiæ de Muriano, confecto anno 1308. auctoritate & decreto Antonii episcopi Fesulani.

Idem die decima-tertia novembris mandavit abbati sanctæ Trinitatis de Florentia congregationis Vallis-umbrosæ, ut adjutorium impenderet iisdem Camaldulensibus contra prædonum, raptorum & invasorum audaciam, nec permitteret eos molestari ab ipsis.

XXIV. Compositæ lites inter monaster. Avellanense & commune Eugubii.

CUM lites forent inter commune Eugubii & inter eremum sanctæ Crucis Fontis-avellanæ super castris Montis-focli vel Sicci Calliensis diœcesis, Licciæ Nucerinæ, Insulæ, Campetri, Capitalis & villæ Sortis Eugubini territorii, ratione quoque deprædationum, incendiorum, destructionum, aliorumque damnorum, quæ in dictis castris sustinuerat monasterium Avellanense, Ubertus, & non Ubaldus, sancti Eustachii diaconus cardinalis eas composuit inter utramque partem *anno* præsenti *die decimo intrante novembri indictione* VIII. *pontificatus Clementis papæ* IV. *anno primo*, ut colligitur ex archivo secreto Eugubii. Plura etiam castra juris Avellanensis circa hæc tempora cesserunt in jus Eugubinorum, Calliensium & Nucerinorum. Anno 1268. rursus nova dissidia excitata fuere inter Callienses & Eugubinos, sed pax convenit inter utramque civitatem, cedentibus Calliensibus jus omne, quod in castrum Montis-ficonis sibi esse putaverant. Quamquam potiori jure ad Avellanitas castrum illud pertinebat, a quibus illud recepere Eugubini cum castris Insulæ filiorum Manfredi, Licciæ, Campetri & pagis aliquot. Castrum quoque Alfiolum ex tertia parte communi Eugubinorum vendidere abbas & monachi sanctæ Mariæ de Alfiolo. Addatur & castrum Branchæ, quod pro tertia item parte communi Eugubinorum ad annum 1277. accessit cum jurisdictione & tertia etiam turris munitissimæ parte, quæ ibidem erat. Hæc novimus ex Sartio nostro [a] in episcopis Eugubinis. Hoc ipso anno Eugubinis confirmavit horum castrorum possessionem Clemens IV. ut confirmaverat ante biennium Urbanus IV. Rursus sequenti anno idem Clemens bulla sua Eugubinorum jus ratum habuit. Eugubinus episcopus his temporibus erat Jacobus, inter quem & Avellanitas nonnulla dissidia fuere, postremis præsertim sui episcopatus annis, & primo Albertini Avellanensis præfecti regiminis tempore.

[a] *Pag.* 156.

XXV. Exemptio concessa monasterio S. Severi in Classe.

PHILIPPUS archiepiscopus Ravennas Andreæ abbati monasterii sanctæ Mariæ de Castagnola Claræ-vallensis ordinis, cum consensu cardinalium & cantorum suæ ecclesiæ, remisit omne jus institutionis, fidelitatis, correctionis, visitationis, impositionis collectarum, provisionum, omniumque consuetudinum & servitiorum monasterii sancti Severi Classis, eo dumtaxat excepto, quod abbas institutus vel instituendus quotannis ad sanctam Ravennatem ecclesiam se conferret in sollemnitatibus sancti Apollinaris & sancti Vitalis, ut faciebant suffraganei provinciæ Ravennatis & ceteri abbates. Idque præstitit ob reverentiam sancti Severi confessoris Christi olim archipræsulis Ravennatis, revocando reservationes

& ex-

ANN. CHR. 1265.

& exceptiones, quas fecerat de prædictis juribus Oddoni abbati Claræ-vallis de Castagnola. Actum Ravennæ, præsentibus Benvenuto abbate sancti Johannis-evangelistæ de Ravenna, Bartholomæo archidiacono Tripolitano, Guidone quondam Alberici de Polenta aliisque *anno* M. CC. LXV. *die duodecimo intrante februario indictione* VIII. Benvenuti abbatis exstat lapidea sedes abbatialis in eadem sancti Johannis ecclesia cum epigraphe: *Anno* M. CC. LXVIII. *abbas Benvenutus F. F. hoc opus*.

Eadem die idem archiepiscopus Guidoni abbati ejusdem monasterii sancti Severi remisit albergarias, comestiones, dationes, omniaque usualia, omneque jus suum, pro eo quia dictus Guido abbas quamdam portionem terrarum & vinearum in territorio Cæsenate plebe sancti Thomæ in fundo Casameruli assignaverat mensæ archiepiscopali Ravennæ, approbante Andrea abbate Clara-vallense. Hæc omnia leguntur in tabulario Classensi, in quo sequens etiam monumentum asservatur pro altero Classensi monasterio sancti Apollinaris, quoad electionem Benedicti abbatis Pisaurensis assumpti ad regimen Classensis cœnobii in locum Guillielmi.

XXVI. Electio abbatis S. Apollinaris in Classe.

IN *nomine Domini. Anno a nativitate ejus millesimo ducentesimo sexagesimo quinto, die tertio exeunte aprili indictione octava apud monasterium sancti Apollinaris in Classe. Cum domnus Benedictus electus in abbatem monasterii Classis debeat intronizari, domni Gratia archidiaconus & Gerardus prepositus sancte ecclesie Ravennatis de mandato & voluntate expressa venerabilis patris domni Philippi sancte Ravennatis ecclesie archiepiscopi, ejus nomine & vice, sequentes & ducentes de capitulo dicti monasterii ipsum domnum Benedictum electum in abbatem monasterii Classensis ad ponendum in sedem, una cum domno Aymerico Populiense episcopo, & domno Romoaldo abbate monasterii de Urano vicariis prioris Camaldulensis, usque ad sedem, in qua ponendus erat abbas, dicti vicarii apposuerunt manum abbati ponendo ipsum in sedem cum predicto archidiacono & preposito, seu canonicis & cantore, & relicto loco vacuo juxta ipsum abbatem, ut moris est, ibidem dicti archidiaconus & prepositus steterunt & sederunt, donec cantatum fuit Te Deum laudamus, te Dominum confitemur &c. & hoc factum est secundum instrumentum factum quondam manu Speni notarii ecclesie Ravennatis.*

Item cum redierunt ad capitulum, dictus domnus Benedictus abbas Classensis juravit ad sancta Dei evangelia dictis dominis archidiacono & preposito recipientibus pro dicto dompno archiepiscopo, & dominis episcopo & abbate de Urano predictis pro predicto priore Camaldulense recipientibus non vendere, nec distraere aut donare terras possessiones vel bona immobilia ipsius monasterii, vel aliquo modo dominium ipsarum rerum in aliquo vel aliquis alienare, sine licentia dictorum domini archiepiscopi, vel chori, quando sedes archiepiscopalis vacaret, & prioris Camaldulensis, vel ejus vicarii, & hoc secundum arbitrium scriptum manu Artusii notarii ecclesie Ravennatis. Testes interfueruut presentes ad omnia predicta rogati, dominus Aymericus canonicus Ravennas, dominus Giraldus judex, & Petrus Rustizelli de Cesena, dominus Luitius de Rovere, Peppus de Nigro, Guillielmus siniscalcus domini episcopi Populiensis, Curcurellus & alii multi.

Ego Artusinus filius quondam domini Cambii imperiali auctoritate sancte Ravennatis ecclesie & Ravenne notarius supradictis presens fui, ut superius legitur, rogatus scripsi & publicavi.

Die scilicet duodecima aprilis, ut habetur in tabulario Fontis-boni, monachi & fratres sancti Apollinaris in locum Guillielmi abbatis elegerunt unanimiter in abbatem Benedictum abbatem Pisaurensem, & sequenti

ti die perlatæ fuerunt literæ Bartolomæi prioris Camaldulensis, qui vicem suam delegabat Aymerico episcopo Popiliensi & Romualdo abbati Uranensi, coram quibus proinde vicariis Benedictus electioni suæ tamquam illegitime peractæ sine scientia & voluntate prioris Camaldulensis renuntiavit. Sed ordinatis iterum suffragiis monachorum a prædictis vicariis, electus fuit denuo sollemniter & juridice idem Benedictus, qui die sequenti a Gratia archidiacono & a Gerardo præposito ecclesiæ Ravennatis in sedem missus fuit.

ANN. CHR. 1265.

XXVII. Historia plurium monasteriorum.

HOC *anno* M.CC.LXV. *die nona aprilis indictione* IX. approbata fuit translatio eremi de Vivo ad monasterium sanctæ Mustiolæ Senensis urbis a Ptolomæo principe & potestate ejusdem civitatis in palatio Ricoveri Bonaguidi; & Thomas Senensis episcopus, cum consensu Laurentii archidiaconi & Martini archipresbyteri & Cavalcantis plebani Luciniani, & Ricoveri Scaclini, & Johannis Rinardi plebani sancti Innocentii, & Petri canonici dimisit Venturæ priori ejusdem monasterii sanctæ Mustiolæ portionem testamentorum & spoliorum sibi competentem. Actum Senis per Zenonem de Burgo-sancti-sepulcri notarium, ut legitur in tabulario monasterii Rosæ Senarum. [a] Concesserat idem episcopus anno 1259. quartam partem testamentorum & oblationum pro annuo censu libræ unius ceræ sibi & successoribus suis a monasterio persolvendo. Actum apud sanctum. Vigilium Corrigenda est in superiori approbatione indictio, quæ hoc anno erat VIII.

Monachi sancti Savini Pisanæ diœcesis elegerant sibi in abbatem Savinum, qui eousque præfuerat monasterio sancti Michaelis in Burgo ejusdem urbis; sed reprobata & irrita declarata fuit ejus electio utpote facta in loco interdicto; quare Clemens IV. auctoritate sua interposita, ac electione sanata, eumdem præfecit dicto monasterio, datis literis *duodecimo kalendas octobris pontificatus* sui *anno primo*, quæ extant in regesto Vaticano sub numero 144. anni primi [b]. Vacante itaque monasterio sancti Michaelis per hujusmodi translationem, Bartholomæus prior Camaldulensis [c] capitulo ejusdem monasterii legendas exhibuit literas Octaviani cardinalis sanctæ Mariæ in Via-lata, & congregationis protectoris, quibus dicto capitulo ex oraculo papæ mandabatur electio abbatis cum consensu prioris Camaldulensis, itaut electus post confirmationem juraret eidem priori nomine ecclesiæ Romanæ recipienti fidelitatem, & quod Manfredo & nuntiis ejus non præstabit in aliquo auxilium vel favorem; alias irritum foret, quidquid contigerit attentari. Proponente igitur & rogante dicto priore, ut eligerent & reciperent in præsulem suum priorem Anglariensem, penitus renuerunt, neque recipere voluerunt. Actum Pisis, præsente Angelo priore sancti Salvatoris de Florentia. Demum electus fuit Guido II. hujus nominis. Contra Manfredum regem ecclesiæ hostem vocatus fuerat hoc anno in Italiam Carolus comes Andegavensis, a cujus exercitu etiam anno sequenti mense februario vita orbatus fuit ipse Manfredus.

Compagnus abbas sancti Stephani de Cintoria electus est abbas sancti Salvatoris de Cantiniano, assensum suum præbentibus Donato & Lamberto fratribus filiis Gualandi de Urno patronis ejusdem monasterii [d] die XXX. martii. Suffecta quoque fuit in locum defunctæ Imiliæ abbatissæ sanctæ Christinæ de Bononia [e] Raimbarchina seu Remborgina.

Paulus Troncia in suis Memoriis Pisanis [f] nominat ad hunc annum Rubertum Minucci monachum sanctorum Justi & Clementis Volaterrarum tamquam compromissarium inter communitates Volaterranam & Pisanam. Is post multos congressus habitos in ecclesia sancti Frigdiani Pisarum cum Reinerio Banchini Banca capellano sanctæ Margaritæ nuntioque Pisanæ urbis,

a *Numm.* 55. 65. 203.

b *Tom.* III.

c §. *Electio* 108. *A.* 3. 99.

d *Ibid.* 100. *A.* 3. 78.

e *Ibid.* 103. *A.* 3. 83.

f *Pag.* 221.

ANN. CHR. 1265.

urbis, pacem firmavit inter utramque civitatem, & capitula condidit pro perpetua concordia. Mentionem Ruberti facit idem Troncia etiam ad annum 1275. [a] quo iterum eadem pacta renovata fuere inter utramque urbem.

a Pag. 231.

Johannes abbas Vangaticiensis adstitit hoc anno investituræ factæ a Florio episcopo Adriense Obizoni marchioni Estensi & Anconitano, qui Azzoni successerat; quam possessionis paginam affert in Paludibus Adrianis comes Silvestrius [b].

b Pag. 166.

Artuicus decanus Justinopolitanus ceterique canonici assentiente Conrado eorum episcopo, [c] confirmarunt hoc *anno indictione* VIII. *die quarto exeunte octobri* monasterio sancti Michaelis de Muriano jus decimarum in tota urbe & confinio Justinopolitanæ urbis, quod eidem cœnobio prædonaverat anno 1247. idem episcopus Conradus. Guido prior erat ejus monasterii anno 1260. ex pagina possessionis terrarum ipso anno in eodem Justinopolitano territorio [d].

c Capf. 68. S. Michaelis.

d Capf. 13. n. 36.

Præcepit fidelibus de Soci congregatis in palatio ejusdem castri Bartholomæus prior Camaldulensis, ne quis venderet, emeret, alienaret terras, quas habebat ab eremo, sub pœna fundi perdendi [e].

e §. Bannum 4. A. 1. 18.

Pridie kalendas septembris in necrologio Galeatensi adnotatur: *Obiit dompnus Guido monachus atque abbas* M.CC.LXV. Post Guidonem reperitur abbas Galeatensis Ubertus, qui anno 1270. [f] interfuit electioni archiepiscopi Ravennatis; in alia quoque pagina tabularii archiepiscopalis Ravennatis appellatur abbas Galliatensis ad annum 1275. Anno 1279. [g] præsens fuit synodo Imolensi, & facultatem dedit archiepiscopo Ravennati excommunicandi occupatores bonorum ecclesiarum provinciæ Romandiolæ; erat enim tum simul episcopus Feretranus, & abbatiæ Galeatensis administrator. Anno 1296. [h] prior & vicarius ipsius in abbatia nominatur Benedictus. Unus fuit ex electoribus Raynaldi in archiepiscopum Ravennatem anno 1303 [i]. Abbatiam dimisit circa annum 1308. Vivebat anno 1311. immo juxta Ughellium defunctus est anno 1318. Hæc nobis constant ex paginis ejusdem archiepiscopalis chartophylacii.

f Capf. Q. 9314.

g Capf. N. 6445.

h F. 2312.

i N. 6715.

Johannem monachum Avellanensem creatum episcopum Fanensem anno 1250. ab Innocentio IV. scribit Jacobillius [k] obiisse hoc anno die nona octobris. In necrologio Avellanensi sub ea die legitur: *Obiit domnus Johannes de Fano episcopus monachus nostræ congregationis.* Inter episcopos Fanenses nullus per hæc tempora Johannes; Adjutum & Arduinum ab eo anno memorant Ughellius & Lucentius, quibus hoc anno suffectus fuerit Monaldus. Facile Johannes Avellanensis monachus ex urbe Fano oriundus alteri præfuit ecclesiæ, vel si Fanensi, non ab anno 1250. ut vult Jacobillius, sed post Adjutum & Arduinum, quorum monumenta supersunt annis intermediis, præfuit.

k T. III. pag. 352.

ANN. CHR. 1266.

XXVIII.

Consecratio sollemnis ecclesiæ S. Mariæ de Camaldulo Foroliviensi.

CONSECRATA fuit hoc anno ecclesia sanctæ Mariæ Camalduli de Foro-livio a Richelmo episcopo Liviensi, ut ex sequenti pagina tabularii monasterii sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia addiscimus.

In nomine Domini nostri Jesu Christi. Anno ab ejusdem nativitate M. CC. LXVI. *tempore domini Clementis papæ* IV. *indictione* IX. *die dominico septimo intrante martii apud ecclesiam sanctæ Mariæ de Camaldolis de Forlivio, præsentibus ibi ven. patre domno Aymerico Dei gratia episcopo Popiliensi, dompno Benedicto ven. abbate monasterii sancti Apollinaris in Classe, domno Romualdo ven. abbate monasterii sanctæ Mariæ de Urano,*

domno

domno Martino sacrista heremi Camaldulensis, domno Stephano heremita ordinis Camaldulensis, domno Romualdo heremita dicti ordinis, domno Ugolino heremita dicti ordinis, domno Paulo abbate sancti Hippolyti de Faventia, domno Jacobo abbate sancti Mercurialis de Forlivio, domno Benvenuto abbate monasterii sanctæ Mariæ de Flumana, domno Benedicto priore ecclesiæ de Ferazano, & domno Angelo priore Heremi-novæ, & domno Christophoro abbate sancti Theonesti, domino Marchesio quondam Dominici de contracta sancti Guillielmi, & Demuldeo Persebruni de contrata Turris Florentinæ, domino Albertino quondam domini Sibaldi de contrata sancti Guillielmi, & domino Saxono quondam domini Scysoncini de contrata sancti Petri, domino Glazesio comite de Castrocario &c. *& aliis multis. Ven. pater dominus Richelmus episcopus Liviensis ad honorem Dei & beatæ Mariæ virginis, beati Benedicti & beati Romualdi confessorum consecravit ecclesiam sanctæ Mariæ de Camaldolis ordinis Camaldulensis, & altare majus, quorum reliquiæ & aliorum Sanctorum multorum in dicto altari majori requiescunt, & ad honorem beatæ Agathæ, sancti Mathiæ apostoli & sanctæ Catharinæ virginis, altare, quod est ad chorum ex latere claustri similiter consecravit, quorum reliquiæ scilicet beatæ Agathæ virginis, sanctæ Catharinæ virginis, sancti Georgii, sancti Christophori, sancti Timothei, sancti Proculi, sanctorum Nerei & Achillei, de tunica sancti Petri martyris, sancti Lucæ evangelistæ, sancti Arculani, sancti Francisci, sancti Bedæ presbyteri, sancti Antonini, de capillis sanctæ Claræ & aliorum multorum Sanctorum in dicto altari requiescunt. Et ibidem dictus dominus episcopus Liviensis, ubi magna multitudo clericorum, virorum & mulierum erat congregata, omnibus in quarta Dominica quadragesimæ adnuatim confluentibus ad ecclesiam eamdem, & per octo dies, tam auctoritate ven. patris domini Philippi archiepiscopi sanctæ ecclesiæ Ravennæ, quam dominorum Faventini, Popiliensis, Ariminensis episcoporum, & domini electi Cæsenæ, atque sua novem annorum indulgentiam suorum peccatorum relaxavit, tribuit atque dedit. Hanc denique consecrationem tam ecclesiæ, quam altarium domnus Jacobus de Aspinis prior ecclesiæ supradictæ non sine magnis expensis fecit. Ad hujus autem rei majorem evidentiam dictus dominus episcopus fecit hoc instrumentum, & jussit sui sigilli munimine roborari.*

Ego Ivanus Casotti de contrata Turris Florentinæ imperiali auctoritate Liviensis & notarius dicti domini episcopi prædictæ consecrationi & omnibus prædictis interfui, & ut superius legitur, mandato ejusdem domini episcopi scripsi & publicavi.

Ann. Chr. 1266.

Electus Cæsenas, qui indulgentiam concessit in dedicatione Foro-liviensis ecclesiæ præfatæ, videretur fuisse Franciscus ordinis Prædicatorum, qui sederit post Michaelem, & ante Honerardum, cujus successio ponitur ad annum 1270. Verum cum apud Ughellium [a] Michael Pius libro de Viris illustribus ejusdem ordinis, & auctor chronologiæ, quem laudat, statuant Francisci sedem ad annum 1263. & nulla, ut animadvertit idem Ughellius, ipsius Francisci mentio habeatur in regestis Vaticanis, videtur potius antevertenda electio Honerardi, qui circa hunc annum electus fuerit episcopus Cæsenas, cuique proinde sit referenda prædicta indulgentiæ concessio. Michaelis enim prædecessoris monumenta habentur sub annis 1258. & 1259. & quidem ut episcopi confirmati & consecrationis gratia signati, & propterea de ipso nequit dici, quod hoc anno fuerit electus. Faventinus episcopus erat Jacobus, Ariminensis autem Ambrosius ex eodem Prædicatorum ordine, Popiliensis Aymericus noster.

[a] T. II. pag. 452.

ANN. CHR. 1266.

ster. Foro-liviensis ab Ughellio appellatur Richelinus, qui in pagina nostra dicitur Richelmus.

XXIX. Reconciliata ecclesia S. Sepulcri de Burgo. Res S. Severi in Classe cum episcopo Castellano.

RECONCILIATUM fuit hoc anno monasterium seu ecclesia sancti Ægidii & sancti Sepulcri de Burgo a Nicolao episcopo Castellanæ civitatis, ut legimus in archivo [a] ejusdem episcopatus his verbis:

„ In Dei nomine amen. Anno Dominicæ incarnationis M. CC. LXVI. „ die dominica XV. exeunte mensis octubris, præsentibus fratre Petro „ capellano & camerario domini episcopi, domino Petro archidiacono „ Castellano, domino Guidone de Villiorbana, & domino Guidone do„ mini Jacobi canonicis Castellanis, domino Thedaldo Signorelli & aliis „ pluribus testibus vocatis. Omnibus hanc paginam inspecturis pateat „ evidenter, quod nos frater Nicolaus episcopus Castellanus reconcilia„ vimus monasterium seu abbatiam sancti Ægidii & sancti Sepulcri de „ Burgo Castellanæ diœcesis cum aqua benedicta & cinere, dicendo quas„ dam orationes, prout jura volunt, & Missam solemnem in abba„ tia præfata, & populo ibidem congregato annuntiavimus verbum „ Dei *&c.*

„ Et ego ser Petrus de Canusio notarius episcopalis *&c.* "

[a] Lib. III. p. 36.

Sequentem etiam notitiam ad monasterium sancti Severi de Classe Ravennæ spectantem reperimus in eodem Castellano episcopali tabulario, favente in primis erudito viro Dominico Pactio.

„ In Dei nomine. Anno Dominice incarnationis M. CC. LXVI. indi„ ctione VIIII. duodecimo exeunte mense aprilis. Pro monasterio sancti „ Severi de Ravenna frater Oddo sindicus ejus & monachus tradidit fra„ tri Nicolao episcopo Castellano omnes terras juxta castrum & eccle„ siam de Curio cum jure patronatus, quod dictum monasterium habe„ re videtur in ecclesia sanctæ Mariæ de Curio, in ecclesia sancti Lau„ rentii de Valle-lovara, in ecclesia sanctæ Mariæ de Falcino, & in ec„ clesia sanctæ Mariæ de Else cum omnibus rebus ad dictas ecclesias spe„ ctantibus, pro pretio centum librarum bonorum denariorum Raven„ natum *&c.*

„ Acta sunt hæc in balchione domus episcopatus, præsentibus fratre „ Petro capellano dicti domini episcopi, domino Ugolino Philippi judice „ & vicario dicti domini episcopi &c.

„ Petrus de Canusio notarius &c. "

Ex his duobus monumentis confirmatur Nicolaum non anno dumtaxat 1270. fuisse episcopum Tiphernatem seu Castellanum, sed anno 1265. successisse Petro, ut innuitur etiam in correctionibus factis ad Italiam Ughellii in episcopis Tiphernatibus.

XXX. Composita controversia inter monasterium S. Severi & comune Foro-livii.

SUBORTA lite inter prædictum sancti Severi monasterium, & inter commune Foro-livii coram superius dicto Richelmo Liviense episcopo, & Jacobo abbate sancti Mercurialis, qui electi fuerant arbitri ab utraque parte, eo quod Ardizonus vel Azonus olim potestas Foro-livii, & predictum commune cum armis & vexillis insultum fecerant contra villam Sclovæ plebatus Quinti, quæ spectabat ad præfatum monasterium, & insuper abbatem ejusque sindicos & vassallos vi ceperant, ac detinuerant in vinculis; quæ injuria computabatur damnum attulisse monasterio mille librarum Ravennatum, præter alia detrimenta, quæ idem cœnobium senserat, tum ratione mulctæ pecuniæ indictæ iisdem sindicis & vassallis, tum ratione inhumanarum exactionum impositarum iis Sclovæ hominibus, qui quartum-decimum ætatis annum superabant, tum demum ratione privationis aliquot terrarum, quæ juris erant dicti monasterii, alia

vero

vero ex parte commune Foro-livii referebat plures sibi injurias allatas fuisse tempore ejusdem Azonis potestatis ad summam mille marcarum argenti spatio decem annorum tum armis, tum conspiratione hominum ejusdem cœnobii, qui etiam Foro-liviense commune traxerant ad causam dicendam coram episcopo Sarsinate, & coram Dalfinate generali curiæ auditore, qui judices fuerant delegati super his ab apostolica sede. Hujusmodi propterea querelis utrinque expositis & probatis, prædicti arbitri rem ita composuerunt, ut utraque pars damna reficeret, & vicissim una alteri quamdam pecuniæ summam numeraret, & ut abbas ac monasterium sancti Severi civitate urbis Foro-liviensis donarentur, atque ea compositio adnotaretur in publico libro Statutorum Foro-livii. Lata fuit hæc sententia *tempore Clementis pape* IV. *indictione nona die primo intrante mense junio*; quam integram ex tabulario Classensi sancti Apollinaris edimus in Appendice.

ANN. CHR. 1266.

XXXI. Vendita plura bona monasteriis S. Michaelis de Lemmo in Histria.

DIE *duodecimo exeunte septembri*, præsente Bregogna abbate sancti Michaelis de Subterra aliisque Matthæus abbas sanctæ Petronillæ de Duobus-castellis, assentiente Ottone Parentino Episcopo, in cujus territorio erant dicta monasteria, dedit & vendidit Semperbono abbati sancti Petri de Silva, ejusque monasterio medietatem totius territorii sancti Michaelis de Lemmo, quæ medietas erat versus castellum Ursariæ, ea apposita conditione, ut abbas de Silva nomine census anniculum suem episcopo Parentino quotannis tribueret, & si dictus abbas in eo territorio ædificare voluerit aliquam ecclesiam, spiritualia pertinerent ad episcopum Parentinum, ad quem etiam spectare deberent ordinatio clericorum, & consecratio ecclesiarum, abbas autem jus haberet constituendi ibidem rectorem. Dedit insuper Matthæus abbas sanctæ Petronillæ Bregognæ abbati de Subterra potestatem ponendi Semperbonum abbatem de Silva in possessionem ejusdem territorii Lemmi, solvente Semperbono pretium tercentarum librarum denariorum Venetorum parvorum. Anne medietas territorii sancti Michaelis de Lemmo vendita fuit prius abbati sanctæ Petronillæ, & abbas sanctæ Petronillæ, cujus juris ea esse dicitur, ipsam vendidit abbati de Silva? Ignota est per hæc tempora historia monasterii nostri sancti Michaelis, quod etiam initiis seculi sequentis ad tempus datum fuit ordini militiæ Templi. Ratam habuit venditionem hujusmodi Gregorius patriarcha Aquilejensis & Histriæ ac Carniolæ marchio, datis literis apud Civitatem XII. *exeunte novembri anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo sexto indictione nona*. Hæc documenta exscripsimus ex libro signato A. tabularii sancti Mathiæ de Muriano.

XXXII. Locus S. Gervasii in diœcesi Bellunensi erectus in sanctimonialium monasterium.

PRIMUM sub hoc anno habetur notitia mutationis loci sanctorum Gervasii & Protasii diœcesis Bellunensis ex virorum domicilio in sanctimonialium monasterium. Post Salomonem loci priorem anno 1233. Johannem priorem ad annum 1245. ac Julianum priorem sub anno 1253. nomen legitur Benedictæ ministræ prædicti monasterii, quæ hoc anno *die undecima intrante majo* una cum suis monialibus congregatis coram Adalgerio episcopo Bellunense & Feltrense permutationis libellum confecit. *Anno* pariter M.CC.LXIX. *indictione* XII. *penultimo exeunte septembri*, ad petitionem ejusdem Benedictæ, exemit idem episcopus locum sancti Gervasii ab onere custodiæ castri de Zumellis. Reperitur tamen ante triennium ad *annum* M.CC.LXIII. *indictione* VI. *quinto intrante septembri* donatio facta domnæ Comitissæ monachæ devotæ in loco beatorum Gervasii & Protasii de Belluno, & insuper facta conversis viris, & conversis mulieribus ejusdem loci; quæ demostrant locum olim pro solis viris destinatum, communem etiam factum mulieribus circa hæc tempora. Eadem Benedicta nomina-

Ann. Chr. 1266.

tur quoque ad annum 1272. in alia permutationis pagina ſcripta coram prædicto Adalgerio epiſcopo; anno 1273. legitur Manfredinus monachus ſancti Gervaſii emens bona pro fratribus & ſororibus omnibus domus & eccleſiæ ſancti Gervaſii. Eodem modo fit mentio fratrum & ſororum ſancti Gervaſii in ſententia Odolrici decani Bellunenſis delegati ejuſdem epiſcopi ad annum 1277. Ita etiam ſub anno 1281. nominantur Manfredinus converſus, Michael & fratres domus ſancti Gervaſii, & Franciſca abbatiſſa dicti loci cum decem ſororibus, quæ venditionis libellum ſcribunt; eadem abbatiſſa legitur quoque ad annum 1288. ut propterea affirmare poſſimus monaſterium ſancti Gervaſii fuiſſe unum ex duplicibus, in quo & monachi, & moniales degerent. Quando commiſſæ fuerint ſanctimoniales ſancti Gervaſii directioni & regimini abbatis Sanæ-vallis de Fullina, ſub quo ad hodiernam diem perdurant, videbimus ſuo loco. Interea hic loci vetus ſigillum ſubjicimus abbatiſſæ hujus monaſterii, quæ pallio potius, & non cuculla ſuperinduitur, licet cuculla veſtis communior & potior fuerit tum monachorum, tum ſanctimonialium ordinis ſancti Benedicti, & potiſſimum Ciſtercienſium, quorum inſtituta a ſuis primordiis viguiſſe in monaſterio ſanctorum Gervaſii & Protaſii de Belluno novimus.

XXXIII. Per mortem Bartholomęi electus Angelus prior generalis Camald. Varia ejus acta.

Obierat ſub finem anni elapſi Bartholomæus prior generalis Camaldulenſis; ad diem XVIII. kalendas januarii refert ipſius deceſſum necrologium Vangaticienſe. Congregati itaque eremitæ, abbates & priores, ad quos ſpectabat, in monaſterio ſanctæ Mariæ de Vangaticia poſtularunt, & elegerunt die ſeptima januarii hujus anni [a] in generalem præſidem Angelum, qui prioris titulo regebat monaſterium ſancti Salvatoris de Florentia; manu Joannis de Altadura notarii. Is ad eam dignitatem evectus, ſcrutatis votis monachorum ſui cœnobii ob electionem ſuam vacantis ſuffecit Henricum abbatem ſancti Stephani de Cintoria die decima-tertia februarii anni M.CC.LXV. [b] qui intelligendus eſt *ab Incarnatione* ſtylo Florentino. Sed Angeli acta ex variis tabulariis & potiſſimum ex illo Fontis-boni proſequamur. „ Quinto nonas martii manu presbyteri Jacobi re„ ctoris eccleſiæ ſancti Bartholomæi de Ponte Piſarum inter ipſum An„ gelum priorem, & inter Savinum abbatem monaſterii ſancti Savini Pi„ ſarum ſtatuta fuit conventio quædam circa juriſdictionem prioris Ca„ maldulenſis in dictum monaſterium. Actum apud Calcim in canonica „ ſancti Auguſtini in camera, in qua inhabitat archiepiſcopus Nicoſienſis, „ præſentibus dicto archiepiſcopo, qui erant Ugo, plebano de Caprona, „ Guidone abbate ſancti Michaelis, Bartholo ſancti Zenonis, Compagno „ de Cantiniano abbatibus & Bene priore ſancti Frigdiani. Die vigeſima„ tertia aprilis [c] caſſata electione Gerardi nulliter electi, ſubſtituit in prio„ rem ſancti Michaelis de Muriano Martinum ſacriſtam eremi Camaldu„ lenſis. Die octava maji [d] accedens ad plebem Micciani receptus fuit „ a Mercato plebano dictæ plebis tamquam dominus & patronus cum pro-

a §. *Electio.* 105. *A.* 3. 88.

b *Ibid. A.* 3. 89.

c §. *Electio* 106. *A.* 3. 95.

d §. *Bannum* 5. *A.* 3. 95. & *Obedientia* 10. *A.* 3. 76.

„ ceſſio-

„ cessione, cruce, thuribulo, aqua lustrali, aliisque reverentiis & procurationi-
„ bus opportunis. Eadem die hominibus Castillionis Fatalbecci congregatis
„ in eadem plebe Micciani præcepit, ut sibi jurarent fidelitatem, quemad-
„ modum juraverant Massario priori; renuentes pœna centum librarum
„ mulctavit exigendarum per Baldum de Monte-acuto, qui nomine eremi
„ jurisdictionem obtinebat in dictum castrum. Vigesima-nona maji [a]
„ a Braimano abbate sancti Sepulcri recepit obedientiam, locans se in ejus
„ sede. Septima junii receptus fuit a Guidone priore sancti Savini de
„ Chio, & a Johanne priore sancti Andreæ de Puteo. Die undecima a
„ Bono priore sancti Nicolai de Curte-luponis. Vigesima julii cum Tar-
„ latus de Petra-mala capitaneus populi & communis Arretii decrevisset,
„ ut homines plebis Micciani & Castillionis de Fatalbecco cum eorum
„ curiis fidelitatem exhiberent eidem priori Camaldulensi, & ejus vice
„ Nicolao vicecomiti eremi, quadraginta homines congregati una cum
„ eodem capitaneo fidelitatem jurarunt eidem Nicolao. Actum in palatio
„ Albergotti, in quo capitaneus populi morabatur."

ANN. CHR. 1266.

a §. Obedientia 11. 12. & seqq.

„ Die octava octobris [b] cum vicarius episcopi Senensis obsisteret eidem
„ generali præsidi Angelo, ne accederet ad monasterium sanctæ Mustiolæ
„ de Arcu in præjudicium episcopatus, reposuit idem Angelus, quod tam-
„ quam prior Camaldulensis tenebatur ad correctionem & reformationem
„ ejus monasterii, quod erat sui ordinis. Quare consistens in monaste-
„ rio sancti Vigilii urbis Senensis per literas diem dixit Venturæ priori olim
„ de Vivo, tunc vero post translationem monasterii de Vivo ad urbem
„ Senensem residenti apud sanctam Mustiolam, ut se purgaret de crimi-
„ nibus illi impactis dilapidationis bonorum, distractionis ultra bis mille
„ libras, excommunicationis contemptæ, aliorumque excessuum. Post va-
„ rios concessos terminos multumque examinis die vigesima ejusdem men-
„ sis sententiam protulit Angelus, & præterita judicia confirmavit depo-
„ sitionis, quæ tulerant Martinus & Jacobus priores Camaldulenses, ipsumque
„ omni monasterii administratione privavit; manu Bruni notarii. Com-
„ promittentibus postea in ipsum monachis Vivensibus elegit die tertia
„ januarii anni sequentis in priorem Vivi Johannem de Pisis, qui erat
„ Anglariensis prior, ipsique facultatem fecit agendi contra depositum Ven-
„ turam, qui schisma fovens, neque repetitis sententiis perterrefactus ad
„ multum temporis adhuc se gessit pro priore Vivensi.

b §. Electio 12. A. 44. usq. 51.

„ Die decima-tertia novembris [c] visitavit monasterium Silvæ-munda-
„ num; trigesima Petrum abbatem ejusque monasterium de Rota; un-
„ decima decembris abbatissam & moniales sancti Georgii de Apibus. An-
„ no sequenti die secunda januarii præcepit hominibus castri Soci, ut ad-
„ librarent ac æstimarent bona ejusdem castri, ac dividerent per gradus.
„ Undecima ejus mensis receptus fuit ab abbate sancti Petri de Cerreto;
„ die tertia maji comitatus pluribus nobilibus civibus Faventinis tamquam pa-
„ tronus & generalis admissus fuit in monasterium sancti Hippolyti de Fa-
„ ventia; sexta martii in cœnobium sanctæ Mariæ Camalduli Foro-li-
„ viensis, & sanctæ Christinæ apud eamdem urbem ab abbatissa & san-
„ ctimonialibus, præsentibus quamplurimis nobilibus Foro-liviensibus. Ac-
„ cessit etiam ad eremum sancti Salvatoris de Vico prope eam urbem;
„ inde ad monasterium sancti Maglorii di Faventia, ubi frater Lauren-
„ tius prior loci obedientiam spopondit. Nona martii visitavit eremum
„ Montalis de Salute; decima-sexta die exceptus fuit ab abbate de Ura-
„ no stipatus multis nobilibus castri Brittonorii. Prima die aprilis invisit
„ monasterium sanctæ Crucis de Subolis Imolensis diœcesis; die secunda
„ rece-

c §. Obedientia 14. & seq.

ANN. CHR. 1266.

„ receptus est ab abbatissa sanctæ Mariæ de Bethleem prope Bononiam; „ die quarta ab altera sanctæ Christinæ de Bononia. Die decima-nona pro- „ cessit ad monasterium Vangaticiense, & die quarta ejusdem mensis exe- „ untis ad asceterium sanctæ Christinæ de Tarvisio. Die tertia junii in- „ firmitate præpeditus visitatores destinavit ad monasterium sancti Ma- „ thiæ de Muriano, & die sexta per seipsum visitavit monasterium sancti „ Michaelis de Muriano. Decima nona ejusdem mensis progressus est ad „ monasterium sancti Martini de Prata in Foro-julio diœcesis Concordien- „ sis. Mense julio die decima-tertia visitationis officium gessit ad monaste- „ rium sancti Apollinaris in Classe, & die sequenti ad alterum sancti „ Paterniani de Ferracciano, ubi etiam obedientiam excepit abbatis Insu- „ lani. Quarta augusti iterum visitavit monasterium Burgi-sancti-Sepul- „ cri & Braimanum abbatem, & mense novembri monasterium Silvæ- „ mundanum. Secunda decembris receptus honorifice fuit ad cœnobium „ Deciani ab abbate noviter electo, die decima-octava decembris ab al- „ tero abbate Montis-muri. Septima januarii anni 1268. accessit ad mo- „ nasterium sancti Justi de Volaterris, Michaele abbate obedientiam præ- „ stante. Die nona eamdem obedientiam exhibuere prior de Mucchio, & „ Juncta abbas sanctæ Mariæ de Adelmo, qui etiam attenta sua infirmi- „ tate abbatiæ nuntium remisit. Die undecima invisit Peregrinum abba- „ tem sancti Petri de Cerreto, & die sexta februarii Restaurum abbatem sancti „ Petri de Puteolis; die nona Matthæum abbatem sancti Stephani de „ Cintoria; die decima-tertia Compagnum abbatem Cantiniani, & die „ secunda martii Guidonem abbatem sancti Michaelis de Burgo Pisarum; „ die autem quarta Bartholum abbatem sancti Zenonis, & die nona mo- „ nasterium sancti Frigdiani ejusdem urbis. " Hæc eduximus ex actis vi- sitationum ipsius Angeli prioris existentibus in tabulario Fontis-boni §. *Visitatio*, *Obedientiæ & Fidelitates*. Inter electiones ab ipso per bie- nium factas nominatur provisio monasterii sanctæ Mariæ de Peretulo, sancti Matthæi de Aqua-perelis, sanctæ Luciæ de Ancona, sancti Mi- chaelis de Quadrigaria, sanctæ Trinitatis de Perusio, sancti Eustasii de Imola, cellæ Imolensis de Pogiolo, sancti Benedicti de Fileto, sanctæ Helenæ de Æsino, & Eremi novæ, hospitalis de Rovereto, Camalduli Flo- rentini, sancti Petri de Planetulo, sanctæ Margaritæ de Tosina, san- ctæ Mariæ de Monte-oliveto monialium, Camalduli Veronensis & alio- rum. §. *Electio*. Legitur etiam in §. *Statuta* ipsum Angelum priorem statuta castri Soci condidisse, & observanda ea hominibus dicti loci demandasse.

[a] *Amissæ* 520. *A*. 104.

Die XIX. augusti hujus anni habetur in [a] excerptis Baroncinii Ange- lum priorem Camaldulensem, Bonum abbatem sancti Januarii Campi- leonis, & Tarlatum olim Tarlati de Petra-mala ac Gabrielem filium Guidonis Alberti, & Guidonem olim Nerboti pro se & pro clerico Ranucino, & Martio Servo-Dei, pro concordia litis divisisse inter se unanimiter molendinum situm ad flumen Arni, loco dicto Saxus-folca- rius, & ejus Beregnum, & omnia jura & expensas factas cum proven- tibus ad dictum molendinum pertinentibus. "

XXXIV. Obitus Ubaldi episcopi Cerviensis.

MORTEM oppetiisse hoc anno Ubaldum ex monacho Avellanensi factum episcopum Cerviensem anno 1256. scribit Jacobillius, assignans ejus obitum ad diem XXV. martii. In necrologio Avellanensi ad eamdem diem, suppresso nomine cathedræ, habetur: *Obiit domnus Ubaldus epis- copus nostræ congregationis*. Ipsum a sacrificiis fuisse Alexandri. IV. Ro- mani pontificis asserit Ughellius, [b] qui epistolam laudat numero 384. fol.

[b] T. II. col. 473.

fol. 50. regesti Vaticani, *pontificatus anno tertio*, *quinto kalendas julii* datam ex Viterbio, qua Alexander capitulo Cerviensi commendat Ubaldum a se electum in episcopum. Alexandri pontificatus annus tertius mense junii spectat ad annum 1257.

ANN. CHR. 1266.

ANN. CHR. 1267.

XXXV. Pretiosa mors beati Antonii Peregrini oblati Porciliensis.

MORTALEM vitam, ut immortalem perciperent, reliquere hoc anno duo insignes ascetæ, Antonius cognomento Peregrinus, & Parisius, quorum ille Patavinam, hic Tarvisinam urbem vitæ suæ singularis & innocentis genere illustraverant. Primus, qui ad Deum evolavit, fuit Antonius. Is Patavii ex nobili Manzoniorum vel Manziorum familia natus, post plures susceptas flore juventutis suæ laboriosas peregrinationes, incognitus in patria substitit, vixitque summa morum integritate prope monasterium sanctæ Mariæ de Porcilia, Peregrini nomine donatus tum ratione anteriorum peregrinationum, tum ad discrimen celebrioris ejusdem nominis ordinis fratrum Minorum, qui Patavii in honore habetur. Antonii Peregrini obitus annum varie assignant scriptores. Breve chronicon rerum Patavinarum post alterum Rolandini chronicon editum, quod res amplectitur ab 1189. ad 1325. ejus mortem refert ad annum 1267. Ita etiam Scardeonius & Portenarius. Rolandinus autem, Guillielmus & Albricetus Cortusii ad annum 1266. Inscriptio extans in ecclesia, quæ nomine ipsius insignitur in urbe Patavina, quia ibidem sacrum ejus corpus requiescit, quæque fundata fuit seculo XVI. annum 1266. profert: *Hic jacet beatus Antonius Peregrinus Patavinus Manziorum familia natus, qui omnia loca sancta visitavit. Obiit anno Domini* M.CC.LXVI. *die* XXX. *januarii*. Sed anni diversitas facile conciliatur beneficio anni Veneti, qui primis mensibus anni 1267. erat adhuc 1266. Romanus vero & communis erat 1267. Licet vero obierit die XXX. januarii, ad diem tamen primam februarii frequentius in martyrologiis affertur ipsius elogium, quia ea die forte tumulatus fuit, vel coli solitus majori populorum concursu, donariis, aliisque privatæ & publicæ pietatis insignibus. Molanus ad diem trigesimam januarii ejus meminit, Scardeonius, qui superiorem inscriptionem edidit, mutat de suo penu in ea annum & diem, assignans obitum ad kalendas februarii anni 1267. Ferrarius quoque ad diem primam februarii ait: „ Patavii beati Antonii cognomento Peregrini ordinis Ca„ maldulensis. " Canisius errore Papiensem vel Paphiensem pro Patavino facit. Wion mutato nomine *Ausonium* appellat; sed in adnotationibus recte Antonii ordinis Camaldulensis nomen tribuit, ut etiam Menardus. Bollandus inquirit, quomodo, si Antonius ordinis Camaldulensis monachus erat, degeret in porticu sanctæ Mariæ, & non potius in propinquo Camaldulensium seu Porciliensium cœnobio. Sed Bollando satisfacimus, affirmando porticum sanctæ Mariæ fuisse porticum ejus ecclesiæ, cui a Porciliensibus tam monachis, quam sanctimonialibus extra urbem Patavinam promiscue inserviebatur. Qui Camaldulensem Antonium faciunt, per anticipationem sic appellant; non enim stricte loquendo Camaldulensis fuit, sed Porciliensis, immo nec monachus, sed oblatus ex ordine conversorum ejus monasterii, quod licet monachorum alborum, seculo dumtaxat sequenti Camaldulensibus reformandum fuit traditum, & demum postquam pluribus annis sui juris fuit, copulatum fuit circa finem seculi XV. cum monasterio nostro sancti Michaelis de Muriano, quod ad hanc diem destructo Porciliensi cœnobio jura & bona ipsius obtinet, monialibus cum medietate jurium, & bonorum translatis intra urbem. Quare non monasticam clericorum vestem assumpsit Antonius, sed tamquam hospes & incogni-

Ann. Chr. 1267.

cognitus se obtulit monasterio Porciliensi, in quo, ut vidimus ad annum 1219. præter monachos & sanctimoniales, multus degebat conversorum & conversarum, oblatorum & oblatarum numerus. Sed Antonii vitæ auctorem audiamus, sive prosequamur narrationem eorum, quæ a nobis exscripta fuere ad annum 1246.

Cum igitur servus Domini Antonius ad civitatem propriam post quinquennium remearet, lustratis pluribus locis cum summa devotione ad propria venit, & sui eum non receperunt, sed ut ignorantes aut penitus denegantes abjecerunt. Adhæsit famulus Domini in Padua monasterio sanctæ Mariæ de Porcilia; habebat enim in eodem sorores duas, quæ illum quasi alienum a stirpe propria penitus habuerunt. Placuit Domino sompnum quietis & pacis dare dilecto suo, & in magna paupertate patienter infirmanti dicere, ut amodo requiesceret a laboribus suis. Devote ergo devotus Dominica sacramenta requirens, & sincere suscipiens, mente sanus, corpore moribundus, exultans, expectans calicem illum, quem Dominus bibit, lætanter assumere. Affuit ei dies optatæ quietis, in quo Dominus animam servi sui vocavit pariter & assumpsit, jucunditatem & exultationem super eum benignissime thesaurizans. Tandem viri religiosi dicti cœnobii una cum fidelibus glebam corporis famuli Dei tradunt ecclesiasticæ sepulturæ juxta locum præfatum, quem servo suo Dominus præparavit, cui gloriam & laudem Jesu-christi ad famuli sui meritum ostendendum clare miracula clara crebrescunt.

Totus deinde est auctor in enarratione miraculorum, qui melius de posteritate fuisset promeritus, si majora de Antonii gestis, dum viveret, enuntiasset. Quod autem scribit in eo monasterio ipsum Antonium habuisse duas sorores, defunctum vero terræ humatum fuisse a viris religiosis dicti cœnobii, declarat aperte monasterium Porciliense fuisse unum ex iis, quæ appellabantur duplicia, in quo ex uno latere viri monachi, ex alio mulieres sanctimoniales residebant. Neque enim id intelligendum est de monasterio sancti Marci similiter de Porcilia, quod specialiter domicilium erat sacrarum virginum, licet etiam in eo viri conversi degerent, cum auctor conceptis verbis affirmet Antonium moratum fuisse apud monasterium sanctæ Mariæ de Porcilia, quod specialiter & primario erat monachorum, sive ædificatum primo pro monachis, & successu temporis commune factum etiam sanctimonialibus, ut a Jordano actum fuerat in monasterio sancti Benedicti ejusdem urbis.

In altera vita ejusdem beati Antonii, quæ similiter asservatur in tabulario monasterii Patavini homonymi, *repulsus*, dicitur, *a cunctis noster hic pauper ac peregrinus Antonius, patienter divertit in porticum ecclesiæ sanctæ Mariæ de Porcilia. Olitorum est locus extra civitatem mœniis proximus. Hic quoad vixit, mansit beatus Antonius, nec quid perdiu vixit, quippe defunctus est anno M. CC. LXVII. tertio kalendas februarias.* Postrema hæc vita ex prima excerpta seculo XV. confecta fuit, ut se prodit scriptor his verbis: *Præsens vita cum miraculis beati Antonii Peregrini scripta fuit sub regimine abbatiæ venerabilis domnæ dominæ sororis Margaritæ de Abbatia tunc abbatissæ monasterii ejusdem beati Antonii anno M. CCCC. XLVI. mensis aprilis.*

Quoad primum vitæ scriptorem, quem in nostris Annalibus integre produximus, observat Brunatius noster, ipsum eam vitam protulisse ante annum 1324. qui annus est, quo Bartholomæus Cheregarius notarius seriem instrumentorum compilavit, in quibus miracula beati viri describuntur ex chartis notarii Thealdi filii Fini, qui ea exscripserat ex antiquioribus

bus avi sui Thealdi de Soligo, ut colligitur ex sequenti adnotatione: *In nomine sanctæ & individuæ Trinitatis. Ad præsentium æternam rei certitudinem & memoriam futurorum, ad honorem omnipotentis Dei, ac beatæ & gloriosæ semperque virginis Dei genitricis Mariæ, & omnium Sanctorum & Sanctarum Dei, nec non beati Antonii Peregrini, qui per multas & varias turbines hujus seculi transiens vitam suam in sancta & honesta conversatione ducens migravit ad Dominum, & per virtutem summi Dei, & meritis & intercessionibus ipsius beati Antonii Peregrini miracula infrascripta fuerunt in transitu & migratione ipsius, quæ quilibet verus & bonus christianus ipsa veraciter ita facta poterit intueri; & facta fuerunt sub millesimo ducentesimo sexagesimo-septimo indictione decima, & scripta per manum Thealdi notarii de Soligo, & transcripta per me Thealdum notarium infrascriptum ex imbreviaturis prædicti Thealdi de Soligo avi mei, mihi concessis per majus consilium communis Paduæ. In nomine Christi. Anno ejusdem nativitatis millesimo ducentesimo sexagesimo-septimo indictione decima die mercurii secundo intrante februario Paduæ in platea sive zimiterio &c.*

XXXVI. Miracula ad ejus tumulum patrata.

REAPSE primus vitæ scriptor per compendium refert statim, post narratum obitum sancti viri, omnia ipsius miracula, quæ copiose leguntur in quinque veteribus rotulis, quibus subscripsit supradictus notarius Bartholomæus Cheregarius. Uberiora acta cum nominibus testium, & cum notis temporariis amandamus ad Appendicem, prosequentes in nostris historicis Annalibus narrationem scriptoris, qui eadem miracula breviori calamo retulit, quæ hoc ipso anno meritis beati Antonii contigere, aliqua ex ipsis remittentes ad sequentes annos, quibus patrata fuere, sed primum potissimum miraculum scriptis consignamus, quod neque in instrumentis utriusque Thealdi, neque in illis Cheregarii reperitur. Sic itaque auctor historiam suam post obitum beati Antonii Peregrini prosequitur.

Confluit populus Paduanus concivi proprio lætabundus & laudans. De remotis etiam partibus populi confluunt catervatim circumjacentium civitatum, in sollemnes sermones (sic in ms. codice) *cervi studentium & clero, inde prædicatores ad populos utriusque sexus, inde confessores recipientes confessiones fidelium. Qui felleos humores de conscientiis propriis evomentes puriores ad gratiam servi Dei se votis omnibus præsentabant. Inter cetera ergo miracula, quæ Dominus tunc ostendit meritis Peregrini, hoc primo ponitur in numero, primum licet non fuerit, sed auctoritatis gratia, quia scilicet in persona valde nota pariter & sollempni fuerit demonstratum. Abbas enim quidam monasterii de Columba ordinis Cisterciensis & diœcesis Placentinæ, dum gravissimam pestem in tibia pateretur, immensas expensas pro salute diutissime faciens, quamvis frustra ad balnea, quæ juxta Paduam sunt, dirigit gressus suos pluribus sociatus, ut ibidem salutis remedia reperiret. Cum enim tibiam valde tumentem haberet, etiam in eadem plura foramina instar fistularum habebat, nec remedium aliquod poterat invenire, sed assidue sanies effluebat, & cum pruritu valido, & sanguis & sanies de sub scabra cute manabant. Audit iste, quod divina gratia quampluribus dona sanitatum contulerit meritis Peregrini, & spe bona concepta Paduam properat & advenit. Quærit locum & reperit, quo thesaurus fuerat humatus, & cum reverentia a priore & fratribus plurimum humanitatis accipiens sciscitatur, quod longius audierat, & ultra famam certa veritate comperta, spem conceptam in veræ fidei claritatem immutat. Deliberato ergo consilio suprascripto votum Domino cum summa devotione devovit; post votum facto mane sequenti perfectam Domino largiente sospitatem recepit,*

Ann. Chr. 1267.

cepit, & plagis optime solidatis, & sanguis, & sanies penitus cessaverunt. Beneficium igitur recognoscens, factus Peregrini verissimus relator & testis, & pluribus aliis in aliis miraculis visis constanter populis prædicabat; qui in se fuerat expertus. Sanus igitur & incolumis gaudensque in Domino remeavit ad propria.

Gratiam Domini Maria quædam experta est de contrata sancti Bartholomæi de Padua, quæ dum ad tumbam Peregrini venit, manu & pede dextris contractis, divinam misericordiam imploraret, manus primo statim consecuta est sanitatem, & sequenti aurora illucescente continuata oratione geminam pedis ac manus salutem perfectam optinuit, ut optavit.

Domini Jesu gratiam & merita Peregrini cognovit Beatrix de Padua de contrata Arenæ, contractam habens manum, quæ se cum multa devotione super sepulcrum expandens, gratiam, quam quæsivit, salutis, celeriter meruit obtinere.

Ad famam ejusdem properans Amizolus Mediolanensis manum contractam habens, dum super sepulcrum ejus extentus oraret, in præsentia plurium orationis suæ fructum adeptus est, gratiam scilicet sanitatis Domini gratia & meritis Peregrini.

Gueltruda Teutonica de partibus Aquilejæ veniens ad sepulcrum viri Dei guttam patiens in latere dextro, nec valens in aliquo se juvare a brachio usque ad tibiam, oratione facta restituta est sanitati, gaudensque remeavit ad propria.

Virtus etiam Domini claruit in meritis Peregrini, nam Helicha de Bredepaja Paduanæ, dum ad tumulum ejus oraret, confracta schina, & guttam patiens in genu & pede sinistris, quæ nec baculo sustentante repere poterat, per gratiam Domini & meritis Peregrini obtinuit optatam sanitatem.

Misericordia etiam Domini per merita Peregrini non defuit Ricaldinæ Paduanæ de contrata sancti Leonardi, patienti in genibus & renibus guttam magnam, dum enim tumbam ejus visitat & orat, perfectam recipit sanitatem.

Nicolaus Paduanus de contrata sanctæ Catharinæ manum dexteram contractam habens, itaut nullum opus facere vel se juvare posset, stans super sepulcrum, & Dei gratiam & Peregrini merita per salutem obtentam coram pluribus recognovit.

Anna de Padua de contrata sanctæ Euphemiæ confractam schinam habens & gibbosam, quod numquam erigi valuit nec ambulare, fusa oratione per Domini gratiam, & dilecti Peregrini merita, obtenta salute perfecta, gaudens ad propria remeavit.

Quidam Franciscus nomine de contrata sancti Bartholomæi de Padua, per quamdam incisionem apostematis contractum habens genu sinistrum, valde claudicans venit ad sepulcrum ejus, & ibi fideliter orat per Dei gratiam, & meritis Peregrini sanitatem meruit obtinere.

Dei gratiam sensit quædam nomine Adelecta de Padua de contrata Caudæ-longæ, quæ per annos viginti curvata semper ambulaverat, hæc dum devote super tumbam Peregrini maneret, plenam obtinuit sospitatem.

Tristanus Teutonicus de Viderdef confractam habens schinam, & genua per terram trahens, nec se in aliquo regere valens, ad tumbam venit Peregrini, & orans perfectam sospitatem recepit.

Nascimbene de Perarolo Paduanæ brachium & crus habens contractum, ductus per alios ad glebam Peregrini, suæ fidei fructum promeruit per gratiam Dei, & meritis Peregrini per se ipsum ad propria receptis viribus sospitati rediit.

Andreas

Andreas de Padua de contrata Capitis-pontis genu sinistrum contractum habens omnem postulatam salutem recepit.

Addidit gratia Domini gratiam meritis Peregrini. Albertus enim de Camurada Paduanæ veniens ad tumulum ejus, habens pedem & genu dextrum contractum durissime, ita ut nullo modo ambulare valeret, facta oratione devota incolumis remeavit ad suos.

Simile quod quidam Cortese nomine de Padua de contrata sancti Matthæi contractos habens pedem & manum sinistram, graviter claudicans, fusis precibus per ipsius Domini gratiam sanatus cognoscitur ex meritis Peregrini.

Cernitur misericordia Domini in Ansoina de Bredepaja Paduanæ de contrata sancti Salvatoris, quæ per octo annos paralitica jacens, & corpus habens tumidum instar prægnantis, & tibias inflatas, fluentesque putredinem, cicatrices, & vulnera patiens in eisdem, & cum baculis seipsam portans, dum devote visitat tumbam ejus, gratia Dei fusa super illam, merita Peregrini experta saluti perfectæ & integræ restituta lætatur.

Affuit Dei benignitas Nicolectæ de Turre Paduanæ, quæ os anchæ crusque sinistrum contracta & tam valide, ut nec calcaneum terræ posset imprimere, nec sine baculis incedere, set dum se corpore & mente super tumulum ponit, perfectam & optatam consequitur sui corporis sospitatem.

De Tombolo quædam nomine Adelmota manum dextram contractam habens, nullumque usum per illam valens aliqualiter exercere, voto emisso cum precibus restituta est sanitati per gratiam Domini & meritis Peregrini.

Probantur etiam merita Peregrini per gratiam Domini in Bonaventura de Padua de contrata Pontis-contarinorum, quæ ancham dextram cum nervis contractam habens a nativitate, super tumulum expansa Peregrini perfecta sospitate donatur.

Claret etiam Domini gratia per merita Peregrini. Benvenuta enim de Cerreda Veronensis diœcesis ambas anchas contractas habens, dum graviter claudicans tumbam ejus visitat, suæ devotionis fructum recipiens liberatur plenariter juxta votum.

De Foro-julii adducta quædam nomine Capriola geminis anchis contractis, & sinistrum genu nervosque contractos habens, ut sibi nullum posset auxilium exhibere, dum super tumbam ejus corporaliter jaceret, exorans perfecta sanitate donatur.

Meritum Peregrini Domini gratia demonstravit in quadam nomine Floria de Tyenne diœcesis Vicentinæ, quæ ambas manus & pedes habens contractos, amplexam glebam dilecti Domini, cum nullo modo posset incedere primum, sanitatis gratiam tandem adepta est.

Dignoscitur quoque Domini gratia in meritis Peregrini; Petrus enim de Abano Paduanæ cum baculis veniens ad sepulcrum Antonii, nervos contractos habens anchæ sinistræ, & os ipsius anchæ extra locum proprium per tres digitos excedens, dum turpiter claudicaret per annos quatuor, stans super sepulcrum firmato gressu, per se & sine baculi sustentatione graditur solidatus.

Patuit misericordia Domini Palmæ de Camurada, quæ dum guttam magnam in ambabus anchis perinde claudicans, gradiens tandem, ut valuit, venit ad sepulcrum, & merita cognoscens gratias egit sanata perfecte per gratiam Domini.

Jacobus de Pianiga guttam patiens in anchis, & ideo turpiter claudicans, cum fide supra tumbam stetit, & salutem obtinuit, cum a nativitate usque ad illud tempus æger fuerit.

Ann. Chr. 1267.

Desiderata de Padua desideratam diu gratiam per Dei misericordiam promeruit obtinere; habens enim os anchæ sinistræ extra suum locum per decennium, & ob hoc turpiter claudicans, nec ad terram valens calcaneum ponere, dum super tumbam stetit, de dicta infirmitate convaluit.

A villa Solesini Paduanæ quædam nomine Blanca habens os anchæ de suo loco remotum, a cunabulis turpiter claudicando, visitato tumulo Peregrini, per Dei gratiam & meritis ejus optata sospitate lætatur perfecte sanata.

Armerina de Barbarano diœcesis Vicentinæ ad tumulum veniens Peregrini, sinistrum crus contractum habebat, & nervos contractos anchæ sinistræ, nec pedem terræ ponere poterat, repens tamen visitavit Peregrinum, ibique perfecte liberatur.

De Venetiis veniens Bartholomæus de contrata sancti Jacobi de Luprio schinam confractam habens, nec se valens erigere, nec ambulare, nisi positis ad terram manibus & super genua, per gratiam Christi perfecte liberatur, & meritis Peregrini, ipsius visitato sepulcro.

Similiter de Parmensi diœcesi veniens Albertinus de Palaxolo, dum Paduæ intra scholas domini Giberti doctoris legum tum celebris adstaret scholaris, amisit loquelam, & nervis contractis manuum, redditur loquela, votum vovit, quod statuam cercam offerret, si sanitatis gratiam haberet; quod statim emisso voto meruit obtinere.

Fuit etiam quædam nomine Gisla de Bassano, quæ per amos octo guttam patiens, claudicando venit ad tumulum Peregrini, quo cum devotione complexo, sanatur per gratiam Domini & meritis servi sui.

Aicarda de Scandolato turpiter claudicans venit ad tumbam ejus nervis manuum contractis, ut nec se cingere, nec per se poterat ire; dum super glebas jaceret, per gratiam Domini merita Peregrini experta incolumis gloriatur.

Mira virtus Domini claruit in Maria de Noenta Paduanæ, nam dum retorta genua ac versa retrorsum cum afflictione portaret, pœnaliter claudicans venit ad locum viri Dei, ubi per gratiam Domini & meritis Peregrini plena sanitatis gratia gratulatur.

Quædam ejusdem nominis, quæ per annos novem contractam habens ancham sinistram & nervos ejus, super tumulum Peregrini decumbens, liberata cum virtute Christi sensit merita Peregrini.

Virtus etiam Domini patuit in Verderia de Cologna per merita viri Dei, quæ contractum habens per annum unum brachium, per quod nullum usum poterat habere, dum ad locum orat, gratiam consequitur sanitatis.

Per Domini gratiam & merita Peregrini Domenegolda de plebe Sacci Paduanæ contractam habens ancham sinistram, claudicans venit ad tumulum, & cum devotione dum orat, donum salutis optatæ conquirit.

A viginti annis citra quædam de Mestre patiens Benvenuta diœcesis Tarvisinæ ancham habens contractam & nervos ejus, sepulchrum visitat Peregrini, cujus meritis per gratiam Domini liberatur.

Sanitatem obtinuit Lucia de contrata Omnium-sanctorum, contractis ancha & nervis & induratis, orat super tumbam viri Dei, & per gratiam Domini & meritis Peregrini perfecte sanatur.

Prædictis interfuerunt fideles testes veritatis, viri inquam fide digni, prælati, religiosi, sacerdotes, clerici & laici, qui assidue cum devotione apud locum sanctæ Mariæ de Porcilia ordinis monachorum alborum de Padua, & aliqui de remotis partibus advenerant, excitati fama gloriosorum miraculorum, quæ Deus omnipotens ad sui nominis laudem & gloriam ostendere

dere dignatus est in civitate Paduæ, qui vivit & regnat in secula seculorum, amen.

ANN. CHR. 1267. XXXVII. Prosecutio eorum miraculorum.

SEQUENTIA etiam beati Antonii Peregrini miracula ad præsentem annum spectantia, extra ordinem, & aliorum notariorum manibus roborata, reperiuntur in eodem tabulario sanctimonialium.

Anno M. CC. LXVII...... *qui fuit* X...... *Petri de Consilve, Michaele filio Johannis Bruti & aliis multis. Ibique domina Herengina uxor Marchi Trivixani de Venetiis de contrata sancti Nicholai de Mendigolis, coram domno Castellano Dei gratia priore monasterii sanctæ Mariæ de Porcilia, perhibendo testimonium veritatis protestata fuit, atque manifestum fecit dicto dompno Castellano priori, quod filium suum Stephanum habentem manus contractas cum voto & magna devotione duxerat eum ad sepulcrum beati Antonii Peregrini, factaque ibi more suo oratione, in brevi spatio meritis beati Antonii Peregrini manus dicti Stephani, quæ erant contractæ, videntibus cunctis fuerunt extensæ, & de hoc supradicti testes, qui eum viderunt contractum, post liberationem pueri de hoc perhibuerunt testimonium.*

Ego Albertus quondam Paschalini imperialis aulæ notarius his interfui, & jussu dicti prioris & dictæ dominæ matris ipsius pueri hoc scripsi & publicavi.

In nomine Dei æterni, Amen. Anno ab incarnatione Domini nostri Jesu Christi millesimo ducentesimo sexagesimo-septimo mense augusti die duodecima intrante indictione decima Rivoalti. Præsentibus presbytero Nicholao sanctæ Mariæ-novæ, Bartholomæo de Varino & uxore ejus Lena, Jacobina de Justiniano, Cæcilia Tervisana, Benvenuta de Tarvisio, quæ nunc moratur Venetiis in contrata ecclesiæ sanctæ Mariæ-novæ, Palma Furlana, quæ & ipsa moratur in dicta contrata sanctæ Mariæ-novæ, & aliis quampluribus. Benvenuta quondam Sarazena, sed nunc ad fidem Christi conversa, & ancilla facta domini Bartholomæi de Varino confessa est se habuisse os brachii scissum, ita ut a medicis vix perfectum speraretur remedium; apparuit autem ei, sicut ipsa testatur, quædam Domina monens & hortans eam, ut ad Antonii Peregrini recurreret, & ejus meritis a Domino curaretur. Factum est hoc tribus noctibus immediatis. Ipsa autem se Dominæ excusabat hoc non posse facere, cum esset sub potestate alterius. Quarta autem nocte apparuit ei Antonius Peregrinus accedens ad eam, & brachium dissolvens integraliter eam curavit, & os scissum consolidavit perfecte. Hoc totum testificantur tam prædictus Bartholomæus de Varino, tam uxor ejus Lena, quarum erat ancilla, quam etiam Cæcilia Tervisana, memorata Benvenuta de Tarvisio supradicta, & Palma Furlana, & etiam Tarsia sanctæ Mariæ-novæ prælibatæ; in cujus etiam rei testimonium & gratiarum actione prædicta Benvenuta portavit ad sepulcrum Antonii Peregrini brachium cereum, & cingulum. Actum est hoc in domo supradicti Bartholomæi de Varino.

Ego Johannes Fradello sanctæ Mariæ-novæ plebanus & notarius, ut audivi ab ore supradictæ Benvenutæ, ita scripsi, complevi & roboravi.

Cetera beati Antonii Peregrini miracula ad sequentes annos, quibus patrata fuere, reservamus. Illud unum hic superaddimus, quod etiam posterioribus temporibus, & ad hodiernam diem Patavina urbs sancti sui concivis experta est juge beneficium & patrocinium, concurrentibus populis continuo cultu ad tumulum beati viri. Quando bellorum incursibus excisum fuit suburbanum Porciliense monasterium initiis seculi XVI. corpus beati Antonii, & illud beati Compagni Porciliensis primi prioris delata fuere intra urbem ad ecclesiam sancti Petri; cum vero ædificatum

fuit

ANN. CHR. 1267.

fuit domicilium pro sanctimonialibus Porciliensibus, utrumque sacrum corpus translatum fuit ad novam ecclesiam. Oblationes ad Antonii tumulum factæ pro medietate dividebantur inter moniales, & inter monachos sancti Michaelis de Muriano, penes quos deducti fuere monachi Porcilienses; donec anno 1510. concordia & compositio facta fuit inter utrumque monachorum & monialium monasterium, scilicet ut quotannis sanctimoniales numerarent quamdam taxatam pecuniæ summam loco dimidiæ oblationis ceræ, olei, aliorumque donariorum, quæ faciebant Patavinæ confraternitates. Renovata fuit hæc compositio anno 1562. indictione quinta ad diem XXIV. februarii. Sed de his suo loco. Ad Parisium hoc ipso anno defunctum transeamus.

XXXVIII. Obitus etiam beati Parisii, & prodigia.

ALTER itaque, qui cœlo invectus est, fuit Parisius, qui centum & sexdecim vitæ annos numerans, & octuaginta in officio moderatoris spiritus sanctimonialium Tarvisinarum sanctæ Christinæ, effœtæ senectuti potiusquam morbo cedens, Deo spiritum reddidit in Tarvisina urbe. Cum lecto jaceret, deportatus fuit ad ejus præsentiam puer Feltrensis, qui pede attractus incedere nequibat; hunc benedictionis signo munitum integrum & sanum reddidit genitoribus suis. „ Post paucos dies, subdit Fortu- „ nius [a], vir Dei febri absumptus, innumera multitudine circumstante, „ animam gloriosam virgo Deo reddidit. Obiit die undecima junii, „ Sabbati die hujus anni. “ Anonimus Fuscarenianus, vel Turrianus in suo chronico Tarvisino statuit ipsius obitum ad annum 1263. & diem duodecimam junii his verbis: *Datus fuerat rector sanctimonialium sanctæ Christinæ extra & prope Tarvisium devotissimus monachus Bononiensis appellatus Parisius, maxima sanctimonia dum viveret conspicuus, qui ætatis anno centesimodecimo-sexto hoc anno* (M. CC. LXIII.) *die duodecima junii ad æternam gloriam transiit cum beatitudinis declaratione propter multa miracula. Ipsius corpus locatum fuit in arca marmorea prope dictas sanctimoniales, & adhuc Tarvisii visitur.* Sed auctor hic dissentit ab omnibus scriptoribus vitæ Parisii tum Camaldulensibus, tum Tarvisinis, tum Bononiensibus, qui Parisii transitum statuunt ad diem undecimam junii anni 1267. Quod corroboratur etiam fide duarum veterum inscriptionum, quas produximus ad annum 1190.

a Lib. II. cap. 20.

Flebant sanctimoniales amissum magistrum & pastorem, immo tota urbs Tarvisina lugebat præreptum sibi fuisse dulcissimum patrem, consolatorem & protectorem apud Deum in suis necessitatibus. Populus accurrebat juxta pium morem, & oscula imprimebat sacro corpori. Inter eos, qui funeri præsentes erant, aderat hæreticus quidam, qui candelam accensam manu gerens erupit in hæc verba: *Si Sanctus est iste, Deum precor, ut ardeat manus mea, quodammodo ardet candela hæc.* Vix hæc verba protulerat impius ille; manus statim ipsius ardens tamquam cera ululatus & singultus præ dolore extorquebat ab ejus ore. Quare pœnitens temeritatis suæ cœpit præsentes omnes precari, ut Deum flagitarent, quatenus interventu Sancti sui dignaretur ipsum a dolore & a formidine mortis liberare. Exaudivit Deus adstantium fidem & preces, ac statim manus ipsius integræ incolumitati restituta fuit, & mens insuper ab errore liberata. Sepultum fuit sacrum Parisii cadaver in urna marmorea in ecclesia suarum sanctimonialium. Quidam Donatus Floriani a Feltrio filium suum Buccam vocatum, cui cadenti oculus contusus fuerat, votum vovit ad ejus tumulum offerendi tantam quantitatem tritici, quanti pendebat filii corpus, & statim pristinam sospitatem oculus filii adeptus fuit. Sed de Parisii prodigiis, ac de processu elaborato pro reddendis ipsi divinis honori-

bus

bus fusius anno sequenti. Hæc de Parisio ad hunc annum in Annalibus ecclesiasticis Odoricus Raynaldus patria Tarvisinus [a]: „ Addemus religio-„ sum virum Parisium nomine, Bononia oriundum, post exactos centum „ & VII. vel VI. annos (rectius centum decem & sex) quorum longe „ majorem partem in Camaldulensi familia illustri omnium virtutum e-„ xemplo duxerat, hoc anno ad meliorem vitam evolasse, pluribusque „ miraculis in vita & post mortem inclaruisse. Cujus corpus Tarvisii in „ templo sanctimonialium Camaldulensium ipsius nomini sacro conditum „ magna religione colitur, mihique superioribus annis ostensum fuit. "

a Pag. 158.

XXXIX. Turbæ in monasterio Vivensi.

Johannes prior eremi de Vivo, & sanctæ Mustiolæ Arcus Senarum electus initio hujus anni ab Angelo priore Camaldulensi contra Venturam priorem depositum, *die decima-tertia martii* [b] coram Ranuccio ordinis Prædicatorum, & Jacobo priore canonicæ de Montorio & canonico ecclesiæ majoris, qui erant vicarii Thomæ Senensis episcopi, in medium protulit literas & privilegia Romanorum pontificum Camaldulensibus concessa, & requisivit, ut candelis accensis ipsi per ecclesias dictæ civitatis Venturam olim priorem, excommunicatum ab Angelo præside generali, & contumacem, publicari & denuntiari facerent, offerens se probaturum fuisse vere ab ipso excommunicationis vinculo innodatum.

b §. *Monitoriales* 4. *A.* 3. 90.

Item *die septima julii* [c] cum commode idem Johannes capitulum eremi Vivensis congregare nequiret, nonnullos fratres & monachos coadunavit in domo de Canneto Montis-politiani, qui unanimiter ipsius electionem ratam habuerunt, & quamplura capitula ordinationum decreverunt ad regimen & utilitatem dictæ eremi, & suffraganeorum ejus locorum, eaque promiserunt omnes monachi & conversi se observaturos; manu Gentilis notarii. Reformavit quoque abbatiam sancti Benedicti de Mojano membrum dictæ eremi, eligendo die prima septembris [d] in abbatem Nicolaum fratrem & conversum vita ipsius durante. Ventura e contra licet gradu motus, habens tamen aliquos sui schismatis fautores, *die vigesima-tertia novembris* [e] elegit in priorem & rectorem sancti Petri de Vivo Benedictum quemdam, qui statim consentiens obedientiam ipsi promisit, sicut etiam cum eo convenit, ut nunquam ageret, quatenus dictum monasterium sancti Petri foret exemptum, vel caput loci, vel subtraheretur monasterio sanctæ Mustiolæ, in præjudicium decreti domini papæ. Cum esset Benedictus ordinis sancti Augustini, professus statim est ordinem monasticum, induitque vestes albas. Inter ceteros [f], qui parti Johannis legitimi prioris adhærebant, quique convenere in Montem-politianum, leguntur Benvenutus prior ecclesiæ de Petra de Castillione Vallis-urciæ, Ildebrandus prior sancti Proculi ultra Clanas, & Andreas conversus parochus sanctæ Mariæ de Pacciano, qui subjecti erant eremo Vivensi, sive monasterio sanctæ Mustiolæ. Ibidem præfatus Andreas parœciæ onus dimisit ob violentias comitum de Sarthiano, qui in eo loco commorabantur, & ejus parœciam divexabant.

c §. *Statuta* 7. *A.* 3. 124.

d §. *Electio* 114. *A.* 3. 116.

e *Ibid.* 118. *A.* 3. 131.

f §. *Concessio A.* 3. 125.

Supralaudatus Angelus prior Camaldulensis die decima-quarta septembris hujus anni præcepit [g], ut quilibet vicarius abbatiæ Sardiniæ teneretur quotannis solvere eremo Camaldulensi triginta libras Januenses, octo furganas laneas, & ducentos caseos caballinos.

g §. *Amissæ* 534. *A.* 189.

Benvenutus abbas Pratalienfis tamquam patronus ecclesiæ sancti Laurentii de Ceresciolo una cum parœcianis ejus ecclesiæ elegit [h] ibidem in rectorem presbyterum Andream ex rectore ecclesiæ de Vespro; quam electionem confirmavit Raynerius plebanus Biblenæ.

h §. *Electio* 116. *A.* 3. 128.

Margarita priorissa parthenonis sancti Benedicti de Arretio legitur in

charta

ANN. CHR. 1267.

charta locationis ab ipsa factæ, ex tabulario sancti Johannis-evangelistæ de Prato-veteri, cui subjiciebatur illud sancti Benedicti.

Juncta abbas Triviensis cum monachis suis præcepit fidelibus sui monasterii, ut nemo venderet, aut daret bona spectantia ad dictam abbatiam sine sui licentia. Inter ceteros monachos subscribentes legitur Angajalis prior monasterii sancti Salvatoris. *Anno* M. CC. LXVII. *indictione* X. *tempore domini Clementis pape*, *&* *nullius imperatoris regnantis die* XXVI. *mensis novembris*.

In necrologio Galeatensi ad XVI. kalendas octobris ponitur. *Obiit dompnus Bartholus monachus atque abbas Vultræ*, A. D. M. CC. LXVII.

ANN. CHR. 1268.

XL. Jacobus de Certaldo fit abbas SS. Justi & Clementis Volaterrarum.

JACOBUS de Certaldo, qui jam ab anno 1239. parœciæ curam exercebat in monasterio sanctorum Justi & Clementis urbis Volaterrarum, quam etiam ita exequutus fuit, ut plebs universa nunquam nec melius in spiritualibus profecerit, nec pastorem in terris talem invenerit, unde & felicius regeretur, & salubriora consilia susciperet, post æditui quoque munus in eodem cœnobio susceptum, quod libenter & sancte plurium annorum spatio adimplevit, post visitatoris officium, quod strenue adimplevit anno 1258. hoc anno coactus fuit regimini abbatiæ ejusdem monasterii humeros supponere. Id novimus ex charta Fontis-boni, in qua [a] sub die tertia januarii hujus anni legitur Angelum priorem Camaldulensem, præhabito monachorum scrutinio, elegisse Jacobum sacristam in abbatem dicti cœnobii, manu Bruni notarii. Idipsum asserit Fortunius hæc scribens [b]: „ Fratres vero venerabilis viri sanctis moribus atque exemplis magis ac magis in dies affecti, ubi Martinus primum, deinde Nicolaus abbates morti occubuissent, cum bis elegissent illum sibi in patrem, ille honorem hunc pariter & onus detrectans, obstinate bis renuit, nimirum otium contemplationis dulcissimum anxio periculosoque negotio præferens, tutiusque secum actum iri putans, si inglorius & ignobilis in cellula tantum, Deo teste, sese sancte exercendo latitaret, quam si populo spectante virtutis suæ fama cum gloriæ periculo diffunderetur. Postremo Michaele abbate decedente, tertiam electionem urgente episcopo subterfugere nulla vi nullaque ratione valens, monasterii quidem regimen accepit, ac aliquamdiu administravit, sicut ex variis donationibus constat, sed paulo post dignitatem sic repudiavit, projecta virga & anulo, ut nec episcopi, nec congregationis ullis omnibus precatibus ulterius præesse voluerit. " In eo tamen fallitur Fortunius, vel Raphael Maphæjus, ex quo ista desumpsit Fortunius, dum scribit Jacobi electionem contigisse post mortem Michaelis abbatis, qui non decessit, sed officio cedere coactus fuit ab eodem Angelo priore post biduum ab electione Jacobi cum promissione, quod de cetero nunquam se amplius immiscebit, vel quidquam aget in damnum prædicti monasterii. Scilicet Martinus erat abbas ejusdem cœnobii etiam anno 1240. [c] quo interfuit electioni alterius Jacobi monachi in abbatem sanctæ Mariæ de Adelmo cum Lanfranco archidiacono Volaterrano pro Martino priore Camaldulensi. Nicolaus Martino successit [d] anno M. CC. XLVIII. ab incarnatione, die decima martii indictione VII. Post Nicolaum [e] Jacobo archipresbytero Volaterrano & vicario Rainerii episcopi electi ejusdem urbis, & monachis sancti Justi committentibus vices suas pro electione abbatis domno Bene monacho & majori claustrali dicti monasterii, electus fuit Michael abbas olim sanctæ Mariæ de Morrona *die vigesima-secunda julii anni* M. CC. LX. qui trigesima-prima julii ejusdem anni humiliter

a §. *Electio* 125. *A.* 3. 144.

b *P. II. lib. II. cap.* 7.

c §. *Electio* 17. *A.* 3. 90.

d *Ibid.* 43. *A.* 3. 112.

e *Ibid.* 79. *A.* 3. 12.

petiit

petiit sui confirmationem a Martino abbate sancti Petri de Cerreto vicario seu delegato Jacobi prioris Camaldulensis; verum [a] quia contra privilegia ordinis confirmationem prius receperat a vicario episcopi Volaterrani, die vigesima-octava maji officium dimisit in manus Bartholomæi prioris Camalduli de Florentia & vicarii generalis ejusdem Jacobi prioris, qui ipsum eadem die denuo ad abbatiam sancti Justi elegit. Sed præsenti anno iterum nuntium remittere abbatiæ coactus locum fecit Jacobo de Certaldo, qui in regesto primo [b] archivi Fontis-boni electus dicitur die XXIX. januarii ab Angelo priore Camaldulensi & a Barone canonico Volaterrano pro capitulo ejusdem ecclesiæ; manu Bruni notarii. Forte hæc fuit dies confirmationis Jacobi in abbatem. Ante annum 1274. Jacobus dignitate abbatiali & officio se spoliaverat; ipso enim anno reperimus dicti monasterii fuisse abbatem Bartholomæum, qui unus fuit ex electoribus Gerardi in priorem Camaldulensem; immo ante annum 1273. quo eidem Bartholomæo vel Bartholo abbati indictum fuit ab apostolica sede iter ad concilium Lugdunense. Sub Martino abbate Jacobi prædecessore Urbanus IV. Romanus pontifex abbatibus Volaterranis ejus monasterii mitræ, anuli, sandaliorum & aliorum ornamentorum insignia pontificalia concessit, & impartitionem benedictionis sollemnis post Vesperarum & Matutinorum divina officia.

ANN. CHR. 1268.

[a] *Ibid.* 82. *A.* 3.21.

[b] *Pag.* 130.

Deposito honore regiminis Jacobus onus animarum non deposuit, „ in „ eo solummodo, subjungit Fortunius, parœciæ populis rem gratam fa- „ ciens, quod animarum curationem libenter reassumpsit. Quos dum „ frequenter commonefaceret patrio affectu, ut a scelerum flagitiis quis- „ que abstinere satageret, singuli vero mandata Dei in vero sanctoque „ timore custodirent, factum est brevi temporis intervallo, ut non so- „ lum scelerosi per incentiva vitiorum declinantes, *in via* eloquiorum „ Dei sese fideliter exercere visi sint mirabili vi sacrosanctæ doctrinæ, „ cujus pocula vir sanctus propinaret, verum ut multi quoque e seculo „ ad sanctæ conversationis ordinem spiritu fervido festinaverint; nec de- „ fuerunt, qui cœnobium propterea suis bonis donatum esse voluerint, „ & prædium, quod ad Planum dicitur, adhuc ejus memoriam in dies „ recentiorem facit. “

XLI. Concordia inter episcopum Portuensem & monasterium S. Gregorii de Urbe.

PETRUS abbas sanctorum Andreæ & Gregorii de Urbe una cum monachis suis ex una parte, & Gentilis Aprutinus electus episcopus, procurator & capellanus Johannis Portuensis & sanctæ Rufinæ episcopi & cardinalis anno antecedenti compromiserant in magistrum Nicolaum de Terracina capellanum Clementis papæ IV. tamquam in arbitrum pro decidendis quæstionibus vertentibus inter utramque partem circa stagnum majus & terram siccatam posita prope mare, conditione standi ipsius arbitrio sub pœna mille librarum Provisinorum Senatus. *Actum in palatio sancti Spiritus de Urbe, anno* M. CC. LXVII. *pontificatus domini Clementis* IV. *pape anno ejus* III. *indictione* X. *mensis augusti die undecimo*. Porro magister Nicolaus XII. *kalendas octobris* hujus anni ex Viterbio sententiam tulerat, medietatem ejus stagni pertinere ad episcopum Portuensem, medietatem vero ad monasterium San-gregorianum, in præsentia Gualterii Pennensis episcopi, & Jacobi de sancto Donato capellani papæ & Senonensis canonici aliorumque. Quare Romanus pontifex ad instantiam Johannis Portuensis episcopi calculo suo approbavit ex Viterbio *quarta die octobris* hujus *anni pontificatus* sui *quarto* definitionem factam ab eodem magistro Nicolao capellano suo, mandans executionem ipsius episcopo Nepesino. Gentilis de Sulmona electus fuerat mense julio die

 XXIII.

ANN. CHR. 1268.

a T. I. col, 1147.

XXIII. Aprutinus episcopus a Clemente IV. Gualterius episcopus Pennensis supererat ex pagina Gregoriana die vigesima septembris; Berallum tamen quemdam episcopum Pennensem post Gualterium memorari anno 1268. in monumentis basilicæ sancti Petri de Urbe scribit Ughellius [a]. Petro abbati sancti Gregorii successit hoc eodem anno Gregorius ex abbate monasterii sancti Silvestri in Capite postulatus a monachis sancti Gregorii, & confirmatus *secundo idus novembris pontificatus* sui *anno* IV. ab eodem Romano pontifice Clemente IV. ut legitur epistola 81. tomi III. regesti ejusdem pontificis. Obiter observamus non solum abbates, sed & episcopos consuevisse his temporibus capellani munus gerere S. R. E. cardinalium. Sententiam Nicolai Terracinensis, & bullam Clementis IV. damus in Appendice ex codice Gregoriano.

XLII. Chartæ Pratalienses, Valle-castrenses, aliorumque monasteriorum.

GUILLIELMINUS Arretinus episcopus attendens, quod res fructus, redditus & jura, quæ habebat ecclesia Arretina in curia & districtu castri Serravallis, possent plenius conservari & meliora reddi opera Prataliensis monasterii, concessit hoc anno Benvenuto abbati dicti loci jure feudi omnes & singulas *domnicarias* & terras, quas tenebat Arretii ecclesia in dicto castro; item omnes fructus censuales & affictus annuos episcopatui Arretino a quavis persona ejusdem castri debitos, omnes decimas pariter & jura decimationum, salvis tamen & reservatis proprietate ecclesiæ sancti Donati, & jure percipiendi salaria, banna & pœnas, & jure aquæ-ductuum; de superioribus vero omnibus investivit dictum abbatem, qui promisit quotannis se præstiturum nomine census episcopatui 450. scutellas, 300. incisoria, & 50. scyphos ligneos.

Monasterio sancti Romualdi Vallis-castri subjiciebatur ecclesia sancti Paschasii de Appongiano. Ipsi enim ecclesiæ præsenti *anno* M. CC. LXVIII. *indictione* XI. *die* XII. *exeunte februario* Guillielmus abbas Valle-castrensis qui Marini abbatis locum repleverat post annum 1262. præfecit Junctam sacerdotem in capellanum & rectorem. Similiter monasterio sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia parebat ecclesia sanctæ Mariæ de Antignana, quam Zeno abbas contulit Bernardo, qui regimen accipiens spopondit obedientiam. Ubaldinus prior & rector canonicæ sanctæ Margaritæ de Tosina prioratui nuntium remisit, creans Raynerium canonicum in suum sindicum ad postulandam a priore Camaldulensi electionem alterius prioris; quare die quinta maji [b] electus fuit Matthæus in priorem ex monacho Camalduli Florentini. Asceterium sanctæ Mariæ Montis-oliveti diœcesis Florentinæ pertinebat ad Camaldulensem congregationem; nam legimus in tabulario Fontis-boni die duodecima maji hujus anni [c] Angelum præsidem generalem vacante eo monasterio transtulisse Adalasiam monialem sancti Petri de Luco ad abbatissatum dicti loci. Paulus de Perusio electus est abbas sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia; post Paulum vero die tertia septembris [d] postulatus fuit Zeno, qui erat scriptor ipsius Angeli prioris. Idem Angelus [e] confirmavit Bartholum in abbatem sancti Zenonis Pisarum; suffecit in locum Compagni abbatis Cantiniani officium dimittentis [f] Matthæum monachum ejusdem monasterii; & in locum Junctæ abbatis Adelmensis æque abdicantis [g] subrogavit Nicolaum Camaldulensem vicecomitem. Die secunda augusti post acceptam regiminis renuntiationem factam a Benedicto priore Vivensi, quem Ventura excommunicatus creaverat [h], ipsum legitima electione constituit Vivi priorem, Johanne de Pisis Vivense & sanctæ Mustiolæ priore ad suum Anglariensem prioratum revertente. Die tertia junji [i] constituit Gualterium quondam Aldebrandini nobilem Arretinum de Petramala

b §. *Electio* 126. 144.

c *Ibid.* 126. *A.* 142.

d *Ibid.* 123. *A.* 3. 139.

e *Ibid.* 120. *A.* 3. 133.

f *Ibid.* 122. *A.* 3. 136.

g *Ibid.* 126. *A.* 127.

h *Ibid.* 127. *A.* 96. 97.

i *Ibid.* 98.

la in potestatem castri Socii, cujus jurisdictio ad eremum Camaldulensem spectabat. Braimano abbati Burgi sancti-sepulcri ex abbate sancti Hippolyti de Faventia copiam fecit die xxx. aprilis [a] vendendi quædam bona hospitalis de Casalechio, quod pertinebat ad idem Burgense monasterium. Juramentum præstitit eidem Angelo priori Johannes capellanus monialium sancti Petri de Luco nomine Adalinæ abbatissæ, & presbyterorum & conversorum ejus parthenonis, se non recepturum in dicto monasterio mulierem aliquam vel de seculo venientem, vel etiam cujuscumque alterius regularis ordinis, sine ejusdem prioris prævia licentia [b].

ANN. CHR. 1268.

a *Reg. I. pag.* 145.

b *Sacc. B.* 10.

XLIII. Obitus Angeli prioris Camaldulensis. Sufficitur Jo. de Pisis.

CETERUM ipse Angelus prior Camaldulensis triennio nondum expleto naturæ concessit versus finem hujus anni. Ipsius obitus in necrologio Vangaticiensi adnotatur sub die tertio nonas novembris. Substitutus fuit in ejus locum die decima-tertia decembris [c] in capitulo eremi Johannes de Pisis ex familia de Boccis, idem, qui ex Vivensis & sanctæ Mustiolæ de Senis monasteriorum regimine redierat paulo ante ad Anglariensem sancti Bartholomæi prioratum. Ad eumdem Angelum priorem extat inscripta epistola Guittonis de Arretio poetæ & equitis Gaudentis, quæ est XXVIII. inter editas a Cl. V. & præsule Johanne Bottario; ex qua tamen, præter verba laudatoria, nil singulare addiscimus. Inter præsules Camaldulenses, qui convenerunt ad electionem Johannis in præsidem generalem, nominatur Frigdianus abbas de Monterchio [d], quod monasterium sub hoc primum anno inter Camaldulensia recensetur, neque deinceps ulterius memoratur in paginis Fontis-boni vel aliorum monasteriorum, quæ percurrimus.

c §. *Electio* 128. *A.* 180.

d *Reg. I. pag* 184.

XLIV. Sequuntur prodigia beati Parisii.

PROSEQUIMUR hoc anno ex Fortunii relatione miracula Parisii defuncti: „ Tranquillina Albertini incurabili infirmitate agitata in pede dex„ tero, adeout nec die, nec nocte quiescere posset, baculo innixa iter ar„ ripuit, & statim se in corpore nullam læsionem habere gratias agens „ Deo persensit. Puella mendicans manum stupidam habens, voto facto, „ ad corpus beati Parisii sanitatem repente recepit. Cum puella Teuto„ nica & alia mulier cæcitate oculorum laborantes ad altare venissent, „ & Deum adorassent, ambæ maximo omnium stupore visum recepere. „ Alia item puella Veronensis, quæ oculorum beneficio carebat, audita „ fama miraculorum beati Parisii, ad ejus corpus veniens, voti compos „ effecta cum gaudio remeavit ad propria. Agnes Marchesinæ de paro„ chia sanctæ Agnetis Venetiarum apostemate se manum amittere videns, „ cum matre ad mausoleum beati Parisii veniens, libera ad lacunas re„ diit. Venetus item alius nobilissimus vir cum uxore gravissima infirmi„ tate illa, quæ vulgo Vermiscanis dicitur, circum guttura corrodeban„ tur. Itaque voto ad sanctum Parisium facto, uterque ab eo morbo li„ beratus est, & Dei in Sanctis suis magnalia celebravit. Mulier Teuto„ nica a dæmone vexabatur; cum hanc exorcistæ sacerdotes de more li„ berare operam navarent, clamabat per os dæmon se nonnisi in Parisio „ egressurum. Consanguinei ergo Parisiorum urbis Galliæ pro ejus salute „ iter ineuntes in Forum-julii regionem descendunt; ubi audita æquivo„ ci sancti Parisii fama, dæmonisque mendacium cognitum habentes, in „ die natalis viri Dei ad ejus corpus dæmoniacam præsentant, eamque „ magnis dæmonis cruciatibus in conspectu omnium liberam recipiunt. „ Quædam navis ab Alexandria veniens horridam patiebatur maris tem„ pestatem. Erat in ea homo beato Parisio devotus, qui Deo ejus me„ ritis suam salutem devotissime commendabat. Is cum alios, qui navi

ANN. CHR. 1268.

„ vehebantur, ad idem faciendum hortaretur, mox omnis procella pla-
„ catur, & navis licet ventis quassata securum portum tenuit.

XLV. Divini honores statim decreti beato Parisio ab episcopo Tarvisino.

Iis prodigiis aliisque bene multis, quæ ad posterorum memoriam non pervenere, ratione etiam habita eorum, quæ vivens patraverat, vix defuncto Parisio divini decreti fuerunt honores. Relatione itaque collecta plurimorum prodigiorum, quæ qualibet die fiebant intercessione beati Parisii, sua insuper peculiari devotione erga sanctum virum motus Albertus Riccus Tarvisinus episcopus decrevit ad examen revocare ipsa miracula & res gestas ipsius, testibus proinde ejus sanctæ vitæ & innocentis conversationis coram se invitatis. Certo fundamento nequit statui, an hoc acciderit eodem anno mortis Parisii, vel proximis sequentibus annis. Fortunius dumtaxat habet Albertum post ejus mortem cœlitum gloriam illi statuisse. Malerbius vero diem & mensem tantum examinis assignat, annum præteriens, mensem nimirum julii, & diem sabbati prope finem ejus mensis. Anno 1267. ultima sabbati dies mensis julii occurrit die trigesima; anno 1268. die vigesima-octava, quia annus erat bissextilis; anno 1269. die vigesima-septima; anno 1270. die vigesima-sexta; & demum anno 1271. die vigesima-quinta. A ratione igitur non abludit examen hoc institutum fuisse vel eodem anno 1267. qui fuerat Parisii emortualis, vel 1268. qui fuit annus post obitum, quibus sabbatum julii ultimum occurrebat diebus proximioribus fini ejusdem mensis. Fortunius examen hoc factum scribit die dominica intrantis januarii, quæ contigit anno 1268. prima die ejusdem mensis. Facile examen a fine mensis julii anni 1267. productum fuit usque ad finem anni, & ad initium sequentis, quo proinde anno ipsum referimus; & quidem ex Malerbio, qui hæc habet: „ Prope finem mensis julii episcopus die sabbati congre-
„ gavit in locutorio monasterii sanctæ Christinæ omnes moniales ipsius,
„ postea plures religiosos seculares & regulares, & amplum numerum lai-
„ corum. Cum episcopo erant Anselmus archidiaconus, Taranchedus a
„ Millemarchis, Leonardus canonicus cathedralis, Tarvisius subprior san-
„ cti Nicolai ordinis Prædicatorum, cum alio religioso viro ejusdem or-
„ dinis appellato Friderico, Jacobus custos patrum Minorum de Tarvisio,
„ & primo loco ad examen vocavit Luciam abbatissam, quæ deposuit Pa-
„ risium observatorem fuisse suæ regulæ, & irreprehensibiliter obedientiam
„ præstitisse prioribus Camaldulensibus & ipsi abbatissæ, vixisse honeste
„ & caste absque ulla suspicionis nota; “ & alia plura deposuit, quæ nos, ut seriatim ordinem vitæ Parisii texeremus, attigimus anno 1241. Post quæ verba interrogata, „ an fama publica de his vigeret in suo par-
„ thenone? respondit utique eam famam vigere, imo majorem de Parisio
„ & laudabiliora prædicari; se supra sexaginta annos cum ipso convixis-
„ se in monasterio, & nullo non tempore audivisse & scivisse res, quas
„ retulerat. Interrogatæ fuere postea ceteræ moniales; idest Villana, quæ
„ quinquaginta annis, Margarita, quæ quadraginta, Sophia, quæ iisdem
„ annis, Patientia, quæ ad multos annos, Frixina, quæ quadraginta,
„ Gisia, quæ tredecim, Girardina, quæ duodecim, & Zacheria, quæ un-
„ decim annis commoratæ fuerant cum viro Dei. Et omnes juramento
„ suo testatæ fuerunt, verum dixisse abbatissam Luciam, immo mirabi-
„ liora de Parisio deposuerunt. Post moniales examen subiere dignissimi
„ & clarissimi viri, idest suprarelatus Anselmus archidiaconus cathedra-
„ lis ecclesiæ, Bonifacius a Piro canonicus, Odoricus comes canonicus
„ ejusdem basilicæ, Odoricus prior hospitalis sancti Jacobi, Johannes Fa-
„ sella vicarius episcopalis, Bonifacius mansionarius majoris ecclesiæ, Dul-

„ cerius

Ann. Chr. 1268.

„ cerius primicerius capellanorum Tarvisii, qui spatio quadraginta anno-„ rum notitiam habuerat & amicitiam Parisii, & plures alii religiosi vi-„ ri & sacerdotes interpellati fuere, qui sacramento affirmarunt, se Pa-„ risium cognovisse, & ipsum sanctissimam & exemplarissimam vitam sem-„ per duxisse. Demum introducti fuere laici, idest Andreas a Piro, Lu-„ cas de Bucis, magister Abrianus medicus chirurgicus, magister Mam-„ brinus physicus, Sebastianus a Villaorba notarius, presbyter Paulus san-„ cti Viti de Tarvisio & plures alii, qui testimonium dixerunt innocen-„ tiæ sanctæque conversationis Parisii, cujus etiam maximum indicium „ erant frequentissima miracula, quæ tum vivens, tum statim ab obitu „ virtute divina patraverat." In monumentis vitæ beati Parisii, quæ edidimus anno 1748. ostendimus personas in hoc examine interrogatas hisce temporibus reapse vixisse, ut proinde de examinis veritate & authenticitate nullum omnino suboriri queat dubium. Lucia abbatissa hoc ipso anno die tertia aprilis [a] facultatem obtinuerat ab Angelo priore Camaldulensi constituendi procuratores, qui agerent negotia monasterii sui. Et in visitatione [b] ejusdem parthenonis peracta die trigesima aprilis hujus anni a dicto præside generali nomina leguntur Luciæ abbatissæ, Suffiæ, Villanellæ, Margaritæ, Euphrosynæ, Riccardæ, Gislæ, Patientiæ, Zachariæ, Gerardinæ, Constantiæ, Albæ, Donellæ, Venedoræ, Johannæ & Agnetis.

a §. *Concessiones A.* 142.

b *Regest. I. pag.* 141.

XLVI. Cur in eam rem sollicitus fuerit episcopus Tarvisinus?

PERACTO examine episcopus cum interventu populi, quem invitaverat, se contulit ad monasterium sanctæ Christinæ, ibique super altare, sub quo jacebat sacrum Parisii corpus, pontificali ritu Missam celebravit, & juxta diœcesanum jus Sanctorum honores detulit Parisio, ac domum rediens consilium nobilium virorum congregavit, in quo decretum fieri statuit, ut quotannis rector urbis cum populo se conferre deberet suppliciter ad oblationem faciendam ad ejus sacrum altare die festo ipsius, & ut communitas centum libras enumeraret pro petenda a Romano pontifice relatione ejusdem Parisii in Sanctorum canonem. Anonymus Turrianus vel Fuscarenus alibi laudatus sollemnem hanc episcopi supplicationem ad templum sanctæ Christinæ contigisse scribit *die Dominico decimo exeunte novembri*. Porro, ut alibi animadvertimus, dies dominicus non incidit in diem vigesimam-primam novembris ab anno 1268. nisi annis 1277. & 1283. quo postremo Bonifacius, Burchellatus, & alii auctores Tarvisini canonizationem statuunt sancti Parisii, factam ab episcopo. Verum ipsorum pace dicto anno 1283. non contigit hæc episcopi declaratio, cum eo anno jam obiisset Albertus episcopus, immo obiisset etiam anno 1277. etenim jam ab anno 1275. Gregorius papa X. scripserat epistolam præposito Feltrensi, qua ei commendavit Victorem Feltrensem presbyterum, ut ipsum de beneficio aliquo provideret ecclesiæ Tarvisinæ vacantis tunc episcopo. Multo minus sibi constat Bonifacius, qui ad annum 1274. agnoscit in episcopum Tarvisinum Thomam Traversarium, & postea existimat adhuc viventem anno 1283. Albertum. Quare potius dicendum videtur anonymum Turrianum vel errasse ponendo diem dominicam, vel non recte consignasse diem dominicam diei decimæ exeuntis novembris. Præterquamquod altera ex causis sollemnis adventus Alberti ad ecclesiam sanctæ Christinæ fuit, ut grates redderet Deo & sancto Parisio pro consecuta liberatione ab hostibus suis; sed hæc contigit ante annos 1277. & 1283. Et ut ab ovo factum repetamus, sciendum est familias Riccorum & comitum Castellorum, ut potentiores Tarvisinæ urbis, mutuis discordiis inter se inimicitias fovisse. Gherardus Castellus filius comitis Corradi, amore factionis Ghibellinæ, ac consanguinitate junctus cum Albertino

& Mar-

ANN. CHR. 1268.

& Marsilio Jacobi a Carraria, posteaquam injuriose in consiliis exceperat, & invexerat in Brancaleonem Riccum episcopi fratrem, feria secunda Paschatis, die autem secundo aprilis, ipsum interemerat cum aliis ejusdem familiae. Idem Anonymus Turrianus & Bonifacius assignant hanc caedem anno 1268. verum hoc anno Pascha celebratum fuit die octava aprilis, neque in diem primam aprilis incidit sacrum Pascha, nisi annis 1263. & 1274. propemodum itaque certum est caedem hanc contigisse anno 1263. Episcopus propterea post fratris occisionem metuens, ne & sibi insultaretur, secesserat in arcem Cornudae, ubi foederatus cum Gherardo a Camino, & cum Biacquino ejus patre se ad defensionem paravit contra comites Castellos quotidie formidabiliores. Illorum idcirco auxilio & plurium aliorum civium episcopus suae dignitati restitutus fuit, & repressa Castellorum factio. Temporibus aerumnarum suarum, & viventi & recens defuncto Parisio se commendaverat episcopus, votumque voverat, pro cujus adimpletione se contulit, ut vidimus, ad ecclesiam sanctae Christinae. Post depressionem comitum Castellorum, donata fuere eidem episcopo rudera demoliti palatii ipsorum, ut ex ipsis marmoribus episcopus in loco, ubi palatium olim exsurgebat Brancaleonis extincti fratris sui, ecclesiam construeret in honorem sancti Laurentii. Verum quidem est in inscriptione marmorea prostante in dicta ecclesia, quam etiam affert Ughellius, legi erectionem ipsius ecclesiae factam fuisse anno 1281. sed canonicus Scotus in suis ms. additionibus ad episcopos Tarvisinos pro 1281. legendum arbitratur annum 1271. Exploratissimum ergo est hanc episcopi liberationem contigisse multo tempore ante annos 1283. & 1277. immo ante annum 1275. quo jam e vivis excesserat, & verisimiliter occurrisse ante praesentem annum 1268. qua obtenta voto mox satisfecerit, & divinos concesserit Parisio honores hoc anno.

In libro Statutorum Tarvisinae urbis edito Venetiis anno 1574. ad tractatum quintum [a] *de expensis, obligationibus & venerationibus Sanctorum* rubrica prima legitur, „ decretum fuisse a communitate Tarvisii, ut quotannis die transitus sancti Parisii episcopus cum toto clero se conferat „ ad honorandam ipsius ecclesiam; praeterea etiam potestas cum antianis „ & cum sua curia Missae adsistant, & offerant intortitia, ac ipsos sequantur Consilium majus & gastaldii Scolarum cum confratribus, ita „ ut oblatio valeat quinquaginta libras denariorum eo modo, quo celebrantur festa sancti Bartholomaei & sancti Francisci; idque fiat in gratiarum actionem pro beneficiis obtentis ab urbe Tarvisina eorum Sanctorum natalitiis diebus vel intercessione, quomodo suis precibus sanctus Parisius episcopum & urbem liberavit a seditionibus, & ab aerumnis, quas secum ferebant divisiones civium suorum. “ De propagatione cultus, aliisque tractatibus habitis pro honoranda memoria beati Parisii plura dicemus seculo sequenti.

a Pag. 37.

XLVII. Alia miracula beati Antonii Peregrini.

QUAE vero subnectimus miracula hoc anno patrata spectant ad beatum Antonium-Peregrinum. *In nomine Domini amen. Anno millesimo ducentesimo sexagesimo-octavo indictione undecima die Lunae* XVI. *januarii, praesentibus dompno Sansono subpriore sanctae Mariae de Porcilia, Agazone de ordine Cisterciensi, Henrico Teotonico, qui stabat cum praedictis fratribus sanctae Mariae de Porcilia & aliis pluribus. Conradinus ovetarius, qui moratur in Realta, & Anna ejus uxor, & Daria eorum filia dixerunt & confessi fuerunt in praesentia suprascriptorum testium, filiam dictorum Conradini & Annae ejus uxoris parvulam, quae Antonia Peregrina vocabatur, fuisse graviter inflammatam sic, ut visu ex toto videretur privata, & in*

ea

ea omnis sensus & motus videretur extinctus. Pro qua dicti Coradinus & Anna ejus uxor & Daria eorum filia recurrentes ad Dominum rogaverunt, ut meritis & precibus Antonii Peregrini, cujus corpus jacet in ecclesia sanctæ Mariæ de Porcilia de Padua, eam dignaretur sanare. Quo facto puella statim oculos aperuit, lumenque oculorum ad plenum, quod amiserat, recepit, ut asseruerunt, & prædictam completis tribus diebus sanitati pristinæ ad plenum restitutam dixerunt, & in attestationem miraculi & gratiarum actionem candelas & cereos, quos pro sepultura ejus paraverant, ad corpus Antonii Peregrini, sicut promiserant, reportaverunt.

ANN. CHR. 1268.

Actum Paduæ in parlatorio sororum dicti monasterii sanctæ Mariæ de Porcilia.

Ego Albertinus Lanfranchi de Pallaxolo Parmensis notarius domini Marchi comitis de Lomello interfui & hanc chartam rogatus scripsi.

In nomine &c. *Anno* M. CC. LXVIII. *die* XIX. *intrante januario, præsentibus fratre Martino converso sanctæ Mariæ de Porcilia, Henrico, qui stat cum dictis fratribus, domna Floreta Candeleria, Guarenta matre Johannis Bononiensis, & domna Aycardina Candeleria. Greppus de Valle Solis episcopatus Tridentini, & Gratiana ejus uxor dixerunt & confessi fuerunt præsentibus prædictis testibus, se duxisse die tertia intrante januario filiam suam Letiam ad sepulcrum Antonii Peregrini habentem oculos correptos lippitudine & nebula, ita quod nihil videbat, & infirmos valde, & stantes ad sepulcrum prædictum, & deprecantes Deum cum devotione pro dicta filia sua precibus & meritis dicti Antonii sanaret dictam filiam suam, & sic, ut dixit, Domino Jesu Christo supplicantes, sequenti die post adventum ipsorum ad dictum sepulcrum cepit videre, & squammæ inceperunt cadere ab oculis ejus, & ita plene visum recepit.*

Actum Paduæ sub porticu de foris claustri fratrum sanctæ Mariæ de Porcilia, scilicet juxta portam.

Ego Albertinus Lanfranchi &c.

In nomine &c. *Anno* M. CC. LXVIII. *indictione undecima, die quarta intrante octubri. Actum Paduæ sub porticu domus de foris claustri sanctæ Mariæ de Porcilia scilicet juxta portam, præsentibus donno Castellano priore sanctæ Mariæ de Porcilia, fratribus Martino, Gerardino & Simeone fratribus monasterii sanctæ Mariæ de Porcilia. Domna Gisla uxor Antonii Rainerii de Tarvisio, quæ stat in vico sanctæ Mariæ majoris, dixit & confessa fuit, quod circa festum sancti Petri proxime præteritum de Venetiis eundo Tarvisium insuflavit faciem ejus ventus fortis, ita ut ex insufflatione ventus oculi ejus exierunt inflati proprium locum, & os retortum fuit versus auriculam, usque quasi ad medium faucis, ita quod a medicis medicata ei nullum remedium adhibere potuerunt, sed cum per mensem durasset ei talis infirmitas, votum vovit Deo & beato Antonio Peregrino, quod si precibus & meritis dicti Antonii liberaretur a dicta infirmitate, visitaret ejus sepulcrum, & offerret ei oblationes dignas. Quo facto statim per Dei gratiam recepit sanitatem, & asseruit hoc, & affirmavit in præsentia domni Antonii viri sui ita affirmantis verum esse, & suprascriptorum testium.*

Ego Albertinus &c.

Paduanus prior sancti Benedicti-novelli de Patavio, consensu monachorum & fratrum suorum Bertaldi, Compagni, Yvani, Oliverii, Bernardi, Feliciani &c. vendidit Castellano priori sanctæ Mariæ de Porcilia terras *indictione undecima die quinto exeunte februario*; ex tabulario sancti Michaelis de Muriano, ex quo etiam in notitiam venimus anno sequenti potestatem Paduæ fuisse Rolandinum de Canossa.

QUAN-

ANN. CHR. 1269.

XLVIII.
De beata Gerardescha sanctimoniali S. Savini Pisarum.

Quandoquidem de beata Gerardescha *sanctimoniali femina Pisana prope monasterium sancti Savini ejusdem professionis & ordinis*, ut scribit auctor ipsius vitæ, distulimus hactenus notitias exhibere, hic loci simul omnia collecta damus ad illustrationem ipsius sanctissimæ feminæ ex chartis & notitiis, quæ apud nos supersunt, præter ea, quæ ab aliis adnotata fuere; compertissimum enim habemus ipsam ad hæc tempora pervenisse. Sed prius certa ab incertis separare malumus. Gerardeschæ vitam ex veteri quadringentorum annorum codice monasterii monialium sancti Silvestri urbis Pisarum, verisimiliter ab ejus confessario scriptam, publici juris fecit Daniel Papebrochius in Actis Sanctorum ad diem vigesimam-nonam maji Tomo VI. ejusdem mensis, [a] quam ad ipsum transmisit Franciscus-maria Cessini Florentinus eques sancti Stephani, & in Pisano lycæo juris civilis professor. Quod spectat in primis ad monasterium sancti Savini territorii Pisani, „ ipsum prius pro monachorum nigrorum habi„ tatione inserviisse asserit Papebrochius; quando autem introducti ibi „ fuerint Camaldulenses, non est facile, inquit ille, divinare; florebant, „ illi, subdit, isthic & disciplina, & numero ante medium sæculum XIII. „ quando *ejusdem professionis & ordinis* habitum titulumque suscepit san„ cta Gerardescha. " Sed ex Annalibus nostris palam fit, jam ab initiis præcedentis sæculi Camaldulenses ibidem Deo dicatos extitisse & perseverasse, & post introductam circa annum 1100. disciplinam eremi Camaldulensis, anteactis & his temporibus continuam loci possessionem obtinuisse usque ad medietatem seculi XVI. quo monasterium & ecclesia equestri ordini sancti Stephani papæ & martyris ad annum M. D. LI. a Cosmo Medicæo Etruriæ Magno-duce instituto, una cum aliis piis locis fuere adjudicata. Gerardescham tertiariam appellat Papebrochius, non reclusam, quippe quæ ancillam secum habebat ad ministerium, & nunc has, nunc illas adibat urbis Pisanæ ecclesias. De conversorum & conversarum variis generibus in monasteriis virorum & mulierum fusam dissertationem instituimus ad calcem Appendicis primi tomi Annalium nostrorum; ad aliquod ex iis generibus pertinet Gerardescha, quin tertiariam appellemus. Pariter circa tempus, quo Beata vixit, scribit „ ipsam obiisse post „ beatam Bonam defunctam anno 1207. uti apparet ex numero 47. vi„ tæ; & quidem ita diu post, ut non videatur eamdem viventem fir„ miliarius novisse, adeoque nec coævam illi fuisse; coævam autem ha„ buisse venerabilem Villanam, cujus ad Gerardescham venientis mentio „ fit in ultimo fragmento ejusdem vitæ numero 68. & ita beatam Ge„ rardescham saltem debuisse ad annum circiter 1240. pervenire conclu„ dit. " Bonam Pisanam virginem admittunt ad annum 1228. floruisse Wadingus, vel Antonius Melissanus in supplemento; [b] sed quo fundamento ipsi viderint.

[a] Pag. 516.

[b] T. II. pag. 214.

XLIX.
Tempus quo floruit, ejusque vita.

Ut de tempore, quo floruit beata Gerardescha, & nos aliqua dicamus, reperimus in pervetusto codice Pisani archiepiscopatus sequens monumentum, quod indubie ad ipsam pertinet, & est hujusmodi: *Gherardesca quondam Gerardi civis Pisani in presentia domini Vitalis Dei gratia Pisani archiepiscopi protestata fuit, id est, quod securatio de se facta per Grostacacium tutorem suum de se dando in uxorem Alferio filio Bandini displicuit, & displicet, & quod predictum Alferium non vult pro suo marito, & quod in eum non consensit, nec vult consentire. Actum Pisis in curia archiepiscopali, presentibus magistro Salimbene, presbytero Ricovero, & presbytero Bernardino testibus, Dominice incarnationis anno* M. CC. XXXII. *indictione* IV. *decimo-tertio kalendas junii*, hoc est Romano M. CC. XXXI.

quo

ANN. CHR. 1269.

quo decurrebat indictio IV. Eo igitur anno apta marito erat Gerardescha; an autem Alferium in virum susceperit, nos latet, certum est ipsam vel illi, vel alteri matrimonio copulatam fuisse, & post aliquod tempus marito suo persuasisse, ut monachus fieret in cœnobio sancti Savini, in quo etiam ipsa monasticam professionem & ordinem, sive leges recepit. Quod facile contigit paulo post initum matrimonium, adeoque præter-propter vicennis fuerit matrimonii, vel susceptæ religionis tempore, nata per consequens paulo post annum 1210. Sed ipsius vitam exordiamur, aliis inferius monumentis tempus, quo floruit, ostensuri. *Fuit quædam his diebus in Pisanis partibus sanctimonialis femina, nomine Gerardescha, prope monasterium sancti Savini & ejusdem professionis & ordinis, oppressis compatiens, afflictis erat misericors, caritate fervens, omnibus imbuta virtutibus, mitis & timens Deum. Etenim in puellaribus annis, antequam septenarii finem attingeret, docta timere Dominum, & parentum suorum oblectamenta fastidiens ad quoddam monasterium confugit, ibique toto tempore vitæ suæ famulari Domino disponebat. Denique dum ibidem per aliquod tempus maneret, & mater ejus pro ea vehementius tristaretur, maternis inducta doloribus, velut quæ necdum ad ætatis maturitatem pervenerat, ad vocem matris simpliciter de monasterio est egressa. Cumque per aliquod tempus maneret cum matre, in omnibus voluntati ejus subjecta, eidem volenti ipsam maritali connubio tradere non negavit assensum, immo tamquam ovis coram tondente se obmutescens, utpote mundi hujus ignara, periculis tantis non sua sponte & conjugii voluptatibus se immersit. Sed postquam cogitavit se a Jesu Christi prolongatam servitiis, & curis secularibus involutam, cœpit vehementissime contristari, quod erat suavissimo gaudio destituta. Verum, quia justus ex fide vivit, credens etiam in maritali copula Domino complacere, cœpit jugiter corpus suum jejuniis & orationibus macerare; sicque factum est, ut quotidie neque manducaret, neque biberet, donec in ecclesia sexcentis genuflexionibus Dominum lacrymabiliter precaretur. Erat enim in orationibus sedula, in jejuniis fervens, & ut sacris semper posset interesse mysteriis non remissa. Quid plura? Sic in mundo manebat, mundo jam mortua, ut nec aliquantum in mundanis deliciis lætaretur. Jam enim scala paradisi effecta, bonorum operum in se omnibus perhibebat exempla. Docta siquidem a Domino non abscondere operationes bonas sub modio, sed eas ponere super candelabrum, ut exinde laudaretur pater cœlestis, qui in cœlis est. Igitur dum hæc Sancta maneret in seculo cum viro suo, facta tamquam vitula Efraim, docta diligere trituram, semper portabat in mente, quæ non adhuc gerebat habitu.*

Cumque non posset ex viro suo prolem suscipere, mater sua jugiter Dominum precabatur, ut filiæ suæ daretur filius, in quo posset divina collaudari clementia, creans de nihilo omnia, & vocans ea, quæ non sunt, tamquam ea, quæ sunt. Verum quia Dominus eam jam elegerat in suam, apparuit matri in somnis loquens, & dicens ei: Quoniam desideras filiam tuam ex viro prolem suscipere, ut tua devota petitio adimpleatur, in suum filium præbeo Johannem evangelistam; & statim eadem hora tradidit ei Dominus Salviam & Sabinam & Transmarinum. Ob quantis jam Sancta poterat gaudere tripudiis! ob quanta lætitia exultare! quæ dum petitionem matris impletam ex ore Altissimi percipit, natum sumit adultum, qui potius tueretur nutricem, quam nutrix supportaret eumdem. Unde factum est, ut sicut beatus Johannes Virginem in morte Domini suscepit in suam, ita isti Sanctæ ex tunc suum impenderet patronatum. Cumque mater ejus a somno surgeret stupefacta, nec se posset continere præ gaudio, ad convici-

Ann. Chr. 1269.

nas suas foras perrexit, portans in manu sua herbas prædictas, quas ei Dominus in signum dilectionis reliquerat, ut ipsi quidem videbatur. In quo utique facto Dominus indignatus tanta potentia dictas herbas de manibus ejus excussit, quod manu & brachio fistulis sauciatis, per duos annos (post quos eidem sanitas divina clementia redivit) mansit infirma.

Demum quoniam Sancta in magnis jugiter gestiebat affectibus, mundo & ejus postergatis illecebris, in aliquo monasterio in Jesu Christi servitiis ducere vitam suam posse (non enim credebat in seculo vitam posse promereri æternam) ferventi studio cœpit suum monere maritum, ut una cum ea hujus mundi transitoria relinquentes, vitæ melioris frugem in monasterio sumerent, & deinde cœlestis regni participationem & gloriam obtinerent. Sicque factum est, ut cum semper in admonitione viri persisteret, vir ejus, utpote partem meliorem accipiens, tam piæ voluntati uxoris assensum præbuit & consensum. Timens itaque sancta mulier, ne mutaretur sanctum sui viri propositum, cum omnis ætas prona sit ab adolescentia sua in malum, festina iter arripuit in monasterium sancti Savini, ubi eodem tempore erat abbas vir vitæ venerabilis, ejusdem Sanctæ in gradu consanguinitatis propinquus. Qui cum audisset a sancta femina, quod volebat assumere habitum ejusdem monasterii cum viro suo, quia eos semper fovebat in visceribus Jesu Christi, statim ejusdem monasterii cœtu sacro monachorum adscito, de communi & avido consensu fratrum & suo, dictis dominæ memoratæ ac viro donavit sacræ religionis habitum, & eos in sacris ulnis suis benigne suscipiens, deinceps cœpit eos ut spirituales filios pertractare.

Sancta vero femina postquam persensit se sanctimonialibus vestibus adornatam, tamquam in omnibus abundaret deliciis, læta & hilaris cœpit Deo gratias agere, qui non derelinquit sperantes in se. Illico itaque data fuit ei extra monasterium cellula, ubi jugiter Dominum collaudando totis viribus corporis divinis servitiis inhærebat. Miranda quidem res, & a seculo inaudita! Illa dum in seculo mansit, numquam hilaris, numquam læta videbatur, postquam autem habitum sanctæ religionis accepit, sumens de religione lætitiam, tanta cœpit alacritate perfrui, tantoque gaudio exultare, quod facies & oculi, velut numquam visuri mœstitiam, infinibili alacritate splendebant. Et porro dum cœpit in oratorio suo manere, de virtute in virtutem proficiens, Spiritus-sancti gratiam, quam etiam in seculo possederat, in eodem oratorio abundantius redolebat.

L. De abbatibus S. Savini, & plura ad Gerardescham spectantia.

INQUIRENDUM porro nunc est, quis foret abbas monasterii sancti Savini, & Gerardeschæ propinquus tempore, quo Beata sacras vestes recepit. Is sententia nostra fuit Urbanus, de quo dicitur capite 22. ejusdem vitæ: *Et erat ibi quidam abbas Urbanus nomine, qui olim fuerat abbas præfati monasterii sancti Savini.* Et bene tempora conveniunt, nam Urbanus reperitur dicti cœnobii abbas anno 1228. cujus consilio eo anno Guido prior generalis Camaldulensis œconomum elegit in omnibus causis, quas habebat in Marchia, Martinum conversum. Erat & anno 1234. quo interfuit electioni Henrici monachi in priorem sancti Frigdiani, & anno 1236. Pisano stilo indictione VIII. nonis maji electioni Philippi in abbatem sancti Zenonis, anno quoque sequenti indictione IX. quarto idus junii in contractu rogato manu Guidonis quondam Pagani notarii domini Friderici imperatoris. Post Urbanum reperimus abbatem sancti Savini Henricum, qui *die vigesima-quinta martii* anni 1246. [a] dedit Donnino camerario Camaldulensi omnes res & terras, fructus & proprietates, quæ Ottinellus de Romena reliquerat hospitali ecclesiæ sancti Savini. Henricus erat abbas etiam anno 1252. quo cum aliis prælatis a procurationibus lega-

[a] §. *Amissæ.* 445. *A.* 1. 40.

gato-

gatorum liberari monasterium suum obtinuit a Romano pontifice Innocentio IV. Abdicavit autem se a regimine anno 1259. idibus februarii indictione secunda ob infirmitatem atque senectutem „ in præsentia Ven-„ turæ prioris de Vivo, Mauri abbatis Berardingæ, Amati abbatis san-„ cti Petri de Rotis, Michaelis abbatis Morronensis, Guidonis abbatis „ Silvæ-mundani, Jacobi abbatis sancti Zenonis, Savini abbatis sancti „ Michaelis in Burgo Pisarum, Johannis prioris Anglariensis, Gratiani „ hospitalarii sancti Frigdiani, Pauli scriptoris prioris Camaldulensis & „ aliorum monachorum, in manibus Martini prioris Camaldulensis, cui „ tradidit sigillum & claves ejusdem monasterii. Actum in sancti Sabini „ monasterio in domo, quæ est ante ecclesiam sancti Johannis, notariis „ Johanne de Titignano, & Bartholomæo de Vivianis, “ ut habetur in codice perantiquo archiepiscopatus Pisani. Henrico suffectus fuit Urbanus, vel idem qui olim fuerat abbas, vel probabilius alter, qui electus fuit sancti Savini abbas XVII. kalendas martii ejusdem anni 1259. qui etiam post obitum Martini elegit in priorem generalem eodem anno mense octobri una cum ceteris prælatis Jacobum pœnitentiarium. Quare circa annum 1274. statuendus est Gerardeschæ adventus ad monasterium sancti Savini, in quo cum viro suo monasticam induit vestem sub Urbano I. abbate propinquo suo.

Etiam Gregorius abbas monasterii sancti Michaelis Discalceatorum, qui nominatur capite 54. ejusdem vitæ, eodem tempore vivebat, nam legitur ejus nomen ad annum 1234. in quodam instrumento emptionis terrarum *in curia sancte Marie Montis pretio* XLIV. *denariorum novorum Pisani conii. Actum in pede ripe sancte Marie Montis* IV. *nonas junii indictione* VII. *manu Henrici imperatorie dignitatis judicis & notarii.*

Vitam vero produxisse beatam Gerardescham saltem usque ad annum præsentem deducimus ex sequenti monumento, quo diris devota a Johanne priore Camaldulensi ad apostolicam sedem appellavit. Ipsum ex vetusto codice membranaceo olim penes Grandium hic subjicimus.

In Dei nomine, amen. Cum vos, domne Johannes prior Camaldulensis, dicamini excommunicasse domnam Gerardescham monialem monasterii sancti Savini Pisane diocesis, & literas destinasse .. priori sancti Frigdiani Pisarum, & abbatibus sanctorum Michaelis & Zenonis de Pisis, vel alicui eorum, seu aliquibus aliis, ut eamdem deberent denuntiare, & denuntiari facere excommunicationis vinculo innodatam certis ex causis, & per sindicum & procuratorem predicti monasterii a dicto priore ipsarum literarum copia fuerit cum instantia expetita, quam cum noluerit exhibere, & quia dicta monialis ad ea, que dicuntur injuncta ei fuisse per priorem supradictum, dicto priori non subest, nec ad eum jurisdictio pertinet in predictis, & quia alias gravaverat monialem prefatam, & propter alia gravamina, ad sedem apostolicam nomine & vice ipsius mulieris, & aliorum, quos negotium tangit, fuerit legiptime appellatum. Idcirco inherendo appellationi predicte, & ab ea non intendendo recedere, ego Paulus procurator ipsius monialis monasterii prelibati, quod contra prefatam sanctimonialem, contra Deum & justitiam & sanctorum patrum statuta, & etiam non citatam, monitam, & non ... vel confessam processistis, ab omni gravamine a vobis eidem moniali illato, & ab omni vestro processu sive sententia, si sententia dici potest, velut ab iniquo processu & sententia, cum nuper ad notitiam ipsius monialis per famam, non per rei veritatem, hec pervenerint, & nomine jam dictorum abbatis & conventus, & monialis sentiens predictos ex predictis indebite & valde gravatos, ad sedem apostolicam in scriptis, & viva

Ann. Chr. 1269.

voce appello, & instanter apostolos peto .... & res predictorum, & jura & rationes ipsius sedis protectioni & defensioni subpono.

Facta fuit dicta appellatio in civitate Arretii in domibus ecclesie sancti Michaelis, & porrecta coram dicto priore in scriptis. In presentia domini Guidonis Bertrami, & domini Rodolfini Boncompagni, & Galliei nepotis magistri Pieri testibus rogatis sub anno Christi a nativitate M. CC. LXIX. *sede apostolica pastore & imperio Romano imperatore vacantibus, indictione* XII. *die veneris* V. *julii.*

Ego Matthæus filius Crescenbeni de sancta Flora auctoritate imperiali notarius predictis interfui, & ut supra legitur rogatus a dicto Paulo scripsi & publicavi.

Mirabitur quis sanctam feminam excommunicationis sententia innodatam; verum mirari desinet, qui recogitabit, quam frequentes & quacumque ex causa ferrentur hoc seculo excommunicationes. A vero non abludit monachos sancti Savini subinfensiores, ut videbimus inferius, in Gerardescham, ipsam detulisse & accusasse ad Johannem priorem Camaldulensem quasi abreptitiam, vel quod illusionibus falleret simplex vulgus (non rara profecto quocumque seculo occurrunt exempla) Johannem vero demandasse Bene priori sancti Frigdiani, Bartholo abbati sancti Zenonis, & Guidoni abbati sancti Michaelis, ut sententiam contra ipsam pronuntiarent; verum Paulus Gerardeschæ ptocurator & monachus ejusdem monasterii sancti Savini, quem inducimur, ut credamus facile fuisse ipsius confessarium, & scriptorem ejus vitæ, contra sententiam protestatus est, & ab eorum sententiæ prolatione ad sedis apostolicæ judicium provocavit.

Quod monachi sancti Savini aliquando torvis oculis Gerardescham aspexerint, non uno ex loco colligitur. Conqueritur Gerardesca capite 19. fratres suos, hoc est monachos sancti Savini indignatos fuisse contra se, ideoque relicta eorum ecclesia, cum se mori existimaret, sepulturam sibi dari volebat apud ecclesiam sancti Jacobi de Podio. Et capite 22. *Recordata sancta mulier fratrum suorum, qui soliti erant tribulationem ei inferre, cœpit vehementissime dubitare de quadam visione. Sanctus autem Johannes evangelista dixit ei: Jam sunt in inferno, qui faciebant tibi angustiam, canesque infernales rabidi linguas eorum comedunt, ego enim Dei justitiam contra illos insito, qui tibi persecutionem facere non formidant.* Similiter capite 32. *Delata quadam die in chorum ecclesiæ præfati monasterii sancti Savini, & vehementer territa timebat, ne inveniretur ibi a monachis, propter quod dicebat: O! si venerint monachi, & invenerint me hic stantem, quantam inferent mihi injuriam!* Capite pariter 56. *Similiter cum quadam die summo diluculo cogitaret de quibusdam fratribus monasterii sancti Savini, qui ei jugiter petram scandali apponebant, hæc & his similia intra claustra sui pectoris exorsa est dicere. Quare mihi tribulationem & injuriam inferunt? Sane nullam eis molestiam infero, omnibus servio, & ipsi cum multi in me ex religiosis fidem habeant, me nullo modo reverentur; cœpitque magna lacrymarum copia deprecari Altissimum, ut parceret eis. Post hæc cœpit capite discooperto sedere, & ab oratione cessare. Et protinus odorem permaximum sentiens vidit Dominum Jesum Christum tenentem pedes conjunctos, uti tenuit in cruce affixos sanguine de plagis manante, timuitque valde. Ait autem Dominus ei: Noli timere, ego sum crucifixus tam propter te, quam pro multorum salute, sed doleo, quod fratres tui me iterum crucifigunt, dum tibi semper inferre scandala non desistunt.* Et demum capite 75. cum inducitur Dominus

dicens

dicens Johanni apoſtolo : *O Apoſtole & dilecte Dei , quam carum ſuper omnes te habui ! tibi enim revelavi univerſa ſecreta cœleſtia , reſpice & vide, qualiter iſti de ſancto Savino perforant manum meam faciendo ſcandalum iſti, & oſtendebat Sanctam.* Hinc etiam diſcimus, cur Gerardeſcha ſæpius diverteret ad eccleſiam ſancti Jacobi de Podio , quæ ipſa quoque erat extra civitatem Piſanam; & cur cum Deodato monacho ejuſdem loci familiaritatem haberet, & ad monaſterium etiam ſancti Michaelis Diſcalceatorum, & ad Gregorium abbatem ejus loci frequentius iret? offenſa nimirum perſecutionibus monachorum ſancti Savini, vel etiam ut eorum conſortium fugeret, qui, ut alibi videbimus, his temporibus detrectabant jugum ſubjectionis & obedientiæ priori Camaldulenſi . Utrumque ſancti Jacobi & ſancti Michaelis monaſterium erat monachorum Pulſanenſium , illud fundatum fuerat a beata Bona virgine Piſana , deſinente ſeculo elapſo; hoc poſitum extra Piſanam civitatem in loco, qui dicitur Orticaria, confirmaverat Alexander III. anno 1177. Antonio priori ſanctæ Mariæ in Pulſano cum aliis Pulſanenſi cœnobio ſubjectis , inter quæ etiam legitur monaſterium & eccleſia ſanctæ Mariæ extra civitatem Lucanam in loco dicto Guamo , quod in vita ſanctæ Bonæ ignoravit , cujus ordinis eſſet Papebrochius. Monaſterium ſancti Michaelis Piſarum appellabatur etiam Diſcalceatorum, quia diſcalceati incedebant Pulſanenſes. Extat etiam penes nos priori ſancti Jacobi in Podio privilegium indulgentiæ ejus eccleſiæ , quam illi conceſſit Gregorius papa IX. anno tertio ſui pontificatus, hoc eſt 1230. Forte etiam indignatus Johannes prior Camaldulenſis contra monachos ſancti Savini, qui ſe per hæc tempora ſubtraxerant ab obedientia prioris generalis, incluſit in excommunicationis ſententia etiam Gerardeſcham, quæ ab eorum monachorum inſtitutis pendebat.

Ceterum vita Gerardeſchæ plena eſt viſionibus & rebus humanas vires ſuperantibus , Extaſes frequentiſſime patiebatur , cœleſtibus concentibus fruebatur, cum Domino , cum beata Virgine , cum Johanne-evangeliſta fere quotidie colloquebatur. Religioſi cujuſdam viri, quem diligebat, flagitavit a Domino nomen inſcribi in libro vitæ . Rapta fuit ſæpius in cœlum, & præterita & futura viſu conſpexit. Elevabatur in aera , querelas dolentium abſens agnoſcebat , cogitationes cordium introſpiciebat ; Sanctos ad evangelii lectionem vidit coronas de capitibus ponere, & cœli reginam commendatas ſibi religioſorum animas ſuſcipere . Purgatorium & tartarea loca, judicium & mortuorum reſurrectionem in ſpiritu agnovit. Ægris ſanitatem reſtituit, ſororem infirmam tactu liberavit, ad pœnitentiam nolentes adegit, quorum etiam occulta peccata revelavit . Rapta aliis vicibus in cœlum Angelorum choros intuita eſt, & beatam Virginem pro hominibus orantem; vidit Johannis-evangeliſtæ , quam in cœlis obtinebat, auctoritatem. Adfuit celebrationibus in cœlo factis pro Natali Domini , cœlique conſpexit lætitiam in feſto Annuntiationis beatæ Mariæ. Apparuerunt ipſi ſæpius cœleſtes cives , inter quos frequentiores ſanctus Johannes-evangeliſta, ſanctus Jacobus apoſtolus & beata Bona Piſana, Julittam quoque filiam ſuam ſpiritualem vidit , cujus excellentiam cognovit. Frequenter flagellata & territa fuit a dæmonibus. Rogata a defunctis oravit pro illis, impetravitque, ut ſolverentur a cruciatibus, certaque facta fuit de ſalute eorum, pro quibus Deum precata fuerat; aliaque complura vidit & egit, ſive paſſa eſt, quæ admirationem excutiunt, quæque leguntur in ejus vita edita ab eodem Papebrochio . Supplemus ipſam vitam ex præfato ms. codice ſancti Silveſtri Piſarum , prologum addentes, & aliam narrationem a Papebrochio prætermiſſam.

Inci-

ANN. CHR. 1269.

Incipit prologus in vitam sanctæ Gerardeschæ.

Mirabilis Deus in Sanctis suis, qui abscondit a sapientibus, & prudentibus mirabilia sua, & ea parvulis insolentibus aperit & revelat, non dedignatur majestatis suæ clementiam, & potentiæ suæ mysteria in cujusdam pauperculæ mulieris arca recondere, quoniam patiens & misericors est, humilis & benignus. Quis enim novit spiritum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit? Nisi qui facit voluntatem ejus, & mandata ejus exquirit, ut sciant omnes, quoniam Dominus ipse est Deus? Qui absque retributionis condignæ præmio transire non patitur, quod obtentu suæ dulcedinis laboratur. Ausculta itaque filia Dei Sion, civitas Hierusalem, sancta ecclesia, sponsa Christi, auribus percipite populi, & qui habitatis terram, simul in unum dives & pauper, quæ & quanta diebus nostris dignatus est nobis ostendere per servulam sanctam suam, ut filii, qui nascentur, & exurgent & narrent ea filiis suis. Suscitavit namque vobis Dominus in novissimo de patribus nostris filiam, per quam operatus est salutem in medio terræ. Explicit prologus.

Quadam insuper die fuit anima ejus in cœlo, & vidit Dominam nostram lacrymantem cum tota vita æterna, propter furorem Domini, quem volebat effundere, peccatis exigentibus, super terram. Tunc Jesus venit ad Matrem, & illa resignavit ei duos anulos, quorum alterum tenebat in manu dextra, & alium in sinistra. In anulo autem, qui portabatur in dextra, videbantur animæ universæ, quæ sunt majores in vita æterna, & in anulo manus sinistræ minores. Dumque filius coram Patre præsentaret anulos illos, Pater humiliatus est admodum, furorem suum ita terribilem compescendo. Tunc filius Dei reversus ad Genitricem suam gloriosissimam restituit ei anulos, & manibus humiliter osculatis, semper inclinus permansit, donec Domina nostra digitos anulavit.

LI. Gerardeschæ obitus.

PARUM supervixisse ultra hunc annum videtur beata Gerardescha. Post caput 75. ad quem numerum rediguntur narrationes de ipsius vita, ceteræ ejus visiones, gesta & mors desiderantur. Sepulta fuit in monasterio sancti Savini, licet aliquando vivens concupierit sepulcrum apud monachos Pulsanenses sancti Jacobi in Podio. In eodem codice sancti Silvestri legitur: *Incipit historia seu vita sanctæ Gerardeschæ de civitate Pisana, quæ apud monasterium sancti Savini requiescit*, sed modo nullum monumentum superest ipsius tumuli. Latuerunt diu etiam ejus acta; hinc nil mirum, si de ipsa siluerint Fortunius, Ractius & Ferrarius. Expressa fuit ipsius imago super aram majorem ecclesiæ sancti Michaelis de Burgo Pisarum in vetustissima tabula lignea, quam plures sancti Camaldulenses in modum limbi circumornant, singuli singulas conchas seu forulos implentes. Vestitur ut sanctimonialis Camaldulensis, diademate circa caput redimita, librum dextera tenens, ad cujus normam similes imagines alibi efformatæ fuere. Ipsam imaginem habes apud eumdem Papebrochium, ad ipsum olim transmissam a Gerardo Cappassio ordinis Servorum B. Mariæ. Eamdem ad servandam formam vestium oblatarum Camaldulensium denuo æri incidi jussimus, comparatam iterum cum suo prototypo cura domni Zenobii Cateni abbatis ejusdem monasterii, qui optime meretur de ecclesia sua, quam ad meliorem statum redigit, viri insuper doctrina aliisque virtutibus præclari, & hic loci subjicimus emendatiorem. De beata Gerardescha, & de Julitta ejus spirituali filia se scripturum promisit olim Paulus Troncia canonicus Pisanus[a], quod an præstiterit, nos latet. Beatam Julittam ad Deum evolasse anno M. CC. LX. ætatis anno XXIII. tradit Grandius in suis mss. notitiis Sanctorum Pisanorum.

a *Mon. Pis. pag.* 213.

SUB

Annal. T. V. pag. 102.

Effigies B. Gherardescæ de Pisis oblatæ Camaldulensis ex tabula seculi XIV. aræ principis S. Mich. in Burgo Pisarum.

ANN. CHR. 1269.

LII. Enarratio miraculorum ad tumulum beati Antonii Peregrini.

SUB præsenti anno hæc mira contigisse ad sepulcrum beati Antonii Peregrini narrantur. *In nomine Domini. Anno millesimo ducentesimo sexagesimo nono indictione* XII. *die mercurii penultimo februarii, præsentibus dompno Castellano priore* &c. *fratribus Martino Carlaxario conversis dicti monasterii sanctæ Mariæ de Porcilia, Henrico de Pergamo, qui nunc moratur cum dictis fratribus, & Lunardo Caxalino, qui fuit de sancto Zenone & aliis. Bartholotus filius quondam Zamboni de Perino de Padua, qui nunc moratur ad vallem de Clausuris episcopatus Cerviæ habens manum contractam venit ad sepulcrum Antonii Peregrini die tertio exeunte februario, & cum devotione supplicans Deo, ut precibus & meritis dicti Antonii Peregrini liberaretur a prædicta contractione, ut diximus, statim in brevi cum magno dolore recepit sanitatem. Actum Paduæ in monasterio sanctæ Mariæ de Porcilia.*

Ego Albertinus Lanfranchi &c.

In nomine &c. *Anno* M. CC. LXIX. *indictione duodecima die primo aprilis, actum sub porticu claustri sanctæ Mariæ de Porcilia. Fratres Martinus, Johannes de Dura conversi sanctæ Mariæ de Porcilia, Johannes Bononiensis, domna Floreta Candeleria, Henricus de Pergamo* &c. *dixerunt & confessi fuerunt præsentibus infrascriptis testibus Ludovicum de Prexenoto Teotonicum venisse die* XV. *exeunte madii ad sepulcrum Antonii Peregrini infirmum valde in cruribus, ita quod ambulare minime poterat sine crozolis, ibi supponentem terram cruribus sepulturæ dicti Antonii. Hinc ad dies sex recepit sanitatem, præsentibus dompno Castellano priore sanctæ Mariæ de Porcilia, Samsone priore claustrali dicti loci, Bono, fratre Guidone monachis.*

Ego Albertinus &c.

In Dei nomine amen. Anno M. CC. LXIX. *indictione duodecima die tertiodecimo exeunte madio; præsentibus domno Ongarello olim domni Petri Pigne, Marco notario de Bredepalea & Petro notario* de Coneto *& aliis. Albertinus de Pegoloto de Bononia de contrata, ubi dicitur de Portanova, dixit & protestatus fuit coram dictis testibus, quod filius suus Johannes ludebat cum aliis puerulis in platea sancti Salvatoris dictæ civitatis in die Pentecostes nuper elapso, & tunc quidam juvenis currens cum equo uno, & cepit puerum in pedibus equi, & elixit puerum taliter, quod sanguis defluebat per aures, & per os illius pueri, & faciem ejus totam denigravit, ita quod pro mortuo habebatur. Cumque magister Peregrinus medicus cum aliis medicis a patre introductus fuisset ad puerum prædictum succurrendum, visa ejus infirmitate & collisione, nullo modo ausi fuerunt se intromittere de ejus curatione; mater vero ejus illius dolori compassa cum lacrymis & orationibus prædictum puerum beato Antonio Peregrino de Padua magna cum devotione devovit. Facto autem voto pro puero a matre Divina inspiratione tribus diebus sine aliquo medicamine recepit pristinam sanitatem. Actum Paduæ in communi palatio.*

Ego Ubertinus Zacus notarius de Malveglis imperialis aulæ atque sacri palatii Paduæ interfui, hæc scripsi.

In nomine Domini, amen. Anno M. CC. LXIX. *indictione* XII. *die dominico, quarto exeunte julio, præsentibus dompno Castellano priore* &c. *fratribus Alberto, Simeone, & Pavino conversis dicti loci. Actum Paduæ sub porticu de foris claustri monasterii prædicti, scilicet in parlatorio fratrum. Dux textor, qui fuit de Verona, & nunc moratur Paduæ in hora sanctæ Sophiæ, Flordooliva ejus uxor parentes Oliverii, domnus Blancardus, qui de Verona, magister Carcamuxonus, Ugo textor de vico sanctæ-Sophiæ, convicini dictorum Ducis, & Flordoolivæ & Oliverii prædicti deposuerunt &*

con-

Ann. Chr. 1269.

confessi fuerunt dictum Oliverium venisse ad sepulturam Antonii Peregrini habentem crus & pedes contractos multum, & calcaneum insistulatum, & ibi cum devotione Deum deprecantes, ut precibus et meritis prædicti Antonii liberaretur, recepisse sanitatem.

Ego Albertinus &c.

LIII. Componuntur acerrimæ lites inter Guillielminum episcopum Arretinum & Camaldulenses.

Cum multum exacerbatus esset animus Guillielmini Arretini episcopi contra Camaldulenses, eo quod eos Alexander IV. Romanus pontifex egregio illo privilegio insignisset, quo omnes ecclesiæ & loca ipsorum eremo plene subjecta retrahebantur a jurisdictione, quam episcopus sibi vindicaverat, & cum propterea gravissimæ quæstiones & lites inter utramque partem ea de causa hucusque exarsissent, volentes ambæ partes, tam ipse nimirum episcopus, quam Johannes prior Camaldulensis dissensionum materiam omnino de cetero amputare, devenerunt hoc anno ad infrascriptam concordiam [a]; ratum nempe habuit Guillielminus Alexandrinum privilegium, recepitque exemptionis bullam quoad omnes ecclesias Camaldulenses suæ diœcesis, & potissimum quoad monasterium Pratalense, & alterum Pratalensi subjectum sancti Clementis in urbe Arretina, aliaque membra ejus abbatiæ, quæ exempta agnovit & declaravit, approbans etiam donationem prædecessoris sui Hieronymi episcopi: Actum in civitate Arretina *anno* M.CC.LXIX. *indictione* XII. *die* V. *intrantis mensis martii apostolica sede & imperio vacantibus*. Approbaverunt concordiam canonici Arretini *die* VIII. *intrantis junii*; restitutaque fuere ea occasione omnia bona ab ipso episcopo detenta de jure Pratalensis monasterii, quæ erant in iisdem castris & villis, & quæ de Camaldulensi jure erant in castro de Soci & in Cruce de Ragio, & in ecclesia sancti Johannis de Richo. Pariter idem episcopus [b] in integrum remisit eidem Johanni priori eremum & monasterium de Fleri districtus Cortonensis cum omnibus suis juribus & possessionibus, quæ dictum monasterium obtinebat in castro Cortonæ de jure & de facto a monasterio de Cruce supra a dextris & a sinistris, & nominatim a cœnobio de Ginezio sive de Caldeopille. Item restituit situm ecclesiæ sancti Basilii, & jus mortuariorum & parœciam ipsius, quamdam etiam domum positam in Cortona, quæ erat monasterii Flerensis, quam episcopus agnovit sine periculo animæ suæ non posse retinere. Et versa vice Johannes prior Camaldulensis concordiæ & pacis nomine dedit episcopo Guillielmino quidquid monasterium de Fleri possidebat, vel possidere debebat in plano Cortonæ tam in terris, quam in vineis, domibus, pratis *&c.* & in servitiis sibi debitis a monasterio de Cruce inferius a dextris & a sinistris versus Cortonam, & specialiter in Gabiano, & Cerreto, cum jure incidendi ligna in silva eremi de Fleri pro igne suæ familiæ ad comburendum in castro Cortonæ, & accipiendi tigna necessaria pro constructione domorum sui episcopatus in castro Cortonæ; item quamdam curiam in castro Biblenæ, retento sibi jure decimarum, totam curiam in loco dicto Brolio aliaque quamplura. Quæ omnia inter utramque partem stipulata sunt sub pœna marcarum centum auri. Acta Arretii in palatio episcopali coram pluribus, & nominatim coram Raynerio olim electo Volaterranno de domo Ubertinorum; manu Bruni notarii. Cesserat Raynerius episcopatui post varias vices anno 1261. vicariumque agebat Alberti sui successoris.

a §. *Permutatio* 46. *A.* 3. 151.

b §. *Tenuta* 25.

LIV. Traditur monasterium Prataliense liberum Camaldulensibus. Turbæ in ipso cœnobio.

Die itaque octava aprilis [c] idem episcopus tradidit Johanni priori possessionem Pratalensis monasterii cum suis juribus, presente Guillielmino de Ubertinis nepote suo. Eadem die Johannes possessionem iniit castri Fraxinetæ, sicut die antecedenti immissus fuerat in possessionem castri Serravallis,

c *Ibid. A.* 3. 15.

lis; die vero nona villæ de Ventrina, & die decima-tertia introivit in possessionem ecclesiæ & monasterii sancti Clementis. Eadem die[a] creavit prior Camaldulensis procuratorem suum pro accipienda possessione monasterii de Fleri ab episcopo Arretino Boccium nepotem suum. Mense sequenti maji die vigesima-secunda [b], attentis obsequiis gratis & utilibus, quæ Benvenutus olim abbas de Pratalia exhibuerat eremo Camaldulensi, & ipsi priori, cujus nunc monachus erat & commensalis, promisit idem Johannes pro se & pro successoribus se illi, quam citius fieri poterit, provisurum de perpetuo beneficio monastico ejusdem ordinis, scilicet de monasterio Anglariensi vel Burgensi, quod tactis evangeliis juravit se observaturum. Septima enim die aprilis hujus anni [c] Benvenutus abbas Pratalienfis in palatio Camaldulensi de Soci constitutus coram Arretino episcopo & coram priore Camaldulensi renuntiaverat in manibus dicti prioris abbatiam Prataliensem, eidemque consignaverat sigillum abbatiæ, in quo dicitur picta fuisse imago beatæ Mariæ filium gerentis in brachio, & circa ipsam imaginem erant duæ stellæ, & imago abbatis flexis genibus & junctis manibus inclinati cum literis in gyro sigilli dicentibus : *Sigillum Benvenuti abbatis de Pratalia* : manu Uguccionis notarii dicti episcopi.

ANN. CHR. 1269.

a §. *Mandatum* 28.

b §. *Promissio* 81. *A.* 3. 156.

c §. *Electio* 129. 154.

Die itaque nona ejusdem mensis [d] attenta hujusmodi renuntiatione idem Johannes prior manu Bruni notarii elegerat in abbatem ejusdem monasterii Romualdum Camaldulensem monachum, quem in eremo posuit in sede prioris. Verum enimvero paulo post Romualdus agnoscens [e], quod Johannes prior Camaldulensis pluribus sumptibus & expensis acquisierat & recuperaverat ab episcopo Guillielmino monasterium de Pratalia, volens tum gratum animum ostendere, tum providere indemnitati dicti prioris & eremi, renunciavit ipsi omnes possessiones, redditus & decimas *castrorum* de Fraxineta & de Serra-valle eorumque territoriorum, & villarum Freginæ, Ventrinæ & Contra, ac generaliter omnia, quæ Pratalienfe monasterium habebat a monte sito inter cœnobium & inter castrum de Serra-valle citra versus Casentinum ubicumque a dextris & a sinistris, & specialiter monasterium & ecclesiam sancti Clementis de Arretio cum omnibus juribus & pertinentiis suis ; promittens se nunquam alicui suppositurum monasterium de Pratalia, sed semper conservaturum sub obedientia & subjectione prioris & eremi Camaldulensis tamquam manuale ipsius.

d §. *Electio* 157.

e §. *Renuntiatio* 100. *A.* 1. 115.

Hæc acta fuere inter Johannem priorem Camaldulensem, & inter Romualdum noviter electum abbatem Prataliensem. Sed antecedenti die congregati monachi & conversi Pratalienses in capitulo pro electione facienda novi abbatis in locum Benvenuti se abdicantis, compromissum unanimiter fecerunt in Benincasam monachum ejusdem cœnobii, qui die prædicta elegit & nominavit in abbatem Prataliæ Benedictum priorem ecclesiæ sancti Johannis de Richò ; manu Amici notarii.

Schisma proinde conflatum est in monasterio Pratalienfi ; pro quo tollendo, die decima julii [f] attendens Johannes prior Camaldulensis, quod Romualdus a se institutus abbas tute non poterat commorari in dicto monasterio, & jura ipsius tueri, præsertim cum junior esset moribus & ætate, ipsum tamquam minus idoneum a prælationis loco removit, eodemque die Benvenutum iterum substituit in abbatem, qui coram testibus juravit obedientiam, atque promisit Johanni priori, quod nunquam contra ipsum & eremum rebellionis spiritum nutriet, nec permittet alicui esse rebellem, sed jura eremi tuebitur ; insuper quod neminem vel in monachum, vel in conversum recipiet sine licentia dicti prioris. Die sequenti idem Benvenutus ratam habuit renuntiationem suam olim factam abbatiæ

f §. *Electio* 131. *A.* 3. 157.

Ann. Chr. 1269.

Pratalienſis in manibus dicti prioris, quam firmam & illibatam voluit in perpetuum perſiſtere. Actum in palatio Soci; manu Bruni notarii.

a *Ibidem A.* 3. 159.

Die nona auguſti [a] Benincaſa ut procurator Benedicti abbatis Pratalienſis petiit confirmationem ejus electionis ab epiſcopo Arretino, qui negotii regiæ curiæ impeditus commiſit vices ſuas ad infirmandam vel confirmandam electionem Orlando archipresbytero Arretino. Hic autem die decima-quarta ejuſdem menſis calculo ſuo electionem probavit; manu Guillielmini notarii.

b §. *Appellatio* 14. *A.* 3. 167.

Interpellatus in hac cauſa fuit etiam Octavianus cardinalis ordinis protector; nam reperimus in tabulario Fontis-boni die nona decembris hujus anni [b] ex parte ipſius cardinalis per Johannem Camaldulenſem camerarium fuiſſe vocatum ad diem dicendam prope caſtrum Fraxinetæ Benedictum, qui ſe gerebat pro abbate Prataliæ, reſponſurum coram dicto cardinale de electione ſua, & cur prioris Camaldulenſis obedire contemneret mandatis? manu Bonaventuræ notarii; & die decima-ſeptima ejuſdem menſis Benedictum in plurimorum præſentia proteſtatum fuiſſe dictum cardinalem nullam in ipſum juriſdictionem habere, neque ſe poſſe ad ejus præſentiam ſiſtere ob metum & detrimentum ſui monaſterii, & tamdem ſe appellare ad cœtum dominorum cardinalium & ad futurum pontificem; manu Johannis de Campi notarii.

c §. *Electio* 131.

Res compoſita fuit anno ſequenti die decima-nona maji [c], qua Benvenutus olim abbas Pratalienſis conſtitutus coram Guillielmino epiſcopo & coram Benedicto abbate Pratalienſi dimiſit ſponte adminiſtrationem, & regimen dictæ abbatiæ, & omne jus ſibi competens ex ejus iterata electione facta a Johanne priore Camaldulenſi, quam renuntiationem tam epiſcopus, quam abbas Benedictus approbavere. Eodem die præſentibus iiſdem Alexander monachus, qui ſe gerebat pro priore monaſterii ſancti Clementis Pratalienſi ſubjecti, & electus fuerat a Johanne priore Camaldulenſi, eodem prioratu ſe ſpoliavit, ſciens electionem ſuam non tenere. Ipſa die Benedictus Pratalienſis abbas commiſit vices ſuas ad eligendum priorem ſancti Clementis eidem epiſcopo, qui nominavit & elegit Benvenutum olim abbatem, quoad vixerit, ac pro Benedicto abbate obedientiam ab ipſo recepit; ſed & Benedictus Pratalienſis ad tradendam poſſeſſionem dicti monaſterii Benvenuto, conſtituit in procuratorem ſuum presbyterum Accurſum ſancti Martini de Arretio, qui eumdem priorem immiſit in dictam poſſeſſionem; manu Benvenuti notarii. Hæc hinc inde excerpſimus ex monumentis tabularii Fontis-boni.

LV. Et in cœnobio Agnanienſi.

d §. *Acta judici alia* 12. *A.* 3. 161.

Detrectabant ſubeſſe obedientiæ ejuſdem prioris etiam monachi Agnanienſes. Extant in eodem archivo literæ tres datæ præſenti anno [d] die vigeſima novembris ab eodem Octaviano cardinale & congregationis protectore, & a Johanne priore generali, quibus admonebatur Guido abbas Agnanienſis, ut morem gereret priori Camaldulenſi, & ad eremum accederet facturus ipſi & eidem loco, quæ facere tenebatur pro ſe & monaſterio ſuo; alias poſt trinam admonitionem ſe ſciret vinculo excommunicationis innodatum. Sæpius ordini rebelles fuere Agnanienſes. Videatur altera ſententia ſub finem ſeculi præcedentis contra eoſdem lata a Raynerio epiſcopo Feſulano, qui ipſos ad obedientiam præſtandam compulit.

Demum etiam plebanus Mercatus de Micciano, qui inſtituebatur a priore Camaldulenſi, defecerat ab obedientia ejuſdem prioris, & appellaverat ab Octaviano cardinale ad futurum pontificem. Qui omnes propterea mordicus affirmabant expiraſſe facultatem ejuſdem cardinalis poſt deceſ-

decessum Clementis IV. Romani pontificis; quare appellationes notabant ad cœtum cardinalium & ad novum pontificem eligendum. Verum ex Viterbiensi urbe diebus decima-nona & vigesima-secunda octobris [a] pronuntiavit idem cardinalis sibi jurisdictionem competere ordinariam etiam post mortem pontificis ex commissione apostolica, determinandi omnia ea, quæ ad Camaldulensis ordinis statum pertinerent.

ANN. CHR. 1269.

a §. Sententia 43. A. 3. 163.

DIE septima julii hujus anni [b] Martinus, qui major erat eremi Camaldulensis, & sindicus Johannis prioris, recepit ad ordinem Camaldulensem locum & cellas fratrum eremitarum inclusorum de Pisis, qui simul morabantur in ecclesia sancti Joachimi posita in capella sancti Johannis de Gaitanis, imponens ipsis obedientiam ad modum eremitarum & loci sancti Mathiæ de Muriano, excepto quod nunc & semper liceret prædictis fratribus eligere sibi priorem idoneum de ordine Camaldulensi, quem mallent, confirmandum tamen a priore Camaldulensi. Anno sequenti die vigesima-quinta junii [c] Benvenutus clericus familiaris Octaviani cardinalis, qui erat rector ecclesiæ sancti Concordii, concessit eamdem ecclesiam cum possessionibus suis præfatis eremitis loci Camaldulini, qui dicebatur sanctus Joachim, & Johannes prior die secunda novembris ejusdem anni copiam ipsis fecit emendi dictam ecclesiam, ac vendendi pristinum sancti Joachim locum. Ecclesia sancti Concordii erat manualis monasterii sancti Mamiliani Montis-christi, & jacebat extra muros urbis Pisanæ, de qua idem Benevenutus investitus fuerat ab abbate dicti monasterii, volentibus & consentientibus tum Octaviano cardinale, tum Johanne priore Camaldulensi. In charta emptionis hujus anni [d] nominatur Johannes quondam Marignani de Rigale, Guillielmus quondam Guillielmi de Alba, & Durans quondam Guidonis de Fasiano eremitæ Camaldulenses sancti Joachim Pisarum ementes quasdam terras. Extat epistola sanctæ Catharinæ Senensis sub numero CXXXVI. tomi secundi ex editione Hieronymi Gilii, & cum notis Friderici Burlamacchii S. J. scripta fratribus Bartholomæo & Jacobo eremitis Campi-sancti Pisarum, ad quam hæc adnotator subiicit. „ Nullum monumentum reliquum est, in Campo-sancto Pisarum extitisse eremitas; nisi illud dicere libeat Campi-sancti nomine „ venire locum appellatum sancti Johannis de Gaitanis extra Pisas, ubi „ perdiu servata fuit terra sancta allata ex Palæstinæ locis a Pisanis „ post expeditionem Cruce-signatorum ad eam regionem; ibi habitabant „ eremitæ Camaldulenses &c. " Hæc ad aliquam Pisanorum eremitarum memoriam illustrandam. Ad ea circiter tempora magnificum Campi-sancti Pisarum ædificium construebatur, ut scribit in suis Memoriis Pisanis Troncia [e].

LVI. Eremitæ de Gaitanis in urbe Pisana recepti sub disciplina Camaldulensium.

b §. Amissæ 545. A. 1. 183.

c §. Concessio. A. 3. 8. 12.

d §. Emptio 411. A. 3. 3.

e Pag. 234.

Idem Johannes Camaldulensis prior donavit præsenti anno [f] cuidam Marchesianæ, dictæ postea Gregoriæ, terram prope vineam monasterii de Fleri, ut ibidem ædificaret locum religioni aptum, ea apposita conditione, ut post ejus obitum locus cum ædificiis suis ad eremum Camaldulensem devolveretur. Gregoria autem omnia sua jam dono dederat eremo Camaldulensi.

f §. Amissæ 540. A. 1. 14.

PORCELLUS Nicolai de contrata Stratæ sindicus communis Foro-livii promisit pro dicto communi die vigesima-nona septembris [g] Christophoro converso & sindico Venturæ abbatis Insulani, se in juribus suis servaturum dictam abbatiam & monasterium, capellas quoque & ecclesias, nimirum sancti Paterniani de Ferracciano, sanctæ Mariæ de Meldula, sancti Matthæi de Canonica, sanctæ Mariæ de Diglausi, sancti Pauli in Alpe, sanctæ Mariæ de colle Salaroli, sancti Silvestri de Spugna de

LVII. Protectio communis Foroliviensis concessa monasterio Insulano.

g §. Defensio A. 3. 160.

ANN. CHR. 1269.

de subtus, sancti Benedicti, sancti Johannis de Campo-sonaldi, sancti Christophori de Biturali &c. manu Menghi notarii populi Foro-liviensis.

LVIII. Pacta firmata inter Arretinos & Burgenses.

REFERT collector jurium abbatiæ Burgensis sancti Sepulcri ad Nicolaum V. Romanum pontificem scribens, „ *anno* præsenti M. CC. LXIX. *pontificatus Clementis pape* IV. *anno* IV. *&* *ultimo vacationis Romani imperii per depositionem Friderici* II. *anno* XXV. Arretinos & Burgenses „ pacta, confœderationes & amicitiam inter se firmasse. In quibus pactis „ Burgenses pallium in festo sancti Donati se oblaturos spoponderunt, „ in hostem ituros, atque oppidum plebis sancti Stephani Arretini co„ mitatus, quod in bellis quondam inter se & hinc inde secutis Burgen„ ses funditus everterant, refecturos atque ædificaturos denuo sumptibus „ suis; e converso ipsi Arretini promiserunt se semper præsto futuros de„ fensioni & auxilio Burgensium. " Notæ chronicæ sunt emendandæ; nam Clemens IV, fato jam cesserat die vigesima-nona novembris anni præteriti; vigesimum autem quintum annum a depositione Friderici imperatoris assumit collector ab anno 1245. quo in concilio œcumenico Lugdunensi die decima-septima julii sententiam excommunicationis & depositionis ab imperio protulit Innocentius papa IV. contra ipsum.

LIX. De ecclesia Bovilliani.

SEQUENS monumentum reperimus in archivo episcopatus Castellani [a] quoad ecclesiam de Bovilliano, in quam jus-patronatus pro medietate obtinebat idem monasterium Burgense sancti Sepulcri.

a Lib. III. pag. 106.

„ In Dei nomine amen. Anno Dominicæ incarnationis M. CC. LXIX. „ die lunæ secundo exeunte mense aprilis. In Burgo sancti Sepulcri in „ abbatia dicti Burgi, præsentibus domno Forte abbate monasterii de Sub„ castello, domno Jacobo monacho monasterii sancti Sepulcri, presbytero „ Bonaquisto de Tressena & Bistuldo testibus rogatis & vocatis. Omnibus „ hanc paginam inspecturis pateat evidenter, quod frater Bene prior & „ rector eremi de Monte-vicchio patronus ecclesiæ sancti Bartholomæi & „ sanctæ Luciæ de Boviliano pro dimidia coram notario & dictis testibus „ requisivit ore ad os domnum Braymanum abbatem monasterii Burgi „ sancti Sepulcri eodem modo patronum dictæ ecclesiæ de Boviliano, „ & denuntiavit eidem, quod cras per totum diem debeat esse cum eo, „ & convenire in dicto monasterio ad providendam dictam ecclesiam de „ Boviliano de rectore & pastore, & ad eligendum rectorem in eadem, „ ne bona dictæ ecclesiæ possint destrui & amitti, & de hoc requirit „ eumdem domnum abbatem instanter; ad quæ dictus domnus abbas sic „ respondit, quod paratus est rectorem clericum eligere in dicta ecclesia, „ & non presbyterum &c. " Eremum de Monte-vicchio tunc incolebant fratres ordinis Servorum beatæ Mariæ.

In eadem Castellana diœcesi exurgebat monasterium dictum sancti Guluterii, facile sancti Eleutherii, subjectum abbatiæ sancti Viriani de Arretio; nam in regesto primo Camaldulensi [b] legimus Johannem priorem „ Camaldulensem hoc anno die secunda junii, de consensu Alberti abbatis „ sancti Viriani, ad cujus monasterium pertinet illud sancti Gulutherii, „ elegisse in priorem sapientem & discretum virum Dadeum presbyte„ rum. " De hoc monasterio nil præterea scimus.

b Pag. 152.

LX. Paginæ aliquot monasteriorum.

ALBERTUS Pisanus vicecomes Camaldulensis institutus fuit hoc anno [c] die quarta-decima aprilis prior Anglariensis in locum Nicolai defuncti.

Alter vicecomes Camaldulensis Nicolaus nomine a Johanne priore Camaldulensi die decima januarii [d] electus fuit rector & potestas castri de Mogiona, qui creatis duobus consulibus ad reformationem castri simul

c §. Electio 130. 159.

d §. Statuta 8. 186.

cum

cum ipsis deputavit sex loci incolas, qui statutum conderent ejusdem castri, quod compilatum fuit manu Bruni notarii.

Ann. Chr. 1269.

Licet sæpius litigatum fuisset de ecclesia sancti Hilari de Pulia prope urbem Arretinam, quæ subjecta declarata semper est parthenoni sancti Johannis-evangelistæ de Prato-veteri, iterum suscitata fuit lis hoc anno [a], cuinam competeret auctoritas ponendi & confirmandi in ea rectorem. Quæstio agitabatur inter Sophiam Prati-veteris abbatissam & inter archipresbyterum ecclesiæ Arretinæ, & quamvis de patronatus jure non disceptaretur, disputabatur de jure rectorem confirmandi in ea ecclesia, quæ subjacebat plebi Arretinæ. In testium depositionibus multa habentur ad historiam urbis Arretinæ pertinentia, quæ illustrant etiam mores eorum temporum. Habemus pariter [b] Bindum Grifonis potestatem Puppii pro domina comitissa Johanna, & ejus filiis comitibus Guidone Novello & Simone Dei gratia in Thuscia Palatinis sententiam tulisse pro abbatissa. Bonum abbatem sanctarum Floræ & Lucillæ de Arretio [c] judicem delegatum a Clemente IV. jus-patronatus ejus ecclesiæ asseruisse Sophiæ abbatissæ contra quosdam nobiles civitatis Arretii. Eumdem [d] jussisse Tebaldo electo rectori, ut juramentum eidem abbatissæ præstaret de fructibus ejus ecclesiæ resignandis. Guillielminum e contra episcopum Arretinum [e] in palatio episcopali coram Stephano abbate Montis-fellonici dicto Tebaldo imperasse, ut absque sui licentia quidquam non ageret. Sed sequenti anno [f] privilegium juris ejusdem ecclesiæ olim a Hieronymo episcopo concessum confirmavit idem Guillielminus monasterio Prati-veteris, subscribentibus post ipsum canonicis ecclesiæ Arretinæ. Acta extant in tabulario ejusdem parthenonis.

a *Num.* 36.
b *Num.* 39.
c *Num.* 46.
d *Num.* 40.
e *Num.* 41.
f *Num.* 43.

Usque ad præsentem annum Simon & Rainerius monachi Fontis-boni chartas & scripturas omnes tabularii dicti loci in summaria redegere, accuratissime omnia vetera monumenta colligentes. Ex iis maxima pars adhuc superest suis autographis & primigeniis paginis exarata, sed quingentæ decem & octo chartæ desiderantur, quarum sola excerpta studio præfatorum monachorum habemus, quæ sub *Amissarum* titulo iterum in suo ms. compendio breviavit, dum viveret, piissimus Camaldulensis eremi asceta, & archivi custos Eduardus Baroncinius, qui nulli parcens labori diligentissime insudavit pluribus annis ordinando, & ad varias classes reducendo tabulario florentissimo ejusdem loci.

Ann. Chr. 1270.
LXI.
Consecratio ecclesiæ S.Maglorii urbis Faventinæ.

CONSECRATIONIS munus impendit præsenti *anno* M. CC. LXX. *indictione* XIII. *die* VIII. *intrante mense septembris* Jacobus Faventinus episcopus ecclesiæ eremi seu monasterii sancti Maglorii, quod in urbe Faventina a fundamentis erexerat Laurentius monachus seu eremita Camaldulensis, quem plurium aliorum locorum institutorem non infrequenter vidimus præcedentibus annis. Episcopi viginti-quatuor, præter Jacobum Faventinum, qui vel consecrationi interfuere, vel indulgentiarum literas misere, hi fuere; Philippus archiepiscopus Ravennas tamquam metropolitanus, Sinibaldus episcopus Foro-corneliensis, Octavianus Bononiensis, Matthæus Mutinensis, Guillielmus Rheginus, Opizo Parmensis, Albertus Ferrariensis, Jacobus Adriensis, Michael Comaclensis, Thedericus Cerviensis, Rodulphus Liviensis, Ravaldinus Foro-popiliensis, Johannes Anconitanus, Johannes Feretranus, Gratia Sarsinas, Everardus Cæsenas, Petrus Urbinas, Morandus Fanensis, Uguccio Æsinas, Ambrosius Ariminensis, Jacobus Calliensis, Jacobus Senogalliensis, Benvenutus Auximanus & Ildibrandus Foro-sempronienfis. Autographam sigillisque munitam indul-

Ann. Chr. 1270.

dulgentiarum paginam exscripsimus ex tabulario sanctimonialium nostrarum sancti Maglorii, quæ ibidem paucis post annis una cum monachis institutæ fuere, cujus chartæ beneficio illustrari nonnihil, vel etiam suppleri poterit tomus secundus præsertim Italiæ sacræ Ughellii. Philippus Fontana archiepiscopatum Ravennatem regebat ab anno 1251. hoc ipso anno defunctus, non anno 1274. ut habet Ughellius [a], & inscriptio Ferrariensis, quam in medium profert, nam ex charta archiepiscopalis tabularii capf. Q. 9314. *Anno a nativitate Domini* M. CC. L.... *die vero sextodecimo intrante novembri indictione* XIII. *Ravenne* electus fuit in archiepiscopum Ravennatem Percivallis canonicus Lincolniensis, qui tamen nunquam possessionem archiepiscopatus iniit, neque annis sequentibus Gregorio X. fuit probatus. Ex indictione ipse fuit annus M. CC. LXX. qui non apparet in charta lacera. Philippus itaque „ auctoritate Dei & beatorum Apollinaris, Vitalis & Ursicini protectorum Ravennæ unum „ annum & quadraginta dies, (quod ipsum fecere ceteri episcopi) re„ laxavit de injuncta pœnitentia iis, qui dictam sancti Maglorii eremum „ die octava septembris, & per octavam consecrationis quolibet futuro „ anno visitaverint. “ Sinibaldum Imolensem, qui auctoritate beati Cassiani eamdem indulgentiam impartitus fuit, ad annum dumtaxat 1271. memorat idem Ughellius [b]; monumento nostro, ut & alio apud Rubeum, episcopus erat ejus urbis etiam præsenti anno 1270. Octavianus seu Octavius Bononiensis [c] nepos erat Octaviani Ubaldini S. R. E. cardinalis; utitur autem auctoritate beati Petri apostoli; Matthæus Mutinensis ex familia Piorum [d], auctoritate beati Geminiani; Guillielmus Rheginus ex Foliana gente, [e] auctoritate beatæ Mariæ; Opizo Parmensis ex Sanvitalia, auctoritate similiter beatæ Mariæ [f] accessere ad paginam roborandam. Albertus Ferrariensis [g] ab anno 1261. ad 1274. eam ecclesiam rexit, meritaque beati Georgii martyris usurpat. Jacobi Adriensis, qui beati Petri apostoli auctoritate fulsit concessionem suam. Ughellius & Silvestrius ad annum tantummodo 1275. [h] mentionem ingerunt, quo ipsum decessisse affirmant. Florius ergo ejus prædecessor ante hunc annum 1270. obierat. Michael Comaclensis [i], qui meritis utitur beati Cassiani, interfuit hoc ipso anno concilio provinciali Ravennæ apud Rubeum pagina 443. Theodoricum ex ordine Prædicatorum Altamura episcopum Cerviensem a capitulo electum putat anno dumtaxat 1271. [k] qui jam anno præsenti ejusdem ecclesiæ cathedram conscenderat; is merita beatæ Mariæ virginis in medium profert. Rodulphus Liviensis episcopus [l] meritis beati Mercurialis paginam roborat, & successerat Richelmo; Ravaldinus autem [m] Foro-popiliensis opem prætendens beati Rofilli, electus fuerat post nonas martii hujus anni in locum Aymerici defuncti. Johannis Boni Anconitani episcopi monumenta non profert Ughellius [n] ultra annum 1256., sicut etiam Johannis Feretrani episcopi memoriam facit ad annum dumtaxat 1252. [o] quos ex pagina nostra agnoscimus vel ad hunc annum vitam & sedem protraxisse. Ille beati Quiriaci, hic beati Leonis merita in medium adducunt. Roboratur insuper assertum Cl. V. Johannis-baptistæ Contareni in sua de episcopatu Feretrano dissertatione [p] probantis Johannem episcopum inter Feretranos ad hæc tempora locum habere, & ad plures annos eam sedem tenuisse. Gratia episcopus Sarsensis sive Sarsinas [q], ut comprobat beati Vicini invocatio, ex archidiacono Ravennate ad eas infulas evocatus fuerat anno 1266. obiit autem anno 1271. Everardum Cæsenatem, appellatum [r] Honerardum ab Ughellio, alibi illustravimus; is beati Johannis-baptistæ meritis indulto subscripsit. Petrum

epi-

a T. II. col. 380.
b Ibid. col. 638.
c Ibid. col. 32.
d Ibid. col. 125.
e Ibid. col. 306.
f Ibid. col. 178.
g Ibid. col. 544.
h Ibid. col. 402.
i Ibid. col. 483.
k Ibid. col. 473.
l Ibid. col. 579.
m Ibid. col. 606.
n T. I. col. 335.
o T. II. col. 846.
p Pag. 111.
q T. II. col. 663.
r Ibid. col. 453.

episcopum Urbinatem non recensuit Ughellius [a], vel saltem ejus confudit tempora, nam Petrum quemdam illi ecclesiæ præfuisse anno 1250. scribit, & Vidonem post ipsum electum anno 1259. decessisse arbitratur anno 1285. Vel ergo alius Petrus statuendus est Urbini episcopus post Vidonem, vel protrahenda sedes Petri, & differenda illa Vidonis; merita is prætendit beati Crescentii martyris. Invocat opem sancti Paterniani Morandus episcopus Fanensis [b], qui ex Callio Fanum translatus anno 1265. obiit anno 1276., sicut Uguccius sive Ugo Æsinus episcopus [c] ex Pisaurensi ecclesia ad Æsinam fuerat translatus anno 1268. & intercessione beati Seriani indulgentiam relaxat. Ambrosius Ariminensis merita implorans beatæ Columbæ virginis suffectus fuerat [d] in locum Jacobi anno 1265. Jacobus Calliensis beatam virginem Mariam invocans locandus est ad hunc annum inter episcopos hujus urbis, cujus nullam mentionem ingerit Ughellius [e], qui subdit Hugolinum de Aquaviva electum anno 1266. a Clemente IV. superfuisse ad annum 1276. Jacobi pariter Senogalliensis episcopi [f] tempus non recte supputavit, existimans Philippum ordinis sancti Augustini episcopum consecrasse anno 1271. die IV. maji templum majus urbis, Jacobum autem ipsius successorem, quem initiali litera J.. indicat, extremis temporibus Gregorii X. defunctum. Philippus ergo vel decesserat ante præsentem annum, vel consecratio majoris ecclesiæ est antevertenda, vel tribuenda Jacobo, vel demum si Philippus eo anno templum dedicavit, Jacobus alter, qui fuit ipsius prædecessor, eam sedem tenuit usque ad annum 1270. Quidquid sit, merita implorat Jacobus sanctæ Mariæ-magdalenæ & sancti Paulini. Benvenutus ab anno 1263. ad 1285. episcopus Auximanus duos annos duasque quadragenas auctoritate beati Leopardi concedit. Postremus Ildebrandus Foro-sempronienfis episcopus meritis beati Moreti martyris (is est sanctus Maurentius) eamdem ac ceteri episcopi indulgentiam fuit dilargitus. Ildebrandus itaque addendus est episcopis Foro-semproniatibus ante Gentilem, quem electum anno 1255. obiisse affirmat [g] Ughellius ad tempora Martini IV. excluso omnino Ildebrando, vel præveniendus est obitus Gentilis, vel differenda ejus electio post Ildebrandum, & post annum præsentem.

Ann. Chr. 1270.

a Ibid. col. 786.

b T. I. col. 666.

c Ibid. col. 282.

d T. II col. 424.

e Ibid. col. 818.

f Ibid. col. 870.

g Ibid. col. 832.

Consecratione peracta Jacobus Faventinus episcopus, qui & ipse intercessione beati Petri apostoli eamdem indulgentiarum concessionem protulit, in horto sancti Maglorii consistens & in plena prædicatione coram magno Faventinorum populo, ratas habuit præfatas episcoporum relaxationes de injunctis pœnitentiis, & sigillo suo communitas literas ea super re confici mandavit. Documentum hocce a Johanne Grillo nostro jam editum in parvo libello Originum ejus monasterii, iterum procudimus in Appendice.

LXII. Beatus Nevolo societatem expetit Laurentii monachi Camaldul. in eadem ecclesia.

PRÆDICTA sancti Maglorii eremus appellatur tunc temporis notiori vocabulo cella fratris Laurentii, quia nimirum Laurentius, qui ipsam erexerat, ibidem cum pluribus sociis statuerat sibi commorationem. Inter eos, qui Laurentio se sociarunt, annumeratur Nevolo, seu Novolo ex Pezziorum Faventina familia, qui ea tempestate sanctitatis fama apud eam urbem inclarescebat, cœlitumque honores post obitum promeruit. Is Faventiæ natus, sutor autem professione & uxoratus, post vigesimum ætatis suæ annum ad Deum totus conversus, peregrinationibus primum assiduam operam dedit, decem vel duodecim vicibus Compostellanum sancti Jacobi apostoli sepulcrum visitando, pluries vero sanctorum Apostolorum Romana limina; postremo defuncta uxore ad prædictam fratris Laurentii cellam se recepit, sive in parvam domunculam prope hospitale

ANN. CHR. 1270.

le beatæ Mariæ virginis de Misericordia, alias appellatæ Albæ, nunc autem sancti Nevolonis prope eamdem cellam, uniens se cum ceteris ejus sociis, qui ecclesiam sacram divo Maglorio Dolensi archiepiscopo frequentabant, ubi disciplinarum, orationum & macerationum omnium exercitio vacabat. Id præ ceteris testatum reliquit Cantinellus, quem synchronum scriptorem facit Tonduccius, in eo uno errans, quod Nevolonem ordinis sancti Francisci professorem existimat: *Nevolonus*, inquit, *ordinis sancti Francisci de hac vita migravit ad Dominum apud locum fratris Laurentii eremitæ Camaldulensis*. Sed quomodo Laurentius ascetam alterius religionis apud se suscepisset? nonne erant Faventiæ profitentes regulam sancti Francisci, & præsertim nonne aderat cella appellata fratris Viviani ordinis sancti Francisci, qui non solum viros, sed & mulieres ejus instituti per hæc tempora prope & in urbe Faventina congregaverat, apud quem propterea convenientius recipere se potuisset Nevolo, si reapse ipsius institutum professus fuisset. In vita ipsius Nevolonis edita a collectoribus Antuerpiensibus Actuum Sanctorum hæc de Nevolone leguntur: *Cumque cuncta pauperibus elargitus esset, templo vicinam quamdam cœpit habitare domum, quæ tunc temporis cella fratris Laurentii dicebatur, in qua cum aliis quinque fratribus in summa observantia & auctoritate vivebat, quo in loco monialium postea monasterium erectum est, quæ moniales Cellæ dicuntur*, cellæ nimirum sancti Maglorii, ad differentiam aliarum, quæ dicebantur cellæ fratris Viviani, Damianisticumque institutum profitebantur. In eo loco vivebat beatus Nevolo super ligneam tabulam cubans, sæpe etiam super nudam humum modicum somnum libans, laneo crassoque panno & semper cilicio indutus. Licet religiosæ huic domui esset addictus, a peregrinationibus tamen non abstinebat, quas etiam post hoc tempus hilariter aggressus est. Sed Gerardus Camaldulensis prior cum visitaret anno 1275. monasteria hujus regionis, a peregrinationibus ulterius capessendis compescuit. Sic enim legitur in actis visitationum ejusdem prioris ad eum annum existentibus in tabulario Fontis-boni: *Reassumpto deinde itinere Faventiam concessit Gerardus, & visitavit cellam fratris Laurentii eremitæ & sociorum, ac fratrem Nevolonem ibi oblatum ob ætatem ingravescentem a peregrinationibus cessare jussit, qui sciens meliorem esse obedientiam, quam victimam, orationibus ac jejuniis laborem sacrarum visitationum compensavit*. Fertur de beato Nevolone, quod cum in seculo esset, portis clausis cathedralem ecclesiam ingrederetur, quoties noctu eam ecclesiam tunc clausam adibat, & licet canonici æditui sub vesperam committerent, ut ipsum extra ecclesiam ducerent, noctu tamen tempore matutinæ sinaxis intra templum conspiciebatur Nevolo orans, & ante altaria prostratus. De ipso quoque affirmatur, quod societatem dictam Disciplinantium in eadem urbe instituerit. Postquam vero in societatem receptus fuit a fratre Laurentio, solitus erat sedere & procumbere super saxum, quod adhuc religiose adservant sanctimoniales sancti Maglorii. Ipsius frequentia miracula, tum temporibus sacrarum peregrinationum, tum tempore sui incolatus Faventini, ipsius quoque prodigiosa carnis maceratio, eleemosynæ, ceteraque caritatis & aliarum virtutum exercitia fusissime leguntur apud presbyterum Faventinum Romualdum Magnanum in vitis Sanctorum & Beatorum urbis & diœcesis Faventinæ [a], qui ea totamque ipsius vitam ex veteribus & contemporaneis auctoribus & ex monumentis antiquissimis collegit. Vixit Nevolo cum fratre Laurentio usque ad annum 1280. deque ejus obitu, & de peculiari cultu, quem statim post mortem obtinuit, dicemus ad eum annum. De locis cellis di-

a T. I. pag. 129.

ctis

ctis præsertim in diœcesi vel urbe Faventina his temporibus legatur Sartius [a], in episcopis Eugubinis eo loci, ubi agit de Francisco Eugubino, ad cujus constitutionum illustrationem monumentum affert ex tabulario monasterii sanctæ Mariæ forisportam Faventiæ, ubi de cellis & de cellariis Monte-clario & Johanne sermo instituitur. Seculo etiam sequenti alterius cellæ Faventinæ Deutaclerii seu Eutaclerii mentio recurret in his nostris Annalibus.

ANN. CHR. 1270.

a Pag. 182.

LXIII. Obit Aymericus episcopus Foro-popilien. sis.

VITAM cum morte commutavit hoc anno die septima martii, ut refertur in ms. menologio monasterii nostri sancti Zenonis Pisarum, Aymericus sive Almericus episcopus Foro-popiliensis, qui ex abbate Classense ad eam cathedram evectus fuerat anno 1262. Interfuit Aymericus anno 1264. una cum Richelmo Liviense episcopo consilio ejusdem urbis, in quo transactio secuta est inter commune urbis Liviensis & inter archiepiscopum Ravennatem Philippum. Anno sequenti amplissimo privilegio confirmavit bona monasterii Uranensis, quibus monachi pluries spoliati fuerant, & donationes Ægidii & aliorum antistitum prædecessorum suorum ratas habuit. Ita monasterio sancti Rofilli firmatam voluit alterius antecessoris sui Ubertelli episcopi donationis paginam. Anno 1266. præsens fuit translationi corporis sancti Savini episcopi & martyris reperti in ecclesia sancti Apollinaris-novi Ravennæ, & locati a Philippo archiepiscopo in capella sanctæ Catharinæ, concedens etiam ipse una cum collegis suis Richelmo Liviense, Michaele Comaclense, Gratia seu Gratiano Sarsinate & Florio Adriense indulgentias a die XIII. maji, qua contigit hujusmodi translatio, usque ad diem ultimam ejus mensis. Successit Aymerico in episcopatu Foro-popiliensi Ravaldinus.

Ad hæc circiter tempora, ut refert [b] Rubeus, „ inter cetera, quæ „ vel ipse correxit, vel quæ a pontifice consuli postulavit Philippus Ra- „ vennas archiepiscopus, petiit correctionem sibi confirmationemque man- „ dari cœnobii sancti Petri ad Vincula, quod olim religionis cultu & „ divitiis præstantissimum, tunc erat immutatum quoad morum formam, „ & imminutum plurimum quoad opes. Cum vero cœnobium illud di- „ ceretur, quod tamen nequaquam apparebat, exemptum archiepiscopi „ obedientia, ad ceterorum normam redigi expetiit. " Abbas ejusdem monasterii erat Anselmus, sub quo, disciplina eremi Camaldulensis recepta, reformatum fuit, ut videbimus.

b Lib. VI. pag. 444.

LXIV. Obizo marchio Estensis advocatiam cupit obtinere monasterii Vangaticiensis.

OBIZO marchio Estensis, qui anno 1264. successerat Azzoni avo suo, a Johanne de Ravolariis abbate sanctæ Mariæ de Vangaticia expetiit hoc *anno* M. CC. LXX. *indictione* XIII. *die ultimo maji*, ut pateretur se creari ejusdem monasterii protectorem, pollicens se nullam non operam daturum, ut Romanus pontifex, qui foret electus, hujusmodi advocatiæ contractum comprobaret. Respondit Obizoni abbas cum monachis suis, se neque velle, neque posse contractui & marchionis petitionibus morem gerere, sine prævia Romani pontificis facultate, cum essent petitiones adversantes justitiæ, libertati ecclesiæ, & contra sacramentum, quod ipse abbas juraverat, & demum contra jurisdictionem suam. Integram paginam post Muratorium proferimus in Appendice ex tabulario ejusdem monasterii. Hac forte de causa per aliquod breve temporis spatium marchionis potentia Vangaticiense monasterium subtractum fuit congregationi Camaldulensi, ut conqueruntur patres congregati in capitulo Arretino anni sequentis. Scimus autem ex eodem Muratorio in Antiquitatibus Estensibus [c] hoc ipso anno Venturam abbatem Pomposianum insulam suam suaque bona supposuisse defensioni & protectioni ejusdem Obizonis; progres-

c P. II. pag. 30.

ANN. CHR. 1270.

su autem temporis insulam Pomposianam & monasterium adjecta fuisse districtui Ferrariensi. Quare timuerit jure merito Johannes Vangaticiensis abbas, ne sub colore protectionis aliquando ad jus omnino transiret marchionum Estensium monasterium suum, libertatisque suae omnimodam jacturam faceret.

LXV. Electio abbatis insulae Montis-christi.

VACANTE monasterio sancti Mamiliani insulae Montis-christi per translationem Orlandi abbatis ad prioratum sancti Michaelis de Quadrigaria, Johannes prior Camaldulensis Martinum Majorem eremi in abbatem dicti loci elegit. Actum Viterbii in camera, in qua moratur Octavianus sanctae Mariae in Via-lata diaconus cardinalis, praesentibus inter ceteros Paulo priore sancti Michaelis de Muriano de Venetiis, & Benedicto priore Planetuli *die* XVI. *maji* hujus anni *indictione* XIII. Quoad Paulum, eumdem ex capellano suo constituerat priorem sancti Michaelis de Muriano hoc ipso anno *die* XXI. *aprilis*, reformari per ipsum cupiens dictum monasterium, Pauli mentio fit in tabulario ejusdem loci [a] etiam anno sequenti.

[a] *Caps.* 66. 16.

Jacobus abbas sancti Mercurialis urbis Foro-liviensis tradidit hoc anno [b] Camaldulensibus terram, ut super ipsam construeretur ecclesia. Plures ecclesias & monasteria tunc temporis obtinebant intra & extra urbem Foro-liviensem monachi & eremitae Camaldulenses. Praeter antiquum locum appellatum Camaldulum Foro-liviense, sive sanctam Mariam de Casale, de quo loco diximus ad annos 1200. 1206. & sequentibus, ecclesia & paroecia cum adjuncto monasterio consurgebat sub titulo sancti Johannis in Burgo Ravaldini, de quo ad annum 1258. Inter monasteria visitata ab Angelo priore Camaldulensi anno 1266. recensetur eremus sancti Salvatoris de Vico-liviensi fundata anno 1257. ubi & monachos resedisse & moniales reperimus; aliud asceterium nominatur sanctae Christinae. Alia constructa fuere a monachis sive eremitis sancti Mathiae de Muriano. Ecclesia tradita hoc anno ab abbate sancti Mercurialis ad jus transiit Camalduli Foro-liviensis, sive sanctae Mariae de Casale, nam pro ipsa Jacobus prior Camalduli Foro-liviensis solvit anno 1280. duas cerae libras eidem sancti Mercurialis monasterio.

[b] *Lib. Biscia* 7.

In pagina emphyteutica monasterii sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia nominantur ad hunc annum fratres sanctae Perpetuae de Faventia, qui ad ordinem spectabant canonicorum sancti Marci de Mantua, quibus libellum conscripsit Zeno abbas dicti monasterii.

LXVI. Alia prodigia ad sepulcrum beati Antonii Peregrini.

AD tumulum beati Antonii Peregrini sequens miraculum contigisse hoc anno refertur in tabulario sanctimonialium Patavinae urbis, quae sacrum ejus corpus obtinent.

In Dei nomine amen. Anno ejusdem nativitatis millesimo ducentesimo septuagesimo indictione tertia-decima die quarto-decimo exeunte aprili Paduae in episcopali palatio, praesentibus dompno Gerardo & presbytero Petro capellanis domini episcopi Paduani, magistro Bengnamino, qui fuit de Cerreta, Deomedie notario de Padua, Grimaldo beccario de Manissis, Bellotto filio domini Rainaldi Serovegni, magistro Zunello medico plagarum, & aliis multis clericis & laicis. Ibique Dominicus filius quondam Agusti de Bassiano coram domino Johanne Dei gratia episcopo Paduano perbibendo testimonium veritatis protestatus fuit, & manifestum fecit dicto Johanni episcopo, quod habuerat fistulam unam juxta oculum ejus dexterum per medium annum & plus, nec poterat ab aliquo medico sanari seu liberari. Tandem recepta poenitentia votum fecit Deo & beato Antonio Peregrino, & venit Paduam ad sepulcrum beati Antonii Peregrini, & posuit de terra

ra sepulturæ beati Antonii Peregrini super fistulam, & nihil aliud, & liberatus est, & consolidata est fistula in tribus diebus, & sic ostendit se sanum & liberatum ipsi domino episcopo per virtutem Dei, & per merita beati Antonii Peregrini.

ANN. CHR. 1270.

Ego Guillielmus de Bonafide sacri palatii notarius, ut dictus Dominicus manifestavit, & dixit atque protestatus fuit, de mandato dicti domini episcopi scripsi & corroboravi.

LXVIII. Ortus beati Angeli Gualdensis eremitæ, ejusque primæ actiones.

STATUENDUS est circa hunc annum ortus Angeli Gualdensis, qui post susceptas peregrinationes in patriam redux conversi habitum suscepit in monasterio sancti Benedicti de Gualdo, inde abbate permittente secessit in parum remotam solitudinem, in qua quadraginta circiter annos vixit, miraculorum gratia & pœnitentiarum austeritate percelebris. De ipso altum silentium in Actis Antuerpiensibus Sanctorum. Duplicem nacti sumus ipsius sancti viri vitam, alteram ex archivo ecclesiæ & conventus sancti Francisci de Gualdo, alteram vero existentem in ecclesia sancti Benedicti pariter de Gualdo. Illa reperitur in quodam codice, qui continet aliquot chronica descripta in chartis membranaceis, quorum etiam characteres magnam præferunt antiquitatem, & ibidem describuntur historiæ & gesta quinquaginta duorum virorum Sanctorum cum pluribus aliis historiis antiquissimis, inter quas legitur *historia de vero servo Dei Angelo solitario & incarcerato*, cui titulus alter: *Incipit narratio gestorum & sanctæ vitæ & felicis obitus sancti viri Angeli solitarii*. Ista vero titulum habet: *Copia legendæ seu historiæ beati Angeli eremitæ solitarii de terra Gualdi*. In hac postrema hæc, & primum de ortu & primis actionibus Angeli, antequam religiosum habitum indueceret, proferuntur, quæ in integrum lectoribus tamquam inedita monumenta exhibemus suis quæque annis.

In oppido Gualdi diœcesis Nucerinæ ducatus Spoletani natale gloriosi confessoris Domini nostri Jesu Christi beati Angeli monachi & heremitæ, cujus fidelis animæ transitus de miseria vitæ præsentis ad æternam vitam sollemni ... in eodem oppido annis singulis VIII. *kalendas februarii, quæ est mensis januarii* XXV. *dies; circa annum Domini Salvatoris humani generis* M. CC. LXX. *in jurisdictione Gualdensis oppidi, villa, quæ dicitur Casale, sita in costa sancti Facundini, comitatus Gualdi prædictæ diœcesis, in Italiæ partibus, in confinibus ducatus Spoletani, de legitimo matrimonio ex parentibus labori manuum suarum & agriculturæ deditis in tugurio rustico natus est infans in suo baptismate Angelus vocatus. Pater ejus Ventura, mater vero Clara vocabantur, qui hunc infantem Angelum nuncupatum domi nutrierunt ad pueritiam, inde ad adolescentiam perduxerunt, & ad custodiam ovium applicarunt. Deputatum sibi officium adolescens hic cum puritate & simplicitate animi suis parentibus subditus diligenter exequebatur. Factum est autem, ut quadam die cum mater ejus turbata adversus illum fuisset, eo quod viderat eum portare plus panis in pera, quam necessitas exigeret; nam hic puerculus caritati deserviens consocios libenter pascebat, tunc temporis victualium invalescente penuria, cujus facti inscia cum blasphemasset dicens: Domum non rediturus abi; ipse mansuetus Angelus annos tunc juveniles attingens, fragilitate juvenili potius quam malitia ductus, genitrici suæ subito & indeliberate respondens ait: Ego dum venero, te non reperire queam; quo dicto discessit ab illa, & ut consueverat, ad oves pascendas perrexit in agros. Regressus autem domum circa Solis occasum, ut pastorum mos est, reducentium facto sero ad ovile gregem suum, invenit suam matrem jam obiisse, & data sepultura. Quo in-*

Ann. Chr. 1270.

felici cognito casu de obitu suæ genitricis dulcissimæ , cordis tactus dolore tristitiaque percussus immensa, mortis ejusdem se reum putavit, illam existimans mortem incurrisse permissione divina tam subitam propter rudem & irreverentem responsionem, quam fecerat illi, quapropter apud Deum semetipsum faciens tanti criminis reum, divinamque timens ultionem &c. recessit e domo paterna, ut peregrinationibus operam daret, quod alio in loco narrabimus.

In altera vita ex codice sancti Francisci , nomen matris Angeli dicitur Origalistra, cujus etiam repentinus obitus tacetur. Ut vero etiam hanc secundam Angeli vitam publici juris faciamus, en quid scribat ipsius auctor. *Fidelis & verus servus Dei frater Angelus solitarius in villa parochiæ sancti Facundini districtus Gualdi extitit oriundus ex fidelibus & justis parentibus progenitus. Pater ejus Ventura nomine , & mater ejus Origalistra vocata hunc filium Deo, & Sanctis & hominibus gratiosum genuerunt. Hic ipse agricultor Ventura vere felix dupliciter extitit , quia juxta Dei mandatum operando terram cum labore & sudore vultus sui vescebatur pane suo, & pauperibus libenter eleemosynas ministrabat , ab omni offensa Dei & proximi se custodiens, & sic sanctum filium habuit , qui & vitam patris ad tempus secutus est, terram excolendo cum labore , & postea cœlestem Patrem Deum creatorem suum venerando cum timore . Natus igitur puer Angelus, & sacro baptismate renatus in Christo, quædam in eo signa gratiæ Divinæ apparere ceperunt , qui benignæ naturæ erat, & mansuetus & innocens, & vera pietate pauperibus condescendens . Nam & ab infantia sua crevit cum eo misericordia, & vera in eo caritas refulsit. Sæpius, cum a matre sua panem & cibos accepit , occulte pauperibus erogabat , & ab ore proprio pluries alimenta retrahens, indigentibus occurrentibus dabat. Mater vero ejus per aliquod temporis spatium ei condescendit, nec sibi molesta fuit , sed postea videns filium suum large & sæpius panem & alia pauperibus distribuere, timens, ne dissiparet totam substantiam, & matris & familiæ querimonia expavescens filium ab eleemosynis restringere volebat , & ne panes acciperet, minis & blanditiis prohibebat ; sed filius ejus Angelus amans Christum plusquam patrem & matrem, ut dignus esset servus Dei, Spiritum-sanctum sibi a Deo infusum non repulit, sed sicut ei sanctus Spiritus suggerebat, Dei voluntate, operibus bonis implebat , & quia amor Dei nunquam est otiosus, quia magna operatur bona , si potest, & si non potest opere, perficit hæc bona voluntate & desiderio , ... sanctus juvenis Angelus a vitiis juvenum elongatus, & jam Dei gratia illustratus , quod non poterat opere , implebat sancta voluntate , qua sub potestate patris & matris ligatus libere non poterat fervorem sancti Spiritus sibi dati exercere. Tamen quadam die excitato in eo Spiritus fervore peram arripuit panes accipiens, ut pauperibus & infirmis portaret , & mater ejus occurrens dum manibus panes defenderet , filius ejus Angelus viribus prævalens patienter ipsam repulit, & panes plurimos accipiens pauperibus & infirmis portavit. Hoc autem vir Dei Angelus sæpius & præcipue in diebus festivis faciebat; nam aliis diebus ad culturam occupatum laboribus corpus domabat, & nunquam otiosus panem comedebat , sed in sudore vultus sui vescebatur pane suo, & Deo gratias referebat* &c.

Ad hunc annum refertur obitus beati Eusebii Strigoniensis institutoris ordinis monachorum Paulinorum sive sancti Pauli eremitæ, de quo plura diximus ad annum 1214.

ANNA-

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER QUADRAGESIMUS-TERTIUS.

Ab anno CHRISTI M. CC. LXXI. *ad annum* M. CC. LXXX.

ANN. CHR. 1271.

I. Series priorum Camaldulensium hujus temporis. Jacobus II. electus prior.

POSTREMA acta signata nomine Johannis præsidis generalis Camaldulensis reperiuntur ad menses augustum & septembrem hujus anni. *Vigesima-secunda augusti indictione* XIV. scripsit vicario cleri & capituli Veronensis has literas: *Intelleximus, quod Andreas noster prior sanctæ Mariæ Camalduli de Verona per abbatem de Vangaticia temere de suo monasterio fuerit spoliatus, quod graviter nimium ferimus, licet fortasse ipse abbas asserat se potuisse hoc facere causa nostri vicariatus, quod omnino penitus denegamus, cum ipsum abbatem anno fere elapso vicariatu prædicto privaverimus, de qua privatione jam certior factus est; & licet sibi scripserimus, quod priorem hujusmodi nostris literis revocaret, noluit tamen nobis obedire. Igitur discretionem vestram precamur propensius, quatenus omnes abbatis præfati fautores tamquam invasores habere dignémini pro excommunicatis, faventes in hac parte domno Andreæ priori. Datum apud Fontem-bonum* [a]; mandavitque Nicolao presbytero ejusdem Veronensis Camalduli, ut hujusmodi literas in conspectum exhiberet præfati vicarii capitularis, qui appellatur in ea commissione Marcius de Marciis canonicus & vicarius capituli majoris ecclesiæ Veronensis. *Die* pariter *sexta septembris indictione* XIV. manu Bonaventuræ notarii libellum emptionis bonorum in castro Soci conscripsit. Eodem tamen mense regimini congregationis cessit. Prælati itaque Camaldulenses in unum coeuntes ad electionem novi prioris convenerunt in templum sancti Michaelis de Arretio, elegeruntque communibus suffragiis in priorem generalem Jacobum ejusdem loci monachum die penultima septembris, qui proinde secundus erit hujus nominis. Confusissima est apud Fortunium series Camaldulensium priorum ad hæc tempora; nam post Martinum III. anno 1259. ad beatas sedes transeuntem, Jacobum I. dictum etiam Pœnitentiarum non agnoscens, immediatum Martini successorem facit Massarium. Rursus post Massarium Angelum priorem constituit, Bartholomæo extra ordi-

[a] *Num.* 403.

ANN. CHR. 1271.

ordinem posito. Angelo suffectum scribit Johannem de Pisis, quo sublato Bonifacium quemdam comminiscitur vigesimum-quartum priorem post sanctum Romualdum, qui statim fere, ait, mortem oppetiit. Bartholomæum autem priorem sancti Salvatoris de Florentia Bonifacio successorem datum affirmat, Bartholomæo vero Jacobum. Quæ series ad summum vitiata ex dictis & ex chartis autographis ita est emendanda.

Martino III. anno 1259. successit Jacobus I. Pœnitentiarius dictus, ad biennium.

Jacobo I. anno 1261. Massarius abbas Uranensis, illo dignitati nuntium remittente, ad alterum biennium.

Massario defuncto anno 1263. Bartholomæus prior Camalduli Florentini.

Bartholomæo anno 1266. Angelus.

Angelo anno 1268. Johannes de Pisis.

Demum Johannis locum hoc anno 1271. replevit Jacobus de Arretio, secundus hujus nominis.

Johannem de Pisis non per obitum, sed vel sponte, vel coacte officium prioratus dimisisse liquet ex pagina tabularii Fontis-boni, qua idem anno 1273. electus dicitur ad prioratum Planetuli. Bonifacius autem omnino e syllabo priorum Camaldulensium est expungendus, cujus nec acta, nec nomen leguntur in tabulario dicti loci, neque alibi.

II. Capitulum generale Camaldulensium in urbe Arretina, & decreta.

IPSA die electionis Jacobi in præsidem generalem celebratum est in eadem sancti Michaelis de Arretio ecclesia capitulum generale congregationis; in quo præ ceteris statutum fuit, ut statim ac papa fuerit consecratus, prior Camaldulensis nuntium seu procuratorem institueret, qui apud Romanum pontificem daret operam, quatenus ordini Camaldulensi restituerentur monasteria violenter subtracta, nimirum sancti Savini territorii Pisani, Vangaticiense alterum, tertium sancti Michaelis de castro Brittotorum prope Bononiam, & hospitale sancti Lazari de Clusis Camerinensis diocesis. Post mortem Clementis papæ IV. quæ contigerat die XXX. novembris anni 1268. vacaverat ecclesia Romana fere per triennium usque ad diem primam septembris præsentis anni, qua die facto compromisso a ceteris cardinalibus in sex eorum, electus fuerat in Romanum antistitem Tebaldus sive Tedaldus archidiaconus Leodiensis, Placentinus patria, qui eo temporis in Christianitatis auxilium commorabatur in Ptolemaide urbe Syriæ, & anno dumtaxat sequenti Gregorii X. nomine sibi imposito Romam venit, ubi coronatus fuit sexto kalendas aprilis. Quare patres capituli Arretini decrevere, ut statim ac papa novus fuisse consecrationis gratia insignitus, supplices libelli ipsi exhiberentur pro impetranda restitutione præfatorum monasteriorum. Cœnobium sancti Savini se subtraxerat ab obedientia prioris Camaldulensis, quia vigore bullæ Alexandri IV. datæ anno 1259. existimabant monachi San-savinates licere sibi abbatem proprium eligere, nulla attenta prioris Camaldulensis confirmatione, seque apostolicæ dumtaxat sedi obnoxios arbitrabantur. Conjecturam nostram aperuimus anno præcedenti, quo ad Vangaticiense monasterium, quod in servitutem redigere tentabant marchiones Estenses. Cœnobium sancti Michaelis de castro Brittorum Camaldulensibus ereptum fuerat per vim ab equitibus Gaudentibus sive ordinis Militiæ beatæ Mariæ, qui ordo tunc Bononiæ florebat, & institutus fuerat in eadem urbe anno 1261. Conquestus fuerat statim, scilicet ante novennium, Massarius prior Camaldulensis, sequentesque dederat anno 1262. potestati & antianis Bononiensibus literas, quas ex chartophylacio Fontis-boni subjungimus;

Ma-

Magnificis & potentibus viris domino potestati & antianis civitatis Bononiæ frater Massarius peccator monachus Camaldulensium fratrum servus, salutem, & orationes in Domino Jesu-christo. Intelleximus nuper, quod frater Lotherengus cum suis confratribus monasterium nostrum de castro Brittorum tacita veritate per falsi subreptionem noviter, ut dicitur, impetravit, asserens præfatum monasterium fore conlapsum, suppresso quod ad Romanam ecclesiam, sicut & totus Camaldulensis ordo, immediate pertineat, & gaudeat privilegio exemptionis & plenissimæ libertatis. Cum itaque vestrum sit, qui judicatis terram, amare justitiam & diligere æquitatem, magnificentiam vestram humilibus precibus exoramus, ut Divinæ intuitu pietatis nos lædi tam nequiter non sinatis, manutenendo nos in libertate, quam nobis privilegia Romanorum pontificum largiuntur, & in qua nos vestri progenitores a tempore, cujus memoria non existit, manutenuerunt viriliter & prudenter, vestrum auxilium & favorem abbati monasterii prælibati taliter exhibentes, quod sibi nulla violentia inferatur, nec inde scandala vel schismata oriantur.

Ann. Chr. 1271.

Exhibitæ fuere Massarii literæ apertæ Andreæ Zeno potestati Bononiensi per Lazarum monachum dicti monasterii sancti Michaelis in porticu palatii novi communis Bononiæ, in præsentia Rolandini de Romanziis doctoris legum, Guittefredi de Acharisiis, Codeghæ de Codeghellis, Chigesii, & Hieremiæ de Malavoltis. Sed equitum Gaudentium potentia & præsertim Lotherengi de Andalò præcipui hujus ordinis institutoris semel subtractum monasterium sancti Michaelis ad congregationem Camaldulensem revocare incassum curarunt generales præsides, ut ex litibus habitis anno 1276. compertum faciemus.

Demum hospitale sancti Lazari de Clusis Camerinensis diœcesis fundatum erat prope planitiem, ubi quondam exurgebat urbs Tuficana prope castrum Albacinæ. Nunc in commendam abiit nobilissimæ militaris religionis sanctorum Mauritii & Lazari; antiquitus autem ipsius hospitalis peculiarem protectionem servabat commune Fabrianense, ut eruitur ex Statuti ejusdem loci capite VIII. libri primi, quod affert in suis adnotationibus Philippus Montani Senogalliensis episcopi vices gerens. Anno 1398. hospitale hocce regebatur a priore Antonio Johannis Antonii de Mathelica, qui appellatur providus, religiosus & honestus vir prior, rector & gubernator ecclesiæ sancti Lazari & hospitalis de Clusis castri Albacinæ districtus Fabriani Camerinensis diœcesis.

Iu præfato capitulo Arretino *die secunda intrantis mensis octobris* idem Jacobus eremi prior de consensu ceterorum definitorum dedit & donavit Sinibaldo de Labro Reatinæ diœcesis, capellano & camerario Octaviani Ubaldinii cardinalis sanctæ Mariæ in Via-lata, & protectoris ordinis Camaldulensis omnia jura, quæ congregatio habebat in superius nominatum sancti Michaelis de castro Brittorum monasterium, ut ipse auctoritate sua, & cardinalis potentia & patrocinio tueretur, locumque congregationi recuperare satageret, eodem modo quo Alberto consobrino ejusdem cardinalis anno 1258. Martinus III. prior commendaverat monasterium Camalduli Bononiensis, quod postea factus episcopus Volaterranus Albertus restituerat anno 1265. per manum dicti Sinibaldi Bartholomæo priori.

Decreta quoque est in eodem capitulo observatio constitutionum, quas recens fecerat pro bono regimine congregationis idem cardinalis. Institutum pariter fuit festum sancti Bernardi Claræ-vallensis abbatis celebrandum duodecim lectionibus, ac ponendum in kalendario Camaldulensi, scribendumque in Consuetudine inter festa peragenda infra assumptionem

beatæ

Ann. Chr. 1271.

beatæ virginis Mariæ ad diem vigesimam augusti. Impositæ fuere præterea tres Missæ dicendæ a quolibet sacerdote, prima pro domino papa & pro felici statu universalis ecclesiæ, altera celebranda pro Octaviano cardinale protectore, & tertia pro benefactoribus. Firmata demum fuere decreta capituli per scribam dicti cardinalis in urbe Viterbiensi *undecimo kalendas novembris* hujus anni *indictione* XIV. Sed integra capituli Arretini acta legi possunt in Appendice.

Hæc porro specialiter in præfatis Octaviani cardinalis constitutionibus præscribuntur: Ut capitulum generale, quod eatenus quolibet triennio celebrabatur, deinceps quolibet anno congregaretur, remotis omnino particularibus capitulis, quæ duobus annis mediis habebantur. Definitorum capituli electionis modus statuitur; modus quoque correctionis prioris generalis. Inclusi eremitæ omni die Dominico sacrosanctum Christi corpus tenebantur suscipere. Iis, qui se gravatos crederent, post auditam prioris generalis & definitorum sententiam recursus permittebatur ad cardinalem protectorem. Nullus visitator ordinis poterat præfici in abbatem illius monasterii, quod eo anno visitaverat, si contigisset prælatum dicti monasterii supremum diem obire. Monachus providus & discretus præscribitur, ducendus a priore generali tempore visitationum, qui ejus secretarius sit, simulque consiliarius; ad ipsum spectabat, præter consilia, visitationum acta in scripta redigere; sed si forte scribere nesciebat, (intellige concinne) id officii committebatur scriptori prioris. Quas constitutiones quindecim numero publice promulgavit idem cardinalis *undecimo kalendas octobris* in suo palatio sancti Sixti de Viterbio, scriptas & in publicam formam redactas a Petro Viterbiense notario, suoque sigillo munitas, mandans, ut eæ observandæ proponerentur in capitulo generali, quod habendum erat eodem mense desinente in urbe Arretina, ut mox vidimus.

Bonus abbas sancti Petri in Campo, qui sex annorum curriculo laudabiliter monasterium illud rexerat, paulo ante capitulum Arretinum depositus, & honore ac regimine privatus fuerat ab Uberto visitatore ordinis, sine tamen speciali prioris generalis mandato; atque laicorum potentia suffectus fuerat in ejus locum Donatus. Verum comperta Boni innocentia, declaratum fuit in præfato capitulo injuste fuisse ipsum a regimine remotum, demandataque est causæ cognitio prius Sinibaldo de Labro camerario cardinalis Octaviani, inde noviter electo priori generali Jacobo, qui postremus die vigesima-quinta octobris pronuntiavit irritam electionem Donati, Bonumque pristino gradui & administrationi in integrum restituit.

Ann. Chr. 1272.

III. Testamentum Crescentii pro monaster. S. Gregorii de Urbe.

Crescentius domini Leonis Johannis judicis filius Romanus testamentariis tabulis suis ante biennium reliquerat monasterio sancti Gregorii de Urbe possessionem suam cum turre & claustro, quam habebat in Gualdora, & quam olim in locationem acceperat ab abbate ejusdem cœnobii, dummodo libras quadringentas Provisinorum Senatus monasterium Gregorianum numeraret executoribus testamenti sui, qui erant præceptor hospitalis sancti Spiritus de Urbe, frater Adinulphus de Ponticello ordinis fratrum Minorum, vel custos ejus conventus Minoritici, si Adinulphns non viveret, aut non esset in Urbe, & prior ecclesiæ sanctæ Sabinæ de ordine Prædicatorum. Ad eumdem annum Cl. Nerinius in historia basilicæ & monasterii sanctorum Bonifacii & Alexii de Urbe affert alteras tabulas ejusdem Crescentii, quibus reliquit monachis Alexianis vallem appellatam Johannis judicis & centum solidos Provisinorum

pro

pro subtractis & male ablatis, cum determinatione eorumdem executorum, ubi etiam adnotat Bernardum tunc fuisse hospitalis sancti Spiritus præceptorem, priorem vero conventus sanctæ Sabinæ fratrem Jacobum Bovacennum. Scriptum fuit testamentum superius *anno* M. CC. LXXI. *indictione tertia-decima die ultimo mensis septembris apostolica sede pastore vacante*; quare ipsum pertinet ad annum M. CC. LXX. Romanum, usurpatusque fuit in eo annus Pisanus, præsertim cum indictio ad eum annum spectaret, & insuper vacua Romani pontificis sedes. Anno enim M. CC. LXXI. die ultimo septembris tum indictio erat quarta-decima, tum a mense jam electus fuerat in Romanum pontificem Gregorius X. ut anno antecedenti prænotavimus. *Anno* itaque præsenti M. CC. LXXII. *indictione quinta-decima mensis januarii die quarta* Jacobus, appellatus de Bubacianis in pagina nostra Gregoriana, & prior conventus Prædicatorum de Urbe, Adinulphus ordinis Minorum, & frater Johannes de Florentia procurator religiosi viri fratris Bernardi præceptoris hospitalis sancti Spiritus de Urbe in Saxia executores voluntatis præfati Crescentii concesserunt Gregorio abbati sancti Gregorii prædictum casale cum turri, claustro, terris &c. positis extra portam sancti Pauli in loco dicto Gualdora & Montorio, solutis ab abbate quadringentis libris Provisinorum, quas mutuo receperat a domino Oddone Frajapane de Gradellis.

ANN. CHR. 1272.

IV. Bonus fit prior Camaldulensis.

PETRUS Campius [a] in historia Placentina refert ad hunc annum „ Camaldulenses patres nuncios misisse ad Gregorium X. Romanum pon„ tificem, qui referrent damna congregationi illata a præterito priore „ generali, qui fuerat Johannes de Pisis; Romanum autem pontificem „ statuisse Octavianum Ubaldinium cardinalem in protectorem ordinis, „ & in præsidem capituli generalis, quod fieri debebat in urbe Arreti„ na. " Capitulum hocce congregatum fuit, ut diximus, anno antecedenti, & ab ipso electi fuere procuratores seu nuncii, qui Romano pontifici, postquam consecratus fuisset, referrent miserandum congregationis & monasteriorum statum. Neque ipse Gregorius Octavianum cardinalem Camaldulensibus protectorem dedit, quippe qui a pluribus annis eo officio jam fungebatur sub antecessoribus Romanis pontificibus, sed facile ipsi protectionis munus confirmavit.

a T. II. pag. 250.

Brevissimum fuit tempus regiminis Jacobi de Arretio II. hujus nominis prioris generalis Camaldulensis. In necrologio Vangaticiensi ipsius obitus adnotatur ad diem XII. kalendas augusti. In eodem necrologio ad diem III. idus decembris refertur alter obitus Jacobi prioris. Verum cum duo fuerint hujus nominis priores Camaldulenses, pœnitentiarius nimirum, & alter de Arretio, ad unum una dies, ad alterum altera spectabit. Pœnitentiarius, qui officium dimiserat, adhuc in vivis erat, & in pagina etiam anni 1274. signatus reperitur. Die tertia septembris coacto patrum cœtu in monasterio Fontis-boni electus fuit in locum Jacobi Bonus, quem Senensem & priorem monasterii sancti Vigilii, inde etiam Majorem eremi facit Fortunius. Ea ipsa die [b] Maurus abbas Berardingorum in ipsius manus, & in præsentia ceterorum definitorum juravit se non alienaturum bona monasterii sui. Die 28. octobris idem Bonus elegit in priorem Camalduli Bononiæ Raynerium procuratorem ordinis. Ipsius Raynerii mentio fit in pagina [c] Petri de Monte-bruno camerarii Clementis IV. & Gregorii X., qua ex Laterano anno primo Gregorii X. die sexta maji fassus est se recepisse per manus ejusdem tamquam procuratoris ordinis Camaldulensis tres uncias auri pro censu trium annorum. Raynerium memoravimus eodem munere fungentem ad annum 1262.

b §. *Obedientia* 29. *A.* 3. 28.

c §. *Finis* 3. *A.* 3. 26.

ANN. CHR. 1272.

a §. Electio 133. A. 3. 38.

1262. Anne ad ipsum referenda epistola per hæc tempora scripta a Guittone Arretino, quæ numero est IV. in qua Raynerium bonitate celebrem prædicat? Vigesima-prima novembris die Bonus [a] elegit in priorem eremi de Vivo Alexium, amoto vel defuncto facile Ventura, qui plurium turbarum per multos annos fuerat auctor.

V. Chartæ Adelmenses, Faventinæ, Porcilienses, Trivienses.

MATTHÆUS abbas Adelmensis territorii Volaterrani creavit in rectorem ecclesiæ sancti Mariani, ad honorem etiam patronorum ejusdem ecclesiæ, Gerium canonicum plebis sancti Johannis de Monte-sani. Actum in castro ejus nominis. Inter testes aderat Albertus rector ecclesiæ sancti Andreæ de Petra, quæ etiam ipsa subjecta erat monasterio Adelmensi.

Alteram electionem rectoris sanctæ Mariæ de Antignana factam a Zenone abbate sancti Hippolyti de Faventia; similemque ecclesiæ sancti Michaelis de Trebana factam anno sequenti ab eodem abbate exhibet tabularium dicti loci. Petrum vero Empuriensem confirmatum abbatem sancti Savini Pisarum a Gregorio X. Romano pontifice profert regestum Vaticanum anni I. ejusdem Gregorii epistola 94. Electus is fuit in locum Savini.

Castellanus erat adhuc prior monasterii Porciliensis extra urbem Patavinam, cui & Guidoni ac Unaldo monachis ejus cœnobii præsenti anno terras positas prope Campum-longum-majorem in loco dicto Braida sancti Viti tradidit Leonardus prior ecclesiæ & monasterii sancti Clementis de Venetiis ex tabulario [b] sancti Michaelis de Muriano.

b Caps. 41. 24.

Subjectum erat abbatiæ Triviensi hospitale dictum Ramcanbrosii, cujus mentio sub hoc anno habetur in pagina chartarii sancti Nicolai de Burgo-sancti-sepulcri, cui modo unita est abbatia Triviensis; scilicet in charta compositionis dominæ Blanciæ uxoris olim Orlandi de Bulciano cum Orlando de Chiuse & Raynerio de Grisaria tunc temporis tutoribus Orlanducii, Adalasciæ & Ilettæ filiorum & hæredum Orlandi de Bulciano &c. *Actum subtus hospitale Ramcanbrosii prope Tiberim per Albertum olim Alberti de plebe sancti Stephani anno* M. CC. LXXII. *indictione* XV. *tempore Gregorii pape, nemine imperante, die* XXI. *mensis februarii intrantis.* Orlandi de Chiuse sequens monumentum extat in tabulario altero abbatiæ nostræ sanctæ Mariæ de Balneo ad annum 1274. „ Die nona „ julii indictione secunda Orlandus de Catanis quondam domini Orlandi „ comes de Clusio, & Cungius & Bandinus & Guillielmus fratres & „ filii quondam domini Orlandi approbaverunt donationem factam a pa- „ tre suo Orlando de monte Alverniæ, & insuper dono dederunt reli- „ quias, nempe pateram ligneam, cyathum, in quo biberat sanctus pa- „ ter Franciscus, & corrigiam patris sui Orlandi, *quam ipse pater Fran-* „ *ciscus benedixerat.* " Orlando a Clusio inscribitur epistola, quæ numero est XXI. Guittonis Arretini poetæ & equitis, qui, ut pluries diximus, per hæc tempora florebat.

VI. [c] Vita beati Thomasii de Costacciario illustris eremitæ.

DE insigni eremitarum magistro, & sanctissimo viro Thoma seu Thomasio de Costacciario primum sub hoc anno se offert scribendi occasio, qua gesta vitæ ipsius & mirabiliora facta ab oculos ponimus, quandoquidem præter pauca, alia chronicis notis carent. „ Is, cum ante bien- „ nium Sitriense monasterium fuisset ingressus, relicto cœnobio se contu- „ lit præsenti anno in densam, obscuramque silvam, appellatam sancti „ Hieronymi, ubi sexaginta quinque annis solitariam vitam, quam du- „ xit, felicissimo exitu complevit. " Hæc ex Ractio nostro Bollandistæ ad diem XXV. martii. Silva sancti Hieronymi occupat latus unum asperrimum montis Cucchi, in quo postremis his seculis Coronenses eremi-

tæ

ANN. CHR. 1272.

tæ nostri lauram sibi ædificarunt, tribus aut quatuor milliaribus a Costacciario distantem. Jacobillius [a] biennium prævenit recessum Thomæ in monasterium Sitriense, nimirum ad annum 1268. sub Transmundo abbate. De Thomasio nihil egit in historia sua Camaldulensi Fortunius, utpote qui, teste eodem Ractio, vitam ipsius nactus non fuit, nisi post editas primam & secundam partem historiarum suarum; verum cum postremis vitæ suæ annis transmissam ad se recepisset narrationem veterem miraculorum ipsius Beati latine scriptam & ab auctore fere suppari, statuerat vitam fusiorem ex traditionibus quoque loci consarcinare, sed morte præventus opus imperfectum reliquit. Quare Ractius ab amicis exoratus, ut vitam Thomasii posteris traderet, eam italico idiomate edidit, ac inseruit operi suo, quod continet vitas Sanctorum & Beatorum Camaldulensium. Nos ipsam ex italico exemplari Ractii iterum latinam reddimus post eosdem Actorum Sanctorum continuatores, quæ per compendium est hujusmodi: „ Cum natus esset beatus Thomasius genitoribus satis honestis in territorio Costacciarii, quod castrum est in Umbria situm, diœcesis Eugubinæ, in villa dicta Costa duobus milliaribus dissita ab eodem castro, a primis pueritiæ suæ annis in sanctioris vitæ hominem se evasurum portendit. Nihili enim faciens res, ludosque ejus ætatis proprios, non delectabatur commorari nisi in ecclesiis, ubi divina officia audiebat, & ante Virginis vel Sanctorum imagines prostratus preces suas Domino effundebat. Et hoc non solum consuetis horis in ecclesia peragebat, sed frequentius diu noctuque in propria domo. Divino sacrificio maxima cordis & corporis reverentia intererat, sacris concionibus attentissimus fructum percipere totis nisibus cupiebat, sciens beatos eos, qui non tantum audiunt verbum Dei, sed etiam custodiunt & effectu conservant. Quæ indicia pietatis cum in puero agnosceret pater, videns illi gratius nil obvenire, quam sacras ecclesias, monasteria & loca pia invisere, satagebat majorem in modum ipsius devotioni obsecundare. Cum itaque Thomasium aliquando duxisset ad eremum Sitriæ fundatam a magno parente Romualdo, & in qua etiam tunc temporis arduum vitæ genus exercebatur, licet hodie in abbatiam commendatam devenerit, placuit admodum ipsi conversatio eorum monachorum. Ab iis cum intellexisset magis magisque votis suis placitam futuram eremum Camalduli in Etruria, accensus est ferventiori desiderio eam invisendi, & cum ad ipsam properasset, loci solitudine captus manere ibidem constituerat, verum vel quia Sitriense monasterium propius erat domui paternæ, vel alia de causa, in patriam remeavit, ubi amicorum patris ope, attenta quoque ipsius optima indole & voluntate, exceptus fuit in Sitriæ cœnobium, & post annuam probationem juxta regulam indutus Camaldulensi habitu. Cum aliquantulum temporis ibidem moras traxisset, incensus desiderio arctioris magisque solitariæ vitæ, ut plerique actitabant per hæc tempora, & aliquando fecerat etiam ipse sanctus fundator Romualdus, obtenta licentia a patribus monasterii, eodem habitu, quo indutus erat, discessit ab ipsis, & spiritu Dei ductus se recepit hoc anno millesimo ducentesimo septuagesimo-secundo in asperiorem locum desertum, & ubi densior erat & obscurior silva in alpestri monte appellato Cucco, idest in loco tunc & deinceps dicto spelunca sancti Hieronymi. Cum itaque in ea se abdidisset Thomasius, confidens in divino auxilio, & sub patrocinio divi Hieronymi, tali & tam ferventi spiritu æmulatus fuit sancti viri macerationes carnisque castigationes, ut tamquam alterum pœ-

[a] T. III. pag. 365.

Ann. Chr. 1272.

„ nitentiæ & solitudinis speculum omnibus admirationi foret. Sed si ex „ effectibus non liceret cognoscere causas, laterent beati Thomasii pene „ omnes res gestæ in tam aspero loco, ferarum potius domicilio. Verum „ ea, quæ contigere circa finem vitæ ipsius, & plura ac insignia mira„ cula, quæ ejus meritis operatus est Dominus, præter alia, quæ jam „ sunt explorata, clare demonstrant, qualis spatio tot annorum fuerit „ sancti viri vita. Quod spectat ad cibum Thomasii, consumpto pane, „ quem secum e monasterio attulerat, cum aliunde victum non mendi„ caret, pro comperto habetur, quod vesci solitus fuerit herbarum ra„ dicibus & fructibus silvestribus, potus autem ipsius fuerit aqua fontium „ ibidem scaturientium; ita etiam induerit semper cilicium illud, quod „ ex cœnobio detulit, vel pelles animalium. Lectus fuit ei nuda tellus, „ & saxum pro cervicali intra eam speluncam, quæ ad hodiernam diem „ nomen servat beati Thomasii. Exemplo inclusorum eremitarum moro„ se psalterium quotidie decantabat, nullum corpori suo commodum con„ cedebat, & mente semper intentus in cœlum humana omnia parvipen„ debat.

„ Cum itaque commorans in dicta spelunca hominibus ignotus, sed „ notus Jesu-Christo, abstinentiis, vigiliis & durissima vita pene esset „ consumptus, placuit Deo absconditam lucernam super candelabrum po„ nere, notumque facere mundo ipsius splendorem. Quod ita contigit. „ Quadam die e suo tugurio exiit in lucem, & per silvam incedens „ quæsiturus sibi necessaria ad victum, agnitus fuit a quibusdam pastori„ bus, qui rem visam ad invicem narrantes & propalantes vicinorum „ locorum incolis, paulatim ipsius famam diffudere per regiones illas, „ ita ut multitudo maxima ibidem conflueret, beatumque se judicaret „ quicumque ad ipsum accedere posset, & audiret ejus hortamenta. Nec „ defuerunt, qui cum eum pœnitentiis exhaustum viderent, non ei af„ ferrent res comestibiles, quibus reficeret corpus suum. Sed ipse pau„ peribus compatiens, quæ sibi afferebantur, inter eos distribuebat. In„ super præter eleemosynas, cum ad ipsum adventarent homines variis „ infirmitatibus oppressi, orationum suarum opem & liberationem a ma„ lis præstabat, itaut brevi tempore per omnem regionem sparsa fuerit „ ipsius fama, beatum nimirum eremitam destinatum a Deo esse benefa„ ctorem universalem egentium, pauperum & infirmorum.

„ Ut vero aliqua de iis memoremus, ex depositione virorum fide di„ gnorum, qui rei adstiterunt, exploratum est aliquot sacerdotes die san„ cto Hieronymo dicata aliquando visitasse locum illum religionis gratia, „ & ad Thomasium accessisse, ut sacrum in eo oratorio facerent; sed „ deficiebat vinum ad mysterii celebrationem; quare de peragenda sacra „ liturgia in loco ab hominum habitatione remoto spes omnis abjecta „ erat. Quod cum intellexisset Thomasius, confidens in Dei omnipoten„ tia, qui aquam in vinum convertit ad nuptias Canæ Galileæ, & ple„ nus fide præcepit Peciæ ministro suo, ut impleret binas ampullas aqua „ cisternæ, quæ haud procul effossa fuerat ad usum pastorum & popu„ lorum, qui frequentes ad ipsum concurrebant; quarum ampullarum „ cum alteram sinistra manu extulisset, facto super eam signo Crucis dex„ tera, convertit aquam in optimum vinum; sed præcepit ministro Pe„ ciæ, ne cui mortalium rem miram notam faceret, atque ita celebra„ tæ fuere Missæ a sacerdotibus, qui ignorarunt, unde-nam contra eorum „ spem allatum fuisset vinum.

„ Mulier Sanctina appellata, valdeque affecta sancto viro, cum filium „ ha-

„ haberet Sanctinum æque nominatum, sed a nativitate fractura intestinorum laborantem, ipsum detulit ad beatum eremitam, plena fide eumdem ejus precibus commendans. Mulieris fiduciam sanctus vir agnoscens, tangens filium, signumque Crucis formans, & Deum invocans ac sanctum Hieronymum, sanum reddidit matri suæ. Postea vero cum eadem mulier alterum filium haberet morbo comitiali sæpe correptum, reversa ad sanctum virum, & ex prioris prodigii declaratione in fide magis confirmata, ipsum exoravit, ut huic quoque salutem corporis restitueret; qui vix Thomasii benedictione percepta liber & sanus genitrici ovanti redditus fuit.

ANN. CHR. 1272.

„ Diffusa ubique fama harum & plurium curationum, quas Deus per servum suum Thomasium patrabat, mulier vocata Nanna Butii a Rancara comitatus Eugubii, filium suum eumdem iliorum morbum patientem ad ipsius speluncam deduxit, quem inter brachia comprehensum & tactum dedit matri dicens: Spera in Domino, & filium tuum defer ad altare sancti Hieronymi, sed inter eundum sanum filium mater reperiit. Eodem modo sanatus fuit, ut omnibus compertissimum est, Petrus Massoli a Costacciario.

„ Alio tempore cum decem venatores ad tugurium sancti viri pervenissent, & fame multa divexarentur, nec haberent cibos, quibus vescerentur, se ipsos Thomasio commendaverunt, petentes, an quid pro reficiendis corporis viribus ipsis tribueret? Sancto viro nil ulterius erat quam panis unus; hunc præcepit eidem Peciæ ministro suo, ut sibi prius, deinde venatoribus afferret. Allatum panem Crucis signaculo munivit, & in frusta redactum distribuit hominibus, qui ad satietatem comederunt, & plus fragmentorum panis superfuit, quam fuisset ipse panis primum appositus.

„ Addi possent narratis aliæ curationes filii Johannoli a Cortesone villæ sancti Paterniani, Vannis Casellæ comitatus Eugubini, Musconis Imperatoris a Schiggia, filii Tofi a colle Musciano; sed ne tædium lectoribus generetur, satis erit scire hunc fuisse consuetum ipsius morem solo benedictionis signo ægros curandi, & aliquando etiam præcipiendi, ut ad altare sancti Hieronymi accederent; quamvis autem morbo laborantes, antequam ad altare pervenirent, sanarentur, obedientes tamen præcepto sancti viri, iter suum prosequebantur ad dictum altare pro gratiis referendis. Sed silentio premendum non est, quod licet vis Thomasii multa esset pro sanandis intestinorum morbis, qui morbus latius dominabatur in his regionibus, alia tamen permulta mira, & naturæ legibus superiora intercessione servi sui operatus fuit Dominus, non ad salutem dumtaxat corporum, sed & animarum. Quare frequentissimus confluebat ad ipsum populus vel visurus, vel ejus verba auditurus, vel recepturus sana consilia. Nec defuerunt pariter tum religiosi, tum seculares viri, qui tracti odore spiritualium unguentorum ad illum se contulerunt, ut ipsius discipuli evaderent, ac cum ipso commorarentur disciplinam ejus sectantes; sed cum negligeret, quinimmo aversaretur quamcumque prælationis umbram, numquam pati voluit, ut quisquam secum habitationem statueret, nisi pro sua voluntate accedere vel recedere fas haberet. Nihilominus plerique eorum, post observatum Thomasii vitæ genus, etiam postquam ab ipso discesserunt, imitari virtutes illius, & vivendi rationem sibi proposuerunt, quos tamquam ejus discipulos, ubicumque demum habitationem

„ suam

ANN. CHR. 1272.

„ suam statuerunt, omnes peculiari veneratione fuere prosecuti. Qui et„ iam, eo quod aliquo tempore moram traxere cum sancto viro, & „ plura de ipso ejusque operationibus manifesta habuere, ad examen vo„ cati, fidelissimi testes & auctores evasere, quatenus tum ejus virtutes, „ tum miracula vitæ decursu patrata ad cognitionem omnium deveni„ rent. " Hæc Ractius. De Thomasii obitu post diutissimam in solitu„ dine vitam, deque ejus cultu agemus suo anno, qui fuit Christi mil„ lesimus trecentesimus trigesimus-septimus.

ANN. CHR. 1273. VII.

Ecclesia S. Martini de Opitergio incolenda traditur Camaldulensibus.

AULIVERIUS presbyter & plebanus ecclesiæ sancti Johannis de Opitergio, rector simul & administrator ecclesiæ sancti Martini ejusdem loci, de quo primum diximus ad annum 1262. *anno* præterito *indictione quintadecima die martis tertio intrante majo* constitutus in urbe Tarvisina, & præsentibus aliquot canonicis ejus urbis, tradiderat ordini Camaldulensi & Johanni priori sancti Martini de Prata, & Benciviene capellano parthenonis sanctæ Christinæ de Tarvisio tamquam procuratoribus constitutis a Jacobo priore generali eremi Camaldulensis eamdem sancti Martini ecclesiam cum omnibus suis possessionibus & terris, retinens sibi, dum viveret, usumfructus, assumens etiam ipse *cappam albam*, testatus tamen per ipsam, sive per mutationem habitus non intendere facere aliquam professionem in ordine Camaldulensi, vel personam suam dicto ordini subjicere, nisi solemniter postea eamdem professionem emitteret. Anno itaque præsenti *indictione prima* evocati fuere monachi Camaldulenses, constructum monasterium, & ædificata ecclesia, appellata subinde sancti Martini-novi. „ *Die undecimo intrantis septembris* venerabilis pater domnus frater Bar„ tholomæus Dei gratia episcopus Civitatis-novæ commisit eidem pres„ bytero Auliverio, ut poneret auctoritate sua primarium lapidem, cui „ benedictionis gratiam impartitus fuerat *die tertia* ejusdem mensis, in „ fundamentum ædificandæ ecclesiæ sancti Martini super territorio Ca„ maldulensis ordinis posito in Opitergio. Actum est hoc Venetiis in do„ mo sancti Salvatoris, in qua moratur prædictus episcopus; " & *die martis tertio-decimo intrante septembri* idem Auliverius primum lapidem posuit, ex privilegio Clementis papæ IV. quod laudat, ut legitur in chartulis [a] tabularii sancti Michaelis de Muriano, quæ in Appendice integræ referuntur. Bartholomæi episcopi mentio ad diem vigesimam-primam aprilis hujus anni fit in pagina [b] relata a Cl. Senatore Cornelio in ecclesiis Torcellanis, qua ex ecclesia Tarvisina sancti Michaelis censuras ecclesiasticas minatus fuit molestiam inferentibus monasterio & ecclesiæ sancti Cypriani de Muriano; consecrationis vero ecclesiæ sancti Martini de Opitergio in additionibus ad Italiam Ughellii memoria existit [c]. Auliverius ex rectore ecclesiæ sancti Petri, inde ex rectore ecclesiæ sancti Martini, cui ecclesia sancti Petri suberat, ad plebanatum ecclesiæ majoris ejusdem loci sub titulo sancti Johannis-baptistæ evectus tunc fuerat. Antiquiores origines fraternitatis ecclesiæ sancti Martini in ipsa erectæ habentur ad annum 1238. [d] inde ad annum 1242. [e] Testamentariæ etiam tabulæ [f] supersunt Norandini filii Wecelli de Opitergio, qui eidem ecclesiæ plura bona reliquit. Camaldulenses pacifice locum hunc possident ad hodiernam diem, superatis prius pluribus controversiis exortis inter monasterium & eamdem fraternitatem, & pariter inter ipsum & episcopos Bellunenses. Initio seculi sequentis monasterium incolendum datum fuit sanctimonialibus, quarum tamen curam gerebant prior & monachi Cal-

a *Capf.* 61. *numm.* 1. 2. 3. 4.
b *T. III. pag.* 240.
c *T. X. col.* 68.
d *Capf.* 63. *n.* 5.
e *Ibid. n.* 6.
f *Ibid. n.* 7.

mal-

maldulenses, inde post seculum suppressis monialibus soli monachi servitio ecclesiæ & loci deputati, demum unitum fuit cœnobium monasterio sancti Michaelis de Muriano. Sed de his aliqua suis annis.

ANN. CHR. 1273.

VIII. Bonus prior Camald. vocatur ad concilium generale Lugdunense.

INDICTUM fuit hoc anno Bono priori generali Camaldulensium, & Bartholo abbati monasterii sanctorum Justi & Clementis Volaterrarum, ut ambo se pararent ad iter, & proficiscerentur ad concilium œcumenicum Lugdunense, quod anno sequenti celebrandum destinaverat Gregorius X. pontifex maximus. Reperimus in tabulario Fontis-boni [a] „ capitulum „ monachorum sancti Justi die vigesima-secunda martii hujus anni, con„ sentiente eorum abbate, constituisse ipsum præsulem Bartholum in sin„ dicum pro acquirendis denariis ad impositionem ordinatam a priore „ Camaldulensi, taxatam ad iter concilii domini papæ, ad quod ipse „ prior & dictus abbas ituri sunt, & pro impensis faciendis in ipso iti„ nere & negotiis abbatiæ gerendis; manu Johannis notarii; " pariter in eodem tabulario [b] legimus „ Guillielmum Majorem eremi Camaldulensis „ de voluntate eremitarum inclusorum & monachorum Fontis-boni facul„ tatem fecisse eidem Bono priori contrahendi mutuum in curia Roma„ na usque ad summam bis millium librarum; manu Bonaventuræ nota„ rii. " Quam pecuniam idem prior ad fœnus accepit [c] a Canto de Scala cive Florentino.

a §. *Mandatum* 31. *A.* 3. 34.

b *Ibid.* 33. *A.* 3. 41.

c §. *Ususfructus* 2. *A.* 3 41

Anno millesimo ducentesimo septuagesimo-tertio indictione prima septimo kalendas augusti [d] Johannes monachus Camaldulensis & procurator monasterii sancti Petri de Luco, ad honorem Dei, & beatæ Mariæ, & apostolicæ sedis & domini episcopi Florentini, & prioris ordinis Camaldulensis & patronorum, & præcipue domini Viviani domini Alidosii de Luco patroni ecclesiæ sancti Nicolai in aliqua parte, elegit Massarium in rectorem dictæ ecclesiæ subjectæ eidem Lucensi parthenoni. Episcopus Florentinus erat adhuc Johannes de Mangiadoris.

d *Num.* 59. *arch. Luci.*

Precibus Corradi comitis de Accole Bonus prior Camaldulensis præfecit monasterio de Serra Jacobum de Podio-cupo, mandans Angelo abbati sanctæ Helenæ de Æsino, ut ipsum in possessionem induceret, die quinta-decima septembris hujus anni indictione prima.

ANN. CHR. 1274.

IX. Ejus obitus.

BONUS prior Camaldulensis, cui anno præterito una cum Bartholo abbate monasterii sanctorum Justi & Clementis Volaterrarum impositum fuerat, ut pergeret ad concilium Lugdunense congregatum ex mandato Romani pontificis Gregorii X. obiit hoc anno in eadem urbe Lugdunensi. Mense februario Bonus adhuc erat Camalduli, quo *die vigesima-octava* Boninsegna Fornese offerens se Deo promisit ipsi obedientiam. Bonum Beatorum fastis accenset vetustum breviarium Camaldulense in præfixo catalogo Sanctorum & Beatorum, quem etiam laudat Germanus Botta, qui asserit ipsum „ haud procul a divi Bonaventuræ obitu lan„ guore correptum animam Deo reddidisse. Decessit siquidem sanctus „ cardinalis in eadem urbe, in quam pro generali concilio se receperat, „ die decima-quarta julii. " Sed si fides sit necrologio Vangaticiensi Bonus Bonaventuram præcessit, nam illius obitus adnotatur quarto idus junii; neque minus temporis requiritur, ut post habitam notitiam ejus mortis, & post convocatos electores potuerit Gerardus eligi prior in ipsius locum versus finem augusti, ut mox dicemus. Etiam chorus Ravennatis ecclesiæ & abbates monasteriorum ejusdem urbis, vacante sede ob mortem Philippi eorum archiepiscopi, cum ad ipsos eo tempore devoluta esset auctoritas electionis, legatos destinarunt ad idem concilium. Epistola encyclica

ANN. CHR. 1274.

cyclica convocationis concilii scripta fuit ex Laterano *anno primo Gregorii* X. *kalendis aprilis* hoc est anno 1272. *Idibus aprilis anni secundi* apud Urbem-veterem commorans idem pontifex indixit locum concilii futuram urbem Lugdunensem, in qua ad diem kalendarum maji hujus anni esset inchoandum.

X. Electio Gerardi monachi Classensis in priorem Camaldulensem. a §. *Electio* 134. *A.* 3. 44.

VACANTE idcirco ob Boni mortem prioratu Camaldulensi, die vigesima-quarta augusti [a] Ubertus & Andreas eremitæ aperti, & Petrus inclusus, Rainerius Urani, Angelus sanctæ Helenæ de Æsio, Blancus sancti Zenonis Pisarum, Bartholomæus sancti Justi de Volaterris, & Bonus monasterii Cerreti abbates, ac Johannes prior sancti Salvatoris de Vico Liviensis urbis electi compromissarii ad electionem novi prioris Camaldulensis a ceteris prelatis, unanimiter in capitulo generali congregato in eremo Camaldulensi postularunt & elegerunt Gerardum monachum sancti Apollinaris in Classe, & Guillielmo sacristæ potestatem dedere, ut ipsum Gerardum constitueret & pronuntiaret in priorem generalem. Girardi monachi Classensis & rectoris ecclesiæ de Cazzano mentio fit in diaccepto veteri Classensi signato M. sub anno 1273. ipsum vero in juventute sua moram traxisse in monasterio Classis testatur idem ipse in epistola ad abbatem Classensem iis verbis: *Vestros recordari tenemur, qui ab uberibus monasterii Classis a pueritia quodammodo fuimus ablactati.*

XI. Bernardus fit abbas Vangaticiensis.

OBIERAT etiam Johannes abbas Vangaticiensis; subrogaverant vero monachi ejus monasterii in abbatem Bernardum priorem monasterii sancti Petri de Monte-silice, quod Vangaticiensi subdebatur. Verum cum Guido & Albertinus alii monachi ejusdem loci conquesti fuissent apud apostolicam sedem se contemptos fuisse in hujusmodi electione, res delata fuerat ad Simonem tituli sancti Martini presbyterum cardinalem & apostolicum legatum. Variis igitur processibus habitis, interpositione prioris generalis Camaldulensis Boni, monachi, qui appellaverant, liti sponte cesserunt. Mandavit itaque Gregorius Romanus pontifex ex Lugduno *secundo nonas augusti pontificatus* sui *anno tertio* patriarchæ Gradensi, & episcopo Torcellano, ut electione examinata, electo munus benedictionis impenderent, & monachis obedientiam & reverentiam præciperent, ac formam juramenti ab electo præstiti nomine fidelitatis ad Romanam curiam transmitterent. De obitu violento Johannis Vangaticiensis abbatis aliqua congerentur ex regestis Camaldulensibus sub annis sequentibus, sicut etiam de Bernardo Vangaticiensi abbate, ac de litibus Vangaticiensis monasterii cum communi Patavino sub eo præsule multa suis annis.

XII. Paginæ Vallecastrenses & Trivienses aliorumque monasteriorum.

BONDUS Benvenutus Pauli refutavit omnibus juribus suis, quæ sibi competere poterant in ecclesiam sanctæ Luciæ positam in pertinentiis Cinguli, seu oppidi sancti Severini Camerinensis diœcesis, appellatam etiam de Foresta, in manibus Petri abbatis monasterii Vallis-castri, ad quem palam asseruit eamdem ecclesiam pertinere, quam ipse dudum acquisierat ex concessione Simonis cardinalis apostolicæ sedis legati in marchia Anconitana, ac sibi confirmari obtinuerat a Romano pontifice Clemente IV. Recepta hujusmodi confessione & renuntiatione, *mensis aprilis intrantis die quinta, indictione secunda tempore Gregorii* X. Petrus abbas eamdem ecclesiam auctoritate sua ultro concessit præfato Bondo. Post biennium *indictione* IV. *die sexta junii exeuntis tempore domni Innocentii pape* V. iterum Petrus abbas Valle-castrensis alium rectorem ejusdem ecclesiæ constituit per verba: *Esto capellanus & rector ad benefaciendum usque ad nostrum beneplacitum & mandatum.*

Vertente lite inter Junctam abbatem ejusque monasterium sanctæ Mariæ

riæ de Trivio, & inter homines de Monte-cornario, de castro Cellæ & de villis Trivii, qui fidelitatem juraverant eidem monasterio super temporali jurisdictione & hominio, quod habebat dicta abbatia, electus fuit sapiens vir Rossus de Mercatali in procuratorem, qui capitula & conventiones statueret, ac scriptis exararet inter monasterium & homines; quæ capitula integra ex archivo ejusdem monasterii damus in Appendice.

Ann. Chr. 1274.

Simonettus quondam Talenti populi sancti Pancratii de Florentia [a] procurator monasteriorum Camaldulensium sancti Petri Montis-muri, sancti Johannis-evangelistæ de Prato-veteri & sanctæ Mariæ de Poplena Fesulanæ diœcesis coram Orlando priore sancti Stephani ad Pontem de Florentia & Benigno abbate sancti Pancratii ejusdem urbis subdelegato abbatis Vallis-umbrosæ, tamquam coram judicibus delegatis a Romano pontifice super procurationibus legatorum & nuntiorum apostolicæ sedis, *die vigesima-nona septembris* hujus anni, fretus auctoritate Boni abbatis sanctæ Floræ de Arretio subdelegati abbatum S. Felicis de Bononia & sancti Petri de Perusio conservatorum ordinis Camaldulensis, appellavit ab illis ad Romanam sedem, & Apostolos petiit dicto nomine pro gravaminibus injuste impositis præfatis monasteriis contra indulta & privilegia ordinis Camaldulensis, quibus constabat concessum ipsis esse, ne gravarentur collectis, nisi pro legatis a latere, qui personaliter accederent ad dicta monasteria.

[a] §. *Appellatio* 15. *A.* 3. 45.

Die decima-tertia octobris [b] Andreas & Petrus monachi sancti Silvestri de Monte-subasio agnoscentes dictum monasterium pertinere ad eremum Camaldulensem, promiserunt obedientiam Andreæ monacho, qui a priore generali Gerardo destinatus fuerat visitator & reformator dicti cœnobii; manu Ugolini notarii.

[b] §. *Obedientia* 31. *A.* 3. 46.

Perseverabat lis inter Hieremiam abbatem monasterii sancti Michaelis de Castro-Brittorum, & inter fratres militiæ beatæ Mariæ virginis, qui dictum monasterium invaserant; quare creavit Hieremias abbas Prudentium priorem sancti Eustasii de Imola in procuratorem suum ad prosequendam litem, constituens ipsum etiam vicarium suum in ecclesiam sancti Damiani Bononiæ contra Michaelem priorem de Ravone, qui jus in ipsam sibi vindicabat.

„ Sophia abbatissa sancti Johannis-evangelistæ de Prato-veteri [c] Gianel-„ lum diaconum instituit rectorem ecclesiæ sanctorum Justi & Clementis „ in curia Prati-veteris & in plebatu Stiæ, ad honorem Dei & beatæ „ Mariæ, sanctorum Justi & Clementis, Manecti episcopi Fesulani, co-„ mitis Guidonis Silvatici in Thuscia Palatini, & plebani de Stia; ma-„ nu Bruni de Certaldo. “ De dicto comite Guidone hæc memoria habetur in eodem tabulario Prati-veteris ad annum sequentem [d]. *Comes Guido Silvaticus pro se, & ut sindicus partis Guelforum de Arretio, scilicet Guidonis, Matthæi, Donati sanctæ Mariæ, domini Leni, Ricciardi de Luca, Alberti de Monte-bono, & Punctini olim domini Federighi de Arretio ex una parte, & comites Gicardus, Bandinus, Gualterius, Guido, Ruggierius & Tancredus fratres & filii olim comitis Guidonis de Mutiliana ex altera parte ad concordiam veniunt inter se &c. manu Pagani notarii.*

[c] *Num.* 48.

[d] *Num.* 51.

Ann. Chr. 1275.

XIII. Obitus Salvi prioris Avellanensis. Electio Albertini.

MORTEM oppetiisse hoc anno Salvum a Perusio priorem Avellanensem, qui in locum suffectus fuerat Bartholi ab anno 1260. scribit Jacobillius [e]; successisse autem ei in prioratu beatum Albertinum, de quo nonnulla proferemus in his Annalibus. Salvi obitus refertur in necrologio

[e] *T. III. pag.* 350.

Ann. Chr. 1275.

rologio Fonte-avellanensi ad diem IV. octobris: *Obiit domnus Salvus prior eremi*. Tradit Sartius [a], cum monachis Avellanitis, quibus per id temporis præerat Albertinus, nonnihil dissidii habuisse Jacobum episcopum Eugubinum; porro id spectat ad initia regiminis Albertini, cum Jacobus episcopus fato functus fuerit anno sequenti, juxta Ughellium. Erat Albertinus ex castro Montonis in diœcesi Tiphernate, ut scribit idem Sartius. Ipsum rexisse prius monasterium Sitriense tradunt Jacobillius & Germanus Botta.

a *Pag.* 156.

Idem Jacobillius asserit [b] circa hunc annum a Gregorio X. Romano pontifice missum fuisse Rolandum monachum Avellanensem ad reformandum monasterium sanctæ Crucis de Saxo-ferrato, quod etiam appellabatur Comitum de Tripudio in diœcesi Nucerina. Rolandi decessus refertur ab eodem Jacobillio ad annum 1285. ad diem septimam octobris, sub qua in superiori necrologio habetur: *Obiit domnus Rolandus abbas sanctæ Crucis de Saxoferrato monachus nostræ congregationis*. Venerabiliter sepultum ipsum affirmat in dicto Saxo-ferratensi monasterio idem Jacobillius. Videbimus seculo sequenti, quantum effloreret pietas & religio in ascetis ejusdem loci; id quod procul dubio a Rolandi piis institutionibus & disciplinæ reformatione est petendum.

b T. *III. pag.* 367.

XIV. Monumenta ad varia monasteria spectantia.

Cum controversia foret inter priorem monasterii sancti Viti de Vicetia, & inter abbatissam parthenonis sancti Petri ejusdem urbis diris devotus fuit prior sancti Viti a Bernardo electo episcopo Vicetino; quam tamen sententiam retractavit postea episcopus ob reverentiam Ægidii abbatis sancti Felicis de Bononia, qui erat conservator privilegiorum ordinis Camaldulensis, eaque super re ad episcopum scripserat. De Bernardo Vicetiæ episcopo videatur Ughellius, qui scribit ipsum pluribus annis electi dumtaxat titulo gavisum fuisse, & solo tempore Martini IV. Romani pontificis, hoc est anno 1281. pacificam episcopatus possessionem obtinuisse.

Bernardus abbas Vangaticiensis die prima augusti hujus anni una cum monachis suis lites composuit, quas habebat cum Petro archipresbytero Lemniaci. Hieronymus Bronzerius in suis Originibus Pollicinii [c] refert ad annum 1271. statuta nova spectantia ad fidelitates incolarum, & ad impositiones collectarum, facta aliisque adjuncta a Bernardo abbate, sed eo anno regimen abbatiæ Vangaticiensis adhuc retinebat Johannes de Ravolariis Bernardi prædecessor, Bernardus autem nonnisi anno antecedenti successor datus fuit Johanni; quare post eum annum condita fuere hujusmodi statuta. Hæc de Bernardo memoria legitur apud Senesium nostrum in Vangaticiensi ms. historia. *Anno Domini* M. CC. LXXVIII. *in die sanctorum Judæ & Simonis tintinnabulum magnum positum fuit in campanili tempore domni Bernardi abbatis, & pensum dictæ campanæ est* M. CC. XXXVI. *librarum, & dictus abbas eamdem fieri fecit Venetiis*.

c *Pag.* 176.

Electio & confirmatio Marinæ in priorissam monasterii de Cerreto prope Burgum-sancti-Sepulcri facta fuit [d] per Jacobum monachum & vicarium generalem Braimani abbatis Burgensis tamquam ordinarii in Burgo ejusque districtu, ut in monumentis ad Nicolaum V. Romanum pontificem asserit monachus collector jurium ejusdem abbatiæ. Henricus I. imperator in præcepto anno 1022. concesso abbatiæ Burgi-sancti-Sepulcri & Roderico ejus abbati nominat inter cetera loca subjecta Burgensi cœnobio *ecclesiam & monasterium beati sancti Apollenaris sito Cerreto a nobis noviter acquisito*.

d *Pag.* 27.

Quoad monasterium sanctæ Crucis de Saxo-ferrato a Rolando monacho Avel-

Avellanense reformatum, legimus sub anno 1285. ipsum fuisse suppositum disciplinæ monachorum Valle-castrensium, facile ob decessum Rolandi abbatis, qui eo ipso anno supremum diem clausit. Seculo sequenti subjectum fuit institutionibus eremi Camaldulensis; sed post brevis temporis intervallum commendatariis abbatibus paruit, quibus & ad hodiernam diem paret, conservatis tamen in eo regularibus Camaldulensibus cœnobitis.

Ann. Chr. 1275.

Ann. Chr. 1276.

XV. Monasterium S. Michaelis de Castro-brittorum occupatur ab equitibus militiæ S. Mariæ.

CUM frater Henricus de Septifonte ordinis militiæ sanctæ Mariæ virginis occupasset Camaldulense monasterium sancti Michaelis castri Brittorum de Bononia, & expoliasset Hieremiam de Malavoltis legitimum abbatem, Hieremias coram Sinibaldo episcopo Imolensi delegato Bonifacii de Lavania archiepiscopi Ravennatis & sedis apostolicæ legati petiit sui restitutionem in dicto monasterio. Henricus e contra exceptiones jurisdictionis dedit episcopo, & appellavit ad Bonifacium ipsum archiepiscopum. Acta hujus litis a mense octobri hujus anni portenduntur ad mensem martium anni sequentis, & manibus plurium notariorum existunt in tabulario Fontis-boni [a], quæ percurrere neglesimus, sed sententiæ latæ fuere ad favorem Henrici; nam reperimus fratres sive equites, appellatos Gaudentes, dictum monasterium detinuisse annis sequentibus. Henricus idem de Septifonte subprior erat ejusdem cœnobii anno 1278. & Bombolognus de Massolinis prior, ut ex præsulis Bottarii notis [b] ad epistolas Guittonis Arretini ostendit Mannius in suo opere de Sigillis. Deperditum fuit igitur ea occasione præfatum monasterium, quod usurpatum est ab equitibus Gaudentibus, qui per ea tempora Bononiæ præsertim, in qua urbe instituti fuerant, dominabantur, qui etiam idem monasterium detinebant temporibus Innocentii papæ VI. Ipse enim „ *decimo* „ *kalendas septembris* mandavit Franchino de Bononia priori monasterii „ sancti Clementis ordinis sancti Augustini, ut conferret monasterium sancti Michaelis de castro Brittorum per priorem solitum gubernari ordinis militiæ beatæ Mariæ Virginis Guidoni de Carrariis fratri ejusdem „ cœnobii. Datum apud Villam-novam Avenionensis diœcesis. “ Hieremias tamen de Malavoltis monasterii sancti Michaelis appellatur abbas etiam ad annum 1281. Albertinus de Cæsena ad annum 1284. aliosque videbimus abbates Camaldulenses ejusdem cœnobii seculo sequenti, qui aliquam, licet contentiosam, in ipso jurisdictionem exercebant. Post ordinem Militiæ, & post plures abbates, quibus monasterium fuit commendatum, vocati fuere ad locum incolendum fratres Birgittani tempore Ambrosii nostri generalis præsidis, qui ea de re conqueritur in suo Hodœporico, & in suis epistolis.

a §. *Acta judicialia* 13. *A.* 3. 59.

b *Pag.* 6. & 25.

XVI. Eremus-nova sub protectione comitum Guidiorum. De Albertino priore Avellanensi.

HONORATUS prior Eremi-novæ de plano Fajoli intelligens suam eremum hactenus fuisse sub protectione comitum Guidiorum, se, conversos, & familiares sui monasterii *die tertia martii* hujus anni [c] posuit sub defensione comitum Guidonis Novelli de Balneo, Guidonis de Mutiliana, Guidonis de Romena, & Guidonis Silvatici, promittens se pro ea defensione soluturum in die natali Domini quatuor libras ceræ in oppido Balnei.

c §. *Defensio* *A.* 3. 55.

Adfuit hoc anno die decima julii Albertinus prior Fontis-avellanæ sententiæ Philippi episcopi Nucerini, qui electus fuerat arbiter inter monasterium Avellanense, & inter Transmundum abbatem Sitriæ in controversia finium terrarum utriusque monasterii, quæ sententia rogata fuit a Gerardo Hispellate notario. Præsentes fuere judicato etiam Johannes prior

ANN. CHR. 1276

monasterii de Insula-filiorum-Manfredi, quod erat subjectum Avellanensi eremo, & Rusticus œconomus seu camerarius Transmundi abbatis Sitriensis. Sententiam hanc laudat pariter Jacobillius [a].

Benedictus abbas monasterii sancti Mamiliani de insula Montis-christi [b] juravit Guidoni abbati sancti Michaelis de Burgo Pisarum vice Gerardi prioris Camaldulensis recipienti, se non alienaturum, neque oppigneraturum bona cœnobii sui, præter summam, quæ decreta erat in constitutionibus ordinis, *die octava junii indictione quarta anno* M. CC. LXXVII. computationis Pisanæ, hoc est anno præsenti; manu Paltonerii notarii.

a T. III. pag. 351.
b §. *Promissio* 82. *A.* 3. 64.

XVII. Incendium Fontis-boni. De B. Benvenuto aliisque Calcensibus eremitis.

AD hunc annum juxta sententiam nostram referendum est incendium maximum monasterii Fontis-boni, quod contigit pridie kalendas junii. Extat epistola G.. prioris Camaldulensis ad I., Romanum pontificem, quam a Guidone priore Camaldulense putat scriptam Innocentio III. Edmundus Martene [c] in amplissima collectione Veterum Monumentorum. Epistola porro ex codice sancti Illidii Claromontensis urbis est hujusmodi.

c *Thes. Nov.* T. I. *col.* 797.

Vestræ intimat sanctitati G.. Camaldulensis prior, & omnes, qui cum eo sunt, fratres, quod pridie kalendas junii circa medietatem noctis inopinatus ignis domos eorum ita repente consumpsit, quod sequenti die de omnibus, quæ remanserant, prandium facere nequiverunt, sicque plusquam trecenti inter monachos & conversos mendicare coguntur. Eapropter petunt a clementia vestra, ut per totam Italiam eis literas concedatis in remissionem peccatorum, injungentes Christi-fidelibus, ut illis charitativa subsidia ministrare velint.

Verum cum nullus esset prior generalis Camaldulensis nomine G.. tempore Innocentii III. & simul tempore Amadei episcopi Arretini, ante cujus obitum contigit incendium, ut alibi vidimus, ad annum 1203. duplex distinximus Fontis-boni incendium, aliud eo anno die cathedræ sancti Petri mense januario, alterum pridie kalendas junii hujus anni, ac epistolam scriptam arbitramur a Gerardo, qui hoc anno erat prior generalis, ad Innocentium V. Romanum pontificem, qui usque ad vigesimam-secundam diem junii hujus anni supervixit.

Grandius in suis mss. notitiis de nonnullis monachis sanctitate præclaris, qui vel Pisis ortum habuerunt, vel ibidem suos duxerunt dies, sub hoc anno refert obitum beati Benvenuti eremitæ Calcensis in diœcesi Pisana his verbis: „ Beatus Benvenutus natus prope Pisam in loco Pratalis „ capellæ sancti Stephani apud Auxerem humilibus genitoribus, quorum „ armenta ipse pascebat, dumque illa per agros duceret, semper Deo „ intentus orabat, illisque ex parte Dei præcipiebat, ne fructus læderent, aut messes pessumdarent in hominum servitium destinatas, bestiis „ ipsis illi exacte obedientibus. Quoties ad elevationem majoris Missæ „ pulsari campanas ecclesiæ primatialis audiebat, in terram se prosternebat, altissimo illi mysterio contemplando intentus, ac sæpe ab angelis in ecclesiam ipsam deductus est, ut eadem sacra mysteria coram „ veneraretur, ut multis piis personis videntibus accidit. Adultior factus „ sacra loca Palæstinæ visitavit, & in patriam redux eremiticam vitam „ ad eremum sanctorum Jacobi & Verani vallis Calcensis elegit, quam „ summo fervore usque ad ultimum spiritum servavit, ac sanctissime obiit „ die XIII. octobris anni M. CC. LXXVI. “ Porro eremum Calcensem adjunxerat Honorius III. Romanus pontifex monasterio nostro sancti Michaelis in Burgo Pisarum anno 1216. Post Benvenutum idem Grandius nomen nudum tantum affert beati Hilarionis de Cæsanellis anachoritæ apud

Vallem

Vallem Calcensem, & beati Johannis de Pace incolæ prius Calcensis, inde constructoris oratorii SS. Trinitatis & sancti Johannis-evangelistæ, qui anno 1250. in Domino quieverit. Hunc postremum laudat etiam Petrus Cardosus subjecto epigrammate. Fides sit penes ipsos, cum antiquiora monumenta non proferant.

Ann. Chr. 1276.

Archipresbytero ecclesiæ Patavinæ Johannes XXI. Romanus pontifex ex Viterbio mense septembri mandavit, ut bona monasterii sanctæ Mariæ de Carceribus ab injustis detentoribus & molestatoribus tueretur.

Ann. Chr. 1277.

XVIII. Castrum Fraxinetæ deprædatum a Galeatensibus.

HOMINES de Galeata expoliaverant & deprædaverant castrum de Fraxineta, quod spectabat ad monasterium Prataliense, pluraque alia damna attulerant bonis ejusdem cœnobii; quare presbyter Guillielmus de Serra-valle die vigesima-secunda maji hujus anni exhibuit Cambio archipresbytero plebis sancti Petri de Galeata ex parte Bonsignoris primicerii Arretini tamquam conservatoris apostolici monitoriales literas [a], contra homines dictæ plebis, qui id attemtaverant, requirens & mandans, ut admonerentur, quatenus infra quindecim dies damnis & injuriis illatis monasterio Prataliensi satisfacerent, alioquin ipsos publice excommunicaret, & per ecclesias suæ plebis ut excommunicatos denuntiaret; manu Johannini notarii.

a §. *Monitoriales*. *A*.3.63.

XIX. Obitus plurium Romanorum pontificum.

JACOBUS quondam Rustici notarius Senensis & procurator monialium sancti Georgii de Apibus exhibuit Ugoni plebano de Rapolano diœcesis Arretinæ bullam Johannis papæ XX. dicti XXI. qua dictus pontifex cuicumque inhibebat, ne ullo prætenso jure pascuorum vel decimarum vexarentur moniales supradictæ, instititque pro dictarum literarum executione, Ugone quondam Rustichelli notario Senensi chartam rogante, ex archivo monasterii Rosæ Senarum [b]. Gregorius X. sanctissimus pontifex die decima januarii anni præteriti felicissime ad Deum transierat. Innocentius V. ipsi suffectus, olim appellatus Petrus de Tarantasia ordinis Prædicatorum die vigesima-prima januarii, post quinque menses, hoc est vigesima-secunda junii similiter decesserat, nec non Ottobonus de Flisco, qui nomen sibi imposuerat Adriani V. post mensem enim ab electione sua defunctus die decima-octava augusti locum fecerat Petro Hispano cardinali episcopo Tusculano electo die XIII. septembris, & appellato Johanni XX. vel XXI. qui usque ad diem decimam-sextam maji hujus anni pontificatum tenuit.

b *Num.* 35.

XX. De Monasterio Morronensi.

DIE *vigesima-nona octobris* Pisanæ computationis *anni* M.CC.LXXVIII. *indictione* VII. cum monasterium de Morrona, quod pleno jure pertinebat ad eremum Camaldulensem, ab immemorabili possedisset & habuisset quædam molendina super aquam, quæ dicebatur Balneum de Aquis, seu canale, & pariter aquæductum & cursum aquæ expeditum & liberum, quod jus tamen aquamque divertebat & molestabat Feus plebanus plebis de Aquis, de discordia prædicta Jacobus vicecomes Camaldulensis pro parte eremi, & Gerardus abbas dicti monasterii, & præfatus plebanus convenerunt, quod ipse plebanus ejusque successores nomine dictæ plebis nunquam in futurum turbabunt aquæductum dictum, sed liberum relinquent, sicuti rem propriam ipsius monasterii, renunciando omni juri & actioni, quod vel quam habere posset nomine ejusdem plebis; & præfati vicecomes & abbas liberam & expeditam tradiderunt dicto plebano quamdam aliam portionem terræ in pleberio supradicto de Aquis, ubi dicitur Pantano, cum pacto quod semper ea terra esset de mensa plebis, nec alienari aut transferri valeret, & hoc ad perpetuam rei memoriam; quæ omnia

ANN. CHR. 1277.

a §. *Transactio* 10. *A.* 3. 77.

XXI. Viri conjugati habitum monasticum recipiebant.

b §. *Privilegia* 60. *A.* 3. 61.

c *P. II. lib. II. cap.* 8.

omnia Paganellus episcopus Lucensis confirmata & rata habuit [a], manu Guidonis Petri notarii. Paganellus II. hujus nominis electus fuerat episcopus Lucensis ante biennium.

ZENO de Burgo-sancti-Sepulcri monachus Camaldulensis creatus fuit notarius die [b] XIII. aprilis a Guidone de Mutiliana comite & Thusciæ Palatino.

Etiam in monasterio Fullinate usus erat, ut viri conjugati habitum monasticum reciperent, quem concessit hoc anno Leonardus abbas Andreæ Quaglotto de Taglamento, cui tamen permisit habitare in domo sua Coneglani cum uxore sua Pessa, qua obeunte ante maritum teneretur Andreas ad monasterium accedere, sed si obitu uxorem præcederet, deberet portari ad sepulturam monasterii cum habitu monastico. Post hæc Andreas confessionem fecit, pœnitentiam suscepit, eucharistiæ sacramento munitus fuit, & testamentum condidit, quo reliquit aliquot bona sua plebano Salomoni & plebi sancti Leonardi Coneglani, ecclesiis sancti Francisci, sancti Antonii, sancti Pauli, sancti Martini, sanctæ Mariæ Matris Dei, sanctæ Mariæ de Monte & laborerio ecclesiæ sanctæ Margaritæ Codegi, & monasterio Fullinati domum in parœcia sancti Bartholomæi, prædia quoque jacentia ad capellam de Ygo, alia apud Miscum, & aliis in locis posita.

Bartholo abbati monasterii sanctorum Justi & Clementis Volaterrarum, qui iverat ad concilium Lugdunense anno 1274. successit Justus, qui hoc anno judex delegatus apostolicus fuit in quadam lite, quæ vertebat inter hospitalem domum novam Pisarum, & capitulum majoris ecclesiæ die duodecima maji, ut scribit Fortunius [c]. Hospitale istud appellabatur PAPÆ ALEXANDRI, nempe IV., ut alibi diximus.

Guillielminus episcopus Arretinus de licentia & assensu Guidonis abbatis Agnaniensis ex Cortonensi oppido, quod ad jurisdictionem suam pertinebat, antequam in urbem elevaretur, *die vigesima-quinta octobris indictione* V. elegit Martinum in rectorem ecclesiæ sanctæ Christinæ ad Clanas, testatus propter electionem & postulationem hujusmodi jura, quæ habebat monasterium de Agnano in dictam ecclesiam, non debere minui neque ullatenus infirmari.

Similiter Gerardus prior Camaldulensis *undecimo kalendas julii*, monasterio sanctæ Mariæ de Adelmo pastore vacante per renuntiationem Guidonis prioris claustralis sancti Michaelis de Burgo Pisarum nuper electi, elegit in abbatem Bernardum priorem sancti Petri de Mucchio. Actum in camera palatii venerabilis abbatis de Vangaticia.

Sequens sub hoc anno inscriptio legitur in domo abbatiæ Cantiniani Lucensis diœcesis in plebatu Vurni, quæ modo parœcialis est.

A. D. M. CC. LXXVII.

EXPLETVM. EST. HOC

OPVS. TEMPORE. VENE

RABILIS. DOMPNI

RESTAVRI. ABBATIS

Subtus visuntur insignia congregationis Camaldulensis duarum columbarum bibentium in eodem calice, sed sine pendula stella. Post biennium Restauro jam successerat Benedictus in regimine ejusdem monasterii.

PO-

Ann. Chr. 1277. XXII. Miraculum beati Antonii Peregrini.

Postremum est sequens miraculum beati Antonii Peregrini, quod extat in volumine primo tabularii sanctimonialium ab ipso appellatarum beati Antonii Peregrini de Padua.

In Dei nomine amen. Anno millesimo CC. LXXVII. *indictione* V. *die* XVI. *novembris Paduæ in claustro sororum sanctæ Mariæ de Porcilia, in præsentia dompni Castellani prioris sanctæ Mariæ, dompni fratris Ugucionis de ordine Cistercienslum, Henrici filii quondam Petri de hora sanctæ Crucis de Padua, domnæ Alvinæ abbatissæ dicti loci, domnæ Palmæ monachæ sanctæ Mariæ, sororis Margaritæ monachæ sancti Angeli de Torcello, & sororis Peveræ monachæ dicti loci sancti Angeli & aliis. Domna Maria abbatissa monasterii sancti Angeli de Torcello est proprio ore confessa se in oculis fuisse sic graviter infirmatam, quod propter debilitatem oculorum & visus ad legendum in libro omnem literam penitus impotens reddebatur. Cum autem nullo crederet posse medicorum consilio liberari, ad Antonium Peregrinum, cujus corpus in sancta Maria de Porcilia est sepultum, intendens ibidem meritis ejus a Domino miracula frequentari, devote se vovit, duos oculos argenteos, si per eum liberaretur a Domino, proferens & promittens. At postquam votum emisit, die tertia veniente perfecte sic se sensit a Domino liberatam, ut non solum statui pristino fuerit restituta, verum etiam liberius legeret & videret, ac unquam vidisset ab ante, sicut ipsa ore proprio audientibus suprascriptis est confessa.*

Deest nomen notarii.

De Antonio Peregrino sermo iterum recurret seculo XVI. Interim hæc ex Scardeonio subjicimus, quæ chronica nota carent. „ Claruit, inquit „ ille, post mortem multis & magnis miraculis, licet ab ecclesia Romana „ in Sanctorum catalogum non fuerit receptus. Habitus est tamen eo „ tempore Patavii in summa veneratione, dicatumque eidem sacellum „ satis pulcrum extra portam Porciliam, & municipali decreto statutum, „ ut sollemniter stato die in ejus memoriam fieret sollemnis supplicatio, „ obseratis in tota urbe tabernis, indictaque omnibus in urbe a quovis „ opere servili cessatione, non secus quam si a summo pontifice mandatum fuisset. “ Factum hoc decretum anno 1269. narrat Portenarius. Scardeonius vero subdit. „ Verum cum in dies magis ac magis beatus „ vir miraculis clarescerct, Patavini a summo pontifice poposcerant per „ legatos, ut ejus nomen in catalogo adscriberetur Sanctorum. Qui res- „ pondit sufficere satis posse Patavinis habere unum Antonium sanctificatum. Nec propterea minus deinceps honori habitus est quam prius, „ neque desitum est, quin honoratissime eodem die prætor & alii cives „ sollemni pompa cum vexillis artificum & cum universo populo, cereis „ candelis religiose procederent ad salutandas sacras reliquias, tam in „ templo monialium, ubi ipse jacebat, quam in proximo templo monachorum. “ Cui Romano pontifici destinata fuerit legatio pro referendo Antonio-peregrino in Sanctorum canonem, silent scriptores, quos consuluimus.

Ann. Chr. 1278. XXIII. Parthenon S. Annæ de Bononia datur Camaldulensibus.

Novum paulo ante hæc tempora accesserat sacrarum virginum monasterium situm extra urbem Bononiensem congregationi Camaldulensi, asceterium nimirum sanctæ Annæ, cui ordinationes quasdam statuerat anno præterito Gerardus prior Camaldulensis, moniales stabiliens sub presbytero Johanne & sub Benedicta abbatissa, facultatem quoque faciens recipiendi conversos & conversas. Cum vero idem monasterium ad inopiam devenisset, monialibusque esset destitutum, eadem Benedicta,

vel

ANN. CHR. 1278.

vel Benvenuta, ut in alia pagina legitur, licentiam expetiit recipiendi interim aliquot moniales sanctæ Mariæ de Bethleem, quod monasterium prope eamdem urbem sub institutis Camaldulensium apprime florebat, eamque a Gerardo priore obtinuit eodem anno [a]. Quare *die nono intrante augusto* hujus anni *indictione sexta* requisivit ipsa a Placidia abbatissa Bethleemitica numerum competentem monialium suarum, quæ transirent ad reformandum & augendum monasterium sanctæ Annæ; deditque & cessit eadem die asceterium suum Azoni abbati sancti Proculi de Bononia tamquam sindico monasterii de Bethleem electo die antecedenti a Placidia abbatissa & a tredecim monialibus, de consensu præfati Gerardi prioris generalis, iis tamen appositis conditionibus, „ ut ipsa sanctæ Annæ abbatissa regimen sui monasterii toto vitæ suæ tempore continuaret, nec compelli posset ad reddendam rationem suæ administrationis; „ ut moniales de Bethleem transferendæ eligerentur ab ipsa abbatissa „ sanctæ Annæ, cui tenerentur obedientiam præstare, neque ipsis aliquid „ proprii retinere fas esset sine sui licentia; item ad voluntatem ejusdem abbatissæ remitti possent ad pristinum suum monasterium; dum „ vero viverent in illo sanctæ Annæ, ex operibus manuum suarum annuatim tenerentur aliquid tribuere abbatissæ, & ex residuo providerent „ necessitatibus propriis. Demum vocabulum monasterii sanctæ Annæ „ non mutaretur, sed sub veteri vocabulo locus ibidem construeretur. " Quæ omnia per Azonem abbatem firmata fuere. Post Benedictam Cypriana abbatissa sanctæ Annæ legitur [b] ad annum 1286. Odda vero abbatissa de Bethleem post Placidiam. Atque hæ sunt ex monumentis nostris antiquiores notitiæ Camaldulensis monasterii sanctæ Annæ, quod Antonius Pauli Masini in sua Bononia perlustrata [c] asserit extitisse tantummodo ad annum 1290. prope mœnia extra Galeriam; bellorum vero insultibus circa annum 1350. translatum fuisse intra urbem ad viam Balneimarini in campo sancti Antonii, ædificatis ibidem nova ecclesia & parthenone, donec redacto ipsius loci incolarum numero ad paucas moniales, transierit ad Camaldulenses monachos. Sed ex paginis nostris aliqua antiquiora & certiora de eo monasterio proferuntur, aliaque dicemus sequentibus annis.

a Reg. III. pag. 34.

b Ibid. pag. 58.

c Pag. 471.

XXIV. De rebus Burgensibus, Vangaticiensibus, & Agnanienbus.

„ EPISCOPUS Castellanus seu Tiphernas ad instantiam presbyteri Bonaccorsi rectoris ecclesiæ sanctæ Mariæ de Burgo-sancti-Sepulcri, nomine abbatissæ & conventus reclusarum monialium loci Bovilliani siti „ prope dictum Burgum, benedictionis signo munivit primarium lapidem „ super altare prædictæ capellæ die XXII. julii [d], præsentibus fratre Francisco canonico sancti Severi monasterii Urbe-vetani, Gerardo priore „ hospitalis sancti Juliani, & presbytero Corbello rectore ecclesiæ de „ Carzaga. " Primarius lapis inservire debebat pro ecclesia præfatarum reclusarum; episcopus autem Castellanus erat adhuc Nicolaus.

d Ex arch. episc. Castell.

Juspatronatus ecclesiæ sanctæ Mariæ de Bivignano plebatus Presciani spectabat ad monasterium Agnaniense, & ad Guidonem ejus abbatem, ut ex confessione Junctæ rectoris ejusdem ecclesiæ compertum fit, quæ existit in tabulario sanctæ Mariæ in Gradibus [e]; ex illo Fontis-boni Angelus de Vezzotis camerarius Nicolai papæ III. die vigesima-octava februarii recepit [f] tres uncias auri pro tribus annis census per manus Alfani civis & mercatoris Florentini solventis pro Gerardo priore Camaldulensi. Datum Romæ anno primo Nicolai III. Suffectus is fuerat Romanus pontifex die vigesima-quinta novembris anni antecedentis in locum Johannis XXI. defuncti die decima-sexta maji ejusdem anni, eratque ex nobilissima familia Ursina.

e Num. 275.

f §. Finis 4. A. 3. 67.

IDEM

ANN. CHR. 1278. XXV. Editus liber appellatus: Vita eremitarum Camaldulensium.

IDEM Gerardus prior cum consilio fratrum eremitarum Johannis, Simonis & Petri reclusorum ipsius eremi Camaldulensis edidit hoc anno *indictione septima*, mutata mense septembri, *tertio idus octobris* vitam eremitarum Camaldulensium tributam in viginti-septem capitula seu rubricas; item statuta quædam memorialia eremiticæ vitæ in capita triginta partita, atque conscripta manu Bartholomæi scriptoris & notarii sui. Hæc in vita eremitarum animadversione digna. Silentium [a] ita rigidum observabatur in Camaldulensi eremo, ut eremita nec loquenti auctoritatem haberet respondendi, sed tabulam sigillo eremi signatam debebat demonstrare, in qua facile continebatur præceptum silentii, vel indicabatur responsio ad rem postulatam. Tres missæ conventuales [b] quolibet die persolvebantur, de sancta Maria, de Defunctis, & de festo vel de feriali officio occurrente. Sacra communio [c] a non sacerdotibus inclusis eremitis singulis Dominicis diebus; peccatorum vero confessio singulo sabbato præcipiebatur. Pœnitentiarius eremita reclusus [d] juxta fenestram cellæ suæ pœnitentias injungebat fratribus, aliisque piis personis advenientibus. Inclusi eremitæ [e] jugiter in cella commorabantur induti scapulari, cuculla vel cappa, quolibet die integrum psalterium, præter cetera ecclesiæ officia, decantabant; aperti vero eremitæ medium. Secunda hebdomada quadragesimæ feria tertia peragebatur anniversarium pro defunctis prioribus Camaldulensibus. De beato Benedicto [f] dicitur in hoc opusculo, quod prius solitariam, inde cœnobiticam vitam elegit, & de beato Romualdo [g], quod post monasterialem, servavit & præposuit eremiticam conversationem. In memorialibus vitæ eremiticæ rubrica [h] habetur de officio Operarii; is ferramentorum curam gerebat, idemque transacta æstate mittebatur cum literis episcopi & præsidis generalis ad colligendas fidelium oblationes pro reaptandis & conservandis cellis eremi ac ceteris ædificiis. In constitutionibus eremi prælo impressis anno 1520. operarius vocatur *ferramentarius*. Alia habetur rubrica [i] de ostiario seu portario eremi, de quo aliqua diximus ad annum 1225. Capitulo XXVI. præscribitur memoria benefactorum in duabus quadragesimis. Inter alios nominatur Sardus judex Comita, qui tria millia byzantiorum jandudum transmiserat ad eremum Camaldulensem pro octo reclusorum provisione. Carnium esus [k] etiam dono oblatarum omnino interdicitur eremitis, licet beatus Rodulphus prior IV. xenia sagiminum a devotis personis transmissa licite comedi posse statuisset. Corpora prioris & eremitarum decedentium apud Fontem-bonum [l] ad eremum deportabantur, & cum juxta eremi portam erant, ponebantur in scala, *exemplo Malduli viri sanctissimi, qui in visione, ubi nunc est ecclesia eremi, vidit excelsam scalam cœlos tangentem, per quam splendentium atque albescentium videbatur ascendere multitudo*. Recluso eremitæ pœnitentiarii officium assignabatur [m], quod non pro eremitis & monachis dumtaxat, sed etiam pro secularibus viris exercebat. Ceterum reclusi eremitæ [n] in cella ea omnia peragebant, quæ ceteri eremitæ aperti in choro, refectorio, capitulo agebant, cum iisdem ritibus & ceremoniis, ipsorumque reclusio, licet assiduam in cella stabilitatem exigeret, non tamen silentium postulabat, quinimmo frequentius reclusi interpellabantur pro consiliis, adhibebantur in statutis condendis, eligebantur definitores capitulorum generalium, quæ celebrari solebant in eremo. Sed utrumque Gerardi opusculum integrum edimus in Appendice ex bibliotheca eremi Camaldulensis.

a *Cap.* I.
b *Cap.* III.
c *Cap.* IV.
d *Cap.* V.
e *Cap.* VI.
f *Cap.* XXV.
g *Cap.* XXVI.
h *Cap.* XXIV.
i *Cap.* XXIX.
k *Cap.* II.
l *Cap.* V.
m *Cap.* XXII.
n *Cap.* XIX.

ANN. CHR. 1279.

XXVI. Constitutiones Socii editæ a Gerardo priore.

CELEBRATUM fuit generale Camaldulensium monachorum & eremitarum capitulum apud oppidum Socii præsenti *anno* M. CC. LXXIX. *decimo kalendas novembris*, in quo a Gerardo priore generale, Bernardo abbate Vangaticiensi, Guidone abbate sancti Michaelis de Burgo Pisarum, Benedicto abbate Cantiniani, B., priore Montalis-Salutis de Arimino, Andrea sacrista Camaldulensis eremi, & a Simeone eremita incluso, qui definitores creati fuerant capituli, efformatus est quartus liber Constitutionum Camaldulensium de Moribus. Quartus fuit appellatus post tres jam editos, & in usu perseverantes Martini III. prioris libros, non computatis constitutionibus Octaviani cardinalis. Hæc porro notatu digna in Gerardi libro seu in constitutionibus ipsius tempore factis reperiuntur, quæ numero sunt triginta-septem. Tanta erat religio non solum apud Camaldulenses eremitas, sed etiam apud monachos de non comedendis carnibus, ut excommunicationis jaculo ferirentur prælati & monachi infirmitate non laborantes, qui inconsulto priore generali extra monasteria carnibus vescerentur, a qua sententia absolvi non poterant nisi ab eodem priore, vel a suo prælato in mortis articulo, imposita etiam obligatione infirmis morti proximis se sistendi coram ipso priore, si convalescerent, vel exacta ab iis licentia denuntiandi hujusmodi crimen eidem Camaldulensi priori. Excusantur ab hujusmodi præcepto non comedendi carnes transfretantes & commorantes in insulis Sardiniæ & Montis-christi, ac procurator ordinis in Romana curia degens. Prohibetur receptio vel electio ad prælaturas fratrum alterius professionis. Vetatur susceptio cujuscumque feminæ in monialem sine licentia prioris Camaldulensis. Præter Theologiæ & Decretalium studium nullus nec prælatus, nec monachus vel docere, vel ire ad publicas scholas poterat. Interdicuntur scapularia ampla, guarnacciæ & argotti. Ordinatur regestum tenendum omnium literarum sigillo prioris Camaldulensis munitarum. Nullus monachus recipere valebat capellanias alicujus domini extra ordinem, nullique fas erat Romanam curiam adire, priore generali non annuente. Permittebantur itinerantibus galeri albi & clericales in forma curiali tantum, & musones, qui erant chirothecarum genus, de lana acu elaborati, seu de pannis albis vel cinericiis pro equitantibus. Sacrista eremi tenebatur prælatorum Camaldulensium nomina, diem & annum, & munera ab ipsis oblata scriptis tradere, quando hi ad eremum Camaldulensem accedebant, quo facilius negligentes visitationem corrigi & mulctari valerent. Hoc idem præceptum fuerat per constitutionem beati Rodulphi ad annum 1080. Vetitum erat sacerdotibus primam Missam alibi canere, quam in propriis monasteriis. Equitantes, præter scapularia, cucullam vel cappam induere debebant. Regulares alterius ordinis assumi non poterant in capellanos sanctimonialium, nec etiam clerici seculares. De sancto Romualdo præscribitur sollemnitas plena, translato ad diem sequentem officio sanctorum martyrum Gervasii & Protasii. Indicta erat demum omnibus prælatis monasteriorum manualium vel per se, vel per nuntium suum in festo sancti Romualdi, aut quindecim diebus ante vel post, Camaldulensis eremi visitatio. Integras autem constitutiones remittimus ad Appendicem ex tabulario Fontis-boni.

XXVII. Ejusdem Gerardi prioris regestum literarum.

QUANDOQUIDEM in supradictis constitutionibus decernitur, ut regestum teneatur omnium literarum, quæ scribebat prior generalis, non abs re sub hoc anno & sequentibus plura in medium proferimus excerpta ex regestis Gerardi prioris generalis, ex quibus in cognitionem venimus aliquot monasteriorum aliunde ignotorum, & monumentorum, quorum frustra

ANN. CHR. 1279.

frustra alibi notitiam quæreremus. Gerardi literæ exaratæ sunt in regesto secundo & tertio, quia primum continet acta prioris Angeli, quæ præcedentibus annis illustravimus. In secundo igitur Gerardi regesto ad diem quarto idus augusti [a] memoratur abbas Montorii, cui monachum commendat; sub eodem mense augusti habetur [b] mandatum ipsius Gerardi prioribus monasteriorum sancti Michaelis de Muriano Guidoni, sancti Petri de Monte-silice Johanni, & sanctæ Mariæ de Vangaticia, ut vice sui reciperent satisfactionem ab hominibus Montis-silicis de scelere perpetrato contra abbatem Vangaticiensem in monasterio sancti Petri ejusdem loci, illosque absolverent, prout ipsis expedire videbitur. Scripsit etiam magistro Bovettino decretorum doctori Patavino, ut in prædicta causa adsistentiam præberet. Ante quinquennium interfectus a Monte-silicanis fuerat Johannes abbas Vangaticiensis, quod discimus ex hac Gerardi epistola.

a Pag. 1.
b Pag. 2.

Quinto idus septembris [c] archiepiscopo Barensi Johanni scribens precatur, ut Latinum cardinalem Ostiensem apostolicæ sedis legatum in Thuscia invitet, quatenus habitationem suam eligat in monasterio Camalduli-Florentini tamquam in loco bonis multis & spatiosis domibus præmunito pro sua persona ejusque familia. Is Florentiam venerat, ut nomine Nicolai III. avunculi sui pacem Guelfos inter & Ghibellinos componeret.

c Pag. 4.

Duodecimo kalendas novembris [d] marchioni Estensi (Opizoni) narrat impugnationem personarum & rerum monasterii Vangaticiensis, & excitat ad plectendos pœna molestos invasores & injuriatores.

d Pag. 7.

Mense novembri [e] supplices literas dedit Bonifacio archiepiscopo Ravennati, ut exonerare dignaretur monasterium Classense ab impositione collectæ domini legati, qua ultra debitum modum fuerat oneratum.

e Pag. 15.

Eodem mense [f] abbati monasterii sanctæ Justinæ de Padua commendavit aliquot ejus monachos, ut benigne eos reciperet, neque eis pro malis æquas restitueret vices.

f Pag. 16.

Nono kalendas novembris [g] amovit Guidonem de Atheste priorem sancti Michaelis de Muriano, ejusque loco creavit Venturam eremitam Camaldulensis eremi, qui tamen prioratui nuntium remisit VII. kalendas junii anni sequentis, quo electus fuit prior Johanninus monachus dicti loci.

g Pagg. 11. 31.

Recepit quarto kalendas novembris [h] ad participationem beneficiorum spiritualium ordinis Camaldulensis Helenam comitissam; & quinto idus novembris [i] ex urbe Florentia piis votis satisfacere volens Bartholomeæ filiæ comitis Napoleonis de Mangona comitissæ in Thuscia Palatinæ, ipsam admisit ad eamdem bonorum communionem.

h Pag. 13.
i Pag. 15.

Decimo-octavo kalendas decembris [k] scripsit Bentevegnæ episcopo Albanensi, & Hieronymo tituli sanctæ Potentianæ presbytero cardinali ex Florentia, fratribus Minoribus Burgi-sancti-Sepulcri seipsum in omnibus fauturum, quandoquidem sibi eos commendaverant; verum ita se cum illis acturum, ut jus monasterii Burgensis minime læderetur.

k Pag. 16.

Secundo kalendas januarii [l] ex Anglario scripsit omnibus suffraganeis ejusdem abbatiæ Burgensis, ut convenirent in ipsum monasterium, tractaturi ibidem de rebus ipsi cœnobio aliisque monasteriis subjectis utilibus. Deinde quarto nonas januarii anni sequentis dedit literas potestati & consilio XXIV. virorum ejusdem Burgi, ut prædictum capitulum prospere & honorifice dirigeretur, ac abbatis nimiæ prodigalitati provideretur, quem etiam gradu movit, & Zenonem in ipsius locum suffecit. Prodigus

l Pag. 19.

ANN. CHR. 1279.

digus abbas erat Petrus, de quo supersunt in abbatia Burgensi monumenta ad hos proxime præteritos annos post Braimanum. Ipsi causam quamdam prioris & fratrum Servorum sanctæ Mariæ de castro Plebis ordinis sancti Augustini cognoscendam commisit hoc ipso *anno*, *pontificatus* sui *secundo*, *quarto nonas martii* Nicolaus papa III. ut refertur in Annalibus ejusdem ordinis [a]. Pro eodem Petro scripsit ad Gerardum priorem Petrus Saracenus capellanus domini papæ & rector Massæ Trabariæ, cui [b] x. kalendas februarii anni sequentis, post laudatam officii dignitatem, antiquitatem & nobilitatem ejus familiæ, respondit Gerardus, se absque præjudicio monasterii Burgensis non posse Petrum abbatiæ regimini restituere. Cetera annis sequentibus.

a T. I. 132.
b Pag. 20.

XXVIII. De abbatia S. Mariæ Presciani. Consecrata ecclesia S. Mariæ de Lacu.

JACOBUS Bernardi a Monte-sancti-Sabini, & Boverinus ejus filius vendiderunt Petro abbati sancti Petri de Rotis diœcesis Arretinæ ordinis Camaldulensis sextam partem omnium pedagiorum, jurium & jurisdictionum, idest sextam partem silvæ & lanæ cum omnibus dominiis abbatiæ sanctæ Mariæ Presciani diœcesis Arretinæ, & cum iis etiam juribus, quæ dicta abbatia obtinebat in districtu Lucignani usque ad curtem & castrum Fojani, & usque ad curtem Fract.., pretio librarum quinquaginta-sex, ex charta archivi monasterii Rosæ Senarum, manu Ugolini a Puteo apud Montem-sancti-Sabini.

Consecrata fuit hoc anno prima Dominica post Ascensionem Domini ecclesia sanctæ Mariæ de Lacu Foro-popiliensis diœcesis, quæ pertinebat ad monasterium Uranense, ab episcopis Foro-popiliense Ravaldino & Cæsenate Aymerico. Johannes quoque Barensis & Canusinus archiepiscopus ex urbe Imolensi sub *die vigesima-tertia aprilis indictione* VII. indulgentiam quadraginta dierum impartitus fuit adeuntibus ea die ipsam ecclesiam. De Johanne archiepiscopo legendus Ughellius [c].

c T. VII. col. 628.

In quodam chronico civitatis Ravennæ, quod desinit ad annum 1346. & integrum refertur in Spicilegio historiæ Ravennatis inter scriptores rerum Italicarum Muratorii [d], hæc leguntur sub præsenti anno. *Anno Domini* M. CC. LXXIX. *de mense madii maximi terræmotus in Romandiola fuere, nam monasterium sancti Ilarii de Galiata submersum est.* Frequentes erant hoc seculo motus terræ in ea regione, ut sub aliis annis vidimus, sed hoc anno maximam & fere omnium ædificiorum ruinam perpessum est idem monasterium, quod subinde instauratum aliqua tantum sui parte fuit.

d T. I. P. II. pag. 579.

XXIX. Castrum-Petræ-Pertusæ venditum basilicæ S. Petri de Urbe.

JOHANNES de Cerclearia sindicus & monachus cœnobii sancti Gregorii de Urbe coram canonicis basilicæ sancti Petri, & coram Petro canonico & procuratore Matthæi Rubei cardinalis diaconi sanctæ Mariæ in Porticu archipresbyteri dictæ basilicæ, protestatus est castrum Petræ-pertusæ spectare pro sui tertia parte ad sancti Gregorii monasterium, quæ proinde pars cum locata esset, non poterat ullatenus alienari & transferri ad jus dictæ basilicæ sancti Petri a Petro Scotto, qui eam locationis jure a monasterio San-gregoriano tenebat. Quando vero ipse Petrus vellet, licentia petita a Romano pontifice, novem millibus octingentis libris Provisinorum Senatus acquisitionem facere totius ejus castri, & alia bona pro tertia ipsius parte assignare monasterio sancti Gregorii, tunc consentire se affirmavit præfatæ alienationi. Acta hæc fuere in canonica dictæ basilicæ *anno* M. CC. LXXIX. *tempore domini Nicolai pape tertii indictione septima*, *mensis junii die vigesimo-septimo*. Inter testes nominatur *Johannes guardianus dormitorii sancti Petri*. De permutatione, quæ secuta est, dicemus ad annum 1284. Interim hoc ipso anno, *pontificatus domini*

mini Nicolai pape III. *secundo*, *indictione octava*, mutata mense septembri, *die octava* ejus mensis Richardus filius quondam Mathiæ Annibaldi vendidit eidem Petro Scotto filio quondam Octaviani castrum sancti Viti, & castellare appellatum Casale-fabro in diœcesi Narniensi eodem modo, quo Richardus bonæ memoriæ sancti Angeli diaconus cardinalis emerat cum arce & juribus patronatus in ecclesias, obtenta licentia id agendi a Perna matre sua & ab Oddolina uxore, & a Paula uxore Johannis Papæ. Castrum sancti Viti in permutationem traditum fuit monasterio sancti Gregorii; sed de ipsa ad eumdem annum 1284.

ANN. CHR. 1279.

Bonifacius archiepiscopus Ravennas judicem destinavit pro monasterio sancti Severi in Classe, qui judicaret damna atque injurias, quæ ab archipresbytero sancti Apollinaris plebis in Ronco receperat idem monasterium.

Cum quædam lis verteretur inter potestatem & commune Tarvisii ac inter abbatem & conventum monasterii Sanæ-vallis de Fullina, hoc anno *indictione* VII. *die sabbati*, *quinto-decimo intrante julio* Venetiis in ecclesia sancti Marci, Taglamentus filius Avezuti de Scorzadis civis Tarvisinus nuncius & sindicus communis [a] dedit literas discreto viro Andreæ Gausono canonico Patavino ex parte Percevallis canonici Mediolanensis decretorum doctoris & Simeonis Mauri plebani sancti Pantaleonis de Venetiis conjudicum ipsius Andreæ, delegatorum a domino fratre Latino Ostiensi & Velitrensi episcopo apostolicæ sedis legato, in causa quæ inter ambas partes vigebat; ex tabulario dicti monasterii. Leonardus abbas erat ejus loci post Lanfrancum, cujus nomen adnotatur in paginis anni 1273. qui Tarino successerat. Ad annum 1282. nomen legitur Tuttoboni abbatis successoris Leonardi.

a *Num.* 328.

ANN. CHR. 1280.

XXX. Obitus beati Nevolonis Faventini.

EVOLAVIT ad cœlestem patriam hoc anno beatus Nevolo sive Nevolonus in urbe Faventina apud cellam fratris Laurentii, clarus ob plures peregrinationes & varia cruciatuum genera, quæ Dei amore sustinuit, & ob frequentia miracula tam ante, quam post obitum patrata, quæ in historia Faventina Tonduccius, & Magnanus in vita ipsius Beati referunt. Ejus mors sic describitur in ea narrratione, quæ ex Italico ms. cujusdam viri Faventini fide digni, qui ipsam collegerat ex variis schedis & monumentis, quæ habebantur apud confratres hospitalis Faventini, edenda missa fuit ad agiographos Antuerpienses: *His itineribus Dei amore absolutis ætate confectus diem suum clausit extremum, plenus dierum ac sanctarum virtutum. In domuncula quadam prope monasterium monialium, quæ dicuntur de Cella, anno Domini* M. CC. LXXX. *vigesima-septima julii exanime corpus ejus repertum est, quo tempore campanæ illius templi, in quo vivere ac orare consueverat, mortis beati viri sono suo signum nemine eas pulsante dedere, quo sono a priore audito æditum misit, ut videret, quid rei esset, cumque neminem campanam pulsantem vidisset, stupore correptus priori nuntiavit, qui accensis luminibus flexisque in templo genibus cum reliquis oravit. Cum in hoc religionis officio versaretur, menti occurrit sanctus Nevolonus, siquidem cum reliquis non erat; statim ad ejus cellam profecti, flexis genibus ac quasi orantem viderunt, cumque eum vivere putarent, ut vocarent eum, accedunt, sed corpus ejus moventes manu, mortuum cognoverunt; tunc campanæ a sono suo cessaverunt. Illico prior*, quem Magnanus Michaelem credit Laurentii successorem, *episcopum*, Theodoricum nimirum, Faventinum antistitem ex ordine Prædicatorum, *de rei novitate admonuit*, *qui magna cleri ac populi turba comitante in sanctam*

ANN. CHR. 1280.

ctam divi Petri cathedralem, quæ est in urbe Faventiæ, beati corpus reposuit, ubi nunc marmoreum habet monumentum, in eoque altari, ante quod orare solitus erat, sancti viri ossa quiescunt, continuis illustrata miraculis. Et Cantinellus brevius ipsius obitum & sepulturam describit dicens: *Nevolonus de hac vita migravit ad Dominum apud locum fratris Laurentii eremitæ Camaldulensis. Universus clerus civitatis Faventiæ cum populo & gente innumerabili levaverunt ipsum fratrem Nevolonem de illo loco, portantes cum maximo gaudio & honore ad majorem ecclesiam sancti Petri, tamquam beatum sanctum confessorem habentes. Ad ejus exsequias interfuerunt cum potestate, antianis & consulibus, & toto consilio, cum cereis & honore maximo ad Missam & officium Dei cantandum, & honorificandum corpori sancto prædicto, & hoc fuit die Dominico* XXVII. *julii*. In eo monumento quievit beatus Nevolo usque ad annum 1473. quo Fridericus Manfredus episcopus Faventinus novam cathedralem extruens locum sepulcri movit, quem tamen post reædificatam ecclesiam restituit. Postea cardinalis Erminius de Valentibus episcopus Faventinus corpus ipsius sancti viri, sub proximo sanctæ Mariæ de Populo altare servandum statuit die septima decembris anni 1614. Universitas vero sutorum & coriariorum divo suo patrono in situ eodem, ubi olim ipse clausis valvis templum noctu ingressus orare sæpe visus est, memoriam posuit, assentiente canonicorum collegio, & Monterentio præsule anno 1620. Postremo anno 1700. cardinalis Marcellus Duratius episcopus Faventinus cum multa veneratione ad altare sancti Petri transtulit, veste tamen indutum tertiariorum sancti Francisci.

Et ut omnia prosequamur, quæ ad manus nostras devenere, nolumus prætermittere sequens monumentum, quod ex scripturis confraternitatis dictæ sancti Nevolonis [a] reperitur in archivo Azzurinio ejusdem urbis Faventinæ.

[a] *Pag.* 59. 60.

Beatus Nevolonus Johannis Mariæ Faventinus, dum vixit, duxit bonam, sanctam & exemplarem vitam cum jejuniis, vigiliis & orationibus, & præsertim in disciplinis & battituris cum catenis ferreis qualibet nocte super humeris suis cum sanguinis effusione, pauperes Christi cum eleemosynis reficiebat. Decies Romam fuit in peregrinatione, cum pedibus nudis visitando omnes ecclesias & loca sancta almæ Urbis, tam in hyeme furore frigoris, quam coloris æstu æstate; & decem vices ivit ad sanctum Jacobum de Galitia cum ejus uxore, quæ per viam se infirmavit a morte, & erat de hyeme. Petiit ipsa cum magna instantia beato Nevolono ejus viro cerasas, dicendo eidem: Si ego haberem dictas cerasas, ab eadem infirmitate ero liberata. Tunc beatus Nevolonus agnoscens impossibilitatem petitionis virtute humana, se posuit in orationem, & cum magno fervore orabat, & postulabat Dominum nostrum Jesum Christum, ut preces suas vellet exaudire, & eum & uxorem suam consolari. Subito in vase figuli multæ cerasæ comparuerunt, cui idem beatus Nevolonus dedit, ac incontinenti sanata fuit, genibus flexis gratiam optimam Deo agens. Gerendo exercitium calceolarii sine fraude cujusvis personæ, & in loquendo erat modestus, & humilis vivebat cum parvis facultatibus. Mortua uxore, ut Christo melius vacaret, religiosam tunicam induit, & habitavit in quadam domuncula parva sine pompa prope cellam fratris Laurentii eremitæ Camaldulensis, cujus ordini se totum obtulit ad serviendum & imitandum, parum distans hospitali dominæ Blancæ, alias sanctæ Mariæ Misericordiæ, & fuit sepultus in ecclesia cathedrali divi Petri in terra in tumulo inter capellam sancti Savini & capellam sancti Laurentii, in qua ejus corpus jacet; & festivitas

ipsius Beati a civitate nostra Faventina celebrata est die XXVII. *mensis julii sui obitus anni prædicti* M. CC. LXXX. *& in eadem die singulo anno in honorem ac commemorationem ipsius beati Nevoloni consules artis calzulariæ faciunt currere equos de fero in porta Ravegnana corbes quinque speltæ, in executionem testamenti olim Hieronymi de Æmilianis de Faventia facti per eum, & ad effectum prædictum reliquit arti prædictæ tornaturas tres terræ plus vel minus arativas positas in ... Savini extra portam Imolensem, manu dextera longe ab eadem posita quinquaginta perticas in circa, quæ a consulibus dictæ artis fuerunt vendita Ludovico & Ugoni quondam Francisci de Paganellis de Porta Imolensi, & pecuniæ fuerunt positæ ad censum causa prædicta, ut apparet instrumentum rogatum manu ser Pauli Castellini notarii Faventini.*

Ann. Chr. 1280.

Ex iis, quæ in medium proferimus, liquet Nevolonem se addixisse postremis vitæ suæ annis ceteris Camaldulensibus, qui in cella fratris Laurentii degebant, unumque fuisse ex ipsis, sive demum monachi, aut conversi, aut oblati titulum ipsi tribuamus, nam prior loci audito sono prodigioso campanarum statim expetivit ab æditio, quid novitas hæc portenderet? Inter ceteros fratres computabatur Nevolo, quem idem prior agnovit præsentem ibidem non esse cum aliis. Non alii, sed prior ejusdem cellæ seu monasterii episcopum adivit, ut de rei novitate admonitum faceret; quæ demonstrant Nevolonem non ut aliquem extraneum, sed ut unum ex familia & societate fuisse ejus monasterii. Accedit, quod anno 1275. ex actis mss. existentibus in tabulario Fontis-boni, Gerardus prior Camaldulensis visitans Faventiæ cellam fratris Laurentii eremitæ & sociorum, *fratrem Nevolonem ibi oblatum ob ætatem ingravescentem a peregrinationibus cessare jussit, qui sciens meliorem esse obedientiam quam victimam, orationibus & jejuniis laborem suarum visitationum compensavit*; ex iis deducitur Nevolonem non tantum loco, sed congregationi Camaldulensi nomen dedisse, cui obedientiam spoponderat & ejus prælatis. Vel ipse, dum vixit, ædificavit, vel post ipsius obitum constructa fuit domus hospitalis ad peregrinos & infirmos fovendos e regione ejusdem monasterii, quæ ad hanc diem appellatur hospitalis domus sancti Nevolonis.

Fusam ipsius vitam ex veteribus scriptoribus collectam edidit Romualdus Magnanus sacerdos Faventinus, qui Nevolonem cum seculo XIII. natum octuagenarium hoc anno decessisse scribit. Fuisse ex Pezziorum divite & honesta familia Faventina arbitratur. Sutores illum in protectorem assumpserunt ante annum 1331. Mentio altaris beati Nevolonis fit in instrumento ejusdem anni 1331. & postea in aliis annorum 1409. 1460. 1475. Miracula per ipsum patrata legi commode possunt apud dictum vitæ ipsius collectorem.

XXXI. De beato Laurentio fundatore monasterii S. Maglorii.

Diximus superius eumdem Magnanum existimasse priorem cellæ sancti Maglorii tempore obitus Nevolonis fuisse Michaelem Laurentii successorem, cujus postremi mortem statuit ad annum 1270. Exploratus tamen non est annus monachi Laurentii obitus. Certum est ex archivo sanctimonialium sancti Maglorii Laurentium decessisse ante annum 1291. quo *frater Benvenutus Curtranus de capella sancte Marie Guidonis promisit & convenit fratri Gherardo de ordine Camaldulensium, qui nunc moratur Faventie apud locum olim fratris Laurentii predicti ordinis, stipulanti & recipienti vice & nomine fratris Michaelis prioris dicti loci & ejus successorum in predicto loco medietatem unius petie terre* &c. In hac enim pagina & Michael nominatur prior dicti loci, & Laurentii nomini adjunctum *olim* ponitur. Sed cum anno 1275. de Gerardo priore generali Camaldulensi

ANN. CHR. 1280.

lensi dicatur, quod accesserit pro visitatione ad locum sive ad cellam fratris Laurentii, clarum est, quod eo anno adhuc in vivis esset Laurentius, immo cum Cantinellus auctor synchronus narrans Nevolonis mortem scribat ipsum obiisse *apud cellam fratris Laurentii*, certum propemodum est ipsum Nevoloni superfuisse, & decessisse intra annos 1280. & 1291. Quid quod in vivis erat Laurentius anno 1284. quo die XIV. maji iterum recepit visitationem Gerardi prioris ex regesto III. ejusdem præsidis [a]. Forte obiit anno 1286. quo idem Gerardus Jeremiam monachum dicto loco præfecit die decima julii, ut habetur in regesto II. [b] De Laurentio agunt, quotquot scripserunt Nevolonis vitam, & plerique titulum Beati etiam ipsi tribuunt. In domicilio prope sacrarium alterius monasterii Faventini sancti Johannis-baptistæ, teste eodem Magnano, antequam cœnobium instauraretur, depicta erat ejusdem Laurentii imago cum epigraphe: BEATUS LAURENTIUS FAVENTINUS ORDINIS CAMALDULENSIS. Extra aleam positum est ipsum vitam piam duxisse, & benemeruisse de congregatione Camaldulensi, cui plura loca in variis regionibus adjecit a se fundata, sed inter hæc principem locum tenet monasterium Faventinum sancti Maglorii, quod ante exitum hujus seculi sanctimonialium haud incelebre domicilium evasit.

a *Pag.* 43.
b *Pag.* 59.

XXXII. Capitulum generale Florentinum.

IN capitulo generali habito hoc anno in urbe Florentiæ, ad quod inter ceteros convenere abbates Classensis, Faventinus & Cintoriensis, prior Anglariensis, Peregrinus eremita sacrista, & Sebastianus eremita Camaldulensis, statuta fuit unio antiquissimi monasterii sancti Savini de Chio vel de Actina diœcesis Arretinæ cum monasterio sancti Andreæ de Castillione-Arretino. Quare Gerardus prior generalis Camaldulensis die quinta-decima octobris [c] utrumque copulavit, abbatis titulum conferens præsidi monasterii sancti Andreæ, qui eatenus prioris titulum obtinuerat.

c §. *Notabilia* 4. *A.* 2. 59.

Idem Gerardus septimo idus februarii [d] licentiam concessit Petro Guertio monacho Camalduli de Florentia, recipiendi prioratum ecclesiæ sancti Guidi de Pisis, ad quem promotus fuerat a Rogerio Pisano archiepiscopo, illique eam ecclesiam recommendavit. Ipsa est ecclesia una cum cœnobio ædificata super viam Liburnum inter & Pisas in honorem sancti Guidi de Donoratico eremitæ, ut diximus ad annum 1115.

d *Reg. II. pag.* 22.

XXXIII. Conventio inter ep. Arretinum & priorem Camald. Varia hujus acta.

INTER eumdem Gerardum priorem & inter Guillielminum Arretinum episcopum tractatum fuit die vigesimâ-septima junii [e], ut episcopus eremo Camaldulensi restitueret curtem de Broilo & de Biblena, ac ea, quæ habuerat anno 1269. pro eremo & monasterio sancti Ægidii de Fleri Cortonensis territorii. Actum fuit pariter, ut ecclesiæ de Socio, Condolese & Modiona gauderent privilegiis Camaldulensibus, quibus fruebantur cetera monasteria Arretinæ urbis & diœcesis.

e §. *Notabilia* 3. *A.* 2. 35.

Gerardo abbati sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia commissa fuit hoc anno causa quorumdam laicorum Cæsenatum, qui injurias inferebant ecclesiæ Ravennati, a Nicolao III. Romano pontifice. Gerardus ex priore Vivensis monasterii ad Faventinum cœnobium translatus fuerat; quare ex Arretio [f] quarto kalendas martii hujus anni Gerardus præses generalis mandaverat abbati monasterii sancti Theonisti de Arimino, & priori sancti Salvatoris de Vico-Liviensi, ut eumdem immitterent in possessionem Faventini monasterii.

f *Reg. II. pag.* 24.

Idem prior Camaldulensis relaxavit comiti Guidoni Novello omnes injurias & damna per eum & per suos homines sibi & eremo Camaldulensi ac hominibus suis de Modiona facta, decernens, ut in gratiam commissæ

tiſſæ Benamati fieret hujuſmodi relaxatio. Datum Arretii quinto kalendas martii [a].

ANN. CHR. 1280.

Erat pridie kalendas ejuſdem menſis [b] in monaſterio ſancti Andreæ de Caſtellione Arretino, ex quo loco removit per literas Vincentium, quem, ut mulierum imbecillitati magis provideretur, præfecerat antea in priorem parthenonis ſancti Johannis-evangeliſtæ de Buldrone, Reſtaurum monachum ſindicum generalem vicariumque ſuum conſtituens in eodem monaſterio.

a *Ibid. pag.* 24.
b *Ibid.*

Tertio idus martii [c] abbatem Montis-chriſti precatus fuit, ut præſentium latori dare deberet quot falcones poſſet pro Friderico filio comitis Guidonis Novelli.

c *Ibid. pag.* 25.

Abbati ſancti Theoniſti & Bartholo eremitæ Camaldulenſi viſitatoribus provinciæ Romandiolæ, & Bartholo Lucenſi Cantiniani monacho viſitatori provinciæ Thuſciæ, *in quibus ſe* dicit *merito confidere*, *quod in ipſis diſcretio ſit virtutum omnium nutrix*, *ordinis grandis vigor*, *& ſecundum ſcientiam rectus zelus*, *ac proceſſuum rectitudo*, imperavit, ut quantocius monaſterium Uranenſe viſitarent. Octavo autem kalendas octobris ruinæ dicti monaſterii providere volens eumdem Bartholum eremitam in vicarium ſuum conſtituit, ſpiritualium & temporalium rerum ejus cœnobii curam committens [d]. Poſt biennium vero [e] commendavit bona temporalia ipſius monaſterii quibuſdam laicis, quos vice ſui ſtatuit, timens, ne per aliquot nobiles ſcandala & damna Uranenſi abbatiæ exoriri poſſent.

d *Ibid. pag* 40.
e *Ibid. pag.* 72.

XXXIV. De abbate Claſſenſe Frigdiano.

LITERAS querimoniæ plenas dederat Bonifacius archiepiſcopus Ravennas ad Gerardum priorem Camaldulenſem de Frigdiano abbate Claſſenſi ejuſque mala monaſterii adminiſtratione; ad quas ſic reſcripſit Gerardus.

„ Recepimus *&c.* & intendimus veſtræ perſonæ & veſtris votis pleno cor-„ de, quantum cum Domino poterimus, aſſiſtere & parere, ſicut ſe pote-„ rit extendere noſtrum poſſe. Verum in literis veſtris, quas vidimus, & „ legimus reverenter, invenimus vos ſcripſiſſe nobis quaſdam graves infamias „ graviter deturpantes abbatis Claſſenſis famam, regimen & perſonam, „ fuimus graviter admirati, & cor noſtrum fere in extaſim raptum, pro „ eo quod ſicut de Suſanna ſcribitur, nunquam hujuſmodi ſermo fuerat de „ abbatis Claſſenſis fama, regimine vel perſona noſtris auribus intimatus. „ Et de hac novitate tam ſubito revelata non miremini ſeminarium. Ab-„ batem enim Claſſenſem & ejus monaſterium, & ſimul univerſam partem „ Romaniolæ cognovimus bellis expoſitam. Movet nihilo minus noſtram „ mentem ad non plene credendum relatis parvitas ſigilli literis eiſdem ap-„ poſiti, & confractio ceræ nullam figuram repræſentantis excellentiæ ve-„ ſtræ, ex quibus fere fere nos titillatio tetigit, quod literæ prædictæ a ve-„ ſtra providentia vobis cognoſcentibus minime emanaſſent, ſed quorumdam „ invidia æmulorum. Quidquid autem ſcriptum ſit, ſive veritas, ſive veri-„ tati contrarium, veſtræ reverentiæ, quam vere in Domino veneramur, „ præſentibus duximus reſcribendum, quod noſtræ intentionis exiſtit, rece-„ dente intemperati caloris moleſtia, quæ ad præſens noſtram diſpenſavit „ perſonam, & minus alacres fecit, ad monaſterium Claſſenſe, Deo coho-„ perante, accedere, & abbatem & capitulum, regimen, vitam & famam „ ejuſdem ſecundum morem noſtri ordinis ſollemniter & perſonaliter omni „ circumſpectione adhibita viſitare, & ſecundum viſitationis exigentiam pro-„ cedere in monaſterio Claſſenſi tam in capite, quam in membris, ad lau-„ dem & pœnam ſecundum juriſdictionem gladii conceſſi, ſicut a Paulo ſcri-„ bitur, ad laudem pariter, & vindictam, & credimus in prædictis, ſi opus

Ann. Chr. 1280.

„ fuerit pro tunc temporis, vestræ excellentiæ consilio & patrocinio uti.
„ Insuper vestram dominationem rogamus, quatenus ob nostrarum precum
„ instantiam, donec, sicut suprascribimus, ad partes vestras venerimus, si
„ vester amor ab abbate Classensi est vestro judicio læsus, ob amorem amo-
„ ris nostri, qui vestram personam tam intime & attente diligimus, & to-
„ tius nostri ordinis ad vos amandum copulatur, amore nostro iram depo-
„ nat, placationem recipiat, & hoc judicium læsionis, si qua est, judicio
„ nostro dimittat, sicut petimus reverenter, reducentes ad mentem, quod
„ vestram reverendam personam veneramur in tantum, quod in prædictis
„ & aliis vestris placentiis cogimur ea facere, quæ vestræ dominationi pla-
„ cita sint & grata. Et intendimus quidem in proxima futura hyeme mo-
„ rari in partibus Romaniolæ, & maxime monasterio Classensi, & vestram
„ dominationem crebrius visitare, & intendere ad omnium reformationem
„ in monasterio & alibi, quæ reformatione videbimus indigere.
„ Datum in Fonte-bono nonis augusti.

Eidem Bonifacio archiepiscopo Ravennati Latinus episcopus Ostiensis & Velitrensis apostolicæ sedis legatus ex Imola *nonis julii pontificatus domini Nicolai pape* III. *anno* tertio mandavit cognitionem causæ Thaddæi dicti *Sforza* laici, qui conquerebatur, quod abbas sancti Apollinaris in Classe & rector ecclesiæ sanctæ Mariæ-novæ de Scorticata Ariminensis diœcesis super quadam pecuniæ summa, terris, possessionibus & rebus aliis sibi negotium facessebant; ex tabulario archiepiscopali Ravennæ [a].

Præfato Gerardo priori vigesima-tertia octobris [b] Salinguerra quondam domini Rogerii de Carciano donavit pro salute animæ suæ plura latifundia juxta Planetulum & castrum Anglarii.

Die septima septembris [c] nuntium remittente abbatiæ Insulanæ Peregrino, suffectus fuit in ejus monasterii abbatem Rainerius Florentinus monachus. Decima decembris remoto Mauro abbate Berardingorum subrogatus Ubertus, ut legitur in regestis ejusdem Gerardi.

a Capſ. I. n. 4283.
b §. *Donatio* 453. *A.* 3. 12.
c §. *Electio* 142.

XXXV. De monasterio S. Mariæ Bolsemuli.

Primum sub hoc anno [d] mentio fit monasterii sanctæ Mariæ de Bolsemulo Castellanæ diœcesis, quod circa hæc tempora congregationi Camaldulensi accesserat. Benedicto de Monte-acuto priori ejusdem loci Bencivene de Pregio conversus ipsius monasterii domos & terras dono dedit. Unitum postea fuit cum altero monasterio sanctæ Mariæ de Vallibus Perusini territorii, inde occupatum a marchionibus de Civitella.

d §. *Testamentum* 17. *A.* 3. 59.

XXXVI. Historia plurium monasteriorum.

Rainerius episcopus Volaterranus vacante abbatia sancti Cassiani de Carisio per abdicationem Thomæ abbatis, elegit in præsidem ejusdem monasterii Guidonem priorem cœnobii sancti Andreæ in Silva Camaldulensis ordinis, qui obtenta licentia Gerardi prioris Camaldulensis, possessionem ejus abbatiæ iniit decimo-septimo kalendas februarii anni sequentis. Distinguendus est Rainerius episcopus Volaterranus ab alio ejusdem nominis, qui pluribus annis electi titulo Volaterranam ecclesiam regens, eam cessit Alberto anno 1261. cui Alberto suffectus est Rainerius alter, qui eam ecclesiam obtinebat etiam anno præsenti.

Altera abbatia sancti Petri de Campo, olim Vivensi eremo subjecta, postea Camaldulensi, denuo ad hæc tempora sub disciplina Vivensium monachorum persistebat; suffectus enim fuit hoc anno [e] in ejus monasterii abbatem Matthæus monachus Vivensis a Guillielmo priore & a monachis Vivensis eremi. Guillielmus vero in prioratu Vivensi successerat Gerardo translato ad Faventinum sanctorum Hippolyti & Laurentii monasterium.

e §. *Electio* 140. *A.* 3. 5.

Aldegarius episcopus Bellunensis & Feltrensis confirmavit *die nona intrante*

trante januario indictione VIII. monasterio sancti Gervasii extra Bellunensem urbem donationes factas eidem loco olim, hoc est anno 1233. a prædecessore suo Oddone.

ANN. CHR. 1280.

Mense octobri frater Otholinus prior præfectus monasterii sancti Georgii in Braida Veronensis urbis designatus Adriensis ecclesiæ episcopus, cum moraretur in agro Patavino in cœnobio sanctæ Mariæ ad Carceres instituit procuratorem suum Guidonem Adriensem canonicum, qui confirmationem electionis de se factæ peteret & impetraret a Bonifacio Ravennate archiepiscopo, ut scribunt Rubeus [a] & Silvestrius. In necrologio ejusdem cœnobii Carcerum legitur ad diem undecimam augusti anni M. CC. LXXXIV. *Obiit reverendissimus dominus Ottolinus Adriensis electus, qui fuit canonicus Carcerum*. Vel ergo Ottolinus ex monasterio Carcerum ad regendum illud sancti Georgii de Verona transierat, vel monasterium sancti Georgii instituta sequebatur cœnobii Carcerum.

a Lib. VI. pag. 458.

In eodem necrologio sub præsenti anno ad diem ultimam aprilis adnotatur obitus Jacobi prioris ejusdem monasterii Carcerum. Suffectus fuit Jacobo Paulus Riccius.

Hoc *anno, apostolica sede pastore vacante, indictione nona* incepta mense septembri *die octava novembris*, Florasius episcopus Sutrinus refutavit Bartholomæo monacho sancti Gregorii de Urbe, & rectori ecclesiæ sanctæ Fortunatæ de Sutrio omne jus, quod in dictam ecclesiam sibi posset competere. Actum in Urbe in domo hospitali sancti Spiritus.

Alter Bartholomæus, qui abbas erat ipsius monasterii sancti Gregorii, & suffectus in locum Gregorii abbatis, locavit quartam partem medietatis castellaris, quod vocabatur sanctæ Mariæ de Rena, Cinthio Gabaccio, reservans tamen monasterio suo ecclesiam dicti castri, *mense septembri die decima, indictione* IX. mutata eo mense.

Ecclesia sancti Nicolai de Fabriano pleno jure pertinebat ad monasterium sanctæ Crucis comitum de Tripudio Saxo-ferratensis territorii; nam die vigesima-septima hujus anni Bonaventura sindicus dicti monasterii & ecclesiæ sancti Nicolai ad ipsum omnino spectantis una cum Bonasera priore dictæ ecclesiæ quamdam permutationis paginam conscripsit; ex tabulario hospitalis Boni-Jesu de Fabriano.

XXXVII. Oritur beatus Gherardus Saxo-ferratensis.

RUSTICIS, sed piis genitoribus natus est hoc anno 1280. sanctus Gherardus protector oppidi Serræ-Comitum, Morazzani in Saxo-ferratensi territorio juxta aliquos, juxta vero alios in castro Montis-veteris diœcesis Foro-semproniensis, sed ex vetustissimis mss. codicibus & statutis exploratum est ipsum ortum habuisse in eodem Serræ-comitum oppido, quod in diœcesi Senogalliensi decem millibus passuum distat a Saxo-ferrato. Nonum annum agens, anno 1289. monachum induit in cœnobio sanctæ Crucis extra Saxo-ferratense oppidum; anno autem 1305. sacerdotio initiatus, sacrorum librorum & præsertim divinæ Scripturæ lectioni totum se addixit, & jugi regulæ sancti Benedicti observatione, tum etiam assiduæ orationis & pœnitentiæ laude effulsit in eodem cœnobio. Vivebat facile adhuc Rolandus monachus olim Avellanensis, abbas inde Saxo-ferratensis, sub quo reformatum fuerat cœnobium sanctæ Crucis. Sed de Gerardo suis annis cetera prosequemur.

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER QUADRAGESIMUS-QUARTUS.

Ab anno CHRISTI M. CC. LXXXI. *ad annum* M. CC. XC.

ANN. CHR. 1281.

I. Ingeramius frater B Jacobi a Certaldo fit monachus.

VIVEBAT adhuc in monasterio sanctorum Justi & Clementis Volaterrarum Jacobus de Certaldo, sanctitate & proximorum salutis zelo celebris, cujus exemplo excitatus ipsius frater Ingeramius postulavit hoc anno adjungi se societati monachorum ejusdem loci. Factum narrat Fortunius ex Raphaele Maphæjo in synopsi vitæ Jacobi [a].
„ Inter hæc, inquit, cum Guidotus frater suum obiisset diem, nullis „ superstitibus filiis relictis, Ingeramius ejus adita hæreditate paternis „ omnibus se immiscuit bonis. Qui cum nullam similiter sobolem pro„ creasset, denique contulit se ad hospitale sancti Jacobi Altopascii, ut „ equitem ibi profiteretur, facto testamento, locoque omnium suorum „ bonorum hærede statuto, quæ fidei commissi jure ad cœnobium san„ ctorum Justi & Clementis propter testamentum patris pertinebant. „ Deinde infra sex menses facti pœnitens, ipse quoque membra paterno „ tumulo sociare disponit, fratrem ad sancti Justi petit, Gerardumque „ ordinis generalem, qui tunc forte Volaterris agebat, suppliciter rogat, „ ut inter suos ibi filios ac professores annumerari per eum assequi lice„ ret. Itaque ad diem sextam novembris anni M. CC. LXXXI. ad simili„ tudinem patris Ingeramius conversus festive a congregatione suscipitur, „ qui propterea accito tabellione tabulas testamenti paterni in primis ra„ tas gratasque declaravit, subinde vero per novissimum conditum te„ stamentum omnia bona sua in cœnobium contulit, quæ tam in urbe „ Volaterrana, quam in planitie Cassiani fluminis Vallis-Elsæ, in plebe„ riis sancti Petri in Mercato, sancti Lazari, & sanctæ Mariæ de Cil„ licciavola Florentinæ diœcesis sita sunt; manu Johannis quondam Jun„ ctæ notarii. Ex quo die assignatus est illi famulus ad serviendum, re„ servatusque usus-fructus bonorum, donec viveret. Obiit Ingeramius po„ stero anno tertia octobris anni M. CC. LXXXII. fraterna manu sepulcro „ conditus. "

[a] P. II. l. II. pag. 62.

VACAN-

Ann. Chr. 1281.

II. Turbæ plurimæ in monasterio Subasiano.

Vacante monasterio sancti Silvestri de Monte-subasio Spoletanæ diœcesis per obitum Petri ejusdem loci postremi abbatis, monachi omnes providere volentes securitati & utilitati sui monasterii, quod eatenus damna quamplura & vexationes passum fuerat ex injuriis potentiorum & malignorum hominum, attendentes, quod jura & bona dicti monasterii melius defendi valerent per assumptionem alicujus nobilis viri ad regimen, unanimi consensu anno antecedenti sub die quinta septembris [a] postulaverant & elegerant sibi in abbatem Paulum monachum proximi monasterii sancti Benedicti de Monte-subasio Assisinatis diœcesis filium Johannis Bernardi de Assisio; manu Petri Philippi notarii. Agnoscentes vero post aliquod tempus monasterium snncti Silvestri subesse priori generali Camaldulensi, petierunt die decima-tertia maji hujus anni a Gerardo supremo præside confirmationem electionis jampridem a se factæ. Confirmationem obtinuere die quinta junii per Jacobum vicecomitem Camaldulensem Gerardi vices-agentem. Die secunda septembris, de mandato Jacobi canonici Narniensis & Andreæ canonici Hispellatis judicum delegatorum a Rolando episcopo Spoletano vicario in ducatu eodem pro apostolica sede, dies dicta fuit aliquibus Subasianis monachis, eo quod plagis custodi turris monasterii præfati impositis, eumdem a dicta turre ejecissent, licet is ad custodiam turris deputatus fuisset a Rainaldo & Blanco canonicis Hispellatibus, qui statuti fuerant administratores dicti monasterii ab eodem episcopo Rolando. Cum autem monachi vocati se non stitissent ad judicum præsentiam, diris devoti fuere. Die tertia ejusdem mensis [b] Paulus abbas & monachi constituerunt procuratores, qui agerent pro se in hujusmodi controversia cum episcopo Spoletano, & cum judicibus ab eo delegatis. Die itaque nona Franciscus Rustichelli, alter ex Subasianorum monachorum procuratoribus, appellavit ad apostolicam sedem, & injustam asseruit sententiam excommunicationis latam in monachos, & aliam in Paulum abbatem accusatum tamquam ambitus reum, notatum insuper, quod absque confirmatione episcopi Spoletani monasterium Subasianum ingressus fuisset, & administrationem suscipere ausus. Porro licet episcopus Spoletanus esset diœcesanus, monasterium tamen Montis-Subasii ab immemorabili tempore exemptum fuerat a jurisdictione episcopi, sed præsertim post Alexandri IV. amplissimum diploma. Crimini pariter versum est Paulo, quod confirmationem sui expostulasset a Gerardo priore Camaldulensi, dum e contra ad Camaldulensem præsidem dumtaxat tum ex Eugenii III. Cœlestini III. Innocentii III. tum subsequentium Romanorum pontificum privilegiis spectabat institutio & destitutio abbatis dicti monasterii. A judicibus tamen admissa non fuit æqua appellatio; quinimmo die nona ejusdem mensis lectæ fuere literæ Martini IV. Romani pontificis committentis jurisdictionem temporalem & spiritualem in Subasianum monasterium præfato Rolando episcopo, & aliæ literæ ejusdem Rolandi cognitionem hujusce causæ demandantis supradictis judicibus canonicis. In longum prolata fuit controversia, exploratumque est ex chartis tabularii Fontis-boni Paulum abbatem, ad evitandas facile majores turbas, translatum fuisse ad prioratum Eremi-novæ de Fagiolo, nam sub die duodecima julii anni sequentis [c] iidem Subasiani monachi per translationem Pauli compromissum fecere in Gregorium monachum, qui elegit in abbatem ejus loci Jacobum vicecomitem eremi Camaldulensis confirmatum die vigesima-quinta augusti a Gerardo priore, qui insuper die octava septembris commisit Benedicto priori sanctæ Trinitatis de Perusio, ut dictum Jacobum in possessionem Subasianæ abbatiæ induceret. Etiam Jacobus

a §. *Electio* 141. *A.* 3. 7.

b §. *Appellatio* 16. *A.* 3. 20.

c §. *Electio* 145. *A.* 3. 26.

ANN. CHR. 1281.

cobus nuntium abbatiæ remisit die sexta novembris anni 1283. Ad annum 1284. nominatur Gerardus abbas, qui pariter paulo post dignitatem exuit. Perdurabat lis vel eo anno ex infra dicendis. Paulus autem olim Subasianus abbas, inde prior Eremi-novæ, pridie kalendas januarii anni sequentis, ad vicariatum Trullæ in Sardinia amandatus est, quæ omnia constant ex regesto III. Gerardi prioris [a]. Martinus vero II. sed dictus IV. suffectus fuerat in Romanam cathedram die XXII. februarii hujus anni & in locum Nicolai III. qui supremum diem obierat die vigesima-secunda augusti anni elapsi.

a Pag. 78.

III. Chartæ Burgenses, & visitationes monasteriorum.

Ex veteri memoriali Dominici Tholomæi notarii Bononiensis existente in tabulario communis ejusdem urbis novimus eumdem Gerardum priorem Camaldulensem elegisse hoc anno priorem monasterii sancti Damiani de Bononia, sed ipsius electionem irritam declaratam fuisse, eo quod ipsa pertineret ad Hieremiam de Malavoltis abbatem cœnobii sancti Michaelis de Castro-Brittorum, cui affirmabatur ab antecedentibus prioribus Camaldulensibus subjectum fuisse monasterium sancti Damiani.

Electio abbatissæ parthenonis sanctæ Catharinæ de Burgo-sancti-Sepulcri facta fuit hoc anno coram Zenone abbate monasterii Burgensis, qui electam confirmavit. Zeno abbas successerat anno 1279. Petro, cui anno 1277. obedientiam præstiterant similiter aliæ sorores parthenonis de Cerreto, quod erat prope Burgum-sancti-Sepulcri. Etiam anno 1275. Braimanus abbas Burgensis ante Petrum elegerat, & confirmaverat Marinam in priorissam ejusdem Cerretani monasterii, quæ propterea monasteria vel Camaldulensium legibus parebant, vel saltem subjiciebantur abbatiæ Burgensi. Hæc omnia monumenta laudantur a collectore jurium dictæ abbatiæ, quæ exhibita fuere seculo XV. Nicolao V. Romano pontifici.

Ex libris Visitationum innotescit Jacobum priorem sanctæ Mariæ de Camaldulo Foro-liviensi interrogatum & visitatum fuisse hoc anno cum suis monachis a Jacobo abbate sancti Theonisti de Longiano, & a Bartholo eremita Camaldulensi visitatoribus destinatis tum a Gerardo priore Camaldulensi, tum a capitulo celebrato anno 1279. apud castrum Socii. Præsens fuit huic visitationi Raynerius abbas Insulanus. Etiam Angelus abbas sanctæ Helenæ de Æsino flumine visitationem recepit monasterii sui ab eodem Bartholo; nominatur in hac pagina prioratus de Donazano. Similia visitationis acta confecta in monasterio sancti Mathiæ de Muriano, ubi Andreas erat prior, & præsente Bernardo abbate Vangaticiensi, edidit sub hoc anno & die kalendarum aprilis Cl. Senator Flaminius Cornelius tomo III. ecclesiarum Torcellanarum [b]. Juxta formam constitutionis Camaldulensis scriptura examinis facti tempore visitationum comburebatur. Andreas successerat in regimine ejus cœnobii Murianensis Johanni primo priori & fundatori.

b Pag. 131.

In instrumento Pisano hujus anni *indictione octava quarto nonas septembris* rogato per Jacobum olim Paltonerii notarium, quo Guido abbas sancti Michaelis ejusdem urbis procuratorem instituit, inter ceteros testes adnotatur domnus Realis monachus ordinis Camaldulensis rector ecclesiæ sancti Christophori de Massa Lucanæ diœcesis. Indictio octava corrigenda, quæ hoc anno erat nona.

IV. De procuratore Ordinis in Curia. Acta Gerardi prioris generalis.

IN capitulo celebrato anno præsenti in urbe Florentina statutum inter cetera fuit, ut loco monachi procuratoris in Romana curia, quod privilegium congregationi indulserant Romani pontifices Innocentius IV. & Alexander IV. extraneus & secularis deinceps procurator eligeretur, cujus solertiæ & curæ committerentur lites & ordinis negotia in ea curia tra-

tractanda. Literas itaque & mandatum statim scripsit Gerardus prior Camaldulensis Thomasio priori de Montalpruno advocato in Romana curia, ut causas ordinis motas atque movendas patrocinaretur, eique salarium florenorum xxv. auri assignavit annuatim solvendum, excepto tempore sedis vacantis, aut cum ipse a præfata curia abfuerit. Anno itidem sequenti constitutus fuit alter procurator, scilicet Clarus de sancto Geminiano notarius, atque ita subinde usque ad annum 1385. quo in recens obtentum sanctæ Pudentianæ de Urbe monasterium destinatus fuit generalis ordinis Camaldulensis procurator Jacobus abbas, rursusque post id temporis electi laici vel ecclesiastici procuratores. Seculo demum XVI. restituti ad id officii monachi, qui ad hodiernam diem perseverant. Nihilo tamen secius præter procuratores extraneos, quoties causa aliqua momenti agebatur in Romana curia, destinabantur etiam abbates & monachi, qui una cum laicis lites motas coram judicibus sustinerent.

ANN. CHR. 1281.

In eodem capitulo celebrato ascensionis Dominicæ die ex commissione sibi facta a fratre Guillielmo de Robio pœnitentiario domini papæ, præcepit Gerardus die undecima exeunte majo [a] Vallano, Rodolphino, Bonifacio, Johanni & Ottolino laicis, quatenus cuncta, quæ in ipsis literis pœnitentiarii continebantur, firmiter deberent observare, ut absolutionis beneficium obtinere valerent, eo quod fuissent conscii mortis Johannis olim abbatis Vangaticiensis. Decesserat ille anno 1274. violenta morte subtractus.

Idem Gerardus XVI. kalendas februarii [b] scripsit Mariano judici Arborensi, marchioni Malaspinæ & Branchæ de Orrea, laudans eorum benevolentiam & dilectionem erga ordinem Camaldulensem, ipsisque commendavit Ugolinum priorem sancti Concordii, & Bartholomæum monachum sancti Zenonis Pisarum, quos visitatores constituerat in provincia Sardiniæ, & in insula Montis-christi. Idipsum præstitit anno sequenti [c] pro aliis visitatoribus cum archiepiscopo Calaritano, Thomasio marchione Malaspina, & Brancaleone de Orrea.

Die IX. februarii [d] compromissarium elegit Savinum abbatem Adelmensem inter Bartholum abbatem sancti Petri de Puteolis, & inter nobiles viros dominos de Porcaria territorii Lucensis, super quibusdam damnis abbatiæ Puteolanæ illatis.

Similiter cum juspatronatus ecclesiæ sanctæ Trinitatis de Brittonorio, quæ pertinebat ad monasterium Uranense, controverteretur a Bulgarino de Bulgarinis nobili Brittonoriense, commisit cognitionem causæ priori de Vico-liviensi, & Albertino de Cæsena [e].

Agebatur de vendendo monasterio sancti Severi Perusinæ urbis pro diluendis debitis conflatis olim a Petro abbate Burgi-sancti-Sepulcri, cui monasterio illud sancti Severi subjiciebatur; septimo itaque idus septembris [f] priori Anglariensi, & Zenoni abbati Burgensi dedit in mandatis, ut diligenter exquirerent super eo negotio vota omnium monachorum Burgi & locorum abbatiæ Burgensi suppositorum.

Erexerat idem Gerardus studium pro monachis Camaldulensibus in urbe Bononia, cui etiam præfecerat Honoratum monachum; præcepit [g] VI. idus augusti hujus anni, ne quis studentium colore studii carnibus vesci auderet, *cum scientia literarum*, subdat, *commendanda sit conjuncta cum laudabili vita*.

Bartholomæum Lucensem in abbatem instituit [h] monasterii Montis-christi, ipsique post biennium decimo-quinto kalendas aprilis [i] suffecit Thaddæum.

a *Reg. II. pag.* 63.

b *Ibid. pag.* 53. & 58.

c *Ibid. pag.* 77.

d *Ibid. pag.* 55.

e *Pag.* 43.

f *Pag.* 63.

g *Ibidem.*

h *Pag.* 57.

i *Pag.* 80.

Ann. Chr. 1281.

a Pag. 59.

[a] Sexto Kalendas junii comitissam Johannam in Thuscia palatinam participem reddidit bonorum spiritualium ordinis; die quoque quarta junii eamdem communionem bonorum indulsit confraternitati sanctæ Mariæ de Castellione-Arretino.

Decima-quarta februarii indictione IX. Prudentius prior sancti Viti de Vicetia deputatus a Gerardo priore generali, cum consensu monachorum & monialium sanctæ Christinæ de Tarvisio elegit in abbatissam ejus loci Margaritam, ex paginis Fontis-boni [b].

b Num. 458.

Ann. Chr. 1282.

V. Monasterium S. Benedicti de Patavio sub disciplina Camaldulensium.

c Reg. 2. pag. 69.

MONASTERIUM sancti Benedicti Patavinæ urbis congregationis monachorum alborum ejusdem nominis, de quo plura diximus propriis annis in his Annalibus, adjunctum fuerat ante hæc tempora congregationi Camaldulensi, ut clarius ex his, quæ proferemus anno sequenti, fiet compertum; subjectionis leges acceperant, & Camaldulensem disciplinam tam parthenon monialium, appellatum Vetus, quam monasterium cœnobitarum, Novellum nominatum. Hinc probe intelligimus, cur octavo [c] Kalendas januarii hujus anni Gerardus prior generalis Camaldulensis literas dederit potestati, antianis & consilio communis Patavini, eos orans, ut conservare & manutenere curarent monasteria & bona Vangaticiensis abbatiæ & cœnobii sancti Benedicti de Padua. Legimus in chartis tabulariorum Patavinorum a Brunatio collectis, tempore Paduani prioris ipsius loci, qui tamen etiam posterioribus annis titulo prioris effertur, anno 1266. Bartholomæum priorem sancti Bartholomæi de Vicetia ordinis canonicorum sancti Marci fuisse destinatum commissarium, custodem & rectorem sancti Benedicti de Padua. In conspectum posuimus alibi lites acerrimas, quas sustinuit cum sanctimonialibus monasterium virorum, qui a sacrarum virginum parthenone fuerant amoti. Quapropter ad evitanda majora scandala, dissensionumque occasiones consultum duxerant apostolica sedes & Patavinus episcopus una cum archipresbytero & canonicis ecclesiæ, demandare curam & reformationem utriusque loci congregationi Camaldulensi. Id actum ante tempora Gerardi prioris Camaldulensis, ut ipse testatur in epistola ad Annam abbatissam sancti Benedicti, de qua anno sequenti. Cum lites inter utriusque sexus ascetas renovarentur, Bernardo Vangaticiensi abbati commiserat idem Gerardus, ut possessionem duplicis loci adiret. Sed qua de causa latet, cur Johannes Patavinus episcopus impediret Bernardum abbatem ab acquirenda possessione. Quare Bernardus jura sua turbata noscens, appellavit ad B.. abbatem sancti Felicis Bononiensis urbis, qui statutus fuerat a Romanis pontificibus conservator privilegiorum & jurium ordinis Camaldulensis. Cum vero abbas sancti Felicis sententia excommunicationis vellet innodare Patavinum episcopum, qui impediebat possessionem loci, hoc *anno* M. CC. LXXXII. *die quinto-decimo januarii*, literis humanitate multa scriptis, institit T.. archipresbyter ejusdem ecclesiæ Patavinæ una cum capitulo canonicorum, ne proferretur sententia; quare revocatum est mandatum de excommunicatione, resque quiete composita fuit, ut ex visitatione dicti monasterii peracta anno sequenti a Gerardo priore Camaldulensi colligere licet.

VI. Gerardus prior Camald. fidelitatem præstat ministris Rodulphi regis. Historia plurium monasteriorum.

d §. Obedientia 35. A. 3.29.

IDEM Gerardus prior [d] die vigesima-nona septembris hujus anni juravit ad sancta Dei evangelia in præsentia domini Rodulphi imperialis aulæ cancellarii, & in Thuscia vicarii pro Rodulpho Romanorum rege, & promisit dicto cancellario recipienti nomine regis & Romani imperii, quod ipse prior & eremus Camaldulensis erunt semper fideles & obedientes

tes regi ejusque vicariis, & Romano imperio. Actum apud plebem castri sancti Miniatis, quod appellabatur *al Tedesco*, coram dominis Anselmo & Guelfo fratribus comitibus de Capraria, & domino Conte de Maniadoribus de sancto Miniate, manu Petri Casaronis notarii dicti cancellarii cum sigillo ceræ viridis, in quo ad hodiernam diem extat figura monachi genuflexi ante alias figuras hominis sedentis, & trium hominum infra stantium, cum pluribus literis partim extinctis, partim mutilatis, quæ tamen referunt nomen ejusdem Rodulphi cancellarii. Rodulphus comes Habspurgensis electus fuerat rex Romanorum anno 1273. opera potissimum Gregorii X. Romani pontificis. Anno 1275. in Italiam miserat Rodulphum cancellarium suum ad Italiæ urbes, pro recipiendo ab ipsis sacramento fidelitatis. Hinc in confirmatione possessionis bonorum facta anno 1276. Obizoni II. marchioni Estensi appellatur apud Muratorium in Antiquitatibus Estensibus [a] *imperialis aulæ cancellarius, & legatus & vicarius generalis Romani imperii in Lombardia, Marchia Tarvisina, patriarchatu Aquilejensi & Romandiola*. Loddum ducem deinde cum paucis equitibus in Thusciam destinavit idem rex anno 1280. qui a Pisanis & a San-miniatensibus Ghibellinæ factionis susceptus, a ceteris Ethruriæ civitatibus & dominis rejectus & despectus brevi in Germaniam est regressus. In eamdem itaque Italiæ regionem hoc anno misit præfatum Rodulphum secunda vice, de cujus iterata missione silent auctores chronicorum Florentinorum, qui pariter a perpaucis & a privatis imperii fidelibus fuit recognitus. Refert Vincentius Borghinius in suo tractatu de libertate civitatis Florentinæ [b] Rodulphum cancellarium accepisse a mensa Jacobini Vermilii de Alphanis civis Florentini florenos aureos M. M. M. CCCC. sub cautione illorum de Sancto-miniate. Supradictum Gerardi prioris fidelitatis sacramentum assignat Fortunius [c] ad annum 1277. & ad diem XVIII. augusti, qui etiam addit ea occasione Gerardum confirmationem generalem privilegiorum impetrare contendisse, sed nullum verbum legitur de confirmatione privilegiorum in nostra pagina anni 1282. quæ juramentum tantum præfert fidelitatis. Ad annum itaque 1277. facile referenda est privilegiorum præteritorum ratihabitio obtenta a Rodulpho Romanorum rege, quo anno alia aliis principibus viris & monasteriis idem rex vel privilegia dilargitus est, vel confirmavit, legenda apud scriptores.

Ann. Chr. 1282.

a Part. II. pag. 31.

b Pag. 318.

c P. I. lib. II. cap. 50.

Ædificatum fuit hoc anno hospitale prope castrum Socii ad pauperum utilitatem & consolationem, cui & Talliasuni ejus hospitalario [d] die decima-sexta augusti Gerardus prior Camaldulensis terras concessit pro dote. Ab ejusdem nomine appellatum fuit hujusmodi hospitale *Talliafunis*, subjectumque eremo Camaldulensi.

d §. Dotatio 5. A. 3. 27.

Guillielminus episcopus Arretinus approbavit concordiam quamdam ineundam inter Guidonem abbatem sanctæ Mariæ de Agnano, & inter quosdam Cattaneos & nobiles Montis-sancti-Sabini, qui se asserebant patronos dicti monasterii. Hæc tamen effectum sortita non fuit, nam post triennium anno 1285. Johannes abbas, qui Guidoni successit, ad præsentiam veniens ejusdem episcopi, licentiam ab ipso petiit alienandi bona sui monasterii pro summa M. C. florenorum auri, ad hoc ut liberaret abbatiam Agnaniensem ab oppressionibus & vexationibus quorumdam laicorum Cattaneorum de Monte-sancti-Sabini vindicantium sibi juspatronatus dicti monasterii, qui quidem episcopus petitam licentiam impartitus fuit ex Perusio in hospitio, ubi morabatur, in curia Romana existens, coram Spinello archidiacono Arretino aliisque, ut liquet ex chartis tabularii sanctæ Mariæ in Gradibus [e].

e Numm. 281. & 292.

Ann. Chr. 1282.

Petrus abbas monasterii sancti Savini in Montione territorii Pisani eximium claustrum in suo cœnobio hoc anno ædificavit, ac marmoream inscriptionem imposuit, quæ tantum superest, claustro jam affatim diruto, quæque in pariete prope ecclesiam invisitur.

A. D. M. CC. LXXXII. HOC. OPVS. CLAVSTRI
EXIMIVM. QVO. IN. DIVINVM. PRÆCONIVM
TAM. SACRVM. EGEBAT. ÆDIVM
FACTVM. EST. IN. TEMPORE. DOMNI
PETRI. ABBATIS. SVPER. QVO. SEMPER
GRATIAS. DEO. EXOLVATIS.

a §. Monitoriales 6. A. 3. 28.

De eodem Petro abbate legitur in tabulario Fontis-boni [a] excommunicationis sententiam protulisse contra Gabrielem, Simonem, & Michaelem monachos sui monasterii tamquam in rebelles & contumaces, ex dicto cœnobio cum pecuniarum summa egressos, quos etiam Bene prior ecclesiæ sancti Frigdiani de mandato Rugerii plebani de Empoli executoris delegati a papa Martino IV. denuntiavit die septima septembris vitandos usque ad condignam satisfactionem.

Idem Romanus pontifex anno regiminis sui secundo, decimo-sexto kalendas decembris confirmavit Bartholomæum de Monte-regali monachum monasterii sancti Pauli extra Urbem electum abbatem monasterii sancti Gregorii ejusdem Urbis, transferens alterum Bartholomæum olim abbatem ejusdem sancti Gregorii ad illud sancti Pauli. Circa annum 1285. vel 1286. idibus maji Honorius IV. Martini successor primum Bartholomæum, nempe Monte-regalensem, Gregorianum abbatem transtulit ad regendum monasterium Sublacense, assumpto in abbatem sancti Gregorii Richardo monacho Sublacensi. Bartholomæus Monte-regalensis factus abbas Sublaci, sub anno 1296. dicitur in chronico Sublacensi multa acquisivisse monasterio suo, sed alienata non recuperasse. Floruit sub Nicolao IV. a quo multa privilegia pro cœnobio suo obtinuit; sed anno eodem quinto kalendas novembris a Bonifacio VIII. Romano pontifice, cujus erat affinis, translatus est ad regendam ecclesiam Fulginatem vacantem per obitum Berardi; atque de ipso ut episcopo aliqua suo loco dicemus.

Sub Benvenuto Eugubino episcopo, qui eam cathedram conscendit anno 1278. moleste ferebant Eugubini cives, episcopo & ipsius ecclesiæ subjecta adhuc existere castra plura, perinde ac tantum ex eorum juribus potentiæ decerperetur, quantum episcopo accresceret. Itaque, quod ante egerant cum monachis Avellanitis, cum abbatibus monasteriorum, & cum reliquis nobilibus viris, qui castra, oppida, munitiones, turres obtinebant, idipsum facere cum episcopo statuere; operam nimirum dare, ut episcopus quibuscumque conditionibus abjiceret dominium locorum illorum, quæ adhuc retinebat, atque ea subjiceret dominio communis urbis. Animus episcopi graviter fuit ob id offensus, atque propterea seculares magistratus & consilium civitatis universum anathemate perculit, eo quod violassent jura ecclesiæ Eugubinæ. Verum hoc anno, agente in primis Albertino sanctissimo monacho & priore Avellanensium, in gratiam rediere cum pastore suo Eugubini cives, & sacris fuere restituti. Adfuit itaque huic reconciliationi piissimus prior, ut ex tabulis ea super re confectis ad diem XI. kalendarum octobris liquet, nihilque

hilque in ea controversia actum transactumque est, non eo viro sanctissimo præsente. Secuta proinde fuit conventio, ut quæ loca, quive homines Eugubinæ ecclesiæ antea fuissent, ad commune Eugubinorum concedente episcopo accederent, honoris & potestatis jactura facta ab ecclesia Eugubina pensata non exigua auri summa, cautumque præterea, ne quid ex consuetis redditibus, pensionibus & servitiis, quæ ex iis locis Eugubina ecclesia capere solebat, nunquam detraheretur, ac sola temporalis jurisdictio communi Eugubinorum traderetur. Hæc exscripsimus ex historia episcoporum Eugubinorum nostri Sartii. Præter Albertinum, cujus pietatis & prudentiæ specimen ex hac reconciliatione addiscimus, firmandis tabulis testes adfuere Bonomus, qui & Bonus alicubi dicitur, abbas montis Salajoli, & prior Insulæ-filiorum-Manfredi, & Vita monachus Avellanensis, qui omnes ex Avellanensi cœnobio dependebant.

Ann. Chr. 1282.

Bene monachus Camalduli-Florentini electus fuit a Simone abbate sancti Anthimi Clusinæ diœcesis ejusque capitulo prior sancti Petri in Monticelli Florentinæ diœcesis, cujus electionem kalendis januarii hujus anni [a] confirmavit Gerardus supremus præses Camaldulensis, præsente inter ceteros Henrico abbate Camalduli-Florentini. Camaldulum Florentiæ, quod eatenus prioratus dumtaxat titulo gaudebat, ad abbatiæ dignitatem per hæc tempora elevatum fuerat. Eidem Henrico abbati Gerardus die XXI. novembris [b] commisit, ut tractaret concordiam inter abbatem sancti Justi de Volaterris, ejusque monasterium, & inter domum & fratres de Altopascio. Hæc confirmant, quæ ex Fortunio vel Maphæjo attulimus anno præterito de hæreditate Ingeramii fratris beati Jacobi de Certaldo legata prius hospitali Altipascii, inde cœnobio sanctorum Justi & Clementis de Volaterris.

Vigesima-septima die aprilis [c] participationem bonorum spiritualium congregationis concessit Gerardus visitantibus die sancti Benedicti ecclesiam sancti Benedicti de Fileto; & XII. autem kalendas septembris [d] eamdem impartitus est opem ferentibus restaurationi ecclesiæ sancti Petri de Mucchio. Demum die XV. augusti [e] indulsit participationem quinquaginta Missarum, & totidem psalmorum adjuvantibus hospitale recens erectum Talliafunis.

a *Reg. II. pag.* 69.

b *Ibid. pag.* 77.

c *Ibid. pag.* 72.

d *Pag.* 76.

e *Ibidem.*

CUM visitationes monasteriorum prosequeretur Gerardus prior Camaldulensis, hoc *anno* M. CC. LXXXIII. *indictione* XI. *die vigesima-nona maji* Patavium pervenit, & capitulo monialium sancti Benedicti-veteris ejusdem urbis convocato, præsentibus Bernardo abbate Vangaticiensi, Bartholomæo de Monte-varchio eremita Camaldulensis eremi, & Alberto Vangaticiæ monacho obedientiam & reverentiam secundum regulam beati Benedicti & statuta Camaldulensis ordinis recepit a sororibus prædicti parthenonis, Sophia scilicet, Philippa, Francisca, Bonafilia, Almotta, Honesta, Genevra, Mabilia, Lucia, Beatrice, Beata, Benedicta, altera Sophia, Miga, Richardina, Maria, Constantia, Ricolda, Bonafante, India, Jacoba, Antonia nondum professa, Talia quondam domini Leopardi judicis, Tuttapace, Luca, Paganella & Ricoldina, sola obedientiam detrectante Anna abbatissa, cui superbe reluctanti has sequenti mense literas dedit Gerardus.

Ann. Chr. 1283. VII. Idem excommunicat Annã abbatissam S. Benedicti-veteris Patavii.

Abbatissæ sancti Benedicti de Padua [f]

Dolentes scribimus, quod sicut scribere cogit suscepti cura regiminis, tuaque minus discreta duritia, quia tamen impositi nobis jugum officii declinare non possumus, ex ejus tenemur debito subditorum statum inquirere,

f *Regest. II. pag.* 83.

ANN. CHR. 1283.

ut vultum commissi nobis pecoris agnoscamus, ad monasterium sancti Benedicti, cui praeesse diceris, & quod nostrae curae scimus etiam subjectum, gratia visitationis accessimus, sicut & antecessores nostros fecisse cognoscimus. Tu vero quondam Pharaonis corde, plusquam tuam honestatem deceat, obdurata, ex eo suscitasti scandala, quod pro pace fiebat, opus utique salutis & pacis. At nos vitare scandala cupientes, cum scriptum sit, vae homini illi, per quem scandalum venit, a coepto destitimus opere, sed ad tempus, ut rumor populi sedaretur, quia in tanto furore non discernitur justus ab impio. Ne itaque tamquam mercenarius, & non pastor, veniente lupo, fugere videamur, quia melius est in hominis, quam in Dei viventis manus incidere, qui de nostris manibus requiret sanguinem subditorum, perficere coeptum visitationis opus intendimus ad omnipotentis Dei & religionis honorem. Et quia nobis non modicum parit mora dispendium habentibus & alia loca ordinis visitare, pluribusque aliis ipsius ordinis arduis negotiis impediti, te auctoritate praesentium monemus, requirimus & hortamur in virtute tibi obedientiae salutaris, & sub excommunicationis nihilominus poena mandantes, quatenus infra sex dierum spatium, quos pro primo termino, vel aliorum sex, quos pro secundo, aut aliorum octo, quos tibi pro tertio, terminum peremtorium assignamus, computandos a praesentatione praesentium successive, Divina non velis opera parvipendere, sed resipiscere studeas, locumque nos visitare permittas, ut debes, quia statum loci, honorem tuum, & salutem petimus animarum; alioquin scito pro certo, quod licet inviti, exigente tamen justitia, contra te acrius procedemus. Datum Paduae in loco sancti Benedicti-novelli Camaldulensis ordinis sub annis Domini M. CC. LXXXIII. die sabbati quinto intrante junio.

Abbatissam contumacem, rebellem, & visitationis officium subire renuentem diris devovit die VII. julii idem Gerardus, mandans omnibus, ut eam devitarent usque ad resipiscentiam, vicariumque suum ibidem constituit Bartholum de Monte-varchio, praecipiens monialibus, ut illi pro se obedientiam exhiberent, neque foris ulterius evagari auderent. Demum animadvertens Bernardum abbatem Vangaticiensem quamplures lites & impensas pro eodem monasterio sancti Benedicti subiisse, confirmavit ejusdem coenobio & successoribus abbatibus unionem jamdudum factam praefati parthenonis, visitatione & correctione sibi reservatis, *die decima februarii* anni sequentis manu Albertini notarii & scribae sui, ut habetur in regesto tertio Camaldulensi sub numero 39. De Anna abbatissa sancti Benedicti-veteris Patavii iterum dicemus ad annum 1298.

VIII. Acta ceterarum visitationum ejusdem Gerardi prioris.

EODEM in loco *die tertia junii* [a] coram superioribus testibus Ivanus prior sancti Benedicti de Patavio (vidimus monachos a monialibus divisos alio in loco sibi parasse habitationem) Binus, Albertus, Jacobus ceterique monachi eamdem obedientiam praestitere, & observantiam statutorum Camaldulensium praefato Gerardo priori.

Ipsa die praesentibus supradictis, & Jacobo abbate Uranensi, & Ivano priore elegit ipse in priorem & administratorem monasterii sancti Michaelis de Muriano, vacantis per assumptionem Johannis, sive Johannini olim prioris dicti monasterii ad abbatiam sancti Nicolai de Littore Venetiarum, Matthaeum camerarium Camaldulensem. Desideratur Johannes in syllabo [b] abbatum monasterii sancti Nicolai, & proinde locandus inter Petrum Balastro hujus nominis primum, sub quo anno praeterito reseratum fuit sepulcrum, in quo jacebant ossa sancti Nicolai episcopi Myrensis, & inter Franciscum abbatem, qui *in loco suo reponi ac recludi ea fecit anno* 1288. *cum per sex continuos annos aperta oculisque omnium patentia per-*

a *Ibid. pag.* 89.

b *Dec. XII. eccl. Venet. pag.* 67.

permansissent. Sub Matthæo monasterium sancti Michaelis relicto titulo prioratus erectum fuit in abbatiam, quo titulo decoratur in paginis ejus cœnobii ipse Matthæus ad annum 1293. appellatus etiam Frigdiani prioris generalis vicarius in locis Marchiæ Tarvisinæ.

ANN. CHR. 1283.

Die XVII. junii præsentibus presbytero Martino de Tarvisio, Alexandro de Puppio aliisque, Oliverius seu Auliverius de Opitergio fundator & ædificator ecclesiæ sancti Martini de dicto loco cum Bernardo monacho recepit processionaliter cum sonitu campanarum, incenso, aqua benedicta, & responsorio cum versiculo & consueta oratione eumdem venerabilem patrem domnum Gerardum priorem eremi Camaldulensis & ordinis generalem.

Qui quinto idus junii communicationem beneficiorum ordinis impartitus fuit Mariæ de *ca* Lando, & quarto ac quinto idus ejusdem mensis Bartholomæo & Jacobo fratribus dictis de Riva, Marco & Nicolao Contarenis, Margarito Cuppo, Thomæ Viario aliisque nobilibus viris Venetis eamdem participationem concessit, sicut duodecimo kalendas julii ad ipsam admisit Gabrielem de Bagnolo & Petrum comitem de Tarvisio, quæ tum ex actis visitationum, tum ex regesto secundo ejusdem Gerardi excerpsimus.

Ex quo etiam novimus idibus januarii [a] hujus anni ex monasterio sancti Petri de Cerreto ipsum facultatem fecisse Francisco Veneto sancti Michaelis de Muriano monacho recipiendi abbatiam sancti Felicis de Aimannis Torcellanæ diœcesis, ad quam postulatus fuerat. Franciscus statuendus est in catalogo abbatum ejus monasterii inter Bettinum, cujus ad annum 1273. & inter Zanebonum, cujus ad annum 1309. fit mentio ex variis tabulariis in ecclesiis Torcellanensibus [b] præstantissimi senatoris Flaminii Cornelii, ubi animadvertit jam tum incepisse antiquum monasterii illius decus inclinare, quod deinde fluxu temporis Venetias ad sanctorum Philippi, & Jacobi ecclesiam San-feliciano antea subjectam translatum est.

Ex tertio vero regesto ejusdem Gerardi, ipse prior pro Orlando abbate Sacrariense, qui captivus detinebatur Januæ, scripsit archiepiscopo Januensi, episcopo Guisarchiensi & capitaneo ac nobilibus civitatis Januæ [c] decimo-tertio kalendas decembris. Die tamen quinta decembris [d], remoto Orlando, elegit in Sacrariensem abbatem Marcum camerarium Camaldulensem.

In monasterio sanctæ Mariæ de Prodano diœcesis Ariminensis, cujus primordia dedimus ad annum 1256. quodque fundatum fuerat a Laurentio monacho Camaldulensi eo anno pro viris, introductæ fuerant sanctimoniales, vel certe prope virorum conventum erectum domicilium etiam pro sacris virginibus, eodem facile modo quo apud cellam Faventinam præter monachos primitus institutos adjunctæ fuerunt moniales dictæ de Cella, vel sancti Maglorii. Id addiscimus ex sequenti brevi epistola Gerardi prioris [e] scribentis abbatissæ, sororibus & toti familiæ sanctæ Mariæ de Prodano. *Considerantes, quod monasterio vestro necessarius sit homo sollicitus, qui temporalia regat, & vobis spiritualia subministret, dilectum in Christo filium domnum Jacobum latorem præsentium vobis in pastorem & gubernatorem tam temporalium, quam spiritualium duximus concedendum; vos rogantes & hortantes in Domino, & districte nihilominus præcipiendo mandantes, quatenus ipsum ut priorem vestrum debeatis benigne recipere, & tamquam nobis ipsis humiliter obedire; de ipsius namque confidentes industria in hoc & aliis vestras semper utilitates intendimus procurare.*
Datum in Fonte-bono IV. *kalendas decembris*.

a *Pag.* 79.

b *Pag.* 111. *pag.* 325.

c *Pag.* 7.

d *Pag.* 37.

e *Pag.* 8.

Intel-

Ann. Chr. 1283.

a Pag. 10.

Intelligimus etiam ex eodem regesto [a], monasterium quoque Montis-crucum, quod pertinebat ad congregationem monachorum alborum sancti Benedicti Patavinæ urbis, per hæc tempora suscepisse reformationem Camaldulensis eremi; nam duodecimo kalendas februarii anni sequentis idem Gerardus absolvit Franciscum priorem Montis-crucum ab obedientia, qua tenebatur erga suum ordinem. Sollemnior ejus monasterii donatio eremo Camaldulensi a dominis Carrariensibus facta fuit seculo sequenti.

IX. Concordia inter eumdem & patronos ecclesiæ S. Margaritæ de Tosina.

„ Anno M.CC.LXXXII. more Florentino, hoc est anno præsenti, *indictione undecima die secunda januarii*. Cum orta esset controversia inter Gerardum generalem priorem Camaldulensem, & inter Ubaldinum, Ribottum & Veghiam fratres ex utroque parente, & filios quondam domini Philippi, Tanum, & Albertuccium fratres & filios quondam domini Alberti, & Vieri filium quondam Gierii nobiles viros de Conosive de Volognano, qui se asserebant patronos ecclesiæ sanctæ Margaritæ de Tosina Fesulanæ diœcesis in plebatu Pomini sitæ, quæ ecclesia de jure erat Camaldulensi eremo subjecta, ne caritas longo dissidio læderetur, ac pro bono pacis omnes simul concorditer elegerunt in hujusce causæ peculiarem judicem & arbitrum Octavantem filium Guidalotti de Rigalettis de Florentia juris utriusque doctorem & canonicum plebis Cassiæ Fesulanæ diœcesis. Qui post diligentem inquisitionem, definitivam sententiam pronuntiavit dicens omnem tam spiritualem, quam temporalem jurisdictionem in præfatam ecclesiam sanctæ Margaritæ residere penes priorem Camaldulensem Gerardum ejusque successores, hac conditione tamen, ut memorati patroni exhiberent eorum consilium priori Camaldulensi, priusquam ad electionem prioris sanctæ Margaritæ accederet, & hoc intra statutum quoddam temporis spatium. " Hæc exscripsimus in tabulario sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia ex instrumento acto Florentiæ in domo Lapi Saltarelli juris civilis professoris de populo sancti Petri Scheradii, præsentibus Johanne Bononiense monacho Camaldulensi de Florentia, Lapo Saltarelli legum doctore, Lappo Faffi de dicto populo, aliisque.

X. Honoratus monachus Camald. fit episcopus Comaclensis.

Cum vero vacante ecclesia Comaclensi per obitum Michaelis electus fuisset in episcopum Honoratus monachus Camaldulensis, sequentem pro ipso epistolam Martino IV. Romano pontifici dedit idem Gerardus prior Camaldulensis.

Summo pontifici domino Martino IV. Gerardus prior Camaldulensis. Nisi universalis ecclesiæ matris omnium ac magistræ membra existerent idem corpus, & fructus cujusque ad horreum unius agricolæ devenirent, gravissimum esset mihi & ordini universo plantulam diu nutritam, & disciplinis regularibus informatam sic radicitus fodi, & alibi transplantari. Ceterum multorum precibus, & maxime canonicorum ecclesiæ Comaclensis, & omnium jus habentium in electione pontificis ecclesiæ antedictæ & instantia inclinatus, charissimum filium domnum Honoratum religiosissimum & honestum concessi unicæ voluntati. Quare clementiam tanti Patris supplico reverentissime & devote, quatenus de solita benignitate & gratia speciali dignetur misericorditer dispensare, & petitam gratiam benignissime ac pietatis intuitu elargiri, quem credo ad prædictam dignitatem & testificor esse dignum, in quantum humana fragilitas nosse sinit, maxime cum inter nos a pueritia sit nutritus, nihilque inhonestum repertum fuerit in eodem. Datum in monasterio de Puteolis VIII. *kalendas aprilis* M. CC. LXXXIII.

Eidem Honorato ad Romanam curiam pergenti concessit VII. kalendas aprilis, ut procurationes a fratribus & a prælatis ordinis, & etiam ab

ab aliis quibuscumque clericis recipere posset, & exhibere licita juramenta. Eadem die licentiam ipsi tribuit electionem ecclesiæ Comaclensis de se factam recipiendi. Jure merito itaque Coletus ex Canneto nostro Honoratum incognitum Ughellio inserit episcopis Comaclensibus post Michaelem, & ante Petrum ex ordine Prædicatorum electum juxta eumdem Ughellium anno 1304. Honoratus Bononiensis eremita sive Camalduli monachus reperitur nominatus cum aliis in pagina Fontis-boni [a] ad annum 1276. diem vero XV. januarii. Vidimus etiam Honoratum monachum præfectum fuisse ab eodem Gerardo priore studentibus monachis Camalduli Bononiensis anno 1281.

Ann. Chr. 1283.

[a] §. *Ususfructus* 2. *A.* 3.54.

Idem prior per mortem Savini abbatis Adelmensis in territorio Volaterrano præfecit eidem monasterio Lucam abbatem sanctæ Jucundæ, ad honorem Martini Romani pontificis & episcopi Volaterrani; pridie autem kalendas septembris Rodulphum monachum in abbatem instituit monasterii sanctæ Jucundæ. Chartas rogavit Albertus de Ramedello notarius domini Lodoyci quondam comitis Veronensis, qui aliquo tempore scriptorem egit Gerardi prioris, aliquo vero ut monachus effertur cœnobii Vangaticiensis.

XI. Monumentum parthenonis S. Petri de Luco.

SEQUENS monumentum ad hunc annum reperitur in tabulario parthenonis sancti Petri de Luco [b].

[b] *Sacc. E. n.*15.

In Dei nomine Amen. Anno M. CC. LXXXIII. *indictione* XI. *die quartadecima augusti. Venerabilis mulier domna Aldruda abbatissa monasterii sancti Petri de Luco ordinis Camaldulensis diœcesis Florentinæ, ad quam ratione administrationis dicti monasterii, presbyteri investitio, electio, institutio & reformatio ecclesiæ sancti Georgii ejusdem diœcesis spectat tam in spiritualibus, quam in temporalibus pleno jure, de presbytero Alberto rectore ecclesiæ sancti Georgii sinistras relationes audiens non semel aut bis, sed multoties a multis personis fide dignis, placuit exemplo Conditoris monasterii videre, utrum prædictum clamorem veritas contineat. Et dum ad prædictam ecclesiam prædicta venerabilis domina personaliter descendisset cum comitiva ejusdem conventus, ut videret clarius, & manibus propriis palparet statum ecclesiæ sancti Georgii supradictæ, prædictus presbyter Albertus, qui se gerebat pro rectore prædictæ ecclesiæ sancti Georgii, sibi male conscius, spiritu rebellionis, armata manu prædictam venerabilem dominam ad inquisitionem & reformationem non admittens, & in conversos & oblatos monasterii manus temerarias ac sacrilegas violenter injecit, & pulsavit campanam ad martellum, vociferansque clamore, ut poterat, tamquam rubbatores & malefici intravissent ad ipsum, ad hoc ut reformationem ecclesiæ impediret sibi ipsi. Ad quæ quidem cum prædicta domina venerabilis abbatissa respiciens & considerans, quod statum ecclesiæ prædictæ inquirere pacifice non valeret, decrevit populares & parochianos ecclesiæ prædictæ fide dignos ac bonos ad monasterium prædictum de Luco advocare, & statum præfatæ ecclesiæ in spiritualibus & temporalibus inquirere sub forma & modo per me notarium ser Venisti Johannis de Filiano notarium publicum Florentinum.* Sequuntur examen, testium depositiones, crimina objecta presbytero Alberto coram abbatissa, & remotio ab administratione ejus ecclesiæ.

XII. Sententia pro monasterio S. Severi in Classe.

DIE octava octobris [c] nobiles viri de castello Focognano, nempe Orlandinus plebanus de Socana, & Surianus & Rogerius fratres plebani, & filii Teuzonis, & Theuzus ac Guelfus filii Raynaldi de castro Focognano patroni ecclesiæ sancti Stephani de Tega elegerunt in suum procuratorem rectorem ecclesiæ sancti Blasii de Perella ad nominandum rectorem dictæ eccle-

[c] §. *Mandatum.* 39. *A.* 3. 32.

ANN. CHR. 1283.

ecclesiæ sancti Stephani coram Gerardo priore Camaldulensi, & coram abbate monasterii Silvæ-mundani, qui simul cum ipsis jus habebant ad eam electionem faciendam.

Cum detrectarent commune & homines terræ Scloæ Foro-popiliensis diœcesis parere & subesse monasterio sancti Severi in Classe, Bernardus de Laiguscello archidiaconus Aureliacensis capellanus domini papæ, & auditor generalis Bernardi Portuensis episcopi apostolicæ sedis legati sententiam tulit pro monasterio sancti Severi contra homines prædictos, datam Imolæ *anno* M. CC. LXXXIII. *indictione* XI. *die decima mensis decembris*, *Martini pape* IV. *anno* III. Inter testes leguntur Johannes abbas monasterii sancti Gaudentii Ariminensis & Hugolinus rector ecclesiæ sancti Hermetis. De duplici Bernardo de Laiguscello, cardinale altero, altero vero archidiacono iterum ad annum 1285.

Bernardus episcopus Vicetinus induxit priorem monasterii sancti Viti de Vicetia nomine Prudentium in possessionem omnium decimarum, & jurium decimationum bonorum & prædiorum, quæ posita erant in villa Quartexoli Ortogedi Vicetinæ diœcesis, & *marigantiæ* totius communis & hominum prædictæ villæ, & omnium jurium & bonorum ad ipsam *marigantiam* spectantium.

Guillielminus episcopus Arretinus patres ordinis Servorum transtulit hoc anno ex podio sancti Donati in ecclesiam nostram sancti Petri-minoris de Arretio, quam ipsis incolendam tradidit, ut habent scriptores ejus ordinis. Ubi podium erat sancti Donati, eminet nunc arx civitatis.

XIII. Lites pro rectore S. Antonini extra portam Faventiæ.

OB mortem Guillielmi rectoris ecclesiæ sancti Antonini extra Faventinam urbem Albertus monachus & sindicus Gerardi abbatis sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia, qui tunc absens erat a monasterio suo *in servitio Romane ecclesie*, lectis in publicum privilegiis Romanorum pontificum, & donationis pagina ejus ecclesiæ factæ dicto monasterio per episcopos Faventinos, sed potissimum initio seculi XI. ab Hildebrando Faventino episcopo, in frequentia virorum & mulierum, postulatione quoque plurium parœcianorum, elegit in rectorem ipsius ecclesiæ *die septima exeunte aprili* hujus anni Thesaurum priorem Camaldulensis monasterii sancti Johannis de Linario comitatus Imolensis, quem anno sequenti *die* XVII. *septembris* confirmavit Gerardus abbas ad honorem sanctorum Antonini & Bricii, & ad reverentiam Viviani episcopi Faventini. Ratam postea habuit ipsius postulationem *die* VII. *novembris* ejusdem anni ipse episcopus, præcipiens eidem Thesauro, ut monachum assidue ibidem secum detineret, qui in dicta ecclesia deserviret in Divinis & in horis canonicis, mandans Rainerio priori monasterii de Broilo, ut ipsum in possessionem dictæ ecclesiæ induceret. In signum reverentiæ Thesaurus capitium suum extraxit tempore, quo fidelitatis sacramentum episcopo præstitit. Plures homines e contra dictæ parœciæ elegerunt in rectorem presbyterum Bonesegnam; quare lis acerrima inter abbatem sancti Hippolyti & inter præfatos homines orta est, quæ etiam anno sequenti efferbuit, ut liquet ex longo processu ejusdem causæ existente in tabulario prædicti monasterii, quem consulto producere omittimus.

XIV. Paginæ Veronenses & Porcilienses.

BARTHOLOMÆUS prior Camaldulensis monasterii extra Veronam ad locum Avesæ, præsente Donato priore sancti Salvatoris de Curte-regia aliisque, ne damnum deinceps inferretur possessionibus sui monasterii, instituit hoc anno peculiarem gastaldionem & certos saltuarios regulæ sui prioratus & ecclesiæ. Saltuarii in chartis nostris Patavinis appellabantur denuntiatores damnorum, quæ fiebant in possessionibus monasteriorum, & tenebantur custodire clausuras, hortos, vites, prata, segetes & arbores. Sal-

Saltuariorum mentio fit etiam in pagina Uladislai regis Poloniæ pro ecclesia Dobrowensi ad annum 1232. prout vidimus sub anno 1267.

ANN. CHR. 1283.

Philippus prior monasterii sanctæ Mariæ de Porcilia Patavinæ urbis post Castellanum impetravit sub hoc anno *die nona junii*, *pontificatus sui anno* III. a Martino IV. Romano pontifice ex Urbe-vetere apostolicam protectionem cœnobii sui & bonorum ejus.

Die XIX. augusti [a] Berardus camerarius Martini IV. recepit solitas duas uncias auri a priore Camaldulensi Gerardo anno tertio ejusdem Romanis pontificis.

a §. *Finis*. 5.

ANN. CHR. 1284.

XV. Monasterium S. Benedicti Patavii supponitur abbatiæ Vangaticiensi.

GERARDUS prior generalis Camaldulensis, qui monasterio Vangaticiensi supposuit die decima februarii hujus anni monasterium monialium sancti Benedicti urbis Patavinæ [b], agnoscens idem Vangaticiense cœnobium reformatione indigere, ipsum nobilissimum congregationis membrum recta disciplina firmavit, condens plura statuta pro ejus regimine die prima aprilis, quæ manu Alberti Vangaticiensis monachi & scriptoris Camaldulensis exarata leguntur in tabulario Fontis-boni.

b §. *Statuta* 12. *A*. 3. 40.

XVI. Electio prioris Porciliensis. De mulieribus Porciliensibus.

NE ab urbe Patavina recedamus, cum obiisset Philippus prior sanctæ Mariæ de Porcilia, monachi ejusdem loci elegerunt sibi in priorem Samsonem Porciliensem cœnobitam. Confirmavere ipsius electionem Bovetinus archipresbyter ecclesiæ Patavinæ, & canonici ejusdem ecclesiæ vacantis ob mortem Johannis episcopi. Actum Paduæ in majori ecclesia ante arcam sancti Danielis, præsentibus fratre Aldevrandino de Rhegio ordinis fratrum Prædicatorum, Benvenuto priore sancti Johannis de Viridaria, Triofante priore sanctæ Margaritæ de Pulveraria, Antonio priore sanctæ Mariæ de Trexonibus aliisque, *indictione duodecima tertio exeunte februario*. Quadriennium vacavit sedes Patavina.

Samsonis prioris tempore orta est controversia inter Porciliense monasterium, & inter rectorem ecclesiæ sancti Thomæ de Arena, an mulieres, sive conversæ Porcilienses, quæ haud procul a monasterio habitabant, ad dictum monasterium, & ad curam prioris pertinerent? Quare [c] hoc *anno millesimo ducentesimo octuagesimo quarto indictione duodecima die primo novembris in ecclesia ejusdem sancte Marie de Porcilia, a latere fratrum, plures ex iis mulieribus, que omnes morantur Padue in domibus monasterii sancte Marie de Porcilia, que sunt juxta dictum monasterium, confesse fuerunt coram Sansone priore, quod nunc sunt, & fuerunt retroactis temporibus* Campese *dicti prioris & illius monasterii, postquam habitaverunt & habitare inceperunt in dictis domibus & sub obedientia dicti prioris, & in dicta ecclesia receperunt & audiverunt divina officia & alia sacramenta, & confesse fuerunt se velle esse dicti prioris, monasterii & conventus* Campese, *& sub obedientia ejus esse & stare de cetero, & in dicta ecclesia audire & recipere divina officia, mysteria & sacramenta ecclesiastica tamquam professe ipsius prioris monasterii supradicti*. Hæc controversia iterum annis 1291. & 1304. suscitata fuit, ut eo postremo anno dicemus.

c §. *Arch. S. Mich. de Mur. Caps*. 33.

XVII. Facultas ædificandi ecclesias concessa abbati S. Victoris de Clusis.

HUGUTIO episcopus Æsinus *prima die februarii* hujus anni *indictione* XII. primarium lapidem concessit abbati sancti Victoris de Clusis pro ecclesia sanctorum Petri, Michaelis & Paterniani sita in villa Appurani, districtus Rocchæ-contradæ, Senogalliensis diœcesis, quæ de novo erat ædificanda in alio ipsius villæ loco, ut licentiam ejus rei fecerat Stephanus canonicus ecclesiæ sancti Petri de Turrice, marchiæ Anconitanæ in spiritualibus vicarius generalis, ex Maceratensi urbe *die* XVIII. *januarii*.

Opem quoque tulit idem Stephanus reædificationi basilicæ sancti Blasii in oppido Fabriani, quæ a fundamentis ab Hugolino & Paulo capellanis

Ann. Chr. 1284.

constructa fuit, ut ex sequenti diplomate, quod subjungimus ex autographo tabularii ejusdem monasterii. *Nos magister Stephanus canonicus ecclesiæ sancti Petri de Turrice marchiæ Anconitanæ in spiritualibus vicarius generalis discretis viris dompno Ugolino & dompno Paulo capellanis ecclesiæ sancti Blasii de Fabriano salutem in Domino. Justis petentium desideriis dignum est nos facilem præbere assensum, & vota, quæ a rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere. Sane vestra petitio nobis exhibita continebat, quod vos præfatam ecclesiam ex concussione terræmotus dirutam de novo ædificastis opere non modicum sumptuoso, occasione cujus operis vos subire oportuit gravia onera debitorum. Quare a nobis humiliter postulastis, ut vobis super hoc curaremus de opportuno remedio subvenire. Nos itaque vestris justis postulationibus annuentes, vobis tenore præsentium auctoritate, qua fungimur, indulgemus, ut de usuris, rapinis & aliis male acquisitis, dummodo hi, quibus ipsorum restitutio fieri debeat, omnino sciri & inveniri non possint, usque ad summam* XL. *librarum pro exoneratione prædictorum debitorum libere recipere valeatis. Volumus insuper, ut hi, qui præmissa vobis contulerint, ad restitutionem aliam faciendam minime teneantur. Data Maceratæ, ubi tunc nos vicarius moram trahebamus, sub anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo-quarto indictione* XII. *die penultimo mensis martii pontificatus domini Martini papæ* IV. *anno* IV. *In cujus rei testimonium præsentes literas fieri fecimus, & nostri sigilli appensione muniri.*

Johanni abbati Agnaniensi Martinus papa IV. *anno* III. sui *pontificatus tertio kalendas februarii* apud Urbem-veterem commisit decisionem litis inter præpositum & capitulum Arretinum, & inter patronos ecclesiæ sanctæ Mariæ de Monte-centono quosdamque laicos, ut legitur in tabulario monasterii sanctæ Mariæ in Gradibus.

XVIII. Chartæ Insulanæ, & Volaterranæ.

Ugolinus de sancta Flora procurator domini Ugonis olim Orlandi ejusdem loci resignavit & restituit Rainerio abbati Insulano omnes homines, terras, vineas, possessiones & jura, quæ dictus dominus ejusque antecessores abstulerant & usurpaverant eidem monasterio, sub pœna centum marcharum auri, confitens ea pertinere ad dictum cœnobium, nec contra refutationem hujusmodi promittens se unquam venturum.

Ob mortem Justi abbatis monasterii sanctorum Justi & Clementis de Volaterris Rainerius episcopus Volaterranus novæ electioni voluit interesse Henricum abbatem sancti Salvatoris de Florentia vicarium suum generalem, quo monachorum conventui præsidente datus est in præfectum dicti cœnobii Accursius Florentinus ex priore sancti Paterniani de Ferracciano, „ quo tempore, ait Fortunius [a], Stuldus de Rossis prædia sua dilar„ gitus fuit eidem cœnobio in Lajatico, conditis testamentariis tabulis."

a *Part. II. lib.* 11. *c.* 8.

XIX. Traditio tertiæ partis castri S. Viti monasterio S. Gregorii de Urbe. Plura ad Camald. monasteria spectantia.

Vidimus ad annum 1279. Petrum Scotum civem Romanum emisse a Richardo filio quondam Mathiæ Annibaldi castrum sancti Viti & castellare Casalis-Fabri in diœcesi Narniense. Præsenti anno ipse dedit Bartholomæo abbati sancti Gregorii de Urbe tertiam partem dicti castri Sancti-Viti cum accessione numeratæ pecuniæ in permutationem tertiæ partis castri Petræ-pertusæ, quod idem Petrus integrum vendiderat basilicæ sancti Petri, licet tertia ipsius pars pertineret ad dictum sancti Gregorii monasterium, confitente Bartholomæo abbate permutationem hanc cessisse in commodum & utilitatem sui cœnobii. Ratum habuit permutationis libellum Martinus papa IV. interpellatus ab abbate sancti Gregorii, dans literas Sabarisio episcopo Tiburtino, Bartholomæo abbati sancti Pauli, & Mauro abbati sanctæ Praxedis de Urbe *quinto kalendas decembris*, *pontificatus* sui *anno tertio* apud Urbem-veterem; anno scilicet

ante-

antecedenti. Porro judices delegati compertam habentes utilitatem ejusdem monasterii, *die vigesima-tertia januarii* anni sequentis, *pontificatus domni Martini pape* IV. *anno tertio indictione* XII. apud hospitale sancti Spiritus de Urbe probavere hujusmodi permutationem. Testis inter ceteros legitur Johannes præceptor ejusdem hospitalis. Sabatinum, Sabantium & etiam Sabaritium vocat episcopum Tiburtinum Ughellius [a].

ANN. CHR. 1284.

a *T. I. col.* 1309.

Gratia abbas sancti Victoris de Clusis propter senium & ægritudinem abbatiæ nuntium remisit in manibus Lamberti de Presolio canonici & auditoris sedis vacantis Camerinensis, & Francisci Zazini vicarii Rambocti archidiaconi Camerinensis recipientium vice sedis & capituli majoris ecclesiæ Camerini, *anno* M. CC. LXXXIV. *indictione* XII. *tempore Martini pape* IV. *die* XIII. *novembris* in districtu Fabriani in palatio sancti Victoris de Clusis. Quare eadem die, præsentibus Guarino priore ecclesiæ sancti Venantii de Fabriano, dictisque canonicis monachi sancti Victoris concorditer statuerunt devenire ad novam abbatis electionem per viam compromissi.

In Castellani episcopatus tabulario memoria habetur, quod Matthæus abbas, monachi & populus Burgi-sancti-Sepulcri sub hoc anno, exceptis ecclesiasticis secularibus, excommunicationis vinculo fuere irretiti ab episcopo Castellano. Castellanus episcopus erat Jacobus; verum Burgensis abbas non erat Matthæus, sed Zeno per hæc tempora.

Cum in longum producerentur controversiæ episcopum Spoletanum inter & monasterium sancti Silvestri de Monte-subasio, scripsit hoc anno [b] ex Vangaticiensi cœnobio die nona aprilis Gerardus generalis prior Rolando episcopo Spoletano, ut compromitteret utraque pars in aliquem peritum Romanæ curiæ virum, qui absque rumore & forma judicii liti optatum finem imponeret.

b *Reg. III. pag.* 12.

Septimo idus junii [c] vicarium suum constituit in monasterio Montis-Christi Rainerium priorem sanctæ Mariæ de Scala, qui prioratus subjectus erat abbatiæ Montis-Christi.

c *Ibid. pag.* 14.

Quarto idus junii [d] post præcepta quoad reclusionem facta monialibus sancti Georgii de Apibus, statuit, ut Ubertus Berardingorum abbas redditus & bona ejus parthenonis deinceps administraret. Idemque anno sui prioratus decimo, hoc est præsenti, ordinavit monialibus sancti Mamiliani de Senis.

d *Ibid. pag.* 15.

Literas participationis bonorum spiritualium congregationis concessit omnibus benefactoribus hospitalis de Ponte-Arretino [e] sexto idus julii. Easdem indulserat mense præterito nobilibus mulieribus Salimbenæ de Rocca-pozzoli, & Audinæ de Accarisiis Bononiensi dominæ.

e *Ibidem*.

Quinto kalendas julii [f] vicario Trullensi in Sardinia scribens significavit, quod Marcus Sacrariensis abbas veniens Sassarim pro exigenda collecta sibi commissa a Thaddæo abbate Montis-Christi, statim per nuntios potestatis ejusdem urbis compulsus fuerat exire, quosdam vero laicos egressos post eum ipsum sociosque ejus expoliasse, verberasse, semivivos reliquisse, dictumque eis fuisse eumdem Thaddæum abbatem has illis injurias procurasse; quare vicario prædicto commisit investigationem veritatis. Suberat vicariatui Trullæ etiam cœnobium de Anela, cujus priori præcepit hoc anno obedientiam vicario Trullensi.

f *Pag.* 18.

Pridie kalendas januarii [g] abbatibus Decianensi & Anglariensi præcepit, ut ad Burgum-sancti-Sepulcri accederent, & cum abbate Burgensi pertractarent, & etiam cum aliis de populo amicis ordinis, utrum & quommodo satisfieri posset petitioni sanctimonialium sanctæ Catharinæ ejusdem

Ann. Chr. 1284.

loci, quæ optabant obtinere ecclesiam sancti Christophori vel Hippolyti in Burgo, & simul congregationi Camaldulensi aggregari. Datum Socii. Extabat monasterium sanctæ Catharinæ in Burgo etiam tempore Ambrosii abbatis generalis seculo XV. de quo mentionem facit in suo Hodœporico [a].

Die sancto Lucæ sacra celebratum fuit in monasterio Classensi capitulum congregationis sub Gerardo præside, Bartholo Puteolensi, Noe Cintoriensi abbatibus, Bono Savinianensi, Johanne Liviensi prioribus, Simone recluso, Marco aperto eremita eremitis Camaldulensibus & definitoribus. Inter cetera [b] octavo kalendas novembris demandatum fuit Johanni priori de Vico-liviensi, ut posset cum abbate sancti Petri ad Vincula territorii Ravennatis, & cum priore sanctæ Mariæ de Vincareto prope Brittonorium tractare de uniendis eorum monasteriis cum suis membris ordini Camaldulensi. Monasterium sancti Petri ad Vincula aggregatum fuit congregationi per hæc tempora, ut videbimus, sed Vincaretani cœnobii, in quo Deo deserviebant canonici ordinis sancti Marci, dilata fuit unio.

Die antecedenti, amoto vel etiam cedente Lappo abbate Uranensi, convenerunt ad idem Classense capitulum Rainerius prior sanctæ Trinitatis de Brittonorio, Petrus prior sancti Antonii de Cursu, & monachi dicti cœnobii, ad quos pertinebat electio, & postulaverunt in abbatem Bonum priorem sancti Benedicti de Saviniano, quam electionem Gerardus prior calculo suo probavit. Item monachi Savinianenses, aliique Montalis de Salute Ariminensis diœcesis per assumptionem Boni eorum prioris ad abbatiam Uranensem, elegerunt in rectorem suum tertio kalendas novembris Jacobinum abbatem sancti Theonisti ejusdem Ariminensis territorii.

Septimo kalendas novembris [c] nobili & potenti viro Guillielmo domini Petri de Balneo-regio potestati Radicofani ejusque consilio aliisque amicis ex eodem Classensi capitulo gratias egit Gerardus de laboribus susceptis pro dilectione ordinis, ac pro translatione monasterii sancti Petri de Campo ad prædictum Radicofani castrum.

Demum constituti fuere in eo capitulo procuratores ordinis Zeno abbas Burgensis, & Johannes abbas Sylvæ-mundanus.

Decessit hoc anno [d] Remborgina abbatissa sanctæ Christinæ de Bononia, cujus gesta, zelum, ardorem monasticæ disciplinæ aliaque laude digna, ita ut lacrymas vix cohibere potuerit, prædicat Gerardus prior in epistola consolatoria ad sanctimoniales viduatas, in qua etiam monita dat pro sufficienda nova abbatissa, committens, ut electioni præsint Gerardus abbas sancti Hippolyti de Faventia, & Albertinus monachus. Datæ sunt literæ ex Vangaticia III. kalendas februarii. Ejus obitus in necrologio parthenonis adnotatur ad diem VI. kalendas februarii anni M.CC.LXXXIII. sed facile usurpatur Venetus annus, qui communi stilo est præsens. Electa fuit in ipsius locum Orabilis. Abdicanti etiam Margaritæ abbatissæ sanctæ Christinæ de Tarvisio [e] subrogavit Genevram sanctimonialem Patavinam monasterii sancti Benedicti-veteris.

Memoratur in eodem Gerardi prioris regesto [f] monasterium seu ecclesia sancti Jacobi de Burgo Venetiarum tamquam subjecta ordini Camaldulensi; ex monasterio enim Vangaticiæ tertio kalendas maji literas dedit Gregorio priori ecclesiæ sancti Jacobi præcipiens sub excommunicationis pœna, ut usque ad kalendas proximi venturi mensis junii mitteret viginti Venetos grossos priori monasterii sancti Damiani de Ponte-ferri Bononiæ, quos procurator ordinis solverat pro quibusdam literis ad petitionem

a Pag. 14. 64.

b Pag. 18.

c Pag. 19.

d Pag. 10.

e Pag. 39.

f Pag. 13.

titionem ipsius Gregorii impetratis de curia domini cardinalis. Ubinam foret sancti Jacobi ecclesia nos latet. In burgo, hoc est in viciniis urbis Venetiarum inter Murianum & Majurbium erat ecclesia sancti Jacobi de Palude, sed huic ante quadraginta annos inserviebant sanctimoniales Cistercienses. Muriani quoque erat ecclesia sancti Jacobi de Gallitia, vulgo *de la punta*. Prior ibi aderat Dominicus ex ordine sancti Augustini, cui seculo sequenti successere sanctimoniales ejusdem ordinis. Monasterium sancti Jacobi de Judaica nonnisi seculo sequenti conditum fuit pro fratribus Servorum Mariæ. Post triennium Gerardus quidam Camaldulensis vitam eremiticam agebat inter insulam sancti Georgii-majoris & alteram sancti Clementis. Ubicumque demum foret hæc sancti Jacobi ecclesia seu monasterium Camaldulense, de eo nulla superest posterior memoria.

ANN. CHR. 1284.

Alterius Camaldulensis ecclesiæ mentio fit in eodem regesto [a] appellatæ sancti Gregorii de Cavazola in diœcesi Regiensi, cujus presbytero converso Bonaventuræ literas testimoniales dedit, quibus ipsum misericorditer recepit iterum ad ordinem, cum stetisset extra ordinis obedientiam pluribus annis, eum absolvens ab excommunicatione, quam propter hoc incurrerat, & committens eidem curam dictæ ecclesiæ. Datum Bononiæ quinto idus maji.

a *Ibidem*.

In monasterio sancti Salvatoris de Vico Liviensis urbis hoc anno & sequentibus præter monachos degebant etiam sanctimoniales, ut ex actis visitationis ejus monasterii peractis die quarta octobris, & relatis in supradicto regesto [b].

b *Pag.* 45.

ANN. CHR. 1285.

XX. Martini IV. bulla pro eremo Camaldulensi.

MARTINUS papa IV. hoc *anno pontificatus* sui *quarto idibus februarii* ex Perusio mandavit abbati sancti Pancratii Florentinæ urbis, ut ad examen revocaret causam, quam eremus Camaldulensis habebat cum rectoribus ecclesiarum Fraxinetæ, Montis-silvestri, Vespri, Tremojani, sancti Zenonis, Vignolæ, Corsolonis & Lontrinæ, qui denegabant solvere decimas, vel molestias inferebant terris & possessionibus ejusdem eremi. Paulo post obiit Romanus pontifex Martinus vitam cum morte commutans in eadem urbe Perusina die vigesima-nona martii, in cujus locum suffectus fuit die secunda aprilis Jacobus cardinalis diaconus sanctæ Mariæ in Cosmedin ex nobilissima Sabella gente, qui nomen assumpsit Honorii IV.

XXI. Monumenta ad plura monasteria spectantia.

HENRICUS præpositus canonicæ Foro-popiliensis Alberto abbati sancti Benedicti in Alpibus de Bifurco, consentientibus ceteris suis canonicis, confirmavit hoc anno *die decima-octava octobris indictione* XIII. *tempore Honorii pape* IV. privilegium, quod ante triennium concesserat eidem abbati Ravaldinus olim episcopus Foro-popiliensis, quoad plebem sancti Martini, quæ vocabatur in Alpe, cum suis decimis, primitiis & oblationibus. Obierat itaque ea die Ravaldinus episcopus, & ecclesia Foro-popiliensis suo viduata pastore nondum de Thaddæo ejus successore provisa fuerat.

Die vigesima-septima julii indictione XIII. Michael archidiaconus ecclesiæ Ravennatis & vicarius generalis Bonifacii archiepiscopi ejusdem sedis, nomine sui antistitis promulgavit indulgentiam quadraginta dierum obtinendam ab omnibus adjutrices manus porrigentibus pro restauratione ecclesiæ sancti Severi in Classe Ravennæ.

Zeno abbas Burgensis monasterii in sacris Missarum sollemniis præcepit omnibus hominibus Burgensibus, ne arma offensiva deferrent per Burgum; alias denuntiavit se contra ferentes arma processurum ad excommunicatio-

nis

Ann. Chr. 1285.

nis vindictam. Hoc ipso anno morte locum idem fecit Bindo abbati, ut liquet ex instrumento facto in manibus ejusdem Bindi de restitutione usurarum a Thegario olim Honfredi. Legitur in quodam processu Castellanensis episcopalis tabularii Roscium de Sancto-Miniate Burgensem potestatem contra præfatum Zenonem abbatem violentias plures exercuisse anno 1284. Bindo autem successit hoc ipso anno Petrus, cujus acta leguntur etiam ad annum 1288. Petro autem Johannes, qui inscriptus legitur in paginis Burgensis archivi usque ad annum 1298. Ad Zenonem Burgensem abbatem, virum ea tempestate celebrem, datas arbitramur Guittonis Arretini equitis & poetæ literas, quæ prostant sub numero 11. inter editas a Cl. V. & præsule Johanne Bottario; florebat tamen ad hæc tempora alter Zeno celebris abbas monasterii sancti Salvatoris Camalduli Florentini.

Obizo marchio Estensis & Anconitanus donavit hoc *anno die* III. *intrante octobri* Paulo Riccio priori sanctæ Mariæ ad Carceres bona sita in Gazolo & in Palso. Nominatur in ipsa donatione Matthæus filius naturalis marchionis Obizonis.

Ipso anno *indictione* XIII. *septimo exeunte junio* Bonaventura abbas monasterii sancti Vincentii ad Petram-pertusam, & Juncta abbas sancti Angeli de Foresto Urbinatis diœcesis ex mandato Bernardi Portuensis episcopi & apostolicæ sedis legati dato Faventiæ XV. *kalendas julii Honorii* IV. *anno primo*, determinarunt numerum canonicorum Urbinatis ecclesiæ, nempe octo canonicorum, præposito in ipsis incluso. Actum in civitate Urbini; ex autographa pagina tabularii capituli Urbinatensis.

Baroncinius in suo Camaldulensi ms. chronico refert Gerardum priorem generalem Camaldulensem dedisse hoc anno monialibus sancti Mamiliani Senensis urbis quædam præcepta servanda pro earum reformatione. Ea legimus in regesto III. ejusdem prioris. Laudato siquidem in primis earum fervore, & zelo abbatissæ, ipsis mandavit, „ ne aliqua earum „ exiret ad civitatem, nisi forte abbatissa cum socia a se eligenda ire „ deberet ad episcopum, vel ad alios dominos, secundum quod require„ ret qualitas negotii pro utilitate monasterii; item ne qua transiliret „ portam monasterii ad vineam vel ad hortum, nisi prædicta abbatissa „ cum socia pro aliqua massaritia exercenda; demum ne aliquem intra „ septa parthenonis permitterent intrare, nisi foret episcopali dignitate „ insignitus. Datum Senis tertio kalendas novembris. “ Eadem mandata dedit idibus ejusdem mensis aliis monialibus sancti Georgii de Apibus.

Johannes abbas Agnaniensis elegit rectorem ecclesiæ sanctæ Christinæ de Clanis. Leguntur in tabulario sanctæ Mariæ in Gradibus acta præcepto episcopi Guillielmini facta ab Orlando archipresbytero Arretino pro validitate ejus electionis, & an quis vellet ei electioni contradicere?

XXII. Controversia inter priorem Camald. & monasterium S. Savini Pisarum.

Obierat Petrus Empuriensis abbas monasterii sancti Savini de Montione diœcesis Pisanæ, cumque ad electionem novi præsulis venire deberent die XV. augusti anni præteriti monachi ejusdem cœnobii, Gerardus supremus congregationis Camaldulensis præses procuratores nuntiosque suos ad ipsos destinaverat, qui postularent nomine suo, ne se irrequisito ad electionem aliquam procederent. Verum monachi, spreta Gerardi præsentia & facultate, elegerant sibi in abbatem Johannem monachum ejusdem monasterii, exhibueruntque illius electionem B., hoc est Bernardo de Laiguiscello cardinali episcopo Portuensi & apostolicæ sedis legato. Electionem hujusmodi confirmationis robore munire volenti cardinali Gerardus & conventus eremi Camaldulensis opposuere sibi in eam electionem

nem jus competere, se neque vocatos, immo comtemptos fuisse. Abbatem itaque Silvæ-mundanum constituerunt in procuratorem suum ad irritandam dictam electionem. Extant literæ Gerardi [a] deprecatoriæ ad Latinum Ursinum, Matthæum de Aquasparta, Benedictum Cajetanum & ad Matthæum Rubeum sanctæ Mariæ in Porticu diaconum cardinalem, ad Sinibaldum de Labro etiam, qui ibidem dicitur archiepiscopus Bononiensis, datæ undecimo kalendas septembris ejusdem anni, quibus commendat ipsis monasterii sancti Savini negotium, & Johannem Bononiensem abbatem Silvæ-mundæ earum portitorem & sindicum pro Camaldulensi jure creatum. Kalendis januarii hujus anni Bonum nobilem civem Pisanum nuntium suum in Romana curia elegit idem Gerardus, qui supplex rogaret Matthæum cardinalem, ne provideret dictum monasterium de persona extranea, sed de congregationis Camaldulensis gremio. *Die jovis prima februarii indictione* XIII. reclamarunt coram supradicto Bernardo cardinale legato Philippus & Andreas monachi instituti procuratores a conventu monasterii sancti Savini, objeceruntque, quod contra fas ipse cardinalis rogatu Camaldulensis prioris Gerardi se intromisisset in ea subjectionis causa, quæ San-savinates inter & Camaldulenses agitabatur, quæque ex commissione apostolicæ sedis & Romani pontificis jamdudum inceperat coram bonæ memoriæ Richardo sancti Angeli cardinale diacono, & tunc pendebat ex apostolica similiter delegatione coram Hieronymo episcopo Prænestino, Gervasio tituli sancti Martini, sed potissimum coram Matthæo sanctæ Mariæ in Porticu diacono pariter cardinale, ipsique probro verterunt, quod differret ulterius confirmare electionem recens factam Johannis monachi in abbatem prædicti monasterii. Actum Imolæ; manu Jacobi de Bargiaco auctoritate apostolica notarii, præsentibus Bernardo Laiguiscello archidiacono Aureliacensi, magistro Guillielmo de Mandagon archidiacono Nemausensi, Raymundo de Vodabla canonico Ferrariensi, & aliis, ut in vetusto apographo legimus. Controversia subjectionis excitata erat inter San-savinates & priorem Camaldulensem jam a temporibus Alexandri papæ IV. Bernardus autem cardinalis & episcopus Portuensis erat legatus apostolicæ sedis per totam Italiam, & insuper post obitum Octaviani Ubaldinii protector datus fuerat a Romano pontifice congregationi Camaldulensi. Bernardus vero seu Bertrandus archidiaconus Aureliacensis frater erat Bernardi cardinalis. Interea Johannes abbas electus postulationi suæ nuntium remisit. Quare Honorius IV. Romanus pontifex post Martinum IV. anno sequenti die vigesima-quinta mensis februarii mandavit monachis San-savinatibus, ut attenta abdicatione dicti Johannis, qui in manibus suis pro bono pacis dignitatem sibi oblatam deposuerat, aliam idoneam personam in abbatem nominarent; sed monachi iterum eumdem Johannem postularunt. Idcirco ipse Romanus pontifex eumdem in abbatem confirmavit, præcepitque subditis & fidelibus ejusdem monasterii, ut ipsi obedientiam præstarent, & in suum præsulem susciperent. *Datum Romæ anno primo*. Atque ita mandato pontificio iterum sopita fuit ad tempus controversia, quæ rursus usque ad tempora Johannis papæ XXII. ebulliit inter Camaldulenses priores, & monachos San-savinates.

Alii monachi sancti Petri ad Vincula Ravennatis territorii & ordinis sancti Benedicti, qui ante triennium postulaverant associari cum Camaldulensibus, cupientes saluti propriæ & utilitati sui monasterii consulere, quod tum propter bella, tum propter potentiorum violentias pene erat collapsum, constituerunt die decima-sexta julii [b] Anselmum ipsorum abbatem

ANN. CHR. 1285.

a *Reg. III, pag.* 17.

b *Mandatum* 41. *A.* 3. 56.

Ann. Chr. 1285.

batem in procuratorem ad exposcendam a Romano pontifice vel ab aliquo apostolico legato facultatem hujusmodi aggregationis, & submittendi monachos obedientiæ prioris eremi, & promittendi reverentiam & subjectionem Gerardo priori generali ejusque correctiones recipiendi; manu Longavitæ notarii. Mense septembri abbas præfati monasterii erat Benvenutus, ad quem monachos Camaldulenses, qui ibidem residere deberent, misit idem Gerardus prior ex regesto ejus literarum III. [a] Forte Anselmo alterum Benvenuti nomen erat, nam Anselmi nomen perseverat etiam annis sequentibus.

a Pag. 29.

XXIII. Inhibitio de cædendis abjetibus eremi Camaldulensis, & Gerardi prioris acta.

Mense septembri die decima-quarta [b] eremitæ Camaldulenses congregati cum eorum priore Gerardo in cella domini papæ, quam inhabitabat Simon eremita reclusus, statuerunt unanimiter, quod infra certos fines nulli fas esset abietes eremi incidere, vel bestias ad pascendum mittere, sed nemini quoque liceret petere vel capitulo proponere, nec ipsi priori licitum foret promittere, aut dono dare aliquam abietem, nisi prius ipsi facultas a capitulo foret concessa. Innovantur eadem occasione excommunicationes omnes super ea re latæ a prædecessoribus prioribus; manu Bartholomæi notarii. Generalis ejusmodi prohibitio de non cædendis abietibus ubicumque plantatis facta jampridem fuerat anno 1278, in constitutionibus eremi & Gerardi prioris, rubrica *de Portario eremi & abjetum earumdem custode*, tum etiam in aliis constitutionibus ordinis capite secundo *de statu eremi & eremitarum* anno 1279. quæ quidem prohibitio sæpe sæpius deinceps innovata fuit.

b §. Statuta 13. & 15.

Editum pariter est hoc anno [c] & ordinatum statutum observandum ab incolis castri Fatalbecii, quod erat subditum eremo Camaldulensi. Ipsum confecit Bonifacius prior Anglariensis vicarius Gerardi prioris generalis, & consarcinatum fuit ad honorem Camalduli, & procerum de Monte-acuto, qui de ipso investiti fuerant; juraruntque ipsius observationem Isalonus & Albertus Montis-acuti dynastæ, & spoponderunt se acturos, ut suo tempore jurarent tres filii Thebaldi, qui erant adhuc in ætate pupillari constituti.

c Ibid. 14.

De mandato ejusdem Bernardi cardinalis legati, & vigore ejus literarum scriptarum ex Faventia IV. Kalendas maji [d] anno primo Honorii papæ IV. Gerardus prior Franciscum Rigonis clericum Arretinum plebanum constituit plebis de Classe secundo nonas septembris, in possessionemque immisit.

d Reg. III. pag. 25.

Bartholum in locum Marci [e] subrogavit abbatem Sacrariensem in Sardinia, pro quo etiam commendatitias literas dedit judici Arborensi, Trinciæ de Orrea, marchioni Malaspinæ & Barasoni Murgiæ.

e Reg. III. pag. 29.

Vigesima-prima-octobris [f] confirmavit electionem Nicolai monachi sancti Petri ad Vincula territorii Ravennatis in rectorem ecclesiarum sanctæ Mariæ de Turricella, & sancti Stephani de Agere prope Ravennam factam ab abbate dicti monasterii.

f Ibid. pag. 54.

Nono kalendas junii [g] mandavit abbati sanctæ Mariæ de Deciano, ut studeret pacem curare inter abbatem Insulanum, & inter dominos de Valbona, ac possessionem traderet ejus monasterii abbati electo.

g Ibid. pag. 25.

Florebat hoc tempore in monasterio sancti Frigdiani de Pisis Paulus monachus, cui hoc anno die XXV. decembris [h] idem Gerardus prior considerans, quod talentum a Domino datum scientiæ fructuosum non debet abscondi, dedit ipsi, quem *magnæ sanctitatis & scientiæ virum* appellat, *& egregium arithmeticæ professorem*, licentiam docendi, & retinendi scholas in arte theoricæ sive practicæ, vel per se, vel per bacellarium sive repeti-

h Ibid. pag. 55.

petitorem. Anno tamen 1283. eidem Paulo facultatem tantummodo fecerat *docendi Divina, ut cum Maria sederet ad pedes Domini.*

ANN. CHR. 1285.

Ad hunc annum in eodem Gerardi regesto [a] adnotantur „ nomina cardinalium, qui modo sunt in ecclesia Romana, & sunt infrascripti: Episcopi, domnus Latinus Ostiensis & Velitrensis episcopus natione Italus; dominus Bernardus Portuensis episcopus, natione Provincialis, amicissimus ordinis, legatus in Lombardia; dominus Bentevegna Albanensis episcopus natione Italus; dominus Hieronymus Prænestinus episcopus natione Italus; dominus Ordinius Tusculanus episcopus natione Hispanus, quo defuncto subrogatus est dominus Johannes ejus loco, natione Romanus, nunc legatus in Anglia & Alemannia; dominus Gerardus Sabinensis episcopus natione Italus, nunc legatus in Apulia, & alii presbyteri cardinales & diaconi &c.

a *Pag.* 21.

Octavo idus novembris [b] literas participationis bonorum spiritualium ordinis dedit Gerardus fratri Ambrosio Senensi ex ordine Prædicatorum Theologiæ doctori. Ipse est beatus Ambrosius Sansedonius ordinis Prædicatorum, qui post biennium ad superos evolavit miraculis in vita & post obitum clarissimus, ob quæ cœlitum honores in ecclesia retulit.

b *Pag.* 31.

XXIV. Philippus episcopus Nucerinus & Guido Urbinas obeunt.

OBIIT hoc anno [c] Philippus ex monacho Avellanensi episcopus Nucerinus post triginta & unum annos episcopatus, qui postquam plures ecclesias fundavit & donavit, fratribus præsertim ordinis sancti Francisci, ad Deum evolavit, succedente sibi Fidemundo. Fidemundo autem ajunt aliquot scriptores, inter quos Celsus Placidus de Sanctis Nuceriæ apud Jacobillium [d], suffectum anno 1288. Johannem monachum pariter Avellanensem, quem canonicum faciunt Nucerinæ ecclesiæ idem Jacobillius [e] & Ughellius. Obiit Philippus die vigesima-prima januarii; alii scribunt decima-septima septembris, atque diem vigesimam-primam januarii assignant ipsius reliquiarum translationi. In necrologio enim Avellanensi Philippi decessus adnotatur ad diem XVII. septembris: *Obiit domnus Philippus episcopus Nucerinus monachus nostræ congregationis.* Corpus ipsius conditum fuit in ecclesia sanctæ Agnetis, quam ipse ædificaverat & dotaverat prope Gualdum, denominata postea duplici sanctæ Agnetis & beati Philippi titulo, ubi etiam depicta fuit ejus imago tamquam monachi & episcopi. Anno 1623. ipsius reliquiæ ex ecclesia sanctæ Agnetis translatæ fuere in ecclesiam cathedralem ab episcopo Nucerino Virginio Florentio. Prostat Philippi Nucerini antistitis imago etiam in refectorio monasterii Avellanensis cum epigraphe: *Beatus Philippus Fulginas e comitibus Pustignani & Antignani episcopus Nuceriæ anno* M. CC. LIV. *monachus.*

c *Jacobill.* T. III. *pag.* 111.
d *Idem* T. I. *pag.* 176.
e T. III. *pag.* 350.

Alium ex Avellanensi monacho episcopum Guidonem Urbinatem obiisse hoc anno scribit Ughellius [f]. Is creatus præsul Urbinas ab Alexandro IV. anno 1259. a Martino IV. electus fuerat anno antecedenti marchiæ Anconitanæ rector [g]. Ad diem octavam octobris in necrologio Fontis-avellanæ legitur: *Obiit domnus Guido Urbinas episcopus monachus nostræ congregationis.* Ad diem vero decimam septimam junii alius in eodem necrologio refertur Guido episcopus Urbinas commissus Avellanensis; qui facile est Giso Urbinas episcopus, unus ex iis qui anno 1197. consecrarunt ecclesiam Avellanensem.

f T. II. *col.* 786.
g *Jacobill.* T. III. *pag.* 352.

XXV. Angelus de Aqua-pagana fit monachus.

ANGELUS in Aqua-pagana ducatus Spoletani, quæ nunc Copana dicitur, natus, ut diximus anno 1261. habitum Camaldulensem recepit hoc anno in patria sua, ubi monasterium sancti Salvatoris exurgebat, sub laicali veste. Anno 1260. degebat in monasterio Vallis-castri, cui subjectum erat illud Aquæ-paganæ, sed post breve tempus ad pristinum suum

ANN. CHR. 1285.

monasterium reversus eremiticam & solitariam vitam in quodam specu non longe a silva monasterii instituere decrevit; impetrata itaque abbatis sui licentia in eum locum secessit, assiduis orationibus, contemplationibus, asperitatibus, jejuniis angelicam vitam agens, semper sub obedientia majorum sui monasterii. Ad hoc statis horis convolabat pro audiendis divinis horis, & pro recipiendis sacramentis. Multis vero annis in magna sanctitatis opinione feliciter exactis, adeout per totam provinciam ipsius fama divagaretur, prænuncium suæ mortis morbum gravissimum contraxit, quem admirabili patientia tolerans, cum quodam die ante Crucifixi imaginem oraret, crescente morbo genuflexus Deo spiritum reddidit. Sed de ejus obitu fuse ad annum 1313. quo feliciter contigit.

ANN. CHR. 1286.

XXVI. Angelus Gualdensis fit eremita. Excerpta ex Gerardi prioris regestis.

CUM auctor secundæ vitæ alterius Angeli Gualdensis eremitæ *triginta-sex, vel potius quadraginta annos* solitariæ ipsius conversationi assignet, ipsumque animam Deo reddidisse anno 1324. scribat; alter vero auctor primæ vitæ post *triginta-sex solitudinis annos* ipsum obiisse anno 1325. afferat, ad hunc præter-propter annum referendus est Angeli Gualdensis recessus in eremum; neque ante hunc annum, ut vera esse possint ea, quæ de eodem sancto viro scribunt, quæque præcesserunt ejus recessum. Natus enim circa annum 1270. iter suscepit ad sepulcrum sancti Jacobi in Gallæcia. Id ante annum decimum-sextum ætatis suæ confecisse verisimile non est. Redux autem ex itinere habitum conversorum postulavit ab abbate Gualdense; post aliquod tempus flagitavit licentiam secedendi in solitudinem, quam par est credere abbatem non permisisse, nisi post probatum ad aliquid temporis sancti juvenis spiritum. Ab anno præsenti ad annos 1324. vel 1325. supersunt anni triginta-octo vel novem, qui & pro triginta-sex & pro quadraginta ab auctoribus utriusque vitæ Angelo tributis possunt commode explicari. Sed ipsum secundum scriptorem primo loco audiamus. *Patre & patria cunctisque hujus seculi rebus penitus derelictis, corde contritus & ore confessus pœnitentiæ se dedicavit laboribus, positis ad urnam sotularibus, limina sancti Jacobi de Compostella nudis pedibus visitavit, simili modo calle pedestri sua devota peregrinatione sospes ad propria remeavit, & ad Christi aratrum manum semel positam retro respiciendo nullatenus retrahens, effici cupiebat verus Christi discipulus, nihil terreni affectus, sed cœleste anhelans bonum, laicorum conversorum habitu devote suscepto monastico, cum abbatis sui licentia eremum petiit, & prope dictum Gualdi oppidum in vastæ solitudinis valle ad locum, qui dicitur Caput-aquæ pervenit, & ibi arctissimam cellam, quæ latitudinis quinque pedum, longitudinis vero novem erat, ingressus, ad ducendam solitariam vitam heremiticam se inclusit, sicque cellulam illam, juxta quam pertransit quædam rivula aquæ, triginta-sex annis vel potius quadraginta, continue diu noctuque soli Deo jejuniis, vigiliis & orationibus devote serviens habitavit.* Hæc auctor vitæ secundæ, sed lumen majus secundo scriptori addit scriptor vitæ primæ, cujus etiam verba subjicimus, qui duplicem distinguit Angeli solitarium recessum, & quo admisso concilientur haud ægre anni ipsius solitudinis, ita ut quadraginta annis vixerit in utroque loco, quem incolendum assumpsit, triginta vero sex dumtaxat in postremo remotiore loco, quem post primum elegit. *Cum sanctus juvenis*, inquit, *pueritiam & adolescentiam in bonis moribus & operibus justis pertransisset, & cura domestica possessionum & animalium custodia, & cum sollicitudo secularis status pacem & devotionem animæ ejus sæpius interrumperet & impediret, deliberavit omnino*

nino seculum & parentes relinquere, & in humilitate & paupertate Dominum nostrum Jesum Christum sequi veraciter, & solitariam vitam tenere, & ut spiritum orationibus & devotionibus destinatum sibi a Deo tenere posset, continue & libere exercitare, & hoc, ut facilius mereret a Deo accipere, & statum bonum a Deo acceptum magis apprehendere, Sanctorum patrocinia procuravit, & studuit obtinere, nam cum multo fervore spiritus aspera indutus tunica, & nudis pedibus ad sanctum Jacobum de Galitia ivit, & ejus ecclesiam, ubi sacrum corpus ipsius apostoli requiescit, devotissime visitavit. Regrediens vero de ipsa devota peregrinatione, heremitorium devotum sanctorum martyrum Gervasii & Protasii situm in valle inter colles Apenninos montes, ubi Caput-aquæ dicitur, accessit, & cum devotis heremitis ibi manentibus adjunctus, novus hospes eum eis humiliter & devote, & religiose diversatus fuit, aspera pœnitentia, & vigiliis & orationibus intentus corpus castigabat, & servilem carnem animæ dominio subjectam tenebat.

ANN. CHR. 1286.

Ibidem aliquo tempore moratus fuit cum ceteris eremitis Angelus, sed majoris solitudinis amore inflammatus, remotiorem alium locum quæsivit, ut prosequitur his verbis idem auctor.

Cum necessitas victualium & lignorum illos eremi incolas sæpius eremitorium exire, & inter seculares discurrere mendicando, & pro Dei amore opportuna procurare, & magnam spiritus partem eundo & redeundo in his expendendo cogeret, & vir Dei Angelus, quia totus mundo & concupiscentiis ejus esse volebat mortuus, & totus intentus cœlestibus, spiritum suum, & mentem contendebat semper Christo exhibere præsentem, per sancta desideria & voluntates mente intenta & ad Deum directa sui creatoris spiritualem præsentiam & memoriam relaxare, & interea per seipsum multum dolebat, & tam magni boni damnum incomparabile recuperare se non posse timebat, quia sæpe spiritualium virorum animus, dum ab interiori pace ad exteriora negotia peragenda nimis dissolvit, ad interiorem gratiam & mentis quietem redire, & recuperare gratiam, quam prius habebat, raro & cum labore ei donabatur. Et quia sanctus vir perturba ... timebat, & eorum labores manducare sine fatigatione sua incongruum esse judicabat, dum ipse intus in otio solitudinis vacaret, sibi soli & illis exterius laborando vestitum & victum mendicando procuraret. Et ideo sanctus vir, ne eis esset petra scandali et lapis offensionis, et amaritudine et rancore aliquo eorum animos inquietaret, et caritatem fraternitatis in displicentiam converteret, deliberavit inde recedere, et solus et solitarius inclusus jugiter permanere, et cum Deo solo et Sanctis suis spirituale colloquium in sanctis orationibus et meditationibus mereret habere, a quo ipsum sola carnis sarcina disjungebat, quia sibi bonum esse et optimum cognoscebat soli Deo adhærere, et in Christo Domino Deo nostro ponere spem suam; et propterea sanctus vir Angelus suis devotis precibus egit cum suis parentibus, ut in proprio solo eorum cella ei construerent, et ibidem eum de suis proventibus gubernarent. Parentes vero ejus gaudentes plurimum, sanctum ejus desiderium, & propositum adimplere volentes, parvum tugurium in eadem valle juxta rivum Mori ei construxerunt in loco remoto a conversatione hominum, et inspirati a Domino, et ipsum de suis sumptibus substentare promiserunt, et vir Dei Angelus benigne et caritative sociis valedicens, et cum eorum beneplacito et assensu recedens, cum eis non esset per jugum sanctæ obedientiæ alligatus, nec voto constrictus, pro majori sua pace et quiete obtinenda, et ne eis gravis esset, inde recessit, et cel-

Ann. Chr. 1286.

lam sibi accommodatam a suis lætus intravit, & spiritus ejus in Deo tunc & postea exultavit.

Compertum ex iis fit distinguendam esse eremum sanctorum Gervasii & Protasii, ubi primum nomen dedit Angelus, ab eremo juxta rivum Mori, quam sibi peculiariter statuit incolendam idem sanctus vir. Tum describit auctor vitam puram & rigidam ipsius, quam ad annos 1300. & sequentes prosequemur.

Etiam hoc anno Gerardus prior Camaldulensis *die* XIV. *exeunte majo* indictione XIV. erat in monasterio Vangaticiensi, ut liquet ex confirmatione ibidem ab ipso confecta donationum, quæ fecerat confraternitas sancti Martini de Opitergio presbytero Auliverio rectori dicti loci recipienti vice monachorum Camaldulensium ejusdem ecclesiæ.

a *Reg. III. pag.* 32.

Kalendis martii [a] mandavit presbytero Rainerio monacho sanctæ Christinæ de Bononia, ut iret ad visitandas sororem Agolinam & alias sorores commorantes in loco, qui erat in villa Butrii territorii Bononiensis. Hæ Camaldulenses sanctimoniales notæ nobis non sunt, nisi ex hac pagina regesti tertii Gerardi prioris.

b *Pag.* 55.

Die XVIII. januarii [b] dedit licentiam Jacobo de Castillione Carafagnæ monacho sancti Frigdiani de Pisis recipiendi ecclesiam sancti Pantaleonis plebatus Fosciani Lucanæ diœcesis, ad quam fuerat electus per abbatissam & conventum monasterii sancti Cerbonii ejusdem diœcesis. Ad monasterium sancti Cerbonii pertinebat codex membranaceus, quem vidimus in bibliotheca monachorum Cisterciensium Nonantulæ, cum notis in cantu, ad cujus calcem legitur: *Hoc opus factum est sub annis* M. CC. XXXVIII. *sub Caracosa abbatissa sancti Cervonii*. In Missa Nativitatis Dominicæ sanctimoniales colore albo, Cisterciensi nimirum, indutæ exhibentur. In eodem codice officium sive commemoratio præscribitur sancti Galgani.

c *Pag.* 58.

Die quarta aprilis [c] idem Gerardus prior Camaldulensis constituit Henricum abbatem Camalduli Florentini in vicarium suum ad perficiendam unionem, quam suorum monasteriorum facere intendebant abbatissa sancti Petri de Luco, & altera sancti Johannis-evangelistæ de Buldrone, ad vendendos fideles ultra alpes, & ad emendum sive conducendum locum sancti Ægidii urbis Florentinæ, in quo tunc habitabant fratres de *Sacco* vel de *Sacca* sub ordine sancti Augustini. Nihil tamen factum de ea unione, & locus sancti Ægidii per hæc ipsa tempora cessit in usum hospitalis sanctæ Mariæ-novæ de Florentia, quod ædificatum est anno sequenti, & moniales in suo distincto parthenone ad hanc diem perseverant.

d *Pag.* 59.

Abdicante Jacobino abbatiam sancti Benedicti de Savignano translatus fuit [d] ad ipsam Guido abbas sancti Decentii de Pisauro, confirmante electionem Gerardo priore.

e *Pag.* 60.

Amota Maria abbatissa sancti Georgii de Apibus substituta fuit Agatha monialis Prati-veteris [e].

f *Ibidem*.

Johannes abbas sanctæ Mariæ in Silva Urbevetanæ diœcesis legitur [f] tamquam testis in pagina Gerardi prioris ad diem quintam novembris.

g *Ibid.*

Kalendis decembris [g] ex Florentia scripsit Gerardus Percevallo vicario Thusciæ pro imperatore, offerendo se in auxilium, salva semper reverentia apostolicæ sedis. Is est Percevallus de Flisco comes Lavaniæ, qui hoc ipso anno a Rodulpho Romanorum rege in Italiam missus, a Thusciæ urbibus despectus, in Germaniam reversus est, ne inutiliter in Italia tempus tereret.

h *Pag.* 61.

Ex eodem loco [h] III. idus decembris dedit literas archiepiscopo Medio-

diolanensi pro fratre Melano Mediolanensi, ut eum cum fratribus suis, qui de novo recepti fuerant ad ordinem Camaldulensem, haberet commendatos. De his nil præterea scimus, neque hactenus aliquid expiscari potuimus.

ANN. CHR. 1286.

Kalendis novembris [a] celebrata fuisse comitia generalia congregationis in Camaldulo Florentino legitur in eodem epistolarum regesto.

a Pag. 33.

SCRIBIT [b] Fortunius „ anno M. CC. LXXXIV. die penultima martii „ magnos terræmotus in agro Fabrianensi excitatos fuisse, ex quorum „ concussione corruerit præter alias multas basilica sancti Blasii in oppido „ Fabriani, quæ propterea ab Ugolino & Paulo capellanis a fundamen„ tis reædificata fuit, Stephano sancti Petri de Turrice canonico & mar„ chiæ Anconitanæ vicario generali opem ferente; Rambottum vero epi„ scopum Camerinensem, jubente Guillielmo episcopo Callevacensi, ip„ sam sacrasse die secunda dominica maji, quo die & per totam octa„ vam, & in diebus pariter sancti Blasii, sancti Stephani, sanctæ Cæci„ liæ, & sanctæ Agnetis indulgentiam quadraginta dierum concessit hoc „ anno M. CC. LXXXVII. sede apostolica vacante. " Accessere ad confirmandas easdem indulgentias Thomas Interamnensis episcopus, Accursius Pisaurensis, Guillielmus Calliensis, & Berardus Auximanus, ut ex literis eorum episcoporum, quas damus in Appendice ex tabulario ejusdem sancti Blasii monasterii, agnoscimus. Ex his in notitiam venimus Thomæ Interamnensis episcopi incogniti Ughellio [c], & locandi inter Petrum Saracinum ex ordine Prædicatorum ab annum 1277. & inter Raynaldum ad annum 1296. Bernardus autem olim electus Calliensis anno præterito ad Auximanam cathedram fuerat postulatus & confirmatus a Martino IV. [d]

ANN. CHR. 1287.

XXVII. Reædificatur ecclesia S. Blasii de Fabriano.

b P. II. lib. I. pag. 50.

c T. I. col. 560.

d Ibid. col. 502.

TESTANTE eodem Fortunio [e] „ facta quoque fuit hoc anno translatio corporis beatæ Johannæ sanctimonialis Balneensis, & altare illi sa„ cratum per Jacobum episcopum Castellanum & Guillielminum episco„ pum Arretinum kalendis maji, qui quidem episcopi ad eam dedica„ tionem & translationem faciendam fideles per suas literas summo pie„ tatis affectu per octo dies antea invitaverant; rogatusque est interesse „ quoque Gerardus prior sacræ eremi, qui hujusmodi propterea exara„ vit epistolam ad fideles invitandos.

XXVIII. Transfertur corpus beatæ Johannæ Balneensis.

e P. II. lib. III. pag. 124.

„ Universis Christi-fidelibus præsentes literas inspecturis frater Gerar„ dus prior, licet immeritus, sanctæ Camaldulensis eremi, & ejusdem „ ordinis generalis salutem & orationes in Domino Jesu Christo. Pia „ nostri miseratio conditoris, quæ delinquentibus ex humanæ fragilitatis „ debilitate multiplici benigne remittit ex piorum exhibitione judicium, „ in sacrorum liminum devota visitatione fidelium maxime impetratur, „ & indulgentiis, quæ in consecratione altarium ac basilicarum sanctarum „ ab ecclesiarum prælatis Dei misericordia largiuntur, præcipue se dilatat „ pietas. Itaque opera efficacius adimplemus, dum Christi-fidelibus & „ devotis per visitationem sacrorum liminum, quibus peccatorum admis„ sæ maculæ deteguntur, causas ostendimus meritorum, eosque ad salu„ tis gaudia promerenda, & ad æternæ patriæ itinera provocamus. Sane „ cum venerabilis vir archipresbyter plebis Balnei cum capitulo suæ ple„ bis consecrationem unius altaris & translationem corporis beatæ Jo„ hannæ virginis in die kalendarum maji, ut nobis innotuit, decreverit „ celebrandas, & reverendorum patrum episcoporum plurium, ut audi„ vimus, indulgentias impetraverit speciales, universitatem vestram hor„ tamur in Domino, devotionem vestram præsentibus deprecantes, qua-

„ tenus

ANN. CHR. 1287.

„ tenus ad sollemnitatem hujus celebritatis, & nunc & in posterum an-„ nuatim die, qua venerit, ad honorem Dei, & gloriosæ Virginis ma-„ tris ejus & Sanctorum horum, in quorum honorem hæc sollemnitas „ celebratur, vos personaliter præsentetis. Nos autem, ut Christi-fideles „ ad salutis præmia invitemus, de divina misericordia & bonitate confi-„ si, & beatæ Virginis matris ejus, & beatorum Benedicti & Romualdi „ nostrorum spiritualium patronorum, omnes, qui ad prædictas solle-„ mnitates convenerint, & pœnitentes pure fuerint confessi, omnium bo-„ norum spiritualium, Missarum, psalteriorum, orationum, & aliarum „ bonarum omnium actionum, quæ in sancta Camaldulensi eremo fiunt, „ & in alio nostro ordine universo, ex nunc consortes facimus, & digno „ pro meritis participio communimus. In cujus gratiæ testimonium præ-„ sentes fecimus nostri sigilli munimine insigniri. Datum in castro no-„ stro de Soci septimo kalendas maji, Romana vacante ecclesia, anno „ Domini M. CC. LXXXVII. " In archivo Balneensi reperimus *die vigesima-secunda aprilis indictione* XV. Jacobum episcopum Castellanum concessisse quadraginta dies indulgentiæ visitantibus kalendis maji & per octavam sequentem eamdem ecclesiam.

XXIX. Gerardus prior subjicit ecclesiam S. Michaelis de Quadrigaria monasterio S. Helenæ ad Æsinum.

IDEM Gerardus *die decima-quarta januarii* de consilio fratrum suorum ecclesiam sancti Michaelis de Quadrigaria Camerinensis diœcesis spectantem ad eremum Camaldulensem pleno jure, sed secularium potentia ita oppressam, ut ægre propter distantiam loci posset a priore Camaldulensi recuperari & reformari, inspecta utilitate ipsius eremi, perpetuæ donationis titulo concessit Angelo abbati sanctæ Helenæ de flumine Æsino ejusque successoribus, reservans sibi, quod abbas & monasterium sanctæ Helenæ quotannis in festo sancti Romualdi priori, vel camerario vel officiali eremi solidos quadraginta Ravennates solverent pensionis nomine, auspicandæ a tempore recuperationis ejusdem ecclesiæ; manu Zenonis notarii. Ita etiam die XIV. januarii [a] donavit eidem monasterio ecclesiam de Aqua-perellis sancti Michaelis.

a Reg. III. pag. 61.

XXX. Visitatur monasterium S. Georgii majoris Venetiarum.

CUM quidam Gerardus de Venetiis monachus Camaldulensis eremum condere vellet, ubi ad pœnitentiam faciendam recessus institui posset, elegit quemdam locum situm inter monasterium sancti Georgii-majoris Venetiarum, & inter paludem super canalem appellatum Orphanum, ubi etiam erat molendinum pertinens ad dictum sancti Georgii cœnobium. Marcus Bollanus abbas monasterii cum monachis suis hoc *anno mensis aprilis die vigesima-sexta post mortem domini Honorii pape* IV. *indictione* XV. vetavit Gerardo, ne eremum eo in loco construere auderet, sed quamprimum loco cederet. Extat hujusmodi inhibitio apud Cl. V. Flaminium Cornelium tomo primo [b] ecclesiarum Venetarum.

b Dec. I. pagg. 283. 287.

Ipso mense *die decima-tertia* eidem monasterio sancti Georgii dati fuere ab apostolica sede visitatores Hugo ordinis sancti Dominici episcopus Bethleemitanus, & Andreas superior vel subprior monasterii sancti Mathiæ eremitarum de Muriano ordinis Camaldulensis, ob quam visitationem idem Marcus abbas revocavit omnes concessiones & locationes factas hactenus de ecclesia sancti Marci de Creta, conferens ipsam religioso viro Bernardo de Vicetia monacho suo. Inter testes nominatur Maurus monachus monasterii sancti Mathiæ socius Andreæ visitatoris. Charta prostat apud eumdem clarissimum monumentorum Venetorum collectorem [c].

c Dec. XI. P. I. pag. 258.

XXXI. Varia religiosa loca in plebe Balnei.

QUOAD plebem Balnei, de qua superius, anno sequenti *die tertia decembris* & pariter anno 1290. archipresbyter ejus ecclesiæ erat Ildebrandus, de cujus etiam consensu Henricus episcopus Sarsinas mulieribus

qui-

quibusdam positis & retrusis in carcere sive cella de sancto Sixto ejusdem oppidi, Divino spiritu afflatis & proponentibus vitam eremiticam ducere, opem ferre volens, impartitus fuit absolutionem quadraginta dierum iis, qui eas eleemosynis subvenerint. Datum in plebe Balnei *nono kalendas junii*. Locus de sancto Sixto erat, ubi nunc dicitur *le Celle*. Pariter prope castrum de Sova, sive Silva-plana proxime Balneum aderat alius devotarum mulierum recessus anno 1236. ex quibus unam Rutam nomine Petrus archipresbyter Balnei anno 1241. excommunicationis sententia innodavit. Pro qua discordiæ occasione *anno* M. CC. LVII. *die decima-sexta augusti* Johannes episcopus Sarsinæ judicium tulit inter ipsam & inter archipresbyterum, cui Alexander IV. papa confirmationis apostolicæ robur adjecit.

ANN. CHR. 1287.

XXXII. Concordia inter Cerreti monasterium & canonicos Certaldi.

CUM lis & controversia verteretur inter Restaurum abbatem sancti Petri de Cerreto Volaterranæ diœcesis, & inter Jamdonatum priorem ejusque capitulum canonicorum sanctorum Michaelis & Jacobi de Certaldo Florentinæ diœcesis, præcipue super quibusdam decimis, quas prior Certaldensis sibi afferebat debitas a monachis Cerretanis propter bona, quæ tenebant in districtu parœciali dictæ canonicæ; e contra abbas & monachi eas denegarent vigore privilegiorum suorum, utraque pars communiter consensit in Henricum abbatem Camalduli Florentini, qui litem pacifice componeret, & terminaret. Compromissum ex parte prioris Certaldensis factum fuit *die* XVII. *maji* manu Uguccionis quondam Uberti de sancto Cassiano notarii, præsentibus Manecto plebano sancti Petri de Mercato aliisque in urbe Florentia; illud autem Cerretani monasterii factum fuit manu Zenonis de Burgo-sancti-Sepulcri notarii die XXX. ejusdem mensis, electo in suum procuratorem Simone priore claustrali monasterii Camalduli Florentini, qui postea evasit abbas Montis-muri. Porro Henricus abbas visis privilegiis apostolicis, & audito etiam consilio Octavantis J. V. D. pro bono pacis declaravit Certaldenses canonicos non debere ulterius molestos esse monachis Cerretanis, eorumque *affictuariis & firmariis*, seu laboratoribus, absolvendo hos ab omni decimarum gravamine, ut per extensum legitur in volumine autographo archivi sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia, cui modo subjicitur monasterium Cerretanum.

Paginas subsidiorum solutorum pro regno Siciliæ hoc & sequenti anno a parthenone sancti Petri de Luco reperimus in tabulario ejusdem loci, collectoribus subsidii Deodato abbate sanctæ Mariæ-majoris de Florentia, & Benigno abbate sancti Salvii prope eamdem urbem. Legi possunt apud scriptores bella a Romana ecclesia suscepta, subsidia imposita, excommunicationes intortæ pro abigendis e regno Siciliæ Aragoniensibus principibus.

Inscriptionis fragmentum existens in domo parœciali abbatiæ Galeatensis profert annum M. CC. LXXXVII. *utraque sede vacante tempore domni...* Abbas Galeatensis erat Ubertus episcopus Feretranus. Sedes Romana vacabat ob mortem Honorii IV. die tertia aprilis hujus anni. Regia autem sedes quomodo vacabat, si Rodulphus Romanorum rex in vivis erat, defunctus die quinta-decima julii anni 1291? nisi vacasse dicatur, quia Rodulphus Hasburgensis numquam coronatus fuit imperator, licet diem purificationis beatæ Mariæ mensis februarii hujus anni destinasset Honorius Romanus pontifex pro eo inaugurando in imperatorem.

In permutatione hoc anno *indictione* XIV. *die nona exeunte octobri* secuta inter Bernardum abbatem Vangaticiensem & Paulum priorem sanctæ

Ann. Chr. 1287.

ctæ Mariæ de Carceribus, ecclesia sancti Firmi de Este immediate pertinere dicitur ad abbatiam Vangaticiensem. Ad ejus regimen eligebatur monachus, ut etiam ad regimen ceterarum ecclesiarum. Sancti Salvatoris seu Salvari rector anno 1283. erat Donatus Vangaticiæ monachus.

Ann. Chr. 1288.

XXXIII. De sanctimonialibus Camaldulensibus urbis Castellanæ.

a *Lib. VIII. pag.* 19.

Moniales Camaldulenses parthenonis sancti Benedicti Tiphernatis seu Civitatis-Castelli morabantur sub hoc anno in monasterio sancti Basilii extra urbem, ut in sequenti instrumento, quod subjungimus ex [a] cancellaria episcopali ejusdem urbis. „ *Anno* M. CC. LXXXVIII. *die* „ XXIX. *intrantis decembris* in ecclesia sancti Basilii, quæ est de foris, scilicet extra Civitatem-Castelli & prope ipsam civitatem, præsentibus „ Petro magistri Jacobi notario, Donedeo de Marciana, & Philippo „ Idari &c. Mancinus Ghirardi de Colle civis castri de Sorci promisit & „ convenit dare & solvere, reddere & restituere domnæ Bartholomeæ abbatissæ monasterii sancti Benedicti Camaldulensis ordinis, quæ nunc moratur in ecclesia sancti Basilii, quæ est extra civitatem Castellanam prope portam sancti Petri de Massa, recipienti pro se & sororibus suis „ Francisca, Margarita, Stinere & Clara & aliis sororibus ipsius monasterii quatuor libras denariorum minutorum usualium ex causa mutui, „ quos confitetur ab ea mutuo habuisse & recepisse sub pena dupli &c. “ *Anno* M. CC. XC. *die* XXVI. *januarii* monasterio sancti Benedicti, quod eo tempore dicebatur sancti Sperandei propter reformationem ibidem introductam a beato Sperandeo, unitum fuit alterum monasterium appellatum sanctæ Mariæ Gratiarum, alias de Rosarello, ordinis Clarissarum. Temporis progressu duplici titulo appellatum est monasterium sanctorum Ægidii & Benedicti ex nomine sancti Ægidii, quod olim obtinebat illud Gratiarum. Nunc vero vetus solum servat nomen sancti Benedicti, & sanctimoniales, mutatis candidis vestibus, atras induunt sub regimine episcopi Castellani. Prope mœnia urbis Castellanæ & prope clausam portam sancti Petri de Massa visuntur ad hodiernam diem veteris ædificii fragmenta eo in loco, ubi antiquitus exsurgebat monasterium sancti Basilii.

XXXIV. Historicæ res aliquot monasteriorum.

b *Fasc.* 58. 6.

In quodam contractu [b] existente in tabulario sancti Romualdi de Urbe habetur abbatem monasterii sanctorum Justi & Clementis de Volaterris esse principalem operarium & patronum, habentem facultatem eligendi & constituendi homines operarios super bona ecclesiarum sanctorum Justi & Clementis, qui tenebantur ei & ejus successoribus obedire. Ipsius monasterii post Justum abbas erat hoc anno Accursius electus anno 1284.

Post Richardum Sublacensem monachum datum abbatem monasterio sancti Gregorii de Urbe a Romano pontifice Honorio IV. electus fuerat Octavianus; hoc obeunte monachi dicti monasterii postulaverunt a collegio cardinalium, vacante tunc apostolica sede, licentiam sufficiendi sibi abbatem monasterii, quam tamen non obtinuerunt. *Tertio idus aprilis anno primo* sui *pontificatus* Nicolaus papa IV. constituit ipsis in abbatem Matthæum priorem monasterii Sublacensis. Die scilicet vigesima-secunda februarii hujus anni post undecim mensium interregnum a morte Honorii IV. qui obierat die tertia aprilis anni elapsi, electus fuerat in Romanum pontificem Hieronymus Asculanus, olim minister generalis fratrum Minorum, tunc vero cardinalis episcopus Prænestinus, qui nomen Nicolai IV. assumpserat.

c *P. II. Lib. II. cap.* 12.

Similiter in locum Guidonis abbatis sancti Michaelis in Burgo Pisarum suffectus fuit Ventura. De Guidone hæc pauca habet Fortunius [c]. „ Post „ Savinum rexit cœnobium Guido Arretinus, qui xystum, dormitorium,

„ &

» & cubiculum abbatis construxit, & turrim cum aliis casis emit; dein-
» de Venturas Arretinus, qui sepulcrum monachis posuit anno 1289. "

Ann. Chr. 1288.

Conradus prior sanctæ Mariæ foris portam Faventinæ urbis excommunicationis vinculo ligavit hoc anno, jussu Lotharii de la Tosa episcopi Faventini, cives Foro-livienses, qui carceri addixerant aliquot homines castri Aurioli, quod erat sub jurisdictione temporali archiepiscopi Ravennatis, & sub spirituali episcopi Faventini, ut refert Tonduccius [a], & ante ipsum Rubeus [b], qui habet id actum jussu Jacobi episcopi Faventini designati nonis julii.

In capitulo celebrato [c] hoc anno die decima-octava octobris apud Florentiam Aldevrandus camerarius Camaldulensis, & Albertus monachus Vangaticiensis tamquam procuratores magistri Manelmi quondam Fini de Vicetia, consentiente Gerardo priore Camaldulense, exegerunt quasdam pecuniarum summas illi debitas a Frigdiano Classis, Anselmo sancti Petri ad Vincula, & Bono Uranensis monasteriorum abbatibus.

Obeunte Friderico episcopo Senogalliensi electus fuit ad eam ecclesiam regendam Sigismundus monachus & abbas monasterii sanctæ Mariæ de Sitria, non Sinicensis abbas, ut eum appellat Ughellius. Confirmatus a Nicolao IV. vix ad triennium dignitatem obtinuit episcopalem.

In necrologio Galeatensi ad *quartum kalendas aprilis* legitur: *Obiit Rugerius abbas Vultræ*. A. D. M. CC. LXXXVIII.

Cum monasterium sancti Apollinaris de Marchia Picæni disciplinam Camaldulensem per hæc tempora recepisset, Gerardus prior [d] commisit abbati sanctæ Helenæ de flumine Æsino, ut dictum monasterium reciperet sexto idus aprilis hujus anni.

Pridie autem nonas junii [e] ex Socio concessit licentiam G. Bononiensi monacho Camaldulensi Venetiis commoranti suscipiendi electionem de se factam alicujus episcopatus vel alterius prælaturæ, ut legitur in regesto III. epistolarum ejusdem prioris.

Silvester abbas sancti Felicis de Bononia judex & conservator apostolicus pro Camaldulensibus monachis vices suas commisit abbati sancti Petri de Perusio pro reparanda quadam injuria illata parthenoni sancti Petri de Luco, ex paginis tabularii Fontis-boni [f].

[a] Pag. 327.
[b] Lib. VI. pag. 470.
[c] §. Mandatum 44. A. 386.
[d] Pag. 63.
[e] Pag. 64.
[f] Num. 527.

Ann. Chr. 1289.
XXXV. Jurisdictio Vangaticiensis monasterii perturbata.

ABBAS Vangaticiensis monasterii amplissimum jus obtinebat in plures villas & loca Adriensis, Patavini & Veronensis diœcesum, ut exploratissimum est ex chartis adhuc existentibus in tabulario ejusdem monasterii. Hinc legimus Bernardum abbatem dicti loci præsenti *anno* M. CC. LXXXIX. *die decima julii providisse in rectorem villarum Abbatiæ, Salvaterræ, Pollicinii, Villaforæ, Zocchi & totius Pizoni, ac aliarum villarum suæ & sui monasterii jurisdictioni subjectarum, dominum Gentilitium quondam Gualterii domicellum & cubicularium domini papæ de Esculo, cum consensu etiam ejusdem Romani pontificis Nicolai* IV. *& cum honore tercentorum florenorum. Qui Gentilitius elegit sibi in vicarium nobilem virum Marcum Bembum civem Venetum*. Ante mensem, hoc est *die tertia junii* hujusce anni, conventio pariter secuta est inter Vangaticiense monasterium, & inter Obizonem II. marchionem Estensem circa valles Ponticuli & Borsedæ, quæ inter utramque partem divisæ fuere; cujus conventionis tabulas affert in suis Paludibus Adrianis [g] comes Carolus Silvestrius. Videbimus etiam ad annum 1298. idem monasterium Vangaticiense sibi reservasse jura & utilitates suorum bonorum, quando ipso anno eadem bona supposuit protectioni urbis Patavinæ. Nil proinde mirum, quod

[g] Pag. 78.

Ann. Chr. 1289.

quod locupletissimum monasterium per hæc tempora a vicinis divexaretur, quamplurimis ipsius bona invadentibus vel rapientibus. Quare hoc anno, conquerente eodem Bernardo Vangaticiensi abbate apud apostolicam sedem, Nicolaus papa IV. literis suis Veronensem urbem, & Albertum Scaligerum Veronæ capitaneum hortatus fuit, ut Vangaticiensi cœnobio opem ferrent. Albertus Scaliger anno 1277. ex potestate Mantuanæ civitatis, post occisionem Mastini fratris sui, evectus fuerat ab eodem populo Veronensi ad supremum ejus urbis regimen, & hoc eodem anno mense julio cum Obizone marchione Estensi consanguinitatem strinxerat, tradens huic in nuptum post mortem Jacobinæ de Flisco Constantiam filiam suam. Ea propter tum propinquitate loci, tum amicitia Obizonis marchionis Estensis, qui monasterii Vangaticiensis protectionem obtinebat, videbatur Albertus optime compositus ad relevanda damna ejusdem monasterii, & ad auxilium præstandum. Literæ porro Nicolai IV. ad Albertum & ad commune Veronense sunt hujusmodi, quas proferimus ex apographo tabularii Vangaticiensis.

Nicolaus episcopus servus servorum Dei dilecto filio nobili viro Alberto capitaneo, & communi Veronensi salutem & apostolicam benedictionem.

Circa fovendas personas ecclesiasticas consiliis & auxiliis opportunis maxime in locis finitimis constitutas propter Deum, ut intelleximus, studia vestra libenter laudabilia redditis, & vires vestræ potentiæ libentius excitatis, & quia hæc nobis fieri apud illum meritoria comprobantur, de cujus dextera procedunt retributiones æternæ, nos, qui vobis, ut pater filiis in utroque homine multiplicari optamus incrementa virtutum, devotionem vestram invitamus sollicite ad operum pietatem. Ex insinuatione siquidem admodum querula dilecti filii Bernardi abbatis monasterii sanctæ Mariæ de Vangaditia ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis Adriensis diœcesis auris nostra percepit, quod inter semina puritatis in eodem monasterio in fructum sanctitatis crescere consueta, superseminante zizania homine inimico, idem abbas tam infra idem monasterium, quam extra in bonis ejusdem monasterii turbinis quassatus fluctibus, turbationis vexatus procellis, subditorum quoque suorum continuis molestiis circumpressus, monasterium ipsum, prout ad suum pertinet officium, nequit spiritualiter & temporaliter pacifice gubernare; propter quod idem monasterium jugiter jacturis gravibus laceratur. Nos itaque, qui ecclesiarum & personarum ecclesiasticarum quassationum onera ex injuncto nobis apostolatus officio nostris humeris bajulamus, super his compatientes vehementer abbati & monasterio memoratis, ac propterea desiderantes auxilio vestri favoris eidem abbati in bonis spiritualibus & temporalibus ejusdem monasterii optatam & opportunam procurare quietem, universitatem vestram rogamus, monemus & hortamur attente, quatenus ob reverentiam apostolicæ sedis ac nostram eidem abbati in conservatione bonorum ejusdem monasterii infra districtum vestrum consistentium favorabiliter assistentes detis operam efficacem, ut idem abbas illa pacifice possidere & percipere valeat in utilitatem monasterii, qualibet contradictione cessante. Non obstantibus quibuscumque alienationibus vel distractionibus illicitis de prædictis bonis per memoratos occupatores & detentores præsumptis. Has autem preces sic ad liberalitatem exauditionis liberaliter admittatis, quod ex hoc grati reddamini retributori bonorum omnium Deo, & nos devotionem vestram multipliciter commendantes favorabiliter, cum innotuerint, vestra justa desideria prosequamur. Datum Reate XV. kalendas augusti pontificatus nostri anno secundo.

Ad annum 1292. narrabimus, quousque processerint vicinorum injuriæ & da-

& damna illata monasterio Vangaticiensi, & præcipue Patavinorum, qui non bona dumtaxat, sed & libertatem eidem cœnobio adimere tentabant.

ANN. CHR. 1289.

XXXVI. Consecratio ecclesiæ S. Andreæ de Lontrina.

MENTIO habetur hoc vel sequenti anno ecclesiæ monasterii sancti Andreæ de Lontrina prope castrum Biblenæ, ut ex sequenti semilacero monumento liquet . . . . . . *Deodatus Andrianopolit.., Maurus Amelinus, Bernardus Anconitanus, Jacobus de Civitate-castelli . . . . Foro-sempronienfis episcopi salutem .... Cupientes igitur, ut monasterium sancti Andree de Lontrine positum ..... Benedicti congruis honoribus frequentetur, omnibus vere penitentibus & confessis, qui ad die ..... & ad fabricam ipsius monasterii manus adjutrices porrexerint, seu in extremis ......*

Datum Reate anno .... pontificatus domini Nicolai pape IV. .....

Per hæc tamen tempora moniales Biblenenses Florentiam se contulere, ut bellorum damna & minas evaderent, ac in monasterium sanctæ Agathæ se receperunt, quod ad annum 1302. quo origines hujus postremi asceterii aperiemus, videbimus. Maurus unus ex episcopis, qui indulgentias relaxarunt, ex abbate sanctæ Praxedis de Urbe factus fuerat Amerinus seu Ameliensis episcopus, Bernardus sive Berardus de Podio ab anno 1285. ecclesiam Anconitanam regebat, Jacobus vero Castellanam ab anno 12 9. Foro-semproniensis autem episcopus erat Jacobus.

XXXVII. Chartæ & monumenta plurium cœnobiorum.

PETRUS prior claustralis monasterii & capituli Vallis-castri Raynaldo præposito ecclesiæ sancti Michaelis de Templano literis suis mandavit, ut manifestaret jura monasterii Valle-castrensis, & quæ respondere deberet eidem cœnobio ipsa Templani ecclesia. Similiter idem prior elegit hoc anno die XIII. augusti rectorem ecclesiæ sancti Donati de Colle-bassano, quia Petrus de Saxo-ferrato, qui abbas erat Valle-castrensis, & se pro abbate gerebat, erat tunc temporis suspensus ab administratione monasterii per Rambottum Camerinensem episcopum.

Cum lis mota esset inter Frigdianum abbatem sancti Apollinaris in Classe, & inter Gregorium abbatem sancti Severi, occasione cujusdam foveæ positæ in confiniis utriusque monasterii, Andreas abbas monasterii sancti Andreæ de Clente deputatus visitator a Corrado abbate Claræ-vallis de Castagnola jus habente in idem monasterium sancti Severi, remisit Frigdiano abbati sancti Apollinaris omne damnum illatum, chartamque manu Pacifici notarii conscripsit compositionis & mutuæ concordiæ.

Octava die intrante julio [a] Aldevrandinus canonicus Ravennas de mandato Guidonis cantoris ejusdem Ravennatis ecclesiæ & vicarii archiepiscopi Bonifacii denuntiavit publice excommunicationis sententiam incurrisse eosdem abbates sancti Apollinaris & sancti Severi, eo quod renuissent solvere collectam impositam utrique clero a Petro episcopo Vicetino, & in Romandiola legato apostolico ac vicario generali ecclesiæ, ipsorumque abbatum ecclesias interdicto supposuit.

Rainerius abbas sancti Petri de Perusio ordinis Camaldulensis sententiam tulit hoc anno inter capitulum eremi de Vivo, & inter Johannem Salimbene nobilem Senensem, diris devovens eos omnes, qui occuparent bona ecclesiæ sancti Peregrini de Briccola Vallis-Urciæ, qui locus erat subjectus eremo Vivensi, ut legimus in autographa pagina [b] archivi Rosæ Senarum. Appellatur Rainerius abbas sancti Petri de Perusio ordinis Camaldulensis, non quod in eo monasterio residerent per hæc tempora Camaldulenses, sed quia facile assumptus fuerat ex Camaldulensibus monachis ad regendum ipsum monasterium, ut hoc eodem seculo assumptus fuerat Jacobus ex monasterio Font-avellanensi.

Franciscum abbatem monasterii sancti Laurentii de Campo diœcesis

[a] *Arch. archiep. Ravenn. Caps. L.* 5416.

[b] *Num.* 312.

ANN. CHR. 1289.

Fanensis congregationis Fontis-avellanæ electum fuisse hoc anno episcopum Fanensem & confirmatum a Nicolao IV. Romano pontifice asserit Ludovicus Siena Oratorii presbyter in sua historia Senogalliensi post Ughellium. Ex Fanensi autem cathedra translatum fuisse anno 1295. ad Senogalliensem sub Bonifacio VIII. qui alium Franciscum ex ordine Minorum electum Senogalliensem a suo prædecessore Cœlestino V. promovit ad Spoletanam urbem, vacantem tunc per translationem Gerardi episcopi Spoletani ad sedem Atrebatensem. Defuncto siquidem Bonhomo episcopo Fanense una pars Franciscum, alia Leonardum priorem sanctæ Mariæ de Portu-novo postulavit. Sed Francisci electionem prætulit Romanus pontifex, posthabito Leonardo, quinto-decimo kalendas maji. Habemus quoque ex tabulario Fontis-boni [a] Aldobrandum priorem sancti Clementis de Arretio electum hoc anno fuisse abbatem sancti Januarii Campi-leonis ejusdem Aretinæ diœcesis. Guidonem vero monachum Pratalienfem factum priorem sancti Clementis in locum Aldebrandi.

a §. *Electio* 151. *A.* 3. 96.

Mense decembri vacante ecclesia sancti Laurentii de Cerisciolo plebatus Biblenæ per obitum Andreæ, quem dudum elegerat Benvenutus abbas Pratalienfis anno 1267. [b] Benedictus abbas ejusdem monasterii uti verus ecclesiæ dictæ patronus, requisitis parœcianis, ad honorem Dei & sancti Laurentii, & ad reverentiam domini Ildebrandini episcopi atque plebani Biblenæ, elegit Blancum presbyterum olim Cambii de Ajole in rectorem & administratorem ejusdem ecclesiæ; manu Guidonis de Gello; Scilicet in magno Campaldini conflictu occisus occubuerat hoc ipso anno Guillielminus episcopus, in cujus locum suffectus fuerat Ildebrandinus, de comitibus Guidiis, de quo plura dicemus in his Annalibus.

b §. *Electio* 152. *A.* 3. 97.

Guido Novellus potestas Arretinorum publico præcepto edixit, ne quis auderet inferre damnum rebus vel personis ecclesiæ sanctæ Mariæ de Vertighe & ejus hospitalis in districtu Montis-sancti-Sabini, ex tabulario sanctæ Mariæ in Gradibus [c].

c *Num.* 298.

Post assumptionem Berardi de Berardis episcopi Auximani ad S. R. E. cardinalatum & ad episcopatum Prænestinum, capitulum ecclesiæ Auximanæ vices suas ei impendit, ut successorem episcopum nominaret & eligeret. Is itaque hoc anno mense januario, teste Ughellio [d], nominavit in episcopum M.. priorem sanctæ Crucis de Avellana, qui tamen monasticæ vitæ quietem episcopatus curis præferens electioni suæ consentire noluit; quare evectus fuit ad eam cathedram Monaldus ex subdiacono apostolico & canonico Carnotensi. Nullus per hæc tempora M.. prior sanctæ Crucis de Avellana, nam Matthæus anno tantummodo 1294. vel 1295. ad regimen ejus monasterii fuit postulatus. Quare pro M.. legendum est A.. nempe Albertinus, qui in prioratu Avellanensi pluribus annis ad 1294. supervixit, atque ex hoc documento clarissimum ipsius humilitatis & studii monasticæ quietis specimen habemus.

d T. I. col. 502.

ANN. CHR. 1290. XXXVIII. Nicolai IV. bulla pro Camaldulo. Monaster. S. Petri ad Vincula traditur Camaldulensibus.

NICOLAUS papa IV. hoc anno *idibus aprilis*, *pontificatus* sui *anno tertio* ex basilica sanctæ Mariæ-majoris mandavit abbati monasterii sanctæ Mariæ-majoris de Florentia, ut auctoritate apostolica compesceret omnes molestias inferentes Camaldulensi priori & eremo.

Anselmus abbas monasterii sancti Petri ad Vincula Ravennatis diœcesis *die tertia februarii* hujus anni per nuntium suum Nicolaum monachum indicavit Gerardo priori Camaldulensi, ut observaret pacta & conventiones, quibus dictus abbas cum suis monachis & cum successoribus deberent subjici prioribus & congregationi Camaldulensi, habitumque ejus instituti

stituti deferre, atque monasterium sancti Petri dictæ congregationi copulare, salvo semper annuo censu debito ecclesiæ Romanæ, omniaque possent perfici, quæ dictus Camaldulensis prior promiserat se daturum operam, ut ad effectum perducerentur, ac ut summus pontifex præfatæ unioni consentiret. Conventiones hæ factæ fuerant & in medium propositæ anno 1285. Ad hanc Anselmi abbatis protestationem prior Camaldulensis Gerardus dilationem petiit usque ad kalendas junii, quo tempore prolapso, nisi obtentum foret beneplacitum apostolicum, monasterium sancti Petri in sua pristina libertate perseveraret, ac pacta nullius essent roboris. Actum Romæ manu Corsini notarii. Res effectum plenarium sortita fuit vel sub ipso Gerardo, vel sub Frigdiano priore ipsius successore, nam anno 1296. Octavianus abbas ejusdem monasterii, suffectusque in locum Anselmi, obedientiam sollemniter juravit [a] Frigdiano supremo Camaldulensium præsidi, & confirmavit, atque rata habuit pacta omnia inita per abbates sancti Petri cum priore Camaldulensi, salvo dicto jure Romanæ ecclesiæ. Actum in monasterio de Puteolis manu domni.... scriptoris ejusdem prioris. Collatum fuit subinde idem monasterium sicut cetera a prioribus Camaldulensibus, usque dum in commendam deveniens monachis etiam spoliatum est.

ANN. CHR. 1290.

a *Regest. III. Camald.*

XXXIX. Monachi Bononienses renuunt procurare reformationem monast. S. Michaelis de Medicina.

OCTAVIANUS Bononiensis episcopus cupiens reformationem monasticam introducere in cœnobium sancti Michaelis de Medicina suæ Bononiensis diœcesis, quod erat in spiritualibus & temporalibus valde dissipatum, malitia etiam quorumdam nobilium, & potentium illarum partium, sed diversis negotiis implicatus reformationi insistere per seipsum non valens, correctionem & dispositionem ipsius commisit hoc anno [b] *die decima-quarta aprilis* Arpinello archipresbytero suæ ecclesiæ, cui vices suas tradidit, assentientibus ceteris canonicis, ad quorum capitulum spectabat dictum monasterium. Qui Arpinellus prius die prima maji consuluit Rodulphum abbatem sancti Proculi, an sibi vellet assumere onus reformandi idem cœnobium; qui respondit neque se, neque monachos suos posse, nec velle prædictæ reformationi vacare. Idipsum responderunt ipsa die Thomas abbas monasterii sanctæ Mariæ in Strata ordinis Cisterciensis; die secunda Pax abbas sancti Felicis; die tertia Hieremias prior sancti Damiani, & ea die Theobaldus abbas sanctæ Luciæ de Roffeno; die septima Paganus abbas sancti Bartholomæi de Masiliano, & abbas sanctæ Cæciliæ de Corvaria ordinis Vallis-umbrosani, qui omnes unanimiter opposuere se nequire dictæ reformationi insistere, quia existimabant eam non posse introduci propter incorrigibilitatem monachorum, ac malitiam & molestias vicinorum, quia *monasterium constitutum erat malis personis, & circumdatum malis vicinis, & potentia laicali semper vexatum*, atque propterea renuntiarunt oblationi ipsis factæ traditionis ejusdem monasterii. Hieremias ex deperdito, sive contentioso sancti Michaelis de castro Brittorum monasterio translatus fuerat ad ipsius manuale sancti Damiani de Bononia ad Pontem-ferri.

b *Arch. Capit. Bonon. Filz. IV. n.* 18.

Auctor anonymus chronici Pisani editus a Muratorio [c] inter Scriptores rerum Italicarum scribit hoc anno Januenses & seditiosos Pisanos Guelfos mense septembri arsisse monasterium nostrum sancti Savini prope Pisas. Ptolomæus Lucensis in Annalibus [d] refert incendium hocce ad annum 1292. quo pugnantes Lucenses contra Pisanos apud ipsum monasterium castrametati fuerant.

c T. *XV. col.* 980.

d T. *XI. col.* 1298.

XL. Consecratio ecclesiæ S. Bartholomæi de Turricella in urbe Ravenna.

CONSECRATA fuit hoc ipso anno die festo sancti Mathiæ apostoli ecclesia sancti Bartholomæi de Turricella civitatis Ravennæ, quæ postea

anno

Ann. Chr. 1290.

anno 1434. ab Hostasio de Polenta una cum proximo hospitali adjuncta fuit monasterio Classensi sancti Apollinaris. Ipsam consecrationis paginam, sive monumentum consecrationis ex archivo ejusdem monasterii Capsula *Hospitalis Misericordiæ* [a] subjicimus.

a Num. XXI.

Inventum est in quodam epitaphio in altari ecclesiæ sancti Bartholomæi de Turricella civitatis Ravennæ, quæ ecclesia subjecta est seu unita hospitali prædicti loci in hunc modum. Sub anno Domini millesimo CC. *nonagesimo indictione tertia consecrata fuit dicta ecclesia sancti Bartholomæi per venerabilem patrem dominum fratrem Bonefacium Dei gratia Bosoniensem episcopum, qui erat de ordine fratrum Heremitarum, mandato & auctoritate venerabilis patris domini Bonefacii divina gratia sanctæ Ravennatis ecclesiæ ... cum indulgentia trium annorum & trium quarentinarum, quæ indulgentia competit omnibus pœnitentibus & confessis, qui venerint ad dictam ecclesiam ipso die consecrationis, qui fuit die festo sancti Mathyæ apostoli de mense februarii die quinto exeunte mense. Præterea alia indulgentia est concessa ipsi hospitali a domino archiepiscopo prælibato, quæ est* XL. *dierum omnibus, qui ad dictum hospitale cum manu accesserint adjutrice, & vocatur indulgentia loci. Aliam insuper indulgentiam, quæ est* XL. *dierum, concessam a domino archiepiscopo antedicto habet dictum hospitale per alias literas sub alia forma concessas, quæ vocantur literæ quæstuales, quam indulgentiam habet quilibet, qui fecerit elimosinam ipsi loco. Indulgentia prædictæ consecrationis durat per totam octavam.*

Hæc omnia vir discretus dominus Michael sanctæ Ravennatis ecclesiæ archidiaconus, dum esset cappellanus, ad perpetuam memoriam fecit conscribi, & suo sigillo muniri.

Hospitale appellabatur domus Misericordiæ, cui postea etiam divi Lazari titulus fuit, eamque incoluerunt Camaldulenses monachi, ut fidem facit ad hunc annum Rubeus [b] qui male tamen ecclesiam sancti Bartholomæi consecratam asserit ab ipso Bonifacio archiepiscopo Ravennate. Colligitur ex hoc monumento differentia indulgentiarum, quas obtinebant, qui ecclesiam adibant; hæ vocabantur *indulgentiæ loci*; & aliarum, quas percipiebant, qui locum non adeuntes, ipsi pio loco eleemosynas erogabant; hæ appellabantur *quæstuales*.

b Lib. VI. pag. 475.

In necrologio parthenonis sanctæ Christinæ de Bononia sub hoc anno VII. idus januarii habetur: *Obiit dominus Ægidius de Fuscaris doctor Decretorum benefactor hujus loci.*

XLI. Commutationes bonorum inter eremum Avellanensem & inter commune Civitatis S. Angeli Papalis.

SEQUENS monumentum pertinet ad monasterium Fontis-avellanæ quoad bona ab ipso possessa in urbe Calliensi, quæ circa hoc tempus a Nicolao papa IV. appellata fuit civitas sancti Angeli-Papalis, translata veteri in novam urbem ad alium locum.

In Christi nomine amen. Anno Domini M. CC. XC. *indictione* III. *tempore domini Nicolai papæ* IV. *die* XV. *martii in heremo sanctæ Crucis Fontis-avellanæ, præsentibus domino Nomine, & Ugolunutio Berardutii* &c. *domnus Albertinus prior dictæ heremi cum consensu & voluntate suorum monachorum dictæ heremi, videlicet domni Johannis prioris claustralis, domni Philippi camerarii, domni Bartholi ministralis, domni Bene sacristæ, domni Vitæ, domni Benvenuti, domni Ubertini, domni Armanni, domni Jacobi, domni Rainerii, domni Matthæi, domni Francisci, domni Andreæ, domni Matthæi, domni Bartholi, domni Petri, domni Condæi, domni Maffæi & domni Angeli, & fratris Demittidie Palace .... conversi dictæ heremi, nomine eorum & nomine dictæ heremi, fecerunt, constituerunt, ordinarunt & creaverunt domnum Petrum monachum ipsius heremi*

præsen-

præsentem, eorum & dictæ heremi legitimum sindicum & nuncium specialem, ad faciendam communi civitatis sancti Angeli Papalis & ejus sindico recipienti nomine dicti communis & specialium personarum, finitionem & quietationem de omnibus & singulis damnis datis a dicto communi specialibus personis nomine dicti communis in quadam trasanna hospitalis dictæ heremi, & in quadam domo, vineis & arboribus ipsius heremi, quas dicta heremus habebat in locis, in quibus civitas dudum Callensis est translata, & ad recipiendum a dicto sindico dicti communis CL. *libras Ravennæ & Anconæ pro satisfactione dictorum damnorum datorum in dictis trasanna, domo, vinea & arboribus, & ad ratificandum & confirmandum nomine dictæ heremi & capituli, & ratam & firmam habendam assignationem, dationem & concessionem factam cum commune & specialibus personis per nobilem virum dominum Bertuldum de Palombaria marescalcum & vicarium magnifici viri domini Johannis de Columna marchiæ Anconitanæ rectoris, & per quemlibet alium nomine dicti rectoris & vicarii, vel nomine dicti communis, de terrenis & possessionibus dictæ heremi, quas ipsa heremus & ecclesia sancti Angeli habebat & possidebat in plano sancti Angeli & Mercatalis, in quibus viæ, plateæ sive stratæ, domus & casalina dictæ civitatis sunt designata & ordinata, & ad consentiendum dictæ assignationi, dationi & concessioni, & ad faciendum dicto sindico dicti communis recipienti nomine dicti communis & specialium personarum finem & refutationem* &c. *& ad renuntiandum omni appellationi & contradictioni interpositæ pro parte dictæ heremi a pronuntiatione & ..... facta per dictum dominum rectorem de dictis terrenis & possessionibus, quas dicta heremus habebat in dictis locis a steccato intus dictæ civitatis* &c. *& ad ratificandum & confirmandum depositum hodie factum pro parte communis prædicti apud monasterium sanctæ Mariæ Sitriæ & abbatem ipsius monasterii, de pecunia videlicet de trecentis quinquaginta florenis pro æstimatione quatuorcentarum sexaginta duarum librarum Ravennæ & Anconæ, quas dictus dominus rector præcepit dictum commune deponere pro dictis possessionibus, quas dicta heremus habebat in dictis locis a steccato intus* &c.

Et ego Defensor Ricardini imperiali auctoritate notarius iis omnibus interfui rogatus, scripsi & publicavi.

ANN. CHR. 1290.

De Johanne Columnensi electo rectore marchiæ Anconitanæ mentio fit in chronicis hujus temporis, scilicet Nicolaus IV. Romanus pontifex summo amore prosequebatur nobilissimam domum Columnensem, cujus amplitudinem tum honoribus, tum indultis maximopere promovebat. De translatione urbis Calliensis in locum novum Mercatalis & sancti Angeli videantur epistolæ ejusdem Romani pontificis apud Ughellium [a]. Superius instrumentum edidimus ex mss. schedis Grandii, qui ipsum hausit ex tabulario præfati monasterii Font-avellanensis.

[a] T. II. col. 808.

ANNA-

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER QUADRAGESIMUS-QUINTUS.

Ab anno CHRISTI M. CC. XCI. *ad annum* M. CCC.

ANN. CHR. 1291.

I. Obitus beati Peregrini eremitæ.

MORTALITATEM exuisse die tertia junii anni 1288. beatum Peregrinum eremitam Camaldulensem scripsere Fortunius & Ractius, eorumque auctoritate ceteri auctores. Sed ad hunc etiam annum in vivis fuisse demonstrat Baroncinius in suo ms. chronico Camaldulensi, ac die decima-septima julii hujus anni, ut Majorem eremi, subscripsisse contractui unionis monasteriorum sancti Paterniani de Ferracciano, & sanctæ Mariæ de Insula Galeatæ observat; quo officio Majoris functum fuisse Peregrinum ignorarunt præfati scriptores nostri. Si tertia dies junii pro ipsius emortuali sit habenda, ad annum saltem sequentem referendus est ejus obitus; verum cum erraverint Fortunius & Ractius in consignando anno mortis, facile etiam lapsi sunt quoad diem. Exploratum est post mensem julium præsentis anni nullum amplius superesse monumentum in chartis Camaldulensibus Peregrini eremitæ; quare libenter sub hoc anno vitam ipsius & mortem ob oculos ponimus. Is ex abbate sanctæ Mariæ de Insula Galeatæ, quam dignitatem obtinuit post Venturam abbatem, cujus paginæ habentur usque ad annum 1272. Peregrini vero speciatim [a] ad annum 1278. & ad diem decimam maji, senium imbecillitatemque corporis causatus, sed verius ut quiete contemplationis, sanctoque cœlestium rerum otio frueretur, dignitatem abbatialem dimiserat anno 1280. die septima septembris [b] in manus Rainerii Florentini, missi die duodecima augusti a Gerardo priore Camaldulensi, ad recipiendam ipsius abdicationem regiminis. Quare reperimus in Peregrini locum mox a monachis Insulanis electum fuisse eumdem Rainerium, qui subinde confirmatus est a Gerardo priore, traditamque Rainerio fuisse ejus monasterii possessionem a Bartholo vicario ejusdem prioris Camaldulensis, obedientiam noviter electo præstantibus suffraganeis abbatiæ Insulanæ, priore scilicet Ferracciani, priore Dutiæ, & priore Orbicciani, manu Rogerii notarii. Peregrinus vero deposito regimine statim se in ere-

a *Arch. Fontis-boni §. Emphyteusis.*

b *Ibid. §. Electio* 142. *A.*3.7.

ANN. CHR. 1291.

eremum Camaldulensem recepit, ubi ipsi collatum fuit officium sacristæ, quo titulo decoratur eodem anno 1280. ad diem quintam-decimam octobris [a], qua cum aliis assensum præbuit alteri unioni monasterii sancti Savini de Chio cum cœnobio sancti Andreæ de Castellione-Arretino. Eumdem titulum obtinet in charta anni 1281. die quinta maji [b], qua Gerardus prior Camaldulensis, amoto ab administratione monasterii sanctæ Mariæ de Orrea-Pichina in Sardinia Laurentio, in ejusdem loci priorem elegit Thaddæum monachum abbatiæ Sacrariensis. Actum Florentiæ, præsentibus Peregrino sacrista, & Sebastiano eremita Camaldulensi, manu Noe notarii. Reperitur & ad annum 1285. ad diem duodecimam augusti [c], qua Ildebrandum monachum confirmat cum aliis eremitis in procuratorem Gerardi prioris Camaldulensis. Erat sacrista & anno 1287. quo visiones cœlestes habuit, de quibus inferius. Post eum annum Majoris officium in eremo sustinuit, eoque nomine supervixit Gerardo præsidi generali; quare [d] mense majo hujus anni literas dedit abbatibus & prioribus pro electione novi præsidis; die vero decima-septima julii [e], ut superius diximus, consensit unioni duorum monasteriorum, Insulani & Ferracciariensis.

a *Ibid.* §. *Notabilia* 4. *A.* 2. 59.

b *Ibid.* §. *Electio* 144. *A.* 3. 19.

c *Ibid.* §. *Mandatum* 43.

d *Ibid.* §. *Electio* 153. *A.* 3. 11.

e *Ibid.* §. *Uniones*. 2. *A.* 3. 13.

II. Ipsius visiones.

CUM æditui munere fungeretur Peregrinus, transcripsit inter ceteros libros, teste Baroncinio, ordinem seu ritum Divinorum Officiorum ordinis Camaldulensis, quem confecerat anno 1253. beatus Martinus III. prior generalis, cui etiam notas ad cantum adjecit. Ab eo tempore divinis unice vacans rebus, meruit cœlestibus apparitionibus & revelationibus donari, præsertim anno 1287. quas in scripta redegit Simon alter inclusus eremita, qui tunc vivebat in eadem Camaldulensi solitudine, diversusque fuit ab alio, de quo verba fecimus ad annum 1240. Posterioris Simonis mentio habetur per hæc tempora in bene multis paginis tabularii Fontis-boni ab annis 1274. & 1278. & 1279. sed signanter in pagina anni 1281. die vigesima aprilis, qua post præceptum Gerardi præsidis generalis factum Rainerio abbati Insulano, ut post quatuor dies a receptione suarum literarum conveniret una cum monachis sancti Paterniani de Ferracciano in ipsorum ecclesiam ad eligendum novum priorem hujus postremi loci, dicitur electus prior ejusdem monasterii [f] *Andreas frater Simonis eremitæ inclusi eremi Camaldulensis*. Subinde Simonis nomen legitur usque ad annum 1292. ipsius emortualem, ut dicemus fusius anno sequenti. Collectionem plenam revelationum Peregrini factam a Simone incluso eremita, qui ipsius confessiones sacramentaliter excipiebat, frustra inquisivimus in bibliotheca eremi, & in tabulario Fontis-boni, vel ad manus nostras ipsæ non devenere; aliquot tantum fragmenta cum Simonis prologo reperta fuere sub capite sancti viri Peregrini, quando inventum fuit ipsius sacrum corpus anno 1693. quæ defectu majorum monumentorum libenter hic subjicimus.

f *Ibid.* §. *Electio* 143. *A.* 3. 18

Prologus fratris Simonis inclusi eremitæ Camaldulensis.

Dum amabilem caritatem & clementiam, & benignitatem, o bone Jesu, ego frater Simon indignus eremita Camaldulensis eremi atque reclusus considero, dum ea, quæ passus es pro nobis, corde quieto perpendo, magis me delectat plangere, quam consolationem aliquam recipere fœdissimo in hoc mundo. Etenim propter caritatem nimiam, qua dilexisti nos, de sinu patris in uterum virginis Mariæ descendisti, carnem pro nobis miseris assumpsisti, per triginta-trium annorum curricula cum hominibus permansisti, ab eisdem dedecus, verbera & opprobria recepisti, & ad extremum crudelem crucis mortem patientissime subiisti. Ploret ergo cœlum, ploret terra, ploret om-

Ann. Chr. 1291.

nis cœtus Sanctorum, quia Dominus totius creaturæ pro creaturis nudus est natus, & cum latronibus nudus passus. Quis unquam audivit talia? aut quis potest æquo animo talia cogitare? Ecce Rex omnium factus est pro nobis vilissimus vermiculus, servus, & suum proditorem in mensa sua tenuit, & ab officio non ejecit, sed benignitate & terrore nisus est a malignitate & proditione ipsum benignissime revocare, non avertens ab eodem faciem, cum ipsi osculum præbuit fraudulentum. Hic hic quodamodo videtur nobis in eremo Camaldulensi degentibus facere, quos sollicitare pressura tentat Spiritus ad fervorem, ostendens terribilia ac etiam inaudita, ut corde ferventes simus in amorem ipsius. Ideo tepiditate dimissa, omni hora & die mortem & futurum judicium ante mentis oculos habeamus. Et ut audientes & legentes tuæ benignitatis, o bone Jesu, nequeant oblivisci, summatim enarrare propono, quæ in eremo nostra sanctissima sub anno tuæ incarnationis M. CC. LXXXVII. *cuidam egregio eremitæ nomine Peregrino ejusdem eremi sacristæ revelare misericorditer es dignatus.*

Succedunt revelationes. *Cum itaque idem frater Peregrinus sæpius animo cogitaret suo relinquendi præfatam eremum, metuens, ne complere posset perfecte eremiticam austeritatem, qualibet nocte persensit animas defunctorum, qui psallebant in ecclesia eremi, vel prope, vel super ipsam, quique bona noctium parte divinis laudibus vacabant. Aliquando autem senes psallebant cum junioribus, alioquoties senes cum senibus, nunc juvenes cum juvenibus; alii directe, alii altisona & suavi voce psallebant, & omnium instrumentorum melodiam vincebant. Inter hos psallentes voces clare exaudivit Michaelis, Venturæ inclusi, Cari & Vincentii Volaterrani.* (Carus inter beatos eremitas Camaldulenses recensetur, quorum ignorantur dies & annus obitus.) *Aliquando defuncti canentes impetu loco dimovebantur ab aliis, & plorantes discedebant. Alii subtristi, & querulosa ac trementi voce psallebant, tamquam pœnitentiam expectantes; forte ob remissam & negligentem psalmodiam, dum in vivis erant. Frequentius autem eos defunctos audivit officium Defunctorum & Lamentationes concinentes: Quomodo sedet sola civitas; fidem quoque catholicam; evangelium: In principio erat Verbum; Salve regina in honorem Deiparæ; officium Missæ & duo symbola. Et cum in Missa proferebant Sanctus, Sanctus, Sanctus, vel etiam Salve regina, ita harmonice canebant, ut dici sermone non valeat. In anniversariis postea aliquot priorum & eremitarum Camaldulensium immensas laudes cum psalmis & aliis officiis Deo reddebant. Et in officiis ad ipsorum suffragium persolutis Deo permittente ostendebant, quanti meriti quisque esset apud Dominum; etenim in anniversario Jacobi pœnitentiarii, & priorum Rainerii, Pauli, Guidonis, Henrici, Petri, alterius Henrici, Venturæ, Guillielmi, Martini, alterius Guillielmi, Johannis & Boni, qui omnes fuerant priores Camaldulenses, sollemne officium pro animabus ipsorum instituerunt, & incipiebant a Salve Regina, & Te Deum laudamus, in fine canentes evangelium: Ecce nos reliquimus omnia, & orationem: Deus, qui nos beati &c. cum Benedicamus Domino. Eadem similiter peragebant in anniversariorum vigiliis. Sed in tribus prioribus eremi non cecinere evangelium: Ecce nos reliquimus omnia, sed pro Jacobo pœnitentiario protulerunt evangelium: Vado ad eum, qui me misit; pro Rainerio & Paulo evangelium: Vigilate; pro priore Guidone addiderunt orationem: Deus, qui nos beati Guidonis confessoris tui meritis & intercessionibus lætificas, concede propitius, ut qui ejus beneficia poscimus, dono tuæ gratiæ consequamur. Et hanc orationem cum evangelio: Ecce nos reliquimus omnia, vigesies & plus repetierunt, nam per totam octavam officium*

cium de ipso fecerunt. Aliam quoque orationem fassus est se audivisse, in qua vocabatur prior omnium eremitarum. Sed in anniversario Martini prioris eum appellarunt priorem dumtaxat Camaldulensem ; & in anniversario prioris Boni, vocarunt priorem Camaldulensem , & ordinis generalem . In anniversario prioris Bartholomæi aliud officium non celebrarunt, quam multi sunt vocati, pauci vero electi, breviter quinquies idem repetentes; quæ res in auribus auditoris molestiam peperit . Nec majora supersunt de beati Peregrini revelationibus. Plures ex iis, qui nominantur priores Camaldulenses, non fuere præsides generales ordinis , sed tantummodo Majores , sive priores loci tantum & eremi Camalduli . Guido prior is est , qui anno 1205. electus decessit anno 1248. Martinus is, qui Guidoni successit, & Jacobus pœnitentiarius, qui in locum Martini suffectus fuit. Bartholomæum autem vidimus electum anno 1265. Bonum vero regimen tenuisse ab anno 1272. ad 1274.

ANN. CHR. 1291.

III. Quæ cultus beati Peregrini monumenta extent?

DE Peregrino hæc habet Fortunius [a] eo loci, ubi agit de Gerardo generali priore : „ Claruit hac tempestate in sacra eremo venerabilis Christi servus Peregrinus eremita. Is cum sacrarii curam exerceret, ac sacras templi res de more tractaret, mirabiles illas visiones, quæ in sacra eremo habentur mss. meruit divinitus habere , quas alteri venerabili eremitæ Simoni magna itidem sanctitate viro, qui ejus confessiones audiebat, seorsum enarravit . “ (Facile tempore Fortunii extabant, & modo vel delitescunt, vel aliorsum sunt asportatæ.) „ Floruit porro venerabilis Peregrinus summa vitæ innocentia, simplicitatem vero, cum animi, tum cordis adeo egregie excoluit, ut suis exemplis universæ congregationi vere frugi, vere omnis religiosæ sanctimoniæ quasi quædam cœlestis ardens facula fuerit. Reddidit animam vir benedictus tertio junii 1288. in ejusque transitu angeli laudes Deo canere , dum beatam animam reciperent , auditi . In cujus rei testimonium venerabile corpus supra majus templi altare reverentissime reconditum usque ad hæc tempora maxima habitum est in veneratione, sicuti Deus optimus maximus multa beneficia in dies ejus meritis fidelibus præstat eum invocantibus populis. Ad ejus arcam hujusmodi etiam legitur carmen Gabrielis ejus temporis monachi: “

[a] P. I. lib. II. pag. 220.

Qui superas eremi perduras o homo cautes ,
Hujus & ascendit devotus vota daturus ,
Hic tu siste gradum precibus de more peractis,
Erectisque oculis pendenteis cerne locellos ,
Queis eremita pius Peregrinus jure beatus
Clauditur , & vitæ merito sibi quippe dicato
Ecce loco hoc templi clauduntur membra sacrata.
Si tamen & vitam cupis, & cognoscere mores,
Ipsiusque obitus cœlesti carmine ductos
Hoc tibi suppositæ referent pia verba tabellæ .

Tabella tempore Fortunii non extabat. Si enim extitisset , aliqua etiam ex ipsa protulisset, neque ulla protulit pariter Thomas Minius, nec Silvanus Ractius, qui postremus immo conqueritur , „ tantam fuisse majorum simplicitatem aut negligentiam, ut quem habebant pro Beato, & reliquias loco tam honorato repositas, ejus actiones non curaverint distinctius describendas, vel ideo saltem, ut posteris probare possint nequaquam sine causa habitum ei a se esse honorem tam singularem. “ De Peregrino hæc scribit Andreas Mugnotius in descriptione eremi Cama-

Ann. Chr. 1291.

maldulensis : „ Nec minus illustrem sacrum hunc locum fecit vir admi-
„ rabili sanctitate Peregrinus , cujus sanctitati cum vehementer invideret
„ humani generis hostis, suis illum artibus ita aliquando impugnavit, ut
„ a vitæ illius cœlestis vertice ad seculi blandimenta urgeret. " Mirum,
quod hominem senio confectum & imbecillitate alliceret ad seculum dæmon. Idipsum mox diximus de Peregrino affirmasse Simonem reclusum, & Sergium novimus Romualdi patrem prope centenarium de seculo denuo cogitasse. Prosequitur Mugnotius: „ Quem sane præcipitem egisset,
„ nisi Angelus a Deo missus ad seculum properanti se ostendisset, qui il-
„ lum non solum ratione & monitis ad eremum revocaret , sed etiam
„ divinarum rerum contemplationibus mentem imbueret & illustraret ,
„ quas contemplationes scriptis exceptas etiam hodie retinent eremitæ ,
„ & antiqua patris sancti monumenta legenda omnibus exposuerunt ad
„ aram templi majorem , ubi ipsius corpus conditum magna cum vene-
„ ratione servatur. " Papebrochii tempore, nempe anno 1662. „ serva-
„ batur beati Peregrini corpus in æde sacra prope ecclesiam , quod ea-
„ tenus in veteri altari basilicæ steterat , unitumque jacebat tunc cum
„ ceteris corporibus ; aliquanto tamen honestius habebatur, & decentiori
„ arcæ erat impositum , obductæ interius holoserico jam pene consum-
„ pto , & velo non valde pretioso contectæ ; cadaver vero nihil grave
„ olebat , sed potius bene olens colorem in exsucca carne referebat eum-
„ dem, quem ossa arida solent, totum autem nudum spectabatur , nisi
„ quod capiti impositus erat ex alba bysso pileolus ad levandos capitis
„ dolores adhiberi solitus, uti præsentes eremitæ referebant. " Iidem etiam eremitæ indicarunt Papebrochio , „ consilia versari de nova elegan-
„ tiorique urna, intra quam translatum sacrum corpus iterum veneratio-
„ ni publicæ exponeretur retro vel supra altare. " Quod tamen factum non fuerat anno 1685. quo eremum Camaldulensem adiit Conradus Janningus, alter Actuum Sanctorum collector . Sed demum in maximo incendio , quod contigit in ecclesia eremi Camaldulensis anno 1693. testimonio Baroncinii , exusta fuere penitus corpora tum beati Peregrini , tum aliorum venerabilium eremitarum ; licet tamen cineres & frusta ab eremitis igne subtracta , simulque collecta recondita postea fuerint prope altare capituli in cornu evangelii & in communi tumulo , ubi mixta cum corporibus & cineribus recentiorum defunctorum eremitarum simul expectant beatam vitæ resurrectionem. Unum illud addimus ad Beati hujus illustrationem a vero non abludere ipsum fuisse Peregrinum filium domini Rainerii de Banzena , qui „ anno M. CC. LIV. mense februario pro
„ animæ suæ salute donavit inter vivos Martino priori Camaldulensi se
„ ipsum & omnia bona sua mobilia & immobilia cum omni jure suo, "
ut legitur in summariis [a] monachorum Fontis-boni Simonis & Rainerii. Ad aliorum vero gloriam eremitarum veterum , sanctitate apud Deum cognitorum, sed cultu apud homines carentium nuda saltem nomina subjicimus, quæ leguntur in fastis Camaldulensibus, ignotis anno & die ip-
„ sorum obitus. Hujusmodi sunt beatus Gregorius Arretinus eremita, bea-
„ tus Jacobus, beatus Bartholus, beatus Carimerius, beatus Carus, beatus Johannes Civita-castellensis , beatus Nicolaus Germanus , beatus Pau-
„ lus, beatus Cyprianus, beatus Ubertus eremita apud Balneum , beata
„ Margarita Senensis , " quorum aliqui etiam rubro charactere ab aliis distinguuntur in vetustis breviariis & officiis Camaldulensibus. Ipsos pariter post antiqua kalendaria Fortunius, Ractius, Minius, Portesanus, Wion, Buccellinus & Botta commemorant, assignantque ipsis peculiarem diem , sed

a §. *Amissæ* 464. *A.* 1. 13.

sed suo marte, in Agiologio Camaldulensi ms. Grandius & du Vergius in Diario Camaldulensi.

ANN. CHR. 1291.

IV. De ceteris Beatis eremitis cultu carentibus.

OCCASIONE Peregrini eremitæ & aliorum beatorum Camaldulensium eremitarum in communi cœmeterio depositorum & quiescentium observamus ex Mugnotio „ nullo unquam tempore ossa in cryptis humata, licet admixta cum ossibus ceterorum eremitarum, fœtorem „ quempiam, quo alia, ut plurimum infici solent, a se emittere, sed „ nuda simplicique tecta tabula includi, quinimmo si tabula ipsa submoveatur, sentiri suavem inde naribus provenire odorem. Quod quidem argumentum est potissimum eorum socias animas gloriæ perpetuæ „ fragrantia recreari, & minime pati, ut corpora, quæ eas, dum in „ hac vita mortali simul conjungerentur, ad innumera lucranda merita „ adjuverunt, fœtori putredinique subjaceant. " Adnotat etiam Papebrochius se vidisse „ in eremo Camaldulensi quædam beatorum eremitarum exsucca corpora, sicut ab humo sublata fuerant, intra viles sarcofagos, quorum nec nomina satis sciebantur, & putat eremitas istos „ sanctos æque ac Cartusianos sacra suorum Beatorum corpora ideo minus in speciem reverenter habere, quod solitudini suæ timeant ab affluxu peregrinorum, quos impetrata ad eorum visitationem beneficia, „ majori quam vellent, numero illuc attraherent, ideoque nec scribenda illa, nec ad canonizationem cujusdam aut beatificationem sollemnem „ colligenda curare. " Immo superaddit Fortunius sub dio olim humare consuevisse Camaldulenses corpora suorum confratrum; sequentibus autem prodigiis impulsos immutasse consuetudinem, & in capitulo sepelire cœpisse. Quod confirmat his verbis: „ Per ea tempora, inquit, quidam „ agricola pedem securi sibi graviter percusserat. Is secus cœmeterium „ sacræ eremi gemebundus maximeque languens transitum faciens forte „ fortuna os cujusdam sanctissimi viri ibi loci sepulti humi pressit, statimque sauciati pedis sospitatem magno miraculo recepit, non secus ac „ si nullum accepisset vulnus. Quod utique beneficium alter similiter, „ qui oculum amiserat, eodem pacto consecutus est. Quapropter animadvertentes patres injuriam sanctissimis viris fieri, qui sic in aperto „ despectoque loco conderentur, ex eo die mortuorum eremitarum cadavera in capitulo cœperunt componere. "

V. Obeunte Gerardo priore Camaldulensi fit prior Frigdianus abbas Classensis.

PRÆCESSIT, ut innuimus, Peregrinum Gerardus prior Camaldulensis, qui vitam cum morte commutavit mense aprili. Elegerat is in rectorem sancti Vitalis de Laurentiano, Foro-livii existens in curia comitis Romandiolæ, Bonsignorem, quem Guido plebanus sancti Eleutherii ad honorem Ildebrandini episcopi Arretini confirmaverat, ac in possessionem induci mandaverat ab Adamo rectore Bibbiani ex tabulario sanctæ Mariæ in Gradibus [a]; pariter interfuerat mense februario una cum archiepiscopo Ravennate Bonifacio, Lotherio episcopo Faventino, ac Petro Saraceno episcopo Vicetino rectore in spiritualibus Romandiolæ provinciæ, conventui in campis prope Faventiam, in quo secuta est liberatio Stephani Columnæ rectoris in temporalibus ejusdem provinciæ, ut rem fuse narrat Rubeus [b] ad nonum diem ante kalendas martii hujus anni: „ Hostasius, „ inquit, & Lambertus una cum Liutio Balbo reipublicæ Ravennatis sindico in campis prope Faventiam, Ildebrandino, episcopo nimirum Arretino, & Romandiolæ legato, liberos nomine eorum & asseclarum „ in manum tradiderunt Stephanum Columnam, Johannem filium & „ ceteros omnes, cum adessent Petrus episcopus Vicetinus sacrarum causarum in hac provincia rector, pontificiusque vicarius, Bonifacius ar-

„ chie-

a Num. 302. 306.

b Lib. VI. pag. 479.

ANN. CHR. 1291.

„ chiepiscopus Ravennas, Lotherius episcopus Faventinus, Gerardus eremita Camaldulensis ejusdem ordinis generalis præfectus, Aghinulfus „ & Alexander Romenæ comites in Thuscia palatini &c. multique præterea nobiles viri. Ildebrandinus contra omni culpa rempublicam Ravennatem & Hostasium liberos in perpetuum esse pronuntiavit, itaque „ ejus absolutionis ac sententiæ formulam scriptis mandavit &c. " Postrema hæc sunt, quæ supersunt, Gerardi prioris acta. Ipsius obitus adnotatur ad diem nonarum aprilis in necrologio monasterii sanctæ Christinæ de Bononia; sexto idus aprilis defunctum ipsum fuisse scribit Fortunius [a]. Amandamus ad Appendicem formulam, qua utebatur Gerardus prior Camaldulensis pro commendandis fidelium auxilio monasteriis vel ecclesiis Camaldulensibus reparatione indigentibus, quos ad participationem omnium spiritualium bonorum admittebat. Tradit apud Grandium [b] in Appendice de Pandectis canonicus Joseph Martinius in Appendice Theatri basilicæ Pisanæ capite XIV. canonicis, sive congregationi piarum matronarum erectæ in eadem Pisana basilica eamdem communionem spiritualium bonorum concessisse ipsum Gerardum.

a Lib II. cap. 50.

b Pag. 256.

Die trigesima maji in vigilia ascensionis Dominicæ in castro Socii convocato capitulo electus fuit in Gerardi locum præses generalis Frigdianus ex abbate sancti Apollinaris in Classe. Cum enim hoc anno Pascha resurrectionis inciderit in diem vigesimam-secundam aprilis, vigilia Ascensionis ea maji die recurrebat. Quod autem ipsa die præcedente ascensionem Dominicam suffectus fuerit Frigdianus, colligitur ex pagina [c] Margaritæ abbatissæ parthenonis sanctæ Christinæ de Foro-livio ordinis Camaldulensis, „ quæ receptis literis patentibus a fratre Peregrino Camaldulensis eremi Majore & ab aliis eremitis pro electione novi prioris facienda in vigilia ascensionis Domini apud castrum Socii, ipsa legitime „ impedita die vigesima-quarta maji vices suas commisit Johanni priori „ sancti Salvatoris de Foro-livio; manu Nascimbeni notarii. " Die similiter nona maji „ Henricus prior ecclesiæ sancti Georgii diœcesis Æsinæ „ infirmitate & negotiis præpeditus vocem suam concessit Frigdiano abbati Classis; manu Salvini notarii de castro Massaccii. " Ipsa die electionis Bernardus abbas Vangaticiensis cum ad proximum sancti Hilari de Galeata monasterium pervenisset, neque progredi valeret, infirmitate facile detentus, constituit Guidonem abbatem de Savignano & Jacobum priorem Camalduli de Foro-livio, qui pro se & pro Ginevra abbatissa sanctæ Christinæ de Tarvisio eligerent priorem Camaldulensem.

c Arch. Fontisboni §. Electio 153. A. 3. 11.

VI. Ejus prima acta.

PRIMA Frigdiani prioris generalis Camaldulensis acta spectant ad diem primam junii, qua convocatis Peregrino Majore eremi ceterisque eremitis, constituit in sindicum ejusdem eremi Jacobum priorem sanctæ Mariæ in Vallibus ad ineundam possessionem bonorum Montis Teuzii in territorio Perusino, eo quod moniales sanctæ Catharinæ prope Perusium canonem non solvissent, quem debebant, vel ad reficiendum emphyteusis libellum, qui renovatus fuit die nona dicti mensis. Ea bona olim per commune Perusii data fuerant Salimbene monacho Camaldulensi; canon autem a monialibus sanctæ Catharinæ solvebatur monasterio sanctissimæ Trinitatis de Palliola prope Perusium.

VII. Rainerius fit abbas Classensis. Ejus negotia cum rectore Flaminiæ.

VACANTE propterea per assumptionem Frigdiani abbatia Classensi, translatus fuit ex Insulano monasterio Rainerius abbas ad regimen ejusdem monasterii, quocum statim ab ejus electione indignatus Bonifacius archiepiscopus Ravennas simultates habuit. Sed Rubeum iterum [d] audiamus. „ Erat interea, inquit, Bonifacio archiepiscopo apud Ildebrandi-

d Lib. VI. pag. 481.

„ num

„ num rectorem cum Rainerio abbate sancti Apollinaris in Classe disce-
„ ptatio, quia cum esset Rainerius ejus cœnobio designatus abbas, &
„ a Bonifacio, ad quem institutio spectabat, postulasset institui, id Bo-
„ nifacius abnuerat, quod diceret certo scire se illum ab iis designatum,
„ qui anathemate & interdicto essent notati, stareque se de ea re judi-
„ cio Ildebrandini velle. Verum id contempsisse abbatem affirmavit Bo-
„ nifacius, illumque se in ejus administrationem cœnobii magna auctori-
„ tatis Ravennatis ecclesiæ jactura intrusisse. Itaque Ildebrandinus diem
„ dixit abbati, ille vero ad pontificem provocavit, iterum tamen Ilde-
„ brandinus, cum esset Foro-cornelii, nono kalendas augusti eum citavit,
„ tum affirmavit abbas jura illum sua secum non habere, in aula Ro-
„ mana esse apud Petrum Columnam diaconum cardinalem sancti Eusta-
„ chii, nec facile haberi posse, tum quod ea cardinalis absque generalis
„ præfecti Camaldulensis consensu nemini traderet, tum propter muta-
„ tionem aulæ, cum ea forte privilegia cardinalis una cum ceteris rebus
„ suis ad urbem transmisisset. Paucos enim post menses Nicolaus tran-
„ quillatis rebus Romanis Orbito profectus remigravit Romam. “ Pe-
trus Columna Johannis filius, Jacobi cardinalis nepos, S. R. E. cardinalis diaconus sancti Eustachii creatus fuerat anno 1288. a Nicolao IV. Romano pontifice Columnensis familiæ amantissimo. Congregationem Camaldulensem diligebat Petrus cardinalis, ipsiusque priorem generalem Gerardum capellanum suum declaraverat.

ANN. CHR. 1291.

Intelligimus quoque ex tabulario archiepiscopii Ravennatis [a] mandasse eumdem Ildebrandinum rectorem Romandiolæ Gerardo abbati sancti Hyppolyti de Faventia, ne se ingereret pro danda possessione eidem Rainerio ex abbate Insulano electo abbati Classensi, quam inthronizationem contra jus archiepiscopi Ravennatis Frigdianus prior Camaldulensis commiserat eidem Gerardo; immo per Guidonem de Gheziis præsentare fecisse literas Johanni Classensi priori & tribus monachis ejus cœnobii, quibus imperabat, ne quidquam innovarent sub pœna excommunicationis & interdicti. Qua de causa autem interdicto suppositi essent monachi Classenses, agnoscimus ex aliis paginis ejusdem tabularii confectis tum tempore Frigdiani abbatis, qui Rainerium præcessit, tum paulo ante electionem Rainerii hoc ipso anno 1291. Scilicet „ [b] Henricus rector sancti
„ Georgii de Porticibus, mandante vicario archiepiscopi Bonifacii, in
„ pulpito sancti Theodori in Vultu, dum ibi haberetur processio gene-
„ ralis in honorem sancti Spiritus, excommunicavit abbates sancti Apol-
„ linaris & sancti Severi de Classe; Et Guido de Genariis [c] cantor ec-
„ clesiæ Ravennatis vicarius ejusdem archiepiscopi anathematis sententia
„ ligavit abbatem sancti Petri in Vinculis, eo quod non solvisset procu-
„ rationem pro Petro Saraceno Romandiolæ legato, ejusque ecclesiam
„ supposuit interdicto. Iterum denuntiavit excommunicationem, nisi sol-
„ veret procurationes episcopo Æsino [d]. Demum idem Ildebrandinus
„ post lectas ab eodem Guidone cantore literas suæ deputationis in re-
„ ctorem Romandiolæ, excommunicatos declaravit abbates sancti Apol-
„ linaris & sancti Severi, eorumque ecclesias subjecit interdicto, eo quod
„ detrectassent solvere collectas episcopis Vicetino & Æsino. “

a N. 6332. 6475. H. 3120.

b H. 3417.

c H. 3425.

d H. 3422.

DIE decima-septima julii [e] Frigdianus prior generalis Camaldulensis, diligenti præhabita deliberatione cum ceteris eremitis, ad instantiam Rainerii prioris Ferracciani, & Michaelis prioris Urbicciani, perpetuo copulavit dictum prioratum Ferracciani cum abbatia Insulana, cui eatenus fuerat subjectus, ita quod de cetero una prælatura vel dignitas censeretur,

VIII. Prioratus Ferracciani unitur abbatiæ Insulanæ.

e Unio 2. A. 3. 13.

& abbas

Ann. Chr. 1291.

& abbas Insulanus simul esset prælatus Ferracciani; manu Laurentii de Rocca notarii. Additur consilium Marsilii de Monteghello, & Martini Hispani Decretorum doctorum, quo approbatur dicta unio, non obstante capite *Sicut unire* extra. *de excessibus prælatorum*; quia *illud procedit cum abbas non habet jurisdictionem plenam, & omnem in dictis ecclesiis, itaut episcopus habeat episcopalem jurisdictionem in eisdem & in abbate; secus in præsenti unione, ubi episcopus nullam habet omnino jurisdictionem in priore Camaldulensi, neque in dictis prioratu & abbatia, sed dictus prior ordinariam exerceat in illis plenam & omnem jurisdictionem ex speciali privilegio*. Eodem die electi in procuratores prior sancti Michaelis de Arretio, & Andreas Januensis monachus, qui una cum Claro de sancto Geminiano procuratore in curia Romana obtinerent confirmationem apostolicam præfatæ unionis.

IX. Sanctimoniales introductæ in monaster. S. Maglorii de Faventia.

ÆDIFICATIONIS parthenonis sancti Maglorii de Faventia primordia ad hunc circiter annum sunt statuenda, quo *indictione* IV. *die quarta mensis maji* „ Benvenutus Curtranus de capella sanctæ Mariæ-Guido„ nis fratri Gerardo de ordine Camaldulensi, qui nunc moratur Faven„ tiæ apud locum olim fratris Laurentii, recipienti vice Michaelis prioris dicti loci, dedit terras pro filia sua Helena, quam induxit & misit „ in dictum locum causa serviendi Deo cum aliis sororibus prædicti lo„ ci. " Johannes Grillus noster in brevissima historia ejus monasterii inter annum 1275. & inter præsentem annum figit introductionem sanctimonialium, cum in visitatione loci facta a Gerardo priore anno 1275. sanctimoniales non nominentur. Fortunius vero serius, quam par sit, originem hujus feminarum monasterii ponit, sub anno nimirum secundo Bonaventuræ generalis, hoc est anno 1317. Neque dicendum eo anno Bonaventuram loco motis monachis, de cetero decrevisse, ut ibi residerent sanctimoniales, nam tam monachi, quam moniales in instrumentis annorum sequentium nominantur; nisi illud affirmare velimus sub Bonaventura perfectam fuisse monasterii ædificationem, & exinde locum specialiter designatum fuisse pro sacris virginibus.

X. Monumenta historica variorum monasteriorum.

VACANTE ecclesia sancti Blasii urbis Faventiæ, quæ etiam appellabatur ecclesia sanctæ Mariæ-Guidonis, Vita abbas monasterii sanctæ Mariæ foris portam ejusdem urbis, ad quem spectabat electio rectoris, ad honorem Bonifacii archiepiscopi Ravennatis elegit Leonardum presbyterum monachum & sacristam dicti monasterii in rectorem. Ita cum pastore careret ecclesia sancti Laurentii de Guarcinorio, quæ juris erat monasterii sanctorum Hippolyti & Laurentii ejusdem urbis, Gerardus abbas ipsam de rectore providit. Nominatur ea ecclesia inter ceteras subjectas dicto monasterio ab Alexandro III. ad annum 1181.

Guarinus prior ecclesiæ sancti Venantii de Fabriano judex delegatus scripsit abbati & conventui sancti Benedicti de Gualdo ordinis sancti Benedicti Nucerinæ diœcesis, se a Nicolao IV. Romano pontifice una cum priore sancti Medardi de Roccha-contrada Senogalliensis diœcesis, & cum Nicolao de Saxo-ferrato canonico Senogalliensi recepisse literas hujusmodi: *Sua nobis abbas & conventus monasterii sancti Victoris de Clusis Camerinensis diœcesis petitione monstravit, quod abbas & conventus monasterii sancti Benedicti de Gualdo ordinis sancti Benedicti Nucerinæ diœcesis asserentes, quod ipsi super ecclesia sancti Stephani de Montagnano, quam in proprios usus se habere dicebant, quibusdam pecuniarum summis & rebus aliis injuriatum est eisdem, nostras super hoc contra ipsos ad te fili prior sancti Medardi in forma literas impetrarunt. Ut ergo judicium sine suspi-*

cione

cione pergat, ad te fili, prior sancti Venantii, ad instantiam ipsorum abbatis & conventus monasterii sancti Victoris; te vero fili Nicolae ex officio nostro de fine causæ hujusmodi duximus adjungendos &c. Datum apud Urbem-veterem *nonis maji pontificatus anno quarto*. Præsentatæ fuere Guarini literæ Guillielmo abbati sancti Benedicti de Gualdo per Ægidium monachum sancti Victoris de Clusis *anno* M. CC. XCI. *indictione* IV. *tempore domini Nicolai papæ* IV. *die* XX. *maji*.

ANN. CHR. 1291.

Obiit hoc anno Sigismundus a Saxo-ferrato, vel juxta alios ab Eugubio, qui ex monacho & abbate Sitriense electus fuerat anno 1288. a Nicolao IV. episcopus Senogalliensis.

Rector ecclesiæ sancti Nicolai de Cuorle tenebatur quotannis solvere monasterio Camaldulensi certam frumenti quantitatem, quam rector Dominicus hoc anno solvit.

Franciscus prior sancti Jacobi Eremitæ, vel de Mandriolis, testis fuit in donatione, quam Rambottus episcopus Camerinensis fecit monasterio sancti Gregorii de Dinazano, cui contulit ecclesiam sancti Matthæi de Colle-bove, teste [a] Camillo Lilio in historia Camerinensi.

[a] *Pag.* 55. *P. II.*

Ecclesia sive prioratus sancti Prosperi de Faventia in suburbiis civitatis pluribus annis canonicorum regularium disciplinæ paruerat, inde molestis bellorum invasionibus ab ipsis derelicta tradita fuerat reformanda monachis sancti Johannis-baptistæ Aceretani cœnobii. Sed cum pacifice ob eamdem rationem a monachis teneri nequiret, oblata fuit protectioni Guizinengi nepotis Lotharii de Tosa Florentini episcopi Faventini hoc anno, & ita in commendam devenit, ut scribit Tonduccius in historia Faventina [b].

[b] *Pag.* 45.

Petrus abbas Burgensis recepit promissionem obedientiæ tamquam ordinarius ab abbatissa & a sororibus monasterii sancti Sperandei, quod conditum erat in Burgo-sancti-Sepulcri. Sanctucciarum ordinis sancti Benedicti erat hoc monasterium, quod paulo ante hæc tempora, tum beati Sperandei monachi, tum beatæ similiter Sperandei monialis, tum beatæ Sanctucciæ, una cum pluribus aliis Perusinæ, Camerinensis, Calliensis, Castellanæ, Eugubinæ diœcesum monasteriis, instituta receperat.

Monumentum sequens reperitur ad hunc annum in tabulario [c] parthenonis sancti Johannis-evangelistæ de Prato-veteri, quod illustrat historiam comitum Bagnacavalli. „ Thomasinus Burgisanus procurator Rengardæ & Gotesinæ filiarum comitis Cavalcontis de Bagnacaballo & actor Johannis de „ Turinano de Arimino tutoris Malabuchæ filii quondam comitis Friderici de Bagnacaballo, & Niochilinus notarius comitis Alexandri de Romena tutoris Rengardæ quondam Guidonis Malabuchæ comitis de Bagnacaballo, & Morandus procurator comitissæ Idanæ quondam Rogerii „ de Bagnacaballo comitis, & comitis Aginulphi ejus viri concedunt ad „ laborandum ad decem annos bona posita in plebe Furcoli; per Bartholinum magistri Bonsignoris. “

[c] *Num.* 63.

ANN. CHR. 1292.

XI. Obitus beati Jacobi de Certaldo, ejusque cultus.

FELICISSIME ad Deum transiit hoc anno in suo monasterio sanctorum Justi & Clementis Volaterrarum beatus Jacobus a Certaldo, ut narrat ex Raphaele Maphæjo Fortunius [d], post sexaginta duos monachatus annos. „ Vir Dei Jacobus, inquit Fortunius, hujusmodi profectibus propter patris atque fratris conversionem lætissimus, decem adhuc „ supervixit annis, ab obitu scilicet fratris, qui quidem, dum vigil sedulusque operarius vineam Domini excoleret, proximum ædificando ac „ juvando, non æstu vel algore unquam pressus, sexagesimum sanctæ con- „ ver-

[d] *Part. II. lib. II. cap.* 7.

Ann. Chr. 1292.

„ versationis attigit annum. Ceterum ad extremum vitæ cursum prope-
„ rans, & febri laborans, patre cum monachis advocato, veniam humi-
„ liter petiit, si quid forte non benefactum in eo conspexissent; nec mo-
„ ra sumptis ordine sacramentis migravit ad Dominum anno secundo &
„ nonagesimo ducentesimo super millesimum idibus aprilis, moxque ab
„ eis in templo Sanctorum tumulatus est, ibique postmodum honoris
„ gratia ara constituta est usque ad Raphaelis Volaterrani tempora, ut
„ ipse testatur, fidelibus circa populis magnopere nota. " Qui quidem Raphael, prosequitur Fortunius, quomodo sanctitatis illico signa immodica apparuerunt, recensendo memoratu digna hæc conscribit.

„ Quidam Petrus cum iter cum fratre faceret, incidit in latrones,
„ qui ubi fratrem primum interemerunt, deinde lethale ei vulnus pa-
„ riter intulere. Qui audita beati Jacobi fama sepulcrum supplex adiit,
„ diu lacrymis ac precibus contendens, ut ipse propitiator salutis suæ
„ apud Deum existeret, tandem illum albis amictum vestibus videre me-
„ ruit admonentem, ut jam incolumis factus discederet. Cumque veluti
„ e somno velociter exsurgeret, ob tantum beneficium Deo & Sancto
„ ejus gratias agens lætus ad propria remeavit. Alius item e Sancto-Ge-
„ miniano cum surdus quatuor annis fuisset, ad hunc similiter accedens
„ sanus & ipse remigravit. Unde diu postmodum illius quotannis adire
„ sepulcrum pro tali gratus munere, suffragiaque in reliquam vitam ex-
„ poscere solebat. Mulier item Volaterrana dextro affecta inutilisque bra-
„ chio, eo ipso tumulo imposito, statim valida facta præ novitate rei
„ exclamavit, Deo tanti beneficii auctori per suum Sanctum gratias agens.
„ Alia rursus mulier, quæ in mamilla torquebatur, pridie ejus diei, qua
„ decesserat beatus Jacobus, viri sancti auxilium pia fidelique mente in-
„ vocans, dum sic instaret, votis auxilium præstolans, illum chirurgi ha-
„ bitu cum arcula unguenti venientem vidit, cujus liquore vulnus perfu-
„ sa e vestigio incolumis apparuit. Insuper e castro Libiani mulier quæ-
„ dam ab immundo vexata spiritu ad beati viri sepulcrum a consangui-
„ neis deducta, ejecto tandem dæmone, omnibus spectantibus ac Deum
„ collaudantibus pristinæ restituta sanitati in patriam redivit lætissima. "
Ara erecta in honorem beati Jacobi prope altare sanctorum Justi & Clementis, in qua jacebant etiam corpora sanctorum Dulcissimi & Carissimi, trecentis fere annis perseveravit illæsa usque ad annum 1579. quo vetustate & carie comsumpta eversa est. Reperta fuit ea occasione ibidem antiquissima imago beati viri cum diademate & aureola, quæ conceditur sanctis dumtaxat hominibus, ejusque ossa ad novum altare translata fuere anno sequenti ab episcopo Volaterrano Guido Serguidi una cum sacris lipsanis sancti Clementis & aliorum Sanctorum. Fortunius, qui scribebat anno 1567. narrata ruina alterius aræ dicatæ sancto apostolo Jacobo in templo sanctorum confessorum Justi & Clementis, hæc subdit [a]: „ Ad hæc non abs re fuerit admonere, quemadmodum in ipso
„ divi Jacobi sacello etiam beati Jacobi a Certaldo, qui illius cœnobii
„ monachus & abbas fuit, sita sunt ossa, quæ illiusmodi casu retecta fur-
„ tim aliquot præter calvariam sublata fuerunt, reliqua vero nobis præ-
„ sentibus, qui hæc literarum memoriæ commendavimus, summo cum
„ honore summaque cum diligentia ibidem contecta restiterunt. " Ubi videtur innuere aram potissimum Jacobo apostolo, non Jacobo de Certaldo fuisse antiquitus dicatam, vel forte in utriusque honorem erectam. De Jacobo nostro præter Raphaelem Maphæjum & Fortunium agunt Ractius, du Vergius, Wion, Menardus, Dorganius & Buccellinus, & novissime Joseph-maria

[a] Pag. 93. de SS. Justo & Clemente.

ANN. CHR. 1292.

maria Brocchius sacerdos Florentinus in suo opere de Vitis Sanctorum & Beatorum Florentinorum parte secunda. Raphael de ipso habet: „ Hunc „ inter Sanctos suos eremus hodie Camaldulensis coluit. " Buccellinus in martyrologio Benedictino Camalduli monasterio ipsum assignat dicens: „ Idi- „ bus aprilis Camalduli transitus beati Jacobi de Certaldo, magnæ ab- „ stinentiæ viri: " quod quidem late intelligendum est de monasterio Camaldulensi Volaterrano, non de proprie dicto Camaldulo in Apenninorum jugis.

XII. Et beati Simonis eremitæ inclusi.

ALTER innocentia vitæ & solitudine clarus ex mortali carcere exivit hoc anno venerabilis Simon inclusus eremita Camaldulensis paulo post beatum Peregrinum, cujus fuerat conscientiæ moderator, cujusque revelationes exceperat & scriptis tradiderat. Beati Simonis decessus refertur ad diem decimam-septimam septembris. De ipso Fortunius: „ Quievit item „ & placida morte ipse venerabilis Simon inclusus eremita in cella do- „ mini papæ mira sanctitatis insignia præseferens, XIII. ut ipse habet, ka- „ lendas octobris anni M.CC.XCII. " In ms. codice Q. III. bibliothecæ eremi die decima-octava septembris legitur. *M.domnus Simon.* Agunt de Simone martyrologi Benedictini Wion, Menardus, Dorganius, & Minius, Ractius, Ferrarius, Brocchius, du Vergius & novissime inter prætermissos ad diem XIX. septembris insignes collectores Actuum Sanctorum. Distinguendus est ab alio Simone itidem incluso eremita, qui ad Deum evolavit proxime ad annum 1246. & in visione adhuc vivens apparuit beatæ Humilianæ de Cerchiis reclusæ Florentinæ, de quo agit Grandius dissertatione prima Camaldulensi capite II. Simon, qui decessit præsenti anno, erat Januensis patria, teste etiam Petro Ricordato, & tempore suæ diuturnæ reclusionis transcripsit sacros libros plures bibliothecæ Camaldulensis, cum notis quoque ad cantum. In breviario Camaldulensi de Tempore seculi XIII. hæc adnotatio legitur post kalendarium: *Ad honorem creatoris & benigni redemptoris nos paterne diligentis, & clementer redimentis, incipit breviarium, quod scripsit ob subsidium animarum & gaudium non transituri seculi in eremo Camaldulensi domnus Simon Januensis eremi Camaldulensis reclusus anachorita, sperans frui cœli vita, resumptis armis virium, post duodenne spatium ab ipsius reclusione, opus cum afflictione incboatum terminavit, sicque mentem satiavit, consummavit & perfecit, sicque animam refecit. Ergo roget pro anima scriptoris prece maxima fungentis sacerdotio pii patris judicio possessor hujus & lector, ut ipsius verus lector absolvat eum a vinculis & peccatorum maculis, & societ agminibus cœlorum & spiritibus Domino ministrantibus. Amen.* Alteri codici inscripto: *Abbreviatio summæ magistri Raymundi cum glossis suis edita a fratre Brocardo ordinis Prædicatorum* sub litera Q. IV. 14. apponitur nomen Simonis reclusi, *qui addidit summæ decretales concilii Lugdunensis sub Gregorio X.* Codex est numero XLVI. bibliothecæ ejusdem. In editione Italica commentarii in regulam sancti Benedicti Augustini Calmetii tomo II. pag. 352. legitur: „ Domnus Simon eremita Camaldulensis: Expositio regulæ sancti Bene- „ dicti scripta & breviter extracta de expositione sancti Remigii super „ regulam, & diversorum aliorum. Ms. asservatur in bibliotheca impe- „ rialis monasterii sanctorum Petri & Pauli in Glasciato Mediolani. Co- „ dex non videtur excedere ætatem quadringentorum annorum. " Ipsius mentio, & quidem ut reclusi, habetur in chartis tabularii Fontis-boni sub pluribus annis; primum ad annum [a] 1274. die XVIII. februarii, 1285. [b] decima-tertia junii 1276. 1279. in constituendis sindicis & procuratoribus eremi. Anno 1278, [c] partem habuit in editione vitæ eremitarum Camaldulen-

a §. *Mandatum* 32. *A.* 3. 41.
b *Ibid.* 34. 36.
c §. *Statuta* 10. *A.* 3.

Ann. Chr. 1292.

dulensium, & in statutis Gerardi prioris. Anno sequenti unus ex iis fuit, qui librum IV. de Moribus in capitulo apud Socium compilavere. Anno 1285. consensit prohibitioni de incidendis abietibus. Posterioribus annis semper appellatur inclusus, & morabatur in cella domini papæ. Ante inclusionem ad annum 1271. inter apertos locum habet in iisdem Fontis-boni tabulis. Paucis demum diebus ante obitum ipsius nomen reperitur in mandato, quo Guidoni de Castello data fuit facultas a Frigdiano priore generali Camaldulensi subscribendi concordiæ inter episcopum Clusinum & inter eremum Vivensem, de qua concordia statim dicimus.

XIII. Concordia inter episcopum Clusinum, & eremum de Vivo.

Per hæc tempora eremus sancti Petri de Vivo jurisdictionem suam extendebat ad plura monasteria, plurimasque ecclesias sub se habebat, quarum catalogum hic exhibemus, nimirum ecclesiam sancti Andreæ Castillionis-Latronum, monasterium sancti Petri in Campo, abbatiam sancti Benedicti de Appiano, monasterium Arguani, abbatiam sancti Benedicti de Mojano ultra Clanas, plebem sancti Martini similiter ultra Clanas, ecclesias sancti Pauli & sanctæ Mariæ in eodem districtu, ecclesias sanctæ Victoriæ de Sarthiano, sancti Andreæ de Radicofano, sancti Petri ultra Sarchianum, sancti Petri de Laterca, sancti Salvatoris de Tintinano, sancti Petri de Valenzano, sancti Cassiani de Castagneto, sanctæ Floræ de Noceto, sancti Petri de Castro, sanctæ Mariæ Magdalenæ Vallis-urciæ, sancti Peregrini de Abrigolo, sanctæ Floræ de Monte, sanctæ Mariæ de Seggiano, hospitale Canneti, & hospitale plebanatus sancti Silvestri in territorio Montis-politiani, plebes sancti Martini, & sancti Proculi ultra Clanas, sanctæ Mariæ Paterni, totumque castellum Castillionis-Latronum, & medietatem Radicofani, aliaque loca in variis dioecesibus posita. Cum vero Petrus Clusinus episcopus jurisdictionem in plura ex hujusmodi locis suæ dioecesis exercere contenderet, post multas concertationes, pro bono pacis tam ipse Petrus episcopus cum canonicis suis, quam Petrus prior eremi de Vivo cum suis monachis, & cum Angelo abbate sancti Petri in Campo, Jacobo abbate de Appiano, Augustino abbate Arguani elegerunt Jannucium presbyterum plebanum sancti Silvestri prope Montem-politianum, cujus sententiæ standum esset utrique parti sub pœna mille marcharum argenti. Qui judex partibus auditis sententiam protulit *anno* M. CC. XCII. *die sexta septembris apostolica sede vacante*, quod omnes ecclesiæ, quas eremus de Vivo obtinebat in dioecesi Clusina, ab episcopi jurisdictione omnino liberæ haberentur & forent, ac sanctæ sedi dumtaxat subjectæ, præsertim vero abbatia sancti Petri in Campo cum omnibus suis adnexis ecclesiis, quæ non obligarentur decretis episcopi, sed tantum quando episcopus ad consilium generale se conferret, atque in ejus prima consecratione, collectam eidem solvere tenerentur. Lecta fuit hæc sententia in ecclesia sancti Petri de Radicofano, præsentibus Oddone de Ficullis, fratre Francisco Visi ordinis Prædicatorum, Nerio Jacobini & Sinibaldo canonicis Montis-politiani, Juncta presbytero rectore dictæ ecclesiæ sancti Petri, Petro canonico sanctæ Mustiolæ de Clusio &c. Jacobo quondam Jacobi imperiali notario aliisque judicibus chartam roborantibus, subscribente etiam Guidone de Castello a secretis Frigdiani prioris Camaldulensis cum consensu ceterorum eremitarum. Hæc nobis innotescunt ex archivo Rosæ Senarum [a], ex quo concordiæ instrumento roboratur Ughellii opinio non alium quam Petrum hoc anno præsulem jus dixisse Clusinis.

a *Num.* 16.

XIV. Bella in agro Ravennate.

Eodem anno Ravennates, Cæsenates, Foro-livienses & Brittonorienses cum magno instrumentorum bellicorum apparatu in agrum Ravennatem

tem irruptionem facientes ecclesiam inter cetera sancti Zachariæ, quæ ad monasterium sancti Apollinaris in Classe pertinebat, combusserunt, effregerunt, abstuleruntque æs campanum sacri illius templi, plura demum in eo territorio excitarunt incendia, de qua irruptione & clade verba facit libro VI. suæ Ravennatis historiæ Rubeus [a].

ANN. CHR. 1292.

a Pag. 483.

Vacante ecclesia sancti Andreæ de Zagonaria Gerardus abbas monasterii sanctorum Laurentii & Hippolyti de Faventia, ad quod pertinebat, in reverentiam episcopi Imolensis rectorem in ipsa constituit.

Ecclesia sanctorum Nicolai, Martini & Viti de Fonto Tarvisinæ dioecesis a Leonardo abbate sanctæ Mariæ Sanæ-vallis de Fullina collata fuit, postulante Tisone de Campo-sancti-Petri patrono. Actum Tarvisii sub porticu domus monasterii de Fullina.

XV. Sanctimoniales introducuntur in ecclesiam S. Petri de Atheste.

SANCTI Petri ecclesia ædificata in oppido Atheste in spiritualibus & temporalibus spectabat ad monasterium Vangaticiense; verum hoc tempore destitutam clericis & religiosis personis, qui ad ejus servitium residerent, Bernardus abbas Vangaticiensis tradidit incolendam Beatrici & Mariæ recipientibus ipsam pro se, & vice dominarum Benvenutæ & Marchesinæ, & pro sororibus Deo dicatis juxta ordinem & regulam sancti Benedicti, quæ tunc temporis locum idoneum requirebant ad pœnitentem vitam ducendam, ut ibidem Deo deservirent. Salvum tamen voluit abbas jus loci sive monasterii sancti Firmi de Atheste aliarumque personarum; pariter ipsis præcepit, ut se supponerent directioni & correctioni abbatis Vangaticiensis, pensione statuta unius libræ ceræ persolvendæ eidem monasterio sancti Firmi die sancti Petri, Beatricem vero elegit in abbatissam novi parthenonis; post mortem autem Beatricis sanctimoniales eligerent sibi e cœtu suo præfectam, quæ confirmationis beneficium requireret ab abbate Vangaticiensi. Actum apud sanctum Petrum de Monte-silice, qui locus similiter subjectus erat Vangaticiensi abbatiæ, *indictione* v. *die* xv. *mensis decembris*, Florio filio quondam Johannis de Ravolatis præfecti almæ Urbis judice ordinario & notario chartam roborante. In tabulario sancti Augustini [b] de Patavio apud Brunatium *anno* M. CCC. II. *die* XXV. *octobris* donatur codex evangeliorum & vitarum Sanctorum idiomate vulgari scriptus monialibus sancti Petri de Este.

b Canonich. pag. XVI.

XVI. Jurisdictio monasterii Vangaticiensis turbata.

GRAVISSIMIS tamen turbis obnoxium erat tunc temporis Vangaticiense monasterium occasione ejusdem Bernardi abbatis. Ipse vel rem gratam facturus Patavinis contra marchiones Estenses, vel novitatum amator supposuerat monasterium suum protectioni urbis Patavinæ; Patavini vero jus sibi vindicaverant eligendi potestatem castri Vangaticiæ villarumque ipsi subjectarum, ac advocatiam & patronatum susceperant ejus monasterii, & colore defensionis plura attulerant, & afferebant damna & injurias dicto monasterio; adegerant monachos ad subeunda onera & functiones communis Patavini, ac obtulerant abbati mille centum florenos auri pro carpendis privilegiis dicti monasterii. Indignati monachi Vangaticienses, confugium habuerant ad præsidem generalem Camaldulensem, cui abbatia Vangaticiensis parebat; is vero Bernardum abbatem suspenderat ab officio, excommunicaverat, ac ut perjurum, dilapidatorem, & iniquum ministrum bonorum abbatiæ removerat. Verum cum Patavini non desisterent ab inferendis damnis, ac moliendis novitatibus, præsides generales, facile Gerardus ante obitum, & post ipsum Frigdianus, interpellavere auctoritatem Conservatorum privilegiorum ordinis, quos suo gratioso diplomate constituerat multis jampridem annis Alexander IV. Romanus pontifex, abbatem nimirum sancti Felicis de Bononia, & abbatem san-

ANN. CHR. 1292.

ſancti Petri de Peruſio. Pax itaque abbas ſancti Felicis, cui totam auctoritatem ſuam ſubdelegaverat abbas alter ſancti Petri de Peruſio, ſequentes dedit communi Patavino literas, quas ex autographis exiſtentibus in tabulario Vangaticienſi hic ſubjicimus, ex quibus etiam totius controverſiæ ſeries addiſcitur.

Viris nobilibus prudentibus & diſcretis, poteſtati Sarragonen., ejus militi Jacobo Malitia, Leonardo, qui dicitur Boccaleccha, antianis, conſiliariis & officialibus ceteris, populo & communi Paduæ. Pax licet indignus abbas monaſterii ſancti Felicis Bononienſis, conſervator privilegiorum Camaldulenſi ordini a ſede apoſtolica conceſſorum, una cum religioſo viro .. abbate monaſterii ſancti Petri de Peruſio, & ſubdelegatus dicti abbatis ſancti Petri ſalutem in Domino.

Noveritis nos ſummi pontificis jamdudum recepiſſe literas ſub hac forma. ALEXANDER *epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. ſancti Felicis Bononien. & .. ſancti Petri de Peruſio monaſteriorum abbatibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sub religionis habitu vacantibus piæ vitæ ſtudio ita debemus eſſe propitii, ut in divinis beneplacitis exequendis malignorum non poſſint obſtaculo impediri. Cum itaque ſicut ex parte dilectorum filiorum .. prioris & conventus heremi Camaldulenſis fuit propoſitum coram nobis ipſis, & abbates, abbatiſſæ, priores & conventus, & fratres ac ſorores Camaldulenſis ordinis a nonnullis, qui nomen Domini recipere in vacuum non formidant, ſuper bonis ſuis multipliciter moleſtentur; nos volentes eorumdem abbatum, abbatiſſarum, priorum & conventuum, fratrum ac ſororum providere quieti, & moleſtatorum ipſorum malitiis obviare, diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus abbatibus, abbatiſſis, prioribus & conventibus, fratribus ac ſororibus prædictis opportuni præſidio favoris aſſiſtentes non permittatis eos in perſonis vel bonis ſuis contra indulta privilegiorum ſedis apoſtolicæ ab aliquibus indebite moleſtari. Moleſtatores per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Non obſtante aliqua indulgentia ſedis ejuſdem, de cujus toto tenore oporteat in noſtris literis plenam & expreſſam mentionem fieri, & per quam effectus præſentis impediri valeat vel diferri, & conſtitutione de duabus dietis edita in concilio generali &c. Data Anagniæ* IV. *nonas decembris pontificatus noſtri anno quarto. Cum igitur nobis conſtet, ac etiam notorium habeatur, vos moleſtias & injurias retroactis temporibus, ac nunc etiam irrogare abbati, conventui & monaſterio ſanctæ Mariæ de Vangadicia Veronenſis diœceſis ordinis prælibati, frangendo, evellendo & removendo catenam dicti abbatis, conventus, & monaſterii poſitam in flumine Athesis ex parte ruptæ, tranſeundo quoque cum navibus oneratis lapidibus, lignis & rebus aliis, debitum paſſagium non præſtando, invitis & contradicentibus ſindicis dictorum abbatis & conventus, & monaſterii, cædendo etiam ligna de ſilvis monaſterii, & alias plures injurias, graveſque moleſtias inferendo. Nequeuntes prædicta conniventibus oculis pertranſire, vos & veſtrum quemlibet auctoritate, qua fungimur, pro primo, ſecundo & tertio peremptorio commonemus, quatenus a prædictis violentiis, injuriis & moleſtiis deſiſtentes omnino, omnia & ſingula ſupradicta ad poſſe veſtrum in ſtatum priſtinum reducatis, ac eiſdem abbati, conventui & monaſterio de dictis damnis, moleſtiis & injuriis per vos irrogatis eiſdem plenarie cum effectu ſatisfacere procuretis. Alioquin ex nunc pro ex tunc in vos poteſtatem Sarragonum, ejus militem Jacobum Malitiam, Leonardum, qui dicitur Boccaleccha, priorem Domus Dei de Padua, antianos, officiales & conſiliarios, & veſtrum quemlibet excommunicationis ſententiam proferimus in his ſcriptis, & ci-*

& civitatem Paduæ cum suburbiis & loca vicina per tria milliaria ecclesiastico supponimus interdicto; interdicentes ibidem quælibet organa campanarum & vocum, contra vos ad alia processuri pro defensione dictorum privilegiorum & ordinis, si in prædictis vestra protervitas duxerit resistendum. Relatori autem præsentis portitori de præsentatione ipsarum nuntio nostro jurato adhibebimus plenam fidem, quas apud nos fecimus registrari ad evidentiam omnium prædictorum, mandantes easdem nostri sigilli munimine roborari. Data Bononiæ in monasterio nostro sancti Felicis anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo-secundo indictione quinta die sexto maji.

ANN. CHR. 1292.

XVII. De Bernardo abbate Vangaticiense malorum auctore. De monaster. Monticuli.

QUOD autem Bernardus abbas Vangaticiensis in præjudicium jurium Camaldulensium una cum communi Paduæ monasterium suum dilaceraret, novimus etiam ex chronico Patavino, qui inscribitur: *Liber memorialis omnium regiminum civitatis Paduæ*, editus a Muratorio tomo IV.[a] Antiquitatum medii ævi, in quo hæc leguntur: *Et prædicto anno* M. CC. XCII. *indictione* V. *die* XXIX. *octobris Paduæ in ecclesia sancti Martini dominus Bernardus abbas monasterii de Vangaditia investivit Bonifacium domini Peucii sindicum & sindicatorio nomine communis Paduæ ad feudum de quinque mansis terræ sterilis positis ultra Athesim ex opposito castri Baldi, quibus correspondet a meridie flumen Athesis, a septemtrione palus, pro quibus dictus sindicus promisit dare ei annuatim unam libram ceræ in die beatæ Virginis de septembri, & sunt longitudinis unius milliarii, & latitudinis unius turnæ & quadraginta perticarum*. Porro castrum Baldum hoc ipso anno ædificatum fuerat pro defensione civitatis Paduæ & comitatus ejusdem contra voluntatem marchionis Estensis & dominorum de la Scala, ac proinde Bernardus abbas Vangaticiensis contra Estenses marchiones Patavinis favebat. Ita etiam pedetentim Patavini possessionem inierunt oppidi Vangaticiensis; nam legimus in altero antiquo chronico a Bronzerio & Silvestrio laudato *Azonem & Franciscbinum marchiones Estenses anno* 1294. *in gratiam communis Paduæ Abbatiam, tertiam partem Lendenariæ, Lusiam, castrum dictum Venezze & ejus curiam, terras Barbulei, & generaliter omnes jurisdictiones, bona & jura ad ipsam Abbatiam spectantia in integrum* cessisse eidem communi, *ut ipsum possit omnia supradicta taliter tractare, quemadmodum tractat civitatem Paduæ & districtum* &c. Guillielmus etiam Cortusius in sua historia Patavina libro primo[b] eam cessionem refert ad annum sequentem 1293. hæc scribens: *Hoc videns Raimundus Aquilejensis patriarcha pacem composuit hoc modo: Marchiones Azo & Franciscus in gratiam Paduanorum sint recepti, & ipsi dederunt communi Paduæ Abbatiam cum suis juribus & tertiam partem Lendenariæ, Lusiam, castrum de Venezze* &c. Videbimus tamen sua jura adhuc conservasse abbatiam Vangaticiensem, & anno dumtaxat 1298. se legitime supposuisse protectioni communis Patavini. Cetera de damnis illatis ab iisdem Patavinis dicto monasterio Vangaticiensi, referemus anno sequenti. Nescimus tamen, quis fuerit potestas Patavinus in epistola Pacis abbatis nominatus *Sarragonen.* cum ex superiori libro memoriali regiminum civitatis Paduæ præsenti anno Lambertuccius de Frescobaldis de Florentia esset potestas Paduæ, anno vero antecedenti Thomasius de Quirino, anno autem sequenti Paulus Quirinus de Venetiis eadem dignitate fruerentur; sed, ut ad annum 1298. legitur, plures eodem anno potestates recipiebat & rejiciebat Patavinum commune per hæc tempora.

Existebat in celebri oppido vel etiam urbe Monticuli, quæ coaluit ex veteri Treja, Anconitanæ marchiæ & diœcesis Camerinensis monasterium sanctimonialium sub invocatione sancti Romualdi & sanctæ Agathæ, cujus

[a] *Col.* 1151.

[b] *Pag.* 145.

Ann. Chr. 1292.

a In arch. secr. Montic.

cujus antiquiores origines sunt ignotæ, sed oppidanorum traditio fert excitatum ipsum fuisse a sancto parente nostro Romualdo. [a] *Anno Domini* M. CC. LXXXXII. *indictione* V. *apostolica sede vacante die* XIII. *aprilis domna Illuminata abbatissa monasterii & conventus sancti Romualdi & sanctæ Agathæ de Monticulo, cum consensu & voluntate sororum Paulæ, Margaritæ, Agathæ, Susannæ, Philippæ, Scholasticæ, Cæciliæ, Catherinæ, Thomassiæ, Justinæ* &c. *Bondiem Petroni capellanum dictæ ecclesiæ sancti Romualdi sindicum constituunt sui monasterii ad permutandum* &c. *Ego Petrus Bonomi auctoritate ecclesiæ Romanæ notarius* &c. Anno 1330. [b] Berardesca Jacobi Thebaldi in suis testamentariis tabulis, inter cetera legata reliquit *monialibus sancti Romualdi; item sorori Luciæ moniali monasterii sancti Romualdi*; item *abbatissæ monasterii sancti Romualdi*; item reliquit *sorori Mitutiæ filiæ olim Thomæ Brunelli de ordine sancti Romualdi*. Anno 1437. [c] in publico consilio communis Monticuli propositum fuit sub die VI. maji: *Sexto. Quis modus sit retinendus circa reparationem monasterii sancti Romaldi de Monticulo semilassi, ut imposterum in honorem Dei manuteneri & conservari possit?* Item *super sexta proposita de reparatione monasterii sancti Romaldi dixit & consuluit, quod remittatur in priores & unum de quolibet quarterio per ipsos vocandum* &c. Anno 1463. [d] die XXI. septembris in consilio similiter communis: *Ultimo quod provideatur reaptari monasterium sancti Grimaldi, cum moniales minime existere possunt, & placeat duo ista monasteria ipsius terræ in unum reducere*, hoc est sanctæ Catharinæ, & sancti Romualdi, corrupte dicti sancti Grimaldi. Quid actum tunc temporis fuerit, non liquet, deficientibus foliis in libro reformationum. Sed scimus ex brevi [e] Clementis VII. anni 1532. XXIV. maji Antonium Jacobum episcopum Camerinensem ecclesiam sancti Romualdi loci de Monticulo suæ diœcesis mensæ episcopali adjunxisse, & ab apostolica sede expetiisse demolitionem ipsius pro erectione alterius ecclesiæ sub invocatione sanctorum Jacobi & Romualdi, ut ipse Romanus pontifex scribens plebano collegiatæ ecclesiæ sanctæ Mariæ de Monticulo, & vicario episcopi Maceratensis mandat facultatem episcopo Camerinensi fieri, si id in utilitatem vergat ejus mensæ episcopalis. Demum [f] anno 1603. die quinta junii cura animarum, quæ erat in ecclesia sancti Ægidii extra mœnia Monticuli, translata fuit in ecclesiam sanctorum Jacobi & Romualdi per Martium Politi decanum Maceratæ & vicarium generalem cardinalis Innocentii de Bubalo episcopi Camerinensis. Non ignoramus consuevisse veteribus seculis *ordinis* vocem usurpari pro titulo ecclesiæ, non pro instituto inservientium ecclesiæ; cum tamen constans sit Camerinensium opinio sanctum Romualdum plura construxisse tum virorum, tum feminarum domicilia, & omnia reformasse in ea diœcesi, notitiam hujus monasterii sacrarum virginum libenter protulimus, quam ab amicissimo nostro Turcio habuimus.

b Ibid.

c Ex lib. Reformat. P. II. fol. 21.

d Ibid. fol. 95.

e Arch. Secr. Montic.

f Acta collegiatæ Montic. col. 129.

Ann. Chr. 1293.

XVIII. Constructio hospitalis Ravennæ appellati Domus Misericordiæ.

BONIFACIUS archiepiscopus Ravennæ, ut legitur in pagina autographa archivi Classensis, Michaeli archidiacono suæ ecclesiæ permisit hoc anno constructionem hospitalis pro hospitalitate perpetuo tenenda pauperum, peregrinorum, infirmorum & aliarum miserabilium personarum de bonis testamentariis bonæ memoriæ domini B.. hoc est Bernardi, quondam Prænestini episcopi & apostolicæ sedis legati in regno Siciliæ, cujus is fuerat testamentarius executor, & de bonis etiam suis. Obtinuerat jam Michael testandi facultatem a Martino papa IV. anno IV. diplomate dato ex Urbe-vetere VI. kalendas julii anni 1284. Hospitale

autem

autem constructum est in civitate Ravennæ in loco, qui appellabatur Turricella in regione Herculana, & vocatum fuit domus Misericordiæ, supponendum pro regimine alicui familiæ religiosæ, & immune redditum ab omnibus gravaminibus. Confirmavit etiam archiepiscopus donationem ecclesiæ sancti Bartholomæi sitæ infra territorium dicti hospitalis factam a capitulo cardinalium Ravennatensis ecclesiæ, quam perpetuo univit cum eodem hospitali, quadraginta demum dies indulgentiæ concedens sollemnibus diebus iis, qui visitaverint vel adjuverint ædificia ejusdem hospitalis. Datum in castro Argentæ XXV. *die mensis junii anni* M. CC. XCIII. *indictione sexta*. Vide etiam, quæ diximus ad annum 1289. ex monumento altero Classensi, ex quo novimus donationem & consecrationem ecclesiæ sancti Bartholomæi factam fuisse eo anno. Bernardus sive Berardus ex camerario Martini papæ IV. electus primum Calliensis, inde Auximanus episcopus & S. R. E. cardinalis una cum episcopatu Prænestino, redux ex legatione Sicula obierat ante biennium in agro Spoletano, & Michaelem archidiaconum Ravennatem executorem bonorum suorum reliquerat.

ANN. CHR. 1293.

XIX. De ecclesia S. Mariæ de Colle in diœcesi Senogalliensi.

COMPARUIT coram Bernardo Ferrarii canonico Valentino marchiæ Anconitanæ vicario in spiritualibus generali Raimundi Pontii Valentini episcopi, & dictæ marchiæ rectoris Bentevegna plebanus sanctæ Mariæ de Colle districtus Roccæ-contradæ, conquerens, quod Theodinus episcopus Senogalliensis in possessionem misisset cujusdam præbendæ dictæ plebis canonicum suum Jacobum Sarii de Saxoferrato. Theodinus ante biennium suffectus fuerat Sigismundo in cathedra Senogalliensi.

XX. Johannes abbas S. Savini Pisarum detrectat jugum subjectionis prioris Camaldulensis.

JOHANNES abbas sancti Savini territorii Pisani jugum subjectionis congregationi & priori Camaldulensi excutere omnino proponens, conspiravit cum aliquot monachis cœnobii sui contra ipsum, simulque creavit fratrem Andream Malleum ex ordine Pœnitentiæ in procuratorem suum, qui ejus vice limina apostolorum visitaret, & appellationem contra priorem Camaldulensem interponeret ad Romanum pontificem, & ad cardinales. Cum vero alii monachi ejusdem cœnobii e monasterio effugissent ejus licentia non petita, ac abstulissent privilegia, libros, pecuniam & substantias monasterii, quæ tamen volentibus antianis populi Pisani deposuerant apud locum fratrum Minorum ejusdem urbis, ipsos excommunicationis sententia innodavit. Contra ipsum Johannem abbatem potissimum videtur emanata sequens constitutio facta a Frigdiano priore & a definitoribus capituli celebrati hoc anno mense majo in monasterio sancti Vigilii de Senis, quam reperimus in codice membranaceo tabularii Fontis-boni post constitutiones Martini III. prioris:

Quia intantum quorumdam processit ambitio, quod sublimati per ordinem non verentur indigna religionis committere, nec tamen volunt cum petra veritatis & regularis disciplinæ remedio castigari, sed juxta prophetam de malo ad malum progressi spiritum rebellionis assumunt, & totam religionem nostram ad scandala provocant, ex quibus expensæ & dampna proveniunt, & quod est gravius, animarum pericula multa; nos autem viam talium dignis conatibus perdere cupientes, perpetua constitutione sancimus, quod quicumque sive prælatus, sive subditus in ordine nostro de cetero fuerit domno priori Camaldulensi vel visitatoribus ordinis manifeste rebellis, ipso facto vinculum excommunicationis incurrat, & nihilominus si prælatus extiterit, officio prælaturæ sit ipso facto privatus, nec assumi possit ulterius ad aliquam dignitatem, nisi per dispensationem capituli generalis. Si vero subditus, ipso facto vinculum excommunicationis incurrat, & absque dispensatione simili promoveri non possit, nihilominus per annum carceri manci-

Ann. Chr. 1293.

petur. Et quicumque contra domni prioris Camaldulensis vel visitatorum officium recursum habuerit ad personas aliquas extra ordinem, sive prælati sive subditi fuerint, nisi prout continetur in constitutionibus domini cardinalis, per omnia pœnam consimilem patiantur.

In eodem capitulo constituti fuere in sindicos & procuratores eremi & ordinis tam in Romana curia, quam extra ipsam Zeno abbas Camalduli Florentini, Ceus de Pisis, Zambonus Pauli de Arretio, Leonardus prior sancti Michaelis Arretii, & Clarus de sancto Geminiano ad causas, quas ordo Camaldulensis habebat adversus archiepiscopum Ravennatem, & alias quascumque personas ecclesiasticas & seculares; manu Rainerii notarii & scribæ; de qua sane causa cum Ravennate archiepiscopo ex scripturis Camaldulensibus nihil certi depromitur, eo vel maxime tempore, quo Bonifacius archiepiscopus nuntium apostolicum agebat apud Galliarum regem, ubi defunctus sepultusque fuit Burdigalæ anno sequenti. Rubeus [a] ad annum 1332. narrans electionem Guidonis Baysii Regiensis, episcopi Tripolitani, in archiepiscopum Ravennatem, laudat ex nobilitate & doctrina, „ quem, subdit, Bonifacius archiepiscopus Ravennas quadraginta jam „ annis canonicum Regiensem & in aula Romana commorantem, in cau„ sa Classensi unum ex quatuor, cui fideret, nominaverat. “

a *Lib. VI. pag.* 551.

XXI. Conventio inter priorem Camald. & Guittonem equitem Arret. pro ædificanda nova eremo.

Facta fuit hoc *anno* M. CC. XCIII. *indictione sexta Romana ecclesia pastore vacante* inter Frigdianum priorem Camaldulensem & inter Guittonem celebrem poetam & civem Arretinum, equitem ordinis Militiæ gloriosæ virginis Mariæ, conventio de construendo novo solitario loco. Hæc fuere initia celeberrimi monasterii sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia, de quibus extat ista vetus memoria in archivo parvo ejus cœnobii. „ Anno Domini &c. vir quidam Arretinus civis frater Guittonus nun„ cupatus, solitariæ vitæ amator, divino numine inspiratus pro solitaria „ & eremitica vita habenda, eremitorium unum in loco idoneo construe„ re quamsæpissime cogitando, tandem hoc sancto & devoto suo propo„ sito exposito, & communicato reverendo in Christo patri domno Frig„ diano tunc sacræ Camaldulensis eremi priori, & totius ejusdem ordinis „ generali & eremitis dictæ eremi, & super hujusmodi pia ac sancta vi„ ri Dei intentione & devotione, ad laudem omnipotentis Dei & Ca„ maldulensis ordinis augmentum, pluries colloquio & tractatu habito, „ & præfatis patribus priore & eremitis dicti fratris Guittonis bonæ vo„ luntati & per omnia adhærentibus, & omne consilium, auxilium & fa„ vorem præstantibus, & eidem Guittoni pro ejus socio adhibito domno „ Orlando eremita dictæ eorum eremi eremiticæ vitæ satis experto, in„ vento loco idoneo extra & prope mœnia tunc temporis civitatis Flo„ rentiæ, præfatus frater Guittonus & eremitæ dictæ eremi, pactis & „ conditionibus quibusdam inter se ipsos formatis, laicorum quamplurium „ eleemosynis & expensis, eremitorium seu & monasterium sanctæ Ma„ riæ Angelorum, ubi nunc est, communi concordia ad honorem Dei & „ beatissimæ Mariæ semper virginis & sancti Romualdi ædificaverunt, & „ regimini & gubernationi dicti prioris & eremitarum subjecerunt, prout „ latius de prædictis continetur in instrumento inde confecto, & rogato „ die martis septima mensis septembris dicti anni M. CC. XCIII. manu „ Bonaviæ Stephani notarii publici. “

Ex hujus memoriæ verbis conjici non inverisimiliter potest, fratrem Guittonem non pecuniam dumtaxat pro extruendo monasterio dedisse, sed & seipsum exhibuisse, offerendo se nimirum ut familiarem & oblatum ad Dei servitium in novo solitario cœnobio sub disciplina Orlandi eremitæ

primi

Ann. Chr. 1293.

primi monasterii prioris; quod tamen morte præventus præstare minime potuit. Pro loci fundatione ista inter Frigdianum priorem, & fratrem Guittonem convenere: „ Quod fiat locus eremiticus, & quod ab isto an„ no in antea vitam eremiticam faciant fratres moraturi in eo, & ad „ minus sint ibi sex fratres, quatuor monachi & duo conversi, qui cle„ rici continue habitent inter domos dicti loci, nec de loco valeant exi„ re aliquo modo, nisi magna immineret necessitas, & tunc de consensu „ & voluntate prælati & majoris partis capituli dicti loci. Quod tenea„ tur frater Guitto dare dicto loco eremitico ducentas libras denariorum „ Pisanorum ad kalendas januarii proxime venturas. Quod nullus ejus „ loci frater prælationem, neque officium, nec vicariam vel custodiam „ alterius loci possit suscipere. Quod locus sit subjectus eremo Camaldu„ lensi in confirmatione prælati & visitatione. Quod nullus alius mona„ chus in eo loco statui possit, vel extrahi aliquis ejusdem loci. Quod „ fratres ejus loci eligant sibi priorem quemcumque voluerint, dummodo „ sit de ordine Camaldulensi. Quod prior Camaldulensis domos, orato„ rium & ecclesiam ædificari jubeat in solo dato ab eodem Guittone de „ proventibus & eleemosynis, quæ pervenerint ad manus dictorum fra„ trum. Si dimissus fuerit locus, vel servata non fuerit vita eremitica „ vel monastica ibidem, locus cum suis ædificiis deveniat ad manus fra„ trum Continentium, qui valeant suo arbitrio possessionem dicti loci „ vendere, & pecuniam expendere minutatim in pauperes, viduas, or„ phanos & alios pauperes verecundos; salvo, quod Camaldulensibus non „ vendant. Et si fratres Continentiæ locum nollent recipere, vel non ser„ varent prædicta, tunc ædificium prædictum perveniat ad hospitale de „ Ponte civitatis Arretii. Quod prior dicti loci quolibet anno det octo „ libras Pisanas eidem Guittoni pro subsidio vitæ suæ. Actum Arretii in „ claustro monasterii sancti Michaelis die martis septima septembris. “ Approbarunt hujusmodi capitula eremitæ inclusi & aperti post bienninm. De fundatione ejus monasterii cetera anno proximo. Interim sequens excerptum epistolæ Cl. V. Joh. Lamii subjicimus de fratribus Continentiæ, non sat notis in historia Florentina.

XXII. De fratribus Continentiæ de Florentia.

„ Qui vocarentur, inquit, Florentiæ *Fratres Continentes* non satis fa„ cile dictu. Anceps sum, an sub hoc nomine indigitentur *fratres Pœni„ tentes* vel *de Pœnitentia*, quos etiam vocabant *delle Sacca*, profitentes „ regulam sancti Augustini, sed cum regulare institutum etiam ii sequeren„ tur, exploratum non est, cur continentes ipsi pluſquam alii claustrales „ appellarentur; vel licet ii sub eo nomine venirent, non poterat tamen „ Guitto sermonem de ipsis instituere, nam quamvis habitarent olim in ec„ clesia & monasterio sancti Ægidii, quod modo adnexum est hospitali do„ mui sanctæ Mariæ-novæ prope Cafajolum, & prope monasterium sanctæ „ Mariæ Angelorum, aliquot annis ante Guittonis paginam suppressi fue„ rant, eo loco moti ad augenda ædificia ejusdem novi hospitalis. Minus „ quoque intelliguntur monachi Cistercienses sancti Salvatoris Septimiani „ cœnobii, qui hospitium sub titulo sancti Bernardi in Cafajolo obtinebant; „ ignoratur enim, an existeret hujusmodi hospitium temporibus Guittonis; „ qui vel si extitissent in eo hospitio, notiori vocabulo eos Cistercienses, „ non Continentes appellasset, cum hæc vox communis esset omnibus or„ dinibus religiosis, præter ordinem equitum Gaudentium, qui a matrimo„ nio non abstinebant. Anne universali nomine Continentium indicare vo„ luit Guitto regulares quoscumque, præter suos Gaudentes? Puto autem „ veri speciem majorem habere designatos hoc nomine fuisse a Guittone

Ann. Chr. 1293.

„ quosdam seculares viros oblatos, seu tertiarios, quos vocabunt, ordinis „ sancti Francisci, qui communione quadam simul vivebant, & Florentiæ „ vocabantur fratres de Pœnitentia, alios a superioribus. Hi uxores non „ ducebant, vitamque puram & cœlibem vivebant; ipsorum officii & solli- „ citudinis erat adjuvare eleemosynis pauperes, & promovere fundationes „ piorum locorum, ut egerant anno 1281. cum sancta abbatissa Humilita- „ te. Ipsi propterea subsidia ministraverint Guittoni pro erigendo novo cœ- „ nobio sanctæ Mariæ Angelorum, quandoquidem prope ipsum construen- „ dum cœnobium alia per hæc tempora loca & monasteria regebant, ut „ puta monasterium sanctæ Mariæ-magdalenæ *Convertitarum Pinti*, & an- „ no 1312. alium æque conventum sub invocatione sanctæ Mariæ-magdale- „ næ in Casajolo & in loco dicto *Novello* acquisierunt, quod postea ad Se- „ ptimianos transiit. In bulla Johannis papæ XXII. anno primo sui ponti- „ ficatus inscripta dilectis filiis ministris fratrum Pœnitentiæ tertii ordinis „ sancti Francisci Florentinorum legitur, quod ipsi hospitalitatem servabant, „ & plura immobilia bona possidebant, vocata *bona pauperum*, quia eo- „ rum fructus in pauperes distribuebantur. Hos itaque fratres *Continen-* „ *tes* a Guittone appellatos censeo. “ Hæc Lamius.

XXIII. Res aliquot monasteriorum.

Die *vigesima augusti indictione* vi. Ugolinus plebanus sancti Dietali consensum præstitit electioni factæ a Margarita abbatissa Rosani rectoris ecclesiæ sancti Martini a Prugnano, tamquam a patrona, quam electionem approbaverat pariter Philippus episcopus Fesulanus. Etiam in ecclesiam sancti Justi de Saprognano jus habebat eadem abbatissa, quod tamen impugnabat plebanus de Miransu, qui ab episcopo obtinuerat privationem rectoris ejus ecclesiæ. Sed pro abbatissa causam definivit electus causæ auditor Johannes de Sancto-Germano domini papæ capellanus. Hæc [a] ex Ferdinando Melioris.

a Zibald. 80. pag. 91. 92.

Laurentius Pisanus capellanus & rector ecclesiæ sancti Sebastiani de Fabricis civitatis Pisanæ, petens a Ventura abbate sancti Michaelis in Burgo Pisarum se recipi in numerum sacerdotum conversorum sui monasterii, promissa obedientia juxta regulam sancti Benedicti, receptus fuit ad curam spiritualem populi dicti monasterii, cum potestate plena absolvendi, & sacramenta ecclesiastica ministrandi. Chartam dedimus in nostra Appendice de Conversis [b].

b T. I. col. 382.

Tolbertus de Camino comes Cenetensis pro se & pro fratre domino Biacquino, Richardo priori sancti Martini-rupti in territorio Concordiensi & districtu Pratæ donavit aliquot latifundia. Actum in Motta sub domo communis.

In necrologio monasterii sanctæ Mariæ ad Carceres ponitur sub hoc anno ad diem decimam-octavam februarii decessus Obizonis marchionis Estensis. Successere ipsi Azzo VIII. & Francischinus.

XXIV. Conservatores privilegiorum Camald. tuentur monaster. Vangaticiense.

Cum potestas & commune Patavinæ urbis primis literis Pacis abbatis sancti Felicis de Bononia, tamquam conservatoris privilegiorum ordinis Camaldulensis parum detulissent, quinimmo nova non cessarent inferre damna monasterio Vangaticiensi, alteram mense decembri antecedentis anni monitorialem epistolam hujusmodi eidem communi exscripserat idem abbas, quam ex tabulario ejusdem Vangaticiensis cœnobii primis lineis dilaceratam exscripsimus.

Viris nobilibus, prudentibus & discretis, potestati, antianis, consiliariis & officialibus ceteris, populo & communi Paduæ frater Pax . . . . . & spiritum consilii sanioris.

. . . .

. . . . *Veronensis sive Adriensis* . . . . *de silvis*

silvis monasterii . . . nec non apprehendendo & occupando specialiter possessiones villæ de Zoccho pleno jure spectantes ad ipsum monasterium de Vangaditia, & in vestris consiliis reformando de eligendo potestatem in tota jurisdictione castri monasterii Vangaditiæ , & villarum ad eam spectantium annuatim cum certo salario , sicut per ipsum monasterium consuevit fieri, & de recipiendo advocatiam & patronatum dicti monasterii a dopno Bernardo dicti monasterii abbate suspenso, excommunicato , perjuro & dilapidatore, & propter suas summas iniquitates remoto, & de faciendo concordiam cum eodem abbate de dictis dapmnis & aliis mulctis & injuriis irrogatis per vos monasterio prælibato , & de ædificando villam seu castrum vel habitationem super territorio monasterii , & flumine & catena ipsius monasterii, & de recipiendo monachos Paduanos , cum quibus in prædictis suas iniquitates in dampnum dicti monasterii possit idem abbas ducere ad effectum , & ordinando, quod abbas, monachi & habitatores locorum dicti monasterii subeant onera , & communis Paduæ publicas functiones , ipsum monasterium vobis subjiciendo , & dando mille centum florenos aureos pro privilegiis dicti monasterii habendis, & ipsi monasterio subtrahendis , & de recipiendo obligationem a dicto abbate bonorum ceterorum dicti monasterii & redditaum pro quantitate prædicta , & alia plura & gravia in dampnum dicti monasterii publice & notorie statuendo , & alias plures injurias gravesque molestias publice & notorie inferendo . Nequeuntes prædicta connitentibus oculis pertransire, vos dominos potestatem, antianos, Guidonem domini Gabrielis de Nigro, & Paulum Chapozola & eorum alios socios olim antianos, dictorum excessuum fautores, consilium & commune , & vestrum quemlibet, auctoritate, qua fungimur, pro primo, secundo & tertio peremptorio commonemus &c. ut in superiori epistola. *De repræsentatione autem præsentium presbytero Andreæ latori earum nostro nuncio jurato adhibebimus plenam fidem* &c. *Data Bononiæ in monasterio nostro sancti Felicis anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo-secundo, indictione quinta die prima decembris.*

Ann. Chr. 1293.

XXV. Propterea excommunicant Patavinos invasores ejus jurium.

Verum cum his secundis literis nihil quoque profecissent conservatores ordinis Camaldulensis , quinimmo saniora eorum consilia spernerent consiliarii Patavini , initio hujus anni Pax abbas, delegatus etiam ab abbate sancti Petri de Perusio collega altero deputato conservatore , ad prolationem sententiæ excommunicationis devenit , ut ex sequenti epistola compertum habemus.

Universis terrarum communibus , ducibus , marchionibus , comitibus , potestatibus , capitaneis , & ceterorum locorum rectoribus & officialibus , & aliis singularibus quibuscumque personis , ad quorum notitiam præsentes advenerint. Frater Pax abbas monasterii sancti Felicis de Bononia licet indignus, conservator privilegiorum Camaldulensi ordini a sede apostolica concessorum, una cum religioso domno . . abbate sancti Petri de Perusio &c. subdelegatus dicti domni abbatis salutem in Domino . Noveritis nos contra potestatem, antianos , consiliarios , officiales ceteros , populum & commune Paduæ propter eorum graves & manifestos excessus notorie irrogatos priori , conventui & monasterio sanctæ Mariæ de Vangaditia Veronensis sive Adriensis diœcesis ordinis prælibati per nostras literas processisse formam hujusmodi continentes. Venerabilibus in Christo patribus dominis archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, plebanis , archipresbyteris & ecclesiarum rectoribus, & clericis universis, ad quos literæ præsentes advenerint, frater Pax abbas monasterii sancti Felicis Bononiæ , licet indignus , conservator privilegiorum Camaldulensi ordini a sede apostolica concessorum una cum religioso

Ann. Chr. 1293.

so viro . . domno abbate sancti Petri de Perusio & subdelegatus dicti domni abbatis salutem in Domino. Noveritis nos potestati, antianis, consiliariis, officialibus ceteris, populo & communi Paduæ misisse nostras literas sub hac forma : Viris nobilibus &c. ut die prima decembris . *Unde cum prædicti commonitionem nostram in prælibatis literis comprehensa spreverint, nec infra terminum in ipsis contentum curaverint obedire, propter quod in ipsos potestatem, antianos, consiliarios, officiales, & dictorum omnium excessuum fautores excommunicationis sententiam, justitia exigente, promulgavimus, ipsos ut rebelles & inobedientiæ filios a gremio sanctæ matris ecclesiæ separando, nec non civitatem Paduæ cum suburbiis & loca vicina per tria milliaria ecclesiastico suppofuimus interdicto, interdicendo ibi organa quælibet campanarum & vocum. Vos & vestrum quemlibet auctoritate, qua fungimur in hac parte, cum reverentia tamen requirimus & monemus pro primo, secundo & tertio peremptorio, quatenus infra octo dies a receptione præsentium præfatos potestatem, antianos, consiliarios, officiales, & dictorum omnium excessuum fautores in vestris ecclesiis, & vobis subjectis coram populis infra Missarum sollemnia pulsatis campanis, & candelis extinctis, singulis diebus Dominicis & festivis tamdiu excommunicatos publice nuntietis, vel faciatis publice nuntiari, eosdem ab omnibus arctius vitari mandantes, & civitatem prædictam & habitatores ejusdem cum suburbiis & loca vicina per tria milliaria supposita fore ecclesiastico interdicto, & organa quælibet ibidem interdicta campanarum & vocum, donec vobis in contrarium direxerimus scripta nostra. Alioquin vobis dominis archiepiscopis & episcopis ex nunc, prout ex tunc, ingressum ecclesiæ interdicimus, & in singulos alios clericos excommunicationis sententiam proferimus in his scriptis, & si sic suspensi infra alios octo dies immediate sequentes prædicta neglexeritis adimplere, vos ab omni sacerdotali officio suspendimus. & nihilominus si sic suspensi, infra alios octo dies prædicta non duxeritis ad effectum, ex nunc prout ex tunc, in vos & vestrum quemlibet excommunicationis sententiam proferimus in his scriptis. Ut autem de medio tollatur omnis excusationis vel dubitationis materia, jurisdictionem nostram auctoritate judicis ordinarii ex authentico exemplatam cum subdelegatione vobis per latorem præsentium mittimus, reddendam eidem cum literis præsentibus, cum per vos fuerint lectæ, vel si placuerit, exemplatæ, sub pœna prædicta. Et si originalis rescripti & subdelegationis copiam velitis habere, ad nos sufficientem nuncium vel procuratorem cum sufficienti mandato mittere non tardetis, offerentes nos vobis paratos plenarie exhibere copiam prælibatam. Relationi autem præsentium portitoris de repræsentatione ipsarum adhibebimus plenam fidem, quas apud nos fecimus registrari. Ad evidentiam omnium prædictorum mandantes easdem nostri sigilli munimine roborari. Data Bononiæ in monasterio nostro sancti Felicis anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo-tertio indictione sexta die decimo-octavo januarii.*

XXVI. Rursus a societate fidelium eliminant.

Rursus post tres cum dimidio menses has superaddidit prædictus abbas literas:

Et licet contra eos ob causas prædictas exigente justitia duxerimus taliter procedendum, iidem tamen ferri imitati duritiam, & obturantes more aspidis aures suas, elata obstinatione mandata & monitiones hujusmodi contemnentes, de illatis violentiis & injuriis satisfacere non curarunt, immo quasi pejora prioribus commiserunt, propter quod eorum contumacia exigente compellimur aggravare censuram. Auctoritate ergo, qua fungimur in hac parte, vos omnes & singulos requirimus & monemus pro primo, secundo & tertio peremptorio, quatenus cum prædictis vel aliquo prædictorum nul-

lam

lam communionem nullumque commercium habeatis, nec societatem vel confœderationem aliquam singularem, & communiter cum eisdem contrahere adtemptetis, & si qui contraxerint, studeant quam citius poterint retractare, ad quod efficaciter observandum universitates seu communitates singulæ & terrarum domini, ad quas vel quos literæ præsentes advenerint, teneantur infra octo dies a receptione præsentium per civitates suas & districtus hoc facere publice nuntiari. Quod si contra mandatum & prohibitionem hujusmodi, quod non credimus, præsumpseritis cum prædictis commercium vel participationem habere, seu societatem vel confœderationem inire, vel initam observare, & ut præmittitur, neglexeritis publicationem prædictam, in singulares personas cujuscumque fuerint conditionis & status, excommunicationis sententiam proferimus in his scriptis, & civitates et universitates seu communitates, et earum loca ecclesiastico supponimus interdicto, interdicentes ibidem organa campanarum et vocum. Ne autem in prædictis firmiter observandis excusationem aliquam prætendatis, jurisdictionem nostram &c. ut in superiori epistola. *Data Bononiæ in monasterio nostro sancti Felicis anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo-tertio indictione sexta die quinto madii.*

ANN. CHR. 1293.

Quis hujusmodi causæ exitus fuerit ignoramus ex chartis Vangaticiensibus usque ad annum 1298. quo sub novo abbate Guidone concordia secuta est inter commune Patavinum, & inter abbatiam Vangaticiensem, ut fusius eo anno dicemus.

Die undecima mensis augusti Spinellus præpositus Arretinæ ecclesiæ literas canonicis Arretinis dedit scriptas e Balneo, Turre comitum, quibus eos monuit & interpellavit, „ ut bonorum Uguccionis de Fagiola, „ quæ erant in plano Arretii suis vocabulis distincta, permutationem facerent cum castro Mansciano ejusque jurisdictione in viciniis Burgi-sancti-Sepulcri, & cum villa de Vertule ad ecclesiam sancti Andreæ cum „ suis juribus, quæ possidebat canonica Arretina in diœcesi Castellana, „ tamquam utillimam hujusmodi permutationem proponens faciendam de „ consensu & auctoritate Ildebrandini episcopi, accedentibus etiam abbate sanctæ Floræ & commissariis; alias protestatus est cum canonicis, „ qui secum erant, quod procederet ad hunc permutationis contractum „ scribendum; manu Tedeschi notarii: „ An secuta fuerit hæc permutatio, non liquet. Uguccio certe neque posteaquam Pisanam & Lucanam urbes obtinuit, Arretium reversus est, sed Veronam secedens, fato fortunæque cessit. Sed neque Nerius ejus filius posterique usque ad annum 1400. uti exules Arretium ingredi vel habitare permissi sunt, atque ideo bona & castra sua utcumque incoluerunt, e quibus, si quæ supersunt, adhuc possidere dicuntur eorumdem familiæ & nominis successores, qui castrum de Mortano incolunt. Hoc monumentum prostat in tabulario Fontis-boni §. *Permutatio* [a]. Uguccionis de Fagiola mentio alibi recurret in his nostris Annalibus.

a *Num.* 47. *A.* 3. 21.

ANN. CHR. 1294. XXVII. Obitus beati Albertini prioris Avellanensis, ejusque cultus.

OBIIT circa hunc aunum eximius Avellanensium monachorum & eremitarum moderator & prior Albertinus, ejusque sacrum corpus in templo Avellanensi conditum est, ubi summa religione in hanc diem servatur & colitur, sed potissimum memoria ipsius recolitur die trigesima-prima augusti, qua innumerabilis populus ad ejus sacras exuvias adorandas ex remotis etiam partibus concurrit. Ipsius præcipua virtus est in curandis intestinorum morbis; & mirum sane est, quot numero & genere mirabiles & etiam instantaneæ curationes a fidelibus obtineantur.

Tanta

Ann. Chr. 1294.

Tanta eſt Albertini nominis fama, ut non alio apud vulgus hominum ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ cœnobium, quam ſancti Albertini nomine appelletur. „ Ad quod ſanctum ſepulcrum, ſubdit Maurolicus in hiſtoria „ ſacra de omnibus Religionibus libro II. pag. 260. concurrit tota Mar„ chia Anconitana, aliique populi innumeri ex vicinis locis, propter „ inſignia miracula, quæ Dominus Deus perpetuo ibi operatur per ejus „ merita. " Placet hic loci addere, quæ interrogatus a Johanne Bollando anno 1663. Andreas Vallemannius Camaldulenſis abbas monaſterii ſancti Laurentii de Maſſaccio per literas reſpondit [a]: „ Beatus Albertinus „ prodiit ex ſacratiſſima Avellana domo ejuſdemque loci prior extitit. „ Mira refulſit ſanctimoniæ fama, adeout ejus nomen ſemper ſit in be„ nedictione, clariſſimum apud vicinos regionum populos, qui propterea „ ejus natale & feſtivum, & celebre ſemper ad hanc diem habere conſue„ verunt pridie kalendas ſeptembris. Extat illi notiſſima erecta ara in „ ſacro templo, ubi ejus venerabile corpus in arca aureata aſſervatur. „ De beato Albertino omnia, quæ Ractius & Minius habent, adhuc „ perſeverant. Adhuc ejus publicus cultus perdurat, concurrentibus nu„ meroſis populis (ut ipſe vidi quolibet anno per ſeptem annos, qui„ bus Avellanæ commoratus ſum, & per quatuor annos lecturam ibi „ exercui philoſophiæ & theologiæ moralis, ſuperioris juſſu notans in li„ bello gratias & miracula, per Beati interceſſionem facta) ad ejus fe„ ſtum ultima auguſti Æſii extat in eccleſia ſocietatis Mortis ſtatua ad „ honorem præfati Beati erecta. Item Fabriani duo ſunt templa, in qui„ bus in altarium iconibus beati Albertini imago adoratur. Nec deſunt, „ qui ejus habitum geſtant ex voto ei facto, vel propter acceptam vel „ accipiendam gratiam, ut ipſe feci, gratiamque ſanitatis accepi. " Et in alia epiſtola: " De beato Albertino ad ea, quæ alias miſi, addo, quod „ præſenti anno M. DC. LXIII. ad ejus me contuli feſtum ſub die ultima „ auguſti. Vidi ad illud devotionis gratia confluentes populos pedeſtres, „ nonnullos etiam equeſtres, etiam mulieres ſuos ſecum ducentes infan„ tes in ciſtis compoſitos ad vota implenda ob receptam ſanitatem vel „ ad recipiendam. Hoc anno fuere ſolum circiter 7000. hominum, for„ te ob ingentes pluvias paulo ante profectum exortas, aliis vero annis „ convenire ſolent ad prædictum feſtum 10000. circiter. Mirum eſt, nec „ ſine quodam devotionis affectu conſpexi, per abrupta montium die „ XXX. & XXXI. tot fideles aſperum iter peragere, totaque nocte in tem„ plo ſuper nudam humum quieſcere. E ſomno poſtea expergefacti ad „ voces monachorum ad mediam noctem matutinas canentium laudes, „ ſurgunt, & plurimi ſummo mane, audita Miſſa, & ſacra communio„ ne percepta, iter aggrediuntur ad propria regreſſuri. Vidi etiam tabel„ las & exuvias appenſas in eodem templo pro gratiis receptis. In ſu„ pradictis diebus relinquunt nobis onus pro ipſis celebrandi Miſſas, ali„ quando quadringentas circiter, aliquando quingentas in honorem præ„ fati beati Albertini. " Hæc Vallemannius.

[a] T. VI. auguſt. pag. 811.

Prope Nocriam, qui locus eſt parum a monaſterio Fontis-avellanæ remotus, viſitur adhuc lignea crux, & fons emanat dictus ſancti Albertini. Affirmat Germanus Botta alter abbas Camaldulenſis in templi Avellanenſis atrio, ubi & monachorum cadavera humantur, ſupra eccleſiæ fores pervetuſtam ejus imaginem venerabilem conſpici candido amictam habitu, & dum ibidem adhuc tyro ipſe Germanus prima religionis exciperet elementa in viæ aſſenſu contra cœnobium extitiſſe, quæ altius inſurgebat, abietem, appellatam ſancti Albertini, ſolo poſtea parum quidem ſano con-

ſilio

Annal. T. V. pag. 209.

Effigies B. Albertini Prioris monasterii Fontis-avellanæ defuncti anno 1294. ex tabula seculi XIV. ejusdem monasterii.

filio æquatam. Imago, quæ Bottæ tempore supra ecclesiæ fores conspiciebatur, recentissime collocata est e regione sacrarii, ut ab injuriis aeris & temporis melius vindicaretur. Ipsius antiquitatem declarat vetus tercentorum annorum inventarium, cujus scriptor conservationem ipsius imaginis apprime precatur & commendat, communiterque putatur ipsam ex prototypo post mortem sancti viri eductam fuisse. Eam imaginem hic loci exhibemus.

Male Jacobillius Albertinum obiisse anno 1285. tradit, cum monumenta de ipso sancto viro produxerimus ad annum 1290. Sed mirum est, quanta insuper de Albertino in ejus, quam contexuit, vita, more suo miscuerit idem Jacobillius, qui discipulum Petri Damiani facit, successorem autem ipsius in regimine Avellanensis cœnobii ad annum 1072. obiisse demum die decima-tertia aprilis anni 1120. illustrem sanctitate & miraculorum gloria, die vero trigesima-prima augusti factam translationem sollemnem ejus corporis. Sed quæ male consarcinavit Jacobillius in Albertini vita tomo II. Sanctorum & Beatorum Umbriæ, retractavit tomo III. in quo ad annum 1285. superstitem facit. Hæc scribebamus, cum per literas ab amicissimo nostro Pyrano canonico Octavio Turcio admonemur Albertinum viventem anno 1270. forsan decessisse ante annum 1273. ad quem nominatur Transmundus prior claustralis eremi Avellanensis in spisso volumine Actorum existente in archivo Roccæ-contradæ. Sed pace doctissimi nobisque conjunctissimi viri Transmundus poterat esse prior claustralis eremi anno 1273. vivente adhuc Albertino, qui prior erat generalis congregationis Avellanensis, & alia suppetunt exempla priorum claustralium seu claustri, qui officium gerebant distinctum ab officio prioris generalis; palmare est exemplum anni 1290. quod attulimus, in quo tum Albertinus prior vivens effertur, tum Johannes prior claustralis. Acceptum quidem ipsi Turcio referimus, quod antevertendum est tempus ejus electionis in priorem generalem, & ante annum 1275. quo Jacobillii auctoritate freti ipsam statuimus. Sed acta, quæ Turcius nobis exscripsit, in medium proferamus. Duodecimo seculo orta fuerat controversia episcopum Foro-sempronienſem inter & monachos Avellanitas quoad castrum Laureti, nunc appellatum Lauretellum, in agro Roccæ-contratæ diœcesis Senogalliensis. Arbitri hujus litis fuere Petrus episcopus Tusculanus, Vibianus presbyter cardinalis tituli sancti Stephani in Celio-monte, & Hugo Petri-Leonis tituli sancti Clementis, qui adjudicarunt anno 1181. medietatem ejus castri episcopo Foro-semproniensi, aliam medietatem monachis Avellanensibus tradendam esse in perpetuam locationem cum annuo censu solvendo episcopo. In hujus judicii consecutionem stipulatum fuit sequens instrumentum: *In nomine sancte & individue Trinitatis, anno Dominice incarnationis* M. C. LXXXV. *domino Frederico imperatore, eodemque tempore sedente Lucio papa in apostolica sede secunda die exeunte mense aprilis indictione* II. *Nos quidem in Dei nomine dopnus Nicolaus Dei gratia sancte Forosynfroniensis ecclesie episcopus sponte nostra bona voluntate secundum nostram legem per hanc paginam emphyteusis concedimus & confirmamus, perpetualique locatione damus vobis in Christi nomine dopno Salvo sancte Crucis Fontis-avellane priori & conventui, vestrisque catholicis successoribus in perpetuum, idest medietatem totius ecclesie sancti Andree de Laureto cum omnibus suis pertinentiis cum medietate ipsius castri Laureti cum hominibus & eorum servitiis & possessionibus tenimentis* &c. *Ego Eliseus scripsi & complevi. Ego Nicolaus episcopus hanc chartam fieri rogavi.* Obiter animadvertimus ex hac pagina nomen elici Salvi prio-

ANN. CHR. 1294.

a Spicileg. T. II. pag. 976.

ris Avellanensis, quod non habent catalogi ejus loci, fuisseque Salvum etiam facile priorem illum, cui Alexander III. una cum episcopis Firmano, Esculano, Camerinensi, & G.. subdiacono Auximano procuratore literas dedit pro Leona abbate & fratribus monasterii sancti Clementis de Piscaria apud Dacherium in chronico Casauriensi [a]. Adnotamus ulterius ecclesiam sancti Andreæ de Laureto aliam esse ab ecclesia sanctæ Mariæ, quæ erat sita in fundo Laureti donatam Marco priori Avellanensi a Jordano episcopo Humanæ. Porro anno 1245. homines Roccæ-contratæ vexilla intulerunt sub ductu Guidonis de Saffelaro eorum potestatis contra dictum Laureti castrum, ipsumque depopulati sunt. Monachi Fontis-avellanæ anno 1270. in curia Romana traxerunt ad diem dicendam Rocca-contratenses, mille marchis argenti damna ab ipsis illata in præfatum castrum computantes. Ii in procuratorem suum crearunt Ægidium Angeli die secunda junii ejus anni coram Raymundo Argerio auditore causarum cameræ sedis apostolicæ in causa sive causis, quam vel quas præfatum commune habet cum domno Albertino priore heremi sancte Crucis Fontis-avellane vel ejus capitulo; monachi autem Avellanenses elegerunt in eorum syndicum nobilem virum Gentilem de Revellono. Controversia finem habuit anno 1273. facta transactione inter partes stipulato instrumento a Thomasuccio notario „ die octa„ va martii ejusdem anni consensu monachorum Avellanensium, qui fue„ runt dompnus Transmundus prior claustralis, D. Macharius sacrista, D. „ Johannes ministerialis, D. Thomasius, D. Petrus, D. Ventura infirmarii, „ D. Mancia, D. Sanctus, D. Ugolinus, frater Raynaldus, fr. Ferrus, fr. „ Philyppus, fr. Antonius, fr. Ict... fr. Maurus, fr. Petrus, fr. Franciscus, „ fr. Angelus, fr. Rusticus, fr. Jacobus, præsentibus dompno Thomasio mo„ nacho Fontis-avellanæ & dompno Benvegnate rectore sancti Apollinaris „ aliisque testibus, & dompno Helia a Spoleto sindico cum mandato procu„ ræ; " quæ concordia in castro Roccæ-contratæ scripta fuit. Hæc omnia asservantur in archivo dicti oppidi. Ex his actibus nobiscum perhumaniter communicatis a Cl. Turcio præveniendum est tempus regiminis Albertini, quem superius scripsimus successisse Salvo de Perusio priori anno dumtaxat 1275. cum ejus mentio fiat etiam ad annum 1270.

Petrus de Natalibus Albertinum Bertinum vocat. In menologio Benedictino falso apponitur hoc elogium: „ Camalduli sancti Albertini mona„ chi & confessoris meritis, & miraculorum gloria illustris." Neque enim ad Camaldulensem, sed ad Avellanensem eremum pertinet Albertinus. De ipso sancto viro non exiguum commentarium jam conscriptum edendum in Antiquitatibus Avellanensibus, cum licuerit, promittit Sartius in altero suo opere de episcopis Eugubinis. Licet Albertini festum celebretur pridie kalendas septembris, qua die ante seculum, hoc est anno 1197. sollemniter dedicata fuit ecclesia Avellanensis, ejus pretiosa mors tamen signatur in veteri necrologio Avellanensi ad diem decimam-tertiam aprilis: *Obiit domnus Albertinus prior venerabilis pater eremi sanctæ Crucis Fontis-avellanæ*. Quæ proinde dies habenda erit pro ipsius emortuali, & distinguenda ab ea die, qua diversa quidem ratione cultum præcipuum obtinet in eodem Avellanensi cœnobio.

Albertini successor fuit Matthæus, qui obiit in urbe Reatina tempore Bonifacii papæ octavi, quique a Cœlestino V. creato Romano pontifice mense julio hujus anni ex urbe Aquilana obtinuit privilegium amplissimum pro Avellanensi congregatione, in quo hæc præ ceteris ex schedis Romualdi Blanci leguntur: *In jus & proprietatem beati Petri & apostolice sedis recipimus vos, eremos, membra, capellas, loca et personas prefatas*,

tas, ab omni jurisdictione, potestate et dominio tam episcopi Eugubini et aliorum diocesanorum predictorum, quam cujuslibet alterius prelati seu ecclesiastice persone totaliter et perpetuo eximentes &c.

Ann. Chr. 1294.

XXVIII. De Petro de Murrone postulato ad pontificiam cathedram.

Quod dicimus Cœlestinum V. e sua solitudine vocatum fuisse ad pontificiam Romanam cathedram hoc anno mense julio, post interregnum duorum annorum a morte Nicolai IV. is fuit Petrus de Murrone institutor novæ congregationis monachorum sub ordine sancti Benedicti appellatæ subinde Cœlestinorum, in monasterio sancti Petri de Majella prope Sulmonam, haud procul a monte Murronis. Ferunt Jacobillius, Crescentius & Portesanus, sed præsertim Wion [a] in Ligno Vitæ: „ Petrum Æserniæ in Samnio loco humili natum, & de Morrone vocatum, vitam „ eremiticam in monasterio sancti Petri duxisse, ubi & prioris & abba„ tis vices egit sub regula divi Benedicti congregationis sancti Damiani, „ alias Columbæ, “ laudatque Panvinium, & ex vetustioribus Martinum Polonum in suo chronico libro IV. Idipsum citato eodem Martino affirmat Jacobillius [b]. De eremitis Avellanensibus in Apulia disseruimus tomo secundo & tertio nostrorum Annalium, a quibus haud ægre vitam eremiticam addiscere potuerit Petrus, inde Cœlestinam congregationem ex nomine suo, quod in pontificatu gessit, instituere sub ordine sancti Benedicti.

a P. I. pag. 94.

b T. III. pag. 334.

XXIX. Destinatur eremus fundanda in urbe Florentia ex bonis Guittonis equitis Gaudentis.

Frigdianus prior Camaldulensis dedit hoc anno licentiam Orlando vel Rolando eremitæ Camaldulensi & sociis ejus, ut possent recipere locum eremiticum fundatum vel fundandum Florentiæ ex dispositione & bonis Guittonis civis Arretini. *Actum in monasterio Camaldulensi de Florentia, coram Simone abbate Montis-muri, Nicolao de Soci eremita* &c. *anno* M. CC. LXXXXIIII. *indictione* VII. *tempore religiosi et reverendi viri domini domni Petri de Morrone in summum pontificem electi, die* XVI. *mensis julii*. Sed suæ largitionis effectum videre nequivit Guitto hoc eodem anno defunctus. Ipsius obitus refertur in necrologio parthenonis sanctæ Christinæ de Bononia ad diem XII. kalendas septembris his verbis: *Obiit frater Guittone fundator monasterii sanctæ Mariæ de Angelis, quod fundatum est anno Domini* M. CC. LXXXX. Scriptor hujus partis necrologii retulit ad annum 1290. fundationem hujus monasterii, eo anno facile mente præconceptam a Guittone; perfectio enim ejus cœnobii, immo primordia ædificationis post eum annum sunt secuta, & legimus sub *anno* sequenti M. CC. XCV. *octava indictione die martis ultimo mensis maji Alluodum filium quondam Clarissimi de Alluodo populi sancti Michaelis Vicedominorum vendidisse religioso viro Orlando* (Rolando) *monacho eremi Camaldulensis ementi pro construendo novo loco eremitico et nova ecclesia sancte Marie de Angelis quamdam terram cum parva domo et casolare, puteo et arboribus in loco dicto Cassajolo stariorum trium ad justam mensuram corde communis Florentini pro pretio librarum ducentarum Florentie. Actum in domo ecclesie hospitalis sancte Marie-nove de Florentia*. Item *anno* M. CC. XCVI. *indictione* IX. *die mercurii* XXV. *aprilis eumdem Alluodum aliud stariorum terre vendidisse juxta primam terram emptam, pretio librarum* XL. *Actum in monasterio dicte ecclesie sancte Marie de Angelis*. Demum *anno* M. CC. XCVII. *indictione* X. *die* XVI. *&* XXVI. *julii* ipsum *Alluodum vendidisse Frigdiano Dei gratia priori majori ordinis eremi de Chamaldolis alias terras. Actum Chasajolo extra muros civitatis Florentie in claustro monasterii seu heremitorii sancte Marie de Angelis; manu Bonacursii Latini de Lastra imperiali auctoritate judicis & notarii*. Hæc demonstrant anno 1295. inceptam fabricam, anno 1296. constructam ecclesiam cum monasterio, anno 1297. perfectum monasterii claustrum. Superiores

Ann. Chr. 1294.

periores terrarum portiones donatas a Frigdiano priore Camaldulensi Romualdo priori sanctæ Mariæ Angelorum, qui Orlando successit, docet nos tabularium postremi hujus monasterii. Monetas Pisanas ducentas quinquaginta in fundamentis ædificii hujus cœnobii jactas asserit Ferdinandus Melioris apud Mannium [a], in quibus percussa erat aquila, ad eumdem effectum a Guittone designatas & præparatas. Eodem anno celebratum fuit a Frigdiano priore generali capitulum in Camaldulo Florentino ad festum Omnium-Sanctorum.

a T. I. Sigilli pag. 35.

XXX. Ecclesia S. Mariæ de Petrazzo confertur ab abbate Adelmense.

VACANTE ecclesia sanctæ Mariæ de Petrazzo plebatus Castri-Florentini Florentinæ diœcesis, cujus reformatio spectabat ad abbatem sanctæ Mariæ de Adelmo, & simul ad plebanum Castri-Florentini, prout pronuntiaverat olim Pandulphus XII. Apostolorum presbyter cardinalis & apostolicæ sedis legatus, abbas & plebanus unanimiter rectorem creavere. Actum in ecclesia sancti Blasii Castri-Florentini. Pandulphus cardinalis floruit sub finem seculi XII.

Causa quædam, quæ vertebat archiepiscopum Ravennatem inter & monasterium sanctæ Claræ de Cæsena, commissa fuerat a comite Romandiolæ dirimenda abbatibus sancti Benedicti de Savignano Camaldulensis ordinis & sancti Felicis de Bononia; eam Ildebrandinus episcopus Arretinus & Romandiolæ rector ad se hoc anno revocavit. Monasterium sancti Benedicti de Savignano extructum in Ariminensi territorio, a multo tempore Camaldulensem disciplinam receperat, vel conditum fuerat sub Camaldulensi instituto. Guidonis abbatis Savignani mentio occurrit ad annos 1288. & 1290. in paginis tabularii Classensis. Aliorum abbatum vel priorum ante Guidonem memoria habetur in regestis Gerardi prioris generalis Camaldulensis. Forte coaluit ex alio monasterio appellato Montalis-salutis, sive de Salimbene, quod exsurgebat a seculo in eodem Ariminensi territorio. Abiit deinde in commendam Savignanense cœnobium, cujus ad hodiernam diem non superest nisi ecclesia.

XXXI. Classenses proponunt vendere bona in Ravenniana, diœcesis Fanensis sita.

a §. Mandatum 45. A. 3. 27.

„ DIE decima-nona septembris præsentis anni [b] Rainerius abbas sancti Apollinaris Classis Ravennæ & monachi dicti monasterii capitulariter „ congregati, inspecta protervitate, molestiis & infidelitate hominum ca„ stri Fractæ, castri Montis-vetuli, castri de Sancto-vito, castri Montis„ rolli, castri Turris, eorumque curiarum positarum in diœcesi Fanensi, „ quæ castra cum curtibus suis dicebantur *la Ravignana*, quorum juris„ dictio in temporalibus hominum, familiarum & terrarum pertinebat ad „ ipsorum Classense monasterium; ex quibus tamen propter malitiam di„ ctorum hominum nil pene æmolumenti percipiebant, elegerunt in suos „ procuratores ad vendenda, locanda, infeudanda vel permutanda dicta „ castra Frigdianum priorem generalem Camaldulensem, & Paulum de „ Arretio monachum & scriptorem dicti prioris; manu Pacifici notarii. “ Additur charta cujusdam sententiæ latæ anno sequenti sub die decima-sexta decembris per Bartholinum de Spoleto judicem contra dictorum castrorum homines, qui vexillis & armis insurrexerant contra castrum & homines Montis-rolli fideles abbatiæ Classensis, ibidemque passim occiderant obvios, domosque combusserant; qua sententia invasores damnantur mulcta quingentarum marcharum argenti pro exercitu & *cavalcata*, & mille librarum Ravennatium impositarum cuilibet ipsorum universitati pro homicidio perpetrato in Nicoluccium familiarem dicti monasterii aliosque, & demum mille librarum pro *guasto* & incisione patratis in eodem castro; manu Petri Saraceni notarii. De his Ravennianæ bonis & juribus iterum ad annum 1308.

FLO-

Ann. Chr. 1294.

XXXII. De beato Johanne eremita incola Cryptarum Massaccii.

Florebat hoc tempore in eremo, quæ ædificata erat in Cryptis oppidi Massaccii diœcesis Æsinæ, beatus Johannes filius Johannis Maris Camaldulensis eremita noster, cui *anno* M. CC. XCIV. *indictione* III. *apostolica sede vacante ob mortem Nicolai* IV. *pape die prima novembris* Junculus Johannis a Podio-cupo dono dedit ipsum Cryptarum locum; charta, sed non autographa, manu Johannis Garunsi notarii reperitur in tabulario Fontis-boni in quodam memoriali libro, quem scripsit beatus Paulus Justinianus Camaldulensis eremita, & per aliquod tempus Cryptarum hujusmodi habitator initiis seculi decimi-sexti. Notæ chronicæ ab exscriptore vitiatæ fuere; nam mense novembri hujus anni non vacabat apostolica sedes, sed implebatur a Cœlestino V. quare legendum est anno M. CC. XCII. vel M. CC. XCIII. quibus ob decessum Nicolai IV. sedes Romana vacabat. Indictio quoque est corrigenda, quæ anno 1294. erat VII. duobus autem antecedentibus annis erat vel V. vel VI. Vacavit enim apostolica sedes post mortem Nicolai a die quarta aprilis anni 1292. ad diem quintam julii anni 1294. Quare Cryptarum donatio est antevertenda. Putat Sartius noster beatum Johannem, quem tamen ad finem seculi sequentis vixisse statuit, habitasse prope monasterium sancti Jacobi de Mandriolis, dictum quoque de Eremita, quod modo incolitur a patribus ordinis sancti Francisci, & ibidem in quadam proxima & adhærente crypta degisse. Sed cryptæ, quæ visuntur apud monasterium de Mandriolis ad septemtrionem super collem, qui monasterio imminet, vel recentiores sunt, vel nusquam habitatæ a beato Johanne Massacciense. Locus Cryptarum Massaccii erat antiquior & prope oppidum hujus nominis. Putant alii ipsum beatum Johannem ad familiam sancti Francisci esse revocandum, sed Johannes centum & eo amplius annis floruit, antequam sancti Francisci institutum introduceretur in cœnobium nostrum de Mandriolis, cum patres ordinis Minorum evocati & admissi fuerint primum a Martino V. & postea a Nicolao V. ad medietatem vergente seculo tantummodo XV. Auctor etiam Legendarii Franciscani sub die vigesima-secunda aprilis falso existimat beatum Johannem vixisse tempore hæreticorum Fraticellorum in Marchia. Testimonium Pauli Justiniani omni exceptione est majus, qui Johannem ad hæc tempora desinente seculo XIII. & ineunte XIV. ex veteribus monumentis ab eo visis & laudatis affirmat, quique tradit ipsum eas cryptas habitasse, in quas idem Paulus se recepit seculo XVI. Videatur Sartius in dissertatione de antiqua Cupra-montana sub numero 48. & Papebrochius ad diem vigesimam aprilis tomo II. pagina 832. Hæc interim de Johanne Massacciense eremita ex Wadingo ejusque abbreviatore Haroldo apud eumdem Papebrochium in medium proferimus. „ Johannes inter rusticos patribus hæreticis natus, tamquam ex spinis rosa „ divina gratia præventus est clementer, ut a consanguineis erudiretur in „ fide catholica, & a pueritia divinos experiretur favores. Assidue orationem repetebat Dominicam, & ad frequentes preces alios puerulos „ excitabat, divinis rebus ita erat addictus, ut de his solis vellet fieri „ sermonem. Candorem animi & latentem sub tenello pectore virtutem „ Deus manifestaturus voluit, ut arescentibus arvis æstivo calore & deficientibus pastoribus, ac pecudibus præ aquarum inopia, Johannes puerulus educto in terra circulo, & invocato nomine Jesu, venam aquæ „ abundantissimam sitientibus aperiret. Ad majorem miraculi confirmationem adhuc fons iste emanat, & communi appellatur nomine, *Fons* „ *caprarum beati Johannis*. Adolescentior factus custodia gregum dimissa, „ custodiendæ & excolendæ animæ totus incubuit. Ad sanctissimi patriar-

„ chæ

ANN. CHR. 1294.

„ chæ Benedicti exemplum secreto specu se abdidit, communicato consi-
„ lio cum sola genitrice per ejus preces conversa. Hæc per funem ad
„ tintinnabuli tinnitum panem, aquam & herbas crudas ministrabat. Il-
„ le vero totum tempus in sacris meditationibus, rigidis pœnitentiis, &
„ diris cum hoste conflictationibus consumebat. Invidebat ei dæmon tan-
„ tam virtutem, nihilque non excogitavit, ut eum ab hoc vitæ genere
„ deturbaret. Validis tentationibus animum pulsabat, spectra horrenda
„ objiciebat. Sed inconcusso adolescentis animo tandem tot certaminibus
„ victus dæmon confusus recessit, & puerili quadam vindicta projecto la-
„ pide tintinnabulum fregit. Ita frequenter evenit, ut dæmon majora
„ non valens, ad minora se vertat, & in magnis victus, in parvulis ri-
„ diculum se exhibeat congressorem. Damnum hoc exile satis genitrix
„ reparavit, empto altero tintinnabulo, quod dum inimicus simili modo
„ contereret, rogavit Johannes, ut tertium emeret mater ex sui laboris
„ pretio, dicens, fortassis propterea duo priora a dæmone confracta, quia
„ empta fuerunt nummo male acquisito. Non inanem fuisse hanc suspi-
„ cionem & genitricis confessio, & campanula laboris mercede comparata
„ in hunc usque diem integra comprobarunt. Pendet in architriclinio fra-
„ trum Minorum ad constantem rei memoriam. Mansit in spelunca ista
„ toto tempore, quo genitrix vixit; at illa decedente, dum non esset,
„ qui panem ministraret, oportuit per ædes circuire. Pia conversatione
„ quorumdam religiosorum allectus habitum assumpsit tertii ordinis san-
„ cti Francisci, sub quo miros adinvenit modos pœnitentiæ. Quotidie
„ sacrosanctis pœnitentiæ & Eucharistiæ sacramentis animam sanctam re-
„ creabat, assidua oratione & longo jejunio contra dæmonis insidias se
„ exercebat, perpetuis lacrymis sibi aliisque peccatorum veniam implora-
„ bat." Quæ de instituto sancti Francisci arrepto a beato Johanne, & de parentibus ejus hæreticis consarcinat vitæ auctor, profluunt ex opinione, quod ipse beatus Johannes post seculum vixerit. De ipso ejusque felici obitu iterum ad annum 1303. quo contigit ex certis monumentis ejusdem beati Pauli Justiniani, quibus magis fidendum.

XXXIII. Donationes factæ eremo Camaldulensi.

In psalterio ms. bibliothecæ Fontis-boni signato litera Q. III. 17. ad ipsius calcem hæc leguntur: *Hoc psalterium & tres alios parvos libros, in quibus erat officium beatæ Virginis cum septem psalmis & letaniis &c. reliquit in eremo pro remedio animæ suæ comitissa Albiera filia comitis Guidonis de Porciano anno* M. CC. LXXXXIV. Item *comitissa Adalasia mater prædictæ dominæ Albieræ reliquit eremitis pro remedio animæ suæ medietatem unius cuppæ valentis ultra centum viginti libras pro uno calice faciendo, & libras quinquaginta denariorum in auxilium ecclesiæ reaptandæ. Aliam medietatem cuppæ prædictæ reliquit in Prato-veteri pro alio calice faciendo. Unde tenemur orare quotidie pro prædictis dominabus sive comitissis.* In alio missali perantiqui kalendario ad diem X. Kalendas junii legitur: *Obiit illustris domina comitissa Alberia uxor comitis Tegrimi.*

In instrumento hujus anni *indictione* VII. *apostolica sede vacante & nemine imperante* XXII. *aprilis*, quod pertinet ad monasterium Triviense, Juncta abbas ejus cœnobii vendidit terras Buldroni notario de Civitella. Actum in castro montis Cornarii præsente Tancredo de monte Raynaldi canonico sanctæ Mariæ Novellæ in spiritualibus rectore massæ Trabariæ. Nemo imperabat, quia Adolphus comes Nassoviensis electus rex Romanorum ante biennium post Rodulphi regis obitum, imperiali corona non fuerat insignitus.

Indiæ testamentum in gratiam parthenonis sanctæ Christinæ de Tarvisio

ſio publici juris fecimus in monumentis ejus loci ſubjectis vitæ ſancti Pariſii [a].

ANN. CHR. 1294.

a *Pag.* XI.

ANN. CHR. 1295.

XXXIV. BonifaciiVIII. bullæ pro Camaldulenſibus.

POST brevem Cœleſtini V. pontificatum, quem humilis animi ſui gratia, & ut quieti contemplationis indulgeret, dimiſit circa natalitia Domini feſta, electus fuerat ſub finem anni præteriti in Romanum pontificem Benedictus Cajetanus cardinalis, qui nomen aſſumpſerat Bonifacii VIII. Is *anno primo* ſui *pontificatus idibus februarii* ex Laterano mandavit Guillielmo abbati ſanctarum Floræ & Lucillæ de Arretio, ut bona diſtracta & alienata monaſterii ſanctæ Mariæ de Pratalia recuperaret, qui abbas aliis negotiis præpeditus commiſit vices ſuas Bonenſegnæ plebano plebis Partinæ, die XXVIII. martii.

Idem Romanus pontifex *tertio idus martii* [b] exemit monaſterium ſanctæ Mariæ de Agnano a juriſdictione epiſcopi Arretini, ac ſub protectione ſedis apoſtolicæ recepit. Datum Romæ apud ſanctum Petrum ad petitionem abbatis ejuſdem monaſterii.

b *Num.* 316.

Decimo autem *kalendas julii* priori ſanctæ Mariæ ad Carceres ex urbe Anagniæ indulſit, ut canonici & converſi ſuæ eccleſiæ appellationis oſtaculum minime poſſent opponere, cum per ipſum eſſent correctionis pœna coercendi. In necrologio ejus loci ponitur ſub die XXI. maji hujus anni obitus Bernardi epiſcopi Paduani. Cultro cujuſdam hominis infimæ plebis confoſſum occubuiſſe tradunt. Suffectus is fuerat anno 1289. Princivalli electo in locum Johannis, Johannem autem Sabellum ſucceſſorem habuit.

XXXV. Ildebrandinus ep. Arretinus beneficus in Camaldulenſes.

ILDEBRANDINUS epiſcopus Arretinus Majoris ſacræ eremi Camaldulenſis & eremitarum ejuſdem precibus inclinatus, & quia ipſos tamquam filios in Chriſto dilectiſſimos dulciter intuebatur, cum eorum ſancti Salvatoris eccleſia propter vetuſtatem reparatione indigeret, nec ipſis ſuppeteret reficiendi vel reparandi facultas, die quinta [c] januarii hujus anni copiam fecit recipiendi libras trecentas de uſuris & de illicite acquiſitis, quarum reſtitutio, quibus facienda eſſet, ignoraretur, ab omnibus perſonis Arretinæ civitatis & diœceſis conferre volentibus, & convertendi eas in præfatæ reparationis uſum. Datum Civitellæ. Die ſimiliter octava januarii diviſa [d] fuit inter epiſcopum & inter eremum Camaldulenſem ſilva de Piſcina, Todiſco notario de Biblena pro epiſcopo agente, & Johanne monacho pro Frigdiano priore Camaldulenſi, reſervatis tamen juriſdictione & uſu venandi epiſcopo in utraque ſilvæ portione.

c §. *Privilegia* 61. *A.* 3. 28.

d §. *Tenuta* 50. *A.* 3. 29.

XXXVI. Johannes abbas S. Savini tamquam refractarius excommunicatur.

JOHANNES abbas ſancti Savini Piſarum cum aliquot monachis ſuis perſeverabat in ſuo ſchiſmate adverſus priorem Camaldulenſem, cui obedientiæ jugum detrectabat. Quare *anno* M. CC. XCVI. ſtilo Piſano, *indictione* VIII. *die* VII. *exeunte aprili* Ceus camerarius monaſterii ſancti Frigdiani ejuſdem Piſanæ urbis, & Rainerius vicarius monaſterii Rotenſis, auctoritate literarum Frigdiani prioris Camaldulenſis ad ipſos datarum, eumdem abbatem cum monachis ſuis aliiſque complicibus dominica die in populi præſentia infra Miſſarum ſollemnia candelis accenſis & extinctis, & pulſatis campanis excommunicatos publice denuntiarunt, ac monaſterium ipſorum declararunt eccleſiaſtico eſſe ſuppoſitum interdicto. Actum in choro eccleſiæ ſancti Frigdiani. Poſtea encyclicam epiſtolam ſcripſerunt abbatibus, prioribus, plebanis, & aliis eccleſiarum prælatis civitatis & diœceſis Piſanæ, rogantes eos, ut memoratos abbatem & monachos diebus dominicis & feſtivis publice ſecundum conſuetudinem excommunicationis vinculo irretitos proclamarent uſque ad condignam ſatisfactionem. Inter ceteros numerantur Michael rector eccleſiæ ſancti Proſperi

ANN. CHR. 1295.

peri de Viacava plebatus sancti Cassiani, & Uguccio capellanus plebis sancti Cassiani, qui die sancti Marci anathema contra ipsos dixerunt, ut legitur in vetusto membranaceo codice, qui olim extabat apud Grandium.

a Pag. 231.

Rogerius filius Giligitti Bartholi Dialti abbas monasterii sancti Silvestri de Monte-subasio translatus fuit hoc anno, teste Jacobillio [a] in chronico abbatiæ Saxi-vivi, ad regimen monasterii sancti Petri de Bovaria prope Trebbium.

Ex tabulario hospitalis Boni-Jesu de Fabriano ecclesia sancti Petri de Colcello sub ipso anno die tertia januarii nominatur tamquam subjecta monasterio sancti Victoris de Clusis.

XXXVII. Indulgentiæ ab episcopis concessæ variis ecclesiis Camaldulensibus.

MONASTERIUM sanctæ Annæ juxta Bononiam ordinis Camaldulensis, de quo primum diximus ad annum 1278. initiis suis pauperrimum erat, & fidelium oblationibus indigebat; quare hoc anno, *pontificatus domini Bonifacii pape* VIII. *primo* ex Urbe plures episcopi indulgentias concesserunt locum hunc visitantibus, & eleemosynarum largitione adjuvantibus. Ii fuere Rogerius archiepiscopus Sanctæ-Severinæ, Marcus archiepiscopus Surrentinus, Guillielmus Calliensis episcopus, Bonifacius Parentinus, Paschalis Cassanensis, Emmanuel Cremonensis, Stephanus Oppidensis, Raynaldus Senensis, Robertus Calinensis, Jacobus Triventinus, Franciscus Fanensis, Adam Marturanensis, Franciscus Terracinensis, Manfredus Sancti-Marci, Sabbas Militensis, Paulus Molfectensis, & Azo Casertanus episcopi. Primum episcopum Oppidensem laudat suppresso nomine ad annum 1301. Ughellius tomo IX. Italiæ [b]; Gregorium vero ad annum 1338. Ex pagina proinde nostra novimus primum Oppidensem episcopum fuisse Stephanum notum etiam ex alia pagina indulgentiarum penes Bollandianos socios tomo I. maji [c]. Robertus Calinensis idem est ac Carinulensis; ipsius paginæ testimonio suppletur hiatus in episcopis Triventinis additione Jacobi episcopi. Emmanuel, qui dicitur Cremonensis, ad aliam ecclesiam spectat; nam Cremonensis Emmanuel vixerat ante seculum, vel si episcopus concessor indulgentiæ erat Cremonensis, non Emmanuel, sed legendum Pontius Ponzonus, qui obiit anno sequenti. Adami Marturanensis vel Martoranensis memoriam ingerit idem Ughellius [d] ad annum dumtaxat 1320. Manfredi autem episcopi Sancti-Marci monumenta producit ad annum tantummodo 1291. [e], quem eo anno exulem facit a sua ecclesia, ad quam proinde reductum hoc anno ex membrana nostra intelligimus.

b Col. 418.

c Pag. 772.

d T. IX. col. 280.

e T. I. col. 878.

Dicto anno *pontificatus Bonifacii pape* VIII. *anno primo*, *octavo idus aprilis* easdem indulgentiarum largitiones concesserunt fidelibus visitantibus locum & monasterium monialium sancti Salvatoris de Vico ordinis Camaldulensis situm extra civitatem Foro-liviensem iidem Rogerius Sanctæ-Severinæ, Marcus Surrentinus, Adam Martoranus, Franciscus Fanensis, Bonifacius Parentinus, Franciscus Terracinensis, Emmanuel Cremonensis, Manfridus Sancti-Marci, Stephanus Oppidensis, Sabbas Militensis, Perronius Larinensis, Aymardus Lucerinus, Jacobus Triventinus, Robertus Calinensis, Raynaldus Senensis, Aczo Casertanensis, & Paschalis Cassanensis archiepiscopi & episcopi. Perronium vel Patronum Larinensem amotum a sua sede anno 1291. scribit Ughellius [f], quem hoc anno fuisse jam restitutum ex hac secunda pagina novimus. [g] Aymardum Lucerinum electum hoc anno asserit idibus decembris; antevertenda est itaque ejus electio ex eodem indulgentiarum diplomate.

f T. VIII. col. 304.

g T. VIII. col. 319.

h Arch. S. Mar. in Grad. num. 317.

Demum hoc ipso anno [h] similes indulgentiarum literas dilargiti sunt visi-

visitantibus ecclesiam sancti Michaelis de Arretio sequentes episcopi, Petrus episcopus Grottaicianus, frater Jacobus Acernensis, frater Michael Albanensis, Franciscus Abellinensis, Johannes episcopus apud Aquam-pendentem, Gregorius Bononiensis, frater Romanus Erdensis, frater Salvus Recanatensis, Hieronymus Heglensis, facile Veglensis, episcopi. Jacobum in Acernensibus omittit Ughellius [a], locandum inter Lucam post annum 1277. & Andream ante annum 1309. Johannis episcopi apud Aquam-pendentem nullum monumentum extat penes ipsum, sed neque extat inter episcopos Castrenses, ex quo loco seculo XVI. ad Aquam-pendentem translata fuit cathedra. Franciscus Abellinensis hoc ipso anno evocatus fuerat ex ecclesia Terracinensi a Bonifacio VIII. quam regebat juxta priores a nobis allatas literas. Gregorius dictus Bononiensis in alio episcopatu facile quærendus, cum Octavianus, vel Schiatta ejus frater eam ecclesiam regerent, vel erat episcopus coadjutor, ut etiam Sinibaldum de Labro Bononiensem episcopum memoravimus ad annum 1285. ex regesto Gerardi prioris Camaldulensis. In his tribus concessionibus requiritur voluntas & consensus diœcesani loci; quare episcopi Bononiensis, Foro-liviensis & Arretinus, in quorum urbibus erant præfata monasteria, eas confirmarunt, addideruntque unusquisque quadraginta indulgentiarum dies.

ANN. CHR. 1295.

a T. VII. col. 447.

Quoad hujusmodi episcoporum indulgentiarum literas, vetus mos erat, ut etiam observat Sartius, quod ad ecclesiarum tum dedicationes, tum reparationes episcopus loci per literas plures alios episcopos rogaret, ut indulgentias mitterent; quod potissimum fiebat tum ex Urbe, tum ex Avenionensi civitate seculo sequenti, ubi plures uno loco & tempore aderant episcopi, qui in Romana curia degebant, vel apud Romanum pontificem.

ANN. CHR. 1296.

XXXVIII. Rescissa unio monasterii de Toma cum eremo Vivensi.

LICET die decima-sexta julii anni 1250. Martinus III. prior Camaldulensis induxisset in possessionem monasterii de Toma in agro Senensi cœnobium de Vivo, ut constat ex ipsius literis exhibitis eo anno a Benigno priore Vivensi Compagno priori sancti Vigilii de Senis, manu Ildebrandi notarii, qui die decima-octava ejusdem mensis corporalem possessionem præfati monasterii tradiderat dicto Benigno, hoc tamen anno die vigesima-quarta julii [b] attendens Frigdianus prior Camaldulensis, quod donatio facta per suum prædecessorem Martinum executioni mandata fuerat non accedente consensu eremitarum Camaldulensium, quod erat, contra indulta apostolica, in detrimentum eremi Camaldulensis, justam causam se habere existimans, prædictam donationem revocavit, nullamque declaravit hujusmodi unionem; manu Johannis Bononiensis notarii.

b §. *Notabilia* 8. *A.* 4. 35.

XXXIX. Res historicæ ad varia monasteria spectantes.

VACANTE ecclesia [c] sancti Juliani civitatis Arretinæ manuali monasterii Prataliæ Guido prior sancti Clementis de Arretio, cui abbas Pratalienfis commiserat vices suas, elegit in priorem ejusdem ecclesiæ presbyterum Raynaldum, qui ab archipresbytero Arretinæ canonicæ Orlando confirmatus fuit. Ante viginti annos altera rectoris ejusdem ecclesiæ electio facta fuerat a Benedicto abbate Pratalienfi.

c §. *Electio* 154. *A.* 3. 41.

In ecclesia autem sancti Laurentii de Rivolta rector electus fuit a Ventura abbate sancti Michaelis de Burgo Pisarum Ceus monachus sancti Frigdiani. Idem Ventura abbas solvit hoc anno pro monasterio suo & pro hospitali sancti Laurentii Nicolao monacho camerario sancti Viti de Gorgona impositionem clero exempto civitatis & diœcesis Pisanæ pro exenio faciendo, factam a Theoderico Pisano archiepiscopo electo. Theoderi-

ANN. CHR. 1296.

dericus ex camerario pontificis Pisanus archiepiscopus fuerat electus, inde S. R. E. cardinalis & episcopus Prænestinus. Nominatur inter testes paginæ Paulus de Abaco, & Michael camerarius monachi sancti Viti, & Bartholinus hospitalarius sancti Zenonis Pisarum.

a §. Locatio 145. A. 3. 40.

Rubertus abbas monasterii sancti Salvatoris de Berardinga locavit [a] die quinta-decima augusti ad annos novem nobilibus viris Salomoni quondam Guillielmi & Mino Magliate de Piccolominibus & Conrado judici de Stratella civibus Senensibus possessionem sui monasterii sitam in districtu Petrorii comitatus Senensis; manu Ugolini notarii. Additur charta exhibitionis factæ Conrado prædicto die vigesima-quinta februarii anni 1296. ab incarnatione, hoc est anno sequenti, per Pacem sindicum dicti monasterii, quarumdam literarum Petri sanctæ Mariæ-novæ diaconi cardinalis legati apostolici præfatis conductoribus, quibus inhibetur nil immutari in dictis rebus locatis, pendente coram ipso & in ejus curia causa rescissionis dicti contractus, interposito libello ex parte Frigdiani abbatis ejusdem monasterii & Roberti successoris; manu Bonamici notarii.

XL. Statuta Triviensia.

FACTUM fuit hoc anno die penultima aprilis statutum in monasterio sanctæ Mariæ de Trivio, consentientibus Juncta abbate & monachis, a consulibus & hominibus universitatis Trivii, ne aliqua femina ex fidelibus monasterii, quæ nupta fuerit, & habuerit dotem a patre, vel fratre vel ab alio, regressum amplius habere possit in bonis, vel in successione bonorum patris, matris, fratris, sororis vel alterius consanguinei, sed contenta esset sua dote, sub pœna solvenda abbati Triviensi viginti-sex librarum Ravennatum. Idem Triviense monasterium emit a Manbilia filia quondam Aldobrandini castrum Calaniciæ, ut liquet ex confessione debiti solutionis facta die X. maij ab eodem Juncta abbate, pro quo debito se obligaverant homines Bulciani, Valsavignonis & Fratellarum fideles dicti monasterii. Adduntur ad diem XIV. octobris hujus anni sacramentum fidelitatis præstitum a quodam homine dicto abbati, & mulcta sexaginta solidorum Ravennatum imposita dicto homini, eo quod veneficam herbam comedendam tradidisset Ugolinæ de Civitella ejusque familiæ, propter quam graviter ad mortem passi plures fuerant. Hæc sunt monumenta temporalis jurisdictionis, quam in dicta castra & homines exercebat monasterium Triviense.

XLI. Compositio inter episcopatum Portuensem & monasterium S. Gregorii de Urbe.

ANDREAS abbas sancti Gregorii de Urbe, & Johannes presbyter ecclesiæ sancti Bartholomæi de Tevellaria diœcesis Tudertinæ, vicedominus Portuensis, & procurator Matthæi Portuensis & sanctæ Rufinæ episcopi cardinalis stagnum-majus situm in campo-majori diœcesis Portuensis locarunt nobilibus viris, quorum nomina describuntur in instrumento, quod ex codice ejusdem monasterii proferimus. Electus fuerat Andreas abbas monasterii sancti Gregorii in locum Matthæi abbatis. Adduntur literæ vicedominatus Johannis datæ a Matthæo episcopo Romæ apud sanctum Basilium XIII. *idus nevembris anno* M. CC. XCI. *indictione* IV. *pontificatus sanctissimi patris domini Nicolai pape* IV. *anno quarto*; & aliæ literæ sindicatus datæ Sulmonæ in hospitio domini Thomæ militis coram venerabili patre & domino fratre Gentile archiepiscopo Rheginensi, magistris Bartholomæo decano Pictaviensi, & Berengario Regis de Carcassona domini papæ capellano, *anno Domini* M. CC. XCIV. *indictione* VII. *pontificatus sanctissimi patris domini Celestini pape quinti anno primo*, *die tertio mensis octobris*. Instrumentum autem locationis a Matthæo cardinale confirmatum fuit in Urbe in palatio domini Berthuldi de filiis Ursi, ubi venerabilis pater Matthæus episcopus hospitabatur, præsentibus fratre Jo-

hanne

hanne ministro generali ordinis Minorum, fratre Leonardo ministro provinciæ Romanæ, *anno* M. CC. XCVII. *tempore pontificatus domini Bonifacii pape octavi anno ejus tertio, indictione decima, mensis aprilis die vigesimo*, cum confectum fuisset ab ejus procuratore *anno* M. CC. XCVI. *anno* II. *Bonifacii* VIII. *indictione nona mensis maji die sexto*. Prodit in Appendice ex exemplo anni M. CCC. XXXII.

ANN. CHR. 1296.

OCTAVIANUS [a] abbas sancti Petri ad Vincula territorii Ravennatis obedientiam sollemniter juravit Frigdiano priori Camaldulensi, confirmavitque pacta stabilita anno 1285. inter monasterium sancti Petri, & inter priorem Camaldulensem, salvo jure Romanæ ecclesiæ. Actum in monasterio sancti Petri de Puteolis, manu scriptoris prioris Camaldulensis.

XLII. Abbatia S. Petri in Vincula Ravenn. territorii sub disciplina Camaldulensium.

a *Regest.* 3. *Camald.*

Judices Publicorum Venetiarum constituti ad inquirenda omnia bona publica communis Venetiarum a Grado usque ad Caput-aggeris, mandato Petri Gradonico Venetiarum ducis decreverunt hoc *anno* M. CC. XCVI. *indictione* IX. *die quinto exeunte augusto*, aquam & paludem, dictam *Focus-mortuus*, positam Muriani prope monasterium sancti Mathiæ de Muriano pertinere ad jura ejus monasterii juxta antiquas chartas in medium prolatas ab Andrea priore ejusdem cœnobii. Sententiam judicum ex codice Publicorum in lucem protulit in suis ecclesiis Torcellanensibus Cl. Senator Flaminius Cornelius [b].

b *T. III. pag* 123.

CUM in locum Bernardi abbatis Vangaticiensis vel defuncti, vel gradu moti electus fuisset abbas dicti loci Guido, is nil antiquius habuit, quam ut omnem daret operam, quatenus libertatem monasterio suo restitueret, & bona, quæ violenter a Patavinis invasa fuerant, recuperaret. Et primo quidem amicabiliter pro restitutione institit apud commune civitatis, sed neque bona verba retulit. Quare coactus validiora tentare, apostolicum apud Bonifacium VIII. Romanum pontificem imploravit remedium; antequam tamen pontificias exhiberet literas, consultum duxit preces, literasque suas iterare Betto de Brunelefchis potestati Patavino, antianis, consilio & communi civitatis, quas ex autographo ejusdem monasterii subjungimus.

XLIII. Guido abbas Vangaticiensis scribit Patavinis antianis.

In nomine Domini amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo ducentesimo nonagesimo-sexto indictione nona, die sexta-decima mensis septembris Paduæ in palatio communis in camera infrascripti potestatis, præsentibus testibus domno Benedicto monacho sanctæ Mariæ de Vangadicia, Zacchetta cursore & nuntio sanctissimi patris domini Bonifacii papæ octavi, & Bernardo familiari dicti domini potestatis, domnus Albertus monachus prædicti monasterii sanctæ Mariæ de Vangadicia præsentavit literas venerabilis patris domni Guidonis abbatis prædicti monasterii sanctæ Mariæ de Vangadicia domino Betto de Bronileschis potestati Paduæ, quarum literarum tenor talis erat.

Nobilibus & discretis viris, potestati, antianis, consilio & communi civitatis Paduæ frater Guido Dei gratia abbas sanctæ Mariæ de Vangadicia ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis, licet immeritus, salutem & prosperos ad vota successus. Novit ille, qui nihil ignorat, quod altiora nobis non quærebamus, nec fortiora nostris viribus scrutabamur, sed domini amici nostri adversus nos steterunt, imponentes nobis tam gravem sarcinam, quia nunquam illam nostra debilitas subiisset, nisi ex obedientiæ debito & fiducia illius, cujus jugum suave promittitur, & quodlibet onus leve. Postquam ergo ex credulitate fidei nostræ fuimus ad istius nostri monasterii regimen evocati, & nos illud tamquam obedientiæ alligati subivimus, oportet nos de ipsius monasterii suorumque bonorum & jurium recu-

ANN. CHR. 1296.

peratione tamquam de thesauro fidei nostræ credito cogitare, & ad id totum exponere nostrum studium & laborem, ad quod quidem nequaquam sufficimus per nos ipsos, nisi vos moveat Dei timor, amor justitiæ, & devotio Romanæ ecclesiæ, vel censura, ac demum desiderium conservandi præconium famæ vestræ, quæ usque modo propter cultum justitiæ floruit inter ceteras nobiles Italiæ civitates, & tamdiu eam speramus & credimus in florida proprietate servari, quamdiu justitiam lædere, & ad iniquitates noluerit extendere manus suas. Et idcirco primo vos amicabiliter pro restitutione bonorum hujusmodi duximus reqrirendos, utpote qui civitatem & commune Paduæ tamquam nos ipsos diligimus, & diligere proponimus, & in plena vos amicitia servitiorum & officiorum necessitudine conservare, servatis semper ecclesiæ Romanæ reverentia & honore. Super qua quidem requisitam vestram nobis providam responsionem expectantibus fuit non solum restitutio rerum, sed verborum etiam responsio denegata. Nos tamen ad monasterium nostrum lege regiminis, & ad vos debito caritatis adstricti contra vos implorare remedium, nec voluimus, sicut poteramus, ex iis, quæ relata de vestris cumulatis damnis & injuriis fuerant, contra vos animum summi pontificis provocare, sed ei satis leviter supplicavimus, ut paterna dignaretur nobis diligentia providere, qui super negotio nostro non tam a nobis, quam ab aliis informatus, volens vestræ devotionis promptitudinem experiri, sicut videre poteritis, per apostolicas literas vobis scribit propositiones, si opus fuerit, non propter vos, sed propter defensionem ecclesiasticorum jurium, ad quæ tuenda est specialiter obligatus procedere durius, ut decebit. Quare licet nonnulli nobis ad vilitatem adscribant preces & literas iterare, ne tamen cito moveamur injuria, vos rursum amicabiliter requirimus & rogamus, quatenus ob Dei timorem pariter & amorem, & apostolicæ sedis reverentiam, omnem incongruam ambitionem, quantum est vobis possibile, deponentes, monasterium nostrum cum suis juribus restituere velitis nostro vicario possidendum, ita quod affectionem sinceram, quam erga vos in animo gerimus, operibus ostendere valeamus, nec cogamur Deum ultionum, & Romanam ecclesiam pro defensione prædicti monasterii suorumque jurium invocare, vosque præter denigrationem famæ vestri nominis & honoris, & vestrorum filiorum animas pro violenta subtractione hujusmodi divinarum rerum nolitis sententiæ & indignationis æterni judicis obligare, qui nunquam istum dimittet reatum, nisi hoc restituatur ablatum, etiamsi nos ipsi vellemus, sicut nec volumus, possumus, nec debemus.

Et ego Jacobus filius Brachi notarii de Foro-livio imperiali auctoritate notarius prædictæ præsentationi interfui, & tenorem ipsarum literarum de verbo ad verbum huic instrumento fideliter inserui, nihil addens vel minuens, quod sensum variet, vel sententiam mutet, & omnia prout superius continetur, scripsi & publicavi.

Quid Patavini responderint, ignoratur; hæc tamen epistola facile viam stravit concordiæ, quæ post biennium secuta est inter Patavinos, & inter monasterium Vangaticiense. In chronico Patavino apud Muratorium [a] hoc anno leguntur potestates communis Paduæ Conradus de Montagnano de Pistorio a festo Circumcisionis Domini usque ad festum sancti Petri de junio; deinde anno sequenti Fantonus de Rubeis de Florentia. Brunetus de Brunelesschis de Florentia reperitur ad annum 1298. una cum aliis septem potestatibus. Ex superiori epistola ad mensem septembris præsentis anni statuendus est potestas Paduæ idem Brunetus sive Bettus de Bronileschis.

a T. IV. Antiq. med. ævi. col. 1154.

ANN. CHR. 1297.

XLIV. Depopulationes in castro Socii. Accusatus de iis Frigdianus prior Camaldul.

MILITES nobilium de Ubertinis, & filiorum Tarlati de Petramala procerum Arretinorum, qui hoc anno apud castrum Socium pro statione commorabantur, terras & loca Ildebrandini episcopi Arretini depopulabantur; quare Ildebrandinus de ipsis conquestus fuit apud Romanam curiam & apud cardinalem Matthæum de Aquasparta legatum tunc in Thuscia, asserens sibi plura damna inferri ab oppidanis Socii, qui Camaldulensi eremo erant subjecti. Indignatus est cardinalis legatus, multaque protulit contra Camaldulenses; quare Frigdianus de animo cardinalis commoto admonitus per procuratorem suum, qui in curia Romana residebat, dedit statim literas Biordo & fratribus de Ubertinis, Johanniangelo Dolfo & Masio amicis suis carissimis, nec non potenti & nobili viro Ciappetino Arretino potestati, conquerens de militibus, quos tenebant in castro Socii, ac miserant ad dissipanda castra & villas Ildebrandini episcopi, & rogans, ut ipsos compescerent ab infestationibus & hostilibus actis, atque omnino homines illos removerent a dicto castro Socii; alias affirmavit opprobrium sibi sempiternum ex minacibus verbis cardinalis imminere, qui de die dicenda priori Camaldulensi cogitaverat; quare si episcopus denuo querelam adversus ipsum deponeret, nullam sibi in futurum suppetituram defensionem. Idipsum scripsit Spinello præposito Arretino tamquam benevolenti amico, ut nimirum a potestate aliisque obtineret, quatenus quamprimum supradictos milites removerent. Simili modo conquestus fuit cum Gualterio Socii potestate, & ad ipsum ac ad consiliarios & commune ejus castri scribens dedit in mandatis, ut quantocius una cum militibus illis desisterent ab incursionibus & depopulationibus, alias post trinam admonitionem, exacto tertio die comminatus fuit subjecturum ipsos & eorum ecclesiam sancti Nicolai excommunicationis & interdicti sententiæ. Italico autem idiomate eadem scripsit Stechæ domini Soldani, & Monalduccio domini Soldani super querimonia episcopi ad cardinalem de bello ab illis Socii invecto in terras suas, & de turbatione præfati cardinalis, de timore suæ depositionis a prioratu, & instanter exoravit, ut una cum amicis suis darent operam, ne vastationes milites prosequerentur, periculumque sui & Camaldulensis eremi averterent, ac Johanni de Cigiano eremitæ literarumque portitori plenam fidem adhiberent. Extant eæ literæ [a] in tabulario Fontis-boni. Neque a vero abludit ea occasione cogitasse Romanum pontificem Bonifacium de subtrahendo castro Socii a jure Camaldulensis eremi, ut dicemus initio anni sequentis.

a §. *Notabilia* 9. *A.* 4. 51. 52.

XLV. Alia ipsi objecta. Moritur.

ALIAM a monachis suis sustinuit Frigdianus prior procellam; accusatus siquidem fuit apud Romanam curiam, sed quæ ipsi objecta fuerint, ignorantur; novimus dumtaxat „ die vigesima-quinta februarii [b] Raine-
„ rium abbatem Classensem, Gerardum abbatem sancti Hippolyti de Fa-
„ ventia, Franciscum abbatem sancti Benedicti de Savignano diœcesis Ari-
„ minensis, Albertum priorem de Rovereto, & die prima martii Jaco-
„ bum priorem sanctæ Mariæ Camalduli de Foro-livio, Marinum priorem
„ sancti Paterniani de Ferracciano, Zachariam abbatissam sanctæ Christinæ
„ de Tarvisio, Petrum abbatem sanctæ Trinitatis de Monte-herculis eo-
„ rumque capitula elegisse & constituisse in suos procuratores Zenonem
„ abbatem Camalduli-Florentini, Guidonem de Gaudentibus Senensem,
„ Ceum de Pisis & Paulum de Arretio monachos Camaldulenses, ad res-
„ pondendum, objiciendum, & ad capiendos, includendosque in carceri-
„ bus Feum de Campi monachum sancti Petri de Monte-muro, & Pe-
„ trum de Faventia sancti Zenonis Pisarum monachos Camaldulenses tam-

b §. *Mandatum* 46. *A.* 3. 44.

Ann. Chr. 1297.

„ quam rebelles, infames & ambitiosos, tradendosque in manus Frigdia- „ ni prioris, ac puniendos juxta statuta ordinis coram Petro de Piperno „ cardinale vel aliis judicibus, atque coram papa Bonifacio VIII. necnon „ ad excusandum Frigdianum priorem, ut creditur, accusatum apud Ro- „ manam curiam per dictos monachos; manu Seraphini notarii. “ Utraque forte ex his causis mortem acceleravit Frigdiano priori hoc ipso anno defuncto.

XLVI. Lites monialium S. Antonii de Tuderto cum episcopo Tudertino.

Cum Michael prior Eremi-novæ elegisset in rectorem hospitalis sancti Petri de Rovereto monachum minus idoneum, Frigdianus prior generalis die nona augusti [a] elegit Guidonem de Gagio monachum Classensem in rectorem. Quare Michael publice testatus est coram Leonardo episcopo Cæsenate, quod licet ad se spectaret electio, ea tamen fuerat minus canonica, & extorta ad preces ac comminationes quorumdam nobilium. Die nona junii renuntiante Ugolino prioratum sancti Petri de Vivo, elegerat in priorem Guidonem Selvoglienti a secretis tunc ordinis Camaldulensis. Hæc sunt postrema Frigdiani prioris Camaldulensis acta.

a §. Electio 155. A. 3. 46.

Ranuccius de Fabro vicarius Nicolai episcopi Tudertini secundi hujus nominis denuntiavit [b] die quinta decembris hujus anni Agneti abbatissæ & monialibus sancti Antonii de Tuderto ordinis Camaldulensis, ne ædificium oratorii novi cœptum in parœcia sancti Nicolai de Cryptis prosequerentur, ita ut pendente lite non procederent ad turrim & oratorium construenda, sed desisterent omnino ab ædificio incœpto, ex commissione sibi facta ab episcopo, qui literas ea super se acceperat a Bartholomæo auditore domini papæ, & in hac causa ab ipso Romano pontifice delegato. Die quinta-decima ejusdem mensis Jacobus Venturæ sindicus sanctimonialium a prædictis inhibitionibus tamquam a gravaminibus injustis, & ab omni processu ejusdem auditoris, utpote illegitimo, neque canonico, quandoquidem terminus monialibus assignatus non fuerat ad afferenda propria jura, appellavit ad sedem Apostolicam. Adjiciuntur allegationes in jure Henrici de Manetis Spoletani decretorum doctoris comprobantes dictas sanctimoniales posse erigere oratorium, licet constructum id foret in parœcia sancti Nicolai de Cryptis ordinis sancti Benedicti, & spectante ad monasterium Saxi-vivi. Narrat etiam Jacobillius pagina 112. chronici ejusdem monasterii Saxi-vivi anno sequenti die quinta maji episcopum Perusinum & abbatem sancti Petri ejusdem urbis commissarios Bonifacii papæ VIII. iterum præcepisse eisdem monialibus, ut demolirent oratorium inceptum, quod erat in præjudicium juris ecclesiæ & monasterii sancti Nicolai. De hac concertatione, quæ in longum prolata est, iterum ad annum 1321. & jam a multo tempore vigebat, cum ab anno 1285. Gerardus prior Camaldulensis scripsisset alteri episcopo Tudertino, „ ut „ non molestaret sorores sancti Antonii super ædificatione oratorii, & ut „ ordinem contra ipsas latum revocaret, “ quod legitur in regesto epistolarum ipsius, pagina 30.

b §. Appellatio 19. A. 3. 49.

XLVII. Monasterium de Silva diœc. Urbe-vetanæ deperditur.

Deperditum est hoc anno monasterium sanctæ Mariæ de Silva diœcesis Urbis-vetanæ, quod multo tempore a Camaldulensibus possessum putabatur originem suam debere summo parenti nostro Romualdo. Carebat tunc temporis monasterium abbate, sed dissidebant circa ipsius regimen in Romana curia Severinus, qui monasterium occupasse dicebatur, & Petrus monachi Camaldulenses. Ante decennium XIV. kalendas novembris Gerardus prior Camaldulensis [c] mandaverat capitulo ejusdem monasterii, Guillielmo, Ægidio, Bernardo de Colle-longo, Andreæ sancti Sixti, Johanni de Rota-castello, Nicolæ, Angelo sancti Severini, & Ballioni,

c Reg. III. pag. 63.

„ qua-

„ quatenus laici nescirent, quid facerent clerici juxta constitutiones, ne „ alicui laico, nobili vel potenti, ad evitanda scandala, revelare aude- „ rent negotia monasterii, vel ordinationes iis adhibitis facere, vel ipsis „ adhærere. " Abbas ejus monasterii eo anno erat Berardus, qui obedientiam præstitit abbati Burgi-sancti-Sepulcri. Verum cum ecclesia cathedralis Urbe-vetana proventus & redditus non obtineret congruentes, & insuper multis expensis tunc gravaretur, propter ædificationem templi majoris, quam curabat Leonardus Mancinus civis & episcopus Urbe-vetanus, & in quo die sollemni assumptionis beatissimæ Virginis Mariæ primum sacrum fecerat hoc ipso anno Bonifacius papa VIII. idem Romanus pontifex Volsinii commorans *tertio nonas novembris* hujus anni *pontificatus* sui *tertio*, recolens monasterium prædictum anteactis temporibus in spiritualibus & temporalibus quidem floruisse, sed tunc per incuriam & negligentiam ibidem degentium non modicum esse deformatum, suppresso ordine Camaldulensi, monasterium, ipsiusque bona & jura tradidit ecclesiæ Urbe-vetanæ, statuens singulari bulla sua, ut medietas fructuum, reddit(tuum & proventuum ipsius, & membrorum ejus usque ad quinquennium converteretur in opus fabricæ; post quinquennium vero dimidia pars in beneficium episcopi cederet, altera in beneficium capituli ejusdem cathedralis, reservata tamen monachis in cœnobio commorantibus, quamdiu viverent, congrua portione, & adjecto onere episcopo, archipresbytero & capitulo Urbe-vetanis, ut in prædicta ecclesia quatuor capellas perpetuas construerent, totidemque in iis constituerent idoneos capellanos, qui divinis officiis inservirent, mandans executionem priori sanctæ Romanæ de Tuderto, præposito ecclesiæ sanctæ Christinæ de lacu Wlsinio, & plebano sancti Erasmi de Monte-longo Urbe-vetanæ diœcesis. Bonifacii bullam integram in Appendice excudimus ex autographo existente in archivo ejusdem capituli Urbe-vetani.

Ann. Chr. 1297.

XLVIII. Acerrimæ lites pro monast. de Aqua-pagana subjecto Valle-castrensi.

AB immemorabili tempore monasterium sancti Romualdi Vallis-castri jus obtinebat in alterum monasterium sancti Salvatoris, appellatum de Aqua-pagana, in diœcesi Spoletana. Abbas Valle-castrensis rectores, priores & monachos in ipsum statuebat, decretumque fuerat inter episcopos Spoletanos & inter Valle-castrenses abbates ab antiquissimo tempore, ut abbas instituere & destituere priores posset absque episcopi contradictione, quemadmodum episcopus consueverat facere in ecclesiis suis. Bartholomæus episcopus Spoletanus in sua pagina anni 1325. pro Valle-castrensibus testatur id jus pertinuisse ad monachos a temporibus Henrici Spoletani episcopi, qui eam sedem tenuit anno 1114. Pacificam multo tempore monasterii, ecclesiarum subjectarum, & jurisdictionis possessionem obtinuere Valle-castrenses. Paulo ante hæc tempora Paparonus episcopus Spoletanus, qui ex Fulginate ad eam sedem translatus est anno 1285. possessionem monachorum turbavit, clericos seculares inducens. Idipsum egit Gerardus ex episcopo Anagnino electus Spoleti episcopus anno 1291. Conquesti fuere abbates Valle-castrenses contra episcopos Spoletanos, & etiam contra Fulginates, in quorum diœcesibus erant ecclesiæ & bona subjecta monasterio Aquæ-paganæ, sed incassum, vi potentiorum prævalente. Nuperrime Hermannus, qui erat abbas Valle-castrensis, donaverat idem monasterium cum omnibus pertinentiis suis & membris, & juribus positis in diœcesibus Spoletana, Camerinensi & Fulginati, ad vitam religioso viro fratri Gualterio de Camerino eleemosynario domini papæ Bonifacii VIII. pro multis gratiis acceptisque servitiis, quæ impenderat Gualterius monasterio Vallis-castri, & quæ impendere poterat in futurum, potestatemque plenis-

ANN. CHR. 1297.

pleniffimam fecerat in præfatum monafterium omniaque ipfius membra. E contra Johannes Berarducii, qui fe priorem afferebat, Jacobus Petroni, Vegnatus Benvegni, Johannes Albriconi, aliique, qui fe dicebant canonicos ecclefiæ memoratæ fancti Salvatoris, occupantes & invadentes bona ejufdem monafterii, litem intentarunt tum Gualterio priori conftituto, tum monafterio Valle-caftrenfi. Delata quæftio ad fedem apoftolicam demandata fuit decidenda magiftro Bartholomæo decano Pictavienfi capellano ipfius domini papæ & facri palatii caufarum auditori, qui auditis allegationibus rationibufque procuratorum utriufque partis apud fanctum Petrum de Urbe in palatio pontificio *die* XVI. *menfis decembris* hujus *anni* M. CC. XCVII. *indictione* X. *pontificatus domini Bonifacii pape* VIII. *anno* III. pronunciavit fupradictos nominatos, & fe afferentes canonicos, effe illicitos detentores, & amovendos ab adminiftratione dicti monafterii, fervandumque effe legitimum poffefforem Gualterium. Præfens fuit fententiæ Bartholomæi auditoris epifcopus Aquilenfis, five Aquilanus, cujus nomen in charta corrofum eft. Obiit paulopoft Gualterius, poft cujus deceffum clerici præfati iterum monafterium invaferunt, verberatis & vulneratis monachis Valle-caftrenfibus, nec non familiaribus dicti Gualterii, ipfumque fponte renuntiarunt capitulo ecclefiæ Spoletanæ, quod ad ipforum clericorum inftantiam immifit alios clericos tum in monafterium, tum in ejus capellas. Ecclefiam fancti Angeli de Cryptis fubjectam monafterio de Aqua-pagana Bartholomæus de Monte-regali, ex abbate primum fancti Gregorii de Urbe, poftea Sublacenfe, datus a Bonifacio epifcopus Fulginatibus anno præterito, pro medietate Lello de Monte-regali clerico nepoti fuo, pro altera vero medietate Armanno Anaftafii priori majoris ecclefiæ Fulginatis in beneficium affignavit, ejectis ex ipfa fimiliter monachis & Gualterii familiaribus. Quare abbas Valle-caftrenfis iis malis occurrere volens, jurifdictionemque fuam perturbatam agnofcens, fupplici libello Romanum pontificem Bonifacium adiit, qui poft biennium rem definiendam commifit Rambocto epifcopo Camerinenfi; fed de ea ad annum 1299. Interim primam Bartholomæi auditoris fententiam ex tabulario fancti Romualdi de Urbe, fupplicem autem libellum ex illo fancti Blafii de Fabriano edimus in Appendice. Adiicimus ex Jacobillio [a] in chronico monafterii Saxi-vivi hoc ipfo „ anno 1297. die decima-feptima januarii Angelum Saxi-vivenfem abbatem una cum monachis fuis „ conceffiffe facultatem religiofo viro fratri Gualterio, quem Fulginatem, „ & oblatum & familiarem monafterii Saxi-vivi facit, priori ecclefiæ „ fancti Salvatoris Aquæ-paganæ, eleemofynario Bonifacii VIII. obtinendi alia beneficia, licet effet fub abbate & capitulo monafterii Valle-„ caftrenfis, & anno 1298. die tertia decembris ipfum Gualterium obtinuiffe prioratum fancti Angeli de Cryptis Fulginii fubjectum monafte-„ rio Aquæ-paganæ & membrum abbatiæ Vallis-caftri. "

[a] Pag. 109.

XLIX. Confirmantur donationes factæ monaft. SS. Gervafii & Protafii extra Bellunum.

RAYMUNDUS patriarcha Aquilejenfis ex urbe Utino *quintodecimo exeunte octobri fub anno Domini* M. CC. XCVII. *indictione decima* donationes Oddonis Bellunenfis & Feltrenfis epifcopi factas parthenoni monialium fanctorum Gervafii & Protafii de Belluno anno 1233. & immunitates ac exemptiones conceffas eidem loco ab Adalgerio epifcopo Bellunenfe anno 1280. ratas habuit, confirmavitque abbatiffæ & conventui ejus monafterii.

Monafterio fanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia fubjecta erat ecclefia fancti Martini de Villa-nova Faventinæ diœcefis, ut ex cenfu foluto ab ejus rectore hoc anno liquet. Ventura autem erat prior monafterii eremitæ de Mandriolis ex charta venditionis tabularii fancti Blafii de Fabriano.

Char-

Chartam permutationis factæ inter Alexianos & Gregorianos monachos de quibusdam vineis Montis-testacei cum aliis fundis agri Albani hoc anno mense junio affert Nerinius [a] in sua historia monasterii sanctorum Alexii & Bonifacii de Urbe. Fundos emerat & acquisierat monasterium Gregorianum ab executoribus olim dominæ Bonizæ filiæ olim Tiviliardi. Vineæ vero Alexianæ adhærebant vicinæ ecclesiæ sancti Jacobi in Orreis, quæ erat capella dicti monasterii sancti Gregorii, & de qua videantur quæ diximus tomo I. Annalium [b].

a *Pag.* 95. 419.

b *Pagg.* 95. 419.

Guido electus prior Vivensis procuratores instituit die secunda novembris ad recuperanda bona sanctæ Mariæ de Toma spectantia ad suum Vivense monasterium [c], ex excerptis chartarum Senensium Cl. V. & equitis Johannis Peccii patritii Senensis.

c *Ch Senens.* *n.* 153.

L. Eligitur prior Camaldul. Anselmus.

OBIERAT anno præcedenti ad finem vergente Frigdianus prior generalis Camaldulensis, cujus decessus in necrologio Vangaticiensi signatur ad quartum nonas novembris anni M. CC. LXXXXVII. Johannes major eremi, Petrus, Nicolaus & Andreas eremitæ, abbates & prælati ordinis Camaldulensis, vel capitulo, quod tunc celebratum est in monasterio sancti Salvatoris de Florentia, præsentes, vel vices suas aliis committentes, præsertim Romualdus prior sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia, unanimiter compromiserunt in eumdem Johannem majorem eremi, in Guidonem abbatem Vangaticiensem & in Raynerium abbatem Classensem, quibus facultatem concesserunt [d] die sexta vel decima-sexta decembris ejusdem anni nominandi unum vel plures ex ordine Camaldulensi ad prioratum; post quam nominationem supplicem libellum offerrent Romano pontifici Bonifacio VIII. ad obtinendam electi confirmationem. Quis, vel qui nominati fuerint, ignoratur; exploratum est Anselmum quemdam a Romano pontifice datum fuisse in priorem generalem. Neque enim ad eam dignitatem provectus est Anselmus, qui ante hæc tempora erat abbas sancti Petri in Vinculis diœcesis Ravennatis, quippe qui jam obierat, locumque fecerat Octaviano abbati, cujus monumentum extat ad annum 1296. Fortunius Anselmum facit priorem sancti Felicis in Platea Florentiæ, quod monasterium subjectum erat Nonantulano cœnobio per hæc tempora. Albertum priorem ejus loci videbimus inferius ad diem septimam augusti hujus anni. Quisquis demum fuerit Anselmus, paucis mensibus regimen Camaldulensis congregationis obtinuit. Vivebat eadem die septima augusti, & forte etiam die decima tertia septembris, vel saltem ea die nondum ubique innotuerat ejus obitus; nam hac postrema die [e] „ Richardus prior sanctæ Mariæ Camalduli de Verona vicarius & sindicus specialis Anselmi prioris tunc eremi Camaldulensis & generalis, volens ecclesiæ sanctorum Jacobi & Christophori de Moggiona vacanti providere uti manuali eremi, elegit in rectorem presbyterum Talentum de Moggiona, qui obedientiam ipsi promisit; manu Johannis notarii." Die decima-octava septembris fato jam cesserat, cum ipsa die „ Johannes de Cigiano major eremi, sede prioratus vacante, concesserit omnibus abbatibus facultatem accipiendi censum pro solutione debitorum septem millium sexcentorum, (forte legendum septingentorum) florenorum auri factorum a bonæ memoriæ domno Anselmo causa promotionis suæ ad generalatum, & aliis motivis in Romana Curia juxta distributionem faciendam a deputatis in capitulo generali. Actum in capitulo generali Camaldulensis eremi [f]; manu Zenonis notarii. " In necrologio

d §. *Electio* 156. *A.* 3. 50.

e §. *Electio* 157. *A.* 3. 55.

f §. *Concessio* *A*, 3. 56.

ANN. CHR. 1298.

gio Vangaticiensi adnotatur Anselmi mors ad diem vigesimam-primam augusti: XII. *kalendas septembris obiit dopnus Anselmus venerabilis prior Camaldulensis* M. CC. LXXXXVIII. Mirum, quod a XXI. die augusti ad XIII. septembris Richardo priori Camalduli de Verona notus non fuerit Anselmi obitus, nisi demum dicamus prioratu vacante ipsum vicarii officium supplesse usque ad electionem novi prioris. In altero necrologio parthenonis sancti Johannis-evangelistæ de Prato-veteri ad diem XIV. augusti legitur: *Anno Domini* M. CC. LXXXXVII. *indictione* X. *obiit venerabilis pater domnus Anselmus prior Camaldulensis, qui regnavit* ..... *sex*. Sed anno 1297. adhuc in vivis erat Frigdianus ejus prædecessor; quapropter notæ chronicæ sunt corrigendæ, præsertim cum in eodem necrologio obitus Frigdiani referatur ad eumdem annum indictionemque decimam, ad diem vero tertiam novembris.

Et hæc pauca quidem de Anselmi prioris electione & tempore regiminis ex chartis Camaldulensibus constant, ex quibus [a] etiam liquet ipsius tempore litem habuisse Accursium Volaterranum sanctorum Justi & Clementis abbatem cum definitoribus præfati capituli generalis Camalduli habiti mense decembri anni elapsi. Frigdianus prior Accursium legitime electum & pacifice Volaterranam abbatiam possidentem, non convictum de aliquo crimine, nec citatum sed absentem loco moverat, & abbatia privaverat. Confirmaverant Frigdiani sententiam patres in prædicto capitulo congregati; quare Accursius apostolicam sedem adierat, impetraveratque a Romano pontifice Bonifacio die vigesima-octava januarii hujus anni pontificatus ejus anno quarto, in judices causæ suæ Rannuccium sancti Hippolyti de castro Florentino, & Gherardum sanctæ Cæciliæ de Decimo plebanos diœcesis Florentinæ delegatos cum Talano priore sanctæ Mariæ majoris de Florentia, qui subdelegaverant Albertum priorem monasterii sancti Felicis in Platea de Florentia. Porro Albertus die septima augusti ad causam dicendam vocavit Anselmum priorem generalem, vel Zenonem abbatem Camalduli Florentini procuratorem ordinis Camaldulensis, & Accursium abbatem Volaterranum, & die nona ejusdem mensis pronuntiavit sententiam Frigdiani irritandam esse, beneque fuisse per Accursium appellatum; manu Jacobi Lapi notarii.

a §. Sententia 48. A. 3. 54.

Plura quoad Anselmum juxta morem suum contra veritatem commentus est Fortunius scribens: „ Postquam Frigdianus prior fato functus est, „ contigit Camaldulenses patres circa novam electionem, uti ex ambi- „ tione accidere solet, plurimum inter se discordare. Quapropter Boni- „ facius pontifex maximus Davidem Cisterciensem monachum apostolica „ auctoritate in sede sancti patris Romualdi constituit. Cujus electione „ patres mœrore affecti coram pontifice graviter conquesti sunt, quod „ ille libertatem ordinis ac apostolica privilegia infringeret. Quorum que- „ relis ipse locum relinquere nolens, demum Davidem ad aliud sacerdo- „ tium promotum a generalatu absolvit anno 1299. & Anselmum prio- „ rem sancti Felicis in Platea illi suffecit, qui quidem Anselmus infra „ sex dies animam efflavit sepultus in claustro Camalduli: “ Quot verba, tot errores. Ambitione ducti non fuere patres Camaldulenses, qui unanimiter voces suas compromiserunt in aliquot abbates electores, eisque facultatem fecerunt petendi confirmationem electi per ipsos a Romano pontifice. Non David, sed Anselmus immediate successit Frigdiano priori, ut liquet ex iis quæ diximus; David vero monumenta extant a mense septembri anni 1299. usque ad diem vigesimam-tertiam octobris anni 1301.

1301. in variis tabulariis, sed præcipue in illo Fontis-boni. Sed & commentum illud est Anselmum intra sex dies animam efflasse, neque exploratum est ipsum prius fuisse monachum sancti Felicis.

LI. Et post mortem, Anselmi David Cisterciensis.

EXTINCTO Anselmo, die decima-octava septembris nova prioris generalis celebrata fuit electio, vel saltem actum de electione in capitulo generali tunc congregato in Camaldulensi eremo; an statim promotus fuerit David Cisterciensis, non liquet, quandoquidem, ut mox dicebamus, paginæ ipsius nomine signatæ primum reperiuntur ad mensem septembris anni sequentis; forte detrectaverint aliquanto tempore Camaldulenses Davidem excipere, vel distulerint electionem, vel distulerit Romanus pontifex priorem generalem ipsis dare; potissimum cum vigesima-septima die junii anni sequentis Ildebrandinus episcopus Arretinus non priori, sed locum tenenti majoris eremi Camaldulensis literas dederit, de quibus anno sequenti, sicut quid de Davide generali priore actum fuerit, fusius dicemus ad annum 1301. Interim hæc placet in laudem Davidis prioris subnectere, quæ de ipso habet Nicolaus Baccettius Florentinus Cisterciensis abbas libro III. Septimianæ historiæ [a].

„ Sub Gartiæ magisterio David ille Cisterciensis magnum Hetruriæ no-
„ men floruit. Is ita monachum profitebatur, ut in cœtu multorum ipsis-
„ simus eremicola videretur. Siquidem perpetuum illi silentium, assidua
„ precum instantia, monasticis assuetus laboribus, cibi parcissimus, som-
„ nifugus, injuriarum patiens, hilari semper lætaque facie, sive urgerent
„ adversaria, sive prospera arriderent. Denique in eo illud merito suspi-
„ ciebant omnes, quod ita rebus agendis par erat, ut nihilominus altis-
„ sima quadam rerum divinarum contemplatione seipsum, ceterosque ex-
„ cederet. Hujus cum virtutes, vel ipso bonæ odore famæ, ac latere
„ nesciæ, mortale advocassent theatrum, ac non Florentiæ modo, sed &
„ in Urbe etiam omnium sermonibus celebrarentur, Bonifacius ipse VIII.
„ in sinu gaudebat, quod suo tempore itaque opportune tam clarum di-
„ luxisset sanctitatis exemplum. Siquidem jampridem Camaldulenses in
„ Apennino eremiticam vitam degentes crebris literis pontificis aures com-
„ pellaverant, ut labanti eremiticæ rei adjutrices porrigeret manus; obiis-
„ se querentes magna ex parte eos, quibus decus illud vitæ maxime in-
„ niteretur; novos inexpertosque successisse, quos tirocinium magis ac ru-
„ dimentum, quam præfectura deceret; eam vivendi rationem talem uti-
„ que rectorem requirere, quem omnes omnino longoque tempore exer-
„ cuissent virtutes, emeritumque insigni prudentia singularique tolerantia
„ cohonestassent; frustra eremi horrorem, solitudinem ac sese attollentium
„ fragrosa montium juga sui monachos admonere officii, nisi & adsit,
„ qui verbo exemploque rem arduam, & quæ propemodum recessit e
„ moribus hominum, valentius ad effectum propellat; summæ addentes
„ laudi Pontifici futurum, si quam Romualdus olim in Italia jam pene
„ collapsam eremiticam disciplinam restituerat, ipse paterna, dignaque
„ tanto pontifice cura, sensim declivem, pronamque vitio hominum ere-
„ xisset. Iis semel & sæpius supplicum monachorum votis pontifex pro-
„ vocatus, tandem adjecit animum ad rem Camaldulensium sublevandam;
„ quippe qui pervideret & universæ rem ecclesiæ commodam, & He-
„ truriæ toti haud injucundam, maximeque decoram futuram. Itaque ad
„ Septimianos respexit, quorum per id tempus celebre sanctitatis nomen
„ erat; quippe qui docti silentium, mundissima castitate decori, obedien-
„ tia prompti, prædivites nuditate, & securius solitudinem videbantur
„ posse inire, & exco ere sanctius. In quibus, ut supra diximus, David

a Pag. 91.

Ann. Chr. 1298.

„ Cisterciensis maxime prælucebat. Hunc ergo amplissimo diplomate do-
„ natum, eremi præpositum & invitum & absentem renuntiat pontifex.
„ Qui post oneris detrectationem ingenuo rubore plenam, pontificis jus-
„ sa facturus ad Camaldulenses profectus est; a quibus tamquam cœlitus
„ datus, exceptus, ita deinceps eremiticam laudem provexit, ut inter
„ ejus sanctissimi instituti columina facile numerari possit ac debeat. Hæc
„ illa totius Italiæ celeberrima eremus est ... *&c. & paulo post* .... Hic
„ ergo hisce moribus usus, cum aliquandiu David Cisterciensis summa
„ cum laude sanctioris vitæ Camaldulenses præceptionibus imbuisset, de-
„ mum jejuniis ac vigiliis fractus venerabilis senex in eremo vitam fini-
„ vit, suorum quidem Cisterciensium gloria, Camaldulensium vero num-
„ quam satis laudatum moderationis exemplar. Et suorum quidem tem-
„ porum felicitati deputabat Gartias, Septimum tales aluisse monachos,
„ quibus eremi solitudo non modo pro deliciis esset & paradiso; sed quo-
„ rum etiam præceptionibus, ubi res tulisset, sanctior redderetur ac pu-
„ rior. " Verum in eo erravit Baccettius, quod Davidem in eremo vitam finiisse scribat, quod falsum videbimus anno 1301. Excursus quoque rethoricus Baccettii, & querelæ de monachis Camaldulensibus, qui idoneo viro carebant, quem ad congregationis regimen elevarent, fundamento destituuntur; neque enim tunc temporis defecerat eremitica Camaldulensis disciplina, ut ex iis, quæ annis sequentibus proferentur, liquido constabit. Non proinde alienigenam in supremo præsidatu sibi suffici efflagitarunt Camaldulenses eremitæ & monachi, sed auctoritate pontificia sibi datum in præsidem Davidem ad biennium in priorem generalem receperunt.

LII. Castrum Socii permutatur cum plebe Balnei.

INTERIM, quæ acta sunt tempore Anselmi prioris generalis, sive post obitum Frigdiani prosequamur. Castrum Socii, quod plurium seculorum tempore pertinebat ad jus eremi Camaldulensis, bellorum furore & vicinorum potentia ad eum statum devenerat, ut parum æmolumenti, multum quinimmo detrimenti ex ea perciperet eremus. Vidimus sub antecedentibus annis, sed præsertim sub postremo priore Frigdiano, quantum damni perpessum fuerit a militibus Arretinorum procerum inter se obstinate dimicantium. Quare egerit ipse cum Guillielmo Novello comite de permutatione facienda, vel etiam cum Romano pontifice Bonifacio. Alia ex parte plebanus & canonici ecclesiæ sanctæ Mariæ plebis Balnei, quæ subjecta erat comitibus Guidiis in Sarsinate diœcesi, honestate ordinis clericalis abjecta, mundanas illecebras secularesque voluptates sequentes dissolutam vitam ducebant, in eorum salutis & famæ non leve dispendium & scandalum; bona quoque plebanatus in grave fuerant loci præjudicium distracta & ab alienis occupata. Aldebrandus sive Ildebrandus in tabulario Balneensi appellatur ad annos 1288. & 1290. archipresbyter plebis Balnei. Morte præpeditus Frigdianus ad executionem ducere nequivit, quæ animo meditatus fuerat. Post ipsius ergo decessum Bonifacius VIII. *pontificatus* sui *anno quarto kalendis januarii* hujus anni Guillielmo dicto Novello comiti Palatino in Thuscia suoque familiari scripsit, ut quandoquidem ipse a teneris annis deputatus familiariter obsequiis suis, laudabiliter & prudenter se gesserat, in signum affectus & favoris reciperet castrum Socii cum muris, palatiis, domibus, bonis & possessionibus ac juribus ipsius ejusque territorii, quod ei, assentiente priore Camaldulensi, dono dabat, ac per anulum suum volebat, ut in ejus possessionem induceretur. E contra, ut indemnem redderet eremum Camaldulensem, ecclesiam seu plebem Balneensem cum suis bonis, juribus & possessionibus

in

Ann. Chr. 1298.

in recompensationem castri Socii Camaldulensibus scripsit se tradidisse adjungendam illorum eremo, ita ut in ipsa plebe prior & monachi ordinis Camaldulensis perpetuis temporibus commorarentur, qui eam regerent & gubernarent, jure patronatus & omnibus aliis, quæ nobiles viri comites Guidones illarum partium in ecclesiam seu plebem obtinere noscebantur, ipsis comitibus semper salvis. Imposuit præterea Guillielmo comiti, ut tam ipse quam ejus posteri ad defendenda seu protegenda bona, possessiones & jura eremi Camaldulensis, cum forent a priore generali & a conventu monachorum requisiti, promptos & faciles se redderent. Eadem die literas dedit idem Romanus pontifex Junctæ abbati sanctæ Mariæ de Trivio, & priori Cellarum inter Ambas-paras diœcesis Sarsinatis, ac archidiacono ecclesiæ Attrebatensis, ut priorem & conventum Camaldulensem in possessionem inducerent ejusdem ecclesiæ & plebis, & bonorum ipsius, mandans etiam ut plebanus & canonici, ne mendicare cogerentur, de fructibus & proventibus dictæ ecclesiæ providerentur.

LIII. Res Trivienses & de Uguccione Fagiolano.

IDEM Juncta Triviensis abbas ex una parte, & nobiles viri Uguccio & Ribaldus filii quondam Raynerii de Fagiola, promittentes etiam pro Fondazza eorum fratre, attentis expensis, quas fecerant ipsi proceres pro custodia, & custodibus castri de Silva-plana, quod ad monasterium Triviense pertinebat, compromiserunt unanimiter hoc *anno* M. CC. XCVIII. *indictione* XI. *tempore domini Bonifacii pape die* IX. *mensis decembris* in domo ecclesiæ castri Corneti, in nobiles viros Lanceam de Monte-rotundo, Chigum de Montariolo, Rainetolum de Alfaro & in Arducinum de Monte-giusti tamquam in arbitros, qui pro concordia firmanda definierunt, ut abbas & monasterium Triviense solverent prædictis nobilibus de Fagiola pro satisfactione expensarum factarum in custodia supradicti castri de Silva-plana, & in *fornimentis* & *guarnimentis* ipsius castri nongentas libras denariorum minutorum. Die vero postrema ejusdem mensis idem abbas ex castro Montis-cornarii ad honorem capituli sui monasterii, & fidelium ipsius constituit præfatum Uguccionem de Fagiola vicarium suum in omnibus terris & locis monasterii Triviensis ad sex menses, concedens ipsi tertiam partem mulctarum, quas a vassallis & a fidelibus abbatiæ exegerit consentiente abbate, & dans licentiam jus reddendi, puniendi criminaliter & civiliter. Has paginas in Appendice proferimus ex codice instrumentorum archivi Triviensis. Celebris in historia horum temporum est Uguccio, cujus familia originem suam trahebat a villa Fagiola vocata in alpe territorii Burgensis prope Capresium, cujus hodie saxa & maceriæ solum supersunt. De Uguccione, qui seculo sequenti Burgi sancti Sepulcri evasit dominus, immo aliquo tempore urbibus Pisanæ & Lucensi dominatus fuit, quique exercitus ductor contra Bononienses pro Faventinis, Foro-liviensibus, Cæsenatibus & Foro-corneliensibus anno præterito dimicavit, alibi nonnulla proferemus. Anno 1296. ex tabulario sanctæ Mariæ in Gradibus Uguccio fuit potestas Arretinorum [a].

a *Num.* 318.

LIV. Definitio pro monasteriis S. Crucis de Tripudio, & S. Victoris de Clusis.

ROMANO pontifice Bonifacio VIII. mandante Johannes plebanus plebis sanctæ Mariæ de Civita Camerinensis diœcesis definivit hoc *anno* M. CC. XCVIII. *indictione* IX. *die* XXVII. *martii* ecclesias & bona sanctæ Mariæ in Campo, & sancti Severini de Serra territorii Fabrianensis pro dimidia æqua parte pertinere ad monasteria sancti Victoris de Clusis, & sanctæ Crucis de Tripudio, licet hoc postremum plenum jus in utramque dimidiam partem sibi arrogaret, silentiumque imposuit sindicis monasterii sanctæ Crucis. Sancti Victoris monasterii abbas erat Gratia.

LV. Compositio inter Patavinos, & Guidonem abbatem Vangaticiensem.

GUIDO abbas Vangaticiensis post plures epistolas Patavinis scriptas pro obti-

ANN. CHR. 1298.

obtinenda restitutione bonorum sui monasterii, quæ ipsi invaserant, pacem reddere cœnobio suo mallens quam discordias fovere, ac præ oculis habens morem horum temporum, quibus cœnobia protectionem requirebant proximarum civitatum vel potentiorum dominorum, & bona ac jura sua commendabant iis, a quibus opem & defensionem sperare possent, ejusdem Patavini communis commendationem expetiit hoc anno. Legimus propterea tam in Vangaticiensi tabulario, quam apud Silvestrium, qui integram conventionis paginam transcripsit in suis Paludibus Adrianis [a], quod *anno* M. CC. LXXXXVIII. *indictione* XI. *die penultimo mensis octobris* „ Albertus de Ramello monachus Vangaticiensis & nun„ tius ejusdem abbatis, nomine monasterii in possessionem misit Beldo„ mondum sindicum communis Paduæ de jurisdictione villarum Abbatiæ, „ Villaforæ, Venezze, Vangadiciæ, Zelli, villæ Pollicinii & Francavillæ, „ & inde versus Veronam, quantum extenditur jurisdictio monasterii an„ tedicti, ita tamen ut cetera, scilicet redditus, proventus & omnia ser„ vitia, præstationes, libertates, fidelitates, homagia, servitutes, consue„ tudines, usus & jura in homines, villas, agros, vineas &c. integra „ permanerent, & reservarentur monasterio. “ Porro clarius explicantur, quæ fidei & tutelæ communis Patavini traduntur, & quæ jura abbatiæ reservantur. Nimirum, „ ut nomine jurisdictionis concessæ urbi Patavinæ „ intelligerentur potestaria & auctoritas judicandi civilia & criminalia per„ tinentia ad seculare forum inter homines habitatores, & extraneos & „ advenas dictarum villarum, redditus etiam condemnationum, collecta„ rum, datiorum, exercituum, cavalcatæ, custodiæ & guardiæ, cetera „ vero sarta tecta conservarentur abbatiæ. Nomine redditituum venirent „ tertia, quarta, vel quota alia pars, quas coloni, emphyteotæ vel vas„ salli seu quovis alio titulo possidentes reddere consueverint de domibus, „ agris, vineis, pratis, arboribus &c. in piscibus deferendis ad monaste„ rium, nec vendendis alicui, nisi prius camparius monasterii emerit ne„ cessarios, in assistendo & debitas reverentias exhibendo abbati & mo„ nachis suis, & eos cum armis & sine armis sociando, excepto contra „ commune Paduæ; nomine proventuum declararunt intelligi debere deci„ mationes animalium, renovationes instrumentorum vel jurium; nomine „ servitiorum omnia necessaria laborariis monasterii cum aratris, curribus „ & navibus, & ad aggeres manutenendos, & ad instaurandos decursus „ aquarum; nomine libertatum usus pascuorum, delationes armorum fa„ miliæ per Paduanum districtum, in acceptione fructuum, arborum, & „ pro eundo libere cum animalibus per flumina, pontes, vias, & quod „ abbatia non gravaretur aliquibus oneribus & collectis, vel publicis fun„ ctionibus, nec sub alio teneretur respondere, nisi sub abbate, qui pro „ tempore fuerit, de iis, quæ commissa essent intra septa monasterii si„ ne sanguinis effusione, vel cum sanguine, vel aliquo enormi delicto. „ Nomine fidelitatum intelligeretur recognitio status quantum ad vassal„ los, & debita observatio; nomine homagiorum & servitutum recogni„ tio similiter status & conditionis quantum ad servos, & debitæ obe„ dientiæ exhibitio; nomine consuetudinis & usus venirent subsidia lecto„ rum, pullorum, animalium, piscium & hujusmodi, quando continge„ ret legatum Romanæ ecclesiæ, priorem Camaldulensem, vel alias solle„ mnes personas ad monasterium accedere, pariter subsidia lignorum. „ Item, quod habitatores dictarum villarum non possent de cetero fieri „ cives Paduæ, vel aliarum civitatum, sine expressa licentia abbatis Van„ gaticiensis; nec possent bona & possessiones monasterio subjecta in alios,

„ quam

[a] Pag. 83.

„ quam in habitatores dictarum villarum transferri, nisi obtenta faculta-
„ te ejusdem abbatis; atque adeo fas non esset alicui vel personæ vel
„ villæ vel communitati eas *sgrifare*, occupare vel invadere ex forma
„ cujuscumque statuti; & de iis conderetur statutum ad sensum sapien-
„ tum, salvo & reservato, quod si aliquis Paduanus conquereretur, ab-
„ bas Vangaticiensis plene de jure ei faceret responderi in civitate Pa-
„ duæ coram episcopo, vel alio judice competenti. Convenerunt præte-
„ rea, ut pro pactis & conditionibus rectius observandis fieret statutum,
„ quod potestas Paduanus juramento & sub certa pœna teneretur dare
„ operam, quatenus non transgrederetur, nec aliquod aliud statutum vel
„ factum vel faciendum præjudicaret conventionibus mox factis. Quibus
„ omnibus reverendus in Christo pater frater Johannes Dei & apostoli-
„ cæ sedis gratia episcopus Paduanus ex auctoritate sibi concessa a sum-
„ mo pontifice juxta formam rescripti, inquisita super præmissis diligen-
„ tius veritate, & præhabito examine, repertoque ex his conditionem
„ monasterii Vangaticiensis fieri meliorem, plenam præbuit licentiam, as-
„ sensum & decretum suum &c.

„ Ego Albertus filius quondam domini Azonis de Salgenis sacri palatii
„ notarius &c. “

Emendandus est ex hac pagina Ughellius, qui duos tantum annos sedis Patavinæ tribuit Johanni ex nobilissima Sabellorum familia episcopo, & asserit Octobonum translato Johanni quarto idus januarii hujus anni ad cathedram Bononiensem successisse eodem anno quarto idus februarii, id facile verum erit sumpto anno stilo Veneto, hoc est anno sequenti 1299. cum conceptis verbis in superiori pagina dicatur Johannem penultimo die octobris hujus anni assensum & decretum suum interposuisse præfatæ concordiæ. Alberti autem de Ramedello notarii & scriptoris Gerardi prioris Camaldulensis & monachi Vangaticiensis frequens fit mentio per hæc tempora in regestis Camaldulensibus, & etiam in chartis Patavinis, præsertim in pagina cessionis factæ ab Ottobono episcopo Patavino *anno* M. CCC. I. *decimo-quarto intrante madio indictione* XIV. apud Brunacium in sua amplissima ms. collectione [a], in qua pagina etiam tamquam præsens testis nominatur Augustinus episcopus Civitatis-novæ, quem inter episcopos hujus urbis, sive Æmonienses ignoravit idem Ughellius.

a Pag. 2356.

LVI.
De Anna abbatissa S. Benedicti-veteris Patavii.

VIVEBAT adhuc Anna abbatissa parthenonis sancti Benedicti-veteris urbis Patavinæ post quadraginta & iis amplius regiminis annos, ut liquet ex charta divisionis aliquorum bonorum factæ *anno* M. CC. XCVIII. *indictione* XI. *die undecima mensis julii* inter Achilexium priorem loci sanctæ Ursulæ prope Patavium sindicum religiosarum dominarum Annæ abbatissæ, & sororum seu monialium conventus monasterii sancti Benedicti-veteris, & inter Dominicum notarium procuratorem religiosorum virorum Bontraversii prioris, & fratrum conventus monasterii sancti Benedicti *Novelli*, &c. immo vivebat etiam ad annum 1309. & proinde quinquagesimum regiminis annum superavit, electa facile abbatissa flore suæ juventæ, nisi duas abbatissas ejusdem nominis in eo monasterio admittamus. Celebris erit Anna abbatissa in historia Patavina, quæ tot dissensiones excitavit monachos inter & moniales sancti Benedicti, quam etiam vidimus perfracte obedientiam denegasse anno 1283. Gerardo priori Camaldulensi, cui erat subjecta.

Johannem Burgensem abbatem produnt monumenta hujus anni collecta a defensore jurium abbatiæ Burgensis ad Nicolaum V. Juncta abbas Triviensis præcepit, ut omnes habentes beneficia in districtu suæ abbatiæ, sub

ANN. CHR. 1298.

a C. II. m. 20. n. 197. 200.

ſub pœna caducitatis deberent habitare ſuper dictorum bonorum fundos.

Benignum Gamugnenſem priorem memorat ad præcedentem & præſentem annos tabularium canonicorum ſancti Laurentii de Florentia [a]. Hoc anno terras ad emphyteuſim tradidit Raulæ comiti Vallis-ſambulæ Aceretæ.

ANN. CHR. 1299.

LVII. Bonifacii VIII. bulla pro Camaldul. eremo, alia pro S. Gregorio de Urbe.

SEXTO *kalendas februarii* hujus anni, *pontificatus ſui* anno *quinto* Bonifacius VIII. pontifex maximus ex Laterano commendavit Ildebrandino epiſcopo Arretino bona Camaldulenſi eremi oppignerata vel locata laicis, mandans ipſi, ut omnem navaret operam, quatenus jura & poſſeſſiones dicti loci minime læderentur, ut hactenus læſa fuerant, ad inſtar ſimilis delegationis, quam anno 1295. fecerat pro monaſterio Pratalienſi.

Quinto-decimo kalendas julii Andreæ abbati & conventui monaſterii ſancti Gregorii de Urbe ex Anagnina urbe confirmavit privilegia, immunitates & libertates, inſerens ſuo diplomati alterum Innocentianum, quod Romanus pontifex IV. hujus nominis eidem cœnobio conceſſerat anno 1249. in quo recenſita leguntur eccleſiæ, loca & bona, quæ ad jus pertinebant ejuſdem monaſterii, quorumque cenſum egimus ſub eo anno.

LVIII. Definitio ejuſdem de monaſt. Aquapaganæ pro monaſt. Vallis-caſtri.

EXCITATUS autem querelis & ſupplicationibus Hermanni abbatis & monachorum Valle-caſtrenſium, quietemque inducere cupiens in eorum ſubjectum cœnobium ſancti Salvatoris de Aqua-pagana, cujus poſſeſſionem invaſerant clerici, & laici, ut vidimus anno 1297. commiſit hoc anno *decimo kalendas ſeptembris*, *pontificatus anno quinto* ex eadem urbe Anagnina Rambocto Camerinenſi epiſcopo, archidiacono ac Franciſco Zaſini canonico Camerinenſis Eccleſiæ, ut finem imponerent cauſæ, quam iidem Valle-caſtrenſes monachi habebant cum Benereno de Veruclano, Jacobo Petroni, Raynaldo de Mazolinis, Raynaldo de Forcella, Buſco Berardutii presbyteris, Johanne Albriconi, Jontarello Bondemani, Boccotio Salvetti, Lello de Vixio, Fortia de Popula clericis, & cum Tutio de Rocchetta laico Fulginatis & Spoletanæ diœceſum, qui monaſterium de Aqua-pagana per vim detinebant, & capellas, membra, jura aliave bona dicti cœnobii, quæ Valle-caſtrenſes expetiverant ſibi reſtitui juxta ſententiam Bartholomæi olim auditoris cauſarum apoſtolicarum, cui delegata fuerat cauſa, tunc vero epiſcopi Æduenſis, ſilentiumque indicerent hujuſmodi invaſoribus juxta alteram definitionem ejuſdem epiſcopi Bartholomæi. Et jam prædicti presbyteri & clerici ſententiis auditoris paruerant, ſed obeunte paulo poſt Gualterio legitimo poſſeſſore, denuo violenter pervaſerant monaſterium & capellas ſubjectas, ac ut auctoritatem majorem injuſtis ſuis occupationibus darent, perſuaſerant Bartholomæo epiſcopo Fulginati, & capitulo canonicorum eccleſiæ Spoletanæ, ut clericos ſeculares in eas deinceps inducerent. Reapſe epiſcopus Fulginas medietatem eccleſiæ ſancti Angeli de Cryptis obnoxiæ eidem Aquæ-paganæ monaſterio conceſſerat in beneficium nepoti ſuo, alteram vero medietatem ſubjecerat priori cathedralis eccleſiæ Fulginatis. Qua propter ſuperioribus delegatis judicibus mandavit idem Romanus pontifex, ut intra decem dierum ſpatium curarent reſtitutionem integram fieri omnium eorum bonorum monaſterio Valle-caſtrenſi; alias ad ſe advocavit injuſtos detentores. Cauſa tamen nondum finita eſt; iterum ſuſcitatas lites, alioſque judices videbimus annis ſequentibus, concordias etiam varias ſecutas inter Spoletanos epiſcopos & inter Valle-caſtrenſe monaſterium, rurſuſque rem in controverſiam deductam uſque fere ad dimidium ſequentis ſeculi,

quo

quo monasterium Aquæ-paganense incorporatum fuit cum abbatia Vallis-castri.

Ann. Chr. 1299.

LIX. Eligit Jacobum in priorem Fontis-avellanæ.

Demum ex Laterano *nono kalendas februarii* elegit Bonifacius VIII. in priorem eremi Fontis-avellanæ Jacobum priorem claustralem ejusdem loci. Vacante siquidem eremo per mortem Matthæi postremi prioris in civitate Reatina residentis, ipse Romanus pontifex volebat ad electionem novi præsidis suo jure procedere. Sed comperiens, quod id deveniebat contra libertatem loci, facultatem fecerat monachis Avellanensibus eligendi sibi præfectum. Septuaginta igitur duo monachi postularunt in suum priorem F., abbatem monasterii sancti Laurentii in Campo ordinis sancti Benedicti, diœcesis Fanensis. Quam electionem examinandam ipse dedit Gerardo episcopo Sabinensi, Nicolao sancti Laurentii in Damaso presbytero, & Jacobo sancti Georgii in Velo-aureo diacono cardinalibus, qui non duxerunt admittendam dictam postulationem. Quare summus pontifex supradicto Jacobo priori claustrali dedit in mandatis, ut ipse regimen assumeret totius Avellanensis congregationis. Non audiendus proinde Jacobillius, qui Jacobum suffectum anno 1285. Albertino scripsit, sed neque eidem Albertino defuncto anno 1294. successit, cum constet inter utrumque medium fuisse Matthæum, cui referenda erunt ea, quæ Jacobillius tribuit Jacobo, nimirum privilegium Cœlestini papæ V. Præterea Jacobum obiisse affirmavit idem Jacobillius anno 1302. & tamen monumenta Jacobi habentur saltem usque ad annum 1308. quo cuidam Hugolino oblato Avellanensi usumfructum concessit aliquot bonorum in curia Serræ. Franciscus abbas sancti Laurentii in Campo, qui legitur electus Fanensis episcopus anno 1289. translatus vero ad ecclesiam Senogalliensem anno 1295. alius erit a Francisco itidem sancti Laurentii abbate, electo anno præsenti vel præterito desinente in priorem Avellanensem. Forte etiam Franciscus olim Fanensis, inde Senogalliensis, hoc anno vel obierat, vel ad aliam cathedram translatus fuerat, quod erat frequentissimum his temporibus, cum hoc ipso anno ex monumento inferius adducendo reperiamus Uguccionem Senogalliensi ecclesiæ præsedisse.

LX. De altero Jacobo monacho Fontis-Avellanæ sanctitate celebri.

Confundendus pariter non est Jacobus prior claustralis, inde supremus præses Avellanensis congregationis cum altero Jacobo monacho similiter Avellanensi, qui ad hæc ipsa tempora supererat. Hic postremus patria Nucerinus obiit anno sequenti die vigesima-septima maji in monasterio sancti Stephani de Parrano ejusdem Nucerinæ diœcesis, quod erat subjectum Avellanensi eremo. De Jacobo monacho agit Papebrochius in appendice ad diem decimam maji. In ora marginali male apud ipsum apponitur annus 1200. sicut etiam in indice chronologico ad Acta Sanctorum ejus mensis annus 1205. Jacobillius ad annum circiter 1250. Jacobum affirmat eremiticum institutum in monasterio Fontis-avellanæ capessisse, remissum autem in patriam fuisse circa annum 1279. In refectorio monasterii Avellanensis visitur imago ipsius Jacobi depicta cum hac epigraphe: *Beatus Jacobus Nucerinus monachus Avellanensis ac monasterii sancti Stephani de Parrano Nuceriæ, ubi obiit* XXVII. *maji* M. CCC. Eadem habet Buccellinus in menologio Benedictino. Jacobillius, qui ad diem XXVII. maji Jacobi vitam affert tam tomo primo, quam tertio Sanctorum & Beatorum Umbriæ, indicat tamen venerationem præcipuam sub die decima maji ei deferri, hæc scribens, quæ ex traductione Papebrochii subjungimus. „ Corpus multa cum devotione sepultum in ecclesia monaste„ rii sui, multis miraculis claruit erga sibi devotos, quorum respectu „ priores pro tempore populi Nucerini secundum civitatis decretum quo-

Ann. Chr. 1299.

„ tannis mense majo illuc accedunt cum oblatione unius cerei librarum „ quatuor , & festum magno cum concursu agitur die mensis decima ; „ fortasse quia tali die inventum est corpus . Etenim Hieronymus Ma- „ nellius anno 1545. multo cum labore , eo quod locus esset ignotus , „ ipsum requiri fecit, pro singulari sua erga Beatum devotione, & præ- „ dicto die feliciter reperiit. Cum autem transferre illud alio pararet , „ intendens operi advenit ei grande symptoma, unde subeunte animum „ religione, ne forte parum gratum Beato esset istiusmodi officium, mu- „ tavit consilium, & isthic ubi reperiit , sacrum pignus reliquit , solita „ populi veneratione ibidem cohonestandum . Addit idem Jacobillius „ corpus ipsius Beati quiescere prope columnam ejusdem abbatiæ , & po- „ pulum ipsius sacra lipsana venerari per cratem superimpositam urnæ „ marmoreæ, ubi ardet lampas ; festum celebrari die decima maji ; cor- „ pus ejus inventum fuisse anno 1560. (quod non cohæret cum iis , „ quæ superius dixerat quoad inventionis sacri corporis annum) Eum- „ dem sanctum virum, dum viveret, flumen pertransiisse incedentem su- „ per pallium suum extensum ; demum episcopos Nucerinos his tempo- „ ribus esse perpetuos abbates monasterii sancti Stephani de Parrano cum „ cura trium castrorum & viginti villarum ; distare hanc abbatiam uno „ milliario ab urbe Nucerina, fundatam olim a Radulpho Fulginate epi- „ scopo, & unitam a Laurentio episcopo Nucerino anno 1131. cum mo- „ nasterio sancti Donati de Polpiano diœcesis Eugubinæ , quod & ipsum „ unitum erat , sive instituta sequebatur congregationis Avellanensium , „ Abbatiam sancti Stephani adjunctam postea fuisse abbatiæ de Saxo-vi- „ vo, postremo mensæ episcopali Nucerinæ a Pio II. Romano pontifice. „ Demum idem scriptor asserit in choro ecclesiæ sancti Stephani de Par- „ rano sepulturæ data fuisse plura corpora sanctorum monachorum dicti „ loci, quæ suavem efflant odorem . “ Consulatur etiam ipse Jacobillius in suo chronico Saxi-vivense, ubi multa habet de monasterio sancti Stephani de Parrano.

LXI. Acta Davidis prioris Camaldulensis.

Permittente Davide priore generali Camaldulensi Raynerius abbas sancti Apollinaris de Classe hoc anno die XXIX. septembris vendidit bona & possessiones sui monasterii in diœcesi Ferrariensi & ecclesiam sanctæ Mariæ de Canagli cum jure patronatus , ut habetur in excerptis tabularii ejusdem monasterii. Die quarta-decima octobris [a] Ubertinus Bucca filius quondam Tebaldi de Monte-acuto juravit ipsi David fidelitatem; die vero octava novembris reperimus Davidem vendidisse Bonajuto priori sancti Laurentini de Arretio quamdam locationem, & pecuniam receptam conversam fuisse in utilitatem eremi Camaldulensis pro expensis in Romana curia factis ab ipso tempore suæ promotionis. Pariter die decima-nona decembris mandasse, ut daretur quædam pecuniarum summa Bartholomæo Formicæ civi Bononiensi juxta decretum editum in capitulo generali apud monasterium Camalduli diœcesis Bononiensis . Eadem die [b] abdicante se Guidone a prioratu eremi Vivensis, dedisse in mandatis Guidoni Cerretano abbati, ut successorem eligeret . In omnibus suis decretis publicisque actis ita se inscribebat : *Frater David peccator monachus Camaldulensis, & Dei gratia prior generalis eremi Camaldulensis.*

[a] §. *Obedientia.* 39. *A.* 3. 60.

[b] *Arch. Rosæ Senarum.*

LXII. Statuta ejusdem.

Quoad capitulum generale in Camaldulo Bononiensi celebratum præsenti anno die exaltationis sanctæ Crucis, supersunt aliquot constitutiones, quæ factæ dicuntur tempore venerabilis patris domni David prioris Camaldulensis anno Domini M. CC. XCIX. quas utpote brevissimas hic loci subjicimus ex codice monasterii sancti Mathiæ de Muriano.

Item

Item cum cuculla sit decens & decorus habitus monachorum, statuimus & districte mandamus, ut nullus prælatus vel subditus cappam deferat, capellum, seu etiam chirothecas, nisi cum equitaverit, & capellum nigrum habeat, & non album, & chirothecas de chiavellotto, *& camisias lineas non deferat, sed de lana, mandantes, ut qui cucullam non habet, eam quam cito habere studeat; qui autem cucullam & cappam habet, cucullam dumtaxat portet, sed non cappam; alioquin eadem cappa privetur. Ille autem, qui cucullam non habet, a suo prælato de denariis vestimentorum ipsius eam facere compellatur.*

Item statuimus, quod conversi coronam non deferant, neque cappam, sed larga deportent scapularia loco cappæ.

LXIII. Transferuntur reliquiæ beati Hilari ad ecclesiam S. Benedicti de Aretio.

VEROSIMILIUS est paucis dumtaxat diebus ante festum exaltationis sanctæ Crucis Davidem Septimianum monachum a Romano pontifice Bonifacio VIII. datum fuisse in præsidem generalem Camaldulensibus, congregatumque ea die capitulum Bononiæ pro ipsius electione recipienda juxta pontificis mandatum, præsertim cum mense junio Ildebrandinus episcopus Arretinus concessionem, de qua mox scribimus, non ipsi David, sed locum tenenti majoris eremi Camaldulensis fecerit. Ipsam concessionem, transferendi scilicet reliquias beati Hilari ad ecclesiam sancti Benedicti de Arretio suffraganeam Prati-veteris, subjungimus ex autographo monasterii sanctæ Mariæ in Gradibus [a].

a *Num.* 329.

Ildebrandinus miseratione divina episcopus Aretinus religioso viro donno Johanni de Romena majoris heremi Camaldulensis locum tenenti salutem in Domino. Porrecta nobis pro parte reverendæ donnæ abbatissæ & conventus monasterii sancti Johannis de Prato-vecchio petitio continebat, quod in ecclesia sancti Ilarii prope civitatem Aretii, quæ monasterio ipsius subest, propter paupertatem ipsius ecclesiæ presbyter non moratur, & populum nullum habet, & sic reliquiæ beati Ilarii, quæ sunt ibi, honore debito non coluntur. Quare supplicarunt nobis humiliter, ut translatandi altare ipsius ecclesiæ ad ecclesiam sancti Benedicti, quæ est intra mænia civitatis prædictæ, & eodem modo subest monasterio prælibato, ac reliquias ipsas transportandi, ut tam altare ipsius quam reliquiæ in ipsa ecclesia sancti Benedicti, quæ presbytero & populo est dotata, divinis laudibus frequententur, licentiam eis concedere dignaremur. Nos igitur ipsarum justis petitionibus annuentes committimus tibi, quatenus, si est ita, idem altare & reliquias ad dictam ecclesiam sancti Benedicti auctoritate nostra transferas & transportes, cum quibus decet reverentia & honore. Dummodo dictæ abbatissa & conventus pro ipsa ecclesia sancti Ilarii semper sicut prius respondeant, & respondere teneantur in datiis, collectis & aliis oneribus, quæ occurrent. Datum Tresſæ die vigesimo-septimo junii duodecimæ indictionis tempore sanctissimi patris domini Bonifacii papæ octavi.

Cum expositum fuisset coram Thoma episcopo Pistoriense, quod idem monasterium Prati-veteris par non erat solvendæ decimæ juxta taxam olim factam pro pio subsidio Terræ-sanctæ, Augustinus abbas sancti Fidelis de Strumi subdelegatus Rugerii abbatis Vallis-umbrosæ collectoris decimarum in diœcesi Fesulana requisivit a Sophia loci abbatissa & ab ejus monialibus, ut cum juramento sibi dicerent, quorumnam bonorum jacturam earum monasterium fecisset, ob quam juxta morem solvere nequirent; quare rationem reddidere status sui monasterii coram eodem subdelegato judice.

LXIV. Ecclesia S. Mariæ de Colle tradita monast. S. Victoris de Clusis.

UGUCCIO episcopus Senogalliensis consentientibus suis canonicis tradidit hoc anno plebem sanctæ Mariæ de Colle ejusdem diœcesis districtus

Ann. Chr. 1299.

Rocchæ-contradæ cum libris terris &c. monasterio sancti Victoris de Clusis & Gratiæ abbati, facta facultate eligendi & destituendi in ea ecclesia presbyterum, cum jam antea abbas San-victorianus patronus esset dictæ ecclesiæ. Reservavit tamen episcopus sibi censum annuum, procurationes tempore visitationum, subsidium tempore consecrationum episcoporum, canonicam obedientiam, reverentiam, subjectionem, correctionem & reformationem presbyteri rectoris, censuram ecclesiasticam, jurisdictionem causarum, synodaticum, quartam partem mortuorum, visitationem, aliaque jura episcopalia debita & consueta. *Actum in Serra-comitum &c. anno* M. CC. XCIX. *indictione* XII. *tempore Bonifacii pape* VIII. *die* XIII. *mensis junii*. Uguccionem Senogalliensem episcopum omittunt tam Ughellius in Italia sacra, quam Ludovicus Siena in historia urbis Senogalliensis.

Morandinus abbas sancti Cypriani de Muriano electus arbiter inter Hengelerium priorem sancti Martini-novi de Opitergio quæ ecclesia in sententia dicitur Cenetensis diœcesis & inter Alexandrum episcopum Feltrensem & Bellunensem super possessionibus, quæ olim fuerant hominum societatis sancti Martini-veteris ejusdem loci erectæ in ea ecclesia, & presbyteri Auliverii fundatoris & donatoris ipsius monasterii congregationi Camaldulensi, adjudicavit eas monasterio sancti Martini contra episcopum jura sibi vindicantem, coram Andrea abbate sancti Michaelis de Muriano *anno* M. CC. XCIX. *indictione duodecima die sabbati, sexto intrante junio*; ex tabulario hujus postremi monasterii [a]. Andreas abbas sancti Michaelis de Muriano Matthæo successerat post annum 1293. Alexander autem anno antecedenti Adalgerio defuncto anno 1290. intermedio Jacobo subrogatus fuerat, cujus Jacobi paginæ annis interfluentibus leguntur in eodem archivo.

[a] Caps. 63. n. 51.

Franciscus Monaldescus episcopus Florentinus agnovit ecclesiam sanctæ Mariæ de Rivo-frigido pertinere ad monasterium sancti Petri de Luco, prohibens Jacobo plebano sanctæ Mariæ de Rivo-cornoclario, ne se imposterum immisceret in confirmatione rectoris dicti beneficii. *Actum Florentiæ die* XIX. *novembris indictione* XIII. mutata septembri, *anno Domini* M. CC. XCIX.

Pandolphus de Fasanella capitaneus imperialis in Thuscia nobili viro Panzo de Castellione procuratori in terris Arretii mandavit, ne molestias inferret terris Cangiratæ, quæ juris erant abbatiæ Prataliensis, neque pariter pro collectis & exactionibus divexaret villam Pezzæ tamquam juris imperii, nisi pro certo haberet hæc pertinere ad episcopum Arretinum, sed examine instituto plurium testium, comprobatum fuit illa esse libera, & ad dominium spectare abbatiæ Prataliensis.

In necrologio Galeatensi legitur sub die XIII. kalendas januarii: *Obiit dompnus Drudo monachus atque abbas Vultræ anno Domini* M. CC. XCIX. Monasterium sanctæ Mariæ in Gloria Vultræ subjectum erat Galeatensi, & ad hodiernam diem superest ecclesia.

Ann. Chr. 1300.

LXV. Vita beati Angeli eremitæ Gualdensis.

VIVEBAT in sua solitudine pœnitentiis sacrisque meditationibus intentus Angelus eremita Gualdensis; cum autem suo edicto statuisset Romanus pontifex Bonifacius VIII. ut girovagi eremitæ, ceterique homines religioso habitu induti, qui mundum falsa pietate fallebant, juxta scita prædecessoris sui Gregorii IX. cogerentur solitarie vivere sub obedientia episcoporum, efformatum fuit circa ea tempora rigidum examen non solum de hujusmodi girovagis, sed etiam de solitariis omnibus, ne sub colore solitudinis imitarentur hujusmodi farinæ homines. Inter cete-

ros

ros per episcopum Nucerinum & per inquisitorem apostolicum examen fuit institutum Angeli ejusque rationis vivendi, atque per ipsos prolatum fuit judicium rectam approbandamque esse ejus vitam, & ad sacrorum canonum normam exactam. Id nos docet auctor vitæ ipsius ex codice conventus sancti Francisci terræ Gualdi hæc scribens. *In multa asperitate affligens corpus suum, beatum Antonium & beatos Hilarionem, Macarium & Arsenium & sanctos patres solitarios perfecte & reverenter secutus est, & cum a domino papa Bonifacio edictum esset, ut girovagi, bisco-sii & bighini a nimio discursu & vagatione cobiberentur, & arctarentur secundum constitutionem domini Gregorii papæ, ordinatum est solitarie vivere sub obedientia episcoporum, judicatum fuit tunc per episcopum & inquisitorem, quod frater Angelus verus esset solitarius, & vita ejus sancta, licita & approbata secundum canones & collationes antiquorum sanctorum patrum, & ipsum benedicto Deo confortaverunt.* Nucerinus episcopus per hæc tempora erat Johannes ex comitibus Antignani, quem Avellanensis familiæ alumnum facit Jacobillius. Porro qualis esset Angeli vitæ tenor, fusissime idem auctor describit his verbis, quæ proferimus, ut integra habeantur, quæ nondum lucem viderunt, acta beati Angeli, rudia licet, & inconnino stylo exarata, cum falsa etiam latinitate superfluisque circumlocutionibus. *In cella reclusus, jejuniis & orationibus, & sacris meditationibus jugiter intentus cœlibem vitam agebat, & per parvulam fenestram perticam mittebat, in qua vasculum ligatum habebat, & sic de propinquo flumine aquam hauriens intus retrahebat. Et sic vir sanctus super custodiam suæ salutis vigilans sollicitus erat sæpius confiteri devotis sacerdotibus accedentibus ad eum causa devotionis, & præcipue a sancto sacerdote, & spirituali heremita fratre Philippo, qui ei sacramentum pretiosum Dominici corporis in sacris sollemnitatibus deportabat, quod ille vir Dei Angelus totus lacrymis & rore cœlestis gratiæ perfusus devotissime recipiebat, sumens cum multa reverentia, atque ipse digne manducabat panem vitæ, qui de cœlo descendit, vita gratiæ dixit in Christo in hac terrena vita, & vere dicere poterat, sicut dixit apostolus :* Vivo ego, jam non ego, vivit in me Christus, *& illud, quod dixit Salvator, vere in eo impletum fuit,* qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum, quia sine me nihil potestis facere. *Ad tantam vero innocentiam hic vir simplex & rectus, & timens Deum renovatus est & reformatus, ut quasi puer parvulus videretur, & de multis unum refero, sicut novi; nam cum duo heremitæ superioris locelli ejus cellulam restaurarent, hora refectionis frater Angelus panes & coquinam apponens eis, panem ori suo apponens dentibus frangere cœpit minute, & in parasillibus* (hoc est *paropsidibus*) *illorum mittere, & illi modesto risu exhilarati dixerunt : Frater Angele, quare hoc facis? & ille ait: Carissimi, sicut mater facit filiis & pueris alterutrum panem intinctum in puerorum guttur & in os mittunt, sic ego vobis caritative faciam, ut liberius manducetis. Et illi dixerunt : Frater Angele hanc caritatem non amplius facere, quia nos manus & dentes habemus, cum quibus panem frangimus. In orationibus tuis memor esto de nobis, & Deum & Sanctos pro nobis ora, & sicut Salvator dixit discipulis suis:* Amen dico vobis, nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum cœlorum; quicumque ergo humiliaverit se, sicut parvulus iste, hic major est in regno cœlorum.

Igitur frater Angelus in puerilem innocentiam redierat, cum nulli nocebat, nec superbia a terra mentem extollebat, nec avaritia excitabat, nec per concupiscentiam luxuria inficiebatur, neque invidia torquebatur, neque gula,

Ann. Chr. 1300.

gula, & nec ebrietas ipsum dissolvebat, nec iracundia ejus mentem exterminabat, nec acidia cor ejus intepidentem conculcabat, sed spirituali gratia cœlitus perfusus ad serviendum Deo semper novus & ferventior erat. Et quia vir Dei Angelus a superna virtute acceperat, ut seipsum vere peccatorem reputaret, & indignum beneficiis Dei, nesciens utrum dignus esset odio vel amore divino, ideo serviebat Domino cum timore, & exultabat ei cum tremore, & in vera humilitate fundatus se nullatenus extollebat, sed divina judicia intime formidabat, & in tantum timebat, ne suum offenderet creatorem, quia non solum in verbis & operibus trepidabat, ne Deum offenderet, sed rogare Deum aliquando pro aliqua causa temporali metuebat, timens ne Deo displiceret, & a voluntate Dei infinita discordaret. Unde cum quadam vice uni fratri Minori confessus fuisset, & absolutus ab eo, vir simplex & rectus frater Angelus iterum dixit: O frater expecta adhuc amore Dei, quia habeo culpam gravem, & magnum peccatum commisi, quod timeo valde & erubesco dicere, & si oporteret te ad dominum episcopum recurrere, consolationem da mibi; & frater stupefactus dixit: Frater Angele confitere mihi peccatum hoc, ne celando illud damneris, & perdes bona omnia, quæ fecisti, & Dominus tibi remittet statim; & ille humiliter gemendo & suspirando confessus fuit; & frater assidens & admirans ait: Frater Angele tam magnum peccatum est hoc, quod oportet me cum sapientibus & prælatis consilium habere, quid debeat judicari, & qua pœnitentia debeas puniri, unde extra confessionem illud dicatis, ut valeam omnibus dicere, ut pro te orent; & ille ait: Altera die cum ventus intensus perflaret, & istas plantas arborum sublimiter altas impetuose agitaret & concuteret, ut frangi putarentur, ego miser peccator per fenestram respiciens, compatiens dixi: O Deus omnipotens rogo te per magnam misericordiam tuam, ut ventum istum restringas & temperes, ne arbores istæ proterantur. Et postquam ventus cessavit, ego miser remorderi cepi in conscientia, ne contra Dei voluntatem istud oraverim, & quæ Deus operatur, impedirem, ut non faceret, attemptavi mea culpa, & frater ipsum absolvit, & pacificavit deinde illius conscientiam. Nam licitum est omnibus pro pestilentiis irruentibus, & tribulationibus supervenientibus Deum orare, ut divina misericordia temperet, & restringat dura flagella & exterminia, quæ humana malitia peccatorum attrahit, & a pravis gentibus a divina justitia promerentur propter peccata eorum, & magna scelera populorum ira Dei sæpius desævit in eis, & fames & pestilentias, & occisiones hominum humanum genus dissipant & consumunt justo Dei judicio.

Et iste vir Deo devotus Angelus solitarius, sicut juxta posse suum mandata Dei servabat, & perficiebat in domo paterna adhuc secularis pauperes cibando, & infirmos visitando & carceratos, sanctas festivitates venerando, & alia mandata Dei adimplendo, ita & postea sanctum verbum Dei, et sanctæ voluntatis propositum a Deo inspiratum in mente ejus nequaquam a spinis divitiarum et sollicitudine hujus seculi in eo suffocatum fuit, nec aruit, nec a dæmonibus arreptum fuit, sed in bonam terram mentis et animæ ejus fœcundum virtute et cœlesti rore irrigatum verbum Dei seminatum, et per veram fidem natum crevit per calorem immensæ caritatis, et fructum plurimum attulit; sic in isto parvulo et humili viro et pauperculo requievit spiritus Dei, quia fuit humilis et quietus, et Deum veraciter timuit, et sermones ejus cum tremore veneratus fuit, et in ossibus ejus misit ignem de excelso et erudivit eum, quia sine literatura et scientia, et sine magistro temporali a spiritu Dei edoctus introivit in potentias Domini, et viam veræ perfectionis servavit, et per arctam viam pœnitentiæ et abstinentiæ

nentiæ & inclusione cellæ intrans & seipsum abstringens, dilatato in Deum corde cucurrit ferventer, quæ ad vitam perducunt æternam. Hic vir Dei Angelus, qui renuntiavit omnibus, quæ possidebat cum patre suo temporali & carnali Ventura, ut Dei esset servus & Christi discipulus & Christum secutus fuit, crucem portando in mente & in carne, septem beatitudines, quas Salvator noster docuit discipulos acquirere in sancto evangelio, didicit & acquisivit, & vere servavit. Nam fuit pauper spiritu voluntate & opere, quia patrem & matrem, & parentes, & eorum possessiunculas dereliquit, & quidquid terreni homines concupiscunt, velle & desiderare recusavit, solo vestitu aspero & pauperculo, & victu modico contentus cum apostolo Paulo nil aliud reservavit, & propter hoc regnum cœlorum feliciter acquisivit, & quia vere fuit mitis et mansuetus et humilis corde, ideo terram viventium meruit possidere, et beatus dici meruit, et filius Dei per gratiam. Iste vir sanctus, quia semper pacificus et quietus extitit, nec verbis injuriosis et pravis actibus offendit, et vere beatus fuit iste Angelus, quia munditiam in corde et puritatem in conscientia servavit et tenuit, propter quæ in sancta oratione et contemplatione Deum videre, et ejus perfrui dulcedine in hac vita, sicut creaturæ possibile est, meruit obtinere, et propter hoc semper solitarius et inclusus esse voluit in parvo tuguriolo et loco, et inter colles arctato, ne oculi sui corporis vagare possent per amœna et jucunda temporalia, et spiritualia et cœlestia oculi mentis ejus specularent.

Vere implevit Deus in isto angelico viro illud, quod David sancto inspiratus spiritu dixit, quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te, perfecisti in eis, qui sperant in te Domine in conspectu filiorum hominum, *nam hic vir Deum timuit veraciter, magnam Dei dulcedinem sensit, et gustavit veraciter, et separavit eum Deus a strepitu et rumoribus secularium, et abscondit eum in cella, et in speculatione Divinorum, ne amaritudines sentiret, et conturbationes hominum; et quod frater Angelus ista bona gustaverit unum dico de multis. Quidam heremicola tentavit eum dicens: Frater Angele, tu es valde simplex, orare nescis, nec cogitas cœlestia, sed sicut pecus habitas in cella ista; et Angelus vir Dei columbina simplicitate plenus intulit statim simpliciter dicens: Frater non credas, quod ego hic habitem, sicut animal sine sensu et ratione, nam Deus misericors dat mihi gratiam orandi et bene meditandi, si volo accipere; et aliquando a mane usque ad vesperum sine cibo et potu in oratione permanere, si mea negligentia non impediret.*

Fuit hic vir beatus de numero sanctorum virorum lugentium et dolentium, sicut Salvator dicit: Beati, qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur, *qui ab angelo Dei signantur Cruce Tau in frontibus, ne exterminentur cum damnatis. Quantum vero irrigua lacrymarum vir Dei Angelus in sanctis orationibus suis sparserit, ipse solus Deus novit, qui eum ad serviendum sibi elegit, et ideo cum Deo æternaliter consolatur; nam compassione proximorum sæpius incitatus pro peccatoribus et propinquis, et omnibus Christianis Deum et Sanctos devote orabat; et licet iste vir Dei separatus staret ab hominibus, ut persequendi ei occasio nulla esset, tamen periculosissimas persecutiones graves et duras substinuit, et spiritualibus inimicis, sicut novimus, quæ scribere longum esset, et tentationes varias et fortes vitiorum singulorum, quæ immittebant in eum, et cum quibus pugnabant eum, et acriter vexabant, ipse beatus vir fortiter resistendo substinuit, et vincendo repulit, et quoniam vere probatus et examinatus tamquam aurum in fornace, ideo a Deo vitæ coronam accepit cum electis, quam repromisit Deus diligentibus ipsum, et quia iste vir Dei vere fuit pacificus*

et quie-

ANN. CHR. 1300.

& quietus, nulli nocens, nec maledicens, sed omnes ad bonum inducens, & cum protervis pacem & caritatem continuam conservans, ideo filium Dei per gratiam non solum dici ab hominibus, sed & cum Beatis pacificus promeruit esse denuo filius Dei in vita æterna, cum quibus rex pacificus æternaliter gloriatur, & in quibus Deus inhabitat, & ipsi in Deo gloriantur, qui nomen Dei diligunt & visione ejus æternaliter fruuntur. A principio igitur suæ conversionis iste vir Dei Angelus accedens ad servitutem Dei semper stetit in justitia & timore, & præparavit animam suam ad tentationem, & supra petram vivam Dominum nostrum Jesum Christum ædificavit domum suam spiritualem, & propterea aquæ multæ tentationum & tribulationum, quibus impugnatus fuit & exercitatus sæpius, eum cum spiritibus & a servitio Dei removere non prævaluerunt, nec bella expellere, & caritatem ejus firmam in Domino extinguere non potuerunt, & velut fortis Christi athleta perseveravit usque ad finem, & Deo salvus fuit per annos XXXVI. *in cella reclusus in multa asperitate affligens corpus suum beatum Antonium, & beatos Hilarionem, Macarium & Arsenium, & sanctos patres solitarios perfecte & reverenter secutus est &c.*

Tum narrat vitæ Angeli scriptor examen institutum super ejus conversatione & actionibus, quod superius attulimus, & prosequitur. *Sed sicut iste vir simplex & rectus obturabat aures suas & sensus corporis & animæ, ne audirent linguas serpentinas murmurantium, & ne inficerentur a blandimentis draconis, ita & simplicitate columbina convertebat ad spirituales homines & pauperes, ac quæcumque sibi dabant ad victum & vestitum, amore Dei dabat illis cum lætitia, sed quidam fictus hipocrita aliunde veniens accedens ad patrem Angelum inter alia dixit: Serve Dei accipe istos argenteos pro tua necessitate, vel da illos pauperibus, nam in pluribus servis Dei feci hanc misericordiam, sicut mihi impositum fuit ab hominibus, qui me miserunt; & cum frater Angelus renueret, ille omnino institit precibus orans, ut reciperet, et si non pro se, saltem pro pauperibus; et frater Angelus projectos intra fenestram denarios plumbeos reposuit a latere, et dixit illi: Frater, si aliquo indiges, libenter dabo, si habeo, quia mihi videris esse homo caritatis et pietatis; et ille: Ego quia sic sum nudus, quod expendi in pauperes, que habebam; et frater Angelus statim tunicam suam quasi novam emisit ei per fenestram, rogans eum, ut acciperet, et ille accepta tunica veluti regionem aliam divertit, et frater Angelus denarios plumbeos pro panno remittens mercatori, et adstantes in stuporem convertit, et compellentes fratri Angelo blasphemabant illum, quia ipsum illuserat, et frater Angelus Deo gratias agens patienter portavit, et cum vir Dei simplex et rectus, ac timens Deum a malitia et versutia iniquorum elongatus, suo bono exemplo et vita inreprehensibili homines regionis provocabat ad bonum, et sancta admonitione sua retrahebat a vitiis, et ad bene vivendum inducebat, et licet sterilis videretur et illiteratus, et rusticano proprio more impolitus, et despectus habitu et persona inculta appareret, tamen plurimos peperit Deo filios, cum sanctis orationibus et lacrymis suis salutem animæ a patre misericordiarum pluribus impetravit, quia ipse in Deo manebat, et Deus in eo, fructum multum attulit. Hic ergo vir humilis cum continua maceratione corpus suum afflixisset sancta pœnitentia, et, sicut dicit Apostolus, vere fuit ex illis servis Jesu-Christi, qui carnem suam cum vitiis et concupiscentiis crucifixit, et perseveravit usque in finem, ideo salvus fuit, et vitam ipsius in bono fine conclusit, et vere in eo impletum fuit, quod ipse Salvator prius se diligentibus repromisit dicens:* Si quis diliget me, sermonem meum servabit, & Pa-

& Pater meus diligit eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus. *Vere igitur hic servus Dei Angelus Christum dilexit, et sermonem ejus et sancta mandata servavit, et ideo Deus Pater dilexit eum, et custodivit a malis, et ab omni via mala probibuit pedes ejus, et Christus ipsum de mundo eripiens cum sanctis Angelis animam ejus ad paradisum perduxit, ubi mansionem sanctus vir Angelus æternam apud Deum Patrem cum Jesu-Christo Domino nostro et Spiritu-sancto facit in secula seculorum, amen.*

LXVII. Indulgentiæ pro eccl. SS. Gervasii & Protasii de Belluno.

ECCLESIÆ parthenonis sanctorum Gervasii & Protasii de Belluno præsenti anno M. CCC. *mense octobri indictione* XIII. *Bonifacii* VIII. *anno sexto* consuetas indulgentias quadraginta dierum ex Urbe concesserunt visitantibus eamdem ecclesiam plures archiepiscopi & episcopi, Adenulphus Compsanus archiepiscopus, Ranutius Calaritanus, frater Basilius Jerosolymitanus Armenorum archiepiscopus, frater Ambrosius Chenadiensis, frater Nicolaus Turtibulensis, frater Jacobus Calcedonensis, Manfredus Sancti-Marci, Rambottus Camerinensis, Nicolaus Neo-castrensis, & Albricus Placentinus episcopi. Rambottum Camerinensem episcopum defunctum ante annum 1300. putavit Ughellius [a], qui Andream Eugubinum Camerinensem episcopum Rambotti successorem affirmat vixisse usque ad annum 1300. Ipsum Rambottum supervixisse saltem ad annum 1303. videbimus. Adenulphus quoque Compsanus archiepiscopus post mensem octobris hujus anni translatus fuit ad ecclesiam Beneventanam; ergo successorem non accepit Consilium septimo kalendas februarii, ut vult idem Ughellius [b]. Albricus, appellatus etiam Albericus & Albertus, sequenti anno ex Placentina ad Firmanam sedem fuit translatus. Manfredum autem Sancti-Marci asserit idem Ughellius [c], ex sua ecclesia exulem factum, donatum fuisse a Nicolao IV. anno 1291. administratione ecclesiæ Bisaciensis pastore tunc vacantis.

[a] T. I. col. 561.

[b] T. VI. col. 816.

[c] T. I. col. 873.

Eodem anno *die martis decimo tertio intrante decembris indictione* XIII. Alexander Bellunensis & Feltrensis episcopus prædecessoris sui Aldegarii privilegia indulta eidem parthenoni sancti Gervasii confirmavit Franciscæ ejus abbatissæ.

Andreæ abbati sancti Michaelis de Muriano, dedit in mandatis David prior generalis Camaldulensis ex Urbe die XV. aprilis, ut nomine suo interesset electioni abbatissæ sanctæ Christinæ de Tarvisio. Electa fuit die vigesima-tertia maji in presentia Hengelerii prioris sancti Martini de Opitergio, Martini prioris sancti Benedicti de Fileto, aliorumque a sanctimonialibus simul & a monachis, qui jus suffragii habebant, Beatrix, cujus electionis paginam publici juris fecimus in appendice monumentorum ad vitam sancti Parisii.

LXVIII. Statutum de referendo inter cœlites beato Parisio.

QUOAD beatum Parisium, extat in codice communis Tarvisii signato I. folio 20. rubrica CLII. circiter hunc annum conditum fuisse ab eodem communi statutum in hæc verba: „ Item, quod quilibet potestas cum „ sua curia prædicta cum cereis in manibus ire teneatur quolibet anno, „ associatis ei illis de consilio tercentorum, & gastaldionibus cum fratri- „ bus suis ad Missas die transitus fratris Parisii, qui est ad locum & ec- „ clesiam sanctæ Christinæ, & ibi esse in Missa, & quod per sapientes „ viros examinentur & videantur miranda facta, & quæ scripta sunt, & „ si videatur verisimile, quod possit canonizari, quod tunc potestas te- „ neatur infra duos menses sui regiminis mittere ambaxatores ad papa- „ lem curiam pro ipso fratre Parisio canonizando, sicut melius potestati „ & consilio tercentorum videbitur expedire. " Hi fuere primi tracta-

ANN. CHR. 1300.

tus pro referendo in Sanctorum canonem Parisio ante triginta-tres annos defuncto, qui majori fervore reassumpti sunt post quindecim annos, & post obitum beati Henrici Bolzanensis, ut sub eo anno videbimus.

Tolbertus de Camino filius quondam nobilis viri Wecellonis & Beatricis de Camino comes Cenetensis donavit Frigdiano priori & rectori monasterii sancti Martini-rupti ultra Liquentiam districtus Pratæ, & ordinis Camaldulensis varia latifundia, cujus donatio rata fuit habita a Biacquino ejus fratre comite. Dominabantur tunc temporis Caminenses domini in marchia Tarvisina, in qua pluribus urbibus & oppidis jus dicebant.

LXVIII. Excommunicantur abbates Ravennates.

CONCILIUM provinciale habitum hoc anno mense novembri ab Opizone archiepiscopo Ravennate memorat Rubeus [a], cui Faventini Matthæum eorum episcopum, Thomasium præpositum, & abbatem cœnobii sanctæ Mariæ foris-portam tamquam procuratores suos destinarunt.

Idem archiepiscopus excommunicationis sententia innodavit, ut legitur in tabulario archiepiscopali Ravennæ [b], Rainerium abbatem sancti Apollinaris in Classe, Octavianum abbatem sancti Petri ad Vincula una cum Benvenuto sancti Johannis-evangelistæ & Rainerio sancti Apollinaris-novi abbatibus, ac cum prioribus sancti Severi & sancti Laurentii in Cæsarea, eo quod non solvissent quingentos florenos auri Matthæo de Aquasparta cardinali episcopo Portuensi Romandiolæ legato pro suis procurationibus. Miserat Bonifacius Romanus poutifex post legationem Florentinam Matthæum cardinalem mense octobri in Romandiolæ provinciam, ut ad obedientiam ecclesiæ redigeret urbes Foro-livium, Faventiam, Cæsenam & Forum-cornelii, quæ armis, belloque indicto a subjectione Romanæ ecclesiæ defecerant.

a *Lib. VI. pag.* 503.
b *Capf. N.* 6718.

LXIX. Monumenta aliquot monasteriorum.

HOC ipso anno *Bonifacii pape* VIII. *sexto kalendis martii* idem Romanus pontifex ex Laterano mandavit archiepiscopo Pisano, abbati monasterii sancti Savini prope Pisas & Johanni de Tuderto canonico basilicæ sanctorum Apostolorum de Urbe, ut inducerent in possessionem plebanatus sancti Cassiani Pisanæ diœcesis, & insuper canonicatus Pisani Bonaccursum filium nobilis viri Guidutii Chicole de domo Lanfrancorum in locum alterius Bonaccursi Malepa de eadem Lanfrancorum domo, quem plebanatu & canonicatu spoliaverat, ut legitur in bulla commissionis ejusdem Romani pontificis, quæ olim extabat apud canonicum Octavium-angelum Abrahamium.

Spectabat ad abbatiam Triviensem jus eligendi rectorem ecclesiæ sancti Andreæ de Alfaro; rector tamen electus sistere se debebat ante priorem plebis de Balneo, ut confirmationem reciperet, quod colligitur ex charta tabularii Triviensis hujus anni *indictione* XIII. *die ultima mensis martii*, qua Juncta abbas dicti loci in ecclesia sancti Ægidii de Monte-cornario testatus est se plures rectores ecclesiæ Alfari constituisse, sibique eam electionem competere, minime infirmandam minis illatis per comitem Guillielmum Novellum, qui alium confirmandum rectorem obtinuerat ab eodem Balneensi priore. Pariter idem Juncta elegit rectorem ecclesiæ sancti Angeli de hospitale Manoli ex protocollis ser Boldronis de Civitella notarii, quæ protenduntur ab anno 1296. ad 1330. Subjungimus in Appendice ex eodem archivo jus, quod habebat abbas Trivii ejiciendi e terris monasterii sui vassallos & fideles, qui expulsione forent digni.

Gratiæ abbati monasterii sancti Victoris de Clusis ejusque cœnobio præsenti *anno* M. CCC. *indictione* XIII. *die undecima mensis decembris* tradita fuit regenda ecclesia sancti Marcelli de Argingnano in curia dicti castri Camerinensis diœcesis a patronis ejusdem ecclesiæ, cum cœmeterio, par-

rœcia,

rœcia, domibus, decimis & terris. Hanc donationis paginam publici juris fecit Philippus Montanus vices agens episcopi Senogalliensis in sua tertia epistola sub anagrammatico nomine Nintomæ [a]. Ex paginis autem tabularii sancti Blasii de Fabriano Quirinus conversus ejusdem monasterii & rector ecclesiæ sancti Angeli de Rosenga procuratorem instituit, qui se sisteret coram episcopo Auximano.

a Pag. 157.

Eremo ad Vivum subjectæ nominantur in pagina archivi Rosæ Senarum, rogata a Guillielmo notario, ecclesiæ & plebes Castillioncelli, Rotundi, sanctæ Victoriæ Sarthiani, & abbatia sanctorum Petri & Benedicti de Argiano.

Die vigesima-secunda novembris solutum fuit a Bartholo vicario Camaldulensi pro Davide priore subsidium impositum ob negotia insulæ Siciliæ, cujus collectores fuerunt Spinellus archidiaconus Arretinus, & Guillielmus abbas sanctæ Floræ a sede apostolica deputati, quæ Caroli II. Neapolitani & Siciliæ regis partibus favebat.

Grimaldus de Prato ordinis Minorum inquisitor hæreticæ pravitatis in provincia Thusciæ præcepit die decima-quarta maji Paulo priori Camalduli Florentini, ut officio inquisitionis dimitteret terras quasdam, quæ olim pertinuerant ad Tingum de Verzaja, ratione hæresis ejusdem Tingi fisco devolutas. Anno autem 1304. die septima martii idem inquisitor mandavit Jacobo abbati ejusdem monasterii, ut relinqueret vacuam possessionem bonorum & jurium Bonfantini Salinguerræ de Verzaja & Gemmæ uxoris ejus, quæ similiter propter hæresim fuerant fisco adjudicata. De Grimaldo inquisitore videatur Wadingus [b], cujus sepulcrale epitaphium refert ad annum 1334. quo decessit.

b T. VII. pag. 168.

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER QUADRAGESIMUS-SEXTUS.

Ab anno CHRISTI M. CCC. I. *ad annum* M. CCC. X.

ANN. CHR. 1301.
I.
David prior Camald, ad aliam abbatiam evocatur. Fit prior Gerardus II.

VACANTE monasterio sanctorum Laurentii & Hippolyti de Faventia per remotionem Girardi abbatis, monachi ejusdem cœnobii vices suas commiserunt pro nova electione David priori generali Camaldulensi, qui die quarta martii in abbatem ejus loci destinavit Apollinarem monachum Classensem. Pariter die vigesima-octava augusti ex archivo sancti Mathiæ de Muriano idem generalis præses transtulit Laurentium ex regimine monasterii sancti Viti de Vicetia ad illud sancti Martini-rupti de Prata in diœcesi Concordiensi. Atque hæc fuere postrema acta Davidis olim Septimiani monachi, inde prioris generalis Camaldulensis, quæ penes nos extant; post quod tempus promotus a Bonifacio VIII. Romano pontifice ad abbatiam sancti Launomari Blesensis diœcesis Carnotensis, officium, quod ad duos saltem annos peregerat, dimisit. Conferens itaque se mense octobris de voluntate eremitarum, & de concilio prælatorum Thusciæ ad Romanam curiam Bartholus de Monte-varchio major tunc eremi Camaldulensis una cum ipso Davide, supplex rogavit eumdem supremum antistitem, ut acephalis Camaldulensibus indulgere dignaretur, quatenus ipsi juxta veterem consuetudinem novum sibi priorem sufficerent. Accessere Bartholo Gerardus abbas sancti Zenonis, & alter Gerardus de Foro-livio abbas sancti Michaelis Pisarum, qui tunc in curia pro negotiis suorum monasteriorum morabantur, & vale dicto Davidi, qui de manu pontificis, mutato habitu, novum regimen acceperat, obtinuerunt die undecima ejusdem mensis a dicto Romano pontifice licentiam in scriptis eligendi juxta antiquum morem suum præsidem generalem. Reversus propterea ex Urbe Bartholus prælatorum comitia indixit, & in literis convocatoriis enarravit, quod effugata Pharaonica servitute & jugo alienigenarum dominii dissoluto, convenirent omnes in monasterium sanctæ Mariæ Camalduli de Bononia ad diem decimam-octavam novembris. Qua die de eremitarum consilio, & habito prælatorum scru-

tinio consensere omnes in supradictum Gerardum Foro-liviensem & abbatem sancti Michaelis in Burgo Pisarum, qui plenis suffragiis constitutus fuit congregationis prior generalis; manu Johannis Bononiensis monachi & scribæ. De Gerardo, dum monasterium sancti Michaelis regebat, legitur apud Fortunium [a], quod quasdam columnas Florentinis vendiderit; & apud Grandium [b] in notis ad Appendicem de Pandectis, quod emerit *pallium monasterii altaris meliorem et fregium, et vendiderit celostria* (an cælaturas?) *de metallo et plures pulcherrimas columnas ecclesiæ communi Florentino, et reliquerit debitum ultra mille libras.*

Ex dictis emendandi sunt scriptores aliquot, qui Davidem priorem generalem Camaldulensem confundentes cum Davide Senense ex Dandinorum familia, itidem Cisterciense monasterii sancti Galgani asceta, illum ex præfectura Camaldulensi transiisse ad ecclesiam Suanensem existimarunt; non enim concordant tempora utriusque Davidis, cum Suanensis episcopus David jam ab anno 1283. præmortuus fuisset, sexdecim annis antequam alter David ex Septimiano monacho præficeretur congregationi Camaldulensi. In hunc errorem impegerunt præsertim scriptores Fastorum Senensium, qui ex Antonio Libanorio abbate Cisterciense hæc habent ad diem quintam-decimam septembris. „ Habes, quos in uno Davide suspicias religiosissimum monachum, perfectum præsulem, & plane salutarem patriæ civem. Cisterciensis ordo assuetus magnis nominibus Cœlitum fastos implere, in suæ pietatis odorem inter ceteros Senensis nobilitatis flores etiam hunc excepit e medio honorum curriculo, quibus juvenem per omne disciplinarum genus excultum respublica cumulare jam ceperat. Quam miros in sacra virtute profectus brevi spectandos dederit, prodidit, ut cetera sileam, summi sacrorum arbitri Clementis IV. judicium. Primo enim, cum ipse Cisterciensium ordo in eligendo sibi supremo moderatore turbidis discordiæ fluctibus ageretur, ad eosdem compescendos Davidem jam sapientiæ sanctimoniæque fama percelebrem pontifex in consilium adhibuit, & nonnisi ad eorum normam, quæ ille collato cum superis studio diligenter excussa illi statuenda proposuit, edito insigni diplomate, domesticas ordinis turbas, ac simul exterorum obloquentium linguas compressit. Re tam feliciter peracta, visus est Clementi unus præ omnibus David idoneus, qui celebris in Ethruriæ montibus eremi incolas Camaldulenses, labefactata religionis disciplina, minus jam claros ad sanctiora veterum instituta redigeret. Ea igitur, qua par erat, delegati muneris auctoritate David illuc se contulit. Sed auctoritatis imperio aut longis adhortationibus illi opus non fuit, qui per vitæ admirabilis exempla efficaci compendio rem poterat universam conficere. Paucos igitur intra dies ad hospitis normam ascetæ mores suos ceperunt exigere, eoque felicius, quod viri peramabilis comitas virtutem licet in excelso positam facile tamen accessu penetrabilem exhibebat. Atque adeo alios jucundissime demirati seipsos, ut novo quasi parenti gratum statuerent monumentum, veteri sui ordinis stemmati unam ex tribus gentilitiis Davidis stellis addidere, cujus videlicet radiis excitati ad tam benefici viri memoriam se perpetuo componerent. Eximiam hanc Davidis potentiam in alienis moribus ad pietatis amussim dirigendis suspiciens Hildebrandus Aldobrandeschus Palatinus comes non alium sibi eligendum censuit, quem nuper extincto Suanensi episcopo sufficeret, ad urbem & reliqua suæ ditionis oppida sanctius instituenda. Et id nimirum unanimi consensu ardebant sacri & profani ordines; sed sola reluctabatur acerrime viri modestia, precibus ac momentis rationum

a Par. II. lib. II. cap. 12.

b Pag. 144.

ANN. CHR. 1301.

„ num omnibus inflexa. Biennio certamen fuit, & vero dignitas frustra „ ambivisset ultra fugientem, nisi Gregorius hujus nominis X. intentato „ metu anathematis, & noxæ lethalis, ad subeundum cœleste illud onus „ Atlantem seipso solum judice imparem adegisset. Nunquam lætius &c." Tum prosequuntur hi auctores beneficia a Davide cumulata in suam Senensem urbem, quam etiam ipsum in suum episcopum postulasse tradunt. Nemo non videt confusum a Libanorio & a Fastorum Senensium auctoribus Davidem sancti Galgani monachum & postea Suanensem episcopum cum Davide Septimiano monacho, inde summo Camaldulensium præfecto, postremo sancti Launomari abbate, ut demonstrant tempora Clementis IV. & Gregorii X. quibus vixit primus, & Bonifacii VIII. quibus alter David floruit. Recidit etiam commentum stellæ appositæ stemmati Camaldulensium ex gentilitio David Dandini stemmate. Videantur de Camaldulense insigni, quæ diximus ad annum 1183. sicut etiam excurrantur Annales nostri temporibus pontificatus Clementis IV. & Gregorii X. sub quibus Romanis præsulibus nullus superest annus, quo David sancti Galgani monachus præsederit Camaldulensibus a propriis prioribus ea tempestate rectis, ne quis in animum fortasse suum induceret duos Davidis nomine præsules diversis temporibus ex aliena familia petitos jus Camaldulensi congregationi dixisse.

Inter ceteros eremitas, qui consilium suum dederunt pro electione Gerardi præsidis generalis nominatur Petrus de sancto Gaudentio, de quo sub hoc eodem anno in quodam ms. codice bibliothecæ Strozzianæ ex Mannio legitur: *Explicit liber epistolarum magnifici domini comitis Guidonis Silvatici, quem conscripsit domnus Petrus de sancto Gaudentio Camaldulensis eremita sub annis Domini* M. CCC. I. Etiam ad annum 1312. in archivo Prati veteris sanctimonialium sancti Johannis effertur Petrus tamquam capellanus & scriptor ejusdem comitis. Pariter pro priore eligendo reperimus Bencivennem hospitalarium sanctæ Christinæ de Tarvisio commisisse vocem Andreæ abbati sancti Michaelis de Muriano; scilicet ad electiones hujusmodi non solum abbates & priores monasteriorum, sed & abbatissæ, & rectores hospitalium, omniumque aliorum locorum piorum evocabantur.

II. Dirempta controversia inter episcop. Eugubinum & monaster. Avellanense.

DIREMPTA fuit hoc anno gravis & diuturna controversia, quæ vigebat Venturam episcopum Eugubinum inter, & Jacobum priorem eremi sanctæ Crucis Fontis-avellanæ. Jacobus prior se & monasterium suum ceteraque loca subjecta eremo Avellanensi vigore privilegiorum asserebat exempta ab episcopali jure; contra ipsum insurrexerant Ventura episcopus. Post varias concertationes delata fuit causa ad apostolicam sedem, & Bonifacius VIII. qui præsidebat, ipsius cognitionem demandavit duobus S. R. E. cardinalibus, Theodorico nimirum episcopo Civitatis-papalis, & Petro sanctæ Mariæ-novæ diacono cardinali, qui uno consensu, præsentibus Monaldo de Eugubio, Henrico de Cantiano, & Johanne de Perusio monachis Avellanensibus priori suo adsistentibus, & constitutis coram cardinalibus, ipso quoque Jacobo priore & episcopo Ventura adstantibus definierunt, ut prior concederet episcopo Eugubino ejusque successoribus ad opus & usum proprium & perpetuum episcopalis mensæ castrum Sclejæ cum vassallis, domibus, palatiis, terris & vineis, & cum capella sancti Christophori ibidem ædificata, ecclesiam quoque sancti Apollinaris, quæ de Nartianula creditur, & aliam pariter sancti Blasii de Alfiolo cum omnibus æque bonis, quæ Avellanensis eremus, & monasterium sancti Andreæ de Insula-filiorum-Manfredi subjectum ipsi eremo habebant in pertinentiis

dicti

dicti loci de Alfiolo, & quod episcopus Eugubinus de cetero his contentus quidquam amplius non peteret vel exigeret causa ordinariæ jurisdictionis a priore & a monasterio Avellanensi, neque ab ipsorum ecclesiis, capellis, membris, locis & personis. Acta sunt hæc Romæ in domibus ecclesiæ sanctorum Johannis & Pauli sub *anno Domini* M. CCC. I. *indictione* XIV. *duodecimo mensis decembris*, *pontificatus domini Bonifacii pape octavi anno septimo*, præsentibus venerabili patre domino Bernardo episcopo Parentino, domino Andrea de Eugubio canonico Catalaunensi camerario prædicti domini Theodorici Civitatis-papalis episcopi, domino Jacobo priore ecclesiæ sanctæ Mariæ-novæ de Urbe camerario prædicti cardinalis, domino Gregorio priore ecclesiæ sanctorum Johannis & Pauli de Gajeta, ac magistro Raynaldo canonico Caturcensi; Nicolao de Bono de Guarcino imperiali auctoritate notario. Quare XII. *kalendas januarii* hujus desinentis anni idem Romanus pontifex Bonifacius ex Laterano Venturæ episcopo scribens definitionem per cardinales prædictos factam ratam habuit, & apostolico munimine roboravit. Theodericus cardinalis episcopus Civitatis-papalis ex archiepiscopo Pisano factus fuerat cardinalis & episcopus Prænestinæ urbis, quam solo æquatam & post obsidionem renovatam ita vocari præceperat idem supremus ecclesiæ antistes, eodem modo, quo paulo ante Nicolaus IV. sancti Angeli-papalis nomen fecerat novæ Calliensi urbi. Petrus autem diaconus sanctæ Mariæ-novæ erat Petrus de Piperno. Loco Bernardi episcopi Parentini inter testes legendum est Bonifacii, quandoquidem Bonifacii nomen perseverat antecedentibus & subsequentibus annis in monumentis episcoporum Parentinorum, & ipsius nomen scriptum facile sola initiali litera B.. exscriptori ansam præbuerit, ut interpretaretur Bernardi.

ANN. CHR. 1301.

Post biduum alio insigni diplomate monasterium Avellanense ab omni prorsus Eugubini antistitis jurisdictione vel aliorum episcoporum, in quorum diœcesibus monasteria & ecclesiæ juris erant Avellanensis eremi, eximit Bonifacius, immediate illud & illa subjiciens sedi apostolicæ, & imponens trium librarum usualis monetæ tributum persolvendum pro hujusmodi immunitate quotannis cameræ apostolicæ in die festo sanctorum apostolorum Petri & Pauli. Primum diploma edidit Sartius in episcopis Eugubinis [a], quod illi ex autographo asservato in tabulario abbatiæ Florentinæ Petrus-aloysius Gallettus doctissimus Casinensis monachus & vir spectatæ eruditionis & humanitatis dederat, secundum vero edimus nos in Appendice ex tabulario Avellanensi.

a *Pag.* 165.

Idem Romanus pontifex *die vigesima-quinta junii pontificatus* sui *anno* VII. monachis Camaldulensibus, conversis & commissis præsentibus & futuris largitus est centum dierum indulgentiam visitantibus omnia suarum ecclesiarum altaria, vere contritis & confessis, atque orantibus Deum pro felici statu Christianorum & summi pontificis, diebus Nativitatis Domini & beatæ Mariæ, feriæ VI. in Parasceve, dominicarum Resurrectionis, & Pentecostes, Conceptionis beatæ Mariæ, Annuntiationis, Assumptionis, Apparitionis sancti Michaelis, Nativitatis sancti Johannis-baptistæ, sancti Benedicti, sancti Leonardi, & Dedicationis ecclesiæ.

III. Ecclesia S. Laurentii de Fabriano donata monast. S. Victoris de Clusis.

PATRONI ecclesiæ sancti Laurentii de Fabriano, quæ sita erat extra portam plani dicti oppidi, donarunt hoc *anno* M. CCC. I. *indictione* XIV. *tempore Bonifacii pape* VIII. *die quinta mensis januarii* eamdem ecclesiam cum suis ornamentis, juribus & pertinentiis, decimis quoque atque parœcianis Gratiæ abbati monasterii sancti Victoris de Clusis una cum jure electionis rectoris & rectorum ecclesiarum aliarum, quæ erant subjectæ eccle-

Ann. Chr. 1301.

ecclesiæ sancti Laurentii, ut addiscimus ex autographo archivi sancti Blasii de Fabriano.

IV. Prosecutio litis inter episcopos Spoletanos & Fulginates, ac inter monasterium Vallis-castri quoad Aquam-paganam.

Cum quæstio adhuc vigeret inter episcopos tum Spoletanos, tum Fulginates, ac inter monasterium Vallis-castri quoad jus alterius monasterii sancti Salvatoris de Aqua-pagana, quod ab immemorabili tempore subjectum cœnobio Valle-castrensi, per hæc postrema tempora invasum fuerat a clericis & laicis tum Spoletanis, tum Fulginatibus, post diplomata pontificia emanata in favorem Valle-castrensis monasterii, causa delata fuerat ad Neapoleonem cardinalem Ursinum diaconum sancti Adriani, apostolicæ sedis legatum in marchia Anconitana & in ducatu Spoletano. Prorogata fuit causæ cognitio toto antecedenti anno coram Alano vicario episcopi Spoletani. Demum præsenti *anno* M. CCC. I. *indictione* XIV. *die undecima januarii* inter Johannem priorem Aquæ-paganæ nomine Valle-castrensis cœnobii, & inter Andream nomine Nicolai Spoletani episcopi, consentiente utroque capitulo canonicorum Spoletanorum & monachorum Valle-castrensium, Nicolaus episcopus Spoletanus & Hermannus abbas Vallis-castri ad sequentem devenere concordiam, videlicet ut de sexto in sextum annum abbas prædictus monachum suum episcopo Spoletano exhiberet, qui si idoneus repertus foret, præficeretur ecclesiæ Aquæ-paganæ, si vero idoneus non judicaretur, alius, aliusque nominaretur, quoadusque aptum aliquem episcopus arbitraretur; insuper quod clerici, qui tunc pro familiaribus in dicta ecclesia erant deputati per episcopum, commorarentur ibidem, ac providerentur de victu & vestitu competenti cum indumentis *de biscio vel cattinello*, prout priori expedire visum fuerit; decedentibus autem prædictis clericis, ordinatio ipsorum & subrogatio in ea ecclesia remanerent in dispositione & arbitrio prioris ejusdem ecclesiæ, qui pro tempore fuerit; cetera vero jura, quæ per extensum leguntur, pertinerent ad episcopum. Acta sunt hæc in domibus ecclesiæ sancti Johannis-majoris de Spoleto, ubi moratur dominus episcopus. Sed integram conventionis syngrapham damus in Appendice ex tabulario sancti Romualdi de Urbe. Nicolaus ex Prato Ethruriæ urbe procurator generalis ordinis patrum Prædicatorum, electus fuerat ante biennium episcopus Spoletanus, & creatus postea S. R. E. cardinalis & episcopus Ostiensis anno 1303. a Benedicto XI. Romano pontifice.

V. Lites pro ecclesia S. Mariæ de Colle.

Supradictus cardinalis legatus Neapoleo Mastino nato nobilis viri Ægidii Milini de Callio canonico Calliensi, & rectori ruralis ecclesiæ sancti Vincentii de Monte-paganutio ejusdem Calliensis diœcesis, contulit ecclesiam plebis sanctæ Mariæ de Colle Senogalliensis territorii vacantem per resignationem scriptam a Bartholomæo de Rocca-contrata, opera Saxonis prioris ecclesiæ Calliensis. Datum Spoleti *tertio nonas februarii*, *pontificatus domini Bonifacii pape* VIII. *anno septimo*. Lis itaque excitata fuit inter eumdem Mastinum plebanum, & Gratiam abbatem sancti Victoris de Clusis, quæ ab eodem Neapoleone cardinale prius judicio supposita est magistri Marini canonici Capuani, capellani sui, & suæ curiæ auditoris; inde ex Fanensi urbe XI. kalendas junii commissa Uguitioni abbati monasterii sancti Æmiliani de Conjunctulis Eugubinæ diœcesis, cujus abbatis judicis acta inter Jacobum sindicum sancti Victoris, & inter Mastinum de Callio nomine episcopi Senogalliensis memorantur etiam ad diem septimam junii. Controversia producta fuit usque ad sequentem annum; nimirum agebatur de ecclesia, quæ in spiritualibus semper recommendabatur a Senogalliensibus episcopis, sed in temporalibus subjiciebatur abbatibus sancti Victoris de Clusis. Nominantur in his paginis, quæ examen

Ann. Chr. 1301.

men conſtituunt, monaſterium ſanctæ Crucis *de Contibus* in caſtro Saxi-ferrati, hoc eſt de comitibus Tripudii, & eccleſia ſancti Nicolai de Fabriano.

Accedens hoc anno Gerardus electus prior generalis Camaldulenſis ex Camaldulo Bononiæ, ubi inſignia ſupremi magiſtratus obtinuit, ad monaſterium ſanctæ Annæ ejuſdem urbis leges tulit, ne quævis monialis extra clauſtra exire præſumeret, nec quævis femina intra ſepta parthenonis admitteretur, etiam quæ habitum monaſticum induere cuperet, non præhabita licentia prioris, ex viris quoque nullus, præter medicos, & meſſium ac vini portitores; cameraria autem quolibet menſe ceteris adminiſtrationis ſuæ rationem redderet, manu Johannis Bononienſis notarii. Alia viſitationis tempore acta quoad ipſum monaſterium produntur anno ſequenti.

Realem abbatem monaſterii ſancti Petri ad Vincula territorii Ravennatis exhibet pagina Claſſenſis ad diem quartam auguſti hujus anni. Suffectus is fuerat in locum Octaviani abbatis.

VI. Origines parthenonis S. Agathæ de Florentia.

Ad initia ſaltem hujus ſeculi referenda ſunt origines illuſtris parthenonis ſanctæ Agathæ de Florentia, cujus tamen primordia fatenda ſunt obſcura. Senator Alexander Strozzius filius celebris ſenatoris Caroli interpellatus de ortu hujus monaſterii, teſtatus eſt in brevi ms. relatione, quam confecit, ſe poſt multam navatam operam origines ipſius non detexiſſe, teſtemque dumtaxat producit Silvanum Ractium præſulem noſtrum, qui ſcriptum reliquit „ monialibus ſanctæ Agathæ datum fuiſſe „ ſancti Romualdi habitum, quem adhuc album deferunt, ſed quonam „ tempore id contigerit, eſſe adhuc inexploratum; nullo veteri documen- „ to aſſerere alios hoſpitale ibidem prius extitiſſe vel eccleſiam, quam „ ſimiliter, quando ædificata fuerit, ignorent. “ Nihilotamen ſecius in ea ſententia, quam tulere Rainerius epiſcopus Feſulanus, & Henricus præpoſitus Pratenſis a ſancta ſede delegati anno 1211. contra abbatiſſam ſanctæ Mariæ de Mantignano, cui præceperunt, ut obedientiam præſtaret epiſcopo Florentino, hæc leguntur: *Lata eſt hec ſententia Florentie in epiſcopali curia prefati domini epiſcopi Feſulani anno Domini* M. CC. XI. *quinto idus aprilis indictione* XIV. *preſentibus teſtibus magiſtro Hugone & magiſtro Ziniofo canonicis Feſulanis*, & domino Bene priore de ſancta Agatha, *presbytero Johanne de ſancta Maria Hughi, & presbytero Uguiccione de ſancto Chriſtophoro & aliis. Ego Benvenutus judex & notarius* &c. Charta extat in copioſo tabulario alterius parthenonis ſanctæ Apolloniæ, cui ſubinde unitum fuit vetus monaſterium de Mantignano. Quare antiquum aliquod monumentum reperitur eccleſiæ ſanctæ Agathæ a presbytero priore rectæ. E contra in prolixo inſtrumento anni M. CC. LXXXVI. quo rectores eccleſiarum urbis & territorii Florentini numero ducenti & ſexdecim ſubſcribunt electioni procuratoris cujuſdam communis cauſæ, inter mſs. bibliothecæ Maglabechianæ, & etiam inter miſcellanea Ferdinandi Melioris, non legitur nomen prioris ſanctæ Agathæ. Eo forte anno moniales jam locum incolebant; hinc nil mirum, quod prior ſecularis non ſubſcripſerit. Sed pedetentim obſervationes noſtras proſequamur. In pagina *anni* M. CCC. XXVII. *die* XXIV. *aprilis*, quæ extat in bibliotheca Laurentiana, legitur a vicario epiſcopi Florentini Franciſci vocatas fuiſſe „ abbatiſſam, moniales & conventum monaſterii ſanctæ Urſæ; „ abbatiſſam, moniales & conventum monaſterii Sanctucciarum ordinis ſan- „ cti Silveſtri; abbatiſſam, moniales & conventum monaſterii de Qua- „ racchi; abbatiſſam &c. ſanctæ Luciæ de Crucedivia; *abbatiſſam, mo- „ niales & conventum monaſterii de Bibbiena*, abbatiſſam demum, monia- „ les

„ les & conventum de Annuntiatis, quæ omnia monasteria sita & constructa fuerunt & sunt in parochia sancti Laurentii Florentiæ prædicti „ sub certis pactis, conventionibus & promissionibus initis tunc temporis. “ Et prope finem paginæ habetur : „ Die vigesimo-tertio aprilis „ comparuit coram dicto vicario ser Landus Ubaldi sindicus & procurator „ abbatissæ, monialium & conventus monialium de Bibbiena, & dictus vicarius prædictus ad petitionem dicti ser Nisi sindici præcepit dicto ser „ Lando, quod faciat & curet ita & taliter, quod ipsa abbatissa, moniales & conventus observent pacta & conventiones inter ipsam ecclesiam „ & monasterium hactenus initas & pacta. “ Statim autem ostendimus moniales sanctæ Agathæ primis temporibus vocatas fuisse de Bibbiena seu de Biblena. Ex relata igitur charta colligitur ante annum 1327. extitisse sanctimoniales in ecclesia sanctæ Agathæ, immo laudatus senator Strozzius affirmat, licet ignota sit parthenonis prima origo, se chartas vidisse ejus loci annos 1300. & 1302. referentes, in quibus moniales nominantur. Addimus hic loci testamentum Philippi Cisti de Carinis populi sanctæ Trinitatis, qui ad diem XII. februarii anni 1291. aliquid de bonis suis reliquit *dominabus de Bibbiena in via sancti Galli*; alterum autem Schiattæ filii quondam domini Bocchæ; filii olim domini Rustici de Abbatibus populi sancti Martini, qui bona legavit monialibus sanctæ Agathæ in via sancti Galli, alias vocatis *le donne di Bibbiena*, die nona februarii anni 1300. ex archivo sanctæ Mariæ-novellæ; tertium domum Monnæ Scottæ viduæ, ad annum 1319. ex tabulario Camerlitarum urbis Florentinæ. Si nomine dominarum inclusarum Camalduli, quæ sic appellantur post alias sanctimoniales ejusdem urbis Florentiæ in testamentariis tabulis anni M. CC. LXXVIII. die XVIII. februarii existentibus in archivo Cisterii ejusdem urbis venirent moniales sanctæ Agathæ, & non potius Buldronenses & Lucenses in territorio dictæ urbis positæ, jam origines monialium sanctæ Agathæ forent antiquiores.

Quod vero moniales sanctæ Agathæ primis temporibus appellatæ fuerint de Biblena, & promiscue etiam de sancta Agatha, evincitur, præter mox allata instrumenta, ex altero testamento Johannæ viduæ Ruggerii Bentaccordi & filiæ quondam Gerii Rinuccii de Monaldis in archivo publico Florentiæ apud eumdem Ferdinandum Meliorem, condito anno M. CCC. XXIX. in quo leguntur nomina plurium monasteriorum, quibus legata reliquit prædicta Johanna, idest monialium sanctæ Catharinæ de Florentia, monialium sanctæ Ursulæ, monialium sanctæ Luciæ in via Crucis, sanctæ Mariæ de Querceto de via sancti Galli, *monialium sanctæ Agathæ de Bibbiena*, fratrum sancti Petri del Murone de Florentia, monialium sancti Johannis-evangelistæ de Faventia, monialium sanctæ Mariæ Matris, monialium sanctæ Mariæ Urbanæ, hospitalis sancti Johannis inter Arcus. Cur autem appellarentur de Bibbiena, veri speciem habet eas advenisse ex Biblena oppido Casentini in diœcesi Arretina, ubi aderat monasterium sancti Andreæ instituti Camaldulensis, eodem modo, quo aliæ sanctimoniales de Querceto nominatæ in hoc ipso testamento, licet translatæ fuissent ad viam sancti Galli, antiquum nomen de Querceto, quod erat extra urbem, retinebant, ubi primum fundatum fuerat earum parthenon. Ita & moniales sancti Johannis-evangelistæ de Faventia fundatæ a beata Humilitate abbatissa, quæ ex Faventia Florentiam se contulerat, ut eas institueret, nomen vetus de Faventia; ita demum & sanctimoniales Ripolenses, Montis-domini, Monti-cellenses Florentiam translatæ servarunt nomen, quod obtinebant, cum extra urbem

bem in locis prædictis stationem habebant. Nomen *de Bibbiena* ab ipsis sanctæ Agathæ monialibus retentum perdurat etiam in paginis annorum 1377. & 1389. quarum fragmenta profert Cl. V. Joseph Ricca S. J. in enarratione historiæ ejus monasterii. Dominicus Mannius pariter apud eumdem chartam refert anni sequentis 1303. in qua nominantur *moniales sanctæ Agathæ de via sancti Galli, & sancti Andreæ de Bibbiena in eodem monasterio degentes*. Anno 1361. moniales sanctæ Agathæ Florentiæ pro monasterio suo, & pro illo sancti Andreæ Lontrinæ diœcesis Arretinæ, *quod primi est membrum*, procuratorem instituunt presbyterum Blasium. Si seculo elapso sanctimoniales sancti Andreæ de Biblena non concremassent omnia instrumenta, & paginas hædinas sui monasterii tempore pestiferæ contagionis; id, quod actum legimus etiam in pluribus aliis urbibus decreto supremorum magistratuum, innotescerent nobis haud ægre veriores origines tum monasterii sanctæ Agathæ de Florentia, tum sancti Andreæ de Biblena, æque & ipsæ ignotæ. Reperimus anno 1149. Galienam filiam Rodulphini, & Surrentinam filiam Raynerii Camaldulensi priori Azoni terras tradidisse in curte Biblene in loco, ubi dicebatur Lontrille. Hæc facile sunt primordia parthenonis Biblenensis sancti Andreæ, dicti frequenter in Lontrille vel Lontrina. Porro scimus tum in castro ejusdem loci, tum apud Curtem-veterem de Fojano, tum in aliis locis vicinis Biblenæ fuisse his seculis inclusas Camaldulenses moniales. Cum vero proximis his annis tota Casentini provincia bellis arderet, depopulationibus insuper pateret & ruinis, ut vidimus ad annum 1297. cum etiam anno 1289. a comite Guidone Novello in Campaldino agro Ghibellini Arretini una cum coryphæo ipsorum Guillielmino episcopo victi fuerint, & pleraque nobilium multitudo interfecta, Biblenæ etiam oppidum destructum, ut habetur in chronico Potestatum Arretinorum apud Muratorium, [a] verisimile est eo vel proximis annis moniales sancti Andreæ Biblenæ loco cessisse, & Florentiam se transtulisse, ubi collectæ ad ecclesiam sanctæ Agathæ novum circa ea tempora asceterium fundaverint, dictum primis temporibus de monialibus Biblenæ. Exploratum est ex vita sancti Romualdi digesta a Petro Damiani ipsum parentem nostrum extruxisse monasterium ancillarum Dei in Valle-bona. Si de Valle-bona sermo ibi esset, posita in casali Contra territorii Partinæ haud multum distantis a Biblena, antiquissima sane esset sanctimonialium Biblenensium origo, cum certum etiam sit ex pagina tabularii Fontis-boni ad annum 1038. eremo Camaldulensi terras dono datas fuisse in casali Contra territorii Partinæ vocabulo Vallebona. Superiora documenta excerpsimus ex pluribus tabulariis Florentinis, eo temporis, quo a sanctimonialibus sanctæ Agathæ rogati manu nostra apud ipsas reliquimus scripta monumenta historiæ earum parthenonis, quæ subinde documentorum aliorum accessione illustrata iterum legimus in notitiis ecclesiarum Florentinarum collectis a laudato Joseph Ricca tomo quinto [b].

a T. XXIV. Script. rer. Ital. col. 861.

b Pag. 265.

Ceterum sanctimonialibus Biblenensibus ad sanctam Agatham Florentiæ translatis nomen datum non fuit Camaldulensium, quia, ut animadvertit Ractius, semper sub regimine episcopi Florentini perstiterunt, & in privilegiis pontificiis & episcopalibus idcirco usurpatur duntaxat additum *ordinis sancti Benedicti*, id quod non officit ipsarum instituto Camaldulensi. Etiam monachi sanctæ Mariæ Angelorum ejusdem Florentinæ urbis, qui indubie fuerunt semper & sunt Camaldulenses, in pluribus bullis Romanorum pontificum solo addito *ordinis sancti Benedicti* efferuntur. Sanctimoniales sanctæ Agathæ habitum nunquam non album gestarunt, ut fidem faciunt veteres

ANN. CHR. 1301.

picturæ super tabulas expressæ tum in monasterio, tum in ecclesia, semper sanctum Romualdum parentem post divum Benedictum agnovere, & officia publica recitarunt Sanctorum ordinis Camaldulensis. Hæc de monasterii sanctæ Agathæ primordiis in re obscura dicta sint, aliqua dicentur subinde de incrementis & progressibus ejusdem parthenonis.

Cum schisma perseveraret in monasterio sancti Savini de Montione Pisarum plures ex monachis ejusdem loci petierunt tum anno antecedenti, tum præsenti a Johanne abbate dicti cœnobii licentiam transeundi ad alia ordinis Benedictini monasteria ejusdem urbis.

ANN. CHR. 1302. VII. De loco S. Annæ urbis Bononiensis.

MONASTERIUM sanctæ Annæ de Bononia congregationi Camaldulensi subtrahere quærebat Johannes-jordanus de Sabellis episcopus Bononiensis; opposuit se conatibus episcopi Gerardus præfectus Camaldulensis, & ut ad aliquam devenirent concordiam, ambo compromiserunt in Guidonem de Abaisio archidiaconum Bononiensem, & in Johannem de Calcina decretorum doctores, qui terminarent differentias inter ipsos vertentes occasione parthenonis sanctæ Annæ siti in suburbio burgi Galeriæ; manu Johannis Bononiensis Thomasini Saragozani notarii. Die vigesima-quinta junii [a] eremitæ Camaldulenses in capitulo congregati, videlicet Benedictus de Prato sacrista, Petrus Lucensis, Aldebrandinus Arretinus, Humilis de Foro-livio, Johannes de Romena camerarius, Johannes de Castello, Andreas Pisanus, Benedictus de Laterino, Ottonellus de Padua & Simon Perusinus calculo suo approbaverunt hujusmodi compromissum. Obeunte episcopo Bononiensi hoc ipso anno lis dirempta fuit, nam pacifice perseverasse in eo monasterio sanctimoniales annis sequentibus novimus. Philippam abbatissam cum decem monialibus ibi commorantem memorat pagina tabularii sanctæ Christinæ ad annum 1311. Unitum tamen sanctæ Annæ monasterium cum altero sanctæ Mariæ de Bethleem, quorum abbatissa & rectrix erat Ægidia de Banzis, docet alia pagina ejusdem archivi ad annum 1323. Guido de Abaisio archidiaconus Bononiensis an is, qui primum Rhegiensis episcopus, postea Ariminensis, inde Ferrariensis, postremo obiit archiepiscopus Ravennas?

a §. *Ratificatio* 1. *A.* 4. 21.

Defuncto Andrea priore sancti Mathiæ de Muriano Petrus Lucensis eremita Camaldulensis, idem qui nominatur in superiori approbatione, electus fuit hoc *anno die sexta junii feria* IV. *indictione* XV. a monachis ejus cœnobii in priorem, ex charta tabularii ejusdem loci, quæ integra prostat [b] tomo III. ecclesiarum Torcellanarum, deputato Bonaventura converso in procuratorem, qui ipsi offerret electionem de eo factam, simulque instaret apud Gerardum generalem præsidem pro ejus confirmatione: electioni præfuit Romualdus abbas sancti Michaelis de Muriano vicem agens ejusdem Gerardi. Romualdus suffectus est abbas post Andream, cujus postremi mentionem ingessimus ad annos 1299. & 1300.

b *Pag.* 133.

VIII. Statuta Gerardi prioris Camaldulensis.

PROSEQUENS Gerardus monasteriorum visitationes die [c] duodecima aprilis hujus anni nonnulla statuta edidit pro bono regimine cœnobii sancti Salvatoris Camalduli Florentini; mense majo Foro-livium venit, accedensque prima vice ad asceterium sancti Salvatoris de Vico, ab abbatissa & a monialibus reverenter susceptus obedientiæ sacramentum recepit. Eadem die ad alterum sanctimonialium domicilium in ipsa urbe sub titulo sanctæ Christinæ progrediens aliquot præcepta quoad loci reclusionem observanda maxime opportuna tradidit. Quinta-decima junii [d] orbata congregatione præsidio cardinalis protectoris & defensoris, actum fuit ab ipso & a decem eremitis Camalduli-majoris de seligendo potenti viro, cui

c §. *Notabilia* 1. *A.* 5. 25.

d *Ibid.* 2. *A.* 5. 30.

cui virtus inesset eremum & ordinem tuendi apud apostolicam sedem, convenerunt que omnes in electionem Petri de Piperno cardinalis diaconi sanctæ Mariæ-novæ, qui tum doctrina, tum potentia plurimum eo temporis valebat in Romana curia. Approbavit & renovavit idem Gerardus [a] die tertia novembris revocationem donationis factæ olim Vivensi cœnobio de monasterio & ecclesia sanctæ Mariæ de Toma, quam revocaverat primum jamdudum, nempe anno 1291. Frigdianus generalis prior. Ratam vero habuit unionem jampridem factam monasteriorum sancti Savini de Chio, & sancti Andreæ de Puteo seu de Castellione, quæ tamen nondum executioni mandata fuerat. Demum adjunxit ecclesiam sancti Martini de Cellis diœcesis Senensis, quæ obedientialis erat, & ut dicebant, manualis monasterii sancti Petri de Rotis Arretinæ diœcesis, eidem cœnobio, nuntium mittente ei ecclesiæ Michaele priore. Amoto die decima-octava augusti a regimine Cerretani monasterii Guidone abbate Petrum Faventinum præsulem cœnobio dedit.

ANN. CHR. 1302.

a *Ibid.* 3. A. 5. 48. 52. 53. 54.

IX. Concordia inter episc. Eugubinum & monaster. Vallis-castri. Iterum de Aquapagana.

SICUT cum Avellanensi cœnobio anno præcedenti, sic præsenti anno cum Valle-castrensi monasterio concordiam iniit Ventura Eugubinus episcopus quoad præposituram seu monasterium sancti Stephani de Arcellis, cujus præpositus erat Petrus, & quoad ecclesias sancti Bartholomæi de Caristo, sancti Angeli de Lambertischis, sanctæ Crucis & sancti Paterniani castri Ghiomiscii, quæ exsurgebant in episcopatu Eugubino, sed ad jura pertinebant Valle-castrensis abbatiæ, erantque ex diutissimo tempore liberæ & exemptæ a jure episcopali, a cujus libertatis possessione eatenus turbatum non fuerat Vallis-castri cœnobium. Communi itaque consilio Venturæ episcopi & Hermanni abbatis captum fuit, ut earum ecclesiarum præpositi & rectores possent de cetero committere & exercere curam animarum, ligare, absolvere, instituere & destituere, & omnia & singula facere, quæ libere faciebat ipse Valle-castrensis abbas in ceteris ecclesiis exemptis & in populis earum, solutione census statuta episcopo octo librarum denariorum Ravennatensium vel Anconitanorum, reservata insuper illi collatione chrismatis, olei sancti, consecrationis altarium & ecclesiarum, ac ordinationis clericorum. Actum in Eugubina diœcesi ante ecclesiam sancti Justini de Pulvicula, præsentibus magnifico viro domino Philippo filio domini Jacobi de Coccorrano, Ventura canonico Eugubino aliisque, *anno millesimo* CCC. *secundo*, *indictione* XV. *tempore sanctissimi patris domini Bonifacii pape* VIII. *die* XXVII. *augusti*; quam conventionem integram procudimus in Appendice ex tabulario sancti Blasii de Fabriano. Obiit hoc ipso anno Ventura episcopus Eugubinus, succedente sibi Francisco, sub quo anno 1321. exemplatum fuit instrumentum.

Eodem *anno tempore domini Bonifacii pape* VIII. *indictione prima secundum consuetudinem Romanorum* (mutata nimirum mense septembri, cum ceteroquin indictio hujus anni esset XV.) *die octava novembris* Nicolaus episcopus Spoletanus admisit & recepit cessionem olim factam coram Bartholomæo decano Pictaviensi canonicatus ecclesiæ sancti Salvatoris de Aqua-pagana per magistrum Jacobum Nicolæ de Gualdo procuratorem Sinibaldi Francisci de Visso canonici dictæ ecclesiæ. Actum Romæ, præsentibus fratre Nicolao de Publica, & fratre Jacobo de Ficullis sociis domini episcopi ordinis Prædicatorum, & domno Manno plebano plebis de Ripolis capellano ipsius episcopi. Sed tum cessio & cessionis admissio, tum concordia secuta anno præterito inter eumdem episcopum & inter abbatem Valle-castrensem parum perduravere. Sub Petro-paulo Trincia Nicolai, intermedio Johanne, successore, qui electus fuit episcopus Spo-

letanus

ANN. CHR. 1302.

letanus anno 1306. iterum suscitata est controversia, episcopo sibi jurisdictionem usurpante in monasterium Aquæ-paganæ. Ipsius siquidem tempore, nec non sub ejus successore Bartholo sive Bartholomæo reperimus clericos seculares inductos fuisse in possessionem canonicatuum & beneficiorum ejusdem ecclesiæ & ecclesiarum subjectarum; contentiones ex utraque parte motas perdurasse usque ad annum 1325. quo nova statuta fuere concordiæ fœdera ab eodem Bartholo episcopo; immo reassumptam fuisse controversiam sequenti anno 1326. sopitam demum integre post aliquod tempus. Sed de his agimus suis annis.

X. Ecclesiæ Faventinæ subjectæ monast. S. Hippolyti de Faventia.

ECCLESIA sanctæ Mariæ de Fermellino diœcesis Faventinæ spectabat ad monasterium sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia, nominata proinde inter ceteras subjectas eidem cœnobio ad annum 1181. ab Alexandro III. quare Apollinaris abbas dicti monasterii ipsam hoc anno de rectore providit. Fidelitatis, obedientiæ & subjectionis sacramentum eidem abbati præstitit Benvenutus rector ecclesiæ sancti Laurentii de Guarcinorio. Tertia ecclesia dicto monasterio obnoxia erat ecclesia sanctæ Mariæ de Antignana, cujus rectori Benefacto Opizo archiepiscopus Ravennas eodem anno commisit, ut quorumdam prædiorum & bonorum olim concessorum ab archiepiscopis Ravennatibus possessionem traderet monasterio sancti Benedicti in Alpibus sive de Bifurco, quam Benefactus tradidit *anno Domini* M. CCC. II. *indictione* XIV. *die penultima decembris*, hoc est finiente præterito anno, cujus indictio erat decima-quarta, & inchoato anno incarnationis a die nativitatis Dominicæ. Opizonis autem archiepiscopi literæ datæ sunt ex Faventia *die* X. *decembris indictione* XIV. munitæ sigillo ejusdem præsulis, quod exhibet figuram episcopi sedentis in sua sede & in cera rubra impresso. Etiam ex tabulario sancti Laurentii de Florentia [a] novimus hoc anno eumdem Opizonem confirmasse abbati Bifurcensi privilegia superiorum archiepiscoporum Ravennatum.

a M. 22. 219.

Ex capitulo monasterii Suavicinii, ubi conditum fuerat venerabile corpus sancti Dominici Loricati a beato Petro Damiani, translatum fuit in novam ecclesiam hoc anno, ut fidem facit sequens inscriptio in ipsius vita a Turcio [b] ex Cancelloto allata: *Sub anno Domini millesimo trecentesimo secundo tempore domni Bonifacii papæ octavi mense februarii die duodecima translatum est corpus beati Dominici*; ubi ad hodiernam diem religiose quiescit.

b Pag. 127.

ANN. CHR. 1303.

XI. Cardinales protectores ordinis Camaldulensis.

PARUM supervixit electus congregationis Camaldulensis protector Petrus de Piperno cardinalis diaconus sancte Mariæ-novæ; ipsius interitus a Contelorio & ab Ughellio assignatur anno præcedenti ad diem XVII. septembris, Ciacconius vero & Auberius referunt ejus decessum ad annum sequentem; a veri specie non abhorret ipsum fato functum esse anno præsenti, nam in tabulario Fontis-boni reperimus [c] anno M. CCC. III. *die decima julii* suffectum fuisse in Petri locum a Gerardo priore generali de consilio prælatorum ordinis Franciscum Cajetanum nepotem Romani pontificis Bonifacii VIII. sanctæ Mariæ in Cosmedin diaconum cardinalem.

c §. *Notabilia* 4. *A.* 5. 72.

XII. Monasterium S. Mariæ de Ravone Bononiæ erigitur in sanctimonialium domicilium.

IN capitulo generali Bononiæ celebrato anno 1301. consulentibus eremitis provisum fuerat a Bartholo Majore eremi, ut monasterium sanctæ Mariæ de Ravone ejusdem Bononiensis urbis, quod primum hospitale, inde fuerat eatenus monachorum Camaldulensium domicilium, erigeretur deinceps & converteretur in asceterium sacrarum virginum ea spe, ut major inde honos ordini, utilitas loco, Deoque gloria proveniret. Quare hoc anno, [d] *die vigesima-septima aprilis* Gerardus prior Camaldulensis,

d *Ibid. A.* 5. 65.

lensis, electa Maria moniali sanctæ Christinæ de Fundatia Bononiæ in abbatissam dicti loci Ravonis, muris cingi jussit monasterium pro sanctimonialium custodia; manu Rainerii Gualterotti notarii.

ANN. CHR. 1303.

Post biduum [a] vacante monasterio sanctæ Mariæ de Peretulo sito in diœcesi Foro-popiliensi, quod erat manuale eremi, elegit idem Gerardus in priorem loci Angelum de Castellione-Arretino monachum Classensem. Hoc esse unicum monumentum, quod superest hujus monasterii in chartis tabularii Camaldulensis, asserit Baroncinius, sed in regesto II. Gerardi I. prioris Camaldulensis ad annum 1280. expressa mentio fit ejus monasterii, & prioris, cui epistolam scripsit VIII. idus julii ejusdem anni; immo prior de Peretulo nominatur ad annum 1259. qui interfuit capitulo celebrato in Fonte-bono, in quo electus fuit præses generalis Jacobus pœnitentiarius. Die prima julii [b] constituit Gerardus prior David, dictum Davinum, in procuratorem suum ad vendendum monasterium Bossemuli, & terras & possessiones dicti loci siti in territorio Perusino; manu Zenonis abbatis Florentini.

a Ibid. A. 5. 66.

b Ibid. A. 5. 70.

XIII. Statutum Arretinum pro Camaldulensibus.

PER consilium centum virorum, qui destinati fuere tempore nobilis viri Uguccionis de Fagiola potestatis Arretinorum ad condendum statutum ejus urbis, decretum fuit inter cetera sub die decima-sexta augusti hujus anni, & sub rubrica *de immunitate eremi Camaldulensis*, quod teneretur potestas Arretinus priorem Camaldulensem, ecclesias, monasteria, bona & personas ad eremum pertinentes tamquam cives defendere & manutenere, ac contractus eorumdem inviolabiliter observare, ita tamen, ut non possent vendi bona dictæ eremi existentia in comitatu Arretii, nisi civibus & *comitatinis*, vel solventibus *datium* Arretii sine voluntate consilii quadringentorum virorum, justitiamque sindico & œconomo eremi Camaldulensis, sicut aliis civibus, faceret potestas Arretii; manu Cischi quondam Amanini notarii. [c]

c §. Statuta 1. A. 4. 31.

XIV. Raynaldus de Concoregio eligitur archiep. Ravennas.

CUM mortem oppetiisset archiepiscopus Ravennas Opizo, convenerunt hoc anno pro electione novi præsulis Ravennam, ignorantes reservationem ejus sedis factam a Romano pontifice Bonifacio VIII. chorus Ravennatis ecclesiæ, procuratores episcoporum suffraganeorum, procuratores Uberti episcopi Feretrani, & abbatis ac administratoris abbatiæ sancti Hilari de Galeata, Boni abbatis Uranensis, & cum aliis Ravennatibus abbatibus Rainerius abbas sancti Apollinaris in Classe, atque concordibus suffragiis, reprobato Leonardo Flisco, vota sua dedere pro Raynaldo de Concoregio, canonico olim Mediolanense, facto subinde Vicetino episcopo, & destinato in Gallias legato, ac postremo provinciæ Romandiolæ rectore, quem in archiepiscopum Ravennatem elegere. Rainerius abbas Classensis post biennium redeuntem ex Galliis ad ecclesiæ suæ possessionem ineundam Raynaldum archiepiscopum recepit ad hospitale medii Pineti; nam teste Rubeo, [d] " Jacobus rector sanctæ Mariæ in
" Cepadella, quod est Ravennate templum, Raynaldi archiepiscopi, Rai-
" nutii archidiaconi, Johannis Andreæ præpositi, & chori Ravennatis eccle-
" siæ procurator, quarto nonas octobris (anni 1305.) in Leseda in via
" publica ante hospitale *de Meza pigneta*, significavit Rainutio abbati
" Classensi (lege Rainerio) novum eumdemque primum Raynaldi ip-
" sius archiepiscopi ad Ravennatem ecclesiam suam adventum, eumque
" ad cœnobium illud divertere eo die velle, & ibidem de more esse,
" itaque pro eo ac deberet, illi obviam sollemni supplicatione procede-
" ret, antistitemque reciperet. "

d Lib. VI. pag. 510.

XV. De ecclesiis Longiani, & sancti Matthæi de Accarisiis Bononiæ.

EIDEM Rainerio abbati Classensi vigesima-sexta octobris hujus anni Vi-

Ann. Chr. 1303.

Vitalis de castro Longiani, inspecta sanctitate & honestate Camaldulensis eremi, donavit nomine ejusdem eremi duas domos in eodem castro cum obligatione construendi in terris adjacentibus ipsis domibus ecclesiam pro rebus sacris.

Die vigesima-quinta decembris Gerardus filius quondam domini Adelardi de Accarisiis Bononiensis pro se, & tamquam hæres domini judicis de Accarisiis, & Guillielmi quondam Lambertini de Accarisiis dono dedit ecclesiæ sanctæ Mariæ de Vangaticia & Guidoni ejus monasterii abbati omnia jura tam patronatus, quam alia quæcumque, sive spiritualia sive temporalia obtinebat in ecclesiam sancti Matthæi, dictam de Accarisiis Bononiensis urbis. Extat in codice capituli Bononiensis vulgo dicto *in libro delle Asse* hujus ecclesiæ mentio, & institutio rectoris facta a familia Accarisiorum anno 1278. Guido de Baysio archidiaconus ejusdem capituli cum ceteris canonicis majoris ecclesiæ hoc ipso anno die vigesima-septima aprilis confirmaverat electionem de Joanne filio Benvenuti de Urbiciano in rectorem ejus ecclesiæ per patronos factam.

XVI. Abbates S. Gregorii & S. Sabbæ de Urbe judices controversiarum.

Cum lites persæpe vigerent inter rectores Romanæ fraternitatis clerumque Romanum ex una parte, & inter fratres ordinum Predicatorum & Minorum ex altera super sepulturis mortuorum, & super excipiendis vivorum confessionibus, providit Bonifacius VIII. Romanus pontifex præsenti anno sub die nona augusti, ut qui in Urbe foret vicarius suus, vel eo in Urbe non existente, abbates duorum monasteriorum sancti Gregorii ad Clivum Scauri, & sancti Sabbæ in Monte-aventino, vel alter eorum, sine strepitu & sine figura judicii, causas cognoscerent de inobedientiis, excessibus & culpis dictorum rectorum, & cleri presbyterorum & clericorum parochialium, ac fratrum ordinum prædictorum commissis contra regulas & jura a se statuta inter ambas partes, eosque per censuram ecclesiasticam auctoritate apostolica punirent, studerentque ipsi clerum, rectores & fratres in pace, benevolentia & caritate tenere; & ne per concursum dicti abbates mutuo se impedirent, ordinavit, ut in cognitione causarum alter alteri præferretur, apud quem per eum, qui conquestus fuerit, querela primitus fuisset deportata. Extat hujusmodi Bonifacii bulla in [a] amplissima Dominicanorum bullarum collectione.

a T. II. pag. 70.

XVII. Ecclesia S. Mariæ de Petroccia erecta in sanctimonialium asceterium.

Andreas abbas erat monasterii præfati sancti Gregorii, qui jam ab anno 1296. Matthæo successerat. Ipsi Andreæ hoc anno M.CCC.III. *pontificatus domini Bonifacii pape* VIII. *indictione prima mensis martii die vigesimo-primo* exposuerunt Maria de Papareschis & Ægidia uxor quondam domini Petri Scotti suum desiderium introeundi in monasterium, ibidemque vivendi juxta regulam & institutiones ordinis sancti Benedicti; quare ab ipso petierunt facultatem demorandi intra septa & ecclesiam sanctæ Mariæ in Petroccia subjectam monasterio San-gregoriano, & ædificandi prope ipsam domos & officinas necessarias ad usum monialium ibi recipiendarum, & constituendi sibi abbatissas, priorissas ceterasque officiales; ipsum vero monasterium construendum ita voluerunt, ut semper subjiceretur abbatibus sancti Gregorii, qui eas visitare, corrigere & reformare deberent, & in signum subjectionis spoponderunt quotannis in festo sancti Andreæ daturas *camisum boni panni de lino*, & in festo sancti Gregorii *cottam* nomine census; post mortem vero primæ abbatissæ electam in præfectam confirmandam fore, & in possessionem mittendam ab eodem abbate sancti Gregorii.

In chronico Andreæ Dei Senensis apud Muratorium [b] legitur ad hunc annum commune urbis Senensis emisse ab abbate sancti Salvatoris, nempe

b T. XV. col. 44.

pe Berardingorum, Talamonem portum pretio octo millium florenorum aureorum, quem possidebant tunc temporis comites sanctæ Floræ nomine monasterii, ac pro ipso tenebant.

ANN. CHR. 1303.

XVIII. Obitus Maghinardi de Susinana; testamentum Gerardi de Camino.

OBIIT [a] hoc anno Maghinardus filius quondam Petri Pagani de Susinana celeberrimus exercituum ductor in suo castro Benclari Vallis-lamonis diœcesis Faventinæ die vigesima-septima augusti. Suis testamentariis tabulis inter cetera legavit monasterio sanctæ Mariæ foris portam ejusdem urbis mille denariorum libras pro refectione damnorum, quæ ipsi intulerat; reliquit de suis bonis & pecuniis plura locis piis, & etiam monasterio sanctorum Hippolyti & Laurentii dictæ urbis.

[a] Tonduccius Hist. Favent. pag. 361.

Alter illustris vir Gerardus de Camino Tholberti frater, Cenetensis comes & capitaneus generalis Tarvisii, Feltrii & Belluni, testamentum suum condens in urbe Tarvisina hoc *anno* M.CCC III. *indictione prima die dominico quarto intrante augusto* voluit corpus suum sepeliri apud ecclesiam sancti Francisci ordinis Minorum ejusdem urbis; monasterio sanctæ Mariæ Sanæ-vallis de Fullina reliquit molendinum, voluitque omnia ea restitui, quæ irrationabiliter per ipsum fuerant eatenus detenta. In ceteris bonis suis hæredes constituit filios suos Ricciardum & Guecellonem. Actum Tarvisii in sacristia fratrum Minorum. Non tamen obiit hoc anno Gerardus, defunctus tantummodo anno 1306. ante diem XIII. aprilis, qua, licentia Guecellonis filii Gerardi, Gualterius abbas possessionem iniit molendinorum Fractarum.

XIX. B. Johannes Eremita cryptarum Massaccii ad Deum transit.

AD Deum quoque evolavit præsenti anno die undecima aprilis beatus Johannes eremita cryptarum Massaccii, de quo vivente, quæ memoriæ mandata extant, diximus ad annum 1294. Hic annus & dies obitus tribuitur sancto viro in kalendario perantiquo Camaldulensis eremi adjecto ad regulam sancti patris Benedicti. Corpus ipsius depositum fuit in ecclesia sancti Jacobi de Mandriolis sive de Eremita in arca marmorea, quæ ad dexteram majoris altaris conspiciebatur, & postea ad lævam partem fuit translata. Ad fidem itaque hujus pervetusti monumenti corrigenda sunt ea, quæ Papebrochius quoad annum & diem obitus beati Johannis collegit tomo III. aprilis ad diem vigesimam [b] ex Wadingo ceterisque scriptoribus ordinis Minoritici, qui, ut alibi animadvertimus, Johannem sui instituti sanctis viris aggregant. Sed Papebrochium, vel melius Wadingum audiamus de Johannis obitu differentes. „ Perpetuis lacrymis, „ inquiunt, sibi aliisque peccatorum veniam implorabat, donec attrito „ laboribus corpore, ex gravi & diuturna infirmitate tandem obdormivit „ in Domino. Placuit virtutum, quibus fulgebat, auctori manifestari sanctitatem ejus, & obitum annuntiare per mirabilem sonitum campanarum monasterii sive abbatiæ Massaccii monachorum Camaldulensium. „ Stupentibus omnibus ad occultum motum & sonitum, nulla humana „ ope editum, quid hoc portenderet prodigium, cœperunt interrogare. „ Quibus casu respondit quidam, fortassis eremitam Johannem decessisse; „ non enim per aliquot dies extra antrum prodivit. Abierunt, qui explorarent, inveneruntque flexis genibus, manibus ad modum orantis „ ante pectus conjunctis, recto corpore, facie in cœlum elevata, firmiter rigentem. His in populum sparsis, omnes in antrum convenere, „ visuri & veneraturi servum Dei; deinde in hymnis & canticis sanctum „ corpus, qua potuerunt sollemnitate, ad monasterium duxerunt; ubi ex „ mirabili sonitu campanarum judicarunt eum voluisse locum indicare sepulturæ. Cœpit innumeris clarere miraculis, præsensque exhibere omnibus infirmis remedium. Qua de causa oppidani suum designarunt apud

[b] Pag. 382.

ANN. CHR. 1303.

„ Deum tutelarem , & festum ejus colunt ritu sollemni . Minores transtulit Martinus V. & translationem confirmavit Nicolaus V. anno M. CCCC. L. Qua ratione factum est , ut beati Francisci alumnus in potestatem sectatorum sancti patriarchæ deveniret . “

Hæc Wadingus apud Papebrochium , qui postremus addit „ ipsum de „ anno mortis dubie loquutum , quia apud Marcum Ulyssiponensem legerat annum M. CCC. XCIII. sed Wadingi abbreviatorem Haroldum ex „ Massaccio monitum nullam ibi aliam de tempore mortis haberi memoriam, quam pro anno M. CCC. XCIX. absolute scripsisse eo anno mortuum ; simili suggestione posuisse diem aprilis XX. non XXII. ut scripserat Wadingus. Arturum demum inscripsisse suo Martyrologio Johannem ad diem XXII. aprilis . Subdit idem Papebrochius se consuluisse „ Antonium cardinalem Bicchium episcopum Auximanum , ipsumque rogasse, ut ex Massaccio peteret documenta quæcumque de Johanne haberi poterant; sed cum collecta parum authentice probata censeret idem „ cardinalis, jussisse, ut iis inhæreretur, quæ de Beato scripserant Wadingus & Haroldus. “ Verum nos arbitramur satis solido monumento fundasse ea, quæ de anno & die obitus, ac de instituto Johannis in his Annalibus digessimus.

Quoad cultum beati Johannis hæc profert ex epistola ejusdem piissimi & doctissimi cardinalis idem Papebrochius. „ Dico ex relatis , quod vere lipsana beati Johannis post ejus mortem per annos centum septuaginta-octo in templo, quod nunc est reformatorum observantiæ Franciscanæ , publico cultui ac venerationi fuerunt exposita intra marmoream arcam, scilicet usque ad annum M. D. LXXVII. sed tunc ex cujusdam fratris suggestione privatim & occulte fracta est arca, ossaque educta . Unde episcopus Æsinas, qui tunc erat Gabriel de Monte, pronepos Julii papæ III. sub cujus ditione est locus, fragmenta, quæ intra „ arcam remanserant, tolli & occultari curavit, utpote ambiguus de eorum veritate & identitate, cum iis, quæ antea ibidem clausa ex tacito ecclesiæ consensu cultum venerationemque habuerant . Nunc autem „ neque in picturis, neque in tabellis ullum memoriæ monumentum existit. “ Massacciensium minorem sollicitudinem pro reparando cultu beati Johannis tribuit Papebrochius curæ & devotioni , quam ad se traxit alter Johannes Minorita , de quo supralaudatus Wadingus testatur , quod in eadem ecclesia sub altare sanctissimi Crucifixi jacet signis & miraculis illustris, & anno M.D.LIX. die XI. martii sit defunctus, cujus authenticorum miraculorum collectionem curavit anno 1669. in suo sancti Laurentii monasterio Andreas Vallemannius abbas noster Camaldulensis.

Sartius [a] in epistola de Antiqua Picentum civitate Cupra-montana „ floruisse in cœnobio de Mandriolis duos viros sanctitate illustres scribit , „ quorum corpora in ecclesia asservantur . Utrique idem fuisse nomen Johannis, idemque, ut fama est, Franciscanum institutum. Alterum beatum Johannem de Fabriano, alterum autem de Massaccio . Sed posteriorem hunc verosimilius judicat Camaldulensem fuisse . Obiit enim , „ subdit, anno 1399. apud eremum de Mandriolis in quodam specu, ubi „ is domicilium sibi elegerat , pœnitentiæ studio adductus . Constat autem, ut observat, Franciscanos per illud tempus nondum in eum locum migrasse; ut idem suspicatus est Papebrochius, qui hujus beati viri gestas res protulit ad diem XX. aprilis . “ Istud ipsum confirmat idem Sartius ex antiqua pictura in coctili quodam laterculo sive orbiculo, quem videre licet in claustro ejus cœnobii , ubi venerabilis eremita barbatus

a Pag. 87.

batus & alba cuculla cum nigro capitio indutus exhibetur, stans in ipso aditu obscuri specus, atque ut intelligatur suum ibi domicilium habuisse, brevi catenula constrictus vicino arboris trunco alligatur. Quæ omnia egregie quadrant in beatum Johannem eremitam, alba autem vestis Camaldulensem fuisse demonstrat.

XX. Res Trivienses.

JUNCTA abbas Triviensis elegit rectorem ecclesiæ hospitalis sancti Bartholomæi de Ranchambrosio Castellanæ diœcesis ad honorem episcopi Castellani, archipresbyteri plebis de Corliano & abbatiæ Triviensis *die penultima mensis aprilis* in ecclesia sancti Ægidii de Monte-cornario, ratione patronatus, quem obtinebat in dictum hospitale. Adnectimus in Appendice literas Viviani de Orna scriptas eidem abbati super quadam excommunicationis sententia lata ab abbate Burgense vicario Neapoleonis legati apostolici.

XXI. Bulla Benedicti XI. pro Avellanensibus.

POSTREMUS hic annus fuit Bonifacii papæ VIII. qui die undecima octobris vitam cum morte commutavit. Die vigesima-secunda ejusdem mensis in locum ipsius suffectus est Nicolaus ex ordine Predicatorum cardinalis & episcopus Ostiensis Tarvisii natus, qui assumpto nomine Benedicti XI. *kalendis decembris pontificatus* sui *anno primo* ex Laterano priori & conventui eremi sanctæ Crucis Fontis-avellanæ indulsit, ut ex provinciis Anconitanæ marchiæ, Romandiolæ, Thusciæ & ducatus Spoletani possent victualia extrahere pro propria substentatione absque pedagiorum onere, sicut etiam quæ ad vestitum vel ad cetera necessaria vitæ pertinerent, non obstantibus statutis & ordinationibus civitatum, quæ impediebant hujusmodi extractiones, declarans eos debere gaudere ea exemptione & immunitate.

Anno ipsius *Benedicti* XI. *pontificatus primo die decima decembris* [a] Gerardus prior Camaldulensis participationem omnium bonorum, quæ fiebant in toto ordine Camaldulensi, concessit omnibus benefactoribus monasterii Angelorum de Florentia, quod tunc fundabatur.

a *Arch. Angel.* 183.

Jacobus filius Rodulphi de Maltaliatis electus fuit in rectorem sancti Johannis de Meleto diœcesis Ravennæ ab abbate sancti Petri in Vincula, ad quem in dictam ecclesiam jus pertinebat, ex tabulario archiepiscopali Ravennæ [b].

b *Capf. N.* 6734.

XXII. Venditio facta monasterio Pratalienfi. De abbatia Insulana.

DIE duodecima aprilis [c] Rainaldus olim Rainerii de nobilibus Banzenæ vendidit Benedicto abbati Pratalienfi totam curiam atque territorium villæ Pezzæ, & dictam villam usque ad curtes Jonæ, Tressæ, Gelli, Fraxinetæ & Fignani, & etiam fidelitates omnium hominum præsentium & futurorum dictæ villæ, census & locationes, & omnia jura florenis trecentis, quos dictus venditor convertit in utilitatem suam & redemptionem, cum captivus factus fuit a vicario episcopi Arretini. Actum in palatio potestatis Florentiæ, manu Ruberti ser Nicolai de Ferraria notarii.

c §. *Emptio* 9. *A*. 4. 29.

Homines fideles [d] monasterii sanctæ Mariæ de Insula, videlicet Spugnæ de subtus, & Spugnæ superioris, Vignalis & Puzoli constituerunt Nicolaum Guidonis de Puzolo sindicum suum, qui se sisteret coram Francisco comite de Carpigno potestate, & coram Friderico comite de Monteferetro capitaneo, & coram antianis communis Foro-livii, demonstraretque semper se suppositos fuisse communi Foro-livii; manu Clari quondam Bonafide de Rondinaria notarii. Hæc ex excerptis Baroncinii.

d §. *Mandatum* 2. *A*. 4. 30.

Romualdo abbati sancti Michaelis de Muriano subrogatus fuit Aldobrandus sive Alteprandus, cujus monumenta extant sub hoc anno in tabulario dicti monasterii, & producuntur ad annum 1308. Ad hunc postremum annum [e] possessionem cujusdam decimæ per procuratorem suum

e *Cap.* 25. 3.

ANN. CHR. 1303.

recepit a Rambaldo comite Tarvisino, & a Ricciardo de Camino civitatis Tarvisii ejusque districtus capitaneo generali.

ANN. CHR 1304.

XXIII. Aliæ Benedicti XI. bullæ pro Fullinatibus & Porciliensibus.

CONFIRMAVIT ex Laterano præsenti *anno pontificatus* sui *primo nonis februarii* idem Benedictus XI. Romanus pontifex omnia privilegia, indulgentias, libertates & exemptiones a prædecessoribus suis, vel a principibus viris ceterisque fidelibus concessa monasterio Sanæ-vallis de Fullina. Abbas ejusdem monasterii erat Gualterius Laudensis, sub quo etjam incœpta fuit ædificatio ecclesiæ ejus abbatiæ, perfecta post triginta annos anno 1335. sub Nordio Tarvisino loci abbate.

Similiter cum sub *die vigesima-tertia intrantis januarii indictione secunda* Paganus episcopus Patavinus inhibuisset Samsoni priori monasterii Porciliensis extra urbem, ne sacramenta ministraret familiaribus suis, qui erant alterius parœciæ, subjecti præsertim ecclesiæ sancti Thomæ de Arena, & ne defunctorum corpora in ecclesia Porciliensi sepeliret, confugium habuit ad apostolicam sedem Samson, obtinuitque ab eodem Romano pontifice ex Laterano *nonis martii pontificatus* ejus *anno primo* privilegium amplissimum, quo ipsi concedebatur facultas audiendi confessiones suorum familiarium & servientium, qui monasterii Porciliensis expensis commorabantur in eo loco, injungendi pœnitentias in iis casibus, qui erant concessi parochialibus presbyteris, & ministrandi cetera sacramanta, eorumque corpora humandi in dicto monasterio, sine contradictione rectoris ecclesiæ, de cujus parœcia forent; atque ita composita fuit lis, quæ a pluribus annis agitabatur inter monachos Porcilienses, & inter rectores ecclesiarum parœcialium, & præcipue rectorem sancti Thomæ de Arena. Similem namque inhibitionem fecerat anno 1291. eidem priori Samsoni Bernardus episcopus Patavinus. Paganus ex nobili Turrianorum Mediolanensi familia Ottobono successor datus fuerat in cathedra Patavina. Observavimus ad annum 1219. in campo prope Porciliam, præter virorum & sanctimonialium monasteria, congregationem coaluisse hominum & feminarum, liberorum & conjugatorum, quæ parebat mandatis prioris Porciliensis, legesque sibi statutas observabat, & vocabantur conversi, oblati, familiares ejusdem monasterii, sub titulo *Campese*. Superius Benedicti XI. privilegium damus in Appendice exemplatum *anno* XLIV. *super millesimum tercentesimum in regimine nobilis militis domini Bailardini de Nogarolis de Verona potestatis Paduæ*.

XXIV. Monumenta aliquot monasteriorum.

CONTROVERSIAM habentes monachi Avellanenses cum Sicardo Rinaldutio a Callio, compromiserunt hoc anno in nobiles viros Cantheum de Gabriellibus Eugubinum, & in Ugonem Arguante de Pergula, quorum sententiam ratam habuerunt monachi & prior die undecima augusti hujus anni, ut legitur in memoriis historicis Pergulæ abbatis Ægidii Giannini [a].

Anno M. CCC. IV. *indictione secunda*, *ecclesia Romana vacante die* XV. *mensis decembris* in castro Montis-cornarii, coram Juncta abbate monasterii Triviensis congregati consules & homines de Civitella elegerunt ex sua universitate homines, qui libram seu æstimationem distribuerent inter incolas ejus loci, solvendam abbatiæ Triviensi, cui castrum Civitellæ erat subjectum. Decesserat mense julio, neque completo anno, in urbe Perusina sanctissimus pontifex Benedictus XI. vacabatque sedes Romana impleta anno dumtaxat sequenti a Clemente V. electo Romano pontifice.

Brandalisium comitem Palatinum quondam comitis Bartolotti de Venerosis de ripa insulæ Suzariæ & Bardinæ, & quartæ partis civitatis Ve-

[a] *Pag.* 32.

ronæ

ronæ in Lombardia elegiſſe in notarium publicum Dionyſium quondam Jacobi de Saloni Bononienſem monachum Camaldulenſem legimus in tabulario Fontis-boni [a]. Hæc pagina alteri poterit adjici Bartholotti ejus patris filii Petri notarium alterum creantis, & veteri inſuper ejus familiæ privilegio ab Henrico VI. imperatore obtento anno 1195. quod ſimiliter ex archivo noſocomii Senenſis, ſed non ſine dubitatione veritatis, Muratorius protulit in ſuis medii ævi Antiquitatibus [b].

ANN. CHR. 1304.

a §. Privilegia A. 4. 35.

b T. 1. col. 394.

Amandamus ad Appendicem concordiam ſecutam inter Andream abbatem monaſterii ſancti Michaelis in Burgo Piſarum, & inter patronos eccleſiæ ſanctæ Cæciliæ ejuſdem urbis, in qua ſtatutum eſt ut utraque pars vocem haberet in electione rectoris ejuſdem eccleſiæ, rector autem ſive monachus, ſive converſus veſtes albas deferret. Concordiæ arbitri fuere Leonardus canonicus eccleſiæ ſancti Auguſtini de Rethano Piſanæ diœceſis, & Jacobus plebanus de Vico-piſano.

Michael prior loci ſancti Maglorii de Faventia, ubi dicitur cella quondam fratris Laurentii, effertur in pagina ejuſdem loci, quæ terrarum donationem ſub hoc anno continet. In eo ſcilicet loco exiſtebant monachi & moniales diſtinctis habitationibus.

Ex chartis Fullinatibus [c] comparuerunt hoc *anno* M. CCC. IV. *indictione* II. *exeunte martio* in palatio epiſcopali Cenetæ ſindici monaſterii ſanctæ Mariæ Sanæ-vallis, coram Franciſco epiſcopo & comite Cenetenſi, teſtantes vigore privilegiorum non poſſe dictum monaſterium compelli ad ſolvendas impoſitiones epiſcopales, cum epiſcopus ſupra ipſum nullam ordinariam aut delegata juriſdictionem obtineret. Valterius abbas ejus monaſterii ipſo anno [d] *decima-tertia exeunte die decembris indictione ſecunda* permutavit terras cum Gothofredo de Podio-bonitio ſacræ domus hoſpitalis ſancti Johannis Hieroſolymitani præceptore domorum Paduæ & Collalti. Valterii ſeu Gualterii abbatis nomen perſeverat ab anno 1294. ad 1308.

c Num. 292.

d Num. 1320.

In necrologio Galeatenſi adnotatur ad hunc annum XII. kalendas novembris: *Obiit dompnus Benedictus abbas ſanctæ Mariæ in Caſtello frater noſter.* A. D. M. CCC. IV.

HUCUSQUE monaſterium ſancti Michaelis de Lemmo Parentini territorii paruerat diſciplinæ eremi Camaldulenſis, cui poſt ipſius fundationem factam a parente noſtro Romualdo ſuppoſuerat ante ſeculum Volcherius patriarcha Aquilejenſis, cum hoc *anno milleſimo tercenteſimo quinto, indictione tertia die nono intrante aprilis* Bonifacius epiſcopus Parentinus conſiderans dictum monaſterium in ſpiritualibus & temporalibus eſſe valde collapſum propter malum regimen abbatum & monachorum, ipſum tradidit reformandum fratribus ordinis Militiæ Templi, committens ipſius curam fratri Simoni de Ajex priori domus ſanctæ Mariæ in capite Broili de Venetiis, viro provido, honeſto & circumſpecto, præſertim cum fratres Militiæ nullum locum haberent in partibus Hiſtriæ, in quo peregrinos euntes & redeuntes de ultramarinis partibus poſſent recipere. Actum in canonica ſanctæ Euphemiæ de Rubino Parentinæ diœceſis, præſentibus pluribus canonicis Parentinis & Rubinenſibus, ac fratre Petro priore ſanctæ Mariæ de Urſaria. In poſſeſſionem miſſus fuit Simon a Georgio archipresbytero Parentino, aſſentientibus ceteris canonicis, cum ea conditione, ut quotieſcumque imponeretur collecta locis exemptis & non exemptis per civitatem & diœceſim Parentinam, ſive per legatum apoſtolicæ ſedis, ſive per patriarcham Aquilejenſem, idem Simon teneretur collectam

ANN. CHR. 1305. XXV. Cœnobium de Lemmo traditum ordini Militiæ.

ANN. CHR. 1305.

lectam solvere, eamdem quam solveret unus ex canonicis Parentinis. Additur præstatio obedientiæ facta a quadam Agnesia conversa dicti monasterii eidem priori Simoni, quod bene & diligenter custodiet dictum monasterium, & bona & jura ejusdem; ipsum dedicationis instrumentum, & obedientiæ sacramentum edidimus in Appendice tomi primi in dissertatione de conversis. Traditionem autem factam Lemmensis monasterii fratribus ordinis Militiæ edimus in Appendice hujus tomi ex libro signato H. archivi sancti Mathiæ de Muriano. Simon prior sanctæ Mariæ in capite Brolii statuendus est ante Emmanuelem, qui tunc præerat, cum anno 1312. ad equites Hierosolymitanos hæc Veneta ecclesia advenit. Parvo tempore tamen monasterium sancti Michaelis de Lemmo ad equites Templarios pertinuit; nam suppressis iis anno 1311. denuo suis primis dominis Camaldulensibus monachis restitutum fuit. De ecclesia sanctæ Mariæ in capite Brolii Venetiarum videatur Cl. senator Flaminius Cornelius, qui historiam ejus ecclesiæ texuit inter ceteras Venetas [a].

a *Dec. XVI. P. I. p. 242.*

XXVI. Alterum S. Martini de Opitergio incolitur a sanctimonialibus.

MONASTERIO sancti Martini-novi de Opitergio, post commorationem ad paucos annos dumtaxat monachorum Camaldulensium, adjunctæ fuerant sanctimoniales ejusdem instituti, facile ex haud multum dissito sanctæ Christinæ de Tarvisio parthenone. Alba abbatissa ad annum 1303. legitur in tabulario sancti Michaelis de Muriano. Ipsis hoc anno M.CCC.V. *indictione tertia die soptimo intrante aprili* Alexander episcopus Feltrensis & Bellunensis, & comes, viso privilegio Adalgerii antecessoris sui sibi exhibito per nobilem militem Pirulinum de Turre de Tarvisio legum doctorem ex parte abbatissæ, monialium & conventualium dicti loci, renovavit investituram dictæ ecclesiæ, monasterii & reddituum ipsius, cum pensione unius libræ ceræ quotannis persolvendæ in festo sancti Martini, absolvendo ipsas ab omnibus collectis, provisionibus, taliis & procurationibus ad instar ejusdem Adalgerii prædecessoris sui, qui similia egerat cum Oliverio primo loci possessore anno 1262. Consensum suum præbuere anno sequenti *indictione quarta die quinto exeunte majo* canonici Bellunenses, confirmantes & roborantes præfatum privilegium ad requisitionem prædicti nobilis viri.

XXVII. Statuta Triviensia.

CONGREGATI hoc *anno indictione* III. *ecclesia Romana vacante die secunda maii* in domo plebis de Trivio consules, consiliarii & homines de Trivio coram Juncta abbate monasterii Triviensis, plura statuta condidere quoad pretia rerum vendendarum, quoad vias, quoad mensuras. Inter cetera statuta legitur, quod quicumque baptizaverit aliquem puerum vel puellam, det ei *ad infantandam* sex denarios, & pro baptismo det duas camisias & unam corrigiam valoris duodecim denariorum Ravennatum, & infulam, si voluerit, sub banno quinque solidorum pro qualibet re. Eodem anno M. CCC. V. *die ultima decembris*, *ecclesia Romana vacante*, Juncta abbas absolvit quemdam Bonutium & suos hæredes per duodecim annos *ab habitantia*. Id quod intelligendum est de anno præterito, indictione mutata mense septembris, cum sedes Romana vacaret eo anno mense decembri, non anno præsenti, quo mense julio creatus fuerat in locum Benedicti XI. Bertrandus a Gotto archiepiscopus Burdigalensis, qui nomen assumpsit Clementis V.

Nicolaus de Prato S. R. E. cardinalis, episcopus Ostiensis & Vellitrensis, legatus apostolicus in Romandiola confessus fuit se recepisse procurationes a monasteriis sancti Apollinaris & sancti Severi in Classe, [b] ex tabulario archiepiscopali Ravennate.

b *Caps. H. 3537.*

Etiam sub hoc anno Uguccionis episcopi Senogalliensis fit mentio in

pagina

pagina tabularii sancti Blasii de Fabriano, qua recepit a monasterio sancti Victoris quamdam mensuram frumenti & hordei pro ecclesiis sancti Petri & sancti Michaelis de Appurano membris ejusdem monasterii. Quare saltem ab anno 1299. ad annum 1305. sedit in ea cathedra Uguccio, cujus nulla mentio fit in Italia sacra Ughellii, qui post Theodinum, cujus obitum statuit ad annum 1294. Franciscum ex Fanensi urbe translatum ad annum 1295. statuit, inde Johannem, quem obiisse asserit anno 1308.

Ann. Chr. 1305.

XXVIII. Variæ vices castri Serra-vallis subjecti monast. Prataliensi.

ÆDIFICATUM fuerat anno 1188. castrum Serra-vallis tum ab Amadeo episcopo Arretino, tum a Guillielmo abbate Prataliense, tum demum a Josepho de Marciano, statutumque, ut Serra-vallis ecclesia juris semper esset Pratalienfis monasterii, castrum vero semper retineretur ad manum episcopi Arretini. Postea bona omnia, jura, domnicata, census & affictus episcopi in eo castro in feudum data fuerant abbatiæ Prataliensi, reservatis episcopo Arretino jurisdictione voluntaria & contentiosa cum bannis, & denariis XXVII. pro quolibet foculari, nec non aquæductu seu molendino, & censu annuo scutellarum, incisoriorum & scyphorum. „ Præsenti „ anno bona, jura atque subjectio, quæ spectabant ad abbatiam Prataliensem in dictum castrum ejusque districtum, concessa fuere ab abbate Prataliense ad usumfructum Ildebrandino episcopo Arretino per decennium „ in compensationem expensarum, & pro ædificio murorum arcis, casseri, „ & turris prædicti castri, exactoque decennio a Guidone episcopo Ildebrandini successore iterum restituta fuere abbatiæ Prataliensi per vicarium „ ipsius episcopi, manu Taviani notarii. " Ipsa bona & jura ita definiuntur: *A jugo alpium majorum intus usque ad jura comitum de Romena, Partina, Lierna & Raginopoli, & usque ad jura eremi Camaldulensis, & ad jura episcopi Arretini, Giona, Gressa & Marciano, & usque ad jura plebis de Partina & ad territorium Frassinetæ.*

Ex tabulario Rosæ Senarum [a], Francisco Falsone notario Senensi, Ventrillus Senarum potestas se obstrinxit ad tuenda bona eremi ad Vivum & sancti Petri de Campo, & monasterii sanctæ Mustiolæ ad Arcum Senarum.

[a] Num. 175.

Induciæ bellorum proclamatæ fuere hoc anno die decima-tertia aprilis in urbe Senarum a Guillielmo episcopo *Civaballitanorum* appellato & Mimatense, & ab abbate Lumberiensi delegatis apostolicis a Clemente V. in Italiam missis ad pacem curandam inter urbes Italiæ, & specialiter Thusciæ, quæ inter se diffidebant. Actum coram Antonio episcopo Fesulano, Gerardo priore generali Camaldulensi aliisque; ex tabulario archinosocomii Scalæ Senarum.

Ann. Chr. 1306.

XXIX. Ecclesiæ plures sub monasterio S. Urbani de Apiro.

ECCLESIARUM subjectarum monasterio sancti Urbani de Apiro nomina leguntur in pagina hujus anni, quæ continet electionem sindici factam a rectoribus earumdem anno M. CCC. VI. *indictione* IV. *tempore domini Clementis pape* V. *die* XIV. *octobris*. In ea itaque pagina nominantur Angelus rector ecclesiæ sancti Paschasii, Salimbene rector ecclesiæ sancti Petri in Trivio, Paulus rector ecclesiæ sancti Petri de Marta, Franciscus rector sancti Nicolai de Marta, Philippus rector ecclesiæ sancti Salvatoris, Matthæus rector ecclesiæ sancti Stephani, Benvenutus rector ecclesiæ sancti Andreæ de Valleralia, & Mercatus rector ecclesiæ sancti Silvestri de Piro. Præterea monasterium sancti Urbani aliam obtinebat parœcialem ecclesiam sancti Angeli de Apiro, cujus memoria extat sub anno 1393. in actis Johannis-Antonii, quæ continent testamentarias tabulas Matthæi Ignoni, qui voluit corpus suum sepeliri in dicta ecclesia. Ecclesia superius dicta sancti

ANN. CHR. 1306.

sancti Nicolai de Marta erat monasterium, quod sub se habebat præfatam sancti Angeli de Apiro parœcialem ecclesiam, & insuper ecclesias sancti Martini de Domo, sancti Laurentii, sancti Martini, & sancti Petri de Marta. Monasterium sancti Nicolai post ruinas suas copulatum fuit cum cœnobio Valle-castrensi. Guido in chartis tabularii sancti Blasii de Fabriano effertur abbas sancti Urbani ad annos 1308. 1311. 1315. Hæc ad supplendam historiam notitiasque monasterii sancti Urbani & ecclesiarum ipsi obnoxiarum, cujus lacerum dumtaxat igneque vastatum privilegium ab Innocentio IV. obtentum attulimus ad annum 1251.

XXX. Fridericus frater Uguccionis de Fagiola monachus Triviensis.

FRIDERICUS olim Rainerii di Fagiola, frater celebris Uguccionis, cum novitium ageret in monasterio sancti Bartholomæi de Subcastello Castellanæ diœcesis, cupiens Deo deservire in monasterio sanctæ Mariæ de Trivio, Junctam abbatem adiit, qui ipsum recepit in monachum promittentem obedientiam & stabilitatem in monasterio. Subnectitur forma professionis ab ipso emissæ, & renuntiatio tempori probationis regulæ. Petiit insuper licentiam commorandi per tres annos extra monasterium, ut interea literali studio operam daret, vocemque suam & suffragium in capitulo tribuens eidem Junctæ abbati. Post aliquod tempus ipse Fredericus evasit ejusdem Triviensis monasterii abbas.

Conradus abbas sanctæ Mariæ de Morrona, quod monasterium tunc erat in Pisano comitatu, hoc anno M. CCC. VI. indictione IV. quinto-decimo kalendas februarii pro conservatione sui cœnobii tradidit in feudum bona suæ abbatiæ magnifico & potenti viro domino Bonifacio comiti de Donoratico, & sextæ partis regni Galluritani domino, chartam rogante Oliverio Maschione olim Michaelis notario; ex tabulario majoris ecclesiæ de Volaterris.

XXXI. Historia monasterii S. Mariæ Angelorum de Florentia. Indulgentiæ.

NEAPOLEO sancti Adriani diaconus cardinalis & apostolicæ sedis legatus *anno secundo pontificatus Clementis pape* V. XVII. *kalendas januarii* ex urbe Foro-liviensi impartitus est centum dierum indulgentiam visitantibus ecclesiam sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia. Post biduum indulsit priori & fratribus ejusdem monasterii, ut ad perfectionem ecclesiæ recipere valerent ducentos florenos auri de incertis restitutionibus. Primus ejus loci fundator fuerat Rolandus vel Orlandus eremita electus a Frigdiano supremo præside in priorem ejus cœnobii die trigesima maji anni 1295. secundus prior fuit Romualdus substitutus anno 1297. die XXVI. maji. Convenit ipse hoc anno cum Bartholomæo fratre de Pœnitentia ædificare murum divisorium communibus expensis, & præfatam indulgentiarum paginam obtinuit ab apostolico legato. Anno sequenti ab aliquibus electus fuit in abbatem Burgensem, sed non receptus. Locum regebat etiam ad annum 1308. quo vel post quem suffectus est in prioratu Petrus Bononiensis, Petro vero Johannes Histriensis, Johanni successit Vincentius Arretinus, demum anno 1319. electus fuit prior monasterii Angelorum Gerardus Bononiensis, qui omnes fuere vel ex numero eremitarum Camaldulensium, vel aliunde assumpti usque ad annum 1330. quo in priorem fuit postulatus Philippus cœnobita ejusdem Angelorum monasterii. Quoad statum hujus monasterii suis primordiis hæc habet Fortunius ipsius loci accola. „ Posita fuerat, inquit, [a] sub initio ædificationis templi ara, ubi „ cernebatur tabula Deiparæ virginis in cœlum assumptæ, & super an„ gelorum choros exaltatæ. Templum parvum admodum, utpote cujus „ longitudo non amplius quam ulnas tredecim haberet, latitudo undecim, „ altitudo septem. Extructum quoque fuerat parvum sacrarium pro ve„ stibulo templi, nec non ad custodienda sacra, erecto altare in hono„ rem

[a] P. II. lib. III. cap. 12.

ANN. CHR. 1306.

„ rem sancti Michaelis archangeli, unde titulus alter Angelorum templo
„ & loco inditum est. Cum vero interdictum esset mulieres in templum
„ venire, & pariter intra septa contubernii sacri admitti, & multæ no-
„ biles matronæ religione novellæ congregationis plurimum afficerentur,
„ ædificata fuit mox in commodum ipsarum ædicula sacra exterius se-
„ cus viam cum sua fenestra cratata, unde & ubi fratres alloqui mulie-
„ res ad hanc diem consueverunt, ibidemque ara beatæ Mariæ ab an-
„ gelo annuntiatæ sacrata. " Subdit deinde idem Fortunius seriem
„ veterum priorum, aitque „ Orlandum loci institutorem præfuisse bien-
„ nium, deinde impetrata missione a Frigdiano generale sponte ad sa-
„ cræ eremi quietiorem vitam rediisse. Post quem sex alios eremi-
„ tas unum post alium ad Angelos missos Orlandi exemplo magistra-
„ tu similiter se abdicasse. Horum Romualdum novennium præfuisse,
„ cujus intuitu Gerardus generalis participationem omnium bonorum sa-
„ cræ eremi totiusque ordinis impartitus est benevolis loci, quam gratiam
„ Benedictus XI. papa confirmavit Angelorum familiæ anno pontificatus
„ sui primo. Præsidente itidem Vincentio Arretino (rectius eodem Ro-
„ mualdo) Neapoleo templum indulgentiis centum dierum illustravit die-
„ bus profestis beatissimæ Mariæ, sancti Michaelis archangeli, sancti Jo-
„ hannis-baptistæ, & per octo dies eorumdem natalitia sequentes; datum
„ in Foro-livio XVIII. kalendas januarii, anno secundo Clementis V. pa-
„ pæ. Gerardus quoque Bononiensis prior septimus & ultimus eremita-
„ rum duodecimum attingere annum civium benevolorum loci hortatibus
„ impulsus, templum choro adauxit primus, cum fratres viginti-quinque
„ annis sine choro divina officia celebrassent. " In tabulario [a] Fontis-boni Vincentius Arretinus prior Angelorum Florentiæ juxta decretum capituli generalis celebrati apud sanctum Zenonem Pisarum anno 1319. die quinta decima junii prioratum dimisit, electus prior sancti Laurentini de Arretio, & subrogato in ejus locum Gerardo Bononiense, qui tunc erat prior Camalduli Florentini. Ex ipsius Neapoleonis cardinalis pia liberalitate adservatur in lipsanotheca dicti monasterii „ clavus unus ex duode-
„ cim clavis, qui Constantini Magni imperatoris jussu formati sunt, ut
„ morem gereret sanctæ Helenæ matri, ex uno videlicet ex tribus ve-
„ ris, quibus Christus affixus fuit Cruci, & cum tanto ferro immixto,
„ ex quanto potuerunt confici duodecim clavi pro reverentia duodecim
„ Apostolorum. Qui quidem clavus fuit Neapoleonis Ursini cardinalis,
„ & nunc nunc quasi ab incude novus venisse videtur. Asservatur holo-
„ serico purpureo villoso honorifice involutus intra unam ex eburneis ca-
„ psulis, scripta habens, quæ dicta sunt, " ut scribit Fortunius ejusdem cœnobii monachus [b], qui paginam legit.

a §. *Notabilia* 9. *A*. 7. 263.

b *P. II. lib. IV. cap.* IX.

Præfato cardinali Neapoleoni facultatem fecit Romanus pontifex Clemens V. inducendi in quodcumque monasterium, etiam Camaldulensium, tironem unum ad probationem. Id præter ceteros tradit Brunatius [c] in suo tractatu de Canonicissis. Anno sequenti die XIII. maji indictione V. Guido abbas Vangaticiæ tamquam delegatus Neapoleonis cardinalis collegio monasterii Carcerum annumerari fecit Nascimbenem filium Antonii Rhodigini ex tabulario hujus postremi monasterii apud Senesium [d].

c *Pag.* XXI. XXII.

d *Pag.* 58.

XXXII. Res aliquot monasteriorum.

IN tabulario parthenonis sancti Johannis-evangelistæ de Prato-veteri habentur sub hoc anno acta litis agitatæ coram Bencivenne archidiacono Fesulano vicario Ildebrandini episcopi Arretini super jurepatronatus ecclesiæ sancti Hilari prope Arretium inter Sophiam abbatissam ejus monaste-

 sterii

Ann. Chr. 1306.

sterii ex una, & inter Bindum Puctii de Arretio ex altera, ubi procurator Bindi suspectum sibi allegavit episcopum, eoquod nepos esset dictæ abbatissæ; quam causam proinde judex deduxit ad eumdem cardinalem legatum Neapoleonem, qui post biennium sententiam dixit pro sanctimonialibus Prati-veteris.

Rigus comitis Fatii de Porciano Dei gratia in Thuscia palatinus remisit Andreæ priori abbatiæ sanctæ Mariæ de Poplena quamdam pecuniæ summam sibi debitam. Francisci prioris & rectoris monasterii Cellæ inter Ambas-paras fit mentio in pagina Fontis-boni ad hunc annum, qua servum manumisit, libertatem ei & filiis suis donans tamquam *Romanis civibus*; Thomasiæ vero abbatissæ sancti Georgii de Apibus in tabulario Rosæ Senarum.

Vacante per mortem Jacobi prioris Camalduli de Foro-livio eo monasterio electus fuit Landus prior sancti Vigilii Senarum confirmatus a Gerardo præside generali, sed ipso abdicante suffectus fuit a Nicolao majore eremi Camaldulensis Johannes monachus Volaterranus.

Consentiente Francisco Cenetensi episcopo Georgius abbas monasterii ad Plavim sive de Lovadina, quod erat Fullinati subjectum, ædificavit hoc anno ecclesiam sanctorum Marci & Laurentii de Suffrata, ut colligitur ex documento, quod in suis ecclesiis Torcellanis in medium protulit Cl. senator Flaminius Cornelius.

XXXIII. Angeli Gualdensis vitæ prosecutio.

Prosequimur sub hoc anno beati Angeli Gualdensis historiam ex auctore vitæ secundæ, ut utriusque scriptoris vitam integram hactenus ineditam publici juris faciamus: *In cellula*, inquit, *se abdidit*, *& per spatium tam longi temporis nullatenus egressus est*, *occasione quacumque*, *vel civium confluentia*, *& animi virtute*. *Deus*, *cui est cura servorum suorum fidelium*, *voluit christianis quamplurimis habitantibus oppida & loca vicina*, *qui dictum beatum virum inclusum*, *cum sanctitatis suæ fama crebresceret*, *frequentia visitabant*, *& victu subveniebant de pane*, *quem per fenestellam data benedictione porrigentibus hic Sanctus devote suscipiebat*, *& foris adstantibus verba loquebatur salutaria*, *ut pro terrenis salutis monita reportarent*, *vitam æternam consequerentur & requiem*. *Malignus quippe spiritus humani generis inimicus hujus viri sancti operibus invidens bonis*, *fuit illi molestus quamplurimum*, *& ante fenestellam cellulæ*, *juxta quam rivulus aquæ labitur*, *in forma stupendi serpentis frequenter se posuit*, *impedire studendo*, *ne hic inclusus in cellula cum manu posset per fenestellam prædictam aquam haurire potui necessariam*. *Spe autem munitus*, *supra ipsum diabolum sæpius Crucis signo fugavit*, *& tum temporis diversis vicibus accidit*, *quod quidam zelo fidei christianæ & devotionis accensi desiderio*, *cum prædictum virum sanctum visitarent*, *& ab eo benigniter recepti fuerunt*, *& post documenta salutis ab eodem audita volentes devotionis causa tantillum aquæ*, *ut de manu sua biberent*, *humiliter petierunt*. *Unde idem beatus Angelus petitioni obsequens*, *caritate plenus cum scutella per fenestellam hauriens aquam*, *vultu hilari porrigebat illis*. *Item autem cum scyphum aquæ plenum haberent in manibus*, *benedictionem suam super scyphum aquæ suppliciter postulabant*, *& facto per eum Crucis signo bibebant*, *& non aquæ*, *sed sollemnissimum vini saporem fassi sunt*. *Accidit & quemdam habitatorem Gualdi pro crimine capitali per præsidem in turri Gualdensi carceribus mancipari*, *cujus frater carnalis ad cellulam beati Angeli veniens fratrem suum in carceribus positum orationibus sancti viri suppliciter commissum fecit*, *cui servus Dei ait*: *Ad præsidem vade & parte mea posce fratrem a carceribus liberari*, *mihique donari*. *Ille autem in Domino confidens*, *& in verbis gloriosi servi sui*, *præsidem adiit*, *&*

quæ

quæ vir hic commiserat, narravit, cui præses inquit, tantum scias hoc esse possibile, mense hoc januarii mihi cerasa apportari recentia; quo audito mœrens & dolens iterum perrexit ad heremum, & cuncta, quæ audierat a præside, viro sancto seriose narravit, quod cum servus Dei per ordinem audiret, orationi se dedit humillime, qua completa canestrellum cerasis recentibus plenum afferens, ac si esset de mense junii, huic dedit dicens: Vade statim ad præsidem, & præsenta mea ex parte hoc canestrellum, & prius pete liberari fratrem tuum, & tibi liberum dabit. Videns vero præses de mense januarii cerasa matura recentia cum floribus & frondibus sibi dari, hoc maximum cognoscens esse miraculum, carceratum liberavit, summoque viro donavit egregie. Ille autem mox ut se liberum vidit, una cum fratre nudatus cum corrigia ad collum ad beatum Angelum cucurrit, Deo ipsi de ejus liberatione gratias referendo, quæ humanissime suscipiens salutaria monita docuit in tantum, quod vitam suam mutavit iu melius, & ad heremum pergens heremita factus est Deo devotus. In prædicta arctissima cellula solitarius manens tot annis inclusus servus hic Dei, quamvis literis penitus ignarus, factus est per Divinam gratiam sibi supernaturaliter concessam cunctis ad eum recurrentibus magister morum, doctor pœnitentiæ, norma placida sancte & devote vivendi, & puritate conscientiæ, simplicitate animi ad Angelicæ nitorem munditiæ redactus est per sanctimoniam vitæ. De ejus sancto obitu ad annum 1325.

ANN. CHR. 1306.

GERARDUS e Foro-livio præses generalis Camaldulensis obiit præsenti anno quinto kalendas augusti, ut adnotatur etiam in necrologio parthenonis sancti Johannis-evangelistæ de Prato-veteri. De eo hæc Marchesius in libro de Viris illustribus Foro-liviensibus: „ Gerardus a „ Foro-livio innocentiæ speculum, religiosa vivendi forma & perfectionis „ exemplar monachis habitus Camaldulensis fuit, quas cum susciperent „ virtutes prælati ordinis, eum ex abbate sancti Michaelis Pisarum anno „ 1299. (corrige 1301.) generalem perpetuum dixerunt [a], numero vigesimum-nonum post divum Romualdum. Hic precibus ad Bonifacium „ VIII. Romanum pontificem porrectis, qui jubilæum sacra almæ Urbis „ loca invisentibus proposuerat pro se & cœnobitis suis, licet non petentibus Romam, impetravit. Annos non plusquam octo (rectius sex) „ summa integritate præsedit. Verum licet non diu, sed satis ordini suo „ proficuus, v. kalendas augusti anno 1307. a vivis excessit. Post cujus „ funera, inquit Fortunius [b], orta est rursus discordia inter patres, quinam ordini antistes esset præficiendus. Obierat etiam Bonifacius VIII. „ papa, cui suffectus fuerat Clemens V. qui ex Burdigala Lugdunum se „ recipiens curiam Romanam anno 1305. in Gallias transtulerat. Is tres „ cardinales Romam cum senatoria potestate miserat, quorum auspiciis „ Urbs atque Italia gubernaretur. Igitur patres eremitæ dignitati ordinis „ studiosissimi trium cardinalium opem implorantes literas apostolicas impetraverunt, quibus Neapoleo sancti Adriani cardinalis legatus apostolicus ac præsidens capituli generalis datus est tertio idus septembris, „ patribusque singulis vota præsidenti cardinali committentibus, Nicolaus „ de Soci, qui Majorem sacræ eremi agebat, principatus ordinis insignia „ adeptus est. " Omittit Fortunius immediatum Bonifacii VIII. successorem Benedictum XI. in cujus locum creatus fuit Clemens V. Extant literæ [c] cardinalis Neapoleonis in forma brevis ex Cortona datæ *anno sanctissimi pape Clementis V. secundo*, ejus sigillo obsignatæ, quibus Nicolao potestatem fecit, ex speciali apostolicæ sedis indulto, eo ipso, quo

ANN. CHR. 1307. XXXIV. Obitus Gerardi prioris Camald. Electio Nicolai de Socio.

a *Pag.* 155.

b *P. I. lib. II. cap.* 54.

c *S. Electio 7. A. 4. 60.*

Ann. Chr. 1307.

in priorem fuit electus, absque alia confirmatione nomen prioris & plenum jus in administratione assequendi.

XXXV. Statuta capituli Cortonensis.

Sequenti die, hoc est *duodecima septembris*, occasione generalis capituli Cortonæ congregati pro hujusmodi electione, ipse Nicolaus prior & definitores Jacobus abbas sancti Petri de Puteolis, Accursius abbas sanctorum Justi & Clementis de Volaterris, Realis abbas sancti Petri in Vinculis, Benvenutus abbas sanctæ Helenæ de Æsio constitutiones aliquot edidere, circa vestimenta monachis eroganda, circa auctoritatem Majoris eremi sede vacante, de novitiis recipiendis, de habitu ordinato retinendo, de ludo prorsus eliminando, & de carnibus non comedendis, quas ad Appendicem amandamus.

XXXVI. Electio Venturæ in priorem S. Damiani. De Castri-cari ecclesiis.

Paucis mensibus antequam supremum diem obiret Gerardus Camaldulensis prior, vacante monasterio sancti Damiani Bononiensis urbis per mortem Benedicti prioris, die prima martii [a] transtulit ad dictum prioratum Venturam priorem monasterii sancti Petri Montis-silicis, ad honorem Neapoleonis sancti Adriani cardinalis legati, atque eremi Camaldulensis. Actum Foro-livii manu Zenonis de Burgo-sancti-Sepulcri notarii. Die vigesima Venturæ oblata electio, & sequenti datæ literæ ad monachos sancti Damiani de ejus electione.

a *Ibid.* 5. *A.* 4. 53.

Pariter die prima septembris [b] Ventura monachus sancti Angeli de Vergareto ex commissione sibi facta per Matthæum abbatem & capitulum dicti monasterii, vacante ecclesia sancti Nicolai de Castro-caro dicecesis Foro-liviensis, cujus rectoris electio de jure & consuetudine spectabat ad monasterium Vergaretanum, elegit in rectorem ejus ecclesiæ Amatorem rectorem ecclesiæ sancti Paterniani de Marsignano; manu Johannis Rubei; petiitque a Rodulpho episcopo Foro-liviensi confirmationem electionis, qui die sexta ejus mensis, visa proclamatione juxta canones, & electione, post præstitum sibi fidelitatis sacramentum, administrationem dicto rectori concessit; manu Nicolai quondam Johannis de Civitella notarii. Ita & anno 1318. obeunte Amatore idem Matthæus abbas alterum elegit rectorem. In eodem Castri-cari oppido aliud hospitale consurgebat appellatum sanctæ Mariæ de Fontana de Ciardis, quod erat manuale eremi Camaldulensis, collatum & visitatum per priores generales annis 1317. & 1321. Progressu temporis altera ecclesia sanctæ Mariæ de Calvario ejusdem castri accessit Camaldulensibus; quæ loca omnia postea aggregata fuere monasterio sancti Salvatoris de Foro-livio.

b *Ibid.* *A.* 4. 54. 59.

XXXVII. Visitatio parthenonis S. Mamiliani de Senis.

Tempore etiam prædicti prioris Gerardi, & mandato Neapoleonis cardinalis, deputati fuere visitatores parthenonis sancti Mamiliani urbis Senensis [c] Franciscus abbas sancti Fidelis de Strumi ordinis Vallis-umbrosæ, Nicolaus Major eremi, & Johannes prior sancti Salvatoris de Vico Liviensis urbis, qui restituerunt ad pristinam dignitatem suam die octava martii hujus anni Jacobam abbatissam, contra quam conspiraverant juniores sanctimoniales, quæ effecerant, ut officio privaretur. Electa ipsa fuerat abbatissa a Davide priore generali desinente seculo præterito, vel novo ineunte, & post aliquot annos monialium suarum falsis accusationibus deposita fuerat in visitatione, quam præceperat fieri ejus monasterii Nicolaus de Prato cardinalis Ostiensis & apostolicæ sedis legatus.

c §. *Visitatio* 1. *A.* 4. 54.

Bonus episcopus Bosanensis, consentiente Pagano episcopo Patavino, die duodecima julii hujus anni duo altaria sacravit in templo sancti Johannis de Vighizolo, quod pertinebat ad monasterium sanctæ Mariæ ad Carceres, primum in honorem sancti Johannis-baptistæ, in quo reliquias sancti Zenonis & sanctorum martyrum Felicissimi & sociorum locavit, alte-

alterum in honorem sancti Nicolai, irrogata consueta venia, ut fidem facit Fortunius [a].

IDEM cardinalis Neapoleo Cortonæ adhuc existens VIII. *kalendas octobris pontificatus Clementis pape V. anno secundo* patriarchis, episcopis & omnibus ecclesiarum rectoribus constitutis infra terminos suæ legationis indixit, ut denuntiarent publice suspensos & excommunicatos Ubertum episcopum Monte-feretranum & Uguccium Sarsinatem episcopum, abbatem quoque Galeatensem & abbatem Nonatulanum cum eorum conventibus & ecclesiis, quia contumaciter procurationes sibi debitas pro primo & secundo anno suæ legationis persolvere detrectaverunt, quos proinde diris devoverat, eorumque ecclesias interdicto supposuerat. Quare Juncta abbas Triviensis acceptis hujusmodi literis a Lombardello familiare cardinalis, die dominica & octava mensis octobris in ecclesia sancti Ægidii de Monte-cornario coram populo utrumque episcopum & utrumque abbatem denuntiavit communione privatos, repetens easdem denuntiationes diebus quinta-decima octobris & quinta novembris. In excerptis tabularii Nonantulani in lucem editis a Muratorio in Antiquitatibus medii ævii [b] ad annum 1303. Nicolaum de Prato ordinis Prædicatorum cardinalem Ostiensem & Veliternensem monasterii Nonantulani generalem administrationem per sedem apostolicam obtinuisse, vivente Guidone abbate regulari, asseritur.

XXXVIII. Neapoleo cardin. excommunicat episcopos Feretranum & Sarsinatem. Obitus Junctæ abb. Triviensis.

a P. II. lib. IV. cap. 3.

b T.V. col 685.

Paulo post, hoc est decima-tertia novembris obiit, post quadraginta & duos saltem annos regiminis, Juncta abbas monasterii Triviensis; post ejus obitum, suffectus fuit in Triviensem abbatem Fridericus frater Uguccionis de Fagiola, sub quo abbate monasterium Triviense multum æris alieni conflavit pro dominis de Fagiola, ut colligitur ex instrumentis Buldronis de Civitella notarii servatis in tabulario ejusdem monasterii. Nominantur in chartis Triviensibus hujus anni floreni de auro, & Aquilinelli, qui erant monetæ species.

„ Monachi Burgi-sancti-Sepulcri una cum priore sancti Nicolai ejusdem „ Burgi, cum rectore ecclesiæ sancti Stephani de Farneto, cum priore „ ecclesiæ sancti Petri de Scaturbio Castellanæ urbis, cum priore eccle„ siæ sanctæ Agnetis, cum priore ecclesiæ sancti Donati supra Derutam, „ & cum priore ecclesiæ sancti Severi de Perusio, qui constituebant ca„ pitulum dicti monasterii, cujus membra erant dicti prioratus, elegerunt „ procuratores ad præsentandam Nicolao priori Camaldulensi electionem a se „ factam in abbatem sui monasterii Angeli prioris sanctæ Agnetis, & ad „ petendam confirmationem electi, ac ad oppugnandam electionem alte„ ram, quæ dicebatur facta de Romualdo priore sanctæ Mariæ Angelo„ rum de Florentia, potissimum quia Romualdus monachus non erat di„ cti Burgensis cœnobii; ex summariis Eduardi Baroncinii.

Schinella de Docto judex & officialis communis Patavini concessit licentiam die octava augusti hujus anni monasterio sanctæ Mariæ de Carceribus conficiendi exempla omnium instrumentorum & privilegiorum juriumque spectantium tam in diœcesi Patavina, quam alibi ad idem cœnobium, auctoritatem & judiciale decretum suum interponendo, ut legitur in regesto ejusdem abbatiæ folio 532.

POSTQUAM Bonifacius VIII. Romanus pontifex in permutationem castri Socii tradiderat anno 1298. plebem Balnei eremo Camaldulensi, Conradus prior ejus plebis & rector consulens quieti & saluti suæ, eo

XXXIX. Vices ecclesiæ plebis Balnei.

quod

Ann. Chr. 1308.

quod absque periculo morari inter malos homines, officiumque suum exequi nequibat, nuntium remiserat eidem ecclesiæ anno 1302. in manibus Gerardi generalis Camaldulensis præsidis. Exinde pluribus de causis adnexa fuit plebs Balnei mensæ prioris & eremi; sed mense julio ejusdem anni ipse Gerardus prior specialem procuratorem destinaverat ad Romanam curiam Petrum Faventinum, cum supplici libello ad eumdem Romanum pontificem, qui exponeret, qualiter ob cessionem castri Socii factam comiti Guillielmo Novello, & permutationem cum plebe Balnei, egestatem potius perceperat, quam utilitatem eremus Camaldulensis; quare humaniter concedere dignaretur, ut alia vel Camaldulensis, vel alterius ordinis monasteria adnecterentur eremo ad substentationem monachorum Balnei, & ad subventionem expensarum. Nil tamen actum est, & plebs Balnei, sicut antea, collata fuit tamquam manualis eremi hoc & sequentibus annis; quare die vigesima-prima februarii Nicolaus præses generalis Camaldulensis, consentientibus eremitis, elegit in priorem & rectorem ecclesiæ & plebis Meum monachum Burgensem. Seculo tantum sequenti priori Camaldulensi concessa fuit facultas vendendi in perpetuam emphyteusim prædium subjectum plebi Balneensi, & appellatum de sancto Uberto, Carolo de Sogliano ejusque descendentibus, confirmata ipsa plebe subinde eremo & congregationi, donec auctoritate apostolica Sixti papæ IV. anno 1480. erecta est in abbatiam.

XL. Permutatio bonorum Ravennianæ facta a Classensibus.

Cum ex multis variisque dissensionibus, zizaniis & scandalis, bellorumque discriminibus, quæ invaluerant in provincia marchiæ Anconitanæ, & præsertim in civitate Fani ejusque territorio, monasterium sancti Apollinaris in Classe Ravennatis urbis plurima damna & opprobria, quæ tolerare æquum non erat, sustinuisset eatenus causa palatii & fortalitii, quod dictum monasterium obtinebat in partibus Ravennianæ, videlicet in castro Monti-srolli, in tantum, quod occasione sumptuum & expensarum, quæ necessario fieri debebant in dicto fortalitio & in cura custodiarum ipsius, nihil de redditibus ejus loci ad monasterium Classense proveniebat, & cum pluries in capitulo Classensi tractatum fuisset, quid super tanto dispendio agendum esset, Nicolaus prior Camaldulensis deputavit Joannem Foro-liviensem priorem, qui licentiam impertiretur Rainerio abbati Classensi, & Guidoni de Castello sindico dicti monasterii permutandi non tantum præfatum fortalitium, sed & omnia bona, & jura, quæ possidebat in ea Fanensis territorii regione monasterium Classense. Quare die nona maji Rainerius abbas cum suo sindico permutavit singulas possessiones, domos, palatia & turres jusque emphyteuticum ejusdem Fanensis territorii cum Brunello Nigri sindico universitatis castri sancti Viti, cum Venturello Bartholi sindico universitatis Montis-rolli, cum Allevutio Andreæ sindico castri Montis-vetuli, cum Allevutio Johannis sindico universitatis castri Fractarum, cum Accurseto Buccoli sindico universitatis villæ Certagrossi, & cum nobilibus viris Perutio Ranalduccii de castro Turris, & Orlanduccio Orlandetti de insula Gualteresca, aliisque jus habentibus emphyteuticum a dicto monasterio, recipiens e contra ab ipsis domos in urbe Foroliviensi, & terras in comitatu ejusdem urbis. Actum Pisauri in domo monasterii sanctorum Decentii, & Germani, præsente inter ceteros Jacobo loci abbate. Obtinuerat quidem Rainerius abbas Classensis eam facultatem anno 1294. a Frigdiano priore Camaldulensi, sed res effectum sortita non fuit nisi anno præsenti, quo monasterium Classense utilioribus bonis redemit damna & dispendia, quæ in eo territorio patiebatur. De jurisdictione,

ne, quam sibi nunquam interruptam conservavit, sed præsertim spirituali, in castra Ravennianæ abbatia Classensis, alibi dicemus.

ANN. CHR. 1308.

XLI.

Obitus Nicolai prioris Camald. Electio Accursii. Constitutiones Poplenæ.

PARUM supervixit præses generalis Nicolaus. Ad diem nonarum maji refertur ejus decessus in necrologio Vangaticiensi: *Obiit dompnus Nicolaus venerabilis prior Camaldulensis*. Die decima-nona junii, vacante prioratu ob Nicolai mortem, Romualdus prior monasterii sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia vicarius eremi & ordinis, convocatis eremitis & prælatis, ac propositis tribus eligendi modis, per viam inspirationis, scrutinii & compromissi, de consensu ceterorum elegit in compromissarios Guidonem abbatem Vangaticiensem, Antonium abbatem Berardingorum, Andream abbatem sancti Michaelis de Burgo Pisarum, Petrum abbatem sancti Benedicti de Savignano, Johannem de Histria & Ottonellum de Padua eremitas. Porro Antonius Berardingorum abbas ceterorum nomine, ad honorem Dei &c. ad reverentiam papæ Clementis V. Neapoleonis cardinalis legati, Ildebrandini episcopi Arretini, eremi & ordinis postulavit & elegit in præsidem generalem ordinis Camaldulensis Accursium abbatem monasterii sanctorum Justi & Clementis urbis Volaterrarum. Comitia generalia hujus electionis celebrata fuere in monasterio sanctæ Mariæ de Poplena diœcesis Fesulanæ, in quibus etiam ad diem XXVI. junii præside ipso Accursio, „ ordinata sunt, inquit Fortunius, [a] multa, quæ ad Divinum cultum pertinent; „ primum, ut solemnitas Corporis Christi in toto ordine omni debita reverentia & pietate celebraretur. Id ordinatum fuerat anno antecedenti „ in concilio Viennensi, nimirum, ut festus dies Corporis Christi quotannis feria quinta post octavam Pentecostes sollemni ritu in tota ecclesia institueretur, quemadmodum ab Urbano IV. statutum fuerat, & „ indulgentiæ omnes confirmatæ centum dierum in vesperis, matutinis & „ Missa, & quadraginta in aliis horis, centum vero infra octavam pro „ singulis horis, ut habetur in Clementina de Reliquiis & veneratione „ Sanctorum ". Errat Fortunius quoad tempus concilii Viennensis, quod inceptum anno 1311. terminatum fuit anno sequenti 1312. Pariter præscripsit Accursius in capitulo Poplenensi, ut prælati omnium monasteriorum officium proprium sanctorum Justi & Clementis sibi conscribendum curarent, adeout uniformi serie omnibus in locis in futurum tempus semper ageretur. Postremo ut festivitates Inventionis atque Exaltationis vivificæ Crucis, nec non XII. Apostolorum, IV. Evangelistarum, ac simul IV. Doctorum majorum & sancti Johannis-baptistæ more sollemnitatis plenissimæ honorarentur. Prodeunt hæc constitutiones in Appendice ex tabulario Fontis-boni; in quo etiam post constitutiones Martini III. in codice membranaceo hæc alia additur, quæ non reperitur inter ceteras Poplenenses constitutiones.

[a] P. I. lib. II. cap. 55.

Constitutio facta in generali capitulo celebrato in monasterio de Poplena tempore, quo fuit assumptus in priorem generalem heremi & ordinis Camaldulensis venerabilis pater domnus Accursius tunc abbas monasterii de Vulterris, videlicet anno Domini a nativitate M. CCC. VIII. *de mense julii per venerabiles patres dompnos Guidonem de Vangadicia, Antonium de Berardenga, Andream sancti Michaelis de Burgo Pisarum, & Petrum de Savignano monasteriorum abbates, & Johannem de Istria & Ottonellum de Padua Camaldulensis heremi heremitas definitores ipsius capituli generalis, cujus constitutionis tenor talis est. Quia redditus & proventus domni prioris Camaldulensis sunt adeo diminuti, quod ex eis sustentari non potest secundum decentiam sui status, statuimus & ordinamus, quod fructus omnes hospitalis sancti Frigdiani de Pisis dividantur in duas partes æquales ; una pars pro sustentation-*

ANN. CHR. 1308.

sustentatione hospitalarii & pauperum eidem hospitalario applicetur, & alia pars cedat in usum prioris Camaldulensis. Mandamus quoque hospitalario prædicto sub pœnis excommunicationis & privationis administrationis hospitalis præfati, quas ipsum incurrere volumus ipso facto, si contrarium attemptaret, quatenus præsentem constitutionem exacta debeat diligentia observare.

XLII. Electiones abbatum Volaterrani & Classensis.

a §. *Electio* 10. *A.* 4. 72.

b *Ibid.* 12. *A.* 4. 79.

VACANTE propterea per assumptionem Accursii ad præsidatum supremum abbatia Volaterrana, [a] monachi ejusdem cœnobii elegerunt sibi in abbatem Antonium, qui confirmatus fuit a Gerardo abbate sanctis Zenonis Pisarum Accursii vicario, & a Rainerio episcopo Volaterrano tamquam a patrono & jus habente suffragii.

In locum pariter Rainerii abbatis sancti Apollinaris in Classe, de quo superius mentionem fecimus [b], die undecima octobris, præsidente capitulo Classensium monachorum eodem Accursio, canonice electus fuit Guido monasterii Vangaticiensis abbas in abbatem Classensem; sed hymno dicto *Te Deum laudamus*, nobiles viri Acto de Polenta & Nicoluccius de Calbulis, qui Ravennæ dominabantur, in medium prosilientes cum satellitibus suis, recluserunt electores una cum priore Camaldulensi in ecclesia, eosque compulerunt ad revocationem superioris electionis, proposueruntque Gerardum quemdam de Foro-livio monachum, qui a Classensibus monachis per metum, & per vim electus statim assensum præbuit; sed Accursius generalis se invitum hoc fecisse obtestatus est. Die igitur quartadecima ejusdem mensis, cum in loco tuto esset, Gerardum fidelium communione privavit, prioremque electionem ratam habuit. Verum die octava decembris Guido Vangaticiensis legitime electus nuntium remisit postulationi suæ. Quare prima januarii anni sequentis novam electionem faciendam suasit capitulo Classensi Accursius; monachi in ipsum compromiserunt, qui proinde die secunda elegit Gregorium olim Borromei Jacobi de Arimino tunc priorem sancti Andreæ ejusdem urbis in abbatem, & consentientem confirmavit.

XLIII. Collatio aliquot ecclesiarum.

ECCLESIA sanctæ Mariæ de Durbecco, quæ consurgebat in burgo portæ pontis civitatis Faventinæ, pleno jure pertinebat ad monasterium sanctorum Hippolyti & Laurentii ejus urbis, ut liquet ex charta electionis rectoris factæ hoc anno a Benedicto de Bagnacavallo abbate dicti monasterii, qui rectorem instituit ad honorem etiam fratris Matthæi episcopi Faventini. Cum hæc ecclesia non recenseatur inter ceteras ad annum 1181. ab Alexandro III. enumeratas, oblata fuerit post eum annum monasterio Faventino.

Electio alterius rectoris ecclesiæ sancti Leonardi de Vessa spectabat ad monasterium Triviense, ex charta tabularii ejusdem cœnobii; ex alia dicti loci monachi Trivienses constituerunt Rubertum notarium de Burgo in generalem vicarium terrarum & locorum ejus abbatiæ usque ad tempus, quod Uguccio & Fondazza de Fagiola stabilierant.

XLIV. Electio abbatis S. Victoris de Clusis.

MONACHI sancti Victoris de Clusis suffecerunt sibi in abbatem nobilem & religiosum virum Crescentium de Clavellis Fabrianensem & monachum cœnobii Montis-fani, quod Silvestrinorum congregationis monasterium erat princeps, eo quod die sexta augusti Gratia ipsorum abbas postulatus & evectus fuisset ad infulas Senogallienses. Confirmavit Gratiam in episcopum anno sequenti pridie kalendas julii Clemens papa V. reprobato fratre Ugolino ordinis Minorum electo ab alia parte; ut constat ex regesto epistolarum ejusdem Romani pontificis numero 492. Crescentius vero die decima-nona decembris indictione VI. ut abbas sancti Vi-

Victoris rectorem creavit ecclesiæ sancti Petri de Muscano, quæ erat membrum sui monasterii.

ANN. CHR. 1308.

XLV. Fridericus ep. Recanatensis restituit Vallecastrensibus eccl. S. Mariæ de Cerro.

FRIDERICUS episcopus Recanatensis præsenti anno die penultima decembris agnoscens ecclesiam sanctæ Mariæ de Cerro sitam in sua diœcesi esse, semperque fuisse membrum monasterii Vallis-castri, licet indebite eatenus ipse Valle-castrense monasterium ea ecclesia spoliasset, eamdem restituit Hermanno abbati dicti cœnobii cum omnibus suis juribus, mandans Marco Jacobi rectori, qui eam obtinebat, ut prompte ipsam resignaret suo legitimo domino, nempe abbati, qui eumdem Marcum statim jure suo in rectorem confirmavit seu instituit. Fridericus episcopus suppressa Recanatensi ecclesia, & Maceratam translata, Maceratensis inde episcopus dicitur.

XLVI. Electio abbatum Galeatensium.

AMOTO Uberto episcopo Feretrano ab administratione abbatiæ Galeatensis, vel cedente post fere quadraginta regiminis annos, Jacobus monachus ejusdem cœnobii ex compromisso in se facto ceterorum cœnobitarum [a], juxta paginas tabularii archiepiscopalis Ravennæ, elegit in abbatem dicti monasterii Arduinum, qui tunc erat abbas sancti Juliani de Arimino; sed isto non consentiente sui ipsius electioni, nominavit Bernardum monachum sancti Angeli de Vergareto, & priorem sancti Laurentii de Aqua-calida territorii Meldulensis, cujus electionem calculo suo probavit Neapoleo cardinalis legatus. Legitur in eodem chartophylacio Ravennate [b] Bernardum abbatem anno sequenti cognovisse quasdam causas matrimoniales, & anno 1311. [c] destinasse Hieremiam presbyterum, qui pro se interesset concilio provinciali, quod eo anno Ravennæ a Raynaldo archiepiscopo collectum fuit. Dicimus Ubertum Feretranum vel sponte, vel coacte cessisse abbatiæ Galeatensi; nam certum est ipsum hoc anno non fuisse defunctum; sed supervixisse ad plures annos, ut alibi videbimus; monachi itaque Galeatenses pristinam libertatem acquirentes regularem virum & monachum monasterio suo præfecere, primo Arduinum, inde Bernardum.

a Capf. N. 6768 6975. 6976.

b Capf. I. 3900

c Capf. N. 7003.

XLVII. Chartæ Classenses & Prato-veterenses.

IDEM cardinalis hoc anno [d] recepit procurationes a monasteriis sancti Apollinaris & sancti Severi in Classe; mandavit quoque [e] archiepiscopo Ravennati Raynaldo, ut incumberet reformationi monasteriorum suæ urbis & diœcesis; ex eodem tabulario. Demum decimo kalendas februarii, pontificatus domini Clementis papæ V. anno tertio indulgentiam concessit visitantibus ecclesiam sancti Damiani de Ponte-ferri Bononiensis urbis Camaldulensis ordinis, datis literis ex urbe Clusii; ex archivo ejusdem monasterii.

d Capf. H. 3537.

e Capf. N. 6771.

De mandato ipsius cardinalis legati Neapoleonis jussit Ildebrandinus episcopus Arretinus [f] monasterium sancti Johannis-evangelistæ de Prato-veteri induci in possessionem ecclesiæ sancti Hilari Arretinæ urbis; idque jus competere dicto monasterio declaravit, tum ex privilegio, quod refert, Hieronymi prædecessoris sui episcopi sub anno 1149. ex altero Guillielmini itidem Arretini episcopi sub anno 1270. ex alio pariter sui ipsius sub anno 1299. quo concesserat translationem reliquiarum ex ecclesia sancti Hilari ad alteram sancti Benedicti, & demum ex sententia Marini de Filomarinis canonici Neapolitani & archidiaconi Messanensis auditoris causarum cardinalis Neapoleonis pronuntiata in ecclesia sancti Andreæ de Cortona hoc ipso anno, quique respuerat appellationem cujusdam Bindi, qui contra moniales agebat, ad Romanam curiam, tamquam frivolam. Celebris est Marinus Filomarinus, qui ex vicecancellario Clementis papæ V. factus archiepiscopus Capuanus formularium scripsit, quod ms. extat in bibliotheca Vaticana. Appellabatur Marinus etiam de Ebulo.

f Arch. S. Mar. in Grad. numm. 79. 80. 81.

ANN. CHR. 1308.

In eumdem cardinalem compromiserunt monachi sancti Viti de Pisis pro eligendo abbate sui monasterii ob translationem Johannis eorum præsulis ad regimen monasterii sancti Savini ejusdem Pisani territorii.

Et aliorum monasteriorum.

DEPOSITO Stephano abbate sancti Johannis-evangelistæ de Ravenna a Raynaldo archiepiscopo Ravennate, postulatus fuit ad eam abbatiam regendam Benedictus monachus sancti Mathiæ de Muriano Venetiarum, quem tamen legimus in tabulario archiepiscopali Ravennæ[a] consensum non præbuisse suæ electioni.

a Caps. H. 3655.

Usque ad hunc saltem annum pervenit Jacobus prior Avellanensis signatus in pagina ejus loci, & proinde Moricus ejus successor non ad annum 1302. ut vult Jacobillius [b], sed ad præsentem vel post hunc annum ei suffectus est.

b T. III. pag. 353.

Apirani absoluti fuere hoc anno a Rodulpho Fani judice generali Marchiæ Anconitanæ, eo quod violenter & armata manu cum octuaginta hominibus invasissent possessiones monasterii Vallis-castri.

In quadam pagina permutationis bonorum monasterii sanctæ Mariæ de Porcilia facta ab Alberto priore ejus loci die vigesima-prima junii, ex archivo sancti Michaelis de Muriano [c], nominatur Johannes de Osenago monachus sancti Dionysii de Mediolano vicarius Pagani episcopi Patavini.

c Caps. 34. n. 39.

In necrologio monasterii sanctæ Mariæ de Carceribus ad kalendas februarias ponitur obitus Azzonis Estensis marchionis. Erat octavus hujus nominis, & Francisci, dicti Francischini frater.

ANN. CHR. 1309.

XLIX. De B. Matthæo eremita cryptarum Massaccii.

IN monumentis manuscriptis beati Pauli Justiniani legitur sub hoc *anno* M. CCC. IX. *indictione* VII. *pontificatus pape Clementis* V. *die* XXVI. *novembris* Junculum donasse beato Matthæo Sabbatino Massacciensi locum cryptarum Massaccii; manu Florentii de Massionibus notarii. Transtulerat Junculus Johannis a Podio-cupo dominium dictarum cryptarum in beatum Johannem eremitam circa annum 1294. ut ad eum annum vidimus; quare hæc potius videtur donationis ejusdem confirmatio, vel pristinæ loci donationi accessit hoc anno largitio terrarum & rivi prope eas cryptas. De iis cryptis videantur, quæ tunc diximus, sicut etiam beatus Matthæus non ad Franciscanam familiam pertinet, sed ad Camaldulensem eodem jure, quo Johannem eremitam pertinuisse demonstravimus. De ipso plura non scimus, neque a vero abludit Matthæum post mortem beati Johannis easdem cryptas habitasse, ipsique in eo solitariæ & pœnitentis vitæ genere successisse. Matthæi obitum referemus ad annum 1320.

L. Guido abb. Vangaticiensis interest concilio Bononiensi.

GUIDO abbas Vangaticiensis deputatus a Johanne episcopo & a clero Adriensi [d] ex tabulario archiepiscopali Ravennæ interfuit concilio provinciali coacto in urbe Bononiensi a Raynaldo sanctissimo archiepiscopo. De eo concilio verba facit Rubeus [e], actumque in ipso de Templariis asserit eodem tempore, quo concilium œcumenicum in ea Templariorum causa indixerat Clemens V. Romanus pontifex, meminitque idem historicus Ravennas Johannis episcopi Hadriani, qui coegit Rhodigii sacratos suos viros. Sed, ut alibi observavimus, concilium Viennense in causa Templariorum serius habitum fuit, hoc est annis 1311. & 1312. Conciliis tamen particularibus ante generalis celebrationem instituebatur examen super eorum criminibus, & via parabatur eorum condemnationi, & Romanus pontifex inter ceteros Raynaldum Ravennatem & archiepiscopum Pisanum deputaverat ad hæc examina conficienda in eorum jurisdictionibus.

d Caps. Q. 9290.

e Pag. 520.

LI. Origo parthenonis Quercetani extra Florentiam.

ÆDIFICATUM fuerat ante hæc tempora monasterium sanctimonialium Camaldulensium extra urbem Florentinam a Querceto proximo Querceta-

cetanum appellatum. Ecclesia sanctæ Mariæ ad Quercetum nominatur in instrumento anni 1263. in libro appellato *Bullettone* archiepiscopatus Florentini. De ipso parthenone sub monte Maurelio constructo agit Cl. V. Joseph Ricca [a] in suis ecclesiis Florentinis, & ex Ractio scribit subjectum fuisse abbatissæ sancti Johannis-evangelistæ de Buldrone ejusdem Camaldulensis ordinis, quæ visitationis & reformationis officia gerebat. Id a veritate non erit alienum quoad præterita tempora, nam ab anno præsenti obnoxiæ fuere sanctimoniales Quercetanæ vel abbati Camalduli-Florentini, vel ipsi priori generali Camaldulensium, ut mox dicimus. Igitur hoc *anno* M. CCC. IX. *die secunda mensis novembris* nobilis & providus vir Johannes quondam Melioris de Chiermontesibus miles Florentinus donavit inter vivos religiosis mulieribus Bartholomeæ abbatissæ & sororibus Claræ, Benedictæ, Bartholomeæ, Margaritæ & Evangelistæ monialibus sanctæ Mariæ de Querceto Florentinæ diœcesis locum & resedium suum positum Florentiæ in populo sancti Laurentii in via sancti Galli, ut supra ipsum construerentur monasterium & ecclesia sub titulo pariter sanctæ Mariæ, & sub regula beati Benedicti, in quo præfatæ moniales commorarentur ad Dei servitium, nec dictus locus in alium locum transferri, vendi aut alienari aliquando posset, cum pactis, ut ipse filiique ejus jus haberent patronatus, abbatissa & moniales tenerentur quotannis solvere cereum unius libræ pro censu, & quolibet anno celebrari facerent sex missas cum officio defunctorum pro ipso Johanne. Si vero contingeret, ut in prædicto parthenone non remanerent nisi quatuor moniales, & per sex menses in eo statu permanerent, tunc monasterium pleno jure deveniret ad cœnobium sancti Salvatoris de Camaldulo Florentiæ, cujus monasterii abbas & monachi dictum locum ad divinum officium manutenere deberent, exceptis temporibus bellorum, vel evidentis penuriæ, vel sinistri alicujus status civitatis Florentiæ. Acta coram venerabili patre domino Antonio episcopo Florentino in domibus hæredum Perocti Guadagni, quas dictus dominus episcopus inhabitat. Dominus Tedicius archipresbyter Florentinus, ser Rinuccius Sapiti notarius, Manettus quondam Lotterii de populo sancti Michaelis Vicedomini de Florentia testes. Eodem die in claustro monasterii Camalduli prope Florentiam congregati Romualdus abbas, Feus, Fredianus prior claustralis, Andreas, Gherardus, Maurus, Anastasius, Columbanus & Basilius, sub quorum cura monasterium ipsum & moniales de Querceto dicuntur consistere, omnia supradicta rata habuerunt & approbarunt. Benedictus magistri Martini notarius & scriba domini episcopi anno M. CCC. IX. die II. februarii indictione VIII. rogavit. Ipsa die Johannes de Chiermontensibus donator accedens ad eumdem locum, abbatissæ & monialibus possessionem corporalem loci tradidit, teste presbytero Trincia rectore ecclesiæ sanctæ Mariæ Nepothecosæ de Florentia. Antonius Ursus ex Fesulana ad Florentinam cathedram hoc ipso anno post mortem Lotharii *de la Tosa* translatus fuerat. Tedicius archipresbyter Florentinus eamdem Fesulanam postea rexit ecclesiam. Integrum Johannis donationis instrumentum prostat apud eumdem Riccam ex tabulario Cisterciensi Florentiæ litera B. numero 20. Ita moniales Quercetanæ in urbem fuere translatæ, ubi monasterium hoc anno inchoatum per seculum & ultra incoluere, usque dum monialibus extinctis vel ad sanctam Agatham translatis, earum habitationes cessere in usum hospitalis domus Bonifacii super eum locum extructæ.

a T. V. P. I. pag. 316.

Pertinent ad hunc annum plura statuta facta ab hominibus de Trivio,

ANN. CHR. 1309.

quæ edimus in Appendice; mentio in iis fit castri Montis-cornarii & castri Ferrutii, quæ subjiciebantur abbatiæ Triviensi.

Collecta imposita ecclesiæ sancti Michaelis & sancti Petri de Appurano a Gratia episcopo Senogalliense & a Johanne ejus prædecessore soluta fuit a monasterio sancti Victoris de Clusis. Colligitur ex ea pagina breve admodum fuisse Johannis in sede Senogalliensi regiminis tempus, cum anno antecedenti in ejus locum creatus fuisset Gratia, anno vero 1305. eam ecclesiam adhuc regeret Uguccio.

LII. Acta epi. scopum Clusinum inter & eremum Vivensem.

ACTUM est hoc anno sub die octava februarii de renovanda conventione jampridem facta episcopum Clusinum inter & priorem eremi de Vivo cum pactis initis anno 1292. circa abbatiam sancti Petri de Campo, adjectis declarationibus, quod ecclesia sanctæ Mariæ Pacciani ultra Clanas cum suis omnibus bonis ad episcopum spectaret; quod abbatiæ & ecclesiæ episcopo subjectæ obviam eidem episcopo ad populos visitandos & chrismatis sacramentum ministrandum accedenti cum cappis per earum homines procederent; quod in hospitalibus, abbatiis & ecclesiis ipsi Vivensi eremo obnoxiis obtineret reservatio casuum facta ab episcopo, ac ipsarum populi pro chrismatis sacramento assumendo ad episcopum properarent, ad quem etiam in omni vexatione recursum haberent tum in temporalibus, tum in spiritualibus, quod in quarta parte testamentorum ac legatorum, quæ locis eremo subjectis deinceps relinquerentur, episcopus particeps redderetur; quod tum exemptæ personæ, tum ipse episcopus cumulative in his locis exemptis sacramenta valerent ministrare & absolutionis beneficium impendere pœnitentibus; quod ecclesiæ sanctæ Victoriæ de Sarthiano, & sancti Petri æque de Sarthiano castelli sancti Martini a mutuis molestiis cessarent; quod bona monasterii sancti Petri de Campo, quæ erant in valle Avesa, cum quatuor jugeribus pertinerent ad episcopum, quodque prior eremi ad Vivum ratihabitionem conventionum hujusmodi a generali priori Camaldulensi procuraret. Quæ conventiones an effectum habuerint, dubitare licet ob nonnulla præjudicia juriumque læsiones, quæ in ipsis continentur; nam in archivo Senensi, unde notitia eruta est harum conventionum, nulla confirmationis vestigia reperiuntur.

ANN. CHR. 1310.

LIII. De monasterio Montis-muri.

MONASTERIUM sancti Petri de Monte-muro Fesulanæ diœcesis, quod ab initiis seculi duodecimi ad Camaldulenses pertinebat, definente seculo præterito venditum, sive pignori datum fuerat a Davide priore generali Mussiatto de Franzesis de Fighino civi Florentino & nobili ac potenti militi. Transierat inde ad societatem Bardorum; nam præsenti anno die octava octobris Corradus episcopus Fesulanus & Bencivenne archidiaconus ejusdem ecclesiæ judices delegati ab Arnaldo sanctæ Mariæ in Porticu cardinale diacono & legato apostolicæ sedis, Clementis V. nepote in causa vertente inter societatem Bardorum, seu Lapum & Gualterottum milites, Dossum de Bardis ac Boninsegnam Angiolini socios ex una parte, & inter Martinum monachum ordinis Camaldulensis abbatem Murensem ex altera, occasione jurium, bonorum & possessionum dictæ abbatiæ, & ecclesiæ sancti Michaelis abbatiæ-veteris ad dictum monasterium pertinentis, in quorum possessionem auctoritate communis Florentini præfati socii fuerant inducti, causa rei servandæ, inhibuerunt omnibus jus ad prædicta bona quomodolibet habentibus, ne dictorum sociorum possessionem turbarent, ac monuerunt omnes detinentes bona mobilia vel fructus ejusdem monasterii & ecclesiæ, illa sub excommunicationis

nis pœna restituerent ipsis sociis & possessoribus; quæ sententia in pluribus ecclesiis Fesulanæ diœcesis fuit promulgata; manu Richardi Johannis Boccadibue notarii Florentini [a], ut legitur in tabulario Fontis-boni. Sed de abbatia Murense recuperata ad annum 1355. Conrado anno præterito locum fecerat Antonius Ursus ex Fesulana ad Florentinam sedem evocatus.

ANN. CHR. 1310.

a §. Monitoriales 1. A. 4. 13.

Ad eumdem legatum apostolicum Arnaldum die septima februarii [b] in causa monasterii sancti Michaelis de Muriano appellavit Petrus-bonus de Aggrapatiis procurator ejusdem cœnobii a judicio Thomasii Crosovani canonici sancti Stephani in Brolio Mediolanensis urbis, vicario Pagani episcopi Paravini.

b Caps. 12. S. Michael. n. 21.

Alia causa coram prædicto cardinale legitur contra Crescentium abbatem sancti Victoris de Clusis, in tabulario monasterii sanctæ Catharinæ de Fabriano. In actis ejus causæ effertur Crescentius indutus albo amictu, quem scilicet mutaverat, cum ex congregatione sancti Silvestri transierat ad regimen monasterii sancti Victoris de Clusis.

LIV. De Gerardo abbate Classense intruso.

GERARDUS electus abbas Classensis per vim dominorum de Polenta, licet reprobatus fuisset ab Accursio generali Camaldulensi, qui operam dederat, ut alia a monachis Classensibus electio iteraretur, fretus tamen potentia eorumdem dominorum, qui tunc in urbe Ravenna prævalebant, monasterium Classense obtinebat, adhærentibus sibi duobus monachis, & ejectis ceteris, qui legitimum præsulem sequebantur. Instituta fuit causa coram eodem Cardinale Arnaldo legato, qui tunc Ferrariensem urbem obsidione cingebat, & coram Petro de Campis generali vicario & causarum cardinalis auditore, & contra Gerardum die vigesima julii hujus anni producta fuit a priore Camaldulensi violenta ipsius electio in abbatem, & simoniaca solutio quadringentorum florenorum auri præhabita iisdem proceribus per quemdam Bulgarinum Manfredi de Foro-livio. In medium adducta fuit quoque absolutio ab excommunicatione obtenta propter idem factum ab eodem Bulgarino per fratrem Petrum de Robleis ordinis prædicatorum pœnitentiarium dicti legati. Ventura pariter prior sancti Damiani de Bononia, & Feus monachus Florentinus electi mense junio procuratores prioris generalis exposuere gravamina illata, & sententias latas a Matthæo episcopo Cerviensi, qui se delegatum apostolicum dicebat, ac pronuntiaverat in favorem Gerardi abbatis intrusi, & opposuere episcopo delicta & excessus complures. Verum quænam forent delicta opposita Matthæo episcopo ad causam hujusmodi facientia, ex chartis Camaldulensibus ignoramus, illudque unum ex Rubeo scimus episcopum Cerviensem Polentanis dynastis maxime adhæsisse. Sed anno sequenti instituta concordia inter archiepiscopum Ravennatem & priorem Camaldulensem super monasterio Classis, ea quoque lis contra Gerardum simoniacum & illegitimum abbatem finita est.

LV. Notitiæ aliquot monasteriorum.

„ AD concilium provinciale Ravennæ celebrandum contra Templarios, „ indictumque a Raynaldo archiepiscopo Ravennate electi fuere ex no„ stris pro immunibus Ventura prior præfectus sancti Damiani de Bono„ nia, qui sacratorum virorum Bononiensium nomine tamquam sindicus „ se sisteret. Severus quoque abbas cœnobii divæ Mariæ extra portam „ Faventiæ sacratorum virorum Faventinorum immunium procurator una „ cum fratre Matthæo episcopo & Tinioso præposito Faventino, cum ob „ morbum interesse non posset, Franciscum ejusdem cœnobii monachum „ sibi a cubiculo pridie idus junii, in procuratorem substituit " ut legitur apud Rubeum [c].

c Lib. VI. pagg. 522. & 524.

Præ-

ANN. CHR. 1310.

a §. *Electio* 13. *A*.4. 10.

Præsidente Jacobo abbate Puteolense nomine Accursii prioris generalis electus fuit abbas sancti Salvatoris de Cantignano Johannes de Volaterris, abbas olim Anglariensis, die octava novembris [a]. Sigillum Accursii electionem hanc committentis Jacobo abbati draconem alatum præfert.

Armannus abbas Vallis-castri transtulit hoc anno jus, quod monasterium suum habebat super quartam partem castri Civitellæ & castri destructi Anticulæ in protectionem communis Fabriani, cum ea conditione, ut commune teneretur defendere monasterium Valle-castrense. Recepit etiam abbas a commune dicto ducentas libras Ravennates vel Anconitanas pro reparatione ecclesiæ ejusdem monasterii & domorum ipsius.

Tedicius de Vicedominis archipresbyter Florentinus subdelegatus a Romualdo abbate sancti Salvatoris de Florentia vicario Accursii prioris generalis Camaldulensis ad cognoscendam causam vertentem inter abbatem monasterii de Cerreto, & nobilem virum Albertum Azolini comitem de Certaldo, sententiam tulit [b] pro comite die XXIX. maji. Initio anni sequentis [c] abbas Cerretanus erat Johannes.

b §. *Mutilæ* *A*. 4. 1. 1.
c *Ibidem*.
d *Num*. 45.

Potestas Florentinus decrevit die XXX. maji [d], ut coloni monasterii sancti Petri de Luco, qui tempore bellorum vendebant & alienabant bona dicti parthenonis sine licentia abbatissæ, de cetero nullam venditionem irrequisitis suis dominis facerent, ex tabulario dicti loci.

LVI. Participatio bonorum spiritualium concessa societati sanctæ Mariæ Novellæ de Florentia.

ACCURSIUS prior generalis Camaldulensis participationem bonorum spiritualium congregationis impertitus est societati existenti in sancta Maria-novella Florentiæ, quam ex tabulario Fratrum Prædicatorum ejusdem loci subjicimus.

Frater Accursius peccator monachus Camaldulensium fratrum servus dilectis & Deo devotis universis & singulis, qui modo sunt, & in futurum erunt de societate sanctæ Mariæ-novellæ, convenientibus in ecclesia fratrum Prædicatorum de Florentia, & cœlestium donorum uberi participatione gaudere. Exigit vestrorum prærogativa laudabilium meritorum, & grandis devotionis affectus, quem ad ordinem nostrum habere noscimini, & præsertim ad locum nostrum venerabilem sanctæ Mariæ de Angelis Florentiæ, nos allicit & inducit, ut vobis specialem gratiam facientes spiritualibus beneficiis ejusdem ordinis liberaliter votiva promptius copulemus, quo multiplicatis intercessoribus divinæ benedictionis augmentum possitis uberius adipisci. Igitur ut affectum benivolentiæ, quo vos & quemlibet vestrum prosequimur, sentiatis plenius per effectum, vos omnes & vestrum quemlibet omnium bonorum spiritualium, quæ fiunt in sancta Camaldulensi heremo, & prædicto loco sanctæ Mariæ de Angelis & ejus supradicto ordine, vel fient imposterum, dante Deo, Missarum videlicet, orationum, psalmodiarum, vigiliarum, disciplinarum, jejuniorum, eleemosynarum ceterorumque bonorum tenore præsentium perpetuo participes facimus, & consortes. Volentes, ut cum dies vestri, sive alicujus vestri felicis obitus in generali nostro capitulo vel monasterio nostri prædicti ordinis fuerit nuntiatus, illud pro vobis & quolibet vestrum in Missis & aliis fieri debeat, quod pro nostris fratribus obeuntibus fieri consuevit. In cujus rei testimonium præsentes vobis jussimus exhiberi nostri sigilli munimine roboratas.

Datum apud jam dictum nostrum monasterium Camaldulense de prope Florentiam die XV. *mensis junii octavæ indictionis* M. CCC. X.

ANNA-

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER QUADRAGESIMUS-SEPTIMUS.

Ab anno CHRISTI M. CCC. XI. *ad annum* M. CCC. XX.

ANN. CHR. 1311.

I. Concilia provincialia Ravennæ.

CELEBRATUM fuit hoc anno in urbe Ravenna ab archiepiscopo Raynaldo concilium provinciale, cui interfuerunt per se vel per procuratores suos episcopi suffraganei & abbates, quorum nomina recenset Rubeus [a]. „ In iis, „ subdit, Bonus abbas divæ Mariæ Urani Brittonorianus, „ coacto monachorum conventu, Bonum monachum pro- „ curatorem suum die octava januarii fecit. " Gregorius etiam Classensis abbas, cum teneretur ire ad capitulum generale congregationis Camaldulensis, quod per id temporis erat indictum, Jacobum priorem suum ad synodum destinavit. Pariter Bernardus abbas Galeatensis, & Benedictus abbas sanctæ Mariæ de Vultra, elegerunt Hieremiam presbyterum, qui pro ipsis interesset eidem concilio, ex monumentis tabularii archiepiscopalis Ravennæ. [b] „ Actum iterum in eo concilio potissimum de Tem- „ plariorum negotio, & decreta insuper fuere, quæ ad morum conforma- „ tionem & catholicam fidem faciebant, " ut sequitur Rubeus. Aliud pariter a sanctissimo archiepiscopo indictum fuit celebrandum ad kalendas junias in urbe Bononiæ, sed dilatum ad XVII. kalendas julii, immo loco mutato habitum fuit Ravennæ in Ursiano templo.

a Lib. VI. pag. 522.

b Caps. N. 7010. 7003.

II. Concordia inter Raynaldum archiep. & Accursium generalem quoad monaster. Classis.

OBTINUERAT insuper Ravennas archiepiscopus ab apostolica sede, vel a Neapoleone apostolico legato facultatem reformandi monasteria suæ diœcesis; quare ad sequentem concordiam venit hoc ipso anno cum Accursio priore generali Camaldulensi, quoad monasterium sancti Apollinaris in Classe, quam tum ex autographo marchionis Rangonii, tum etiam ex paginis ejusdem archiepiscopalis chartophylacii integram subjicimus.

In nomine Domini amen. Anno ejusdem millesimo tercentesimo undecimo, indictione nona die quarta mensis martii. Circa reformationem & restaurationem monasterii Classensis, cujus status tam in spiritualibus, quam in temporalibus, quorumdam iniquorum faciente malitia, turbationem suscepit non modicam, hujusmodi provisio de reverendi patris domini Raynaldi sanctæ Ravennatis

ANN. CRH. 1311.

vennatis ecclesiæ archiepiscopi, nomine suæ personæ tantum, & venerabilis viri domni Accursii prioris sanctæ Camaldulensis heremi, & totius ejusdem ordinis, concordi voluntate adhibita est. Videlicet, quod dictus domnus prior ad laudem & gloriam summæ majestatis, & divini cultus augmentum præcipue dirigens suæ mentis intuitum, consideransque prædicti domini Raynaldi Ravennatis archiepiscopi sanctum zelum & pium affectum, quem gerit circa reformationem monasterii prælibati, nec non attendens paternam affectionem, qua ipsius domini archiepiscopi benignitas afficitur ad ordinem Camaldulensem præfatum, ob ipsius Raynaldi solam personalem reverentiam & specialem intuitum, idem domnus prior ex nunc ordinet, & firmiter statuat, & inviolabiliter de cetero facere observari promittat, quod in conventu prædicti monasterii Classensis de cetero esse debeant & sint tot monachi tam in sacerdotali ordine & aliis sacris, quam etiam minoribus ordinibus constituti, quot ibi commode morari poterunt, secundum dicti monasterii facultates, tam Missas, quam alia divina officia nocturna pariter & diurna singulis diebus secundum temporis exigentiam sollemniter celebraturi, juxta laudabilem ritum & observantiam Camaldulensis ordinis. Celebrando pariter festivitates, quæ in kalendario Ravennatis ecclesiæ designantur, & quod singulis mensibus una Missa conventualis pro defunctis archiepiscopis & fratribus Ravennatis ecclesiæ celebretur. Altaria quoque, ornamenta, & utensilia ecclesiastica & ipsius ecclesiæ corpus, & ipsa ecclesia apta & munda teneantur, & quilibet abbas in ipso monasterio instituendus, si in abbatiæ ipsius officio per continuum annum steterit, teneatur acquirere ipsi monasterio saltem unum novum ornamentum sacerdotale cum planeta, dalmatica & tunicella, camiso & amictu. In ecclesia quoque ipsa lampades & luminaria continue habeantur ob devotionem & reverentiam beati Apollinaris, & reliquiarum sanctarum quiescentium in eadem. Et quia bona ecclesiarum pauperum sunt, & maxime ad usum eorum distribui debent, quia etiam consuetum est, & fuit ab antiquo, esse hospitale ante fores dicti monasterii, ubi peregrini, advenæ & infirmi recipiebantur, & hospitale ipsum cum domibus, lectis & aliis utensilibus ad usum hospitalitatis necessariis, deputatis etiam ibi personis ad hoc opportunis, refici debeat & reparari, & de cetero debeat manuteneri per abbatem & conventum prædictos, & etiam per eosdem aliæ eleemosynæ fieri, pro ut ad hæc dicti monasterii suppetent facultates, vel saltem secundum laudabiles consuetudines Camaldulensis ordinis sæpe dicti. Ecclesia quoque, claustrum & refectorium & aliæ officinæ ac domus ejusdem monasterii reparentur. Cimiterium ita custodiatur & ordinetur, quod bruta animalia intrare non possint. Prædictorum autem hospitalis cum ejus domibus, lectis & aliis suprapositis ad ipsum spectantibus, ecclesiæ quoque, claustri, & aliorum proxime positorum reædificatio seu reparatio fieri debeat cum studiosa celeritate, prout melius fieri poterit, ita tamen quod ipsa reædificatio seu reparatio cum effectu compleri ultra quinquennium nullatenus prorogetur. Cura quoque & administratio prædicti monasterii, & bonorum ac jurium ad ipsum pertinentium tam in spiritualibus, quam in temporalibus per domnum priorem Camaldulensem, vel alium seu alios, cui vel quibus id commiserit, exerceatur, religioso viro domno Gregorio jam in ipsius monasterii abbatem electo & confirmato a dictæ administrationis exercitio conquiescente, ex nunc usque ad proximum capitulum ejusdem ordinis generale, ut tunc, sicut expedierit, dictus dominus prior in ipso capitulo congregando circa pacificum & tranquillum statum jam dicti monasterii provideat & ordinet ea, quæ salubriter circa id fuerint ordinanda. Interim vero per dictum domnum priorem ponatur in dicto monasterio

saltem

saltem novem monachi, quorum unus claustralis prioris habeat & gerat officium, alius autem camerarii officium exerceat, reliqui vero cum iis duobus ipsius monasterii tam in divinis officiis, quam in aliis opportunis regulariter & honeste viventes studeant laudabiliter deservire, adjunctis eisdem aliis familiaribus opportunis. Qui quidem monachi de conscientia domini archiepiscopi assumantur, nec inde removeantur, sine ipsius beneplacito usque ad tempus capituli memorati.

ANN. CHR. 1311.

Acta sunt hæc Cæsenæ in camera episcopali, præsentibus venerabilibus dominis Uberto Feretrano, & Leonardo Cæsenate episcopis, dominis Corrado archidiacono Vicentino, Guidone de Gennariis cantore ecclesiæ Ravennatis & domino Johanne præposito Ariminensi, ac magistro Guillielmo de Sicilia notario dicti domini archiepiscopi testibus convocatis.

Ego Petrus de Aquarola Cæsenas imperiali auctoritate notarius ibi præsens fui, & mandato dictorum archiepiscopi & prioris, ut supra legitur, scripsi & publicavi.

Ex hoc documento compertum fit Ubertum Feretranum episcopum, cujus sedem & vitam perduxit Ughellius usque ad annum 1318. saltem pervenisse ad mensem martium hujus anni. Fuerat is Galeatensis abbatiæ administrator ad quadraginta fere annos.

Mirum autem non est, si tempore Raynaldi archiepiscopi monasterium Classense dissipatum erat, & in spiritualibus ac temporalibus collapsum; cum enim factionibus Calbulorum potissimum & Polentanorum repleta esset Ravennæ urbs, & quotidie bella intestina civium damna inferrent non solum privatis, sed etiam piis locis, destructum fuerat hospitale adhærens monasterio Classensi, disciplina vero monasterii, vel fugientibus, vel oppressis monachis, maximum passa fuerat detrimentum. Vidimus in locum Rainerii abbatis Classensis defuncti anno 1308. per vim a factiosis intrusum fuisse Gerardum, Accursium autem priorem generalem cum consensu sanioris partis monachorum Gregorium Ariminensem suffecisse; schisma proinde inductum in eo monasterio. Ipse Gregorius in superiori pagina adhuc appellatur electus, quia in sede abbatiali ab archiepiscopo nondum positus fuerat, qui immo totam monasterii Classensis jurisdictionem tribuit Accursio priori generali usque ad tempus capituli generalis, quo alterius personæ electio fieri deberet. Perstitit tamen Gregorius in regimine, nam & ut abbas Classensis procuratorem misit ad concilium archiepiscopi Raynaldi, & anno 1314. in chartis Classensibus legimus ipsum locasse integram Salæ possessionem, ipsiusque nomen perseverat etiam ad annum 1315. Ceterum ipse archiepiscopus Raynaldus nonnihil infensus erat adversus Classense monasterium. Expostulabat enim abbates ejus cœnobii morosos eatenus fuisse in solvendis procurationibus legatorum & nuntiorum apostolicæ sedis, sibique retardare annuos canones, quos monasterium archiepiscopo debebat, receptum se non fuisse in suo novo adventu honorifice ab abbate, pluraque alia causabatur a monasterii abbatibus observata non fuisse vel neglecta, ob quæ etiam bonæ memoriæ Opizo archiepiscopus prædecessor suus abbatem & cœnobii monachos immunitatibus, privilegiis & beneficiis aliquot spoliaverat. Iratum archiepiscopum convenit Accursius prior generalis, novumque cum antistite fœdus percutiens, superiores concordiæ mutuæ tabulas edendas curavit.

Eumdem Gregorium Classensem abbatem, una cum episcopis Arimimense, Feretrano, Foro-popiliense, & Sarsinate, Bononiense & Imolense, & cum clero exempto & non exempto hoc anno diris devovit Honufrius de Trebbis decanus Meldensis, & internuntius Clementis papæ V. eo

Ann. Chr. 1311.

eo quod sibi non solvissent procurationes debitas, ut reperimus in eodem tabulario archiepiscopali Ravennæ [a].

a Capf. I. 3983.

III. Capitulum Camaldulense in urbe Bononiæ.

Diximus superius ipsum Classensem abbatem destinasse Jacobum priorem suum, qui pro se interesset synodo provinciali, eo quod eodem tempore habendum esset capitulum generale congregationis. Hoc collectum fuit in monasterio sanctæ Mariæ Camalduli Bononiensis, in quo definitores, qui fuere Johannes Major eremi, & Gerardus eremita, Bonus de Urano, Romualdus abbas Camalduli Florentini, & Bartholus abbas sancti Petri de Rotis, ac Benedictus prior sancti Mathiæ de Muriano una cum pluribus aliis ordinis prælatis constituerunt in procuratorem generalem negotiorum gerendorum Accursium supremum præsidem, qui causas ageret congregationis coram summo pontifice vel alio quovis judice; item ad impetranda privilegia, & demum ad petendum cardinalem in protectorem ordinis; manu Juliani Gothofredi de Foro-livio notarii. Quis protector ordini datus fuerit hoc anno non liquet, cum viveret adhuc Franciscus Cajetanus, qui congregationis protectionem assumpserat anno 1303. quique obiit anno dumtaxat 1317.

IV. Res aliquot monasteriorum.

In regesto instrumentorum Buldronis notarii, quæ servantur in archivo Triviensi, legitur donatio domus in curte Pennæ in Mercatali facta ecclesiæ sancti Bartholomæi hospitalis Ranchambrosii subjecti eidem Triviensi abbatiæ, pro Christi pauperibus, ad honorem episcopi Feretrani & universitatis Pennæ sub die quinta junii hujus anni.

Inter monasterium sancti Gregorii de Urbe & inter clericos & capitulum ecclesiæ sanctorum Johannis & Pauli secuta est conventio, ut pro tuitione parietis hujus postremæ ecclesiæ fas esset ipsis clericis volvere arcus, ipsosque firmare super parietem, qui erat monasterii sancti Gregorii, habito consensu precario a monachis San-gregorianis.

Post Michaelem abbatem monasterii sanctissimæ Trinitatis de Monteherculis, cujus paginæ in tabulario canonicorum castri sanctæ Agathæ perseverant usque ad annum 1288. legitur ad annum 1306. & etiam ad hunc annum 1311. Petrus abbas, quo postremo mentio fit Johannis abbatis suffecti in locum Petri. Petro vero Lucensi priori sancti Mathiæ de Muriano regimen dimittenti subrogatus fuerat circa hoc idem tempus Benedictus, quem vidimus inter primores patres assedisse hoc anno capitulo Bononiensi.

Constitutus die XIV. januarii hujus anni indictione nona coram Benedicto de Bagnacavallo abbate monasterii sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia presbyter Matthæus filius quondam Claramontis de Monte-bono electus in rectorem ecclesiæ sanctæ Mariæ de Antignana diœcesis Faventinæ per archipresbyterum Benefactum, nunc rectorem ecclesiæ sancti Martini de Primalcorio diœcesis Foro-popiliensis, in quem compromissum fecerant Landus vicecomes comitis Aginulphi & parœciani dictæ ecclesiæ, ac confirmatus a Matthæo episcopo Faventino, nuntium remisit eidem ecclesiæ in manus dicti abbatis, ad quem pertinebat ea electio. Assensit tamen postea electioni, nam idem Benedictus abbas die XXIX. martii ejusdem anni testatus est, quod sicut ad se Matthæi electio spectabat, ita spectabat ad episcopum Matthæum confirmatio præfati electi. Corrigendus est etiam Ughellius, qui Matthæum episcopum Faventinum decessisse anno 1310. scripsit.

V. Consuetudines eremi S. Mathiæ de Foro-livio.

Monachi seu eremitæ sancti Mathiæ de Muriano, qui multa sanctimoniæ laude tunc temporis florebant, haud contenti angustiis insulæ suæ, ad plures urbes præsenti seculo colonias deduxerunt ascetarum, qui

iisdem

iisdem legibus & institutis efformati subjectionem profitebantur priori Murianensis cœnobii. Prima ex iis coloniis deducta est circa hunc annum ad urbem Foro-liviensem, in qua constructum, vel reformatum ab iis fuit monasterium sanctorum Mathiæ & Christinæ, agente in primis Benedicto priore sancti Mathiæ de Muriano, qui, ut majores sui consuetudinem vivendi acceperant a Martino III. priore generali, ita ipse consuetudinem vivendi tradidit monachis Foro-liviensibus, quam subjicimus. Dicimus constructum vel reformatum monasterium sanctæ Christinæ de Foro-livio a monachis San-mathianis; nam jam ab anno 1266. monasterium sanctæ Christinæ incolebatur a sanctimonialibus, visitatis eo anno ab Angelo priore Camaldulensi. Non abludit a vero moniales locum cedentes eremitis sancti Mathiæ, secessisse in alia domicilia ejusdem urbis, inter quæ numerabatur monasterium sancti Salvatoris de Vico similiter monialium, & eo tempore ad alterum sanctæ Christinæ titulum accessisse sancti Mathiæ de Foro-livio titulum ecclesiæ, cui monachi vel eremitæ Murianenses postmodum inservierunt. Vel etiam rectius dicendum diversos fuisse locum sanctæ Christinæ Foro-liviensis urbis pro sanctimonialibus, & locum sanctæ Christinæ pro eremitis, nam etiam post quadriennium apud monasterium sanctæ Christinæ residebant moniales cum earum abbatissa, ut eo anno videbimus. Sigismundus Marchesius in historia urbis Foro-liviensis [a] memorat monasterium sive eremitorium sancti Mathiæ Venetiarum habitatum ab eremitis Camaldulensibus in urbe Foro-livii.

Ann. Chr. 1311.

[a] Pag. 305.

Incipit consuetudo vivendi heremitarum heremi sancti Mathiæ de Foro-livio edita & imposita sub annis Domini M. CCC. XI.

Incipit prologus. Dignum & justum dignoscitur, æquum & salutare, ut matrem bonis operibus informatam, in quantum potest, filia debeat imitari. Hinc est, quod nos frater Benedictus prior heremi sancti Mathiæ de Murano, de fratrum nostrorum consilio, videlicet domnorum Benedicti, Antonii, Petri de Luca, Ognabene, Stephani pro majore & saniore parte capituli, volentes locum sancti Mathiæ de Foro-livio manualiter ad heremum sancti Mathiæ de Murano pertinentem de moribus & vita præfatæ heremi informare, mores & vitam ipsius heremi duximus intimandam, ut ipsi fratres tamquam luminaria in mundo lucentes ad illud pervenire mereantur, quod teste Apostolo oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus se.

Incipit vita heremi sancti Mathiæ de Foro-livio.

I. *In primis ordinamus, quod prædictus locus sancti Mathiæ de Foro-livio de cetero heremus nuncupetur; & fratres clerici existentes in heremo prædicta vitam heremiticam faciant, & reclusi morentur, & per omnes horas simul in ecclesia conveniant, divinum officium integraliter & devote celebrando, secundum quod regulariter in ordine Camaldulensi est statutum.*

II. *Per totam octavam Resurrectionis dicti fratres bis in die comedant, exceptis sexta feria & sabbato. Ab octava vero Resurrectionis usque ad Quadragesimam sancti Martini jejunium continuum observent, utentes* II. & IV. *feria duobus pulmentis cum caseo sine ovis, vel cum ovis sine caseo. Et si propter paupertatem non potest haberi aliquod de prædictis, dicti fratres habeant poma, vel aliquod agrumen. Feria vero tertia & quinta utantur duobus coquinis sine ovis & caseo; & tertio loco habeant pisces, poma vel agrumina, si commode haberi possunt.*

III. *Ab idibus septembris usque ad quadragesimam sancti Martini omni* IV. *feria excepta vigilia apostolorum utantur fratres tantum una coquina cum adjectione agruminum & pomorum, quarum una sit cum caseo, & tertio loco tur-*

ANN. CHR. 1311.

turtum vel herbolatum. Feria VI. *& sabbato utantur duabus coquinis sine ovis. Festum duodecim lectionum si in sexta feria venerit, utantur tantum duobus pulmentis; si autem sollemnitas fuerit, plenam habeant misericordiam.*

IV. *In quadragesima sancti Martini & in majori secunda & quarta feria una coquina tantum sint fratres contenti absque piscibus. Et si in secunda vel in quarta feria festum* XII. *lectionum occurrerit, vitam faciant consuetam, scilicet cum duobus pulmentis absque piscibus; si vero sollemnitas fuerit, de duobus pulmentis habeant, & tertio aliquid addatur. In* VI. *feria jejunent in pane & aqua. Si autem in aliqua* VI. *feria festum* XII. *lectionum venerit, una tantum coquina cum fructibus sint fratres contenti. Si vero fuerit sollemnitas, de duobus pulmentis habeant & tertio addatur aliquid. Feria* III. V. *sabbato & dominica coquinam habeant fratres secundum modum nostrum.*

V. *In vigiliis omnium apostolorum, quæ occurrunt in quadragesima sancti Martini, prædicti fratres in pane & aqua jejunent, eo modo quo dictum est in* VI. *feria quadragesimæ sancti Martini. Quando enim aliqua vigilia in tali die venerit, quod in die præcedenti fiat abstinentia, tunc abstinentia præcedentis diei vigiliam mutari debet in geminatam coquinam, in quacumque die vigilia tunc occurrat.*

VI. *In vigilia Nativitatis Domini, Resurrectionis, Ascensionis & Pentecostes abstinentiam aliquam prædicti fratres facere non tenentur, nec etiam a Nativitate Domini usque ad octavam Epiphaniæ.*

VII. *Quod octava Epiphaniæ usque ad caput jejunii sexta feria fratres habeant unam coquinam tantum cum fructibus; & si festum* XII. *lectionum infra* VI. *feriam venerit, utantur duobus coquinis tantum cum fructibus. Si autem sollemnitas occurrerit, plenam habeant misericordiam.*

VIII. *In qualibet vigilia beatæ Mariæ fratres in pane & aqua jejunent. Verum est, quod si Annunciatio beatæ Mariæ venerit infra octavam Resurrectionis, fratres jejunare non debent propter dies Paschales; immo comedant bis in die utentes caseo & ovis.*

IX. *Quia vigilia beati Mathiæ apostoli aliquando venit extra quadragesimam, interdum in quadragesima, & ideo in quocumque tempore vel in quacumque die præfata vigilia venerit, fratres aliquam abstinentiam facere non consueverunt.*

X. *In quarta feria cineris fratres a coquina debent abstinere, utentes tantum vino cum fructibus. In sexta feria in pane & aqua debent jejunare.*

XI. *Per totam quadragesimam majorem jejunent, ut dictum est in quadragesima sancti Martini. Verum est, quod si festivitas beati Benedicti venerit in* VI. *feria Parasceve, quamvis sit sollemnitas plenissima, nihilominus fratres jejunare tenentur in pane & aqua propter reverentiam diei.*

XII. *Quoniam vitiositas est inimica animæ, ideo in duabus quadragesimis, majori videlicet & sancti Martini, quilibet monachus dicat medium psalterium omni die præter illos, qui fuerint constituti ad audiendas Confessiones vel ad alia exercitia utilia. Aliis vero diebus residui temporis quinquaginta psalmos dicere non obmittant. Qui autem fuerint sacerdotes, Missam dicere studeant omni die, nisi fuerint justa occasione aliqua præpediti; & dicant in conventu diebus ferialibus duas Missas, unam videlicet pro vivis, & aliam pro defunctis.*

XIII. *Et quia Silentium est cultus justitiæ, & ubi Silentium non est, ibi nulla justitia est; in duabus quadragesimis sancti Martini videlicet & majori*

majori dicti fratres tribus diebus in hebdomada, scilicet II. IV. *&* VI. *feria usque ad vesperum silentium teneant, præter illos, qui fuerint ad aliquod officium de prioris licentia constituti, vel alia justa causa occupati. Si vero sollemnitas in* VI. *feria occurrerit, usque ad Tertiam silentium teneant; in* XII. *lectionibus silentium non solvitur usque ad horam vespertinam; in* II. *&* VI. *feria si sollemnitas vel festum* XII. *lectionum venerit, usque ad Tertiam silentium teneant. Aliis vero diebus usque ad Tertiam in silentium persistant. Et nullus loquatur alteri, etiamsi fuerit de conventu Camaldulensi, sine licentia prioris speciali.*

XIV. *Nullus eremitarum solus cum muliere sola loquatur, nisi ille sacerdos tantum, qui fuerit constitutus ad confessiones audiendas cum licentia prioris; & nullus ingrediatur in cellam alterius sine prioris licentia speciali.*

XV. *Ut autem peculiare vitium ab hoc loco penitus auferatur, ordinamus mandantes, quod nullus eremitarum istius loci aliquid dare vel accipere præsumat, nec etiam tenere sine licentia speciali prioris; & si aliquod alicui fratri directum fuerit, priori præsentetur, & ipse dispenset, sicut viderit expedire. Et singulis mensibus prior per seipsum studeat visitare cellas fratrum; & nullus petat aliquod alicui sine sui licentia speciali prioris.*

XVI. *Et quia infirmorum cura ante omnia & super omnia adhibenda est, prout in beati Benedicti regula continetur, mandamus, ut infirmis fratribus tam in esu carnium, quam in aliis cibariis usque ad reparationem provideatur honeste secundum possibilitatem loci præfati, & unus servitor timens Deum infirmis fratribus a priore largiatur.*

XVII. *Minutiones sanguinis ter in anno faciant fratres, videlicet post octavam Epiphaniæ, & post octavam paschæ Resurrectionis in mense madii, & circa festum sancti Michaelis de mense septembris, tribus vero diebus, quando minutionem faciunt, habeant misericordiam comedendi bis in die, quæ sibi fuerint præparata, præter aliquod pulmentum carnium vel coctum cum sagimine in domo, quod quidem eadem faciant illi, qui potionantur.*

XVIII. *Inter rasuram & rasuram fratrum per totum annum interponentur dies quindecim a festo Omnium-sanctorum usque ad pascha Resurrectionis.*

XIX. *In* VI. *feria totius anni Confessionem generalem faciant in capitulo fratres, & facta Confessione nudis humeris recipiant disciplinam humiliter & devote. A Resurrectione vero Domini usque ad octavam Pentecostes, & in sollemnitatibus & festis* XII. *lectionum occurrentibus in* VI. *feria Confessionem facere fratres, nec disciplinam recipere tenentur.*

XX. *Ut autem prædicta omnia integraliter conserventur, & rigor Religionis de bono in melius, auctore Domino, in dicto loco tam a præsentibus, quam a futuris augmentetur, ordinamus obsecrantes in Domino Christo, quod fratres existentes in hac eremo communem vitam faciant, priori suo humilem obedientiam & reverentiam exhibendo, ut omni die sabbati in capitulo quilibet pro suis excessibus humiliter se accuset, & tractet de suo ordine in caritate. Et prior secundum ordinem & modum culpæ unumquemque corrigat, sicut viderit expedire. Si autem in die sabbati sollemnitas fuerit, venia in capitulo non fiat. In reliquo vero tempore per totum annum tam in festis* XII. *lectionum, quam in octavis, quæ more* XII. *lectionum celebrantur, fratres se reddere culpabiles non obmittant.*

XXI. *Hæc omnia ordinamus & observari mandamus tam præsentibus, quam futuris, indulti dumtaxat licentiam priori dicti loci, ut in omnibus valeat dispensare, sicut suæ discretioni viderit. Hoc reservato, quod nullum familiarem monachum, vel conversum sibi liceat recipere absque nostra licen-*

ANN. CHR. 1311.

licentia speciali, & si quis in aliqua prædictarum transgressionum fuerit deprehensus, non ad culpam, sed ad pœnam sibi potius imputetur.

XXII. *Quia devotioni fidelium prompta debemus benignitate concurrere, & priori ac fratribus, quos ad hoc idoneos reputaverit, licentiam condonamus Confessiones clericorum & laicorum audiendi, & secundum discretionem sibi a Deo concessam pœnitentiam imponendi, venerabilium tamen patrum episcoporum aliorumque prælatorum licentia impetrata &c.* Cetera in codice monasterii sancti Mathiæ de Muriano, ex quo descripsimus, desiderantur.

ANN. CHR. 1312. VI. Conversio Silvestri Florentini.

AD hunc circiter annum referenda sunt initia conversionis Silvestri Florentini, qui postea monachus in cœnobio sanctæ Mariæ Angelorum factus, post multos pœnitentiæ annos sancto fine quievit, cœlitumque honores promeruit. Vitam ipsius Beati collegit scriptisque tradidit Zenobius Tantinus monachus ejusdem cœnobii anno 1394. eamque ex relatione multorum fratrum fide dignorum composuit, præsertim vero ex relatione fratris Francisci, qui a confessionibus fuerat ejusdem Silvestri. Ad annum 1318. chronotaxim vitæ Silvestri commodius examinabimus; interim cum, antequam cœnobiticam vitam eo anno eligeret, eremum quamdam per quadriennium habitaverit, aliamque paulo post excitaverit, in qua parumper temporis commoratus est, ex quibus demum ad obedientiæ jugum & ad claustrum ejusdem Angelorum monasterii se retraxit, sub præsenti anno ea, quæ præcesserunt monasticam professionem Silvestri, in medium adducimus ex eodem Tantino. Animadvertimus etiam Tantinum versu impolito, ut ipse ait, prius Silvestri vitam exarasse, meditatum deinde fuisse eam in prosaicam orationem reddere, ut ex sequenti ad vitam prologo manifestum facit: *Notetur etiam, quod ego dominus Zenobius, collectis iis rebus, quas eram dicturus, ipsas a principio adstrinxi metro, quia ejusmodi exercitium mihi assumpseram ad declinandam tentationem quamdam aliam; estque impolita versificatio, ut a proprio verborum auditorum sensu non nimium recedam. Cumque autem postea rem sic conscriptam vellem prosa vulgari ac plana reddere, vidi compositionem fore prolixam, quam prolixitatem relinquo illi, qui eamdem secundum Grammaticæ artem digestam facturus est publicam; ego autem brevem hanc rythmo texam, sicut collegi, & sub finem paucas lineas prosa addam.* Similiter in altero anteriori prologo vitæ præfixo: *De virtutibus*, inquit, *atque dictis Silvestri, rudi dumtaxat stylo hic agam, donec, quod constitutum habetur, elegantior ex grammaticæ legibus compositio prodeat.* Ejusmodi compositio an unquam prodierit, ignorare se asserit Papebrochius, & si prodiit, eadem alluvione, qua, teste Fortunio, periit alter miraculorum libellus, consumptam existimat. Verum Tantini libellum prosaica oratione scriptum adhuc existere in monasterio sanctæ Mariæ Angelorum comperimus, cujus libelli inventionem narrat Augustinus Fortunius in eo opusculo, quod Florentiæ apud Georgium Marescottum edidit anno 1595. & complectitur vitas ejusdem beati Silvestri monachi conversi Angelorum Florentiæ, & beatæ Paulæ abbatissæ parthenonis sanctæ Margaritæ de Casajolo, „ quæ adduntur, subdit, ad retractationem mearum historiarum Camal„ dulensium. " Libellum hunc scriptum anno 1394. fidelissime a Zenobio Tantino monacho Angelorum inventum scribit in parthenone monialium sancti Francisci a venerabili sorore Dianora de Rodulphis, & opera fratris Leonis Canacci conversi conventus sancti Francisci de Monte arcis Fesulanæ, & domni Flavii a Castello-leone prioris sanctæ Mariæ Angelorum ad manus suas pervenisse, ideoque existimat apud eas sancti Fran-

Francisci moniales repertum, quia primus author vitæ, nempe Tantinus, scribit neminem post Franciscum sanctum Minoritici cœtus institutorem Deo impensius serviisse quam Silvestrum nostrum.

ANN. CHR. 1312

His præhabitis vitam ipsam percurramus ex Italico Fortunii, qui Tantinum exscripsit. „ Natus est Silvester in valle Sevis, in baptismate do„ natus fuit nomine Venturæ; adultus artem purgandorum pannorum exer„ cuit, deditus interea exercitio operum piorum, & præsertim auditioni „ verbi Dei, cui devotissime intererat. Cum exciperet conciones fratris „ Jordani Pisani excellentissimi ex ordine Prædicatorum, qui Florentiam „ in conventu sanctæ Mariæ-novellæ advocatus fuit lector anno 1303; „ quique multa cum laude & fructu animarum evangelicam doctrinam „ non solum in ecclesiis, sed etiam multo populorum concursu in plateis „ urbis disseminabat, Ventura sibi assumpserat onus deferendi ad ipsum „ lagenam vini, quando post primam concionis partem aliquantisper quie„ scebat, quod ipsi ex vase propinabat. Qua charitatis actione cum eva„ sisset familiaris dicti fratris, & brevi tempore ejus discipulus, ab ipso „ consilium optimum accepit curandi salutem propriæ animæ. Consueve„ rat Ventura orare in ecclesia sancti Martini (hodie appellata Bonorum „ hominum) prope domus familiæ Abbatum, quos tamquam rebelles e „ Florentia populus recens expulerat. Quadam igitur die ibidem orans, „ visione Christi Domini recreatus est, quem cruci affixum & plagis vul„ neratum conspexit, valdeque dolens & commiserans ejus passionem, „ admirabatur tantam Domini mansuetudinem & caritatem. Ea hora „ cœpit Ventura intra se volvere, qualiter seculum relinqueret, & pœ„ nitenti vitæ se totum traderet. A Deo itaque confortatus, induit vi„ lem & rudem religiosam vestem, sociumque habuit Dinum a Castaneo, „ quocum solitariam cellam habitavit spatio quatuor annorum, appella„ tus frater Vincentius, deposito nomine, quod in baptismate acceperat. “ Hæc, quæ soluta oratione scripsit Tantinus & ex eo Fortunius, ita versibus eo tempore usitatis cecinerat idem Tantinus, quos etiam apud Papebrochium habes tomo secundo mensis junii.

Essendo Frà Silvestro secolare	*E così fece per molte fiate*
Stava a cardar le panni e a purgare.	*E grande amistad prese con quel frate.*
Et predicando all' hor frate Jordano	*E per la carità che al frate usone*
Si convertì da vero a mano a mano.	*Christo in tal modo si lo visitone,*
Et Frà Jordano havendo predicato	*In san Martino in Croce si gl' apparve*
Per suo bel dire spess' era affannato.	*Il Crocefisso & vero si gli parve,*
Che ben due ore talhor si predicava	*N' un casolare degli Abbati case*
Si altamente, ch' ognìun si admirava.	*Che fur cacciati per rubelle case.*
Et Frà Silvestro per compassione	*Alhor converso si fece fraticello*
Si l' aspettava a piè dello scalione	*Là su al Castagno con l' agnell' in mantello,*
Et d' un ottimo vino si li dava	*Et Frà Vicenzo all' hor si fù chiamato*
Un fiacchettuzzo & si lo confortava.	*Et stette alquanto tempo in quel lato.*

Cujus ordinis foret Jordanus, necdum se compertum habuisse scribit Papebrochius, utpote qui vitam hujusmodi a Fortunio consarcinatam non viderat, meminitque Jordani cujusdam memorati apud Wadingum Bettuniensis in Umbria conventus incolæ ad annum 1306. sed laici. Alter Jordanus sermocinator Augustiniensis vivebat eo tempore. Sed Jordanus noster erat ex ordine Prædicatorum, Florentiamque missus fuerat anno 1303. ad conventum sanctæ Mariæ-novellæ. Videatur bibliotheca Richardiana a Lamio Cl. V. edita, in qua ad paginam 211. indicatur codex chartaceus, qui titulum profert: *Prediche di frate Giordano de frati Predicatori, quando stava a Firenze per lettore de frati.* Alter titulus extat: *Pre-*

diche

ANN. CHR. 1312.

diche fatte da frate Giordano predicat re in santa Maria-novella di Firenze di marzo 1304. di Quaresima. Habentur & conciones ab ipso recitatæ Florentiæ annis 1305. & 1306. quem etiam Pisanum patria fuisse comperimus. Cetera de Silvestro suis annis.

VII. Monumentum hospitalis de Trovatellis Pisarum.

HOSPITALIS sancti Dominici de Trovatellis portæ Calcisanæ Pisarum fit mentio *anno primo imperii serenissimi domini Henrigi Dei gratia Romanorum imperatoris & semper augusti, & anno Domini* M. CCC. XIII. stilo Pisano *die* XVI. *octobris indictione* XI. mutata mense septembris, in pagina monasterii sancti Michaelis in Burgo Pisarum, qua Ventura quondam Bencivenni de sancto Petro ad Castellum, & Gerardesca ejus uxor obtulerunt se eisdem monasterio & hospitali pro commissis & oblatis, in præsentia Andreæ abbatis & Johannis rectoris hospitalis, promittendo obedientiam, reverentiam & castitatem matrimonialem se servaturos omnibus diebus vitæ eorum; quos rebus, quas habebant, renuntiantes suscepit abbas ad beneficium dicti monasterii & hospitalis, & totius ordinis Camaldulensis, ponendo manus suas super capita eorum, & recipiendo eorum manus intra manus suas.

VIII. Investitura castri Vallialla.

ACCURSIUS præses generalis Camaldulensis [a] hoc anno *quarta octobris* „ renovavit & concessit Sturlanti quondam Quintavallis, & Franci„ sco quondam Tarlati viris nobilibus de Vallialla, omnia, quæ fuerant „ olim in feudum concessa majoribus eorum ab Ildebrando priore Ca„ maldulense anno 1176. eosdemque absolvit a pensionibus seu præstatio„ nibus non solutis, ac ab obligationibus & pœnis, quas incurrerant. E „ contra dicti nobiles jurarunt fidelitatem dicto priori, qua accepta ipsos „ constituit vicecomites suos & eremi Camaldulensis ad manutenendum „ & conservandum in bono statu curiam & homines Camalduli in dicto „ castro de Vallialla, ad recipiendam tertiam partem locationum, ban„ norum, & salariorum sibi contingentium in eo castro & ejus curia; „ manu Vannis quondam Johannis Lannajoli de Arretio notarii. Qua et„ iam die tamquam dominus & patronus receptus fuit in ecclesia sancti „ Petri ejusdem loci a Francisco rectore. “

a §. *Investitura* 3. *A.* 4. 31.

Felicem abbatem sancti Michaelis de Muriano post Alteprandum habent paginæ tabularii ejusdem cœnobii. Johannis autem abbatis Burgensis sancti Sepulcri nomen ab hoc ad annum 1320. legitur in chartis Burgensis monasterii. Andream quondam Ugonis de Vidiliano abbatem Aceretanum memorat tabularium archiepiscopale Ravennæ [b].

b *D.* 1186.

IX. Obitus Richardi de Camino.

DECESSIT hoc anno Richardus de Camino „ a quodam assassino oc„ cisus, nec potuit sciri, quis fuerit auctor suæ mortis, quia statim as„ sassinus fuit frustatim occisus. Succeditque in dominio frater ejus, quia „ filium non habebat ex filia ducis de Galura uxore sua, quæ vocata est „ domina Johanna filia filiæ marchionis de Este. “ Ista Ptolomæus Lucensis in vita Clementis papæ V. Filius erat Richardus seu Ricciardus Gerardi, qui obierat anno 1306. frater autem Guecellonis. Quorum nomina in medium producimus, quia bene meriti fuerunt, ut eorum majores, de monasterio Sanæ-vallis Fullinæ, in cujus tabulario extant paginæ, quæ ipsorum memoriam servant.

X. De Anaglyphis Pisanis ecclesiæ sancti Michaelis in Burgo.

OBIIT pariter Tronciæ testimonio hoc anno in Pisana urbe frater Guillielmus Pisanus conversus ordinis fratrum Prædicatorum, vir præter sanctitatem vitæ celeberrimus in arte sculpendi. Discipulus is fuit magistri Nicolai itidem Pisani. Inter plurima utriusque sculptoris opera, quæ singillatim enumerat idem Troncia [c] in suis memoriis Pisanis, recensetur prospectus ecclesiæ nostræ sancti Michaelis in Burgo. Opus revera sapit indo-

c *Pag.* 289.

indolem seculi XIII. quo uterque florebat, sicut etiam eamdem ætatem sapiunt anaglypha, quæ visuntur ad altaris majoris cancellos, quorum exempla ære incisa subjicimus. Ea transmiseramus ad virum claræ memoriæ Antonium-franciscum Gorium edenda in opere, quod meditabatur, *Antiquitatum Sacrarum Etruscarum*, ut pollicitus est in observationibus suis supra præsepe Domini, quas præposuit poemati Sannazarii *de Partu Virginis* [a]; sed ipsa putat tempore anteriora, ac præextitisse ætati sancti Dominici Vernagallii, quem concionatum fuisse super ambonem, qui his anaglyhis ornatus tunc erat, circa annum 1200. existimat. Primum ex his nativitatem Domini exhibet, secundum adorationem regum Magorum, tertium purificationem beatæ Virginis Mariæ, quartum fugam in Ægyptum. Abbas monasterii sancti Michaelis hoc anno erat „ Andreas Tanalius Vo„ laterranus, qui æs alienum magnum extinxit, & pulpitum egregium, „ quod extat in templo locavit, multaque alia contulit in cœnobium „ beneficia, quæ a Bartholo Cæo priore monumentis mandata fuere men„ se decembri 1312. " ut prodit Fortunius [b]. Hæc pauca ex ipso Cæo seu Bartholomæo priore claustrali ejusdem monasterii protulit Grandius in notis ad monumenta, quæ Appendicis loco edidit ad suam de Pandectis epistolam [c]. *Anno* M. CCC. IV. *abbas Andreas de Vulterris, qui tunc præerat prædicto monasterio, debitum solvit suprascriptum*, conflatum nempe a Gerardo suo prædecessore, *& fecit peculium de bonis dicti monasterii, & hædificavit residuum suprascriptæ ecclesiæ, & tectum & frontespicium ecclesiæ mirificum ex lapidibus marmoreis ex latere Burgi* &c. „ Cujus operis, subdit Grandius, memoria quodam marmore Leoninis ver„ sibus, juxta rudiorem ejus seculi gustum compositis, sculpta olim lege„ batur, tenoris sequentis:

Cernite vos quæso, quæ fulgent marmore cæso,
Hoc opus alarum frontis templi quoque clarum
Tempore constructum fuit, ad finemque reductum
Hic patris Andreæ laudis de culmine veræ,
Vulterris natus fuit abbas ipse prefatus,
Infrascriptorum numero tunc & monachorum
Cei ductoris claustralis rite prioris
Anselmique, Boni, Benedictum junge Guidoni,
Sic Plancus, Michael, Andreas, Angelus inde
Camaldulenses sunt hic & cœnobienses
Laude supernorum insistunt angelicorum
Anno milleno trecento tres dato deno
Cæsar & Henricus annus regnandoque primus
Gulielmus sane Pisanus sumite plane
Hic operis factor caput extat & ordinis actor.
Ergo tu spector, qui respicis, hæc quoque lector
Summo dans laudes patri, quo denique plaudes
Dic animabus eorum, da bona Christe polorum.

„ Notæ autem chronicæ, subdit Grandius, hujus restaurationis indi„ cant annum communem 1312. qui Pisanis 1313. numerabatur, & pri„ mus erat imperii Henrici VII. multæ aliæ postmodum templi ipsius „ restaurationes subinde factæ, quibus plurimum immutata est loci facies, „ adeout nihil remanserit, quod veterem formam redoleat a beato Bono „ ante septingentos annos acceptam, eoque minus præseferat antiquita„ tem Ethnici templi, quod hic cœca gentilitas olim excitavit. "

[a] Pag. XXIV.

[b] P. II. lib. II. cap. 12.

[c] Pag. 144.

Ann. Chr. 1313.

XI.

Obitus beati Angeli de Aqua-pagana eremitæ.

EMortualis fuit præsens annus beati Angeli eremitæ prope monasterium sancti Salvatoris de Aqua-pagana, qui die decima-nona augusti ad Deum transiit, dum oraret genibus flexis ante imaginem Crucifixi Domini, quam loco deliciarum in sua solitaria cella habebat, præviso quoque tempore & die sui obitus. Vix expiraverat, cum ecce sponte sua omnes æreæ campanæ dicti monasterii sonitum edidere. Quo insolito signo audito monachi sancti Salvatoris certatim accurrere ad cellam sancti viri, ipsumque jam defunctum reperere. Re ad præfectum monasterii delata, jussit hic, in ecclesiam monasterii sacrum corpus deferri, & in marmoreo sepulcro, ferrea crate tamen superimposita, in medio ecclesiæ humari. Petrus Lucæ, is erat cœnobii prior, sequentem epigraphem cælari mandavit.

ANNO. DOMINI. A. NATIVITATE
M. CCC. XIII. INDICTIONE. XI.
TEMPORE. D. CLEMENTIS. PP. V.
DIE. XIX. MENSIS. AVGVSTI
TEMPORE. MIGRATIONIS. B. ANGELI
TEMPORE. PRIORATVS
D. PERLVCE. MONACHI.

Jacuit in eo loco corpus beati Angeli, donec Æmilius Alterius Romanus Camerinensis episcopus anno 1630. ecclesiam præfatam visitans, ipsa die decima-nona augusti corpus ipsius transtulit sollemni indicta supplicatione, & magno populorum concursu, in capellam, quam ad ejus honorem erexit, condens ibidem sacrum caput, & ossa corporis una cum cyatho, in quo vivens bibebat, reponens in capsa cupressina inclusa in alia capsa nucea, imaginem beati Angeli super capsam coloribus exprimi mandans, cum additione splendorum, qui consuescunt apponi beatis viris; in habitu eremitæ cum barba promissa, ut etiam exprimitur in tabella ipsius capellæ, & cum corolla ad manum dexteram & in formam orantis ante Crucem. Omnia ipsius ossa & integra habentur in hac urna, excepto osse pedis, quod anno 1626. Jacobus Fagianus Augustiniensis Matelicanus sancti viri apprime studiosus in patriam suam transtulerat, & deposuerat in altera capella, quam ipsi dicaverat in ecclesia sancti Augustini Matelicæ. Tempore superioris translationis factæ ab episcopo Camerinense Alterio extractus fuit musculus genu, in theca argentea asservandus. Festivitas beati Angeli recolitur die dedicationis ejusdem ecclesiæ, quæ celebratur die Dominica post sollemnitatem Assumptionis beatæ Mariæ virginis. Missa quidem & officium recitantur de Dedicatione ecclesiæ, sed sollemnis quotannis instituitur supplicatio, qua defertur præfata theca argentea a clero & a populo cum hymno: *Iste Confessor*, & cum oratione de communi unius Confessoris non pontificis: *Deus, qui nos beati Angeli confessoris tui annua sollemnitate lætificas* &c. cui supplicationi, præter sacerdotes ejus regionis, interveniunt duo canonici Camerinensis ecclesiæ. Quotidie autem in eadem capella divina mysteria celebrantur.

De beato Angelo de Aqua-pagana converso Camaldulensi agunt inter prætermissos ad eamdem diem collectores Actuum Sanctorum, qui animadvertunt ejus nomen adnotari a Jacobillio tomo tertio de Vitis Sanctorum & Beatorum Umbriæ pagina 359. plura huic Beato præconia tribui a Buccellino in suo Menologio ad eam diem, qui addit magno cum concursu vicinorum coli. Cupiunt deinde edoceri ac certiores reddi, an

& qua-

Ann. Chr. 1313.

& qualis sit concursus ille, & an sit talis, ut ex eo formari possit sufficiens argumentum pro legitima publica ac religiosa veneratione, quam requirunt in aliis, quos tamquam Sanctos vel Beatos operi suo intexunt, præsertim quia inter vitas, quas titulo Sanctorum ac Beatorum ordinis Camaldulensis vulgavit Silvanus Ractius, nullam hujus Angeli ab ipso scriptam inveniunt. Quibus addimus neque Fortunium, nec Minium, nec ceteros scriptores Camaldulenses meminisse beati Angeli; sed hoc accidit, quia auctores nostri de Valle-castrensis monasterii historia non agunt, nisi primis Romualdini instituti seculis, & etiam posterioribus ab unione ipsius cœnobii cum eremo Camaldulensi ad seculum XIV. ignorantes, vel data opera subticentes historiam intermediorum seculorum. Porro extra dubitationis aleam est positum, monasterium sancti Salvatoris de Aquapagana membrum fuisse alterius sancti Salvatoris Vallis-castri, ut ex litibus sub finem elapsi seculi XIII. & initio hujus XIV. quas Valle-castrense cœnobium sustinuit cum episcopis Spoletanis & Fulginatibus alibi demonstravimus. Quoad cultum vero beati Angeli iisdem collectoribus posse sufficere ea, quæ mox attulimus, arbitramur. Agunt de beato Angelo supralaudatus Jacobillius, Durantes Dorius in commentariis Umbriæ, Angelus Benignus in historia Camerte, & Grandius noster.

Præfata abbatia de Aqua-pagana, postquam monachis Valle-castrensibus diu paruit, inde monachis sanctæ Crucis de Saxo-vivo, temporis progressu a summis pontificibus commendata fuit, postremo concessa & adnexa cathedrali ecclesiæ Camerinensi, cujus administrationem obtinent canonici sanctæ Mariæ ecclesiæ majoris, vicarium ibidem constituentes, qui diligenter custodiat corpus beati Angeli protectoris totius vallis appellatæ *della Roccbetta*, & quotidie vota & tabellæ apponuntur ad ejus altare in confirmationem miraculorum & donorum, quæ Deus intercessione servi sui frequentissime operatur.

Hoc anno Senensis respublica primum Augustinianos, postea fratres Prædicatores, inde monachos ordinis Camaldulensis legatos misit ad imperatorem Henricum VII. qui invenirent aliquam viam pacis ipsos inter & eumdem imperatorem; sed *secundum ea, quæ petebant, nihil consummatum est*, ut scribit Nicolaus episcopus Botrontinensis in relatione scripta ad Clementem V. Romanum pontificem de itinere Italico dicti imperatoris, quæ extat apud Muratorium [a] in Scriptoribus rerum Italicarum.

XII. De cœnobio S. Laurentii Cæsenæ.

Post mortem Leonardi Cæsenatis episcopi electus fuit ejus urbis episcopus hoc anno Johannes de Ricciardis ex oppido Caminate pridem canonicus Cæsenæ, & tunc præpositus ecclesiæ Ariminensis. Ejus electio prodivit per compromissum cum beneplacito metropolitani Ravennatis. Nam „ quandoquidem canonici Cæsenates diu inter se discordes in nul„ lum conveniebant, compromissum fecerunt in Guillielmum & Bulga„ rum canonicos, atque in Christophorum abbatem cœnobii sancti Lau„ rentii in suburbio Cæsenate, ut quem illi nominassent, is pastor Cæ„ senatis gregis evaderet. " Hæc Braschius in memoriis ejus urbis [b], qui alibi addit ipsam abbatialem sancti Laurentii ecclesiam olim pertinuisse ad monachos Camaldulenses, ut etiam inuunt alii Cæsenates scriptores Manzonius & Claramontius. Ejus abbatiæ origines edisserit Braschius capite XV. [c] sub Natali episcopo Cæsenate, „ qui præfecit Fortunatum „ quemdam cœnobio sanctorum Laurentii & Zenonis tunc sito in parte „ superiori civitatis, quæ nunc usque *murata* antiquo nomine dicitur, „ quæ superior pars situ & munitione arcem & castrum civitatis repræ-

a T. IX col. 930.

b Pag. 259.

c Pag. 173.

ANN. CRH. 1313.

„ sentebat, ut penes ipsum asserit Claramontius; addit etiam „ ad „ idem cœnobium aliqua relatione referri ecclesias sancti Zenonis & sanctæ Mariæ Rosarum, quæ adhuc subsistunt, nec non aliam sancti Laurentii ad flumen Sapis, quæ jam diu corruit, nempe ad annum 1490. „ ut habet pagina 345. quo [anno flumen ingenti aquarum redundantia „ diruit partem vetustissimam abbatialis ecclesiæ sancti Laurentii amplæ „ structuræ & egregiæ symmetriæ. Petrus vero episcopus reliquam partem superstitem, sed irreparabilem fecit solo prorsus æquari. Ad cujus „ rei memoriam qualitercumque servandam ferunt parum remote ab eo „ loco fuisse tunc erectam cellulam quamdam sitam in hortis episcopalibus contiguis eidem flumini, & sancti Laurentii nuncupatam titulo. „ Abbatia vero fuit unita mensæ episcopali Cæsenati. “

XIII. De hospitali S. Christinæ Tarvisii.

EXISTEBAT hospitale monasterii sanctæ Christinæ super fluminis Butinicæ ripam extra urbem Tarvisinam; statutum fuit hoc anno & firmatum, ut pusterula portæ sanctæ Christinæ aperiretur, ita quod omnes cupientes visitare locum sanctæ Christinæ, illuc valerent magis commode se transferre, volentesque eleemosynas infirmis hujusmodi hospitalis impendere, possent similiter commodius locum adire, ut legitur in codice membranaceo tabularii Communis Tarvisii signato S. folio 154. scilicet tam hospitale erectum, ut creditur, a beato Parisio, quam ecclesia sanctæ Christinæ ditata exuviis sacri corporis ejusdem sancti viri frequentabantur pio concursu a fidelibus Tarvisinis. Reperimus etiam per hæc tempora plures archiepiscopos & episcopos indulgentias eidem loco concessisse, in quorum paginis nomen Parisii titulo semper Sancti effertur. Extat in tabulario sanctimonialium Tarvisinarum sanctorum Christinæ & Parisii pagina Matthæi episcopi Faventini anno M. CCC. VI. Altera Porchetti archiepiscopi Januensis, Jacobi Mantuani episcopi, Theobaldi Veronensis episcopi, Pagani Patavini, & tertia ampla Isnardi Antiocheni patriarchæ Galiardi Arelatensis, Raymundi Adriensis Neapolitani, Petri Nazareni, Guidonis Arborensis, Nicolai Aprutini, Raymundi Massiliensis, Thomæ Hungariensis, Petri Civitatis-novæ, Raimbaldi Imolensis, Petri Narniensis, Johannis Ebredunensis, Ferrandi Portugallensis, Julii Leonensis, aliorumque archiepiscoporum & episcoporum data Avenione *anno* M. CCC. XVII. *mense julio pontificatus sanctissimi patris & domini Johannis papæ* XXII. *anno primo*. Sed cum charta apographa sit, pluribus scatet erroribus, & aliqui ex iis episcopis ad eas sedes electi fuere post annum 1317. nisi dicere velimus hos accessisse post eum annum proprio diplomate concessioni indulgentiarum amplæ factæ anno 1317.

Per eos dies venerabilis vir Oddo de la Sala archiepiscopus Pisanus, & pro ipso dominus Chianni de Falconibus canonicus Terralbensis sindicus ejusdem archiepiscopi locavit Guadagno de Guadagnis procuratori Valvaldi & Guidonis burgensium castelli de Castro bona quædam spectantia ad abbatiam nostram sancti Zenonis Pisarum, quæ mensæ archiepiscopali erant unita, ad novem annos pro annua pensione sexaginta florenorum. Extat contractus in archivo secreto archiepiscopali sub num. 720.

XIV. Electio abbatis Faventini.

JOHANNE de Ciggiano abbate sancti Hippolyti de Faventia assumpto ad abbatiam monasterii sancti Frigdiani Pisarum, monachi Faventini convenientes in monasterium sanctæ Mariæ de Urano mandato Felicis abbatis Uranensis & vicarii Accursii prioris Camaldulensis, eo quod civitas Faventina ecclesiastico tunc subjaceret interdicto, compromiserunt in ipsum Felicem abbatem, qui hoc *anno* M. CCC. XIII. *indictione* XI. *die* XIV.

mensis

mensis maji tempore Clementis pape V. elegit in abbatem sancti Hippolyti Matthæum Florentinum vicecomitem Camaldulensem ad reverentiam Camaldulensis eremi & totius ordinis.

ANN. CHR. 1313.

XV. De duobus Franciscis immediatis episcopis Torcellanensibus.

Duos successive Francisci nomine episcopos Torcellanam sedem obtinuisse per hæc tempora clare evincunt monumenta recens educta, simulque collecta in epistola [a] ad mensem octobris anni 1757. inserta *Memoriis pro historia literaria*, quas notitias acceptas referimus Cl. V. Nicolao-antonio Licinio canonico Torcellano; Franciscum scilicet Taleapetram, olim abbatem sancti Nicolai de Litore, electum autem Torcellanum episcopum anno 1303. post obitum Alironis de Riccardis, & Franciscum Dandulum, qui defuncto Taleapetræ subrogatus fuit anno 1312. Brevissimum tamen fuit Danduli regiminis tempus; nam sub anno sequenti M.CCC.XIV. die XII. februarii extant paginæ Natalis Naresi primicerii & vicarii ecclesiæ Torcellanæ, *ecclesia ipsa vacante per mortem domini fratris Francisci Dandulo olim episcopi Torcellani*. Dandulum ex monastica vita assumptum ad episcopatum declarat dictio illa *fratris*, quæ in paginis Torcellanis tribuitur etiam ejus prædecessori Taleapetræ episcopo ex abbate sancti Nicolai, sed quodnam institutum profiteretur Dandulus, non est compertum. Conjicit abbas Marianus Armellini in appendice ad Viros illustres ordinis sancti Benedicti, ipsum Camaldulense institutum professum fuisse, & ex monasteriis vel sancti Michaelis, vel sancti Mathiæ de Muriano post obitum Taleapetræ postulatum fuisse ad episcopatum Torcellanum. Severus etiam Senesius monachus noster in additionibus mss. ad episcopos Camaldulenses Thomæ Minii habet. „ Anno 1314. die tertia fe„ bruarii obiit Franciscus ...... episcopus Torcellanus, “ eumque Camaldulensis instituti monachum facit.

[a] T. X. pag. 273.

In necrologio sanctæ Mariæ ad Carceres sub die duodecima octobris legitur: *Obiit Paulus prior Carcerum, qui vixit in prioratu annis* XXXIII. *mensibus* IV. *&* *diebus* XII. Angelus ei in officio successit.

In tabulario sanctæ Catharinæ de Fabriano fit mentio sub die XVII. januarii hujus anni Albrici episcopi Firmani. Is ex Placentina ad Firmanam ecclesiam traductus fuerat jampridem a Bonifacio VIII.

[b] Die quinta maji Antonius Berardingorum abbas Meum Cionis clericum in rectorem nominavit ecclesiæ sancti Pauli, ex paginis nosocomii Scalæ Senarum.

[b] Num. 125.

ANN. CHR. 1314.

XVI. Castra subtracta a jure Camald. eremi.

CASTRA de Banzena, de Serra & de Gello, quæ anno 1114. amplissima largitione donata fuerant eremo Camaldulensi a Guelfo olim Raynerii de Banzena, post duo integra secula sub hoc anno vigente mirum in modum potentia Guidonis de Petra-mala electi Arretini episcopi & fratrum ejus, qui Arretii per ea tempora dominabantur, sublata per vim fuere ab eadem eremo. Varia deinde fortuna insuflante anno 1360. & expugnata Biblena ab exercitu Florentinorum, missisque Marco & fratribus de Tarlatis Florentiam in custodia, ipsa eadem castra tandem jactura irreparabili Camaldulensium concesserunt in reipublicæ Florentinæ dominium. Suffectus fuerat Guido de Petra-mala Ildebrandino in cathedra Arretina nonis julii anni præteriti.

XVII. Conditur ecclesia S. Luciæ Vicetiæ.

SILVESTER monachus Camaldulensis constitutus die vigesima-septima martii in urbe Vicetina ante præsentiam Conradi archidiaconi cathedralis ecclesiæ ejusdem urbis & vicarii generalis A.. episcopi Vicetini, licentiam ab ipso expostulavit construendi oratorium cum suo altari, ibidemque Missas atque divina officia celebrandi, convertendo quamdam domum ab

ipso

ANN. CHR. 1314.

ipso emptam in parœcia monasterii sancti Viti, quod oratorium ad jus dicti cœnobii pertineret, sicut pertinebat domus. Hæc sunt initia monasterii sanctæ Luciæ siti in suburbiis Vicetinæ urbis, ad quod initiis seculi XVI. se receperunt, incoluntque modo monachi Camaldulenses sancti Viti, postquam bellorum conditione idem sancti Viti monasterium solo fuit æquatum. Initialis A.. denotat Altogradum episcopum Vicetinum hoc ipso anno mense octobri defunctum.

XVIII. Historia aliquot monasteriorum.

ALEXANDER episcopus Feltrensis & Bellunensis *die* VII. *novembris indictione* XII. auditis juribus Gregorii prioris sancti Martini-novi de Opitergio, revocavit commendationem, quam nepoti plebani de Opitergio ipse fecerat ecclesiæ sancti Petri ejusdem loci, quæ monasterio sancti Martini erat subjecta. Charta revocationis extat [a] in tabulario sancti Michaelis de Muriano.

a *Capf.* lxiii.

b *Capf.* lxxi.

In quo [b] etiam asservatur Pagani episcopi Patavini confirmatio facta Angelo priori Carcerum privilegii Bellini episcopi Patavini de ecclesia sancti Andreæ de Cortarodulo *indictione* XII. *die* XXI. *maji*, præsentibus Johanne abbate monasterii sancti Stephani de Carraria, Melchiore priore canonicæ sanctæ Mariæ de Mandria, aliisque.

Accursius prior Camaldulensis XVII. martii approbavit sententiam pronuntiatam per dominum Ostiensem, hoc est Nicolaum de Prato cardinalem electum arbitrum contra quamdam locationem [c], quam de bonis temporalibus monasterii sanctæ Mariæ de Bonarcanto in Sardinia fecerat Franciscus de Prato-veteri loci prior Oddoni de Sala olim Arborensi, & tunc archiepiscopo Pisano, quæ perseverare deberet, donec ecclesiæ Pisanæ præesset Oddo; quam locationem prior Camaldulensis improbavit & revocavit; manu Dionysii notarii.

c §. *Notabilia A.* 4. 11.

Vacante per abdicationem Antonii abbatis monasterio sanctorum Justi & Clementis de Volaterris [d], tam Rainerius episcopus Volaterranus, cui de consuetudine tamquam uni monacho competebat votum, quam monachi ejus loci compromiserunt *die* XII. *januarii* in ipsum episcopum & in Accursium priorem generalem capitulo præsidentem, ut scrutatis monachorum votis eligerent quem mallent. Electus fuit Bartholus de Perusio in abbatem. Raynerius III. hujus nominis episcopus Volaterranus electus fuerat anno 1301.

d §. *Electio* 15. *A.* 4. 44.

In protocollis Benedicti magistri Martini cancellarii Francisci Silvestri Cingulani episcopi Florentini legimus sub præsenti anno Antonium episcopum Florentinum ad preces dominarum Magdalenæ, Bartholæ & Paulæ morantium apud locum, qui dicitur *la Castellina* in populo plebis de Septimo concessisse ipsis licentiam erigendi monasterium sacrarum virginum sub titulo sancti Pauli & sub regula sancti Augustini, & elegisse in abbatissam dominam Johannam monialem monasterii sanctæ Agathæ de via sancti Galli de Florentia &c., licet ut vidimus ad annum 1302. moniales sanctæ Agathæ Benedictinam regulam & Camaldulensia instituta sectarentur. Post decennium supradictus Franciscus episcopus Antonii successor iisdem sanctæ Agathæ monialibus facultatem fecit emendi bona in civitate Florentiæ, forte quia numero monialium adaucto non sufficiebant bona alterius monasterii sancti Andreæ de Lontrina castri Biblenæ, ex quo exierant, & anno 1328. capitulum sancti Laurentii, in cujus parœcia degebant sanctæ Agathæ moniales, ipsis ecclesiam & turrim erigendi copiam fecit. Hæc novimus ex notitiis Florentinarum ecclesiarum a Josepho Ricca S. J. [e] editis.

e *T. V. pag.* 267.

Compromittentibus monachis Subasianis sancti Silvestri, & monialibus Vallis-

Vallis-gloriæ Hispellatibus in commune Perusinum, quod nominare deberet judices arbitros ad decidendas controversias inter utramque partem vigentes occasione bonorum, a judicibus pronuntiatum fuit contra monachos pro monialibus; ex tabulario hujus postremi monasterii.

ANN. CHR. 1314.

CUM in cœlum evolasset præsenti anno die decima junii beatus Henricus a Bolzanio in urbe Tarvisina, qui civium & populi communi voce appellabatur, & fuerat sanctus vir, consilium ejusdem urbis congregatum sub Manno de la Branca Eugubino Tarvisii potestate „ die veneris XIII. die mensis junii post statutam arcam porphyreticam, vel alabastrinam aut ophitem, in qua conderetur ejus sacrum corpus, decrevit, ut potestas urbis sub pœna ducentarum librarum infra duos menses eligere teneretur idoneos legatos ad Romanum pontificem, qui curarent, ut in canonem Sanctorum Henricus referretur una cum beato Parisio, qui ante quadraginta & octo annos ad Deum transierat; Statuere insuper iidem consiliarii, ut seligerentur quatuor Sapientes, qui cum episcopo, Corsio decano, & cum prioribus fratrum Mendicantium Prædicatorum, Minorum, & Augustiniensium, cum electis quoque a potestate urbis ab antianis & consulibus una cum scriba episcopali & cum Gerardo Merlo scriba consilii in scripturas redigerent miracula horum beatissimorum virorum, ac triplex conficeretur processus, alter, qui servaretur in sacristia cathedralis ecclesiæ, alius in cancellaria Communis, tertius, qui Romam transmittentur. Præterea mandavere, ut potestates urbis Tarvisinæ pro tempore quotannis diebus eorum natalitiis tenerentur ire ad oblationem faciendam una cum scholis urbis ad eorum tumulos. " Episcopus Tarvisinus per hæc tempora erat Castellanus Salomonis. Nescimus, an alicubi extent novi hi actus sancti Parisii ex recenti hujusmodi commissione, ut in archivo capitulari Tarvisii extant actus beati Henrici, quorum collector fuit Petrus Dominici de Baone episcopus Tarvisinus anno 1357.

ANN. CHR. 1315. XIX. Tractatus pro canonizatione beati Parisii.

„ Electi itaque fuere, sed anno sequenti die vigesima-sexta augusti, Corsius decanus, olim canonicus Tarvisinus, Zambonus de Mattarellis consultor Tarvisinus, Johannes a Vazolla & Bonfrancischinus notarius, quibus assignatum fuit quotidianum stipendium quinque librarum parvorum; hos tamen consilium urbis statuit debere differre iter suum ad kalendas martias anni 1317.

„ Iterum die decima-tertia aprilis ejusdem anni dilata fuit eorumdem legatorum missio ob ærarium urbis exhaustum, decretumque est, ut interea per literas consulerentur Romani pontificis aulici. " Verum superveniente magni momenti bello in marchia Tarvisina, neque anno 1317. neque sequentibus annis res effectum suum fuit sortita, nihilque apud apostolicam sedem actum est.

Ante obitum beati Henrici ex codice *Reformationum* hujus anni ad folium 15. „ sub die quarta martii consilio CCC. virorum congregato proposuerat potestas sibi consilium adhiberi, quid facere deberet super infrascriptis provisionibus factis super proposta generali, ut supra dictum est, quarum tenor talis erat: Item providerunt, quod provideatur & procuretur, quod canonizetur corpus beati Parisii, quando commode fieri poterit, quæ provisio firmata fuit per centum nonaginta novem consiliarios in concordia, duobus existentibus in contrarium, & uno in conscientia. " Sed de aliis provisionibus & decretis Communis Tarvisini pro referendo in Sanctorum canonem beato Parisio diximus, dicemusque

ANN. CHR. 1315.

musque sub aliis annis. Hæc interim magna ex parte habemus humanitate nobilissimi viri, & Tarvisini canonici Rambaldi de Azzonibus de Avogariis, qui elaboratissimam, doctissimisque notis illustratam, & documentis anecdotis auctam vitam beati Henrici de Bolzanio sub prælo habet.

XX. Obitus Accursii. Electio Bonaventuræ prioris generalis Camald.

DEMIGRAVIT e vita pridie kalendas junii hujus anni Accursius præses generalis Camaldulensis. In necrologio Vangaticiensi adnotatur ejus obitus sub die antecedenti, hoc est ad diem trigesimam maji. Ante mensem die XXVII. aprilis instituerat Matthæum Perusinum in abbatem sanctæ Jucundæ diœcesis Lucanæ. Indictum itaque fuit capitulum generale habendum pro electione novi prioris in monasterio Poplenæ. Legimus in tabulario Fontis-boni [a], „ die sexta junii, vacante prioratu eremi Camal„ dulensis per mortem domni Accursii Franciscam abbatissam sanctæ Chri„ stinæ de Foro-livio commisisse vocem suam domno Felici abbati Ura„ nensi ad novum priorem eligendum; manu Deodati Andreæ de Foro„ livio notarii. Item die octava junii Ugonem de Dovadula & Benedi„ ctum de Frassineta eremitas Camaldulenses, ne relinquerent ecclesiam „ sancti Salvatoris dictæ eremi sine celebratione divini cultus & officii, „ vices sunt tradidisse Angelo majori ejusdem eremi, idemque præstitisse „ Johannem de Mediolano eremitam, manu Johannis-alberti de Saxonia „ notarii. “ (Admirationem excutit, quod florentissima Camaldulensis eremus ad tantam virorum penuriam eo temporis devenisset) Celebratum itaque est die decima-sexta julii capitulum generale in Poplenensi cœnobio, & electus fuit in priorem generalem Bonaventura ex priore sancti Damiani de Bononia, sed qui electus fuerat abbas sanctæ Helenæ de flumine Æsino, patria Fanensis, qui annis triginta tribus præfuit; vir non vulgaris doctrinæ, sicut epistolarum ejus libri, quæ extant in regesto VIII. quasque in forma brevium dictavit, testantur.

a Electio 17. A. 4. 55.

XXI. Res ad plura monasteria spectantes.

VACANTE itaque dicto monasterio sanctæ Helenæ, *die vigesima-prima julii indictione* XIII. *sede* etiam *Romana pastore carente*, ob mortem Clementis papæ V. qui obierat die decima-septima maji anni elapsi, idem prior generalis, ad quem pertinebat abbatis electio, Juliano Berardingorum abbati vicem suam commisit præsidendi capitulo ejusdem monasterii, donec foret reformatum. Actum in monasterio de Poplena, præsentibus Guidone Vangaticiensi, Gregorio Classensi & Felice de Urano abbatibus. Electus fuit a Bonaventura in abbatem Æsinum Petrus de Serra-sancti-Quirici, qui erat prior sanctæ Trinitatis de Perusio; sed cum monachi Æsini talem in ipso experti fuissent literaturæ defectum, propter quem non deberet ad abbatiæ præfatæ dignitatem promoveri, & cum conquererentur plures ex ipsis non fuisse vocatos ad electionem faciendam, contra eam tamquam non canonicam appellaverunt ad sedem apostolicam & ad collegium cardinalium *die secunda novembris indictione* XIII. *apostolica sede vacante post mortem Clementis pape* V. duobus enim annis, tribusque mensibus ab obitu Clementis vacavit Romana cathedra.

„ Volentes hoc anno Classenses monachi novum sibi domicilium intra „ urbem Ravennæ statuere, id apud hospitalem domum, dictam de Mi„ sericordia, facere sibi licere cum prioribus urbis tractavere. Sed anno „ tantummodo 1359. aream superficiemque loci primum innovarunt. „ Hæc autem cum ab Hostasio Polentano anno 1435. fuisset occupata, „ opera & studio Ambrosii generalis restituta est; “ verba sunt Fortunii nostri [b].

b P. II. lib. II. cap. 20.

„ Ejectis Calbulensibus Ghibellinis e Foro-livio insigne colloquium habi„ tum fuit hoc anno in agro Ravennate juxta basilicam nostram sancti

„ Pe-

» Petri ad Vincula, ubi adfuere legati communis Bononiensis, Malatesti-
» nus Ariminensis, Lambertus de Polenta Ravennas, Franciscus de Man-
» fredis Faventinus, Bernardinus Cuniensis comes, Nordilus Imolensis,
» Rogerius comes de Dovadula, Carolus comes Battifollis, Agnella de
» Alticlinis Cæsenas, & e Foro-livio primores urbis, jurataque ibidem
» fuit pars Guelfa. " Hæc habet Albertinus Mussatus rubrica XII. libri septimi apud Muratorium [a].

Iidem Classenses monachi interpositione Lamberti Polentani ad concordiam venere cum canonicis Portuensibus quoad canale Candiani & litus maris, quæ adjudicata fuere monasterio Classensi & Gregorio abbati, concessis e contra salinis canonicæ Portuensi, ut legitur in istrumento rogato præsenti anno die decimo novembris, quod ex autographo ejusdem monasterii damus in Appendice. Ex tabulario archiepiscopali Guarnerius erat prior sanctæ Mariæ in Portu ad annum 1311.

Ugolinus Faventinus episcopus die secunda augusti ad petitionem Benigni prioris monasterii sancti Barnabæ de Gamugno, concessit, ut die sancti Donati, & septem diebus immediate sequentibus indulgentiam obtinerent ii, qui visitarent ecclesiam sancti Donati de Mutiliana Faventinæ diœcesis, quæ ad Gamugnense monasterium immediate spectabat. Præterea alias indulgentias impartitus est fidelibus visitantibus & concurrentibus ad constructionem hospitalis, quod prope dictam ecclesiam ad servitium & substentationem infirmorum & pauperum ædificare proposuerat præfatus prior. Extat memoria harum indulgentiarum etiam in tabulario canonicorum sancti Laurentii de Florentia [b].

Nicolaus Scarpatensis episcopus ordinis fratrum eremitarum sancti Augustini penultima die mensis octobris ex Cenetensi episcopali palatio, consensu & auctoritate Manfredi episcopi Cenetensis & comitis annum unum & quadraginta dies de injuncta pœnitentia relaxavit visitantibus ecclesiam sancti Martini de Opitergio sitam in eadem diœcesi Cenetensi, quam ipse consecraverat die duodecimo exeuntis mensis julii hujus anni. Scarpatensem in Græcia sub patriarcha CP. episcopum Nicolaum Venetiis defunctum anno 1326. cui subrogatus fuerit alter Nicolaus ad eumdem annum asserit Wadingus [c], qui primum Nicolaum sui instituti professorem facit contra apertum paginæ nostræ testimonium, in quo ipse se ad Augustiniensem cœtum pertinuisse affirmat. Manfredus autem de comitibus Collis-alti ab anno 1310. ad 1320. Cenetensem rexit ecclesiam, a qua translatus fuit ad Bellunensem.

Vacante ecclesia sancti Johannis de Richò in territorio Foro-liviensi, quæ erat manualis monasterii Prataliæ [d], Jacobus vicarius Francisci abbatis Prataliensis elegit die vigesima-octava julii in ipsius rectorem Angelum monachum dicti monasterii, manu Guidonis Dati de Fraxineta notarii. Eidem Angelo rectori [e] die trigesima-prima octobris Ubertus de Malatestis comes Glazoli potestas & capitaneus Foro-livii restituendas adjudicavit quasdam terras ad ecclesiam suam pertinentes; manu Ægidii Francisci Ægidii notarii.

» Dicto Jacobo vicario Pratalensi die quarta novembris Johannes de
» Chasulis plebanus plebis de Murlo Senensis diœcesis vicarius generalis
» Guidonis Arretini episcopi ejusque procurator per viam debitæ restitu-
» tionis facultatem fecit intrandi in possessionem omnium redditιuum &
» proventuum, locationum, terrarum & prædiorum, servitiorum, subje-
» ctionum & fidelitatum omnium hominum, villarum & castrorum
» Toclis & Serra-vallis, & generaliter omnium jurium, quæ ad dictam

[a] T. XIV. pag. 317.

[b] M. 25. n. 261.

[c] T. VII. p. 58.

[d] Electio 18. A. 4. 55.

[e] §. Tenuta 2. A. 4. 57.

Ann. Chr. 1315.

„ abbatiam ſpectant a jugo alpium majorum uſque ad jura comitum de „ Romena pro Partina, Lierna, Raginopoli & aliis, & uſque ad jura „ eremi Camaldulenſis, & ad jura epiſcopatus Arretini pro Giona, Greſ- „ ſa, Marciano, & uſque ad jura plebis de Partina, & uſque ad terri- „ torium de Fraxineta, tamquam jura pertinentia ad dictum monaſte- „ rium, hactenus conceſſa prædicto epiſcopo per decem annos in recom- „ penſationem diſpendii, quod habuerat epiſcopus Arretinus in ædifica- „ tione murorum arcis & fortalitii, turris, caſtri & caſſeri Serra-vallis cum „ reſervatione facta dicto monaſterio villarum de Ventrina, de Fregina, „ de Contra [a]; manu Taviani Guidonis de Arretio notarii. " Franciſcus ex nobiliſſima Guidiorum familia Aginolfi comitis filius & frater Ildebrandini plebani Partinæ electus fuerat per hæc tempora abbas Pratalienſis poſt Benedictum, cujus monumenta ſuperſunt ad annum 1308. in archivo Fontis-boni.

a §. Tenuta 3. A. 4. 58.

Johannes abbas ſanctæ Mariæ Agnani de Arretio elegit [b] ex tabulario ſanctæ Mariæ in Gradibus, ad honorem Guidonis epiſcopi & generalis Arretinorum domini rectorem ſancti Chriſtophori prope Montem-ſancti-Sabini, & rectorem ſanctæ Cæciliæ ad Clanas, quibus eccleſiis jamdiu deerat cura animarum ob gravia & urgentia bella, quæ hactenus vigueꝛant in partibus Arretinis.

b Num. 371.

In lite intercedente Matthæum abbatem ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia, & Drudum priorem ſancti Proſperi prope Faventiam compromiſſarii fuere Thedericus de Salutari juris-peritus, & Bulgarellus Guiduccii de Collina ex chartis archiepiſcopii Ravennatis [c].

c Capſ. D. 1100.

Uguccionem de Fagiola celebrem exercituum ductorem hoſpitatum fuiſſe hoc anno in monaſterio Camaldulenſi ſanctæ Jucundæ Piſanæ & Lucanæ dioecefis legitur in deliciis eruditorum Cl. V. Johannis Lamii [d]. Iiſdem autem temporibus dominium obtinuit ad tempus utriuſque dictæ urbis.

d Ann. 1741. pag. 86.

Ann. Chr. 1316.

XXII. Silveſtri Florentini vitæ acta.

Post quadriennium expletum apud Caſtaneum, ſeu ſolitarium locum Caſtaneti, aliam ſolitudinem inquiſivit hoc anno Silveſter, futurus poſt biennium monachus Angelorum Florentiæ. Tantinus, ſive ex Tantino Fortunius, „ Subinde, inquit, ſe recepit in vallem Marinæ, quæ „ regio eſt notiſſima apud Pratum, ubi cum ſocio ſuo, hoc eſt Dino a „ Caſtaneo, inſtituit genus eremiticæ vitæ, amplioribus carnis maceratio- „ nibus & majoris abſtinentiæ rigori vacans, tegens membra ſola tunica, „ quam aliquando lavabat. Aliquid obſonii die Dominico coquebant, qui „ ſufficeret toti hebdomadæ, quibus ceteris diebus jejuniis, diſciplinæ & „ orationi operam dabant. Silveſtrum, ſive Vincentium tunc vocatum, im- „ pugnabat tentator acrioribus ſtimulis carnis, quibus ipſe obluctabatur „ flagellatione membrorum pungentibus urticis, nunquam vero ab abſti- „ nentia ſe relaxans. In quo certamine totus ad Deum converſus dice- „ bat: Domine mi Jeſu Chriſte non veni huc, ut faciam voluntatem „ meam, ſed tuam. Præbe virtutem animæ meæ propter miſericordiam „ tuam, qua poſſim omnes conatus & tentationes maligni hoſtis ſupe- „ rare, ne ejus præda cum ceteris damnatis in æternis cruciatibus eva- „ dam. Quæ verba ſæpius ab illo prolata, forte deſiderium accenderunt „ proficiendi in ſervitute Dei & in contemplatione ejus paſſionis. Et cum „ ſerio perpendiſſet ſe non eſſe verum religioſum, dum nulli prælato „ ſubjiciebatur, nec regulam habebat a ſede apoſtolica probatam, motus „ nova cœleſti viſione, ſponte adiit priorem monaſterii Angelorum de

„ Flo-

„ Florentia, petens humiliter ab eo recipi in sacra congregatione Camal-„ dulensi, habitumque sancti Romualdi induere. " Hæc carmine sic prosequitur idem Tantinus.

ANN. CHR. 1316.

Poi in Valdimarina fu andato,
Et fece un Romitoro in quel lato,
Facendo penitenza & abstinenza
Con un compagno di simil intenza.
E la Domenica facevan tanto cotto,
Che lor bastava un giorno men che gl' otto.
Una gonella haveva in su le carni
Col mantelletto, & più non haveva panni.
Giù nel fossato talhor si spogliava,
E quella con le stecche si spazzava,
E parea segatura quel brugleame
Che amontato se morìa di fame.

Per un buon tempo fece grand' abstinenza
Guardandosi di fare a Dio fallenza.
E spesso si batteva con l' ortica
Per atterrar la carne sua nemica.
Ma quanto più faceva penitenza,
Più s' accendeva quella mala intenza.
Venuto poi al giogo dell' ubbidienza
Fuggissi tal battaglia e tal intenza.
In tal battaglia si diceva a Dio:
Il tuo voler far voglio & non il mio.
Di che li fu mandato in visione,
Ch' entrasse tosto in Religione.

XXIII. Electio Jacobi Camald. in abbatem Galeatensem.

CUM monachi Galeatenses [a] post obitum Bernardi eorum abbatis venissent ad ecclesiam sanctæ Mariæ de burgo Civitellæ, ut novum ibidem sibi eligerent abbatem, re infecta reversi sunt monasterium. Die autem quarta-decima martii iterum convenientes in ecclesiam sanctæ Mariæ de castro Planeti in procuratorem [b] elegerunt Franciscum monachum, qui peteret consensum Jacobi monachi cœnobii Camaldulensis, quem in abbatem Galeatæ postulabant, & simul confirmationem obtineret hujusmodi postulationis a Raynaldo archiepiscopo Ravennate, petente etiam ipso electo [c] ratam haberi sui electionem. Quare cum Jacobus medicus [d] deposuisset, ita corpore languescere Jacobum electum, ut non posset absque periculo mortis de loco dimoveri, impetrante Octaviano Insulano abbate, Raynaldus archiepiscopus ex Argenta XIII. kalendas maji Jacobum in abbatem Galeatensem confirmavit. Idem Jacobus [e] anno sequenti in procuratorem suum constituit Jacobum de Sorighinis coram ipso archiepiscopo contra Guidonem de Pondo abbatem de Castello, & contra Bandinum monachum suum. Hæc nobis innotescunt ex paginis tabularii archiepiscopatus Ravennatis; eaque confirmat & Rubeus historiæ suæ Ravennatis libro sexto [f].

a Capf. D. 1080.
b Capf. O. 7835.
c Capf. O. 7837.
d Capf. P. 8018.
e Capf. O. 7845.
f Pag. 531.

XXIV. Ecclesia S. Michaelis Patavii confirmata monast. Carcerum.

JORDANUS episcopus Patavinus ante seculum tradiderat monasterio sanctæ Mariæ ad Carceres ecclesiam sancti Michaelis de Patavio, extra muros civitatis mediante flumine positam, cum omnibus possessionibus suis mobilibus & immobilibus ac juribus ad ecclesiam ipsam spectantibus, ad hoc ut omni tempore prior & fratres prædicti monasterii eam ecclesiam per sacerdotem secularem, qui continue ibi resideret, regerent. Cum vero non semper occurreret sacerdos secularis idoneus præficiendus, supplicem libellum obtulit Pagano Patavino episcopo hoc anno *die* III. *exeunte octobris* Angelus prior ejus monasterii, ut sibi deinceps liceret sacerdotem vel secularem, vel regularem de suis fratribus ponere, & removere. Episcopus autem benigne annuit, præsentibus inter ceteros Johanne abbate sancti Stephani de Carraria, & presbytero Juliano de Cremona capellano altaris sancti Danielis in majori ecclesia Patavina.

XXV. De Matthæo abbate Classensi.

MATTHÆO abbati sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia obedientiam, reverentiam & fidelitatem præstitit Homodeus rector ecclesiæ sancti Michaelis de Trebana die XII. martii. Post eam diem & ante diem IX. octobris Matthæus ad abbatiam sancti Apollinaris in Classe translatus est, qua postrema die per Girardum abbatem sancti Theonisti de Longiano syndicum suum plures emphyteusis libellos conscripsit. In his libellis productis usque ad annum 1319. fit mentio inter cetera *nobilis*

ANN. CHR. 1316.

viri Johannis Ducis olim de Ravenna, *nunc de Cesena*, Bernardi & Gerardi præceptorum Domus Dei de Cæsena, fratris Jacobi ordinis sancti Johannis, Francisci rectoris ecclesiæ de Cazano, Johannis & Albertini ordinis Vincareti, Ricoli rectoris ecclesiæ sancti Apollinaris de Succuniano, Antonii rectoris ecclesiæ sancti Marci de Rancla &c. Immo Matthæus electus fuerat abbas Classensis ante mensem julii. Die enim quinta ejus mensis ipse & monachi Classenses capitulariter congregati, habita consideratione laborum & molestiarum, quas Gregorius de Arimino olim dicti monasterii abbas sustinuerat, ei concesserunt quædam prædia, ex cujus fructibus viveret, vel donec conventualis degeret in dicto monasterio, vel fuerit prior sancti Andreæ de Arimino; quam concessionem ratam habuit manu Cerbonii notarii de Anglario Bonaventura præses generalis, ut legitur in tabulario Fontis-boni [a].

a §. *Ususfructus* 1. *A* 4. 65.

XXVI. Legatio Guecelli de Camino ad Tarvisinos.

AD Tarvisinos hoc anno Guecello de Camino destinavit nuncios suos abbatem & subpriorem Fullinæ, & Adalgerium de Castello, ut in codice membranaceo reformationum Communis Tarvisii signato E. sub anno M. CCC. XVI. pag. 65. legitur his verbis:

Hæc est forma ambaxiatæ, quam debent facere dominus abbas Fullinæ, dominus Adelgerius de Castello & domnus Odoricus subprior Fullinæ capellanus magnifici viri domini G.. de Camino communi & universitati civitatis Tarvisii, potestati, antianis & consulibus ex parte supradicti domini G.. Imprimis congrua salutatione præposita, sequatur, qualiter civitatis Tarvisii omnium bonorum & fidelitatis fuit semper sedulus prosecutor tam ipse, quam prædecessores sui, quorum pia & laudabilis memoria satis exiſtit. Præterea cum intentionis domini Canis de la Schala & ipsius domini Guezzelli & aliorum amicorum utriusque partis sit, matrimonium contractum jam dudum inter neptem ejusdem domini Canis & unigenitum suum fine laudabili terminare isto instanti die nativitatis Dominicæ, & in civitate sua Feltre solempnes nuptias & curiam celebrare, præfatam civitatem, ut civis, ejusque concives ad præfatam curiam & nuptias affectanter invitat. Discernens, quod tam instantes nuptiæ & curia, quam cuncta alia sua negocia sint semper in eorum profectus, lætitiæ & honoris augmentum. Hinc est, quod ipsos audacter requirit, quos semper intendit prosequi in cunctis prosperis & jocundis. Datum Saravalle die lunæ penultimo novembris.

Neptis domini Canis fuit Viridis filia Alboini, quæ nuptui tradita fuit Ricciardo filio Guecellonis. Cortusii [b] memorant hocce matrimonium ad annum 1320. quod proinde præveniendum est. De ipsa Viride uxore Ricciardi sæpius mentio fit in tabulario Fullinatis monasterii; anno 1336. [c] decesserat ejus maritus, tutelamque agebat filiorum viri quondam sui. Guecello autem pater Ricciardi nuptias celebrandas destinaverat filii sui in urbe Feltrii, quam hoc anno occupaverat, expulso episcopo, Alexandro scilicet. Ad annos 1312. & 1313. abbas Fullinatis monasterii erat Brixianus. Nordii autem ejus successoris chartæ incipiunt ab anno dumtaxat 1320.

b *Lib.* II. *cap.* 12.

c *Num.* 1288.

Abdicante regimen parthenonis sanctæ Christinæ de Tarvisio Mina [d], abbatissa fuit electa die XVI. aprilis Gerardesca ex tabulario Fontis-boni.

d §. *Electio* 20. *A*. 4. 63.

ANN. CHR. 1317.

XXVII. De monaster. Puteolensi.

POST obitum Clementis papæ V. qui decesserat die vigesima aprilis anni 1314. vacaverat Romana sedes usque ad diem septimam augusti præteriti anni, qua electus fuerat in ejus successorem Jacobus de Ossa sub nomine Johannis vigesimi-secundi. Is priori sancti Michaelis urbis Lu-

Lucenfis dedit in mandatis hoc anno, ut operam daret, quatenus bona illicite alienata & ufurpata reftituerentur monafterio Puteolenfi ejufdem Lucenfis diœcefis ordinis Camaldulenfis. Datum [a] Avenione IV. *nonas decembris pontificatus fui anno* II. Ubertus vicarius Henrici epifcopi Lucenfis ante biennium [b] *anno* M. CCC. XV. *die* IV. *menfis decembris indictione* XIV. facultatem fecerat priori & fratribus fanctæ Margaritæ de Monteclaro ordinis fancti Auguftini ejufdem Lucenfis territorii, ut abbati & præfato Puteolenfi monafterio terras venderent.

a *Arch. Capit. Luc. A. A.* 13.
b *Ibidem A. A.* 84.

XXVIII. Capitulum Vangaticienfe fub Bonaventura priore.

HÆC vero funt acta Bonaventuræ prioris generalis Camaldulenfis fub præfenti anno. Coacto generali capitulo ordinis apud monafterium Vangaticienfe [c] in vigilia pentecoftes, inter alia communi ceterorum patrum affenfu decretum eft, ut ad ordinis expenfas affumeretur caufa monafterii fancti Savini Pifarum, cujus abbas & monachi fubjectionis jugum congregationi Camaldulenfi jam diu depofuerant: recuperaretur quoque monafterium fancti Michaelis de caftro Brittorum, quod occupaverant equites Gaudentes; quare etiam die IV. octobris, falvo jure Camaldulenfis eremi, cujus erat manuale [d], elegit Bonaventura in abbatem dicti cœnobii Raynerium de Beccatellis Bononienfem monachum: Ordini pariter adnecterentur vel reftituerentur monafterium fancti Pauli de Aqua-perellis, quod invaferat epifcopus Camerinenfis, & monafterium fanctæ Mariæ de Silva, quod menfæ capitulari ecclefiæ Urbe-vetanæ addixerat ante vicennium Bonifacius VIII. Similiter defenderetur monafterium fancti Silveftri de Monte-fubafio; & ad hæc omnia agenda interponeretur auctoritas literarum Petri de Columna S. R. E. cardinalis congregationis amiciffimi. Poftremo laudata fuit a prælatis capituli unio monafteriorum & domorum Camaldulenfium, quæ erant in plano Arretii. Ex iis aliqua optatum finem obtinuerunt, aliqua vero fruftra tentata.

c §. *Notabilia.* 7. *A.* 6. 32. 33.
d *Ibidem* 6. *A.* 6. 17.

Idem Bonaventura die XXV. octobris conceffit [e] facultatem Jacobo Perufino monacho Burgi-fancti-Sepulcri recipiendi & adminiftrandi ecclefiam fanctæ Mariæ de Armenzano Spoletanæ diœcefis, fpectantem ad monafterium fancti Silveftri de Monte-fubafio, eo temporis vacantem. Cedente Gregorio abbate Decianenfe inftituit in abbatem Ambrofium priorem Ferracciani ex archivo fancti Romualdi de Urbe [f].

e *Ibidem* 6. *A.* 6. 17.
f *Fafc.* VI. *n.* I

XXIX. Inventaria rerum mandata prælatis monafteriorum.

MANDAVIT pariter idem prior generalis, ut quodlibet monafterium fyllabum conficeret omnium bonorum mobilium & immobilium; quare juxta ipfius præceptum, & conftitutionem ordinis Bartholus abbas fanctorum Jufti & Clementis Volaterrarum in elencho thefaurorum fui monafterii efformato die XXVIII. aprilis inter cetera adnotavit „ unum tetra-„ evangelium cum tabulis argenteis ponderis decem & novem librarum, „ & unciarum octo, & unam crucem de ligno cypreffino margaritis or-„ natam, & cum reliquiis beatæ Mariæ virginis, & fanctorum Jacobi, „ Alphæi & Zebedæi, Lucæ, Stephani, Blafii, Benedicti, Clementis, „ Attineæ virginis, Johannis-baptiftæ & Mariæ-Magdalenæ; manu Bar-„ tholomæi Johannis notarii de Volaterris. “ Similiter ad diem XV. maji in inventario facri cimelii monafterii fancti Apollinaris in Claffe hæc fingularia recenfentur: „ Una capfa argentea continens brachium fancti A-„ pollinaris, & una capfa lignea, in qua recluditur planeta fancti Gre-„ gorii, item anulus fancti Apollinaris, manu Martini Rolandi de Flo-„ rentia notarii. “ Ceterorum monafteriorum inventaria leguntur in codice chartaceo, cui titulus *Regeftum inventariorum*, qui affervatur in bibliotheca eremi Camaldulenfis. Habemus etiam inter noftra excerpta inventaria monafteriorum fanctæ Margaritæ de Tofina, & fancti Mauri de

Sola-

ANN. CHR. 1317.

Solarolo diœcesis Imolensis, in quibus sicut & in ceteris tum libri, tum sacræ suppellectiles aliaque monasteriorum ornamenta exarantur. Publici juris fecimus simile ornamentorum & prædiorum inventarium monasterii sanctorum Christinæ & Parisii in appendice ad monumenta vitæ sancti Parisii. Consueverant nimirum priores generales Camaldulenses quandoque hujusmodi inventaria bonorum quoque & prædiorum exigere a monasteriis, ut prospicerent juxta regulam etiam divi patris Benedicti, an deperdita, vel alienata, an diligenter custodita bona ipsorum. Hinc post summaria antiqua chartarum eremi Camaldulensis ad annum 1287. mense martio legitur inventarium possessionum, quas dicta eremus Camaldulensis habebat in castro Socii & ejus districtu cum hospitali Talliafunis dicti castri, & cum domo de Mausolea, exscriptum per Gerardum priorem Camaldulensem. Anno 1280. XVIII. junii Bartholomæus vicarius ecclesiæ sancti Nicolai de Trulla Sorranæ diœcesis in Sardinia, coram Benedicto & Thaddæo nunciis eremi Camaldulensis, inventarium confecit de animalibus, rebus & pecuniis dicti vicariatus, consignans ipsis res, spolia & pecunias Stephani ejus prædecessoris. Idipsum præstabant cetera monasteria etiam non Camaldulensia; quare legimus in tabulario monasterii sancti Pontiani de Luca hocce membranaceum monumentum: *Anno Domini M. CC. LXXX. tempore Bernerii sacristæ sancti Pontiani. Iste est thesaurus monasterii sancti Pontiani Lucensis. Item una fibia integra, & alia medietas, quam habet dominus episcopus. Item capsæ de reliquiis* XIII. *quarum aliquæ sunt de masto, aliquæ eburneæ, aliquæ pixides. Item unum librum, expositio Regulæ beati Benedicti de Sexto*, (hoc est constitutiones monasterii Sextensis) *item unum librum de Aqua sancta* &c.

XXX. De ceteris actis Bonaventuræ prioris generalis.

PRÆFATUS prior generalis statuit hoc anno die secunda maji, ut numerus monialium sancti Petri de Luco non excederet numerum duodenarium, eo quod bellorum furore & violentis invasionibus exhausti essent redditus ejusdem parthenonis, decernens, ut quælibet recipienda in monialem vel abbatissam juramento suo confirmaret observationem hujus statuti. Margarita erat abbatissa ejusdem parthenonis, quæ etiam post biennium elegit rectorem ecclesiæ sancti Nicolai subjectæ suo monasterio.

Vacante abbatia sanctæ Mariæ de Deciano Arretinæ seu Sarsinatis diœcesis Antonius procurator Bonaventuræ generalis in locum Gregorii ultimi abbatis instituit in monasterii præsulem Ambrosium primicerium cœnobii de Ferracciano. Seriem abbatum ejus loci deduximus ex tabulario Fontis-boni. Post Nicolaum, cui anno 1198. Innocentius III. amplissimum privilegium indulsit cum enumeratione ecclesiarum & bonorum ejus monasterii, reperiuntur ad annum 1204. Petrus, 1216. Fridericus, 1218. Petrus, 1233. Benignus, 1241. Petrus, 1242. Placidus, 1243. Donatus, 1249. Raynerius, 1256. Placidus, 1257. Jacobus, 1260. Ambrosius, 1264. Raynerius, 1265. Michael, 1268. Henricus, 1276. Ventura, 1293. Romualdus, 1295. Michael, 1298. Romualdus, 1316. Gregorius, quo cedente anno præsenti electus fuit Ambrosius. Post Ambrosium ad annum 1327. legitur Petrus, 1344. Nicolaus, cujus tempore anno 1362. propter pestem grassantem monasterium Decianense destitutum erat monachis, 1378. Octavianus, 1415. Bartholomæus Simonis, & 1442. Mariottus Antonii de Arretio, qui monasterium in commendam retinuit toto tempore, quo fuit prior generalis ordinis usque ad annum 1478.

Tribuit eidem generali Bonaventuræ Fortunius [a] ædificationem parthenonis sancti Maglorii de Faventia. Sic enim de Bonaventura scribit: "Is

» se-

[a] Part. I. lib. II. c. 56.

ANN. CHR. 1317.

„ secundo anno cœnobium sacrarum virginum sancti Maglorii Faventiæ
„ condidit, quod usque ad hanc diem observantiæ splendore multum ce-
„ lebre habetur. Ædificata est venerabilis domus anno 1317. in urbe Fa-
„ ventiæ in loco, qui dicebatur cella fratris Laurentii. Illic erat humi-
„ le habitaculum cum oratorio sancto Christi confessori Maglorio, qui
„ fuit Dolensis urbis in Brittania archiepiscopus, dicato. Ei præerat
„ Michael monachus prior, a quo de omnibus rebus facto inventario,
„ institutæ sunt illic religiosæ feminæ, quibus Bonaventuras generalis ha-
„ bitum Camaldulensem tradidit. Quæ exinde in lege altissimi die no-
„ ctuque summa integritate vitæ sese exercentes, pusillum locum ad egre-
„ gium, quod cernitur, ædificium pedetentim redegere. Porro institutum
„ templum summo jure titulum sanctissimi confessoris Maglorii retinuit,
„ tum propter antiquam loci religionem, tum etiam quia cum vir san-
„ ctus inter tribulos ac spinas mundi pudicitiæ lilium viride & incorru-
„ ptum usque ad obitus sui diem summa vitæ innocentia servaverit,
„ nullum profecto magis idoneum custodem magistrum in schola ancilla-
„ rum Christi constitui decuit illo, qui quidem & lucidissimum speculum
„ omnis excolendæ vitæ eisdem esse potest, & patrocinium cœlitus sem-
„ per impendit.“ Sed ad annum 1291. observavimus saltem ab eo an-
no in loco dicto cella fratris Laurentii moniales resedisse. Quare verba Fortunii potius de monasterio ad perfectionem redacto explicari debent, vel forte Bonaventura sanctimonialibus locum, ecclesiam & monasterium sancti Maglorii donavit, quæ prius pertinebant immediate ad eremum Camaldulensem; nam antiquæ donationes plerumque fiebant privatis personis recipientibus nomine Camaldulensis eremi.

Vacante ecclesia sanctorum Jacobi & Christophori de Crovole plebatus sancti Marcellini de Chianti Johannes abbas Agnani instituit in ea rectorem presbyterum Gherardum [a] ex archivo sanctæ Mariæ in Gradibus.

a *Num.* 382.

In capitulo Vangaticiensi hujus anni, de quo superius, electus fuit protector ordinis Bertrandus de Monte Gallus de Castello-novo cardinalis sanctæ Mariæ in Aquiro. Obierat enim recens die nona vel decimasexta maji Franciscus Cajetanus cardinalis, qui ordinis protectionem a pluribus annis obtinuerat. Bertrandus de Monte-faventio e castro novo Ratherii diœcesis Cartucensis, ut ab aliis Bertrandis cardinalibus hujus temporis distinguatur, electus fuerat cardinalis a Johanne XXII. anno antecedenti quinto-decimo kalendas januarii. Is viginti-quinque annis protectionis munus Camaldulensibus exhibuit.

Bartholomæi vicarii Antonii episcopi Florentini, & domini de la Rota regii vicarii Florentiæ pro rege Ruberto mentio fit in charta tabularii hujus anni Fontis-boni, qua Camaldulenses eremitæ protestati sunt, se ipsorum judicio minime teneri, cum tam personæ, quam bona eremi Camaldulensis essent exempta & omnino immunia a quorumcumque subjectione.

ANN. CHR. 1318.

XXXI. Silvester monasticen amplectitur in monast. Angelorum Florentiæ.

INGRESSUS est hoc anno Silvester monasterium sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia. Augustinus Fortunius, Silvanus Ractius, Thomas Minius ceterique scriptores nostri ingressum hunc illigant anno 1315. sed conceptis verbis in impolito carmine Zenobius Tantinus ad hunc annum monachatum Silvestri statuit.

All' hor si venne in questo romitoro
Et ricevuto fu da tutti loro
Per lor converso, havendo quarant'anni,
Mille trecento & dieci con ott' anni.

Quod confirmatur etiam ex notis chronicis ejus obitus, quæ sunt hujusmodi:

Frate

ANN. CRH. 1318.

Frate Sylvestro morì nel quarantotto,
E quì rimason sette di vintotto.
Anni settanta havea fra Sylvestro
Quando passò di questo mondo alpestro.

Quare emendandæ sunt aliæ notæ, quæ leguntur ad calcem ejusdem vitæ a Tantino compositæ, ubi legitur: *Frater Silvester, qui donum Spiritus-sancti accepit, quando huc intravit, agebat ætatis annum* XXXVII. *Fecit professionem mense majo anni* M. CCC. XV. *obiit* IX. *januarii anni* M. CCC. XLVIII. Quæ verba profecto haud videntur ipsius Tantini, qui alia retulisset in calce ab iis, quæ retulerat in contextu vitæ, sed potius alterius monachi ejusdem monasterii, qui memoriale scribens in designandis annis erraverit, ut certe erravit quoad mensem, dum Silvester non mense januario, sed junio M. CCC. XLVIII. ad Deum evolavit.

Sed ipsam Tantini vel Fortunii exscriptoris historiam prosequamur. „ Obtento itaque ingressu in monasterium sanctæ Mariæ Angelorum, in„ dutus alba veste congregationis, ac mutato nomine in Silvestrum post „ annum probationis die octava maji professionem emisit & destinatus fuit „ ministerio coquinæ. Quod officium ea caritate, diligentia & humilita„ te prosecutus est, ut monachi Deum benedicentes eum super ceteros „ laudarent. Sed cum ob assiduam occupationem in eo ministerio horæ „ ei deficerent ad orandum, ut eatenus consueverat, valida tentatione „ correptus & tristitia absorptus pœnitebat, quod vestem monasticam as„ sumpsisset, & officium Mariæ cum officio Marthæ commutasset. Mœ„ rore aucto cogitavit quadam die redire ad suam Vallis-marinæ eremum, „ & versus januam monasterii progressus exitum properabat. Erat tunc „ janitor cœnobii miles olim quidam nomine Janus, qui supervenientem „ Silvestrum videns exitum ipsi impedivit, & piis validisque rationibus „ subsistere coegit. Postea interpositis precibus eum rogavit, ne discede„ re vellet ab eo monasterio, in quo omnes monachi ipsum diligebant. „ Mutato consilio Silvester ad suum officium coquinæ rediit omnibus „ gaudentibus. Ex quo tempore rediens ad cor, & cogitans, quæ medi„ tatus fuerat, percutiebat pectus suum, & ad Deum conversus de se „ ajebat: Miser! miles te convertit, humilemque reddidit. Et tali mansuetu„ dine & animi tranquillitate ea, quæ ad curam suam spectabant, dein„ ceps exequebatur, ut dulciora pretiosioraque evaderent monachis omni„ bus obsonia. Ex quo originem habuerit traditio illa seniorum ejus mo„ nasterii Angelos in exercitio coquinæ Silvestrum adjuvisse. Animo igi„ tur constantior factus vir Dei, Deoque soli fidens, tempus suum sa„ pienter distribuit, tributis orationi quotidie duabus horis. Quo tempo„ re tanta mentis elevatione se sanctissimæ Trinitati offerebat, ut me„ ruerit extra sensus rapi, divinique spiritus gratiam recipere, ob quam „ similis efficiebatur Seraphino, & totus transformabatur in suum domi„ num Jesum-Christum. Quare negligens cibum sumere, & consequen„ ter debilitatis viribus in morbum incidit mortalem. Sed consentiens „ gustare vinum dulce, reassumpto vigore & pristina sanitate, opinione „ medicorum, potius virtute divina, quam humana, brevi convaluit. "
Sed & carmen ejusdem auctoris audiamus.

E cuoco si fù fatto in mantinente
Nel qual ufficio fù molto fervente,
E quivi havendo notte e dì che fare
Come solea, non poteva orare,
Dicendo: star soleva in orazione
E quì sò vita quasi da poltrone.
Di che turbato fù deliberato,
Di retornar qua su in quel fossato.

Ma alla porta stava gran soldato
Ch' era converso, & hallo riguardato,
E troppo ben conobbe, che n' andava,
Di che egli humilmente si pregava:
Dicendo Frà Sylvestro, che vuo fare?
Per Dio ti prego, non ci abbandonare.
Di che egli humiliato se ristette
Et di se stesso si fece besse.

Dicen-

Dicendo o cattivello, quel soldato
T' hà convertito & ha ti umiliato.
Et in cucina sendo poi tornato
Con grande affetto facea l'erbolato.
Quando mestava ogni mestolata
Cento fiorini ne facea stimata.
Et poi contento era di due ore
Tra dì e notte stare in orazione.
E tanto crebbe cocendo quel fervore,
Che gratia gli donò Cristo Signore.
E ripieno fu di spirito Divino
Parendo in suo volto un Serafino,
Acceso & infiammato & alterato
In Christo Iddio era trasformato.
L'alma ripiena di Spirito santo
Mangiar non potè il corpo, & venne manco;
Ma d'un vin dolce un poco si gustava
E ben tre dì così se sustentava.
Mostrato fù a maestri il mutamento,
Et disse ciaschedun: Di ver talento
Da Dio havete in esso si gran dono,
Che en queste parti non se n' hà nissuno.

XXXII. Synodus Arretina.

Indicta clericis Arretinis in diem viii. junii hujus anni synodo a Guidone episcopo, Bonaventura prior generalis ceterique eremitæ Camaldulenses eremi præcavere sibi volentes, ne quid in ea synodo statueretur, quod eremo præjudicium inferret, die iv. junii in speciales eremi sindicos constituerunt Angelum priorem plebis Balnei, & Jacobum de Laurentiano Fontis-boni sub-priorem, ut ejusmodi synodo, quatenus sibi expedire videbitur, interessent, & quidquid citra eremi privilegia in ea decerni audierint, protinus opponerent, atque ad sedem apostolicam de præjudicio & gravamine appellarent; manu Alberti notarii.

XXXIII. De parthenone Domus-Dei de Bononia.

Innotescit nobis alterum sanctimonialium asceterium in urbe Bononiensi sub titulo sancti Nicolai ad eremum Camaldulensem immediate pertinens, ex charta tabularii sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia, qua Donella priorissa ejusdem loci cum suis monialibus ultro recepit præsenti anno *indictione prima die* xv. *mensis maji* reformationem & correctionem visitatorum Camaldulensium, qui fuerant deputati a Bonaventura priore generali & a capitulo Vangaticiensi anni præteriti. Ipsam edimus in Appendice. Parthenon sancti Nicolai, quod erat extra mœnia Bononiæ, nominis jactura facta translatum postea fuit in urbem. Visitatores fuere Petrus abbas sancti Benedicti de Savignano & Guido de Arimino monachus Vangaticiensis, qui hoc officium gesserunt in provincia Romandiolæ, & in marchiis Anconitana & Tarvisina. Die decima-quarta junii excepti fuere a Matthæo abbate Classense in ecclesia sanctæ Barbaræ subjecta abbatiæ Classensi. Vigesima-tertia julii visitarunt monasterium sancti Jacobi Eremitæ, die decima-septima sanctæ Luciæ de Ancona, die vigesima-quinta maji sancti Mauri de Solarolo, & priores eorum locorum Angelum, Guidonem & Gerardum, quarum visitationum acta existunt in tabulario Classensi [a].

a *Caps. A.* 13. *& N.* 36.53.22.

XXXIV. Guecellonis de Camino legatio ad Tarvisinos.

Guecello de Camino filius Biaquini comitis Cenetensis Gregorium priorem sancti Martini de Opitergio legatum suum destinavit hoc anno ad Tarvisinos pro ope imploranda, ut refertur in codice Reformationum urbis Tarvisinæ his verbis: *A vobis domino potestate, antianis & consulibus, necnon sapientibus & rectoribus civitatis Tarvisii petit & requirit humiliter & devote frater Gregorius prior monasterii sancti Martini de Opitergio, tamquam nuncius domini Guecellonis condam domini Biaquini de Camino comitis Cenetensis, quod cum dominus Guecello de Camino sit in Opitergio bene cum trecentis hominibus equestribus & mille pedestribus cum armis, & mihi petat loca & castra mea, & continue me derobet & villas meas, vobis placeat & dignemini mihi penitus statim succurrere, cum non credam me posse defendere; quod si non feceritis, me oporteret cum ipso melius possem concordare, & volo semper esse ad vestra beneplacita & mandata, & esse semper meo posse.* Re tamen male gesta ad Pontemplavis a Tarvisinis, Guecello ad hostes defecit. Diximus Guecellonem

ANN. CHR. 1318.

filium Biaquini comitis Cenetensis alium esse a Guecellone de Camino. ; diversitatem demonstrat, quod unus adversus alium pugnabat, & alter Guecello filius erat Gerardi dicti Magni, qui patri una cum Ricciardo fratre in dominio successerat anno 1306. cum primus filius esset Biaquini. Uterque erant de familia Caminensi, sed Guecello filius Biaquini erat ex ea familia, quæ appellabatur de subtus, Guecello vero filius Gerardi ex ea familia, quæ nominabatur de supra. Genealogicam arborem dominorum de Camino utriusque familiæ confecit olim Johannes Augustus de Avogariis nobilissimus canonicus Tarvisinus, inde eremita noster Camaldulensis, quæ apud nos extat ex munere Cl. V. canonici Rambaldi ejus gentilis.

Cum ob bella gravissima, quæ nuper exarserant in provincia Piceni, igni tradita fuissent libri & jura monasterii sanctæ Mariæ inter Saxa in ditione Rosengæ districtus Fabriani Camerinensis diœcesis, quibus probabatur jus monasterii sancti Victoris de Clusis in idem asceterium, Berardus episcopus Camerinensis interpellatus a Crescentio abbate confirmavit jus ipsi eligendi abbatissam & priorissam sub regula sancti Benedicti, visitandi, corrigendi, aliaque faciendi, quæ ad bonum regimen ejus parthenonis spectarent, ut Crescentii prædecessori abbati Gratiæ concesserat Rambottus Camerinensis episcopus, sororesque ejus loci subjectas declaravit monasterio sancti Victoris. Datum Camerini *die* XXIIII. *mensis septembris indictione prima anno* M. CCC. XVIII. *tempore Johannis pape* XXII. Berardum Camerinensem episcopum omittit Ughellius, cujus nomine suppleri poterit lacuna, quæ ab initio hujus seculi ad annum 1328. penes ipsum protenditur.

Eodem *anno die* V. *decembris* vacante ecclesia sancti Christophori de Fratelle Castellanæ diœcesis parœciani ipsius ecclesiæ commiserunt vices suas Frederico abbati Triviensi patrono ejus ecclesiæ ad novam electionem faciendam.

Ad eremum Camaldulensem, ratione plebis de Balneo immediate subjectæ eidem eremo, pertinebant plura prædia in districtu Meldulæ loco appellato Aqua-calida. Jacobus prior sancti Paterniani de Ferracciano [a] institutus fuit a Bonaventura & ab eremitis procurator ad ea locanda die quarta aprilis. Ibi consurgebat ecclesia sub invocatione sancti Laurentii subjecta monasterio Vergaretano, & deinde post aggregationem hujus monasterii, eremo Camaldulensi.

a §. *Notabilia* 8. *A*. 6. 22.

ANN. CHR. 1319. XXXV. Institutio congregationis Montis-oliveti.

CELEBERRIMA sub hoc anno excitata fuit ordinis Benedictini congregatio monachorum Montis-oliveti, cujus auctores fuere Johannes, dictus deinceps Bernardus, Ptolomæus, Patritius Francisci Patritii, & Ambrosius Nini Piccolomineus Senenses nobilissimi viri. Post plures calumnias impactas sanctissimis eremitis, qui in Acconensi Arretinæ diœcesis solitudine degebant, de quibus se purgarunt apud Johannem XXII. in Avenionensi urbe, & post literas commendatitias, quas pro ipsis scripsit idem Romanus pontifex ad Guidonem Petramalium episcopum Arretinum, post visionem etiam habitam ab eodem episcopo, cui conspiciendam se præbuit beata Maria Virgo vestem & insignia novæ congregationis ostendens, idem Guido episcopus hoc *anno* M. CCC. XIX. *indictione secunda die lune mensis martii* ipsorum religiosam conversationem probavit, mandans hæc potissimum in suo episcopali diplomate iisdem institutoribus dato adnotari: *Committimus vicem, & auctoritatem nostram religioso & discreto viro domno Johanni monacho abbatiæ de Saxo nostræ diœcesis, nunc in cathedrali ecclesia nostra residenti ad altare in ecclesia ipsa*

ipsa constructum per Cionem &c. *quod dedicationem, quam vultis facere vos præscripti Bernardus, Patritius & Ambrosius Deo, & beatæ Mariæ de Oliveto de Accona in monasterio construendo ibidem sub regula beati Benedicti, & habitu & observantia monachali, recipiat vice nostra, & albas vestes, quas gestare vultis, benedicat, & induat illas vobis.* Hæc verba omittuntur in prima editione Romana Italiæ sacræ ab Ughellio. Sed commonefactus Ughellius tomo IX. in appendice ad primum tomum (Arretini) pag. 42. linea 54. hæc addidit: „ Dele totam Guidonis episcopi Arretini epistolam, ejusque loco lege hanc, quam modo damus „ genuinam, a Secundo Lancellotto libro primo pagina undecima historiæ „ Olivetanæ conscriptam, nam eam, quam exhibuimus, attulit idem „ Lancellottus valde depravatam. “ Super quæ verba hæc commentatur dictus Secundus Lancellottus Olivetanus abbas, insignis scriptor historiæ suæ congregationis. [a] „ Annus erat a restituta salute M.CCC.XIX. a conversione VI. dies ante kalendas aprilis VII. hebdomadæ secundus, cum „ in Triadi sacram ædem præsul cum clero & magna civium multitudine advenit, & incruento celebriori cum pompa peracto sacrificio, tribusque sociis, quod crediderim, cœlesti pabulo recreatis, Johannem „ Arretinum (uti ajunt) Camaldulensem ex monasterio abbatiæ de Saxo Benedictinæ in Arretino proepiscopum jussit candido cucullo & monastico habitu, qui Benedictinæ disciplinæ professoribus imponitur, operire. Novas vestes quam religiosissime induunt, & sueto probationis „ anno renuntiantes, neque spatium aliquod sive temporis beneficium a „ sancto Benedicto & jure ecclesiastico permissum curantes, nulla interposita mora ante aram ejusdem templi, & coram eodem proepiscopo „ genibus solo fixis, profitentur vicario pro antistite & successoribus, & „ abbatis nomine, monasterium in Accona construendum administraturi „ spondent, ætatem exacturos sub monasterii præside, pauperes castosque „ in observatione monastica perseveraturos, mores Benedictino instituto „ moderaturos. Hujus quidem professionis clarissimo argumento, qui ritus pro consuetudine est index obedientiæ, manus suas manibus inserunt „ proepiscopi, caritatis pacisque ab illo signum accipientes. Præterea, „ antistite non refragante, Johannes imposterum Bernardi nomen adscivit, ut quemadmodum veteris Bernardi Claræ-vallensis conversionem „ secutus est, ejus quoque glorioso nomine vocaretur. “ Hoc ipsum confirmat idem Lancellottus libro II. capite 2. ubi loquens de monasterio Arretino hæc habet: „ Cum Guido Petra-malius episcopus & princeps civitatis Arretinæ per Johannem abbatiæ de Saxo monachum ejus vices „ publice gerentem (quod longius priori hujus historiæ volumine prosecuti sumus) beatum Bernardum Ptolomæum ejusque socios candido habitu exornasset &c. “ Michael-angelus Bonavertius in suo prodigioso initio congregationis Montis-oliveti: „ Episcopus per manus venerabilis „ Johannis abbatis Camaldulensis habitum ipsis tradidit, & induit candidis vestibus. “ Bernardus-maria Amicus Mediolanensis monachus pariter Olivetanus in vita beatæ Franciscæ: „ Fundator noster & socii receperunt vestem Benedictinam albam a Johanne monacho, ut fertur, Camaldulensi; “ immo subdit „ Olivetanos a Camaldulensibus, Camaldulenses a Cluniacensibus, Cluniacenses a Glannafoliensibus, Glannafolienses ab incolis Montis-casini originem ducere. “ Ante hos abbas Antonius Bargensis anno 1476. in suis historiis mss. dicatis Jacobo de Carpo ejusdem ordini generali abbati, quæ olim servabantur in bibliotheca abbatis Constantini Cajetani: „ Et iis expletis accersiri fecit quemdam Jo-

[a] Pag. 10.

Ann. Chr. 1319.

„ hannem abbatem de Saxo Arretinæ diœcesis, sub cujus vice eosdem „ jubet profiteri, anno videlicet a Verbi missi incarnatione M. CCC. XIX. „ die XXVI. martii indictione XI. " Ex nostris vero Ractius in vita beati Bernardi Ptolomæi, quam dicavit Clementi Catanio abbati Olivetano sancti Michaelis in Nemore extra Bononiam, ex monumentis majoris Montis-oliveti hæc profert: „ & cantata ab ipso episcopo Missa, dedit „ dictis patribus per manus Johannis monachi abbatiæ Saxi positæ in diœ- „ cesi Arretina versus Casentinum, quæ erat, ut est etiam hodie, ordinis „ Camaldulensis, habitum album monasticum juxta visionem a Virgine ha- „ bitam, & regulam sancti Benedicti. " Fortunius autem „ Origo mona- „ chorum Montis-oliveti ex Camaldulensibus, " & post aliqua: „ Porro „ Guido interea reginam mundi per visum magna comitante Angelorum „ caterva, candidam sibi vestem cum regula sancti patris Benedicti offer- „ re visus fuerat videre, religiosisque viris mox ex Gallia reversis man- „ data patris summi studiosius peragere volens ad basilicam sanctæ Trini- „ tatis Arretii, comitante senatu ac populo universo, processit, ubi Ca- „ maldulensem habitum illis tradidit, sicut ex chronicis ejus ordinis pro- „ ditum est, ubi hæc habentur verba: Venerabilis autem pontifex Arre- „ tinus per manus cujusdam religiosi viri Johannis monachi Camaldulen- „ sis abbatiæ de Saxo Arretinæ diœcesis induit præfatos patres purissimum „ & album habitum. " Germanus Botta abbas noster tractatum penes nos ms. reliquit, in quo collectis veteribus auctoritatibus probat ex Camaldulensibus prodiisse Olivetanos; quod etiam deducit „ ex mandato Jo- „ hannis XXII. facto Guidoni episcopo, ut novis ascetis daret vestem & „ regulam approbatæ religionis. Porro nulla in Arretino episcopatu ve- „ stis alba regulæ approbatæ, nisi Camaldulensium. " Johannis bullam & verba non vidimus, ex quibus judicare possimus. Ex scriptoribus exteris Arnoldus Wion prima parte Ligni Vitæ. „ Inter stellatos dexteræ partis „ S. P. N. Benedicti sextus & ultimus apparet sanctus Bernardus Ptolo- „ mæus &c. quo in templo & vestis, & regula illa ab episcopo eis rite „ tradita est per manus religiosi viri Johannis monachi Camaldulensis ab- „ batiæ de Saxo die sanctæ Agnetis V. & M. qui propterea quotannis „ Monte-olivetanis monachis celebris existit, anno 1320. " Benedictus Gononius monachus Cœlestinus in suis vitis & sententiis patrum Occidentis idipsum affirmat; Jacobillius plus audet, & beatum Bernardum ejusque socios monachos Camaldulenses affirmat; Bartholomæus Cassanæus IV. parte Gloriæ mundi hæc ante ipsos de Olivetanorum ordine scripserat: „ Ordo Montis-olivetarum sive Olivi principium habuit a monachis Ca- „ maldulensibus, " & sanctus Antoninus in chronico: „ Monachi albi „ reformantur in ordinem Montis-olivarum. "

Qua ratione autem omnia, quæ hactenus congessimus, componi possint cum monumentis abbatiæ Arretinæ de Saxo, fatemur hærere nobis aquam. Nam in paginis ejus loci, quæ partim ad tabularium abbatiæ sanctæ Mariæ Nigrorum monachorum, partim ad tabularium nostrum Alborum sanctæ Mariæ de Angelis Florentiæ translatæ sunt, liquido constat abbates & monachos Saxi per ea tempora non candidas, sed vestes atras usurpasse, adeoque non Camaldulenses monachos fuisse, sed ordinis sancti Benedicti ex Nigrorum numero. En certissimum documentum anni M. CCC. XLVI. quo abbas Saxensis erat Aldobrandus ex monacho sancti Januarii de Campo-leone electus anno 1329. post mortem Nicolai abbatis, cujus monumenta supersunt ad annum 1312. *Die* VIII. *septembris anni* M. CCC. XLVI. *indictione* XIV. *Clemente papa residente*, *Angelus Gual-*

di

di Guillielmi de Valenzano, & Petrus Cecchi olim dicti Gualdi constituti coram reverendo viro domno Aldebrando de Valenzano abbate monasterii sancti Johannis de Saxo Aretine diocesis, cupientes omnipotenti Deo & beate Marie semper virgini & omnibus Sanctis in religioso habitu servire, humiliter rogaverunt dictum abbatem, ut eos recipere, & admittere in monachos dignaretur. Qui domnus abbas ad honorem Dei, Marie, & beati Johannis-baptiste patroni & defensoris monasterii, ad honorem ecclesie, & Bosi permissione divina episcopi Aretini, nomine suo, & sui monasterii & suorum successorum dedit eis tunicas nigras, & scapulare nigrum, quibus, ut dicitur, veteres monachi ejus monasterii soliti sunt indui, & eos de dictis tunica & scapulari investivit, tangendo & attribuendo dicta vestimenta eis tamquam veris monachis; & ipsi promiserunt dicto abbati & suis successoribus obedientiam in rebus licitis, secundum regulam sancti Benedicti. Quare si Johannes abbas vel monachus de Saxo tribuit Bernardo Ptolomæo albas vestes, non eas tradidit, quia ipse foret Camaldulensis, vel albis uteretur vestibus, cum Saxenses omnes monachi nigras induerent, sed propter visionem per quietem habitam tum a Bernardo, tum ab episcopo Guidone, quibus se conspiciendam præbuit beata Virgo nitida & candida amicta veste, & episcopo præcipiens, ut novos alumnos candido vestiret habitu. Verum quidem est Camaldulenses in abbatiam Saxi jam ab anno 1223. aliquam jurisdictionem obtinuisse, donatosque fuisse eo anno ab Ubertino Gualfreducii de Valenzano inter cetera *omni jure abbatiæ Saxi*, sed certum est eos possessionem abbatiæ non iniisse, eamque non subjecisse disciplinæ eremi Camaldulensis; verisimile est eos jure patronatus ab Ubertino donatos fuisse. Exploratum est enim monachos Saxenses atras vestes detulisse, suique juris fuisse, & proprios abbates servasse, nihilque commune ipsos inter & Camaldulenses cessisse usque ad annum 1414. quo his postremis & speciatim monachis sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia Johannes XXIII. concessit monasterium sancti Johannis-decollati de Saxo Arretinæ diœcesis.

Alia ex parte Guido episcopus a beata Virgine præmonitus albas vestes novis fundatoribus tradidit, ut communiter scribunt auctores omnes, & ut testantur insuper vetustissimæ picturæ, quæ ad hanc diem supersunt, licet pene deletæ, in æde sanctissimæ Trinitatis, in quibus tum Bernardus cum sociis, tum Johannes monachus, qui episcopi vices egit, albis induuntur; & cum diœcesis Arretina tot monachis albis Camaldulensibus abundaret, a veri specie abhorret usum fuisse antistitem Guidonem opera monachi induti vestibus atri coloris, pro tradendis albis recenti monachorum coloniæ. Quare illud menti occurrit id præstitum fuisse per Johannem monachum non quidem Saxensis abbatiæ, sed per alium Johannem. Johannes & quidem abbas monasterii sanctæ Mariæ de Agnano Camaldulensis ordinis per ea tempora vivebat. Alii Johannis nomen gerentes monachi per varias abbatias Camaldulenses tunc degebant, quandoquidem auctores non conveniunt de officio & dignitate Johannis, quem alii simplicem monachum, alii abbatem efferunt. Demum in diœcesi Arretina aliud monasterium seu ecclesia Camaldulensis exsurgebat, abbatiæ Prataliensi subjecta, & appellata ipsa quoque de Saxo, quam modo incolunt patres Dominicani, cujus ecclesiæ monachum Johannem nomine adhibere potuerit episcopus pro initiandis novis congregationis Olivetanæ fundatoribus. Nam anno 1253. Marcus abbas Prataliensis appellavit a quadam sententia, quam Ugolinus abbas sanctæ Trinitatis de Alpibus tulerat contra sua monasteria de Pratalia & *de Saxo*, quæ ad contributionem solvendam obligata

ligata

Ann. Chr. 1319.

ligata judicaverat. Pius autem papa II. anno 1459. *sanctæ Mariæ de Saxo monasterium* cum pluribus aliis acquisitis post tempora Alexandri IV. confirmavit Mariotto priori generali Camaldulensi. Quæ demonstrant præter sancti Johannis-decollati de Saxo aliud monasterium de Saxo appellatum fuisse juris Prataliensis vel Camaldulensis, in quo adhibebantur vestes albæ. Hæc collegisse in utramque partem non piget, tum pro exornandis initiis monasticæ congregationis Montis-oliveti, quæ insignes piissimosque viros a suis usque primordiis edidit, per quos plura reformata fuere Italica monasteria, in quibus monastica disciplina tepuerat, tum pro concilianda re, quæ hactenus dissidiorum & contentionum fuit fomes.

XXXVI. Capitulum ad S. Zenonem Pisarum.

a §. *Notabilia* 9. *A.* 7. 3. &c.

Bonaventura prior generalis Camaldulensis [a] die prima martii hujus anni facultatem fecit monialibus parthenonis sancti Petri de Este subjectis abbatiæ Vangaticiensi, de quarum origine diximus ad annum 1292. transeundi ad monasterium nigrarum, deposita veste alba, cujus rei executionem mandavit Guidoni abbati Vangaticiensi, manu Guillielmi Melli Gerardelli de Imola notarii. Perseverarunt tamen sub regimine abbatum Vangaticiensium; neque supersunt monumenta ipsas reapse vestes mutasse.

Prima maji eremitæ Camaldulenses generalem sindicum negotiorum suorum constituerunt eumdem priorem generalem, qui tamen huic curæ, iisdem conquerentibus se parvifieri in monasteriorum reformationibus, renuntiavit die XIX. januarii anni sequentis. Vigesima-septima maji hujus anni celebratum fuit capitulum generale Camaldulense in monasterio sancti Zenonis Pisarum. Extant ad diem XII. & XXIV. maji paginæ Donellæ [b] priorissæ loci sancti Nicolai de Domo-Dei civitatis Bononiensis committentis vocem suam Raynerio de Beccadellis priori sancti Damiani de Ponte-ferri Bononiæ ad annuale capitulum convocatum in urbe Pisarum & in monasterio sancti Zenonis die pentecostes, manu Nicolai Lambertini de Venezano notarii; & Vincentii prioris Angelorum Florentiæ vocem itidem suam committentis Bonaventuræ priori generali.

b §. *Electio* 21. *A.* 4. 89.

Juxta renovationem privilegii sibi factam anno præterito a Berardo episcopo Camerinensi, Crescentius abbas sancti Victoris de Clusis elegit Philippam in abbatissam sanctæ Mariæ inter Saxa.

Moniales sancti Benedicti de Arretio consueverant interesse electioni abbatissæ sancti Johannis-evangelistæ de Prato-veteri, ut ipsis indicitur hoc anno [c] ad diem vigesimam-primam aprilis. Electa fuit Beatrix ex archivo Prati-veteris.

c §. *Notabilia* 9. *A.* 6. 118.

XXXVII. Decessus Uguccionis a Fajola.

Obiit hoc anno Uguccio a Fajola celebris exercituum ductor, sed nunc prospera, nunc adversa fortuna. Anno 1313. ex potestate Januæ Pisana potitus fuerat urbe, cujus regimen ad aliquot annos tenuit; anno sequenti etiam Lucanæ urbi est dominatus. Ipso anno obtinuit a Ludovico Bavaro Romanorum rege Burgum-sancti-Sepulcri, promittens se ab incursibus hostilibus ipsum defensurum; re tamen vera Burgum recepit in possessionem & feudum. Ejectus anno 1316. ex utraque Pisana & Lucensi urbe ad Canem de Scala Veronæ dominum se contulit, militavitque sub ipso, & in obsidione urbis Patavinæ interiit præsenti anno. Collector jurium Burgensis abbatiæ asserit, quod temporis intervallo a confœderatione Burgensium cum Arretinis, de qua nos ad annum 1269. usque ad feudatum Burgum Uguccioni per numerum annorum ferme quinquaginta popularis ditio Burgum regebat.

Describens Fortunius sacras reliquias ecclesiæ monasterii sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia hæc habet de capite unius ex XI. millibus Virginibus, „ Calvaria unius ex XI. millibus Virginibus asservatur cum mul-

„ tis

ANN. CHR. 1319.

„ tis aliis sacris reliquiis in capsula eburnea vitriata. Hæc mirifico redo-
„ lens odore, sericis pannis involuta est cum diplomate, in quo habetur,
„ qualiter anno M. CCC. XIX. kalendis octobris scholasticus ecclesiæ sancti
„ Georgii Coloniensis, inductus magna precum instantia magistri Rainerii
„ a Podio-bonitio procuratoris in Romana curia civitatis Pisarum, ad
„ honorem atque exaltationem sanctæ catholicæ ecclesiæ, concedit archie-
„ piscopo atque clero, & populo civitatis Pisarum unum ex capitibus
„ sanctarum undecim millium Virginum, videlicet Ursulæ, Cordulæ &
„ sociarum, quæ pro Christi amore martyrium susceperunt Coloniæ, ea
„ lege, ut sanctarum Virginum festivitas celebretur XII. kalendas novem-
„ bris. Est autem diploma signatum sigillo ipsius scholastici, & officii
„ præpositi archidiaconi Coloniensis, cum manifestissima testificatione &
„ fide, quod est unum ex ipsis capitibus, quemadmodum ex eo legere
„ est." Quis autem archiepiscopus Pisanus prædictum caput dono dede-
rit monachis Angelorum, latet; archiepiscopus ejus urbis hoc anno erat
Oddo de Sala.

ANN. CHR. 1320.

XXXVIII. Conservatores judices dati eremo Camaldulensi.

PRÆSENTI anno *pontificatus* sui *quinto die vigesima-tertia octobris* ex Avenione Johannes XXII. Romanus pontifex precibus prioris Bonaventuræ & conventus eremi Camaldulensis ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis contra molestatores, occupatores, injuriatores ecclesiarum, locorum, castrorum, casalium, terrarum, possessionum, jurisdictionum, bonorum immobilium, redituum, proventum ac aliorum jurium ad prædictam eremum spectantium, tam in monasteriis virorum & mulierum, hospitalium, quam aliorum locorum & membrorum ipsius eremi, ei atque ordini Camaldulensi subjectorum, necnon circa injurias, gravamina, & damna præsentia & futura illata, vel inferenda a quibuscumque personis quavis dignitate fulgentibus in conservatores & judices prioris prædicti, eremi & conventus deputavit abbates sanctæ Mariæ de Florentia, sancti Juliani de Arimino, & sancti Georgii de Venetiis Castellanæ diœcesis. Bulla Johannis edita est in libro privilegiorum ordinis. Quare minime potestatem fecit eidem priori, ut ait Fortunius [a], eligendi & sibi creandi judices, ut delegatos apostolicæ sedis, sed superius nominatos ipse per se constituit. Ampla est hæc renovatio privilegii Alexandri papæ IV. qui conservatores ordinis Camaldulensis statuerat ante sexaginta annos.

[a] P. I. lib. II. cap. 58.

XXXIX. Et monaster. Avellanensi.

EODEM *pontificatus* sui *anno quinto*, sed *calendis julii*, & propterea anno sequenti, cum etiam monasterium sanctæ Crucis Fontis-avellanæ plures pateretur a malevolis hominibus injurias tum in ipsorum principe loco, tum in ceteris monasteriis & ecclesiis subjectis, neque facilis esset, quotiescumque opus erat, aditus propter locorum distantiam ad Romanam curiam eo temporis Avenione residentem, mandavit idem Romanus pontifex abbatibus monasteriorum sancti Petri de Eugubio, sanctæ Crucis de Tripudio Camerinensis diœcesis, & sancti Savini de Firmo, ut quoties ab Avellanensibus forent requisiti, sine strepitu judicii, si possent, alioquin vigore apostolicæ sedis totis viribus suffulti, defensionem ipsorum monachorum susciperent, injuriasque ab eorum locis averterent. Moricus adhuc prior erat Avellanensis monasterii.

XL. De controversiis inter eremitas & Bonaventuram priorem generalem.

LIS gravissima hoc primum anno mense januario oborta est eremitas inter & priorem generalem Bonaventuram, occasione manualium beneficiorum. Beneficia manualia ea appellabantur, quæ immediate suberant eremo Camaldulensi, quorumque prælati non a monachis eorum locorum, sed a capitulo eremitarum, vel de ipsorum consilio a priore generali deputa-

Ann. Chr. 1320.

a §. Notabilia 10. A. 8. 6.

putabantur. Querebantur eremitæ se parvifieri & contemni, nec ad hujusmodi beneficiorum collationem consilium eorum amplius a Bonaventura requiri. At eremitarum capitulo Bonaventura [a] literas gravissimis refertas monitionibus dedit, ac mandato ipsorum, quo copiam illi fecerant eligendi, nuntium misit; manu Andriani notarii. Itaque mense aprili capitulariter congregati Johannes de Volaterris eremi Major & septem alii eremitæ revocarunt & ipsi generalia mandata hactenus in gratiam prioris facta, manualium beneficiorum collationem ad annum tantum eidem priori concedentes; manu Anglarotti notarii. Similiter post triennium hujusmodi concessionem ad annum renovarunt; manu Rainerii de Prata notarii. Nec ideo tamen sedata differentia, quinimmo auctum inter utramque partem incendium; & anno 1324. totius eremitarum capituli consensu prior Bonaventura pro suspenso fuit declaratus, mandatumque fuit Majori eremi, ut ipsius capituli nomine eumdem moneret, ne ulterius se in administratione ordinis ingereret; manu Ugolini de Socio notarii. Compromissa fuit eodem anno tota lis in Johannem de Ciggiano abbatem Camalduli-Florentini. Sed mense januario anni 1325. utraque pars compromissum respuens convenere, quod de cetero teneretur prior per se vel per alios consensum majoris partis capituli requirere ad manualia beneficia conferenda, & collatio fieret imposterum ad beneplacitum capituli & prioris juxta formam per aliquem juris-peritum præscribendam; quod si infra duos menses a die vacationis beneficii non fuerit provisum per priorem, collatio vice illa devolveretur ad capitulum, quod tunc provideret irrequisito priore, & e contra si per capitulum collatio retardaretur, fieret a priore, irrequisito capitulo. Commiserunt insuper Johanni Camalduli Florentini abbati, ut super his & super forma collationum juris-periti consilium requireret, referretque; manu Rainerii de Prata notarii. Juris-peritus fuit Philippus de Urbe-veteri plebanus plebis de Creti, qui respondit: „ Collationem manualium factam, non requisito capitulo eremi„ tarum, ita valere, ut subsecuto consensu & ratificatione capituli vale„ ret provisus administrare, exemplo venditionis rei ecclesiasticæ, quæ „ per ratibitionem capituli convalidatur; " manu Andreæ notarii. Ex tunc consensum capituli per speciales nuncios, scilicet per Michaelem Florentinum reclusum, Bonaventura prior quampluries requisivit. De altera graviore Bonaventuræ lite cum eremitis ad annum 1346. agemus; monentes interim etiam anno 1328. XXVIII. novembris eremitas elegisse procuratores, qui querelas suas de Bonaventura priore deferrent ad Johannem XXII. Romanum pontificem & ad Johannem Ursinum Cajetani apostolicum legatum [b].

b §. Mutilæ 8. A. 4. 3.

XLI. Alia ipsius Bonaventuræ acta.

c Ibidem A. 8. 23.

Idem præses generalis die decima-quinta martii [c] dedit in mandatis priori monasterii sanctæ Mariæ in Vallibus Perusini territorii, ut recuperare studeret bona cœnobii de Bolsemulo Castellanæ diœcesis, quod sub Accursio prædecessore suo unitum fuerat cum eodem monasterio de Vallibus.

Die quarta julii concessit monachis sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia, qui lege tenebantur reclusionis, neque pedem a cœnobio movebant, quod possent recreationis gratia adire eremum Camaldulensem. Commiserat [d] die XXIV. maji Nicolao Florentino monacho negotium cujusdam altaris, quod in eodem monasterio Cambius Cambii Florentinus mercator & civis petebat sibi deputari pro Missa quotidiana, idque concesserat, dummodo tamen in eo juspatronatus non acquireretur a Cambio.

d Ibid. A. 7. 53.

Demum apud Volaterras ad monasterium sanctorum Justi & Clementis

tis indixit capitulum prælatorum, quod celebratum fuit mense octobri.

Ann. Chr. 1320.

Vacante ecclesia sanctæ Christinæ ad Clanas plebatus sancti Martini de Calognano Arretinæ diœcesis, Johannes abbas sanctæ Mariæ de Agnano elegit in rectorem ejus ecclesiæ Meum de Rapolano monachum suum, arbitratus utilius regendam ecclesiam per monachum, quam per secularem clericum, in honorem Guidonis episcopi Arretini, & Bindi de Arnaldis plebani de Calognano.

XLII. Obitus B. Matthæi eremitæ Massacciensis:

Obiit ad diem undecimam septembris hujus anni beatus Matthæus Sabbatinus Massacciensis, qui eremiticam vitam post beatum Johannem, cujus discipulus fuisse videtur, cujusque vitam & obitum ad annos 1294. & 1303. dedimus, agebat in cryptis ejusdem oppidi Massaccii. Ad eam diem refertur Matthæi decessus in antiquissimo kalendario eremi Camaldulensis subjecto regulæ sancti Benedicti, & etiam in monumentis mss. beati Pauli Justiniani post duo secula earumdem cryptarum habitatoris.

XLIII. De Gerardo monacho Saxo-ferratensi.

Gerardus Saxo-ferratensis sanctæ Crucis cœnobii monachus exactis in monasterio triginta annis, & quadragesimum decurrens ætatis suæ annum, sibi consulere non contentus, & providere proximorum saluti exoptans, rector missus fuit hoc anno ab abbate sui monasterii ad parœcialem ecclesiam sanctæ Mariæ de Abbatissis parum distantem ab oppido Serræ-comitum, & subjectam monasterio Saxo-ferratensi, ubi admirabilis caritatis exemplo commissam sibi animarum curam exequutus est, sed invidorum persecutiones subiens ad aliam sanctæ Luciæ parœciam transiit ex opposita parte castri Serræ; inde ad tertiam sancti Stephani de Bossetto; demum ad primam sanctæ Mariæ de Abbatissis regressus est, ubi præter pietatis officia illustris miraculorum gratia energumenis & infirmis salutem obtinuit. Inter cetera prodigia hæc narrantur: „ Femina quædam, cui „ super fusum, quo nebat, cadenti manus ex ligno intromisso fistulam „ duxerat, eoque perducta erat, ut jam manum præcidendam medici e- „ nuntiassent, ad beatum Gerardum veniens opem ab eo dolens quæsivit, „ qui præmissa oratione manum tangens ac fascia involvens domum re- „ misit, præcipiens, ne cui diceret se ad eum venisse, quæ revertens „ imminutum dolorem sensit, & fascia revolutam manum ut prius in- „ tegram sanamque reperiit. Aliquando in hospitio sui monasterii, quod „ in ipso Serræ oppido in via, quæ Geronis dicitur, situm fuerat, habi- „ tabat, dæmon conversum famulum impulit, ut furatis nonnullis pecu- „ niis, quas apud Gerardum quidam nobilis ejus loci deposuerat, dum „ iter faceret, in arca a beato Gerardo, ne dominum contristaret, acce- „ ptis & clausis, inde aufugeret; quod cum factum esset, ipso sequenti „ die dominus rediit, & reddi sibi pecunias postulavit. Gerardus illas „ non inveniens, conversum, qui præcedenti nocte jam fugerat, ad se „ vocavit; qui statim respondens accessit, atque errorem fassus, manife- „ stavit se tota nocte laborasse, ut longius ambularet, nec unquam hor- „ tum domus ejus exire potuisse, ceterum veniam deprecatus est, quam „ statim vir Dei ipsi obtulit, & dominum exoravit, ut in pristinam „ gratiam eum reciperet; sic diabolus, qui ejus famæ violandæ gratia id „ curaverat, confusus est.

„ Aliquando ibidem ægrotabat, cumque nec mica panis in do- „ mo remansisset, præfatus ejus conversus panem componere aggres- „ sus est; ecce autem duo interea egeni ad januam pulsant stipem „ quærentes, quibus vir Dei panem tribui imperavit, cumque con- „ versus se tunc panem componere diceret, nec micam ullam resi- „ duam in arca a se tunc purgata reliquisse assereret, jussus est, ut eam- „ dem

Ann. Chr. 1320.

„ dem arcam denuo adiret; qui obediens arcam recenti candido & calido pane refectam offendit, ficque attonitus rem beato Gerardo enuntiavit, qui gratias agens juffit, ut quatuor panes fingulis egenis, qui ad portam expectabant, diftribuerentur, & reliquos etiam pauperum ufibus divideret, dicens non pro fe, fed pro egenis a Domino eum panem fibi datum; quod & factum eft, unde ex farina domeftica panem pro domefticis ufibus facere converfum imperavit, qui nimirum fibi a divina providentia laborem imminutum putabat.

„ Nicolaus a Bufcareto fæpe] cum feditiofis hominibus noctu Serram furtivo ingreffu penetrare tentavit, fed Gerardo patriæ fuæ protectionem agente ipfius orationis vi armatorum virorum fuper muros manus apparuit, qui proditores ex fcalis, quas mœnibus admoverant, deturbatos effugarunt. Alias etiam fuis orationibus patriam ac cives a variis infortuniis novis femper miraculis liberavit. " Hæc latina reddidit Grandius ex Italica vita, quam beati Gerardi Saxo-ferratenfis monachi confarcinavit Jacobillius tomo III. operis fui de Sanctis ac Beatis Umbriæ ad diem decimam-fextam novembris. Cetera de Gerardo fuis annis.

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER QUADRAGESIMUS-OCTAVUS.

Ab anno CHRISTI M. CCC. XXI. *ad annum* M. CCC. XXX.

ANN. CHR. 1321.

I. Lites parthenonis S. Antonii de Tuderto cum episcopo Tudertino.

MONIALES sancti Antonii de Tuderto jam ab anno 1297. impeditæ fuerant contra ipsarum, & congregationis Camaldulensis privilegia ab ædificatione cujusdam oratorii in parœcia sancti Nicolai de Cryptis ad monasterium Saxo-vivense spectante, episcopo Tudertino prosecutionem ædificii inhibente. Appellaverant proinde ad Apostolicam sedem, causamque coram episcopo instituerant; quæ eo usque processerat, ut adhuc sub præsenti anno lis foret sub judice. Legimus enim [a] die decima-octava martii hujus anni Paulum quondam Petri earum sindicum coram Jacobo de Monte-falco vicario Nicolai episcopi Tudertini appellationem alteram interposuisse contra mandatum & citatorias literas Jacobi prioris sancti Venantii de Camerino, qui se dicebat subdelegatum Ugolini abbatis sancti Petri de Perusio judicis & conservatoris a summo pontifice delegati in causis monasterii Saxi-vivi de Fulginio, & membrorum ejus, nimirum monasterii sancti Nicolai de Cryptis de Tuderto super demolitione & destructione oratorii, quod ædificasse moniales dicebantur intra limites parœciæ dicti monasterii cum erectione crucis & altaris, post sententias super hoc latas, ut coram eodem subdelegato judice comparerent; sed dictas moniales adversus prædicta opponentes subdelegatum legitima jurisdictione non esse præditum ob sui consanguinitatem cum abbate Saxi-vivi, aliisque de causis, iterum appellasse ad Sanctissimum; & die vigesima-tertia ejusdem mensis easdem moniales congregatas constituisse in procuratorem suum ad appellationem prosequendam magistrum Nicolaum Matthæi, qui eadem die protestatus est pluribus ecclesiarum Tuderti rectoribus, ne quidquam in suis ecclesiis innovarent contra prædictas sanctimoniales.

a §. *Appellatio* 1. *A.* 4. 12.

II. Electio archiepiscopi Ravennatis.

DEFUNCTO Raynaldo sanctissimo archiepiscopo Ravennate quintodecimo kalendas septembris, die nona septembris [b] Raynaldus alter archidiaconus Ravennas ex dominis Polentanis cum ceteris canonicis, & cho-

b §. *Notabilia* 11. *A.* 7. 98.

ANN. CRH. 1321.

chоro ecclesiæ Ravennatis literis suis denuntiavit Africano abbati Uranensi, ut interesset die decima ejusdem mensis electioni novi archiepiscopi. Sed abbas, cui de jure & consuetudine competebant præsentia & suffragium in nova electione, cum esset infirmitate præpeditus, commisit vices suas eidem archidiacono, & abbatibus sancti Johannis-evangelistæ & sancti Vitalis de Ravenna; manu Raynerii Jacobi de Prata notarii. Evasit Ravennatis ecclesiæ archiepiscopus idem Raynaldus Hostasii filius ex archidiacono. Africanus autem in abbatia Uranensi successerat Felici.

III. Provisiones aliquot ecclesiarum.

a §. *Concessio A.* 4. 26.

NICOLAUS de Venetiis monachus & prior claustralis monasterii Vangaticiensis electus a Guidone abbate Vangaticiensi tamquam a patrono ad curam & regimen ecclesiæ sancti Matthæi de Accarisiis Bononiensis urbis, humiliter [a] petiit a Bonaventura priore generali licentiam regendi dictam ecclesiam, quam prior concessit manu Raynerii Jacobi de Prata notarii.

Vacante ecclesia sancti Michaelis de Templano vel podii sanctæ Luciæ Firmanæ diœcesis, quæ erat membrum monasterii Vallis-castri, Hermannus abbas Valle-castrensis ipsam contulit Romualdo sacerdoti, tamquam fideli dicti monasterii, ob reverentiam etiam magnificorum virorum Thomasii Gentilis de Moliano, & suorum nepotum filiorum Gentelucii.

Itidem pastore destituta ecclesia sancti Bartholomæi de castro Cellæ manuali monasterii Triviensis, Fredericus abbas de Trivio rectorem ejus ecclesiæ elegit.

b *Pag.* 42.

Apud Brocchium in historia Mucelli [b] sub hoc anno nominatur Jeremias filius quondam Ugolini de Fumantibus populi sancti Bartholomæi de Soviliana, cujus majores dicuntur ante aliquot annos cessisse magna ex parte castrum suum de Vicorati monialibus Rosani. Eidem Rosanensi parthenoni frater Herveus ordinis Prædicatorum paginam communicationis bonorum spiritualium sui ordinis præsenti anno conscripsit, ut legitur in collectione amplissima ms. Ferdinandi Melioris.

Mense majo hujus anni generale capitulum celebratum fuit in abbatia sancti Apollinaris in Classe. In eo ex constitutionibus Bonaventuræ generalis [c] scimus inter cetera statutam fuisse taxationem mercedis pro tabellario prioris Camaldulensis.

c *Const.* XXXIV.

In necrologio monasterii sanctæ Mariæ ad Carceres sub die quarta augusti ponitur obitus Angeli prioris Carcerum. Suffectus fuit in ejus locum Johannes.

IV. Obitus Danthis poetæ. Ubaldus episc. Foro-popiliensis.

OBIIT etiam hoc anno Ravennæ Danthes Aligherius Florentinus. „ Is cum fuisset auctor, ut quidam nobiles, qui contra libertatem pa„ triæ se gerebant, in exilium mitterentur, factum est, ut ab illis mox „ reversis & ipse civitate pulsus fuerit. Veronam se primum receperat „ comiter ab Alberto Scaligero susceptus, judicia etiam ibidem exercuit, „ & posteros reliquit, qui Danthes ex ejus nomine dicti sunt; exinde „ Parisios se contulerat, & cum Henrico Cæsare denuo in Italiam rediе„ rat, sperans illum Florentiam expugnaturum, & exules patriæ restitu„ turum. Sed imperator locatis castris ad sancti Salvii, cum ab incepto „ mox destitisset, profectusque apud Bonconventum in Senensi mortuus „ esset, Danthes omni spe redeundi amissa Ravennam ad Guidum regu„ lum Novellum, Polentanæ nimirum familiæ, transmigraverat, & ad „ cœnobium Fontis-avellanæ aliquando divertens, ibi aliquod tempus mo„ ratus est, ut suum poema perficeret, cerniturque ejus cubiculum in fa„ cie domicilii abbatis cum sequenti elogio: *Hocce cubiculum hospes, in* „ *quo Danthes Aligherius habitasse, in eoque non minimam præclari ac pe*„ *ne divini operis partem composuisse dicitur.* “ Obiit autem Ravennæ

1322.

» 1322. mense julio. Porro Danthes situ loci optime explorato, hæc de » eremo Avellanæ præmisit verba, introducens videlicet Petrum Damia- » ni in Paradiso [a] loquentem: "

ANN. CHR. 1321.

a Canto 27. v. 106.

Tra duo liti d' Italia surgon sassi,
E non molto distanti alla tua patria,
Tanto che i tuoni assai suonan più bassi,
E fanno un gibbo, che si chiama Catria,
Di sotto al quale è consecrato un' ermo,
Che suol' esser disposto a sola latria.

» Et paulo post [b] de Petro-Damiani loquens illum hoc celebravit elogio:

b Canto 27. v. 121.

In quel luogo fui io Pier Damiano,
E Pietro peccator fui nella casa
Di nostra Donna in sul lito Adriano.
Poca vita mortal m' era rimasa,
Quando fui chiesto e tratto a quel capello &c.

Quæ exscripsimus ex Fortunio [c], cum quo ceteri Danthis vitæ scriptores cohærent. De incolatu Avellanensi Danthis ad annum 1318. sub Morico priore loci mentionem facit etiam Jacobillius [d]. Ipsum Eugubii quoque constitisse traditio & inscriptiones produnt. Sed integrum Avellanense monumentum, quod in partem dumtaxat produxit Fortunius, hic exhibemus, quod prostat etiam apud doctissimum Franciscum-Mariam Raphaellium in historia familiæ, personæ, onerum & operum Bosonis Eugubini, in Deliciis Eruditorum Cl. V. Johannis Lamii [e].

c P. II. lib. V. c. 5.

d T. III. pag. 352.

e Anni 1755. pag. 102.

HOCCE. CVBICVLVM. HOSPES. IN. QVO. DANTHES. ALIGHERIVS HABITASSE. IN. EOQVE. NON. MINIMAM. PRÆCLARI AC. PENE. DIVINI. OPERIS. SVI. PARTEM. COMPOSVISSE. DICITVR. VNDIQVE. FATISCENS. AC. TANTVM. NON SOLO. ÆQVATVM. PHILIPPVS. RODVLPHIVS. LAVRENTII. NICOLAI CARDINALIS. AMPLISSIMI. FRATRIS. FILIVS. SVMMVS. COLLEGII PRÆSES. PRO. EXIMIA. ERGA. CIVEM. SVVM. PIETATE. REFICI HANCQVE. ILLIVS. EFFIGIEM. AD. TANTI. VIRI. MEMORIAM REVOCANDAM. ANTONIO. PETREIO. CANONICO. FLORENTINO PROCVRANTE. COLLOCARI. MANDAVIT. KAL. MAII. M. D. LVII.

Corrigendus tamen est in Fortunio annus decessus Danthis, qui testimonio omnium scriptorum fuit annus 1321. Danthem inter ceteros egregio penicillo expressit Laurentius monachus Camaldulensis cœnobii sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia. Etiam eremi Camaldulensis mentionem ingessit Danthes cantu quinto Purgatorii his verbis:

Oh, rispos' egli, appiè del Casentino
Traversa un' acqua, ch' hà nome l' Archiano,
Che sovra l' Ermo nasce in Appennino.

Romualdi vero cantu XXII. Paradisi, post almum parentem Benedictum, his carminibus:

Questi altri pochi tutti contemplanti
Uomini furo accesi di quel caldo,
Che fa nascere e fiori, e frutti santi.

Qui

ANN. CHR. 1321.

Qui è Macario, qui è Romoaldo,
Qui son li frati miei, che dentro a' chiostri
Fermaro e piedi, e tennoro il cor saldo,

Ubaldus seu Ubaldinus de Gabrielliis nobilis Eugubinus ex priore monasterii sancti Andreæ de Insula diœcesis Eugubinæ, & subjecti cœnobio Avellanensi, electus est Foro-popiliensis antistes XI. kalendas maji hujus anni, ut legitur apud Ughellium [a], ex regesto Vaticano epist. 1009. part. II. Post biennium translatus est a Rom. pont. Johanne XXII. ad Tarvisinam sedem.

a T. II. col. 607.

ANN. CHR. 1322. V. Silvestri Angelorum monachi apophthegmata.

SILVESTER Angelorum Florentiæ monachus quatuor annis fideliter exactis in officio coquinæ, suscepta quoque cura ministrandi mensis monachorum, cum quotidie in Spiritus-sancti gratia proficeret, dono lacrymarum polleret, & consiliis dandis multum temporis impenderet, ab exterioribus ministeriis liberatus fuit, ut commodius Deo inserviret, & animarum saluti prospiceret. Quo tempore inclaruit ejus sanctitas, quæ venerationem non solum apud cives Florentinos, sed & apud monachos ipsos illi conciliavit. „ Quadam die ad monasterium venere aliquot secu„ lares, qui refectorium ingredientes instrumenta ibidem pulsare cœpe„ runt. Hos rigide excepit Silvester, & ex refectorio exire compulit, „ ostendens ipsis disciplinam monasticam his sensuum lenociniis minui, „ moresque laicorum non convenire cum institutis regularis observantiæ. „ Tres malas feminas quæstu proprii corporis viventes, spiritualibus ver„ bis suis ab bonam frugem induxit. " Collegit Zenobius monachus apophthegmata selecta ejusdem sancti viri, quibus sociorum suorum animos ad pietatem & ad monasticam disciplinam promovebat; quæ sunt hujusmodi: „ Dicebat: Non sufficit hominem esse spiritualem in actu & ope„ re, sed etiam mentem debere esse spiritualem. Veritas aspera habet „ labia, sed cor tranquillum; hypocrisis e contrario labia dulcia, sed „ mentem perversam. Sumus interius instar cepæ, cujus dum cutem unam „ tollis, invenies aliam. Nisi tribulatio nos humiliaret, per ingratitudi„ nem laberemur in idololatriam. Fratres tamdiu simul sint in ecclesia, „ capitulo & refectorio, ut postea libenter debeant in cellam sese fugien„ do recipere. Viri sancti magis vigilant post Matutinum, quam post „ Vesperas. Si quis dicebat: Sic deberemus facere; hodie non fit ita; „ respondebat beatus Silvester: De te solo loquere, unde scis, quid alii „ faciant? solum teipsum accusa. Nolebat fratres in confessione narrare „ sua somnia, sed simpliciter dicere: Accuso me, quod habuerim obsce„ num somnium, quia pejor ipso somnio ejus memoria est. Magis con„ venire religioso dicebat, ut calici prius aquam infunderet, quam vinum; „ si enim prius vinum immiseris, sæpius in quantitate falleris. Orabat „ semper in obscuro, afferebatque Dei servum debere tenebris delectari „ instar vespertilionum. Multum dolebat augmento & extensione eccle„ siarum, & grandioribus præferebat parvas, humilesque. Volebat ut fra„ tres cito discederent a loco capituli, ad fugiendam fraudem diaboli ri„ xatoris. Haud probabat disciplinam nimis asperam nimisque prolixam, „ sed laudabat modicam, humilem & devotam. Miror, inquiebat, quo„ modo cor intra corpus non crepet sub officio divino, propter ejus dul„ cedinem & sublimitatem verborum. Observarunt seniores monachi Sil„ vestrum tempore, quo sacrum evangelium legebatur, solitum fuisse re„ cedere, mutareque locum, ne ob copiosissimum imbrem lacrymarum, „ quem tunc effundebat, detegeretur, & æstimationem penes ipsos majo-

„ rem

» rem sibi conciliaret. Si quis fratrum consilium petebat, manifestabat» que se obnoxium esse cogitationibus carnalibus, hanc esse legem, na» turæque inclinationem ajebat; at si quis se accusasset, quod murmura» tionibus vacaret, ipsum rigide excipiebat, & ad sui curam, non alie» norum provocabat. Parvos defectus minime esse contemnendos docebat, » cum viam ipsi faciant majoribus. Vitium omne esse a radicibus ampu» tandum. Iis, qui dicebant: Ita agere deberemus, & minime agimus, » respondebat: Utinam id ex corde & animi puritate diceretis. Dolebat, » cum juvenes colloquia secreta inter se miscebant. Sapientioribus denun» tiabat, ne præsumerent altiora se, sed inciperent a parvis rebus, ac in » iis perseverarent, & præsertim in observandis consuetudinibus monaste» rii. Discrimen notabat inter recreationem animi & dissolutionem; plu» raque tam in privatis colloquiis, quam in publicis collectionibus, ad » quas a prælato monasterii admittebatur, proferebat ex corde utilia con» fratribus suis. Cum sacramentaliter ad tribunal Pœnitentiæ accedebat, » tanta lacrymarum copia deflebat, ut loqui non valens hæc dumtaxat » de se proferret: Quid miser ego boni feci? qualis est vita mea? Novi » malum facere, & inquinare bonum. Cum in errorem aliquem incide» bat, se prostrabat ante prioris monasterii pedes, magnaque humilitate » reatum suum aperiebat. Quod si prior blande eum reciperet, & acrio» ri objurgationi parceret, turbatus recedebat. Humilitatis, pœnitentiæ » & fervoris Silvestri invidus malignus hostis ejus animo sæpius impatien» tiæ stimulos subdebat, præsertim nocturno tempore, pallium ipsi au» ferens tempore, quo quiescebat; cui patiens vir respondebat: Si vis » pallium, tecum defer. "

Hæc aliaque Silvestri dicta & facta carminibus ita expressit laudatus ejus vitæ scriptor.

Forse quattre anni in cucina stette
E poi nel refettorio ancor servette;
Et poi pel tempo ritornò alla cella
Fuggindo il mundo e la sua novella,
Giaceva nella cella, e quando orava
Et spesso se sedea e contemplava,
Et chi andava a lui se consolava,
Et nella tentation consiglio dava.

Et post pauca hæc cecinit:

In refettorio una compagnia
Sonando una vivola si bevia.
Ma fra Sylvestro si li cacciò via
Dicendo lor di molta villania.
Da Secolari, diceva, state strani,
Che nostre mente istraccian pur a grani,
Non si confanno i fatti lor coi nostri,
Il lor parlar ci fa avillupare
E dacci poi impaccio nell' orare.
Di viver a commune si die la forma
Et di buona osservanza monstrò l' orma.
Soleva dire, ch' a voler orare
La notte me, che al giorno si può fare:
Mille soldati a notte si terrei,
Al dì pur due non ne pagherei.
Il giorno si consà al secolare
El bujo d' ella notte a spirituale
A far orare & meditare.
E sant' Antonio si dicea del Sole,
Che dell' orare gli toglica il valore, &c.

Quando era coco e fosse accusato
Veniva tostamente al suo prelato,
Et accusato era del suo fallo
Là alla stucia, come frati fanno,
Et sua colpa diceva immantinente
Con lieta faccia & placata mente.
Et tal hor quel prior non ricevea
Quel soddisfare, che per uso havea.
Veggendo fra Sylvestro non accetto
Il soddisfare, e l' umile suo detto,
Irato forte si spazzava tutto,
Et secolar pareva senza frutto,
A destro & a sinistro se voltando
Et con aspere parole mottecchiando,
Et a lui non respondea quella durezza.
Quando egli in bocca havea tanta dolcezza
Et quando a lui un giva a contare: (&c.
Io sono contento di pensier carnale,
Curava poco così fatto detto
Dicendo, ch' era cosa naturale.
Ma si diceva: Io mormoro del tale,
Si conturbava tutto immantinente
Dicendo: Che ha tu a far di quel cotale,
Il quale e servo del onnipotente?
Gratta la tigna tua in questa vita,
Sicchè tu facci poi buona finita.
S' en questo mondo tu ti piangerai,
Nell' altro mondo non trarrai poi guai.
Vale una lacrima più in questo mondo,

ANN. CHR. 1322.

Che poi nell' altro un pozzo ben profondo.
In purgatorio si può ben lacrimare,
Ma un capel non posson meritare.
Si non saltan di qua con l' oratione
Par loro non escer mai di tal prigione.
Ma quivi stanno, in fin che sien purgate
Tutte le macchie & sien ben reschiarate.
Questo ti dico, perchè non ti curi
Di questi o quelli se ei sosson suri.
Ma cieco diventato in questa vita
Bene operando habbi eterna vita.
Soleva alcuna volta dire a frati
Veggendo glinvoler molto allargati,
Si voi uscite di sotto la cesta,
Sareste bastonati in su la cresta.
Non v' allargate, ma state più stretti,
En verità sarete più perfetti.
Fuggite l' apparente de sto mondo
Et meglio in cielo sarà il cuor giocondo.
Diceva, che san Piero no hebbe sol fede
Dell' altro mundo, ma vera certezza,
Et con l' affetto vita eterna vede,
Et a più che di questa a piena fede.
Facendo la beretta sua lavare
Diceva nella fronte sal purgare
Dinanzi quatre dita sia lavata,
Et quel che resta lascia la assiugata.
Lavando egli sui piè d' acqua copria
I piedi a punto & non più calia
Dicendo: La ragio non mi fu richiesta
Di quello, che non gitto alla foresta.
In ogni cosa viveva assegnato
Temendo della fine il giudicato.
Molto era confirmato nel timore
Di Christo nostro Iddio e Redentore.

VI. Constructio monasterii S. Joh. baptistæ de Clodia.

ÆDIFICAVERANT per hæc tempora monachi sancti Mathiæ de Muriano in diœcesi Fossæ-Clodiæ & in loco dicto Calix-major, monasterium cum oratorio & ecclesia juxta pontificia indulta in proprio solo, irrequisitis episcopo & canonicis Clodiensis ecclesiæ. Ii proinde Bonaventuram Bolduccium Venetum primum priorem loci destinatum, & Benedictum de Thuscia conversum sancti Mathiæ excommunicationis sententia damnaverant, molestiisque & injuriis eos eorumque bona lacessibant. Quare Ardizo de Accarisiis Bononiensis, sindicus & procurator monachorum sancti Mathiæ, qui tunc Venetiis commorabatur in parœcia sancti Moysis, eorum nomine adivit Philippum abbatem monasterii sancti Georgii-majoris de Venetiis judicem delegatum a Johanne XXII. & conservatorem jurium & privilegiorum ordinis Camaldulensis, petens ab ipso, ut factum judicaret, privilegiaque San-mathianorum monachorum defenderet. Qui judex auditis rationibus hinc inde propositis, præsenti anno *die sabbati vigesima februarii indictione quinta* pronuntiavit monachos sancti Mathiæ recte suo jure usos fuisse, perpetuumque silentium indixit vicariis & canonicis Clodiensibus, nominatim vero Conrado de Frignanis Tarvisino substituto a presbytero Petro Bachari primicerio majoris ecclesiæ Castellanæ & canonico Clodiensi. Post biennium Bonaventura primo priore abdicante, Benedictus prior sancti Mathiæ die vigesima-tertia januarii in loci novi Clodiensis priorem instituit Marcum Murianensem monachum. Ejusdem sancti Mathiæ monasterii die XXIII. januarii visitatores fuere hoc anno Theobaldus abbas sancti Michaelis de Muriano, & Felicianus Perusinus monachus Classensis, qui destinati fuerant anno præterito a capitulo Classensi [a].

VII. De monast. S. Eustasii de Imola.

IN urbe Foro-corneliensi perdurabat monasterium, & quidem duplex tam virorum quam mulierum, sancti Eustasii ordinis Camaldulensis, dictum etiam sanctæ Catharinæ, ut compertum sit ex dedicatione & oblatione, quam fecere hoc anno sui suorumque bonorum Druda [b] die vigesima-septima junii, & decima-octava julii Masius in manibus Johannis prioris recipientis vice Bonaventuræ prioris generalis. In ea ecclesia præterea erecta erat schola dicta *schola sancti Hostachii de Imola*, ut ex archivo capitulari Imolensi constat, ex quo [c] ad *annum* M. CC. LXIV. *sub die* XVIII. *februarii*, *Urbano* IV. *summo pontifice*, Ubaldus præpositus Imolensis cum presbyteris, diaconis & subdiaconis canonicis ejusdem majoris ecclesiæ libellum emphyteusis scripsit dictæ scholæ. Monasterium hocce una

a §. *Visitatio* 3. *A*. 4. 30.

b *Arch. Imol. Fascic. VIII. n.* 41.

c *Ibid. Fascic. VII. n.* 138.

una cum præpositura, quacum unitum est, perpetuo concessum postea fuit nobili familiæ a Vulpe Imolensi ob merita Thaddæi a Vulpe, cujus ænea statua visitur in ecclesia sanctæ Marinæ Venetiarum.

ANN. CHR. 1322.

VIII. De altero Montis-Christi.

BENVENUTUS eremita & sindicus eremi & Bonaventuræ prioris generalis coram Meo rectore ecclesiæ sancti Bartholomæi de Massa subcollectore Petri prioris Caturcensis & Petri de Banis archidiaconi Lemovicensis, quos Johannes XXII. in partibus Thusciæ collectores destinaverat decimarum sexennalium in concilio Viennense ad subsidium Terræ-sanctæ statutarum nedum a pluribus solutarum, præcepto & monitionibus contra Bonaventuram priorem factis in prædicta ecclesia Massanensi, ut die crastina sub pœna excommunicationis decimas, quæ per sex annos a monasterio Montis-christi non fuerant persolutæ, persolveret, respondit, eremum & priorem Camaldulensem non teneri ad persolutionem pro dicto monasterio, cum illius administratio ad proprium abbatem pertineret, & libra ejus monasterii diversa esset a libra eremi, adeoque nullum esse eorum præceptum nullasque monitiones, appellationemque interposuit apud sanctam sedem, conquerens eremum & priorem contra fas gravari, exigique decimas ad se non pertinentes. Ad multum temporis negotium factum fuit Bonaventuræ generali super iis decimis; tandem die quinta maji anni 1325. Bertrandus Coriti archidiaconus Varnensis, & frater Petrus Raimundi ordinis Prædicatorum deputati collectores ab eodem Romano pontifice in provinciis Thusciæ, Januæ & Pisarum, nolentes eremum Camaldulensem indebite gravari, revocaverunt literas, quas contra priorem &eremum scripserat Johannes Volaterranus archipresbyter ecclesiæ Massanæ subcollector[a].

a §. Sententia 5. A. 4. 72.

IX. Guidonis abb. Vangaticiensis literæ comiti Rambaldo de Collalto.

GUIDO abbas Vangaticiensis ab Athestinis marchionibus anno 1319. abbatiam invadentibus loco cedere compulsus in urbem Patavinam receptus cum proceribus civitatis rempublicam administrabat. Quare hoc anno una cum potestate Patavino, & cum urbis capitaneo sequentes dedit literas Rambaldo de Collalto comiti Tarvisino ad novum urbis Patavinæ potestatem expostulandum ex urbe Tarvisina.

Egregio & potenti viro domino Rambaldo de Collalto comiti Tarvisino amicorum præcipuo frater G.. Dei & apostolica gratia Vangaticiensis abbas, necnon Theobaldus de Castro-novo potestas salutem tam prosperam, quam felicem. Cogitatis conditionibus civitatum Paduæ & Tarvisii, quæ eædem sunt, domino de Auvenstano capitaneo Paduæ placuit super electione novi potestatis Paduæ nostrum habere consilium. Ita quod demum habito consilio idem dominus voluit inter eligendos unum eligi de Tarvisio, attendentes ad dominum Altinerium de Azonibus inter tres eligendos facere dare vocem, & sic factum est, confidens ipse dominus capitaneus de prædicto, ac se certum reddens, quod pro honore regio, & amore suo & amicorum, ac bono statu civitatum prædictarum regimen acceptabit, super quibus omnibus jam dictus capitaneus affectuose literas sibi scribit. Quapropter vos omnibus precibus, quibus possumus, deprecamur, quatenus toto amore vestrorum amicorum, & si carus vobis est status civitatum utrarumque, velitis effectualiter operari, quod præfatus dominus Altinerius regimen acceptet, & sibi & suis amicis non deficiat in hoc puncto. Sane si familiam sic cito ad sufficientiam non haberet, non stet propter hoc, quia tanto domesticus est, quod venire poterit cum ea, quam habebit, & postquam venerit, se, sicut expedierit, poterit reformare, & si videretur sibi, potestas prædictus bic habet aliquos bonos, qui remanere possent ad proprium votum ejus. Si autem vobis placuisset dictum regimen acceptare, hoc super omne gaudium, gaudium esset no-

Ann. Chr. 1322.

bis & amicis, ac viris universis, sed quia scimus vos esse multis & variis occupatum negotiis, prævidimus vos non esse de præmissis præsentialiter fatigandum. Supradicta equidem adbuc publicata non sunt, sed forte cras publicabuntur, quæ donec nuntii communis accedent illuc, secreta remaneant, sicut vobis videbitur expedire.

Datum die penultimo maji.

Bonifacius scriptor historiæ Tarvisinæ has literas [a], quas refert, ad annum 1320. retrahit, & iterum sibi non constans [b] Altenerium de Azonibus Patavinis præfuisse anno 1319. scribit. Verum is ignoravit, ut nos monet nobilissimus & doctissimus Rambaldus de Azonibus Avogariis canonicus Tarvisinus, Altenerium bis potestatis officium exercuisse in urbe Patavina, anno nimirum 1320. post Marcum Gradonicum, ut testes sunt [c] Cortusii & chronica Patavina [d] apud Muratorium, quo etiam anno victoriam reportavit ad Baxanellum de exercitu Canis Scaligeri, & anno præsenti invitatus a Guidone abbate Vangaticiense, a Theobaldo de Castro-novo potestate & suo prædecessore, & a Conrado de Auvenstano, qui anno præterito *mense novembri vicarius ducis Karinthiæ a duce Austriæ Friderico Romanorum rege Paduæ facti vicarii generalis, cum ducentis elmis intravit Paduam*, ut testes sunt iidem Cortusii [e]. Ceterum Guido ex suo monasterio exturbatus, & Patavium secedere coactus, anno præterito, cum ad diem undecimam maji [f] Matthæus de comitatu Florentino abbas Classensis sancti Apollinaris renuntiasset eam abbatiam in manibus Bonaventuræ prioris generalis, & monachi ad novam electionem venire volentes compromisissent in dictum priorem, die quarta-decima ejusdem mensis ab ipso priore electus fuerat Classensis abbas, cui tamen regimini nuntium misit die nona septembris; quare iterum Bonaventura in abbatem Classensem pronuntiavit Dionysium Bononiensem abbatem sancti Frigdiani Pisarum; maluitque Guido abbas Vangaticiensi dumtaxat titulo gaudere commorans in urbe Patavina, in qua primas partes agebat.

a *Pag.* 316.
b *Pag.* 309.
c T. XII. col. 820. rer. Italic.
d T. IV. Antiq. Italic.
e *Col.* 829.
f §. *Electio* 24. *A.* 4. 15.

Vix possessionem monasterii Classensis inierat Dionysius, quod vitam cum morte commutavit, alterique electioni locum fecit. Privavit Bonaventura Phæum monachum sancti Apollinaris regimine, quod usurpaverat; apostolica autem sedes electionem irritavit Rainerii prioris sancti Damiani de Bononia ad eam abbatiam assumpti, constituitque in abbatem ejus monasterii Johannem, qui abbas antea erat sanctæ Crucis de Tripudio, ut ex regesto anni VI. pontificatus Johannis papæ XXII. epistolis 764. 770. idibus januarii intrantis hujus anni.

Ambrosius [g] vicarius Francisci abbatis Prataliensis præcepit Bertæ conversæ dicti monasterii, ut redire deberet in claustrum curiæ de Ventrina, neque inde discedere sine licentia abbatis, & restituere mobilia & instrumenta ejusdem monasterii.

g *Arch. Fontis-boni-Bannum* 3. *A.* 4. 29.

Remittimus ad Appendicem ex tabulario sancti Mathiæ de Muriano definitionem litis vigentis inter Gratiadeum episcopum Parentinum cum hominibus de castro Ursariæ, & inter Mengosum abbatem sancti Petri de Silva, quoad bona monasterii sancti Michaelis de Lemmo.

Ann. Chr. 1323. X. Reformatio cœnobii Montis-christi.

MONASTERIUM nostrum sancti Mamiliani insulæ Montis-christi patebat hoc tempore piratarum incursionibus, crebrisque casibus; disciplina monastica in eo valde de die in dies collabebatur, & in temporalibus etiam imminuebantur ejus facultates. His malis occurrere volens Bonaventura prior generalis die vigesima augusti hujus anni de consilio eremitarum transtulit ad illud monasterium Benvenutum & Accursium Bononien-

nonienſem dictæ eremi eremitas, & fratres Johannem, Laurentium, Benedictum & Guidonem de Balneo converſos, ut ipſorum induſtria & laudabilis vitæ meritis præfatus locus incrementa pietatis reciperet [a], aſſignans eremitas pro monachis, & converſos pro familiaribus ejuſdem monaſterii.

Ann. Chr. 1323.

a §. Notabilia 13. A. 9. 121.

XI. De breviferario ordinis.

Idem prior generalis communes literas die vigeſima-quinta ejus menſis dedit omnibus abbatibus, abbatiſſis, prioribus, rectoribus & hoſpitalariis congregationis, præcepitque in virtute ſanctæ obedientiæ, ut obſervaretur antiquiſſima ordinis conſtitutio deferendi per monaſteria brevia ſeu nomina defunctorum Camaldulenſis & Vallum-broſani ordinis, cum quibus poſtremis ex antiquo conſtabat intereſſe vinculum fraternæ caritatis, & frater converſus breviferarius cum campanarum pulſatione more ſolito ſuſciperetur, brevia autem in matriculis conſcriberentur, Miſſæ & ſuffragia impenderentur defunctis, & „ quia, ſubdit, bovi trituranti os clau„ di non debet, " præcepit, ut ipſi fratri breviferario perſolverentur ſolidi quatuor a majoribus monaſteriis, tres a mediocribus, & duo a minoribus in moneta Piſana, erogandi in ſumptus ejus itineris. Amoto Donato de Caſtillione abbate ſancti Viriani die vigeſima januarii ſuffecit Zenonem de Arretio monachum.

XII. Privilegia confirmata monaſt. S. Savini Piſarum.

Præsenti anno, *pontificatus* ſui *ſeptimo calendis auguſti* Johannes XXII. Paulo abbati & conventui monaſterii ſancti Savini de Montione ad Romanam eccleſiam immediate pertinentis Piſanæ diœceſis confirmavit privilegium felicis recordationis Alexandri papæ III. prædeceſſoris ſui, conceſſum Ubaldo abbati anno 1175., & recens inſpectum a Petro tituli ſancti Stephani in Cælio monte presbytero cardinale & S. R. E. vice-cancellario. De eo privilegio pauca diximus ad annum 1175. aliqua vero dicimus ſub hoc anno. Monaſterium enim illud florentiſſimum, quod tot ſub ſe antiquis temporibus eccleſias habebat, paucas admodum tum Alexandri III. tum Johannis XXII. temporibus obtinebat, quarum cenſum hic exhibemus: eccleſiam ſanctæ Mariæ, capellam ſanctæ Euſtaſiæ cum curtibus infra vel extra civitatem Piſanam, curtem & eccleſiam ſancti Torpetis in Sambra, eccleſiam ſancti Quirici in Coltano cum tertia parte ſilvæ, portum in fluvio Arno in loco dicto Arilion, curtem & eccleſiam ſancti Michaelis in Empore, eccleſiam ſancti Sentii cum curte in Cerreto, eccleſiam ſancti Hippolyti de Riliono, eccleſiam ſancti Johannis deCeraſolo, eccleſiam ſancti Xyſti, guardiam de Seria, curtem & eccleſiam ſancti Juſti de Motrognano, curtem & eccleſiam ſancti Quirici in Muſignano cum caſtello, curtes in Corſica Caliſani, Morenciani, Tatariani, Simbrani, & Germanaſiani, curtem in Tripallo, curtem in Corviano, curtem in Caſa-nova, curtem & eccleſiam ſancti Gregorii in Monte-magno, & quatuor piſcarias. Abbas electus a ſaniore fratrum parte ad apoſtolicam ſedem benedicendus accedere debebat. Capellanos in eccleſiis ſubjectis eligere & epiſcopo præſentare fas habebat idem abbas. Nullus infra parœciam ſancti Hippoliti de Rilione vel aliarum eccleſiarum poterat oratorium conſtruere, irrequiſitis epiſcopo & abbate, ſalvis privilegiis, quæ Romana eccleſia Templariis & Hoſpitalariis conceſſerat. Eadem die idem Romanus pontifex alterum eidem monaſterio & Bono abbati conceſſum a Cœleſtino III. anno 1193. & ſimiliter vetuſtate conſumptum privilegium renovavit; quæ confirmationes leguntur in regeſto Vaticano ejuſdem Johannis XXII. tomo XV. epiſtolis 1628. & 1629. Eidem abbati ſancti Savini anno elapſo XVI. *calendas decembris pontificatus* ejuſdem *Johannis anno ſeptimo* Berengarius epiſcopus Tuſculanus ex Avenione facultatem fecerat abſolvendi Johannem presbyterum ſacriſtam ma-

ANN. CHR. 1323.

joris ecclesiæ Pisarum a quibuscumque etiam reservatis & enormibus delictis auctoritate domini papæ, ut in pagina, quam canonicus Abrahamius Grandio nostro communicavit, Petrus cardinalis vice-cancellarius Gallus Textoris seu le Tessier, ut ab aliis Petris cardinalibus hujus temporis distinguatur, appellabatur. Berengarius autem cardinalis episcopus Tusculanus a Clemente V. creatus vivebat anno 1322. contra Ciacconium, qui defunctum existimat anno 1321.

XIII. Ubaldus ex Foro-popiliensi ad Tarvisinam ecclesiam transfertur.

UBALDUS Gabriellius Eugubinus Avellanensis olim monachus ex Foro-popiliensi ecclesia ad Tarvisinam translatus fuit hoc anno octavo idus junii ex regesto Vaticano apud Ughellium [a]. Vivebat in episcopatu Tarvisino etiam ad annum 1334. quo die nona martii Nicolaus ejus vicarius mandavit Conrado de Brancasecchis decano cathedralis ecclesiæ, ut non obstante interdicto, cui tunc erat obnoxia civitas Tarvisina, sacra perageret, & divinis interesset officiis juxta præceptum dominorum de la Scala, a quibus sibi, si obedire renuisset, mors intendebatur, ut animadvertit Scottus in additionibus & emendationibus ad Ughellii Italiam in episcopis Tarvisinis.

a T. *V. col.* 551.

XIV. Res aliquot monasteriorum.

MONASTERIA sanctimonialium de Bethleem, & sanctæ Annæ de Bononia erant hoc anno simul unita, nam in chartis Bononiensibus legitur Ægidia de Banzis abbatissa utriusque parthenonis.

In necrologio parthenonis sancti Johannis-evangelistæ de Prato-veteri adnotatur ad hunc annum, *diem* vero VIII. *aprilis indictionem* V. obitus Jacobi abbatis monasterii de Pozeuli. Sequens autem de comitibus Guidiis monumentum legitur in tabulario ejusdem loci sub numero 105. „ Aghinolphus de Romena comes palatinus filius comitis Guidonis Pacis de „ Romena volens providere majori securitati dotis comitissæ Agnetis filiæ „ comitis Rogerii de Dovadula in Thuscia palatini & uxoris Rogerii „ filii sui assignat alia bona in permutationem bonorum pro dote sua, „ villas nempe de Agna, Pratale, Bucena, Leporina in castro de Raginopoli assignans eorum usufructum eodem modo, quo ea tenuit comes „ Ugo de Battifolli. Actum in palatio veteri de Raginopoli. “

Nicolaus & Benedictus monachi sancti Salvatoris Camalduli Florentini pro constructione murorum & mœnium urbis Florentiæ die octava junii [b] solverunt florenos ducentos auri Bonaguidæ del Fabro Tolosino mercatori & civi deputato collectori vigore mandati papæ Johannis XXII. ex florenis quadringentis, quibus fuerant taxati juxta distributionem factam a Guidone plebano de Carmignano subexecutore Baronci episcopi Pistoriensis a sede apostolica deputati. Barenzus etiam appellatur apud Ughellium [c] episcopus Pistoriensis hujus temporis.

b §. *Emptio* 15.

c T. *II. col.* 304.

Homines castri sancti Pancratii constituti coram Basilio abbate sancti Petri de Rotis sponte affirmarunt die duodecima junii, quod quidquid habebant in plebatibus Palazzoli, Anteferræ, & Capannolæ, tenebant a dicto monasterio, ex paginis Fontis-boni [d].

d §. *Servitia* 3. *A.* 4. 51.

Julianus Berardingorum abbas consensu monachorum suorum congregatorum in ecclesia sancti Vigilii Senarum vendidit aliquot domos & plateas proximas dicto monasterio sancti Vigilii communi Senarum, ex paginis nosocomii Scalæ ejusdem urbis [e].

e *Num.* 1153.

ANN. CHR. 1324.

XV. Ædificatio monasterii Rosæ Senarum.

ÆDIFICATUM fuit præsenti *anno* M. CCC. XXIV. *indictione* VII. *die decima-tertia januarii, anno nono generalatus Bonaventuræ prioris Camaldulensis* monasterium appellatum de Rosa extra urbem Senarum prope flumen Tressæ in colle Galignani, Prædia donavit Vannuccius Andreoli

li civis Senensis, ut super ipsa constitueretur cœnobium sub invocatione beatæ Mariæ virginis, quod incolere deberent ascetæ Camaldulenses sub regimine prælati, quem prima dumtaxat vice eligeret prior Camaldulensis eremi, deinceps eligerent monachi ibidem habitantes, qui confirmationem electi expeterent a priore generali. Prædiorum hujusmodi possessionem die supradicta iniit nomine Bonaventuræ præsidis generalis Rolandus prior sancti Vigilii Senarum, in cujus monasterio prædicta fuerunt acta. Demum idem Vannuccius testamento hæredem omnium bonorum suorum reliquit monasterium construendum, eligens in ejus ecclesia corporis sui sepulturam. Paginæ habentur in tabulario ejusdem monasterii Rosæ [a]: „ Cœnobio inditum fuit Rosæ nomen, tum amœnitate situs, inquit Fortunius [b], tum quia generalis Bonaventura cum Vannuccio fœdus percussit, ut qui pro tempore venerabili cœnobio præpositus esset, cereum trium librarum cum rosa argentea desuper accommodata ad sacram eremum in die natalis sancti patris Romualdi quotannis deferre seu mittere teneretur. " In charta autographa [c] tabularii Fontis-boni præscribitur oblatio facienda die decima-tertia januarii, ea ipsa die, qua conscriptum fuit donationis instrumentum a Vannuccio; approbata autem est tum donatio loci, tum promissio oblationis die vigesima-prima octobris a definitoribus capituli generalis, quod celebratum fuit hoc anno in Camaldulo Florentino; manu Raynerii de Prata notarii. Primus in eo monasterio regiminis locum tenuit Johannes Imolensis a Bonaventura ex eremo Camalduli-majoris translatus ad cœnobii Rosani constructionem peragendam; sed hic ædificiis construendis intentus, cum se abstrahi cognosceret a contemplationis via, ad eremum rediens locum fecit Marco monacho Murianensi, qui decem annis, quibus præfuit, ædificia ampliavit, monachorum numerum auxit, florentemque monasterii statum reddidit. Is sancti Mathiæ de Muriano cœnobita, antequam ad monasterii Senensis regimen postularetur, hoc ipso anno die vigesima-tertia januarii ob abdicationem Bonaventuræ San-mathiani monachi & prioris Clodiensis suffectus ei fuerat ad regimen novi sancti Johannis-baptistæ de Fossa-clodia monasterii a Benedicto priore sancti Mathiæ, cui illud suberat.

ANN. CHR. 1324.

a Numm. 74. 75.

b P. I. lib. II. cap. 58.

c §. Oblatio II. A. 7. 174.

In capitulo generali, quod die decima-octava octobris diximus celebratum in monasterio Camalduli Florentini, reperimus electos fuisse in definitores Andream sancti Michaelis in Burgo Pisarum, & Antonium de Dazis Arretinum abbatem sancti Frigdiani pro Thuscia, Johannem Classensem, & Andream sancti Hippolyti de Faventia abbates pro Romandiolæ provincia.

Gerardus major eremi convocatis eremitis Camaldulensibus die decima decembris expostulavit de Bonaventura priore generali, quod non pernoctaret in eremo, quod dignos depositione præsules non mulctaret, quod capitulum quotannis habere postponeret, quod in promotionibus justitiam non servaret, multaque alia tum in spiritualibus, tum in temporalibus rebus damna toti congregationi inferret; quare ipsis persuasit, ut Bonaventuram removerent & suspenderent ab omni jurisdictione & administratione spirituali & temporali.

XVI. Monasterium Quercetanum sub cura prioris Camald.

MONASTERIUM sacrarum virginum sanctæ Mariæ de Querceto Florentinæ urbis suppositum fuerat anno 1329. directioni & ductibus monachorum sancti Salvatoris Camalduli Florentini. Simul congregati hoc anno mense octobri Johannes de Ciggiano abbas & monachi dicti loci negotia monasterii sui tractaturi, longa experientia ducti, quod detrimenti potius quam utilitatis foret sibi, suæque famæ & honestati hujusmodi regimen,

Ann. Chr. 1324.

men, consilio & votis unanimes decrevere, quod deinceps abbas & monachi relicta Quercetani parthenonis administratione, ipsarum monialium correctionem & reformationem transferrent in Bonaventuram præsidem generalem; quare communi consensu ei donaverunt in perpetuum prædictum asceterium cum suis juribus & pertinentiis, & nominatim jura submissionis, visitationis, institutionis & destitutionis abbatissæ & officialium; manu Raynerii de Prata. Ultima itaque die ejus mensis Bonaventura accedens ad monasterium Querceti recepit abbatissæ & monialium renuntiationes officiorum in manibus suis, exegitque ab iis obedientiam, præfecit in priorem dicti loci Marinum Senensem, & monialibus officia distribuit; confirmante post sexennium hacce subjectione capitulo eo anno habito in monasterio sancti Salvatoris Berardingorum.

XVII. Hospitale sanctæ Trinitatis de Muriano erigitur.

Andreas de Zena civis habitans in parœcia sancti Felicis urbis Venetiarum, & Anna ejus uxor construxerunt hoc anno hospitale in honorem sanctissimæ Trinitatis prope monasterium sancti Mathiæ de Muriano, ac pro remedio salutis animarum suarum ipsum tradiderunt monachis seu eremitis dicti cœnobii ad hoc, ut ibidem reciperentur septem pauperes in honorem septem donorum Spiritus-sancti, qui pauperes semper ibidem alerentur una cum famulis ad eorum servitium, & statuere ad hoc, ut nullo unquam tempore in oblivionem eorum donatio & intentio transirent, quod monumentum marmoreum cum sua epigraphe poneretur in æde prope ecclesiam dictorum monachorum, ubi sacra custodiebantur, & si ædes de loco dimoveretur, inscriptio tamen permaneret prope ecclesiam, neque aliqua unquam bonorum hospitalis hujusmodi alienatio fieri valeret. Hæc exarata reperimus in codice Mauri Lapii monachi ejusdem cœnobii seculo XV., qui existit in bibliotheca dicti monasterii.

XVIII. De monasteriis Bellunensibus.

Cum ex loco sanctæ Trinitatis domus Teutonicorum de Venetiis Petrus Altici canonicus Mimatensis collector apostolicus scripsisset hoc anno *die* XVII. *maji pontificatus Johannis pape* XXII. *anno octavo*, ac collectam imposuisset iis, qui beneficia obtinebant, adnotavit inter ceteros priorem seu rectorem hospitalis de Campestrino, abbatem sancti Petri in Tuba, & abbatem seu priorem sancti Gervasii de Belluno, qui postremus excusationem pro non solvenda collecta prætendit, quod monasterium suum quæritaret eleemosynas pro refectione monachorum & monacharum habitantium in dicto loco; quare a collecta absolutus fuit. Ex hoc documento deducunt aliqui monasterium monialium sancti Gervasii copulatum fuisse cum monasterio de Campestrino. Sed illud unum probatur aliud monasterium de Campestrino in diœcesi Bellunensi extitisse præter illud sub titulo sanctorum Gervasii & Protasii in eodem territorio, in quo commorabantur tum monachi, tum moniales, quorumque historiam protulimus seculo antecedenti, donec monachis loco abeuntibus, vel divisis a sanctimonialibus, hæ solæ relictæ expostularunt directionem monachorum Sanæ-vallis de Fullina, sub quorum regimine ad hodiernam diem perseverant.

XIX. Electio abbatis Galeatensis, ejusque varia fortuna.

In locum Jacobi monachi Camaldulensis Arduinus factus fuit abbas Galeatensis, qui hoc anno ex tabulario archiepiscopali Ravennæ [a] fidelitatem juravit Aymerico. Aymericus ex rectore Romandiolæ electus fuerat a Johanne XXII. anno præterito archiepiscopus Ravennas. „ Quapropter, inquit Rubeus [b], dum Aymericus archiepiscopus & rector ditionem suam uno itinere utramque invisens, Meldulæ octavo kalendas „ martii esset, illi in sacrario Franciscanorum fratrum, inspectantibus co„ mite

a Capf. I. 4330.
b *Lib. VI. pag.* 542.

„ mite Rogerio e Dovadula, Ramberto comite Gazoli, Thomasino A-
„ quabello, Johanne Sperono Britonoriano atque aliis, Arduinus divi Hi-
„ lari Galeatensis abbas, more majorum, genibus innixus, contacto evan-
„ geliorum libro sollemne obsequium præstitit. “ Paulo post commisit idem Romanus pontifex Francisco episcopo Florentino, ut Arduinum removeret a regimine Galeatensis monasterii, sed anno 1326. mandavit præfato archiepiscopo Aymerico, ne ad remotionem ipsius procederet super falso rumore de ejus excessibus: „ Quare, subdit Rubeus ad annum
„ 1327. Aymericus Arduinum Galeatensem abbatem jussu pontificis in
„ eo munere confirmavit, a quo dejectus fuerat, eodem jubente pontifi-
„ ce, ad quem nonnulli detulerant de aliquot maleficiis Arduini nomen;
„ purgavit enim se apud pontificem diligenter Arduinus. “ Eodem anno ipsi abbati procurationem nonaginta-duorum florenorum imposuit Bertrandus cardinalis legatus. Pacifice tamen abbatiam Galeatensem non possedit Arduinus, nam anno 1328. ejus abbatiæ administrator erat idem Aymericus archiepiscopus ob bella, quæ regionem vastaverant, ut legitur apud eumdem Rubeum sub eo anno, quo Aymericus dominis de Valbona, qui occupaverant castra & bona Galeatensis cœnobii, mulctam indixit, renovavitque jus, confectis tabulis de locis & castris ad monasterium illud spectantibus.

ANN. CHR. 1324.

XX. Indulgentiæ ecclesiæ S. Hilari de Arretio.

JOHANNES Cajetani Ursinus cardinalis diaconus sancti Theodori & legatus apostolicus accedentibus ad ecclesiam sancti Hilari prope Puliolam Arretinæ diœcesis & Camaldulensis ordinis aliquibus statutis diebus, & reparationem ipsius adjuvantibus centum dies indulgentiarum dilargitus fuit. Datum Senis [a] *quinto idus octobris pontificatus domini Johannis papæ XXII. anno* IX. ex archivo asceterii sancti Johannis-evangelistæ de Prato-veteri.

In necrologio monasterii sanctæ Mariæ ad Carceres ponitur sub hoc anno ad diem XXIII. novembris obitus domini Jacobi de Carraria.

Donationem Auræbonæ de Graffis factam monasterio sanctæ Christinæ de Tarvisio hoc anno & Gerardescæ abbatissæ edidimus pagina XXIII. Monumentorum ejus loci post vitam sancti Parisii. Anno 1328. abbatissa ejus parthenonis erat Soprana.

Julianum Berardingorum abbatem domus vendentem licentia Basilii abbatis Rotensis & Johannis eremitæ Camalduli vices agentium Bonaventuræ prioris generalis memorat pagina archinosocomii Senensis ad hunc annum sub die XV. octobris [b].

[a] *Num.* 124.

[b] *Num.* 1153.

ANN. CHR. 1325.

XXI. Obitus beati Angeli Gualdensis eremitæ.

ANIMAM Deo reddidit hoc anno in sua eremitica cellula beatus Angelus Gualdensis, ut scribit auctor primæ vitæ; auctor vero secundæ refert ad annum antecedentem. Facile in prima usurpatur annus Romanus, annus vero ab incarnatione in secunda, ut consueverant numerare Florentini, Veneti aliique. Hæc porro leguntur de ejus obitu in prima vita. *Hic ergo vir humilis cum continua maceratione corpus suum afflixisset sancta pœnitentia, & sicut dicit Apostolus: Vere fuit ex illis servis Jesu-christi, qui carnem suum cum vitiis & concupiscentiis crucifixit, & perseveravit usque in finem, ideo salvus fuit, & vitam ipsius in bono fine conclusit, & vere in eo impletum fuit, quod ipse Salvator prius se diligentibus repromisit dicens: Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus. Vere igitur hic servus Dei Angelus Christum dilexit & sermonem ejus, & sancta mandata servavit, & ideo Deus Pater dilexit*

eum

Ann. Chr. 1325.

eum & custodivit a malis, & ab omni via mala probibuit pedes ejus, & Christus ipsum de mundo eripiens cum sanctis angelis animam ejus ad paradisum perduxit, ubi mansionem sanctus vir Angelus æternam apud Deum Patrem facit. Ad cujus felicem exitum religiosi & clerici oppidi Gualdensis concurrentes cum hymnis & laudibus de cella sua efferentes Gualdum asportaverunt, & in ecclesia venerabilis patris sancti Benedicti reverenter condiderunt circa annos Domini M. CCC. XXV. *Et sicut Deus eum in vita sua innocentia vera & sanctitate clarere fecit, & similem Sanctis suis, ita & post ejus felicem obitum plurimis ipsum illustravit miraculis, nam non solum in ipso castro Gualdi signa fecit, & mirabilia, plures a diversis languoribus sanans, sed etiam de civitatibus insuper Perusina, Eugubina, Assisinate, Nucerina, Camerinensi, & Fabriano & aliis locis invocantibus ipsum remedia sanitatis contulit. Dies vero memorabilis & felicis transitus de hoc mundo ad Deum sancti viri & fidelis Christi fratris Angeli solitarii agitur de mense januarii octavo-decimo kalendas februarii eadem die, qua sancta ecclesia beati Mauri agit de veneranda memoria ad laudem domini nostri Jesu Christi* &c.

XXII. Mirabilia post ejus mortem.

Fusius de ejus sancto decessu, & de mirabilibus post mortem ipsius secutis agit auctor vitæ secundæ. *Beatus Angelus adhuc vivens in suo mortali corpore totus angelicus est effectus. Post igitur inclusionis suæ in prædicta arctissima cellula tot annorum completa curricula remunerator bonorum operum Deus omnipotens hunc dilectum servum Angelum beatum ad se vocare dignatus est, ut acciperet ejus anima felix laborum suorum & Deo dicati sui tam prolixi constanter continuati servitii remunerationem centuplum in cœlestibus, ut æternæ vitæ præmium immortale, & sicut tot annis solus in conspectu Dei vixerat solius Dei præsentiæ, suam pretiosam animam moriendo solus in prædicta sua cellula reddidit hora completorii diei* XV. *mensis januarii anni Incarnationis domini nostri Jesu Christi* M. CCC. XXIV. *quibus die & hora, ut hujus sancti obitus manifestaretur Christi-fidelibus in dicto oppido Gualdi, ubi suum sacrum corpus divina providentia, quæ in sui dispositione non fallitur, decreverat honorifice sepeliri, campanæ ecclesiæ abbatialis beati Benedicti in prædicto oppido per se ipsas absque humano opere trahi ceperunt, & per longum spatium sollemniter sonuere, ad quarum sonitus incitatus dicti oppidi clerus & populus universus, videntes hoc maximum & insolitum miraculum campanarum sonitu demonstratum, admirantes quid hoc esset, inter ipsos ceperunt perquirere; tunc eis communis orta fuit opinio procul dubio inspirata divinitus, quod hic beatus Angelus ex hoc nequam seculo migrasset ad Dominum. Nuntios continuo miserunt ad cellulam, qui nuntii ad eam pervenientes introspexerunt per fenestrellam, ipsumque videntes genuflexum manibus junctis, haud aliter quam oraret, vocaverunt pluries; nemine vero respondente abierunt, & cuncta, quæ viderant, clero & populo narraverunt, illum animam reddidisse creatori. His auditis certissime credentes sine aliqua alia certitudine, divino spiritu moti totus clerus & populus cum crucibus erectis ad beati viri cellulam accesserunt, & aperientes dictam cellulam beatissimum corpus illud, sicut relatum fuerat per nuntios, genuflexum invenerunt ad Dominum jam migrasse, imponentesque illud cum multa reverentia in lectica lignea pannis condecentibus permunita, humeris suis ad prædictum oppidum Gualdi processionaliter cum hymnis & canticis spiritualibus detulerunt. O mira res! per viam, per quam transierunt, de mense januarii, in quo nives & frigora maxime vigent, præcipue tunc quando campi & arbusta nivibus tegebantur, ut in Sancto suo mirabilia ostenderet Deus, omnes, qui*

qui hoc sacrum corpus deferebant & associabant, viderunt in campis linum contra naturam, & spinas in dumetis illius florere, & inde de tanto ac tali miraculo lætificati congaudentes, Deoque gratias agentes, de floribus hujusmodi multi serta in suis capitibus apposuerunt, alii manipulos de illis floribus ad manifestationem Sancti hujus propriis manibus detulerunt, deinde cum ingenti gaudio Deum in Sancto suo tam mirabilibus signis & miraculis magnificabant, & viam processionemque suam cum grandi lætitia usque ad prædictam ecclesiam continuarunt. Quidam ex illis, qui hoc corpus sanctum per viam detulerunt, cum essent suis genitalibus fracti, se sanos reperierunt, & cum ante fores dictæ ecclesiæ in platea magna corpus hoc sanctum de humeris suis portantes deposuissent, ut cuncti occurrentes tam mares, quam feminæ hoc sanctum corpus conspicerent, & cum devotione tangerent, suis precibus recommendarent. Interea intra prædictam ecclesiam præparabant cuncta necessaria sepulturæ; cum vero totus populus irrueret, & pressuram magnam faceret circumstando huic sacro corpori in medio plateæ constituto, super humeros unius astantium apparuit unus se appodians in specie & vestibus cujusdam nobilis domini temporalis oppidi de Cingulo marchiæ Anconitanæ præcedenti triennio defuncti, qui interrogans illum, super cujus humeros insidebat, an eum agnosceret, aspiciens eum sic ait: Quoniam sic, & sciens illum jam fuisse defunctum, quæsivit ab eo, quare & quomodo illuc tunc venerat, qui respondit: Ego sum anima illius domini de Cingulo, quem tu in hac vita novisti. Eram quippe in purgatorio, sed sancta anima hujus beati Angeli migrando de suo corpore a Deo specialiter petiit, & obtinuit, ut animæ quamplures de purgatorio hac hora sui transitus liberarentur, quod factum est, & inter illas animas a purgatorio precibus hujus Sancti liberatus ego illarum una ad solutionem hujus magni beneficii huc venire jussa sum, & in hoc habitu cunctis hic adstantibus apparui, tibique locutus sum, ac sic affatus disparuit, continuatæque fuere exsequiæ ad sepulturam sacri corporis hujus servi Dei per illam noctem, & per dies sequentes. Deposito sacro corpore hujus beati viri in prædicta ecclesia visus redditus uni cæco, possessus a dæmone quidam liberatus est, diversisque languentibus & infirmis ad dictas exsequias concurrentibus divina misericordia largiri dignata est meritis ac precibus hujus beati viri larga remedia sanitatis. Appositumque fuit hoc sacrum corpus in prædicta ecclesia; honorificeque sepultum est in sepulcro authentico reconditum, ubi per divinam gratiam grandia et crebra miracula continuata sunt, et dietim ostendunt cunctis se devote recommendantibus precibus et meritis beati Angeli, quem populus Gualdensis oppidi ab inde imposterum habuit et habet in suum specialem protectorem et patronum tam in communi, quam in particulari in cunctis suis necessitatibus recognoscunt fuisse et esse apud Deum propitium et continuum intercessorem. Cetera beati Angeli miracula ad suos annos reservamus. Gabriel Buccellinus sub anno antecedenti hæc de beato Angelo paucis complexus est: „ Moritur beatus Angelus de Gualdo con„ versus Benedictinus, magnus in patria tutelaris, quam sæpe a peste, „ fame & bello liberavit. "

XXIII. Titulus abbatialis inductus in monast. Avellanense.

Hoc anno monasterium sanctæ Crucis de Fonte-avellana, quod hucusque titulum prioratus obtinuerat, ad titulum abbatiæ translatum fuit a Johanne papa XXII. ut ex epistola 1318. partis secundæ regesti ejus anni noni. Extat ipsius Romani pontificis bulla, qua transtulit Hubaldum abbatem sancti Benedicti de Eugubio ad cœnobium Fontis-avellanæ, traducto Morico priore dicti loci ad regimen abbatiæ sancti Benedicti, non obstante, quod in iis monasteriis diversus vestium color adhiberetur, sta-

tuens

ANN. CHR. 1325.

tuens, ut Hubaldus vestem monachorum Avellanensium assumeret. Datum Avenione *quinto-decimo kalendas martii pontificatus* sui *anno* IX. *Kalendis* autem *julii* altera bulla præcepit, ut tam ipse, quam ejus successores in abbates assumpti benedictionis munus suscipere tenerentur vel ab apostolica sede, vel a legato, si foret a latere in provinciam missus, vel ab alio, cui eadem sedes commiserit, licet, dum monasterium a prioribus regebatur, non consuevissent priores benedici. Consulantur epistolæ 1468. 1808. 1836. regesti ejusdem Romani pontificis sub hoc anno.

Die decima-tertia junii hujus anni, vacante ecclesia sancti Andreæ de Fossis districtus Saxi-ferrati Camerinensis dioecesis, quæ erat membrum monasterii Vallis-castri, Hermannus abbas dicti loci præfecit in rectorem ejus ecclesiæ Franciscum Baroni. Rogavit paginam Monaldus Bonaventuræ.

Die autem decima-quarta januarii Hermannus episcopus Clusinus concessit Valentino priori ecclesiæ sanctæ Victoriæ de Sarthiano, quod erat beneficium manuale monasterii sancti Petri in Campo, ecclesias sancti Petri, & plebis veteris ejusdem castelli Sarthiani.

XXIV. Paginæ aliquot monasteriorum.

Ex instrumentis Triviensibus Buldronis notarii edimus in appendice electionem Raynaldi monachi Vergaretani in abbatem ejusdem monasterii Vergareti ob obitum Matthæi ultimi abbatis, factam in honorem Ferrancini & Pandulphi de Malatestis & nobilium virorum Leuzini & Manfredi dominorum de Valbona. Ex aliis instrumentis ejusdem abbatiæ Triviensis conscriptis a Nerio quondam Ugucii notario Fridericus abbas Triviensis de rectore providit ecclesiam sancti Petri de castro Valsavignonis.

Sorores sanctæ Claræ extra urbem Faventiam habitantes in loco, qui vulgariter nuncupabatur *locus fratris Viviani*, vendiderunt aliquot terras Jacobo priori *loci della Cella*, hoc est fratris Laurentii ordinis Camaldulensis, pro ampliando parthenone sancti Maglorii ejusdem urbis.

Theobaldi abbatis sancti Michaelis de Muriano mentio fit hoc anno die XVI. septembris in pagina [a] solutionis decimarum ab ipso factæ Petro Altici canonico Mimatensi decimarum collectori & fructuum constituto a Johanne XXII. in patriarchatibus Aquilejensi & Gradensi, notario Marino de la Sale canonico Clodiensi Venetiis in loco sanctæ Trinitatis domus Teutonicorum. Inter testes legitur Bonifacius prior sancti Danielis de Venetiis. Monasterium sancti Michaelis rexit Theobaldus saltem ab anno 1322. ad annum 1346.

a *Capf. V. n. 9. arch. S. Michael.*

Beatrix abbatissa parthenonis sancti Johannis-evangelistæ de Prato-veteri, quæ Sophiæ anno 1319. successerat, Rogerio comiti de Dovadula tribuit palatium vetus dirutum juxta flumen Arni, recipiens ipsa e contra a comite terras prope monasterium suum.

XXV. Concordia inter Spoletanos episc. & monast. Vallecastrense pro cœnobio Aquæ-paganæ.

BARTHOLOMÆUS episcopus Spoletanus die sexta septembris, prænarrato statu ecclesiæ seu monasterii sancti Salvatoris de Aqua-pagana, quod erat in sua dioecesi, qualiter subjectum fuerit temporibus episcoporum Henrici & Nicolai, atque abbatum Valle-castrensium Guillielmi & Hermanni eidem monasterio Vallis-castri, attentis quibusdam nullitatibus in transactionibus super dictam ecclesiam habitis inter præfatos episcopos ex una parte, & inter Valle-castrenses abbates ex altera, de consensu capituli canonicorum suæ Spoletanæ ecclesiæ, Dei intuitu, & ut in ea ecclesia de cetero monachorum & conversorum religio & regularis observantia vigeret, secularibus clericis & canonicis cedentibus, vel decedentibus, aut alia ex causa inde amotis, prædictæ ecclesiæ sancti Salvatoris de Aqua-pagana capellas sancti Martini de villa sancti Martini, & sanctæ Luciæ de Tiella subjectas univit & incorporavit, & cum omnibus domibus, offici-

officinis, juribus & pertinentiis ſibi competentibus ex prædictis donavit & conceſſit Hermanno abbati Valle-caſtrenſi, & omnes ac ſingulos tam priores monachos, quam converſos religioſos eorumque ſucceſſores in dicta eccleſia & capellis poſitos ab omni epiſcopali juriſdictione exemit, & tranſtulit in ipſum abbatem, ac in ſignum libertatis decrevit, ut dictus abbas ejuſque ſucceſſores ſolverent annuatim libras viginti-quinque Ravennates nomine dictæ eccleſiæ epiſcopis Spoletanis in feſto aſſumptionis beatæ Mariæ; manu Clarotii quondam Baldutii de Verezano Florentini civis & notarii. Hæc leguntur in pagina tabularii Fontis-boni juxta excerpta Baroncinii.

ANN. CHR. 1325.

Raymundus de Cardona Catalanus dux & vicarius Roberti regis cum exercitu ſtationem fixit ad abbatiam noſtram Puteolanam Lucenſis territorii contra Caſtruccium, qui dominium occupaverat ejuſdem urbis, ut refertur in ſcriptoribus rerum Italicarum Muratorii [a]. De ea Raymundi ſtatione ſcribit etiam Villanius libro IX. ſuæ hiſtoriæ cap. 304. apud Lamium in Deliciis eruditorum [b]. In eo prælio Raymundus captivus factus eſt, ceſſitque victoria Caſtruccio.

a *T. XI. col.* 425.

b *An.* 1741. *pag.* 668.

In chartis Patavinis ſub hoc anno legitur prior ſanctæ Mariæ de Porcilia extra Patavinam urbem Petrus de Muſſianis.

Sequens inſcriptio proſtat a cornu epiſtolæ aræ majoris eccleſiæ ſancti Mamiliani quadrante milliarii diſtantis ab urbe Senarum extra portam Romanam, nunc parœcialis, olim monialium noſtrarum Camaldulenſium.

ANNO. DOMINI. MILLESIMO. TRECENTESIMO. XXV. CONSTRV CTVM. FVIT. HOC. SEPVLCRVM. TEMPORE. VENERABILIS DOMINE. DOMNE. PHILIPPE. DE. VGORVGGERIIS. ABBATISSE HVIVS. MONASTERII.

Viſitur modo ſuper januam eccleſiæ ſanctus Mamilianus cum dracone, indutus cuculla Camaldulenſi arbitrio artificum ex una parte, ex alia vero ſanctus Bernardinus Senenſis.

ANN. CHR. 1326.

XXVI. Plura acta ſuper eodem Aquæ-paganæ monaſterio.

COMPOSITIONE Bartholomæi Spoletani epiſcopi, quam anno præcedenti attulimus, videbatur affatim ſopita controverſia ad plures annos producta inter Spoletanos antiſtites & inter abbates Valle-caſtrenſes quoad monaſterium ſancti Salvatoris de Aqua-pagana. Sed concordiæ obedire reluctantibus iis canonicis & clericis, qui beneficia obtinebant in eccleſia ejus cœnobii & in capellis, lis denuo recruduit hoc anno, ut ex actis liquet hujuſmodi cauſæ, quæ fuſe leguntur in tabulario ſancti Romualdi de Urbe. Ex ipſis in cognitionem venimus clericos ſeculares beneficia poſſidentes in eadem eccleſia & capellis, ſed præſertim in iis, quæ ad Fulginatem diœceſim pertinebant (monaſterium enim Aquæ-paganæ bona & eccleſias obtinebat tum in Spoletano, tum in Fulginate territoriis) ſpecialem nuntium & procuratorem creaſſe, qui comparere poſſet coram Johanne de Amelia archidiacono Foro-julienſe, Spoletani ducatus in ſpiritualibus & temporalibus generale rectore; rectorem autem conſtituiſſe Sanctorum canonicum Eſculanum & Jacobum de Reate judices & aſſeſſores dictæ curiæ ad examen præfatæ controverſiæ, quæ vertebat inter præfatos clericos, & inter procuratores abbatis Valle-caſtrenſis & prioris eccleſiæ ſancti Salvatoris. Clerici ſeculares in medium produxerunt inſtrumenta Paparoni epiſcopi Spoletani, quibus is beneficia contulerat ejuſdem eccleſiæ canonicis ſecularibus; literas Jacobi Nicolatri de Urbe vicarii ge-

Ann. Chr. 1326.

neralis ducatus Spoletani scriptas alteri episcopo Spoletano Gerardo, committentes eidem absolutionem ab excommunicatione conferenda iis clericis, qui Moricum monachum Aqua-paganensem interfecerant; collationem insuper canonicatus factam a Petro episcopo Spoletano; alias similiter beneficiorum provisiones factas a Bartholo episcopo Spoletano ad mandatum Corati de Narnia judicis generalis Spoletani ducatus, & Henrici de sancto Elpidio vicarii Francisci episcopi Florentini rectoris ejusdem ducatus; quibus instrumentis Valle-castrensis abbatis procuratores opposuerunt legitimam possessionem ejusdem monasterii per ducentos & plures annos pacifice servatam, & posterioribus dumtaxat annis turbatam ab episcopis Fulginatibus & Spoletanis. Quid in litis hujusmodi continuatione profecerint Valle-castrenses monachi, defectu instrumentorum non novimus; scimus ex paginis autographis sancti Blasii de Fabriano hoc ipso anno die vigesima-sexta julii in Fulginii urbe Angelum Hieronymi clericum secularem dicti monasterii Aquæ-paganæ, qui obtinuerat in ejus ecclesia canonicatum ab Arnaldo cardinale sanctæ Mariæ in Porticu, & in valle Spoletana, in Marchia & in aliis provinciis legato apostolico, cognoscentem se minus recte beneficium possidere, ipsum renuntiasse in manus Hermanni abbatis Valle-castrensis, quem dumtaxat confessus fuit legitimam jurisdictionem habere in dictum Aquæ-paganæ monasterium.

XXVII. Monast. S. Savini de Pisis subtractum congregationi Camald.

Gravissima alia a multo tempore vigebat concertatio inter priores eremi Camaldulensis & inter abbates & conventum sancti Savini in Montione extra Pisas quoad subjectionem ejusdem monasterii eremo Camaldulensi ad instar ceterorum cœnobiorum. Causam suam tuebantur Sansavinates, eo quod in electione Urbani abbatis anno 1259. Romanus pontifex Alexander IV. monasterium declaraverat apostolicæ sedi obnoxium; quamcumque propterea inferiorem subjectionem detrectabant, licet idem supremus ecclesiæ antistes sequenti anno 1260. conceptis verbis asseruisset, se per hujusmodi declarationem vel confirmationem nihil inde voluisse detrahere jurisdictioni prioris generalis Camaldulensis. Post multa judicia & acta res delata fuerat de mandato Romani pontificis Johannis XXII. ad Guillielmum S. R. E. cardinalem tituli sancti Ciriaci, qui utriusque partis procuratores convocans, istrumenta, privilegia, paginas omnes ad examen revocavit, ac Romano pontifici retulit. Contra priorem Camaldulensem pronuntiatum fuit, nam Johannes XXII. hoc *anno pontificatus* sui *undecimo quinto kalendas* vel *idus januarii* ex Avenione bulla edita declaravit monasterium sancti Savini, abbatem, priorem, monachos & conventum loci perpetuis temporibus debere esse libera ab omni jurisdictione, potestate & dominio cujusvis personæ Romano pontifice inferioris, exemitque monachos ab omni subjectione prioris Camaldulensis, ac supposuit immediate Romano pontifici & ecclesiæ Romanæ tam in spiritualibus, quam in temporalibus. Confirmata fuit Johannis constitutio ab Innocentio VI. Romano pontifice *sexto* sui *pontificatus anno*, nimirum anno 1358. Decrevit tamen Johannes, ut prior Camaldulensis auctoritate apostolica dumtaxat posset associatus cum quatuor monachis & notario per se vel per Majorem eremi dictum monasterium semel tantum singulis annis visitare, non tamen abbatem, priorem aut monachos corrigere vel punire; & si aliqua correctione vel reformatione digna inveniret, voluit, ut super ea re instaret prior abbati, qui infra certum tempus corrigeret abusus. Quod si abbas deses foret, statuit, ut idem prior Camaldulensis ea, quæ correctione & reformatione indigerent, per literas insinuaret Romano pontifici. De notoriis autem criminibus auctoritate apostolica inquisitio-

sitionem faceret, ac sedi apostolicæ inquisita deferret. Procurationes quoque ratione visitationum a monasterio præfato exigeret. Epistola seu constitutio Johannis papæ reperitur in ipsius regesto parte secunda sub numero 1241. & etiam in tabulario Fontis-boni [a]. Progressu temporis San-savinates ad congregationem Camaldulensem rediere, ut videbimus seculo sequenti.

ANN. CHR. 1326.

a §. *Brevia* 2. *A*. 4. 80.

XXVIII. Johannis papæ XXII. electiones Camaldulenses.

Ex eodem Romani pontificis Johannis XXII. regesto hæc nobis innotescunt ad Camaldulenses spectantia. In locum Andreæ abbatis sancti Michaelis in Burgo Pisarum elegit ipse in abbatem Johannem Deotajuti ex epistola 140. anni decimi. In necrologio Vangaticiensi ad VIII. idus septembris ponitur obitus Andreæ venerabilis abbatis sancti Michaelis Pisarum. Alter Andreas assumptus est ad abbatiam sancti Gregorii de Urbe ex epistola 1783. & prima novembris die anni præsentis, pontificatus ejusdem anno XI. ex epistola 270. rectorem providit ecclesiæ sancti Jacobi in Orreis de Urbe ad monasterium sancti Gregorii spectantis. Vacante per obitum Johannis abbatis monasterio sancti Johannis de Burgo-sancti-Sepulcri, octavo kalendas octobris anni pontificatus XI. Angelum abbatem creavit ex epistola 312. Eadem die ex epistola 311. Johannem constituit abbatem sancti Petri de Puteolis, quod monasterium viduatum erat morte Lapi; ipsa die per obitum Rainerii prioris ex epistola 317. Urbanum creavit priorem eremi de Vivo; Basilium quoque ex epistola 316. abbatem statuit monasterii sancti Petri de Rotis vacantis per resignationem Angeli de Arretio.

Quoad Andream assumptum in abbatem sancti Gregorii de Urbe, is erat antea prior generalis monachorum congregationis sancti Silvestri, qui meritis clarissimus a Romano pontifice translatus est ad reformandum monasterium illud, in quo etiam naturæ debitum solvit anno sequenti.

In locum Friderici de Fajola abbatis Triviensis defuncti constituerunt sibi monachi ejus loci in abbatem hoc ipso anno Benedictum.

ANN. CHR. 1327.

XXIX. Mutatio habitus in monast. S. Savini.

MONACHI sancti Savini de Pisis, qui anno præterito a Johanne XXII. declarati fuerant exempti a jurisdictione prioris generalis & congregationis Camaldulensis, petierunt hoc anno ab eodem Romano pontifice etiam mutationem vestium albarum, ne occasione nimirum similium indumentorum obnoxii disciplinæ Camaldulensis crederentur, & denuo suscitaretur lis de ipsorum subjectione priori Camaldulensi. Annuit eorum petitionibus Johannes, decernens, ut imposterum uterentur habitu coloris grisei, si in capitulo generali de communi eorum beneplacito id statueretur, mandans, ut is color in perpetuum adhiberetur ab eorum successoribus. Epistola est numero 1984. regesti ejusdem pontificis anno undecimo.

XXX. Aliquot prælatorum electiones.

EODEM anno pridie nonas februarii pontificatus sui undecimo creavit Benedictum de Toffia in abbatem sancti Gregorii de Urbe per mortem Andreæ ex epistola 892. & quinto-decimo kalendas martii benedictionis munere munitum dimisit ex epistola 793. Basilium pariter abbatem sancti Petri de Rotis transtulit ad monasterium Insulanum ex epistola 2228. & quarto nonas decembris Bonaventuram constituit abbatem sancti Frigdiani de Pisis ob defunctum Antonium abbatem ex epistola 432. partis primæ.

Homines castri Mazzani fidelitatem jurarunt supradicto Benedicto abbati sancti Gregorii de Urbe. Actum in ecclesia sancti Nicolai ejusdem castri *anno* M. CCC. XXVII. *indictione nona* (legendum *decima*) *mensis madii die vigesimo-quinto pontificatus domini Johannis pape* XXII.

Amatus

ANN. CHR. 1327.

Amatus abbas sancti Benedicti in Alpibus vacantem ecclesiam sanctæ Mariæ in Flumicello diœcesis Foro-popiliensis monasterio suo subjectam Benedicto monacho sui cœnobii contulit.

Liti dirimendæ de quibusdam terris & domibus inter Petrum abbatem sancti Thomæ de Torcello, & inter Magdalenam de Cuppo abbatissam sanctæ Margaritæ de Torcello deputati fuere hoc anno [a] *indictione* X. *vigesimo-quinto intrante januario* a Guillielmo abbate Cistercii & a capitulo generali Nordiglus abbas Sanæ-vallis de Fullina, & Daniel abbas sanctæ Trinitatis de Brundulo Clodiensis diœcesis. Qui judices, præsentibus Angelo monacho sancti Michaelis de Muriano, & Galvano priore monasterii sancti Benedicti sententiam tulere.

a *Numm.* 399. 329.

XXXI. Miracula beati Angeli Gualdensis.

POST obitum beati Angeli Gualdensis, quem retulimus ad annum 1325. alia prodigia ipsius intercessione Deus patravit, ob quæ venerationem majorem apud omnes sibi conciliavit. Hæc narrantur a scriptore secundæ ejus vitæ. *Paulopost*, inquit, *tunc temporis contigit, ut quædam domina de comitatu Castelli multis diebus anxie laboraret a partu, de hujus liberatione per sibi assistentibus desperabatur, & credebatur fœtus periclitatus huic mulieri præ nimiis pressuris & doloribus suffocatus, & inter alia pessima signa fætorem intolerabilem cunctis illa manabat ab ore. Eo tunc die venit ad portam domus mulieris hujus pauper quidam alta voce petens amore Dei eleemosynam sibi dari, quem ancilla licentians per dolorem, causam tribulationis aperivit, cui pauper dixit: Cito dicas domino tuo, dominæque, quod quidem sanctus Angelus de Gualdo migravit ad Dominum, cui si se devote recommendaverit, salutis gratiam a Domino obtinebit; cumque dicta ancilla domum ascenderet, & quæ audierat, cunctis domesticis nuntiaret, omnes cum domina illa prægnante huic servo Dei beato Angelo se pro tantæ necessitatis casu devotissime recommendarunt, factoque voto illa domina a mortis periculo liberata est, ac peperit filium incolumem, quem pro adimplendo voto, eadem mater cum viro suo publice detulit ad hujus viri sancti sepulcrum cum oblationibus, Deo & Sancto suo gratias agens debitas persolvens, miraculum hoc eis factum cunctis manifestavit.*

Quodam alio tempore contigit, quod quidam Stagius Noce habitator loci sancti Severini Marchiæ Anconitanæ carceratus fuit in castro Fabriani pro sui capitis pretio; vovit se huic beato Angelo devote, ut potuit, sequenti nocte beatus hic Angelus apparuit eidem dormienti dicens: Surge & vade & libereris. Evigilans ille pervenit ad carceris ostium, tangensque serram ostii, absque violentia extraxit vectem ferreum, quo firmatum erat ostium illud, & aperuit, & inde exiens pervenit ad murum præfati castri, & saltavit inde ad fossata profunda cum compedibus ferreis liber, cum quibus inde illæsus egrediens per tria milliaria & ultra pervenit ad domum quorumdam suorum amicorum, qui compedes prædictos sibi amoverunt, & eisdem patefecit hoc miraculum, & qualiter beatus Angelus ipsum associaverat usque ad ingressum domus illorum, ac postmodum ad persolvendum votum suum homo iste sepulchrum hujus Sancti personaliter visitavit, Deo & huic Sancto de tanto miraculo sibi facto agens gratiarum debitas actiones, detulitque secum, & ibi dimisit eosdem compedes ferreos, qui in loco patenti prope sepulcrum Sancti hujus suspensi fuerunt pro memoria hujus miraculi, & liberationis a carceribus hominis prælibati. Cetera beati Angeli Gualdensis miracula prosequemur seculo sequenti, quo contigere.

CUM

ANN. CHR. 1328.

XXXII. Paginæ Faventinæ & Trivienses.

CUM monasterium sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia plures terras obtineret parum utiles, Bonaventura prior generalis commisit Jacobo priori monasterii Cellæ sancti Maglorii Faventiæ & Gherardo priori ecclesiæ sancti Mauri de Solarolo Imolensis diœcesis, ut, inspecta majori utilitate, auctoritate sua potestatem facerent Andreæ de Ulignano abbati dicti monasterii permutandi eas cum terris utilioribus. Datum Florentiæ ex monasterio sancti Salvatoris Camalduli, præsentibus Johanne abbate sancti Michaelis in Burgo Pisarum, Bonaventura abbate sancti Frigdiani, & Jacobo abbate de Cintorio. Permutatæ autem fuere eæ terræ cum aliis utilioribus habitis a nobili & potenti viro Petro nato quondam comitis Alberici de Cunio sitis prope Solarolum, & in pertinentiis Castri-novi.

Statuti fuere confines inter abbatias Triviensem & Vergaretanam Benedicto abbate Triviense cum hominibus suis ex una parte, & vicario Vergareti cum aliis hominibus suæ curiæ divisioni incumbentibus. Benedictus abbas Triviensis electus adhuc dicitur in instrumento hujus anni ad diem decimam-octavam decembris, quia nondum confirmationem Romani pontificis obtinuerat. „ Adveniente Bonaventura generali Volaterras hoc an„ no excepit abdicationem, quam abbatiæ sanctorum Justi & Clementis „ ejus urbis fecit Bartholus abbas, ut quietem amplexari valeret. Cui „ propterea subrogatus fuit Fatius Ravennas, qui tempore administratio„ nis suæ emit terras in Lischeto a Dino Nicolai de vico sancti Stepha„ ni. Ornavit pariter abbas iste templum picturis, quibus accessit altare „ beatæ Mariæ virginis penicillo Jothi illustre. Navavit etiam operam „ decreto duodecim dominorum defensorum, & consilii generalis civitatis „ Volaterranæ, ut bona stabilia basilicæ sanctorum Confessorum cum omni „ suppellectili sacra in libro singulari conscriberentur, qui ab operariis „ sancti Justi custodiretur, quorum tamen administratio ad abbatem per„ tineret, adeout operarii ipsi sine consensu abbatis nil facere aut dispo„ nere ullo unquam tempore possent. “ Hæc leguntur apud Fortunium [a].

a P. II. lib. II. cap. 8.

XXXIII. Monaster. de Palma extra Faventiam datum Camaldulensibus.

b P. I. lib. II. cap. 58.

AD eumdem annum refert idem Fortunius [b] aggregationem hospitalis seu monasterii de Palma prope Faventiam congregationi Camaldulensi his verbis: „ Anno Domini 1328. frater Johannes Dominici Foro-livien„ sis, & frater Jacobus patroni xenodochii sanctæ Mariæ de Palma juxta „ Faventiam positi, meritorum ordinis participes fieri volentes, illud „ cum omni jure ac proprietate sacræ eremo, ipsique Bonaventuræ gene„ rali, necnon Guidoni Butensi pro eis recipienti dilargiti sunt vigesima„ secunda februarii. Cui porro donationi Ugolinus episcopus Faventinus „ & gratioso diplomate astipulatus est, & locum a jurisdictione episco„ pali immunem fecit. Bonaventura vero generalis ejus possessionem eo„ dem die accepit, ipsumque Guidonem eidem præfecit. “ Sed altius repetenda est ædificatio hujus hospitalis. Anno 1318. sub die octava augusti Richa filia quondam ser Bencevenne ad honorem Dei & Mariæ virginis ac pietatis intuitu inter vivos donavit fratri Johanni quondam Dominici Assalti de Foro-livio in subsidium pauperum aliquot terras in loco Bramafasolo cum ea conditione, ut ibidem ædificaretur hospitale in honorem beatæ Mariæ de la Palma, quod subjectum foret ordini seu conventui fratrum Pœnitentiæ; manu Alberti quondam Bonaventuræ de Cento notarii. Præsenti vero anno die vigesima-octava februarii idem Johannes Dominici & Jacobus quondam Johannis de Medicina communis Bononiæ commorantes ut priores & legitimi gubernatores in eodem hospitali ædificato prope ecclesiam sancti Georgii juxta Faventiam, donaverunt

Gui-

ANN. CHR. 1328.

Guidoni de Buiti quondam Guidonis monacho Camaldulensi monasterii sancti Hippolyti de Faventia recipienti vice totius ordinis Camaldulensis omnia jura & actiones, quas habebant in dicto hospitali, cum terris contiguis, & cum domibus, & dictus Guido spopondit se ædificaturum altare, ubi divina officia celebrarentur, ac monachi ibidem residerent juxta regulam sancti Benedicti, reservante sibi tamen Johanne habitationem & vestitum in dicto hospitali & annuo censu; manu Jacobi Roncolini notarii. Ipso anno die decima-nona septembris Bonaventura prior generalis donatum dictum locum excepit ad ordinem Camaldulensem, statuens, ut de cetero monasterium evaderet, & prior ac monachi ibidem stationem haberent, instituendi & reformandi per priorem Camaldulensem; manu Justi quondam Bartholomæi Manoelli de Pistorio notarii. Die vigesima-septima septembris de consensu capituli eremitarum promovit ad beneplacitum suum in priorem eumdem Guidonem monachum, committens Andreæ abbati sancti Hippolyti de Faventia, ut Guidonem in possessionem immitteret, ac ab eo reciperet obedientiæ promissionem. Demum die prima octobris Ugolinus episcopus Faventinus supradictum hospitale situm in burgo Durbechi extra Faventiam, & Guidonem priorem, ac monachos ibidem commorantes exemit in perpetuum ab omni jurisdictione diœcesani, reservato sibi & successoribus suis annuo censu duarum librarum ceræ novæ in die sancti Petri; manu Juliani Mainitti medici notarii Faventini. Hæc excerpsimus ex paginis tabularii Fontis-boni [a]. De Ugolino nulla monumenta producit Ughellius, præter nudum nomen.

a §. *Donatio* 5. *A.* 4. 74.

Ad eadem tempora refert historicus noster accessionem eremo Camaldulensi domus hospitalis fluvii Muneonis ad ripas montis Fesularum, & monasterii de Scandolone, & ædificata etiam scribit tria cœnobia sancti Johannis-baptistæ Faventiæ, sancti Johannis-baptistæ similiter Bagnacavalli, & demum sancti Johannis-baptistæ de Judaica, quæ constructa asserit a priore sancti Mathiæ de Muriano. De his nos agemus suis annis.

XXXIV. Visitatio monast. S. Georgii de Apibus.

JUSSU Romani pontificis Johannis XXII. hoc anno ad diem vigesimam januarii visitatæ fuere moniales nostræ sancti Georgii de Apibus in diœcesi Senensi a Bernardo Coira sive Bertrando Coriti archidiacono Varnensi, & a fratre Guillielmo procuratore generali ordinis Prædicatorum, qui inter cetera sanctimonialibus præceperunt, ut qualibet hebdomada confessionem peccatorum facerent, qualibet dominica prima mensis ad sanctissimum Eucharistiæ sacramentum accederent, & in virtute sanctæ obedientiæ ipsis mandarunt, ut monasticas vestes ad terram protensas deferrent, non palmo, ut consueverant, distantes, ad crates pergerent cum socia, quæ testis foret earum sermonum, non colloquerentur cum secularibus præter patrem & matrem, & abbatissa invigilaret supra claustra juxta decreta Bonifacii papæ VIII. & qualibet hebdomada rationem redderet status monasterii suis monialibus. Ex tabulario monasterii Rosæ Senarum [b] Thomasia abbatissa ejus parthenonis legitur ad annum 1305. Victoria ad annum 1316. Jacoba Paganelli ad annum 1335.

b *Num.* 47.

XXXV. Interfectio prioris de Vantio Paduæ.

CONTIGIT eodem anno Patavii infelix supplicium illatum ab Ubertino Carrariensi Hugolino priori sanctæ Mariæ de Vantio ejusdem urbis, quod his verbis exponit Albertinus Mussatus libro de Gestis Italicorum:
„ Nec prioris sanctæ Mariæ de Vantio detestabile ac flagitiosum memoratuque terribile homicidium prætereundum silentio est, qui cum Ubertino & Tartaro ad prandium invitatus sit, cum quatuor ex eorum sicariis sociatus ad cœnobium remissus est, in vestibuloque loci ejus mox trucidatus, & semivivus indutus sepulcro jactus & reconditus, &

„ scri-

„ scriniis capsisque ejus apertis quidquid cum pecuniis inventum fuit, „ Dominis exportatum. "

ANN. CHR. 1328.

XXXVI. Capitulum generale congregationis in urbe Bononia.

CELEBRATUM fuit præsenti anno in festo ascensionis Dominicæ generale capitulum ordinis in monasterio sancti Damiani de Bononia a Bonaventura priore generali, qui in ipso una cum Africano abbate Uranensi, Fatio abbate Volaterrano, Jacobo abbate sancti Stephani de Cintorio, Benedicto priore sancti Mathiæ de Muriano, & Johanne Volaterrano ac Jacobo Placentino Camaldulensibus eremitis edidit quintum librum Constitutionum Camaldulensium de Moribus, annectendum tribus libris Martini III. & quarto Gerardi antecessorum suorum, necnon constitutionibus Octaviani cardinalis, nonnullas veteres corrigens, aliquas vero novas & *extravagantes* appellatas, quia intra libros superiores non comprehensas, includens. Præscribitur in iis plena sollemnitas de sancto Romualdo, officium XII. lectionum de sanctis Antonio, Hilarione & Paulo primo eremita, Vincentio, Blasio martyribus, Dominico & Francisco confessoribus, & octava ascensionis Dominicæ statuitur peragenda ut octava resurrectionis. Prohibentur calices stamnei vel alterius metalli, qui omnino mandantur confici de argento. Prælati in ecclesiis & oratoriis suorum monasteriorum monachos pro capellanis vel pro rectoribus statuentes, assignare debent ipsis socium, ne soli commorentur. Indicta clausura monasteriis monialium, quibus tantummodo quinquagenariis permittitur aliquando cum debita licentia ex honesta causa exitus ad tempus e monasteriis. Stramenta lectorum monialium decedentium usibus deputantur hospitum supervenientium. Taxatur numerus sanctimonialium pro facultatibus monasteriorum. Demum statuitur, ut acerrime puniantur, qui anti-papæ vel Bavaro dederint consilium, auxilium vel favorem, vel beneficia receperint ab eis. Ludovicus scilicet indigitatur Bavarus, qui se imperatorem coronari fecerat hoc anno, & ante paucos dies extrema temeritate deposuerat Johannem XXII. legitimum Romanum pontificem, ac contra ipsum in anti-papam creaverat Petrum de Corbaria Aprutinum ordinis Minorum. Hic ad cathedram sancti Petri ab imperatore schismatico propositus fuerat die duodecima mensis maji, & die vigesima-secunda consecratus fuit. Festum porro Ascensionis Dominicæ hoc anno occurrit die decima tertia maji. Quare vix pervenerant Faventiam recentissimi nuntii hujus electionis diebus immediate sequentibus Ascensionem Dominicam, quibus conditæ fuere supradictæ constitutiones, cum Bonaventura utrumque & anti-papam, & imperatorem in capitulo generali damnandos una cum porrigentibus auxilium & favorem ipsis decrevit. Triginta-sex constitutionibus completur Bonaventuræ de Moribus liber quintus.

XXXVII. Guido abb. Vangaticiensis fit episc. Polensis.

GUIDO abbas Vangaticiensis electus fuit episcopus Polensis præsenti *anno*, *pontificatus Johannis papæ* XXII. *anno* XIII. *tertio nonas decembris*, ut compertum fit ex regesto ejusdem Romani pontificis sub hoc anno parte secunda, epistola 1380. Ughellius Guidonis electionem statuit ad annum sequentem. Ex libro *Obligationum* Guido solitum subsidium sacro pollicitus est collegio die duodecima mensis martii anni sequentis. Ipso anno pariter & ad diem quintam-decimam julii indulgentias cum aliis episcopis dilargitus fuit ecclesiæ sanctæ Christinæ de Bononia. Translatus est ad ecclesiam Concordiensem anno 1331. Episcopus Polensis factus perseveravit in administratione abbatiæ Vangaticiensis, quo titulo decoratur in pagina ejusdem monasterii ad annum 1331.

Eodem *anno pontificatus* sui *duodecimo*, *septimo idus julii* epistola 2549. partis III. elegit Johannes XXII. per obitum Francisci Silvestrum Bartholo-

Ann. Chr. 1328.

tholomæi in abbatem sancti Zenonis Pisarum. Similiter epistola 2682. ejusdem III. partis Donatum Ducem de Monte-sancti-Sabini constituit priorem monasterii sanctæ Mustiolæ ad Arcum Senarum, eremo Vivensi subjecti, *quinto idus augusti pontificatus* sui *anno* XIII.

Leonardum Camaldulensem monachum camerarium oppidi sancti Miniatis solventem nomine dicti communis Raymundo Rosso de Cathanya thesaurario & familiari illustris domini domini Karoli ducis Calabriæ, prodit syngrapha apud Lamium in Deliciis Eruditorum [a].

Ognibeni abbatis monasterii Sacrariensis insulæ Sardiniæ mentio fit ad hunc annum in tabulario sancti Parisii de Tarvisio [b].

a *Anno* 1741. *pag.* 129.

b *Capf.* 10. *n.* 7.

XXXVIII. Monast. Aquæ paganæ adjunctum Valle-castrensi.

Sopitæ demum fuere præsenti anno contentiones omnes hucusque agitatæ inter episcopos Spoletanos, & inter abbates Valle-castrenses quoad monasterium sancti Salvatoris de Aqua-pagana. Johannes siquidem sancti Theodori diaconus cardinalis & apostolicæ sedis legatus annuens petitionibus Hermanni Valle-castrensis abbatis, qui in supplici libello exposuerat monasterium suum propter bella regionis dissensionesque litium multam subiisse redditum & fructuum diminutionem, ita ut commode in eo nequirent monachi substentari, neque consueta servari hospitalitas, indulsit, ut Valle-castrensi cœnobio adjiceretur monasterium Aquæ-paganæ, & insuper adjungeretur ecclesia sancti Stephani de Arcellis Eugubinæ diœcesis, quandoquidem tam ea ecclesia, quam præfatum Aquæ-paganæ monasterium erant immediate subjecta cœnobio Vallis-castri & per monachos Valle-castrenses ad beneplacitum abbatis gubernabantur, ut loquitur Johannes legatus in suo privilegio dato Reate *quinto-decimo kalendas julii*, *pontificatus sanctissimi domini domini Johannis pape* XXII. *anno* XII. quem cardinalem de his certiorem reddiderat Petrus episcopus Marsicanus cancellarius suus.

Ann. Chr. 1329.

XXXIX. Permutatio terrarum inter comites de Cunio & monast. S. Hippolyti de Faventia.

Secuta fuit præsenti anno permutatio plurium terrarum prope Zagonariam inter Andream de Ulignano abbatem sancti Hippolyti de Faventia nomine sui monasterii, & inter Petrum filium Alberici comitis de Cunio, confirmata a Bonaventura priore generali Camaldulensi. Agit de hac permutatione etiam Hieronymus Bonolus O. M. in historia oppidi Lughi, sed pluribus erroribus narrat „ castrum Zagonariam ab archiepiscopis Ravennatibus & præsertim a Gualterio archiepiscopo anno „ 1138. donatum fuisse Azoni abbati sancti Apollinaris de Classe, temporis vero progressu Faventinos dominium ejus castri abstulisse per vim „ a Camaldulensibus usque ad tempora Friderici II. imperatoris, qui „ Faventinos ad nihilum redegit, quare timente Accursio abbate generali Camaldulensium, qui ad sancti Hippolyti morabatur, ne Faventini iterum suis monachis possessionem castri eriperent, consilium cepisse „ ipsum vendendi vel permutandi cum comitibus Cunii. “ Sed jam vidimus Zagonariæ castrum hominesque ipsius fuisse subjectos monasterio sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia, longe antequam Gualterius monasterium sancti Apollinaris in Classe traderet Camaldulensibus & Azoni, qui non abbas ejus monasterii, sed prior generalis erat Camaldulensium eo anno. Rursus tempore supradictæ permutationis non Accursius prioratum generalem Camaldulensium obtinebat, sed Bonaventura, qui generales non in monasterio sancti Hippolyti, sed in eremo Camaldulensi fere semper commorabantur, nisi aliis negotiis distenti ad alia se conferrent ad tempus monasteria. An vero alia in Zagonariæ castro & pertinentiis permutatio contigerit anno 1311. sub Accursio priore generali,

tali, non inficiamur, præsertim cum ipse Bonolus ex tabulario publico Lughi extraxisse se asserat instrumentum permutationis confectum eo anno sub die prima julii in monasterio sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia manu Sassini notarii. In superiori permutatione exceperunt tamen Camaldulenses ecclesiam sancti Andreæ parœcialem, ecclesiasque subjectas, quas suo juri reservaverunt. Permutationis paginam edimus ex tabulario ejusdem monasterii.

XL. Origo monasterii S. Johan. baptistæ de Faventia.

REFERENDA est ad hunc annum origo monasterii sancti Johannis-baptistæ de Faventia, de qua hæc Fortunius [a]. „ Anno a partu Virginis „ millesimo trecentesimo vigesimo-nono applicuit ad sancti Mathiæ Mu- „ riani venerabilis Simon de Planellis eremita Faventinus, qui degebat „ in urbe Faventiæ in loco, qui dicebatur cella sancti Eutaclerii seu Dio- „ ticlerii de Tridontio in capella sancti Clementis, ut locum sacrum vi- „ deret, simul fratrum vitam & mores exploraret. Qui quidem captus „ decore ipsius domus & eremiticæ observantiæ dulcedine, obtulit sese „ ibi sponte Deo, atque sanctissimis patribus Benedicto & Romualdo, „ necnon Benedicto priori ejusque fratribus, & pariter ipsam suam cel- „ lam, ut in jus ac proprietatem ordinis Camaldulensis in perpetuum ce- „ deret; ea scilicet lege atque conditione, ut inibi institueretur orato- „ rium cum cœnobio ad honorem altissimi Dei, beatissimæ Mariæ sem- „ per virginis, sancti Johannis-baptistæ & omnium Sanctorum, quod cœ- „ nobium incoleretur a monachis, qui servarent scita Camaldulensis or- „ dinis, & regulam sancti patris nostri Benedicti, subjectique essent prio- „ ri sancti Mathiæ. Actum in ipsa eremo sancti Mathiæ, manu Roma- „ ni Manuelis notarii, die tertia junii. " Agit de Simone [b] sacerdos Romualdus Magnanus in vitis Sanctorum & Beatorum Faventinorum, ipsumque ex nobili egregiaque familia Planellia Faventiæ ortum asserit, & anno 1320. seculo relicto secessisse in domum proximam cuidam oratorio appellato sancti Eutaclerii, in parœcia sancti Clementis, eo quidem in loco, ubi modo consurgit ecclesia sancti Johannis-baptistæ, & post aliquot annos exactos in hoc recessu Venetias concessisse hoc præsenti anno ad monasterium sancti Mathiæ de Muriano, ubi erat prior Benedictus, a quo post cellæ suæ factam donationem suppliciter expetiit veste monastica donari in nova monachorum colonia Faventiam deducenda. De hac anno sequenti, quo contigit. Putamus pro cella sancti Eutaclerii vel Dioteclerii de Tridontio legendum fratris Eutaclerii, vel ut autographa pagina anni sequentis prodit, fratris Deuticherii, qui ad instar fratris Laurentii ordinis Camaldulensis & fratris Viviani ordinis Minorum cellam seu oratorium ibidem condidisset ad sancte beateque vivendum cum aliquot sociis. Vidimus etiam ad annum 1280. ex Sartio plures hujusmodi cellas extitisse Faventiæ, inter quas memorabilior cella fratris Montis-clarii. Anne discipulus Montis-clarii erat Deuticherius, & Deuticherii Simon Planellius?

a P. II. lib. III. cap. 7.

b T. I. pag. 204.

XLI. Historia aliquot ecclesiarum Camaldulensium.

SIMON rector ecclesiæ sancti Silvestri de Puppio ipsam ecclesiam donaverat eremo Camaldulensi, juspatronatus in ipsam eremum transferentibus comite Simone quondam Guidonis comitis de Battifolle & parœcianis ipsius; quare Bonaventura prior generalis hoc anno die decima-nona martii petiit consilium ab iisdem eremitis pro conferenda hujusmodi ecclesia. Extant acta collationis ipsius etiam ad annos 1339. 1343. & 1346.

Hoc eodem anno Johannes abbas sanctæ Mariæ de Agnano contulit parœciam sancti Gaudentii, alteram parœciam sancti Martini a Barbatiano,

Ann. Chr. 1329.

tiano, & aliam ecclesiam sanctorum Quirici & Julittæ de Battifolle, alias dictam de Viccione rectoribus, qui ipsis inservirent.

Robertus Tarlati de Petra-mala civis Arretinus juxta Johannem Villanium obsidione cinxit & depopulatus est hoc anno Burgum-sancti-Sepulcri. Guido autem de Petra-mala episcopus Arretinus munitiones in eo oppido posuit, teste Volaterrano libro V.

XLII. Consecratio ecclesiæ S. Christinæ de Bononia.

Hugolinus episcopus Cremonensis habita licentia ab Arnaldo episcopo Bononiensi, qui supplicationi Guidonis Regini episcopi eam facultatem fecerat, altare constructum in ecclesia sanctæ Christinæ de Bononia consecravit sub vocabulo sanctæ Catharinæ virginis in latere sinistræ partis dictæ ecclesiæ. Data est facultas Arnaldi Bononiensis episcopi in castro Unzolæ suæ diœcesis *die* XV. *julii indictione* XII. Consecratio autem peracta fuit die sequenti, conferentibus indulgentiam, præter episcopum Cremonensem, Guidone Regino, Guidone Mutinense, Superantio Adriense, & Guidone Polensi episcopis, quam consecrationis paginam edimus ex tabulario parthenonis sanctæ Christinæ de Bononia. Hoc ipso anno Arnaldus sive Arnoldus Sabaterius honore episcopatus Bononiensis spoliatus fuit a Bernardo de Podietto cardinale & legato, eo quod de simonia convictus fuisset, & translatus ad ecclesiam Regiensem in Gallia. Etiam Superantius ex Adriensi ad Cerviensem sedem ipso anno transivit. Guidonem Regiensem Ughellius patriæ episcopum factum anno dumtaxat 1330. existimat, qui proinde ex pagina nostra episcopatum regebat etiam præsenti anno.

Blasius de Nerula Viterbiensis canonicus & vicedominus Portuensis, vice Petri episcopi cardinalis Portuensis & sanctæ Rufinæ, locavit stagnum majus, cujus medietas ad episcopatum Portuensem, altera medietas pertinebat ad monasterium sancti Gregorii in Clivo-scauri. Inter testes nominatur Amicus canonicus ecclesiæ sancti Chrysogoni.

XLIII. Delegationes pontificiæ factæ abbatibus Camald.

Johannes XXII. commisit hoc *anno pontificatus* sui XIV. ex Avenione *die decima-quarta septembris* archiepiscopo Januensi, Silvestro abbati monasterii sancti Zenonis de Pisis & Carbono de Monte-lupone scholastico Hispalensi capellano suo, ut Petro Signoretti clerico Pisano conferrent canonicatum & præbendam diaconalem ecclesiæ Pisanæ vacantem ob depositionem a canonicatu Ottoboni de Camezana, qui tam canonicatum, quam præbendam resignaverat in manibus Petri de Corvaria heresiarchæ & schismatici, & mentis nequitia ductus tam anti-papæ, quam Ludovico de Bavaria hosti Dei & ecclesiæ manifesto adhæserat. Delegationis paginam communicavit olim Grandio canonicus Abrahamius.

In epistola ejusdem Romani pontificis parte IV. numero 3296. mentio fit litis inter priorem beatæ Mariæ Vallis-mergi Camerinensis diœcesis, & inter monasterium Fontis-avellanæ super *baliva* seu domo Montis-ficci Calliensis diœcesis ad *diem* XV. *kalendas aprilis anno pontificatus* sui XIII.

Guidoni demum abbati Classensi *septimo kalendas octobris anno pontificatus* sui *decimo-quarto* demandavit epistola 152. partis primæ provisionem monasterii sanctorum Germani & Decentii de Pisauro, quod erat ipsi Classensi cœnobio subjectum.

Ann. Chr. 1330.

XLIV. Ædificatio monasterii Faventini S. Johannis.

Benedictus prior sancti Mathiæ de Muriano, attenta donatione facta cellæ fratris Deuticherii de Faventia anno præterito a discreto viro fratre Simone de Planellis, convocato capitulo monachorum seu eremitarum suorum, elegit & præfecit in priorem primumque rectorem novi loci ædificandi sub invocatione sancti Johannis-baptistæ de Faventia

Ugonem

Ugonem presbyterum & monachum suum, dans eidem administrationem in temporalibus & spiritualibus ejus monasterii; reservata tamen sibi facultate corrigendi, visitandi, reformandi, instituendi & destituendi priores; manu Romualdi filii quondam Manuelis de Muriano, *anno* M. CCC. XXX. *indictione* XIII. *die* XXVII. *madii tempore Johannis pape* XXII. præsentibus Bertramo monacho de Columba Cisterciensis ordinis, & Johanne Quirino filio quondam Roberti Quirino de Venetiis. In tabulario monasterii sancti Johannis-baptistæ de Faventia sub eodem anno & indictione ad diem quintam februarii in charta largitionis bonorum Antonius de Dovadula effertur loci sive cellæ eremitarum sancti Johannis-baptistæ prior; immo jura mansionis sancti Johannis de Faventia memorantur ad annum 1327. in amplissima donatione facta a Flabiana filia quondam domini Zanioli de Mixiolo, quæ omnia bona sua contulerat monasterio sancti Mathiæ de Muriano, in quo petierat ad habitum conversionis recipi. Quare verisimiliter monachi sancti Mathiæ ante aliquot tempus designaverant monasterium in eo loco urbis Faventinæ condere, quod habita occasione donationis cellæ seu oratorii factæ per Simonem de Planellis a fundamentis erexere, & Ugoni electo priori cessit Antonius de Dovadula. Magnanus scribit Ugoni priori beneficum se præstitisse Ugolinum episcopum Faventinum, additque venerabilem Simonem de Planellis loci donatorem monastico schemate indutum piam ibidem & virtutibus plenam duxisse vitam, demum sancte obiisse circa annum 1340. De Simone præterea agunt Fortunius, Ractius nostrique omnes, & Azzurinius in veteribus memoriis mss. Faventinis.

ANN. CHR. 1330.

XLV. Studia & artes introducta in monast. S. Mariæ Angelorum de Florentia.

EATENUS monasterium sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia rectum fuerat a prioribus aliunde vocatis & destinatis a prioribus Camaldulensibus. Præsenti anno, si non antea, regimen dimittente ultimo priore, primus prior electus est ex familia ejusdem monasterii. Male Fortunius id refert ad annum 1332. cum monumenta in tabulario ejus cœnobii extent hujus mutationis saltem ad præsentem annum. Sed ipsum [a] Fortunium audiamus: „ Anno 1332. inquit, Gerardo ultimo priore magistratum abdicante accessit ad ipsum monasterium Bonaventura generalis, qui videns familiam Angelorum multiplicatam, adeout ex fratrum numero aliquis ad clavum prioratus poni posset, conventum habuit, & ut ipsi sibi priorem eligerent, singulis facultatem fecit. Tunc cum fratres non minus voce quam suffragiis Philippum Nellium nobilem Florentinum sibi priorem sublegissent, generalis insignia de more illi contulit, & dimisso conventu abscessit. Porro Philippus inito magistratu, convertens illico se ad ea, quæ decorem domus Dei divinique cultus splendorem respiciunt; ne libri ad chorum pertinentes imposterum deessent, scriptores, pictores & miniatores in primis induxit, & pariter artifices, qui Phrygianas vestes acu filisque sericis & aureis contexere fratres juniores docerent. Quo factum est, ut brevi tempore, exercente se familia victus gratia, ad imitationem sanctorum patrum Ægypti, ut dum alii aliis studiis incumbunt, Angelorum domus nobilibus artibus sit referta; quum tamen ea, quæ spiritus sunt, assiduis sacris lectionibus studiisque & perpetua oratione æque semper vigerent. Idque non sine loci splendore & utilitate, qui propterea ex elaboratis rebus venditis non parum in fabricis accepit in dies incrementi. “ Hæc Fortunius. Celeberrimi sunt scriptores, pictores, miniatores, qui ex ea schola prodierunt præsenti & sequenti seculo usque ad Ambrosii monachi Camaldulensis tempora, quorum aliquot suis annis

a P. II. lib. III. cap. 13.

elogia

ANN. CHR. 1330.

elogia texemus. Libri chorales eo in pretio potissimum habiti fuere, ut Leo X. Romanus pontifex Florentiam veniens anno 1518. „ & monasterium Angelorum ingressus libros chori insignes cum cardinalibus „ cunctis avidissime videre voluerit, simul manibus scriptoris in conspe„ ctu exhibitis singulari pietate benedixit; librorum vero eximio opere „ captus hæc intulerit verba: Reverendissimi, si ista pulcherrima volumi„ na secundum ritum nostræ Romanæ curiæ sese haberent, aliqua pro „ choro sancti Petri nostri accipere liberet, singulis juliis pro singula no„ ta persolutis; " ut prosequitur idem Fortunius [a].

a P. II. lib. V. cap. 1.

Hæc vero sunt monumenta, quæ de Philippo priore Angelorum ad hunc annum extant in tabulario ejus loci. „ Die quarta aprilis [b] Tho„ mas Cionis de Pilastris conversus monasterii & procurator emit a ve„ nerabili fratre Francisco episcopo Florentino & patre pauperum domum „ ad episcopatum spectantem, sitam in via Casajoli e regione monaste„ rii, cujus fines erant terræ episcopatus, via, & mulieres reclusæ (par„ thenonis nimirum sanctæ Margaritæ) quam domum Philippus prior „ concessit Chillæ de Casa-nova, domum tradentibus Francisco plebano „ plebis sanctæ Reparatæ de Pimonte vicario, & Bene de Fulgineo came„ rario episcopi. " Similiter „ die quinta novembris [c] anni sequentis alia „ domus prope mulieres reclusas sanctæ Margaritæ donata fuit a Cennino „ Tuccii eidem Philippo. " Quare emendandus est Fortunius, qui non recte supputavit tempora Philippi prioris.

b Num. 170. 171. 172.

c Num. 279.

XLVI. Ecclesia Anconæ donata eremo Camald.

DONATUS Maffæi præsenti anno concessit Ægidio priori sanctæ Luciæ de Ancona recipienti pro dicta ecclesia & pro eremo Camaldulensi ecclesiam seu oratorium *sacræ eremi* nuncupatum, constructum in civitate Anconæ in contrata Capitis-montis cum domo posita secus dictum oratorium, & duabus *voltis* seu cameris subtus ipsam domum, quam ecclesiam in sua proprietate ædificaverat, ac eo titulo donatam voluerat, reservato sibi jurepatronatus, & ea adjecta conditione, dummodo ipsa reciperetur a priore Camaldulensi. Actum *anno* M. CCC. XXX. *die octava julii*. Ecclesiam hanc sub disciplina eremi Camaldulensis recepit, & donationem approbavit Bonaventura præses generalis *anno* M. CCC. XXXI. stilo Pisano, hoc est præsenti anno *prima die septembris*; manu Lupi Chelli de Pecciolis notarii Pisani, ut constat [d] ex pagina archivi Fontis-boni.

d §. *Notabilia* 19. *A.* 10. 147.

XLVII. Paginæ Insulanæ, Gualdenses, Vangaticienses, Bifurcenses.

e §. *Emphyteusis A.* 4. 1.

ANDREAS abbas sancti Johannis de Acereta [e], vicesque gerens in monasterio sancti Hilari de Galeata magnifici domini comitis Rogerii de Dovadula in Thuscia Palatini, qui in eadem abbatia vicarius erat in temporalibus Aymerici archiepiscopi Ravennatis rectoris & administratoris dicti monasterii, renovavit Andreæ de Modiona monacho Camaldulensi & vicario monasterii Insulani libellum emphyteusis pro ecclesia sancti Matthæi de Monte-guidonis die prima januarii ad centum annos; manu Fabrini Paglante de Planeto notarii. In alia charta spectante ad proximum monasterium Eremi-novæ nominatur ad hunc annum nobilis vir Albericus Cavalcantis de Spessia.

Johannes sancti Theodori diaconus cardinalis & apostolicæ sedis legatus Philippo abbati monasterii sancti Benedicti de Gualdo, attentis necessitatibus ejusdem cœnobii & expensis factis in reparatione monasterii & ecclesiæ, nec non in prosecutione plurium causarum & litium in curia Romana, auctoritate suæ legationis concessit, ut copulare posset & adnectere monasterio suo ecclesias sancti Laurentii de Colle-bassano, & sancti Martini de Collibus, quibus imminebat cura animarum, sitas in diœcesibus Nucerina & Perusina ac subjectas cœnobio Gualdensi. Ejus rei notitiam com-

miserat

miserat cardinalis legatus Jacobo plebano sanctæ Mariæ de Taino Nucerinæ diœcesis. Datum Spoleti *quarto nonas decembris, pontificatus sanctissimi patris & domini nostri domini Johannis pape XXII. anno quinto-decimo*.

Ipse autem Romanus pontifex ex Avenione hoc eodem *anno* VI. *kalendas martii pontificatus* sui *anno quarto-decimo* Bertrando Rotondi canonico Vivariensi apostolicæ sedis nuntio mandavit, ut examen institueret contra Marsilium & Ubertinum de Carraria cives Paduanos, hostes Dei & ecclesiæ, qui Hugolinum priorem sanctæ Mariæ de Vantio sacrilege interfecerant, quique ejusdem monasterii, necnon sanctæ Justinæ de Padua, sancti Stephani de Carraria & sanctæ Mariæ de Vangaticia monasteriorum bona indebite occupaverant; eosque reos compertos excommunicationis sententia percelleret, & nisi convenienter damnis illatis satisfecerint, de bonis ipsorum Ubertini & Marsilii ac eorum complicum monasteria præfata resarciri curaret. Integram bullam ex autographo Vangaticiensi ad Appendicem amandamus.

In conventionis pagina inter Hugolinum episcopum Foro-popiliensem & inter Amatum abbatem sancti Benedicti in Alpibus mentio fit hospitalis sancti Petri de Valzauli ejusdem Foro-popiliensis diœcesis, in quod jus-patronatus habebat monasterium sancti Benedicti ex autographo tabularii canonicorum sancti Laurentii de Florentia. Hugolinus anno 1323. successerat Ubaldo translato ad infulas Tarvisinas.

Vacante in curia monasterio sanctæ Mariæ in Insula Galeatæ per assumptionem Basilii in abbatem sanctæ Mariæ de Agnano Johannes XXII. [a] præfecit in abbatem Johannem Chiarelli ex Camalduli Florentini familia, & „ quia de antiqua consuetudine tenentur camerarii domini papæ „ pro præfatis provisionibus commune servitium familiarium papæ de fa„ cultatibus ecclesiarum & monasteriorum exigere, & cum de fructu di„ cti monasterii non constaret apud curiam, ideo Petrus episcopus Por„ tuensis & sanctæ Rufinæ S. R. E. cardinalis, & Gasbertus Arelatensis „ archiepiscopus camerarii domini papæ commiserunt una cum iisdem li„ teris provisoriis Aymerico, archiepiscopo Ravennati, ut per testes inqui„ reret fructus ejus monasterii, & electum in possessionem immitteret, „ ut legitur in excerptis Baroncinii. “

[a] §. *Flecti* 29. *A.* 4. 6.

XLVIII. Divisio monialium a monachis in monasterio Porciliensi.

DIVISUM fuit præsenti *anno* M. CCC. XXX. *indictione* XIII. *die* XXIV. *octobris* monasterium virorum ab asceterio mulierum Porciliæ extra urbem Patavinam. „ Coram religioso viro fratre Goffredo priore sancti Lazari „ prope Patavium vicario episcopi, prudentes viri Johannes a Vigontia „ judex & Antonius de Aggrapatis Patavinus judices arbitri communiter „ electi pronuntiarunt, quod cum Porciliæ sanctæ Mariæ monasterium sit „ duplum, in eoque habitent monachi & sanctimoniales, id quod est con„ tra formam legum tum canonicarum, quam civilium, de cetero sepa„ rentur viri a mulieribus, & mulieres a viris. Pariter bona & jura di„ cti monasterii hactenus monachis & monialibus communia dividantur “ &c. ut ex paginis instrumentorum tum monasterii sancti Michaelis de Muriano, tum parthenonis beati Antonii Peregrini, in quæ transfusum fuit vetus Porciliense cœnobium, indicat in tractatu de canonicissis Brunatius [b]; nos vero ad Appendicem rejicimus pro ea parte, quæ ad monasterium sancti Michaelis attinet, divisionis instrumentum.

[b] *Pag.* XXXII.

ANNA-

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER QUADRAGESIMUS-NONUS.

Ab anno CHRISTI M. CCC. XXXI. *ad annum* M. CCC. XL.

ANN. CRH. 1331.

I. Electio abbatis Valle-castrensis.

DECREVERAT dudum Romanus pontifex Johannes XXII. ut provisiones & electiones omnium monasteriorum aliorumque locorum ecclesiasticorum, exempta forent, nec ne, quæ in pontificia ditione essent & ad Romanam ecclesiam pertinerent, quæque tunc vacarent, vel imposterum vacaverint, & ad quorum regimina prælati consueverant hactenus per electionem assumi, dispositioni suæ sedisque apostolicæ reservarentur ad suum beneplacitum; quod quidem decretum anno præterito, *pontificatus* sui XIV. *kalendis januarii* duxerat ad duos annos protendendum; exceptis monialium & aliarum religiosarum mulierum asceteriis, quæ decreto non se velle comprehendere declaraverat. Legem, quam intulit Johannes, confirmavere Romani pontifices ejus successores; hinc tot frequentes fuere hoc seculo apostolicæ provisiones, translationes abbatum de monasteriis in alia monasteria, tot nullæ electiones & irritæ declaratæ, factæ a monachis ignorantibus pontificia decreta, quæ non parum confluxerunt ad dissolvendam monasticam disciplinam jam declinantem in Italia. Cum itaque obiisset extra Romanam curiam anno elapso Hermannus de Mainettis Cingulanus abbas sancti Romualdi Vallis-castri, mandavit idem Romanus pontifex ex Avenione *idibus februarii* hujus anni, qui erat pontificatus sui XV. Johanni sancti Theodori diacono cardinali & apostolicæ sedis legato, ut Albricum Venturelli monachum cœnobii sancti Eustachii ordinis sancti Benedicti & Camerinensis diœcesis præficeret dicto monasterio Valle-castrensi, si aptum, sufficientemque existimaret, benedictionis munus ei impartiri faceret, ac juramentum ab ipso exigeret, quod sigillo abbatis munitum ad curiam pontificiam transmitteret. Quare Johannes cardinalis Albricum examinatum & benedictionis honore insignitum per Petrum Marsicanum episcopum & cancellarium suum abbatem Valle-castrensibus monachis dedit, præcipiens omnibus emphyteutis, feudatariis, pen-

pensionariis aliisque personis subjectis eidem monasterio, ut ipsum in abbatem & dominum reciperent.

Ann. Chr. 1331.

Ad idem Valle-castrense cœnobium pertinebat ecclesia sancti Johannis de Camborano, cujus rectoris provisio facta fuit hoc ipso anno die XVIII. julii, tempore, quo facile Albricus nondum possessionem receperat abbatiæ, a Munaldo priore claustrali monasterii de consensu monachorum ejusdem loci.

Cœnobium sancti Mathiæ de Muriano in majori consilio urbis Venetiarum hoc anno *indictione* XIV. *die* XVII. *junii* absolutum fuit *a datio introitus vini*. Confirmatum fuit majoris consilii decretum *anno* M. CCCC. LXXXVI. *die* XXII. *februarii* ab Augustino Barbadico duce Venetiarum, sed pro medietate dumtaxat vini.

II. Guido ex Polensi transfertur ad Concordiensem ecclesiam. De Guillielmo Politiense.

GUIDO episcopus Polensis ex abbate Vangaticiense translatus fuit præsenti anno ad ecclesiam Concordiensem, ut habetur in registro Vaticano. „ Bonaventura prior generalis Camaldulensis ipsius nepos die decima-nona „ decembris ad instantiam Guidonis avunculi sui & episcopi Concordien- „ sis concessit cuilibet ordinis sui monacho, qui voluerit commorari cum „ dicto episcopo, illique inservire in honestis & familiaribus obsequiis, „ facultatem accedendi, " ut legitur in tabulario Fontis-boni [a]. Etiam cum erat Polensis episcopus vicarium generalem diœcesis suæ habuit Jacobum de Perusio monachum Camaldulensem. Haud insueta erant hujusmodi servitia episcoporum monachis Camaldulensibus. Anno 1281. [b] concesserat Gerardus prior Camaldulensis Albertino de Cæsena monacho licentiam commorandi cum episcopo Foro-liviense, ad instantiam ejusdem episcopi. Vicarii autem episcopales ex monachis plures occurrunt in his Annalibus. Ughellius in episcopis Concordiensibus hæc de Guidone habet: „ Frater Guido (cujus ordinis & patriæ adhuc incognitus) episcopus „ Polensis a Johanne XXII. ad hanc sedem translatus est anno 1331. no- „ nis aprilis. Obiit anno 1333. ex regesto Vaticano. " Sed adnotator ad Ughellium Guidonis ordinem & patriam ad oram paginæ declarat hæc dicens: „ Guidonem hunc ex Prædicatoria familia emersisse perperam do- „ cet Fontana in Theatro Dominicano. Ejus patriam & institutum habe- „ mus ex codice vetustiore anniversariorum hujus ecclesiæ, qui de Gui- „ done hæc habet: M. CCC. XXXIII. *die* XXII. *martii obiit domnus frater Guido de curia Foro-sempronii marchiæ Anconitanæ ordinis Camaldulensis episcopus Concordiensis*. „ Fuit abbas Vangadiciæ ex necrologio olim san- „ cti Gregorii Venetiarum, nunc Cl. Apostoli Zeni, in quo hæc legun- „ tur ad X. kalendas martii: *Obiit Guido episcopus Concordiensis, olim abbas Vangaticiæ* M. CCC. XXXIII. „ Hæc adnotator. Sed loco X. *kalendas martii* legitur in ipso necrologio sancti Gregorii X. *kalendas aprilis*. Similia reperiuntur quoad diem in nostro Vangaticiensi necrologio ad diem XXIII. martii: *Obiit domnus Guido Concordiensis episcopus, venerabilis abbas Vangaticiensis monasterii* M. CCC. XXI. Designatur hic annus non obitus, sed regiminis Vangaticiensis monasterii, quod ab anno 1296. usque ad annum 1321. pacifice tenuit; inde exturbatus, & post recusationem Classensis sancti Apollinaris monasterii, Patavii partim, partim in Vangaticia dies traxit usque ad annum 1328. quo ad Polensem cathedram fuit assumptus, titulum tamen retinens abbatis Vangaticiensis. Quoad patriam Fanensis semper effertur in paginis Camaldulensibus, qui Foro-semproniensis dicitur in codice Concordiensi. Etiam Bonaventura ejus nepos ex Fano legitur; sed cum proximum sit Fanensi territorio Foro-semproniense, Guido ab aliquibus dictus fuerit Fanensis, ab aliis Foro-sempronienfis, præ-

a §. *Notabilia* 20. *A.* 10. 190.

b *Reg. II. pag.* 58.

Ann. Chr. 1331.

præsertim si originem suam traxerit non in urbe, sed in territorio. Ceterum Guido parum supervixit factus episcopus Concordiensis, neque biennium complevit defunctus anno 1333. Tres Guidonis nomine episcopi Concordienses fuere hoc seculo, quorum gesta non sunt confundenda; Guido noster ab anno 1331. ad 1333. Guido de Guisis, qui translatus ex Regiensi Uberto primi Guidonis successori suffectus fuit anno 1334. & Guido de Abaisio ad annum 1361. Corrigendi sunt plures scriptores, inter quos Severus Senesius noster, qui Guidonis Camaldulensis obitum referunt ad annum 1321. decepti facile verbis necrologii Vangaticiensis. Confundendus etiam non est Guido Concordiensis cum altero Guidone, qui suppetias ferens Guecelloni de Camino in obsidione Coneglani occubuit pugnans in exercitu quinto-decimo kalendas februarii anni 1319. atque apud fratres Minores ejus loci honorifice fuit sepultus.

Obiit hoc anno die XVI. aprilis juxta antiqua acta sanctus Guillielmus Politiensis in Sicilia apud eremum Galeati. De ipso hæc memoriæ mandavit in suis mss. schedis Grandius noster. „ Cajetanus arguit Wionem, apud quem sanctus Guillielmus nostro Benedictino ordini ascribitur, dicens videri secularem eremitam ex veteri pictura; etenim ædem sanctæ Mariæ a Partu ingredientibus a læva imago antiqua beati Guillielmi visitur, qua is tunica sine cingulo amictus pallio superinjecto, tegumentum capitis demissum, tunicam, pallium, tegmen capitis albi coloris, nudis pedibus, baculum altera manu gestat, altera varios globulos. Instar veteris hujus imaginis beatus Guillielmus in altera tabella, quæ in eadem ecclesia est, anno 1502. depictus est. Ubi addit Henschenius: Quæ nescio quomodo probent eremitam secularem sollemnibus religiosorum votis non adstrictum. Ad summum probant, subjungit Grandius, non esse ex Benedictinis nigris. Vide Bollandistas sub die XVI. aprilis in ejus vita adnotatione prævia v. Vixerat in eremo Galeati, tum apud ædiculam sanctæ Mariæ de Alto, mox in cœnobio Tragudo, tum Gonati, ac demum in sanctæ Mariæ a Partu, loco per ipsum ædificato. “ Hæc Grandius, quibus nil superaddere in promptu est, nisi quod Bernardus Bononiensis canonicus, qui ab aliis dicitur Bernardus Compostellanus presbyter, Innocentii IV. familiaris & capellanus, glossator Decretalium Gregorii IX. lib. I. *de electione & electi potestate* cap. XIII. Cœlestini papæ III. bullam profert hujusmodi: *Cum monasterium de Pellicea in tuo situm episcopatu ad eam dissolutionem devenerit, sicut tuarum literarum insinuatio patefecit, quod fratres ejusdem domus observantiam religionis & ordinem abjecerunt &c. In quemdam, qui cum fratribus suis in eremo est laudabiliter conversatus, boni testimonii virum unanimiter consenserunt, eum in abbatem totis desideriis postulantes. Tu vero postulationi eorum præbuisti assensum, & postulasti eamdem ordinationem a sede apostolica confirmari. Nos autem ipsam, sicut facta est, canonice confirmamus.* Ad quam bullam hæc adnotat idem glossator: *Credo quod iste fuit de eremo, quod sic appellatur, & est in Thuscia & sunt albi monachi, cui subsunt Camaldulenses, & illi de sancto Damiano juxta pontem ferreum.* Anne monasterium de Pellicea est Politiense? Saltem nullum ullo in loco Pellicense cœnobium invenimus; Anne per Camaldulenses monachos semel reformatum Politiense monasterium, eorum disciplinam retinuit ad hæc tempora? Sed conjecturis vacare non libet.

CA-

Ann. Chr. 1332.

III. Capitulum generale congregationis in monasterio Berardingorum.

CAPITULUM generale congregationis congregatum fuit hoc anno ad diem primam maji in monasterio Senensi Berardingorum; inter cetera decretum, ut deinceps comitia non haberentur nisi quolibet triennio; sed rebus diversa exigentibus id executioni mandatum non fuit, cum legatur anno sequenti capitulum aliud collectum in urbe Bononiensi. Perpendentes insuper patres capituli hujus anni Bonaventuram priorem generalem non posse tuto commorari in eremo vel in monasterio Fontis-boni, locis suæ residentiæ, vel tuto ire & redire, propter hostium seu grassatorum discrimina (omnia enim loca Casentini perstrepebant armatis, totusque ager Arretinus ab hostibus vastabatur) decreverunt, ut imposterum posset commorari in Camalduli Florentini monasterio, in domibus[a], quæ erant extra claustrum, ibique mansionem familiæ suæ statuere. Stabilitæ quoque fuere annuæ solutiones erogandæ legatis apostolicis, procuratoribus in Romana curia, scribæ prioris generalis ceterisque officialibus. Demum statutæ sunt pœnæ contra gestantes vestes illicitas vel arma deferentes; ac præscripta indumentorum genera tam pro monachis, quam pro monialibus. Acta habentur in Appendice, quoad indumenta, quæ supersunt in tabulario Fontis-boni.

a §. *Statuta* 3. *A.* 10. 207.

IV. Venditiones Sardæ.

CONSENSUM præbentibus Silvestro abbate & monachis sancti Zenonis Pisarum Cyprianus prior monasterii sanctæ Mariæ de Bonarcanto in Sardinia, quod erat subjectum Zenoniano, permutavit ecclesias sancti Gregorii de villa Paulati, & sancti Martini de villa Biore, quæ erant membra sui cœnobii; manu Bartholi de Aristano notarii. Data quoque fuit ei facultas vendendi curtes de Paulato & de Calcerio, pretiumque ipsarum convertendi in bona existentia in provincia Thusciæ; manu Zenobii Maphæi notarii[b]. Anno 1319. manumissi fuerant nonnulli servi ejusdem Sardi monasterii; manu Guillielmi notarii. Die XXVIII. januarii hujus anni idem prior Cyprianus tradidit Philippo Manilio doctori & canonico Arborensi alium servum, & ab eo permutationis jure recepit medietatem duorum servorum, item ancillas tradidit, inter quas Ardu ancillam ecclesiæ sancti Gregorii æstimatam libras quindecim Alphonsorum, cum esset annorum trium. Alias ancillas vendidit Georgio Pisano canonico Arborensi, quæ immediate suberant ecclesiæ sancti Martini. Anno sequenti die secunda aprilis Michael alter prior Bonarcanti, ad exhibendum subsidium abbati sancti Zenonis vendidit alios servos; concessa fuit anno 1346. eadem facultas manumittendi alios servos, eosdemque tradendi in manu ejusdem Philippi canonici Arborensis; manu Bartholomæi de Ligia de civitate Arestani notarii. De servis ecclesiarum & de manumissione servorum legantur dissertationes Muratorii in Antiquitatibus medii ævi.

b §. *Permutatio* 7. *A.* 4. 18.

V. Suppressio aliquot monasteriorum Bononiensium.

CONCESSERAT Johannes XXII. Bertrando a Podiolo cardinali & episcopo Ostiensi & Velitrensi apostolicæ sedis legato anno præterito, *pontificatus* sui XV. *quarto kalendas augusti* bulla sua incipiente: *Quia cultum divinum* &c. facultatem supprimendi plura sanctimonialium monasteria, & ex redditibus eorum monasteriorum erigendi aliquot ecclesias in collegiatas. Is itaque Bononiæ existens hoc anno abbatissas, moniales & familiares personas locorum sancti Columbani, sanctorum Gervasii & Protasii, sancti Salvatoris de Ravone & Domus Dei olim monasteriorum urbis Bononiæ, ordinis sancti Benedicti, sancti Augustini, & Camaldulensis ad alia monasteria monialium eorumdem ordinum in eadem civitate constituta transtulit, & parœciales ecclesias sancti Columbani, sancti Michaelis de Lebroxeto, sancti Jacobi de Carbonaria & sancti Sigismundi erexit in collegiatas seculares ecclesias, instituens in ipsis novem canonicorum nume-

ANN. CHR. 1332.

rum cum eorum prælato, quem decanum appellandum censuit, & tribuens ipsis ecclesiis collegiatis bona & redditus monasteriorum a se suppressorum. In tabulario parthenonis sanctæ Christinæ de Bononia, ad quod monasterium translatæ fuere sanctimoniales Ravonis & Domus-Dei, extat utraque tam Romani pontificis, quam cardinalis legati bulla, & tertia insuper ipsius cardinalis, qua providit cuidam ecclesiæ collegiatæ magis egenti; data est hæc postrema Bononiæ III. *nonas martii pontificatus Johannis pape* XXII. *decimo-sexto*. Ex archivo archiepiscopali Ravennæ ad annum 1347. moniales sanctorum Clementis & Columbani de Bononia constituerunt in suum procuratorem Michaelem de Parisiis coram episcopo Bononiense, ut appellaret ad archiepiscopum Ravennatem, „ quod nollent „ suum monasterium a regula sancti Benedicti reduci ad clericos seculares. “

Jacobus a Prato-vallis civis Paduanus & prior monasterii sanctæ Mariæ Montis-crucum memoratur in pagina Patavina hujus anni, qua se sistit coram Gaufredo priore sancti Lazari prope Paduam, qui erat vicarius Ildebrandini episcopi Patavini. Mentio habetur etiam Melchioris prioris sanctæ Mariæ de Mandria.

Vacante ecclesia sancti Johannis de Eremo manuali & pleno jure subjecta abbatiæ sancti Ægidii de Fleri Cortonensis diœcesis, Bartholus administrator dictæ abbatiæ deputatus ab apostolica sede, & Raynaldus præpositus Cortonensis vicem gerens Bartholi archidiaconi instituerunt rectorem dictæ ecclesiæ die XVIII. junii ex tabulario Fontis-boni [a].

a §. *Electio* 30. *A*. 4. 14.

ANN. CHR. 1333.

VI. Doctrina infusa Silvestri monachi Angelorum.

SILVESTER in monasterio sanctæ Mariæ Angelorum dono infusæ intelligentiæ gaudebat, licet illiteratus omnino esset & idiota. Concurrebant plures ad eum, ut sensum sacrarum Scripturarum eis exponeret, divinaque verba interpretaretur. Inter theologos, qui ad eum adventarunt, nominatur potissimum venerabilis frater Simon a Cassia ordinis sancti Augustini, qui ad verbum Dei prædicandum missus fuit Florentiam præsenti anno 1333. qui inter cetera volumina tractatum confecit de ordine vitæ Christianæ, & sancte obiit eodem, quo beatus Silvester, anno 1348. Quadam etiam die contigit, ut ad Silvestrum visitandum advenirent fratres aliquot, quorum unus temera opinione non erubuit dicere, quod si sancta Catharina (intellige de virgine Alexandrina & martyre hujus nominis, nondum enim florebat Senensis) vixisset tempore Dominicæ Incarnationis, Dominus Jesus-christus carnem ex ipsa assumpsisset. Cui se opponens Silvester, tamquam hæreticum repulit, ostendens beatissimam virginem Mariam ab æterno ordinatam & prædestinatam fuisse matrem æterni Verbi. Hæc ita cecinit Zenobius monachus, qui insuper cœlestes ejus visiones, quæque etiam mirabiliter patiebatur, adjunxit.

Mostrato fu a maestri il mutamento,
Et disse ciaschedun, di ver talento
Da Dio havete in esso sì gran dono,
Che en queste parti non se n' hà nissuno.
Da quindi innanzi mutò il suo parlare
Che ciaschedun facea maravigliare,
Parea tutto pieno di caritade
Et vero servo della Trinitade.
Fu idiota & legger non sapeva
Et tutta la Scrittura disponeva.
Molti maestri di punti il dimandaron,
Et sporli veramente confessaron,

Dicendo; io non sapeva questo nodo
Sciogliere come tu: a Dio sia lode.
Ben ciento cose m' ha costui mostrato,
Da Cascia fra Simone ha confessato.
Nell' anno primo hebbe questo dono
Dall' alto Iddio, come servo buono.
Facendo la cucina con affetto
Si piacque a Dio come vero eletto &c.
Un dì gli apparve Christo a un rimpetto
Stando in oration tutto soletto,
La Majestà veggendo, gridò forte
E fra Francesco udendo se vi corse

E se

E se il trovò orare & quasi assorto
Di che egli il consolò & diè conforto.
Così gli apparve orando più fiate
Stando ginocchioni a man levate:
In quella parte stando poi nel letto
L' anche non vuolse, ma col puro affetto
Vedeva Christo, & l' occhio riguardava
In quella parte, e lui si riguardava.

VII. Ejus cœlestes visiones.

FRANCISCUS, de quo fit hic mentio, fuit Franciscus del Fede, qui monachum induerat in eodem cœnobio sanctæ Mariæ Angelorum anno præterito, & qui sacramentali confessione Silvestri conscientiam post hos annos fuit moderatus. Vivebat adhuc Franciscus anno 1394. tempore, quo Zenobius vitam scribebat Silvestri, ex cujus relatione ipsam contexuit, eratque tunc valde senex ætatis annos habens octuaginta-quinque, & sexagesimum-secundum annum a reclusione in cœnobium compleverat, & proinde præsenti anno vigesimum-quartum ætatis annum superaverat. Idem Franciscus, qui Silvestro semper comes aderat, testis fuit alterius visionis, quam prope ecclesiam sancti Caji quadam die ipse habuit, quamque sic versibus exponit Zenobius.

Spesse volte il corpo se li infiava
Et caggendo in terra si voltava
Dicendo a fra Francesco: Sta mi sul corpo
Con le ginocchia, che difensi il corpo
E si gridava: Il corpo mi si spezza
Bastando questa pena per gran pezza.
Lo Spirito Divino tanto abbondava
Che nol potea portar, ma trasfelava.
Un dì fu assalito da tal dono
La su a san Gaggio, & senza dimoro
Sul letto si gittò pigliando i piedi,
In capo si mettea le mani & dedi
Forte gridando & tutto consumando,
En su quel letto giva voltelando,
Così per casa spesso volte andava
Tutto affocato, & quasi trambasciava.

VIII. Suscipit regendam Paulam virginem Florentinam.

AD hunc etiam annum referendum est magisterium, quod idem beatus Silvester suscepit beatæ Paulæ monialis, de quo hæc habet Fortunius, sive Zenobius monachus in vita similiter edita, & in Italicum conversa a Fortunio anno 1595. „ Diebus illis beatus Silvester effectus fuit magister „ beatæ Paulæ monialis, quacum habuit plura spiritualia familiaria col„ loquia ad finem usque vitæ, & obtinuit, ut monasterio Angelorum ad„ necteretur monasterium sanctæ Margaritæ, in quo vivebat Paula, quod „ situm erat, ait, ubi hodie visitur palatium Caroli a Florentiola pro„ pe Angelorum monasterium. “ Sed Paulæ primordia sunt hic exponenda ex altera vita, quam eodem anno subjunxit vitæ Silvestri ipse Fortunius ex eodem Zenobio excerptam. Præter enim vitam Silvestri, vitam quoque conscripsit Paulæ Zenobius, cujus summam verborum refert Fortunius, quæ est hujusmodi: *Ego peccator novi, quæ scripsi a reverendo patre fratre Francisco del Fede sene monacho ætatis annorum octuaginta-quinque, & professionis eremiticæ sexaginta-duorum, & a fratre Nicolao Nicolai de Albicis valde familiari, qui ex ore ejus Paulæ referebat, & a fratre Petro a Puppio converso, qui conjunctissimi fuere, secumque multoties sermonem habuere &c.* Extat vita beatæ Paulæ olim abbatissæ sanctæ Margaritæ de Cafagiolo, in capita VII. divisa, & a Zenobio Tantino elucubrata etiam inter mss. codices abbatis Constantini Cajetani, nunc in bibliotheca Sapientiæ de Urbe. Vitam ipsam ex Italico latinam reddimus: „ Beata itaque Paula, dum secularis esset, appellabatur Tinga, „ & puella simplex ac devota vivebat Florentiæ in via Pintorum sub cu„ ra patris. Hæc se frequenter commendabat beatissimæ Virgini Mariæ, „ cujus imaginem devote contemplabatur, & a Deo oculis pietatis res„ piciente donata fuit visione nocturna ejusdem beatæ Virginis cum in„ fante inter ulnas, qui faciem declinans erga Tingam, ipsam osculatus „ fuit ore lacte pleno; qua percepta suavitate sensit statim se mirabiliter „ accendi Dei amore, & ab eadem Dei matre intellexit sibi dici, ut

„ ad

Ann. Chr. 1333.

„ ad monasterium sanctæ Mariæ Angelorum properaret, & Silvestrum
„ precaretur, ut ipsam ad viam salutis instrueret. Respondit Tinga se
„ ignorare, ubinam esset hocce monasterium; quare statim se in visione
„ translatam ad eum locum agnovit; & visio disparuit. Die lucescente
„ memoriam loci habens Tinga, cum patre suo ad dictum monasterium
„ accessit, & de Silvestro inquisivit. Qui eam conspiciens in ore petiit,
„ quis esset, quid vellet? & audita visione ab ipsa habita eam interro-
„ gavit, an virum nosceret? (Facile inquisivit, an virgo esset, vel des-
„ ponsata?) Respondit puella: Quandoque veniunt staminis opifices,
„ qui fila portant. Tam simplici responso agnoscens Silvester puellam
„ virginem esse purissimam, eam adhortatus fuit ad majorem servan-
„ dam puritatem & pietatem, & protegendam suscepit. Pater, qui ser-
„ moni præsens fuit, timens amittere filiam, si Silvester eam in sancti-
„ monialium monasterium induceret, occulte Florentia abiit, & cum fi-
„ lia versus urbem Januam iter suscepit. Credidit Tinga patrem Floren-
„ tia exeuntem pergere ad visitationem alicujus amici sui ruri commo-
„ rantis, cum videns ipsum Pisis navim ascendere, prorupit in amarissi-
„ num fletum singultibus mixtum dicens: Quo me deducis pater? Et
„ cum e navi descendissent, videns se in terra longinqua & a propria re-
„ gione remota, aucta afflictione animi sui, cum semper mente retineret
„ visionem habitam & colloquium cum Silvestro, putavit se ibidem trans-
„ vectam a patre, ut eam in regionibus illis in matrimonium collocaret.
„ Quare magis magisque turbata cepit Jesum orare, ut se in sponsam
„ suscipere dignaretur, & Matrem, ut sibi foret advocata. Exaudita fuit
„ ejus oratio, & pater mutato consilio redire in patriam constituit, ubi
„ cum vix pervenisset, perrexit una cum filia ad beatum Silvestrum,
„ qui inter orandum raptus a Deo fuerat ad conspicienda cœli arcana,
„ quæ non licet homini loqui. Videns itaque pater, quod contradicere
„ voluntati filiæ non valeret, assensum præbuit, permisitque, ut Silvester
„ locum Tingæ reperiret in proximo monasterio sanctæ Margaritæ, ac
„ ipsam sanctimonialibus ejus asceterii adjungeret; sed cum Silvester in
„ eo monasterio locum non reperisset, Tingam in parthenone sanctæ Ur-
„ sulæ constituit, & mutans ei nomen vocavit Paulam a sancto apostolo
„ Paulo, cujus visione fuerat donatus. Recepto sacro habitu Paula tri-
„ bulationes plures perpessa est a sanctimonialibus loci, quas junior ipsa
„ aliquando objurgabat. Qnod intelligens Silvester, eam transtulit ad mo-
„ nasterium sancti Hilari. Sed deficientibus omnibus monialibus superioris
„ monasterii sanctæ Margaritæ, ipsam hoc anno in vacuum habitatoribus
„ cœnobium induxit, cum viginti-duos annos ætatis numeraret, ipsique
„ socias addidit quamdam consanguineam suam, & etiam aliam conver-
„ sam. Paula numerum adauxit ad quinque moniales. " Cetera beatæ Pau-
læ gesta ad alios annos reservamus. Ractius ingressum Paulæ in monaste-
rium sanctæ Margaritæ biennio prævenit, eumque contigisse scribit anno
1331. cum vigesimum-secundum ætatis annum attingeret.

IX. Res aliquot monasterorum.

COMITIA generalia Camaldulensis congregationis habita fuere hoc anno Bononiæ, ubi Bonaventura generalis quasdam declarationes & censuras condidit ad constitutiones suorum antecessorum; has autem declarationes unico libello comprehendit, ut tempori inserviret, & tam stabilitati monachorum, quam eremitarum & sanctimonialium prospiceret.

Tedices quoque Fesulanus episcopus mense septembri sanctimonialibus Rosani imposuit observanda aliquot statuta, quæ earum arctiori vitæ providerent.

Soro-

Sorores de Cerreto Burgi-sancti-Sepulcri obedientiam præstiterunt Angelo abbati Burgensi.

ANN. CHR. 1333.

Cum vacasset monasterium Patavinum de Porcilia, fratres Nicolaus, Johannes, Franciscus, Otto, Bartholomæus comparuerunt coram Francisco Johannis de Valle-montonis canonico Senonensi, & vicario Ildebrandini episcopi Patavini, ad petendam novam prioris electionem. Nominantur in ea petitione etiam Antonius & Joachim presbyteri monasterii sanctæ Mariæ de Vantio.

Juspatronatus in monasterium Berardingorum ex successione dominorum de Valcortese sibi deberi asserebat Robba de Ricasolis, datis hoc anno literis ad Bonaventuram priorem generalem.

X. De parthenone S. Benedicti oppidi S. Miniatis.

JUSTINA abbatissa [a] & moniales sancti Benedicti de Monte-appio prope urbem seu oppidum sancti Miniatis obtinuerant anno 1330. a Guillielmo Dulcino de Monte-albano ex procuratore generali ordinis Prædicatorum electo eo ipso anno a Johanne XXII. episcopo Lucensi facultatem mutandi habitum monasticum ex atro in album, ac suscipiendi reformationem, correctionem & disciplinam ordinis Camaldulensis, & expetendi unionem sui parthenonis cum monasterio sancti Bartholomæi castri de sancta Jucunda, quod erat ejusdem ordinis, subjiciendi propterea asceterium suum abbati ipsius cœnobii. Guillielmus episcopus literis datis die XXIV. septembris ejusdem anni manu Johannis Bernardi de Serazana notarii non solum præfato monasterio ipsas moniales subjecerat, & Matthæo sanctæ Jucundæ abbati, sed a sui ipsius potestate & jurisdictione penitus exemerat, ut tam in capite, quam in membris perpetuo pertinerent ad idem monasterium & ad ordinem Camaldulensem. Hanc unionem, abbatissæ & monialium precibus motus approbavit, ratamque habuit hoc anno die secunda martii Bonaventura prior generalis, manu Zenobii Maffei Pavonis de Florentia notarii. Eadem die dictæ moniales cupientes in loco magis tuto habitationem suam statuere, & monasterium de novo ædificare, scilicet juxta oppidum & portam sancti Miniatis in loco dicto *a la porta di santa Caterina di Poggibonizzi*, tam Romualdum abbatem sanctæ Jucundæ ipsarum prælatum, qui Matthæo successerat, quam Bonaventuram præsidem generalem exorarunt, ut ipsis hanc facultatem concederent, & insuper copiam facerent vendendi quasdam possessiones minus utiles sui monasterii positas in populo sancti Andreæ in villa de Monte-appio; quam licentiam concessit idem prior manu ejusdem notarii [b].

a §. *Ratificatio* 2. *A*. 7.295.

b *Ibid. n.* 296

ANN. CHR. 1334.

XI. Servata libertas monasteriis Ravennatibus.

„ BERTRANDUS cardinalis & apostolicus legatus tentavit hoc anno „ Argentam, locum tunc temporis & munitionibus, & habitatorum „ frequentia insignem, a Ravennate ecclesia abstrahere, & ad Romanam „ ditionem adjungere. Verum iis rebus earumque dominiis, quarum de- „ creverat facere permutationem, prohibitus est; pro Argenta enim & „ vicecomitatu, divæ Mariæ in Portu & divi Apollinaris Classensis cœ- „ nobia; sunt qui addant, divi Severi & Uranense, archiepiscopis decre- „ verat, sed a Neapoleone cardinali, in cujus fide ac tutela Portuense „ erat cœnobium, repugnatum est, effectumque, uti Ravennatibus ar- „ chiepiscopis oppidum & vicecomitatus restitueretur. " Hæc ex Rubeo [c] ad hunc annum addiscimus. In veteribus monumentis, quæ servantur in abbatia Classensi hæc leguntur: „ *De captione Argentæ per mar-* „ *chiones de Este* " M. CCC. XXXIV. Procuravit supradictus dominus „ Bertrandus legatus, quod dominus papa castrum Argentæ pro- „ prium archiepiscopatus Ravennæ cameræ apostolicæ applicaret, & ar- „ chie-

c *Lib. VI. pag.* 556.

Ann. Chr. 1334.

„ chiepiſcopatui monaſterium Claſſenſe de Ravenna , monaſterium Urani „ de Bertinorio, utrumque Camaldulenſis ordinis , & monaſterium ſancti „ Severii de Ravenna Ciſtercienſis ordinis in cambium aſſignavit , unde „ tenente ipſo cardinale ipſum caſtrum Argentæ , marchiones Eſtenſes , „ ſcilicet Raynaldus, Opizus & Nicolaus cum Ferrarienſium auxilio, do- „ minorum Vicecomitum de Mediolano, dominorum de Scala , Ravenna- „ tum , Foro-livienſium, Brittonorienſium , Cæſenatum, Cervienſium , „ Ariminenſium & Arretinorum , in quorum liga & ſocietate tunc erat „ ipſum caſtrum, per tempus ſex menſium & dimidii inſidiari fecerunt &c. „ Tandem ipſo domino legato ſuccurrere non valente, ad quod multum & „ pluries laboravit, ſub anno Domini ſupradicto & die ſexta martii frumen- „ to & aliis neceſſariis carentes, ſe & dictum caſtrum ſub certis pactis di- „ ctis marchionibus reddiderunt. “ Ravennatem ſedem tunc regebat Franci- ſcus Michaelius Venetus; nam Aymericus olim archiepiſcopus Carnotenſem ante biennium a Johanne pontifice adeptus fuerat eccleſiam , in cujus lo- cum ſuffectus fuerat Guido Bayſius Regienſis epiſcopus Tripolitanus, „ vir „ & nobilitate, & doctrina clariſſimus, quem, ſubdit Rubeus, Bonifacius „ archiepiſcopus Ravennas quadraginta jam annis canonicum Regienſem & „ in aula Romana commorantem in cauſa Claſſenſe unum ex quatuor , „ cui fideret, nominaverat. “ Sed vix exacto anno Guido Bononiæ inte- rierat, & pontifex in Guidonis archiepiſcopi locum Franciſcum Michae- lium Venetum patritium ſubrogaverat ſub finem antecedentis anni . Mo- limina itaque Bertrandi cardinalis contigere ſub Michaelio archiepiſcopo , qui interim abſens ab eccleſia ſua ipſam per vicarium regebat.

XII. De Alexandro abbate Galeatenſe.

„ Ad eumdem archiepiſcopum cum adire non poſſet Alexander mo- „ nachus cœnobii divi Hilari Galeatenſis deſignatus abbas , neque et- „ iam Ravennam ire ad illius vicarium , & priorem cardinalium Raven- „ natium & collegii ob graves inimicitias, quæ intercedebant ſibi ſuiſque „ majoribus cum comite potiſſimum Guillielmo & filiis e familia comi- „ tum Guidonum, & cum Franciſco Manfredo ejuſque item filiis & aſ- „ ſeclis , cum eſſet in plebe ſancti Petri de Caſſia diœceſis Feſulanæ , „ Vannem rectorem templi ſanctæ Mariæ de Gricciano ejuſdem diœceſis „ procuratorem ſuum fecit, qui apud eos, quos diximus, & illum excu- „ ſaret, & impedimenta affirmaret, confirmarique peteret . “ Sed anno inſequenti epiſcopus Foro-livienſis Thomas adminiſtrationem gerebat ejuſ- dem Galeatenſis monaſterii , quippe qui „ Bonaventuram Gennarium Ra- „ vennatem procuratorem ſuum fecit , qui apud vicarium chori Raven- „ natis oſtenderet ſibi illud cœnobium jamdiu a ſede apoſtolica , uſque „ dum ſecus ipſa juberet, commendatum, ac ediceret, nequem admitte- „ rent, neu deſignatum abbatem confirmarent. “ Omnia ex eodem Ru- beo [a] exſcripſimus ad hunc & ad ſequentem annum, quæ conſonant cum paginis [b] tabularii archiepiſcopalis Ravennatis, in quibus etiam reperimus „ Bonum monachum Galeatenſem inſtetiſſe pro confirmatione Alexandri „ monachi electi in abbatem ejus monaſterii “ anno præterito poſt Ar- duinum abbatem, & poſt diſceſſum Aymerici archiepiſcopi Ravennatis ejuſ- dem abbatiæ adminiſtratoris.

a Lib. VI. pagg. 554. 556. 557.
b Cap. G. 8169. 8180. 8164.

XIII. De eccleſia S. Georgii extra Faventiam data Camaldulenſibus.

Ugolinus epiſcopus Faventinus conſiderans eccleſiam ſancti Georgii de ſuburbio portæ pontis ejuſdem urbis, cui adjecta erat cura animarum, adeo tenuem eſſe in redditibus , ut neque unus ſacerdos ali in ea com- mode poſſet, propterquod a triginta annis rectores ipſius ibidem non re- ſidebant, decrevit ipſam adjungere proximæ eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Pal- ma, in qua morabantur monachi Camaldulenſes , petito & habito con-

ſenſu

ſenſu canonicorum ſuæ eccleſiæ, & nobilis viris Raulis quondam Guidonis Raulis de Zambraſiis, & Nannis filii quondam Bitini Quartarolæ de Faventia patronorum dictæ eccleſiæ, ſperans eam per fratres dicti loci de Palma poſſe divinis officiis ac ſacramentorum exercitio frequentari. Poſſeſſiones autem ad eccleſiam ſancti Georgii ſpectantes donavit altaribus ſancti Andreæ & ſanctorum Philippi & Jacobi conſtitutis in eccleſia majori Faventina. Paginam damus in Appendice ex tabulario capitulari canonicorum Faventinorum, quibus olim nempe anno 1269. Jacobus epiſcopus Faventinus, teſte Tonduccio [a], conceſſerat die octava auguſti eamdem eccleſiam cum parœcia & theſauro, & cum juribus ſpiritualibus & temporalibus. Appellabatur ea eccleſia etiam de Durbecco a vico ejuſdem nominis, qui erat extra eamdem portam Faventinæ urbis.

Ann. Chr. 1334.

a *Pag.* 299.

XIV. Paginæ Camaldulenſes, Valle-caſtrenſes, Prato-veterenſes.

In tabulario Fontis-boni extat [b] ſententia pronuntiata hoc anno a Nicolao Johannis de Matrice judice pro Johanne Bonaparte de Gramontibus de Eſculo poteſtate Florentino ad favorem Benedicti prioris & capellani monialium ſanctæ Mariæ in Querceto de via ſancti Galli pro quibuſdam ejuſdem parthenonis bonis, quæ erant contigua illis monaſterii de Mantignano.

b §. *Sententia* 6. *A*. 4. 29.

In burgo terræ Montis-milonis exſurgebat eccleſia ſub invocatione ſancti Pauli, cujus beneficii medietas pertinebat ad monaſterium Valle-caſtrenſe, ut ex charta collationis ejuſdem eccleſiæ factæ a Jacobo priore ſeu œconomo ejuſdem cœnobii.

Cum comes Marcovaldus de Dovadula intentus eſſet ad muniendum caſtrum ſuum Prati-veteris cum foſſis & muris, ita ut monaſterium ſancti Johannis-evangeliſtæ proximum arci minus honeſte remaneret clauſum [c], Beatrix abbatiſſa ipſius una cum ſuis monialibus, & conſentiente Bonaventura priore generali, tradidit in commutationem eidem comiti locum, ubi tunc erat ſanctimonialium collocutorium, & recepit a comite alias terras. Altera permutatio pro eodem caſtro ſecuta fuerat [d] anno 1325. inter moniales & inter Rogerium de Dovadula comitem olim comitis Guidonis Salvatici.

c *Num.* 135.

d *Num.* 107.

XV. Donationes factæ eremitis de monte Rhua Patavinæ diœceſis.

Vitaclinus ſindicus communis & hominum villæ Toriliæ in diœceſi Patavina dedit præſenti *anno* M. CCC. XXXIV. *indictione ſecunda die lune* XXIX. *auguſti* cuidam Antonio, qui eremiticam vitam agebat ſub monte Rode, locum dictum ſanctæ Mariæ, ad hoc, ut idem Antonius ædificaret ibidem monaſterium cum oratorio, quod appellari ſemper deberet ſanctæ Mariæ de Roda, una cum ſilvis & juribus ſuis. Locus ſuſceptus ab Antonio primordia fuere monaſterii ſeu eremi Rhuenſis ſive de Rhua, ut vulgo appellatur, ab eodem monte, qui locus, inſtituto ibidem monachorum collegio, primum inhabitatus fuit ab eremitis ſeu monachis noſtris ſancti Mathiæ de Muriano, inde ceſſit ſeculo XVI. eremitis Monte-coronenſibus, appellatis quoque ab incolatu ejus eremi Rhuenſibus. Antonii eremitæ memoriam nobis ſervavit etiam Lucas Barcinonenſis in ſuæ hiſtoriæ Romualdinæ libro IV. [e] qui Antonium Albignaſcium eremitam ſanctæ Mariæ in Rhua ordinis Camaldulenſis una cum Johanne Veronenſe incoluiſſe ſcribit locum, qui pertinebat ad monaſterium ſancti Mathiæ; immo ex alio inſtrumento Patavii acto anno M. CCC. XXX. quodque ipſe vidit, affirmat eremitas Camaldulenſes in ea ſolitudine degiſſe ante præſentem annum. Sed de monaſterii Rhuenſis ædificatione iterum ad annum 1339. ex paginis tabularii ejuſdem loci, quo ſtatuetur annus hujus fundationis.

e *Pag.* 156.

XVI. De monaſterio Bovariæ prope Trebium.

Ruggerius filius Giligitti Bartholi Dialti olim abbas ſancti Silveſtri de Monte-ſubaſio, poſtea per triginta & novem annos ab anno 1295. ad

Ann. Chr. 1334.

ad præsentem abbas sancti Petri de Bovaria prope Trebium, cum esset in ætate gravi, & impotens ad onus regendum, & quia factio Ghibellinorum Trevii, Spoleti & Fulginii usurpaverant plura bona sui monasterii, ac quamplurima damna intulerant, quare monachi a suis sedibus expulsi hac illacque divagabantur, neque eos reformare amplius poterat, decrevit cum ipsorum consensu aggregare præfatum monasterium una cum omnibus suis ecclesiis & possessionibus monasterio sanctæ Crucis de Saxovivo, quod tunc pietate & disciplina monastica in primis florebat, idcirco ultima die maji hujus anni ipse Ruggerius abbas, Johannes a Giliolo prior ceterique monachi Bovarienses subjecerunt se & suum monasterium Jacobo Monte-melino Perusino abbati Saxi-vivi, qui ea ipsa die cum monachis suis constituerunt Æmilianum Brancaleonis Fulginatem priorem sanctæ Crucis Urbis-veteris & monachum suum in procuratorem ad recipiendum Bovariense monasterium, & ad petendam confirmationem unionis a Romano pontifice, quam anno sequenti die prima aprilis ratam habuit Johannes Cajetani Ursinus cardinalis sancti Theodori. Sed Ghibellinorum factione prævalente unio effectum suum non fuit sortita, occupatis monasterio & bonis ipsius a pluribus tyrannis, ut fuse narrat Jacobillius [a] in chronico Saxi-vivense.

Per obitum Guidonis abbatis Classensis electus fuit ejus monasterii abbas Apollinaris. Johannes autem XXII. Romanus pontifex *anno pontificatus* sui XVIII. contulit Juliano a Monte prioratum Pratæ in Foro-juliense regione ob mortem ejusdem Guidonis abbatis Classensis. Facile Guido utrumque monasterium regebat, & reperimus in paginis tabularii Classensis ad annum 1332. Petrum abbatem sancti Theonisti de Longiano fuisse œconomum monasterii Classis; id, quod confirmat tunc Guidonem abbatem Classensem abfuisse a monasterio Classis ob administrationem alterius Foro-juliensis cœnobii.

[a] *Pag.* 231. *& seq.*

Ann. Chr. 1335.

XVII. De altero S. Gottardi in Utinensi diœcesi.

Cum in cognitionem venisset Bertrandus anno præterito electus patriarcha Aquilejensis tempore, quo diœcesim suam lustrabat, in quadam silva ab Utino parum remota versus flumen Turrum, ubi soliti erant degere eremitæ aliique pii viri, quod prædones plures nemus illud occupassent, ac eremitas loco cedere jussissent, impune prætera omnia latrociniorum & criminum genera in ea silva committerent, ad prædictam silvam se contulit, & tuguriis illis demolitis, prædones in fugam jecit, locumque expiatum & securum reddidit. Consecravit postea oratorium ibidem consistens, ac ipsum dicavit in honorem Dei, & sancti episcopi Gottardi, quam ecclesiam inde monachi Camaldulenses divinis coluerunt obsequiis. Hæc nostris diebus, subdit Johannes-franciscus Palladius [b], ex quo ista descripsimus, magnifico ædificio fuit aucta, & prope ipsam erectum fuit Limocomium, quod urbi Utinensi inservit tempore pestis. Benedictus a Foro-livio prior generalis Camaldulensis congregationis, *anno* M. CCCC. XXIII. *indictione prima, die octava septembris*, translato Luca priore sancti Gottardi ad regimen monasterii Orbisiani territorii Patavini, in priorem ejus cœnobii constituit Angelum Cieram Venetum monachum sancti Michaelis de Muriano. Paginam hujus electionis publici juris fecit [c] Johannes-franciscus Madrisius Oratorii presbyter in sua nova editione operum sancti Paulini patriarchæ Aquilejensis. Unita ei monasterio fuit postea capella sanctæ Fuscæ de Adiliaco, ut alibi videbimus. De zelo, sanctitate, martyriique corona Bertrandi Aquilejensis patriarchæ, præter Palladium & antiquiorem historicum Candidum, videantur

Ughel-

[b] *Pag.* 329.

[c] *Pag.* 275.

Ughellius, Bollandistæ & Cl. V. Bernardus de Rubeis in Monumentis ecclesiæ Aquilejensis [a].

ANN. CHR. 1335.

JACOBUS prior monasterii sancti Mathiæ juxta civitatem Foro-liviensem ordinis Camaldulensis obtinuit præsenti *anno* M. CCC. XXXV. *Benedicti* XII. *pontificatus anno primo*, *die* XV. *mensis martii* ex Avenione indulgentias pro sua ecclesia a plerisque episcopis, Gartia nimirum Bellunense & Feltrense episcopo, Johanne, forte Jacobo, Mauroceno] Torcellense, Thoma Dulcinense, Alamanno Suanense, Bonifacio Corlaviense, Petro Montis-marani, Matthæo Balneo-regiense, Johanne Elenense, Johanne Siguennense, Galgano Aleriense, Raymundo Diagorganense, Guillielmo Taurisiense, & Bartholomæo Clodiense episcopis, quas confirmavit, bullaque sua munivit die quinta maji ejusdem anni indictione XI. Thomas episcopus Foro-liviensis, in cujus diœcesi conditum erat monasterium. Picti sunt in autographa pagina sanctus Mercurialis librum dans tribus eremitis stantibus, sanctus Valerianus (hi protectores urbis Foro-liviensis,) sanctus Mathias apostolus & sanctus Romualdus. Gartia Bellunensis Gorgias de Lusia appellatur ab Ughellio; Gorzia in tabulario nostro Fulliinate ad annum 1345. Bartholomæus Clodiensis omittitur in Italia Ughellii, sed facile vitiatum est in pagina nostra nomen cathedræ.

a *Col.* 908.

XVIII. Indulgentiæ eccl.S.Mathiæ prope Foro-livium.

JACOBUS abbas monasterii sancti Salvatoris de Florentia ordinis Camaldulensis delectus fuit juxta privilegium, quod concesserat Johannes cardinalis diaconus sancti Theodori & apostolicæ sedis legatus, in visitatorem monasterii sui a fratre Bartholomæo Bononis priore primoque institutore novæ congregationis secundum regulam sancti Augustini, sub invocatione sanctæ Mariæ de Podio sancti Sepulcri, quæ postea appellata est Hieronymianorum. A Bartholomæo siquidem una cum capitulo suo idem Jacobus abbas ad hoc visitationis officium præstandum advocatus fuit die XXX. maji hujus anni, quod ordinate peregit die sequenti.

XIX. Hieronymiani eremitæ visitati ab abbatibus Camalduli Florentini.

Item post obitum ejusdem venerabilis & religiosissimi viri fratris Bartholomæi, qui paulo post contigit, frater Paulus, qui illi in præfectum subrogatus fuerat, iterum elegit in visitatorem præfatum abbatem Jacobum, quod munus similiter præstitit die trigesima-prima maji anni sequentis, ut scribitur in chronico Camporeensi, seu in actis ejus ordinis & monasterii scriptis anno 1371. per fratrem Benedictum Thedaldi prio rem dicti ordinis decimo sui prioratus anno, quæ asservantur in tabulario abbatiæ Florentinæ sanctæ Mariæ, quæque V. Cl. Petrus-Aloysius Galletus tunc a bibliotheca ejusdem monasterii transmisit ad cardinalem Angelum-mariam Quirinum, qui publici juris ea fecit in epistola XCVIII. [b] ad Felicem-mariam Nerinium congregationis monachorum sancti Hieronymi de Italia abbatem generalem. De eodem Jacobo abbate Camalduli Florentini fit mentio in tabulario monialium sanctæ Apolloniæ de Florentia per hæc tempora, quibus ipse Jacobus judex fuit inter easdem moniales & Philippum Thomæ Piaciti Florentinum. Quoad visitationem peractam a Jacobo abbate Camalduli Florentini animadvertere libet Placidum Puccinellium in historia abbatiæ Florentinæ [c], ubi origines describit monasterii Camporeensis ad annum 1335. putasse Bartholomæum Bononi priorem deputasse in visitatorem & directorem suæ recentis congregationis monachum dictæ abbatiæ Florentinæ, ut statuerat decreto suo cardinalis Johannes Cajetani Ursinus abbatiæ commendatarius. Vel recusantibus monachis abbatiæ Florentinæ hoc onus, vel liberam visitatoris electionem habentibus novis Hieronyminianis ascetis, exploratum est ex monumentis Cam-

b *Pag.* 664.

c *Pag.* 119.

ANN. CHR. 1335. XX. Monumenta Vangaticiensia & aliorum monasteriorum.

Camporeensibus hoc officium, saltem superioribus dictis annis, exercuisse abbatem Camalduli Florentini.

Hoc monumentum spectans ad hunc annum reperitur in tabulario nostræ abbatiæ Vangaticiensis. „ Anno a nativitate Domini nostri Jesu„ christi M. CCC. XXXV. indictione tertia, reparata & reformata fuit „ hæc ecclesia monasterii sanctæ Mariæ de Vangaticia, quæ corruerat, „ & dissipata erat præ vetustate, & chorus dictæ ecclesiæ factus fuit ter„ tio per domnum Severum de Saxo-ferrato Dei & apostolica gratia ve„ nerabilem abbatem prædicti monasterii, existente domno Marco de Pi„ sis priore claustrali dicti monasterii, nec non existentibus ibi monachis „ & fratribus domno Nicolao de Perusio archipresbytero de Cavazzana, „ domno Johanne Teotonico, domno Erasmo de Muxello, domno Mal„ dolo de Marchettis, domno Nicoletto de Venetiis, domno Benedicto „ de Malitiis de Padua, & fratre Francisco de Fano tunc sacrista mona„ sterii antedicti. “ Anno antecedenti, & occasione præfatæ reaptationis ecclesiæ repertum fuerat sepulcrum Cunegundis uxoris Azonis Alberti magni marchionis Estensis, cujus sepulcralem inscriptionem attulimus tomo II. horum Annalium, & ante nos ex Grandio ediderat Muratorius in Antiquitatibus medii ævi [a]. Videatur Bronzerius pag. 177. Reparationem ecclesiæ Vangaticiensis ad annum 1325. refert Senesius; sed inventionem sepulcri ad annum 1334. [b]

a T. IV. col. 607.

b Pag. 60.

Die vigesima-secunda decembris Rogerius quondam comitis Guidonis de Romena una cum Piero, Rosso, Uberto, & Guidone fratribus suis promisit sollemniter defensionem eremi Camaldulensis, & bonorum ipsius, ut similem sponsionem fecerant ejus majores.

Præsenti *anno* M. CCC. XXXIV. *ab incarnatione, die octava januarii* Bonaventura prior generalis permisit Friderico sancti Michaelis de Arretio, & Vincentio sanctæ Trinitatis de Perusio prioribus, ut invicem permutarent dictorum locorum regimen. Quare emendandum est, quod asserit Lubinus, prioratum sancti Michaelis de Arretio erectum fuisse in abbatiam a Johanne XXII. qui jam obierat mense decembri anni elapsi. Quinimmo titulus prioratus perseveravit in eo monasterio usque ad sequens seculum, quo dumtaxat locus in abbatiam fuit evectus.

In tabulario sancti Maglorii de Faventia extat sub hoc anno testamentum nobilis dominæ Isabettæ filiæ quondam Thomasini de Alfiano, & uxoris nobilis viri Francisci comitis de Castro-caro de Foro-livio, quæ voluit humari in ecclesia Minorum, & locum fratrum eremitarum Camaldulensium de Foro-livio extra portam, post varia legata, in ceteris suis bonis reliquit hæredem universalem.

ANN. CHR. 1336. XXI. De ecclesia S. Mariæ de Pietate Maceratæ.

FLORUTIA filia Philippi de Calderola, uxor autem Roberti Petri de Monte-ulmo, habitatrix terræ Maceratæ, constituta coram Frederico episcopo Maceratense, consentiente viro suo, dederat anno 1321. eidem episcopo domum suam positam in contrata fontis Maceratæ, ut ædificaretur ecclesia sub invocatione sanctæ Mariæ de Pietate, assignando pro dote ecclesiæ ipsam domum & quamdam vineam, reservatis sibi jurepatronatus & electione rectoris, qui deberet confirmari per episcopos Maceratenses, & cum annuo censu unius libræ ceræ in festo sancti Juliani quotannis persolvendo episcopatui, donec ædificaretur ecclesia. „ Anno M. „ CCC. XXXVII. duodecima julii Johannes dominæ Bonæ de Macerata ob„ tulit se & sua bona omnia mobilia & immobilia Deo & dictæ eccle-

„ siæ

„ fiæ fanctæ Mariæ, & Ruberto patrono , promittens fe tamquam con„ verfum vivere fub rectore , nec fe alio transferre , retento fibi ufufru„ ctu bonorum donatorum ; " ex tabulario Claffenfi fancti Apollinaris . Præfenti *anno* M. CCC. XXXVI. *quarta indictione tempore domni Benedicti pape* XII. *die vicefimo-fexto menfis feptembris* uterque jugalium ipforum donationis titulo concefferunt Bartholomæo de Pyro monacho Valle-caftrenfi , & rectori ecclefiæ fancti Salvatoris de Decimano diœcefis Auximanæ idem juspatronatus, & facultatem nominandi rectorem ejufdem ecclefiæ; anno vero fequenti dono dederunt Valle-caftrenfi cœnobio fupradictas domum & vineam. Superfunt electiones pofthac ab abbatibus Vallecaftrenfibus factæ ; nam anno 1352. Benedictus Johannis de Porcarella rector ejus ecclefiæ ipfam refignavit Alberico abbati Vallis-caftri, qui Guillielmum Mariani de fancto Severino monachum fuum in rectorem elegit, confirmatum fubinde a Nicolao epifcopo Maceratenfe.

XXII. Oblatio ecclefiæ S. Apollinaris de Claffe.

In tabulario fanctæ Mariæ Angelorum de Florentia hoc monumentum affervatur fpectans ad cœnobium fancti Apollinaris in Claffe : „ Hæredes „ Quirici & Rainaldutii a fancto Elpidio diœcefis Firmanæ die fancti „ Apollinaris tempore miffæ pontificalis poft evangelium fub throno de„ bent offerre unum pallium firici , valoris non minus quinque librarum „ Ravennæ , & pro luminariis dictæ ecclefiæ , ac facratiffimi vultus in „ throno ipfius ecclefiæ inftinctu divino miraculofe conftituti , quatuor „ metretos olei olivæ viginti-octo librarum , duodecim uncias pro libra „ pro quolibet metreto capientes; manu Gerardi Ottonis Manfredi nota„ rii . " Super hac donatione interrogatus optimus fenex nofter decanus & bibliothecarius dicti Claffenfis monafterii domnus Maria-angelus Flaccius hæc nobis per literas refpondit: „ Quod fpectat ad imaginem *facra„ tiffimi vultus* reor hanc effe illam Salvatoris , quæ eminet in medio „ Crucis mufivæ efformatæ in catino chori , quam defcripfit Vitalis A„ quæductius monachus nofter in fuo ms. opere *de Ædificatione & mi„ rabilibus ædis divi apoftolici Apollinaris in civitate olim Claffenfi* , ubi „ capite primo paginis 13. & 14. mufivum facrarii exornans , & fpecia„ tim crucem in medio renitentem , affirmat , quod *circumcirca effulgent „ aurata fidera* XCIX. .... *in cujus* (Crucis) *medio Sudarium Chrifti „ vifitur divina* , *ut fertur* , *arte fabrefactum*; *infcripta hæc vifuntur ver„ ba*: Salus mundi. Ante fanctum hujufmodi vultum ardebant lampades. "

XXIII. Ædificatio eccl. S. Jo: baptiftæ de Bagna-cavallo.

Pertinet ad hunc annum erectio monafterii fancti Johannis-baptiftæ in oppido Bagnacavalli , olim dicto Tiberiaco . Die fiquidem decimanona feptembris Guido de Brufamolinis, Bencevenne de Rufticis, & Bengus Fere cives ejus loci donaverunt Antonio Galeatenfi monacho cœnobii fancti Mathiæ de Muriano & procuratori Benedicti prioris ejus loci domum in contrata Podii , ut ipfius loco ecclefia conderetur in honorem fancti Præcurforis, quam incolerent monachi fancti Mathiæ . Hoc autem firmius ftatutum fuit anno fequenti die undecima februarii , ut ex chartis tabularii ejufdem monafterii Murianenfis . Caufam autem huic fundationi dedit Leonardus fancti Mathiæ monachus , qui cum unus ex illis fuiffet, qui ex fancto Mathia habitatum ad fancti Johannis Faventiæ veniffet , per Tiberiacum tranfiens , ibidem de cœnobio inftituendo egit , quod fubinde ædificatum diu & ad hodiernam diem obfervantiæ multæ laude floruit. Ipfius monafterii conftructionem ftatuit Fortunius fub Dominico priore fancti Mathiæ, qui tamen nunquam regimen ejus cœnobii tenuit , cum hoc anno & fequentibus prior fancti Mathiæ adhuc effet Benedictus . Sed ipfum audiamus . „ Ædificatio cœnobii fancti Johannis-

„ ba-

ANN. CHR. 1336.

„ baptistæ Balnei-caballi facta est anno 1336. quo tempore præsidebat eremo sancti Mathiæ Dominicus prior, qui Benedicto vita functo succesferat. Ad quod, ut protenderentur fines sancti Mathiæ, causam dedit frater Leonardus conversus ibi natus. Is enim cum unus ex illis fuisset, qui ex sancto Mathia habitatum ad sancti Johannis Faventiæ venerant; per Balneo-caballum (alias Tiberianum) transiens tractavit ibi cum Guidone atque Ugone Brusamolinis, ut ipsi quoque superficiem aliquam compararent pro ædificando in patria cœnobio. Qui quidem re cum Bencivene Rustici, Bengio Ferræ, Rustico Martini, nec non Guizardio & Maxio Draconiis communicata, qui hoc fieri quam primum maxime cupiebant, emerunt domum positam juxta portam Ranarum penes hæredes Brandolini, eamque ipsi fratri Leonardo & Antonio de Galeata ut sindicis atque procuratoribus sancti Mathiæ dilargiti sunt, ut ibi loci ipsorum donatorum sumptibus erigeretur templum præcursori Johanni-baptistæ cum cœnobio dicatum, ad quod traduceretur monachorum colonia ex eremo sancti Mathiæ, qui ibi divinis obsequiis secundum Camaldulensium ritum sedulo operam navarent. Igitur instituto mox cœnobio per Dominicum priorem sancti Mathiæ &c." Sed ipsæ autographæ donationis loci & erectionis cœnobii paginæ habent Benedictum sancti Mathiæ priorem. Animadversione dignum plura ex monasteriis constructis a monachis sancti Mathiæ nomen tulisse sancti Johannis-baptistæ, ut fuit Clodiense anni 1325. Faventinum anni 1329. Bagnocavallense hujus anni, quartumque videbimus in insula, Judaica appellata, Venetiarum anno 1339.

XXIV. Statuta inter abbatiam S. Justi, & commune Volaterrarum.

PER officiales communis Volaterrarum electos de pari consensu Ranuccii de Allegrettis episcopi, & Fatii abbatis monasterii sanctorum Justi & Clementis ejusdem urbis, adnotatæ fuere & recensitæ præsenti *anno* M. CCC. XXXVI. *indictione* IV. *mense majo* possessiones omnes spectantes ad opus ecclesiæ dictorum Sanctorum, qui patroni & defensores appellantur communis & populi Volaterrani. Eæ fuere conventiones inter commune urbis & abbatem monasterii initæ ad tollendam omnem discordiam; nimirum ut in libro exararentur bona & possessiones dicti operis, nempe ædificii ecclesiæ. Ut administratio & gubernatio dictorum bonorum pertineret ad abbatem, qui quotannis operario, sive religioso sive seculari ab ipso eligendo tribueret libras sexaginta denariorum ad augmentum dicti operis, qui operarius una cum aliis operariis statutis a duodecim viris populi Volaterrarum redderet rationem de expensis; quæ autem præter expensas remanerent, deponerentur apud abbatissam monasterii sanctæ Claræ. Ut oblationes cereorum communis erogarentur in idem opus, non autem oblationes factæ ad altaria dictorum Sanctorum pro solvendis votis, & pro gratiis impetratis, ac curationibus, quæ semper spectarent ad ipsa altaria. Ut die festo eorumdem Confessorum duodecim viri populi mitterent militem potestatis seu populi capitaneum cum eorum *berovanis* ad custodiendum festum a rixis & ab inhonestis rebus. Ut planeta, dalmatica, tunicella & pluviale conficerentur valoris centum librarum pro honoranda Sanctorum festivitate. Ut delerentur omnia statuta hactenus facta contra abbatem Volaterranum per commune, & præsentia unice firmarentur. Actum Volaterris die vigesima-octava maji. Berovani seu Berroarii & Berroerii sunt apparitores. Videatur Cangius ad vocem *Berroerii*.

XXV. Paginæ Trivienses, Avellanenses, Pratalienses.

REMISSIONEM omnium offensarum & restitutionis rerum fecit Benedictus abbas Triviensis hominibus suis, qui per vim occupaverant monasterium, & subjugaverant fideles abbatiæ, ceteraque jura invaserant ip-

sius

fius monafterii, ut fufe legitur in codice inftrumentorum Nerii quondam Uguccii notarii in tabulario ejufdem cœnobii.

Ann. Chr. 1336.

Ubaldus abbas fanctæ Crucis Fontis-avellanæ facultatem dedit Puccio rectori fancti Nicolai de Perufio recipiendi renuntiationem ecclefiæ fancti Fauftini fpectantis ad alteram ecclefiam fancti Quirici ejufdem urbis, quæ erat obedientialis, ut dicebatur, monafterii fanctæ Crucis a Bartholo rectore, qui eam mutavit cum ecclefia fancti Feliciani de Lacu dictæ diœcefis & ejufdem Avellanenfis jurifdictionis.

Vacante ecclefia fanctæ Felicitatis de Fregina, cum habenda effet electio novi rectoris, intervenit & populus; verum cum nulla occurreret memoria alias populum interfuiffe, abbas Pratalienfis, ad quem fpectabat electio, proteftatus eft fe intendere id permittere fine læfione jurium fui monafterii. Actum die xxv. decembris; ex tabulario Fontis-boni [a].

In necrologio Vangaticienfi ponitur fub hoc anno ad diem ultimam decembris: *Obiit Raynaldus marchio domus Eftenfis.*

Mentio monafterii fancti Petri prope Cæfenam, cujus prior erat Placidus, nominatus de ordine Vincareti, fit in tabulario archiepifcopali Ravennæ [b].

a §. *Electio* 33. *A.* 4. 43.]

b *H.* 3335.

Ann. Chr. 1337.

XXVI. Bullæ Benedicti XII. pro monaft. Carcerum & S. Gregorii de Urbe.

IN locum Johannis XXII. Romani pontificis defuncti die quarta decembris anni 1334. electus fuerat die vigefima ejufdem menfis Jacobus Fournerius, olim monachus Ciftercienfis, qui affumpto nomine Benedicti XII. nil antiquius habuit, quam abufuum reformationem, reparationem monafticæ difciplinæ, & dignorum paftorum delectum. Is præfenti *anno tertio* fui *pontificatus feptimo idus feptembris* ex Avenione mandavit priori monafterii fanctæ Sophiæ de Patavio, ut curaret revocare ad proprietatem monafterii Carcerum bona ipfius cœnobii diftracta & alienata. *Tertio kalendas januarii* definentis præteriti anni abbates fancti Laurentii extra muros Urbis, & fancti Gregorii in Clivo Scauri, ac priorem fecularis ecclefiæ fancti Marcelli de Urbe deputavit in judices confervatores abbatiffæ & conventus monafterii fancti Silveftri de Capite ordinis fanctæ Claræ ejufdem Urbis, ut legitur apud Wadingum [c].

c *T. VII. pag* 476.

XXVII. Aliquot monafteriorum monumenta.

Bicus Landi de Albergottis prior & vexillifer juftitiæ Arretinæ civitatis, Johannes de Baroncinis, aliique fex nominatim expreffi cives & priores populi Arretinæ urbis, precibus Bonaventuræ prioris generalis ipforum officio porrectis annuentes, eremum Camaldulenfem ejufque caftrum Mojonæ fufceperunt, ficut hactenus fuit confuetum, in patrocinium civitatis & populi [d]; manu Fortis Roffi notarii.

d §. *Conventiones.*

Idem Bonaventura die fexta maji participationem bonorum fpiritualium congregationis Camaldulenfis dilargitus eft fratribus Mifericordiæ Salvatoris difciplinæ, qui colligebantur in cœmeterio conventus fanctæ Mariæ Novellæ Florentiæ ordinis Prædicatorum, cum eorum filiis & defcendentibus. Hæc focietas ad præfentem diem appellatur *Jefu peregrini de Capponibus*, & coalefcit ex primaria nobilitate Florentina. Similem anno 1310. concefferat ei focietati Accurfius prior.

Pariter cum coram ipfo priore generali accufatus fuiffet Rotius monachus fanctæ Helenæ ad flumen Æfinum & filius nobilis militis Guillielmi Ranaldi de Æfio, quod vigore cujufdam difpenfationis obtentæ a Petro de Corbaria damnatæ memoriæ anti-papa, fe ingeffiffet in adminiftratione dicti cœnobii, & pro abbate ipfius, mandavit idem prior [e] die trigefima octobris Thomæ priori fanctæ Mariæ de Serra, ut de præfatis rebus inquifi-

e §. *Vifitatio* 4. *A.* 4. 50.

quisitionem juridice faceret, qui delegatus ad examen vocatis pluribus testibus nil certi de hujusmodi crimine elicere potuit, præsertim cum ipse Rotius omnia se talia tentasse inficiaretur.

Ecclesia hospitalis sancti Angeli de Mannolo Castellanæ diœcesis subjecta monasterio Triviensi, collata fuit hoc anno die XXVIII. maji a Benedicto abbate ejusdem cœnobii ad honorem Benedicti pape XI. (legendum XII.) Ugolini episcopi Castellani, & Cunfreydi archipresbyteri plebis de Corliano. Ugolini Tiphernatis episcopi monumentum non affert Ughellius, nisi ad annum 1342.

Ita ex chartis Ravennatibus scimus ecclesiam sancti Johannis in Meleto subjectam fuisse monasterio sancti Petri ad Vincula, quod erat in Ravennate territorio; Archipresbyterum autem plebis sancti Laurentii in Vado Rondino diœcesis Liviensis fuisse Avezudum monachum ejusdem monasterii [a]; Benedictum vero abbatem.

[a] Caps. I. 3888.

Alia donatio legitur sub hoc anno *indictione* V. *die dominico* XVII. *mensis augusti* ab hominibus villæ Galzignani facta Johanni & Antonio de monte Rode, in qua donationis pagina nominatur monasterium supra montem jam inchoatum. Uberius de eo loco dicemus post biennium.

XXVIII. Obitus Thomasii de Costacciario, & miracula.

Contigit hoc anno felicissimus obitus beati Thomasii de Costacciario post sexaginta-quinque solitudinis, pœnitentiæ & arctissimæ vitæ annos, de quo verba fecimus ad annum 1272. cujus acta & miracula statim a morte & a translatione sacri corporis secuta hic edimus ex veteribus mss. quæ congessit olim Alexander Sperellus episcopus Eugubinus, & ad collectores Actorum Sanctorum transmisit cardinalis Antonius Bicchius anno 1666. Sunt autem hujusmodi: *In nomine Domini, amen. Transivit venerabilis pater beatus Thomasius ex hoc mundi naufragio ad Patrem anno Dominicæ incarnationis* M. CCC. XXXVII. *octavo kalendas aprilis in festo Annuntiationis beatæ virginis, degens in eremitorio beati Hieronymi de Monte-cuco comitatus Eugubii. Cœpit autem vir Domini sanctus Thomasius continuo magnis & multis coruscare miraculis, quia ejus vita plena sanctitate & omnibus fuit virtutibus ornata, ut testantur illi, qui eum agnoverunt, & cum quibus ipse beatus* Thomasius *in eodem eremitorio* LXV. *annis solitariam vitam duxit. Cumque in diversis multarum provinciarum partibus gloriosa ejus miracula, largaque per ipsum impetrata beneficia plurimos ad Christi devotionem accenderent, & ad ipsius Sancti reverentiam incitarent, habita prius licentia ab episcopo Eugubino, homines de Collestacciaro propter ejus sanctitatem, & beneficia multa ab eo recepta ejus venerabile corpus cum hymnis & canticis, & laudibus spiritualibus ad prædictum castrum detulerunt.*

Pervenientes denique ad ipsum castrum cum jubilo pretiosum thesaurum, quem portabant, in ecclesia fratrum Minorum de castro predicto anno Domini M. CCC. XXXVII. *octava die ineunte aprilis cum omni reverentia condiderunt. Porro sicut vir iste sanctus beatissimus Thomasius mirandis virtutum signis in vita claruerat, sic & hoc die transitus sui usque in præsentem per diversas provinciarum nostrarum partes præclaris miraculorum prodigiis divina se potentia glorificante coruscat. Nam cæcis, fractis, surdis, mutis, claudis, paralyticis, dæmoniacis, captivis & mulieribus in puerperiis decumbentibus ipsius meritis remedia conferuntur, omnibusque morbis, necessitatibus & periculis subvenitur.* Hinc sequentem iidem fratres orationem composuere in sacris de more recitandam in honorem sancti viri: *Deus, qui gloriam sanctitatis beati Thomasii confessoris tui multis & magnis*

gnis miraculis demonstrasti, da nobis quæsumus & concede, sic ejus gloriosis meritis suffragari, quod in tuæ beatitudinis gloria cum perenni tranquillitate lætemur.

Sed narrationem prosequamur. *Nam eo die translationis ejus apud castrum Collis-stacciarii erat quidam Angelus Buti Tassi nomine, qui infirmitatem rupturæ diutissime portaverat; hic emisit votum una cum matre, & se prædicto Sancto recommendavit, ut eo tempore ipsum a prædicta infirmitate liberaret. Quid plura? extemplo meritis dicti a prædicta infirmitate sanatus est, ita quod nullum vestigium infirmitatis in eo remansit. Quidam puerulus Massoli Bellæ filius hujusmodi rupturæ infirmitate laborans devote stetit ante corpus dicti Sancti, & manum ejus sanctissimam fecit apponi in loco rupturæ; qui statim cœpit convalescere, & altera die rediens & stans ante corpus beati Thomasii totaliter liberatus est. Item beatus Thomasius eadem die liberavit Andream Petri Benvenuti ab infirmitate rupturæ, quam duriter patiebatur, sicut ipse cum juramento coram toto populo confessus fuit. Eodem tempore Bartolus Guidonis de villa Maina suo juramento firmavit, quod fuerat rupturæ infirmitatem passus per tempus viginti-quinque annorum, & plus quam semel & pluries recommendavit se beato Thomasio, ut liberaret ipsum a dicta infirmitate. Tandem meritis dicti Sancti gratiam obtinuit, & cum gaudio ad patriam reversus est. Item liberavit beatus Thomasius quemdam puerulum Matthioli Philippucii de villa Collis-filiorum-Ugonis filium, fractum ex utraque parte, ut Matthiolus pater ejus suo juramento coram omnibus confirmavit. Nicolutius Melli de villa Maina suo juramento asseruit & dixit, quod ipse fuerat passus rupturæ infirmitatem per tempus duorum annorum, qui recommendavit se beato Thomasio humilitate qua potuit, itaque meritis & precibus dicti Sancti restitutus est pristinæ sanitati.*

Quidam de villa Montis-sancti-Apollinaris Butellus Petrucii nomine suo juramento dixit & asseruit, quod ipse habebat quamdam suam filiam parvulam fractam circa umbilicum, & omnes medici unanimiter sic eam judicabant, qui recommendavit eam beato Thomasio, promittens sibi, quod si eam liberaret, ipsam duceret ad ejus tumulum visitandum, & ibi lumbare cereum poneret. Et voto jam emisso puella meritis dicti Sancti a dicta infirmitate liberata est. Item beatus Thomasius liberavit Johannem Salutii de villa Nai comitatus Callii ab infirmitate rupturæ, sicut ipse coram omnibus affirmavit. Puer quidam Blasius nomine de villa Paraventi comitatus Callii erat contractus crure ejus dextero, ita quod a genu usque deorsum quasi lignum videbatur, & ipse nullatenus poterat ambulare. Ejus mater compatiens filio suo totaliter perdito ipsum recommendavit beato Thomasio. Mirabile certe! illico facta recommendatione puer surrexit, & libere cum aliis pueris ambulavit, & hoc mater sua suo juramento affirmavit.

Soror Angelucia Johannis de Colle-stacciario de monasterio sanctæ Mariæ de Via-nova attracta renibus fuerat per annos sex, ita quod erigere se minime poterat, & patiebatur vehementer illum dolorem, quæ humiliter se beato Thomasio pro salute recuperanda recommendavit, & visitans corpus personaliter, continuo meritis Sancti prædicti sanitatem obtinuit, ambulans recte & sine aliquo dolore. Sequenti die post ejus translationem mulier quædam de Sigillo Florentia Alexandri nomine habebat manum impeditam, & digitos manus recurvos, taliter quod manum aperire nullatenus poterat, quæ etiam cum lacrymis beato Thomasio pro sanitate manus perditæ se recommendavit, & videntibus omnibus circa corpus dicti Sancti adstantibus,

Ann. Chr. 1337.

statim ut tetigit manus sancti Thomasii, manum suam libere extendit, & plenam sanitatem recepit, sicut ostendit coram omni populo. Finola Rosæ de Buravio pedem habebat graviter a fuso vulneratum, quæ se humiliter beato Thomasio recommendavit, cujus meritis libere a dicto vulnere & dolore est liberata.

Captola de Foniano habebat manum suam perditam totaliter, quod cum ea operari aliquid nullatenus poterat, quæ recommendavit se beato Thomasio, & extemplo meritis dicti Sancti manum prædictam rehabuit sine aliquo impedimento sanam & liberam. Item beatus Thomasius liberavit Mariam Ceccoli de villa Ansciani, quæ habebat latus dexterum perditum, & os prope aurem retorsum, cujus meritis plenam sanitatem recepit, & hoc pater ejus cum juramento affirmavit. Marcus Adjutoli de Podio-molino patiebatur obnoxie dolorem in spatula & in collo, taliter quod nullatenus poterat se volvere, & recommendans se beato Thomasio libere restitutus est pristinæ sanitati. Quidam Mathias Jannoli nomine fuerat passus annis quindecim & amplius unam scrofolam in summitate capitis grossam ad instar ovi gallinæ, qui se humiliter beato Thomasio recommendavit & obdormivit; revigilans autem se in prædicta scrofola invenit maximum pruritus ardorem & exustionem carnis, & scalpens & pruriens statim dicta infirmitas crepuit, & meritis dicti Sancti perfecte est liberatus.

Eodem die ejus translationis Agnes Neri filia de Colle-stacciario dolorem fortissimum in sua mamilla patiebatur, taliter quod filium suum minime lactare poterat; cujus rei causa se humiliter beato Thomasio recommendavit, & cepit manum Sancti, & posuit supra suam mamillam morbidam & illico sanata est. Eodem die uxor Ceccoli de Cupo, quæ fuerat passa octodecim mensibus & ultra dolorem in tibia sua, recommendans se beato Thomasio sanata est. Eodem die uxor Ricii Johannis de Colle-stacciario non habebat de lacte, ut nutriret filiam suam. Vir suus eam recommendavit beato Thomasio promittens imaginem ceream super ejus sepulcrum ponere, & voto jam emisso statim mulier illa habuit de lacte sufficienter ad puellam nutriendam. Uxor Ceccoli Margarita fuerat passa pluribus annis morbum caducum, & recommendans se precibus humillimis beato Thomasio liberata est.

Quidam puer Angellelus nomine Mathiæ Valentini filius de Fossato habebat unum apostema valde periculosum in mamilla dextera, itaque a quinque medicis fuerat de salute diffidatus, cujus pater tristis & dolens cum lacrymis eum beato Thomasio recommendavit; extemploque sibi apparuit, qui apposuit super apostema modicum de unguento, & tenuit dictum unguentum super dictam infirmitatem diebus novem; & amoto unguento in fine novem dierum asseruit cum juramento dictus pater, quod meritis dicti Sancti puer a dicta infirmitate liberatus est. Quidam de Eugubio patiebatur malum squinantiæ in gutture suo, recommendans se beato Thomasio, statim meritis dicti Sancti liberam & integram sanitatem recepit. Item Andreas Margaritæ scriptor nobilis de Eugubio gravem patiebatur infirmitatem, scilicet mentis alienationem, & pessimam occidendi se tentationem; tandem ut potuit devotissime una cum uxore sua se beato Thomasio recommendavit, & mox cœpit convalescere, & meritis sancti prædicti restitutus est pristinæ sanitati. Item liberavit Armanutium Corradi de Collalto a febri continua, qua durissime affligebatur.

Beatus Thomasius liberavit alias duas mulieres temporibus diversis a spiritibus immundis, quarum una vocabatur Santuccia de Rubeano, altera vero Cresciola, quæ vexata fuerat a dictis spiritibus per triginta annos & ultra;

ultra; & dæmones in ea existentes, qui erant plures, terribilissima & horribilissima faciebant, ut testantur illi, qui viderunt. Etiam beatus Thomasius liberavit aliam mulierem de Vite-grossa a spiritibus immundis vexatam annis septem. Clara uxor Venturæ de Colle-stacciaro pluribus annis passa fuerat obscuritatem oculorum suorum, ita quod modicum licet etiam non a longe recognoscere sive videre poterat, quasi semicæca; & veniens cum lacrymis ad tangendum corpus beati Thomasii, & se sibi devotissime recommendans statim tacto sacro corpore viri Sancti visum fuit sibi, quod quidam pannus recederet ab oculis ejus, & mox confessa est, & cum juramento affirmavit coram omni populo, quod plene & perfecte videbat a longe & de prope, & meritis gloriosi Thomasii restituta est pristinæ sanitati.

Gasconius Ghirandasci de Arretio degens in insula Manfredi totaliter erat perditus, & a planta pedis usque ad verticem capitis non erat in eo sanitas, itaque non poterat aliquod membrum corporis movere, sed semper oportebat, quod per alium cibaretur. Dictum fuit sibi: Recommenda te beato Thomasio, quod effecit cum multis lacrymis ipsum invocando. Et facta recommendatione statim cœpit se adjuvare, & in eipso sentire valorem & virtutem dicti Sancti, & ambulare per seipsum, quod prius nullatenus poterat sine adjutorio. Et veniens ad ejus tumulum gratias agens Deo & beato Thomasio, ostendit se esse liberatum, ambulans & exiliens coram populo. Eodem die translationis ejus Paulus Salimbene de Bracciolo recommendavit sibi filium suum, qui laborabat in extremis, & magis sperabatur de ejus morte, quam de vita; & facta recommendatione statim cœpit convalescere, & in die sequenti portaverunt eum parentes ejus ad corpus beati Thomasii sanum & hilarem.

Item beatus Thomasius liberavit a morte Cansium Ceccoli Petri de villa Ansciani, qui fuerat infirmus per tempus unius mensis, & omnibus videbatur ipsum mori, cujus rei causa parentes ejus devotissime & cum lacrymis ipsum recommendaverunt beato Thomasio, & continuo puer cœpit convalescere, & meritis dicti Sancti restitutus est pristinæ sanitati. Jacomellus Caccioli existens pluribus annis surdus, ita quod modicum audiebat, nisi cum clamoribus & validissimis vocibus, recommendans se beato Thomasio, statim rehabuit auditum; & hoc cum juramento asseruit coram omni populo. Domina Catharina uxor Andreæ dixit & suo juramento affirmavit, quod ipsa habebat maxillam suam dexteram amotam & disjunctam a loco suo, ita quod medici non credebant ipsam liberari, & diffidaverant eam, nec poterat aliquod comedere, licet bibere tantum dederunt sibi aliquas medicinas, quas dicta mulier nullatenus recipere poterat. Tandem se humiliter recommendavit beato Thomasio, & medicinas medicorum seposuit, & dormiens de nocte, & revigilans se invenit meritis beati Thomasii integre & perfecte liberatam.

Angela uxor Buccanutii de colle sancti Martini prope Sigillum portavit ad beatum Thomasium quemdam filium suum, nomine Thomasium, quem peperit ipsa Angela mortuum, ut suo juramento asseruit, & pluribus experimentis fuit per obstetrices probatum, si in illo corpusculo esset aliquo modo de spiritu, & judicatum fuit ab omnibus quod non. Videns hoc mater pueri, dolens & tristis una cum obstetricibus recommendavit eum beato Thomasio, vovens, si eum resuscitabat a mortuis, ut posset baptizari, quod ipsum portaret ad tumulum ejus visitandum, & cingeret sepulcrum. Et voto jam emisso, facto modico intervallo puer meritis beati Thomasii baptizatus fuit, ut testantur illi, qui eum viderunt, & obstetrices & mater pueri ipsum omni populo ostenderunt.

ANN. CHR. 1337.

Ad laudem & gloriam nominis sui volens demonstrare Altissimus, quod in Sanctis suis mirabilis efficitur & sublimis, cuidam religioso de civitate Eugubii de hoc sancto Thoma visio est orta cœlitus, non tacenda circa tempora sui gloriosi transitus. Videbatur aperte religioso prædicto, quod per medium montis sancti Ubaldi, qui præeminet civitati Eugubii, quidam viri eremitæ processionem notabilem celebrarent; ante quos omnes præcedebat quidam senectute venerandus, resplendens & lucidus velut Sol. Ad cujus mirandum intuitum mens dormientis gaudio simul & admiratione repleta requirebat, quis ille foret, qui in processione præcedens tanto lumine resplendebat. Cognovit autem in spiritu, quod ille foret eremita Thomasius, cujus pœnitentiæ opera Altissimus approbans, ostendebat omnibus gloriosum. Subsequentes autem, fuit intuenti responsum, sunt illi, qui carnem suam flagellis pœnitentiæ edomantes, hujus sancti viri vestigia imitati, coronam similem & exempla salubria suscipiunt. Et qui vidit, testimonium perbibuit, & secretum Regis Altissimi, quod in magna reverentia & devote susceperat, devote, reverenter & caute ad laudem & gloriam divini nominis revelavit. Asserebat similiter religiosus præfatus a tempore, quo fuit sibi visio præmonstrata, propter fidem, quam recepit ad Sanctum, beneficia inde plurima recepisse. Frequentissimæ sunt in hac beati Thomasii collectione miraculorum, sicut & in aliis collectionibus, quas sub aliis annis afferemus, intestinorum fracturæ curationes; id porro tribuendum est regioni, locisque circumjacentibus, in quibus vigebat, vigetque hodie hujusmodi morbus; præterquamquod scimus eumdem beatum virum, dum viveret, patientissime tolerasse eam infirmitatem. Idipsum dicendum est de beato Albertino priore Avellanense in diœcesibus Calliense & Eugubina, de Alberico eremita sanctissimo Cellæ inter Ambas-paras in diœcesibus Sarsinate & Monferetrana, de beato Angelo de Aqua-pagana in Spoletano, alteroque Angelo Gualdense in Nucerino territoriis, quorum virtus apud Altissimum præcipue enituit in sanandis herniis, & intestinorum passionibus, ut opportune vidimus, & ut mirifica insuper continuatio earumdem curationum ad hunc diem comprobat.

ANN. CHR. 1338. XXIX. Capitulum generale congregationis Faventinum, & constitutiones.

CELEBRATUM fuit die prima maji hujus anni a Bonaventura priore generali capitulum congregationis in urbe Faventina ad monasterium sanctorum Hippolyti & Laurentii, in quo per Severum Vangaticiensem, Apollinarem Classensem sancti Apollinaris, Fatium sancti Salvatoris Berardingorum, & Jacobum sancti Salvatoris Camalduli Florentini abbates, aliosque duos eremitas, sequentes præ ceteris editæ fuere constitutiones. Statutum fuit in primis, ut in monasteriis Vangaticiæ, Classis, Urani, sancti Zenonis, sancti Michaelis in Burgo Pisarum, Berardingorum, Camalduli Florentiæ, sancti Justi Volaterrarum, & sancti Mathiæ de Muriano die proximi mensis octobris sacra sancto Lucæ inchoarentur studia juxta morem scholasticum Philosophiæ & Theologiæ, & juxta discretionem judiciumque prioris Camaldulensis, quæ studia in futurum perseverarent in dictis monasteriis, & etiam in reliquis cœnobiis conventualibus, vel pene conventualibus, statuto salario magistris de communi marsupio ordinis, & ex collectis ob id imponendis a priore præfato. Vetitum fuit cuiquam, ne in lectione & in cantu competenter non instructus auderet se immiscere cœtui studentium. Personæ idiotæ declarantur inhabiles ad quascumque prælaturas & ad beneficia consequenda, vel ad translationem pinguioris beneficii, & si quis idiota se ingesserit pro obtinenda prælatura statuitur, ut ipso jure & facto habeatur omnino pro

inepto

inepto & incapace beneficiorum regularium. Interdicitur omnino ingressus claustrorum monialium, exceptis capellanis, conversis & commissis habitum ordinis gerentibus, & etiam clericis occasione exequiarum, invitandis per abbatissam, ubi abbatissa regit monasterium, vel per priorem, ubi prior moniales regit. Intelligimus ex hac constitutione duplex genus monasteriorum sanctimonialium; aliud, in quo exclusis monachis jure suo se regebant moniales, aliud, in quo subjectæ prioribus & monachis degebant sacræ virgines; quod postremum ad genus spectabat monasteriorum duplicium. Mulieres pariter excluduntur ab ingredienda clausura monialium, exceptis nobilibus dominabus, vel excepta occasione lethalis infirmitatis aut obitus, exceptis etiam consanguineis ad quartum gradum, prohibitis tamen tempore funerum fletibus, ululatibus & palmarum tunsionibus. Eadem ratione prohibetur abbatissis & monialibus exitus e claustris; excipiuntur tamen abbatissæ sanctæ Christinæ de Bononia, sanctæ Annæ prope Bononiam, sanctæ Mariæ de Bethleem prope eamdem urbem, & sancti Antonii de Tuderto, quibus facultas conceditur quandoque adeundi ipsarum vetera monasteria in locis remotioribus ab urbe olim existentia, ex quibus se intra vel prope urbes receperant, & tunc procedere debeant a duabus sanctimonialibus sociatæ vel ab honestis matronis. Abbatissa quoque parthenonis sancti Johannis-evangelistæ de Prato-veteri possit visitare monasterium sancti Benedicti de Arretio, quod est illius obedientiale & suffraganeum, valeat etiam transferre moniales ex uno ad aliud asceterium. Vetantur monialibus collocutiones cum secularibus & cum clericis, nisi forent consanguinei, & tunc vel ad rotam, vel ad cratem ferream, & in præsentia duarum ex antiquioribus monialibus. Capellani excipientes confessiones monialium infirmarum id præstare debeant, adstantibus, sed aliquantulum remotis, ceteris monialibus. Præscribitur pœna abbatissis vel sacris virginibus suæ integritatis & castimoniæ ruinam incurrentibus. Decernitur, ut monasteria sanctimonialium ab urbibus remota, sancti nimirum Johannis-evangelistæ de Buldrone tribus milliaribus distans ab urbe Florentia, sancti Georgii de Apibus totidem ab urbe Senarum, sanctæ Annæ extra Bononiam, sanctæ Mariæ de Bethleem extra eamdem urbem, monasterium cellæ sancti Maglorii de Faventia, aliud sanctæ Christinæ in territorio Foro-liviensi, vel intra urbium ambitum deducantur, vel suppressis monialibus ad monachorum usus deveniant, vel transferantur moniales ad alia ditiora sacrarum virginum domicilia. Hæc tamen constitutio abrogata fuit in alio capitulo habito post novennium ab eodem generali Bonaventura. Demum patres sententiam excommunicationis intorserunt in aliquot Foro-livienses homines, signanter in Gregorium & Jacobum germanos fratres, filios Gothofredi de Foro-livio, qui impie sacrilegas manus injecerant in Bonaventuram priorem in ecclesia sancti Johannis de Ravaldino in burgo Foro-livii orantem, ac Jacobum de Orsellis Camalduli Foro-liviensis priorem & monachos, & conversos dicti loci in generalis prioris adjutorium concurrentes, aliosque populares vicinos ensibus ferierant, paulo-ante capituli celebrationem, dum generalis Faventiam iret. Ii nimirum ecclesiam ingredientes cum tumultu, armis & armatis stipati animam ipsius cum magnis clamorum vociferationibus exquirebant. Hæ constitutiones coram multis prælatis lectæ fuere die tertia maji, & in Appendice integræ referuntur.

XXX. Cœnobiorum aliquot historia.

DIE vigesima-quinta julii [a] idem Bonaventura præses generalis constituit Bartholum abbatem Anglariensem in suum procuratorem ad compromittendum cum nobili viro & potenti milite Tarlato de Petra-mala, qui se

[a] §. *Mandatum* 21. *A*. 4. 57.

Ann. Chr. 1338.

se dicebat obtinuisse a dominis de Monte-acuto jus in electionem & reformationem monasterii Silvæ-mundani.

Devoluta omni auctoritate eligendi abbatis monasterii sancti Johannis de Burgo-sancti-Sepulcri in Johannem abbatem sancti Michaelis de Burgo Pisarum tamquam vicarium ejusdem Bonaventuræ, ex eo quod Angelus olim Burgensis abbas se abdicasset a regimine præfati monasterii, translatusque fuisset ad alterum sanctæ Agnetis Perusinæ diœcesis suffraganeum Burgensis, ipse abbas Pisanus die XIII. augusti [a] elegit in abbatem Burgensem Franciscum abbatem sancti Petri de Puteolis. Super causa Angeli olim abbatis sancti Sepulcri & translati ad prioratum sanctæ Agnetis extat consilium JC. Johannis Andreæ in codice I. ms. Consiliorum archivi Fontis-boni [b].

a §. Electio 35. A. 4. 58.

b Pag. 62.

Idem Franciscus abbas Puteolensis, antequam ad abbatiam Burgensem transferretur, procuratorem, qui pro se ageret, creavit; ex qua pagina colligitur, quod a Romano pontifice Benedicto XII. electus fuerat conservator bonorum & jurium episcopatus urbis Lucensis. Post tempora Alexandri IV. & Johannis XXII. quilibet episcopatus & quodlibet monasterium judices & conservatores a sede apostolica delegatos obtinuerant pro servandis suis privilegiis & juribus, quin necessitatem haberent confugiendi ad Romanum pontificem.

Vacante monasterio sancti Petri de Este per mortem Marchesinæ abbatissæ, Severus abbas Vangaticiensis, cui suberat idem virginum ascetērium, creavit in abbatissam Benvenutam. Petierant anno 1319. moniales hujus loci a Bonaventura generali priore, ut fas ipsis foret assumere habitum nigrum, & transire ad moniales atra veste utentes. Vel ergo consilium suum executæ non fuerant, vel sub habitu nigro parebant abbati Vangaticiensi, qui Camaldulensem habitum album deferebat.

Die decima maji statuta fuere capitula concordiæ stipulanda inter abbates Classensem, Uranensem, Savignanensem, priorem quoque de Cavedecollis ex una parte, & ex altera inter civitatem Cæsenæ super litibus dudum exortis circa vexationes, quas sibi illatas dicebant dicta monasteria a communi & a ministris ejusdem urbis quoad ipsorum bona, locationes & deductiones fructuum suorum bonorum per territorium Cæsenatis urbis.

XXXI. De Castellionensium injuriis illatis monasterio Vivensi.

A pluribus annis Castellionenses Vallis-urciæ infestabant bona monasterii de Vivo in diœcesi Clusina, & ex examine testium colligitur, quod postremi hujus decennii tempore præsertim multa damna intulerant, injurias, deprædationes ac sacrilegia commiserant. Inter cetera anno 1328. die festivitatis sancti Benedicti homines dicti castri venientes cum vexillo universitatis numero ducenti ad præfatum monasterium, ascenderunt super tectum templi, vexillum super turrim campanariam extulerunt, & Rainerium monachum Missam tunc celebrantem ferro & lanceis turbarunt, alium sacerdotem monachum ad terram dejecerunt, lampadem ecclesiæ fregerunt, & enudatis ensibus ceteros monachos omnes effugarunt, eorum utensilia diripuerunt, portas cœmeterii & tectum ecclesiæ inciderunt; inde progredientes ignem applicuere domibus & monachorum horreis, terras demum devastaverunt, usurparunt & ab eis abstulerunt. Anno pariter 1331. alia concertatio orta fuit monachos Vivenses inter, & homines Castellionenses, qui postremi jus sibi vindicabant pascendi eorum animalia in territorio Vivensi; sed ministri officii, vulgo appellati *Gabellæ* Senensis urbis, consilio Friderici Petruccii Senensis, ad favorem monasterii pronuntiarunt, asserentes territorium dicti monasterii separatum esse a territorio

torio Castellionis Urciæ. Quia tamen contra scita divina & humana a molestiis nullo non anno desistebant Castellionenses, monachi Vivenses & ipsorum prior Urbanus confugium habuere ad apostolicam sedem, adiensque prior Benedictum XII. Romanum pontificem in judicem delegatum controversiarum obtinuit Franciscum abbatem monasterii sanctissimæ Trinitatis de Spinetis ejusdem Clusinæ diœcesis, cui mandatum fuit, ut de hujusmodi injuriis rigidam perquisitionem faceret, & molestos invasores excommunicationis sententia percelleret. Jussa apostolica exequutus est Franciscus abbas, extantque penes dominos comites de Cervinis, qui in jura introjerunt Vivensis monasterii a duobus seculis, acta ejus processus super hac re instituti, interrogationes factæ supradicto monacho sacerdoti Rainerio, qui tunc evaserat abbas sancti Petri de Arniano, Dominico abbati, Marco, Cortinello aliisque, quæ integra referimus in Appendice. Testium depositionibus motus Franciscus abbas sententiam excommunicationis protulit in Castellionenses reos declaratos, ac ministros suos deputavit, qui prolatam sententiam ad ipsorum commune deferret. Die decima-nona martii hujus anni magis magisque exasperati Castellionenses paginam judicii e manibus ministri abstulerunt, eumque percussum dimiserunt, & fugaverunt usque ad flumen Urciæ. Quare die decima-quinta aprilis idem judex abbas habito consilio peritorum declaravit, & denuntiavit excommunicatione irretitos omnes incolas præfatæ terræ Castellionis, curiamque ejus castri ecclesiastico supposuit interdicto. Actum Sarthiani in *sala* supradicti domini Francisci abbatis, qui eadem die alios elegit nuntios, ut sententiam interdicti deferrent, mandans interim rectoribus ecclesiarum sancti Stephani Castellionis Arretini, Seggiani, Rochæ de Salimbene, Corsignani, sancti Quirici in Osenna, Montechielli, Campiliæ, Vignonis, Castelli-veteris comitum Marciani, & Bricolæ, ut excommunicatam agnoscerent & proclamarent, in suis ecclesiis & plebibus communitatem Castellionis. De compromisso secuto inter Castellionenses & priorem de Vivo dicemus ad annum 1341. Tempore autem superioris examinis post Urbanum prior Vivensis erat Gregorius confirmatus in eo regimine jussu Bonaventuræ præsidis generalis Camaldulensis a Fatio Berardingorum abbate. Fatius ex Volaterrana abbatia ad Berardingæ monasterium translatus fuerat post annum 1336.

Collatio ecclesiæ sanctorum Nicolai & Paterniani de castro Collorei, quod erat in ditione nobilis viri Paulotii de Fajola, pertinebat ad priorem sancti Johannis de Cella inter Ambas-paras, ut liquet ex pagina electionis rectoris factæ hoc anno die duodecima februarii ad honorem Dei, & Benedicti papæ XII. & Francisci episcopi Sarsinatis & Nicolai prioris, & plebis sanctæ Mariæ de Vignole a procuratore ejusdem Nicolai Cellensis prioris. Franciscus episcopus Sarsinas erat ex comitibus de Calbulo Foro-livienfibus.

XXXII. De castris Ravennianæ in territorio Fanensi.

HOMINES Montis-roli, Montis-vetuli, Fractarum, Turris sancti Viti, Montis-dolii, sancti Laurentii Collis-alti, insulæ Gualtareschæ, Reforzatæ, sancti Bartholi, Bartis, Ropulæ, rocchæ Mondavii, sancti Georgii, Lubacariæ & Plagiarum, castrorum scilicet comitatus Fani expetierunt a Romano pontifice Benedicto XII. se ea libertate a communis Fani subjectione donari, qua olim sub Johanne XXII. prædecessore ejus fuerant donati per Franciscum Florentinum episcopum & per Falconem Papiensem thesaurarium ecclesiæ Andegavensis, tunc vice-rectorem marchiæ Anconitanæ; plures enim tyranni seu reguli civitatis Fanensis iterum ea castra servituti subjecerant. Annuit eorum petitionibus Romanus pon-

Ann. Chr. 1338.

pontifex *decimo-septimo kalendas februarii*, *pontificatus sui anno quarto*, dicta castra exempta & libera declarans, subjiciensque tantummodo Romanæ ecclesiæ & rectori marchiæ Anconitanæ. Integrum Benedicti diploma damus ex tabulario Classensis monasterii, quod jus saltem in spiritualibus adhuc retinebat in plura ex dictis castris appellatis de Ravenniana.

Ann. Chr. 1339. XXXIII. Obitus Bonacursii fundatoris mon. S. Jo: de Judaica.

OBIIT hoc anno Bonaccursius de Bonetis seu de Benedictis Moriconis filius, civis Lucensis & Venetus, qui Venetiis mercaturæ gratia consistens, annis elapsis gravi morbo correptus testamentum condiderat, quo hæredes suorum bonorum relinquebat monachos sancti Mathiæ de Muriano, duos quoque patricios viros ultimæ suæ voluntatis commissarios instituens, quibus præceperat, ut eo loci, ubi Judaica-nova dicebatur, templum in honorem sancti Johannis-baptistæ erigeretur, eique affine construeretur monasterium, quod excolerent monachi Camaldulenses, subjicerenturque priori sancti Mathiæ, ac præter divinum cultum misericordiæ etiam opera exercerent; adeoque mandaverat, ut prope monasterium hospitale sub invocatione sancti Francisci ædificaretur, in quo, hospitalario curante, qui priori sancti Johannis pareret, binæ pauperum decades alerentur, annuosque redditus stabilierat pro constructione ecclesiæ, monasterii & hospitalis. Ex eo morbo convalescens latifundia postea emerat in agro Tarvisino anno 1333. eaque monachorum futurorum substentationi attribuerat. Sed cum jam manus imponeretur operi, omniaque in promptu essent pro loci ædificatione, extremam clausit Bonaccursius diem mense majo hujus anni, sepulcrique honorem habuit in ea ecclesia, quæ post ejus mortem condita est, cujus fuerat maximus benefactor, immo auctor, & hac epigraphe fuit donatus:

SEPVLCRVM. BONACVRSI. MORICONI. DICTI. BONETI. DE. LVCA CIVIS. VENECIARVM. OBIIT. ANNO. DOMINI. M. CCC. XXXVIV. MENSIS. MADII. PRO. ANIMA. CVI. DE. BONIS. SVIS. FACTVM EST. ISTVD. MONASTERIVM. MARIAE. ET. SANCTORVM JOHANNIS. BABTISTAE. ET. FRANCISCI. CONFESSORIS. QVORVM PRECIBVS. ANIMA. IPSIVS. BONACVRSI. REQVIESCAT. IN. PACE AMEN. PRO. ANIMA. CVIVS. ET. SVORVM. HAEREDVM. NOS TENEMVR. EXORARE. DOMINVM.

In necrologio Vangaticiensi ponitur Bonaccursii obitus sub die quinta maji. Monasterium sancti Johannis post ipsius decessum statim ædificatum est; excitatum erat ante annum 1344. ut liquet ex instrumento cujusdam locationis eo anno confectæ, in quo nomine suo referuntur procuratores monasteriorum sancti Mathiæ de Muriano, & sancti Johannis-baptistæ de Judaica. Anno sequenti emptum solum, ut dicemus; adeoque non ita præveniendum est tempus constructionis ejus monasterii, ut fit in additionibus ad Italiam sacram Ughellii, ubi legitur conditum fuisse ad annum 1310. eo facile anno Bonaccursius primas confecit testamentarias tabulas, consiliumque de monasterio ædificando meditatus est.

XXXIV. De eremo Ruhensi in Patavino territorio.

DE altero a San-mathianis monachis condito cœnobio seu eremo nunc dicendum, licet aliqua de ejus constructione in antecessum protulerimus sub anno 1334. Ea eremus fuit sanctæ Mariæ in loco dicto de Ruha vel Rhode in montibus Euganeis territorii Patavini, quam Ildebrandinus de

Comi-

Comitibus Romanus, episcopus ejusdem Patavinæ urbis die decima septembris hujus anni concessit seu confirmavit cœnobitis sancti Mathiæ. Is autem ecclesiam Patavinam rexit ab anno 1319. ad 1352. Episcopi contractus seu libellus extat in tabulario Ruhensi, rogatus ab Antonio filio magistri Zupari notarii imperialis & officialis curiæ episcopalis Paduæ, quem ad Appendicem remittimus. Ex ipso itaque intelligimus *anno* M. CCC. XXXIX. *indictione* VII. *die dominico duodecima mensis septembris*, præsente inter ceteros Petrocino abbate monasterii sancti Cypriani de Muriano, vicario Ildebrandini episcopi, Bonaventuram Bolduccium monachum sancti Mathiæ, eumdem nimirum, qui ante decem & septem annos fundator fuerat monasterii sancti Johannis-baptistæ de Fossa-clodia, constitutum coram eodem episcopo, procuratorio nomine Benedicti prioris sancti Mathiæ humiliter ab ipso antistite petiisse licentiam ædificandi ecclesiam in honorem beatæ Mariæ virginis, & adjungendi monasterium, in quo residere deberent monachi Camaldulenses, qui immediate subjecti forent priori & eremitis sancti Mathiæ de Muriano in summitate montis Ruhensis; episcopum vero *ob reverentiam sanctæ & approbatæ regulæ & ordinis Camaldulensis, ac sanctitatem & venerabiles mores monachorum sancti Mathiæ, cupientem ipsorum opera tamquam lucernam splendidam super candelabrum poni, ut luceat omnibus Christi-fidelibus, qui sunt in domo Dei, ipsorumque fratrum & monachorum vitam in exemplum hominibus demonstrari, & cultum divini nominis augmentari* &c. eam licentiam juxta petita tribuisse, consilio & consensu jam obtentis ab archipresbytero & a canonicis capituli Paduani, imposuisseque eis annuum canonem unius libræ incensi, vel duarum perdicum. Ab hoc canone monachos vel eremitas Ruhenses absolvit in perpetuum anno 1546. cardinalis Franciscus Pisani episcopus Patavinus.

In tabulario ejusdem loci, qui modo, ex cessione monachorum sancti Mathiæ, pertinet ad eremitas nostros Monte-coronenses, extat antiqua scheda clarius originem ejus eremi patefaciens, quæ est hujusmodi: „ In „ nomine sanctissimæ Trinitatis, videlicet Patris & Filii & Spiritus-sancti, unius Dei, & Domini nostri Jesu-christi, ejusque matris Mariæ, „ & sancti Michaelis archangeli, ac beatorum apostolorum Petri & Pauli, sanctorumque confessorum ac nostri ordinis fundatorum Benedicti „ & Romualdi, & omnium Angelorum & Sanctorum. Incipiunt annotationes quædam pertinentes ad locum hunc seu eremitorium nuncupatum sancta Maria de Ruha, prout invenitur in antiquis contractibus „ & scripturis ejusdem loci seu eremitorii, quæ apud nos sunt in hoc „ ipso eodem loco, & dictæ scripturæ adnotabuntur etiam in hoc libello.

„ In primis de principio hujus eremitorii scias, quod anno M. CCC. „ XXXV. indictione III. die martis decimo-octavo mensis julii tempore „ sanctissimi papæ Benedicti, videlicet anno primo; qui papa Benedictus „ fuit CC. III. a sancto Petro, & XII. in ordine pontificatus illius nominis. Tunc igitur frater Johannes Veronensis, & frater Antonius de Albignasico divinitus inspirati proposuerunt, & cœperunt habitare locum „ istum ad honorem Dei, & beatæ virginis Mariæ matris suæ, & de „ eleemosynis fidelium cœperunt ædificare, prout apparet in quadam charta seu patente, quæ est apud nos, ubi etiam indulgentia porrigentibus „ manus adjutrices concessa fuit quadraginta dierum. Secundo hos duos „ eremitas præfatos de monachis sive eremitis sancti Mathiæ de Muriano „ seu de Camaldulensium ordine extitisse credimus, ex eo quod inde post „ quatuor annos sequentes invenitur contractus confirmationis seu concessionis,

Ann. Chr. 1339.

„ sionis, qui etiam est apud nos, ubi ab eodem episcopo eadem ædificandi licentia monachis sancti Mathiæ de Muriano conceditur; quanto uno tempore, vel e quantis & quibus particularibus monachis sive eremitis fuerit habitatus locus hic, notum nobis non est, vestigia tamen habitationum invenimus, & contractus antiqui sub nomine sanctæ Mariæ de Ruha, qui apud nos sunt. Tertio scias ad Dei sublimis laudem, ejusque purissimæ ac sanctissimæ Matris, quod in anno Domini M. D. XXXVII. placuit eidem Domino cœli miraculose ad honorem ejus sanctæ Virginis matris instaurare locum nomini ejus dicatum, etiam fortasse propter ossa sive reliquias eorum Sanctorum, quæ hic sepulta sunt &c. " Prosequitur autem scriptor narrationem adventus eremitarum Coronensium, de quo sub eo anno agemus. De diplomate Benedicti papæ XII. mentionem facit etiam Lucas Barcinonensis in eremiticæ historiæ libro IV. [a] affirmans, „ dum novi cultores Ruhæ seculo XVI. prima tentoria figunt, sibique tuguriola ex storeis seu virgultis astruunt, repertum fuisse antiquissimum diploma apostolicum, in quo Benedictus papa duodecimus quasdam concedit indulgentias fratribus Johanni Veronensi & Antonio Albignascio eremitis sanctæ Mariæ in Ruha ordinis Camaldulensis; ex quibus loci proprietas sine dubio ad monasterium sancti Mathiæ præfatum pervenit, nam & illic eremitæ Camaldulenses tunc temporis habitabant. "

a *Pag.* 156.

XXXV. Paginæ plurium monasteriorum.

Priores Artium Florentiæ, vexillifer justitiæ, populus & commune civitatis Florentinæ literis suis commendatitiis *die vigesima-quarta aprilis* [b] hujus anni rogaverunt civitatum & terrarum dominos & amicos suos, ut Camaldulensium bona quælibet sita in Casentino & supra usque ad jugum alpium, maxime vero Modionæ castrum cum ipsius curia & districtu, homines & bona servare vellent ab omni injuria, tamquam posita sub protectione ipsius communis Florentini.

b §. *Brevia* 3. *A*. 4. 64.

Ex paginis Fabrianensibus notitiam habemus Francisci abbatis monasterii sancti Bartholomæi de Campo-regio Eugubinæ diœcesis, qui Ubaldo abbati sanctæ Crucis Fontis-avellanæ solvit censum quorumdam piscium hoc anno die decima-octava martii.

Obeunte Johanna abbatissa moniales monasterii sanctæ Mariæ inter Saxa elegerunt Mathiolam Angeluccii ad honorem Crescentii abbatis sancti Victoris de Clusis, cui subjectæ erant; ipsiusque electionem confirmavit idem Crescentius abbas.

In locum Feliciani prioris sanctæ Mariæ de Balneo electus fuit a Bonaventura præside generali in priorem Thomas monachus ejus loci [c], die sexta februarii. Die XIII. aprilis [d] regimen deponente Micheluccia abbatissa sancti Antonii de Tuderto suffecta fuit Lucia, tradita Marco abbati sancti Andreæ de Puteo pagina ipsius electionis. Demum a monachis sancti Johannis inter Ambas-paras, ad quos jus spectabat, electus fuit abbas Camprianensis monasterii siti in plebatu Classis Arretinæ diœcesis die decima decembris hujus anni [e].

c §. *Electio* 36.

d *Ibidem* 37.

e *Ibidem* 38.

Ex charta Florentina rogata apud ecclesiam sancti Salvatoris conditum fuit hoc anno Florentiæ parthenon monialium albarum appellatum sanctæ Apolloniæ, quod dives subinde evasit accessione plurium bonorum, sed præsertim unione veteris monasterii de Mantignano. Duæ moniales eductæ fuere ex parthenone sanctæ Mariæ-Matris, constituta Andrea una ex ipsis in abbatissam.

Paulus abbas sancti Savini in Montione prope Pisas, & Johannes rector ecclesiarum sancti Petri de Camoliano, & sancti Laurentii de Kinsica,

ſica, capellani & nuntii a ſede apoſtolica ſpecialiter deputati, vacante eccleſia ſancti Salvatoris de Roſajuolo plebatus plebis de Cappiano, *quæ eſt cum inhibitione & decreto donationi ſedis apoſtolicæ reſervata*, poſſeſſionem inierunt ejus eccleſiæ, committentes ejus gubernationem Andreæ nato Caſtrini quondam Gentilis de comitibus Roſajuoli, ut ex documento, quod in Deliciis eruditorum anni 1743. affert Lamius [a].

ANN. CHR. 1339.

[a] Pag. 772.

ANN. CHR. 1340. XXXVI. Silveſtro monacho Angelorum tributi honores.

QUANTA in veneratione eſſet beati Silveſtri converſi monaſterii ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia nomen apud majores ordinis declarat Fortunius, vel Zenobius Tantinus in ejus vita, ſcribens, „ Bonaventuram generalem priorem conſueviſſe ſæpius ipſum Camaldulum „ advocare; vel quando ipſe generalis Florentiam adveniebat, volebat, „ ut Silveſter apud ipſum ante prælatos & abbates ſederet; id quod ægre „ & poſt multas excuſationes vir humilis præſtabat. Ita etiam prior mo„ naſterii ſanctæ Mariæ Angelorum ipſum ad latus ſuum ſedere cogebat; „ & ſi quando correctiones monachorum erant peragendæ, eas ipſe mul„ ta miſericordia & æquitate faciendas ſuadebat cœnobii præfecto.

Quando il priore faceva correzione
Aſpra, gridando & facendo rumore,
Dalla ſua cella udendol fra Sylveſtro
La giù correva come cervio d' eſtro
E in Capitolo al lato del ſuo priore
Sedea, facendo a lui ognun honore,
E ſi dicea: Vuo tel manicare?
Che ha fatto coſtui, che pare un cane?
E brevemente voleva, che correggeſſe
Con carità & frate ſi pareſſe.

E ſpecialmente queſto fu ad uno
Che non parve al prior, che foſſe puro.
Quando conſiglio il prior pigliava
Da' ſuoi frati, a lui ſi riportava
Dicendo: Più ſi dicon che ſi faccia,
E men che nò, chinando la ſua faccia.
Et quelli a l' ora ſi volea ſapere
Chi foſſe l' uno & l' altro, & lo ſuo dire.
Et poi dicea, ſei di maggiorenti
Si vaglion più, che giovanetti venti.

Ad idem ſanctæ Mariæ Angelorum monaſterium evolavit hoc anno, vigeſimo ætatis ſuæ Jacobus Gerius, patruus alterius Jacobi monachi excellentiſſimi ſcriptoris librorum choralium. Primus conſummatus in brevi explevit tempora multa, defunctus anno 1345. ut eo anno dicemus.

XXXVII. Monaſterium Roſæ ad alium locum translatum.

MONASTERIUM Roſæ Senarum ædificatum, ut vidimus, ante aliquot annos extra urbem Senenſem in colle Gallignani ad flumen Treſſæ, translatum fuit hoc anno propius urbem. Poſt Marcum Murianenſem monaſterii priorem, qui decennium eo officio functus fuit, electus eſt in cœnobii priorem Johannes Stricca vel Striccia ex numero aſcetarum dicti loci. Is ad monachorum & civium commodiorem uſum, ratus expedire conſtructionem monaſterii fieri prope mœnia, habito ſermone cum Donodeo de Malevoltis epiſcopo Senenſi, obtinuit hoc anno facultatem ipſum ædificandi ſuper amœnum campum menſæ epiſcopalis, quem epiſcopus priori donavit vel vendidit, ſtatuto annuo cenſu florenorum quinquaginta auri ſolvendo a monaſterio epiſcopatui.

XXXVIII. Appellatio abbatis Agnani a Boſo epiſco. po Arretino.

EODEM *anno indictione* VIII. *die* XXVIII. *menſis octobris* Baſilius abbas monaſterii ſanctæ Mariæ de Agnano, & adminiſtrator legitimus monaſterii & eccleſiæ ſanctæ Mariæ in Gradibus Arretinæ diœceſis, nomine ſuo & ſuorum monaſteriorum & ſingulorum prioratuum, eccleſiarum & capellarum ſibi ſubjectarum appellavit a quibuſdam literis Boſi epiſcopi Arretini ad apoſtolicam ſedem & ad Benedictum XII. Romanum pontificem, ſuppoſuitque ſe & loca ſua protectioni & defenſioni apoſtolicæ. Quare rectores eccleſiarum ſanctæ Chriſtinæ de Clanis, ſancti Blaſii de Arretio, ſancti Petri de Stoppiolo & ſancti Martini de Loreto, qui erant ſubjecti eidem abbati, ratam habuerunt hujuſmodi appellationem. Idipſum præ-

Ann. Chr. 1340.

præstiterunt die nona novembris rectores ecclesiæ sancti Blasii de Monte-altuzzo, & sancti Ægidii de sancto Pancratio, qui æque ipsi subjiciebantur abbatiæ Agnaniensi. Bosus de Ubertinis jam ab anno 1326. suffectus fuerat in sede Arretina Guidoni Petramalio.

XXXIX. Indulgentiæ ecclesiæ S. Michaelis de Muriano.

Ex veteri apographo monasterii sancti Michaelis de Muriano *die octava aprilis* hujus anni *pontificatus Benedicti pape XII. anno sexto* ex Avenione plures episcopi indulgentias concesserunt ecclesiæ dicti monasterii, cujus abbas erat Theobaldus; nomina autem episcoporum sunt sequentia: Nermes Manasgardensis archiepiscopus, Petrus Galliensis, Bernardus Banensis, Petrus Montis-marani, Petrus Acernensis, Gratianus Dulcinensis, Sergius Polensis, Thomas Tiniensis, Salmanus Corphiensis, Jacobus Lubanensis, Nicolaus Cataniensis, Pinus Januensis episcopi. Sergium Polensem electum anno 1331. decessisse Avenione anno 1342. scribit Ughellius, suffectum autem ei fuisse Gratiam Dulcinensem. Non dubitamus aliquot episcoporum cathedras & nomina esse vitiata, & de iis aliqua anno sequenti in consimili indulgentiarum pagina.

XL. Emptum solum pro ædificatione ecclesiæ S. Joh. de Judaica.

Auctoritate sua ratam habuit hoc anno Franciscus Dandulo Venetiarum dux emptionem factam a Benedicto priore sancti Mathiæ de Muriano terrarum in Judaica-nova pro construendo super ipsas monasterio ad honorem sancti Johannis-baptistæ juxta testamentarias tabulas Bonaccursii Bonecti de Luca, de quibus anno præterito. Actum Rivoalti; rogavit autem paginam Leonardus Caniza plebanus sancti Juliani & inclyti Venetiarum ducis cancellarius. Terras vero sive solum dato pretio emit Benedictus a Johanna Philippi Aurii olim uxore. Senatus autem consultu promissum fuit fratribus religionis Camaldulensis, quod semper conservarentur in loco & ecclesia suprascripta; ex quibus verbis non obscure a publicæ pietate authoritatis concessam fuisse erecto monasterio peculiarem loci protectionem arguitur.

XLI. Donatio pro erectione hospitalis prope Socium.

Fredericus quondam Guiduccii de Surci in Casentino familiaris comitis Bonifacii Novelli de Donoratico die XVI. septembris suo testamento legavit aliquot pecunias monasterio sancti Michaelis in Burgo Pisarum, in quo suam elegit sepulturam, alias reliquit sororibus sive reclusis monialibus de Soci, demum eremo Camaldulensi donavit aliquot latifundia, decernens, ut si filius suus Alexander ante legitimam ætatem, vel si sine filiis decesserit, de bonis suis erigeretur hospitale prope Socium, ubi est domus inclusarum de Soci, ibidemque hospitio reciperentur pauperes; capella quoque excitaretur pro sacris peragendis, & hospitalarius eligendus ab eremitis Camaldulensibus, quotannis censum eremo solveret [a]; manu Hugolini Uberti de Socio notarii.

a §. Testamentum 7. A. 4. 7.

XLII. Res aliquot monasteriorum.

Ad instantiam Francisci abbatis Burgi-sancti-Sepulcri Franciscus episcopus Lesinensis consecrationis munus impendit ecclesiæ principali Burgi.

Crescentius abbas sancti Victoris per Camerinensem episcopum amotus fuit a regimine sui monasterii, sed iterum die prima septembris monasterio & regimini restitutus est a fratre Marco de Perusio auditore generali in marchia Anconitana.

Flordelice abbatissa sanctæ Mariæ de Porcilia nuntium mittente regimini ejus parthenonis, electa fuit in abbatissam Philippa de Ceto monialis asceterii sanctæ Agathæ de Patavio a Stephano abbate monasterii de Fossono, & Leonardo de Burgo-sancti-Sepulcri, in quos moniales die vigesima-prima augusti ad electionem habendam compromiserant, ex collectione ms. Brunatii.

In sententia lata hoc anno a Marco Cornario generali capitaneo totius

tius Paysanatici Histriæ, & sancti Laurentii potestate, de mandato Francisci Danduli Venetiarum, Dalmatiæ atque Croatiæ ducis, domini quartæ partis & dimidiæ totius imperii Romaniæ, inter Johannem de Sardellis Bononiensem, & episcopum Parentinum respectu communis Ursariæ, & inter homines seu commune sancti Laurentii, inseruntur varia vetera instrumenta, & inter cetera instrumentum donationis factæ Johanni abbati monasterii sancti Michaelis de Lemmo, per illustrissimam dominam Azcicam de consensu dominæ Vilpurgæ matris suæ *anno* M. XL. *regni Henrici anno sexto mense maji die* XII. *indictione* X. In præsentia autem Francisci Polani potestatis Parentii, Francisci Boni potestatis Vallis, & aliorum territorium utrumque juxta vetera instrumenta divisit idem Marcus Cornarius potestas *die veneris* XXV. *februarii indictione* VIII. præsentis anni.

Ann. Chr 1340.

Gregorius prior Vivensis appellavit a sententia utpote injusta Nicolai quomdam Francisci de Bononia decretorum doctoris, & judicis communis Senensis, qui decreverat priorem Vivensem non posse vendere, nec alienare quamdam silvam suæ eremi, positam juxta viam castri Grondani & Vessolæ, sed eam debere permanere ad commodum hominum Castellionis-Latronum, qui erant subditi eidem eremo, ex archivo Senarum.[a]

a *Num.* 298.

XLIII. Monachi Camald. camerarii & capsarii urbium in Thuscia.

Ex chartula[b] Buldronensis monasterii Benvenutus Bononiensis prior sancti Michaelis de Arretio die XIV. septembris ab excelsa republica Arretina syngrapham obtinuit de bene administrata capsa ærarii publici ipsi commissa. Consueverant monachi Camaldulenses eligi in camerarios urbium in provincia Thusciæ, sed præsertim Arretinæ urbis. Leonardum camerarium oppidi sancti Miniatis laudavimus ex Lamio ad annum 1338. Anno 1280. Gerardus prior generalis Camaldulensis literas dedit capitaneo, potestati & consilio XXIV. virorum civitatis Arretinæ, quibus se excusat, quod monachum suum ad eorum petitionem pro camerario civitatis Arretinæ dare non poterat usque ad capitulum generale congregationis. Humiliati quoque & Cistercienses monachi in urbe Florentina administrationem gerebant redditruum urbis, ærarii, ex historiis Scipionis Ammirati: Masinus ordinis Humiliatorum camerarius communis Senensis ad annum 1316. Griffolus monachus sancti Michaelis podii sancti Donati, Ugo sancti Salvatoris Montis-amiati, Nicolaus sancti Galgani ante eum annum camerarii Senensis civitatis leguntur in archivo nosocomii Scalæ Senarum.[c] Consulatur quoque Septimiani cœnobii historia concinne a Nicolao Baccettio edita, ubi etiam habet[d] Septimianos concellitas adhibitos fuisse Florentiæ obsignatores publicarum tabularum, custodes clavium civitatis, armamentorum ac æris publici.

b *Num.* 24.

c *Num.* 1069.

d *Pag.* 95. & 98

Remittimus ad Appendicem consultum Dominici de Pizolis jurisperiti Imolensis super lites enatas inter abbatem sancti Hippolyti de Faventia, & inter commune Solaroli quoad collectas impositas a dicto communi.

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER QUINQUAGESIMUS.

Ab anno CHRISTI M. CCC. XLI. *ad annum* M. CCC. L.

ANN. CHR. 1341.

I. Indulgentiæ ecclesiæ S. Christinæ de Tarvisio.

CONCESSÆ fuere hoc anno ex Avenione *die decima-octava januarii pontificatus Benedicti* XII. *anno sexto* indulgentiæ ecclesiæ & hospitali sanctorum Christinæ & Parisii prope Tarvisium a pluribus episcopis, quorum hæc sunt nomina & cathedræ, a Narsete Manasgardensi archiepiscopo, a Petro Calliensi episcopo, Thoma Tiniensi, Petro Montis-marani, Sergio Polensi, Petro Acernensi, Gratia Dulcinensi, Bernardo Cannensi, & Nicolao Cataniensi, indulgentias confirmante, forte sub anno 1389. Vitale Milensi episcopo, precibus Johannæ abbatissæ dicti loci. Narsetis nomen & sedes frustra requiruntur in copiosissimis indicibus Labbei, Caroli a sancto Paulo, Ughellii, Lequienii & Orlendii. Refert Ughellius Petrum ex canonico Urbinate electum episcopum Calliensem (non enim confundendus est cum altero Petro ex ordine Prædicatorum, qui eam ecclesiam obtinuit anno 1348.) exauctoratum fuisse una cum Jacobo Monte-feretrano episcopo, eo quod Frederico Monte-feretrano dynastæ per id tempus ecclesiæ hosti tulissent suppetias, ab Johanne XXII. ex bulla ejusdem pontificis maximi data Avenione VIII. *kalendas februarii pontificatus* sui *anno* X. hoc est anno 1326. Et Albertum de Sicardis ex ordine Minorum deposito Petro, ab eodem pontifice substitutum fuisse anno 1328. Alberto autem defuncto anno 1342. suffectum fuisse Guidonem. Ex pagina nostra producta in vita sancti Parisii, de qua modo mentionem facimus, & ex altera monasterii sancti Michaelis de Muriano, quam attulimus anno antecedenti, liquet Petrum ut Calliensem episcopum etiam annis 1340. & 1341. indulgentias concessisse. Bernardus Cannensis omittitur ab eodem Ughellio. Rocchus autem Pirrus in Sicilia sacra tomo primo pagina 538. Nicolaum Cataniensem, quem Nicolaum Grellis de Cevano nominat, putat obiisse anno 1339. ex hac membrana patet eum supervixisse saltem ad annum 1341. Tiniensis & Milensis ecclesiæ erant in insulis maris Ægei.

BOSUS

Ann. Chr. 1341.

II. Appellationes prioris generalis Camald. a Boso Arretino episcopo.

Bosus de Ubertinis episcopus Arretinus jura sua plus æquo extendere volens, ut vidimus etiam anno præterito, quo abbas Agnaniensis appellavit apud apostolicam sedem, elegit hoc anno Monaldinum quondam Landi de Anglario in plebanum sanctæ Mariæ de Micciano, cujus plebis collatio pertinebat ad eremum Camaldulensem. Quare die sexta julii Frigdianus monachus Anglariensis procurator Bartholi abbatis de Anglario & vicecomitis eremi Camaldulensis protestatus est coram Naldo plebano de Cappanole vicario ejusdem episcopi Arretini de nullitate hujus electionis celebratæ in præjudicium eremi, opponens, ne ad confirmationem procederet [a]; manu Sancti Marchi de Arretio notarii.

Denuntiavit pariter episcopus mense octobris sub certis pœnis eidem priori generali per literas, ut ad cujusdam capellæ constructionem certam pecuniæ summam contribueret (condiderat siquidem Bosus insignem capellam in honorem beati Gregorii X. Romani pontificis, ut in vita ipsius episcopi asserit Buralius) Verum prior de hujusmodi contributione, velut indebita, ab episcopo appellavit ad apostolicam sedem coram abbate de Candiculis, tamquam persona publica, cui injunxit, ut ipsi episcopo, ad quem tuto accedere haud sibi præstabat, id notum faceret, moneretque in judices hujus causæ delegatos ab apostolica sede esse præpositum Florentinum, & priores sanctorum Apostolorum & sanctæ Mariæ-novellæ, proindeque contra literas episcopi protestaretur, ne terminus solvendi sibi præfixus, pendente appellatione, decurreret; manu Matthæi Gerardi de Panico notarii.

Demum anno sequenti cum per novem officiales cleri Arretii imposita pridem fuisset universo clero Arretino taxa florenorum quingentorum auri, cujus meminit idem Buralius, & cum clerus secularis integram summam nondum persolvisset, episcopus moliebatur in partem solutionis etiam regulares trahere. Monitos itaque patentibus literis suis fecit Bonaventura prior abbates & monachos atque moniales sui ordinis in diœcesi Arretina, ne taxam non debitam incaute persolverent, neve negligentia aut defectu appellationis illegitimum subirent gravamen, quinimmo præcepit cunctis sub pœna excommunicationis, ut collectori ordinis deputato, scilicet priori sancti Michaelis de Arretio, summam expensarum in causa appellationis pro rata rependerent. Datæ fuere literæ ex Camaldulo Florentino die vigesima-octava januarii, manu Venturæ notarii adnotatæ in regesto XII.

a §. *Appellatio* 5. *A.* 4. 18. 21.

III. Res ad plura monasteria spectantes.

Captum fuit hoc anno [b] a Perusinis in bello contra Arretinos castrum Anglarii, & destructum monasterium sancti Bartholomæi, quod redactum fuerat in arcem seu fortalitium a dominis de Petra-mala.

In testamentariis tabulis Benvenuti de Rosenga, quas hoc anno condidit, legata aliquot ejus bonorum leguntur facta monasterio sancti Victoris de Clusis, ecclesiæ sancti Angeli de Rosenga, ecclesiæ sancti Christophori de Valle-magna, ecclesiæ sancti Petri de Corcilio, ecclesiæ & dominabus sanctæ Mariæ inter Saxa, tempore, quo fiet scala ad eundum in ipsam ecclesiam, ecclesiæ sancti Blasii de Fabriano, ecclesiæ sancti Antonii ejusdem loci, ecclesiæ sancti Pauli de Plerosaria, quæ erant loca subjecta monasterio sancti Victoris. Testamentum Benvenuti asservatur in tabulario monasterii sanctæ Catharinæ de Fabriano.

b *Notabilia* 33. *A.* 16. 63.

Franciscus magnificus, nobilis & potens vir, filius quondam Alberghetti ex familia Manfredorum de Faventia pro salute animæ suæ & parentum suorum ædificavit hoc anno capellam, oratorium & altare in nova ecclesia eremi sancti Johannis-baptistæ ejusdem urbis ordinis Camaldulensis,

Ann. Chr. 1341.

fis, constituens dotem dicto altari cum onere celebrationis Missarum quotannis perficiendæ per monachos vel sacerdotes ejusdem loci. Actum *die XXI. martii indictione IX. pontificatus Benedicti pape XII. anno septimo.*

Præsenti *anno die XVII. augusti indictione IX.* firmata fuit pax inter monachos Vivenses, & inter communitatem castri Castellionis, & statuta mutua concordia inter utramque partem a Nicolao Francisci dicti de Bononia decretorum doctore, & habitatore civitatis Senensis, & a Francisco quondam Britii de Accursiis, qui electi fuerant amici arbitratores, quique pronuntiarunt, quod Vivenses eorumque homines deberent semper haberi pro castellanis ejusdem castri, & quod fas esset utrique parti pascuis uti promiscue utriusque territorii. Conventionis paginam edimus in Appendice.

Johannis prioris sanctæ Mariæ ad Carceres obitus adnotatur in necrologio ejusdem loci sub die XIV. mensis decembris hujus anni. Electus in ejus locum Thebaldus, qui & vices gessit episcopi Patavini.

Ann. Chr. 1342.

IV. Miracula alia beati Thomasii a Costacciario.

b §, *Acta SS. T. III. Martii pag* 600.

SUB hoc anno prosequimur miracula ad tumulum beati Thomasii de Costacciario patrata, ex ms. collectione, quæ secunda dicitur [a], licet ea miracula pertineant ad proximum ab obitu sancti viri tempus: *Cum per universam provinciam Marchiæ ac etiam alias provincias undique adjacentes beatissimi confessoris Christi Thomasii fama crebresceret, & Johannes Saracinelli de civitate Pisauri durissimam infirmitatem rupturæ ex utraque parte & crudelissime pateretur, venit Collem-stacciarum ad sepulcrum prædicti Sancti, stans pluribus diebus ac noctibus ante ejus sepulcrum, rogans precibus omnibus, quibus poterat, ut ipse ab ipsa crudelissima infirmitate eum liberaret. Igitur peractis omnibus precibus, abscessurus ipse Johannes, prostravit se ante sepulcrum confessoris Christi, & cœpit cum lacrymis exorare suffragium. Interea dum orationis prolixitas tenderetur, somno Johannes arripitur, & dormivit, & revigilans se invenit a prædicta infirmitate meritis & precibus prædicti Sancti totaliter liberatum. Duo etiam alia miracula fecit prædictus Sanctus, quæ omnino non sunt tacenda; scilicet quod duobus restituit visum & gressum, quibus sensibus erat quilibet totaliter privatus.*

In eadem provincia Marchiæ, dum vir quidam Georgius nomine de villa Casarellæ de districtu Saxi-ferrati filium suum habebat infirmitate rupturæ obnoxie gravatum, una cum uxore & matre prædicti pueri portaverunt ipsum infirmum ad tumulum confessoris Christi Thomasii, ubi ipsum devotissime recommendantes, precibus & meritis dicti Sancti, sanum & incolumem ab omni infirmitate rupturæ de ante sepulcro levaverunt.

Apud castrum sancti Angeli in Vado in provincia Marchiæ erat vir quidam magister Jacobus nomine, qui infirmitatem rupturæ annis quinque durissime portaverat; hic audiens miracula, quæ Christi confessor Thomasius habentibus istam infirmitatem faciebat, ad sepulcrum ejus humillime profectus est, ubi recommendans se dicto sancto Thomasio, oratione perfecta a dicta infirmitate precibus & meritis prædicti Sancti illico sanatus est.

In comitatu Mathelicæ apud villam Pugetti in provincia Marchiæ, cum quidam rusticus, Thomasius nomine, rupturæ infirmitatem pateretur fortissime, quod per annum & ultra dictam infirmitatem passus fuerat, venit Collem-stacciarum ad visitandum corpus beati Thomasii, & statim oratione perfecta, sensit se precibus & meritis dicti Sancti ab infirmitate prædicta liberatum esse. Religiosus quidam, frater Aloysius nomine, beato Thomasio valde devotus tunc temporis, quando Sanctus vivebat, & in hospitali quodam prope Fossatum trahens moram, gravabatur tam gravi languore rupturæ

pturæ infirmitatis, tamque prolixo tempore per triginta annos & ultra, quod videbatur aliquando jam morti proximus esse; et ideo prædictus frater moriturus audiens depositionem corporis beati confessoris Christi Thomasii, ad ejus corporis translationem de eremitorio prædicto, in quo migravit, ad dictum locum Collis-stacciarii subito venit ad ejus corpus visitandum, rogans prædictum Sanctum instanter, ut pro se ad Deum intercederet, quatenus scilicet ipsum a languore tam gravi, tamque prolixo liberare placeret. Oratione autem præmissa & facto modico intervallo, meritis beati Thomasii plenæ sanitati est restitutus.

Multis vero miraculis claruit beatus Thomasius, & maxime circa pauperes ægrotos infirmitate rupturæ, ratione compassionis, quia ipse tempore suæ vitæ ad affligendum corpus suum istam infirmitatem sustinuit. Nam apud Eugubium erat quidam Genuensis, Francioli nomine, qui per tempus septem annorum & ultra istam infirmitatem sustinuit, tandemque se humiliter beato Thomasio recommendavit, & tangendo suo digito ex devotione monumentum dicti Sancti, & postea locum suæ ægritudinis, mox meritis dicti Sancti ab illa infirmitate curatus est. Item liberavit apud Eugubium beatus Thomasius de infirmitate rupturæ quemdam juvenem nomine Johannem. In castro Collis-stacciarii prædictus Sanctus item liberavit ab infirmitate rupturæ Balducium Massoli de villa sancti Andreæ graviter infirmum a dicta infirmitate per spatium duorum annorum. Et ipse Balducius venit cum omni reverentia & devotione ad visitandum & tangendum corpus dicti Sancti, dum jaceret in feretro insepultum in ecclesia fratrum Minorum, & flexis genibus stetit ante ipsius corpus & perseverans dicens: Pater sancte, miserere mei. Et quia omnes virtutes currunt in stadio, sed sola perseverantia accipit bravium, completa sua oratione surrexit, & invenit se plene meritis dicti Sancti restitutum sanitati.

Apud castrum Pasce-lupi comitatus Eugubii beatus Thomasius ab infirmitate rupturæ liberavit Venturutium Benincase, qui per tempus viginti annorum prædictam infirmitatem passus fuerat. Cola Baldelli de civitate Eugubina ægrotus rupturæ ægritudine venit ad visitandum corpus sancti Thomasii confessus & contritus suorum peccatorum; qui statim cum intravit ad pilum dicti Sancti, & se sibi precibus subjectivis tam humiliter, quam devote recommendavit, meritis dicti Sancti illico sanatus est. De civitate Eugubii Angeluccia uxor Andruccioli apportavit filium suum Stephanum infirmum rupturæ infirmitate ad visitandum beati Thomasii sepulcrum, & recommendans eum dicto Sancto, continuo liberatus est. Nuper apud Eugubium Baldellus Guirardelli, & domina Barthola uxor ejus portaverunt ad sepulturam beati Thomasii quemdam eorum filium a nativitate fractum & probatum secundum judicium omnium medicorum de dicta civitate in ista arte peritorum, cujus præ dolore cum devotione non modica ipsum recommendaverunt, & facto modico intervallo e vestigio meritis dicti Sancti puer liberatus est.

Illa die, quando corpus beati Thomasii transferebatur de eremitorio beati Hieronymi Collem-stacciarium, Paulus Massutius de prædicto castro, qui fidelissime operatus fuit in faciendo pilum prædicto Sancto, durissime patiebatur rupturæ ex parte sinistra infirmitatem, & recommendans se pro sanitate recuperanda humillime flexis genibus, & precibus omnibus adoravit ejus corpus, quando portabatur, & statim meritis dicti Sancti est, restitutus pristinæ sanitati, ut asseruit & cum juramento affirmavit. Puer quidam septem annorum a sua nativitate fractus, Johannes Marchelli, Borgaldane nomine, de civitate Eugubina recommendavit se beato Thomasio humiliter

Ann. Chr. 1342.

& cum voto, si liberabat eum a dicta infirmitate, quod cingebat ecclesiam circumcirca de candela, ubi ejus corpus tumulatum erat, & hoc facto mox meritis dicti Sancti ab infirmitate curatus est.

In comitatu Eugubino apud Serram domini Brunamontis erant duo viri, unus surdus & alter mutus. Surdus vocabatur Venutellus Ugolini, qui per tempus trium annorum & ultra steterat, quod nullo modo poterat alium audire, ita amiserat sensum auditus. Mutus vero vocabatur Petrus, qui per mensem & ultra steterat, quod loqui penitus non poterat, ita perdiderat officium linguæ. Quid plura? Venientes isti insimul & una cum aliis de contrata ad visitandum corpus beati Thomasii, mutus libere cœpit loqui, & surdus audire, stupentibus & lætantibus omnibus, cum quibus comitabantur. Tandem omnes venerunt pariter ad tumulum dicti Sancti benedicentes Deum, qui per famulum suum surdo reddidit auditum & muto loquelam. Quædam mulier, domina Flos nomine, de villa Platearum comitatus Eugubini totaliter extitit per tempus & tempora surda, quæ ut potuit tam humiliter, quam devote, & cum omni reverentia recommendavit se beato Thomasio, quatenus ipsam a prædicta infirmitate liberaret, & confestim visitato ejus sepulcro meritis dicti Sancti perfecte habuit auditum.

Cum quidam de Urbino, Vannes Silvestri nomine, fuisset captus a malandrinis seu a prædatoribus in contrata molendini de Vada in loco horroris & vastæ solitudinis inter comitatum Castellanum, Calliensem & Eugubinum, & omnium suorum bonorum spoliatus, ac etiam vulneratus crudelissime, duxerunt eum ad locum magis privatum & remotum, ut redimeret se, & ut possent ab eo magnam pecuniam extorquere, unde jam propter timorem pene spiritum exhalabat. Qui Vannes recommendavit se beato Thomasio omnibus viribus cordis sui, ut eum liberaret de manibus iniquorum istorum. Rogatione facta statim tres ex dictis deprædatoribus dormierunt, & quartus vigilabat ad custodiendum eum. Iterum iste Vannes precibus & lacrymis rogavit beatum Thomasium, quod etiam iste quartus, qui ipsum custodiebat, dormiret, ut ipse quoquo modo evaderet. Mirum dictu! oratione completa quartus dormivit, & statim prædictus Vannes manibus de retro ligatis & fortissime vinculatis discessit ab eis, & juxta posse fugit sic ligatus usque ad locum Planelli de comitatu Calliensi; itaque meritis prædicti liberatus illico ad ejus sepulcrum venit, & devote beato Thomasio gratias reddidit.

Quædam donna Catheruccia Minici nomine de castro Pergulæ comitatus Eugubii monstruose habebat gulam inflatam a sua pueritia, & quasi adinstar ovi tumefactam, quæ recommendavit se beato Thomasio devotissime, rogans ipsum, ut sibi amoveret opprobrium tumefactionis, venit ad visitandum corpus dicti Sancti; continuo meritis gloriosi Thomasii ipsam ipse sanavit. Item liberavit beatus Thomasius Matthæum Magi nomine de Branca comitatus Eugubii infirmum rupturæ infirmitate, sicut ipse dixit & suo juramento affirmavit. Item liberavit beatus Thomasius quamdam aliam puellam filiam Bartholi, quæ cecidit & fregit manum dexteram, & meritis beati Thomasii liberata est. Cum vir quidam Angeluccius Pescia nomine de Tiezo comitatus Eugubii esset graviter infirmus, ita quod a planta pedis usque ad verticem non esset in eo sanitas, plenus scabie & postematibus, intantum quod quasi leprosus videbatur, nec poterat sese in lecto volvere, nisi ab alio volveretur & portaretur, se devotissime beato Thomasio recommendavit, qui extemplo cœpit convalescere, & meritis beati Thomasii est restitutus pristinæ sanitati.

Vir quidam Bonaventura Alcuntii de Castro Monti-roli comitatus Fanensis

sis a sua nativitate validissimis infirmitatibus laborans in genu & tibia, graviter & miserabili cruciatu urgebatur, ita quod singulis horis novum patiebatur dolorem, qui infra se colligens sic ait: Mi pater sancte Thoma, non sum dignus orare te, nec exaudiri a te; sed rogo vestram pietatem, ut mihi a Deo impetres beneficium sanitatis. Cum ergo diu cum devotione exoraret sepulcro dicti Sancti, totaliter est liberatus. Cum autem quædam domna de castro Monti-roli comitatus Fanensis haberet offuscatum unum suorum oculorum, qui cum dolore nimio sanguine tegebatur, & hoc per spatium temporis, cucurrit ad fontem misericordiæ & pietatis, scilicet ad visitandum corpus beati Thomasii, cui intime se recommendavit, & modico tempore elapso perfectam liberationem obtinuit.

ANN. CHR. 1342.

Quædam domina Luminella nomine de sancto Secundo de prope Eugubium habebat pectus ita oppilatum, & malis humoribus plenum, quod vix poterat anhelare, & manibus adoperari, & recommendans se beato Thomasio extemplo gratiam liberationis recepit. In comitatu Eugubino apud Padulem erat quædam mulier Saniola Marci nomine, quæ habebat apostema in mamilla dextera cum tumore immodico, ex cujus dolore præ timore, quod non coqueretur sive incideretur per manus medicorum, sæpe sæpius febricitabat; cujus rei causa cucurrit ad monumentum sancti Thomasii, cui prece humili & devota se intime recommendavit. Mirandum certe! continuo ista infirmitas paulatim recessit, & precibus & meritis dicti Sancti fuit totaliter liberata.

Quam vero beatus Thomasius præclarus eximiæ sanctitatis exstiterit, post ipsius transitum multis miraculorum prodigiis supernæ bonitatis immensitas ostendit; nam vir quidam Ciartia Rubei nomine de villa sancti Silvestri de Branca comitatus Eugubii suo juramento asseruit, quod in planta pedis dexteri ipsius quædam sentis intravit, de qua forte medietatem extraxit, ut potuit, alia medietas intus in pede remansit. Quid plura? Vulnere solidato medicamine dolorem fortissimum patiebatur continue; qui Ciartia incœpit dicere: Miserere mei, pater sancte Thomasie, qui clamo ad te die ac nocte. Inclina pater aurem tuam, & exaudi me, ut liberer, quia homo inops & pauper sum ego, & promitto, si hoc recipiam, visitare sepulcrum tuum, & portare unam imaginem ceream. Mirum certe! facto voto pertinax pars sentis, quæ in pede remanserat, ex opposito, scilicet ex parte superiori exivit, & sic meritis beati Thomasii restitutus est sanitati.

In eadem civitate Eugubina cum quædam domina Balducia nomine, ut asseruit & juramento affirmavit, haberet filium suum Murianum nomine semimortuum per spatium unius diei, & ab omnibus sic reputabatur, quia non videbat, nec audiebat, nec etiam loqui poterat, lacrymose & devote ipsum pro salute recuperanda beato Thomasio recommendavit, qui exinde meritis prædicti Sancti sanitatem recepit. Quædam mulier de Rancara comitatus Eugubii, dum ambularet inter vepres seu inter urticas, juravit & dixit, quod quoddam fusum in pedem ejus dexterum intravit, & aliquantulum de ipso in pede remansit, ita quod ab aliquo videri minime poterat, & ipsum se duobus mensibus portavit, sentiens die noctuque in pede maximum dolorem; quæ ut recommendavit se beato Thomasio, continuo ipsum fusi frustum vidit, sed & exivit ex eadem parte aliunde, & meritis Sancti prædicti pristinæ sanitati restituta est.

Vir quidam Venturellus nomine de Valeccia comitatus Eugubii tres annos & ultra habuit dolorem capitis, ut dixit & suo juramento affirmavit, & maxime ab uno mense citra ita dictum capitis dolorem patiebatur, quod erat effectus amens, & dormire nullo modo poterat, ad invocandum beatum Tho-

ANN. CHR. 1342.

Thomasium tota devotione & recommendatione se contulit, & visitato ejus sepulcro examussi, id est integre, meritis beati Thomasii extemplo liberatus est. Quidam de villa Maina comitatus Eugubii Milioratus nomine dixit, & suo juramento affirmavit, quod ipse ascendit in quamdam quercum ad ligna incidendum, & improviso cum securi incidit sibi brachium, non tamen totaliter, sed modicum ibi de substantia carnis & pelliculæ non incisæ remansit; qui statim recommendavit se Deo & beato Thomasio, & sic remansit in arbore per medietatem unius horæ, quousque consanguinei venerunt, & de arbore eum deposuerunt, & paulatim & sine aliquo membri defectu meritis beati Thomasii restitutus est pristinæ sanitati.

Apud Eugubium beatus Thomasius liberavit Allevuptum nomine Johannem a quadam turgida infirmitate, quam ipse Allevuptus sub digitello brachii sinistri maximo cum dolore patiebatur, & passus fuerat per spatium novem dierum, qui audiens famam beati Thomasii se sibi cum voto recommendavit, & visitato ejus tumulo, mox sanus Allevuptus ad suam civitatem reversus est. Petrus Pretii de castro sancti Benedicti comitatus Eugubii dixit & suo juramento affirmavit, quod habebat filium suum Paganinum nomine, qui erat apud medicum, & faciebat se curari ab infirmitate rupturæ, & ex nimio dolore passus est febrem crudelissimam cum bacis, idest vermibus intestinorum; cujus rei causa pater ejus animi dolore tactus audivit nominari beatum Thomasium, cui lacrymose & intime filium suum recommendavit, ex cujus devotione accidit, quod beatus Thomasius a febre & bacis filio suo plenam curationem impetravit.

Quidam de Serra-hordeorum comitatus Eugubii Andreuculus nomine patiebatur malum a corde & continuam febrem, ita quod medici diffidaverant eum, & in extremis quasi laborabat; & ut ipse potuit se beato Thomasio recommendavit, & mox cunctis stupentibus & mirantibus, meritis dicti Sancti de lecto sanus surrexit. Quidam de Sigillo Petrus Scagnutii nomine dixit & suo juramento affirmavit, quod ipse fuerat infirmus a quatuor annis citra de gutta artetica, ita quod portabat caput tantum depressum, quod omnes videntes mirabantur, & nullo modo poterat illud elevare, qui recommendavit se beato Thomasio cum voto, si liberaret eum a dicta infirmitate, quod ipse veniret de Sigillo usque ad ejus tumulum in disciplina se fustigando; factoque voto & Domino concedente meritis Sancti prædicti integre sanatus est.

Apud villam Montis-Juliani comitatus Eugubii beatus Thomasius liberavit Ubaldum Putii Rudulfini, qui passus fuerat febrem continuam cum vermibus intestinorum diebus quindecim, ita quod medici & omnes aliæ personæ de ipsa infirmitate credebant penitus ipsum mori; qui recommendavit se beato Thomasio, & meritis beati Thomasii plenæ sanitati restitutus est. Item beatus Thomasius liberavit dominum Sabatellum de villa Montis Juliani, qui habuerat febrem continuam per tempus viginti-quatuor dierum, & etiam sputum sanguineum per tempus trium mensium, ita quod medici diffidaverunt eum, & omnes de dicta infirmitate credebant eum mori; qui recommendavit se beato Thomasio, & continuo dictæ infirmitates cessaverunt, meritisque dicti Sancti liberatus est.

V. Parthenon S. Margaritæ subjicitur monasterio Angelorum de Florentia.

IN tabulario sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia [a] legitur sequens memoria ad hunc annum: „ Angelus de Accajuolis episcopus Florentinus „ exoratus a monialibus eremitis sanctæ Margaritæ de Caffajolo, quod „ monasterium e regione cœnobii nostri est, pro bono, salute & hone„ state monachorum & monialium, donavit nobis plenam jurisdictionem „ dicti loci, ut de eo tamquam de propria re agere possemus, subjecit„ que

a *Reg. M. pag.* 72.

» que moniales directioni nostræ, quandoquidem hoc erat earum deside- » rium; charta rogata fuit die XVI. augusti manu Bindi Martini. Hæc » sunt nomina eremitarum: Soror Paula, soror Francisca, soror Johan- » na, soror Catharina, & Silvestra, quæ erat soror Paulæ. " Angelus electus fuerat patriæ episcopus sexto kalendas julii hujus anni post Franciscum.

ANN. CHR. 1342.

ANDREAS abbas sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia facultatem expetiit a Bonaventura præside generali Camaldulensi permutandi villam Trebanæ, quæ ad monasterium suum spectabat una cum adjuncta ecclesia sancti Michaelis, utpote remotam a ceteris possessionibus sui cœnobii, sitam juxta territorium villæ Aceretæ, & juxta alpes dominorum Manfredorum de Faventia, comitum de Battifolle & de Dovadula, & juxta villam Scarzanæ. Commisit itaque Bonaventura Johanni de Imola priori monasterii sancti Damiani de Bononia, ut inspecta utilitate præfati monasterii, licentiam nomine suo Andreæ abbati impartiretur, datis literis Florentiæ ex Camalduli monasterio, præsentibus Fatio abbate Berardingorum, & sancti Vigilii Senarum, & Jacobo Burgensi scriba ejusdem prioris generalis, aliisque.

VI. Permutatio villæ Trebanæ facta a monast. S. Hippolyti de Faventia.

Mastinus de la Scala Veronæ dominus comitatus ab Obizone marchione Estensi hoc anno hospitatus est in monasterio Vangaticiensi, ut refertur in chronico Estensi apud Muratorium in Scriptoribus rerum Italicarum [a]. Id memorat etiam Rubeus [b], ubi ictum asserit in triennium fœdus cum Luchino Vicecomite principe Mediolanensi. Bernardinum priorem sanctæ Mariæ de Porcilia, & Franciscum Coetam monachum ejusdem loci causam dicentes coram Leonardo de Burgo-sancti-Sepulcri priore sancti Lazari extra Patavium, & vicario Ildebrandini episcopi Patavini prodit charta tabularii sancti Michaelis de Muriano [c]. Leonardus eo officio fungebatur etiam anno 1344.

a *T. XV. col.* 404.
b *Lib. VI. pag.* 562.
c *Caps.* 31. 1.

INDICTA fuere hoc anno comitia generalia prælatorum congregationis Camaldulensis habenda die prima maji in monasterio sancti Johannis-evangelistæ de Burgo-sancti-Sepulcri sub Bonaventura supremo præside. In iis decretum fuit inter cetera, ut jure postliminii donaretur [d] monasterium sancti Petri de Muro Fesulanæ diœcesis, quod distractum olim fuerat & pignori datum Musciatto de Franzesis nobili & potenti militi a Davide priore generali. Ut itaque de ea re ageretur cum Nicolao de Stagio fratre germano & hærede dicti Musciatti, statutæ fuere collectæ monasteriis ordinis imponendæ. Præscripta quoque unio monasterii sanctæ Mariæ *Deciani* cum illo *Fontis-boni*, in quo *erectio studii* pariter fuit ordinata. Pro observanda constitutione XXIV. libri IV. de Moribus cautum est [e], ne idiotis monachis, usque dum in cantu & lectione competenter non proficerent, darentur consueta annualia vestimenta, quæ si quis prælatus tribueret, teneretur totidem eremo Camaldulensi tradere pro reparatione cellarum ipsius eremi. Demum cum defunctus fuisset Bertrandus cardinalis diaconus sanctæ Mariæ in Aquiro Camaldulensis congregationis protector electus fuit hoc anno in ejus locum Johannes de Columna cardinalis diaconus sancti Angeli, ut ipse literis suis datis ad patres in supradicto Burgensi capitulo congregatos testatum facit.

ANN. CHR. 1343.

VII. Capitulum congregationis Burgense.

d *§. Notabilia* 26. *A.* 12. 115.

e *§. Statuta* 5. *A.* 12. 104.

BENEDICTO XII. Romano pontifici defuncto die vigesima-quinta aprilis anni elapsi subrogatus fuerat Petrus Rogerius die septima maji sub nomine Clementis VI. Is sua bulla data Avenione præsenti anno, *pontificatus* sui *secundo*, *quarto nonas decembris* mandavit Johanni abbati

VIII. Abbas S. Michaelis Pisarum conservator Studii Pisani.

Ann. Chr 1343.

sancti Michaelis in Burgo Pisarum, ut invigilaret super observatione privilegii apostolici concessi ad favorem universitatis Pisanæ, ac una cum archiepiscopo Pisano, & cum abbate sancti Pauli ad ripam Arni daret operam, quod legentibus & studentibus in dicta universitate tribuerentur ad quinquennium redditus & fructus beneficiorum ecclesiasticorum, quæ obtinebant, licet non residerent in ecclesiis, in quibus erant hujusmodi beneficia. Erectum fuerat nuperrime studium generale in civitate Pisana sacræ paginæ, juris canonici & civilis, medicinæ, ceterarumque facultatum auctoritate apostolica ab eodem Romano pontifice, petitione communis & populi Pisani, cujus studii privilegium edidit in suis memoriis Pisanis Troncius [a], sicut commissionem pontificiam edidit Grandius [b] ex archivo Reformationum civitatis Florentiæ in Appendice monumentorum ad suam epistolam de Pandectis, licet aliqui apud ipsum contendant erectionem Pisani gymnasii Clementi V. esse tribuendam. Consulantur Grandii notæ [c]. Eidem Johanni abbati post triennium, hoc est *anno* M. CCC. XLVI. *pontificatus* sui *anno quarto septimo idus januarii* commisit judicium controversiarum, quæ vigebant inter episcopum Lucensem, & inter communitatem Bojani.

a *Pag.* 355.
b *Pag.* 260.
c *Pag.* 59.

IX. Translatio corporis beati Angeli Gualdensis.

Alexander Vinciolus episcopus Nucerinus attentis insignibus prodigiis, quæ interventu beati Angeli Gualdensis quotidie patrabantur, opera abbatis sancti Benedicti de Gualdo die decima-quinta martii hujus anni transtulit sacrum corpus sancti viri in oratorium & capellam peculiarem ejusdem abbatialis Gualdensis ecclesiæ. Tradit Jacobillius [d] nomen abbatis fuisse Ardengusium Gontanelli a Podio, qui marmoreum sepulcrum construxit pro recondendis lipsanis beati Angeli. De præfato Alexandro episcopo Nucerino, qui & ipse in Beatorum catalogum relatus est, legitur apud Wadingum, orationibus suis & intercessione beati Raynaldi episcopi prædecessoris sui liberasse per hæc tempora urbem Nucerinam a flagello pestis.

d T. *III. pag.* 302.

X. Monumenta aliquot monasteriorum. De musivo S. Petri Urseoli.

In chartis Ravennatis archiepiscopii [e] legitur sub hoc anno Franciscus abbas sancti Savini in Montione procurator Aymerici cardinalis sancti Martini in Montibus legati apostolici pro exigendis procurationibus primi anni suæ legationis. Is ex archiepiscopo Ravennate, inde episcopo Carnotense S. R. E. cardinalis creatus fuerat mense septembris anni præcedentis a Clemente VI. & in Italiam destinatus legatus.

e *Caps. O.* 8664.

Avellanenses monachi die vigesima-quarta martii licentiam impertiti sunt constituendi ædificium occasione homicidiorum, quæ committebantur in via ex Eugubio ad Serram sancti Abundii, & ad Pergulam, ut liquet ex membranis asservatis iu tabulario Eugubino.

Hoc anno *indictione* XI. *mense junio* Jacoba monialis sanctæ Christinæ de Bononia sollemnem suam professionem emisit in manibus Andreæ abbatis Pomposiani, promittens obedientiam secundum regulam sancti Benedicti & statuta Camaldulensis ordinis, ut ex pagina confessionis Mariæ abbatissæ ejusdem parthenonis, coram Girardo priore sancti Damiani de Bononia vicario Bonaventuræ prioris Camaldulensis. Adstitere professioni & Guillielmus abbas Nonantulanus, & Bonaccursius abbas sancti Proculi de Bononia.

Vigesima-quinta julii Munaldus capellanus & rector altaris sancti Antonii siti in majori ecclesia Firmana, procurator Masii Vannis Conradi de Firmo clerici electi in præpositum ecclesiæ sancti Michaelis de Templano districtus podii sanctæ Luciæ Firmanæ dioecesis, vacantis per mortem Matthæi de sancto Angelo, & procurator nobilium virorum Gentilis, Nicoluccii

luccii & Ceccarelli filiorum quondam potentis militis Thomæ de Molliano diœcesis Firmanæ patronorum dictæ ecclesiæ coram Albrico abbate & conventu monachorum Vallis-castri, ad quos spectabat electi confirmatio, petiit, ut rata haberetur dicta electio; manu Laurentii Sajoli de Eugubio.

ANN. CHR. 1343.

Ampla donatio latifundiorum facta hoc anno indictione XI. die octava mensis octobris monasterio sanctæ Mariæ Sanæ-vallis de Fullina a Ricciardo de Camino magnifico & potenti domino & honorabili comite Cenetensi, nato quondam nobilis militis domini Gueccellonis de Camino legitur in tabulario ejusdem monasterii sub numero 1462.

Inter cetera musiva opera, quibus Andreas Dandulus nobilissimus & eruditissimus Venetiarum dux hoc anno decoravit capellam baptisterii ducalis basilicæ sancti Marci, visitur ad hodiernam diem imago beati Petri Urseoli olim Venetiarum ducis, inde Romualdi discipuli, & Cuxanensis in Aquitania monachi, super cujus caput prostat in columbæ formam Spiritus-sanctus, adjecto imagini lemmate: *Beatus Petrus Ursiolo dux Venetiarum*. Hanc attulit in sua dissertatione de sancto Petro Urseolo Justus Fontaninus Ancyranus archiepiscopus; observationes autem ad imaginem, & ad monastica vestimenta addidit Grandius noster in vita ipsius sancti ducis. Rationem autem reddidit Dandulus, cur inter ceteras imaginem illam Urseoli pingi curaverit; *relatione*, inquit, *multorum comprovincialium & exterorum, qui devotionis causa visitare non desinunt sepulcrum, in quo ejus venerabile corpus digno honore requiescit & colitur*; quæ simul probant eatenus semel inductam venerationem sub Oliba Ausonense episcopo, qui paulo post initia seculi undecimi corpus sancti viri e terra levavit, eatenus perseverasse, & Dandulum tum comprovincialium, tum exterorum relatione motum decrevisse, ut singularis locus imagini Urseoli statueretur in ea basilica divi Marci, ubi prima idem sanctus dux receperat vitæ monasticæ desideria, tum per Guarinum Cuxanensem abbatem, tum inde per Romualdum proto-parentem nostrum.

Testamentum Nicolotæ de Grassis pro parthenone sanctæ Christinæ de Tarvisio edidimus in appendice monumentorum ad vitam sancti Parisii [a].

[a] Pag. XXXI.

ANN. CHR. 1344. XI. Prosecutio miraculorum beati Thomasii a Costacciario.

TERTIAM collectionem miraculorum beati Thomasii a Costacciario, quæ extat apud agiographos Bollandianos [b] hic damus, ad complendam ipsorum narrationem, quandoquidem spectant vel ad ipsum, vel ad sequentes proximos annos, quo ex hac vita sanctus vir decessit. *Quædam domna, Ague'e Morici nomine, de sancto Vito de provincia Marchiæ vehementem tibialem dolorem patiebatur a sua juventute, qua recommendavit se beato Thomasio, & visitans ejus tumulum ab omni dolore liberata est. Marinus Mercati de villa Maina comitatus Eugubii habebat pedes, tibias, brachia plena scabie & pustulis pessimis, & maxime in uno suorum pedum, ita quod calceare se, nec ambulare poterat, & recommendans se prædicto Sancto, statim meritis dicti Sancti humor ille pessimus incepit deficere, et modico tempore jam elapso est restitutus pristinæ sanitati. Dialta uxor Ceccoli de Eugubio habebat brachium obnoxie impeditum et quasi aridum, ita quod nil cum eo poterat operari; quæ lacrymosis gemitibus se recommendavit beato Thomasio pro salute brachii sui, et veniens ad ejus tumulum continuo meritis ipsius Sancti extitit liberata, sicut juramento asseruit et toti populo ostendit.*

Quidam de Perusio Ceccus Petri nomine degens in castro Sigilli febrem fortissimam cum vehementi dolore capitis patiebatur, qui recommendavit se beato Thomasio, ut potuit, et alii assistentes orabant Sanctum prædictum

[b] T. III. Martii p. 602.

pro

ANN. CHR. 1344.

pro eo. Notabile valde! Statim dictus ægrotus cœpit convalescere, ita quod in die sequenti sanus & liber, qui prius mori videbatur, venit ad visitandum tumulum dicti Sancti. Item Baldellus Casellæ de Serra Sancti-Abundii comitatus Eugubii liberatus est per beatum Thomasium ab infirmitate rupturæ, prout asseruit & suo juramento affirmavit. Item Mattheolus Castellutii de villa Chiaserna fuerat passus dolorem anchæ & tibiæ quasi per annos viginti; recommendans se beato Thomasio devotissime continuo meritis dicti Sancti restitutus est pristinæ sanitati.

Quidam de Colle-stacciario Thomas domini Bartholi nomine habebat visum ita obfuscatum, quod quando unum hominem videbat, videbatur sibi plures homines videre; qui se beato Thomasio recommendavit devotione non modica, cujus meritis plenam visus recepit claritatem. Mulier quædam Vanna nomine de Vite-grossa comitatus Eugubii habebat brachium perditum, recommendans se cum lacrymosis vocibus beato Thomasio, & veniens ad ejus sepulcrum, plenam meritis dicti Sancti ibi sanitatem recepit, ut suo juramento asseruit & toti populo ostendit. Apud Eugubium Matthiolus Vannis habebat unum suorum testiculorum ita infirmum & grossum sicut panem unum, quod medicus dicebat ipsum debere perdere, & aliter minime posse mederi. Etiam ipsemet patiebatur infirmitatem inguinariam cum febri durissima, ita quod pro his omnibus non poterat comedere, nec dormire, unde sic anxius in doloribus clamavit & dixit: Quomodo vocatur Sanctus ille de Colle-stacciario, ut invocem eum? Quod cum didicisset a circumstantibus, se devotissime beato Thomasio recommendavit, qui dormiens meritis istius Sancti liber & sanus ab omnibus hujusmodi malis surrexit de mane.

Mulier quædam de Insulis comitatus Eugubii Nicolutia nomine habebat brachium fractum & veniens ad sepulcrum beati Thomasii, & devote se sibi recommendans, meritis dicti Sancti cum plena brachii sanitate domum suam profecta est. Mulieres quinque diversis temporibus, utpote Thomasia de villa Sassi prope Goreggium, Catharina Pascutii de Fonte-cippi, Amperutia Petri de Burano, Novella de Agello prope Goreggium comitatus Eugubii, & Vanna de Fossato comitatus Perusii possessæ a spiritibus immundis ductæ fuerunt ad tumulum beati Thomasii per plures homines violenter. Illæ vero crebro gestus miserabiles emittebant, necnon & voces insanas & horribiles emittebant, intantum quod omnes circumstantes stupebant & mirabantur, dicentes unanimiter: Sancte Thomasie ora pro eis. Quid plura? quantumcumque crudeliter a dæmonibus vexabantur, cunctis stupentibus & mirantibus meritis beati Thomasii mox liberatæ sunt, & ad proprias cum gaudio reversæ sunt domos.

Filia Mercatutii de Tagiano comitatus Eugubii laborabat in extremis intantum, quod minime poterat eloqui; mater vero ejus cum lacrymis beato Thomasio ipsam recommendavit. Mirabiliter certe; subito, quæ erat ægrota, cœpit se erigere, & patrem suum vocare, & sic meritis beati Thomasii puella plene liberata est. Salimbene Joannioli de Ghicia comitatus Perusii existens graviter infirmus febre & dolore capitis, recommendavit se beato Thomasio, & ejus patrocinia flagitabat, promittens se ad ejus tumulum iturum, & ibi ponere candelam magnam secundum longitudinem corporis dicti Sancti. Voto facto statim æger cœpit convalescere, & meritis prædicti Sancti restitutus est pristinæ sanitati.

In civitate Eugubina mulier quædam Miliutia nomine a septem diebus postquam unicam filiam suam pepererat, extitit una cum filia sua a spiritibus percussa; de qua percussione proles illa diu noctuque plorabat, intantum quod ejus mater minime poterat amplius sufferre, cujus rei causa

eam

eam alteri nutrici dedit. Quæ nutrix similiter eam nequaquam poterat sustinere, unde ab omnibus dicebatur esse quid diabolicum. Mater vero puellæ audiens famam sancti Thomasii recommendavit eam sibi, vovens & promittens discalceatis pedibus, si gratiam reciperet pro puella, ejus tumulum visitare, quod effectum est; ideo extemplo prædicta puella incœpit quiescere, & meritis dicti Sancti reddita est perfectæ sanitati.

ANN. CHR. 1344.

Ceccolus Petrucoli de Colle-filiorum-Ugonis comitatus Eugubii habens filium suum parvulum habentem rupturæ infirmitatem ex una parte, ipsum portavit ad corpus beati Thomasii, & humiliter sibi ipsum recommendavit, & ponens manum Sancti, quando in feretro jacebat, in loco infirmitatis pueri; hoc facto, puer illico antequam de loco recederet, sanus effectus est, sicut pater ejus juramento asseruit, & toti populo ostendit. Apud Collemstacciarium Florella uxor Bartholi habens pedem quasi per quinque menses impeditum se humiliter precibus beato Thomasio recommendavit, et involvens pedem cum panno, cum quo corpus dicti Sancti involutum fuerat, continuo plenam sanitatem rehabuit; et etiam digitos aliquos habebat totaliter deperditos, et meritis dicti Sancti pristinæ sanitati restituta est. Butius Johannis de Costa-sancti-Paterniani habens unum suorum oculorum impeditum propter quamdam percussionem, ita quod modicum videre poterat, devote se recommendavit beato Thomasio, cujus meritis plenam sanitatem et claram visionem rehabuit.

XII. Paginæ plurium monasteriorum.

JOHANNI abbati sancti Gregorii de Urbe, qui electus fuerat in locum Benedicti, sacramentum fidelitatis præstiterunt homines castri Mazzani *anno* M. CCC. XLIV. *pontificatus domini Clementis pape VI. indictione* XII. *mensis martii die nono*. Ad annum 1347. in codice Gregoriano nomen legitur Nicolai abbatis ejusdem monasterii, successoris Johannis.

Mensis octobris die octava [a] vacante monasterio sancti Mathiæ de Muriano ob liberam resignationem Benedicti prioris, convocatis de more fratribus, citatisque suffraganeorum monasteriorum rectoribus, videlicet sancti Mathiæ de Foro-livio, sancti Johannis-baptistæ de Faventia, sancti Johannis de Bagna-cavallo, sancti Johannis de Fossa-clodia, sancti Johannis de Judaica, & sanctæ Mariæ de Monte-Rode Patavinæ diœcesis, per viam scrutinii electus fuit in priorem ejusdem monasterii Benedictus de Mucello, qui prior erat Clodiensis, & præsens consensit suæ electioni; manu Hondedei notarii. Ipsum in possessionem immisit jussu Bonaventuræ præsidis generalis Theobaldus abbas sancti Michaelis de Muriano. Idem abbas approbavit quamdam permutationem aquarum inter dictum monasterium sancti Mathiæ & alterum sancti Nicolai in Litore mense decembri; ex tabulario monasterii sancti Mathiæ [b].

In memoriis Piscienfibus Placidi Puccinellii [c] inter ceteros, qui adfuerunt processui facto hoc anno super sacra lipsana beati Allucii nominatur Andreas abbas sancti Salvatoris de Cantignano Lucensis diœcesis & ordinis Camaldulensis. Inventæ siquidem fuere reliquiæ sancti viri, qui obierat anno 1134. his temporibus sub Guillielmo episcopo Lucano, qui præsenti anno recognitionem sacrarum reliquiarum commisit Paulo Lapi ex ordine Prædicatorum.

Benedictus abbas Triviensis monasterii, ad quem spectabat electio, constituit rectorem in ecclesia sancti Petri de Valsavignone Castellanæ diœcesis.

In tabulario Prato-veterensi [d] fit mentio ad hunc annum Franciscæ abbatissæ dicti loci promittentis magnificis viris comitibus Carolo, Francisco & Ricciardo olim comitis Rogerii de Dovadula palatinis in Thuscia se

a §. *Electio* 39. *A.* 4. 40.

b *Num.* 11. *L. capf. S. Barbaræ.*

c *Pag.* 375.

d *Num.* 160.

ANN. CHR. 1344.

se ad libellum concessuram quædam bona monasterii sui fidelibus eorum comitum.

Brevia statuta edita hoc anno die jovis XVI. julii a Nordio abbate Sanæ-vallis de Fullina pro reformatione abbatiæ hospitalis de Plavi, quæ Fullinati erat subjecta, hic subjungimus ex autographo monasterii sanctæ Mariæ Angelorum de Muriano, cujus mensæ copulata fuit abbatia Plavis per hæc postrema secula.

„ In nomine Domini; amen. Anno ejusdem M.CCC.XLV. die jovis XVI. „ julii. Nos frater Nordius abbas monasterii Fullinæ visitantes abbatiam „ hospitalis filiam nobis immediate subjectam una cum religioso viro domno „ Henrico monacho ,...ea, quæ sequuntur, statuimus & mandamus ab uni- „ versis hujus domus personis regularibus inviolabiliter observari. In primis „ cum humanæ fragilitatis conditio ad nihilum semper tendat, nisi divinæ „ pietatis auxilio continue substentetur, merito tenetur humana intentio pie „ divinis laudibus insistere. Idcirco statuimus, ac præcipiendo mandamus, „ quatenus divini beneficii non immemores,...ejus officium sint solito ma- „ gis solliciti & attenti. Adjicientes, quod.... ab ... canonicis audeat re- „ manere, nisi gravis infirmitas aut urgens necessitas duxerit retinendum, „ contrarium attemptantes, pro qualibet vice sint in pane & aqua, & in „ capitulo .... Item cum silentium sit clavis nostri ordinis, fueritque a „ sanctis patribus salubriter institutum, volumus, quod in ecclesia aliisque „ locis ab ordine institutis a singulis silentium præcipue observetur; contra- „ rium si quis transgressus fuerit pro qualibet vice reprehensus, abstineat a „ vino, & in capitulo accipiat disciplinam. Item quia personarum ordinis „ discursus animarum pericula gignant & scandala, præcipimus, ne de cete- „ ro alicui eundi Tarvixium seu Venetias licentia concedatur, nisi .... fue- „ rit necessitas, cui merito non possit plenius contradici. Abbas, si opposi- „ tum fecerit, sciat se in sequenti visitatione acriter puniturum. Item ne „ prætextu indigentiæ monachos evagari contingat, præcipimus, quatenus „ temporibus pro victu & vestitu dentur, quæ danda sint, tam infirmis „ quam sanis, & ministrentur administranda;... & servitores, si in hoc ne- „ gligentes extiterint, ab officiis deponantur. Item quia obedientiæ bonum „ abdicat... carnales subtrahit fastus, ac demum cœlestia compellit adipi- „ sci, volumus & statuimus, ac præcipiendo mandamus, quatenus domno „ abbati de præsidentibus obediant, mutuo se diligant, caritatem inter se „ nutriant, zelo ordinis & fraternæ caritatis affectu; contrarium si quis at- „ temptare præsumpserit, ad nutum præsidentis acriter puniatur. Item quia „ vanum est condere, si statuta negligant observari, singulis capitulum te- „ nentibus districte præcipiendo mandamus, quatenus hæc nostra salubriter „ edita statuta ab omnibus ... attaxatis faciant observari. Alioquin in se- „ quenti visitatione acriter punientur. Hanc autem chartam nostræ consti- „ tutionis dimittimus cantori, quatenus in....capitulo recitandam, ne de „ ignorantia se valeat quis tueri. Datum sub sigillo nostro millesimo, anno, „ & die præfatis, tempore visitationis. “

ANN. CHR. 1345. XIII. Obitus Jacobi Gerii monachi Angelorum.

CONTIGIT hoc anno felicissimus obitus Jacobi Gerii post quinquennium ab emissa professione in monasterio sanctæ Mariæ Angelorum Florentiæ. Cum is toto adnisu vestigia tereret discipulorum sancti Romualdi, qui in eremo Camaldulensi, & in cœnobio suo degebant, cumque humilitate ceterisque virtutibus in dies proficeret, incidit in morbum incurabilis phthisis. Qua in infirmitate laborans nullum unquam querulum

ſum verbum protulit, dans mirum manſuetudinis & patientiæ exemplum omnibus monachis, qui eum tamquam novum Tobiam vel Job ſuſpiciebant, taliterque uſque ad finem perſeveravit, reddens Deo purum ſpiritum die quinta auguſti hujus anni. Conſpecti fuere Angeli deducere illius animam cum gaudio ad cœlum, viſioniſque hujus digni fuere beatus Silveſter & beata Paula, qui etiam ipſorum Angelorum concentum ſuper turrim eccleſiæ monaſterii exaudierunt. Corpus quoque ipſius miro colore excellere viſum fuit; quare maximo cum honore tumulatum eſt, cum trigeſimum-tertium ætatis annum dumtaxat attingeret. Sed Tantinum audiamus ſimplici ſtylo canentem.

Un fra Giacob zio di fra Giacobbo
Si crebbe paziente come un Giobbo
Tiſico fu in fine alla ſua morte
Et non ſi dolſe mai per grave ſorte
E infirmità; e ciò, che gli era dato
Portando ſempre, Iddio n'hà ringraziato.
Già mai non ſi conobbe, che voleſſe
O carne, che li goſſi o vova leſſe.
Diceva ſempre: Ogni coſa è buona
Et tutta ha fatto quel, che tutto duona.
Poi ſe morì eſſendo giovanetto
E morto era freſco e vermiglietto.
Cantaron gli Angioli ſu dal campanile
Et preſon la sù l'alma nel partire;
E fra Sylveſtro ſi gli udì cantare
E ſuor Paula gli udì giubilare.

De Jacobo hæc habet Wion ad diem quintam auguſti: „ Florentiæ de- „ poſitio beati Jacobi Gerii, eremitæ ordinis Camaldulenſis, ſanctitate „ clari, in cujus tranſitu angelorum voces auditæ referuntur. " Super quæ verba Actuum Sanctorum collectores ad eam diem. „ Hæc aliunde, „ inquiunt, confirmata cuperemus, priuſquam viro iſti, certe venerabili, „ locum inter Sanctos concedi poſſe exiſtimemus. " Tantini teſtimonium profecto antiquius eſt, quam revocari poſſit in dubium; porro ipſum Tantini textum publici juris jam fecerant menſe junio in vita beati Silveſtri.

XIV. Geſta beatæ Paulæ monialis Florentinæ.

INTEREA ſanctimonialis Paula ſub magiſterio ejuſdem Silveſtri & monachorum ſanctæ Mariæ Angelorum ſpiritu proficiebat. Obtinuerat ipſa ab Angelo Acciajolio epiſcopo Florentino hoc ipſo anno, ut ſibi liceret donationis paginam conficere, qua monaſterium ſanctæ Margaritæ impartiretur poſt obitum ſuum eidem Angelorum cœnobio; quam donationem epiſcopus comprobavit. Dono lacrymarum pollebat; quare ſæpius conquerebantur ceteræ ſorores, quod defluentibus ad terram lacrymis totum pavimentum madefaceret. Diebus ſollemnioribus anni ſe ad ſacram euchariſtiam percipiendam præparabat, quam de manibus prioris Angelorum ſumma animi dulcedine ſuſcipiebat. Cum devotiſſime Chriſti paſſionem meditaretur, pluries Jeſum cruci affixum videre meruit; aliquando etiam ipſum in forma ſuaviſſimi infantis conſpexit, qualem tenerioribus ſuis annis conſpexerat. Infirmitatis ſuæ tempore viſitata fuit ab apoſtolis Petro & Paulo. Referebat etiam ipſa Petro a Puppio converſo Camaldulenſi, viro ſanctæ vitæ, quod elogium ei tribuit Silvanus Ractius, aliquando ſe viſibiliter intuitam eſſe Dominum Jeſum pallio cærulæi coloris indutum, cum aureis lucidiſſimis vittis, qui ipſam participem fecit angelicæ harmoniæ. Cœleſtes concentus audire deſiderans, quadam die ad portam collocutorii juvenem viſa eſt ſibi audire cymbalum pulſantem; accurrens ſtatim, ut ſonum propius perciperet, juvene diſparente agnovit fuiſſe Angelum a Deo miſſum. Viſionibus itaque & concentibus angelicis frequenter confortata tota in Dei amore colliquefiebat. Hinc etiam cum intenta jugiter eſſet cœleſtium contemplationi, videbatur extra ſenſus rapta; atque cibaria, quæ a priore Angelorum aliiſque ipſi mittebantur, cum ſolita eſſet reponere ſuper quamdam trabem, reperiebantur poſt alicujus

ANN. CHR. 1345.

temporis lapsum mucida; dum enim spiritum pabulo cœlesti nutriret, obliviscebatur corpus terreno cibo nutrire. Aliquando vero transmittebat ad eosdem Angelorum monachos munuscula, quibus donabatur a matronis Florentinis, præsertim die festo sanctæ Margaritæ, quinimmo testamentariis tabulis suis reliquit, ut quotannis post mortem suam ea oblatio appropinquante sanctæ Margaritæ sollemnitate renovaretur. Cum murus horti monasterii Angelorum ad terram prostratus cecidisset, Paula cum aliquibus venerabilibus feminis intravit septa hujus cœnobii, & per locum collocutorii transiens, ex quo ad vicinas regiones & arva visus protendebatur, aliquantulum substitit, & considerans eo visu evagationes mentis posse facile accidere in monachis, in ea verba erupit: „ Carissimi, hæc „ nimia est & vana oculorum excursio. Cavete, ne minuantur in vobis „ desideria spiritus, sanctæ observantiæ & amoris Dei, neque solvantur „ vincula caritatis, nam latus mundi & seculi conspectus facili ingressu „ damna parit & auget spiritui. " Frequenter eam adibant monachi Angelorum, qui & novitios ad ipsam ducebant, ut audirent cœlestium rerum alloquia ex ejus ore, quos instructos atque in Dei amore inflammatos domum remittebat. Sacerdotibus altissimam & excellentissimam ipsorum dignitatem prædicabat, qua merebantur conficere sanctissimum altaris sacramentum. Cum vero nocte Dominicæ nativitatis plures presbyteri seculares ad ipsam ingressi essent, ut audirent, quid super tanto mysterio proferret, spirituali igne accensa, eo fervore locuta est, ut sacerdotes illos stupore repleverit, quos post petitam benedictionem lætos a se dimisit.

Commorabatur ad Septimi locum in quadam habitatione prope monasterium Angelorum mulier quædam, soror abbatis sanctæ Mariæ de Florentia, quæ familiaritate nota erat beatæ Paulæ. Gravissimo morbo correpta femina hæc, cum morti proxima esset, expetiit a fratre, ut sibi liceret videre beatam Paulam ejusque frui alloquio, post quæ libens & quieta obiret. Obtinuit abbas a beato Silvestro, ut licentiam hanc concederet beatæ Paulæ, quæ vespere infirmam visitavit, ac spiritualibus sermonibus recreavit, post quos ad monasterium suum sanctæ Margaritæ rediit. Vix domum regressa, & orationi se præparans per visum conspexit animam defunctæ mulieris, quæ interrogata respondit se vita excessisse illico post ejus discessum; Dei autem judicio se addictam piacularibus pœnis ob nimium temporis, quod impenderat, dum erat in vivis, rigandis florum vasibus. Veni igitur ad te, subdit, ut me commendem precibus tuis. Quod pietatis officium simul cum sociabus suis usque ad debiti satisfactionem præstitit Paula. Idem officium cum exhibere vellet nepoti cujusdam alterius mulieris, prohibita fuit, revelatumque est ipsi frustaneas fore preces suas pro anima jam inferni æternis cruciatibus destinata.

XV. *De Nicolao abbate Florentino. Chartæ cœnobiorum.*

QUOAD abbatem sanctæ Mariæ de Florentia is erat Nicolaus Lapi de Ghinis, cujus monumentum hocce servatur in regesto veteri monasterii sanctæ Mariæ Angelorum, de quo bene meruit, pagina XXVI. „ kalendis „ maji anni M. CCC. XLVI. Nicolaus abbas abbatiæ Florentinæ, qui mul„ tis eleemosynis locum nostrum adjuvit, variisque suis libris, nec non „ alabastrinis figuris ornavit, cui propterea promiserunt monachi eadem „ suffragia, quæ pro generali aut priore loci mortuo fieri solet. " Ex Malpilia gente progenitum tradidit Puccinellius in chronico ejusdem abbatiæ [a].

Franciscus abbas Burgi-sancti-Sepulcri consensu monachorum suorum designavit limites possessionum & decimarum ecclesiæ sancti Nicolai ejusdem Burgi, quæ erat manualis monasterii sui sancti Johannis-evangelistæ. Ex hac

a *Pag.* 28.

hac pagina, quam propterea edimus in Appendice, illustratur topographia ipsius Burgi.

Ann. Chr. 1345.

Johannes abbas sancti Juliani de Arimino, ut conservator jurium monachorum Camaldulensium, sententiam tulit quoad aliquas terras inter Michaelem abbatem sancti Apollinaris in Classe, & inter Jacobum rectorem ecclesiæ sancti Simonis in Muro de Ravenna juris comitum Malvicinorum. Michael subrogatus fuit in regimine monasterii Classensis Apollinari abbati.

Alterum arbitrium legitur latum hoc anno a Fatio de Ravenna abbate Berardingorum & a Gerio quondam Gerii Senense doctore eximio ad favorem Petri Johannis abbatis sanctæ Mariæ de Toma; ex archivo Rosæ Senarum [a].

Tertium a Ventura abbate sancti Andreæ de Candiculis inter Johannam abbatissam sancti Johannis-evangelistæ de Buldrone & inter presbyterum Rubeum rectorem ecclesiæ sanctæ Mariæ de Quarto pro decimis.

Guelfinus de Canali plebanus sancti Vitalis urbis Venetiarum, & vicarius generalis ac procurator Nicolai Canalii archiepiscopi Ravennatis confessus fuit se recepisse a Tanselgardo quondam Hengialerii de Malitiis Patavino procuratore Severi abbatis Vangaticiensis, annuum censum pro possessionibus ecclesiæ Ravennatis, quas ad emphyteusim tenebat ab ista Vangaticiense monasterium.

In necrologio sanctæ Mariæ de Carceribus ad hunc annum & diem XXVIII. martii legitur: *Obiit dominus Ubertinus de Carraria dominus generalis civitatis Paduæ*. Sub die secunda maji: *Combusta fuit rocha Montis-silicis in una hora per septem sagittas tonitrui per Dei flagellum*. Demum ad diem VI. maji: *Decollatus fuit domnus Marsilius Papafava hora quarta noctis, qui regnavit quadraginta dies post domnum Ubertinum de Carraria in civitate Paduæ*.

In bulla indulgentiarum asservata in tabulario Classensi, & concessa ecclesiæ fratrum sancti Johannis baptistæ de Siliceto Foro-liviensis urbis, quæ Vincaretani cœnobii erat membrum, leguntur Johannes Foro-liviensis, frater Andreas Coronensis, frater Pramus (Tramus apud Ughellium) Urbevetanus, Augustinus Anconitanus, Gregorius Famaugustensis, Ugolinus Parmensis, Petrus Barutensis episcopi, & archiepiscopus Johannes, cujus ecclesiæ nomen corrosum est. Data Avenione *die* XVIII. *augusti indictione* XIII. *tempore domini Clementis pape* VI. *anno* M. CCC. XLV. Pendent ex ipsa octo sigilla.

[a] Num. 26. & 36.

Ann. Chr. 1346.

XVI. Æstimatio bonorum monasterii Avellanensis.

GUIDO de Monte-novo canonicus Faventinus & commissarius Aymerici S. R. E. cardinalis presbyteri tituli sancti Martini in Montibus & apostolicæ sedis legati, ex auctoritate ejusdem cardinalis æstimaverat fructus cleri secularis & regularis urbis Eugubinæ, & inter eos fructus monasterii sanctæ Crucis Fontis-avellanæ, sed monasterii hujus bona ultra medietatem valoris ipsius taxaverat in non leve ejus præjudicium. Quare Ubaldus abbas Avellanensis querulas literas hac super re detulerat ad apostolicam sedem. Clemens propterea VI. ex Avenione III. *kalendas augusti pontificatus* sui *anno* V. detrimenta monasteriorum nollens demandavit Robaldo de Monte-bevono præceptori domus de Monte-bello, rectori Spoletani ducatus, & Berengario Blaxini ejusdem ducatus thesaurario, ut diligentius perquisitionem facerent redditũum & fructuum ejus monasterii. Verum ii urgentioribus negotiis impediti subdelegarunt Franciscum de Menav. canonicum Assisiensem, qui eorum nomine æstimaret bona dicti monasterii. Is autem omnibus perpensis, declaravit fructus, redditus & pro-

Ann. Chr. 1346.

proventus annuos ejus cœnobii redigi ad summam quatuor millium librarum Ravennatium vel Anconitanarum, computatis ad florenum aureum tribus libris; hancque taxationem in solutione decimarum, vigesimæ-quintæ aliarumque impositionum, quæ fierent ab ecclesia Romana, observandam semper fore decrevit. Factum in palatio novo Romanæ ecclesiæ sito prope Montem-falconem *anno* M. CCC. XLVI. *indictione* XIII. *tempore domini Clementis pape* VI. *die vigesima-tertia mensis novembris*, præsente & petente fratre Bartholo Vannis de Fossato monacho priore claustrali & sindico dicti monasterii, aliisque.

XVII. Electio abbatis S. Vincentii de Petra-pertusa.

Idem Romanus pontifex *anno primo* sui *pontificatus*, *tertio nonas maji* provisiones abbatiarum & monasteriorum omnium exemptorum & non exemptorum vacantium, ad instar prædecessorum suorum, sibi reservaverat ad biennium. Biennio transacto ad aliud biennium decretum suum prorogavit. Cum itaque intra terminum hujus secundi biennii vacasset monasterium sancti Vincentii de Petra-pertusa Urbinatis diœcesis per obitum Guidonis postremi abbatis, Ubaldum Ventinellæ monachum sanctæ Crucis Fontis-avellanæ ad ejus destinavit regimen, *non obstante*, subdit, *quod habitus alterius coloris gestaretur a monachis sancti Vincentii*. Datum Avenione XIV. *kalendas novembris pontificatus* sui *anno quarto*. Albæ vestes, quas conjecimus tempore Romualdi & Petri Damiani invectas in monasterium Petræ-pertusæ, mutatæ fuerant in atras & alterius coloris a vestibus monachorum Avellanensium. Ad annum 1350. die trigesima decembris ipse Ubaldus; anno 1358. decima januarii Manovellus; anno 1360. duodecima maji Fredericus; anno 1367. vigesima-quinta februarii Nicolaus de Buratalibus Spoletanus abbates leguntur ejusdem monasterii in paginis tabularii canonicorum Urbinatum.

XVIII. Crimina impacta Bonaventuræ priori Camald.

Bonaventura præses generalis Camaldulensium, ingravescente licet ætate, de pluribus criminibus impetitus fuerat apud apostolicam sedem, præsertim quod thesaurum ecclesiæ Romanæ furto sublatum in civitate Lucana a furibus ejusdem emisset; quod mandasset violentias, incarcerationes atque percussiones clericorum sine justa causa; quod in collationibus beneficiorum manualium conventiones ipsum inter & eremitas Camalduli-majoris statutas anno 1325. non servasset; quod indignis eadem beneficia ecclesiastica contulisset; quod demum negligenter consuleret cibo & indumentis eremitarum & familiæ Camaldulensis. Diluturus hæc sibi impacta crimina a judicio quocumque, appellavit & ipse ad Romanum pontificem, qui causam commisit cognoscendam Nicolao sanctæ Mariæ in Via-lata cardinali ex ordine Minorum nepoti suo. Pendente causa comprobata fuit Bonaventuræ innocentia in capitulo generali ordinis, de quo fusius dicemus anno sequenti. De thesauro ecclesiæ Romanæ Lucam devecto in ecclesiam sancti Frigdiani jussu Clementis V. ut deferretur Avenionem, sermo habetur ad annum 1314. in chronico Pisano anonymi auctoris apud Muratorium [a], qui affirmat eo anno direptum fuisse a militibus Teutonicis & a Castruccio Castracane, & pariter in historiis Pistoriensibus [b]. In vitis etiam pontificum Avenionensium Stephani Baluzii [c] legitur Gentilem tituli sancti Martini in Montibus presbyterum cardinalem de Hungariæ partibus redeuntem in urbe Lucana diem clausisse extremum, & Clementem V. ejus omnia bona mandasse custodienda, sed Lucæ potestatem dominum de Fagiola invasisse domum fratrum Prædicatorum, ubi ea asservabantur, & nefarie cophinos quindecim extraxisse & diripuisse, quem proinde cum complicibus anathematis sententia innodavit Clementis successor Johannes XXII. II. kalendas aprilis anno pontificatus sui

a T. XV. *Script. col.* 991.

b T. XI. *col.* 406.

c T. II. *pag.* 306.

sui primo, scilicet anno 1317. De hujusmodi facile bonis & thesauris emptis de manu sacrilegorum furum insimulatus fuit Bonaventura.

ANN. CHR. 1346.

XIX. Chartæ Anglarienses, Pisanæ, Senenses.

INTER Johannem de Fano abbatem sancti Bartholomæi de Anglario, & inter priorem ac conventum sancti Augustini de Burgo-sancti-Sepulcri præsenti anno *die decima februarii* [a] conventionis pagina fuit scripta, ut Augustinienses obtinerent a dicto abbate quemdam locum extra portam castri Anglarii, ubi dicebatur *el Borghetto*, in parœcia ejusdem abbatiæ, ea adjecta conditione, ut offerrent quotannis abbatiæ in die sancti Bartholomæi cereum duarum librarum, tribuerent abbati Anglariensi medietatem funerum, & ipsum invitarent ad prandium pridie festum sancti Augustini, qui posset etiam, si vellet, missam conventualem in ecclesia Augustiniensium celebrare. Item eodem die Augustinienses vendiderunt ipsi abbati duas domos contiguas pro habenda ecclesia, in qua divina valerent officia celebrare.

Jacobus abbas sancti Salvatoris de Florentia arbiter constitutus a Nicolao abbate sancti Frigdiani Pisarum de quodam debito, quod ejus antecessor abbas Bonaventura, & Andreas abbas sanctæ Justinæ de Patavio contraxerant, pronuntiavit monasterium sancti Frigdiani teneri ad solutionem ejus debiti; manu Benincasæ quondam Bencivenne Argumenti de Bencivenne notarii Florentini. Nullus Andreæ locus per hæc tempora inter abbates sanctæ Justinæ de Patavio apud Cavaccium [b], qui hoc ipso anno cedenti Bellaverio abbati suffectum a monachis Nicolaum monachum sanctæ Mariæ de Saccolongo affirmat. Andreas tamen abbas sanctæ Justinæ de Padua, & Bartholomæus abbas sancti Nicolai de Litore leguntur ad annum 1335. in tabulario Classensis monasterii. Facile Andreas eo tempore cœnobio præfuit, quo Gualpertinus abbas exulare coactus a Scaligeris, & direpto cœnobio, fugato & proscripto Gualpertino, Marsilius Carrariensis abbatem præfecit nothum quemdam Jacobi Grandis, irritamque decrevit Gualpertini auctoritatem circa annum 1328. ut legere est apud eumdem Cavaccium [c].

Narratur in chronico Senensi Andreæ Dei apud Muratorium [d] mense septembri abbatem sancti Salvatoris Berardingorum donasse castellum dictæ abbatiæ Senensi communi, eo quod ipse abbas expulsus fuisset e suo cœnobio a filiis Henrici comitis sanctæ Floræ, qui tenebat dictæ abbatiæ castellum.

In literis Bonaventuræ prioris generalis regesto XII. Bertrandus de Deuccio Gallus cardinalis sancti Marci asseritur sub hoc anno negotiorum ordinis Camaldulensis promotor; ordinis tamen protector adhuc erat Johannes de Columna, qui supervixit ad annum 1348. quo tertio kalendas julii immatura morte decessit in urbe Avenionensi.

XX. Monasterium Rosæ translatum prope urbem Senensem.

MONASTERIUM de Galignano fundatum anno 1324. cum nimium distaret ab urbe Senensi, ad viciniorem portam, nempe de Tuffi, translatum fuerat anno 1340. donante aut vendente solum Donusdeo de Malavoltis episcopo Senense. Sed nec istum locum diu inhabitarunt monachi Camaldulenses, qui eo quod propius emineret muris urbis, destructus fuit; quare ad sanctæ Mustiolæ de Arcu monasterium habitandum transiere, cui idem Rosæ nomen indidere, quod inditum fuerat primis monasteriis, quæ incoluerant.

Cedente vel cedere coacto Theobaldo abbate sancti Michaelis de Muriano suffectus fuit in ejus locum Maldulus, sicut etiam [e] Alexandro se abdicanti a regimine ecclesiæ sancti Silvestri de Puppio subrogavit Bonaventura prior generalis tamquam patronus Antonium monachum.

Re-

a §. *Notabilia* 27. *A*. 13. 68. 69.

b *Pag.* 168.

c *Pag.* 157.

d T. *XV. col.* 116.

e §. *Electio* 40. *A*. 4 49.

Ann. Chr. 1340.

Redemptis & vendicatis mensæ suæ episcopali a Carolo Alidosio episcopo Imolensi pluribus bonis occupatis tum a laicis, tum ab ecclesiasticis viris, Clemens VI. Romanus pontifex deputavit ad biennium tamquam conservatores privilegiorum & bonorum ejus ecclesiæ abbatem Classensem, abbatem sanctæ Mariæ foris portam Faventiæ, & priorem sanctæ Perpetuæ ejusdem civitatis, ut liquet ex apostolicis literis datis Avenione decimosexto kalendas novembris pontificatus sui anno quarto, quas laudat canonicus Manzonius [a] in suis episcopis Corneliensibus. Abbas Classensis erat Michael.

[a] Pag. 236.

Ann. Chr. 1347. XXI. Tractatus pro canonizatione beati Parisii.

Reassumpti fuere hoc anno tractatus a Tarvisinis olim propter bella intermissi ad referendum in Sanctorum canonem beatum Parisium. Venetam idcirco Rempublicam & ducem exorarunt commune & prætor Tarvisinæ civitatis, ut etiam ipsi auctoritatem suam interponere dignarentur. Respondit dux, qui tunc erat Andreas Dandulus gravissimus & nobilissimus historiæ patriæ scriptor, ut ipsi per se cum eorum potestate id agerent, facultatem scribendi propterea ipsis faciens. Quare Tarvisini, annuente Marino Faletro equite & secunda vice urbis ipsorum prætore, elegerunt in procuratorem & sindicum communis Bartholomæum Imolensem monachum Camaldulensem, qui tunc prioratum obtinebat sancti Martini de Prata in diœcesi Concordiensi, ut se conferret ad Clementem VI. Romanum pontificem in Avenionensem urbem ad canonizationem curandam. Bonifacius in historia Tarvisina [b] hos tractatus refert ad annum antecedentem, & Bartholomæum destinatum affirmat ad Romanum pontificem pro referendis tam beato Henrico, quam beato Parisio in Sanctorum catalogo. Sed neque hac vice aliquid de ea actum est, resque infecta remansit ob gravissimas necessarias impensas. Visitur effigies Batholomæi prioris genuflexi ante sanctam Christinam, beatumque Parisium in membrana Indulgentiarum ecclesiæ sanctæ Christinæ & beati Parisii concessarum anno 1341. quæ asservatur in tabulario monialium Camaldulensium ejusdem Tarvisinæ urbis [c]. Literas autem Andreæ Danduli ducis ad Marinum, & Marini Faletri prætoris ad Clementem VI. subjungimus ex libro epistolarum anni M. CCC. XLVI. more Veneto [d], cancellariæ communis Tarvisii, quæ sunt hujusmodi.

[b] Pag. 386.

[c] Caps. 2. n. 1.

[d] Pag. 225. III. E.

Andreas Dandulo Dei gratia Venetiarum &c. Dux nobili & sapienti viro Marino Faletro &c. Susceptis & intellectis literis vestris pro facto recommendationis monialium sanctæ Christinæ de Tarvisio ad dominum summum pontificem, respondemus, quod licet simus semper liberales in operibus pietatis, quum non videamus nobis conveniens facere ex parte nostra literas antedictas, sumus contenti, quod vos ex parte vestra & communis Tarvisii scribatis, sicut creditis convenire. Data in nostro Ducali palacio die VII. *februarii decima-quinta indictione.*

Beatissimo in Christo patri & domino suo, domino Clementi VI. *digna Dei providentia sacrosanctæ Romanæ & universalis ecclesiæ summo pontifici Marinus Faletro de Ducali mandato potestas & capitaneus, consilium, & commune & universitas civitatis Tarvisii se ad pedum oscula beatorum. Hortantis audaciæ tramite, & vividi cultus suffragio tutius supplicatur, cum quod æquanimitatis veridicæ naturam liquido sapiat, sane deposcitur peroptatum. Servantes itaque quemdam pretiosum thesaurum in civitate jamdicta, Beati videlicet Parisii corpus ordinis Camaldulensis, quod a septuaginta annis elapsis nostri progenitores nempe servarunt, almæ pietatis genibus flexis & humilibus votis supplicamus, quatenus tam sacri thesauri virtuosam*

tuosam æstimantes essentiam, quæ continue floruit, & floret claris & variis corruscando miraculis, dignetur sacra ejusdem corporis canonizatione præhabita, eumdem in Sanctorum enumerando catalogo merito promovere. Datum Tarvisii die XVIII. februarii decima-quinta indictione.

Ann. Chr. 1347.

Pro septuaginta legendum octuaginta; tot enim excurrunt ab anno 1267. emortuali beati Parisii ad annum præsentem.

XXII. De beatis Silvestro & Paula.

Parvo tempore ante mortem suam, quam oppetiit anno sequenti, beatus Silvester quadam die, dum totus Christi amore esset inflammatus, interrogabat fratres sui monasterii, quid esset Deus? Cumque nemo interrogationibus illius præberet responsum, se transtulit ad collocutorium beatæ Paulæ, eodemque modo ipsam interrogavit, quid Deus esset? Cui respondit sacra virgo: Deus charitas est & amor; atque de caritate & amore, ac de Deo loqui numquam destitere, nisi superveniente nocte, quæ eorum colloquium diremit.

Un giorno fra Silvestro era affocato
Di gran amor di Dio, e infiammato
Iva dimandando, ch' è Dio?
E non rispose nullo al suo desio.
Di che ne andò rimpetto a suora Paola
E disse: Che è Dio? o suora Paola?
E quella disse: Amore & Carità,
E altro nome non se gli confà.
A che gridava: O', O' molto in alto,
Ed entrò a lei in su lo smalto,
E tutto il dì parlarono affocati
D' amor di Dio, e parìono alterati.

XXIII. Silvestrinorum congregatio participationem bonorum concedit monasterio Angelorum.

Eisdem monachis sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia hoc anno *indictione decima-quinta duodecima die maji* Ugo generalis prior eremi & ordinis sancti Benedicti de Monte-fano Camerinensis diœcesis, hoc est Silvestrinæ congregationis, & capitulum generale ejus ordinis, ad preces Nicolai abbatis sanctæ Mariæ Florentinæ urbis, concessere participationem omnium beneficiorum & gratiarum in Missis & psalmodiis, orationibus, vigiliis aliisque sanctis operibus fratrum sui ordinis, cum sponsione orandi Deum pro animabus monachorum ejusdem monasterii, quandocumque alicujus eorum obitus generali ipsorum capitulo fuerit nuntiatus.

XXIV. De monast. S. Zenonis Pisarum.

Bonaventura generalis prior multam navaverat operam, ut monasterium sancti Zenonis de urbe Pisarum eriperetur de manibus archiepiscopi Pisani, & pristinæ libertati restitueretur, expenderatque mille ducentos florenos auri pro redemptione ejus cœnobii; quare mandavit hoc anno Silvestro abbati dicti monasterii sub excommunicationis aliarumque pœnarum sententia, ut de ea summa florenos ducentos octuaginta & unum solveret [a]. Renuit Silvester, & *anno* M. CCC. XLVII. juxta stilum Pisarum, *die vigesima-septima augusti* coram Francisco abbate sancti Savini in Montione, & Jacobo priore sanctæ Mariæ ad Martyres prope Pisas appellavit a literis præceptoriis Bonaventuræ tamquam sibi suspecti & infensi ad sedem apostolicam, mandans dictam appellationem denuntiari eidem priori Camaldulensi; manu Lapi quondam Chelli de Peccioliis notarii. Post aliquot annos commendatum fuit monasterium hocce Johanni Priori generali Camaldulensi.

[a] §. *Appellatio* 8. *A.* 4. 78.

XXV. Capitulum Faventinum congregationis.

Collectum fuit hoc anno die decima-octava octobris capitulum generale congregationis in monasterio sanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia pro judicanda causa ejusdem Bonaventuræ præsidis generalis, cui plura crimina inusta fuerant, ut diximus antecedenti anno. Definitores ejus capituli fuere Franciscus abbas Burgi-sancti-Sepulcri, Maldulus abbas sancti Michaelis Venetiarum, Johannes sancti Michaelis in Burgo Pisarum abbas, & Andreas abbas sancti Hippolyti de Faventia; ii, licet ipsis oppositum fuisset a parte adversa, ne aliquid innovarent, illegitimusque diceretur esse eorum congressus, declararunt tamen Bonaventu-

ræ

Ann. Chr. 1347.

ræ innocentiam, & decreverunt, quod impensis ordinis bonum ubique testimonium perhiberetur de ipso, honorque ipsius redintegraretur, scriberentur etiam ex parte omnium prælatorum literæ ad Romanum pontificem pro ipsius defensione. Statuerunt quoque in solatium ejus ætatis, ut in Camaldulo-Florentino deinceps resideret, ubi & medicorum esset copia, ejusque valetudini necessaria ministrari commode possent. Cum ejus accusatores refragarentur actis capituli, & insisterent adhuc apud Romanam curiam, lis finem tunc habuit, cum remoti a dignitatibus, quas obtinebant, ejus accusatores ab alia beneficia translati fuere. Cassatum fuit pariter in hoc capitulo decretum de transferendis sanctimonialium monasteriis, quæ in territoriis sita erant, intra urbes, vel de collocandis loco illarum monachis, quod stabilitum fuerat in capitulo similiter Faventino anni 1338. Demum proposita fuit recuperatio monasterii sanctæ Mariæ de Bolsemulo Castellanæ diœcesis, quod dudum unitum anno 1313. cum altero sanctæ Mariæ de Vallibus diœcesis Perusinæ per Accursium priorem generalem, occupatum postea fuerat cum bonis suis a marchionibus de Civitella. Extant collationes hujus prioratus ab anno 1280. ad 1355. sed eadem sorte, qua illud monasterium Vallibus, periit, & ab ordine Camaldulensi penitus est distractum.

XXVI. Chartæ Prato-veterenses & Senenses.

Congregato consilio hominum seu *fumantium* curiæ Prati-veteris de mandato Masini de Cella vicecomitis & officialis comitum Guidiorum Caroli, Francisci & Riccardi de Dovadula, actum fuit de exemptione a libra, ab impositionibus & collectis dicti communis concedenda bonis & possessionibus aliquorum hominum, qui se suaque bona obtulerant abbatiæ de Poplena, & lecto consilio Laurentii Bononiensis doctoris, statutum fuit, ut ea bona totaliter forent exempta & libera a quibuscumque impositionibus. Hæc in excerptis tabularii Fontis-boni confectis a Baroncinio [a].

a §. Privilegia 3. A. 4. 63.

Vacante monasterio seu prioratu sanctæ Mustiolæ de Arcu Senarum per promotionem Johannis Fei prioris ad plebanatum sancti Martini prope Clanas, Gregorius prior & monachi Vivenses in ipsum compromiserunt, qui deberet eligere successorem præsentandum pro confirmatione Donodeo episcopo Senensi [b]; elegit ipse Johannem olim Viræ de Arretio in priorem, præsentibus eodem episcopo, Petro Bernardini priore hospitii sanctæ Marthæ de Senis, & Lando rectore ecclesiæ sancti Antonii Senarum.

b §. Electio 41. A. 4. 66.

Amoto Juncta de Castilione abbate sancti Viriani de Arretio subrogavit Bonaventura generalis *die tertia januarii indictione* XV. in abbatem Johannem de Biblena.

Ann. Chr. 1348.

XXVII. Obitus Silvestri monachi Angelorum.

Postremus hic annus fuit vitæ beati Silvestri conversi Camaldulensis in monasterio sanctæ Mariæ Angelorum de Florentia, cujus gesta per annos distribuimus. Obiit die nona junii eo anno, quo Florentiæ desæviit atrox pestilentia, quæ paucos superstites reliquit.

Frate Sylvestro morì nel quarantotto,	*Anni settanta havea fra Sylvestro*
Et quì rimason sette di vintotto.	*Quando passò di questo mundo alpestro.*

Antonius de Balinghem in kalendario Mariano ad diem tertiam julii: „ Beatus Silvester, inquit, Camaldulensis anno M.CCC.XLVIII. cœlitibus „ jungitur. “

Testis sanctitatis beati Silvestri omni exceptione major fuit ipsa beata Paula, quæ affirmavit nullum ipso ferventiorem & excellentiorem a multo tempore, & post sanctum Franciscum Minoritici cœtus institutorem, in

in illis regionibus effloruisse ; terque raptum fuisse ad cœlum, idque asseruit fratri Petro a Puppio converso Camaldulensi.

ANN. CHR. 1348.

Disse suora Paola a frate Piero,
Che fra Sylvestro tratto a desiero,
Come san Paolo fù in paradiso,
Così fu tre volte, e vi fu assiso,
Et da san Francesco a quest' hora
Più giusto di costui non fù ancora.
Frate Sylvestro è il più eccellente,
Che sia in queste parti, el più fervente.

In vita ejusdem beatæ Paulæ capite quarto refertur, quod XIII. die junii visa ipsa sibi fuit rapi in cœlum post mortem beati Silvestri sui magistri, deflens, quod se præcessisset ad gloriam. Ibidem translata spiritu conspexit imperatorem magnum super excelsum thronum sedentem, quem circumdabant plures dynastæ, qui unum ex ipsis præ ceteris honorabant. Intuens in ipsum beata Paula vidit supervenientem beatum Silvestrum, qui tabellam præ manibus gerebat divisam in duas partes, in quarum una imago Crucifixi, in altera beatæ virginis Mariæ coloribus erat expressa, & invitata a Silvestro, ut respiceret, sensit se gaudio ineffabili repletam. Expostulavit postea a sancto viro, qui foret magnus ille dynasta in honore habitus, cui respondit esse sanctum Antonium Patavinum ordinis Minorum sancti Francisci. Rediens postea ad sensus beata Paula, postquam visionem retulit priori, & monachis Angelorum, afferri præcepit Martyrologium Sanctorum, & certiores facti fuere diei festi ejusdem Sancti, de quo eatenus notitiam non habuerant. Ex hoc testimonio pariter ad æterna cœli gaudia transiisse beatum Silvestrum compertum fit.

Silvestri corpus maximo honore conditum est in capella sancti Francisci ejusdem monasterii, ex qua ob inundationem fluminis Arni, qui locum ejus sepulcri inquinavit, translatum fuit ad oratorium sancti Jobi. Iterum anno 1557. exundante flumine collocata fuere ejus sacra pignora sub altari capellæ sancti Johannis-baptistæ, dictæ de Beninis, qui erant patroni, quæque pro capitulo monachorum inserviebat. Demum cum Silvanus Ractius ope suorum amicorum, & propriis etiam sumptibus anno 1598. ecclesiam externam monasterii a fundamentis pene reædificasset, eamque nobilibus picturis & sculpturis ornasset, annuente vicario Alexandri Medices cardinalis & archiepiscopi Florentini, sacra lipsana beati Silvestri in ecclesiam transtulit cum epigraphe in polita tabula marmorea aureis literis scripta:

SILVESTRI. HIC. SVNT. CONVERSI. MONACHIQVE. JACOBI
VIRGINIS. AC. PAVLAE. OSSA. BEATA. COLE
SILVANVS. RACTIVS. HVIVS. MONASTERII. COENOBITA. P.C.
ANNO. DOMINI. CIↃ. IↃ. IIC.

Primas ipsius corporis translationes designat ad sua tempora Zenobius monachus his versibus:

Dentro la volta là in san Francesco
Si fù risposto, credo, in sur un desco,
Et poi il diluvio dentro vi si entrone
E fello nero e tutto lo guastone.
Cavata quindi eravo spiccato
Il corpo dalle gambe, e translatato
Si fù là in san Giobbo nell' altare
Et costà con busto, ad aspettare
L'ultimo dì, per esser glorioso,
Al destro di Jesù suo amoroso,
E così in Paradiso sempre stare
Con gli altri eletti, & Christo contemplare,
Gustando il cibo della vita eterna
Colli Angioli & colli Santi in sempiterna,
Cantando & giubilando a Dio Signore
Et sempre ardendo nel verace amore;
Il qual amore si è Christo verace,
Che regna coi sui Santi in vera pace,
E con la Madre sua incoronato
Fio, sempre omnipotente in ogni lato,
Cui est honor & gloria in secula seculorum.
Amen.

Ann. Chr. 1348.

Diluvium, cujus meminit Zenobius, creditur illud fuiſſe, de quo verba facit Villanius libro III. capite 13. ad annum 1352. Alterum aquarum diluvium contigit anno 1557. quo, teſte Fortunio, deperditus fuit libellus miraculorum, quibus coruſcaverat Silveſter.

XXVIII. De ſorore vel conſanguinea Silveſtri.

An Silveſter ſororem habuerit in proximo ſanctæ Margaritæ cœnobio ſanctimonialem, inquiritur. De ea certam mentionem facit Fortunius in hiſtoriis Camaldulenſibus his verbis. „ Fuit ſoror illi monacha in pro„ pinqua eremo ſanctæ Margaritæ e regione januæ cœnobii, quam cum „ beatus Silveſter per internuncios ſeu ſcriptis ſæpe viſitare ſolitus fuiſ„ ſet, & ad cœleſtia bona viridi ſpe animare, accidit noviſſimis diebus „ illam a fratre poſtulare, quando in patria conſummata dulciſſimum eſ„ ſent Jeſum ſponſum verum animarum ſanctarum viſuri? Cui ille in „ hæc verba reſcripſit. Lætare ſoror æterni ſponſi ſponſa, quia tali die „ (certo ſpero) ipſum lætiſſimi ſimul videbimus ſedentem ad dexteram „ patris, adeout eum ulterius amittere non poſſimus. Non intellexit tunc „ venerabilis virgo horum verborum myſterium, ſed infra paucos dies „ mortali ægritudine laborans impetravit ab epiſcopo, ut ad Angelos ſe„ peliri poſſet. Interea ipſe quoque beatus Silveſter infirmitate oppreſſus „ ad ultimam ſpiritus venit horam eodem die, quo ſoror animam Deo „ reddidit. Quo factum eſt, ut utrique exequiæ in cœnobio Angelorum „ actæ ſint, & utrumque cadaver ſimul ſepultum. “ Et poſt pauca: „ Aſſervantur utriuſque reliquiæ ad altare ſancti Johannis-baptiſtæ in ca„ pitulo in arca lignea. “ Quæ Fortunii narratio Papebrochio ſuſpecta eſt, immo ab ipſo Fortunio melius edocto declaratur aperte falſa in præfatione, quam anno 1595. præmiſit ſingulari vitæ, quam ex Tantino exſcripſit beati Silveſtri. „ Edidi, inquit, Silveſtrum habuiſſe ſororem mo„ nialem dictam Margaritam defunctam & ſepultam cum ipſo die eodem, „ ut legitur parte II. lib. III. capite 14. Quod deprehendo hodie ma„ nifeſte falſum eſſe ex libello antiquo anni 1394. ſcripto fideliſſime a „ Zenobio monacho noſtro Angelorum. “ Pace tamen Papebrochii, immo & ipſius Fortunii, cum in vita beatæ Paulæ conſcripta ab eodem Zenobio habeatur „ beatum Silveſtrum adjunxiſſe Paulæ moniali ſanctæ „ Margaritæ de Caſajolo, & ſociam dediſſe conſanguineam ſuam, & et„ iam aliam converſam, beatam vero Paulam numerum auxiſſe ſororum „ ad quinarium numerum, una quarum fuit Paulæ ſoror, “ (quod legitur etiam in regeſto monaſterii Angelorum) nomine ſororis Silveſtri, quam appellat Fortunius, venire poteſt conſanguinea, vel etiam monialis ejuſdem parthenonis, quacum divina Silveſter miſcuerit colloquia, potiuſquam egerit per epiſtolas, quæ obierit eadem die, qua ſanctus vir ad Deum tranſiit. In eodem tabulario ad annum 1338. reperitur nominata *Monna Silveſtra commiſſa Angelorum*. Attamen an hæc fuerit humata in eodem Silveſtri tumulo, nos latet; leguntur unita ſeu tranſlata per Silvanum Ractium ad annum 1598. corpora tantummodo Silveſtri, Jacobi & Paulæ, ut ſuperius diximus, nullaque fit mentio alterius ſanctimonialis. Exploratum quoque eſt ſororis nomine non venire ipſam Paulam abbatiſſam, quæ vicennium ſupervixit ſancto ſuo magiſtro.

Nunc mutata eccleſiæ Angelorum facie, oſſa, quæ repoſuerat in choro veteri Ractius, quieſcunt ſub menſa altaris ſancti Romualdi, quod ad dexteram eſt ingredientibus eccleſiam e parte primi clauſtri monaſterii.

XXIX. Peſtis Florentiæ imminuit monachorum Angelorum numerum.

An inſuper ex ſæviſſima peſte hoc anno graſſante, præſertim in Florentina urbe, obierit beatus Silveſter, ignoramus; certum eſt viginti & unum

unum monachos Angelorum ex eo flagello sublatos e mundo, & hoc significant duo illi versus Zenobii superius adducti: *Frate Silvestro morì nel quarantotto, & qui rimason sette di vintotto*. Ad præcedentem annum refert hanc cladem Fortunius: „ Anno, inquit, 1347. cum sic reflореret „ Angelorum domus, contigit Florentiam pestilentia miserabiliter laborare, „ adeo ut nulla unquam major imago mortis ibi visa fuerit. Cujus fluida contagio unum & viginti pariter monachos ad Angelos sustulit, nec „ plures quam septem ex omni familia superstites relicti, qui utique magis mortui quam vivi ob mœrorem & luctum, squallidi per multos „ menses postea permansere. Ex his unus superfuit Philippus prior, qui „ peste denique remissa, Deo miserante, summam navavit operam in expianda universa domo, ustis ubique beneolentibus herbis, atque suavibus invectis odoramentis. Per id etiam tempus cum tota civitas in „ pœnitentia se maceraret, ac omnibus sanctis operibus insisteret, quodque acerbam contagionem evasissent, Deo gratias agerent certatim singuli, brevi tempore familia ad Angelos innovatur tanto in numero, „ ut de novis aptandis domiciliis Philippo priori ingruerit necessitas; quod „ præstare non distulit, emptis hortis a Bartholomæo atque Johanne Alphaniis cœnobio confinibus, sicut ducitur murus horti novi usque ad „ sacellum divi Jacobi cum claustro capituli usque ad murum Campacii. "

Ann. Chr. 1348.

XXX. Decedit Bonaventura prior Camald. eligitur Johannes.

Decessit quoque hoc anno Bonaventura prior generalis Camaldulensis, qui triginta-tribus annis inter varios casus prosperæ & adversæ fortunæ regimen tenuit, celebris ceteroquin vir, plurimumque sollicitus pro reparanda monastica disciplina, ut testantur constitutiones ab ipso editæ in variis capitulis generalibus, & epistolarum ipsius volumen, quod asservatur in tabulario Fontis-boni. Moverat ex ædibus Camalduli-Florentini pristinam suam residentiam monasterii Fontis-boni petiturus optimus senex, ac die quarta junii ad locum sanctæ Margaritæ de Tosina venit, ex quo novissimam epistolarum suarum dedit exemplatam in regesto XII. Die sexta ad monasterium sanctæ Mariæ de Poplena accessit, ubi vitam cum morte commutavit, translatus inde ad sacram eremum, in qua sepultus fuit. Ea sexta die junii etiam in necrologio abbatiæ Vangaticiensis legitur: *Obiit bonæ memoriæ dopnus Bonaventura de Fano prior generalis Camaldulensis ordinis anno Dominicæ nativitatis* M. CCC. XLVIII. *in monasterio de Poplena, & sepultus in heremo*.

Indictus fuit conventus prælatorum pro electione novi præsidis ad diem quintam-decimam julii, qua communibus suffragiis postulatus est Johannes hujus nominis III. ex oppido Burgi-sancti-Sepulcri, filius Detajuti olim Guillielmi de Abbarbagliatis, qui tunc abbatiam regebat monasterii sancti Michaelis de Burgo Pisarum ab anno 1327. Plura evenere sub longo quadraginta fere annorum Johannis regimine, quæ suis annis adnotabuntur.

Decessit ipso anno etiam Severus de Saxo-ferrato abbas Vangaticiensis, ut legitur in necrologio ejus loci. M. CCC. XLVIII. *obiit venerabilis pater domnus dopnus Severus de Saxo-ferrato abbas hujus loci die* XXVIII. *madii*.

Pariter mortuo Francisco filio comitis Aghinolphi ex Guidiorum familia abbate Prataliense, electus fuit a monachis in ejus locum Petrus de Nocerio [a].

In adnotationibus mss. ad martyrologium Usuardi bibliothecæ eremi Camaldulensis ad diem XXVI. novembris legitur: *In Thuscia in Fesulana diocesi beatissimi Gaudentii confessoris cum duobus discipulis suis Luciano & Marciano monachis & eremitis*. Et in legendæ corpore adest signum, etiam hos Sanctos inclu-

a §. *Manda. tum 30. A 4.76.*

Ann. Chr. 1348.

includendos. Et ad diem x. junii legitur: *M. dopnus Petrus de Radicofani* M. CCC. XLVIII.

XXXI. De monasterio S. Catharinæ de Burgo-sancti-Sepulcri.

Ecclesiæ monialium Camaldulensium sub invocatione sanctæ Catharinæ in Burgo-sancti-Sepulcri præsenti *anno* M. CCC. XLVIII. *die* XXVIII. *mensis junii pontificatus domini Clementis pape* VI. *anno septimo* ex urbe Avenionensi plures episcopi signati in pagina, quam ex autographo canonicorum Burgensium proferimus, indulgentias concessere. Accessit & Johannis Camaldulensis prioris concessio participationis omnium congregationis bonorum spiritualium iis, qui in constructione dictæ ecclesiæ, & pro substentatione sororum ibidem degentium manus porrexerint adjutrices. In postrema Johannis pagina nulla apponitur diei nota, sed certe post diem XV. julii, qua electus fuit in priorem generalem.

XXXII. Appellatio monachorum S. Savini de Pisis.

Die decima-nona decembris aliquot monachi cœnobii sancti Savini in Montione Pisarum agnoscentes monasterium suum gravem læsionem periculumque pati ob malam administrationem & regimen Francisci eorum abbatis, quem pluries rogaverant, ut juxta regulam divi Benedicti monasterium gubernaret, infensum propter hoc sentientes in se dictum abbatem, qui carceribus aliisque pœnis monachos suos affligebat, ad cœnobium sancti Torpetis ejusdem ordinis & urbis Pisanæ se receperunt, ut inde facilius appellationem notare possent ad apostolicam sedem, utentes opera Thomasii Johannis de Florentia plebani de Ribona tamquam publicæ personæ, petentes etiam, ut hujusmodi appellatio nota fieret abbati. Actum Pisis in domo comitum de Donoratico Gherardi & Bernabovis olim Rainerii comitis filiorum; manu Jacobi Johannis de Chianis notarii, ex tabulario Fontis-boni [a].

Romanus pontifex Clemens VI. anno septimo sui pontificatus Antonium monachum Camaldulensem præfecit in abbatem monasterii sanctorum Salvatoris & Bartholomæi de Cantiniano epistola III. partis primæ. Pariter per obitum Nicolai abbatis sancti Frigdiani Pisarum elegit Ubaldum, qui erat abbas sancti Mamiliani de Monte-christo, commendans ipsum electum priori generali Camaldulensi [b] die decima-septima septembris.

Petrus quondam Cangi Pappaladis de villa Costæ sindicatus castri Rocchettæ reliquit præbendam seu altare in ecclesia sancti Salvatoris de Aqua-pagana, obligans filium suum, ut eam institueret.

Bettinus olim Tunni donavit hoc anno [c] monasterio sanctæ Mariæ de Agnano bona in castro & curia de Laterina, & juspatronatus in ecclesias sancti Petri de Soppioro & sancti Angeli de Pozo. In ecclesia autem sanctæ Mariæ in Gradibus subjecta eidem Agnanensi monasterio erecta fuit die vigesima-octava februarii [d] capella sancti Gregorii, ut addiscimus ex paginis tabularii ejusdem monasterii sanctæ Mariæ in Gradibus, a Diana vidua Johannis Fiordavanti tempore Basilii abbatis.

XXXIII. Primordia parthenonis SS. Trinitatis de Faventia.

Pertinet ad hunc annum erectio loci & ecclesiæ sanctissimæ Trinitatis extra portam pontis Faventiæ, quam ædificarunt Franciscus Michaelis Benencasæ & germana ejus soror Agnes de Faventia in fundo & domo, quæ spectabat ad capitulum sacrosanctæ Lateranensis ecclesiæ. Hoc ergo *anno* M. CCC. XLVIII. *indictione* II. *pontificatus Clementis pape* VI. *die* XX. *mensis novembris* Nicolaus de Arloctis prior, Jacobus de Cavis de Annibaldis, Johannes Lupi, Sabbas de Tineosis, Johannes Cessi, Johannes Bobonis, Berthullus, Petrus Camillius & Nicolaus de Gallicanis canonici constituentes Lateranense capitulum facultatem fecere præfatis Francisco & Agneti ædificandi ecclesiam sub titulo sanctæ Trinitatis, & con-

a §. *Appellatio* 9.

b §. *Electio* 44. *A.* 4. 79.

c *Num.* 505.

d *Silva* VIII. *pag.* 267.

constituendi ibidem capellanum, confirmandum tamen a Lateranensi capitulo, & in signum dominii pensionem quinque solidorum constituentes. Quamprimum erecta fuit ecclesia, immo & monasterium adjunctum, cum reperiamus *anno* M. CCC. LXXXII. *indictione* V. *pontificatus Urbani pape* VI. *die* XVI. *maji* extitisse ibi sorores, quæ prædictum locum incolebant, ut liquido colligitur ex testamento eo anno facto a Francisca filia magistri Mainetti de Mainettis medici Faventini de capella sancti Michaelis de Faventia, quæ terras reliquit loco & sororibus sanctæ Trinitatis de burgo portæ pontis de Faventia, *item domum eidem sororibus ; item loco & ecclesie sancte Trinitatis pro substentatione & vita sororum in dicto loco seu ecclesia residentium* alias terras. Videatur & Mannius T. VII. Sigillorum pag. 104.

Ann. Chr. 1348.

Quanto tempore sorores hæ locum incoluerint, incompertum. Certum est anno 1455. locum fuisse viduatum, nullasque ibidem superfuisse sorores, quæ ecclesiæ inservirent, bellorum facile & depopulationum causa. Quare eo anno Astorgius de Manfredis civitatis Faventiæ dominus & Johanna ejus uxor expetierunt a dicto Lateranensi capitulo, ut sibi liceret instaurare, reparare, fundare, reædificare & ampliare ecclesiam & monasterium ruina & vetustate collapsum, ex quo jamdiu moniales exierunt, nulliusque curæ subjectum, & abbatissam ac moniales in eo restituere. Consenserunt Lateranenses canonici, permittentes, ut ordo ibi & regula evocaretur, & statueretur ab ipsis & ab episcopo Faventino eligenda, ac præposita ibi præficeretur, ac moniales confirmandæ a Lateranensi capitulo. *Datum Laterani sub anno Domini* M. CCCC. LV. *indictione* III. *mense julii die prime, pontificatus Calixti pape* III. *anno primo*. Evocavit Johanna fratres Humiliatos, qui ibidem sanctimoniales sui ordinis stabilirent. Quare Antonius de Ferris præpositus sanctorum Philippi & Jacobi de Sapina Bononiensis diœcesis vicarius Philippi de Crivellis magistri generalis ordinis scripsit Helisabeth de Aldovrandinis de Ravenna moniali sancti Matthæi de Arimino ordinis prædicti, ut onus abbatissæ suscipiens Faventiam se conferret, ac regimen susciperet dicti monasterii die XIII. septembris anni M. CCCC. LXII. Veniens ad mortem præfata Johanna Faventiæ domina testamentariis suis tabulis reliquit pro fabricando loco, & pro sororibus sanctæ Trinitatis quadraginta libras Bononiorum, & vineam. An moniales Humiliatæ Faventiam advenerint, vel brevi locum ob egestatem reliquerint, adhuc inexploratum. Constat post paucos annos locum rectum fuisse per clericos rectores, & ecclesiam erectam fuisse in simplex beneficium. Anno 1489. resignata ecclesia fuit a Rodulpho Missiroli priore monasterii nostri sancti Johannis-baptistæ de Faventia, & collata a capitulo Lateranensi cum consensu & authoritate Juliani episcopi Brittonoriensis, vicarii Juliani cardinalis Ostiensis, pœnitentiarii, & archipresbyteri ecclesiæ Lateranensis, vulgo dicti cardinalis sancti Petri ad Vincula, Benedicto de Mustulis monacho itidem ordinis Camaldulensis, qui quommodo ibidem Camaldulenses sanctimoniales introduxerit initio seculi XVI. uberius dicetur ad annum 1506.

In codice primo consiliorum diversorum mss. tabularii Fontis-boni extat ad hunc annum consilium domni Lapi abbatis sancti Miniatis ad Montem Florentiæ *de canonica portione episcopali ex legatis locis piis* [a]. Aliud ibidem legitur de eadem quarta episcopali, domini Francisci episcopi Clusini [b]. Hocce Francisci episcopi opusculum memorat Ughellius [c] in episcopis Clusinis. Is est Franciscus de Aptis ex Clusina

[a] *Pag.* 32.
[b] *Pag.* 1.
[c] *T. III. col.* 641.

ANN. CHR 1348.

na ad Casinensem, inde ad Florentinam sedem translatus, & S. R. E. cardinalitia dignitate auctus, Tudertinus patria. Lapus abbas sancti Miniatis distinguendus est ab alio JC. qui eodem tempore florebat, Lapo de Castillionchio.

ANN. CHR. 1349.

XXXIV. Indulgentiæ aliquot ecclesiarum.

DIE decima-tertia aprilis hujus anni facta fuit, teste Fortunio, dedicatio altaris sanctæ Catharinæ in ecclesia sanctæ Mariæ ad Carceres. *Decima* autem *septima die* ejusdem mensis *indictione* II. *tempore pontificatus Clementis pape* VI. *anno* VIII. Albertus Lesinensis episcopus ex auctoritate domini Callamoni archipresbyteri plebis Aquæ-ductus & vicarii capituli Foro-liviensis, episcopali sede vacante, confirmavit indulgentias ante aliquot annos concessas a variis episcopis, anno scilicet 1291. monasterio sancti Salvatoris de Vico Foro-liviensis urbis. Vacabat eo die ecclesia Foro-liviensis per translationem Johannis ad ecclesiam Viterbiensem. Videatur Ughellius [a]. Die decima-sexta junii Jacobus episcopus Polocensis ordinis fratrum Minorum dilargitus fuit indulgentias visitantibus ecclesiam monasterii sororum sanctæ Luciæ de burgo sanctæ Mariæ in Balneo. Datum Balnei.

a T. II. col. 580.

XXXV. Res plurium monasteriorum.

VACANTE ecclesia sancti Donati de Colle-bassano Nucerinæ diœcesis Albricus abbas Valle-castrensis creavit in rectorem ipsius Bartholum Marini monachum suum. Rogavit paginam Stephanus Romualdi de Apiro. Johannes autem Vivensis prior confirmante Johanne priore Camaldulensi Rainerium Senensem præfecit monasterio Rolæ Senarum; manu Johannis Jacobi notarii; ex archivo Rolæ [b].

b Num. 200.

Vigesima-octava januarii Bartholinus Guillielmacii a Laurentiano cum licentia nobilis militis Johannis de Medicis Florentini potestatis Arretii & Johannis Amadei de Arretio vendidit Petro quondam magistri Lopi de Arretio abbati sancti Salvatoris de Silva-munda terras in Laurentiano.

Ipso anno *indictione secunda septima mensis januarii tempore domni pape Clementis* VI. Johannes rector ecclesiæ sanctæ Mariæ in Marignano Ariminensis diœcesis sistens se coram Petro de Reate abbate monasterii sancti Severi in Classe, & coram monachis fidelitatem promisit, seseque adstrinxit ad recipiendam visitationem & correctionem abbatis, cum sponsione visitandi annuatim ecclesiam sancti Severi, & offerendi super altare libram ceræ, & solvendi Ariminensi episcopo omnia, quæ is recipere deberet a dicto monasterio juxta pacta inita inter episcopum & idem cœnobium.

Ecclesia sancti Eustasii de Canetulo Faventinæ diœcesis spectabat ad abbatiam Bifurcensem, ut liquet ex pagina resignationis ipsius ecclesiæ factæ a Johanne rectore in manibus Benedicti abbatis, ut fas sibi esset recipere ecclesiam sancti Laurentii de Planicorio Foro-popiliensis diœcesis vacantis, ad quam electus fuerat, cujusque confirmationem sperabat se habiturum a fratre H.. episcopo Foro-popiliensi. Actum in ecclesia sancti Petri in Castagneto territorii Portici. Frater H.. episcopus Foro-popiliensis est Hugolinus ordinis fratrum Minorum, defunctus anno sequenti.

Cum Bonifacius abbas Cantiniani, & Ventura abbas de Candiculis procuratores Johannis prioris generalis Camaldulensis litem vertentem inter ipsum priorem generalem, & abbatem sancti Salvatoris Camalduli-Florentini super jurisdictione, possessione & proprietate monasterii sanctæ Mariæ de Querceto de via sancti Galli Florentinæ urbis, compromisissent in Franciscum priorem sanctorum Apostolorum de Florentia, & in Petrum ple-

plebanum sancti Alexandri de Joculis Florentinæ diœcesis, & in Petrum monachum vicarium sancti Felicis in Platea de Florentia, idem prior generalis [a] approbavit, promisitque se observaturum, quæ ab iisdem fuerint stabilita.

ANN. CHR. 1349.

c §. Ratifica. tio 5. A. 14. 5.

„ POST sollemnem beati Thomasii a Costacciario translationem, quæ „ contigit anno 1337. ipso ejus obitus, non multum temporis effluxit, „ ut habet Ractius noster [b] capite VI. vitæ ejus Italicæ, cum pia Co- „ stacciarensium communitas sancto hospiti suo & patrono extruendum „ locavit sacellum elegans, & pretiosum in medio templi ex eo latere, „ quod a sancto Antonio nomen habet, sanctasque reliquias collocarunt „ in eo subtus altari, cujus frons patula & crate ferrea præmunita ve- „ nerantium oculis exhibebat arcam sacri depositi custodem. Quæ quidem „ arca quoties sodalitates e vicinis locis peregrinabundæ, aut devotæ aliæ „ personæ accedebant (quod erat frequentissimum) mappula virgulæ af- „ fixa contingebatur, & hæc illius vice porrigebatur ad osculum. Quod „ cum fiebat moniti campanarum pulsu indigenæ omnes fere accurrebant, „ futuri & ipsi simili modo participes venerationis Sancto suo deferendæ, „ profluentisque ex ea utilitatis. “ Capite vero octavo hæc subdit: „ Ne- „ que solum sacræ beati Thomasii reliquiæ in ea, quam diximus, quam- „ que merentur, veneratione sunt, sed etiam cilicium, quo viventem „ usum fuisse constat. Etenim quemadmodum de sanctæ Agathæ velo no- „ vimus, sic etiam ipsum per manum alicujus sacerdotis portatum, ex- „ positumque versus eam cœli partem, quæ damnosam agris tempestatem „ grandinemque minatur, sæpe sæpius metum omnem discussit. Præterea „ dæmonibus admodum formidabile est, prout variis occasionibus patuit, „ cum illud exhibitum fuit personis a maligno spiritu possessis aut male „ vexatis. Quod autem ad sepulcri venerationem attinet, ea usque in ho- „ diernum diem perseverat propter miraculorum frequentiam, quæ potuis- „ sent innumera scribi, nisi lectoris tædio consultum brevitate vel silen- „ tio fuisset, nec vero iis scriptis est opus, cum sit omnibus notissima pa- „ trocinii ipsius Beati efficacia, quam satis testantur plurima obtentarum „ gratiarum signa, oblationibus, cereis, tabellis, vestibusque appensis æsti- „ manda; horum enim tanta affertur in dies multitudo, ut si simul o- „ mnia servarentur, non modo ipsis capiendis non sufficeret ecclesia, sed „ nec totum, quantum est castellum, quemadmodum affirmat adm. „ reverendus pater magister Dionysius San-Matthæi de Costacciario ex or- „ dine Franciscano, & in præsentiarum generalis inquisitor per omne do- „ minium Florentinum. “ Hæc Ractius in latinam linguam versus a Sanctorum Actuum collectoribus. Recentiorem corporis beati Thomasii recognitionem & translationem afferemus ad secula XVI. & XVII.

XXXVI. Cultus beati Thomasii de Costacciario.

b Ap. Bollandum T. III. Martii pag. 603

AD Deum transiit hoc anno beatus Albertus monachus Saxo-ferratensis in cœnobio sanctæ Crucis comitum de Tripudio, qui circa annum 1310. vestem monasticam acceperat in eodem monasterio. Quadraginta annis expletis sanctæ conversationis, quos in assiduis orationibus & jugi pœnitentia transegit, obiit die septima augusti ad fidem Jacobillii [c]. Ejus sacrum corpus venerabiliter in ecclesia cœnobii sepultum sub ara laterali jacere per cratem ferream ante oculos positam conspicitur, & a confluentibus populis cultum nunquam interruptum obtinet. Ad lævam pariter ejusdem altaris partem super parietem legitur *Beatus Albertus*, & exhibetur imago monachi antiquo albo habitu amicti. In alia prælonga lignea tabula coloribus expressa altera prægrandis imago visitur, sub qua duo monachi genuflexi orant, cum hac epigraphe

ANN. CHR. 1350.

XXXVII. Obitus beati Alberti monachi Saxoferratensis.

c T. III. pag 368.

Ann. Chr. 1350.

HVIVS. PICTVRA. ASSERITVR. ALBERTI. FIGVRA
MIRATVR. HIC. ALBERTVS. MONACHVS. ELECTVS
IN. SANCTA. CRVCE. MORTVVS. ET. IBI. EST. SEPVLTVS.

Et hæc eſt antiquior beati viri imago una cum tertia ad aram majorem eccleſiæ depicta ſubjectis literis : *Beatus Albertus* . Antiquioris imaginis ectypon ære inciſum ob oculos ponimus, illud unum animadvertentes in ea imagine veſtem ſuperiorem beati Alberti eſſe amplam cappam, clauſam uſque ad pectus, inde ad terram apertam, ita ut interius ſcapulare conſpici queat; latera autem cappæ deſcendere e brachiis, & grandes apertaſque deorſum quaſi manicas efformare. Similibus ferme cappis indutæ viſuntur ſanctæ Paraſceves, Barbara & Marina in vetuſta tabula Græcanica, quæ extat in muſeo ſanctæ Genovefæ Pariſiorum, & procuſa eſt in CP. Chriſtiana pagina 104. Ea veſtis ſpecies parum tamen viguit in abbatia Saxo-ferratenſi; nam eadem ætate in pariete dictæ eccleſiæ coloribus exprimitur idem beatus Albertus cuculla indutus; cucullam etiam geſtat tertia imago recentior ſuper tabulam quadratam aræ majoris depicta una cum beato Gerardo monacho itidem Saxo-ferratenſi; vel certe dicendum utramque & apertam ad formam cappæ, & clauſam ad formam cucullæ veſtem in eo monaſterio in uſu fuiſſe ſeculo XIV. Ipſius præſentiſſimam opem experiuntur ſpecialiter morbis capitis & inteſtinorum affecti. Jacobillius, præter monumenta vetuſta ejuſdem cœnobii, teſtes adhibet de Alberto loquentes Torquatum Perroctum Amerinum epiſcopum in commentario ms. Saxi-ferrati, & Dorium in commentario Umbriæ ſimiliter ms. tomo III.

XXXVIII. Abbatia Agnani traditur protectioni reipubl. Florentinæ.

CUPIENS Baſilius Junctæ ab Ulignano, qui abbas erat ſanctæ Mariæ de Agnano Arretinæ diœceſis, avertere mala bellorum & ruinarum tempore Boſi Arretini epiſcopi, loca & caſtella ſui monaſterii protectioni reipublicæ Florentinæ commendare curavit, tradiditque ejuſdem juriſdictioni caſtra de Capannole, Caſtellionis-Alberti, plebis de Preſciano, de Cacciano, de Cornia, & de Monte-luci. De hac commendatione hæc habet Fortunius ad annum 1349.[a] „ Opem tulit rei Philippus Magalottius vexillifer juſtitiæ, confectumque eſt negotium hujuſmodi invicem pactis initis: Ut Senatus populuſque Florentinus, ſeu major civitatis magiſtratus unum præfectum cum quatuor famulis in arcibus atque caſtris memoratis ponerent, quibus abbas homineſque ſui fideles ſtipendia ſolverent, pro quibus applicari eiſdem poſſent mulctæ Vallis-ambræ, facta inter illos diſtributione, & ſi opus ſit, milites atque armatos a civitate miſſos recipere; quibus etiam prætor Buccinenſis jus diceret. Ut abbas, monachi & fideles per ſex annos immunitate donati eſſent ab omnibus oneribus realibus & perſonalibus, præterquam a dictis ſtipendiis, & ab omnibus vectigalibus, præterquam a gabellis portarum Florentiæ, ubicumque contractus celebraverint in territorio Florentino extra agrum Vallis-ambræ. Ut dicti fideles infra dictos ſex annos tenerentur militare pro republica Florentina, nec non requiſiti ac juſſi firmare cuſtodibus fines, arceſque & loca munita Vallis-ambræ, præſidiaque conferre. Quod elapſis ipſis ſex annis, abbas, monachi atque fideles memorati ſubjecti perpetuo remaneant ſub protectione reipublicæ Florentinæ, offerantque quotannis ad templum ſancti Johannis-baptiſtæ civitatis Florentiæ unum bravium æſtimationis florenorum quinque. Ut reſtitueretur abbati & monachis molendinum de Sono. Quod ſi contingeret aliquo unquam tempore, ut reſpublica Florentina reſtitueret epiſcopo Arretino poſſeſſiones, caſtra & jura Vallis-ambræ, tunc in ipſa reſtitutione excipi omnino debeat abbatia ipſa Agnani cum ſuis lo-

„ cis

a P. II. lib. II. cap. 4.

Effigies S. Alberti Monachi S. Crucis de Saxo-ferrato qui obiit anno 1350. ex tabula seculi XIV. ejusdem ecclesiæ.

» cis, fundis & fidelibus, seu restituatur ipsi abbati ac successoribus. Ad-
» scripserunt paginæ fidelium hominum numero quadraginta. Actum Flo-
» rentiæ in palatio XVI. kalendas januarii manu Pieri Mazzetti Talenti
» de Saxetto dominorum priorum notarii. Hanc immunitatem deinceps con-
» tinenter confirmatam comprobavit novissime Franciscus Medices ma-
» gnus princeps Etruriæ decreto consilii ducentorum civitatis die XXIII.
» maji anni M. D. LXV. „ Hæc Fortunius. In codice B. C. rubro sanctæ Mariæ in Gradibus hujusmodi commendatio legitur facta *anno ab incarnatione* M. CCC. XLIX. *indictione* III. *die* XVI. *januarii*, stilo scilicet Florentino, & initio præsentis anni Romani. Pro XVI. kalendas januarii in Fortunio est legendum XVI. die januarii; cum indictio III. spectet ad annum M. CCC. L. Historiam belli Florentinos inter & Arretinos fuse narrant scriptores, & antiquior ex ipsis Matthæus Villanius. Petrus scilicet Sacconus cum Tarlatorum sua familia, & Bosus de Ubertinis episcopus Arretinus, Bustaccius quoque & Pactii Vallis-arni cum longo tempore protectionem communis Florentini conservassent, Mediolanensium victoriis elati, contra Florentinos se erexerunt & contra comites Guidios, aliosque Florentinorum fideles & amicos. Bustaccius itaque de Ubertinis abbatiam Agnani occupavit, ibique se muniit contra Florentinos, ubi obsidionem sustinuit, & erepta tria Florentini exercitus vexilla super altare abbatiæ erexit. Postea abbatia se dedidit exercitui Florentino, personis, equis & armis ex arce exeuntibus. Eidem Basilio abbati Bosus episcopus Arretinus anno sequenti remisit subsidium, quod imposuerat omnibus clericis & beneficiatis suæ diœcesis, a quo ipse Basilius appellaverat ad apostolicam sedem. Actum Avenione, ubi erat Bosus tunc temporis, *indictione* IV. *die* X. *martii Clementis pape* VI. *anno* X. *ab incarnatione* M. CCC. L. *in loco fratrum Minorum*, ex tabulario sanctæ Mariæ in Gradibus [a].

ANN. CHR. 1350.

a *Num.* 515.

Interea subtraxere se penitus etiam ordini Camaldulensi abbates & monachi Agnanienses, habitum nigri coloris suscipientes, & separationem ab ordine Camaldulensi ab Innocentio VI. Romano pontifice Clementis successore impetrarunt. Et quamvis post decennium, anno nimirum 1360. capitulum generale Fontis-boni facultatem fecerit Johanni præsidi Camaldulensi reducendi ad vestes albas & ad ordinem monachos Agnani, diutissime tamen dilata fuit eorum reductio usque ad annum 1403. quo Johannes abbas & monachi causa bellorum gravissima passi Bonifacio IX. supplicarunt, ut liceret ipsis pristinam cum Camaldulensibus societatem exposcere. Sed de ea suo anno.

Hospitale sancti Bartholomæi de Mugnone prope Florentiam curæ & regimini abbatissæ sancti Petri de Luco hoc anno commissum fuit, cum facultate, quoties occurrerit, illuc accedendi & inde Lucum revertendi. Ita ex chartis Fontis-boni. Sed de eo fusam historiam dabimus anno 1356.

XXXIX. Variæ electiones factæ a Clemente pp. VI.

CLEMENS VI. Romanus pontifex *anno octavo die* XVII. *februarii* Blasium monachum Camaldulensem præfecit in abbatem monasterio Insulano, ex tabulario Fontis-boni [b]. Eodem anno, sed *nono* sui *pontificatus nono kalendas junii* creavit Petrum abbatem Silvæ-mundanum in præsulem monasterii sanctæ Mariæ de Morrona Volaterranæ diœcesis, translato Bartholomæo abbate Morronensi ad abbatiam sancti Johannis-evangelistæ de Burgo-sancti-Sepulcri, ex epistola XIII. libri IV. partis primæ. Mortuo Augustino abbate sanctæ Mariæ de Urano, commendaverat idem monasterium ad vitam Aymerici cardinalis sancti Martini in Montibus, quo obeunte eadem die ipsius anni præfecit ipsi monasterio Bonifacium abbatem Cantinianensem diœcesis Lucanæ epistola XIV. ejusdem libri, & transtulit

b §. *Electio* 47. *A.* 4. 85.

ANN. CHR. 1350.

ſtulit ad Cantiniani monaſterium Antonium abbatem ſancti Petri ad Vincula territorii Ravennatis, traducto ad hoc poſtremum monaſterium Donato abbate ſanctæ Helenæ de flumine Æſino epiſtola XXI. Tertio autem nonas novembris defuncto Ubaldo abbate ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ ſuffecit Paulum Andrioli Philippi de Eugubio ejuſdem monaſterii monachum epiſtola XXVII. Johannes ab Arretio rector eccleſiæ parœcialis ſanctæ Muſtiolæ Senarum poſtulatus eſt ad abbatiam Silvæ-mundanam; cum vero ipſa ſanctæ Muſtiolæ eccleſia non fuiſſet proviſa ad tempus, Philippus Gualterotti vicarius capitularis Senenſis ad ſe devolutum jus eligendi exiſtimans, priorem in ea elegit Johannem Donati monachum eremi ad Vivum, ex tabulario Roſæ Senarum [a]. Aymericum cardinalem commendatarium abbatem monaſterii Uranenſis defunctum volunt ſcriptores ejus vitæ anno 1348. vel 1349. colligitur ex ſuperius dictis ipſum ad hunc annum vitam produxiſſe.

a *Num.* 84.

XL. Electio Gabrielis in abbatem S. Andreæ in Inſula.

OBTINUIT hoc eodem anno Gabriel Neccioli monachus Avellanenſis opulentam ſancti Andreæ de Inſula abbatiam, quæ Avellanenſium erat, olimque dicebatur de Inſula-filiorum-Manfredi, non admodum diſſitam a Colle-ſtacciario caſtro Eugubini agri. Ea res, ut nos docet Sartius in epiſcopis Eugubinis [b], non levium ſimultatum cauſa fuerat inter duos gentis Gabrielliæ facile principes, Jacobum, & Johannem Cantuccii filium, qui eo ipſo anno dominatum civitatis invaſerant. Favebat enim Johannes Cecciolo cuidam monacho itidem Avellanenſi, cui ut Inſulana abbatia obtingeret, nihil intentatum reliquerat. Sed Gabriel Neccioli alter monachus Jacobi gratia atque opibus adjutus adverſarium pervicit; erat enim domi foriſque immodica Jacobi potentia, quippe qui & patrimonium divi Petri, amplam Romanæ eccleſiæ provinciam, per eos dies regebat pro Romano pontifice, & duos ex ſuis arctiſſimo cognationis vinculo ſibi adſtrictos habuit duarum illuſtrium civitatum prætores Bononiæ, & Tuderti, quod munus temporibus illis ampliſſimum habebatur. Sed de Gabriele Avellanita & abbate Inſulano, inde epiſcopo Eugubino alia ſuo loco proferemus.

b *Pag.* 198.

Guido presbyter cardinalis tituli ſanctæ Cæciliæ & apoſtolicæ ſedis legatus ex Tarviſina urbe, *duodecimo kalendas februarii pontificatus domini Clementis pape* VI. *anno octavo*, confirmavit eccleſiam ſancti Nicolai de Fonto Tarviſinæ diœceſis monaſterio ſanctæ Mariæ Sanæ-vallis de Fullina.

XLI. De eccleſia S. Hilari de Arretio.

JOHANNES prior Camaldulenſis die trigeſima auguſti [c] hujus anni abſolvit Bartholomæam monialem ſancti Johannis de Prato-veteri, quæ commorans in eccleſia ſancti Hilari de Arretio non petita facultate, & ſe prioriſſam dictæ eccleſiæ conſtituerat, & ſorores loci Agnus-Dei de Arretio ad habitum Camaldulenſem receperat, eamque permiſit commorari in dicta ſancti Hilari eccleſia, ſed tamquam ſimplicem monialem & ſub obedientia abbatiſſæ Prato-veterenſis, cui ſuberat dicta eccleſia, concedens tamen eidem uſumfructus poſſeſſionum, quæ ipſius intuitu monaſterio Prati-veteris donatæ fuerant, ex tabulario Camaldulenſi. Eidem Bartholomææ locatæ fuere ceteræ poſſeſſiones ipſius eccleſiæ ſancti Hilari a Matthæo de Arretio abbate ſancti Viriani.

c §. *Notabilia* 29. *A*. 4. 17.

XLII. Fines eremi Camaldulenſis.

DIE ſexta octobris determinati fuere opera Johannis prioris Camaldulenſis fines territorii & juriſdictionis eremi & domus Camaldulenſis, videlicet „ verſus meridiem eſt primus terminus in Monte-corno locus, qui „ dicitur la Cala al Sufiglione, dividens inter territorium Camaldulenſe „ & territorium Raginopolis, & reſpiciendo verſus Orientem dirigitur ad „ locum, qui dicitur Raggio del Galiggio, & deinde aſcendendo uſque

„ ad

„ ad Crucem Focajolam, & de Cruce Focajola usque ad summitatem „ Montis-rotundi, & de culmine Montis-rotundi descendit ultra & juxta „ territorium, quod dicitur Campoloppoli in fluvio, qui venit de Ca- „ maldulo & transit dictum fluvium, & dirigitur versus & usque ad lo- „ cum dictum Lametta ad Sanguinettum in capite piscinæ, & deinde „ ascendit versus septenttrionem ad viam Romanam, qua pervenitur ad „ montem Cotozzi, & de Cotozzo dirigitur ad locum dictum Gioghicio- „ lo, & de dicto loco ad jugum alpium, quod dividit inter Thusciam „ & Romandiolam, sive inter jura Camalduli, & dominorum de Valbo- „ na, & includitur intra jura Camalduli pratum, quod dicitur el Piano „ del Soglio, deinde dirigitur versus occidentem ad locum, qui dicitur „ Cala a Trebiolo, & descendit per locum, qui dicitur la Fonte a Fa- „ giolo, & deinde transit per viam, quæ dividit jura Camalduli a terri- „ torio de Asqua, & transit per locum de la Trappola, & vadit ad pe- „ tram de Monte, & ad calam de Schazza, ubi sunt confinia domino- „ rum de Prato-veteri, & deinde dirigitur versus podium Castilionis, & „ descendit per summitatem dicti podii ad calam, quæ dicitur Campolin- „ cionis, & in fluvium Sovæ ad transitum de Lametta, deinde ascendit „ per locum dictum Laja de Domenichi, & ascendendo regreditur ad „ montem Cornu, ubi est cala Sufiglionis primitus descripta. Actum in „ Fonte-bono manu Pauli magistri Gioli de Burgo-sancti-Sepulcri notarii de „ mandato dicti prioris [a].

ANN. CHR. 1350.

XLIII. Et monasterii S. Johannis inter Ambas-paras.

NOBILIS vir Uguccio olim Francisci de Fagiola *anno* M. CCC. L. *die decima octobris sedente sanctissimo domino Calixto papa* II. (hujusmodi chronicarum notarum monstra non refellimus) determinavit & assignavit confines bonorum & possessionum monasterii sancti Johannis-baptistæ inter Ambas-paras Paci de Burgo-sancti-Sepulcri priori dicti monasterii. „ In „ podio Famajolis & Rizaveræ terminos Petræ-vivæ, & derivant in po- „ zam eremi sancti Alberici, & ascendunt in monte Aguglionis, & in- „ trant in fontem Potiam, & derivant per Serram in monte Vecli in „ Campajolis, & intrant Rochettam & Castillionem & param Gorgo- „ tondis, & per param in ponte veclo intrant in rivum podii Vieza, „ & serram montis Rainerii in Cruce, & derivant in rivum Galviani in „ param Mercatalis, & eunt per param in rivum canalis, & derivant „ terminos in fontem canalis, & casam veclam & in podium Mandoli, „ & eunt per serram in cavam montis, & derivant per terram in mon- „ tem Famajolis &c. manu Johannis de Calbana notarii ; ex tabulario Fontis-boni [b]. " Hæc confinium determinatio facta inter nobiles de Fagiola, & monasterium Cellarum pertinet ad tempora posteriora, neque ad celebrem Uguccionem armisque potentem sunt referenda ; ipse enim non Francisci, sed Rainerii erat filius, ut ex Triviensis abbatiæ monumentis addiscimus, & ante triginta annos fato functus fuerat.

Ex Ravennatibus monasterii Classensis chartis nobiles viri Simon & Philippus comites de Casalichio habitatores castri Bononiensis solvebant quotannis eidem Classis cœnobio pro castro Pergulæ, quod juris erat dicti monasterii, duas libras ceræ.

Jehu œconomus episcopatus Senensis sede vacante ob mortem Donusdei Malavolti hoc anno die quinta januarii ad sexennium locavit Rosæ Senensis monasterio alia proxima prædia statuto censu viginti florenorum, a quo censu monasterium liberatum fuit anno 1354. die vigesima-tertia augusti ab Azzolino episcopo Senense, refutationem ratam habente Innocentio VI. anno sequenti opera Philippi Gualterotti episcopi Volaterrani, & per-

a §. *Tenuta* 12. *A.* 6.

b §. *Tenuta* 13. *A.* 4. 6.

Ann. Chr. 1350.

& permutato censu cum aliquot bonis, quæ monachi Senenses ad montem Cellesium extra portam Camuliam possidebant. Cum iisdem monachis liberalem se ostendit Azzolinus, concedens ipsis ad mille libras acquisitionem usurarum & rapinarum, quæ, quibus deberentur, non innotesceret.

Inter allegationes celebris Lapi a Castillionchio ad numerum 89. sententia profertur ab ipso lata hoc anno contra abbatissam sanctæ Agathæ de Florentia, mandato vicarii generalis episcopi Florentini, qua judicat ipsam teneri ad restitutionem donationis, quam fecerat quidam Cecchinus a Piscia dicto monasterio die, quo seipsum in commissum obtulerat, eamque sententiam tulit, quia in contractu non fuerat a monialibus petita licentia ab episcopo Florentino [a].

a *Ap. Riccam Not. Ch. Fior. T. V. pag. 270.*

In necrologio Carcerum legitur: *Obiit domnus Jacobus de Carraria dominus generalis in civitate Paduæ die* XVIII. *novembris.*

APPEN-

APPENDIX
TOMI QUINTI
ANNALIUM CAMALDULENSIUM

Vetera Monumenta & Diplomata complectens.

I.

Concordium inter commune Fabriani & monasterium Vallis-castri.

Anno 1251. VI. exeunte febr.

Ex autographo ejusdem monasterii.

IN nomine Domini, amen. Anno Domini M. CC. LI. die VI. exeunte februario tempore domini Innocentii pape IV. indictione IX. coram domino Bonacurso Rambaldi, Villano Actonis Flesarii, magistro Morico Actonis, Palmerio Jacobi, Jacobo Bartholi, Ganzolino Bonagute, Deutesalvi domini Johannis, Bomercato Gronde, domino Raynaldo Rigotii, domino Munaldo domine Palmerie, Bongratia Bartholi testibus ad hec rogatis & vocatis, & pluribus aliis. In generali consilio coadunato per sonum campane & vocem preconis in ecclesia sancti Venantii de castro Fabriani, lis & controversia vertebatur inter fratrem Valentinum monachum & sindicum monasterii Vallis-castri & conventus ejusdem, prout in scriptis de dicta sindicaria apparet manu mei magistri Raynaldi notarii infrascripti publicatum nomine dicti monasterii ex una parte, & Oratorem Raynaldi sindicum communis Fabriani nomine dicti communis ex altera super petitionibus, que tales sunt. Petebat namque dictus frater Valentinus sindicus monasterii supradicti nomine ipsius monasterii & conventus a dicto Oratore sindico communis Fabriani, & ab ipso commune quadraginta homines, quos dictum commune sibi abstulerat, & ut ipsos homines sineret dicto monasterio quiete & pacifice possidere, nomina quorum hominum scripta sunt inferius. Ad que dictus Orator sindicus nomine communis predicti respondebat dicens se nomine communis predicti non teneri. Immo dictus Orator sindicus nomine dicti communis petebat a dicto fratre Valentino sindico monasterii supradicti & ab ipso monasterio omnes res, homines & possessiones, montes & colles consistentes in infrascripta sinaita, videlicet secundum quod trahit a plano Forche-luparie & tendit per viam Asinariam a fonte Nequili perveniendo a fonte de Civitella, mergendo ad sassum Elene, tendendo a planum de Casa-martino, & mergit a Bissinas & pervenit ad primam sinaitam, & cum omnibus juribus & actionibus & juris-

Ad lib. XLI. n. 5.

jurisdictione in predictis pertinentibus seu spectantibus. Et quod homines dictos & inferius scriptos permittat dicto communi Fabriani quiete & pacifice possidere & ipsorum bona, & quod dictum commune in predictis nullatenus molestari. Que omnia dictus Orator sindicus nomine dicti communis dicebat ad dictum commune pertinere jure dominii vel quasi. De qua quidem lite & controversia, datione, cessione, & concessione facienda inter ipsos ambe partes stipulatione solemni interveniente promiserunt & commiserunt in dominum Ubertum Turselli, & dominum Marinum arbitros & arbitratores & amicabiles compositores ab ipsis communiter electos. Promittentes ambe partes stipulatione solempni interveniente stare, parere & obedire laudo, precepto, arbitrio & voluntati dictorum arbitrorum & amicabilium compositorum quam fecerint, communi arbitrio & voluntate ipsi ambo, aut unus ipsorum voluntate alterius quomodocumque & qualitercumque in predictis & quolibet predictorum vel nomine predictorum cum scriptura & sine scriptura *&c.* Que omnia superius scripta promiserunt ambe partes ad invicem inter ipsos observare & non contravenire in aliquo vel aliquibus de jure vel de facto sub pena ducentarum librarum Ravennatium & Anconitanarum, quam unaqueque pars stipulata sint & actum inter ipsas, *&c.* Nomina quorum hominum hec sunt; Albricus Antonii Leti; Benvenutus Peccatoris; filii Berthe Bene; Rolandus Savini; Martinus Actonis; Caciatus Bene; Beccarenus Bene; Salvicius Uguli; Nicola Bononi; Venutus Uguli; Venutus Actonis Berte; filii Actonis Rolandi; Acto Actonis Baruntii; Romaldus Actonis; Gilius Annicii; Petrus Actonis; Raynaldus Accuici; Johannes Benedicti; Albricus Petri Acte; Marcus Petri Acte cum filiis & nepotibus; filii Benvenuti Morte; Johannes Maructi; filii Paulini; Philippus Arbrici; Arbricus Arbrici Martutii; Acto Bambe; Guidus Martutii; Moricus Bambe; Albertus Raynaldi; Moricus Cuise; Tebaldus Bambe; Johannes Adjucti; Benedictulus Bone; Acto Bonafemine; Martinus Petri Bonfilii; magister Acto notarius; filii Benedictoli Actonis; filii Actonis Bone; Benvenutus Actonis Banzalis; filii Guidicti.

Item sub eodem anno, die, loco & indictione & coram dictis testibus. Cum lix & controversia verteretur inter fratrem Valentinum sindicum monasterii & conventus ex una parte, & Oratorem sindicum communis Fabriani & ipsum commune ex altera de hominibus, terris, silvis, possessionibus, collibus, vallibus supradictis, prout in superiori compromisso continetur, & petitionibus junctis in ipso, & de jurisdictione & senaita contempta in ipso, ut litibus & sumptibus non vexentur, ad talem transactionem & concordiam devenerunt. Videlicet quod dictus frater Valentinus sindicus dicti monasterii nomine ipsius monasterii dedit, cessit, concessit & mandavit dicto Oratori sindico communis Fabriani nomine dicti communis recipienti & ipsi communi omnes res, homines, possessiones, montes & colles consistentes infra senaitam supradictam, cum omnibus juribus & actionibus & jurisdictione predictis competentibus seu spectantibus, reservatis ipsi monasterio vineis, terris laboratoriis, molendinis & silvis guardatis, que sunt de proprietate dicti monasterii, & consistunt infra nominatas senaitas, & reservatis dicto monasterio debitalibus, usualibus, servitiis, excepto bannis & foliis hominum predictorum. Et reservato dicto monasterio, quod si dictum commune fecerit castrum in aliquo loco infra dictam senaitam, quod liceat dicto communi facere ipsum castrum ubicumque voluerit edificare, quod homines omnes habitantes in dicto castro teneantur dare singuli eorum annuatim duos denarios nomine pensionis in festo sancti Romualdi abbati dicti monasterii & suis successoribus pro platea, ubi habitaverint in dicto castro; & hoc salvo dicto monasterio, quod possit dictum monasterium & habere debeat in dicto castro unum locum pro domo & ecclesia construenda, ita tamen quod commune dictum primo debeat habere locum pro suis domibus & edificiis construendis ubi voluerit. Et hoc salvo dicto monasterio, quod si aliquo tempore abbas dicti monasterii voluerit affrancare aliquem de supradictis hominibus, vel cum eis transactionem facere, potestas in commune Fabriani debeat eos cogere, ut dicto monasterio & abbati primo relinquant feuda & super pretensas, & postmodum dent partes dicto abbati nomine dicti monasterii recipienti de aliis bonis ipsorum, secundum quod observabitur de franchisia facienda inter homines Fabriani secundum formam capituli Fabriani, & quod aliquod servitium a dicto monasterio non exigatur occasione alicujus datii vel collecte, seu obsequii. Pro qua quidem concordia, transactione, cessione

& con-

& concessione dictus frater Valentinus sindicus Vallis-castri, & domnus Petrus ejusdem monasterii abbas fuerunt confessi dictum Oratorem sindicum dicti communis nomine dicti communis Fabriani solvisse eis ducentas libras Ravennates & Anconitanas pro refectione domorum dicti monasterii facienda, & vigintiquinque tabulas platearum intra cavas novas dicti castri pro constructione & edificatione ecclesie & domorum facienda intra dictas plateas, quam edificationem facere promiserunt. Et pro eo quod dictus Orator sindicus dicti communis nomine dicti communis promisit dicto sindico Vallis-castri & abbati dictum monasterium cum armis intra dictam senaitam defendere; in aliis vero locis cum ambaxiatoribus & sindicis & expensis communis, sicut facit dictum commune de aliis suis castellanis minoribus vel majoribus. Renuntiantes dictus sindicus Vallis-castri & abbas exceptioni non numerate pecunie *&c.* sub pena ducentarum librarum Ravennatium & Anconitanarum *&c.*

Ego Raynaldus auctoritate imperiali notarius his omnibns interfui, & ut supra legitur rogatus scripsi.

Et ego Contulus Bernardi auctoritate imperiali notarius, prout inveni, legi & percepi in quodam instrumento publico scripto manu magistri Raynaldi notarii nil addens vel minuens *&c.* & una cum magistro Vivano Bonaventure notario studiose & fideliter legimus & auscultavimus, & de licentia & auctoritate domini Jacobi domini Uguccionis de Mimate judicis communis Fabriani scripsi & publicavi, meoque solito signo signavi, & suam auctoritatem interposuit & decretum sub annis Domini M. CCC. XXXIII. indictione XV. tempore domini Johannis pape XXII. die IV. februarii. Actum in palatio dicti communis, presentibus Raynaldo Matthei, Michele Buscolo, Vivano Bonaventure testibus ad hec vocatis & rogatis.

II.

Venditio castri Castellionis facta a monasterio de Vivo communi Senarum.

Anno 1251. VIII. idus martii.

Ex originali tabularii archinosocomii Senarum. Sacc. rub. v. n. 759.

IN nomine Domini, amen. Cum dominus Petrus sancti Georgii ad velum aureum diaconus cardinalis apostolice sedis legatus nobis .. preposito Senensi scripsit in hac forma.

Petrus miseratione divina sancti Georgii ad velum aureum diaconus cardinalis apostolice sedis legatus dilecto cappellano nostro .. preposito Senensi salutem in Domino. Ex parte religiosorum virorum .. prioris & conventus monasterii de Vivo ordinis Camaldulensis fuit nobis humiliter supplicatum, ut cum ipsum monasterium sit gravatum diversis honeribus debitorum, nec ea persolvere valeant de proventibus possessionum ejusdem, providere super hoc eis paterna sollicitudine curaremus. Nos igitur eorum precibus inclinati discretioni tue presentium auctoritate mandamus, quatenus personaliter ad monasterium ipsum accedas, & si debita prefata inveneris in utilitatem evidentem dicti monasterii fuisse conversa, distrahendi de possessionibus minus utilibus ejusdem usque ad summam trecentarum librarum Senensium & Lucensium minutorum ad exhonerationem debitorum eorum prefatis priori & conventui, Deum habens pre oculis, licentiam auctoritate nostra concedas. Datum Fani x. kl. martii anno Domini M. CC. LI.

Cujus domini Petri mandatum exequi cupientes ad monasterium de Vivo predictum personaliter nos contulimus, ac ibidem inquisitionem fecimus diligentem de premissis, tam per monachos, quam conversos ejusdem loci, & cum per eosdem invenerimus monasterium ipsum debitorum plusquam CCC. librarum denariorum se gravaverat, redditus & proventus ipsius fere omnes absorberi a voragine usurarum, debitaque predicta in utilitatem ejusdem monasterii fuisse conversa, ab eisdem monacis & conversis inquisivimus diligenter, utrum de mobilibus ejusdem monasterii predicta debita possent commode explicari, & cum non invenerimus, que ex mobilibus solvi possent, de immobilibus invenimus, quod cum minori lesione dicte Vivine domus potest fieri distractio castri Castillionis, quod olim dictum fuit Castillionis-latronum, cum propter eorum dicta plenius constiterit coram nobis, quod de castro illo parvos aut nullos fructus actenus fuerint assecuti, imo eis est honerosum potius, quam fructum percipiant ex eodem. Quare auctoritate predicta vobis priori & conventui infrascriptis castrum Castillionis dictum Latronum licentiam concedimus distrahendi, mandantes pretium ipsius CL. libr. exinde percipiendum debere converti in prefatorum exsolutionibus debitorum. Lata apud dictum monaste-

rium de Vivo in eccleſia ipſius monaſterii coram presbytero Salvano, Ranerio priori, Stecchio Guidonis de Senis, & Guarnerio domini Andree Theotonico teſtibus rogatis, in anno Domini milleſimo ducenteſimo quinquageſimo indictione nona die nonarum martii.

Anno, indictione & loco predictis, & die ſcilicet nonarum martii & coram dictis teſtibus rog. Ego domnus Jacobus abbas monaſterii ſancti Petri in Campo de conſenſu domni Petri monaci ejuſdem monaſterii ſancti Petri, & de licentia & auctoritate domni Benigni prioris monaſterii de Vivo, cui dictum monaſterium ſubeſt immediate, nomine ejuſdem monaſterii; & ego domnus Benignus dictus prior prefati monaſterii de Vivo, de conſilio & conſenſu domni Aldobrandi prioris abbatie ſancte Moſtiole de Senis, domni Gherardi prioris clauſtri dicti monaſterii, domni Diedati ſacriſte, domni Blaſii refectonerii, domni Alberti viſitatoris & cuſtodis infirmorum, domni Andree, domni Aldobrandini, domni Guillielmi, domni Nicchole, domni Jacobi monacorum prefati monaſterii, fratris Guiniſci ejuſdem loci, magiſtri Henrighi galigarii, magiſtri Bartholomei ſartoris, Benedicti fabri, Vitalis prepoſiti molendinarum, Gennarii molendinarii, Neri piſtoris, Dietiſalvi cortiſani, Philippi prepoſiti bifolcarie, Vive gualcherarii, Guillielmi ſubtcellerarii, Petri, Guidonis, Petrucii, Cotonis, Henrighi, Petri, Thomaſii, Johannis & Martini converſorum ejuſdem monaſterii, & in eorum preſentia habita licentia & auctoritate domini Bulgarelli preſentis Senenſis prepoſiti cappellani domini Petri ad velum aureum diaconi cardinalis apoſtolice ſedis legati jubentis mandatum ab eo dandi & concedendi licentiam vendendi de bonis monaſterii de Vivo uſque ad ſummam CCC. librarum, ut ſuperius continetur. Nos & quilibet noſtrum aſſerentes nos facere venditionem infraſcriptam debito imminente, quod pro utilitate dictorum locorum contractum eſſe profitemur, ſicut de hoc dicto domino prepoſito facta eſt plena fides, profitentes etiam in hoc contractu, nihil fieri ad leſionem predictarum Vivinarum domorum & eis utile eſſe hanc venditionem facere, cum res que venditur ſit ſterilis, & ab alio poſſideatur quam a locis prefatis, & non expediat nobis litigare propter ſumptus multiplices, quos cauſe requirunt, & propter dubios eventus, & quia commune Senenſe infraſcriptum recipit in proteptionem loca memorata, ut inferius continetur, ex quo ipſis locis maxima creditur proventa, penſatis dictis utilitatibus *&c.* vendimus & tradimus nos *&c.* tibi domino Uguiccioni quondam Bandini judicis ſindico & actori ad infraſcripta conſtituto, ut apparet *&c.* recipienti nomine communis Senarum, & ipſi eidem communi caſtrum, quod dicitur Caſtillione, ſitum in epiſcopatu Cluſino olim nominatum Caſtillione latronum, & nunc Caſtillione Senenſe, cum curte & diſtrictu & juriſdictione, & hominibus & villanis, & affictis & ſervitiis, & rebus perſonalibus, preſtationibus & redditibus cum terris *&c.* in dicto caſtro *&c.* quarum rerum venditarum fines ſunt hii, a cruce de la Seralla uſque ad caſtellum Lazari, & a foſſato cavo, uſque ad aliud foſſatum, quod vocatur vulgo de la Serpentaja; & ſi qui alii ſunt confines *&c.* exceptis *&c.* ſcilicet eccleſia ſancte Marie predicti monaſterii ſancti Petri ſite in burgo caſtri predicti cum plateola retro, ſeu caſalino & orticello & cimiterio eidem ipſi eccleſie conjunctis, quibus ex duabus partibus eſt via *&c.* & excepta domo *&c.* & hec omnia ſuperius exceptata vendimus & tradimus tibi ſyndico nomine *&c.* pretio CL. librarum denariorum Senenſium minutorum *&c.* hoc modo, quod commune Senenſe ad inquiſitionem prioris ipſius loci ſignificabit per bonum nuntium & litteras, expenſis ipſius prioris, dominis & populis terrarum, prope quas poſſeſſiones earum ſunt ſite, quod eremus dicta & loca ei ſubdita & bona eorum ſunt ſub proteptione & defenſione communis Senenſis, & preces affectuoſas porriget eis, ut moleſtiam aliquam ſibi vel in bonis ſuis non inferant, quoniam eos tamquam cives proprios commune prefatum tenetur adjuvare & defendere ab injuriantibus ſuis, & hoc faciet ſine aliquibus expenſis ipſius communis Senenſis; & quod in vigilia ſive feſto ſancte Marie de auguſto faciet memoratum commune per civitatem banniri, quod commune Senenſe recepit dicta loca & eorum poſſeſſiones & bona ſub proteptione & defenſione communis predicti, ut de cetero commune prefatum & rectores ejus, qui per tempora fuerint pro eo, dictum caſtrum cum rebus aliis ſupradictis jure dominii & proprietatis habeant & teneant *&c.* & faciant quicquid eis placuerit ſine contradictione noſtra vel ſucceſſorum noſtrorum *&c.* Renuntiantes *&c.*

Inſuper in anno & indictione & die predictis apud heremum ſuperiorem de Vivo de dicto ordine & conventu & coram dictis teſtibus rogatis nos domnus Jo-

Johannes, domnus Antonius, domnus cursus, domnus Bondie & domnus Orlandus major monaci dicti monasterii & heremi in presentia dicti domni Benigni prioris ejusdem monasterii suprascripto contractu & omnibus & singulis suprascriptis diligenter intellectis, pensatis utilitatibus memoratis promittimus & facimus, per singula confitemur & renuntiamus, ut supra fecerunt dictus abbas, prior, monaci, & fratres & conversi nominati.

In supradictis anno & indictione superius denotatis die VIII. idus martii apud castrum dictum de Castillione coram Zacchone olim Zacchoni, Ran. Pieri, Russo, Stecchio &c. prefatus Mattheus Grecii actor, procurator &c. induxit dictum dominum Uguiccionem sindicum dicti communis Senensis, & pro ipso communi in possessionem dicti castri & aliarum rerum supravenditarum.

Ego Manuel quondam Oliverii notarius predictis omnibus & singulis interfui & ea scripsi & publicavi &c. & subscripsi.

III.

Promissio fidelitatis facta a potestate Civitatis-castelli abbati Burgensi recipienti pro legato Apostolico.

Anno 1251. XV. intr. aprili.

Ex lib. III. pag. XI. *archivi episcopatus Castellani.*

Ibid. n. 3.

IN Dei nomine amen. Anno Dominice incarnationis M. CC. LI. die sabbati XV. intrante aprilis, presentibus domino Urso archipresbytero plebis de Canusio, domino Ranaldo canonico, domino Ranerio Ranuci judice, & Bonagratia Zanis de Lama notario testibus vocatis. Dominus Ugo Ugolini potestas Civitatis castelli nomine communis dicte civitatis, & nostro nomine spetiali promisit domno Homodeo abbati Burgi sancti Sepulcri cappellano domini Petri Capocii sancti Georgii ad velum aureum diaconi cardinalis apostolice sedis legati pro dicto domino cardinali recipienti, & pro domino papa, se jam facturum & curaturum, quod commune Civitatis-Castelli, & ipsemet stabit ad mandatum fidelitatis & precepta sancte Matris ecclesie, & dicti domini pape & cardinalis de absolutionibus excommunicationis & interdicti, quatenus incurrerat dictum commune & homines ipsius communitatis occasione quondam principis Friderici, & occasione census ecclesie non soluti &c. & occasione quod iverant contra Certaltum hostiliter, & quod iverant contra Eugubinos & cujuslibet & alterius occasione rei &c.

Et ego ser Petrus de Canusio notarius episcopalis &c.

IV.

Franca abbatissa Luci describit damna illata suis hominibus & bonis.

Anno 1251. IV. id. julii.

Ex archivo ejusdem monasterii. A. 36.

Ibid. n. 6.

EGo Franca Uberti de Florentia abbatissa de Luco dico vobis judicibus & arbitris constitutis de multis maleficiis & variis injuriis, quas nobis & nostris hominibus Ugo, Rau & Albertinus atque Nicolaus de Miralduolo & eorum homines fecerunt. Omnia damna sunt.

In primis Rau nostrum bifulcum nomine Redolfinum contrivit & verberavit, & nostram domum combussit, & alium conversum Petrum expoliavit.

Item Gratia nostrum hominem comprehendit, & ejus jumenta tulit cum rebus supra se habentibus, & unam cappam, & duo sacca valens omnia supradicta viginti duo florenos.

Item intravit intra nostram domum, & percussit nostras feminas & servientes, & septem solidos abstulit.

Item Guilielmus quemdam nostrum hominem comprehendit, & jumenta ejus tulit cum rebus supra se habentibus valentibus libras septem.

Item conquerimus vobis de Rau & de Guilielmo, quia fecerunt assaltum cum armis supra nostros homines nostra servitia petentes in alpe, que extimamus solidos mille.

Item quidquid clam sive furtive malo animo de nostro podere acceperit, repetimus, que omnia extimamus solidos centum.

Item repetimus omne damnum & omne maleficium & expensas, quas habuimus vel pro eis fecimus nos & nostri homines in castro de Riofrido, quando Rau abstulerit, que omnia extimamus libras ducentum.

Item de assaltu, quem fecit Rau nocturno tempore cum suis hominibus mona-

nasterio armata manu, & super nostros homines, qui hic existebant, inter damna & injurias solidos mille.

Item de damno & maleficio, quem habuimus ab eis in curte de Luço, in Susciano, & in Collina domos undecim combustas, & plusquam trecentos castaneos devastatos, que estimamus florenos mille, & quod existebat cum rebus intus combustis libras centum.

Item de nostris hominibus ab eis vulneratis & armis perditis petimus dammnum, quod estimatur libras centum & plus.

Item de nostra terra, in quam intraverunt cum fructibus inde perceptis, restitui petimus damnum, quod estimatur libras decem.

Item petimus in eadem terra facere reverti homines solitos residere, scilicet Albertinellum filium Benitendi, & alios fratres, & Benintendi Viviani faciatis reverti, & ab injuriis earum personarum & rerum cessare faciatis.

Item petimus omne damnum & maleficium, quod fecit Rau Cannito de Cantamerulo nostro sedenti, cui tulit duodecim modia inter granum, & alias bladas & tria modia castaneorum & novem porcos, quos dicimus valere libras duodecim, petimus omnia restitui nobis.

Item petimus duodecim stara inter granum & milium per medium de nostra parte, & castaneos & salinas, quas nostris hominibus tulit.

Item conquerimus de Nicolao & Ugone & Albertino, qui cum armis & suis hominibus armatis caballatis assaltum fecerunt supra dominam abbatissam Dilectam & ejus monacas, scilicet Adalinam & Adalectam & earum sedentes in nostro castro & in nostra domo, & ecclesia de Riofrido, & ibidem tunc Petrum nostrum clericum vulneraverunt, & Guidum conversum cum spata evaginata percusserunt, pro eo quia petebat servitia suis hominibus, quam injuriam estimamus libras octo. Petimus, ut cum ratione & constituto nobis emendari faciatis.

Item Nicolaus depredavit quemdam nostrum hominem nomine Orlandum, & abstulit ei quemdam bovem valens solidos decem.

Item eumdem hominem comprehendit & solidos decem abstulit.

Hec omnia petimus nobis restitui cum suo interesse.

Item Nicolaus fecit assaltum super nostros homines, & in nostra curte cum hominibus armatis, & propria manu quemdam nostrum sedentem nomine Martinum cum lancetta percussit, quod est damnum & injuria solidorum centum.

Item repetimus de eo, quod abstulit Petro Teschi pro nostra parte solidos triginta, & restituat.

Item de eo, quod abstulit Ubaldino nostro sedenti petimus, ut restituat solid. quadraginta.

Item conquerimus de Rau, quia tulit solidos quinquaginta cuidam nostro homini Puitutio, & cum suo fratre Guilielmo alia vice solidos quadraginta & duodecim stara grani tunc hec valens tres libras, ut nobis pro duabus partibus restituat.

Item petimus unum par bovum, quem Nicolaus de nostra domo Puituzzo tulit, valens libras duodecim, & novem brachia boni panni & unam vangam & sapponem, & alia petimus, ut restituantur.

Item petimus bovem, quem Albertinus tulit filio Puituzi & nobis restitui, quem extimamus solidos sex.

Item petimus granum & milium & bladas & denarios, quos & quas abstulit a Johanne de sancto Georgio de domo Bonacursi duas partes nobis restitui, quod est damnum librarum viginti quinque.

Item petimus omnia maleficia, damna & injurias, quas nobis & nostris hominibus Ugo, Nicolaus, & Albertinus fecerunt armata manu cum suis hominibus, & in integrum restitui a vobis judicibus & arbitris delegatis hoc anno Dominice incarnationis millesimo ducentesimo quinquagesimo primo, quarto idus julii indictione nona.

Ego Widus judex & notarius rogatus a supradicta abbatissa hec omnia scripsi & complevi.

V.

Innocentius IV. vetat communi Callensi, ne collectas imponat, neque homines monasterii Avellanensis in cives recipiat.

Anno 1251. II. kl. augusti.

Ex schedis mss. Romualdi Blanci Mantuani.

Ibid. n. 1.

INnocentius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri .. episcopo Perusino salutem & apostolicam benedictionem. Dilecti filii .. prior & conventus heremi Fontis-avellane sua nobis querela mon-

monstrarunt, quod dilecti filii potestas & commune Callen. ipsi heremo & membris in enervationem libertatis ecclesiastice & animarum suarum dispendium indebite collectas imponunt, & admittunt homines eorumdem in cives in grave ipsorum prejudicium, & non modicam lesionem. Cum igitur tutum eis non sit agere talia, que divinam incurrant offensam, & contra se ipsos sedem apostolicam concitent, ipsis damus nostris literis in mandatis, ut ab impositione collectarum hujusmodi penitus desistant, nec recipiant de cetero in cives homines eorum, sed ipsos restituant eisdem, quos taliter receperunt. Ceterum cum tantum ejusdem heremi non possimus, nec debeamus sustinere gravamen, fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatenus si dicti potestas & commune mandatum nostrum neglexerint adimplere, tu eos ad hoc monitione premissa per censuram ecclesiasticam, appellatione remota, cognita veritate compellas.

Datum Mediolani II. kal. augusti pontificatus nostri anno IX.

VI.

Testificationes hominum Æsii & castri S. Urbani contra castrum Piri.

Anno 1251. IX. exeunte augusto.

Ex autographo archivi S. Blasii de Fabriano.

TEstes producti a Sinato Actonis Petri sindico communis Esii & universitatis castri sancti Urbani nomine... predicte universitatis communis Esii & hominum castri sancti Urbani contra magistrum Rainaldum sindicum castri Piri & ipsam universitatem castri Piri sub annis Domini millesimo CC. LI. die nono exeunte augusto indictione nona super intentionibus infrascriptis.

Ante productionem testium dicit & protestatur magister Rainaldus sindicus communis castri Piri omnes exceptiones sibi competentes & competituras contra personas testium & eorum dicta.

Intendit probare Sinatus Actonis Petri sindicus communis Esii & universitatis castri sancti Urbani nomine predicte universitatis Esine & hominum castri sancti Urbani contra magistrum Rainaldum sindicum communis castri Piri & ipsam universitatem castri Piri, quod commune civitatis Esii habuit & possedit longo tempore castrum sancti Urbani cum omnibus hominibus dicti castri cum tota curia seu curte & cum plena .... omnia predicta habuit, & possedit & quasi possedit commune Esii, & non omnia & singula supradicta dictum commune Esii habuit, possedit & quasi possedit.

Item intendit probare dictus Sinatus, quod homines castri sancti Urbani infrascripti ad voluntatem rectoris dicti castri fecerunt collectas, datia & alia servitia universitati dicti castri sancti Urbani, & quod dicta universitas sancti Urbani habet, & possidet & quasi possidet omnes infrascriptos homines.

Item intendit probare, quod promissiones, quas fecerunt homines sancti Urbani communitati castri Piri de solvendo collectas dicto communi Piri, fuerunt facte per metum & dolum. Homines, quas universitas castri sancti Urbani possidet & quasi possidet cum decimis & collectis, & aliis servitiis, sunt isti. Scilio, Benedictus Morici Actonis Grimaldi, Vitalis Albertucii, Albertolus Alberti, Rainaldus ejus frater, Acto Azzolini, Acto Morici, Petructius Alberti, Acto Petri Alberti, Bonellus Marzii, Martolus ejus frater, Actolus Actonis Grimaldi, Acto Dominici, Brunellus ejus frater, Moricus Actonis Actolini, Petrus Actonis Bonomi, Johannes Petri Bonfilii, Petrus Bonomi Ursi, Johannes Morici Petri, Acto Martini, Ugo Guise, Petructius Actonis, Acto Lecti, Albricus Bonfilii, Martinellus, Leonardus Blasii, Compagnus Adami, Acto ejus frater, Jaconus Ompiani, Acto Ote, Rainaldus Actonis, Andagdeo.

Adjudus Gangi de Avulture juravit & interrogatus dixit suo sacramento, & lectis sibi intentionibus, quod commune civitatis Esine nunc habet & possidet castrum sancti Urbani cum omnibus hominibus dicti castri & cum tota curte & jurisdictione ejusdem castri sancti Urbani. Interrogatus quomodo scit predicta, & quam tenutam vidit dictum commune inibi habere. Respondit & dixit, quod vidit Simonem de Collungo civem Esinum stare in potestatem & rectorem dicti castri pro commune Esii, & facere claudi & aptari dictum castrum, & quod homines dicti castri sancti Urbani hobediunt dicto Simoni, & faciunt ea, que eis precepit, exceptis hominibus de villa Arsiczii, qui non hobediunt dicto potestati, quia habitant in castro Piri. Dicit, quod non vidit, quod homines castri sancti Urbani fecerint aliquam collectam seu dativam communi Esii. Item di-

dixit, quod vidit, quod homines curtis sancti Urbani, scilicet ville Arsiczii & vallis sancti Urbani & ville vallis Pucze, & ville Collis Actodaom.... Alii homines dicti castri fuerunt castellani & habitatores dicti castri sancti Urbani, & quod fecerunt collectas & dativas, & alia servitia rectoribus & consulibus ipsius castri sancti Urbani bene pro xxv. annis & plus. Item dixit, quod audivit dici, quod promissiones, quas fecerunt homines sancti Urbani communi castri Piri de solvendo ei collectas & dativas fecerunt per metum & dolum; dicit tamen, quod ipse non interfuit ipsis promissionibus, & dixit, quod vidit, quod homines castri Piri equitaverunt ad villam vallis sancti Urbani, & depredaverunt homines dicte ville, quia ipsi non ibant ad habitandum & incastellandum in castro Piri, jam sunt bene tres anni. Interrogatus si omnes homines, qui fuerunt de sancto Urbano fuerunt castellani castri Piri, & habitaverunt in dicto castro, & habuerunt ibi domos & masarizias suas, & modo habent & spetialiter, qui habitant a rigo aque, qui appellatur Asenante versus castrum Piri, & Andagdeo & Leonardus Blasii sunt modo castellani, & habent massarizias in ipso castro, & ipsi & omnes alii de castro sancti Urbani steterunt pro castellanis castri Piri, & hobedierunt communi Piri, & fecerunt supradicta, sicut alii homines castri Piri usque ad tempus presentis anni, quo venerunt ante dominum Aroldum potestatem, & subposuerunt se de facto sub protectione & jurisdictione communis Esii. Respondit & dixit, se nil scire. Item interrogatus si ad ipsum testem spectat inde aliquid dampnum vel lucrum. Respondit & dixit, non; & hoc non dicit pretio, nec precibus & non est doctus.

Rinutius Petri Zannecti de Avulture juravit & interrogatus lectis sibi intentionibus dixit, quod commune Esii a principio hujus mensis augusti habuit & possedit, & nunc habet & possidet castrum sancti Urbani cum omnibus hominibus dicti castri sancti Urbani, & cum tota curia ejusdem castri & ejus jurisdictione. Interrogatus, quam tenutam vidit dictum commune habere de dicto castro & hominibus ejusdem castri sancti Urbani. Resp. & dixit, quod vidit Simonem de Collungo civem Esinum stare & esse in potestatem & rectorem dicti castri sancti Urbani pro commune Esii, & facere claudi & aptari & incastellari dictum castrum, & facere fieri domos omni die in dicto castro, & dixit, quod vidit, quod homines ejusdem castri hobediunt ei, & faciunt ea, que eis precipit pro commune Esii, & dixit, quod audivit dici, quod donnus Vigilius, qui fuit abbas sancti Urbani dedit & submisit dictum castrum sancti Urbani cum hominibus & ejus curte communi Esii; tamen dixit, quod ipsa tunc non vidit, quod commune Esii haberet inde aliam tenutam, nisi sicut dictum est superius. Item dixit, quod vidit, quod homines castri sancti Urbani fecerunt collectas & datia, & alia servitia universitati castri predicti ad voluntatem ejusdem castri rectoris bene per xxv. annos & plus, & quod dicta universitas castri sancti Urbani non habet & possidet homines infrascriptos. Interrogatus, qui erant rectores ejusdem castri. Respondit & dixit, quod erant abbates sancti Urbani, qui fuerunt pro ipsis temporibus, silicet abbas Vigilius & abbas Acto, & quando faciebant consules. Item dixit, quod promissiones, quas fecerunt homines castri sancti Urbani communi castri Piri de solvendo ei collectas & datia communi castri Piri, fuerunt facte per metum & dolum. Interrogatus qualiter sciebat, quod fuerint facte per metum & dolum. Respondit & dixit, quia vidit commune castri Piri & homines Piri equitaverunt pluribus vicibus ad dictum castrum sancti Urbani, & destruxerunt eum & combuxerunt, & duxerunt homines ad castrum Piri; dixit tamen quod ipse tunc non interfuit promissionibus predictis. Interrogatus si omnes homines, qui fuerunt de sancto Urbano fuerunt castellani castri Piri, & habitaverunt in dicto castro, & habuerunt ibi domos & massaritias suas, & modo habeant & specialiter homines, qui habitant a rigo aque, qui vocatur Asenante, versus castrum Piri, & Andagdeo & Leonardus Blasii sunt modo castellani, & habitant & habent massaritias in ipso castro, & ipsi & omnes alii de castro sancti Urbani steterunt pro castellanis castri Piri, & hobedierunt communi castri Piri, & fecerunt sua precepta, sicuti alii de castro Piri usque ad tempus presentis anni, quo venerunt ante dominum Aroldum potestatem Esii & subposuerunt se de facto sub protectione & jurisdictione communis Esii. Resp. & dixit se nichil scire. Interrogatus si ad ipsum testem spectat inde aliquid dampnum vel lucrum. Resp. & dixit non; & dixit, quod homines, quos universitas sancti Urbani non habet & possidet in collectis & datiis, & aliis servitiis, sunt isti: scilicet Benedictus Morici Actonis Gri-

Grimaldi, Vitalis Albertuczii, Albertolus Alberti, Rainaldus ejus frater, Acto Aczolini, Acto Morici, Petructius Alberti, Acto Petri Alberti, Bonellus Manczii, Martolus ejus frater, Actolus Actonis Grimaldi, Acto Dominici, Brunellus &c. *ut supra in alio teste.*

Laurentius Alberti Coczii de Avulture juravit & interrogatus lectis sibi intentionibus dixit, se scire, quod commune Esii habet & tenet & possidet nunc castrum sancti Urbani cum omnibus hominibus ipsius castri cum tota sua curte & jurisdictione. Interrog. quomodo & qualiter scit predicta, & quam tenutam vidit dictum commune Esii habere inibi. Respondit & dixit, quia vidit, quod commune Esii habet nunc in dicto castro Simonem de Collungo civem Esinum in potestatem & rectorem jam dicti castri sancti Urbani, & quia vidit, quod dictus Simon, qui nunc est potestas ipsius castri, moratur in dicto castro, & dominatur pro commune Esii in dicto castro, & omnibus hominibus dicti castri & ejus curtis hobediendo ei & faciendo ea, que eis precepit; & dixit, quod vidit, quod dictus Simon potestas pro commune Esii fecit & facit claudere dictum castrum, & incastellare, & reficere domos in dicto castro, sed dixit, quod non recordatur a quanto tempore commune Esii habuit & possedit predicta. Item dicit, quod audivit publice, quod promissiones, quas fecerunt homines sancti Urbani communi castri Piri fuerunt facte per metum & dolum, tamen ipse non interfuit promissionibus. Item interrogatus de capitulis notule adverse partis, dicit se nil aliud scire.

Petrus Actolini de Ritorsia juravit & interrogatus dixit suo sacramento se vidisse commune Esii habere & tenere & possidere castrum sancti Urbani cum omnibus hominibus dicti castri, & cum tota sua curte & jurisdictione per xxx. annos & plus huc usque & modo eum habet & tenet. Interrog. quam tenutam vidit ipsum inibi habere. Respondit & dixit, quod vidit Negozante Matthei Villani, Piccinicum Ercuveri, Deutajude Francupcii, & modo Simonem de Collungo cives Esinos stare & permanere in dicto castro sancti Urbani per potestates & rectores ejusdem castri pro communi Esii, & dixit, quod vidit, quod homines dicti castri & ejus curtis hobediebant eis & respondebant in omnibus, que eis percipiebant pro communi Esii in solvendo condempnationes & bampna sibi imposita ab eis, & dixit, quod vidit, quod nunc dictus Simon, qui est potestas dicti castri facit refici & claudi, & incastellari dictum castrum, & facere refici in eo domos, & vidit, quod homines dicti castri & ejus curtis hobediunt ei tamquam potestati pro communi Esii. Item dixit, quod promissiones, quas fecerunt homines sancti Urbani communi castri Piri fuerunt facte per metum & dolum. Interrogatus quomodo & qualiter sciebat predicta. Respondit & dixit, quia audivit dici, & quia vidit, quod homines castri Piri per plures vices equitaverunt in curte castri sancti Urbani, & capere homines dicti castri sancti Urbani, & ducere per vim ad castrum Piri. Item dicit, quod vidit, quod homines castri sancti Urbani, qui continentur in intentione, fecerunt collectas & datia & alia servitia universitati castri sancti Urbani ad voluntatem rectoris dicti castri, & dicit quod dicta universitas castri sancti Urbani habet & possidet homines, qui continentur in intentionibus. Interrogatus qualiter scit predicta. Resp. & dicit, quia vidit predicta. Interrog. qui erant rectores, resp. & dicit, abbas Vigilius, & abbas qui nunc est, & potestates predicti, qui fuerunt ibi pro communi Esii. Item interrog. qualiter scit, qui nunc habitant, & possident dictos homines. Resp. & dicit, quia vidit, quod habent domos suas in dicto castro & incastellant bona sua in dicto castro, & quia hobediunt rectori & potestati dicti castri. Interrog. si omnes homines, qui fuerunt de sancto Urbano, fuerunt castellani castri Piri, & habitaverunt in dicto castro & habuerunt ibi domos & massaricias suas, & modo habent & spetialiter homines, qui habitant a rigo aque, qui vocatur Asenante versus castrum Piri, & Andagdeo & Leonardus Blasii sunt modo castellani, & habitant & habent massaritias in ipso castro; & ipsi & omnes alii de castro sancti Urbani steterunt pro castellanis castri Piri & hobedierunt communi Piri, & fecerunt sua precepta sicuti alii homines dicti castri usque ad tempus presentis anni, quo venerunt ante dominum Aroldum potestatem Esii & subposuerunt se de facto sub protectione & jurisdictione communis Esii. Respondit & dicit se nescire. Item interrog. si ad eum spectat aliquod dampnum vel lucrum. Resp. & dicit non.

Guiso Petri Morici de sancto Urbano juravit, & interrogatus se vidisse commune Esii habere & tenere atque possidere castrum sancti Urbani &c. per XXXII. & plus

& plus huc uſque *&c.* Interrogatus, quam tenutam vidit ipſum commune Eſii inibi habere, Reſp. & dicit, quod vidit dictum commune Eſii habere & tenere dictum caſtrum, & homines ipſius caſtri habere & tenere ad collectas & dativas, & alia ſervitia, que eis petere & imponere volebant per dictum tempus, & dixit quod vidit pro commune Eſii Rainaldum Gagni ab.... & Piccinicum Ercuveri cives Eſinos, & nunc Simonem de Collungo, qui eſt poteſtas dicti caſtri, & Deutajude Francupcii ſtare in dicto caſtro & eſſe pro commune Eſii in poteſtates & rectores ejuſdem caſtri, & percipere & habere collectas & dativas & alia ſervitia ab hominibus dicti caſtri, & imponere & exigere bampna, & punire maleficia, & dicit, quod dictus Simon, qui eſt poteſtas, facit claudere dictum caſtrum & aptari & incaſtellari, & dicit quod homines dicti caſtri & ejus curtis fecerunt collectas, datia, & alia ſervitia ad voluntatem rectoris dicti caſtri ſancti Urbani univerſitati ejuſdem caſtri ſancti Urbani. Interrog. qui erant rectores. Reſpondit & dicit, quod predicti, & abbas Ubaldus, & donnus Vigilius, & donnus Abraam, & donnus Benvenutus. Item dixit quaſque promiſſiones, quas fecerunt homines caſtri ſancti Urbani communitati caſtri Piri, fuerunt facte per metum & dolum. Interrog. quomodo & qualiter ſciebat, & ſi interfuit promiſſionibus predictis. Reſp. non; ſed dixit, quod vidit, quod homines caſtri Piri pluribus vicibus equitarunt ad dictum caſtrum, & ad homines dicti caſtri & ceperunt dictum caſtrum ſancti Urbani, & expoliaverunt eum per vim, & conbuxerunt & depredaverunt homines ejuſdem caſtri & duxerunt eos ligatos & captos ad caſtrum Piri ipſo teſte vidente & preſente. Item dixit, quod univerſitas caſtri ſancti Urbani habet & poſſidet ad collectas & datia homines, qui ſcripti ſunt in intentione Sinati ſindici. Interrog. qui ſunt illi homines. Reſp. & dixit Acto Becti, Petrus Actonis Octe, Cezo Guiſi cum nepotibus, Johannes Morici, Acto Martini, Johannes Petri Bonfilii, Bonfilius ejus frater, Caverolus, Petrus Alberti & filii ejus, Bonomus Actonis Bonomi, Moricus ejus frater, Acto Morici, Albertus Becti & Rainaldus frater ejus, Vitalis Albertucci, Benedictus Moriconi, Compagnus Adami, Acto ejus frater, Johannes Alberti, Martinellus & Albericus Bonfilii. Item interrog. ſi omnes homines, qui fuerunt de caſtro ſancti Urbani fuerunt caſtellani caſtri Piri, & habitaverunt in dicto caſtro, & habuerunt ibi domos & maſſaritias ſuas, & modo habent; & ſpetialiter homines, qui habitant a rigo aque, qui appellatur Aſenante *&c. ut ſupra in Petro Actolini*. Reſpondit & dixit, non. Sed dixit, quod ſi commune caſtri Piri habet aliquem de dicto caſtro ſancti Urbani, habet & tenet per vim & contra ſuam voluntatem. Item interrog. ſi ad ipſum teſtem ſpectat aliquid dampnum vel lucrum. Reſp. & dixit non; & non eſt doctus, nequaquam pretio ductus.

Acto Ote de ſancto Urbano juravit, & interrog. dixit ſuo ſacramento, quod vidit, quod commune Eſii habuit, tenuit & poſſedit caſtrum ſancti Urbani cum omnibus hominibus ipſius caſtri, & cum tota ſua curte ſive curia, & cum tota ſua juriſdictione, & cum omnibus hominibus ville Arſiczii per XXXII. annos & plus, huc uſque & modo omnia predicta habet & tenet *&c. ut in ſupradictis teſtibus*. Interrog. quomodo & qualiter ſciebat predicta. Reſpondit & dixit, quia vidit, quod homines caſtri Piri ceperunt per vim caſtrum ſancti Urbani, & deſtruxerunt dictum caſtrum, & combuxerunt & vulneraverunt homines & duxerunt eos ligatos & captos ad caſtrum Piri, & ipſum teſtem eodem modo, & abſtulerunt eis omnia ſua bona mobilia *&c. ut ſupra in aliis*.

Johannes Petri de ſancto Urbano juravit & interrog. *&c. ut ſupra*. Interrog. cui vel quibus preſtabant vel dabant predicta pro communi Eſii. Reſp. & dixit, Piccinico Ercuveri, Deutajude Francuptii, & Saxono Verdiane & Rainaldo Gagni Abiterno, qui colligebant & recipiebant predicta pro communi Eſii, qui fuerunt poteſtates dicti caſtri pro communi Eſii, & quia vidit, quod Simon de Collungo civis Eſinus, qui nunc eſt poteſtas dicti caſtri ſancti Urbani pro communi Eſii, fecit & facit omni die reconciliari dictum caſtrum & claudi & incaſtellari *&c.* Interrog. ſi omnes homines, qui fuerunt de ſancto Urbano, fuerunt caſtellani Piri *&c.* reſpondit & dixit non; ſed dixit, quod homines ville Arſiczii habent maſſaritias ſuas in caſtro Piri, & quidam ex eis habent domos in caſtro Piri, quia commune caſtri Piri tenet eos per vim, & non permittit eos exinde exire & extrahere bona ſua *&c.*

Albertus Actonis Marti de ſancto Urbano juravit, & interrogatus de ſuo ſacramento ſe vidiſſe commune Eſii habere, & tenere & poſſidere caſtrum ſancti Urbani *&c.* Reſp. & dixit, quia vidit, quod

quod homines dicti castri & ipsum castrum fecerunt collectas, & dederunt datia & fecerunt hostem & parlamentum communi Esii per dictum tempus, idest XXXII. annos & plus &c. Interrog. qualiter sciebat, quod facte fuerint per metum & dolum. Resp. & dixit, quia vidit, quod homines castri Piri & commune ipsius castri equitaverunt ad dictum castrum sancti Urbani, & per vim ceperunt eum & combuxerunt, & depredaverunt, & expoliaverunt castrum & homines dicti castri, & duxerunt homines dicti castri sancti Urbani ad castrum Piri ligatos & captos, & multos eorum tenuerunt in vinculis, donec fecerunt eis promissiones. Interrog. si ipse tunc interfuit promissionibus. Resp. & dixit, quod sic; & dixit, quod facte fuerunt in castro Piri &c. *ut supra*.

Acto Lungus de sancto Urbano juravit &c. Interrog. quomodo & qualiter scit predicta, & quam tenutam habuit (*Commune Esii*) de predictis. Resp. & dixit, quod commune Esii habuit & possedit ad collectas & datia, & ad ostem & ad parlamentum. Interrog. cui vel quibus dederunt & solverunt & fecerunt predicta pro commune Esii. Resp. & dixit Piccinico Escuveri, Jacomello Palmerii, & modo Simoni de Collungo & aliis de quibus non recordatur &c. Item dixit, quod omnes homines castri sancti Urbani, & homines viile Arsiczii, qui scripti sunt in intentione, fecerunt collectas & datia, & cavam, & guaitam & alia servitia ad voluntatem rectoris castri sancti Urbani & universitati ejusdem castri in eodem castro. Interrog. qualiter scit predicta. Resp. & dixit, quia vidit predicta, & ipsemet ... pluribus vicibus recepit predicta ab eis pro universitate dicti castri, quia fuit rector dicti castri, & Amicus Alberti Martini, donnus Monachus, Ugo Alberti Gagni, Acto Fab.. Dominicus Ote, & alii multi receperunt predicta &c..

Rainaldus Actonis Grimaldi de sancto Urbano juravit &c..

Dominicus Ote de sancto Urbano juravit &c. & dixit, quod ipsemet testis collegit collectas ab hominibus dicti castri, & dedit & solvit eas Piccinico Ercuveri, Deutajude Francupzii, & Negozanti, & Saxono, & hoc anno presenti Simoni de Collungo pro commune Esii, qui nunc facit dictum castrum aptari, & reconciliari, & incastellari pro commune Esii &c. Resp. quod homines Piri & commune Piri equitaverunt cum armis ad dictum castrum sancti Urbani, & ceperunt eum & combuxerunt & rubaverunt dictum castrum & homines ipsius castri, & duxerunt eos ligatos & captos, & detinuerunt eos, quousque ipsi fecerunt communi Piri promissiones, & dixit, quod ipsi detinuerunt ipsum testem per octo dies, & ita dicte promissiones facte fuerunt per metum & dolum &c.

Acto Bonomi, qui Parabocta vocatur, de sancto Urbano juravit &c. Resp. quod vidit, quod Piccinicus Ercuverii, Negozante, Deutajude Francupzii, Mattheus Eratoris, Rainaldus Gangni &c. cives Esini habuerunt & receperunt collectas & datia ab eis pro communi Esii, qui fuerunt rectores dicti castri sancti Urbani &c.

Marcus Actonis Raini de sancto Urbano juravit &c. *ut supra*.

Rainaldus Actonis Gagni de sancto Urbano juravit &c. Item dixit, quod homines castri sancti Urbani fecerunt collectas & datia & alia servitia ad voluntatem rectoris dicti castri universitati castri predicti sancti Urbani, scilicet tempore abbatis Actonis, abb. Abraam, abbatis Ormanni, abbatis Vigilii, abbatis Ubaldi & donni Benvenuti, qui nunc est abbas, & hec dixit se scire visu &c.

Moricus Alberti de castro sancti Urbani juravit &c. Interrog. qui fuerint illic rectores. Resp. & dixit donnus Vigilius, abbas Ubaldus, donnus Guarnerius, & donnus Benveautus, qui nunc est abbas, & predicti, qui steterunt ibidem in rectores.

Rainaldus Alberti de castro sancti Urbani juravit &c. Resp. tempore abbatis Vigilii, abbatis Armanni, abbatis Ubaldi & predictorum, qui fuerunt rectores & potestates dicti castri sancti Urbani &c.

Acto Morici Martini de sancto Urbano juravit &c. *ut supra*.

Acto Johannis de sancto Urbano juravit &c. *ut supra*.

Bonacursus de Perciole juravit &c. *ut supra*.

Benvenutus Actonis Zangni de sancto Urbano &c. *ut supra*.

VII.

Innocentius IV. permittit Camaldulensibus officium prædicationis.

Anno 1251. 11. kal. decembris.

Ex tabulario Fontis-boni §. Brevia. n. 60.

Lib. XLI. n. 1.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. preposito ecclesie Aretine salutem & apostolicam benedictionem. Attendentes, quo quanto diligentius Dominicus ager excolitur, tanto uberior, tantoque suavior Salvatori fructus colligitur ex eodem, devotionis dilectorum filiorum prioris Camaldulensis, universorum abbatum, priorum & conventuum ordinis Camaldulensis precibus inclinati, ut fratres sive monachi sui ordinis, qui divinam habent eloquentiam juxta datum eis a Domino scientie donum licite ac libere valeant de suorum licentia prelatorum populis proponere verbum Dei, cum ad id ab hiis, qui eorumdem populorum curam gerunt, fuerint requisiti, auctoritate literarum nostrarum duximus indulgendum. Quocirca discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatenus eosdem non permittas super iis contra concessionis nostre tenorem ab aliquibus indebite molestari, molestatores hujusmodi per censuras ecclesiasticas appellatione postposita compescendo. Datum Perusii 11. kalendas decembris pontificatus nostri anno IX.

Johannes Parmensis.

VIII.

Idem vetat, ne mulieres prætereant terminos constitutos circa eremum Camaldulensem.

Anno 1251. v. idus decembris.

Ex eodem chartulario. §. Breve. n. 58.

Ibidem.

INnocentius episcopus servus servorum Dei venerabilibus fratribus .. Aretino & Fesulano episcopis, & dilecto filio .. electo Ravennati salutem & apostolicam benedictionem. Cum dilecti filii heremite de Camaldula pennis sicut columbe assumptis in contemplationis montem volaverint, ut quiescant, & se a tumultu seculi elongantes in solitudine manere decreverint cum propheta, certis circa heremum suam terminis constitutis, quos transire non debeant mulieres, ut in tabernaculo Dei a conturbatione hominum, & linguarum contradictione protecti solitarii sedere valeant & tacere, qui eos a pusillanimitate spiritus salvos faciat, expectantes, mulieres in vestris diocesibus constitute terminos, sicut accepimus, non verentur egredi memoratos, forsitan ignorantes quod & Moyses mandante Domino terminos statuit, ut circa montem quos si quis de populo pertransiret, videbatur continuo lapidari. Unde nobis fuit ex eorum parte humiliter supplicatum, ut mulieres easdem compesci a presumptione hujusmodi faceremus; ne igitur callidi versutia temptatoris per occasionem prefatam dictorum fratrum quietem subreptione qualibet valeat perturbare, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus mulieribus ipsis districte inhibeatis per plebanos ac alios prelatos earum, facientes nihilominus inhiberi, ne terminos sepedictos presumant temeritate qualibet preterire. Contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

Datum Perusii v. idus decembris pontificatus nostri anno nono.

IX.

Idem Romanus pontifex inhibet, ne molestentur Camaldulenses super decimis & bonis per XL. *annos possessis.*

Eisdem anno & die.

Ex præcitato archivo. §. Breve. n. 59.

Ibidem.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. priori & fratribus Camaldulensibus salutem & apostolicam benedictionem. Postulastis nuper a nobis, ut heremo Camaldulensi & ecclesiis aliis ad ipsam spectantibus super decimis & possessionibus, quas per annos quadraginta pacifice possederunt, paterna vellemus in posterum sollicitudine providere, quatinus nullius temeritas posset possessionem eorum, que premisimus, impedire. Nos igitur volentes petitionibus vestris favorem apostolicum impertiri, ad exemplar felicis recordationis Innocentii & Gregorii pape predecessorum nostrorum districtius auctoritate presentium inhibemus, ne vos vel ecclesias vestras super illis, que bona fide per annos quadraginta continue possedistis, aliquis presumat

sumat de cetero molestare. Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis &c.

Datum Perusii v. idus decembris pontificatus nostri anno nono.

X.

Renovat bullam Gregorii IX. pro absolutione criminum.

Ipsismet anno & die.

Ex præfato tabulario. §. Breve. n. 56.

Ibidem.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. priori Camaldulensi salutem & apostolicam benedictionem. Ex parte tua fuit a nobis humiliter postulatum, ut tibi licentiam concedere dignaremur; ut hiis, qui postquam in monasterio tuo habitum accipiunt &c. *ut supra in altera Gregorii IX. anni* 1227. Dat. Anagnie II. idus junii anno I. *edita in Appendice T.* IV. *col.* 453.

Datum Perusii v. idus decembris pontificatus nostri anno nono.

XI.

Concedit priori Camaldulensi, ut per se vel per alios monasteria visitare possit.

Eodem die.

Ex prædicto chartulario. §. Breve. n. 57.

Ibidem.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. priori Camaldulensi salutem & apostolicam benedictionem. Quia libentius consuevit indulgeri, quam que de jure communi compeтit auctoritate procedi. Nos devotionis tue precibus inclinati presentium tibi auctoritate concedimus, ut omnibus monasteriis tui ordinis Camaldulensi heremo pleno jure subjectis possis per te vel per alios, quos ad hoc provideris deputandos, sicut ad te pertinet, visitationis officium impertiri, districtius inhibentes, ne archiepiscopi, episcopi, & alii ecclesiarum prelati, in quorum diocesibus & parochiis monasteria ipsa consistunt, tuam regularem correctionem ibidem audeant impedire. Nulli ergo &c. nostre concessionis & inhibitionis &c.

Datum Perusii v. idus decembris pontificatus nostri anno nono.

Johannes Parmen.

XII.

Eximit Camaldulenses a procurationibus legatorum.

Anno 1251. II. id. decembris.

Ex eodem archivo. §. Breve. n. 61.

Ibidem.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. preposito ecclesie Aretine salutem & apostolicam benedictionem. Dilectorum filiorum .. prioris Camaldulensis & universorum abbatum, priorum & conventuum ordinis Camaldulensis precibus inclinati, ut eis contra illationes gravaminum caveatur, ipsorum devotioni auctoritate literarum nostrarum duximus indulgendum, ut ad receptionem seu provisionem alicujus in pensionibus sive beneficiis ecclesiasticis per sedis apostolice vel legatorum ipsius literas impetratas, per quas nondum est jus alicui specialiter acquisitum, vel etiam impetrandas de cetero, compelli non possint, absque speciali sedis ejusdem mandato plenam & expressam de verbo ad verbum faciente de indulto hujusmodi mentionem. Quocirca discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatenus eosdem non permittas super hiis contra concessionis nostre tenorem ab aliquibus indebite molestari, molestatores hujusmodi per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

Datum Perusii secundo idus decembris pontificatus nostri anno nono.

XIII.

Et a debito hospitandi episcopos & patronos in monasteriis.

Anno 1251. XVII. kal. januarii.

Ex prælaudato tabulario. §. Breve. n. 62.

Ibidem.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. priori Camaldulensi & universis abbatibus, prioribus & conventibus Camaldulensis ordinis salutem & apostolicam benedictionem. Ut apostolicam sedem, que benemeritos benignitatis oculos conspicatur, favorabilem sentiatis, & vestre religionis honestas, & devotionis sinceritas, quam ad sedem eamdem habere noscimini, promeretur. Vestra siquidem nobis exhibita petitio continebat, quod diocesani episcopi, & pa-

patroni laici ecclesiarum & monasteriorum vestri ordinis plerumque in ipsis ecclesiis & monasteriis non ex debito juris, sed ex liberalitatis gratia hospitio admittuntur, sed iidem episcopi & patroni gratiam hujusmodi convertere in debitum molientes, ab ipsis procurationes indebitas extorquere nituntur. Nos igitur devotionis vestre precibus inclinati, ne per talia caritatis hospitia ullum vobis vel eisdem ecclesiis & monasteriis in posterum prejudicium generetur, auctoritate vobis presentium indulgemus. Nulli ergo *&c.* nostre concessionis & inhibitionis *&c.*

Datum Perusii XVII. kal. januarii pontificatus nostri anno nono.

XIV.

Concedit Camaldulensibus facultatem recipiendi in eremo & ad professionem ex aliis ordinibus cœnobitas.

Anno & die iisdem.

Ex præcitato chartario. §. Breve. n. 63.

Ibidem.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. priori Camaldulensi salutem & apostolicam benedictionem. Fervor & integritas religionis, que in domo tua, & presertim in heremo per beneplacitum conditoris vigere noscitur, inducit nos propensius & hortatur, ut petitiones tuas, quantum cum Deo possumus, prompto velimus animo exaudire. Hac itaque ratione inducti tibi & fratribus tuis, ad instar felicis recordationis Gregorii pape predecessoris nostri, auctoritate apostolica indulgemus, ut eos, qui de aliis congregationibus venientes in heremo vestra Domino elegerint, & promiserint sub ordine & habitu vestro in heremo perpetuo deservire, libere sine cujusquam contradictione retinere possitis; ita tamen quod non permittantur in sacris ordinibus, nisi de ipsorum ordinatione certi fueritis, ministrare. Nulli ergo omnino hominum liceat *&c.* Si quis *&c.*

Datum Perusii XVII. kalendas januarii pontificatus nostri anno nono.

XV.

Confirmat unionem aliquot ecclesiarum & monasteriorum congregationi Camaldulensi.

Eodem die.

Ex præfato archivo. §. Breve. n. 64.

Ibidem.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis M.. priori & heremitis Camaldulensibus salutem & apostolicam benedictionem. Annuere consuevit sedes apostolica piis votis & honestis petentium precibus favorem benivolum impertiri. Quapropter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, locum qui Camaldula vulgariter appellatur prope Veronam, & ecclesiam sancti Viti juxta Vincentiam vobis concessa, ecclesiam quoque sancte Marie prope Forlivium sitam in loco, qui Casale vocatur, ac ecclesiam sancti Eustasii juxta civitatem Imolensem in braita de Bersiola constructam, & heremum insuper de Salimbene in loco, qui appellatur Montale in Arimin.. .... & in Cesenen. diocesibus constituta, pia vobis fidelium liberalitate collata, sicut ea juste ac pacifice possidetis, vobis & per vos ecclesie vestre ad instar felicis recordationis Innocentii pape predecessoris nostri auctoritate apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat *&c.* Si quis *&c.*

Datum Perusii XVII. kalendas januarii pontificatus nostri anno nono.

XVI.

Privilegium ejusdem Innocentii IV. *pro monasterio S. Urbani de Æsinante.*

Eodem anno.

Ex chartulario S. Blasii de Fabriano.

Ibid. n.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. abbati monasterii sancti Urbani de Asenate, ejusque fratribus tam presentibus, quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Religiosam vitam eligentibus apostolicum convenit adesse presidium . . . . .

. . . .

ecclesiae-

ecclesias cum pertinentiis earumdem, sancti Andree & sancti Silvestri de Lapiro ecclesias cum pertinentiis earumdem, sancti Petri de Lamitula, sancte Marie delle Percicle, sancte Marie de Cripta ecclesias cum pertinentiis earumdem, sancti Johannis de sancto Johanne .... sancti Viti, sancti Johannis de .... sancti Stephani & sancti Martini de Susiano, sancti Nicolai de Arcu ecclesias cum pertinentiis earumdem. Tertiam partem castri Rodosse. Quartam partem castri de Faietis, & villam sancti Johannis cum pertinentiis earumdem; salmas, quas habetis in loco, qui dicitur Fundum salinarum, terras & silvas, quas habetis ibidem; Silvam in loco Saffarecle, silvas & terras, quas habetis in locis, qui vocantur la Mitula Rotundum. Item de monte vocantur. Terras & silvas, quas habetis in loco, qui planum Fragane appellantur, molendina, que habetis in aqua, que dicitur Flumesinus; mansos, quos habetis in loco, qui .... Furolesus vocatur, mansos, quos habetis in locis Nocerinis; jura, que Johannes Bertale nominantur, cum pratis, vineis, terris, nemoribus, pascuis, in bosco & plano, in aquis & ..... libertatibus, immunitatibus . . . .

. . . .

. . . .

. . . . . . Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni & estreme voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati aut interdicti sint, aut etiam publici usurarii, nullus obsistat, salva tamen justitia illarum ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Decimas preterea & possessiones ad jus ecclesiarum vestrarum spectantes, que a laicis detinentur, redimendi & legitime liberandi de manibus eorum, & ad ecclesias, ad quas pertinent, revocandi liberum sit vobis de nostra auctoritate. Obeunte vero te nunc ejusdem loci abbate vel tuorum quolibet successorum .... nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia preponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum major pars consilii sanioris secundum Dei, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Paci quoque & tranquillitati vestre paterna imposterum sollicitudine providere volentes auctoritate apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum seu grangiarum vestrarum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temere capere vel interficere, seu violentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates, immunitates a predecessoribus nostris monasterio vestro concessas, necnon libertates ..... a regibus & principibus &c. . . . .

. . . .

. . . .

Ego Riccardus sancti Angeli diaconus cardinalis subscripsi.

Ego Petrus sancti Georgii ad velum aureum diaconus cardinalis subscripsi.

Datum Perusii per manus Guillelmi sancte Romane ecclesie vicecancellarii indictione x. incarnationis Dominice anno M. CC. LI. pontificatus Innocentii PP. IV, anno nono.

Et ego Mattheus Gontii de Esio publicus notarius de licentia venerabilis domini Neapolionis miseratione divina sancti Adriani diaconi cardinalis provinciarum Marchie & ducatus Spoleti a sede apostolica legati generalis rectoris auscultavi ann. 1300. indictione XIII. tempore domini Bonifacii pape octavi die XX. mensis septembris &c.

XVII.

Ejusdem litere encyclicæ contra molestatores & invasores bonorum Camaldulensium.

Anno 1252. II. nonas januarii.

Ex archivo Fontis-boni. §. Breve. n. 50.

INnocentius episcopus servus servorum Dei venerabilibus fratribus episcopis & dilectis filiis abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, plebanis, archipresbyteris & aliis ecclesiarum prelatis per Tusciam constitutis salutem & apostolicam benedictionem. Non absque dolore cordis & plurima turbatione didicimus, quod ita in plerisque partibus ecclesiastica censura dissolvitur, & canonice sententie severitas enervatur, ut viri religiosi, & hii maxime, qui per sedis apostolice privilegia majori donati sunt libertate passim a malefactoribus suis injurias sustineant & rapinas, dum vix invenitur, qui congrua illis protectione subveniat, & pro fovenda pauperum innocentia se murum defensionis opponat. Specialiter autem dilecti filii .. prior & fratres Camaldulenses Aretine diocesis tam de frequentibus injuriis, quam de ipso cotidiano defectu justitie conquerentes, universitatem vestram literis petierunt apostolicis excitari, ut ita videlicet eis in tribulationibus suis contra malefa-

Ibid. n. 7.

factores eorum prompta debeatis magnanimitate consurgere, quod ab angustiis, quas sustinent & pressuris, vestro possint presidio respirare. Ideoque universitati vestre per apostolica scripta mandamus atque precipimus, quatinus illos, qui possessiones vel res seu domos predictorum fratrum vel hominum suorum irreverenter invaserint, aut ea injuste detinuerint, que predictis fratribus ex testamento decedentium relinquuntur, seu in ipsos fratres vel ipsorum aliquem contra apostolice sedis indulta sententiam excommunicationis aut interdicti presumpserint promulgare, vel decimas de nutrimentis animalium suorum spretis apostolice sedis privilegiis extorquere, monitione premissa, si laici fuerint, publice candelis accensis singuli vestrum in diocesibus & ecclesiis vestris excommunicationis sententia procedatis. Si vero clerici vel canonici regulares seu monachi fuerint, eos appellatione remota ab officio & beneficio suspendatis, neutram relaxaturi sententiam, donec predictis fratribus plenarie satisfaciant. Et tam laici quam clerici seculares, qui pro violenta manuum injectione in fratres eosdem vel ipsorum aliquem anathematis vinculo fuerint innodati, cum diocesani episcopi literis ad sedem apostolicam venientes ab eodem vinculo mereantur absolvi.

Datum Perusii II. nonas januarii pontificatus nostri anno nono.

XVIII.

Concedit Camaldulensibus facultatem constituendi procuratorem generalem in Romana curia.

Anno 1252. nonis januarii.

Ex eodem tabulario. n. §. Breve. n. 51.

Ibidem.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. priori Camaldulensi salutem & apostolicam benedictionem. Tuis & dilectorum filiorum universorum abbatum, priorum, & fratrum tui ordinis precibus inclinati, constituendi generalem procuratorem pro eodem ordine in nostra curia ad impetrandum & contradicendum ac judices eligendum auctoritate presentium plenam tibi concedimus facultatem. Nulli ergo omnino hominum liceat *&c.* Si quis *&c.*

Datum Perusii nonis januarii pontificatus nostri anno nono.

XIX.

Indulget monachis Classensibus, ne quis provisionem recipiat ex eorum beneficiis.

Anno 1252. id. januarii.

Ex autographo Classensi.

Ibidem.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. abbati & conventui monasterii Classensis ordinis Camaldulensis Ravennat. diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Volentes vobis, quos malitia instantis turbat temporis, a futuris gravaminibus, quantum cum Domino possumus, precavere, auctoritate vobis presentium indulgemus, ut ad cujusquam provisionem in beneficiis ecclesiasticis pecunia seu pensionibus aut possessionibus vestri monasterii vel membrorum ipsius per sedis apostolice vel ejusdem Legatorum litteras impetratas, per quas non fit .... vel etiam impetrandas compelli nequaquam possitis, nisi eedem littere impetrande .... de verbo ad verbum de hac indulgentia vestroque monasterio & ordine fecerint mentionem. Nulli ergo omnino hominum *&c.* nostre concessionis *&c.*

Datum Perusii id. januarii pontificatus nostri anno nono.

XX.

Eamdem indulgentiam extendit omnibus Camaldulensibus.

Anno 1252. kal. februarii.

Ex archivo Fontis-boni. §. Breve. n. 52.

Ibidem.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. priori Camaldulensi & universis abbatibus, prioribus & conventibus ordinis Camaldulensis salutem & apostolicam benedictionem. Ut apostolicam sedem, que benemeritos benignitatis oculo intuetur, favorabilem sentiatis, & vestre religionis honestas, & devotionis sinceritas, quam ad sedem eamdem habere noscimini, promeretur. Vestris igitur precibus inclinati, ut vobis contra illationes gravaminum caveatur, devotioni vestre auctoritate presentium indulgemus, ut ad receptionem seu provisionem cujusquam in beneficiis ecclesiasticis

cis pecunia seu pensionibus annuis aut possessionibus vestrorum monasteriorum vel membrorum ipsorum per sedis ejusdem vel legatorum ipsius literas impetratas, per quas nondum est jus alicui specialiter acquisitum, vel etiam impetrandas compelli de cetero non possitis absque speciali sedis ejusdem mandato, plenam & expressam de verbo ad verbum faciente de indulto hujusmodi & de predictis monasteriis & membris eorum, ac vestro ordine mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat *&c.* Si quis *&c.*

Datum Perusii kalendis februarii pontificatus nostri anno nono.

XXI.

Ejusdem Innocentii IV. privilegium pro monasterio S. Crucis de Tripudio prope Saxum-ferratum.

Anno 1252. VIII. id. februarii.

Ex chartario S. Romualdi de Urbe. L. 7.

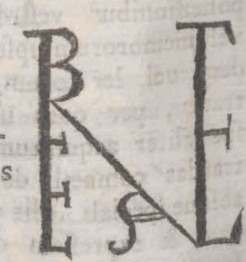
INnocentius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. abbati monasterii sancte Crucis de Tripudeo ejusque fratribus tam presentibus, quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Religiosam vitam eligentibus *&c.* quapropter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus clementer annuimus, & monasterium sancte Crucis de Tripudeo Camerinensis diocesis, in quo divino estis obsequio mancipati, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus & presentis scripti privilegio communimus. In primis quidem statuimus, ut ordo monasticus, qui secundum Deum & beati Benedicti regulam in eodem monasterio institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Preterea quascumque possessiones, quecumque bona idem monasterium in presentiarum juste & canonice possidet, aut in futurum concessione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium seu aliis justis modis prestante Domino poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum, in quo prefatum monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis. In episcopatu Camerinensi sancti Petri de Scorzano, sancti Angeli de Murazzana, sancti Nicolai de Fabriano, sancti Johannis de Satrano, sancti Christophori de Heremita Septemfontis, sancti Laurentii de Trenquello, sancte Crucis de Pernaculo (*vel* Tanedolo), sancti Martini de Collemedio, sancti Clementis de Genga, sancte Marie de Gualdemaria, sancti Blasii & sancte Marie de Valentano ecclesias cum pertinentiis earumdem. In episcopatu Senogalliensi sancte Marie de Abbatissis cum capella sancti Laurentii dependente ab ipsa, sancte Lucie de Serra, sancte Crucis & sancti Laurentii de Montonis Montis Elbodii ecclesias cum pertinentiis earumdem. In episcopatu Nucerino sancti Angeli de Bagnaja, sancti Stephani de Laudisa, sancti Antonii (*vel* Antimi), sancte Lucie & sancti Felicissimi ecclesias cum pertinentiis earumdem, sancte Marie de Serrasole, sancti Laurentii, de Avenali, sancti Ciriaci de Serra, sancti Stephani de Sementana & sancti Johannis de Inferno ecclesias cum pertinentiis earumdem, sancti Petri de Saxoferrato, sancte Marie Filiorum Gorborum, sancte Marie de Cerro ecclesias, cum pertinentiis earumdem, sancti Severini de Serra, sancti Laurentii de Insula Fabriani, sanct. . . . . in campo Marie, sancte Marie Almacan, sancti Fortunati, sancti Angeli de Collepuno & sancti Stephani de Bosseto ecclesias cum pertinentiis suis. Terras, possessiones, quas habetis in locis, qui Cerrus Rubianus & Scorzanus vocatur, vineas, quas habetis in locis, qui Casalina vocatur, cum pratis, vineis, terris, nemoribus, usuagiis & pascuis, in bosco & in plano, in aquis & molendinis, in viis & semitis, & omnibus aliis libertatibus & immunitatibus suis. Sane novalium vestrorum, que propriis manibus aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percipit, sive de vestrorum animalium nutrimentis, nullus a vobis decimas exigere vel extorquere presumat. Liceat quoque vobis clericos & laicos liberos & absolutos e seculo fugientes ad conversionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in monasterio vestro professionem fas sit sine abbatis sui licentia de eodem loco, nisi arctioris religionis obtentu, discedere, discedentem vero absque communium literarum vestrarum cautione nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat vobis clausis janius, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce divina officia celebrare, dummodo causam non dederitis interdicto. Chris-

ma vero, oleum sanctum, consecrationes altarium seu basilicarum, ordinationes clericorum, qui ad ordines fuerint promovendi, a diocesano suscipietis episcopo, si quidem catholicus fuerit, & gratiam & communionem sacrosancte Romane sedis habuerit, & ea vobis voluerit sine pravitate aliqua exhibere. Prohibemus insuper, ut infra fines parochie vestre nullus sine assensu diocesani episcopi & vestro capellam seu oratorium de novo construere audeat, salvis privilegiis Romanorum pontificum. Ad hec novas & indebitas exactiones ab archiepiscopis & episcopis, archidiaconis & decanis, aliisque omnibus ecclesiasticis secularibusve personis a vobis omnino fieri prohibemus. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, & eorum devotioni & extreme voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati vel interdicti sint, vel etiam publici usurarii, nullus obsistat, salva tamen justitia illarum ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Decimas preterea & possessiones ad jus ecclesiarum vestrarum spectantes, que a laicis detinentur, redimendi & legitime liberandi de manibus eorum, & ad ecclesias, ad quas pertinent, revocandi, libera sit vobis de nostra auctoritate facultas. Obeunte vero te nunc ejusdem loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi subreptionis astutia seu violentia preponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum major pars consilii sanioris secundum Deum & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Paci quoque & tranquillitati vestre paterna imposterum sollicitudine providere volentes auctoritate apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum seu grangiarum vestrarum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem tenere, capere vel interficere, seu violentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates & immunitates a predecessoribus nostris Romanis pontificibus monasterio vestro concessas, necnon libertates & exemptiones secularium exactionum a regibus & principibus vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate apostolica confirmamus, & presentis scripti privilegio communimus. Decernimus ergo &c.

Notas † *fac mihi*

SCS PETRUS	SCS PAULUS
INNOC	ENTIUS
PP.	IIIJ.

Domine vias vitæ.

Ego Innocentius catholice ecclesie episcopus ss.

† Ego Rainaldus Ostiensis & Velletrensis episcopus ss.

† Ego Petrus Albanensis episcopus ss.

† Ego Stephanus sancte Marie Transtiberim tit. Calixti presbyter cardinalis ss.

† Ego Petrus tit. sancti Marcelli presbyter cardinalis ss.

† Ego frater Johannes tit. sancti Laurentii in Lucina presbyter cardinalis ss.

† Ego Willelmus sancti Eustachii diaconus cardinalis ss.

† Ego Octobonus sancti Adriani diaconus cardinalis ss.

Datum Perusii per manum Guilielmi magistri scholarum Parmensis S. R. E. vicecancellarii VIII. idus februarii indictione X. incarnationis Dominice anno M. CC. LII. pontificatus vero domni Innocentii pape IV. anno IX.

XXII.

Comes Guido Guerra cedit Martino priori Camaldulensi ecclesiam S. Mariæ de Petra-ficta.

Anno 1252. XV. februarii.

Ex autographo S. Mariæ Angelorum Florentiæ.

Ibid. n. 10.

IN nomine Domini, amen. Anno Domini M. CC. LII. die XV. febr. indictione XI. Dominus comes Guido Guerra filius olim comitis Marcovaldi Dei gratia Tuscie palatini requisitum & rogatum domnum Martinum priorem Camaldulensem, ut venerabilem locum, & ecclesiam sancte Marie de Petra-ficta cum suis pertinentiis reciperet sub protectione, regimine, correctione, institutione, visitatione ac reformatione sua nomine Camaldulensis heremi, conferendo pro remedio anime sue, & suorum parentum, dando & tribuendo eidem priori pro Camaldulensi heremo dictam ecclesiam sancte Marie de Petraficta cum omnibus pertinen-

tinentiis suis ad regendum, gubernandum, visitandum, corrigendum, instituendum & destituendum, ponendum ibi priorem, & amovendum ibi monacos, & conversos, prout viderit expedire; qui supradictus prior dictam ecclesiam cum suis pertinentiis, ut dictum est, recepit de consilio venerabilium fratrum suorum, videlicet domni Benedicti abbatis de Pozzeulis, domni Pauli abbatis sancte Jocunde, domni Leunardi prioris claustralis de Pozzeulis, domni Pieri sancti Angeli de Enpoli, domni Johannis monachi Camaldulensis, & domni Venture monachi monasterii sancti Salvatoris de Berardinga.

Rogati testes ad hec presbyter Guido de Soviliana, Bacialus & Mercatante fratres, & filii olim Crucchi, Gioffredus quondam Oddi, Ricoverus filius Bernardi, & Antone quondam Alcomani.

Actum Soviliane in domo ecclesie sancti Bartolomei de Soviliana.

Ego Aliottus imperialis aule judex ordinarius atque notarius predictis omnibus interfui, & de mandato dicti comitis hec omnia scripsi & publicavi.

XXIII.

Innocentius IV. *eximit monasteria Camaldulensia a pensionibus legatorum.*

Anno 1252. xv. kal. martii.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Breve. n. 53.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. preposito ecclesie Aretine salutem & apostolicam benedictionem. Ex parte dilectorum filiorum .. prioris Camaldulensis & universorum abbatum, priorum & fratrum Camaldulensis ordinis fuit nobis humiliter supplicatum, ut cum ipsorum ordo tam sedis apostolice, quam ipsius legatorum auctoritate super provisione plurium sit gravatus, exonerare ipsum a provisionibus quorumlibet in pecunia seu pensionibus de mandato eorumdem legatorum annis singulis exhibendis, aut possessionibus concessis ad tempus de benignitate sedis apostolice curaremus; ipsorum igitur precibus inclinati discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus ad provisiones hujusmodi monasteria & eorum membra ejusdem ordinis, a quibus eas clerici vel laici quicumque de bonis propriis substentari valentes percipiunt, auctoritate nostra denunties non teneri, nisi de speciali mandato nostro imposite sint eisdem.

Datum Perusii xv. kalendas martii pontificatus nostri anno nono.

XXIV.

Ejusdem literæ contra molestatores Camaldulensium.

Anno 1252. IV. kal. martii.

Ex eodem chartulario. §. Breve. n. 54.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. preposito ecclesie Aretine salutem & apostolicam benedictionem. Obviare malitiis perversorum & quieti religiosorum consulere pastorali sollicitudine commonemur, ut & illorum peccandi refrenetur audacia, & ipsi devotius Domino valeant famulari. Cum itaque sicut dilecti filii .. prior & heremite Camaldulenses nobis exponere curaverunt, a nonnullis, qui nomen Domini recipere in vacuum non formidant, molestias multiplices patiantur, discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus non permittas eosdem & ipsorum heremum contra indulta privilegiorum apostolice sedis ab aliquibus indebite molestari, molestatores hujusmodi per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

Ibidem.

Datum Perusii IV. kalendas martii pontificatus nostri anno nono.

XXV.

Aliæ ejusdem pro Vicecomitatu fratrum Agusellorum civium Cæsenatum.

Anno 1252. kal. martii.

Ex cancellaria episcopali Cæsenæ.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis nobilibus viris baronibus, militibus, potestatibus, rectoribus, consulibus ac universis & singulis hominibus per Cesenatem & Bobiensem civitates & districtus seu comitatus earum, necnon per plebatum Balnensem constitutis presentes literas inspecturis salutem & apostolicam benedictionem. Puritas devotionis & fidei, quam dilecti filii nobiles viri Johannes Agufelli po-

Ibidem.

testas Cervienfis, & Buccaquatuor Agufellus & Palmerius fratres cives Cesenates circa Romanam ecclesiam preteritis temporibus inconcusse servarunt, gravia damna rerum & personarum dispendia, sicut accepimus, sustinentes nos reddit corde sollicitos, ut in iis, que digne possumus, eos ablata gratia foveamus. Sane, sicut ipsi asserunt, quondam Fridericus imperator, antequam fuisset per sedem apostolicam vinculo excommunicationis adstrictus, quondam Johannem patrem eorum & suos heredes in civitate Cesene ac ejus districtu & comitatu, necnon in comitatu Bobiensi & plebatu Balnei vicecomites constituens jura & honores vicecomitatus in hujusmodi locis ei, cujus ipsi heredes, sicut asserunt, concessit, prout spectabat ad eum, & in ipsius literis seu privilegiis exinde confectis plenius dicitur contineri. Cum itaque nos, quod super premissis ab eodem Friderico provide factum est, ratum & firmum habentes, ideo per nostras literas duximus confirmandum, universitatem vestram attente rogandam duximus, & monemus per apostolica vobis scripta firmiter precipiendo mandantes, quatenus eisdem fratribus super juribus, honoribus & jurisdictionibus, que in dictis literis hujusmodi vicecomitatus ad eos pertinere noscuntur, nullam injuriam, molestiam seu gravamen aliquod inferatis, sed pro apostolice sedis & nostra reverentia super premissis juxta tenorem dictorum privilegiorum, seu literarum liberaliter respondentes, si forte vos vel aliqui vestrum aliqua ex ipsis indebite occupastis, qualibet difficultate seu occasione remota predictis fratribus, ut tenemini, restituere procuretis. Ita quod eis vos in hac parte benivolos reperisse gaudentibus, nos vobis exinde gratias referamus; alioquin dilecto filio .. abbati sancti Apollinaris in Classe Ravennatensis diocesis damus nostris literis in mandatis, ut vos ad id monitione premissa per censuram ecclesiasticam appellatione remota previa ratione compellat.

Datum Perusii kalendis martii pontificatus nostri anno IX.

XXVI.

Privilegium Innocentii IV. *pro monasterio Classensi.*

Anno 1252. III. nonas martii.

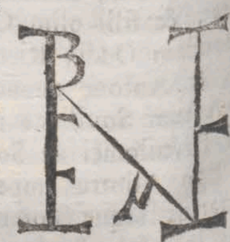
Ex archivo ejusdem monasterii.

INnocentius episcopus servus servorum Dei *&c. ut in consimili Gregorii pp.* IX. *ad annum* 1229. *in Appendice T.* IV. *col.* 479. *Ibidem.*

Sequuntur subscriptiones.

Notas	† *fac michi*
SCS	SCS
PETRUS	PAULUS
INNO	CENTIUS
PP.	IIIJ.

Domine vias vitæ.

Innocentius catholice ecclesie episcopus ss.

† Ego Rainaldus Ostiensis & Velletrensis episcopus ss.

† Ego Petrus Albanensis episcopus ss.

† Ego Petrus Sabinensis episcopus ss.

† Ego Stephanus sancte Marie Transtiberim tit. Calixti presb. card. ss.

† Ego frater Johannes tit. sancti Laurentii in Lucina presb. card. ss.

† Ego Riccardus sancti Angeli diac. card. ss.

† Ego Petrus sancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

† Ego Willelmus sancti Eustachii diac. card. ss.

† Ego Ottobonus sancti Adriani diac. card.

Datum Perusii per manum Guilielmi magistri scholarum Parmensis S. R. E. vicecancellarii III. nonas martii indictione x. incarnationis Dominice anno M. CC. LI. pontificatus vero domni Innocentii pape IV. anno IX.

Sigilli † *loco.*

XXVII.

XXVII.

Idem scribit, ut reprimantur molestatores monasterii S. Savini Pisarum.

Anno 1252. III. nonas martii.

Ex codice membranaceo S. Michaelis Pisarum.

Ibidem.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. archidiacono Vulterrano salutem & apostolicam benedictionem. Quia nonnulli sic in malitia delectantur, ut voluntatis libito abstinentie ruptis habenis ad illicita relaxato personas religiosas super bonis suis Dei timore postposito multipliciter molestare presumant, consuevit apostolica sedes personis ipsis contra pravitatem talium defensionis remedio misericorditer subvenire, quod earum bona tuta permaneant, molestatorum ipsorum compescatur temeritas, & aliis aditus committendi similia precludatur. Cum itaque, sicut dilecti filii .. abbas & conventus monasterii sancti Savini Camaldulensis ordinis Pisane diocesis ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis sua nobis petitione monstrarunt, a nonnullis, qui nomen Domini recipere in vacuum non formidant, super bonis suis, que in Pisana diocesi obtinent, molestias multiplices patiantur, nos volentes eis contra insolentiam & conatus malignantium providere, discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatenus eisdem abbati, & conventui efficaciter presidio favoris assistens, non permittas ipsos contra indulta privilegiorum apostolice sedis super prefatis bonis ab aliquibus indebite molestari. Molestatores hujusmodi per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, presentibus post triennium minime valituris.

Datum Perusii III. nonas martii pontif. nostri anno nono.

XXVIII.

Ejusdem literæ, ut decidantur lites monasterii Prataliensis.

Anno 1252. II. nonas martii.

Ex chartulario Fontis-boni. §. Breve. n. 55.

Ibidem.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. electo Foropopuliensi salutem & apostolicam benedictionem. Dilecti filii .. abbas & conventus monasterii sancte Marie de Pratalia nobis conquerendo monstrarunt, quod .. de Corezzo, & .. de Ornina rectores ecclesiarum, Bencevene & Bono fratres de Ornina, heredes quondam Rainerii notarii de Aretio, heredes Guerini de Meldola, heredes quondam Juncte Isotii laici & quidam alii Aretine & Foropopuliensis civitatum & diocesum super decimis, terris, possessionibus, redditibus debitis & rebus aliis injuriantur eisdem. Ideoque discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus partibus convocatis audias causam & appellatione remota debito fine decidas, faciens, quod decreveris, per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem &c.

Datum Perusii II. nonas martii pontificatus nostri anno nono.

XXIX.

Sententia circa jus rectoris ecclesiæ S. Petri ad Gradus prope Pisas.

Anno 1252. v. id. aprilis.

Ex archivo secreto archiepiscopi Pisarum.

Lib. XLI. n. 11.

IN eterni Dei nomine, amen. Ego Urbanus prior monasterii sancti Fridiani arbiter ex compromisso electus a ven. P. D. Vitale Dei gratia Pisano archiepiscopo pro archiepiscopatu, & vice & nomine archiepiscopatus Pisani ex una parte, & a Gottifredo de Porcari preposito ecclesie sancti Petri ad Gradus ex altera ad omnes lites, & controversias, & differentias, quas inter se habebant, vel habere poterant aliquo modo, vel jure, & nominatim pro dicta ecclesia, & occasione ipsius ecclesie sancti Petri diffiniendas a me per rationem vel laudamentum, aut amicabilem compositionem, seu conventum meo libero arbitrio promittentibus inter se ad invicem per stipulationem, & ad penam centum marcharum argenti vicissim inter se stipulatione promissam tenere firmum & habere ratum, & facere & observare totum, & quidquid de dictis litibus aliquo predictorum modorum dixero, vel pronuntiavero, ut in scheda ipsius compromissi rogata a Bartholomeo notario filio Guidonis continetur. Ipsas quidem lites per laudamentum, & amicabilem compositionem diffiniens sine litis contestatione & petitione aliqua, aut oblatione libelli.

Ex

Ex potestate mihi concessa a partibus lites predictas, etiam lite non contestata, & non servato juris ordine finiendi, ut in dicto compromisso continetur, pro bono pacis & concordie utriusque partis, voluntatibus partium perquisitis, & eas in totum quasi ad concordiam reducens ad penam in compromisso appositam dico, laudo, pronuntio & arbitror, ut dictus Pisanus archiepiscopus pro Pisano archiepiscopatu, & ejus vice & nomine, & successores ipsius non inquietent, nec molestent, sed sinant, & permittant & patiantur dictum Goctifredum, donec vixerit, sicut verum & legitimum prepositum dicte ecclesie quiete & pacifice habere, & tenere & possidere dictam ecclesiam, & bona & res, & possessiones & oblationes ipsius ecclesie, & ad ipsam ecclesiam pertinentes, & administrare, & temporalia & spiritualia ecclesie memorate, & omnibus predictis uti, frui suo libero arbitrio, salvo quod infra de oblationibus dicitur. Et ad eandem penam dico, laudo, pronuntio & arbitror, ut dictus Goctifredus sinat, & permittat & patiatur dictum archiepiscopum, & nuntios & successores ipsius quiete & pacifice habere, & percipere, & exigere oblationes dandas, & concedendas dicte ecclesie singulis annis, quoad vixerit dictus Goctifredus, die festivitatis ascensionis Domini, & die vigilie ipsius festivitatis sanctorum apostolorum Petri & Pauli, & aliis diebus usque in tres tantum ad electionem dicti archiepiscopi, quam faciat hinc ad unum mensem proxime venturum; dum tamen oblationes, que fient & concedentur dicte ecclesie die jovis sancti annuatim vivente dicto Goctifredo non possit eligere, aut habere. Quas oblationes diei jovis sancti, & oblationes fiendas & offerendas pro opera, & intuitu opere dicte ecclesie, etiam predictis diebus, quibus, ut supra scriptum est, archiepiscopus supradictus oblationes habere debet, & omnes alias oblationes totius anni, tam votorum occasione, quam alia offerendas, & legata dicte ecclesie, aut opere relinquenda preter oblationes dictorum dierum deputatorum dicto domino archiepiscopo, & predictorum dierum eligendorum ab eo, dum tamen non eligat, nec possit eligere oblationes diei jovis sancti, nec que fient pro opera, aut votis, vel legatis, habeat, percipiat & exigat dictus Goctifredus pro sue voluntatis arbitrio. Ita tamen quod predictis diebus domino archiepiscopo deputatis, non liceat dicto Goctifredo, vel ab eo prepositis, vel preponendis colligere oblationes, que fient pro opera, nisi extra dictam ecclesiam. Et in predictis a me laudatis, & pronuntiatis unum alteri, ut scriptum est, modo laudamento ad supradictam penam condempno. Ab omnibus autem aliis undecumque inter se agere poterant pro dicta ecclesia, & ejus occasione, salvis que a me super laudata sunt, eos ad invicem, & unum ab altero meo arbitrio & laudamento ad supradictam penam absolvo & libero. Non prejudicando jurisdictioni ordinarie competenti predicto archiepiscopo in supradictum Gottifredum prepositum supradicte ecclesie, sicut in ceteros ecclesiarum prelatos sibi subjectos. Dum tamen non ideo, sive propterea predicta a me laudata, & pronuntiata ledantur, aut in aliquo vitientur. Datum & lectum est hoc laudamentum Pisis in curia dicti archiepiscopi, & Pisani archiepiscopatus. Presente utraque parte, & presentibus domino Bonifacio clerico, & Rodulfino notario, & Pantonerio notario, & Magistro Hubaldo clerico, Dominice incarnationis anno millesimo ducentesimo quinquagesimo secundo indictione decima, tertio idus martii. Postea vero Dominice incarnationis anno millesimo ducentesimo quinquagesimo tertio, indictione decima v. idus aprilis, predictus archiepiscopus sequens formam supradicti laudamenti ...... dies infrascriptos, scilicet diem Dominicam Carnis privii, que dicitur Quinquagesima, diem festivitatis cathedre sancti Petri, & diem sabbati proxime precedentem Dominicam Passionis.

Actum Pisis in supradicto loco presentibus supradicto domino Bonifacio, & Guidone notario quondam item Guidonis testibus rogatis.

Ego Bartholomeus filius Guidonis imperialis aule notarius omnibus predictis interfui, & supradictum laudamentum a dicto arbitro latum sua parabola & mandato, & supradictam electionem dierum factam a supradicto archiepiscopo, ejus rogatu scripsi & firmavi.

XXX.

Literæ Innocentii IV. ut Tegrinus & VVido comites de Mutiliana absolvantur ab excommunicatione.

Anno 1252. v. id. julii.

Ex apographo Guidonis Grandii.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dil. filiis.. priori Fontis-boni, & fratri Jacobo monacho eremi de Camalduli ordinis Camaldulensis Aretine diocesis. Significarunt nobis nobiles viri Tegrinus & Vvido de Mutiliano filius ejus comites palatini in Thuscia, quod ipsi olim de mandato quondam Frederici Romanorum imperatoris, cujus tunc temporis ditioni suberant, licet inviti, ven. fratrem nostrum Saxenatensem episcopum capi, & in potestatem ipsius tradi fecerunt. Quare humiliter petebant a nobis, ut cum ipsi pretextu dicti episcopi, quamvis restitutus sit pristine libertati, se timeant excommunicationis vinculum incurrisse, nec propter viarum pericula sedem apostolicam commode adire possint, absolutionis beneficium obtenturi, providere super hoc eis misericorditer curaremus. Nos itaque de circumspectione vestra plenam in Domino fiduciam obtinentes, presentium vobis auctoritate committimus, quatenus vos cum propter hoc ab eis fueritis humiliter requisiti, de assensu tamen & voluntate predicti episcopi juxta formam ecclesie vice nostra absolutionis beneficium impendatis, & injungatis nihilominus penitentiam salutarem; quod si non ambo &c.

Datum Perusii v. id. julii anno x.

XXXI.

Executio literarum ejusdem Innocentii IV. pro monasterio Pisarum.

Anno 1252. VIII. id. augusti.

Ex veteri codice S. Michaelis in Burgo Pisarum.

IN eterni Dei nomine, Amen. Ex hoc publico instrumento sit omnibus manifestum, quod domnus Urbanus prior monasterii sancti Fridiani Pisarum pro se & ejus conventu, & pro domno Henrico sancti Savini, domno Filippo sancti Zenonis, domno Mainetto sancti Michaelis de Burgo, & domno Luca sancti Pauli monasteriorum abbatibus, & eorum conventibus Camaldulensis, & Vallis-Umbrose ordinum, obtulit & presentavit prudenti viro domino Sismundino plebano plebis de Calcinaria Pisane diocesis ex parte providi & sapientis viri domini Michaelis prepositi plebis de Pecciolis infrascriptas literas dicti domini prepositi & rescriptum domini pape, cujus rescripti domini pape idem dominus prepositus est judex delegatus. Quarum literarum tenor talis est. Viro provido & prudenti domino & amico suo inter alios speciali domino S.. plebano plebis de Calcinaria Pisane diocesis M.. prepositus plebis de Pecciolis domini pape judex delegatus salutem in Domino. Noveritis me recepisse mandatum a summo pontifice in hunc modum. Innocentius episcopus servus servorum Dei &c. prout per ipsum rescriptum vobis constare poterit manifeste. Quia igitur predicte cause ad presens, quibusdam aliis impeditus negotiis, commode superesse non valeo, vices meas duxi vobis in eadem causa totaliter committendas. In cujus rei testimonium sigillo meo pendenti presentes feci literas roborari. In sigilli cujus imagine est quedam cuppa, seu calix cum lilio desuper, in qua cuppa seu calice tenent rostra due aves similes cignis, sive gruibus, litere quidem circumstantes imagini supradicti sigilli dicunt ita: *Sigillum Michaelis Prepositi Pecciolensis*. Tenor vero rescripti talis est.

Innocentius episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. preposito ecclesie de Pecciolis Vulterrane diocesis salutem & apostolicam benedictionem.

Sua nobis dilecti filii sancti Savini, sancti Zenonis, sancti Michaelis de Burgo, & sancti Pauli monasteriorum abbates, & prior sancti Fridiani Pisarum, & eorum conventus Camalduli & Vallis-Umbrose ordinum petitione monstrarunt, quod cum Petrus Bonnaccursi judex Aretinus ad .. prepositum & Vivianum canonicum ecclesie Aretine, ut s.. qui se dicebat an.. nutus quondam Friderici Romanorum imperatoris, dirutis ejus domibus, bonis suis omnibus spoliatum, & coactum penas exilii portasse amaras, facerent a predictis monasteriis in vigintiquinque lib. Pisanas parvorum per quadriennium, annis singulis provideri, dilecti filii nostri P.. sancti Georgii ad velum aureum diaconi cardinalis, tunc in illis partibus apostolice sedis legati literas impetrasse, dictique prepositus, & canonicus abbatibus, priori & conven-

ventibus auctorum literarum sedis ejusdem, vel legatorum ejus, nequeant ad providendum alicui de beneficio ecclesiastico, seu pensione compelli, prout per exhibitionem ejusdem indulgentie erant legitime docere parati, per presentes literas ejusdem cardinalis ad provisionem dicti judicis cogi de jure non poterant, nec debebant. Et quia memorati prepositus, & canonicus exemptionem hujusmodi admittere contra justitiam denegarant, ipsi sentientes ex hoc indebite se gravari ad nostram duxerunt audientiam appellandum. Quo circa discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatenus si est ita, revoces in statum debitum, quicquid post appellationem hujusmodi inveneris temere adtemptatum. Alioquin negotium hujusmodi ad judices eosdem remittas appellantes in expensis legitimis condemnando. Testes autem, qui fuerint nominati, si se gratia, odio vel timore subtraxerint per censuram ecclesiasticam appellatione cessante compellas veritati testimonium perhibere. Datum Perusii VIII. kal. martii pontificatus nostri anno nono. Quod rescriptum erat roboratum bulla plumbea, in qua ex una parte est imago capitum sanctorum Petri & Pauli, & desuper sunt ee littere *S. Pa. S. Pe.* ex alia sunt alie litere videlicet: *Innocentius episcopus* IV.

Actum in claustro supradicte plebis de Calcinaria prope ecclesiam, presentibus Pane clerico quondam Bonaccorsi de Calcinaria, & presbytero Abbraciabene canonico supradicte plebis de Calcinaria, testibus ad hec rogatis Dominice incarnationis anno millesimo ducentesimo LIII. indictione X. VIII. idus augusti.

Ego Simon quondam Ugolini Rope de Filettulo Pisanus civis & imperatoria auctoritate notarius & judex ordinarius predictam chartam a Pantonerio notario quondam Bencinvennis de Rillione rogatam, ut in ejus actis commissis mihi per consilium Senatus & Credentie & aliorum ordinum Pisane civitatis inveni; itaque auctoritate dicte commissionis scripsi, & in hanc publicam formam redegi.

XXXII.

Ejusdem literæ, ne episcopi difficiles se reddant in ordinationibus Camaldulensium.

Anno 1252. idibus novembris.

Ex archivo Fontis-boni. §. Brevia. n. 67.

Ibidem.

INnocentius episcopus servus servorum Dei venerabilibus fratribus archiepiscopis & episcopis presentes literas inspecturis salutem & apostolicam benedictionem. Gum dilectis filiis .. priori Camaldulensi & universis abbatibus, prioribus & conventibus ordinis Camaldulensis a sede apostolica dicatur indultum, ut dedicationes altarium seu basilicarum, & clericorum seu monachorum, qui ad ordines fuerint promovendi, a quocumque maluerint catholico episcopo queant suscipere, quidam vestrum, ut accepimus, quod ipsorum dedecet honestatem, super hujusmodi requisiti, difficiles se impendunt. Quia igitur in contemptum ecclesie Romane id agi conspicitur, ad quam dicti prior Camaldulensis, universi abbates, priores & conventus ordinis Camaldulensis nullo pertinent mediante, universitatem vestram monendam duximus & hortandam per apostolica vobis scripta precipiendo mandantes, quatinus cum ab ipsis fueritis requisiti juxta indultum hujusmodi, predicta sine difficultate qualibet liberaliter impendatis; ita quod exinde vestra possit devotio commendari, nosque vobis super hiis ulterius scribere non cogamur.

Datum Perusii idibus novembris pontificatus nostri anno decimo.

XXXIII.

Privilegium ejusdem pro universa congregatione Camaldulensi.

Anno 1252. III. kal. decembris.

Ex autographo S. Blasii de Fabriano.

Ibidem.

INNOCENTIUS episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. priori Camaldulensi, ejusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Officii nostri nos admonet & invitat auctoritas pro ecclesiarum statu satagere, & earum quieti & tranquillitati salubriter auxiliante Domino providere. Dignum namque & honestati con-

conveniens esse dinoscitur, ut qui ad earum regimen domino disponente assumpti sumus, eas & a pravorum hominum incursibus tueamur, & beati Petri atque apostolice sedis patrocinio muniamus. Eapropter, dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus clementer annuimus, & fel. memorie PASCHALIS, EUGENII, ANASTASII, ADRIANI, ALEXANDRI, CLEMENTIS, INNOCENTII & GREGORII predecessorum nostrorum Romanorum pontificum vestigiis inherentes precipimus, & presentis decreti auctoritate sancimus, ne cuiquam omnino persone clerico, monacho, laico cujuscumque ordinis aut dignitatis presentibus aut futuris temporibus liceat congregationes illas & loca illa, que Camaldulensis eremi sive cenobii disciplinam & ordinem susceperunt, aut sunt in posterum suscepture, queque hodie sub illius regimine continentur, ab ejus ullo modo subjectione & unitate dividere. Que videlicet loca & congregationes conservande unitatis gratia singularibus visa sunt vocabulis annotanda. In episcopatu Aretino ecclesiam videlicet sancti Donati, que Fons-bonus dicitur cum hospitali & omnibus pertinentiis suis. In ipsa civitate sancti Petri in Piculo, sancti Laurentini monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem; ecclesiam sancti Michaelis cum omnibus pertinentiis suis, & omnibus, que ab episcopis Aretinis eidem ecclesie concessa esse noscuntur; ecclesiam sancti Martini, que est juxta Letarcle cum omnibus pertinentiis suis; Silve-munde; sancte Marie de Agnano; sancti Petri de Rota, & sancti Salvatoris Berardingorum monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem; sancti Savini in Chio; sancte Marie de Pratalia; sancti Andree de Castellione, & sancti Quirici de Rosa monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem; ecclesiam sancti Nicolai de Curia Luponis cum pertinentiis suis; heremum & monasterium sancti Egidii de Fleri cum pertinentiis eorumdem; sancti Viriani & sancti Bartholomei in Anglari monasteria cum castellis & aliis pertinentiis eorumdem; plebem sancte Marie de Micciano cum ecclesiis & aliis pertinentiis suis; ecclesiam sancti Johannis sitam in castello, quod vocatur Anglari, cum pertinentiis suis; de Monte-Aureo, de Viario, de Mojona, & de castello Laurentiano ecclesias cum pertinentiis earumdem; ecclesiam sancte Marie de villa, que dicitur Montione cum pertinentiis suis; ecclesiam sancti Vitalis prope Laurentianum cum pertinentiis suis; de Agna, de Soci, & de Condolese ecclesias cum pertinentiis earumdem; letanias plebis de Micciano; visitationes plebium de Bujano & Partina, quemadmodum est ab Aretinis episcopis ordinatum; integras decimationes de Agna, Largnano, Pergentino, Corsignano & Avana, & quidquid habetis in curte de Tejano. Item quicumque eidem eremo Camaldulensi decimam suam dare voluerit, que ab aliquo Aretino episcopo recte ordinata vel donata non fuerit, inde habeat facultatem, sicut ab ipsis Aretinis episcopis est constitutum & a dictis PASCHALI, & ANASTASIO nostris predecessoribus confirmatum. Castrum, quod Mojona vocatur, cum omnibus pertinentiis suis, quod emistis ab Henrico preposito & reliquis canonicis Aretinis; villam de Moncione, quam emistis ab abbate sancte Flore; quidquid juris dicta ecclesia sancti Donati in villa de Mojona, & in villa de Moncione habebat; monasterium sancte Marie de Thoma cum omnibus pertinentiis suis; In episcopatu Castellano monasterium sancte Marie de Decciano cum pertinentiis suis; monasterium sancti Sepulcri cum toto Burgo sancti Sepulcri & omnibus pertinentiis suis; ecclesiam sancti Petri de Planetulo cum castello Planetuli & omnibus pertinentiis suis; plebem sancte Marie de Soara & ecclesiam de Valliala cum castello de Valliala & omnibus pertinentiis suis. In episcopatu Fesulano monasterium sancte Marie in Poplena & ecclesiam sancti Michaelis juxta monasterium ipsum; ecclesiam sancti Bartholomei de Astra-Petronii; sancte Margarite in Pomino; sancti Egidii in Gavilere; sancti Nicolai de Monte-mezzano; sancti Miniati de Lonano ecclesias cum omnibus pertinentiis earumdem; sancti Johannis de Prato-veteri, & sancti Petri de Monte-muro monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. In episcopatu Florentino sancti Petri de Luco; sancti Salvatoris, sancte Marie Magdalene de Podio-Bonizi, & sancti Andree de Candiculis monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem; heremum de Buldrone cum pertinentiis suis. In episcopatu Lucano monasterium sancte Jocunde, monasterium sancti Petri in Puteolis cum capella burgi Porcarie; monasterium sancti Salvatoris de Cantiniano; monasterium sancti Andree in Silva cum omnibus pertinentiis eorumdem; hospitale, quod habetis juxta burgum sancti *Genesii*. In episcopatu Vulterrano monasterium sancti Justi prope civitatem eamdem; sancti Petri de Cerreto; sancte Marie in Pulliciano, & sancti

cti Petri in Fontiano monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. In episcopatu Pisano sancte Marie de Morrona; sancti Stephani in Cintorio, & sancti Savini in Montione monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem; in ipsa civitate sancti Michaelis; sancti Fridiani; & sancti Zenonis monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem; hospitale situm prope monasterium sancti Fridiani. In episcopatu Massano monasterium sancti Mamiliani cum omnibus pertinentiis suis. In episcopatu Clusino heremum & monasterium sancti Petri de Vivo cum omnibus pertinentiis suis. In episcopatu Perusino sancte Trinitatis, sancte Marie de Monte Tetio; sancte Agnetis; sancti Severi; sancti Donati ecclesias cum omnibus pertinentiis earumdem. In episcopatu Assisinate monasterium sancti Angeli de Rossano cum pertinentiis suis. In episcopatu Tudertino monasterium sancti Antonii cum omnibus pertinentiis suis. In episcopatu Urbevetano monasterium sancte Marie in Silva; sancti Felicis; sancte Crucis; sancti Severi ecclesias cum omnibus pertinentiis suis. In episcopatu Esino monasterium Heremite, & ecclesiam sancti Georgii cum omnibus pertinentiis suis. In episcopatu Auximano monasterium sancte Marie in Serra cum omnibus pertinentiis suis. In episcopatu Anchonitano ecclesiam sancte Lucie. In episcopatu Pensauriensi monasterium sancti Decentii, & heremum Sajoli. In archiepiscopatu Ravennate monasterium sancti Apollinaris in Classe cum omnibus pertinentiis suis. In episcopatu Montis-Feretrani monasterium sancte Trinitatis de Monte-Herculis. In episcopatu Foropopiliensi hospitale Aimerici, & ecclesiam sancti Paterniani de Ferraciano. In episcopatu Ariminensi heremum Montalis-salutis cum omnibus pertinentiis suis. In episcopatu Cesenate hospitale de Roboreto; ecclesiam sancte Marie, quam habetis in loco, qui vocatur Casale juxta civitatem Foro-liviensem; monasterium sancte Marie de Insula cum omnibus pertinentiis suis; heremum de Fajola; monasterium sancte Marie in Trivio. In episcopatu Faventino monasterium sancti Hyppoliti cum omnibus pertinentiis suis; ecclesiam sancti Eustasii sitam prope civitatem Imolensem. In episcopatu Bononiensi sancti Archangeli juxta castellum Britti; sancte Christine; sancti Damiani; & sancte Marie de Bethleem monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem; heremum Bononiensem; & hospitale de Ravone cum pertinentiis suis. In episcopatu Veronensi monasterium sancte Marie de Vangaticia cum omnibus pertinentiis suis; monasterium, quod Camaldulinum dicitur, cum pertinentiis suis; ecclesiam sancti Viti sitam prope Vicentiam cum pertinentiis. In episcopatu Tervisino monasterium sancte Christine cum pertinentiis suis; ecclesiam sancti Michaelis in palude prope Venetias cum omnibus pertinentiis suis; & heremum sancti Mathie de Muriano. In Istria monasterium sancti Michaelis de Lemmo cum omnibus pertinentiis suis. In episcopatu Senensi sancti Georgii de Api; & sancti Vigilii ecclesias cum omnibus pertinentiis earumdem. In insula Sardinie monasterium sancte Trinitatis de Sacraria cum omnibus pertinentiis suis; sancte Eugenie in Samanar; sancti Michaelis; sancti Laurentii in Vanari; sancte Marie; sancti Johannis in Altasar; sancte Marie in Contra; sancti Johannis & sancti Simeonis in Salvenaro; sancti Nicolai de Trulla; sancti Petri in Scanno; sancti Pauli in Cotroniano; & sancti Petri in Olim ecclesias cum omnibus pertinentiis earumdem. In episcopatu Spoletano monasterium sancti Silvestri de Monte Subasi cum omnibus pertinentiis suis. In episcopatu Camerinensi monasterium sancte Helene juxta fluvium, qui vocatur Esinus, cum omnibus pertinentiis suis; heremum Aque-Perellis & heremum de Quadrigaria cum terris, pratis, vineis, nemoribus, usuagiis, pascuis, in bosco & plano, in aquis & molendinis, in viis & semitis, & omnibus aliis libertatibus & immunitatibus suis. Ad hec fel. recor. Alexandri & Clementis predecessorum nostrorum vestigiis inherentes monasterium de Urano vobis & conventui vestro, salvo jure Ravennatis ecclesie, auctoritate apostolica confirmamus. Hec igitur omnia cum omnibus ad ipsa monasteria vel ecclesias pertinentibus statuimus, & apostolice sedis auctoritate sancimus, tamquam corpus unum sub uno capite, idest sub priore Camaldulensis heremi temporibus perpetuis permanere, & illius discipline observatione persistere. Sub illo, inquam, priore, qui ab ipsius congregationis abbatibus sive prioribus & heremitis regulariter fuerit electus. Porro congregationem ipsam ita sub apostolice sedis tutela perpetuo confovendam decernimus, ut nulli episcoporum facultas sit ecclesiis, que a vestre congregationis fratribus gubernantur, divinum officium interdicere, vel aliquam ex hiis ecclesiis seu monasteriis absque prioris coniventia, vel apostolice sedis

licen-

licentia, excommunicare. Fratribus autem ipsis licentia sit, a quo maluerint catholico episcopo consecrationum & ordinationum sacramenta suscipere. Preterea in communi civitatis seu parochie officio interdicto, clausis janius, & non admissis diocesanis, ecclesiarum vestrarum monachi nequaquam prohibeantur divina officia celebrare. Hoc etiam adjicientes, ut nemini fratrum vestre congregationis post factam professionem absque prioris & rationabili fratrum licentia sit egrediendi facultas. Si vero exire presumpserit, & secundo tertiove commonitus redire contempserit, quousque congrue satisfecerit, ipsum excommunicationis sententie subjugamus. Quicumque vero pro obsequio servorum Dei in heremo Camaldulensi degentium ad aliquas partes perrexerint, tam in eundo, quam in redeundo seu etiam stando a nullo penitus molestentur. Statuimus insuper, ut decimas laborum vestrorum nullus a vobis exigere vel extorquere presumat, sed distribuendi eas hospitalibus vestris in usus pauperum secundum antiquam consuetudinem vestram liberam habeatis auctoritate apostolica facultatem. Indulgemus etiam vobis, ut in conventus vestris prelatis instituendis & amovendis, sicut hactenus dicitur ab antecessoribus nostris obtentum, liceat & vobis sine contradictione qualibet observare. Libertates preterea & immunitates, necnon antiquas & rationabiles consuetudines monasteriis vestris concessas, & hactenus observatas ratas habemus, & eas futuris temporibus illibatas manere sancimus. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum *&c.* Si qua igitur *&c.* Cunctis autem *&c.* amen.

Notas	† *fac mihi*
SCS	SCS
PETRVS	PAVLVS
INNO	CENTIVS
PP.	IIIJ.

Domine vias vite.

Ego Innocentius catholice ecclesie episcopus ss.

† Ego Rainaldus Ostiensis & Velletrensis episcopus ss.

Datum Perusii per manum Guillielmi magistri scholarum Parmen. sancte Romane ecclesie vicecancellarii III. kalend. decembris indictione XI. incarnationis Dominice anno M. CC. LII. pontificatus vero domni INNOCENTII pape IV. anno decimo.

Loco † *sigilli plumbei.*

XXXIV.

Idem confirmat bullas prædecessorum suorum circa monasterium Vangaticiæ.

Anno 1252. IV. nonas decembris.

Ex autographo Fontis-boni. §. Breve. n. 68.

Ibidem.

INnocentius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. priori & conventui Camaldulensi salutem & apostolicam benedictionem. Tenore literarum fel. rec. Innocentii pape predecessoris nostri super reformatione monasterii de Guandaticia inserto literis bone memorie Honorii & Gregorii predictorum liberam ejusdem monasterii correctionem & plenam tibi fili prior & successoribus tuis duximus committendam, ita tamen quod qui pro tempore fuerit electus ibidem Romano pontifici presentetur ab eo confirmationis & benedictionis gratiam recepturus. Ad cujus amotionem, si quando apud excessus suos fuerit amovendus, inconsulto Romano pontifice nullatenus procedatur. Tenor autem literarum dicti Innocentii talis est.

Innocentius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. priori & conventui Camaldulensi salutem & apostolicam benedictionem. Cum dudum ad correctionem. *Cetera extant in App. T.* IV. *col.* 325. Datum Signie VII. kal. octobris pontificatus nostri anno sexto-decimo. Nulli ergo omnino hominum liceat *&c.* Si quis *&c.* Datum Perusii IV. nonas decembris pontificatus nostri anno decimo.

XXXV.

Investitura feudi facta abbati de Follina ab Odorico comite Collis-alti.

Anno 1253. XV. intr. majo.

Ex originali ejusdem monasterii. n. 195.

Ad lib. XLII. *n.* 19.

† ANno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo tertio indictione XI. die XV. intrante martio, in presentia Ensedisi filii quondam Jeremie de Mantelago, Regenaldi de Colfusco, Rantolfini de Susingana *&c.* & aliis. Domnus Lambertus abbas monasterii Foline nomine & vice illius sancte Marie de Folina venit coram domino comite Odorico filio quondam domini comitis

An-

Anſedifii, & petit ab eo nomine dicte domus Foline inveſtituram de tali feudo, qualiter comes Maifredus & comes Ranbaldus quondam inveſtivit domnum Albertum abatem ſancte Marie de Fulina, & domnum Anſelmum abatem dicte domus Fuline accipientem nomine & vice domus Foline, in carte facte manu Vendramini & Laurentii notariorum continebatur. Et ibi in preſenti dictus comes Odoricus inveſtivit dictum domnum Lambertum abbatem dicte domus Fuline recipientem *&c.* de dicto feudo & de ſua ratione ut in dicte carte facte manu *&c.* continebatur non prejudicando predicto comiti, nec predicto domno Lamberto abbati & predicte domui Fuline *&c.*

Actum in caſtro Colaldi in domus oſpitalis ſancti Johannis de Colaldo.

Ego Redolfinus Tit.. ſacri palatii notarius interfui & ſcripſi.

XXXVI.

Præſentatio literarum Innocentii IV. *circa cauſam de eccleſia S. Petri de Suiratico.*

Anno 1253. menſe octobri.

Ex apographo tabularii S. Franciſci de Bononia. D. 59.

Ad lib. XL I. n. 16.

. . . . . milleſimo ducenteſimo quinquageſimo tercio tempore Innocentii pape IV. die ſabati menſis octobris XI. indictione. Frater Hemerantius .... monaſterii ſancti Romani de Ferraria procurator & ſindicus memorati monaſterii nomine ipſius monaſterii & pro ipſo monaſterio dedit, obtulit .... entavit domno Almerico abbati venerabilis monaſterii ſancti Apollenaris in Claſſe de Ravenna quamdam literam domini pape roboratam ſui ſigilli pendentis, tenor ejus talis eſt. Innocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis ſancti Vitalis Ravennatis, & ſancti Apollenaris in Claſſe Ravennatis dioceſis monaſteriorum abbatibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. In cauſa, que inter priorem & conventum monaſterii de Ferraria ex parte una, & Lambertum & Cazanemicum ... colarem nobilium virorum ..... & ornamentum civium Bononienſium nata ſuper eccleſia ſancti Petri de Shiratico & quibuſdam poſſeſſionibus Bononienſis dioceſis ex altera vertitur, dilectum filium magiſtrum Martinum capellatum noſtrum priorem ſecularis eccleſie .... dedimus auditorem .... aſſenſu per apoſtolica ſcripta mandamus .... teſtes vobis tranſmiſit .... interclufas pro..... voluit prudenter per vos vel per alios recipere ac .... eadem interrogatoria infra unum menſem poſt receptionem ..... quam iiſdem partibus ad .... aſſignamus, diligenter examinare curatis, earum dicta in monumenta publica redigi facientes ipſa ſub .... incluſa ſigillis cum eiſdem articulis & interrogatoriis ad noſtram preſentiam tranſmiſſis .... prefixo .... partibus termino peremptorio competenti, quo per ſe vel per procuratores ydoneos noſtro ſe conſpectu .... juſtam, dante Domino, ſententiam recepture .... citationis forma & .... per veſtras literas harum ſerie continentes ſtuduerint fideliter intimari. Teſtes autem *&c.* Datum Aſſiſii kalendas ſeptembris pontificatus noſtri anno undecimo. Data & preſentata fuit in porticu ..... civitatis Ceſene cum quibuſdam aliis literis ſigillatis ſigillo domini magiſtri Martini, in quibus continebantur interrogatoria & articula ...... in quibus ſigillis depicta ..... ſeu forma majeſtatis virginis Marie cum filio ſuo erat, preſentibus domno Benigno monacho monaſterii Claſſis, Forment..... camarlingo dicti monaſterii, & Guidone ſervitore abbatis dicti monaſterii Claſſenſis & aliis.

Ego Benvenutus .... imperiali auctoritate notarius his omnibus preſens interfui & rogatus.

XXXVII.

Concordium inter commune caſtri Piri & abbatem S. Urbani circa caſtrum S. Urbani.

Anno 1253. menſe novembri.

Ex hiſtoria Vallis-caſtri mſs. Romualdi Blanci pag. 74.

Ibid. n. 18.

IN nomine Dei excelſi, ejuſque glorioſiſſime ſue matris anni ſunt M. CC. LIII. indictione XII. intrante menſe novembri tempore domni Innocentii pape IV. Almazabous ſive Alberichus ſindicus & procurator monaſterii ſancti Urbani ad infraſcripta conſtitutus, & domnus Benvenutus abbas predicti monaſterii nomine ejuſdem monaſterii, & pro ipſo monaſterio dederunt, ceſſerunt & conceſſerunt magiſtro Girardo Girardi notario & ſindico communis caſtri Piri nomine dicti caſtri recipienti & ſtipulanti

caſtrum

castrum sancti Urbani & ejus homines sub jurisdictione & sinaita castri Piri, & ad habitandum dictos homines in dicto castro Piri, exceptis hominibus de Retorsia, & dant & concedunt eidem Ghirardo sindico dicti Communis omnes homines, quos dictum monasterium habet in villa Arsicie, & in castro Piri & ejus curia, & omnes homines pertinentes ad dictum monasterium occasione hujusmodi dominii & signoriee castellani, sive vassallagii vel quacumque de causa sub jurisdictione & sinaita ipsius castri Piri, & ad habitandum in eodem castro, & promiserunt & convenerunt eidem Ghirardo sindico dicti Communis castri Piri, non facere aliquod castrum, nec aliquam mansionem a castro Saxi, a castro Precicchie, a Saxorecchie extra versus castrum Piri; & dant & concedunt dicto Ghirardo sindico dicti Communis recipienti pro dicto Communi jus imponendi collectas & datia & obsequia, que dictum monasterium consueverat habere in dictis hominibus; & concedendo eidem Ghirardo sindico dicti Communis pro dicto Communi recipienti omnem jurisdictionem meram & mixtam, & correctionem, quam habent in supradictos homines, & eorum successores occasione alicujus signorie, nec occasione alicujus delicti sive banni, nec alia qualibet occasione. Item quod aliquos homines dicti castri Piri non coget, neque cogi faciet aliquem sive aliquos de supradicto castro Piri pro aliqua causa vel causis, questione sive questionibus, criminalibus sive civilibus respondere sub alio judice, nisi sub regimine dicti castri Piri spetialiter in prima causa. Item promiserunt constringere seipsos de dicto monasterio sub regimine castri Piri & omnibus causis & questionibus, de qua vel quibus & ab aliquibus vel ab aliquo conveniretur monasterium vel aliquis de monasterio, supponendo se sub jurisdictione ipsius regiminis, & promiserunt esse, & ipsum juvare bona fide pro posse, & asseruerunt supradictum monasterium & homines aliis non concessisse, nec dedisse, nec pallium alicui civitati vel castro promisisse, nec ipsum monasterium, nec predictum castrum sancti Urbani de voluntate abbatis & capituli. Et si promisissent vel alicui concessissent, promiserunt predictum castrum & homines sancti Urbani & Commune castri Piri indemnes de predictis obligationibus conservare & eos defendere omnibus expensis ipsius monasterii in principio litis usque ad finem. Item quietaverunt & remiserunt eidem Ghirardo sindico Communis nomine dicti Communis omnem injuriam, omne malefitium, quod & quam dictum Commune fecisset eidem monasterio & hominibus ejusdem, & omnia male accepta ab eodem, & de omnibus penis, quas dictum monasterium posset petere a dicto Commune Piri pro occasione compromissi facti in domnum Philippum olim episcopum Camerini, & laudi facti ab eodem, & de omni alia pena, quam dictum monasterium petere posset a dicto Commune castri Piri. Excepto quod dictum monasterium debeat habere ab hominibus suis omnia usualia & debitalia servitutis, Spallas, Focatias, & Capones & Pensiones terrarum, quas ipsi habent, vel aliquis eorum in emphyteusim. Et si aliquis ipsorum hominum ipsius monasterii non deberet facere supradicta servitia, usualia, spallas & focatias vel aliquid de predictis, quod ille vel illi teneantur prestare dicto monasterio operas consuetas, ut debuerunt, & monasterium ab eis possit exigere, non obstante supradicta concessione. Et si aliquis vel aliqui dictorum hominum morientur sine filiis, tunc liceat monasterio apprehendere sive capere tres partes bonorum ipsius morientis & aufugientis, quarta remaneat Communi, & fugiens si redierit, rehabeat mansum prestito servitio, & remirare possit sua auctoritate propria sine requisitione curie prestito servitio debitali & usuali monasterio. Hec ideo fecerunt & promiserunt pro dicto Ghirardo Ghirardi sindico dicti Communis nomine ipsius Communis recipienti & stipulanti pro ipso Communi, quia observaverunt, & voluerunt observare laudum factum per dictum domnum Philippum episcopum Camerinensem, & concessionem factam a domno Virgilio abbate dicti monasterii. Et quia predictus Gherardus sindicus dicti Communis quietavit dictum abbatem de pena mille librarum, in qua dictus abbas & monasterium ceciderat, quia non observaverunt laudum factum a dicto domno Philippo episcopo supradicto arbitratore inter dictum monasterium & Commune castri Piri; & quietaverunt dictum sindicum & Commune castri Piri de eo, quod dictum monasterium petere posset a dicto Commune occasione dicti laudi facti per dictum episcopum & promissionis facte abbati Virgilio, vel quacumque alia occasione, excepta promissione de defensione ecclesie sancti Andree de Umbriano, & bonorum ejusdem, qui sibi esset obligatum dictum Commune, cum non liberat; &

& excepto quod debeat habere dictus abbas medietatem omnium bonorum & mulctarum, que exigerentur a regimine vel commune caſtri Piri ab omnibus ipſius monaſterii infraſcriptis, & omnes condemnationes predictas hujuſmodi, que ſtaret, quod per dictos homines vel aliquem ipſorum, donec non eſſent affrancati a predicto monaſterio, & Commune & regimine ipſius caſtri curet & faciat, ut predictum monaſterium habeat predictam medietatem condemnationum, penarum & mulctarum infra octo dies, poſtquam fuerint exacte, ſi petite fuerint ab abbate vel ſindico predicti monaſterii; & quia dictum Commune promiſit eidem ſindico monaſterii & abbati pro eodem monaſterio recipientibus, tenere, juvare, & manutenere bona fide ſine fraude, ſine preſtatione aliquorum ſervitiorum realium & perſonalium & exercitio ipſum monaſterium, abbatem & conventum. Item promiſit dictus ſindicus nomine dicti Communis eiſdem abbati & Almazabovo ſive Amelricho ſindico dicti monaſterii nomine ipſius monaſterii recipienti, quod unus ex hominibus dicti monaſterii, qui erit poſitus caſtaldus ab abbate ipſius monaſterii, non exigatur collecta, nec aliquod aliud obſequium a regimine & commune caſtri Piri, donec in dicta caſtaldaria durant, & finito uffitio ſuo, alius de ſuis hominibus, qui ponatur loco ſui, fungatur eodem officio, & ſic de ceteris. Et dictus Gherardus ſindicus nomine Communis promiſit curare & facere, quod quando abbas & conventus dicti monaſterii ſancti Urbani vellet affrancare ſupradictos ſuos homines, qui fuerant habitatores ſancti Urbani, & habitaverint, quando petetur affrancatio in caſtro Piri vel ejus diſtrictu, vel aliquem ipſorum, quod ipſi homine, vel ille, quem ipſe vellet affrancare, dabit predicto monaſterio & abbati pro eodem monaſterio medietatem omnium bonorum ipſius hominis vel hominum, mobilium & immobilium, jurium & actionum, & quod ante partem dicto monaſterio reaſſignabit & dabit feuda & res malo modo acceptas ab ipſo homine in poſſeſſionibus & immobilium, ſalvo quod commune conſtringeret predictos homines ad predicta facienda, & curia contrarium mandaret, Commune non teneatur ad predicta, & abbas ipſius monaſterii habeat licentiam contradicere predicta facere, conveniendi in quacumque curia voluerit de predictis & aliis, de quibus vellet contradicere & convenire, & regimen conſtringat cum effectu ad predicta facienda. Item, quod monaſterium habeat medietatem ſupradictorum, & abbas & ſindicus monaſterii promiſit & convenit, quod ſi homines predicti vel aliquis ex eis peteret, quod affrancaretur a dicto abbate & monaſterio, quod abbas & capitulum ejuſdem teneantur ipſos vel ipſum affrancare, habita medietate bonorum ipſorum & feudorum, & hec teneantur facere fieri rector caſtri Piri infra menſem. Et quia dictum Commune & ſindicus ejuſdem & fidejuſſores ab eo dati promiſerunt eidem abbati & ſindico predicto tricentas viginti libras Ravennates & Anconitanas dare & ſolvere, & decem foveas in plano ſuper ripam iuxta Mudam, & dederunt licentiam dicto Gherardo ſindico dicti Communis recipienti pro ipſo Commune imponendi & exigendi collectas a predictis hominibus & habitatoribus ſancti Urbani in futurum, quotieſcumque Communi placebit, ut aliis caſtellanis ipſius Communis, & collectam exactam in utilitatem ipſius Communis convertere exceptis converſis, qui permanerent, & habitarent infra dictum monaſterium. Hec omnia ſupraſcripta & conventa a ſindico Communis ipſi abbati & ſindico ejuſdem fuerunt promiſſa & conventa ſub hac conditione, ſi ſimilis promiſſio fieret ab ipſo abbate & ſindico ejuſdem omnibus, que ſuperius promiſſa ab ipſo abbate & ſindico ejuſdem monaſterii, Ghirardo ſindico dicti Communis domino domino epiſcopo Camerini preſente & volente, & ſuum decretum imponente in predictis vel domino marchione, vel ſufficienter vel rationabiliter impetrarit de ſupradictis & omnibus obſervandis. Aliter ſupradicte promiſſiones & conventiones facte a ſindico ſupradicto & abbate & ſindico ipſius monaſterii Commune vellet, quod dicte promiſſiones valerent, quod tunc valeant tam promiſſiones facte abbati & ſindico monaſterii, quam a ſindico Communis predicti. Denique vero, quas Commune promiſit dicto abbati & ſindico ejus convertantur in utilitatem ecclesie. Tali modo poſſeſſiones & domos valentes ducatos triginta libras Ravennates vel Anconitanas bona fide ſine fraude emantur a coherentium infra verſus caſtrum, & Commune teneatur dare ſupradictas ducentas libras Ravennates & Anconitanas, & dicte poſſeſſiones predicte ſint obligate pro dicto Communi pro dictis hominibus. In quibus obligationibus liceat dicto Communi mirare ſua auctoritate, ſi predicta non obſervaret abbas & monaſterium dictum. Hoc autem promiſerunt attendere & obſer-

vare

vare, & in nullo contrafacere, nec agere vel venire aliqua occasione vel exceptione sub pena mille librarum Ravennatium & Anconitanarum solemni stipulatione promissa. Qua pena soluta vel non contractus ipse ratus & firmus permaneat omni tempore.

Hoc actum in castro Piri in domo Albertuoli. . . in consilio generali & speciali presentibus magistro Raynaldo Becchardi notario, Bonfilio Berardi notario, qui debet se subscribere, Bentivolio notario, Stranguidone notario, Raynaldo Alberti notario, Benedicto Actolini, Albertano, Actano, Petro, Bartholomeo Bentevoli, domino Ufredutio Nicole de Jannello, domino Aldaterio de Falconibus, Savinello dicti Communis, Petro Actonis notario, Benvenutone Berardi dicti Communis, & Alberico Actonis Shezonis dicti Communis & pluribus testibus.

† Et ego Johannes Antonii notarius publicus his omnibus interfui rogatus una cum Bonfilio notario, qui se debet subscribere, scripsi, subscripsi & publicavi.

XXXVIII.

Philippus archiep. Ravennas concedit monasterio S. Severi prope Ravennam plura Pollicinia in territorio Ferrariensi.

Anno 1254. VIII. martii.

Ex authentico Classensis monasterii.

HOc est exemplum cujusdam exempli authentici instrumenti, cujus tenor & forma talis est. In nomine Domini, amen. A nativitate ejusdem millesimo ducentesimo quinquagesimo quarto die octava intrante martio indictione duodecima in palatio archiepiscopatus Ravenne presentibus domno fratre Gualterino episcopo Faventino, domno Johanne Popiliensi electo, domno Onesto domini Covadini, domno Zurita monacho de Claravalle, Valore & Vianizio testibus rogatis & vocatis.

Philippus Dei & apostolica gratia sancte ecclesie Ravennatensis electus tibi donno Guidoni abbati monasterii sancti Severi de Ravenna vice & nomine ipsius monasterii, & pro ipso suisque successoribus in dicto monasterio commorantibus petitioni tue, que habetur in subditis, libenter accommodamus adsensum, ob hoc quia nec munificentia deperit, nec percipientibus in perpetuum, quod datur, acquiritur, & quoniam sperasti, ut totum & integrum pollicinum Tassaroli a primo latere flumen, quod vocatur Tassarolum, a secundo flumen Barzage, a tertio flumen Scortegate, a quarto flumen de Puncilivio, & totum & integrum pollicinum Veze a primo latere flumen Barzage, a secundo flumen de Puncilivio, a tertio rupta Figaroli, quod Pollicinum infra hec tria latera consistit. Et totum & integrum Pollicinum Auriole, a primo latere flumen Scortegate, a secundo flumen de Pucilivio, a tertio rupta Figaroli, quod infra illa tria latera consistit. Et totum & integrum Pollicinum Paviole, & Pollicinum Garophali, & Pollicinum Rachani, & Pollicinum sancte Sophie, & Pollicinum, quod est positum ante ipsum Pollicinum sancte Sophie, a primo latere omnium prefatorum Pollicinorum rupta Figaroli, a secundo canale Paviole, a tertio canale Tasaroli, a quarto canale Urazi rupti, & Pollicinum Gurzoni a domo Gurzoni inferius, a primo latere canale Tassaroli, a secundo canale Paviole, a tertio canale sancte Sophie usque ad domum muratorum, que pergit in Paviola. Et totum & integrum Pollicinum Rustizani, quod est in villa Piscarie, a primo latere flumen Padi, & omnes possessiones positas in fundo Rustizane, posita sunt hec omnia in Polliciniis Ferrarie & Figaroli, seu comitatibus eorum plebe sancti Donati in fundo Canarii. Has res omnes cum introitu & exitu eorum, arbustis & arboribus suis, & omnibus sibi pertinentibus jure pacti postulasti a nobis largiri, si tamen juste & rationabiliter a nobis petisti, & ab aliis minime detineri videntur, ad habendum, tenendum, possidendum, defensandum, & in omnibus meliorandum in annis advenientibus sexaginta ad renovandum datis cur... pro renovatione centum solidis Ravenne, & pensionem nobis nostrisque successoribus, & ecclesie Ravennati dare & solvere debeatis omni anno in mense martii, vel infra indictionem unam libram cere, nec quiquam presens preceptum aut supradictas res alicui homini dare vel vendere, seu transferre, aut commutare, aut opponere audeatis, nec ulli venerabili loco dare vel derelinquere, nec in guardiam vel in commendationem alicujus mittere, nec ad alterius placitum vel districtum pro hiis rebus, nisi ad nostrum ire. Et nec aliquando adversus sanctam nostram benefatricem vestram

ftram Ravennatensem ecclesiam aliquid contra justitiam tractare seu agere, nisi propriam causam, si contingerit tantummodo per justitiam ventilare audeatis. Quod si in aliqua tarditate vel neglectu inventi fueritis extra agere de iis omnibus superius adfixis conditionibus, non solum de hoc precepto cadetis, verum etiam daturi eritis parti nostre sancte ecclesie Ravennatis pene quinquagintas libras Ravennates, & si non persolveritis supradictam pensionem infra biennium, ut leges censent, tunc pena soluta liceat actoribus sancte ecclesie Ravennatis vos exinde expellere, & eas res, sicut providerint ordinare. Que omnia & singula ista dictus abbas pro se suisque fratribus & successoribus & pro dicto monasterio sancti Severi solemni stipulatione promisit attendere & observare sua pena predicta, & ea soluta & commissa vel non, predicta omnia & singula rata maneant atque firma.

Et ego Cambius de Ravenna imperiali auctoritate & sancte ecclesie Ravenne notarius supradictis presens sicut superius legitur, scripsi, publicavi dicto domino meo electo mandante.

Ego Benvenutus filius quondam Girardini notarius.

Ego Petrus de Gisla sancte Ravennatis ecclesie notarius.

Ego Criffimbene filius qu. Attiverii notarius, tempore domini Azonis de Pirovanis potestatis Ravenne anno 1254.

Ego Petrus filius q. Manzi Ferrariensis notarius. 1260.

Ego Allegrinus filius Bartholomei Gralli de Ferraria notarius. 1261.

Ego Conradinus filius domini Paparini Ferrariensis notarius. 1344.

XXXIX.

Contradictio circa ecclesias S. Nicolai, S. Martini & S. Viti de Fonto abbatiæ de Fullina subjectas.

Anno 1255. v. exeunte januario.

Ex autographo ejusdem abbatiæ. n. 484.

Ibid. n. 30.

ANno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo quinto indictione XIII. die v. exeunte januario. In presentia Gerardini Castelani de Sulico & Bilinasii de Cantiglano & Vincentii de Fontaniva &c. & aliorum. Coram Artengo villico pro domino E.. de Romano in Sulico nonus Marcus sindicus & procurator monasterii sancte Marie de Fulina nomine illius monasterii & pro ipso monasterio, & ex parte domni Lamberti abbatis memorati monasterii & totius conventus predicti monasterii contradixit, & interdixit beneficium ecclesie sancti Nicolai de Fonto Walfredo notario filio presbiteri Alberici de Fonto, & precepit ei ex parte domini E.. de Romano, ut ab illa die in antea non deberet se intromitti in beneficio predicte ecclesie, necnon in ecclesiis beatorum Martini & Viti, de quo beneficio fuerat investitus ab abbate jamdicte domus Foline, ut in instrumento facto manu Flabiani notarii de Mianis continetur, prout idem Walfredus confessus fuit, etiam hoc precipue; quia dictus Walfredus legitimam habet uxorem, ut idem nonus Marcus dicebat.

Actum in castro Sulici sub porticu domus curie.

Ego Almericus de Sulico regalis aule notarius jussu predicti villici scripsi.

XL.

Alexander IV. committit, ut bona male distracta restituantur Camaldulensibus.

Anno 1255. VIII. kal. februarii.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Breve n. 69.

Ibidem n. 31.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio.. preposito ecclesie Aretine salutem & apostolicam benedictionem. Sicut dilecti filii.. prior & fratres heremi Camaldulensis Aretine diocesis nobis exponere curaverunt tam ipsi, quam predecessores eorum, terras, vineas, redditus, possessiones, & quedam alia bona ipsius heremi datis super hoc literis, & interpositis juramentis, necnon penis adjectis, nonnullis clericis & laicis, aliquibus eorum ad vitam, quibusdam vero ad non modicum tempus, & aliis perpetuo ad firmam vel sub censu annuo concesserunt in gravem ipsius heremi lesionem, quorum aliqui super hiis literas confirmationis in forma communi a sede apostolica impetrarunt. Nos itaque dictorum prioris & fratrum supplicationibus inclinati presentium tibi auctoritate mandamus, quatinus ea, que de bonis ejusdem heremi per concessiones hujusmodi alienata inveneris illicite vel distracta, ad jus & proprietatem heremi memorate legitime revocare procures; non obstantibus pre-

prædictis literis, juramentis, penis & confirmationibus, aut si aliquibus a sede apostolica sit indultum, quod suspendi vel interdici, aut excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Testes autem, qui fuerint nominati, si se gratia, odio vel timore subtraxerint, per censuram eamdem, appellatione cessante, compellas veritati testimonium perhibere.

Datum Neapoli v. kalendas februarii pontificatus nostri anno primo.

XLI.

Delegatio Apostolica abbatum S. Galgani & Berardingæ pro monasterio S. Eugenii prope Senas.

Anno 1255. VIII. id. aprilis.

Ex chartis Huberti Benvolgentii.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilectis filiis.. sancti Galgani Cistercienfis &.. sancti Salvatoris de Berardenga Camaldulensis ordinis abbatibus Vulterane & Aretine diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Dilecti filii.. abbas & conventus monasterii sancti Eugenii ad Romanam ecclesiam, ut dicitur, nullo medio pertinentis ordinis sancti Benedicti Senensis diocesis nobis humiliter supplicarunt, ut cum idem monasterium, tam propter guerras, quam hactenus Florentini & Senenses ad invicem habuerunt, & propter collectas & exactiones, quas commune Senense extorsit ab eis, quam propter steccati cujusdam molendini eorum recuperationem adeo gravi prematur sarcina debitorum, quod nisi celeriter super hoc provideatur, incurret irreparabile detrimentum alienandi de bonis immobilibus dicti monasterii minus utilibus pro debitis hujusmodi persolvendis usque ad summam mille librarum Senensium minutorum, & cum alios non habeant, unde possint de suis deponere humeris onus istud, eis licentiam de benignitate sedis apostolice largiremur. De vestra igitur circumspectionis industria plenam in Domino fiduciam obtinentes, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus proposita necessitate inspecta, & habentes pre oculis solum Deum, eisdem prout ipsius monasterii utilitas & necessitas exegerit, petitam licentiam tribuatis, proviso quod pecunia ipsa in debitorum ipsorum solutionem totaliter, vel si debitorum quantitatem excesserit, superfluum in utilitatem ipsius monasterii per manus vestras sub vestri testimonio convertatur. Quod si non ambo iis exequendis potueritis interesse, alter vestrum ea nihilominus exequatur. Datum Neapoli VIIII. idus aprilis pontificatus nostri anno primo.

XLII.

Alexandri IV. literæ contra occupantes ecclesiam S. Mariæ de Fabriano subjectam abbatiæ S. Savini.

Anno 1255. nonis augusti.

Ex vetusto codice S. Michaelis in Burgo Pisarum.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio.. priori sancti Pauli ad Hortum Pisarum salutem & apostolicam benedictionem. Conquesti sunt nobis dilecti filii.. abbas & conventus monasterii sancti Savini ordinis Camaldulensis Pisane diocesis patroni ecclesie sancte Marie de Fabriano Florentine diocesis, quod Incontrus de Capraria presbyter Pistoriensis diocesis ipsam ecclesiam sancte Marie contra justitiam occupavit & eandem detinet occupatam in eorumdem abbatis & conventus prejudicium & gravamen. Ideoque discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatenus partibus convocatis audias causam & appellatione remota debito fine decidas, faciens, quod decreveris, per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem &c. *Ibidem.*

Datum Anagnie nonis augusti pontificatus nostri anno primo.

XLIII.

Idem præcipit, ut bona monasteriorum male alienata restituantur.

Anno 1255. III. id. decembris.

Ex archivo Fontis-boni. §. Breve n. 69.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio.. abbati sancti Salvi ordinis Vallis-umbrose Florentine diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Dilecti filii abbates & priores ordinis *Ibidem.*

dinis Camaldulensis sua nobis petitione monstrarunt, quod predecessores eorum quosdam homines, terras, possessiones, & alia bona monasteriorum & prioratuum ordinis Camaldulensis nonnullis clericis & laicis, aliquibus eorum ad vitam, quibusdam vero ad non modicum tempus, & aliis perpetuo ad firmam vel sub censu annuo concesserunt, datis super hoc literis & interpositis juramentis, necnon penis adjectis, in enormem ipsorum monasteriorum & prioratuum lesionem, quorum aliqui super hiis literas confirmationis in forma communi a sede apostolica impetrarunt. Nos itaque dictorum abbatum & priorum supplicationibus inclinati presentium tibi auctoritate mandamus, quatinus ea, que de bonis eorumdem monasteriorum & prioratuum per concessionis hujusmodi alienata inveneris illicite vel distracta, ad jus & proprietatem ipsorum monasteriorum & prioratuum, non obstantibus predictis literis aut confirmationibus juramentis & penis, legitime revocare procures, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Testes autem *&c.*

Datum Laterani III. idus decembris pontificatus nostri anno primo.

XLIV.

Confirmatio abbatis S. Helenæ de Æsino.

Anno 1256. XIII. februarii.

Ex autographo S. Blasii de Fabriano.

Ald. lib. XLI. n. 19. IN Dei nomine, amen. Anno ejusdem millesimo ducentesimo LVI. indictione XIIII. tempore domni Alexandri pape IIII. die XIII. februarii intrantis. Ad honorem summe & individue Trinitatis & beate Marie semper virginis omniumque Sanctorum & Sanctarum Dei, domni pape, nec non & heremi Camaldulensis & dompni Martini Dei gratia dignissimi prioris Camaldulensis, domnus Rainerius vicarius & visitator in Anconitana Marchia vice prefati dompni Martini & de ejus mandato elegit, & confirmavit in abbatem & rectorem monasterii sancte Helene de Gino dompnum Angelum monachum & camerarium ipsius loci. Dictus vicarius canonice confirmavit ipsum electum instituens in sede ponendo, conferendo sibi per librum amministrationem spiritualium & temporalium ipsius monasterii, recipiendo ab ipso abbate noviter instituto manualem obedientiam intuitu amministrationis sibi collate, & dando regulam beati Benedicti & Camaldulensium instituta, precipiens fratribus prelibati monasterii, ut dicto abbati obedientiam & reverentiam regulariter studeant obedire.

Actum in dicto monasterio sancte Helene coram dompno Rainaldo priore heremite Mandriolis, dompno Angelo priore ecclesie sancti Georgii, dompno Henrico monaco, dompno Lanzaloto domini Agerbini, dompno Gozo domini Montis, & dompno Matteo domini Ugonis & aliis pluribus testibus rogatis & vocatis.

Et ego Jacobus imperiali auctoritate notarius de hiis, ut supra legitur, de mandato ipsius visitatoris scripsi, subscripsi & publicavi.

XLV.

Alexander IV. sublevat Camaldulenses a pensionibus.

Anno 1256. nonis martii.

Ex tabulario abbatiæ Vangaticiensis.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilectis filiis.. priori Camaldulensi & universis abbatibus, prioribus & conventibus ordinis Camaldulensis salutem & apostolicam benedictionem. Ut apostolicam sedem, que benemeritos benignitatis oculo intuetur, favorabilem sentiatis, & vestre religionis honestas, & devotionis sinceritas, quam ad sedem eamdem habere noscimini, promerentur. Vestris igitur precibus inclinati, ut vobis contra collationes gravaminum caveatur, adinstar felicis recordationis Innocentii pape predecessoris nostri, devotioni vestre auctoritate presentium indulgemus, ut ad receptionem seu provisionem cujusquam in beneficiis ecclesiasticis pecunia seu pensionibus annuis aut possessionibus vestrorum monasteriorum vel membrorum ipsorum per sedis ejusdem vel legatorum ipsius literas impetratis, per quas nondum est jus aliter specialiter acquisitum, vel etiam impetrandas compelli de cetero non possitis, nisi eadem sedes ipsius impetrande plenam & expressam faciat de indulto hujusmodi, & predictis monasteriis & membris eorum ac vestro ordine mentionem. Nulli ergo *&c.* Datum Laterani nonis martii pontificatus nostri anno secundo.

XLVI.

Idem confirmat priori Camaldulensi facultatem visitandi monasteria.

Anno 1256. IV. nonas aprilis.

Ex autographo Fontis-boni. §. Breve n. 70.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio .'. priori Camaldulensi salutem & apostolicam benedictionem. Quia liberius consuevit indulgeri, quam que de jure communi competit auctoritate procedi, nos devotionis tue precibus inclinati ad instar felicis recordationis Innocentii pape predecessoris nostri presentium tibi auctoritate concedimus, ut omnibus monasteriis tui ordinis Camaldulensi heremo pleno jure subjectis possis per te, vel per alios, quos ad hoc provideris deputandos, sicut ad te pertinet, visitationis officium impertiri: districtius inhibentes ne archiepiscopi, episcopi & alii ecclesiarum prelati, in quorum diocesibus & parochiis monasteria ipsa consistunt, tuam regularem correctionem ibidem audeant impedire. Nulli ergo omnino hominum *&c.* Si quis autem *&c.*

Datum Laterani IIII. nonas aprilis pontificatus nostri anno secundo.

XLVII.

Ejusdem encyclicæ literæ, ut Camaldulenses ab usurpatoribus defendantur.

Anno 1256. II. nonas aprilis.

Ex eodem tabulario. §. Breve n. 71.

ALexander episcopus servus servorum Dei venerabilibus fratribus episcopis & dilectis filiis abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, plebanis, archipresbyteris, & aliis ecclesiarum prelatis per Tusciam constitutis salutem & apostolicam benedictionem. Non absque dolore cordis & plurima turbatione didicimus, quod ita in plerisque partibus ecclesiastica censura dissolvitur, & canonice sententie severitas enervatur, ut viri religiosi, & hii maxime, qui per apostolice sedis privilegia majori donati sunt libertate, passim a malefactoribus suis injurias sustineant & rapinas, dum vix invenitur, qui congrua illis protectione subveniat, & pro fovenda pauperum innocentia, se murum defensionis opponat. Specialiter autem dilecti filii.. prior & fratres Camaldulenses Aretine diocesis tam de frequentibus injuriis, quam de ipso cotidiano defectu justitie conquerentes, universitatem vestram literis petierunt apostolicis excitari, ut ita videlicet eis in tribulationibus suis contra malefactores eorum prompta debeatis magnanimitate consurgere, quod ab angustiis, quas sustinent, & pressuris vestro possint presidio respirare. Ideoque ad instar felicis recordationis Innocentii pape predecessoris nostri universitati vestre per apostolica scripta mandamus atque precipimus, quatinus illos, qui possessiones vel res seu domos predictorum fratrum vel hominum suorum irreverenter invaserunt, aut injuste detinuerunt, que predictis fratribus ex testamento decedentium relinquuntur, seu in ipsos fratres vel ipsorum aliquem contra apostolice sedis indulta, sententiam excommunicationis aut interdicti presumpserint promulgare, vel decimas de nutrimentis animalium suorum spretis apostolice sedis privilegiis extorquere, monitione premissa, si laici fuerint, publice candelis accensis singuli vestrum in diocesibus & ecclesiis vestris excommunicationis sententia procedatis. Si vero clerici vel canonici regulares seu monachi fuerint, eos appellatione remota ab officio & beneficio suspendatis, neutram relaxaturi sententiam, donec predictis fratribus plenarie satisfaciant, & tam laici, quam clerici seculares, qui per violentam manuum injectionem in fratres eosdem, vel ipsorum aliquem anathematis vinculo fuerint innodati, cum diocesani episcopi literis ad sedem apostolicam venientes, ab eodem vinculo mereantur absolvi.

Datum Laterani II. nonas aprilis pontificatus nostri anno secundo.

XLVIII.

Alexander IV. eximit Camaldulenses a debito hospitandi episcopos & patronos.

Anno 1256. IV. nonas aprilis.

Ex chartulario Vangaticiensis monasterii.

Ibidem n. 31.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilectis filiis.. priori Camaldulensi & universis abbatibus, prioribus & conventibus Camaldulensis ordinis salutem & apostolicam benedictionem. Ut apostolicam sedem, que benemeritos benigni-

nignitatis oculo conspicit, favorabilem sentiatis & vestre religionis honestas & devotionis sinceritas, quam ad sedem eamdem habere noscimini, promerentur. Vestra siquidem nobis exhibita petitio continebat, quod diocesani episcopi & patroni laici ecclesiarum seu monasteriorum vestri ordinis plerumque in ipsis ecclesiis & monasteriis non ex debito juris, sed ex liberalitatis gratia hospitio admittuntur, sed iidem episcopi & patroni gratiam hujusmodi convertere indebite molientes ab ipsis procurationes indebitas extorquere nituntur. Nos igitur devotionis vestre precibus inclinati, ne per talia charitatis hospitia ullum vobis vel eisdem ecclesiis & monasteriis imposterum prejudicium generetur, ad instar felicis recordationis Innocentii pape predecessoris nostri auctoritate vobis presentium indulgemus. Nulli ergo &c.

Datum Laterani IIII. nonas aprilis pontificatus nostri anno secundo.

XLIX.

Idem confirmat priori Camaldulensi facultatem absolvendi ab excommunicatione ordinem ingredientes.

Anno 1256. II. nonas aprilis.

Ex eodem Vangaticiensi archivo.

Ibidem.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio.. priori Camaldulensi salutem & apostolicam benedictionem. Ex parte tua fuit a nobis humiliter postulatum, ut tibi licentiam concedere dignaremur....... dum essent in seculo, manus violentas in clericos injecisse absolutionis beneficium..... Alexandro papa predecessore nostro fuit constitutum, quod de seculo fugientes, qui religionis habitum in monasterio receperunt, &... confitentur se tale commisisse delictum, ab ipso facto excommunicationis sententiam incurrerunt, sine licentia Romani pontificis abbas nec debeat, nec possit absolvere... delinquentium debita valeat animadversione punire. Nos tamen in religionis favorem, ut evagandi materia subtrahatur, uberiorem eis gratiam exhibere volentes, ad exemplar felicis recordationis Innocentii, Gregorii, Innocentii IIII. predecessorum nostrorum Romanorum pontificum devotioni tue auctoritate presentium indulgemus, ut talibus delinquentibus beneficium valeas impartiri, nisi excessus eorum difficilis & enormis fuerit; ut pote si ad mutilationem membri vel effusionem sanguinis est processum, aut etiam si violenta sit manus injecta, cum excessus in his sine scandalo nequeat preteriri. Datum Laterani II. nonas aprilis pontificatus nostri anno secundo.

L.

Philippus archiep. Ravennas committit Tivirolo castrum S. Benedicti in territorio Galeatæ.

Anno 1256. XI. junii.

Ex tabulario archiep. Ravennæ. F. n. 2285.

Ibid. n. 33.

IN nomine Domini. Anno ejusdem millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto tempore domni Alexandri quarti pape indictione quartadecima die undecimo intrante madio apud Adricinum in ecclesia sancti Nicolai Adriensis diocesis. Domnus Philippus sancte ecclesie Ravennatis electus nomine & vice sua & pro ipso tantum & non pro supradicta ecclesia Ravennate concessit & commisit Tivirolo de Aquabelli presenti in guardia castrum sancti Benedicti de territorio Galiate & curtem cum omnibus sibi pertinentibus, exceptis decimis & primitiis & aliis spiritualibus, ut ipsum castrum cum dicta curte & cum juribus, rationibus, redditibus, servitiis & fructibus & hominibus sibi pertinentibus ex obligatione ipsi domno Philippo facta de predictis a dopno Massario abbate monasterii sancti Yllarii de Galliata ex instrumento publico scripto manu mei Ugonis notarii infrascripti bene & fideliter & legaliter, pro seipso domno Philippo suisque heredibus tantum debeat salvare & guardare, & nulli persone dare neque restituere, nisi sibi vel suis heredibus, vel illi persone, de qua sibi horetenus diceret; salvo quod possit & debeat dictus Tivirolus pro se retinere fructus pro dicta custodia facienda. Nec tamen sibi liceat vendere nec alienare, neque modo aliquo obligare alicui dictum castrum, neque aliquid de predictis, nec renovare aliquem seu renovationem aliquam facere. Quod castrum & curtem & omnia predicta dictus Tivirolus ibidem recepit in guardiam, & confessus fuit per hanc scripturam publicam penes se habere, renuntians exceptioni non traditi, & non habiti, & non recepti castri, & promisit per se suosque liberos & heredes, ac succes-

ſucceſſores ipſi dopno Philippo ſtipulanti pro ſe ſuiſque heredibus reddere ſibi ſuiſque heredibus vel illi, de quo ſibi horetenus dixerit, ipſum caſtrum cum curte & omnibus ſupraſcriptis in eo ſtatu, in quo nunc eſt vel meliori; in quo idem domnus Philippus vel alius pro eo ſibi quadringentas libras Ravennates duxerit perſolvendas, & tribuendas, quas recipere teneatur, quando ſibi voluerit exhibere, detentis ſibi fructibus pro cuſtodia, ut eſt dictum, & quod in Argenta ſecuritatem ad ſuam voluntatem dabit ſibi de predictis omnibus attendendis infra octo dies, poſtquam fuerit requiſitus, & predicte promiſſioni *&c.*

Preſentibus teſtibus ad hec vocatis & rogatis domno.... cardinali eccleſie Ravennatis, dopno Johanne monacho ordinis Camaldulenſis quondam priore de Venetiis, Vitali..... qui nunc moratur Meldule, & Orlandino de Monte coſtino domicello, & domno Valore camerario dicti domni electi Ravennatis, & domno Johanne electo Pupilienſi, & domno Aldrevadino archipresbitero plebis Meldule.

Ego Ugo Matthei Bretuldi de Forlivio imperialis notarius preſens mandato & rogatus... ſcripſi & publicavi, & interlineavi, ubi dicitur predicta omnia firma exiſtant.

LI.

Alexander IV. mandat epiſcopis, ut ſine difficultate ad ordines promoveant Camaldulenſes.

Anno 1256. XII. kal. junii.

Ex autographo chartularii Balneenſis.

Ibid. n. 31.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabilibus fratribus archiepiſcopis & epiſcopis preſentes literas inſpecturis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum dilectis filiis.. priori Camaldulenſi & univerſis abbatibus, prioribus & conventibus ordinis Camaldulenſis a ſede apoſtolica dicatur indultum, ut dedicationes altarium ſeu baſilicarum, ordinationes clericorum ſeu monachorum, qui ad ordines ſunt promovendi, a quocumque maluerint catholico epiſcopo, queant ſuſcipere, quidam veſtrum, ut accepimus, quod ipſorum dedecet honeſtatem, ſuper hujuſmodi requiſiti difficiles ſe impendunt. Quia igitur in contemptum eccleſie Romane id agi conſpicitur, ad quam dicti prior Camalduli, univerſi abbates, priores & conventus ordinis Camaldulenſis nullo pertinent mediante, adinſtar felicis recordationis Innocentii pape predeceſſoris noſtri univerſitatem veſtram monendam duximus & hortandam, per apoſtolica vobis ſcripta precipiendo mandantes, quatinus cum ab ipſis fueritis requiſiti juxta indultum hujuſmodi predicta ſine difficultate qualibet liberaliter impendatis, ita quod exinde veſtra poſſit devotio commendari, noſque vobis ſuper his ulterius ſcribere non cogamur. Datum Laterani XII. kalendas junii pontificatus noſtri anno ſecundo.

LII.

Idem Romanus pontifex precipit, ne Camaldulenſes excipiantur in alterius ordinis monaſteriis ſine licentia prioris generalis.

Anno 1256. idibus junii.

Ex chartulario Vangaticienſi.

Ibidem.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis univerſis abbatibus & prioribus, ad quos litere iſte pervenerint, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum ſicut ſcire poteſtis dilecti filii fratres Camaldulenſes ſub arcta religionis obſervantia obſequiis divinis laudabiliter immineant, & operibus creatoris indignum videtur pariter & abſurdum, ut quiſquam veſtrum monachos vel converſos ab eis ſine eorum licentia diſcedentes recipere debeat vel tenere, cum & in eo vobis poſſit plurimum derogari, & eorum religio incurrere detrimentum. Rogamus itaque univerſitatem veſtram, ac ad inſtar felicis recordationis Celeſtini, Gregorii & Innocentii predeceſſorum noſtrorum Romanorum pontificum vobis per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus nullus veſtrum quemquam ex monachis vel converſis predictorum fratrum ammodo ſine licentia ipſorum recipiat; ſed ſi quando ad vos quiſquam illorum pervenerit, ipſum ad eumdem ordinem paternis commonitionibus benignius remittatis. Datum Anagnie idibus junii pontificatus noſtri anno ſecundo.

LIII.

LIII.

Privilegium Alexandri IV. pro universa congregatione.

Anno 1256. XVII. kal. julii.

Ex tabulario Fontis-boni.

Ibidem.

A*Lexander* IV. *pont. max. antequam ederet pro Camaldulensibus amplissimum illud diploma*. Datum Viterbii X. kal. augusti indictione I. anno M. CC. LVIII. anno IV. *quod extat apud Fortunium Histor. Camald. Par. I. pag.* 206. *in Bullar. Rom. & in libro Privilegiorum Camald. pag.* 14., *aliud eisdem concesserat confirmans alia diplomata seu privilegia prædecessorum suorum Paschalis, Eugenii, Anastasii, Adriani, Alexandri, Clementis, Innocentii, Gregorii & Innocentii IV. quæ suis annis superius protulimus. Hocce privilegium sic subscriptum & datum fuit.*

Suscipe † *Domine*
SCS | SCS
PETRVS | PAVLVS
ALE | XANDER
PP. | IIIJ.
servum tuum in bonum.

Ego Alexander catholice ecclesie episcopus ss.

† Ego Stephanus Prenestinus episcopus ss.

† Ego Oddo Tusculanus episcopus ss.

† Ego frater Johannes tit. sancti Laurentii in Lucina presb. card. ss.

† Ego frater Ugo tit. sancte Sabine presb. card. ss.

† Ego Richardus sancti Angeli diac. card. ss.

† Ego Petrus sancti Georgii ad Velum aureum diac. card. ss.

† Ego Octavianus sancte Marie in via lata diac. card. ss.

† Ego Othobonus sancti Adriani diac. card. ss.

Datum Anagnie per manum magistri Jordani domini pape subdiaconi & notarii XVII. kal. julii indictione XIV. incarnationis dominice anno M. CC. LVI. pontificatus vero domini Alexandri pape IIII. anno secundo.

LIV.

Alexander IV. vetat, ne quis assumatur in prælatum monasteriorum ex alieno ordine.

Anno 1256. IV. kal julii.

Ex archivo Fontis-boni. §. Breve. n. 73.

Ibidem

ALexander episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. priori Camaldulensi & universis abbatibus, prioribus, & fratribus Camaldulensis ordinis salutem & apostolicam benedictionem. Ne contingat aliquem ad alicujus monasteriorum seu prioratunm vel locorum vestrorum assumi regimen, qui vestri nesciat ordinis instituta, & cum docere debeat, non expediat quod a discipulis doceatur, ut nullus in abbatem, priorem vel prelatum in vestro assumatur ordine, qui de ipso ordine non existat, & in eo prius laudabiliter conversatus, auctoritate presentium districtius inhibemus, decernentes si secus attemptari contigerit, irritum & inane. Nulli ergo omnino hominum liceat &c. Si quis &c.

Datum Anagnie IIII. kalendas julii pontificatus nostri anno secundo.

LV.

Alexander IV. mandat compesci episcopum Imolensem molestatorem Camaldulensium.

Anno 1256. IV. kal. julii

Ex tabulario Fontis-boni. §. Breve. n. 74.

Ibid. n. 31.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. preposito ecclesie Faventine salutem & apostolicam benedictionem. Quia nobis dilecti filii .. prior & fratres heremite Camaldulenses conquestione monstrarunt, quod venerabilis frater .. Ymolensis episcopus ipsos contra privilegiorum tenorem sibi a sede apostolica indultorum multipliciter aggravans in. . priorem & sorores ejusdem ordinis Ymolensis diocesis, ac in nonnullos alios fratres & sorores ejusdem ordinis, eisque communicantes excommunicationis & interdicti sententias pro sue voluntatis arbitrio sine causa rationabili promulgavit, locum de Linario, & quamdam silvam dictam de Bonifaciis ad ipsos de jure spectantes contra justitiam occupando. Unde cum iidem

dem prior & fratres contra eumdem episcopum movere intendant super hiis in nostra curia questionem, discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus dictum episcopum ex parte nostra peremptorie citare procures, & infra unius mensis spatium post tue citationis edictum per se vel per procuratorem idoneum nostro se conspectui representet, facturus & recepturus super premissis, quod dictaverit ordo juris. Diem vero citationis, & quicquid exinde feceris, nobis per tuas literas harum seriem continentes, studeas fideliter intimare.

Datum Anagnie IIII. kal. julii pontificatus nostri anno secundo.

LVI.

Electio procuratoris pro monasterio S. Victoris de Clusis & pro ecclesiis eidem subjectis.

Anno 1256. XII. julii.

Ex autographo archivi S. Romualdi de Urbe. XV. 8.

IN nomine Domini. [Anno ejusdem millesimo CC. LVI. indictione XIIIJ. die XIJ. in mense julio tempore domini Alexandri pape quarti coram Venuto Genarij, Raso Actonis Pilate, Deutesalve Deutaiuti, & Actulo Rasi testibus de hiis rogatis & vocatis. Dopnus Moricus abbas monasterii sancti Victoris de Clusis cum consensu & voluntate fratrum suorum, capituli & conventus ipsius monasterii, videlicet dompni Rolandi, dompni Benedicti, & dompni Bartoli monachorum, & dompni Severi, dompni Actonis, dompni Johannis, dompni Venture, dompni Benvenuti, & dompni Boni conversorum dicti monasterii, una cum monachis & conventus ipsius monasterii nomine ac vice monasterii predicti, ac omnium & singularum ecclesiarum ipsi monasterio subjectarum, que sunt membra ejusdem monasterii, & que site sunt in comitatu Camerini & Senogallie, quarum ecclesiarum vocabula sive nomina subter scripta sunt, ipsum capitulum & conventum voluntate dicti abbatis fecit, constituit adque ordinavit dompnum Bentevegna Alberti....... & quilibet eorum in solidum sindicos..... procuratores & idoneos & legitimos responsales & defensores predicti monasterii & ejus ecclesiarum, que scripte sunt inferius, in causam, quam habent vel habere intendunt cum domino Aldrovandino Rigi sup... cum Bartulucio filio olim Gafarelli, & domina Schifata filia olim Johannis Bengule, & generaliter ad omnes & singulas causas, & questiones, & lites vel controversias, quas dictum monasterium & ejus subter scripte ecclesie habent, habere intendunt, ac habebunt vel habere voluerint, contra quascumque personas, loca & universitates coram curia communis Fabriani, & omni alia curia in Marchia constituta, & coram episcopo Camerini & suis auditoribus, & coram quolibet auditore causarum & questionum ad agendum, defendendum contra omnes & singulos &c. Nomina vero ecclesiarum dicto monasterio subjectarum, quarum dictus dompnus Bentevegna & Petrus sunt syndici costituti, quilibet eorum in solidum, sunt ista, in primis ecclesia sancti Blasii, ecclesia sancti Laurentii de Collina, & ecclesia sancti Petri de Muscano, ecclesia sancti Salvatoris de Valle, ecclesia sancte Marie de Plebe, ecclesia sancti Severini de Serra, ecclesia sancti Victoris de Rubiano, ecclesia sancti Paterniani de Clavi, ecclesia sancti Petri de Colcello, ecclesia sancti Angeli de Rosenga, ecclesia sancti..... de Piarosaria, ecclesia sancti Stefani de Ginga, ecclesia sancte Marie in Cap..pa, ecclesia sancti Petri de Lappurano, ecclesia sancti Michaelis de Lappurano, & ecclesia sancti Stephani de Aventia.

† Ego Deutaleve auctoritate imperiali notarius, ut supra legitur, rogatus scripsi & publicavi.

LVII.

Alexander IV. indulget, ne teneantur Camaldulenses respondere literis apostolicis, quæ de ordine ipso non fecerint mentionem.

Anno 1257. V. idus januarii.

Ex autographo tabularii Fontis-boni §. Breve. n. 75.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilectis filiis.. priori & prelatis aliis ordinis Camaldulensis salutem & apostolicam benedictionem. Cum, sicut asseritis, grave nimis existeret, quod vos pro qualibet ordinis vestri domo specialem procuratorem apud sedem apostolicam haberetis, & unus si constitueretur

Ibid. n. 41.

retur pro universitate ordinis omnibus precavere non posset; cum nonnumquam contra fratres vestri ordinis apostolice litere nulla de ordine ipso mentione habita impetrentur, nos vestris precibus inclinati obviare vestris molestiis, & quieti providere volentes, ad instar felicis recordationis G: pape predecessoris nostri auctoritate vobis presentium indulgemus, ut super hiis, que vobis a sede apostolica sunt indulta, non teneamini vos & alii predicti ordinis fratres per illas literas respondere, que de ordine ipso expressam non fecerint mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat &c. Si quis &c.

Datum Laterani v. idus januarii pontificatus nostri anno tertio.

LVIII.

Ejusdem privilegium pro monasterio S. Mariæ de Urano, confirmata donatione Ægidii ep. Foro-popiliensis.

Anno 1256. nonis martii.

Ex eodem chartulario. §. Breve. n. 76.

Ibidem.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilectis filiis.. abbati & conventui monasterii de Urano Camaldulensis ordinis salutem & apostolicam benedictionem. Justis petentium desideriis dignum est nos facilem prebere consensum, & vota, que a rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere. Quapropter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, sancti Benedicti, sancti Petri de Campogallano, & sancte Marie de Lacu cappellas, quas sicut proponitis, bone memorie Populiensis episcopus, capituli sui accedente consensu, monasterio vestro concessit, necnon libertates & immunitates eisdem cappellis ab episcopo prefato indultas, sicut eas juste & pacifice obtinetis, ut in ejusdem episcopi literis plenius continetur, vobis & per vos ipsi monasterio vestro adinstar felicis recordationis Gregorii pape predecessoris nostri auctoritate apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus. Ad cautelam autem literarum ipsarum tenorem de verbo ad verbum presentibus duximus inserendum, qui talis est. In nomine Patris, & Filii & Spiritus sancti, amen, tempore Gregorii pape & Frederici imperatoris. Nos Egidius Populiensis episcopus cum consensu prepositi & canonicorum nostrorum attendentes honestatem & religionem, que viget in monasterio de Urano Camaldulensis ordinis, & tranquillitati & paci ejus provide intendentes, ad honorem Dei, & beate Marie semper virginis pro remedio anime nostre, nostrorumque predecessorum & successorum pure, & sponte & libere concedimus, largimur & donamus in perpetuum pro nobis nostrisque successoribus tibi domno Ugoni abbati monasterii de Urano recipienti pro te tuisque fratribus & successoribus, scilicet cappellam sancti Benedicti, & cappellam sancti Petri de Campogallano, & cappellam sancte Marie de Lacu cum populis, parochiis & omnibus suis pertinentiis in temporalibus & spiritualibus, quoad omnia exercenda, & quartam partem testamentorum debitam episcopatui de jure communi vel consuetudine in plebatu Bertenorii. Item concedimus tibi populum, & parochiam & jura parochialia omnia cum oblationibus, primitiis, & sepulturis plene & libere quecumque vel que dictum monasterium ab antiquo habere consuevit. Ita tamen quod cappellani monasterii & cappellarum predictarum sive sint monachi, sive conversi vel clerici seculares, presententur a te tuisque successoribus vel a capitulo nobis, nostrisque successoribus, & curam animarum de manu nostra nostrorumque successorum recipiant. Et liceat tibi tuisque successoribus dictos cappellanos, quandocumque volueritis, corrigere, removere, & alios nobis nostrisque successoribus teneamini presentare, & nos nostrique successores teneamur eis curam animarum sine gravamine seu difficultate committere. Item concedimus tibi tuisque successoribus medietatem decimarum pertinentium episcopo vel episcopatui Populiensi de jure communi vel speciali de omnibus possessionibus, quas habetis vel juste in futurum acquiretis in plebatu Bertenorii. Monasterium quoque vestrum eximimus ab omni jure episcopali, & liberum & exemptum decernimus sub Camaldulensis heremi disciplina perpetuis temporibus permanere, salvo jure Ravennatis ecclesie; ita tamen quod tu tuique fratres ac successores pro predictis omnibus nobis nostrisque successoribus teneamini solvere & solvatis annuatim in mense martii centum denarios Ravennatis monete nunc currentis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis, largitionis, donationis & exemptionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis

quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei & nostram se noverit incursurum. Ad cujus rei testimonium & plenam fidem presentem paginam authenticari per manum publicam & nostro sigillo fecimus communiri. Datum in capitulo monasterii de Urano, presentibus & consentientibus domno Guidone priore Camaldulensi, domno Rodulpho & domno Uberto monachis Camaldulensibus, Ranuccio canonico de Sarsen. presbytero Rainerio de cappella sancti Salvatoris, presbytero Maifridio de Orgagno, Guidolino notario testibus rogatis anno Domini M. CC. XXVIII. octavo die exeunte mense maii indictione prima. Ego Johannes Bonus sacri palatii notarius de mandato domin. episcopi, prioris & abbatis suprascripsi & manu propria publicavi. Ego Egidius Populiensis episcopus subscripsi. Ego Johannes prepositus Populiensis. Ego presbyter Petrus. Ego presbyter Ambrosius. Ego presbyter Gaudentius. Ego Visitus diaconus, & ego Johannes subdiaconus subscripsimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere *&c.* Si quis *&c.* Datum Laterani nonis martii pontificatus nostri anno tertio.

LIX.

Bulla ejusdem circa emphyteuses illegitime factas.

Anno 1257. v. kal. junii.

Ex tabulario Vangaticiæ.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilectis filiis.. priori Camaldulensi & abbatibus, prioribus aliisque prelatis & fratribus universis Camaldulensis ordinis salutem & apostolicam benedictionem. Voluntarium nobis est semper sic prodesse supplicibus, ut unde illis utilitatis compendia providemus, non ingerimus aliquibus dispendia lesionis. Habebat siquidem lecta devotionis vestre petitio coram nobis, quod sepe contingit, quod vos monasteriorum, prioratuum & locorum vestrorum utilitate pensata possessiones eorum emfiteotico, aut livellario, seu aliis contractibus juxta consuetudinem regionis ad certos annus redditus vel pensiones certis conditionibus appositis, aliquibus ad certum tempus, quibusdam vero perpetuo, & aliis pro se ac filiis & nepotibus eorumdem receptis a talibus in locationibus hujusmodi certis pecuniarum summis, ita quod illi, qui dictas possessiones conducunt, eas alicui ecclesie, persone ecclesiastice vel loco pio, aut viro potenti vel servo vendere seu donare sive transferre non possint quomodolibet in eosdem. Verum quia quibusdam religiosis personis dicimur indulxisse, ut possessiones & alia bona mobilia & immobilia, dummodo pro his, que sub certo censu annuo stallo seu ficto, sive redditu aut pensione vel livello seu scripto vel quocumque alio modo vel titulo detinentur, vel sunt conducta hujusmodi canonem annuum exolvant, que liberas personas ad monasterium seu locum ipsarum mundi relicta vanitate volantes & professionem facientes in ipsis, si remansissent in seculo ratione successionis vel quocumque alio justo titulo contigissent, possint petere, recipere ac libere retinere, vos metuentes per hoc vobis vestrisque monasteriis, prioratibus & locis posse dispendium provenire cum frequenter accidat, quod tales possessiones, ad quas vos per illorum mortem, quibus eodem sunt locate, vel filiorum seu nepotum ipsorum aut finitis locationibus revertantur, ex quo indepnizari per apostolice sedis indulgentiam humiliter postulastis. Cum igitur ordinis vestri sacra religio sic vos apud nos dignos favore constituerit, ut votivum vobis existat vos ab omnibus, per que vobis possent provenire dispendia immunes libenti animo perseverare, ut nulli religiose persone cujuscumque ordinis, etiamsi de ipso ordine expressam oporteat in nostris literis, alioquin contra ipsas non valeant, fieri mentionem, pretextu talium indulgentiarum seu alias liceat possessiones vestras sic locatas, vel quas contigerit vos vel vestros successores locare aliquo modo sine vestro vel successorum ipsorum consensu recipere vel receptas etiam retinere, vosque ac iidem successores tales possessiones a predictis religiosis detemptas taliter, & si quas forte detineri contigerit, ad jus & proprietatem predictorum monasteriorum, prioratuum & locorum vendicare predictis indulgentiis & aliis non obstantibus valeatis, vobis auctoritate presentium indulgemus. Decernentes nihilominus irritum & inane si quid contra hujusmodi concessionis nostre tenorem contigerit attemptari. Nulli ergo omnino hominum *&c.*

Datum Viterbii v. kalendas junii pontificatus nostri anno tertio.

L X.

Ejuſdem literæ contra moleſtantes bona Camaldulenſium.

Anno 1257. II. nonas julii.

Ex archivo Fontis-boni. §. Breve. n. 77.

Ibidem n. 41.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. prepoſito eccleſie Aretine ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sua nobis dilecti filii .. prior & fratres heremite Camaldulenſis heremi conqueſtione monſtrarunt, quod de Agna & de Popio, de Struma, de ſancto Donato, de Largnano, & quorumdam aliorum locorum homines Aretine & Feſulane dioceſum ſuper decimis, terris, poſſeſſionibus, redditibus & rebus aliis injuriantur eiſdem. Ideoque diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus partibus convocatis audias cauſam, & appellatione remota debito fine decidas, faciens quod decreveris per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari. Teſtes autem, qui fuerint nominati, ſi ſe gratia, odio vel timore ſubtraxerint, cenſura ſimili appellatione ceſſante compellas veritati teſtimonium perhibere. Proviſo ne in aliquam univerſitatem dictorum locorum excommunicationis vel interdicti ſententiam proferas, niſi a nobis ſuper hoc mandatum receperis ſpeciale. Datum Viterbii ſecundo nonas julii pontificatus noſtri anno tertio.

L X I.

Charta emphyteuſis, in qua mentio fit de corpore S. Dominici Vernagallii monachi S. Michaelis in Burgo Piſarum.

Anno 1257. kal. octobris.

Ex autographo ejuſdem monaſterii.

Ad lib. XXXVII. n. 43.

IN nomine Patris, & Filii & Spiritus ſancti. Amen. Dominice Incarnationis anno milleſimo ducenteſimo quinquageſimo ſeptimo indictione XIV... kal. octubris. Ex hujus publici inſtrumenti ſerie ſit omnibus manifeſtum, quod domnus Mainectus abbas monaſterii ſancti Michaelis de Burgo preſentia, conſilio & conſenſu domni Paſqualis prioris clauſtralis, domni Rainerii, domni Realis, domni Jacobi & domni Petri monachorum in dicto monaſterio Deo profitentium & famulantium pro ipſo monaſterio, & nomine ipſius monaſterii requiſitus pro ſupradicto monaſterio a Rainerio copertoriario fratre penitentie quondam Menabovis procuratore..... gubernatore Trovatellorum ſancti Dominici ſancti Michaelis de Burgo procuratorio & rectorio nomine pro ſupradictis Trovatellis, ut emeret infraſcriptam ſuperficiem... infraſcripto petio terre dicti monaſterii pro libris triginta denariorum Piſanorum, ut de ipſa requiſitione apparet publicum inſtrumentum rogatum, ſcriptum, & firmatum a....... Calciſani anno Domini M. CC. LVII. indictione XIV. XVII. kal. octobris dedit, & tradidit jure libellario, & in libellum ad cenſum perexolvendum Boneſigne dicto Cenni filio quondam Guglielmi de Lajano agenti & recipienti pro ſe, & Torcello germano ſuo filio quondam ſupradicti Guglielmi, & pro eorum, & cujuſque eorum heredibus, & proheredibus maſculini & feminini ſexus ex ſe deſcentibus, & de cetero deſcenturis in perpetuum, & pro ſuis ſucceſſoribus unum petium terre, ſuper quo eſt ſuperficies, ſive edificium domus eorundem germanorum ipſi Bonenſegne pro ſe & ſupradicto germano ſuo a ſupraſcripto Rainerio copertorario procuratorio nomine pro ſupraſcriptis Trovatellis ſancti Dominici, cujus venerabile corpus eſt in eccleſia & monaſterio ſupradicto, vendita ſive venditum eſt, ut in carta ipſius venditionis hodie rogata a Jacobo notario quondam Pagani de Lajano plenius continetur. Quod petium terre eſt poſitum Piſis foris portam in parochia ſupradicti monaſterii, & tenet unum caput in claſſo publico furnorum, aliud caput in claſſo publico, latus unum in terra ſupradicti monaſterii, ſuper qua eſt ſuperficies heredis Guilielmotti aurificis pro cenſu ſolidorum IV. & denariorum Piſanorum, inde dando & ſolvendo annuatim, ut infra dicitur *&c.* Actum Piſis ſuper ballatorio clauſtri exterioris ſupradicti monaſterii preſentibus Dolabene Oleario quondam Bonajuti, & parocho ſupradicti monaſterii, & Bonaccurſo de Arena de Valle Serchi quondam Curradini teſtibus rogatis.

Ego Pantonerius filius Bencivennis de Rillione imperiali auctoritate iudex ordinarius, & notarius hanc cartam rogatam a ſupradicto Jacobo notario in quinterno proprio ſupradicti monaſterii ejus ſcheda a me viſa & lecta ſua quoque parabola ſcripſi, & in publicam formam redegi.

L X I I.

LXII.

Alexander IV. eximit Camaldulenses a procurationibus legatorum sedis apostolicæ.

Anno 1257. x. kal. octobris.

Ex autographo Fontis-boni. §. Breve. n.78.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. universis abbatibus, prioribus & fratribus Camaldulensis ordinis salutem & apostolicam benedictionem. Lecta coram nobis vestra petitio continebat, quod licet olim vobis nostris literis duxerimus indulgendum, ut ex tunc usque ad quinquennium procurationes & collectas legatis vel nunciis apostolice sedis, qui non essent de latere nostro missi, nisi ad monasteria vestra & loca accederent, non teneremini exhibere, nonnulli tamen legati & nuncii ejusdem sedis a vobis adhuc dicto non elapso quinquennio contra indultum hujusmodi procurationes & collectas exigunt & extorquent, quamvis ad eadem loca & monasteria non accedant, super quo salubre adhiberi remedium postulastis. Nolentes igitur vos commodo hujusmodi gratie defraudari, auctoritate presentium districtius inhibemus, ut nullus de predictis legatis vel nunciis de nostro latere non transmissis procurationes a vobis vel collectas hujusmodi contra indulti predicti tenorem exigere vel extorquere, aut facere extorqueri presumat, suspensionis, interdicti, vel excommunicationis sententias, si quas in vos vel vestrum aliquem propter hoc contra tenorem hujusmodi promulgari contigerit, non tenere, ac nulla existere penitus decernentes. Nulli ergo omnino hominum liceat &c. Si quis autem &c.

Datum Viterbii x. kalendas octobris pontificatus nostri anno tertio.

LXIII.

Martinus prior Camaldulensis concedit licentiam dandi in emphyteusim molendinum monasterii S. Jacobi de Heremita.

Anno 1257. 30. septembris.

Ex autographo S. Blasii de Fabriano.

IN nomine Domini. Anno a nativitate ejus M. CC. LVII. indictione XV. die ultimo mensis septembris. Dompnus Martinus venerabilis prior Camaldulensis sua vice & nomine & totius sui capituli dedit & concessit domno Angelo abbati monasterii sancte Elene posito in diocesi Camarinensi plenam locandi & liberam potestatem & concedendi in emphyteusim perpetuam quoddam molendinum cum solo & edificiis & aquibulo, & cum omni jure & usu & omnibus & singulis ad ipsum molendinum spectantibus seu pertinentibus, quod molendinum est monasterii sancti Jacobi de Heremita, & est positum in loco nominato Ricampora juxta flumen Exinum. Eo vero modo, ut dictus domnus Angelus possit vice & nomine dicti prioris & sui capituli, & etiam capituli predicti monasterii sancti Jacobi locationem predictam & concessionem libere & expedite, sicut viderit expedire, facere, & defensionem & penam & dampna & expensas pro ipso contractu integre conservando promittere, & bona dicti monasterii sancti Jacobi pro ipso contractu integre observando obligare, & omnia & singula pro predictis vel circa predicta agere & facere, que dictus prior Camaldulensis posset, si presens esset, & promisit ei, quod quicquid de predictis omnibus & singulis fecerit, promiserit seu obligaverit omni tempore per se & suos successores ratum & firmum habebit & tenebit.

Actum in palatio curie Camaldulensis de Soci, & in presentia & testimonio domni Diodati prioris sancte Marie de Serra, domni Rodulphi prioris sancte Lucie de Ancona, & domni Antolini, qui ad omnia predicta fuerunt testes rogati.

Ego Julianus sacri palatii notarius & domini Friderici Romanorum imperatoris judex ordinarius atque notarius predictis omnibus interfui, & rogatus scripsi & publicavi & subscripsi.

LXIV.

Jacobus abbas S. Zenonis Pisarum vendit bona pro solvenda impositione facta ab episcopo Pistoriensi.

Anno 1157. pridie nonas octobris.

Ex autographo olim penes canonicum Abrahamium.

Ibidem n. 48.

IN eterni Dei nomine amen. Dominice incarnationis anno millesimo ducentesimo quinquagesimo octavo indictione

 ne

ne prima pridie nonas octobris. Ex hujus publici instrumenti serie pateat evidenter, quia domnus Jacobus venerabilis abbas ecclesie monasterii sancti Zenonis pro ipsa ecclesia & monasterio pro expediendo debitum librarum quinquaginta quinque de Pisana moneta, quas dictum monasterium dare tenetur domino P.. Dei gratia Pistoriensi episcopo de data imposita monasterii & ecclesiis Pisane civitatis & ejus diocesis ex provisione, quam idem dominus episcopus contra monasteria & ecclesias Pisarum civitatis, & diocesis a domino Innocentio olim summo pontifice meruit, quando idem dominus episcopus ad dictum dominum papam in Regnum accessit cum honorabili militum comitiva, & de qua imposita vel recollecta pro suprascripto domino episcopo dominus Leonardus Pisanus canonicus, & nunc immeritus archipresbyter extitit executor. Presentia quoque, consilio & consensu capituli dicti monasterii, videlicet subscriptorum monachorum & fratrum suorum in capitulo dicte ecclesie ad hec specialiter congregatorum, scilicet donni Petri, donni Jacobi, donni Guidonis, donni Jacobi secundi, & donni Ugolini, & ipsi idem predicti monachi una cum dicto abbate vendiderunt & tradiderunt Palmerio de Carraria Gonello de Kinthica territorii Pratensis agenti, & recipienti nomine & vice Thomasi Vinarii de eadem Carraria quondam Cortenove, & pro ipso Thomaso medietatem integram pro indiviso unius petii terre, quod est sedium cum vinea, fructibus & arboribus super se & omni sua pertinentia, positi infra confines sancti Justi in Canniccio in loco dicto Renajo, quod totum petium terre tenet unum caput in via publica, qua itur ad sanctum Justum predictum, aliud caput in terra donni Sismundaschi de Sismundis, latum unum in terra dicti Tomasi emptoris, aliud latum in terra domini Andree Ranuccini Venecti, & nepotum, & est pro mensura ipsa medietas, que venditur, stariora duo & medium, & si plus vel minus est pretium; augeatur, & minuatur inter dictas partes ad subscriptam rationem cum omni jure & proprietate & actione, ac pertinentiis ejus. Insuper omnia jura, actiones, & rationes directas & utiles *&c.*

Actum in capitulo dicti monasterii presentibus Jacobo Mardule quondam Bonalbergi Mardule, & Bartholomeo de sancto Justo in Cannicio quondam Ugolini testibus ad hec rogatis.

Ego Ranerius quondam Ildini de Navacchio domini Frederigi Romanorum Dei gratia imperatoris notarius omnibus predictis interfui, & hanc inde cartam a me rogatam rogatus scripsi.

LXV.

Alexander IV. præcipit archiepiscopo Pisano, ut revocet unionem hospitalium monasteriorum Camaldulensium factam majori hospitali Pisarum.

Anno 1257. III. nonas novembris.

Ex autographo Fontis-boni. §. Breve n. 79.

ALexander episcopus servus servorum Dei venerabili fratri.. archiepiscopo Pisano salutem & apostolicam benedictionem. Oblata nobis ex parte dilectorum filiorum.. prioris & fratrum heremitarum Camaldulensis heremi Aretine diocesis petitio continebat; quod cum potestas & commune Pisan. occasione compositionis nuper inter ipsos & Romanam ecclesiam inite, quoddam hospitale, quod jam incepisse noscuntur & tenentur Pisis construere de bonis propriis & dotare, tu tunc electus Pisanus, ad instantiam, sicut dicitur, dilecti filii fratris Mansueti de ordine Minorum cappellani & penitentiarii, & tunc in partibus illis nuncii nostri omnia hospitalia civitatis & diocesis Pisane hospitali construendo per ipsos subjecisti auctoritate propria, ut dicitur, & univisti, & nos postmodum eadem hospitalia hospitali eidem seu magistro ipsius per certum assignari executorem ad hoc deputatum a nobis literis nostris dicimur mandavisse: quocirca fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatenus subjectionem & unionem hujusmodi, omnemque concessionem factam per se vel quemlibet alium qualicumque conditione vel modo de hospitalibus, que tam ipsi prior & heremite, quam.. sancti Zenonis.. sancti Michaelis civitatis.. sancti Savini &.. sancti Stephani de Centorio diocesis predicte ac aliorum monasteriorum abbates & conventus Camaldulensis ordinis apud easdem civitatem & diocesem obtinent, studeas infra octo dies post receptionem presentium sine difficultate qualibet revocare, alioquin dilecto filio.. priori sancti Petri majoris Lucan. literis nostris injungimus, ut ipse ex tunc hujusmodi mandatum apostolicum per se vel alium exequatur, contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo. Non obstante

Ibid. n. 80.

ſtante confirmatione ſuper hoc obtenta cujuſcumque tenoris a ſede apoſtolica vel etiam obtinenda. Datum Viterbii III. nonas novembris pontificatus noſtri anno tertio.

LXVI.

Idem mandat priori Lucenſi, ut id exequatur, ſi archiepiſcopus Piſanus reluctetur.

Eadem die.

Ex præcitato archivo. §. Breve. n. 80.

Ibidem.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio.. priori ſancti Petri majoris Lucan. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Oblata nobis &c. *ut in ſuperiori ad archiepiſcopum Piſanum uſque ad verba:* alioquin dilecto filio.. priori, *quorum loco legitur:* quocirca diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus ſi dictus archiepiſcopus mandatum noſtrum ſuper hoc neglexerit adimplere, tu illud ex tunc ſine dilationis diſpendio per te vel per alium exequaris. Contradictores auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo: non obſtante confirmatione ſuper hoc obtenta cujuſcumque tenoris a ſede apoſtolica vel etiam obtinenda.

Datum Viterbii III. nonas novembris pontificatus noſtri anno tertio.

LXVII.

Idem jubet, ne moleſtentur Camaldulenſes ob procurationes legatorum.

Ipſa die.

Ex eodem archivo. §. Breve. n. 81.

Ibid. n. 41.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio.. priori ſancti Bartholomei de porta Ravennate Bononien. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Significantibus dilectis filiis abbatibus, prioribus & fratribus univerſis Camaldulenſis ordinis nobis innotuit, quod licet olim eis noſtris literis duximus indulgendum, & ex tunc uſque ad quinquennium procurationes ſeu collectas legatis vel nunciis apoſtolice ſedis, qui non eſſent de latere noſtro miſſi, niſi ad loca & monaſteria eorumdem accederent, exhibere minime teneantur. Nonnulli tamen legati & nuncii ejuſdem ſedis ab eiſdem abbatibus, prioribus & fratribus adhuc dicto quinquennio non elapſo contra indultum hujuſmodi procurationes & collectas extorſerunt hactenus, & adhuc exigunt & extorquere nituntur, quamvis ad eadem loca & monaſteria non accedant, ſuper quo extitit apoſtolice proviſionis remedium imploratum. Nolentes igitur eoſdem abbates & priores & fratres commodo hujuſmodi gratie defraudari, diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus revocato auctoritate noſtra per te vel alium ſine difficultate qualibet quicquid contra indulti predicti tenorem inveneris attemptatum, relaxes excommunicationis, ſuſpenſionis, ſententias, ſi que propter hoc contra tenorem hujuſmodi in eoſdem abbates, priores & fratres, vel eorum aliquos aut ipſorum eccleſias ſunt prolate, ac diſpenſes cum eis ſuper irregularitate, ſi quam exinde forſitan contraxerunt. Nonobſtantibus aliquibus literis ab eadem ſede obtentis, per quas effectum preſentium valeat quomodolibet impediri, & conſtitutione de duabus dietis edita in concilio generali.

Datum Viterbii III. nonas novembris pontificatus noſtri anno tertio.

LXVIII.

Idem renovat facultatem Camald. priori eligendi procuratorem generalem in Romana curia.

Anno 1257. VI. idus novembris.

Ex prædicto tabulario. §. Breve. n. 82.

Ibid. n. 42.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio.. priori Camaldulenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Tuis & dilectorum filiorum univerſorum abbatum, priorum & fratrum tui ordinis precibus inclinati ad inſtar fel. rec. Innocentii pape predeceſſoris noſtri conſtituendi generalem procuratorem pro eodem ordine in noſtra curia ad impetrandum & contradicendum, ac judices eligendum auctoritate preſentium plenam tibi concedimus facultatem. Nulli ergo omnino hominum liceat *&c.* Si quis *&c.*

Datum Viterbii VI. idus novembris pontificatus noſtri anno tertio.

LXIX.

LXIX.

Idem committit præposito Arretino, ut abbatem Prataliæ compellat ad obedientiam prioris Camaldulensis.

Anno 1257. xii. kal. decembris.

Ex præfato archivo. §. Breve n. 86.

Ibid. n. 42.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio.. preposito ecclesie Aretine salutem & apostolicam benedictionem. Sua nobis dilecti filii.. prior & fratres heremite Camaldulensis heremi petitione monstrarunt, quod cum ipse prior in possessione vel quasi existat confirmandi abbatem in monasterio de Pratalia Camaldulensis ordinis Aretine diocesis, & recipiendi ab eo obedientiam manualem, excommunicandi & interdicendi abbatem & monachos ipsius monasterii, & alia omnia, que ad subjectionem pertinent in ipso monasterio exercendi, quia Benvenutus ejusdem monasterii monachus nuper electus ab ipsius monasterii monachis in abbatem absque dicti prioris confirmationem in anime sue periculum administrationi sepedicti monasterii tamen se ingessit & ingerit, de preda sollicitus potiusquam de cura, idem prior in eum & in Palmerium, Rainerium ac in alios quosdam ejusdem monasterii monachos & fratres eidem Benvenuto tamquam abbati confirmatione ab ipso priore non habita obedire presumentes, competenti monitione premissa, diversas excommunicationis sententias exigente justitia promulgavit, & idem monasterium ecclesiastico supposuit interdicto. Set dicti Benvenutus & monachi hujusmodi sententiis dampnabiliter vilipensis divina officia celebrare, quin potius, quantum in eis est, profanare presumunt in animarum suarum periculum & scandalum plurimorum: unde prefati prior & fratres humiliter petierunt, ut dictas sententias firmitatis robur debitum obtinere, ac eosdem Benvenutum & monachos pro tanta presumptione pena puniri canonica faciamus. Quocirca discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus sententias ipsas, sicut rationabiliter sunt prolate, facias auctoritate nostra appellatione remota inviolabiliter observari. Super eo vero, quod iidem sic ligati dicuntur celebrasse divina, quod canonicum fuerit appellatione remota decernas, quod decreveris per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Datum Viterbii xii. kal. decembris pontificatus nostri anno tertio.

† Ego Giunta imperiali auctoritate judex ordinarius & notarius publicus rogatus suprascriptum privilegium bulla Alexandri pape iv. bullatum scripsi & fideliter exemplavi.

LXX.

Idem confirmat priori Camaldulensi donationem abbatiæ Classensis factam a Gualterio archiep. Ravennæ.

Anno 1257. xi. kal. decembris.

Ex autographo ejusdem abbatiæ.

Ibid. n. 43.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilectis filiis.. priori & fratribus heremitis Camaldulensis heremi Aretine diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, quod justum est *&c.* Sane petitio vestra nobis exhibita continebat, quod bone memorie G.. archiepiscopus Ravennas habens ad ordinem vestrum sincere caritatis affectum monasterium sancti Apollinaris situm in Classe Ravennatis diocesis quondam Azoni priori heremi vestre ejusque successoribus cum omnibus suis pertinentiis deliberatione provida contulit, capituli sui accedente consensu, bona ipsius monasterii certis designando nominibus, & quedam sibi obsequia reservando, prout in literis inde confectis & ipsius archiepiscopi sigillo munitis plenius continetur. Nos itaque vestris supplicationibus inclinati, quod super his ab eodem archiepiscopo pie ac provide factum est, ratum habentes & gratum, illud auctoritate apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus. Tenorem literarum ipsarum de verbo ad verbum presentibus inseri facientes, qui talis est. In nomine sancte & individue Trinitatis. Gualterius Dei gratia sancte Ravennatis ecclesie archiepiscopus dilecto in Christo filio Azoni Camaldulensium priori ejusque successoribus in perpetuum. Officii nostri nos hortatur auctoritas *&c. Integram Gualterii chartam edidimus in Appendice tomi III. horum annalium col. 369.* Nulli ergo omnino hominum *&c.* Si quis *&c.*

Datum Viterbii xi. kalendas decembris pontificatus nostri anno tertio.

† *Loco sigilli plumbei pendentis ex chordula serica rubei & flavi coloris cum literis in eo impressis:*

ALEXANDER PP. IIII.

LXXI.

LXXI.

Gothifredus ep. Torcellanus submittit priori Camaldulensi monasterium S. Mathiæ de Muriano.

Anno 1257. xxx. novembris.

Ex archivo ejusdem monasterii.

IN nomine Dei eterni, amen. Ea, que sunt futuris temporibus observanda, ne processu temporis a memoria elabantur, dignum est scripture testimonio lucidari. Quapropter nos frater Gotifredus Dei gratia episcopus Torcellanus cum nostris successoribus vobis domno M.. priori & conventui & venerabili ordini Camaldulensi ecclesiam sancti Mathie de Muriano diocesis Torcellane, ubi domnus Johannes prior cum quibusdam fratribus vestri ordinis devote & in humilitate maxima Domino famulantur, cum suis pertinentiis intuitu pietatis concedimus propter salutem animarum maxime commorantium in vicinia memorata, ita quod habeatis in ea canonicam obedientiam & reverentiam, institutionem & constitutionem, correctionem & reformationem, tamen cum cause cognitione, visitationem quoque annuam. Nobis autem & successoribus nostris hec obsequia tenebuntur annis singulis exhibere fratres, qui fuerint in ecclesia predicta, videlicet duas ampullas puri vini octo diebus ante festum sancti Mathie, in festo sancti Hermachore cum Gradum iverimus storium unum, in mense martii quindecim blancos. Et ut presentibus fides plenior habeatur, eas fecimus nostri sigilli munimine communiri. Data in nostro episcopali palatio anno Domini M. CC. LVII. indictione XV. die ultimo exeunte mense novembris.

LXXII.

Citatur abbas Vangaticiensis, ut solvat archiepiscopo Ravennati, quæ injuste detinet.

Anno 1257. exeunte decembri.

Ex archivo tabularii archiep. Rav. M. 5835.

IN Christi nomine, die x. exeunte decembri presentibus dominis Pasaroti notario de Abbatia, & domino Bonaventura de Bononia & Tomasio serviente domini abbatis de Vangaticia testibus rogatis & aliis, qualiter Guido, qui dicitur Formaclerius de Rosa, representavit deditque has literas infrascriptas domino dum Ugo abbati monasterii sancte Marie de Vangaticia ex parte domini P.. prioris sancti Romani de Ferraria delegati domini Philippi Dei & apostolica gratia sancte Ravennatis ecclesie electi archiepiscopi & apostolice sedis legati discreto viro.. abbati monasterii sancte Marie de Vangaticia Adriensis diocesis salutem in Domino. Noveritis nos a dicto domino Philippo apostolice sedis legato in hunc modum literas percepisse. Philippus Dei & apostolica gratia sancte ecclesie Ravennatis electus apostolice sedis legatus viro religioso.. priori monasterii sancti Romani Ferrarie salutem in Domino. Significavit nobis dilectus in Christo Drudo cantor & sindicus sancte Ravennatis ecclesie, quod.. abbas & conventus monasterii sancte Marie de Vangaticia, archipresbyter & capitulum plebis de Rodigio Adriensis diocesis, .. abbas & conventus sancti Bartholomei, archipresbyter & capitulum plebis de Contrapado, rector & clerici ecclesie de Saleta Ferrariensis diocesis, .. abbas & conventus monasterii sancti Nicolai de Littore Castellensis diocesis, Guidetus de Ymolensibus laicus civis Ferrariensis, Finetus de Cartirago laicus Adriensis diocesis, & quidam alii clerici & laici dictarum civitatum & diocesum...... decimis & rebus aliis injuriantur eidem ecclesie Ravenne. Quocirca discretioni tue, qua fungimur auctoritate, mandamus, quatenus partibus convocatis causam audias, & debito fine decidas, faciens, quod decreveris, per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes, si qui fuerint nominati, si se gratia, odio vel timore subtraxerint, censura compellas eidem veritati testimonium perhibere. Data infra plebem Portus-majoris diocesis Ravenne idus novembris XV. indictione. Verum quia ipsius legati mandatum nos oportet implere reverenter, districte, qua fungimur auctoritate, mandamus, quatenus decima die post receptionem presentium debeatis per vos vel idoneam personam coram nostra presentia comparere de justitia responsuri sindico memorato, qui terminus volendo parcere laboribus expensarum unum pro tribus dictis, videlicet primo, secundo, tertio & peremptorio prefigendum, & si dictus terminus in diem inciderit feriatam, sequentem non feriatam vobis pro

dicto

dicto termino assignamus. Quod si vos coram nobis venire contempseritis, noveritis nos contra vos mediante justitia processuros.

Actum in camera dicti domni abbatis in terra Abbatie millesimo CC. LVII. indictione XV.

Ego Ubertinus filius quondam domini Exalati notarius his interfui.

LXXIII.

Alexander IV. præcipit, ne Camaldulenses super decimis molestentur.

Anno 1257. IV. kal. januarii.

Ex originali Fontis-boni. §.Breve. n.87.

Ibidem n. 42.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio.. abbati sancte Trinitatis Florentin. ordinis Vallis-umbrose salutem & apostolicam benedictionem. Conquesti sunt nobis.. prior & fratres heremite Camaldulensis heremi, quod.. de Biblena.. de Bujano &., de Partina plebium plebani.. de Agna.. de sancto Donato &.. de Largnano ecclesiarum rectores & quidam alii clerici Aretine diocesis super decimis, terris, vineis, possessionibus, redditibus, & rebus aliis injurantur eisdem: ideoque discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus convocatis partibus audias causam & appellatione remota debito fine decidas, faciens quod decreveris per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem &c.

Datum Viterbii IIII. kalendas januarii pontificatus nostri anno quarto.

LXXIV.

Jacobus ep. Ariminensis donat abbatiæ Classensi ecclesiam S. Andreæ foris portam de Arimino.

Anno 1258. XVI. januarii.

Ex authentico ejusdem abbatiæ.

Ibid. n. 51.

JAcobus Dei gratia Ariminensis episcopus dilectis in Christo sibi Aymerico abbati & conventui sancti Apollinaris in Classe Ravennatis diecesis & domno Petro monacho & syndico ac yconomo dicti monasterii salutem in perpetuum. Religionis vestre favor & conversatio vite vestre laudabilis exigunt, ut votis vestris favorabiliter annuatur, & admittantur ylariter ad exauditionis gratiam preces vestre. Hinc est, quod nos divino intuitu vestris justis postulationibus benivolo concurrentes assensu, ac volentes vobis gratiam facere specialem, de ecclesia beati Andree foris portam de Arimino inspecta utilitate ipsius ecclesie & parochianorum, in qua libere possitis divinis vacare officiis, & saluti animarum parochianorum eidem salubriter providere, ac ipsam ecclesiam reformare, que quodammodo propter defectum & negligentiam rectoris ad destructionem & inopiam videtur esse perducta, ecclesiam ipsam cum libris, paramentis, campanis, testamentis, sepulturis, oblationibus, decimis presentibus & futuris, domibus, possessionibus, juribus & actionibus, realibus & personalibus, civilibus & naturalibus, utilibus & directis, presentibus & futuris, & cum omnibus sibi pertinentibus, competentibus & competituris in integrum, liberam & exemptam ab omni jure episcopali tam diocesano, quam jurisdictionis, dicto monasterio, abbati & conventui, & tibi syndico dompno Petro presenti pro ipsis recipienti concedimus per nos nostrosque in perpetuum successores subjicimus & donamus, dantes tibi liberam facultatem ipsius ecclesie & ejus jurium possessionem vel quasi auctoritate propria accipiendi, tenendi & possidendi, utendi & fruendi pro libito, nihil nobis vel nostris successoribus, vel episcopatui seu ecclesie Ariminensi in prefata ecclesia & personis ibidem morantibus, vel possessionibus seu juribus ipsius ecclesie omnino in aliquo reservantes, preter unam libram cere, quam abbas Classensis vel ejus nuntius nobis nostrisque successoribus & episcopatui pro ipsa ecclesia teneatur annis singulis in festo beati Andree dare in signum reverentie hujus concessionis, subjectionis, donationis & exemptionis, & ecclesiam dictam regere & gubernare in temporalibus & spiritualibus teneatur dictus abbas per sufficientem rectorem, ita quod ecclesia divinis obsequiis non fraudetur. Quam concessionem, subjectionem, donationem, liberationem & exemptionem, & omnia & singula suprascripta promittimus per nos & successores nostros tibi dompno Petro syndico ipsius monasterii recipienti nomine ipsius abbatis & conventus & monasterii rata habere perpetuo & tenere, & non contrafacere vel venire, sed dictam ecclesiam cum omnibus suis bonis & juribus & pertinentiis omnibus ab omni persona, collegio & universitate legitime defendere, auctorizare, ac disbrigare

gare in judicio & extra, ecclesie Ariminensis sumptibus & expensis ubique sub pena quinquaginta marcharum argenti optimi totiens in singulis capitulis in solidum committenda, quotiens contra & non ita fieret. Et ego dompnus Petrus syndicus nomine dicti monasterii acceptans & confirmans & recipiens pro ipso monasterio omnia & singula supradicta promitto solemniter nomine dicti monasterii, abbatis & conventus & suorum successorum vobis venerabili patri domino Jacobo episcopo Ariminensi nomine vestri episcopatus ea omnia & singula suprascripta attendere & observare perpetuo, & non contrafacere vel venire aliqua occasione, de jure vel de facto sub pena predicta solempniter in singulis capitulis stipulata & premissa, & totiens committenda, quotiens contra & non ita fieret rato semper manente contractu. In cujus rei perpetuam memoriam presens scriptum per Fredericum notarium infrascriptum mandavimus authenticum fieri, & nos Jacobus Ariminensis episcopus sigilli nostri appensi inferius munimine roborari.

Actum in episcopatu Ariminensi, presentibus domino Bonaccursio canonico Ariminensi, & etiam consentiente domino Actone Ravignano, domino Tolesendo Gambincerro, Johanne ejus filio, domino Galiano judice, Nigrello Ravignano, Martino Caracause notario, Berardo de Ripamassana notario, Benvenuto notario de Lonzano, Thomasino notario, domino Ranucio archipresbitero sancti Petri in Computo, & aliis pluribus testibus. Sub anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo octavo indictione prima tempore Domini Alexandri pape quarti die sextodecimo intrante januario.

Et ego Fredericus filius quondam magistri Bencevenne medici imperiali auctoritate notarius predictis omnibus presens fui, & rogatus scribere scripsi, & publicavi, & me subscripsi.

In nomine Domini, Amen. Anno ejusdem millesimo CC.LVIII. indictione prima die XVI. mensis januarii intrantis tempore *&c.* presentibus *&c. ut supra* venerabilis pater dominus Jacobus Dei gratia Ariminensis episcopus ad ecclesiam sancti Andree forisportam de Arimino personaliter accedens dedit & tradidit domno Petro monacho & syndico monasterii Classensis nomine dicti monasterii corporalem possessionem vel quasi & tenutam ecclesie suprascripte, & jurium ejus & bonorum temporalium & spiritualium inducendo ipsum per manum in dicta ecclesia, & dando ei pacificam possessionem pannorum altaris, paramentorum & librorum, & funium campanarum, & ostiorum domorum ecclesie ipsius pro ipsa ecclesia, & juribus & bonis omnibus temporalibus & spiritualibus pleno jure.

Et ego Fredericus *&c. ut supra.*

LXXV.

Eremitæ S. Mariæ Magdalenæ de Saltu Mutinensis diœcesis se submittunt priori Camald.

Anno 1258. XII. kal. februarii.

Ex autographo S. Mathiæ de Muriano.

Ibidem n. 59.

IN nomine sancte Trinitatis, & ejusdem individue Unitatis. Anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo octavo papa Alexandro residente duodecimo kalendas februarii indictione prima. Donnus Joannes & donnus Mutinensis fratres loci sancte Marie Magdalene positi in plebatu de Saltu Mutinensis diocesis constituti coram donno Martino priore Camaldulensi humiliter ei supplicaverunt, ut tam personas suas, quam aliorum suorum fratrum in dicto loco manentium & prefatum locum sancte Marie Magdalene cum suis pertinentiis ad Camaldulensem ordinem recipere dignaretur, asserentes, quod propter suavem odorem & famam Camaldulensis ordinis hoc diu desideraverunt totis affectionibus adimplere. Quorum pia desideria prefatus prior considerans habito consilio fratrum suorum sibi offerentium jam dictos fratres ad ordinem & hobedientiam, ut infra continetur, pro se & loco memorato benigne recepit. Donnus Johannes & donnus Mutinensis fratres loci sancte Marie Magdalene positi in plebatu de Saltu Mutinensis diocesis dederunt, concesserunt donatione inrevocabili locum prefatum sancte Marie Magdalene tam pro se, quam pro aliis fratribus suis profitentes, quod omnes unanimiter hoc desiderant & affectant. Promiserunt insuper jam dicto priori Camaldulensi hobedientiam & reverentiam secundum regulam beati Benedicti & statuta Camaldulensis ordinis: quos idem prior, ut dictum est, grataner suscepit cum loco predicto pro se suisque successoribus in perpetuum. Constituens & ordinans prefatum donnum Johannem suum procura-

torem & certum nuntium, ut vice & nomine dicti prioris recipiat reliquos fratres, ut dictum est de predictis duobus, pro se suisque successoribus nomine Camaldulensis heremi.

Actum in claustro ecclesie sancti Michaelis Aretine civitatis, presentibus donno Guidone priore ecclesie sancti Michaelis Aretine civitatis, donno Michaele dicte ecclesie, donno Aldobrando, donno Orlando, & donno Guidone monachis Camaldulensibus ad hec specialiter vocatis & rogatis testibus.

Ego Rubeus notarius filius olim Rigoli Alberti his omnibus interfui, &, ut supra legitur, rogatus scripsi & complevi.

LXXVI.

Alexander IV. præcipit priori Camald. ut transferat moniales S. Mamiliani ad ecclesiam S. Georgii de Apibus prope Senas.

Anno 1258. v. kal. februarii.

Ex archetypo Fontis-boni. §. Breve. n. 84.

Ad Lib. XLI. n. 60.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio.. priori Camaldulensi Aretine diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Ex significatione dilectarum in Christo filiarum.. abbatisse & conventus ecclesie sancti Mamiliani Senen. tui ordinis ad audientiam nostram pervenit, quod eedem de loco suo castri Podii Bonitii, in quo tum propter destructionem castri ejusdem, tum propter gravem necessariorum, quem patiebantur ibi defectum, nimis incommode morabantur, ad ipsam ecclesiam exilem admodum de jurisdictione venerabilis fratris nostri .. Senen. episcopi existentem se de tua licentia transtulerunt, ubi etiam sub ingenti angustia paupertatis non absque gravi scandalo moram trahunt, ex eo quod ratione loci eidem subduntur episcopo, quodque pro consolatione, quam ibidem circa vite sue subsidia & alia in spiritualibus habere sperabant, turbationis ibidem dispendia experiuntur jugiter & incommoda graviora. Quare suppliciter petebatur a nobis, ut de ecclesia sancti Georgii de Allapi Senen. Camaldulensis ordinis ad tuam collationem, ut dicitur, libere pertinente provideri mandaremus eisdem, presertim cum ad morandum in ea plurimum dicatur ipsis esse accommoda, & nulli alii nisi tibi & ordini predicto subjecta. Nos igitur ipsas super hoc pie ac benivole prosequentes, devotionem tuam rogandam attente duximus & hortandam, per apostolica tibi scripta firmiter precipiendo mandantes, quatinus provide attendens quod abbatissa & conventus predicte utpote tue & predicti ordinis filie in ipsa ecclesia sancti Georgii ibi decenter & commode secundum statuta ipsius ordinis degere valeant, per se precipue debeant collocari, eamdem pro nostra & apostolice sedis reverentia conferre ipsis & assignare procures. Non obstante quod.. abbas monasterii de ... prior quondam ipsius ecclesie vel quisquis alius auctoritate apostolica vel tue collationis pretextu ecclesiam ipsam teneat, aut si tibi vel ordini prelibato, quod de ecclesiis ipsius ordinis per literas apostolicas cuiquam provideri non possit, a sede apostolica sit indultum, & alia qualibet indulgentia sedis ejusdem, per quam hujusmodi nostri mandati effectus impediri valeat vel differri .... mandatum & preceptum apostolicum super hoc taliter impleturus, quod memoratis abbatisse & conventui remedia ex inde opportune consolationis proveniant, tua quoque de pio circa illas affectu merito possit devotio commendari.

Datum Viterbii v. kalendas februarii pontificatus nostri anno quarto.

LXXVII.

Jacobus abb. S. Mercurialis cedit portionem suæ parochiæ priori S. Mariæ Camalduli Foro-livii.

Anno 1258. IV. ex. februarii.

Ex libro Biscia pag. 91. *archivi S. Mercurialis.*

Ibid. n. 61.

IN nomine Domini, Amen. Anno a Nativitate ejusdem millesimo ducentesimo quinquagesimo octavo indictione prima tempore domini Alexandri pape quarti die quarto exeunte februario Forlivii in monasterio sancti Mercurialis. Ego frater Jacobus abbas dicti monasterii amore Dei & beate virginis Marie & pro remedio anime mee meorumque predecessorum & successorum vobis domno Antonio priori sancte ecclesie seu loci sancte Marie de Camalduli juxta Forlivium recipienti pro vobis, vestrisque successoribus, & loco predicto pure & simpliciter & inrevocabiliter in perpe-

petuum do, & dono parochiam ad monasterium predictum pertinentem positam in burgo Ravaldini retro Forlivium, & plebatum sancti Martini in Strata. A primo latere fossatum novum civitatis, a secundo fossatum Ramberti Baccellerii, a tertio brimale communis, sicut recto tramite, & domus per dictum burgum Ravaldini, ut libere omnes homines & mulieres in dicto burgo, & infra dicta latera habitantes, vel qui de cetero habitaverint, possitis recipere ad officium & ad sepulturam, & ad omnia ecclesiastica sacramenta, dans, mandans & cedens vobis omne jus & actionem, quod & que in dicta parochia a parochianis pertinent ad dictum monasterium, & ab omni eo, quod tenebamini dicto monasterio sancti Mercurialis per instrumentum concordie, olim factum inter dictas ecclesias super predicta parochia scriptum per Raynerium de Bonvisinis Populiensem notarium, sitis penitus absoluti, excepto quod terra seu possessiones, que reperirentur de proprietate vel quasi dicti monasterij habere non debeatis, vel aliquo modo recipere in futurum. Et quia cognoscitis dictam parochiam & sepulturam ad dictum monasterium sancti Mercurialis pertinere de jure & antiqua consuetudine in signum dominij & reverentie promittitis pro dicta parochia & parochianis, & sepultura per vos vestrosque fratres & imperpetuum successores, & pro vestra ecclesia dare & deferre mihi, meisque fratribus & successoribus, & dicto monasterio annuatim in festo beati Mercurialis unam libram integram cere. Hanc autem donationem, concessionem, & cessionem, & omnia & singula supradicta promittimus ad invicem firma & rata habere & tenere, & non contra agere vel venire, aliqua juris vel facti occasione authorizare & defendere contra omnes personas, universitates, & loca, in judicio, & extra, propriis expensis dicti monasterii per nos nostrosque fratres, & in perpetuum successores, & nostras ecclesias, sub pena quingentarum librarum Ravennatum, & obligatione bonorum mobilium & immobilium, presentium & futurorum, in qua bona valentia pena expensas, dampnum & interesse possit quilibet nostrorum, contra quem fecerit ipso servante contractum intrare sua auctoritate sine judicis licentia, & qualibet interpellatione, & ea tamdiu habere & tenere, donec predicta pena, damno, expensis & interesse fuerit plenarie satisfactum. Et pena soluta, commissa vel non, rata & firma permaneant omnia, & singula supradicta. Acta sunt hec omnia presentibus testibus rogatis & vocatis Bonfilio Dominici de Furanico, Palmerio ejus fratre, Zamolo Quandadone de sancto Martino, Bonanto Pistoriensi de contracta sancti Guillielmi, Cristophano Guidonis Uguiccionis de Vinea abbatis, & Dominico serviente supradicti domini abbatis.

Ego Benvenutus dictus Abbatis de contrata Lunghareti auctoritate sedis apostolice notarius, ut superius legitur, presens voluntati supradicti domini abbatis scripsi, & in publicam formam deduxi.

LXXVIII.

Canonici Ariminenses confirmant unionem ecclesiæ S. Andreæ factam monasterio Classensi ab ep. Jacobo.

Anno 1258. XVI. junii.

Ex autographo abbatiæ Classensis.

Ibid. n. 51.

IN nomine Domini, amen. Anno ejusdem millesimo ducentesimo quinquagesimo octavo indictione prima tempore domini Alexandri pape IIII. die XVI. mensis junii. Constituti Raynaldus prepositus Ariminensis ecclesie, dominus Bonaccursius diaconus, dominus Ventura, & dominus Bernardus diaconi, dominus Guido de Macerata, dominus Guido archipresbyter sancte Paule, dominus Johannes de Morisano & dominus Zaninus de Parma subdiaconi & canonici Ariminensis ecclesie, viso, lecto & audito ac recitato diligenter coram eis instrumento concessionis & donationis, liberationis & exemptionis facte dompno Aymerico ibidem presenti abbati monasterii sancti Apollinaris in Classe Ravenne, & domno Petro sindico & monacho monasterii suprascripti a venerabili patre domino Jacobo Dei gratia Ariminensi episcopo nomine sui episcopatus de ecclesia sancti Andree foris portam de Arimino cum omnibus suis possessionibus, juribus & pertinentiis omnibus, & cum pactis, promissionibus & obligationibus omnibus & penis appositis, ut viderunt legitime contineri in instrumento publico confecto per me Fredericum notarium infrascriptum ex certa scientia & nullo interveniente errore, approbaverunt, laudaverunt, ratificaverunt & confirmaverunt quidquid factum est per ipsum dominum episcopum de ipsa ecclesia in

in premissis, & dicto contractui in omnibus & singulis suis capitulis suum consensum prebuerunt seriatim & ordinatim incontinenti propriis manibus dicto contractui se liberaliter subscribentes. Actum in canonica Ariminensi presentibus Martino Caracause notario, Rolando de Galiata, Bonsignore Tusco de Gazio, Martino de Casale, dompno Constantino priore canonice sancti Salvatoris, Sitivivi filio Nicolai domine Anne & pluribus aliis testibus.

Et ego Fredericus filius quondam magistri Bencevene medici imperiali auctoritate notarius predictis interfui, & rogatus scripsi & publicavi, & me subscripsi.

LXXIX.

Alexander IV. adprobat cessionem, quam fecit prior Camaldulensis, ecclesiæ S. Mariæ Camalduli Bononiensis Alberto canonico Bononiæ.

Anno 1258. idibus julii.

Ex originali S. Romualdi de Urbe.

Ibid. n. 52.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio Alberto capellano nostro canonico Bononiensi consobrino dilecti filii nostri O.. sancte Marie in via lata diaconi cardinalis, salutem & apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, quod justum est & honestum, tam vigor equitatis, quam ordo exigit, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Sane petitio continebat, quod dilectus filius Guilielmus de Regio presbyter vicarius dilecti filii prioris Camaldulensis attendens grata servitia, que ipsi priori & conventui heremi Camaldulensis impenderas, & quod ecclesia sancte Marie Camaldulensis ordinis Bononiensis diocesis, que in temporalibus erat non modicum deformata, per te reformari poterat, & in suis juribus confoveri, ecclesiam ipsam ad eamdem heremum pleno jure spectantem cum pertinentiis suis auctoritate ipsius prioris, ad cujus ordinationem eadem ecclesia pertinet, & a quo habebat super hoc speciale mandatum, tibi dedit & concessit a te, quoad vixeris retinendam, quod postmodum idem prior ratum & firmum habuit, & etiam approbavit, prout in instrumentis publicis inde confectis plenius continetur. Nos itaque tuis supplicationibus inclinati, quod super hiis perinde factum est, ratum & firmum habentes, id auctoritate apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus. Tenores autem instrumentorum ipsorum de verbo ad verbum presentibus inseri fecimus, qui tales sunt. Tenor instrumenti ejusdem collationis talis est. Millesimo CC. LVII. indictione XV. die primo mensis martii in camera infrascripti domini Alberti Bononiensis canonici, presentibus magistro Ventura canonico sancte Marie majoris de Bononia, domino Martino canonico sancti Georgii Bononiensis diocesis, Alberto filio domini Guidoloni de Gangalanda, Pelagotto filio Tami de Monte-apoli, & Martino Dominici Ub.. tatis testibus ad infrascripta vocatis & rogatis. Dominus Guilielmus de Regio capellanus domni Martini Dei gratia prioris Camaldulensis vicarius, procurator & sindicus, actor & nuntius spetialis ad infrascripta solempniter constitutus, ut constat ex instrumento scripto manu Bonaventure de Fesulis imperiali auctoritate judicis ordinarii & notarii sigillato sigillo dicti domni prioris, in quo sculpte sunt due columbe tenentes capita super uno calice in dicto sigillo sculpto, quod instrumentum sindicarie domino Alberto domini pape capellano & canonico Bononiensis ecclesie, & a dicto domno priore & Camaldulensis heremi, heremitis & monachis Fontis-boni, consideratis obsequiis & servitiis habitis & prestitis a dicto domino Alberto &c. & prestandis imposterum heremo Camaldulensi & fratribus dicti loci, & etiam certo certius comperto & diligenter inspecto, quod locus ecclesie sancte Marie Camaldulensis Bononiensis diocesis, qui multum erat in temporalibus destitutus, non poterat ita bene per aliquem alium reformari, foveri seu etiam in suis juribus defensari, sicut per predictum dominum Albertum &c. & visis hiis omnibus ac diligenter inspectis, & spetialiter ob reverentiam ven. patris domini O.. sancte Marie in via lata diaconi cardinalis dedit, concessit & locavit predicto domino Alberto &c. locum & ecclesiam sancte Marie ordinis Camaldulensis Bononiensis diocesis, seu monasterium & omnes domos, vineas & terras cultas & incultas, prata, nemora, silvas, berletas, & oliveta, & ceteras & singulas alias possessiones omnes cum omnibus jurisdictionibus & rationibus dicto monasterio & ecclesie pertinentibus a tempore predicti domini A.. usque ad totum tempus vite ipsius generalis ...... licet; quod ecclesiam dictus dominus A.. lumi-

minaribus & aliis necessariis honorabit juxta beati Benedicti regulam & Camaldulensis ordinis instituta; claustrum, broilum cum adjacentibus locis custodiet & custodiri faciet debita honestate, ipsum claustrum cum aliis domibus omnibus in tectis & omnibus edificiis sanum & integrum conservabit, mulieribus claustri & orti omnino introitum prohibebit; priori & uni monacho cum duobus servientibus tam egris, quam sanis in cunctis vite necessariis decenter & congrue providebit secundum Camaldulensis ordinis instituta; priori Camaldulensi vel ejus visitatori semel in anno cum quinque vel sex equitaturis honorabiliter providebit; item prior & monachus in dicto loco non ponatur aliquis vel instituatur, nisi sit ordinis Camaldulensis, & nisi de voluntate & assensu domini A.. qui eidem domino A.. placuerit, quem prior Camaldulensis ad generale capitulum mittet secundum consuetudinem ordinis memorati, hospitalitatem fratribus sui ordinis ilariter exhibebit in claustro, refectorio, choro & dormitorio, cellis & broillo honeste habitet & societate congrua permanebit, in refectorio omnino carnes non comedet, nec manducari permittet, fiet inventarium de rebus mobilibus & immobilibus ecclesie generale, terre omnes mensurabuntur, tornature omnes, prout sunt in instrumento, ponentur & singule, de fructibus autem ipsarum terrarum & possessionum recipiet ipse dominus A.. domini pape capellanus sine aliqua contradictione in vita sua; debita omnia & singula persolvet, nec aliqua contrahet, propter que per suum decessum dictus locus maneat oneratus; juxta vero possessuum possessiones bona & res alienatas, distractas & illicite occupatas studebit ad jus & proprietatem dicti monasterii revocare, nec possessionis bona vel res dicti loci alienabit modo aliquo, nec etiam infeudabit, literas confirmationis a domino papa per se vel per alios nullatenus impetrabit, ita quod ab obedientia & subiectione, qua tenetur dicta domus Camaldulensi heremo, valeat amoveri; in signum autem dominii in die sancti Michaelis de fine septembris tres libras parvorum Bononien. annnuatim persolvet; jurisdictionem autem hospitalis dictus prior Camaldulensis omnino sibi reservat. Quam dationem, locationem & concessionem & omnia alia a dicto sindico promissa & concessa ipsi domino A.. capellano domini pape promisit dictus sindicus vice & nomine dicti domni prioris heremi Camaldulensis & ipsius heremi, & heremitarum & fratrum rata & firma perpetuo habere atque tenere & non contra facere vel venire de jure vel de facto modo aliquo vel ingenio sub pena centum librarum imperialium & refectione damnorum *&c.* & e converso dictus dominus A.. predicto sindico promisit predicta omnia firma & rata perpetuo habere *&c.* Que omnia & singula facta sunt, presente consentiente, & volente ac approbante magistro Alberto archidiacono Lunensi & predicto domino Alberto domini pape capellano *&c.* Tenor vero instrumenti approbationis dicti prioris est talis. Anno M.CC.LVII. indictione XV. die XII. intrante majo apud sanctum Damianum in camera domini abbatis de Castro-brittonum, presentibus magistro Alberto archidiacono Lunensi, domino Raynerio plebano sancti Petri in Piscide, domino Alberto canonico sancte Marie supra portam, magystro Gerardo de Parma & Angelo Pedi testibus vocatis & rogatis, domnus Martinus prior Camaldulensis viso instrumento scripto manu mei Michaelis quondam Betrami notarii dationis, locationis & concessionis facte per domnum Guilielmum de Regio capellanum dicti domni prioris Camaldulensis ordinis de spetiali mandato ipsius domni prioris & conventus Camaldulensis dicto domino Alberto capellano domini pape *&c.* habuit ratam & firmam predictam locationem & concessionem *&c.* salvo quod dictus domnus prior Camaldulensis ordinis habeat liberam potestatem instituendi & destituendi priores & monachos predicte ecclesie sive monasterii sancte Marie, prout sibi placuerit, sine requisitione, jure, contradictione predicti domini Alberti *&c.* & quod hec possit facere dictus domnus prior Camaldulensis, prout superius continetur, voluit, concessit & approbavit dictus dominus Albertus domini pape capellanus. Ego Michael notarius filius quondam Berrrami notarii predictis omnibus interfui, & de voluntate & rogatu ac mandato predictorum scripsi. Nulli ergo omnino hominum *&c.* Si quis *&c.* Datum Viterbii idibus julii pontificatus nostri anno quarto.

LXXX.

LXXX.

Privilegium ampliſſimum ejuſdem Alexandri IV. pro univerſa congregatione.

Anno 1258. x. kal. auguſti.

Ex authentico S. Michaelis de Muriano.

Ibid. n. 49.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis . . priori Camalduli, ac univerſis abbatibus, prioribus & abbatiſſis, eorumque fratribus & ſororibus Camaldulenſis ordinis tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Officii noſtri nos admonet, & invitat auctoritas pro eccleſie ſtatu ſatagere, ac earum quieti & tranquillitati auxiliante Domino providere. Dignum namque & honeſtati conveniens eſſe dignoſcitur, ut qui ad eorum regimen Domino diſponente aſſumpti ſumus, eos a pravorum hominum incurſibus tueamur, & beati Petri atque apoſtolice ſedis patrocinio muniamus. Ea propter dilectiſſimi in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Camaldulenſem eremum ac monaſteria, prioratus, hoſpitalia & alia loca ſibi ſubjecta ſpecialiter in jus & proprietatem beati Petri ſuſcipimus, atque noſtram, & preſentis ſcripti privilegio munimus ; ac precipimus & preſentis decreti auctoritate ſancimus, ne cuiquam omnino perſone, clerico vel monacho, cujuſcumque ordinis aut dignitatis ſeu laico preſentibus aut futuris temporibus liceat congregationes illas & , loca illa, que predicte heremi ſive cenobii ordinem & diſciplinam ſuſceperunt, aut ſunt impoſterum ſuſceptura, queque hodie ſub illius regimine continentur , ab ejus ullo modo ſubjectione, & unitate dividere. Que videlicet loca & congregationes conſervande unitatis gratia propriis duximus vocabulis exprimenda. In epiſcopatu Aretino eccleſiam videlicet ſancti Donati, que Fons-bonus dicitur, cum hoſpitali & omnibus pertinentiis ſuis. In ipſa civitate ſancti Petri in Piculo & ſancti Laurentini monaſteria cum omnibus pertinentiis eorumdem ; eccleſiam ſancti Michaelis cum omnibus pertinentiis ſuis, & omnibus que ab epiſcopis Aretinis eiſdem eccleſiis conceſsa eſſe noſcuntur ; eccleſiam ſancti Martini, que eſt juxta Letarcle cum omnibus pertinentiis ſuis ; Silve-munde, ſancte Marie de Agnano, ſancti Petri de Rota, & ſancti Salvatoris Berardingorum monaſteria cum omnibus pertinentiis eorumdem ; ſancti Savini in Chio, ſancte Marie de Pratalia, ſancti Andree de Caſtellione, & ſancti Quirici de Roſis monaſteria cum omnibus pertinentiis eorumdem ; eccleſiam ſancti Nicolai de Curte Luponis cum pertinentiis ſuis, eremum & monaſterium ſancti Egidii de Fleri cum pertinentiis eorumdem ; ſancti Viriani, & ſancti Bartholomei Anglarii monaſteria cum caſtellis & aliis pertinentiis eorumdem ; plebem ſancte Marie de Micciano cum eccleſiis & pertinentiis ſuis ; eccleſiam ſancti Johannis ſitam in caſtello Anglarii cum pertinentiis ſuis ; de Monte-aureo, de Viario, de Mojona & de caſtello Lorentiano eccleſias cum pertinentiis eárumdem ; eccleſiam ſancte Marie de villa, que dicitur Montione, cum pertinentiis ſuis, eccleſiam ſancti Vitalis prope Laurentianum cum pertinentiis ſuis, de Agna, de Soci, de Condoleſe eccleſias cum omnibus pertinentiis earumdem, litanias plebis de Micciano ; viſitationes plebium de Bujano & Partina, quemadmodum eſt ab Aretinis epiſcopis ordinatum, integras decimationes de Agna, Larniani, Pergentine, Corſiniani & Avane, & quicquid habetis in curte de Verazano ; item quiſquis eidem eremo Camaldulenſi decimam ſuam dare voluerit, que ab aliquo Aretino epiſcopo recte ordinata vel donata non fuerit, inde habeat facultatem, ſicut ab ipſis Aretinis epiſcopis conſtitutum eſt : caſtrum, quod vocant Mojona, cum omnibus pertinentiis ſuis, quod emiſtis ab Henrico prepoſito & ceteris canonicis Aretinis ; villam de Montione, quam emiſtis ab abbate ſancte Flore, quidquid juris dicta eccleſia ſancti Donati in villa de Mojona & in villa de Montione habebat ; monaſterium ſancte Marie de Thoma cum omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Caſtellano monaſterium ſancte Marie de Deciano cum pertinentiis ſuis, & monaſterium ſancti Sepulcri cum toto Burgo ſancti Sepulcri & omnibus pertinentiis ſuis ; eccleſiam ſancti Petri de Planetulo, cum caſtello Planetuli & omnibus pertinentiis ſuis ; plebem ſancte Marie de Soara, & eccleſiam de Vallialla cum caſtello de Vallialla & omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Feſulano monaſterium ſancte Marie in Poplena, & eccleſiam ſancti Michaelis juxta monaſterium ipſum, eccleſiam ſancti Bartholomei de Aſtra-petronii, ſancte Margarite in Pomino, ſancti Egidii in Gaviſerre,

ſan-

ſancti Nicolai de Monte-mezzano & ſancti Miniatis de Lonnano eccleſias cum omnibus pertinentiis earumdem ; ſancti Johannis de Prato-veteri & ſancti Petri de Monte-muro monaſteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. In epiſcopatu Florentino ſancti Petri de Luco, ſancti Salvatoris, ſancte Marie-magdalene de Podio-bonitio & ſancti Andree de Candiculis monaſteria cum omnibus pertinentiis eorumdem ; eremum de Buldrone cum omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Lucano monaſterium ſancte Jucunde ; monaſterium ſancti Petri in Puteolis cum capella burgi Porcarie ; monaſterium ſancti Salvatoris de Cantiniano & monaſterium ſancti Andree de Silva cum omnibus pertinentiis eorumdem ; hoſpitale quod habetis juxta burgum ſancti Geneſii. In epiſcopatu Volaterrano monaſterium ſancti Juſti prope civitatem eamdem ; ſancti Petri de Cerreto, ſancte Marie in Pulitiano & ſancti Petri in Fontiano monaſteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. In epiſcopatu Piſarum ſancte Marie de Morona, ſancti Stephani in Cintorio & ſancti Savini in Montione monaſteria cum omnibus pertinentiis eorumdem ; in ipſa civitate ſancti Michaelis, ſancti Frigdiani, & ſancti Zenonis monaſteria cum omnibus pertinentiis eorumdem ; hoſpitale ſitum prope monaſterium ſancti Frigdiani. In epiſcopatu Cluſino eremum & monaſterium ſancti Petri de Vivo cum omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Maſſano monaſterium ſancti Mamiliani cum omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Peruſino ſancte Trinitatis, ſancte Marie de Monte-tetio, ſancte Agnetis, ſancti Severi & ſancti Donati eccleſias cum omnibus pertinentiis earumdem. In epiſcopatu Aſſiſinatenſi monaſterium ſancti Angeli de Roſano cum pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Tudertino monaſterium ſancti Antonii cum omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Urbevetano monaſterium ſancte Marie in Silva cum ſancti Felicis, & ſancte Crucis, ſanctique Severi eccleſiis & omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Eſino monaſterium Eremite, & eccleſiam ſancti Georgii cum omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Auximano monaſterium ſancte Marie in Serra cum omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Anconitano eccleſiam ſancte Lucie. In epiſcopatu Piſaurienſi monaſterium ſancti Decentii & eremum Sajoli. In archiepiſcopatu Ravennate monaſterium ſancti Apollinaris in Claſſe cum omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Monte-feretrano monaſterium ſancte Trinitatis de Monte-herculis. In epiſcopatu Foro-populienſi monaſterium de Urano cum juribus & pertinentiis ſuis; hoſpitale Aymerici, & eccleſiam ſancti Paterniani de Ferraciano. In epiſcopatu Ariminenſi eremum Montalis Salutis cum omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Ceſenate hoſpitale de Roboreto ; eccleſiam ſancte Marie, quam habetis in loco, qui dicitur Caſale, juxta civitatem Forolivienſem; monaſterium ſancte Marie de Inſula cum omnibus ſuis pertinentiis; eremum de Fajolo ; monaſterium ſancte Marie in Trivio. In epiſcopatu Faventino monaſterium ſancti Hippolyti cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam ſancti Euſtachii prope civitatem Imolenſem. In epiſcopatu Bononienſi ſancti Archangeli juxta caſtrum Brittorum, ſancte Chriſtine, ſancti Damiani & ſancte Marie de Bethleem monaſteria cum omnibus pertinentiis eorumdem; eremum Bononienſem & hoſpitale de Ravona cum pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Veronenſi monaſterium ſancte Marie de Vangaticia cum omnibus pertinentiis ſuis; monaſterium, quod Camaldulinum dicitur, cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam ſancti Viti ſitam prope Vicentiam cum ſuis pertinentiis. In epiſcopatu Tarviſino monaſterium ſancte Chriſtine cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam ſancti Michaelis in Palude prope Venetias cum omnibus pertinentiis ſuis, & eremum ſancti Mathie de Murano. In epiſcopatu Concordienſi eccleſiam ſancti Martini cum omnibus pertinentiis ſuis. In Iſtria monaſterium ſancti Michaelis de Lemmo cum omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Senenſi ſancti Georgii de Api & ſancti Vigilii eccleſias cum omnibus pertinentiis earumdem. In inſula Sardinie monaſterium ſancte Trinitatis de Saccaria cum omnibus pertinentiis ſuis, ſancte Eugenie in Samanar, ſancti Laurentii, ſancti Michaelis in Vanari, ſancte Marie, ſancti Joannis in Altaſar, ſancte Marie in Contra, ſancti Johannis, ſancti Symeonis in Salvenero, ſancti Nicolai in Trulla, ſancti Petri in Scanu, ſancti Pauli in Cotroniano & ſancti Petri in Olim eccleſias cum omnibus pertinentiis earumdem. In epiſcopatu Spoletano monaſterium ſancti Silveſtri de Monte-ſubaſio cum omnibus pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Camerinenſi monaſterium ſancte Helene juxta flumen Eſinum cum omnibus pertinentiis ſuis; eremum Aque-perellis & eremum de Quadrigaria, cum terris, pratis, vineis, nemoribus, uſuagiis,

griis, paſcuis, in monte & plano, in aquis & molendinis, in viis & ſemitis, & omnibus aliis libertatibus & immunitatibus ſuis. Sane ſtatuimus monaſteria, prioratus, eccleſias, hoſpitalia, capellas & loca predicta cum pertinentiis & membris eorum tamquam corpus unum ſub uno capite, ſub priore dumtaxat eremi ſupradicte perpetuis temporibus permanere, ac ſub illius diſcipline obſervatione perſiſtere, ſub illo, inquam, priore, qui ab ipſis eremitis & congregationis abbatibus & prioribus ipſius ordinis regulariter fuerit electus. Eremum quoque, monaſteria, prioratus, eccleſias, hoſpitalia, capellas & loca preſcripta, perſonaſque ipſius ordinis ab omni jugo, juriſdictione & lege juriſdictionis & dioceſana archiepiſcoporum, epiſcoporum, archidiaconorum, & quorumlibet ordinariorum judicum penitus eximimus; retento nobis & eccleſie Romane annuo cenſu unius uncie auri in ſignum perpetue libertatis, ut vos in ſpeciales filios & apoſtolice ſedis aſſumpti nullius alterius judicium ſubeatis. Statuimus etiam, ut eremus, monaſteria, prioratus, eccleſie, hoſpitalia, capelle, ac loca & perſone dicti ordinis tantum Romano pontifici ſint ſubjecta; diſtrictus inhibentes, ne quis archiepiſcopus, archidiaconus, epiſcopus ſeu quilibet judex ordinarius in eremum, monaſteria, prioratus, eccleſias, hoſpitalia, capellas, & loca ſeu perſonas ejuſdem ordinis excommunicationis, ſuſpenſionis vel interdicti ſententias promulgare, aut in eis correctionis vel viſitationis officium ſive juriſdictionem aliquam exercere, aut perſonas ipſas ad ſynodum evocare, ſeu ab eis exactiones vel collectas aliquas exigere vel extorquere preſumant. Non obſtante ſi aliqui archiepiſcopi & epiſcopi contra perſonas vel loca dicti ordinis pro ſubjectione eremi, monaſteriorum, prioratuum, eccleſiarum, hoſpitalium ſeu locorum dicti ordinis moverint queſtionem, decernendo hujuſmodi ſententias ſi quas in perſonas, monaſteria, prioratus, eccleſias, hoſpitalia & loca predicta per archiepiſcopos, epiſcopos, archidiaconos & judices ordinarios contra inhibitionem hujuſmodi promulgari contigerit, irritas & inanes, & predictas perſonas ad obſervationem predictarum ſententiarum aliquatenus non teneri. Preterea inhibemus, ne aliqua perſona ipſius ordinis vel alia monaſterium aliquod, eccleſiam, hoſpitale, capellam aut locum aliquem a dicte congregationis unitate removere preſumat. Statuentes, ut prior eremi prefate, qui pro tempore fuerit, tamquam pater dicti ordinis, abbates, priores, monachos, converſos, abbatiſſas, moniales, converſas, hoſpitalarios, monaſteria & loca ipſius ordinis ſine contradictione aliqua viſitare per ſe vel alium, aut alios, quos duxerit ad hoc deputandos, ac reformare, prelatos in monaſteriis & locis predictis inſtituere & deſtituere, & electiones eorum confirmare, prout ſecundum Deum & inſtituta prefati ordinis viderit expedire, ac omnem juriſdictionem in eos libere valeat exercere. Ad hec concedimus vobis, ut liceat vobis parochianis veſtris per monachos & oblatos veſtros presbyteros divina officia celebrare ac celebrari facere, injungi penitentias, proponere verbum Dei, exhiberi alia eccleſiaſtica ſacramenta, contradictione archiepiſcoporum, epiſcoporum & aliorum eccleſiarum prelatorum aliquatenus non obſtante. Chriſma vero, oleum ſanctum, conſecrationes altarium ſeu baſilicarum, ordinationes monachorum & clericorum, benedictiones abbatum, abbatiſſarum, monialium, vaſorum & veſtium recipietis a quocumque malueritis catholico epiſcopo gratiam & communionem apoſtolice ſedis habente, qui noſtra fretus auctoritate, quod poſtulatur, vobis impendat. Preterea cum generale terre fuerit interdictum, liceat vobis in monaſteriis & locis veſtris, excluſis excommunicatis & interdictis, januis clauſis, non pulſatis campanis & voce ſubmiſſa divina officia celebrare. Porro laborum veſtrorum de poſſeſſionibus habitis ante concilium generale, ac etiam novalium, que propriis manibus aut ſumptibus colitis, de quibus novalibus aliquis hactenus non percepit, ſive de hortis, virgultis & piſcationibus veſtris, vel de nutrimentis animalium veſtrorum nullus a vobis decimas exigere vel extorquere preſumat. Liceat quoque vobis perſonas liberas & abſolutas e ſeculo fugientes ad converſionem recipere, ac eas abſque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum vel ſororum veſtrorum poſt factam in dicta eremo ſeu monaſteriis aut locis ipſius ordinis profeſſionem, fas ſit ſine prioris eremi predicte licentia, de eremo, monaſteriis, vel locis eiſdem diſcedere; diſcedentem vero abſque literis dicti prioris nullus audeat retinere: quod ſi quis forte retinere preſumpſerit, liceat dicto priori in ipſos tam prelatos, quam ſubditos, monachos & converſos, abbatiſſas, moniales, converſas regularem ſententiam promulgare; illud diſtrictius inhiben-

bentes, ne alicui prelato & conventui ipsius ordinis terras vel beneficium aliquod ecclesiis vestris collatum liceat dare, vendere, obligare, alienare sine predicti prioris licentia speciali. Si que vero donationes vel alienationes aliter, quam ut dictum est, facte fuerint, eas irritas esse censemus. Ad hec prohibemus, ne aliquis monachus vel conversus sub professione alicujus domus ordinis ejusdem astrictus sine consensu & licentia sui prelati ac majoris partis capituli ejusdem domus pro aliquo fidejubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuo accipiat ultra summam capituli vestri providentia constitutam, nisi propter manifestam domus ipsius utilitatem; quod si quis facere forte presumpserit, non teneatur conventus pro his aliquatenus respondere. Ceterum si archiepiscopi vel episcopi, aut alii ecclesiarum rectores in mercenarios, vel familiam vestram, pro eo quod aliqua vobis obsequia ex caritate prestiterint, vel eos ad laborandum adjuverint, in illis diebus, in quibus vos laboratis & alii feriantur, excommunicationis, suspensionis vel interdicti sententiam promulgaverint, ipsam tamquam contra apostolice sedis indulta prolatam decernimus penitus non tenere, nec litere ille firmitatem habeant, quas tacito nomine Camaldulensis ordinis & contra indulta privilegiorum apostolicorum contigerit impetrari. Prohibemus insuper, ut infra fines parochiarum vestrarum nullus sine assensu diocesani episcopi & vestro capellam vel oratorium de novo construere audeat. Sepulturam etiam locorum vestrorum liberam esse decernimus, ut eorum devotioni & extreme voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati vel interdicti sint, aut etiam publice usurarii, nullus obsistat, salva tamen justitia illarum ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Paci quoque & tranquillitati vestre paterna imposterum sollicitudine providentes auctoritate apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum seu granciarum vestrarum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temere capere vel interficere, seu violentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates & immunitates a predecessoribus nostris Romanis pontificibus & aliis archiepiscopis, & episcopis monasteriis & locis vestris concessas, necnon libertates & exemptiones secularium exactionum a regibus & principibus vel aliis Christi-fidelibus rationabiliter vobis indultas, ac etiam vestras antiquas & rationabiles consuetudines auctoritate apostolica confirmamus, & presentis scripti privilegio communimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eremum, monasteria, ecclesias & loca predicta temere perturbare, aut eorum possessiones auferre vel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione aut sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura, salva sedis apostolice auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona hanc nostre constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo corpore & sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districte subjaceat ultioni. Cunctis autem, qui eisdem locis sua jura servare voluerint, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bone actionis percipiant, & apud districtum judicem premia eterne pacis inveniant, amen, amen.

Suscipe †	*Domine*
SCS PETRUS	SCS PAULUS
ALE P P.	XANDER IIII.

servum tuum in bonum.

Ego Alexander catholice ecclesie episcopus.

† Ego Stephanus Prenestinus episcopus ss.

† Ego frater Johannes tit. sancti Laurentii in Lucina presb. card. ss.

† Ego frater Ugo tit. sancte Sabine presb. card. ss.

† Ego Riccardus sancti Angeli diaconus card. ss.

† Ego Octavianus sancte Marie in via lata diac. card. ss.

Datum Viterbii per manum magistri Jordani S. R. E. vicecancellarii & notarii x. kal. augusti indictione prima incarnationis Dominice anno M. CC. LVIII. pontificatus vero domini Alexandri pape IIII. anno IIII.

LXXXI.

Monachi S. Mercurialis Foro-livii approbant pacta inita inter eorum abbatem & inter priorem S. Mariæ de Camaldulo Foro-liviensi.

Anno 1258. III. augusti.

Ex codice Biscia *monasterii S. Mercurialis,* pag. 91.

Ibid. n. 55.

IN nomine Domini, Amen. Anno a Nativitate ejusdem millesimo ducentesimo quinquagesimo octavo indictione prima die tertio intrante augusto, Forlivii in monasterio sancti Mercurialis, presentibus testibus vocatis & rogatis domino Albertino domini Sibaldi, Jacobo ejus fratre, Zunta Tusco de contrada sancti Guilli, & Brunamonte Danielis de contrata Campustine, & Tiberto de Civitella de contrata sancti Blasii, dompnus Benvenutus, dompnus Gerardus & dompnus Jacobus de Boccaccis monachi, & capitulum dicti monasterii, presente, & volente & mandante domno Jacobo abbate dicti monasterii, ratificaverunt & approbaverunt deliberatione prehabita omnem contractum & obligationem, & cessionem & donationem initam sive factam per supradictum domnum Jacobum abbatem, & archipresbyterum ex una parte, & domnum Antonium priorem ecclesie sive loci sancte Marie de Camaldoli juxta Forlivium de parochia & parochianis, hominum, loci, burgi Ravaldini, & omnia & singula, que in ipso contractu continentur, prout in instrumento scripto a me infrascripto notario, lecto dicto instrumento coram supradictis, & omnibus, que in eo continentur, certioratis. Hoc autem ideo fecerunt pro redemptione eorum animarum, & utilitate monasterii supradicti. Ego Benvenutus dictus Abbatis de contrata Lughareti authoritate sedis apostolice notarius, ut supra legitur, presens voluntate, & mandato dicti domini abbatis suprascripti, & monachorum rogatus scripsi, & in publicam formam deduxi.

LXXXII.

Literæ Alexandri papæ IV. pro monasterio S. Savini Pisarum.

Anno 1258. VI. kal. octobris.

Ex archivo Fontis-boni. §. Brevia. n. 85.

Ibidem n. 56.

ALexander episcopus servus servorum Dei venerabili fratri .. episcopo Massano salutem & apostolicam benedictionem. Sua nobis .. abbas & conventus monasterii sancti Savini Camaldulensis ordinis petitione monstrarunt, quod cum Bernardus de Calatagirone laicus Siracusane diocesis super provisione sibi & duobus suis consanguineis facienda ab ecclesiis & monasteriis Pisane civitatis & diocesis ad venerabilem fratrem nostrum .. Pistoriensem episcopum executorias, ut dicitur, a nobis literas impetrasset, ac .. prior sancte Reparate Lucan. cui dictus episcopus commiserat, ut dicebat, super hoc totaliter vices suas eisdem abbati & conventui mandasset, auctoritate hujusmodi literarum, ut eidem Bernardo in quadam summa pecunie providerent, predicti abbas & conventus ex eo sentientes ab eodem subdelegato indebite se gravari, quod subdelegationis sue copiam, quam numquam habuerant, sibi facere contra justitiam denegavit, humiliter requisitus, ad nostram duxerunt audientiam appellandum. Quocirca fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis, qui fuerint evocandi, & auditis hinc inde propositis, quod justum fuerit, appellatione remota decernas, faciens, quod decreveris, per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem &c.

Datum Viterbii VI. kalendas octobris pontificatus nostri anno quarto.

LXXXIII.

Aliæ ejusdem Rom. pont. contra molestatores monasteriorum Camaldulensium.

Anno 1258. IV. nonas decembris.

Ex eodem tabulario. §. Brevia, n. 86.

Ibidem.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. sancti Felicis Bononien. & .. sancti Petri de Perusio monasteriorum abbatibus salutem & apostolicam benedictionem. Sub religionis habitu

habitu vacantibus pie vite studio ita debemus esse propitii, ut in divinis beneplacitis exequendis malignorum non possint obstaculis impediri. Cum itaque sicut ex parte dilectorum filiorum .. prioris & conventus heremi Camaldulensis fuerit propositum coram nobis, ipsi ac abbates, abbatisse, priores & conventus, ac fratres & sorores Camaldulensis ordinis, a nonnullis, qui nomen Domini recipere in vacuum non formidant, super bonis suis multipliciter molestentur. Nos volentes eorumdem abbatum, abbatissarum, priorum & conventuum, fratrum & sororum providere quieti & molestatorum ipsorum malitiis obviare, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus abbatibus, abbatissis, prioribus & conventibus, fratribus & sororibus predictis opportuni presidio favoris assistentes non permittatis eos in personis vel bonis suis contra indulta privilegiorum sedis apostolice ab aliquibus indebite molestari, molestatores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, non obstante aliqua indulgentia sedis ejusdem, de cujus toto tenore oporteat in nostris literis plenam & expressam mentionem fieri, & per quam effectus presentium impediri valeat vel differri, & constitutione de duabus dietis edita in concilio generali.

Datum Anagnie IIII. nonas decembris pontificatus nostri anno quarto.

Ego Jacobus filius Proficati imperialis aule notarius & judex ordinarius autenticum hujus bullatum bulla plumbea domini pape cum filo canapis pendenti; ex una parte cujus bulle erant impresse ymagines duorum capitum & crux in medio, & litere desuper sic continentes S. PA. S. PE. ex alia vero parte ipsius bulle erant he litere ALEXANDER PP. IIII. non abholitum, nec vitiatum, nec corruptum in aliqua parte sui, sed in sui prima figura consistens vidi & legi; ideoque fideliter exemplavi & meum signum apposui.

Ego Upethinus filius Bonaccursi domini Frederici Romanorum imperatoris notarius authenticum hujus vidi ideoque subscripsi &c.

Ego Guido quondam Rodulfi domini Frederici &c. notarius &c.

LXXXIV.

Electio Urbani in abbatem S. Savini Pisarum.

Anno 1259. XVII. kal. martii.

Ex veteri codice S. Michaelis in Burgo Pisarum.

IN nomine Domini, amen. Ex hujus publici instrumenti clareat lectione, quod domnus Martinus prior ordinis Camaldulensis visa & considerata concordia fratrum & monachorum monasterii sancti Savini predicti scripta in alia charta a me Ildebrando notario confecta ad honorem Dei, beate Marie semper virginis, beati Savini patroni nostri, & omnium Sanctorum & Sanctarum Dei in continenti, ad honorem domni prioris Camaldulensis & ordinis universi, eligendo postulavit, & postulando elegit, Spiritus Sancti gratia invocata, domnum Urbanum priorem sancti Fridiani de Pisis in abbatem & rectorem prefati monasterii sancti Savini, cui electioni jam dictus electus consensit. *Ibid. n. 72.*

Actum in capitulo monachorum dicti monasterii, presentibus Martino quondam Ranuccii, & Sigerio dicto Dotto quondam Bonaccursi Riccii de Montione, & Savino, qui moratur in dicto monasterio pro quoco, testibus ad hec rogatis, Dominice incarnationis anno M.CC.LVIIII. indictione II. XVII. kal. martii.

Ego Ildebrandus quondam Viviani judex & notarius domini Friderici Dei gratia excellentissimi Romanorum imperatoris, Jerusalem & Sicilie regis predictis omnibus interfui, rogatus scripsi & firmavi.

LXXXV.

Suspensio rectoris S. Andreæ de Zagonaria facta ab abbate S. Hippolyti de Faventia.

Anno 1259. XXV. februarii.

Ex autographo archivi S. Hippolyti.

IN nomine patris & filii & spiritus sancti, amen. Nos dompnus Rainerius abbas monasterii sanctorum Laurentii & Ypoliti de Faventia cum consensu capituli predicti monasterii. Quia nobis consistit per instrumenta publica & precepta Arma- *Ibid. n. 65.*

ninum presbyterum sancti Andree de Zagonara Ymolensis diocesis ad dictum abbatem & ejus monasterium pleno jure spectantis, post excommunicationem per ipsum domnum abbatem in eum latam, & interdictum, post in ipsa ecclesia divina officia celebrasse, celebravit & in ecclesia interdicta; propter quod irregularitatis notam incurrit, ac reatum perjurii incurrisse. Ideo nolentes, sicut & debemus, tantos excessus relinquere impunitos, prefatum Armaninum presbyterum ab officio & beneficio tam in temporalibus, quam in spiritualibus ecclesie supradicte sancti Andree sententialiter perpetuo submovemus, excommunicantes presbyterum eumdem, si de cetero in dicta ecclesia presumpserit contra sententiam permanere. Presbyterum vero ipsius ecclesie in scriptis excommunicamus, si deinde ipsum presbyterum contra sententiam nostram in dicta ecclesia presumpserit retinere, eidem aut ad hoc prestiterit auxilium, consilium vel favorem. Lata fuit hec sententia in balchione domus claustri monasterii predicti sanctorum Laurentii & Ypoliti de Faventia sub annis Domini millesimo CC. LVIIII. tempore domini Alexandri pape IIII. die martis XXV. mensis februarii indictione secunda, presentibus testibus Visintino Johannis de Visentina, Roccus Gabriel, Rabutinus Zuliani de Midisina, & frater Zanettus Bautus de Lugo.

Et ego Johannes Sart.. imperiali auctoritate notarius omnibus supradictis interfui rogatu supradicti abbatis omnia supradicta scripsi & publicavi.

LXXXVI.

Litteræ Alexandri IV. pro recuperatione bonorum monasterii S. Petri ad Vincula Ravennatis diœcesis.

Anno 1259. v. kal. aprilis.

Ex archivo Fontis-boni. §. Brevia n. 88.

Ibid. n. 64.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. abbati sancti Laurentii Cesenat. ordinis sancti Benedicti salutem & apostolicam benedictionem. Dilecti filii abbas, & conventus monasterii sancti Petri ad Vincula ordinis sancti Benedicti ad Romanam ecclesiam nullo modo pertinentis Ravennatis diocesis nobis significare curarunt, quod tam ipsi, quam predecessores eorum terras, possessiones, vineas & res alias ipsius monasterii nonnullis clericis & laicis, aliquibus eorum ad vitam, quibusdam vero ad non modicum tempus, & aliis perpetuo ad firmam, vel sub censu annuo concesserunt, datis super hoc literis, penis adjectis, & interpositis juramentis, in gravem ipsius monasterii lesionem, quorum aliqui super hiis confirmationis literas in forma communi a sede apostolica impetrarunt. Quare dicti abbas & conventus nobis humiliter supplicarunt, ut providere ipsis super hoc paterna sollicitudine curaremus. Quocirca discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus ea, que de bonis ipsius monasterii per concessiones hujusmodi alienata inveneris illicite vel distracta, ad jus & proprietatem ejusdem monasterii studeas legitime revocare. Non obstantibus literis *&c.* Contradictores *&c.*

Datum Anagnie v. kalendas aprilis pontificatus nostri anno quinto.

LXXXVII.

Privilegia bina ejusdem Alexandri IV. pro monasterio S. Severi Ravennæ & sanctæ Mariæ de Castagnola Æsinæ diœcesis.

Anno 1259. II. kal. maji.

Ex autographo abbatiæ Classensis.

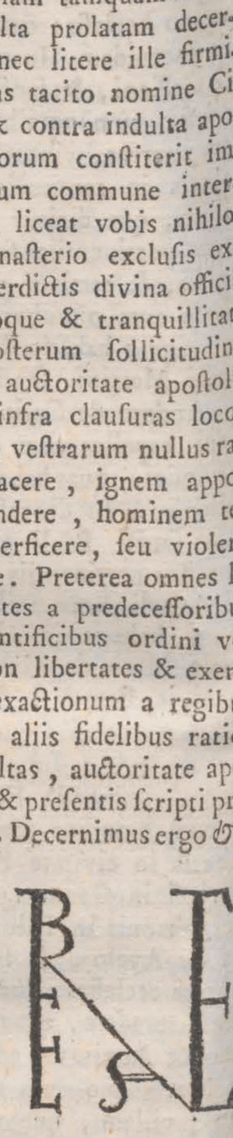
Ibidem n. 51.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilectis filiis.. abbati monasterii sancti Severi Ravennat. ejusque fratribus tam presentibus, quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Religiosam vitam eligentibus *&c.* Ea propter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus clementer annuimus, & monasterium sancte Dei genitricis & virginis Marie ac sancti Severi Ravennat. in quo divino estis obsequio mancipati, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & presentis scripti privilegio communimus. In primis siquidem statuentes, ut ordo monasticus, qui secundum Deum & beati Benedicti regulam ac institutionem Cistercienslum fratrum a vobis post concilium generale susceptam, in eodem monasterio institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Preterea quascumque possessiones, quecumque bona idem monasterium juste & canonice possidet, aut in futurum concessione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis prestante Domino

mino poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum, in quo prefatum monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis; in civitate Ravennate sancte Marie in Xenodochio, sancti Thome, & sancti Severi de Camarano ecclesias cum omnibus pertinentiis earumdem. In civitate Faventina sancti Cassiani, & sancti Severi de Cunio ecclesias cum omnibus pertinentiis earumdem; terras, vineas & possessiones, quas habetis in territorio civitatis ejusdem; villam, que dicitur Carpenella cum omnibus pertinentiis suis; ecclesiam sancti Egidii, & tertiam partem ecclesie sancte Marie cum omnibus pertinentiis earumdem, quas habetis ibidem; sancti Severi, sancti Martini, sancti Christophori, sancti Andree de Catinano, & sancti Paterniani capellas cum omnibus pertinentiis earumdem, quas habetis in episcopatu Populiensi. In diocesi Cesenatensi ecclesiam sancti Pauli de Casa-meruli cum omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam sancti Angeli cum omnibus pertinentiis suis, quam habetis in civitate Ariminensi; sancte Marie de Marignano, sancti Stephani in Pereto, & sancti Martini in Luciano ecclesias cum omnibus pertinentiis earumdem, quas habetis in episcopatu Ariminensi. Ecclesiam sancti Jacobi cum omnibus pertinentiis suis, quas habetis in civitate Pensaurensi. Sancti Cyriaci in Gaona cum toto fundo, sancti Johannis in Palumbice, sancti Johannis de Ayelo, & sancte Marie de Lamorata ecclesias, cum omnibus pertinentiis earumdem, quas habetis in Anconitano & Auximano episcopatibus. Villam de Marignano cum omnibus pertinentiis suis; villam, que vulgariter appellatur Scloo cum juribus, terris, vineis, pratis, pascuis & omnibus pertinentiis suis. Castrum Montis-Feretran. cum omnibus pertinentiis suis, quod habetis in episcopatu Bobiensi. Castrum Corrie cum ecclesiis & pertinentiis suis, quod habetis in comitatu Castelli. Tertiam partem castri, quod appellatur Afra, & tertiam partem ecclesie ipsius castri. Ecclesiam sancte Sophie cum omnibus pertinentiis suis, quam habetis in episcopatu Ferrariensi. Possessiones sitas in fundis, qui Rustigale & Canalia vulgariter nuncupantur. Quidquid habetis in villa, que appellatur Massa, terras, domos, possessiones, quas habetis in civitate Ravennatensi & ejus diocesi, usum piscandi ac pascendi, quem habetis in insula sita inter monasterium vestrum, & aquam, que vulgariter appellatur Bidens. Rotanum & Mascenzanum grangias cum omnibus pertinentiis earumdem, que idem monasterium, antequam Cisterciensium fratrum instituta susciperet, possidebat, cum terris, pratis, vineis, nemoribus, usuagiis & pascuis, in bosco & plano, in aquis & molendinis, in viis & semitis, & omnibus aliis libertatibus & immunitatibus suis. Sane novalium vestrorum, que propriis manibus aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, sive de ortis, virgultis & piscationibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum, nullus a vobis decimas exigere vel extorquere presumat. Liceat quoque vobis ecclesiasticos vel laicos liberos & absolutos e seculo fugientes ad conversionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in monasterio vestro professionem fas sit sine abbatis sui licentia de eodem loco discedere, discedentem vero absque communium literarum vestrarum cautione nullus audeat retinere: quod si quis forte retinere presumpserit, licitum sit vobis in ipsos monachos vel conversos regularem sententiam promulgare. Illud districtius inhibentes, ne terras, seu quodlibet beneficium ecclesie vestre collatum, liceat alicui personaliter dari, sive alio modo alienari absque consensu totius capituli, vel majoris aut sanioris partis ipsius. Si que vero donationes seu alienationes aliter, quam dictum est, facte fuerint, eas irritas esse censemus. Ad hec etiam prohibemus, ne aliquis monachus sive conversus sub professione vestre domus adstrictus sine licentia & consensu abbatis & majoris partis capituli vestri pro aliquo fidejubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuo accipiat ultra summam capituli vestri providentia constitutam, nisi propter manifestam domus vestre utilitatem, quod si facere forte presumpserit, non teneatur conventus pro iis aliquatenus respondere. Licitum preterea sit vobis in causis propriis, sive civilem, sive criminalem contineant questionem, fratrum vestrorum testimoniis uti, ne pro defectu testium jus vestrum valeat in aliquo deperire. Insuper auctoritate apostolica inhibemus, ne ullus episcopus vel quelibet alia persona ad synodos, vel conventus forenses vos ire vel judicio seculari, vel de vestra propria substantia, vel possessionibus vestris subjacere compellat, nec ad domos

mos vestras causa ordines celebrandi , causas tractandi , vel aliquos conventus publicos convocandi venire presumat , nec regularem electionem abbatis vestri impediat , aut de instituendo vel removendo eo, qui pro tempore fuerit, contra statuta Cisterciensis ordinis , se aliquatenus intromittat. Si vero episcopus, in cujus parochia domus vestra fundata est, cum humilitate ac devotione , qua convenit, requisitus substitutum abbatem benedicere, & alia , que ad officium episcopale pertinent , vobis conferre renuerit, licitum sit eidem abbati , si tamen sacerdos fuerit, proprios novitios benedicere, & alia, que ad officium suum pertinent , exercere, & vobis omnia ab alio episcopo percipere , que a vestro fuerint indebite denegata. Illud adjicientes, ut in recipiendis professionibus, que a benedictis vel benedicendis abbatibus exhibentur , ea sint episcopi forma & espressione contenti, que ab origine ordinis noscitur instituta, ut scilicet abbates ipsi episcopo, salvo ordine suo, profiteri debeant , & contra statuta ordinis sui nullam professionem facere compellantur. Pro consecrationibus vero altarium vel ecclesiarum, sive pro oleo sancto, vel quolibet ecclesiastico sacramento nullus a vobis sub obtentu consuetudinis, vel alio modo quidquam audeat extorquere ; sed hec omnia gratis vobis episcopus diocesanus impendat. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis catholicum adire antistitem , gratiam & communionem apostolice sedis habentem, qui nostra fretus auctoritate , vobis , quod postulatur, impendat. Quod si sedes diocesani episcopi forte vacaverit , interim omnia ecclesiastica sacramenta a vicinis episcopis accipere libere, & absque contradictione possitis ; sic tamen ut ex hoc imposterum proprio episcopo nullum prejudicium generetur. Quia vero interdum proprii episcopi copiam non habetis , si quem episcopum Romane sedis, ut diximus, gratiam & communionem habentem, & de quo plenam notitiam habeatis, per vos transire contigerit, ab eo benedictiones vasorum & vestium, consecrationes altarium , ordinationes monachorum auctoritate apostolice sedis recipere valeatis . Porro si episcopi , vel alii ecclesiarum rectores in monasterium vestrum , vel personas inibi commorantes , suspensionis , excommunicationis , vel interdicti sententiam promulgaverint, sive etiam in mercenarios vestros, pro eo quod decimas , sicut dictum est, non persolvitis, sine aliqua occasione eorum , que ab apostolica benignitate vobis indulta sunt , seu benefactores vestros , pro eo quod aliqua vobis beneficia vel obsequia ex caritate prestiterint, vel ad laborandum adjuverint in illis diebus, in quibus vos laboratis, & alii feriantur , eamdem sententiam protulerint, ipsam tamquam contra sedis apostolice indulta prolatam decernimus irritandam ; nec litere ille firmitatem habeant , quas tacito nomine Cisterciensis ordinis, & contra indulta apostolicorum privilegiorum constiterit impetrari. Preterea cum commune interdictum terre fuerit, liceat vobis nihilominus in vestro monasterio exclusis excommunicatis & interdictis divina officia celebrare . Paci quoque & tranquillitati vestre paterna imposterum sollicitudine providere volentes, auctoritate apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum seu grangiarum vestrarum nullus rapinam seu furtum facere , ignem apponere, sanguinem fundere , hominem temere rapere vel interficere, seu violentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates & immunitates a predecessoribus nostris Romanis pontificibus ordini vestro concessas, necnon libertates & exemptiones secularium exactionum a regibus & principibus , vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas , auctoritate apostolica confirmamus, & presentis scripti privilegio communimus. Decernimus ergo *&c.*

Suscipe † *Domine*
SCS | SCS
PETRUS | PAULUS
ALE | XANDER
PP. | IIII.
servum tuum in bonum.

Ego Alexander catholice ecclesie episcopus ss.

† Ego Odo Tusculanus episcopus ss.

† Ego Stephanus Prenestinus episcopus ss.

† Ego frater Johannes tit. sancti Laurentii in Lucina presb. card. ss.

† Ego frater Hugo tit. sancte Sabine presb. card. ss.

† Ego Richardus sancti Angeli diac. card. ss.

† Ego Octavianus sancte Marie in via lata diac. card. ss.

† Ego Petrus sancti Georgii ad velum aureum diac. card. ss.

† Ego Johannes sancti Nicolai in carcere Tulliano diac. card. ss.

† Ego

† Ego Ottobonus sancti Adriani diac. card. ss.

Datum Anagnie per manum magistri Jordani S.R.E. notarii & vicecancellarii II. kalendas maji indictione II. incarnationis Dominice anno M. CC. LVIIII. pontificatus vero domini Alexandri pape IIII. anno quinto.

Alexander episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. abbati monasterii de Castagnola, ejusque fratribus tam presentibus, quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Religiosam vitam eligentibus *&c.* Ea propter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus clementer annuimus, & monasterium sancte Dei genitricis & virginis Marie de Castaneola Senogalliensis diocesis, in quo divino estis obsequio mancipati, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & presentis scripti privilegio communimus. In primis siquidem statuentes, ut ordo monasticus, qui secundum Deum & beati Benedicti regulam atque institutionem Cisterciensium fratrum a vobis ante concilium generale susceptam in eodem monasterio institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Preterea quascumque possessiones *&c.* vocabulis. Locum ipsum, in quo prefatum monasterium situm est cum omnibus pertinentiis suis in civitate & diocesi Senogalliensi, silvam Castaniole & molendinum unum juxta silvam eandem, terras, vineas & aquimola, que habetis ibidem, grangias, quas habetis in locis, qui sanctus Johannes de Sanguineto, Cacafava, Rubianum, Albinianum, Campora Fresfini, sanctus Benedictus de Castanioli vulgariter nuncupantur; domus, casalinas, salinas, hortos, terras, vineas, silva, prata, pascua, molendina, aqueductus, piscarias, aquimola & piscariam de foce fluminis Esini cum ripa ipsius fluminis & omnibus pertinentiis eorumdem. In civitate & diocesi Anconitana domos, casalina, hortos, molendina, que dicuntur de quatuor, cum aqueductu, edificiis, terris, possessionibus & aliis pertinentiis eorumdem; molendina, que habetis in loco, qui dicitur Aquaviva, cum edificiis, aqueductu, clausura & omnibus pertinentiis eorumdem; grangiam, que dicitur sanctus Stephanus cum omnibus pertinentiis; possessiones, quas habetis in locis Cerreto, sancto Johanne de Cassiano, dompnissa & maxilla de Bucco vulgariter nominatis, possessiones, quas habetis in loco, qui dicitur sanctus Johannes de Presenzano; montem Catelliani, silvam, que dicitur Bandita, & possessiones, quas habetis juxta montem, qui dicitur sanctus Vitus. In civitate & diocesi Esina domos, casalina, hortos, terras, vineas, silvas cum omnibus pertinentiis eorumdem. In civitate & diocesi quondam Auximana domos, casalina, hortos, terras, vineas, silvas cum omnibus pertinentiis eorumdem cum terris, pratis, vineis, nemoribus, usuagiis in bosco & plano, in aquis & molendinis, in viis & semitis, & omnibus aliis libertatibus & immunitatibus earumdem. Sane laborum vestrorum de possessionibus habitis ante concilium generale, ac etiam novalium, que propriis manibus aut sumptibus colitis, de quibus novalibus aliquis hactenus non percepit, sive de hortis, virgultis, & piscationibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum nullus a vobis decimas exigere vel extorquere presumat. Liceat quoque *&c.*

† Ego Alexander catholice ecclesie episcopus ss.

† Ego Odo Tusculanus episcopus ss.

† Ego frater Johannes tit. sancti Laurentii in Lucina presb. card. ss. *&c.*

LXXXVIII.

Divisio monachorum & monialium sancti Benedicti de Padua facta ab episcopis Vicetino, Adriensi & Patavino.

Anno 1259. die II. julii.

Ex autographo Vangaticiensi.

ANno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo nono indictione secunda die secundo intrante julio. Coram venerabili patre domino Henrico Dei gratia Ebredunensi archiepiscopo apostolice sedis legato, & huic sententie auctoritatem suam ac judiciale decretum interponente, & presentibus honoratis viris Rannio Thomasio Aleardino de Verona, magistro Otolino de Ferraria, Bartholomeo Crasso canonicis Paduanis, magistro Philippo in decretalibus, qui est cum domino legato, magistro Widoto clerico ecclesie de Costalta vicario domni episcopi Paduani. Venerabiles patres domini Johannes Dei & apostolica gratia episcopus Paduanus, Bartholomeus eadem gratia episcopus Vicentinus & Florius eadem gratia episcopus Adriensis talem in scriptis protulerunt sententiam, sic dicentes. *Ibidem n. 69.*

Cum

Cum ad aures summi patris & domini A.. Dei gratia in preeminenti specula pastoralis sollicitudinis residentis referente priore sancti Benedicti de Padua ordinis sancti Benedicti pervenisset, quod procurante humani generis inimico inter priorem, fratres, sorores domus ejusdem, ipsorum exigentibus culpis tanti adeo scandali & dissensionis materia pullulasset, quod nisi medentis suum cure pastoris adhiberet remedium salutare, miserabilis & irreparabilis desolationis incurreret detrimentum, sancte Marie de Vancio Paduane, & de Monte-vinearum prioribus ordinis sancti Benedicti Paduane diocesis suis sub certa forma dedit literis in' mandatis, ut ad locum personaliter accedentes, ac habentes pre oculis solum Deum, si eisdem prioribus constaret proposita vera esse, eidem monasterio visitationis, correctionis & reformationis officium impenderent, reformanda reformantes, & corrigenda corrigentes, tam in capite, quam in membris, sicut litere apostolice super hoc directe plenius exprimebant. Pendente autem inquisitione premissa, & dicto priore coram summo pontifice conquerente, quod quidam monachi dicte domus eidem priori debitam exhibere obedientiam & reverentiam denegabant, prefatus summus pontifex priori de Villa ejusdem ordinis certa forma suis dedit literis in mandatis, ut ipsi priori & predictis monachis debitam obedientiam & reverentiam faceret exhiberi, sicut super hoc optente litere continebant, ex quibus in ipso monasterio majoris turbationis & scandali invaluit corruptela. Unde iterato prefati prior & conventus summo pontifici supplicarunt, ut pacem & tranquillitatem prefato monasterio cura paterne sollicitudinis procuraret. Quorum miserabili & instanti supplicatione commotus venerabilibus patribus Vincentino & Adriensi episcopis, Adriensi tunc electo, sub certa forma mandavit, ut ad locum ipsorum personaliter accedentes salutifere visitationis officium eidem monasterio procurarent tam in capite, quam in membris, impendentes & providentes, tam in capite quam in membris, que correctionis & reformationis remedia indigerent, prout rescripti apostolici super hoc confecti series patentissime continebat. Prefati quoque episcopi filialis nequaquam obedientie inexpertes, & nolentes merito reprehendi de negligentia vel contemptu, si mandatum tanti patris silentii latibulo preterirent, ad locum eumdem juxta tenorem mandati apostolici personaliter accedentes, a priore, fratribus & sororibus, omnibus & singulis super statu & reformatione dicte domus tam in capite, quam in membris receperunt corporalia juramenta, & depositio prioris, fratrum & sororum dicte domus redactis in scriptis, prior, fratres & sorores ejusdem monasterii omnes & singuli communi & concordi concurrente consensu, & domus pudori parcere intendentes, pro bono pacis & concordie, venerabilis patris Paduani episcopi loci ordinarii accedente consensu, prefatos venerabiles patres Vicentinum & Adriensem episcopos in arbitros, arbitratores, & compositores amicabiles elegerunt, ordinationi, dispositioni, & reformationi ipsorum, precise, & absolute sese & eamdem domum remittentes, promittentes & prestantes corporale juramentum, quod omnia & singula, que prefati episcopi super statu & reformatione dicti monasterii ducerent ordinanda, disponenda, & corrigenda & reformanda illibata & inconcussa perpetuo observare, delegata ipsis episcopis a sede apostolica potestate in omnibus & singulis reservata, prout in instrumento compromissi inde confecto per Johannem de Marola notarium plenius continetur. Et licet prefati episcopi tam delegata, quam arbitraria potestate idem negotium possent juris potestate finire, attendentes tamen, quod funiculus triplex difficile dissolvatur, noluerunt Romano pontifice inconsulto, cujus auctoritate suffulti in eodem negotio processerunt .... ordinationis & dispositionis terminis commendare, & sic ad summi pontificis apicem concurrentes humiliter supplicarunt, ut adjuncto sibi venerabili patre episcopo Paduano loci ejusdem ordinario, eorum processum, & compromissum prefatum auctoritate apostolica confirmaret. Sepedictus autem summus pontifex illius imitator, qui dixit: Pax vobis, plenam super terram in spiritualibus optinens potestatem, & ad cujus maxime officii pertinet dignitatem clero & populis universis & maxime monasteriis & ecclesiis pacis commoda procurare, quod super hoc factum fuerat, ratum habens & firmum, & eumdem Paduanum episcopum dictis episcopis ad executionem adjungendo hujusmodi negotii liberam eisdem Vicentino, Paduano & Adriensi episcopis contulit facultatem, priorem prefatum ac alias personas ab ipso monasterio amovendi, necnon ipsi priori de bonis ejusdem monasterii pro substentatione sua quoad vixerit, providendi, ac preficiendi predicto monasterio personam idoneam in

in priorem, fructusque prefati monasterii inter monachos & moniales in ipso degentes monasterii dividendi, necnon omnia & singula reficiendi, ordinandi ac etiam disponendi, que in literis apostolicis a me notario de verbo ad verbum visis & lectis plenius continentur. Ipsi namque patres & episcopi jactantes in Domino corda, & corpora & opera, oculisque paterne compassionis apertis super statuj miserabili dicte domus, & scandalo, quod non solum in clerum & populum civitatis Paduane diffunditur, verum per universam quasi provinciam propagatur, attendentesque quod pleraque sint ex causa, loco & tempore attendenda, causa, videlicet scandalum cleri & populi Paduani, & dissensio divulgata, loco, quasi fratrum & sororum vicinitas & conjunctio propter diaboli insidias, & multa & varia pericula, quæ ex tali vicinitate emergunt, docente Hieronymo: Non potest toto corde habitare cum Deo, qui feminarum accessibus copulatur, quia femina conscientiam secum pariter habitantis esurit, cum etiam multiplici viris eloquio cohabitatio & commixtio detestetur; tempore vero, guerrarum videlicet discrimine imminente, cui multipliciter subjacet civitas Paduana, nec mirum, quod pro temporis qualitate hominum disponuntur agenda, & ideo quod alias requirente tempore provide ac mature factum esse secernitur, nonnunquam tempore contrario requirente non improvide revocatur, & quod prius in ipsa sui ordinatione suis placuerit auctoribus, postmodum displicent effectu contrario subsequente, predictis & multis aliis, que difficiliter exponenda & notanda occurrunt, solerti cura & diligenti sollicitudine in trutina matura deliberatione perpensis, multorum & presbyterorum religiosorum, quam predictorum notitiam habuerint, & prudentum virorum requisito consilio, ad honorem omnipotentis vivi Dei, ad statum & reformationem, & perpetuam tranquillitatem & pacem dictorum fratrum & sororum, ad omnem scandali & dissensionis materiam de fidelium cordibus funditus evellendam, prefati episcopi unanimi & concordi apostolica, necnon translata in prefatos Vicentinum & Adriensem episcopos per priorem & fratres & sorores dicte domus unanimiter & concorditer potestate pronuntiaverunt, voluerunt, statuerunt & ordinaverunt, quod fratrum conventus a sororum conventu & collegio penitus separetur, & ipsos conventus etiam ab invicem separant, in loco, in quo degere consueverunt remanentibus monachabus, omni communione, jure communionis, indempnitatis, collegii & universitatis totaliter dissolutis, ita quod nulla ulterius communio seu communitas, indempnitas vel universitas inter fratrum & sororum conventus de cetero observetur, nisi sicut inter alia monasteria civitatis & diocesis Paduane, que per abbates proprios & priores reguntur aut etiam disponuntur, & inter que nulla communio seu communitas observatur. Quibus per venerabilem patrem episcopum Paduanum sollemniter collegium ordinetur, cui collegio dicti episcopi statuerunt ex nunc preficere & ordinare perpetuam abbatissam, qua cedente vel decedente idem collegium & conventus possint & debeant eligere & preficere abbatissam secundum jura & canonicas sanctiones. Voluerunt, statuerunt & dixerunt, preceperunt & ordinaverunt etiam, quod ecclesia ejusdem loci, que fratribus & sororibus consuevit esse communis, cum domibus, in quibus habitant moniales, libere, quiete & pacifice & absque fratrum contradictione cum quinque passibus ultra ecclesiam versus fratres seu versus locum, in quo fratres habitant, & consueverunt hactenus habitare, ipsis remaneat monachabus, divisione facta secundum hos confines, a via, que tendit versus civitatem inter flumem & dictam domum per directam lineam transeundo usque spaldum. Alia vero pars fratrum conventui cum domibus super positis, in quibus degunt & consueverunt degere, ipsis fratribus remaneat libere & quiete; ita tamen quod infra annum dicti fratres incipiant illa edificia removere, & alia in loco idoneo cum consilio & voluntate diocesani episcopi habitationis sue locum transferre debeant, & ibidem ecclesiam & conventum & collegium perpetuum ordinare. Interim autem prefati episcopi voluerunt & statuerunt priorem perpetuum preficere ipsis monachis & etiam ordinare, quo cedente vel decedente ad fratres sive collegium dicte domus prioris spectet electio & ordinatio secundum jura & canonicas sanctiones. Item voluerunt & statuerunt, quod omnes possessiones & jura ejusdem monasterii, nomina & debita inter monachos & moniales communiter dividantur, videlicet quod medietas dictarum possessionum & jurium, necnon nominum, debitorum & testamentorum monialibus, alia vero medietas monachorum conventui assignetur secundum istam divisionem & examinationem faciendam ab illis, quos prefati epi-

epiſcopi ad hoc duxerint eligendos; fructus quoque & redditus, & proventus uſque ad dictam diviſionem completam cum effectu inter dictos fratres & ſorores communiter dividantur. Verum quia parum eſſet de diſpoſitione & ordinatione temporalium cogitaſſe, niſi ſubſequenter de ſpiritualibus, ordine licet quaſi prepoſtero, cogitetur, dicti epiſcopi matura deliberatione prehabita, Deum habentes pre oculis, pro bono pacis & quietis diſpoſuerunt & providerunt dompnum Willielmum ejuſdem monaſterii priorem a dicto prioratu & monaſterio amovendum, ipſumque pro bono concordie amoverunt, & procul a domo ejuſdem ordinis Paduane civitatis & dioceſis collocari eumdem dicti epiſcopi concorditer voluerunt ſecundum ipſius Willielmi prioris electionem, ita tamen quod fama ipſius Willielmi ex amotione hujuſmodi non ledatur, ſed illeſa & integra conſervetur. Nihilominus ſtatuerunt & ordinaverunt, quod eidem Willielmo, quoad vixerit, pro ſubſtentatione ſua tantum de terris vel poſſeſſionibus ejuſdem monaſterii tunc communibus, de cetero ſeptuaginta libras Venetas parvorum poſſit & debeat percipere annuatim, dictarum poſſeſſionum proprietate penes dicta monaſteria & conventus integraliter remanente juxta taxationem, examinationem & proviſionem dictorum bonorum proborum virorum a dictis epiſcopis aſſignandorum. Voluerunt inſuper & preceperunt quadraginta libras Venetas parvorum ipſi priori dari & aſſignari ab ipſis conventibus pro expenſis, quas fecit a tempore diſſenſionis exorte extra dictum monaſterium commorando, que quadraginta libre eidem Willielmo priori in feſto ſancti Michaelis proximi perſolvantur. Item dicti epiſcopi Barthomeum & Egidium monachos dicte domus a dictis collegiis & conventibus perpetuo & ſine omni ſpe reverſionis ſententialiter amoverunt, diſponentes eos in aliis monaſteriis ejuſdem ordinis Paduane civitatis vel dioceſis collocando, ſecundum quod eiſdem epiſcopis magis videbitur expedire. Nihilominus decernentes, quod dicto fratri Bartholomeo duodecim libre de bonis dictorum conventuum aſſignentur pro expenſis, quas fecit a tempore diſſenſionis exorte extra dictum monaſterium commorando. Et ut omnia & ſingula antedicta, & quodlibet predictorum majoris & indiſſolubilis roboris obtineant firmitatem, prefati epiſcopi unanimiter & concorditer voluerunt, ſtatuerunt & ordinaverunt, & irrefragabiliter & irrevocabiliter ediderunt freti tam delegata, quam ordinaria in ipſos poteſtate translata predicta omnia & ſingula, & quodlibet eorum in perpetuum inconcuſſa & illibata perſiſtere ſub pena & in pena in compromiſſo prefato adjecta, omnes & ſingulos monachos & monachas, ac ceteros alios dicte domus ſub atteſtatione divini judicii atteſtantes, & in ea pena preſtiti juramenti, ut premiſſa vel aliquid premiſſorum tunc vel impoſterum quocumque modo non liceat infringere per ſe vel per alios, aut in aliquo impedire directe vel indirecte modo quocumque vel ingenio. Et ſi, quod non credunt, quiſquam contra predicta vel aliquid predictorum violator temerarius appareret, ipſe ex tunc auctoritate apoſtolica excommunicationis ſententia innodetur; ſalvo in omnibus & ſingulis jure, honore & juriſdictione in locis prefatis dioceſano epiſcopo competentibus loci ſive juris, honoris & juriſdictionis, cujus quoad alia, que prefato epiſcopo dioceſano ex ordinaria juriſdictione competere dignoſcuntur, nullum volunt vel intendunt dicto epiſcopo prejudicium generari. Preterea prefati epiſcopi arbitri, arbitratores & amicabiles compoſitores, necnon a ſede apoſtolica delegati retinuerunt & reſervaverunt ſibi plenam, liberam poteſtatem addendi, minuendi, corrigendi, mutandi, interpretandi, & etiam declarandi, ſi quid addendum, minuendum, corrigendum, mutandum, interpretandum & etiam declarandum, ſecundum quod eiſdem videretur epiſcopis expedire, & amovendi dominas & domus officinas predictorum conventuum, & diſponendi eccleſias ſecundum regularem honeſtatem & corrigendi dominas, que deliquerint, & mutandi & transferendi eas in alia monaſteria, ut eis videbitur expedire, maxime que huic ſententie & arbitrio, quod abſit, rebellarent, & optento pacis.

Actum Padue in pilo epiſcopatus, quod dicitur Cordonica, Proilo.

Item die ſequenti intrante julio, preſentibus domno Guiberto Dei gratia abbate monaſterii ſancti Felicis de Vincentia, domno Giordano abbate monaſterii ſancte Euphemie de Villanova dioceſis Tarviſine, fratre Martino de ordine fratrum Predicatorum ſancti Auguſtini de Padua, fratre Bene, qui moratur cum domino epiſcopo Vicentino, magiſtro Widoto clerico eccleſie de Coſtalta, Willelmo filio domini Mucii de Ravolate de Abbatia, Vitali de Vincentia, Alberto de Portulignaco, Antonio de Caſtegnio ſervitoribus domini epiſcopi

Adrien-

Adrienfis & aliis. Venerabiles patres domini Bartholomeus Dei gratia epifcopus Vicentinus, & Florius eadem gratia epifcopus Adrienfis de verbo, confenfu & voluntate venerabilis patris domini Johannis Dei gratia epifcopi Paduani fententiam fuprafcriptam, quam coram rev. patre domno Henrico Dei gratia Ebredunenfi archiepifcopo legato fedis apoftolice protulerunt, fententiando, arbitrando & declarando ex delegata fibi a fummo pontifice poteftate, & arbitraria jurifdictione in pleno capitulo monacharum monafterii fancti Benedicti de Padua coram fratribus beati Benedicti Novelli & fororibus dicti loci, & Jacobino quondam Ugenii de Jullario procuratore domni Wilielmi olim prioris memorati monafterii, publicaverunt, manifeftaverunt & declaraverunt, addentes in fcriptis, contradictores infuper & rebelles tam clericos, quam laicos, & preftantes auxilium vel etiam favorem rebellantibus excommunicationis vindicta innodarunt, & excommunicatos effe denuntiaverunt auctoritate domini pape, qua funguntur in hac parte.

Actum Padue in capitulo monacharum monafterii fancti Benedicti de Padua.

LXXXIX.

Abbas Adelmenfis eligit priorem monafterii S. Bartholomæi de S. Mariano.

Anno 1259.

Ex autographo S. Mariæ Angelorum Florentiæ.

Ibidem, n. 65.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini M. CC. LIX. indictione III. die lune .... Ego donnus Dominicus abbas monafterii fancte Marie de Elmo videns, atque confiderans utilitatem, & neceffitatem monafterii fancti Bartholomei de fancto Mariano, & maxime cum ipfum monafterium nunc egeat rectore ... qui in ejufdem officiali munimine ... fiftat, & quod bona ejufdem, & res & negotia tractet & adminiftret, & habita fuper hiis deliberatione plena diligenti ad honorem Dei, & beate Marie virginis & fancti Bartholomei, omnium Sanctorum & Sanctarum Dei, & ad honorem ..... & monafterii mei, totiufque fui capituli, & omnium & fingularum perfonarum jus habentium in dicto monafterio fancti Mariani, Chrifti nomine invocato, donnum Junctam monachum, qui nunc eft in monafterio fancte Marie de Morona, in priorem, dominum & rectorem dicti monafterii fancti Bartholomei de fancto Mariano eligo & confirmo ..... de beneficio & officio monafterii fupradicti.

Actum in clauftro dicti monafterii fancte Marie de Elmo, coram M.... re quondam Francifchi .... & Maffeo notario .... & Benvenuto .... teftibus ad hec rogatis & vocatis.

Ego Bonaventura notarius ... predictis omnibus interfui, & ea fcripfi & publicavi rogatus.

XC.

Petrus abb. S. Gregorii de Urbe locat Crefcentio Leonis cafale cum turri.

Anno 1260. menfe martio.

Ex codice ejufdem monafterii, p. 241.

Ibidem. n. 74.

IN nomine Domini. Anno Dominice incarnationis millefimo ducentefimo fexagefimo anno fexto pontificatus domni Alexandri quarti pape... in menfe martii die vigefimo feptimo in prefentia mei Petri Johannis Zamboni fcriniarii & teftium fubfcriptorum ad hoc rogatorum. Domnus Petrus abbas monafterii fanctorum Andree apoftoli & Gregorii confefforis, quod fitum eft in clivum Scauri, & totus ejufdem monafterii conventus eorum bona voluntate, de mandato ac precepto feu arbitrio fratris Senobaldi monaci fancti Sabbe & arbitratoris a partibus fubfcriptis electi, ut patet inftrumento fcripto per Petrum fcriniarium, locaverunt *&c.* nobili viro domino Crefcentio Leonis Johannis judicis fuifque filiis *&c.* unum cafale pofitum extra portam fancti Pauli cum turri & terris, quas ipfe dominus Crefcentius nunc tenet, & terram, quam tenet donna Rigalis cum introitibus *&c.* extra portam predictam in Gualdoro in loco, ubi dicitur Montorium, inter hos fines, a primo latere tenet monafterium fancti Xifti, ab alio ipfe dominus Crefcentius, ab alio filii Petri Baftardelle juris dicti monafterii, ab alio Johannes Calixti rivo mediante, & ab alio rivus, fines Balfioli juxta rivum, a primo latere tenet Johannes Calixti, & domina Maria Jacobi Johannis Berardi, ab alio fancta Maria in Campitello, ab alio rivus, ab alio idem Johannes .... de molendino rivo mediante, ad tenendum *&c.* pro qua locatione idem dominus Crefcentius promifit eidem

abbati &c. solvere annuatim quinque solidos provisinorum &c.

Angelus Thome scriniarius testis, Petrus Romani testis, Raynaldus Jordani portararius testis, Paulus Zoppus testis, Paulus quocus testis, Petrus Bartholomei testis.

Ego Petrus Zambonus Dei gratia sancte Romane ecclesie scriniarius interfui, & rogatus scripsi, complevi & absolvi.

XCI.

Alexander IV. indulget Camaldulensibus, ut de male acquisitis bona recipere possint pro reparatione eremi.

Anno 1260. XII. kal. maji.

Ex autographo Fontis-boni.
§. Brevia. n. 89.

Ibid. n. 70.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. priori & conventui heremi Camaldulensis salutem & apostolicam benedictionem. Vestre meritis religionis inducimur, ut vos illa prosequamur gratia, que vestris necessitatibus esse dinoscitur opportuna. Hinc est, quod nos vestris supplicationibus annuentes, ut de usuris, rapinis, & aliis male acquisitis, dummodo hii, quibus ipsorum restitutio fieri debeat, omnino inveniri & sciri non possint, necnon de redemptionibus votorum auctoritate diocesanorum prius factis, Jerosolymitano dumtaxat excepto, usque ad summam M. librarum Senensium, pro reparatione cellarum heremi vestre recipere valeatis, auctoritate vobis presentium duximus concedendum, si pro similium receptione non sitis a nobis hujusmodi gratiam consecuti. Ita quod si aliquid de ipsis mille libris dimiseritis vel restitueritis, aut dederitis illis, a quibus eas receperitis, hujusmodi dimissum vel restitutum seu datum nihil ad liberationem eorum prosit, nec quantum ad illud habeantur aliquatenus absoluti. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Anagnie XII. kal. maji pontificatus nostri anno sexto.

XCII.

Idem Romanus pontifex commendat Duci Venetiarum monasterium S. Mathiæ de Muriano.

Anno 1260. idibus maji.

Ex autographo ejusdem monasterii.

Ibid. n. 71.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilectis filiis nobili viro duci & communi Venetorum salutem & apostolicam benedictionem. Credentes apud vos tamquam devotionis filios preces nostras plenum invenire favorem, illas vobis pro quibuslibet, & presertim pro personis ecclesiasticis, que sub religionis & honestatis habitu virtutum Domino devotum exhibent famulatum, porrigimus confidenter. Hinc est, quod universitatem vestram pro dilectis filiis priore ac fratribus heremi sive monasterii sancti Mathie de Muriano Torcellanensis diocesis Camaldulensis ordinis nobis merito sue religionis acceptis rogamus attentius, & hortamur in remissione vobis peccaminum suadentes, quatenus ipsos cum eorum monasterio pro divina & apostolica reverentia propensius commendatos habentes vos eis exhibeatis beneficos, & in quantum cum Deo poteritis gratiosos, nec permittatis eosdem, quantum in vobis fuerit, ab aliquibus vobis subditis molestari; ita quod exinde vobis divina retributio debeatur, & nostrarum pariter actio gratiarum. Datum Anagnie idibus maji pontificatus nostri anno VI.

XCIII.

Idem præcipit episcopo Arretino, ut restituat Camaldulensibus res ablatas.

Anno 1260. XIII. kal. junii.

Ex autographo Fontis-boni.
§. Brevia. n. 90.

Ibid. n. 72.

ALexander episcopus servus servorum Dei venerabili fratri .. episcopo Aretino salutem & apostolicam benedictionem. Referentibus nobis dilectis filiis .. priore & conventu heremi Camaldulensis ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis tue diocesis egre didicimus, quod quidam satellites tui non absque tua conniventia & assensu ad

ad eorum heremum accedentes, ac eam ausu sacrilego violantes, monachos ejusdem heremi percusserunt atrociter, & calices, libros, vestes, quamdam pecunie summam, animalia & res alias tam ipsorum, quam hominum castri de Soci ad predictam heremum pertinentis secum exinde nequiter asportarunt, & nihilominus aliquos ejusdem castri homines, duobus ex eis peremptis gladio, diro careri manciparunt, panem & alia necessaria, sine quibus vita nequit eorum subsistere, semel in hebdomada more solito portari ad eos, quasi facti rebelles amatorum Christi, minime permittentes. Et licet iidem prior & fratres a te, ut sibi sic ablata restitui faceres, humiliter postulassent, tu tamen velud afflictis immisericors tandiu calices, libros, animalia & res alias detineri fecisti, donec pro ipsorum redemptione tibi quamdam pecunie summam solvere sunt coacti, de quibus, si veritate fulciantur, vehementer admirari cogimur, & debes non immerito reprehendi, cum ad hec dignitatis apex, quo preemines, te concitare non debeat, cum nequaquam pontificalem temperantiam deceat illos, quibus paterna teneris provisione consulere, a te opprimi, & defendi. Nolentes igitur predictorum prioris & conventus injurias, qui calcatis mundanis illecebris elegerunt Domino deservire, sicut nec debemus clausis oculis pertransire, fraternitatem tuam rogamus, monemus & hortamur attente per apostolica tibi scripta mandantes, quatinus ob reverentiam apostolice sedis & nostram a predictorum prioris & conventus injuriis & gravaminibus de cetero conquiescens predictos calices, libros, pecunie summam & res alias ipsorum sibi restitui facias sine mora.

Datum Anagnie XIII. kal. junii pontificatus nostri anno sexto.

XCIV.

Idem confirmat priori Camaldulensi jus in monasterium S. Savini Pisarum.

Anno 1260. XIII. kal. junii.

Ex originali Fontis-boni. §. Brevia. n. 91.

Ibid. n. 70.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. priori heremi Camaldulensis ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis Aretine diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Petitio tua nobis exhibita continebat, quod cum priores heremi Camaldulensis, qui fuerunt pro tempore, in monasterio sancti Savini ordinis Camaldulensis Pisane diocesis, sicut in aliis monasteriis ejusdem ordinis, correctionis & visitationis officium consueverint exercere .. abbas ejusdem monasterii sancti Savini eo pretextu, quod ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinere dicitur, quodque nuper in confirmatione electionis sue conventui ejusdem monasterii sancti Savini mandavimus, ut eidem tamquam abbati ..... & reverentiam debitam exhiberent, te quominus in eodem monasterio hujusmodi officium impendere valeas..... Cum autem nequaquam nostre intentionis existat propter literas ipsas predictum monasterium sancti Savini a tua visitatione eximere, aut jurisdictioni tue in aliquo derogare, tibi ut in eodem monasterio, predictis nequaquam obstantibus, officium visitationis consuetum & debitum impendere valeas auctoritate presentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum &c.

Datum Anagnie XIII. kalendas junii pontificatus nostri anno sexto.

XCV.

Jacobus ep. Ariminensis submittit Aymerico abbati Classensi monasterium S. Theonisti de Longiano.

Anno 1260. XI. augusti.

Ex autographo abbatiæ Classensis.

Ibidem n. 73.

IN Christi nomine, amen. Anno autem ejus millesimo ducentesimo sexagesimo .... indictione III. die XI. augusti intrante, Arimini in palatio domini episcopi Ariminensis. Bone rei dare consultum ad presens primum pertinet & futurum. Quapropter nos Jacobus Dei gratia Ariminensis ecclesie episcopus in favorem & intuitum religionis, ac pro eterne mercedis retributione tibi dompno Aymerico abbati monasterii sancti Apollinaris in Classe de Ravenna Camaldulensis ordinis recipienti vice & nomine ipsius monasterii, & pro ipso, & pro se tuisque successoribus in perpetuum in monasterio supradicto damus, donamus, concedimus, summittimus atque incorporamus, & in perpetuum transferimus tibi & tuo monasterio & in vestrum jus & potestatem transactamus liberaliter & ex toto, presente, volente, consentiente & nobiscum unanimiter faciente dompno Homodeo

modeo abbate monasterii sancti Theonisti nostre diocesis, necnon ...... totius familie ejusdem monasterii, videlicet prefatum monasterium sancti Theonisti ar... possessionibus ... ornamentis ... primitiis, oblationibus, & parochiis & parochianis suis & quibuscumque .... temporalibus, personalibus, realibus, presentibus & futuris ad ipsum monasterium sancti Theonisti spectantibus &c. ad monasterium supradictum, ut de cetero tu tuique successores in perpetuum ex hac nostra plenissima & liberali concessione, incorporatione sive unione predictum monasterium sancti Theonisti cum omnibus prefatis & singulis rebus & juribus ad ipsum monasterium spectantibus vel competentibus habeatis, teneatis, possideatis, disponatis, reformetis & reformatum conservetis in spiritualibus & temporalibus ad vestrum liberum arbitrium disponentes, salva tamen semper ibidem ordinis disciplina, ac de vestra familia & ordinis vestri in ipso monasterio abbatem sive rectorem & officiales monachos, conversos & clericos quot & quales & quotiens volueritis, instituatis & destituatis, sicut vobis & utilitati, ac necessitati ipsius monasterii, & animabus parochianorum ejusdem monasterii videritis expedire. Cum ipsum monasterium in temporalibus & spiritualibus adeo sit collapsum, quod nisi per zelum & studium vestri ordinis eidem monasterio succurratur, ad eum statum deveniet, imo jam devenit, quod vix adiciet ut resurgat. Insuper hec omnia & singula suprascripta, & quidquid juris vel possessionis seu consuetudinis in ipso monasterio vel suis juribus seu possessionibus ad nos pertinet, vel ad nostram ecclesiam seu episcopatum aliqui ... seu .... diocesana vel jurisdictionis competit, vel unquam competere posset in predictis, vobis, ut dictum est, vestrisque successoribus largimur, ... donamus ...... nobis vel nostro episcopatui seu Ariminensi ecclesie in dicto monasterio & suis rebus vel ....., set omnino dictum monasterium cum omnibus rebus & juribus suis a nostra, nostrorumque successorum & episcopatus ac ecclesie Ariminensis generaliter & ex toto liberamus & eximimus potestate. Hoc tamen nobis retento in predicto monasterio, quod nos nostrique successores habere debeamus annuatim pro toto decimo, quod colligitur pro ipso monasterio, tria staria grani, quod decimum dari debeat per abbatem, qui per tempora fuerit ibidem, nuncio nostro, quandocumque petierit apud dictum monasterium. Et archipresbytero plebis nostre sancti Petri in Compedo tria staria grani similiter dari debeat annuatim per abbatem predictum nuncio dicti archipresbyteri apud dictum monasterium pro ea parte decimi, que ad dictam plebem pertinebat de toto decimo, quod colligitur in ipso monasterio & pro ipso. Et dictus archipresbyter teneatur prestare ea sacramenta ecclesiastica, que prestare consueverat parochianis dicti monasterii pro decimo, quod habebat ab ipsis; quod si noluerit esse contentus huic taxationi, habeat eam partem dicti decimi, quam habere consueverat, & prestet, que prestare consueverat. Tali quidem pacto, quod abbas prefatus suique successores nobis & prefato archipresbytero predicta sex staria grani dare minime teneantur tempore generalis guerre vel tempestatis, si pro altero istorum, quod absit, possessiones de ..... cum monasterio colligitur fructum non redderent expectatum. Et quod capellanus sive monachus sacerdos, qui ibidem cum abbate fuerit ..... predictam plebem in solemni baptismo & in letaniis sive rogationibus, & quod abbas rector, qui pro tempore fuerit in dicto monasterio, contribuere teneatur archipresbytero dicte plebis in collectis & procurationibus legatorum & nuntiorum apostolice sedis, sicut actenus consuevit. Hec omnia & singula supradicta & infradicenda promittimus ad invicem per nos nostrosque fratres & successores in perpetuum habere & tenere firma in singulis capitulis supradictis, & auctorizare & defensare ab omni persona & loco, universitate & collegio, in judicio & extra, nec contra facere vel venire in aliquo, aliqua occasione, jure vel modo sub pena mille marcharum puri argenti, que pretia totiens possint exigi & requiri, quotiens contraventum fuerit in aliquo & singulis predictorum. Qua omissa vel commissa, soluta vel non soluta, nihilominus hec omnia & singula supradicta in sua stabilitate integre perpetuo perseverent. Testes fuerunt ad hec omnia suprascripta vocati & rogati dominus presbyter Paulus capellanus dicti domini episcopi Ariminensis, dominus Benvenutus judex, qui fuit quondam de Burgo sancti Sepulcri, dominus Petrus Novellus judex quondam de Mutino, & Accharinus quondam Parmensis, Jacobinus quondam de Regio, Marchisinus quondam Bononiensis, Johannes .... & alii plures, & Petrus notarius de Monte Flore, qui rogatus a partibus scripsit instrumentum ejusdem tenoris.

† Ego

† Ego Angelus Ariminensis ecclesie prepositus huic contractui consensi & propria manu ss.

† Ego presbyter Stephanus canonicus Ariminensis ecclesie huic contractui consensi & propria manu ss.

† Ego Albericus presbyter canonicus Ariminensis ecclesie huic contractui *&c.*

† Ego Bonacursus diaconus canonicus Ariminensis ecclesie *&c.*

† Ego Ventura diaconus canonicus Ariminensis ecclesie *&c.*

† Ego Bernardus diaconus canonicus Ariminensis ecclesie *&c.*

† Ego Marcellinus diaconus canonicus Ariminensis ecclesie *&c.*

† Ego Martinus diaconus canonic.... *&c.*

† Ego Guido de Macerata Feret ... subdiaconus Ariminensis canonicus *&c.*

† Ego Johannes canonicus Ariminensis & subdiaconus *&c.*

† Ego Guido archipresbyter sancte Paule canonicus Ariminensis *&c.*

Et ego Longavita quondam Rogerii imperiali auctoritate notarius his omnibus presens fui, & ut superius legitur, de voluntate supradictarum partium scripsi & publicavi.

XCVI.

Sententia Angeli abb. S. Helenæ de Æsino super ecclesia de Appurano.

Anno 1260. x. novembris.

Ex autographo S. Blasii de Fabriano.

IN Dei nomine amen. Ego Angelus abbas monasterii sancte Helene de Gino albiter & albitrator electus a dompno Bono syndico monasterii sancti Victoris de Clusis ex parte una, & a fratre Francisco syndico monasterii sancti Savini de Esio ex altera, super litibus & discordiis inter eos vertentibus hoccasione ecclesiarum, possessionum & bonorum de Lapurano, visis & auditis eorum allegationibus & ractionibus & instrumentis, habito consilio sapientum, & mecum plena deliberatione sic in Dei nomine inter eos laudo & precipio ex vigore compromissi in me facti scripti manu Deotesalve notarii; quod abbas monasterii sancti Victoris & sindicus monasterii sancti Victoris quiescat & penitus remittat, det & cedat omne jus omnemque actionem & ractionem, quod & quas dictum monasterium sancti Victoris habet vel habere posset vel alius pro dicto monasterio habet in quartam partem ecclesie sancti Petri de Appurano, & in suis possessionibus & rebus aliis, & omne jus, quod habet vel alius pro dicto monasterio habet in toto manso, quod olim fuit Benedicti Gualterii de Appurano, positum in villa & curia Lapurani sindico monasterii sancti Savini de Esio stipulanti pro dicto monasterio; & prefatus sindicus sancti Savini penitus remittat, quietet, det & cedat abbati monasterii sancti Victoris, & sindico predicto stipulanti pro dicto monasterio sancti Victoris omne jus omnemque actionem & rationem, quod vel quam habet dictum monasterium sancti Savini vel alius pro dicto monasterio habet in manso, quod olim fuit Morici Alduotii, & quicquid ad dictum mansum spectat de jure, quod mansum est in curia Appurani. Hec omnia precipio ab utraque parte firmiter observari sub pena centum librarum Ravenn. & Ancon. que continetur in compromisso supradicto, qua commissa soluta vel non, hoc laudum semper firmum perduret. Hoc laudum latum fuit aput monasterium sancte Helene de Gino coram dompno Bartulo & dompno Vigilio monachis dicti monasterii sancte Helene, Francisco Martini, Boncio Girardi Bonomi, & Venuto ejus fratre & Angelo Cartusu..ni testibus rogatis, & coram fratre Francisco sindico sancti Savini, & Venuto Jennarii sindico sancti Victoris ad hoc specialiter constitutis, & presente domno Morico abbate sancti Victoris approbantibus & emologantibus dictum laudum, & omnia, que in eo continentur.

Sub anno Domini millesimo ducentesimo LX. indictione tertia tempore domini Manfredi Serenissimi regis Cicilie die decimo intrante novembris.

Unde in continenti presentibus testibus predictis in eodem loco dictus frater Franciscus sindicus monasterii sancti Savini de Esio *&c.* quietavit & refutavit *&c.* dicto Venuto sindico sancti Victoris *&c.* & domno Morico abbati ipsius ecclesie nomine ipsius monasterii *&c.* omne jus *&c. ut supra.*

Et ego Jacobus imperiali auctoritate notarius hiis omnibus, ut supra legitur, interfui, & de mandato ipsorum contrahentium rogatus scripsi & publicavi.

XCVII.

XCVII.

Literæ Alexandri IV. contra commune Aretii, ut satisfaciat damnis eremo Camaldulensi illatis.

Anno 1260. XI. kal. januarii.

Ex archetypo Fontis-boni.
§. Brevia. n. 94.

Ibid. n. 71.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. preposito ecclesie Fesulane salutem & apostolicam benedictionem. Querelam dilectorum filiorum .. prioris & conventus heremi Camaldulensis ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis recepimus continentem, quod commune civitatis Aretii ipsis quamdam bladi quantitatem contra justitiam abstulerunt, ac plebem de Miciano ad dictos priorem & conventum pleno jure spectantem, necnon & curiam de Motena, & quasdam domos eorum nequiter combusserunt, alia eis dampna gravia & injurias irrogando. Quocirca discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus si est ita, predictum commune, quod eisdem priori & conventui bladum predictum restituant, ac ipsis de dampnis & injuriis hujusmodi plenariam satisfactionem impendant, monitione premissa per censuram ecclesiasticam appellatione remota compellas, proviso, ne in universitatem civitatis ejusdem excommunicationis vel interdicti sententiam proferas, nisi a nobis super hoc mandatum receperis speciale.

Datum Laterani XI. kalendas januarii pontificatus nostri anno septimo.

XCVIII.

Idem eximit Camaldulenses a solutione procurationum.

Anno 1260. X. kal. januarii.

Ex originali Fontis-boni.
§. Brevia. n. 95.

Ibidem n. 72.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. plebano de Biblena Aretine diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Significarunt nobis dilecti filii .. prior & conventus heremi Camaldulensis, quod eis a sede apostolica est indultum, ut procurationes seu collectas legatis vel nuntiis sedis ipsius, qui non fuerint de latere nostro missi, nisi accedant ad ipsorum loca & monasteria, exhibere minime teneantur. Verum cleri Florentin. & Fesulan. civitatum & diocesum suggerentes nobis, quod quidam religiosi & clerici seculares eorumdem civitatum & diocesum in procurationibus legatorum & nuntiorum sedis predicte, que interdum cleris imponuntur eisdem, pretextu quarumdam indulgentiarum eis concessarum a dicta sede, contribuere denegant, ut tenentur, licet tam de jure communi, quam ex ordinatione facta super hoc auctoritate fel. rec. Gregorii pape predecessoris nostri, & postmodum per sedem confirmata eamdem, religiosi & seculares predicti debeant cum cleris contribuere memoratis, ad certos judices nostras literas impetrarunt inter alia continentes; ut si esset ita, religiosos & seculares prefatos ac omnes alios clericos dictarum civitatum & diocesum, quibusdam exceptis, quod in hujusmodi procurationibus juxta ordinationem ipsam cum eisdem cleris contribuant, monitione premissa per censuram ecclesiasticam appellatione postposita coarctarentur, non obstantibus supradictis & quibuscumque aliis indulgentiis predicte sedis, per quas effectus hujusmodi mandati nostri super hoc impediri posset, vel etiam retardari, & de quibus seu quarum totis tenoribus oporteat in nostris literis fieri mentionem. Porro predicti judices auctoritate hujusmodi literarum nostrarum directarum ad eos abbatibus, abbatissis, prioribus, fratribus & sororibus predicti Camaldulensis ordinis earumdem civitatum & diocesum injunxerunt, ut in procurationibus legatorum & nuntiorum prefate sedis, qui non fuerunt de latere nostro missi, cum predictis cleris contribuant & ad hoc compellunt eosdem. Sicque predicta indulgentia concessa personis dicti Camaldulensis ordinis in nullo vel modico eis prodest. Volentes igitur indulgentiam hujusmodi conservare illesam, discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus si est ita, predictos judices, quoad personas predicti Camaldulensis ordinis, ad contribuendum cum eisdem cleris in procurationibus legatorum & nuntiorum sedis apostolice prefate, qui non fuerint de latere nostro missi, contra tenorem indulgentie predicte non cogantur, sed potius ab hujusmodi eorum molestatione desistant, monitione premissa per censuram ecclesiasticam appellatione remota compellas.

Datum Laterani X. kalendas januarii pontificatus nostri anno septimo.

XCIX.

XCIX.

Literæ ejusdem Romani pontificis ad priorem Camalduli Florentiæ pro parthenone sancti Ilari.

Anno 1261. x. kal. aprilis.

Ex historia Passiniani Soldanii. p. 143.

Ad Lib. xlii. n. 1.

ALexander episcopus servus servorum Dei dilecto filio .. priori sancti Salvatoris Camaldulensis Florentin. salutem & apostolicam benedictionem. Intellecto dudum, quod monasterium sancti Ilari, tunc ordinis sancti Benedicti, Fesulane diocesis adeo in spiritualibus & temporalibus collapsum erat, quod vix aut nunquam posset in suo ordine reformari, nos ipsius monasterii provideri saluti, & dilectis filiis .. abbati & conventui monasterii Vallis-umbrose ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis ejusdem diocesis in religionis ipsorum favorem facere gratiam intendentes, dictum monasterium sancti Ilari cum ecclesiis, villis, capellis, privilegiis, instrumentis, jurisdictionibus, libertatibus, immunitatibus, actionibus, possessionibus & omnibus aliis juribus & bonis suis in quibuscumque locis haberentur, dicto monasterio Vallis-umbrose de fratrum nostrorum consilio duximus concedenda, statuentes, ut idem monasterium sancti Ilari cum predicto monasterio Vallis-umbrose unum censeri debeat, & utrumque sub cura & administratione abbatis Vallis-umbrose, & successorum suorum perpetuis temporibus gubernari. Verum, sicut accepimus, abbatissa & moniales predicti monasterii sancti Ilari post unionem & concessionem hujusmodi nonnulla de bonis ipsius monasterii sancti Ilari distrahere & alienare pro sue voluntatis libito presumpserunt. Quocirca discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatenus ea, que de bonis predicti monasterii sancti Ilari taliter alienata inveneris vel distracta, ad jus vel proprietatem ipsius studeas legitime revocare, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Testes autem &c. Datum Laterani x. kal. aprilis pontificatus nostri anno septimo.

C.

Donatio pro construendo monasterio S. Mariæ de Insula in diœcesi Faventina.

Anno 1261. II. octobris.

Ex archivo Fontis-boni. §. Donatio. n. 447.

Ibidem. n. 3.

IN nomine Christi amen. Anno a nativitate ejusdem M. CC. LXI. indictione IIII. die secunda intrante mense octobris Romanorum imperio imperatore vacante in villa sancti Petri de Duxino apud domum mei notarii infrascripti. Guido de Rio filius quondam Bencevene notarii de sancto Cassiano pro se & suis heredibus & successoribus suo proprio motu & spontanea voluntate, amore Dei & beate Marie virginis & pro anima sua & remissione suorum peccatorum pro faciendo loco religioso ad honorem Dei & sancte Marie de Isola dedit, donavit & tradidit fratribus Petro & Johanni, qui fuerunt de civitate Verone, accipientibus pro se & eorum successoribus vice & nomine dicti loci, & pro eis & successoribus in dicto loco permansuris imperpetuum, videlicet unam petiam terre & sylve positam in isola de Albenello juxta ipsum Guidonem cum suo fratre a tribus lateribus, & rivus Albenelli a quarto, & si qui alii sunt confines in episcopatu Faventie, & plebatus plebis Tiperani cum introitu & exitu suo & cum omnibus & singulis supra se, infra seu intra se habitis in integrum, omnique jure & actione atque prosecutione, usu & requisitione sibi ex dictis vel pro predictis rebus aliquatenus pertinente vel pertinere sive spectare posset modo aliquo sive causa ad habendum, tenendum, & possidendum, & dictum locum religiosum faciendum & ipsum locum committendum, & subponendum cuicumque ordini voluerint, & quicquid sibi & successoribus dicti loci sancte Marie placuerit perpetuo faciendum, dans eis licentiam intrandi possessionem supradictarum rerum sua auctoritate & ejus donatoris mandato, & committendi & subponendi dictum locum cuicumque ordini voluerint, & eas res se eorum nomine & pro eis constituerunt possidere donec corporalem earum rerum acceperint possessionem, promittens dictus Guido pro se & suis heredibus & successoribus jamdictis fratribus stipulantibus pro se & eorum successoribus vice & nomine dicti

dicti loci faciendi, & pro eo & successoribus in eodem perpetuo permansuris, scilicet dictas res eis ab omni persona & universitate defendere & auctorizare sui donatoris & suorum heredum pro iis omnibus expensis, & ab omni lite & briga quietare & disbrigare. Dampnaque omnia & expensas & interesse, que propter ea fierent, integre reficere: & hunc contractum & omnia predicta & singula ab omni persona & universitate defendere, & firma & rata habere & tenere & observare, & per se vel per alium non contra facere vel venire de jure vel de facto sub pena dupli estimationis dictarum rerum ut ... aliquando forent, & ea soluta vel non hic contractus & omnia predicta & singula rata sint & firma, tali vero conditione & pacto inter eos expresse apposito in hoc contractu, quod si quo tempore persone religiose in dicto loco faciendo non habitarent & dictum locum non facerent, & nec manutenerent religiosum ipsi fratres vel eorum successores vel ordo, cui eum subposuerint, quod dicte res ... dicto Guidoni vel ejus heredibus revertantur libere & quiete; & insuper dictus Guido pro se & suis heredibus & successoribus promisit jamdictis fratribus stipulantibus pro se & eorum successoribus & nomine dicti loci, videlicet se facturum & taliter curaturum, quod Blancus frater ejus firmum & ratum habebit & tenebit & observabit hunc contractum, & omnia predicta & singula, & non veniet contra occasione minoris etatis, nec aliqua alia, & quod ratificabit & confirmabit hec omnia predicta & singula ad sensum eorum judicis & notarii infra quindecim dies, postquam fuerit requisitus sine aliqua exactione pecunie legitima etate completa sub jamdicta pena, & ea soluta vel non dicta omnia rata sint & firma, & sub obligatione suorum bonorum. Quibus omnibus testes interfuere rogati Zanni de Pozo de villa sancti Petri in Duxino, Grillus de Andriano & Spalatagnus frater ejus.

Et ego Bereteivitus de Lama imperiali auctoritate notarius dictis omnibus presens fui, &, ut supra legitur, de mandato suprascriptorum contrahentium scripsi & publicavi.

CI.

Charta pro eadem fundatione.

Eisdem anno & die.

Ex citato tabulario. §. Donatio. n. 447.

Ibidem.

IN nomine Christi amen. Anno a nativitate ejusdem M. CC. LXI. indictione IIII. die secunda intrante mense octobris Romanorum imperio imperatore vacante in villa sancti Petri de Duxino apud domum mei notarii infrascripti. Frater Petrus, qui fuit de civitate Verone fecit, constituit, ordinavit atque creavit fratrem Johannem, qui fuit de eadem civitate suum procuratorem, legitimum factorem & nuncium specialem ad comparendum coram venerabili domno priore ordinis Camaldulensis, & ejus capitulo, si necesse fuerit, & ad subponendum, dandum atque donandum eidem domno priori nomine dicti ordinis locum sancte Marie de Ysola, qui est in episcopatu Faventie & plebatus Faventie plebis Tipcrani, & ad inquirendum, committendum & subponendum se dicto ordini Camaldulensi, & ad habitum & regulam dicti ordinis recipiendum & obligandum se dicto ordini, & ad promittendum dicto priori & ejus capitulo nomine dicti ordinis obedientiam & reverentiam, & ad recipiendum ab ipso domno priore, & ejus capitulo & ordine omnia & singula, que super imponere & injungere voluerit idem domnus prior & capitulum, & generaliter ad omnia & singula facienda & exercenda, que in predictis & circa predicta necessaria & utilia videbuntur in principio, medio & fine. Promittens eidem se ratum habiturum & firmum quicquid in predictis vel circa predicta fecerit vel duxerit aliquatenus peragendum. Quibus omnibus testes interfuere rogati Zanni de Podio de villa sancti Petri in Duxino, Grillus de Andriano & Spalatagnus frater ejus.

Et ego Bereteivitus de Lama imperiali auctoritate notarius dictis omnibus presens fui, & ut supra legitur, de mandato dictorum fratrum scripsi & publicavi.

CII.

CII.

Institutio Oliverii presbyteri in capellanum S. Petri de Opitergio.

Anno 1261. XIII. augusti.

Ex archetypo S. Michaelis de Muriano.

Ibid. n. 2.

ANno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo primo indictione quarta die sabbati tertiodecimo intrante augusto. Presentibus presbytero Johanne capellano presbyteri Boni plebani Sacilis, domino Perro de Moriali, qui nunc manet in Sacili, Ubertino & Ulfeghero fratribus ejus filiis, Majo filio Morandi de Sacili & aliis. Cum presbyter Bonus plebanus de Sacili assumpserit literas a domino Gregorio Aquilegiensis sedis patriarcha cum sigillo suo apposito roboratis hujusmodi litteras continentes. G.. Dei gratia sancte Aquilegiensis sedis patriarcha dilecto capellano suo Bono plebano de Sacilo salutem & benedictionem in Domino. Cum, sicut intelleximus, dilectus filius Oliverius presbyter de Opitergio ad capellam nostram sancti Petri sitam in confinibus de Opitergio, & in partibus illis se transferre disponat, devotioni tue per presentes committimus & mandamus, quod si tibi constiterit capellam eamdem ad nos nullo medio pertinere, tu prefatum presbyterum auctoritate nostra instituas in eadem. Data Civitati duodecimo exeunte julio indictione quarta. Prenominatus igitur presbyter Bonus plebanus de Sacili auctoritate, qua fungitur, ab ipso domino G. patriarcha, & ex commissione, loco, & vice ipsius domini antedicti investivit atque dictum presbyterum Oliverium de Opitergio de ecclesia & beneficio sancti Petri sita in confinibus & in territorio Opitergii instituit in eamdem.

Actum in ecclesia sancti Nicolai de Sacilo.

Ego Ingeramus sacri palacii notarius interfui & scripsi.

ANno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo primo indictione quarta die sabati XII. exeunte novembri, presentibus Johanne notario de Nigrisia, Radesio filio Manfredini notario de Bebeo, Ardengo de Bonovillano de Opitergio & aliis. Cum presbyter Zilius de Opitergio receperit literas a presbytero Bono de Sacili hujusmodi continentes, Dilecto in Christo domino presbytero Zilio plebano Opitergii presbyter Bonus plebanus Sacilis salutem in Domino. Cum in mandatis sumpserim a domino G. Dei gratia Aquilegensi patriarcha, ut presbyterum Oliverium de Opitergio ad capellam sancti Petri sitam in Opitergio & illis confinibus ipsum instituere debeam in eamdem, prout in literis continetur cum ejus sigillo proprio roboratis. Cum itaque prelibatum presbyterum Oliverium de illa capella & beneficio ejusdem debeam investire, auctoritate, qua fungor ab ipso domino patriarcha, vobis presbytero Zilio duxi literis presentibus injungendum, quod in tenutam & corporalem possessionem ecclesie & plebis predicte & beneficii ejusdem dictum presbyterum Oliverium inducere debeatis. Prefatus igitur Zilius auctoritate predicta presbyteri Boni plebani de Sacilis, & ipsius commissione posuit prelibatum presbyterum Oliverium in tenutam & corporalem possessionem de ecclesia predicta atque plebe, aperiendo & claudendo januam ecclesie antedicte, & vectem in manu dicti presb. Oliverii dicto presbytero dante; & per illam namque intromissionem in tenutam & corporalem possessionem ipse presbyter Oliverius intravit de ipsa capella & ecclesia, & de omni beneficio illi in integrum pertinenti.

Actum in porticali dicte ecclesie & in ipsa.

Ego Ingeramus de Opitergio sacri palatii notarius interfui & scripsi.

CIII.

Charta circa venditionem castri S. Benedicti factam ab abbate Galeatæ.

Anno 1261.

Ex autographo archiep. Ravennæ, F. 2288.

Ibidem n. 5.

IN nomine Domini. Anno ab ejusdem circumcisione millesimo ducentesimo sexagesimo primo tempore domni Alexandri pape quarti in camera domini archiepiscopi Ravennatis infrascripti, presentibus testibus domino Gratia cardinali & Drudone cantore, M... bino clerico & familiare dicti domini archiepiscopi, Clemente de Roma habitatore Argente, & Tedisio de publica fam.... Tivirolus de Aquabelli deberet recipere ab .. abbate & conventu monasterii sancti Yllari de Galiata, & ab ipso monasterio sexcentarum librarum Ravennatum,

tum, quas debebat recipere ab iisdem pro venditione ab ipso facta dompno Massario quondam abbati, & .... podere, quod ipse Tivirolus habebat in Sassorata, Coergoreta & Certino de Rochis, seu alibi ... seu affitatis in hominibus & mulieribus, in servitiis & prestationibus, poderibus & resediis quomodocumque sint, ut .... hui notario de Planecto, & pro dictis quadringentis libris Ravennatibus dictus dompnus Massarius abbas & ... sindicus conventus omnibus .... venerabili patri dompno Philippo archiepiscopo Ravennati castrum sancti Benedicti de territorio Galiata, ac curtem cum omnibus sibi pertinentibus, & cum omnibus juribus ejusdem castri, ut patet instrumento scripto manu mei Ugonis Matthei de Forlivio ... ipsi Tivirolo, ut de dicta quantitate pecunie quadringentarum librarum nullatenus dubitaret, quando si deberet integraliter *&c.* Quare dictus dominus archiepiscopus nolens, quod ejus negligentia .... requireretur manibus in extremo judicio, dompno Ubaldo presenti abbati dicti monasterii pro se & suo conventu & monasterio *&c.* protestatus fuit atque precepit in civitate Ravenne, quod de civitate non exiret, nisi .... in concordia esset de omnibus supradictis *&c.* presentibus testibus domino Johanne episcopo Foropupiliensi *&c.* Ego Ugo Matthei de Forlivio imperialis notarius *&c.*

CIV.

Philippus archiep. Ravennas approbat electionem in episcopum Foropopiliensem Aymerici abbatis Classensis.

Anno 1262. VIII. februarii.

Ex archivo abbatiæ Classensis.

Ibid. n. 9.

IN nomine Domini. Anno a nativitate ejus millesimo ducentesimo sexagesimo secundo die octavo intrante februario indictione quinta Ravenne in palatio archiepiscopatus, presentibus domino Floro preposito Populiensi, domno Guilielmo abbate monasterii sancti Petri in Vincolis, dominis Guidone quondam domini Lamberti, & Guidone quondam domini Alberici de Polenta, comite Rogerio de Bagnacavallo, Thomaxio de Gezzis, Guidone de Signorellis, Ugone notario, & aliis multis testibus clericis & laicis. Venerabilis pater domnus Philippus Dei & apostolica gratia sancte Ravennatis ecclesie archiepiscopus presentibus & volentibus fratribus suis dominis Henrico, Johanne & Accorredore presbyteris, Aymerico diacono, & Paganello subdiacono cardinalibus, dominis Simone preposito, Gezzo Ugolino de Ravenna, Amatore Ugolino de Sarxena & Azzolino cantoribus ecclesie Ravennatis, visa electione facta de dompno Aymerico abbate Classense scripta manu Gervasii notarii filii Nacchebo de Forumpopilio & diligenter examinata, electo in episcopum & pastorem seu rectorem ecclesie, & episcopatus Populiensis, quia ipsam electionem invenit de persona idonea factam & canonice celebratam, ipsam approbavit, ratam habuit & confirmavit, dans & concedens eidem domino electo plenam licentiam & liberam potestatem administrandi in spiritualibus & temporalibus in ecclesia & episcopatu Populiensi, & eumdem dominum electum de spiritualibus & temporalibus, & omnibus pertinentibus ad episcopatum & ecclesiam Populiensem investivit.

Ego Artusinus filius quondam domini Cambii imperiali auctoritate sancte Ravennatis ecclesie & Ravennas notarius supradictis presens, ut supra legitur, de mandato dicti domini mei archiepiscopi scripsi & publicavi.

CV.

Moricus abb. Clusinus instituit Rolandum in rectorem monasterii S. Mariæ inter Saxa.

Anno 1262. II. julii.

Ex apographo S. Blasii de Fabriano.

Ibid. n. 11.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini millesimo CC. LXII. indictione V. regnante domino nostro Manfredo rege Sicilie regni ejus anno IIII. die secunda intrante julio. Actum in claustro monasterii sancti Victoris coram Petro Sperchinie, Jacopo Jacopini, Deotisalvi Riccii & Voragro Anmondeo Ugolinelli testibus ad hoc vocatis. Domnus Moricus abbas monasterii sancti Victoris de Clusis, volentibus & consentientibus suis fratribus ibidem existentibus, videlicet dompno Bartolo preposito, domno Severio, domno Petro, fratre Benedicto & fratre Gidio monachis dicti monasterii, Venuto Januarii & Accolo Rusi conversis dicti monasterii, dedit, assignavit & reco-

recomendavit ad usum & ad suum beneplacitum & mandatum domno Rolando monacho dicti monasterii monasterium sancte Marie inter Sassa cum omnibus rebus, juribus & actionibus ad se pertinentibus in spiritualibus & temporalibus, dando sibi licentiam & liberam potestatem regendi & exigendi spiritualiter & temporaliter tamquam rector ipsius ecclesie omnia & singula, que ad commodum & utilitatem eidem ecclesie cognoscet pertinere, & si idem domnus Rolandus nollet ibi pro tempore residere, a dicto monasterio sancti Victoris dicti, & omnia ipse victualia habeat, sicut aliquis monachus dicti monasterii habet facientium residentiam in eodem, & hoc pro. pter paupertatem dicte ecclesie sancte Marie voluit & concessit.

Ego Simon auctoritate imperiali notarius rogatus.

CVI.

Episcopus & canonici Bellunenses confirmant institutionem Oliverii in ecclesiam S. Martini de Opitergio.

Anno 1263. xxx. januarii & 1. feb.

Ex originalibus archivi S. Michaelis de Muriano.

...d. n. 16.

ANno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo tertio indictione sexta die penultimo januarii in civitate Belluni in canonica ecclesie majoris Bellunensis, presentibus presbytero Ottone de Rudo, presbytero Bartholomeo, domini Girardi de Ux..o..lo, presbytero Antonio sacrista ecclesie predicte Bellunensis & aliis. Ibique Odolricus decanus predicte ecclesie Bellunensis, & domini presbyteri Grandonius & Conradus de Castello ejusdem ecclesie Bellunensis canonici in capitulo more solito congregati unanimiter suo nomine, & nomine capituli ecclesie Bellunensis, & pro ipso capitulo ad petitionem domini presbyteri Oliverii de Opitergio petentis laudaverunt, approbaverunt & confirmaverunt omnem concessionem factam in ipsum dominum presbyterum Oliverium de loco & ecclesia beati sancti Martini de Opitergio Bellunensis diocesis per dominum Adalgerium Dei gratia Bellunensem, & Feltrensem episcopum, ut in suis literis continetur ibidem perlectis, & sigillatis sigillo cereo ejusdem domini episcopi, & in omnibus predictis, & quod continetur in literis predictis suam auctoritatem & predicti capituli interpo. suerunt.

Actum est hoc.

Ego Bene de Rudo notarius interfui & rogatus scripsi.

ANno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo tertio indictione VI. die primo intrante februario. Presentia domini Persavii Dei gratia Cenetensis episcopi, Magen.. Comitis canonici Ceneten. domini, Megne gastaldi Cenete & aliorum. Dominus Odoricus de domino Pandulfino canonicus ecclesie Bellunensis laudavit & confirmavit illam datam & confirmationem, quam canonici & capitulum ecclesie Bellunensis laudaverant & confirmaverant presbytero Oliverio de Opitergio de ecclesia sancti Martini de Opitergio, & firmam & ratam habere promisit, de qua dominus episcopus Bellunensis fecerat datam & concessionem dicto presbytero Oliverio, & eidem confirmationi dedit assensum.

Actum Cenete super palatium predicti domini episcopi in ejus camera.

Ego Seravallis, qui dicor Bonacius, sacri palatii notarius interfui rogatus & scripsi.

CVII.

Urbanus papa IV. recipit sub sua protectione monasterium Carcerum.

Anno 1263.

Ex eodem tabulario.

Ibidem.

URbanus episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. priori & conventui monasterii sancte Marie de Carceribus ordinis sancti Augustini Paduane diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Sacrosancta Romana ecclesia devotos humiles filios ex assuete pietatis officio propensius diligere consuevit, & ne pravorum hominum molestiis agitentur, eos tamquam pia mater sue protectionis munimine confovere. Ea propter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, personas vestras & locum, in quo divino estis obsequio mancipati, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, terras, possessiones, redditus, domos & alia bona vestra, sicut ea omnia juste & pacifice possidetis, vobis & per vos monasterio vestro auctoritate apostolica confirma-

firmamus, & presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo &c. hanc paginam nostre protectionis &c.

Datum apud Urbem-veterem x. kal. aprilis pontificatus nostri anno secundo.

CVIII.

Literæ ejusdem Urbani IV. pro electione Anselmi abbatis S. Petri in Vinculis Ravennæ.

Anno 1263. VII. kl. aprilis.

Ex autographis Fontis-boni.
§. Brevia. n. 96.

Ibid. n. 14?

URbanus episcopus servus servorum Dei dilecto filio Anselmo abbati monasterii sancti Petri ad Vincula ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis ordinis sancti Benedicti Ravennatis diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Licet cunctarum ecclesiarum &c. *ut in proxime sequenti bulla*. Datum apud Urbemveterem v. kal. aprilis anno secundo, *usque* incrementa. Ideoque discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus, impositum tibi onus devote suscipiens, sic curam ejusdem monasterii sancti Petri sollicite gerere studeas, quod tibi per vite meritum & aliis proficias per exemplum. Nosque personam tuam exinde precipui favoris gratia prosequi non immerito teneamur.

Datum apud Urbemveterem VIII. kalendas aprilis pontificatus nostri anno secundo.

URbanus episcopus servus servorum Dei dilectis filiis conventui monasterii sancti Petri ad Vincula ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis ordinis sancti Benedicti Ravennatis diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Licet cunctarum ecclesiarum ex debito pastoralis officii sollicitudo nobis incumbat, tamen circa loca religiosa, presertim que apostolice sedis sunt immediate subjecta, tanto vigilamus attentius, & curam de ipsis gerimus potiorem, quanto potius nostra interesse dignoscitur, ut de ipsorum statu prospero cogitemus. Illud autem erga illa maxime, que deplorant viduitatis incommoda, curam nostram specialiter excitat, ut eis pastores preficiantur ydonei, quorum industria ipse in spiritualibus fulgeant & temporalium proficiant incrementis. Sane monasterio vestro sancti Petri ad Vincula abbatis regimine destituto, vos omnibus convocatis, qui voluerunt, debuerunt & potuerunt commode interesse pro futuri substitutione pastoris, ut moris est, convenientes in unum die ad eligendum prefixo in dilectum filium Anselmum abbatem dicti monasterii sancti Petri ad Vincula, tunc monachum monasterii sancti Johannis Evangeliste Ravennatis diocesis, direxistis unanimiter vota vestra, & dilectus filius Vitalis ejusdem sancti Petri monasterii monachus de consensu & voluntate omnium vestrum & vice ipsum Anselmum Spiritus sancti gratia invocata elegit in abbatem prefati monasterii sancti Petri. Presentatam itaque nobis electionem eamdem examinari fecimus diligenter, & quia ipsam invenimus de persona ydonea canonice celebratam, eam confirmantes, ipsum Anselmum ipsi monasterio sancti Petri in abbatem prefecimus & pastorem, sperantes quod per sue circumspectionis industriam, monasterium ipsum in spiritualibus & temporalibus auxiliante Domino salubria suscipiet incrementa. Ideoque universitati vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus eidem abbati, tamquam patri & pastori animarum vestrarum impendatis obedientiam & reverentiam debitam, ejus salubria monita & precepta suscipiendo, devote ac humiliter observando. Alioquin sententiam, quam idem abbas rite tulerit in rebelles, ratam habebimus auxiliante Domino usque ad satisfactionem condignam appellatione remota inviolabiliter observari.

Datum apud Urbemveterem v. kal. aprilis pontificatus nostri anno secundo.

CIX.

Concordia inter episcopum Liviensem & priorem S. Mariæ de Camaldulo.

Anno 1264. IX. junii.

Ex chartulario S. Hippolyti Faventiæ.

Ibidem n. 17

IN nomine Domini nostri Jesu Christi. Anno ab ejusdem nativitate millesimo ducentesimo sexagesimo quarto tempore domini Urbani pape IV. indictione VII. die IX. intrante mense junii in palatio episcopatus Forlivii. Cum inter venerabilem patrem dominum Richelmum episcopum Liviensem nomine suo & sui episcopatus ex parte una, & dompnum Jacobum priorem sancte Marie de Camal-

maldolis de Forolivio nomine suo & dicte ecclesie ex altera super sinodo, pensione, quarta mortuorum & testamentorum occasione quorumdam instrumentorum subhorta fuisset materia questionis, tandem inter eos talis concordia intercessit, videlicet quod dictus domnus prior eidem domino episcopo Liviensi & episcopatui prestare teneatur & debeat de testamentis & mortuariis quartam partem in futurum, preterquam de his, que relinquuntur predicte ecclesie sancte Marie pro ornamentis vel in ornamentis seu fabrica, luminaribus, anniversario, septimo, vigesimo, trigesimo seu aliis ad perpetuum cultum divinum relictis. Pro synodo vero & pensione seu pensionibus idem domnus prior, & ejus successores ipsi domino episcopo vel ejus successoribus in futurum nihil solvere vel prestare debeat occasione arbitrii alicujus vel instrumentorum mandatorum factorum inter antecessores ipsius domini episcopi & dicti prioris, seu inter episcopum & ecclesiam supradictam, privilegio exemptionis reclamante a domino Alexandro papa IV. ordini Camaldulensi concesso vel indulto. Insuper dictus dominus episcopus Liviensis dicta instrumenta & arbitria pensionis, synodi & cujuslibet alterius exactionis seu prestationis mandavit esse cassa & vana, faciens eidem domno Jacobo priori recipienti pro dicta ecclesia finem, refutationem & pactum de ulterius non petendo pro se suisque successoribus in futurum, & de omnibus singulis suprascriptis, quibus dictus domnus prior & ejus ecclesia eidem domino episcopo & episcopatui esset adstricta, preter de quarta suprascripta testamentorum & mortuariorum occasione alicujus instrumenti vel instrumentorum pacti, arbitrii vel alterius cujuslibet contractus, pro eo quod idem domnus prior dedit & solvit eidem domino episcopo Liviensi centum solidos Ravennates pro quarta hactenus retenta testamentorum & mortuariorum & pro compositione habita inter eos. Que quidem omnia suprascripta dictus dominus episcopus pro se suisque successoribus dicto domno priori stipulante pro se suisque successoribus, & dictus domnus prior, presente & consentiente domno Braymano abbate monasterii sancti Hippolyti de Faventia ad hoc transmisso a domno priore majori Camaldulensi, ut patet per literas ejusdem domni prioris majoris sigillo munitas, a me notario visas, & de verbo ad verbum lectas, eidem domino episcopo Liviensi stipulanti pro se suisque successoribus promiserunt inter se vicissim firma & rata habere, & in nullo contrafacere vel venire sub pena centum librarum Ravennatum ad invicem per stipulationem promissa, & obligatione bonorum suorum & bonorum dicti episcopatus & ecclesie memorate, & pena soluta vel non, a parte, que contra fecerit vel venerit alteri parti predicta servanti nihilominus hec omnia firma existant, presentibus testibus presbytero Michaele ecclesie sancti Jacobi de Strata de Forlivio, fratre Faustino de ordine Predicatorum, presbytero Deutayde ecclesie sancte Marie in Tontula, & domino Alberto judice quondam domini Sybaldi de contrata sancti Guilielmi.

Ego Jvanus Casotti de contracta turris Florentine imperiali auctoritate Liviensis ac nomine dicti episcopi notarius predictis omnibus interfui, & ut superius legitur, mandato dicti domini episcopi & dicti domini Jacobi prioris scripsi & publicavi.

CX.

Philippus archiep. Ravennæ eximit monasterium S. Severi ab omnibus pensionibus &c.

Anno 1265. XII. februarii.

Ex autographo archivi Rangonii.

IN Christi nomine amen. Nos Philippus Dei & apostolica gratia sancte Ravennatis ecclesie archiepiscopus, presentibus, volentibus & expressim consentientibus fratribus nostri Gratia archidiacono, Henrico, Johanne & Bernardo presbyteris, Aimerico, Aldrevandino & Jacobino diaconis, Paganello, Sinibaldo & Albertino subdiaconis cardinalibus, & Gezzo de Vidone, Ugolino de Ravenna, Ugolino de Sarsena, Azzolino presbytero, Armanino presbytero, Alberto & presbytero Gruamonte cantoribus ejusdem ecclesie Ravennatis per nos nostrosque successores in dicta ecclesia succedentes in perpetuum, & nomine & vice ipsius ecclesie & pro ipsa damus tradimus ac permutando concedimus tibi domno Guidoni abbati monasterii sancti Severi dudum Classis Ravennatis diocesis, & tibi domno Gerardo syndico ejusdem monasterii ad hec specialiter constituto, ut patet per publicum instrumentum scriptum manu Deutavantii notarii de Ravenna visum & lectum a notario subdicendo recipientibus vice & nomine ipsius mo-

Ibid. n. 25.

monaſterii & ordinis Ciſtercienſis, & pro ipſis jus exigendi, petendi & recipiendi a te abbate & ſyndico predićti veſtriſque fratribus & ſucceſſoribus & monaſterio ſupradićto albergarias comeſtiones recepta ſive receptationes dationes preſtantias vegetem unam vini vel plures penſiones tam in denariis, quam in cera ſeu quocumque alio modo, & generaliter omnia alia ſervitia debita & uſualia realia & perſonalia, que tu abbas & dićtum monaſterium vel veſtri anteceſſores preſtare & facere & exhibere nobis & noſtris predeceſſoribus & eccleſie Ravennati tenebamini vel eratis obligati debito uſu vel conſuetudine ſeu alia qualibet occaſione vel jure annuatim ad nos & noſtram menſam ſpećtantia. Preterea damus cedimus & concedimus per nos noſtroſque ſucceſſores & eccleſiam Ravennatem, ſicuti ſuperius dićtum eſt, omne jus omnemque ačtionem & rationem utilem & direćtam realem & perſonalem tacitam & expreſſam, uſum & requiſitionem, quod & quando habemus & nobis & eccleſie Ravennati pertinet vel pertinere poſſet aliquo modo vel jure contra te nominatum abbatem nomine tui predićti monaſterii, tuoſque fratres & ſucceſſores & dićtum ordinem occaſione predićtorum ſervitiorum & preſtationum & cujuslibet predićtorum vel alterius cujuslibet juris aliqua occaſione jure vel modo, promittentes dićtum jus ceſſum habere, licere tibi abbati & ſindico ſupradićtis recipientibus pro vobis veſtriſque fratribus & ſucceſſoribus, & pro dićto monaſterio & ordine in perpetuum, & dolum malum abeſſe abfuturumque eſſe. Ad hec per nos noſtroſque ſucceſſores & eccleſiam Ravennatem tibi abbati & ſyndico recipientibus pro vobis veſtriſque fratribus & ſucceſſoribus & pro dićto monaſterio & ordine in perpetuum facimus finem, definitionem, quietationem, remiſſionem, tranſaćtionem & paćtum de non petendo in perpetuum de omnibus & ſingulis ſupradićtis & de omni jure & ačtione & ratione utili & direćta, reali & perſonali, tacita & expreſſa, uſu & requiſitione & conſuetudine nobis & eccleſie noſtre competenti & competitura occaſione predićtorum ſervitiorum & preſtationum, vel alicujus eorum ſeu alterius cujuslibet juris, ita quod nullam reſervationem facimus in predićtis vel aliquo predićtorum ſeu alterius cujuslibet juris ſervitii & preſtationis, que dici vel excogitari poſſit. Pro eo quod tu abbas & ſindicus prefati veſtra ac conventus ipſius monaſterii vice & nomine ac pro ipſa univerſitate & ipſo monaſterio pro omnibus & ſingulis ſupraſcriptis datis, traditis, conceditis & permutatis nobiſcum pro nobis noſtriſque ſucceſſoribus & eccleſia Ravennate in perpetuum ſtipulantibus & recipientibus petiam unam terre & vinee poſitam territorio Ceſſinati plebe ſanćti Thome in fundo, qui dicitur Caſameruli, ab omnibus lateribus cujus ſunt vie publice percurrentes, quam aſſeritis eſſe XXIV. tornaturias vinee & decem terre aratorie ad perticam communis Ceſene, & ſi plures ſunt, in iſto contraćtu permaneant cum introitu & exitu ſuo *&c.* que poſſeſſio cunćtis temporibus ad noſtram menſam noſtrorumque ſucceſſorum eſſe deputata, & ipſam nobis noſtriſque ſucceſſoribus non liceat in aliam partem transferre, nec ad uſus alios, preter quos dićtum eſt ſuperius, deputare, ad habendum tenendum *&c.* ſub pena & in pena duo millium librarum Ravignorum *&c.* Que omnia preſcripta domnus Andreas abbas monaſterii de Caſtagnola Claravallenſis ordinis Ciſtercienſis, cui monaſterio prefati ſanćti Severi monaſterium immediate ſubeſſe dicitur, approbavit & ratificavit, & iiſdem omnibus & ſingulis ſupraſcriptis ſuum aſſenſum preſtitit expreſſe & conſenſum.

Ačtum Ravenne in palatio archiepiſcopatus in conſiſtorio, preſentibus domno Benvenuto abbate monaſterii ſanćti Johannis Evangeliſte, domno Bartholomeo archidiacono Tripolitano, domno Johanne de Abbate, domno Thomaſio de Ghezzis, domno Guidone quondam domni Alberici de Polenta, domno Rodulfino de Galliſidi, Guidone de Caturaba, domno Cypriano judice, Ugone notario de Forolivio & aliis multis clericis, & laicis teſtibus ad hec rogatis & vocatis, ſub annis Domini milleſimo ducenteſimo ſexageſimo quinto, die duodecimo intrante februario indićtione očtava.

Ego Artuſinus filius quondam domini Cambii imperiali aućtoritate S. Ravennatis eccleſie & Ravennas notarius ſupraſcripta preſens, ut ſuperius legitur, mandato dićti domini mei archiepiſcopi & rogatu dićtorum abbatum & ſindici ſcripſi & publicavi.

CXI.

CXI.

Clemens papa VI. concedit Camaldulensibus facultatem erigendi nova oratoria & capellas.

Anno 1265. v. kl. novembris.

Ex veteri apographo S. Mathiæ de Muriano.

Ibidem n. 23.

CLemens episcopus servus servorum Dei . . priori & fratribus heremi Camaldulensis , ac abbatibus , abbatissis, prioribus & conventibus Camaldulensis ordinis ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentibus salutem & apostolicam benedictionem . Devotionis vestre precibus inclinati ad instar Alexandri pape predecessoris nostri auctoritate vobis presentium indulgemus , ut in locis & domibus vestris pari liberalitate gaudentibus possitis libere, non obstante contradictione diocesanorum episcoporum vel aliorum quorumlibet , sicut discretione provida expedire videritis, de novo construere oratoria , capellas , & in eis quemadmodum vobis in aliis locis vestris pleno vobis jure subjectis per privilegium sedis apostolice concessum esse dignoscitur, parochianis vestris sacramenta ecclesiastica ministrare & facere ministrari. Nulli ergo *&c.* nostre concessionis *&c.*

Datum Perusii v. kal. novembris pontificatus nostri anno primo.

Ego Mattheus filius Floracii de Florentia judex ordinarius imperiali auctoritate atque notarius authenticum hujus exempli vidi & legi, & quidquid in eo reperi hic de verbo ad verbum nil addito vel minuto fideliter exemplando transcripsi *&c.* in presentia ven. patris domini Antonii Dei gratia episcopi Fesulani predictis omnibus suam auctoritatem & decretum interponentis ad invicem concordare inveni , ideo in testem & testimonium me subscripsi die veneris XXVI. aprilis millesimo CCC. VIII. indictione sexta.

CXII.

Canonici Justinopolitani eximunt monasterium S. Michaelis de Muriano a jure quartesii.

Anno 1265. mense octobri.

Ex archivo ejusdem monasterii.

Ibidem n. 27.

IN nomine Dei eterni. Anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quinto indictione octava , actum Justinopoli in ecclesia majori die quarto exeunte mense octobri, presentibus presbytero Wecelo , presbytero Bonifacio We..ra domini episcopi & aliis plurimis . In nomine Patris & Filii & Spiritus sancti , amen. Candorem monastice puritatis *&c. ut in altera anni* 1247. Nos Artuicus decanus una cum capitulo, qui Deo auctore non meritis nostris Justinopolitane ecclesie presidemus, dignis in Domino , quibus possumus, favoribus prosequentes, ut eorum spiritualibus piis suffragiis apud misericordem Deum , qui terrenis contagiis ultra volitum frequentius adheremus, valeamus jugiter adjuvari; considerata *&c. ut in alia.* Ea propter nos dictus Artuicus Justinopolitanus decanus, Papo archipresb. Vitalis scolasticus, Andreas sacrista, presbyter Almericus, presbyter David, presbyter Ginannus, presb. Petrus Fusculinus canonici Justinopolitane ecclesie consentiente capitulo universo, de consensu & voluntate domini Conradi Dei gratia Justinopolitani episcopi [per nos nostrosque successores intuitu Dei & pro redemptione anime nostre nostrorum. que predecessorum imperpetuum damus, concedimus & investimus, & per hanc nostri privilegii seriem confirmamus tibi dono .. priori sancti Michaelis de Murano recipienti pro te tuisque fratribus & successoribus & eidem monasterio quartisium totum & jus quartisii , quem in confinio vel in civitate nostra habetis , vel poteritis Deo volente justis modis futuris temporibus adipisci , tam si laboraverint , quam alii laboraverint pro ipsis in civitate Justinopolitana suum laborerium proprium , retentis nobis nostroque capitulo ac nostris successoribus propter hoc duabus libris piperis tempore vindemiarum per vos vestrosque successores annis singulis exhibendis , quas si non solveritis tempore prelibato teneamini ad penam dupli : predictum vero quartesium & jus ipsius quartesii nemini datum , infeudatum , alienatum seu pignori obligatum veraci-

ter profitemur, promittentes per nos noſtroſque ſucceſſores tibi .. priori &c. ſub pena centum librarum Venet. parvulorum cum obligatione bonorum noſtrorum omnium, noſtrique capituli auctorizare adque defenſare firmiter pollicemur invicem. Nemini igitur liceat &c. *ut in ea anni* 1247.

Ego Eppo Adalg. . . Juſtinopolitanus & ſacri palatii imperialis judex & notarius interfui, rogatus ſcripſi & roboravi.

CXIII.

Fragmentum litis inter monaſterium Fontis-avellanæ & commune Eugubii ſuper aliquot caſtra.

Anno 1265. x. novembris.

Ex archivo ſecreto Eugubii.

Ibid. n. 24.

IN nomine Chriſti amen. Hoc eſt exemplum cujuſdam arbitrii ſeu ſententie &c. late &c. per dominum Ubertum ſancti Euſtachii diaconum cardinalem &c. ſcripte &c. per Paridem notarium inter commune Eugubii & ſindicum dicti communis ex parte una, & heremum ſancte Crucis Fontis-Avellane & ſindicum dicte heremi ex altera &c. In nomine Domini, amen. Ad ſopiendas odioſas contentiones &c. Sane inter religioſos viros priorem & conventum heremi ſancte Crucis Fontis-Avellane ordinis ſancti Benedicti Eugubine dioceſis ad Romanam eccleſiam nullo medio pertinentis ex parte una, & poteſtatem, conſilium, commune civitatis Eugubii ex altera, ſuper caſtris Montis Socli Callenſis, Litie Nucerine, Inſule, Campietri & Capitalis & ville Sortis Eugubine dioceſum, & ſuper deſtructionibus, dampnis & incendiis datis & illatis priori & conventui in dictis caſtris & villa, & predictis poteſtati, conſilio & communi &c. ſub annis Domini milleſimo ducenteſimo ſexageſimo quinto die x. intrante novembri indictione VIII. pontificatus domni Clementis pape IV. anno primo.

CXIV.

Concordium inter monaſt. S. Severi Ravennæ & commune Forolivii circa villam Scloæ.

Anno 1266. I. junii.

Ex tabulario Claſſenſis abbatiæ.

Ibid. n. 30.

IN nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, amen. Suborta dudum inter religioſos viros abbatem & conventum monaſterii ſancti Severi de Ravenna, & dompnum Bernardum eorum ſyndicum ex parte una, & commune Forolivii, & dominum Thomaſinum judicem contrate ſancti Martini ſyndicum ipſius ex parte altera, materia queſtionis ſuper petionibus infraſcriptis, que tales erant. Coram vobis patre venerabili domino R.. epiſcopo Livienſi, & magiſtro Jacobo abbate ſancti Mercurialis arbitris electis a dompno Bernardo ſyndico monaſterii & capituli ſancti Severi de Ravenna ex una parte, & domino Thomaſino judice ſyndico communis Foro-livii ex altera, proponit & dicit dictus dompnus Bernardus ſyndicus nomine & vice dicti monaſterii & capituli contra dominum Thomaſinum ſyndicum communis Forolivii & ipſum commune, quod dominus Ardizonus quondam poteſtas Forolivii, & commune & homines dicte terre fecerunt inſultum cum armis, vexillis & campanis ſonatis in villam Scloe ad dictum monaſterium pleno jure pertinentem contra abbatem & ſyndicum ſive ſyndicos dicti monaſterii & homines dicte terre in prejudicium, dampnum non modicum & gravamen, abbatis, monaſterii & capituli memorati, injurias maximas eiſdem inferentes, capiendo abbatem in ipſo inſultu ſive occaſione dicti inſultus, & ſyndicum ſive ſyndicos, & Zapellum vaſſallum eorumdem detinendo ipſos in palatio etiam communis Forolivii pluribus diebus captos, & quoſdam ex ipſis in vinculis compeditos, quam injuriam dictus abbas & ſindicus & capitulum monaſterii ſupradicti ſuſtinere noluiſſent pro mille libris Ravenne, ſine dampnis & expenſis aliis, quas fecerunt occaſione predicta, & ſubſtinuerunt. Quare petit per vos dictos arbitros predictum commune Forolivii & ejus ſyndicum ſupraſcriptum ſibi nomine & vice dicti monaſterii, & ipſi monaſterio & capitulo condempnari ad refectionem predictarum injuriarum, quam facit mille libr. Ravenne, & ad dampna & expenſas, quas occa-

occasione predicta fecerunt vel substinuerunt, prout in processu cause declarabit syndicus memoratus. Item quod predictus potestas contra jus & sine causa condempnavit predictos Benvenutum syndicum dicti monasterii & Zapellum vassallum ejusdem, scilicet Benvenutum in trecentis, & Zapellum in ducentis libris Ravenne in dampnum & prejudicium dicti monasterii & capituli falsa causa contra inserta & ejecta in condempnationibus ipsis & dictas condempnationes exegerint exactores communis Forolivii condempnat ... cum quintis inique, & contra jus in dampnum & prejudicium monasterii suprascripti; ideo petit syndicus dicti monasterii dictum dompnum Thomasinum syndicum dicti communis, & dictum commune sibi nomine dicti monasterii & ipsi monasterio condempnari ad restitutionem dictarum quingentarum librarum & quintorum eorumdem, & dampna & expensas, quas & que dictum monasterium & capitulum ejusdem pro dictis occasionibus fecerunt & substituerunt; quorum nomine petit quingentas libras Ravenne. Item quod commune Forolivii & rectores dicte terre perceperunt & habuerunt ab hominibus dicte ville a quatuordecim annis citra quingentas libras Ravenne in condempnationibus, fodro & aliis rebus ab hominibus dicte ville exactis inique & contra jus in dampnum & prejudicium dicti monasterii, cum ipsa villa & homines ejusdem ad dictum monasterium pertineant, ut dictum est, ideo petit dictus syndicus nomine dicti monasterii dictum dominum Thomasinum sibi condempnari ad restitutionem predictorum denariorum a predictis hominibus, ut predictum est, exactorum. Item quod per potestatem communis Forolivii tempore dicti insultus & ejus occasione syndicus monasterii suprascripti & capitulum ipsius monasterii & ipsum monasterium privati fuerunt possessione sive possessionibus infrascriptarum rerum indebite sine causa; ideo petit dictus syndicus nomine dicti monasterii ante omnia per vos arbitros possessionem dictarum rerum sibi restitui, & in earum possessione restitui & poni, & ad fructus perceptos, vel qui percipi potuerunt de dictis possessionibus a tempore, quo monasterium sancti Severi & capitulum ejusdem privati fuerunt, petit dictus syndicus monasterii dictum dominum Thomasinum syndicum & ipsum commune sibi condempnari. Item quod Rialtus fidejussor abbatis dicti monasterii condempnatus fuit in decem libras Ravenne, eo quod res mobiles supradictas non restituit ad dictum terminum sibi datum per potestatem in dampnum & prejudicium dicti monasterii, ideo petit dictus syndicus dictum dominum Thomasinum syndicum communis Forolivii & ipsum commune condempnari ad restitutionem dictarum decem librarum Ravenne, cum exacte fuerint per ipsum commune. Item petit expensas factas & faciendas in lite sive in litibus, quas occasionibus predictis cum commune Forolivii & dictum monasterium & syndicum ejusdem fecerunt, & quas facturi sunt, de quibus omnibus per vos dictos arbitros rationem sibi fieri postulant, salvo jure addendi vel minuendi *&c.* Item res vero, quarum possessione sive possessionibus privati fuerunt syndicus & capitulum antedictum ea sunt, videlicet. Quatuor petie, due petie sunt posite in capella sancti Martini in Casa-marudola, & in Pozale, alie due in fundo Trisani, latera prime petie, in qua habitat, hec sunt: a primo via, a II. Ubertus Falzonus & Zanonus Lusenga, a III. Palmerius de Sigardis, a IV. heredes Amadoli & Guidonis Bonomi. Latera vero alterius petie terre, que est in Pozale, appellatur Spadolanum, a II. Rubeus de Scloa & Gilius & Vanzolus de Flamiis, a III. Guilelmus Cardini, a IV. Martinus Squarzavacca & Laurentius. Latera autem tertie petie que est in Trisano, a I. latere via, a II. Rodulphus de Laurentiis & dictus Palmerius, a III. Peraltius & Rodulphus & Palmerius, a IV. latere heredes domini Richonis Mainardi de Bertenorio & dictus Palmerius. Latera vero quarte petie dicti loci a primo strata, a II. dictus Palmerius, a III. flumen, a IV. Zamalus, & dicta latera omnia sunt de jure dicti monasterii & ad dictum monasterium pertinebant, & aliis rebus mobilibus pertinentibus ad dictum monasterium constitutis prope villam Scloe jamdictam in plebatu Quinti, que sunt unius partis animalium unius vegetis, viginti sarcinarum vini, quinque caprarum & unius rate, que omnia erant de jure dicti monasterii & ad ipsum monasterium pertinebant, cum olim tempore potestarie domini Azonis abbas & syndicus sancti Severi de Ravenna nomine & vice ipsius monasterii eorum propria auctoritate & ausu temerario hominibus coadunatis cum armis conspiratione prehabita tenuerunt & insultum fecerunt in homines ville Scloe districtus Forolivii atroces & capitales injurias inferendo, iniquam lesionem & opprobrium populi & communis Forolivii, quod dictum commune

mune nollet sibi inlatum fore pro mille marchis boni, puri & legalis argenti; ideoque Thomasinus Zacharie syndicus communis Forolivii nomine & vice ipsius communis & pro ipso commnni agit contra dompnum Bernardum monachum & syndicum sancti Severi & ipsum monasterium, petens ipsum syndicum nomine dicti monasterii & ipsum monasterium sibi condempnari ad quantitatem mille marcharum argenti superius nominatam nomine & vice communis Forolivii, & pro ipso communi. Item quod abbas & conventus sancti Severi turbaverunt & inquietaverunt commune Forolivii nulla justa causa intercedente in quasi possessione jurisdictionis ville Scloe, & quosdam reditus etiam contra justitiam perceperunt a decem annis citra, ita quod ex ipsa inquietatione & turbatione commune Forolivii dampnificatum est in quingentis libris Ravenne; ideoque petit dictus syndicus nomine & vice communis *&c.* eumdem syndicum nomine & vice monasterii *&c.* condempnari sibi ad quantitatem prefatam, & quod eidem syndico nomine & vice monasterii *&c.* ne de cetero talia pertentent, perpetuum silentium imponatur. Item quod dictus abbas & conventus *&c.* per pravitatem & calumpniam commune Forolivii traxerunt in causam coram domino .. episcopo Saxenate, necnon & coram Dalfinate generalis curie auditore judicibus ab apostolica sede concessis, fatigando dictum commune indebite & contra justitiam gravibus sumptibus & expensis, ita quod dictum commune occasione ipsa dampnificatum est, & expendit in quantitate quingentarum librarum Ravenne; idcirco dictus syndicus *&c.* communis petit syndicum *&c.* monasterii *&c.* & ipsum monasterium sibi condempnari in quantitate prefata predicta occasione, de quibus omnibus & singulis suprascriptis per vos venerabilem patrem dominum R.. episcopum Livien. & dictum dompnum Jacobum abbatem sancti Mercurialis cum partes elegerint communi concordia & voluntate sub vestro examine litigare vos arbitros assumendo in causis ab utraque parte movendis dictus syndicus nomine & vice dicti communis *&c.* justitiam sibi fieri petit, ut jura volunt, & hec cum expensis factis & faciendis usque ad finem cause, salvo jure addendi & minuendi *&c.* & super his coram diversis judicibus fuisset diutius litigatum, tandem partes ipse ad nostri domini R.. episcopi Liviensis & fratris Jacobi abbatis monasterii sancti Mercurialis Foroliviensis arbitrium & compositionem recurrere decreverunt. Nos vero ex vi compromissi in nos facti visis & auditis rationibus utriusque partis, & omnibus, que coram nobis proponere & inducere voluerunt, habita plena deliberatione per nos ipsos pro bono pacis & concordie talem sententiam, moderationem & compositionem faciendam duximus inter ipsos ... pre oculis habentes videlicet, quod dictum dominum Thomasinum syndicum dicti communis & ipsum commune moderando & arbitrando condempnamus predicto dompno Bernardo syndico dictorum abbatis & conventus sancti Severi & ipsi monasterio in trecentis & quinquaginta libris Ravenne in compensationem & satisfactionem condempnationum & injuriarum factarum per dictum commune in personas dompni abbatis sancti Severi & Benvenuti oblati & syndici dicti monasterii, & Zapelli vassalli monasterii prefati *&c.* ville Scloe, & Rialti Druduli contrate sancti Guilielmi, que ad ipsum commune de bonis monasterii predicti pervenerunt occasione cavalcate & insultus quondam facti contra abbatem & monasterium predictum per dominum Ardizonem tunc potestatem Forolivii & ipsum commune Forolivii contra justitiam & ecclesiasticam libertatem, que trecente & quinquaginta libre Ravenne scribi debeant & poni in debito in libro communis Forolivii pro predicto syndico monasterii usque ad tres dies proximos; ita quod liceat dicto syndico & monasterio predictos denarios dare & vendere & consignare cui & quibus voluerint, & dictum commune teneatur dare & consignare & compensare integraliter dictos denarios illis personis, quibus syndicus dicti monasterii dederit vel vendiderit, sive consignaverit vel dari mandaverit. Item moderando & componendo inter ipsos dicimus pro bono pacis & concordie, quod dictus syndicus & abbas & conventus monasterii supradicti debeant & teneantur facere finem & quietationem communi Forolivii de non molestando & inquietando vel turbando in judicio vel extra aliquo modo vel ingenio dictum commune Forolivii super possessionem & jurisdictionem ville Scloe toto tempore vite abbatis & monachorum, qui nunc sunt in dicto monasterio, & hec hinc ad tres dies proximos, postquam fuerint requisiti. Item pro bono pacis & concordie dicimus, laudamus & componimus & decernimus, ne aliqua discordia in futurum oriri possit, quod Deus avertat, inter dictum commune & monasterium sepedictum,

ctum, quod syndico monasterii sancti Severi & ipsi monasterio super his &, de his, que debent recipere ab aliquo cive Forolivii per commune & per rectores sive officiales dicti communis ratio fieri debeat summaria secundum formam instrumentorum initorum inter monasterium & syndicum supradictum ex una parte, & cives Forolivii ex altera, coram quocumque judice communis Forolivii, si contra aliquos cives Forolivii de predictis rebus per syndicum dicti monasterii questio verteretur, & hec fieri debeant sine juris solempnitate & judiciorum strepitu, ut in cartis & diaceptis dicti monasterii inventum fuerit contineri. Item quod dictum commune teneatur monasterium suprascriptum & abbatem monasterii ipsius in suis juribus manutenere & defendere, & in civem & pro cive dictum abbatem & monasterium recipere, cum per dictum abbatem sive syndicum fuerit requisitum, & ipse abbas & syndicus ad hec specialiter constitutus teneatur se & dictum monasterium cives Forolivii facere, cum per dictum commune vel ejus syndicum super hec fuerint requisiti. Item quod dictus abbas & monasterium sancti Severi possint habere in civitate Forolivii advocatum, syndicum & procuratorem quemcumque constituere voluerint pro causis & negotiis dicti monasterii peragendis. Item quod dictus abbas & monasterium & eorum syndicus libere possint extrahere & portare fructus & redditus suos, quos & quando dictum monasterium habet & percipit in districto Forolivii ad monasterium sepedictum vel ad suas grangias, loca vel ecclesias sine aliquo datio & contradictione, etiamsi fuerint extra districtum Forolivii constitute, dummodo syndicus monasterii suprascripti juret in animam suam & abbatis & conventus quolibet anno in principio regiminis potestatis & rectorum Forolivii coram potestate & capitaneo Forolivii, quod frumentum sive bladum vel alias res vetitas non extrahet vel extrahi faciet ex districtu Forolivii, sed tantum suas. Item quod homines civitatis & districtus Forolivii, qui tenentur dare & solvere pensionem, sive affictum vel alium redditum dicto monasterio, si requisiti fuerint de pensione & affictu sive reditu solvendo & prestando syndico dicti monasterii & non solverint infra duos menses predicta, teneantur postea solvere duplicata. Item pro bono pacis dicimus & laudamus, quod presens concordia sive compositio, & moderatio, & omnia, que continentur in ea, debeant scribi in statutis communis Forolivii, & de cetero pro statutis haberi debeant & inviolabiliter observari, & de hoc abbas predictus satisfacere debeat ac teneatur .... qui predictam concordiam scripserint in dictis statutis ab omnibus aliis petitionibus & querimoniis hinc inde contra se & intra se factis tam super damnis, injuriis, expensis & quibuscumque aliis actibus utramque partem ab impetitione alterius reddimus absolutam. Et hec omnia & singula suprascripta & infra dicenda precipimus, laudamus ab utraque parte perpetuo inviolabiliter observari, sub pena & in penam mille marcarum boni & puri argenti in compromisso insertam cum obligatione bonorum dicti monasterii & communis; reservata & retenta nobis de partium voluntate plena licentia & libera potestate iterum laudandi, moderandi & precipiendi, & ea, que laudata sunt & precepta & moderata interpretari, corrigere & emendare semel, & pluries ad nostram omnimodam voluntatem, & pena soluta vel non a parte, que contrafecerit vel venerit, alteri parti predictam servanti, nihilominus predictum laudum, sententiam, arbitrium, compositionem & moderationem in sua perpetua firmitate permaneant.

Lata fuit hec sententia, laudum & arbitrium presente dicto domino Bernardo syndico dicti monasterii, & dicto domino Thomasino syndico communis Forolivii ad dictam sententiam, laudum & arbitrium audiendum sub anno a nativitate Domini nostri Jesu Christi millesimo ducentesimo sexagesimo sexto tempore domini Clementis pape IV. indictione IX. die I. intrante mense junii in palatio episcopatus Forolivii, presentibus testibus domino Guinizengo plebano, qui moratur ad monasterium sancti Mercurialis de Forolivio, domino Petro archipresbytero plebis sancti Petri in Trentula, domino presbytero Benedicto ecclesie de Villanova, Vincentio clerico canonico plebis Sadurani diocesis Liviensis, domino Marcho judice de Pensauro, & nunc moratur in Forolivio in contrata sancti Martini, & Gualterio Guidengi familiare dicti domini episcopi.

† Ego Johannes ser Sentardi Matthei de Maldentibus de Forolivio, qui aliter dicitur Malocius, imperiali auctoritate notarius, atque judex ordinarius predicta omnia, ut in protocollis quondam ser Ivani de Casottis notarii de Forolivio tunc scribe episcopatus Forolivii in dicta curia conservatis inveni, ita hec fide-

fideliter transcripsi, subscripsi & in publicam formam redegi nihil addens vel minuens salva conscientia, quin sensum mutet vel variet intellectum de licentia & mandato habitis a sapienti viro domino Bono .... de Cesena judice & assessore nobilis militis domini Armanni de Monte de la Gasa honorabilis potestatis civitatis Forolivii, & de mandato predicto mihi facto a dicto domino Bono constat per publicum instrumentum scriptum manu Nerii ser Ghirardinii de Solarentris notarii de Forolivio, & hec ad petitionem & instantiam ser Baldi, ser Peppi de Tacciis de Forolivio syndici supradicti monasterii, ut dignoscitur contineri ex instrumento scripto manu ....

CXV.

Literæ Clementis IV. papæ in causa duplicis monasterii S. Benedicti de Patavio.

Anno 1266. idibus martii.

Ex apographis Brunatianis mss. pag. 1982.

Ad lib. XLII. • 22.

IN Dei nomine. Anno ejusdem nativitis millesimo ducentesimo sexagesimo sexto indictione nona die quintodecimo exeunte junio Padue in domo domini Po..ti tabernarii, qui fuit a turre Baibe, presentibus domino Bonefacino clerico sancti Pauli de Montesilice, Gualterio notario ejusdem loci, Palavicino servitore domini episcopi Paduani, Bonosegnore filio Po..ti supradicti tabernarii, Petro filio Ordani callegari de Padua, Bartholomeo filio Nigri caxalini ejusdem loci, & aliis testibus rogatis. Ibique frater Dynus de loco sancti Benedicti Novelli de Padua presentavit & dedit literas ex parte domini pape domino Gerardo archipresbitero plebis Montissilicis sanas & integras bulla, filo, carta, & litera, quarum tenor talis est.

Clemens episcopus servus servorum Dei dilectis filiis . . archipresbiteris plebium de Sacco & Montezilize Paduane diocesis salutem & apostolicam benedictionem.

Significarunt nobis dilecti filii .. prior & conventus monasterii sancti Benedicti Novelli Paduani ordinis sancti Benedicti quod felic. recordationis Alexander papa predecessor noster intellecto, quod inter Guilielmum priorem & quosdam monachos sibi adherentes monasterii sancti Benedicti Paduani ex una parte, & A. . abbatissam & conventum ipsius monasterii ex altera super prioratu ipsius monasterii & aliis diversis articulis orta erat materia questionis, post diversas & varias altercationes coram diversis judicibus tam auctoritate ordinaria, quam apostolica in hujusmodi negotio habitas, venerab. fratribus nostris . . Vicentino & Adriensi tunc electo episcopis suis dedit literis in mandatis, ut ad monasterium ipsum personaliter accedentes, & inquirentes super statu dicti monasterii & personarum degentium in eodem sollicite veritatem corrigerent & reformarent ibidem eam in capite, quam in membris, que correctionis & reformationis officio noscerent indigere. Cumque iidem episcopi tamquam in arbitros seu compositores amicabiles & ordinatores reservata eis potestate commissa, & juramento hinc inde super hoc prestito de consensu ven. fratris nostri . . episcopi Paduani diocesani loci unanimiter & concorditer compromittere juraverunt, dantes predictis Vicentino & Adriensi episcopis plenam & liberam potestatem ordinandi de ipso priore seu ponendi alium inibi eorum vel alterius ordinis, necnon amovendi personas dicti monasterii & alia omnia faciendi, que forent ad reformationem ejusdem ordinis opportuna. Idemque predecessor, quod super hoc factum fuerat, ratum habens & firmum, ac eundem Paduanum episcopum executioni hujusmodi adjungens negocii eisdem prefatis Vicentin. & Adrien. episcopis amovendi eumdem priorem & alias personas a dicto monasterio & ipsi priori de bonis dicti monasterii provisionem congruam assignandi & preficiendi nominato monasterio personam ydoneam in priorem, ac etiam dividendi fructus bonorum dicti monasterii inter monachos & moniales degentes in eo, maxime cum inter monachos ipsos, & abbatissam & moniales, ex eo quod bona eadem erant communia, contingebat aliquoties dissensiones & scandala exoriri, necnon & collocandi personas, quas per eos taliter amoveri contingeret, in aliis ejusdem ordinis monasteriis, & conventu monachorum a conventu monialium separandi, ac faciendi alia omnia juxta tenorem compromissi hujusmodi, prout viderent melius expedire; compescendi quoque contradictores, si qui forent, vel rebelles per censuram ecclesiasticam appellatione remota concessit per suas litteras facultatem. Iidem vero episcopi per ordinationem quamdam providam fructus & bona prefati monasterii, necnon & conventum monachorum a con-

conventu monialium diviserunt, & quedam alia secundum tenorem compromissi ejusdem, ac formulam eis traditam statuerunt & ordinaverunt in monasterio memorato, prout in instrumento publico exinde confecto plenius dicitur contineri. Ac pie memorie Urbanus papa predecessor noster, quod super hoc ab ipsis episcopis factum extitit, ratum habens & firmum, idque auctoritate apostolica confirmans. . . primicerio ecclesie sancti Marci de Veneciis suis dedit litteris in mandatis, ut illud per se vel per alium faceret observari, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Sane cum predicti prior & conventus monachorum ipsorum, quod dicti episcopi ab eodem monasterio amoverant quandam ecclesiam in quodam loco distante ab ipso monasterio quam construere incepissent, idem primicerius priori & conventui supradictis inhibuit, ut desisterent ab opere sic incepto. Propter quod ipsi sentientes indebite se gravari, ad ipsius predecessoris Urbani audientiam appellarunt; quorum appellationi dictus primicerius detulit reverenter, procuratore dictarum abbatisse & conventus appellationem hujusmodi approbante. Dictus autem predecessor Urbanus dilecto filio nostro S.. tit. sancti Martini presb. cardinali in illis partibus apostolice sedis legato suis dedit litteris in mandatis, ut vocatis qui vocandi forent, finito hujus appellationis articulo, vel de partium voluntate procederet concordia, vel ordinatione provida terminare curaret, faciens, quod statueret, per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Porro predicto cardinali ad instantiam partis adverse .. abbati sancti Nicolai de Littore de Veneciis &c. . archipresbytero Paduano committente super hoc vices suas, deffinitiva sibi sententia reservata, ex parte dictorum prioris & conventus fuit coram eis de subdelegatis, in quorum fuere citati presentia, excipiendo propositum, quod cum dictus archipresbyter esset excommunicationis vinculo innodatus, prout erant in continenti legitime probare parati, dictus archipresbiter & idem abbas cum eo procedere in dicto negocio de jure non poterant, nec debebant. Et quia prefati abbas & archipresbiter eos super hoc audire contra justitiam denegarent, dicti prior & conventus sentientes ex hoc indebite se gravari, ad eumdem cardinalem primo, & demum ab eo nolente causam hujusmodi revocare, ad nostram duxerunt audientiam appellandum. Quocirca discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus si est ita, revocato in statum debitum quicquid post appellationem hujusmodi inveneritis temere attemptatum, in negocio ipso juxta priorem ad eundem cardinalem decretarum continentiam literarum appellatione remota, ratione previa procedatis; alioquin partes ad ipsius cardinalis remittatis examen, appellantem in expensis legitimis condempnando. Testes autem, qui fuerunt nominati, si se gratia, odio, vel timore subtraxerint, censura simili appellatione postposita cessante cogatis veritati testimonium perhibere.

Daum Perusii id. martii pontificatus nostri anno secundo.

Quas litteras dictus archipresbiter cum reverentia recepit.

Ego Guilielmus de Bonafide Mejadinensis sacri palacii notarius interfui & rogatus scripsi.

CXVI.

Venditio facta a Matthæo abb. S. Petronillæ portionis territorii Lemmensis.

Anno 1266. XIX. septembris.

Ex archivo S. Mathiæ de Muriano.

IN nomine Domini, amen. Anno Domini millesimo ducentesimo sexsagesimo sexsto indictione nona die duodecimo exeunte septembri, presentibus domno Bregogna abbate sancti Michaelis de Subterra, Lungaro subdiacono Parentino, Papono filio domini Ardizonis de Pola, Corillo de Orsario, Girardino Gartinea, Bonifacio serviente dicti domni Bergogne abbatis sancti Michaelis de Subterra & aliis testibus rogatis. Actum Parentii in domo domni Semperboni abbatis sancti Petri de Silva. Ibidem domnus Mattheus abbas sancte Petronille de Duobuscastellis de consensu & voluntate domini Ottonis Dei gratia episcopi Parentini dedit & vendidit in perpetuum domno Semperbono abbati sancti Petri de Silva & suis successoribus medietatem totius territorii sancti Michaelis de Lemmo, que pars est versus castrum Orsarie, tali pacto & conditione, quod dictus Semperbonus abbas & sui successores teneantur solvere domino episcopo Parentino & suis successoribus annuatim nomine census unum porcum unius anni in festo Nativitatis Domini, & si dictus abbas sancti Petri vel sui successores starent, quod non solverent dictum censum per quinque annos,

Ibid. n. 31.

annos, transactis quinque annis, teneantur solvere dicto domino episcopo vel qui fuerit pro tempore, centum libras parvorum Venetorum, & si dictas centum libras non solverint, liceat episcopo, qui pro tempore fuerit, intromittere dictum territorium, & si dictus abbas vel sui successores edificaverint aliquam ecclesiam in dicto territorio, spiritualia remaneant in dicto episcopo Parentino, ponendo] dictus abbas rectorem in dicta ecclesia, & habendo dictus dominus episcopus consecrationes clericorum & ecclesiarum. Fines cujus territorii hii sunt. Incipiente a vena Vacina que est supra Lemmum & venientes ad molos lapidum & postea transeunt per lammam parvulam aque & venit ad terminum alture terre & vadit per terminum illud, exitque ad paludem secam cum suis juribus dominationibus & confinibus, secundum quod ecclesiam sancti Michaelis de Lemmo continebatur. Ex altera parte versus castellum Ursarie hii sunt confines, incipiente ab arvo qui est supra Lemmum, & venientes per terminum corone juxsta pedem montis calvi & transeuntes per cacumen montis ficulne & venientes ad semitas, que vadunt versus Parentium, & redeunt per terminum illud ad dictam paludem & ex utraque parte usque ad aquas salsas, secundum quod Mattheus abbas sancte Petronille de mandato dicti domini episcopi Parentini, qui predictos confines affirmavit & ratificavit, dederat plenam & liberam potestatem, & domno Bregogne abbati sancti Michaelis de Subterra ponendi in tenutam & possessionem supradicti territorii dictum Semperbonum abbatem sancti Petri de Silva, & dictus domnus Bregogna fuit confessus & manifestus se posuisse in tenutam & possessionem supradicti territorii coram me infrascripto notario & testibus suprascriptis dictum domnum Semperbonum abbatem sancti Petri antedicti, ut superius legitur, cum superioribus & inferioribus finibus, accessibus & regressibus suis usque ad viam publicam, & cum omnibus supra se & infra se habitis in integrum omnique jure actione & ratione, usu seu requisitione, reali & personali, utili & directo ei pertinentibus pro pretio trecentarum librarum denariorum Venetorum parvorum, qua pecunia dictus domnus Mattheus abbas confessus fuit coram me notario & testibus antedictis fore plene solutum a predicto emptore ad abendum, tenendum, vendendum, testandum, alienandum & omnem suam voluntatem deinceps faciendum. Renuntians exceptioni non numerati, non soluti & non habiti pretii in tempore hujus contractus omnique auxilio legum nove & veteris constitutionis & consuetudinis, Omne damnum litis & expensis idem integre reservare promittens dictus domnus Mattheus abbas per se suosque successores dictum territorium legiptime defendere & varentare contra omnes homines dicto hemtori & suis succesoribus sub pena dupli dicte rei vendite, secundum quod pro tempore plus valebit vel fuerit meliorata in consimili loco in extimatione bonorum hominum, qui semel & pluries simul & separatim exigi & peti possit pena non soluta vel non, hec presens carta venditionis in sua semper permaneat firmitate.

Ego Petrus auctoritate imperialis aule notarius his omnibus interfui rogatus scripsi & publicavi.

CXVII.

Gregorius patriarcha Aquilejensis confirmat eamdem terrarum venditionem.

Anno 1267. 11. novembris.

Ex lib. A. p. 8. *archivi S. Mathiæ de Muriano.*

Ibid. n. 31

IN nomine Dei eterni', amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo ducentesimo sexagesimo septimo indictione decima. Actum apud ecclesiam sancti Petri de Silva die secundo intrante junio. Hoc est exemplum unius privilegii sigillati sigillo pendenti cereo integro, sano & non corrupto, venerabilis patris domini Gregorii sancte sedis Aquilegiensis patriarche, Ystrie atque Carniole marchionis. Gregorius Dei gratia sancte sedis Aquilegiensis patriarcha universis tam presentibus, quam futuris rei geste memoriam. Utilitates nostras augeri conspicimus, cum subditorum nostrorum commoda sub honestatis regula procuramus. Sed id est precipue nobis acceptius, si loca religiosa & pia favoris nostri presidio confoventes, personas degentes in ipsis benigne in eorum petitionibus exaudimus. Cum igitur, sicut dilectus filius Semperbonus abbas monasterii sancti Petri de Silva Parentine dyocesis in nostra proposuit presentia constitutus, dilectus filius Mattheus abbas monasterii sancte Petronille de Duobus-castellis, venerabilis fratris nostri O.. episcopi Parentini loci diocesani accedente consensu,

ſenſu, medietatem totius territorii monaſterii ſancti Michaelis de Lemo, quod ad dictum monaſterium ſancte Petronille pleno jure pertinere dinoſcitur, cum juribus & pertinentiis ſuis ſub certis confinibus eidem abbati monaſterii ſancti Petri de Sylva, & per eum ipſius monaſterio in perpetuum vendiderit pro certa pecunie quantitate, ſicut in inſtrumento publico confecto exinde continetur. Nos prefati abbatis monaſterii ſancti Petri de Sylva devotis ſupplicationibus favorabiliter inclinati, venditionem & traditionem hujuſmodi per ſupradictum abbatem monaſterii ſancte Petronille de conſenſu memorati epiſcopi factam, ſecundum quod ad utilitatem dicti monaſterii ſancti Petri facta eſt, & in inſtrumento publice facto exinde continetur, ratam habemus & gratam, & pro nobis & ſucceſſoribus noſtris tenore preſentium confirmamus. In cujus rei teſtimonium & ſtabilem firmitatem preſentem paginam inde ſcribi juſſimus, & ſigilli noſtri pendentis munimine roborari.

Actum apud Civitatem XII. exeunte novembri anno Domini milleſimo ducenteſimo ſexageſimo ſexto none indictionis. Hoc privilegium eſt lectum & aſcultatum diligenter de verbo ad verbum per diſcretos & religioſos viros presbiterum Gotefredum, presbiterum Petrum, presbiterum Ep..pum commorantes in monaſterio ſancti Petri de Sylva, & per alios.

Ego Albertus imperialis aule publicus notarius ex precepto predicti venerabilis patris domini Gregorii ſancte ſedis patriarche Aquilegienſis preſens privilegium de verbo ad verbum, nihil addens vel minuens, propter quod ſententia mutari poſſit, diligentius exemplavi in inſtrumenti formam fideliter conducendo.

CXVIII.

Acta diaria miraculorum ad ſepulcrum B. Antonii Peregrini de Padua.

Anno 1267. 1268. &c.

Ex veteri codice parthenonis B. Antonii Peregrini Patavii.

Ital. n. 36.

MIlleſimo CC. LXVII. indictione X. die mercurii ſecundo intrante februario Padue in plathea ſive cimiterio monaſterii ſancte Marie de Porcilia, preſentibus dompno Caſtellano priore monaſterii antedicti, archipresbytero ſancti Fidentii Paduane dioceſis, presbytero Raimerio eccleſie ſancti Thome Paduan. dominis Petro de Artineſio, Bartholomeo Alverii de Zacho, Dominico quondam Orâboni, & Tealdo notario de Soligo & aliis multis de Padua, qui infraſcriptam infirmam cognoſcebant, quando erat infirma, & modo eam viderunt eſſe ſanatam. Maria filia Armerende de contrata ſancti Bartholomei hora veſpertina ſupraſcripti diei venit ad ſepulturam Antonii Peregrini habens contractam manum dexteram, & pedem dextrum ſimiliter, ſtans ſuper ipſam ſepulturam divina miſericordia recepit ſanitatem de dicta ſua manu. Et in ſequenti mane circa auroram in predicto pede recepit ſanitatem virtute Domini noſtri Jeſu Chriſti, & meritis dicti Antonii Peregrini.

Die eodem & loco, preſentibus fratre Bono monacho ſancte Marie de Porcilia, Mondino de Montagnana ejus patre, magiſtro Zonello medico, & Johanne oſtiario dicti loci, & aliis multis de Padua, qui cognoſcebant infraſcriptam infirmam, & eam viderunt poſtea ſanatam eſſe. Beatrix quondam Dragi de contrata Arene habens manum contractam, expandens ſe ſuper ſepulturam Antonii Peregrini per Dei gratiam in eadem hora veſpertina, & meritis ejuſdem Antonii Peregrini recepit ſanitatem in dicta ſua manu.

Die III. intrante februario Padue in zimiterio ſancte Marie de Porcilia, preſentibus domino Paduano Sangonacio, Petro de Artiniſio', Raynerio Biſcazerio, Johanne filio quondam Johannis Leoncicelli cuſtode ſepulture Antonii Peregrini, Franciſco corezario, & Brexano, qui facit cabias & aliis multis de Padua, qui infraſcriptum infirmum viderunt eſſe infirmum, & inde viderunt ſanatum eſſe. Amizolus Mediolanenſis habens manum dexteram contractam in preſentia predictorum teſtium ſtans ſuper dictam ſepulturam Antonii Peregrini divina miſeratione cum devotione & oratione premiſſa, & meritis etiam dicti Antonii Peregrini in predicta ſua manu recepit ſanitatem.

Eodem die & loco preſentibus domno Caſtellano priore ſancte Marie de Porcilia, donno Arrangerio priore monaſterii omnium Sanctorum, presbytero Raimerio eccleſie ſancti Thome, & preſbytero Marcio eccleſie ſancti Mathei Paduan. presbytero Guizardo, qui fuit de Rido Paduan. dioceſis, & magiſtro Rolandino de grammatica, & multis aliis de

de Padua, qui viderunt infrascriptam infirmam sanatam esse. Geltruda Teotonica de partibus Aquilegiensibus veniens ad sepulturam Antonii Peregrini habens gutam in latere dextro, ita quod non poterat se juvare a brachyo usque ad tibyas, & stans super ipsam sepulturam virtute Domini nostri Jesu Christi, & meritis dicti Antonii Peregrini restituta est sanitati, sicut ipsa est protestata. Die dominico VI. intrante februario in monasterio sancte Marie de Porcilia coram testibus antedictis.

Die sabbato V. intrante februario Padue in zimiterio sancte Marie de Porc. presentibus magistro Rolandino de grammatica, Francisco Biscazerii, fratribus Alberto & Johanne conversis dicti monasterii, & Johanne filio quondam Johannis Leoncelli custodis sepulture Antonii Peregrini & aliis multis de Padua. Elicha filia Guecili de Fabris de Bredepalea veniens ad sepulturam Antonii Peregrini habens schynam suam fractam & gutam in genu sinistro, & pede similiter sinistro, ita quod non poterat ire sine baculo, stans super ipsam sepulturam per Dei gratiam, & meritis dicti Antonii Peregrini recepit sanitatem circa horam matutinam illius diei.

Die dominico VI. intrante februario Padue in zimiterio monasterii sancte Marie de Porc. presentibus fratribus Alberto & Johanne conversis monasterii dicti loci, & Johanne custode sepulture predicte filio quondam Joh. Leoncelli & aliis multis. Richeldina quondam magistri Hengenulfi, que facit mantilia, & stat in sancto Leonardo de Padua, que patiebatur in genibus & renibus per afflictionem gute veniens ad sepulturam Antonii Peregrini stans super eam per Dei gratiam, & meritis dicti Antonii Peregrini recepit sanitatem in hora Misse illius diei.

Die eodem & loco, presentibus fratribus Albertino & Gratio monachis sancte Marie de Porc. & Johanne custode dicte sepulture filio q. Joh. Leoncelli & aliis multis. Nicolaus filius Adameti, qui stat in Padua in sancta Caterina, veniens ad sepulturam supradicti Antonii Peregrini habens suam manum dextram contractam, ita quod ipsa manu non poterat se juvare, & stans super ipsam sepulturam per Dei gratiam, & meritis dicti Antonii Peregrini recepit sanitatem circa horam tertie illius diei.

Die VIII. intrante februario in zimiterio monasterii sancte Marie de Porcilia, presentibus donno Castellano priore dicti loci, donno Armengerio priore monasterii omnium Sanctorum Padue, presb. Bonaverso ecclesie de Ronzone Paduane diocesis, dominis Ugone de Epanna, & Corrado filio quondam domini Manfredini de Cerrudis & aliis multis de Padua. Anna filia Bonefidei, que stat in Padua a sancta Heuphemia de Padua, que ducta fuit ad tumulum dicti Antonii Peregrini habens schynam suam fractam & gibosam, ita quod non poterat stare erecta, nec ullo modo ambulare, stans super ipsam sepulturam seu tumulum per gratiam Jesu Christi, & meritis dicti Antonii Peregrini circa horam nonam supradicti diei reddita est pristine sanitati.

Die mercurii VIII. intrante februario Padue in zimiterio antedicto, presentibus donno Castellano priore sancte Marie de Porcilia, donno Armengerio priore monasterii omnium Sanctorum Paduan. dompno Spinabello monasterii sancti Pauli de Carturo Paduane diocesis, presb. Sansono monasterii sancte Marie de Porcilia, qui viderunt infrascriptum infirmum sanatum esse, & domino Viviano de Muxo, Gualpertino notario de Octavo, Omnebono notario quondam Johannis de Andrea, Johanne Panella omnibus de contrata Caude-longe de Padua, & Johanne de Todolenda notario, & Facio filio quondam Aycardini Binaroli ambo de Capite pontis vicinis ipsius infirmi, qui eum viderunt & cognoscebant infirmum, & nunc cognoscunt sanatum esse. Franciscus filius Omneboni Bartolomei Johannis clerici de contrata sancti Jacobi de Capite pontis de Padua veniens ad sepulturam dicti Antonii Peregrini habens genu sinistrum contractum occasione incisionis unius apostematis, ita quod convenienter nisi claudicando non poterat ambulare, stans super ipsam sepulturam per gratiam Dei & meritis dicti Antonii Peregrini de dicta sua infirmitate convaluit circa auroram diei supra denotati.

Die eodem & loco presentibus testibus antedictis, qui cognoscebant infrascriptam infirmam, sanatam & infirmam. Adeleita quondam Carlli afferraturris de Caudalonga veniens ad sepulcrum dicti Antonii Peregrini habens curvitatem in renibus, ita quod curviter ambulaverat bene XX. annis, stans supra dictam sepulturam per gratiam Jesu Christi, & meritis dicti Antoni Peregrini circa auroram dicti diei recepit sanitatem de infirmitate superius notata.

Die eodem & loco, presentibus donno Ca-

Castellano priore &c. fratre Guidone monasterii antedicti, & dominis Bartolomeo judice Vani de Zacho, & Gabriele judice quondam Guidonis de Nigro, Rainerio biscazerio, & Johanne filio q. Joh. Leoncelli custode sepulture dicti Antonii Peregrini & aliis multis de Padua. Tristanus Teotonicus de Suderlof veniens ad sepulturam Antonii Peregrini habens schynam suam fractam, & ibat etiam cum genu per terram, ita quod aliquo modo non poterat juvare, stans super ipsam sepulturam circa horam none illius diei per gratiam Dei, & meritis Antonii Peregrini consecutus est pristinam sanitatem.

Die eodem & loco, presentibus Gondriga uxore quondam Uberti de Aliota de Perarolo Paduane dioc. avia infrascripti infirmi, domino Mantello milite nobilis viri domini Jacopini Rubei Parmensis Padue potestatis, Ugolino filio dicti domini Jacopini, & Johanne filio Joh. Leoncelli custode sepulture predicte, qui omnes infrascriptum infirmum esse infirmum viderunt, & donno Castellano priore &c. donno Armengerio priore &c. donno Artusio abbate Carrarie, donno Borlengo priore loci sancti Lazari Paduan. & aliis multis de Padua, qui eum sanatum viderunt. Nascinbene filius quondam Dinelli de Perarolo, qui ductus fuit ad sepulturam Antonii Peregrini habens brachium & crus dextrum contractos, ita quod se aliquo modo non poterat juvare, stans supra dictam sepulturam per gratiam Jesu Christi, & meritis predicti Antonii Peregrini de dicta sua infirmitate recepit sanitatem circa horam vespertinam illius diei.

Die jovis intrante februario Padue in zimiterio antedicto, presentibus Federico mastellario de Capite pontis, Bernardo filio quondam Joh. Petregne, & Petro quondam Bucii cerdonis vicinis infrascripti infirmi, Aldrigeto filio quondam Apollonii notario, & domino Ricardo judice de Strada, & qui eum similiter cognoscebat infirmum esse, & domno Artusio abbate Carrarie, donno Castellano priore sancte Marie de Porcilia, domno Armengerio priore omnium Sanctorum de Padua, & donno Borlengo priore loci sancti Lazari Paduan. & aliis multis de Padua, qui eum viderunt sanatum. Andreas filius Prosdocimi Zupari de Capite pontis veniens ad tumulum dicti Antonii Peregrini habens genu sinistrum contractum, contra quod recte non poterat ambulare, stans supra dictam sepulturam seu tumulum per gratiam Jesu Christi, & meritis dicti Antonii Peregrini recepit sanitatem de dicta sua infirmitate circa horam nonam diei supranotati.

Die eodem & loco, presentibus Henrico filio quondam Bonfantis de Camurada fratre infrascripti infirmi, & Zustina ejus sorore, Alberto filio Petri de Camurada, & Johanne montenario ejusdem loci vicinis ejusdem infirmi, qui eum cognoscebant & viderunt eum infirmum esse, & domno Artusio abbate Carrarie, domno Castellano &c. domno Armengerio &c. & aliis multis de Padua, qui ipsum infirmum viderunt sanatum esse. Albertus filius quondam Bonfantis de Camurada Paduane diocesis veniens ad tumulum Antonii Peregrini habens genu dextrum & pedem dextrum similiter contractum, ita quod recte non poterat ambulare, stans supra dictum tumulum per gratiam Jesu Christi, & meritis Antonii Peregrini ejusdem summo mane illius diei restitutus est sue pristine sanitati.

Die eodem & loco, presentibus presb. Raimerio ecclesie sancti Thome Paduan. Dominico quondam Oraboni, Arialto filio quondam domini Jacobi judicis de Flabiano, Bernardo Dente de Crispo, & Frixa uxore Gunbertini murarii, qui infrascriptam infirmam cognoscebant, & eam viderunt infirmam esse, & donno Castellano priore &c. & aliis multis de Padua, qui eam viderunt sanatam esse cum antedictis. Cortese uxor quondam Blanchi draparoli de contrata sancti Mathei de Padua veniens ad sepulcrum dicti Antonii Peregrini ad primum sero dicti diei reddita est sue pristine sanitati.

Die sabbati III. exeunte februario Padue in zimiterio sancte Marie de Porcilia, presentibus presbytero Johanne, qui stabat a sancto Salvatore Paduan. Toto cerdone, & Johanne Mezeto cerdone, Symeone clerico filio quondam Albertini de Mortisio, Aicardo de Ruffo, Zenello filio quondam Brocardi a sancto Salvatore, Omnebono quondam Johannis de Andrea, & Dominico filio Otolini notarii de Cauda longa. Marca uxor Andree a Lignamine de Caudalonga, Scandrica uxor quondam Danielis balistarii, & India uxor Pasqualis a sancto Salvatore omnibus vicinis & notis infrascripte infirme, qui eam viderunt habere infrascriptam infirmitatem, & nunc etiam viderunt sanatam ab egritudine infrascripta. Antonia uxor quondam Johannis fabri de Bredepalea, que nunc stat in Padua a sancto Salvatore, que

erat ydropica , veniens ad ſepulturam Antonii Peregrini ſe cum baculo retinendo , habens ventrem ſuum a dicta ydropiſi graviter tumidum & inflatum, & ambas gambas in pluribus & diverſis locis turpiter fiſtolatas cum cicatricibus ſeu vulneribus in dictis gambis , que colabant , ita quod non poterat ſine baculo ambulare, ſtans ſuper ipſum ſepulcrum per gratiam Dei, & meritis Antonii Peregrini reſtituta eſt priſtine ſanitati, que Antonia paſſa eſt dictam infirmitatem jam ſunt VIII. anni , ſicut ipſa proteſtata eſt coram donno Caſtellano priore monaſterii antedicti, & coram aliis teſtibus die ſabbati ſupradicto.

Die veneris XI. intrante februario Padue in zimiterio monaſterii ſancte Marie de Porcilia, preſentibus dominis Bonifacio judice de Stenis , Ricardo judice de Strada , Benedicto Zoega de Bibano , Bernardo de Criſpo, Adame , qui dicitur Betolus filio quondam Garxendini ſartoris, domino Zordano presbitero monaſterii ſancti Johannis de Verdaria, qui cognoſcebant & viderunt infraſcriptam infirmam eſſe infirmam ab infraſcripta infirmitate, donno Artuſio abbate Carrarie, donno Borlengo priore loci ſancti Lazari Paduani, & presb. Andrea eccleſie campi ſancti Martini Paduane dioceſis & aliis multis, qui eam viderunt ſanatam eſſe . Nicoleta filia Johannis de Turre , que ſtat in Padua in contrata Strade, veniens ad tumulum dicti Antonii Peregrini multum & graviter claudicando, habens os anche & crus ſiniſtrum contractum, ita quod non poterat , niſi claudicando graviter ambulare, nec calcaneum poterat ponere in terra, ſtans ſupra dictum tumulum per gratiam Jeſu Chriſti, & meritis dicti Antonii Peregrini conſecuta eſt ſanitatem dicto die ſummo mane , que Nicoleta ita nata fuerat, & a tempore ſue nativitatis citra paſſa eſt dictam infirmitatem , que habet circa XIIII. annos.

Die eodem & loco, preſentibus Marchexina uxor quondam Bonagentis, Maria uxor quondam Lazari , Vana filia quondam Marcheſini de Scarfaneſco vicinabus infraſcripte infirme, que eam cognoſcebant & viderunt infirmam eſſe, & fratre Ugolino loci ſancti Maximi de Padua, & fratre Johanne dicti loci, preſbytero Dominico eccleſie ſancte Agnetis Paduane, & Nicholao quondam Thomaſini pellipari de contrata majoris eccleſie Paduane , & aliis multis de Padua , qui eam viderunt ſanatam eſſe. Adelmota uxor Petri de Brunicaldis de Turnbolo de Cittadella veniens ad ſepulturam Antonii Peregrini habens manum dexteram contractam, ita quod de ipſa manu ſe non poterat juvare , ſtans ſupra dictam ſepulturam per gratiam Jeſu Chriſti, & meritis dicti Antonii Peregrini convaluit de dicta infirmitate ad primum ſero illius diei.

Die eodem & loco , preſentibus Pulmeria matre infraſcripte infirme, Johanne cerdone, qui dicitur Paradiſius, magiſtro Baxano cerdone, Bertolino quondam Terviſii preconis, Andrea quondam Terviſii notario , Manfredino filio Falconis a ſancto Mattheo , & Johanne quondam Johannis Leoncelli cuſtode ſepulture Antonii Peregrini , qui cognoſcebant & viderunt infraſcriptam infirmam, & fra Ugolino loci ſancti Maximi de Padua , & fra Johanne dicti loci, & fratre Bonohomine monaſterii ſancti Jacobi a Ponte corvo , & aliis multis , qui eam viderunt ſanatam eſſe. Bonaventura filia Andaloe cerdonis , que ſtat a ponte Contarinorum de Padua veniens ad tumulum dicti Antonii Peregrini habens contractam ancham dextram & nervos, ita quod non poterat ire niſi graviter claudicando , quia ita nata fuerat , & a tempore ſue nativitatis citra paſſa eſt dictam infirmitatem , ſtans ſupra ipſam ſepulturam per gratiam Dei , & meritis dicti Antonii Peregrini circa horam matutinam dicte diei recepit ſanitatem de infirmitate ſupra nominata.

Die ſabbati XII. intrante februario Padue in zimiterio ſancte Marie de Porcilia, preſentibus Albertino , qui dicitur Boccabarile, Johanne quondam Petri de Ygo , Caroto precone fratre Geremie preconis, Yvano, qui fuit de Verona , Naſcimbene filio Petri de Roncalia, qui omnes ſunt vicini infraſcripte infirme , & ſtant ab argere in Padua , qui eam cognoſcunt habere infraſcriptam infirmitatem jam ſunt XXX. anni vel circa, & Jacobo, qui dicitur Peca filius quondam Gerardi ſartoris de Calfura, qui eam ſimiliter cognoſcebant infirmam , & donno Caſtellano priore &c. & dompno Spinabello priore monaſterii ſancti Pauli de Carturo , donno Martino priore monaſterii ſancti Johannis de Venda , Rainerio biſcazerio, & Jacobo filio q. domini Ugonis judicis de Arena, qui eam viderunt ſanatam . Benvenuta uxor Peverini de Cerreda Veronenſis dioceſis, qui ſtat in Padua ſuper agerem , veniens ad ſepulturam Antonii Peregrini habens gutam in ambabus anchis, ita quod ab utraque parte graviter claudicabat , ſtans ſuper

ipsam sepulturam per gratiam Jesu Christi, & meritis dicti Antonii Peregrini convaluit, & reddita est sue pristine sanitati circa vesperas illius diei.

Die eodem & loco, presentibus domino Senisio nepote domini patriarche, Antonio Mediolanense, qui stat in Forojulii, Caceta de Peccora, fratre Gerardino converso monasterii sancte Marie de Porcilia, Johanne filio quondam Johannis Leoncelli custode &c. & Antonio de Mejoratis de Terra nigra similiter custode dicte sepulture, qui omnes infrascriptam infirmam viderunt, & cognoscebant ipsam habere infrascriptam infirmitatem, & donno Castellano priore &c. donno Martino priore monasterii sancti Johannis de Venda, donno Phylippo monasterii sancte Marie nove de Tervisio priore, & fratre Albertino filio quondam Viviani de F..mia de monasterio sancte Marie de Porcilia, & aliis multis, qui eam viderunt sanatam esse ab egritudine infrascripta. Cauriola filia quondam Herbordi de Foro-julii, que ducta fuit ad sepulturam Antonii Peregrini habens genu sinistrum contractum, & nervos de ambabus anchis contractas similiter, ita quod se non poterat juvare, nec stare in pedibus poterat ullo modo, stans supra dictam sepulturam per gratiam Jesu Christi, & meritis ejusdem Antonii Peregrini recepit sanitatem de dicta sua infirmitate die dominico XIII. intrante februario circa horam tertie illius diei, ut ipsa protestata est coram testibus antedictis die sabbati XII. intrante februario supradicto.

Die veneris XIII. intrante februario Padue in zimiterio monasterii sancte Marie de Porcilia, presentibus Prando cerdone, qui stat a sancta Sophia de Padua, Johanne filio quondam Johannis Leoncelli & Johanne Tralli filio de Leonico custodibus sepulture Antonii Peregrini, Almerico filio domini Tadi de Tadis, Albrigeto quondam domini Berti de burgo sancte Sophie predicte, & Henrigeto filio Manchabruni not. de Verona, qui stat in Padua a sancto Mattheo, qui viderant & cognoscebant infrascriptam infirmam esse infirmam, & postea viderunt eam sanatam, & donno Martino priore loci de Venda, donno Castellano priore &c. de Porcilia, & fratre Albertino filio quondam Viviani de F..mia de dicto loco, & Parcitade notario de Bognolo & aliis multis de Padua; qui eam similiter viderunt sanatam cum testibus antedictis. Floria filia Deolavance de Tyenne Vicentine diocesis, que ducta fuit ad tumulum Antonii Peregrini habens ambas manus contractas, & pedes etiam, ita quod non poterat se juvare, nec ullo modo ambulare a tempore sue nativitatis citra, quo passa est dictam infirmitatem, stans supra dictum tumulum per gratiam Jesu Christi, & meritis dicti Antonii Peregrini de dicta sua infirmitate recepit sanitatem circa horam none illius diei, que Floria habet circa IIII. annos. *Hæc curatio spectat ad alium annum. quo dies* XIII. *erat feria* VI.

Die eodem & loco presentibus Nigro filio quondam Orredici a ponte curvo de Padua, Menico quondam Zonis de vicinancia sancti Martini de Abbano, Petro filio Gumberti de vicinancia de ultra fovea de Abbano, Johanne quondam Gerardi de Herboro, Berno Petri de Forzato, & Gerardo de Jacobino omnibus de vicinancia sancti Laurentii de Abbano vicinis infrascripti infirmi, qui eum cognoscebant infirmum esse, & donno Martino priore loci de Venda, donno Castellano priore &c. de Porcilia, & fratre Albertino quondam Viviani de Fi..mia dicti loci, & Bartholomeo notario de Roveredo, qui ipsum infirmum viderunt sanatum, & aliis multis de Padua. Petrus filius quondam Guerrisii de vicinancia sancti Laurentii de Abbano veniens cum baculo ad sepulturam Antonii Peregrini habens nervos anche sinistre contractos, & ipse anche extra similiter bene per tres digitos, ita quod non poterat ambulare sine baculo, graviter & fortiter claudicando jam sunt IIII. anni vel circa, stans supra dictam sepulturam per Dei gratiam & meritis Antonii Peregrini circa horam nonam illius diei restitutus est sue pristine sanitati.

Die lune XIIII. intrante februario Padue in zimiterio monasterii sancte Marie de Porcilia, presentibus Petro Bone notario filio Martini de Bondeno, qui stat in sancto Stephano de Padua, Jacobo quondam Zordani de Camurada, donno Artusio abbate Carrarie, Bonfante de Camurada Paduane diocesis, donno Borlengo priore sancti Lazari de Padua, domino Ansedisio Comite de Trivisio canonico Trivisino, & Dominico quondam Johannis a Stupa a sancto Stephano de Padua, qui infrascriptum infirmum viderunt, & cognoscebant infirmum esse, excepto domino Ansedisio antedicto, qui eum vidit solummodo sanatum esse cum testibus infrascriptis, scilicet cum donno Castellano priore &c. de Porcilia, fratre Zordano presbytero mo-

monasterii sancti Johannis de Verdaria, domino Rainaldo judice, Pincoto, Parcitade notario de Bognolo, & aliis multis de Padua, qui eam viderunt esse sanatam. Palma filia Petri Henrici de Camurada Paduane diocesis veniens ad sepulturam dicti Antonii Peregrini habens gutam in ambabus anchis, ita quod turpiter & graviter claudicabat, stans supra dictam sepulturam per Dei gratiam, & meritis ejusdem Antonii Peregrini circa tertiam illius diei recepit sanitatem.

Die martis XIIII. exeunte februario Padue in zimiterio *&c. ut supra*, presentibus presbytero Benvenuto ecclesie de Pillanica, Johanne presbytero de eadem villa, Petro scutifero de Scaltinico Pad. diocesis, & Beatrice amita infrascripti infirmi, qui eum cognoscebant & viderunt infirmum esse, donno Martino priore sancti Johannis de Venda, donno Benvenuto priore monasterii sancti Johannis de Verdaria, domino Ariberto de Ofredino, fratribus Aventura & Petro de Regio conversis dictis monasterii de Verdaria, & Johanne notario de Todolenda de capite pontis, & Guizardino, qui fuit de Mantua & nunc stat in Arena in Padua, & aliis multis de Padua, qui eum viderunt sanatum esse. Jacobus filius quondam Otonis de Pellanica veniens ad sepulturam dicti Antonii Peregrini habens gutam in ambabus anchis, ita quod turpiter & graviter ambulaverat semper a tempore sue nativitatis citra claudicando, die jovis x. intrante februario supradicto stans supra dictam sepulturam per Dei gratiam, & meritis ejusdem Antonii Peregrini recepit sanitatem die sabbati XII. intrante februario circa horam matutinam illius diei.

Die mercurii XIII. exeunte februario Padue in zimiterio *&c. ut supra*, presentibus Zambono de Machagno patre infrascripte infirme, Nicholao filio quondam Thomasini pelliparii de contrata Domi, Petro cerdone filio quondam Jacobi de Ganio, qui stat apud dictam infirmam, Careto tabr.. qui cognoscebant infirmam infrascriptam, & eam viderunt habere infrascriptam infirmitatem, & donno Martino priore monasterii sancti Johannis de Venda, donno Spinabello priore monasterii sancti Pauli de Carturo Paduane diocesis, domino Johanne de Montagnana, magistro Dominico notario de Pergamo, & Henrigeto filio Manchabruni tab. & notarii de Verona, qui nunc stat in Padua a sancto Mattheo, & aliis multis de Padua, qui eam viderunt sanatam esse. Desiderata filia dicti Zamboni de Machagno veniens ad sepulturam Antonii Peregrini habens os anche sinistrum extra de suo loco bene per unum digitum jam sunt x. anni, ut ipsa dicebat, ita quod a dicto tempore citra, turpiter & fortiter claudicabat, & etiam non poterat ponere calcaneum in terra propter afflictionem dicte infirmitatis, stans ad dictam sepulturam per Dei gratiam & meritis dicti Antonii Peregrini ad primum sero illius diei restituta est sue pristine sanitati, que Desiderata habet XI. annos.

Die sabbati III. exeunte februario Padue in dicto loco, presentibus dominis Bartolomeo judice, Vanni de Zacho, Bartholomeo parvo de Zachis, fratre Yvano presbytero monasterii sancti Benedicti de Padua, fratre Nicholao presb. ejusdem loci, Azone de Zachis, Corredo de Epa..na & aliis multis de Padua, qui viderunt infrascriptam infirmam sanatam esse ab egritudine infrascripta. Blancha filia Jacobini Johannis de Beniamino de villa Solexin. Paduan. diocesis veniens ad tumulum Antonii Peregrini habens os anche remotum a loco suo, ita quod graviter & turpiter claudicabat a cunabulis suis, quando parva erat citra, stans supra ipsum tumulum per gratiam Jesu Christi, & meritis dicti Antonii Peregrini recepit sanitatem. Isti vero testes, qui sunt de dicta villa Solexini dictam infirmam cognoverunt eam esse infirmam, & sunt sui vicini, scilicet Vincentius gastaldus domini Marchionis Estensis, Jacobinus de Griia, Petrus de Osta, Albertus Lusa clericus de Bergalla, & Antonius Guidonis Segale a ponte curvo de Padua, quamvis tunc non essent presentes, quando sanata fuit.

Die penultimo mensis februarii Padue in dicto zimiterio, presentibus donno Galvano monasterii de C..spignaga sancti Jacobi, donno Armengerio monasterii omnium Sanctorum Paduan. presbytero Petro capellano domini episcopi Paduani, fratre Torna monasterii sancte Marie de Vancio, dominis Donato de Salomone, & Antonio de Zachis, & aliis multis de Padua, qui viderunt infrascriptam infirmam sanatam esse ab egritudine infrascripta. Armerina filia Guidonis de Marchoardo de Barbarano veniens die sabbati x. exeunte februario ad sepulturam Antonii Peregrini habens crus sinistrum contractum, & nervos anche sinistre similiter contractos, ita quod non poterat ponere calcaneum in terra, & turpiter & graviter claudicabat, que nata fuit cum dicta infirmitate, & a tempore

pore sue nativitatis citra passa est dictam infirmitatem, stans supra dictam sepulturam per gratiam Jesu Christi, & meritis Antonii Peregrini die veneris VIIII. intrante februario recepit sanitatem circa auroram illius diei. Isti sunt testes, qui eam cognoscunt infirmam esse, & sunt sui vicini, qui poterunt super hiis veritatis testimonium perhibere, videlicet: Confortus quondam Gerardi Rubeis, Martius de Caveada, Bonjohannes de Galvano, Oliverius Vitalis de Ysabella omnes de Barbarano, & Galvanus notarius, Zibichinus de Vicentia, qui stat in Padua a sancta Lucia.

Die dominico penultimo mensis februarii Padue in zimiterio *&c. ut supra*, presentibus domno Martino priore sancti Johannis de Venda, fratre Torna monasterii sancte Marie de Vancio, Johanne Nigro & Syro custodibus majoris ecclesie Paduane, qui viderunt infrascriptum infirmum sanatum esse ab egritudine infrascripta. Bartolomeus filius Johannis samitarii, & Jacobine ejus uxoris, qui stat in Veneciis in contrata ecclesie sancti Jacobi de Lurio de Veneciis in domibus domini Marchi Badoarii de Veneciis veniens ad tumulum Antonii Peregrini die martis VII. exeunte februario habens suam schynam fractam, ita quod se erigere non poterat, nec ambulare, nisi cum manibus super genua curviter & turpiter ambulando, modo per gratiam Jesu Christi, & meritis Antonii Peregrini recepit sanitatem circa horam Misse dicti diei martis. Isti vero testes de Veneciis sui vicini, qui eum cognoscunt sic infirmum esse, poterunt super hoc testimonium perhybere, videlicet dominus Marchus Badoarius, & Marinus ejus filius, plebanus sancti Jacobi de Lurio, Johannes de Gislerio, qui fuit de Verona, & nunc stat in Veneciis in contrata dicti infirmi, & Jacobinus Bri..za, qui stat in dicta contrata in Veneciis.

Die eodem & loco presentibus donno Armengerio priore monasterii omnium Sanctorum Pad. presbytero Johanne Gaibana mansionario majoris ecclesie Paduane, Gabriele clerico ecclesie de Vicoaggeris, Ugeto notario de Secundo & aliis multis de Padua, qui viderunt infrascriptum infirmum sanatum esse ab egritudine infrascripta. Albertinus filius domini Clerici de Palaxolo Parmensis diocesis, qui stat in Padua in scolis a domo Stephani de presbytero Grimaldo, coram donno Castellano priore monasterii sancte Marie de Porcilia dixit & protestatus fuit, quod die veneris IIII. exeunte februario, cum esset in scholis domini Giberti Justi doctoris legum, invasit eum quedam egritudo & contractio nervorum in ambabus manibus, & insuper amisit loquelam suam die veneris supradicto, & eadem die loquela recuperata vovit se nostro Domino Jesu Christo & beato Antonio Peregrino, promittendo dicto beato Antonio Peregrino se oblaturum eidem quandam statuam ceream, si contingeret, quod divina misericordia pro intercessione dicti beati Antonii perfectam liberationem reciperet ab egritudine suprascripta, & hoc facto die sabbati sequenti se invenit per Dei gratiam ab egritudine liberatum. Isti vero testes viderunt eum infirmum ab egritudine antedicta, qui super hoc etiam potuerunt testimonium perhibere; scilicet Raynerius scholaris de Parma ejus socius, Jacobus de Palazolo consanguineus dicti infirmi, & magister Vivianus texarius ejus vicinus, & eum etiam viderunt magister Johannes medicus de Terradura, & II. fratres Minores, & II. fratres Heremitanos, & III. fratres de Brundulo.

Die ultimo mensis februarii Padue in dicto zimiterio, presentibus donno Martino priore monasterii sancti Johannis de Venda, donno Spinabello presbytero monasterii sancti Pauli de Carturo, fratre Torna monasterii sancte Marie de Vancio, & fratre Pasquale presb. ejusdem monasterii, & aliis multis de Padua, qui viderunt infrascriptam infirmam sanam esse ab egritudine infrascripta. Gisla uxor Johannis Martini de Columbella, qui stat in Baxano a domo Johannis Zoti a ponte Brente de Baxano veniens ad sepulturam dicti Antonii Peregrini graviter & turpiter claudicando propter afflictionem gute, & bene per VIII. annos passa est dictam infirmitatem, stans super sepulturam predictam per gratiam Jesu Christi & meritis dicti Antonii Peregrini circa horam vespertinam dicti diei restituta est pristine sanitati. Isti vero testes, qui sunt de Baxano vicini dicte infirme, qui eam viderunt esse infirmam ab egritudine antedicta, poterunt super his testimonium perhybere, scilicet Bartholomeus de Fulchino, Granphyonus de domina Avinante, Sciminus Johannis Zoti, Gabriel de Gisolfa uxor quondam Durelli, Johannes de Trabucho, & Jacobinus de Gracia.

Die dominico VI. intrante marcio Padue in dicto cimiterio, presentibus Gerardo quondam Anguli de Scandolato de Lignario patre infrascripte infirme, Zeto filio Petri Zuffi, Lanzaroto filio Terrisii,

Terrisii, Blanco quondam Gumbertelli, Villano filio quondam Johannis Zochi, Galvano filio quondam Johannis de Castro-francho, & Henrigeto filio quondam Reguardi a ponte sancti Nicolai vicinis infrascripte infirme, qui eam viderunt esse infirmam ab egritudine infrascripta, & donno Martino priore sancti Johannis de Venda, fratre Jacobo monasterii sancte Marie de Vancio, donno Marchesino priore loci sancti Luce de Marostica, qui eam viderunt cum tribus antedictis sanatam esse ab egritudine infrascripta. Aicarda filia Gerardi quondam Agnoli de Scandolajo predicto veniens ad sepulturam Antonii Peregrini turpiter & graviter claudicando ab utraque parte, ita quod se cingere & ire non poterat nisi graviter & fortiter claudicando, & habens nervos etiam de ambabus anchis contractos, que Aicarda passa est dictam infirmitatem jam sunt XVII. anni.

Die dominico V. exeunte marcio Padue in zimiterio monasterii antedicti, presentibus presbytero Petro ecclesie sancti Petri de Noenta, Rolando de Boto quondam Johannis patre infrascripte infirme, & Desiderata ejus matre, qui ipsam infirmam viderunt & cognoscebant infirmam, & modo viderunt sanatam esse, & aliis multis. Maria filia Rolandi quondam Johannis Boti de Noenta Paduane diocesis veniens ad sepulcrum Antonii Peregrini habens genua versa & torta unum contra aliud, ita quod a tempore sue nativitatis citra turpiter & graviter claudicabat, & stans super ipsum sepulcrum per gratiam Jesu Christi & meritis dicti Antonii Peregrini de dicta infirmitate sua convaluit circa horam nonam supradicti diei. Isti vero sunt testes, qui sunt de vicinis dicte infirme, qui eam cognoscunt de Noenta, & super hoc, si necesse fuerit, poterunt testimonium perhybere, videlicet presbiter Guilielmus dicte ecclesie de Noenta, Albergetus filius magistri Zaneti barberii, Orredicus Bexatus quondam Symeonis, Minellus de Pa.anina, & Benedictus ejus filius, Zambonus de Mataore, & Petrus Bonus nepos dicti presbyteri Guilielmi omnes de Noenta.

Eodem die & loco presentibus Zilio quondam Johannis Martini Nigri, Zilio de Almerico, Madonio ejus fratre, Johanne de Nicolao omnibus de volta Burzigane, & Aulivella matre infrascripte infirme, & ejus vicinis & aliis multis. Maria filia quondam Dominici de volta Burzigane predicte veniens ad sepulcrum Antonii Peregrini habens contractam ancham sinistram & nervos, ita quod jam sunt VIIII. anni, quod non poterat ire, nisi graviter & turpiter claudicando; stans super dictam sepulturam recepit sanitatem virtute Domini nostri Jesu Christi, & meritis dicti Antonii Peregrini circa horam none diei superius nominati, sicut ipsa infirma protestata est coram domno Paulo abbate monasterii de Brundulo, donno Castellano priore sancte Marie de Porcilia, fratre Adame presbytero dicti loci de Brundulo, & fratre Pasquale presb. sancti Johannis de Verdaria.

Die lune IIII. exeunte marcio Padue in dicto cimiterio, presentibus Altabella uxore quondam Andree de Ardizone, Rosa ejus filia de Cologna Ferrariensis diocesis, & Blasio filio Bonimercati de Sandalo, qui stat in Cologna predicta vicinis infrascripte infirme, que & qui eam viderunt, & cognoscebant infirmam, & nunc eam viderunt sanatam esse & aliis. Verderia uxor Mercadelli de Cologna Ferrariensis diocesis veniens ad sepulcrum Antonii Peregrini habens brachium aridum & contractum, ita quod de dicto brachio se non poterat juvare bene per annum unum integrum, nec poterat ipsum brachium ad aliquam partem ducere, nec volvere, stans super ipsam sepulturam per Dei gratiam convaluit, & restituta est pristine sanitati circa horam supradicti diei, & meritis dicti Antonii Peregrini, sicut ipsa protestata est infirma coram donno Paulo abbate monast. de Brundulo, donno Pregadeo priore sancti Thomasii de Vicentia, donno Bartholomeo judice quondam Vani de Zacho & fratre Adame caniпario majore monasterii de Brundulo. Isti vero sunt vicini dicte infirme, qui eam cognoscunt de dicta villa, ubi ipsa moratur, qui super hoc poterunt testimonium perhybere, videlicet Alexius de Padua, qui nunc stat in dicta villa de Cologna, Benvenutus de Pozola, Corradinus, qui dicitur Butterius, & Amadeus maritus Almerade omnes de Cologna predicta.

Die mercurii penultimo mensis martii Padue in dicto zimiterio, presentibus Facio de Phylippo de plebe Saci barbano infrascripte infirme, Martino de Bortoloto de Ambroxio, qui stat in plebe in quarterio sancti Martini, Alberto cerdone de magistro Lenzo, Gerardo cerdone quondam Menici de plebe vicinis infrascripte infirme, qui eam cognoscebant infirmam esse, & nunc eam viderunt sanam, & aliis multis. Donnegelda

gelda filia quondam Guidonis Mojcli de plebe Saci veniens ad sepulturam Antonii Peregrini die sabbati VII. exeunte martio habens ancham sinistram, & nervos ipsius anche contractam & contractos, ita quod turpiter & graviter claudicabat, & non poterat etiam ponere calcaneum in terra jam sunt VIIII. anni stans supra dictam sepulturam per gratiam & virtutem Domini nostri Jesu Christi, & meritis dicti Antonii Peregrini restituta est sue pristine sanitatis die VI. exeunte martio in nocte illius diei; que Donnegelda nunc habet circa XIIII. annos.

Die jovis ultimo mensis martii Padue in dicto zimiterio, presentibus Henglerada uxore magistri Matthei carrarii de Mestre matre infrascripte infirme, Flore sorore ipsius infirme, & Antonio fratre ejusdem infirme, Maria uxore Martini de Berta, & Verzeria uxore Jacobi Carafeste de Mestre omnibus de Mestre qui ipsam infirmam cognoscunt, & nunc eam viderunt sanatam esse, & aliis multis. Benvenuta filia magistri Matthei carrarii de Mestre veniens ad sepulturam Antonii Peregrini die sabbati VII. exeunte martio, habens ancham sinistram contractam & nervos contractos ipsius anche similiter, ita quod turpiter & graviter claudicabat jam sunt XX. anni, & stans super ipsam sepulturam per gratiam Jesu Christi, & meritis dicti Antonii Peregrini reddita est sue pristine sanitati die dominico V. exeunte martio circa vesperas illius diei; que Benvenuta nunc habet circa viginti-quinque annos. Isti vero sunt vicini dicte infirme, qui eam viderunt & cognoscebant infirmam esse ab egritudine supradicta, qui super hoc si necesse fuerit, poterunt testimonium perhybere, videlicet Petrus Zuffus de Scandolato, Marchesius a ponte sancti Nicholai, Franciscus quondam Andree, Vandi Scalfoti, & Petrus quondam Johannis Palmerii, & notandum est, quod dicta infirma & pater ejus, & sui fuerunt de Scandolato, quamvis ipsa stet nunc in Mestre.

Die eodem & loco, presentibus Nicolao Navario ab Omnibus Sanctis patre infrascripte infirme, Ugoleto infirme ejus fratre, Prophyliasio piscatore filio quondam Parisii de Arino, Rodulfo Nauclerio ab Omnibus Sanctis, Laurentio quondam Alberici Dentis, Omnebono filio Petri Guaie caxalino, Marchesino filio Alberti segatore, Nascimbene quondam Gerardi de Plunca, & Portenario tabernario omnibus de dicta contrata Omnium Sanctorum, ubi moratur dicta infirma, vicinis ejusdem infirme, qui eam viderant & cognoscebant infirmam esse, & nunc eam viderunt sanatam esse & aliis multis de Padua. Lucia filia Nicolai Navarii supradicti veniens ad sepulturam Antonii Peregrini habens ancham dexteram contractam & nervos contractos ipsius anche, ita quod non poterat ambulare, nisi graviter & nequiter claudicando, stans supra dictam sepulturam per virtutem omnipotentis Dei & meritis dicti Antonii Peregrini convaluit de dicta sua infirmitate die ultimo mensis martii supradicto circa horam none illius diei; que Lucia nunc habet circa XIIII. annos, & nota fuit cum dicta infirmitate & passa est dictam infirmitatem a tempore sue nativitatis, ut pater ejus dicebat.

In nomine sancte & individue Trinitatis. Ad presentium eterne rei certitudinem & memoriam futurorum, ad honorem omnipotentis Dei ac beate & gloriose semperque virginis Dei genitricis Marie & Omnium Sanctorum & Sanctarum Dei, necnon beati Antonii Peregrini, qui per multas & varias turbines hujus seculi transiens vitam suam in sancta & honesta conversatione ducens migravit ad Dominum, & per virtutem summi Dei, & meritis & intercessionibus ipsius beati Antonii Peregrini miracula infrascripta fuerunt in transitu & migratione ipsius, que quilibet verus & bonus christianus ipsa veraciter ita facta poterit intueri, & facta fuerunt sub millesimo ducentesimo sexagesimo septimo indictione decima, & scripta per manum Thealdi notarii de Soligo, & transcripta per me Thealdum notarium infrascriptum ex imbreviaturis predicti Thealdi de Soligo avi mei mihi concessis per majus consilium communis Padue. In nomine Christi anno ejusdem nativitatis millesimo ducentesimo sexagesimo septimo indictione decima die mercurii secundo intrante februario Padue in platea sive zimiterio *&c. ut supra ad col. 176.*

Ego Thealdus notarius filius domini Fini pistoris hec autentica sumpta ex imbreviaturis olim Thealdi notarii de Soligo avi mei mihi concessis in pleno & generali conscilio communis Padue. Cartam factam per Persivallem notarium de Guariento exemplavi & relevavi & in publicam formam redegi nihil addendo vel minuendo *&c.* sub millesimo tricentesimo tertio indictione prima.

Ego Batholomeus Cleregarius filius quondam domini Jacobi notarii de cent. Domi & contrata burgi novi sacri palatii nota-

notarius & officialis episcopalis curie Paduane ultrascriptas scripturas miraculorum factorum per beatum Antonium Peregrinum contentas in premissis octo cartis & uno latere sumpsi & transcripsi bona fide ex quodam quaterno, in quo ipsa miracula erant scripta & in publicam formam redacta per Thealdum notarium filium domini Fini pistoris sumpta per ipsum ex imbreviaturis olim Thealdi notarii de Soligo avi sui sibi concessis in pleno & generali conscilio communis Padue. Sub anno Domini millesimo trecentesimo vigesimo quarto indictione septima, die vigesimo quarto intrante februario Padue in curia episcopali, presentibus Leazario quondam domini Petri de Superba, & Johanne de Titulo quondam domini Zamboni testibus & aliis.

CXIX.

Compromissio Johannis ep. Portuensis & Petri abb. S. Gregorii de Urbe in Nicolaum de Terracina.

Anno 1267. XI. augusti.

Ex codice Gregoriano. pag. 118.

Ibid. n. 41.

IN nomine Domini. Anno dominice incarnationis millesimo ducentesimo sexagesimo septimo pontificatus domni Clementis quarti pape anno ejus tertio indictione decima mensis augusti die undecimo. Coram me Johanne Raynerio scriniario & testibus subscriptis &c. venerabilis & religiosus pater domnus Petrus abbas venerabilis monasterii sanctorum Andree & Gregorii in clivo Scauri de Urbe & frater Bartholomeus monachus camerarius, procurator & syndicus ejusdem monasterii pro parte & nomine dicti monasterii &c. ex parte una; & discretus vir dominus Gentilis Aprutinus electus, procurator & capellanus reverendi patris domini Johannis Portuensis & sancte Rufine episcopi nomine dicti domini episcopi, & episcopatus Portuensis ex altera &c. compromiserunt in venerabilem virum magistrum Nicolaum de Terracena domini pape capellanum licet absentem tamquam arbitrum, arbitratorem &c. de omnibus litibus & questionibus, que vertunt vel verti possent inter predictum dominum episcopum Portuensem, & predictos abbatem & conventum & monasterium predictum de Stagno, quod dicitur Stagnum majus, & terra ex desiccata ..... positis prope mare, quibus hi sunt fines, ab una parte est Camposylva, ab alia sylva ...... ab alia Camposalina, dantes eidem magistro Nicolao plenariam potestatem, qua ipse possit dictas causas, questiones seu lites terminare &c. sub pena mille librarum provisinorum Senatus. Actum in palatio hospitalis sancti Spiritus de Urbe presentibus his testibus vocatis & rogatis, scilicet domino Maximo judice, magistro Adinulpho judice, fratre Martino familiare domini J.. Portuensis episcopi, fratre Jannino converso sancti Pancratii, & Romano clerico sanctorum Johannis & Pauli testibus.

Ego Johannes Raynerii Dei gratia sancte Romane ecclesie scriniarius, quia predictis omnibus interfui, ideo exscripsi & in publicam formam redegi rogatus.

CXX.

Decretum Junctæ abb. Triviensis super alienationes bonorum fidelium sui monasterii.

Anno 1267. XXVI. novembris.

Ex autographo archivi Triviensis.

Ibid. n. 1..

IN nomine Domini, amen. Anno Domini M. CC. LXVII. indictione X. tempore domini Clementis pape & nullius imperatoris regnantis, die XXVI. mensis novembris. Pateat inspecturis, quod domnus Juncta abbas monasterii sancte Marie in Trivio presentibus dompno Berardo, dompno Guidone, & dompno Palmerio monachis ipsius monasterii communiter & concorditer cum eo facientibus & volentibus, videns quod possessiones pauperum fidelium dicti monasterii alienabantur ab eis, & a divitibus occupabantur, occasione quarum venditionum ad nihilum deveniebant possessiones predictorum pauperum, ac etiam propter hoc in tantum ledebatur monasterium in jure suo, videlicet in amictendo homines residentes & servitia consueta ac debita, que debebantur ab eis monasterio supradicto, quod propter hujusmodi venditiones & alienationes factas in fraudem a predictis, quia monasterium ad nihil de predictis servitiis veniebat, volens antedictus domnus abbas una cum dicto domino suo capitulo, & ipsi monachi cum eo simul obviare predictis, statuit & decrevit hoc publico instrumento imposterum valituro, ut hujusmodi venditiones seu

seu concessiones a dictis fidelibus non fiant absque sua licentia speciali petita ab ipso pariter & obtenta. Quod si aliquis dictorum fidelium contrafecerit, amittat rem emptam, & pretium perdat, & nihilominus tam venditor, quam emptor solvat bannum xx. solidorum bonorum denariorum Ravennatum, precipiens etiam sub juramento, quo tenentur eidem abbati nomine dicti monasterii, ut dicte venditiones seu concessiones non fiant absque ipsius domni abbatis licentia speciali.

Dompnus Angaialis prior monasterii sancti Salvatoris huic contratui consensit & se subscribi mandavit. Dompnus Jacobus monachus monasterii Triviensis huic contractui consensit.

Actum in scaldatorio dicti monasterii presbytero Berardo rectore ecclesie de Monte-cornario, Datarolo, Salimbene castaldione ipsius monasterii & Benedetolo de Vallibus testibus ad hec vocatis.

Ego Aringerius de Corliano imperiali auctoritate notarius predictis omnibus interfui, & ut superius legitur, scripsi & publicavi.

CXXI.

Institutio rectoris ecclesiæ S. Paschasii facta ab abbate S. Victoris de Clusis.

Anno 1268. XII. exeunte februario.

Ex autographo S. Blasii de Fabriano.

Ibid. n. 42.

IN Dei nomine, amen. Anno ejusdem millesimo CC. LXVIII. indictione XI. die XII. exeunte februario tempore domini Clementis pape IIII. Dominus Guilielmus abbas monasterii sancti Romualdi de Valle-castro cum voluntate & expresso consensu scilicet suorum fratrum dompni Petri, dompni Aunci, dompni Michaelis, fratris Petri, fratris Munaldi, fratris Fydanze, & fratris Bevenuti monachorum & conversorum dicti monasterii, & ipsi monachi & conversi cum auctoritate ipsius abbatis nomine dicti monasterii, capituli & conventus, constituerunt & ordinaverunt dompnum Juntam sacerdotem capellanum & rectorem ecclesie sancti Pascasii, que pertinet & est subjecta pleno jure ipsi monasterio, ad regendam, defendendam, manutenendam & gubernandam ipsam ecclesiam in spiritualibus & temporalibus usque ad beneplacitum, voluntatem & mandatum abbatis & conventus dicti monasterii Vallis-castri, auferentes ipsi dompno Junte licentiam & potestatem alienandi, dandi & obligandi, & de novo affiptandi possessiones & tenimentum & bona dicte ecclesie sancti Pascasii, investiendo & recipiendo ipse dompnus abbas ipsum dompnum Juntam capellanum & rectorem dicte ecclesie ad osculum pacis & manus.

Actum in capitulo dicti monasterii presentibus Andrea domini Rigotii, Zennaro Raini, Phylippino Bone, & Acrufico Actonis Nuvelli testibus ad hoc vocatis.

Et ego Ventura Actonis notarius plublicus omnibus predictis presens interfui, & ut supra legitur rogatus scribere scripsi, & publicavi.

CXXII.

Bulla Clementis IV. & sententia Nicolai de Terracina super lites inter Joh. ep. Portuensem & Petrum abb. S. Gregorii.

Anno 1268. IV. octobris.

Ex codice monasterii S. Gregorii p. 119.

Ibid. n. 41.

IN nomine Domini. Hoc est exemplum cujusdam privilegii confirmationis papalis, cujus tenor talis est.

Clemens episcopus servus servorum Dei venerabili fratri .. episcopo Nepesino salutem & apostolicam benedictionem. Exhibita nobis venerabilis fratris nostri J.. Portuensis episcopi petitio continebat, quod cum inter ipsum ex parte una, & dilectos filios .. abbatem & conventum monasterii sanctorum Andree & Gregorii in clivo Scauri de Urbe ordinis sancti Benedicti super Stagno-majori contra ex deficcatione ipsius stagni ad solum redacta positis prope mare Portuensis diocesis olim ex altera, fuisset materia questionis exorta, tandem procuratores partium habentes ad hoc ab eis speciale mandatum super hujusmodi questione, immo super omnibus litibus & questionibus, que supra eisdem stagno & terra inter partes ipsas vertebantur, vel verti possent, in dilectum filium magistrum Nicolaum de Terracena capellanum nostrum, decretorum doctorem, tamquam arbitrum, arbitratorem, laudatorem, preceptorem & amicabilem compositorem sponte sub certa pena compromittere curaverant, dantes ei plenariam pote-

potestatem qua posset lites seu questiones hujusmodi terminare ac finire, parte una presente, & absente altera, prout sibi visum foret atque placeret; visis tamen & inspectis privilegiis &c. idem autem capellanus recepto hujusmodi compromisso, ac instrumentis, privilegiis, allegationibus &c. partibus quoque ipsis semel & iterum legitime & demum peremptorie citatis ad pronuntiationem arbitrii audiendam procuratore ipsius episcopi presente, ac altera parte absente per contumaciam, questionem seu questiones predictas per quoddam equum arbitrium terminavit, prout in publico instrumento confecto exinde, ac sigillo ipsius capellani signato plenius continetur. Nos itaque ipsius episcopi supplicationibus inclinati, fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatenus arbitrium ipsum, sicut est equum, per penam in compromisso expressam facias auctoritate nostra firmiter observari. Tenorem autem ipsius instrumenti de verbo ad verbum presentibus fecimus annotari, qui talis est. In nomine Domini, amen. Olim inter venerabilem patrem dominum fratrem Joannem Portuensem & sancte Ruffine episcopum ex una parte, & religiosos viros domnum Petrum abbatem & conventum monasterii sanctorum Andree & Gregorii in clivo Scauri de Urbe ex altera, super stagno .... mare, & terra ex deficcatione ipsius stagni ad solum redacto, positis prope mare Portuensis diocesis orta materia questionis, ven. pater dominus .... tunc Aprutinus episcopus ejusdem episcopi & episcopatus procurator, & religiosus frater Bartholomeus monachus & camerarius, procurator sive syndicus ejusdem monasterii, habentes ad hoc ab eisdem episcopo, abbate & conventu speciale mandatum super hujusmodi questione, immo super omnibus litibus & questionibus, que super eodem stagno & terra inter dictos episcopos & episcopatum, & abbatem & conventum ac monasterium vertuntur vel verti possent in nos. Nos magistrum Nicolaum de Terracena domini pape capellanum & decretorum doctorem tamquam in arbitrum, arbitratorem &c. compromiserunt &c. prout nobis visum fuerit &c. visis &c. salvis &c. Nos itaque hujusmodi arbitrio secundum formam ejusdem instrumenti pro divina & eorumdem episcopi & episcopatus Portuensis, necnon abbatis & conventus dicti monasterii reverentia in nobis recepto, eisdem abbate & syndico dicti monasterii, & ven. patre dicto domino Gentile Aprutino episcopo procuratore ejusdem episcopi & episcopatus Portuensis, presentibus coram nobis eisdem certam diem assignavimus, in quo comparerent coram nobis ad procedendum in causa hujusmodi, & ad presentandum & producendum privilegia & instrumenta, quibus in causa ipsa uti volebant, quo die adveniente, eisdem procuratoribus coram nobis constitutis pro parte predictorum episcopi & episcopatus Portuensis quedam privilegia apostolica presentata fuerunt, & ex parte dicti monasterii similiter producta sunt duo instrumenta, que publica dicebantur: & requisitus dictus procurator eorumdem episcopi & episcopatus Portuensis, ad quid privilegia predicta induceret; respondit; quod ad probandum, quod stagnum majus & terra deficcata juxta ipsum stagnum, vel ex deficcatione ipsius stagni ad solum reducta, de quibus agitur, spectat sive spectant ad ipsum & episcopatum Portuensem, super quibus petebat pro se sententiam ferri secundum formam arbitrii seu compromissi prefati, & quia predicta stagnum & terra erant in territorio & in diocesi Portuensi, petebat de predictis sive totum, sive partem secundum quod eis deberi per dicta privilegia monstrabant. Requisiti vero dicti abbas & procurator monasterii memorati ad quid & ipsi sua instrumenta producerent; responderunt pro parte ipsius monasterii secundum quod idem electus responderat pro ecclesia Portuensi, scilicet quod producebant ea ad ostendendum, quod dictum stagnum & terra, de qua agitur, ad ipsum monasterium spectat, & propter hoc ea petebant eidem monasterio per arbitrium adjudicari; hoc tam per privilegia assignata, quam etiam per alia assignanda. Sic itaque temporibus procedentibus privilegiis & allegationibus juris, quas utraque pars coram nobis voluit producere, receptis, visis & diligenter inspectis, & in libra justitie exaratis, eisdem partibus, semel & iterum coram nobis legitime & peremptorie ad audiendum sententiam citatis, Benedicto Ricardi scriniario de Urbe procuratore dictorum abbatis & conventus & monasterii contumacia absente, & Eunufrio de sancto Angelo predictorum episcopi & episcopatus Portuensis procuratore presente, & constituto coram nobis ipso presente: nos prefatus magister Nicolaus Dei ejusque Matris Virginis gloriose & Omnium Sanctorum auxilio invocato, arbitrando, laudando, precipiendo, & amicabiliter compo-

componendo laudamus, ordinamus, arbitramur, mandamus & dicimus, quod prefati episcopus & episcopatus Portuensis in eodem stagno majori integram medietatem habeant, teneant, possideant, & ipsa medietate pro sua, sicut placet, commoditate utantur, prout ad eos per apostolica privilegia spectare & pertinere legitime declaratur. Dicta vero desiccata seu desiccanda ipsius stagni, licet in stagnis jus alluvionis minime agnoscatur, dicimus tamen & sententiamus, quod si aliqua terra talis inveniatur in stagno ipso, idem jus in ipsa terra predicti episcopi & episcopatus Portuensis habeant, quod in prefato stagno pronuntiamus habere. Et hec omnia universa & singula ab eisdem partibus attendi, adimpleri, fieri, observari & omni tempore rata & firma & inconcussa haberi precipimus & mandamus sub pena mille librarum provisinorum in compromisso apposita & adjecta. Latum, promulgatum & pronuntiatum fuit hoc presens arbitrium Viterbii in camera predicti magistri Nicolai presente magistro Eunufrio procuratore predictorum episcopi & episcopatus Portuensis, Benedicto de Urbe procuratore predictorum abbatis & conventus monasterii memorati se per contumaciam absentante, sub anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo octavo indictione undecima duodecimo kalendas octobris pontificatus domni Clementis pape quarti anno quarto, presentibus ven. patre domino Gualterio Pennensi episcopo, domino Jacobo de sancto Donato domini pape capellano, & Senonensi canonico, domino Berengario Adalberti de Narbona, Bernardo rectore ecclesie de Salzano Narbonensis diocesis, dompno Jordano canonico Ameliensi, Andrea de Salcis familiare dicti magistri Nicolai clericis, & Paulo de civitate Pennensi laico testibus ad hec vocatis specialiter & rogatis. In cujus rei testimonium & futuram memoriam premissorum presens publicum instrumentum per manum Berardi infrascripti notarii scribi, & in publicam formam redigi fecimus, nostri sigilli munimine roboratum; & ego Berardus filius Bonihominis de Cartio publicus imperiali auctoritate notarius, promulgationi & pronuntiationi dicti arbitrii interfui, ipsumque de mandato predicti magistri Nicolai scripsi, & in publicam formam redegi, meoque signo signavi rogatus.

Datum Viterbii quarto mensis octobris pontificatus nostri anno quarto.

CXXIII.

Concordia inter Guillielmum ep. Arretinum, & priorem Camaldulensem.

Anno 1269. v. martii.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Donatio n. 451.

IN nomine Dei eterni, amen. Anno Domini nostri Jesu Christi a nativitate Domini M. CC. LXIX. indictione XII. die V. intrantis mensis martii apostolica sede & imperio vacante. Decet episcopos & alios ecclesiasticos prelatos & quoslibet positos in sublimi in pace & quiete consistere, ut a curis mundanis & vexationibus expediti liberius valeant vacare divinis, ut iis, que Domino sunt placita, intendere toto nisu, & cum ad hoc ex officio sibi credito teneantur, alios debent a litigiis & vexationibus revocare, & multo fortius in se ipsis ostendere cum ad curam sint positi aliorum, qualiter eos in domo Domini oporteat conversari. Cum igitur ex privilegio exemptionis dudum impetrato & indulto heremo Camaldulensi tam in capite, quam in membris a bone memorie Alexandro papa IIII. lis & discordia foret orta inter venerabilem patrem dominum Guilielmum episcopum Arretinum, & domnum priorem Camaldulensis heremi & fratres ipsius, pro eo maxime quod jus episcopale tam in hiis, que ad legem diocesanam, quam ad legem jurisdictionis spectant, videretur in pluribus minoratum, lesum, immo quasi enervatum, ut idem dominus episcopus asserebat, & multe ecclesie & alia loca heremo predicte subjecta videntur esse a jurisdictione dicti domini episcopi tracte vel subtracte, propter quod idem pater dominus episcopus Arretinus in maximum rancorem & odium versus Camaldulenses concepisse crederetur, & multa alia litigia & . . . . inter partes predictas viderentur esse, quapropter varias & diversas causas volentes partes predicte, videlicet venerabiles patres dominus Guilielmus episcopus Arretinus & domnus Johannes prior heremi Camaldulensis, & ejusdem ordinis generalis omnem inter se & ecclesias suas scandali & dissensionis materiam amputare, & ad pacem & concordiam perpetuam super omnibus devenire, pensata & considerata utilitate magna utriusque ecclesie, episcopatus scilicet & heremi Camaldulensis, habita super

Ibid. n. 53.

per

per hiis longa & solempni deliberatione ad infrascriptum contractum vel contractus transfactionis, concordie, finis, refutationis & pacti, donationis sive permutationis & cambii ex certa scientia devenerunt.

Videlicet, quod in primis idem venerabilis pater dominus Guilielmus episcopus Arretinus per se & suos successores ex certa scientia, & non per errorem, ex causa refutationis, perpetue donationis, concessionis & traditionis dedit, cessit, concessit, tradidit atque donavit, & perpetuo dicto domno Johanni priori Camaldulensis heremi, & ejusdem ordinis generali pro se & suis successoribus & heremo predicte recipienti omnia & singula conscripta, & infradicenda, vel ex aliquibus predictarum causarum, sicut melius de jure & de facto fieri potest dari, tradi, donari, cedi & concedi.

Videlicet, quod quidem dominus Guiljelmus episcopus Arretinus per se & suos successores, & nomine sui episcopatus assensit & consensit expresse exemptioni habite & obtente per dictum privilegium impetratum ipsius domini Alexandri pape IIII. sub anno Domini M. CC. LVIII. pontificatus vero dicti domini pape anno IIII. eximens, immo ratam habens & approbans Guilielmus auctoritate diocesana exemptionem supradictam factam de dicta heremo & omnibus ecclesiis & locis & rebus & personis heremo predicte subjectis, & specialiter de monasterio de Pratalia & omnibus membris, juribus, & pertinentiis suis, & omnibus ecclesiis & locis & rebus, & ab omni jure, si quod ei competit vel competerat, remansit vel remanserat post impetrationem privilegii predicti de jure vel de facto, usu, abusu, detentione vel detentatione, possessione vel quasi auctoritate predicta diocesana exemit & liberavit monasteria, loca, ecclesias & personas dicte heremi Camaldulensis, & ecclesias subjecta vel subjectas eidem ab omni jurisdictione & jugo episcopali secundum tenorem privilegii memorati, promittens idem dominus episcopus per se & suos successores, & nomine sui episcopatus defendere, protegere & manutenere juxta posse dicto domino priori Camaldulensi pro se & suis successoribus recipienti & heremo supradicta & locis omnibus predictis sitis in sua diocesi, & omnia & singula jura, possessiones, fideles, & omnia bona presentia & futura in castris, villis, civitate Arretii & ubique locorum secundum tenorem privilegiorum Camaldulensi ordini indultorum, & a se & episcopatu predicto Arretino omnem jurisdictionem & speciem jurisdictionem & speciem jurisdictionis, & imperium merum & mixtum, potestatem, usum, consuetudinem, quod, que & quam habuisset olim episcopatus vel ipse dominus episcopus, vel habetur a dicta heremo vel locis dicti ordinis, vel ipse heremo subjectis, & in omnibus rebus ad ipsam heremum & loca eidem subjecta quocumque modo vel jure, vel causa, vel de facto aut consuetudine spectantibus, in genere vel specie, a se & episcopatu predicto Arretino penitus & totaliter abdicavit, & eidem domino priori Camaldulensi concessit recipienti pro se & successoribus suis & heremo predicta, & in eum transtulit & transfudit &c.

Item, quod prefatus dominus episcopus Arretinus per se & suos successores privilegium exemptionis supradictum, & quicquid in ipso privilegio continetur, & alia omnia jura, instrumenta, pacta, consuetudines, usus & usanzias dicto domno priori Camalduli pro se & successoribus suis recipienti, & heremo supradicte, servabit, proteget, manutenebit, tuebitur imperium suum, ipse & faciet incorrupta servari, & penitus illibata, & ipsum privilegium & certa scientia & conscientia acceptavit, & voluit observari, ex eo videlicet quod privilegio viso prefato, & eodem tenore diligenter inspecto idem dominus episcopus recognovit ipsum domnum priorem Camalduli ..... tatam & loca sibi subjecta & in privilegio contenta tam in capite, quam in membris exemptos esse sive exempta, quod neque predictos priorem & heremum & fratres & loca ipsius .... nec debebat molestare, turbare vel etiam inquietare contra tenorem ipsius privilegii & ejus impetrationem habitam & obtentam, unde predicta omnia & singula acceptavit & ratificavit, approbavit & observari voluit, prout superius est narratum.

Item cessit, concessit, dedit, tradidit atque donavit perpetuo dictus dominus episcopus Arretinus per se & suos successores dicto domno priori Camaldulensi pro se & successoribus suis recipienti & heremo supradicta monasterium sancte Marie de Pratalia diocesis Arretine cum omnibus membris & juribus, ecclesiis, curtis, & pertinentiis suis, & maxime ecclesiam sancti Clementis de Arretio cum omnibus juribus & pertinentiis suis, usibus, detentionibus, detentationibus in quibuscumque locis & ubique locorum positis vel inventis, vel possent in antea inveniri quocumque modo vel jure, vel causa,

causa, facto aut consuetudine vel usu spectantibus & pertinentibus ad idem monasterium de Pratalia, & ubicumque dictum monasterium de Pratalia habet, vel possidet de jure vel de facto.

Item prefatus dominus episcopus Arretinus per se & suos successores dedit, tradidit, donavit, & transtulit, & transfudit in eodem monasterio de Pratalia, & omnibus membris suis ecclesiis & locis dicto domno priori Camalduli pro se & suis successoribus recipienti, & ipsa heremo institutionem & destitutionem, visitationem, inquisitionem, correctionem, reformationem, & ordinationem abbatum, priorum, monachorum, conversorum, commissorum & aliorum familiarium dicti monasterii Pratalienfis & membrorum ipsius, & omnia jura & jurisdictionem, & leges ..... & imperium merum & mixtum, & potestatem spiritualium & temporalium prelibati monasterii de Pratalia & rerum omnium ad dictum monasterium spectantium quocumque modo vel jure *&c.*

Item idem dominus episcopus per se & suos successores confirmavit, ratificavit, & approbavit ex certa scientia & conscientia donationem olim factam per venerabilem patrem bone memorie dominum Yeronimum episcopum Arretinum priori & heremo Camaldulensi & fratribus dicti loci de predicto monasterio sancte Marie de Pratalia, suum expresse eidem donationi assensum tribuens & consensum, & ex certa scientia suum interponens decretum, confitens etiam ipsam donationem fore ac fuisse factam legitimam & canonicam, sicut in privilegio super hoc habito & obtento & impetrato ... felicis recordationis sanctissimi patris domini Adriani pape IIII. sub anno Domini M. C. LVII. pontificatus vero dicti domini pape anno tertio continetur expresse, sive inveniatur ipsa donatio, sive non.

Item, quod predictus dominus Guilielmus episcopus Arretinus per se & suos successores supradicto privilegio domini Adriani pape IIII. & omnibus aliis in quantum spectant ad monasterium de Pratalia predictum cum suis pertinentiis omnibus ex certa scientia assensum suum prebuit & consensum expresse confirmationem dicte donationis ratam & gratam habens ex certa scientia & acceptam, prout in jam dicto privilegio continetur expresse, sive inveniatur dicta donatio sive non, ut superius narratum est, & si quod jus in dicto monasterio de Pratalia vel in membris suis, rebus & juribus ad eum spectantibus Arretino episcopatui remanserant, vel etiam competant per clausulam illam in ipso privilegio contentam, ubi dicitur, salva justitia matricis ecclesie *&c.* vel alias quocumque modo, jure vel causa eidem domno priori pro se & suis successoribus recipienti & heremo supradicte renunciavit, remisit, refutavit, cessit & concessit expresse *&c.*

Item idem dominus episcopus per se & suos successores promisit dicto domino priori Camaldulensi pro se & suis successoribus recipienti, & heremo supradicte inducere ipsum in corporalem possessionem predicti monasterii de Pratalia, & membrorum & jurium ipsius, que habet in diocesi Arretina, & inductum tueri, defendere & manutenere pro posse ab omnibus personis & locis, donec pacificam & quietam possessionem habebit predicti monasterii de Pratalia, & membrorum, & jurium ipsius, & deinceps quotiens opus fuerit, & ipsi domno priori videbitur expedire, & quotienscumque memoratum dominum episcopum requisierit per se, vel requiri fecerit per literas aut nuncium specialem.

Item si prefatum dominum episcopum Arretinum ad aliqua monasteria vel loca Camaldulensis ordinis, que in sua diocesi consistunt, accedere aliquando casu contigerit, & ibidem de voluntate habitantium in eisdem domibus vel locis recipi gratis, quod fieri non possit, nec debeat preter voluntatem habitantium in eisdem, tunc pro hujusmodi receptione vel gratia dicto priori Camaldulensi & successoribus suis, heremo & locis predictis & domibus, personis, locorum privilegiis & indulgentiis, aut immunitatibus eisdem concessis & datis nullum omnino prejudicium generetur. Quam donationem, cessionem, concessionem, traditionem, confirmationem & assensum, & omnia & singula supradicta promisit idem dominus episcopus Arretinus per se & suos successores dicto domino priori Camaldulensi pro se & suis successoribus recipienti facere per sedem apostolicam conf......... s possint de jure tenere. Preterea idem dominus Guilielmus episcopus per se & successores .... ssionis, concessionis, traditionis, confirmationis & omnia & singula supradicta promisit dicto domino priori Camaldulensi pro se & heremo supradicta recipienti & suis successoribus omni tempore firma & .... ssionem & in nullo contravenire de jure vel de facto nullaque except. . . . . . . submissam vel submittendam, qu . . a omnia

que

que consistunt in diocesi Arretina, & res predictas per se & suos successores legitime ab omni persona vel loco defendere juxta posse, auctorizare, disbrigare & de iis omnibus, que in sua diocesi consistunt, que pertineant ad dictum monasterium de Pratalia, dare & tradere liberam & expeditam possessionem, ut dictum est, & eam defendere in curia & extra statim lite mota, & post in agendo & defendendo suis & dicti episcopatus pignoribus, judiciis, sumptibus & expensis, & quia non dedit, nec fecit, nec dabit, nec faciet per se vel alium aliquod huic contractui nociturum, quod si in aliquo contraveniret vel faceret per se vel alium, vel si omnia & singula, ut dictum est, non observaret & faceret, promisit eidem domino priori Camaldulensi pro se & dicta heremo recipienti & suis successoribus dare & solvere nomine pene centum marchas auri pena semper insolidum exigenda & committenda pro quolibet capitulo non servato, & omnia dampna & expensas reficere & resarcire, que & quas dictus dominus prior vel heremus Camaldulensis vel successores ipsius in curia & extra sustinerent & facerent, libere & sponte promisit tantum sui nuncii juramento, qui pro tempore fuerit absque alia probatione vel judicis taxatione; renuncians dictus dominus episcopus Arretinus in hoc facto omnibus exceptionibus & beneficiis sibi & ecclesie sue competentibus & competituris, que in aliquo suo relevarent vel ecclesiam Arretinam, exceptioni doli mali in factum subsidio conditionis sine causa, causa inquietudinis & omnibus aliis exceptis beneficiis, & aliis legum & juris auxiliis presentibus & futuris eidem quocumque modo vel causa de jure vel de facto competentibus vel competituris, &c.

Actum fuit predictum instrumentum donationis & concessionis in civitate Arretina in camera palatii dicti domini episcopi, presentibus dominis Petro capellano, & Lato camerario dicti domini episcopi, dominis Oronda & Benencasa judicibus de curte Arretina, domino Raimerio de Vulterris de domo Ubertinorum, domino Altimano capellano dicti domini episcopi & aliis testibus ad hec adhibitis & vocatis.

Preterea eodem anno & eadem indictione currente, & loco predicto, & eadem apostolica sede vacante die VIII. intrantis mensis junii, presentibus domino Petro capellano dicti domini episcopi, & Desse clerico, qui moratur in episcopatu predicto Arretino, & aliis testibus ad hec adhibitis & vocatis.

Congregatis omnibus & singulis Arretini episcopatus canonicis in plena & solempni concordia in palatio dicti domini episcopi Arretini ad petitionem & mandatum ipsius, videlicet domino Viviano archidiacono, domino Bono primicerio, domino Rainerio de Ercessa plebano Bibienensi, domino Bernardino, Gregorio Bene, domino Donato de Sarcinellis, domino Bonsignore & ab eisdem ..... in presentia domini Guilielmi episcopi Arretini audito diligenter tenore supradicti contractus, & eisdem fideliter lecto per me notarium infrascriptum, & prefato ....., omnibus & singulis, que in ipso continentur, capitulis, sponte & libere prefati canonici de certa scientia & conscientia, & non per errorem suum prebuerunt assensum & consensum expresse, & eorum auctoritatem interposuerunt atque decretum, confirmantes, acceptantes, roborantes & approbantes supradictum contractum, & omnia & singula, que in ipso continentur, & promiserunt omnibus & singulis supradictis per se vel alios submissos ab eis de cetero non contravenire de jure vel de facto aliqua occasione vel causa, sed ut dictum est omnia predicta firma & rata habere atque tenere perpetuo.

Ego Brunus notarius olim Melliorelli una cum Parenzio notario dicti domini episcopi Arretini omnibus predictis interfui, &, ut supra legitur, de voluntate & mandato ipsius & dicti domini prioris Camaldulensis scripsi & publicavi, meumque signum apposui.

CXXIV.

Obizo marchio Estensis sub sua protectione suscipit monasterium Vangaticiense.

Anno 1270. I. martii.

Ex tabulario ejusdem monasterii.

Anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo indictione tertiadecima die ultimo martii in castro ville Abbatie super palatium infrascriptum dompni abbatis presentibus hiis testibus dominis Albertino & Nicolao de Fontana, Vorandino de Mantua, Antonio filio quondam Petri de Navalatis, Sabello, qui fuit de Monte Silice, Antonio, qui fuit de Castanedo, & fratre Alberto, qui fuit de Lendenaria & aliis. Ibique dominus Obizo

Obizo Estensis marchio quasdam fecit petitiones dompno Johanni Dei gratia abbati sancte Marie de Vangadicia & suo conventui, cujus tenor talis est. Primo ei dixit: Volumus & petimus, quod sindicus monasterii, conventus seu capituli monasterii abbatie Vangadicie ad infrascripta specialiter constitutus, sicut de institutione ejus plenius patet ex instrumento sindicatus ipsius scripto manu mei notarii, considerata utilitate monasterii memorati, & ad hoc ut monachi & conversi in pace vivere valeant & quiete, & divinum valeant officium celebrare in singulari domicilio constituti, & ad hoc ut jura ipsius monasterii per aliquam personam singularem, vel aliquam universitatem seu corpus non usurpentur, sed libere defendantur, augeantur & tueantur. Considerata itaque fide illustris viri domini Obizonis marchionis Estensis & Anchonitani, & fide & devotione, quam predictus dominus marchio, ac ejus omnes antecessores habuerunt adversus Romanam ecclesiam matrem omnium fidelium, & christianæ fidei fundamentum, necnon adversus alias ecclesias & religiosas personas, & specialiter adversus supradictum monasterium Abbatie & personas predicti monasterii & res ejusdem. Considerata itaque utilitate locorum predicti domini marchionis & aliorum suorum amicorum & fidelium, intenta etiam, & considerata potentia & vicinia ipsius domini marchionis, de consensu & voluntate dompni Johannis venerabilis abbatis & conventus positi in tali loco, & infra tale confinium cum omnibus suis juribus & jurisdictionibus, piscationibus & venationibus, pasculis & pratis, nemoribus, vallibus & paludibus, fluminibus navigabilibus vel non, posuit in protectione & defensione, cura & sollicitudine illustris, potentis & magnifici viri domini marchionis Estensis & Anchonitani, ita quod predictus dominus marchio possessiones & quasi possessiones dicti monasterii tamquam suam proprietatem defendat, protegat, tueatur & augeat, & ea integrabiliter ab omni violentia & oppugnantia, injuria & turbatione defendat, & bonum & pacificum statum, & tranquillitatem monasterii supradicti tueatur obponendo se cuilibet universitati, corpori seu collegio & singulari persone seculari vel ecclesiastice, que contra predicta, vel aliquid predictorum aliquid presumeret facere attemptare. Qui dictus dominus marchio tamquam fidelis & devotus ecclesie in honorem Dei & beate Marie virginis, in cujus honorem predictum monasterium est constructum, & pro remedio animarum suorum antecessorum & aliorum omnium fidelium defunctorum pergratanter & libenter suscepit, & solemni stipulatione promisit spontanee predicto sindico nomine & vice dicti monasterii stipulanti attendere & observare cum tota ipsius fortia & potentia, & virtute castrorum & turrium ad se spectantium, cum populo & militia, militia & populo, cum armis & sine armis, si res eas exegerit, exercitus, & cavalcatas ipsius propriis expensis facere, quandocumque necesse fuerit pro predictis attendendis & observandis, nec contrafacere vel venire vel attentare sub pena mille librarum de argento purissimo in colibet & pro colibet capitulo a predicto sindico monasterii solemniter stipulanti domino marchione solemniter premissa sub obligatione omnium bonorum dicti marchionis, & refectione damnorum & expensarum, ob quas promissiones supradictas per dictum dominum factas predictus sindicus monasterii abbatie Vangadicie nomine & vice dicti monasterii spontanea voluntate & speciali pacto, & stipulatione, & promisit domino marchioni stipulanti, quod supradictum monasterium nec ejus jurisdictionem, nec jus aliquod vel in totum, vel in partem nec dominium, nec quasi dominium, nec donare, nec vendere, nec possessiones in predicto monasterio alicui universitati, collegio vel corpori clericorum vel laicorum, vel singulari persone seculari seu ecclesiastice concedere, vel solutum dationis vel donationis vel contractus emphyteoseos, sive libellum, vel dare in feudum vel aliquo alio titulo, qui dici vel excogitari possit, sine expressa licentia & voluntate predicti domini marchionis. Liceat tamen eis solitos contractus, & in solitis quantitatibus & qualitatibus facere, & cum solitis personis & similibus, dum tamen non cum extraneis nec potentioribus, de qua licentia & voluntate appareant & apparere debeant scripta publica instrumenta manu trium tabellionum in forma publica, & in presentia trium religiosarum personarum, & sint dicta instrumenta roborata sigillo domini marchionis, & alia forma dicta licentia non valeant. Asserendo dictus sindicus nomine predicti monasterii, quod dictum monasterium in totum vel in partem suis jurisdictionibus & juribus nullam donationem usque in horam presentis contractus in aliquam universitatem corpus sive collegium, vel singularem personam ecclesiasticam vel secularem factam non esse. Et si contra factum esset hinc

retro, vel fieret deinceps contra ſupradicta, vel aliquod ſupradictorum conſtituit predictus ſindicus ſe poſſidere dictum monaſterium, & omnes juriſdictiones illius & jura, & quaſi poſſidere in cauſis predictis & colibet eorum precario nomine pro dicto domino marchione ex nunc ſicut ex tunc, ita quod ſuper dictis omnibus ſeu aliquo predictorum poſſit auctoritate propria & ſine cujuſpiam judicis inquiſitione ſecularis ſeu eccleſiaſtici poſſeſſionem predicti monaſterii, & quaſi poſſeſſionem juriſdictionum & jurium ſicut ei queſitam retinere, & de novo auctoritate propria ex vigore conventionis preſentis acquirere. Ad honorem & gloriam virginis Marie & bonum ſtatum monaſterii ſupradicti, & inſuper promiſit dictus ſindicus ſolepni ſtipulatione predicto domino marchioni nomine & vice monaſterii, quod predictum monaſterium faciet & curabit, quod ſummus pontifex preſentem contractum, & omnia & ſingula ſupradicta ſcripta & infraſcripta, que in eo continentur, confirmabit, & comprobabit, & ſolepniter ſuam virtutem interponet. Renuntiando dictus ſindicus nomine & vice dicti monaſterii exceptioni doli & mali, & metus conditioni ſine cauſa & actioni in factum, & omni alii legum & juri auxilio tam canonico, quam civili. Juravit etiam dictus ſindicus corporaliter tactis ſacroſanctis evangeliis in ſui animam & dicti domni Johannis abbatis & omnium monachorum & converſorum dicti monaſterii, quod que dicta ſunt de alienatione predicta non facta uſque in horam preſentem per contractum vera eſſe, & quod predictum monaſterium ſeu capitulum perpetuo omnia ſupra ſcripta & infraſcripta, & ſingula habebit rata & firma *&c.*

Item petiit dictus dominus marchio Eſtenſis dicto abbati & conventui quamdam inſtitutionem fieri in villis monaſterii, quam porrexit dicto abbati in ſcriptis ſic continentem. Nos dompnus Johannes de Ravolariis abbas dicti monaſterii, & Obizo Eſtenſis & Anchonitanus marchio ſtatuimus & ordinamus, quod de cetero nullus habitator, terrerius vel forenſis ... predicti monaſterii ſeu terre abbatie poſſit vel debeat fieri civis ſeu cittadinanciam acquirere alicujus civitatis Tarviſine ſeu Lumbardie aliqua de cauſa generali vel ſpeciali, ſive aliquo ingenio vel colore, niſi hoc proceſſerit de ſpeciali conſenſu, licentia & voluntate utriuſque noſtrum, ita quod conſenſus unius noſtrum non excuſet eum, & qui contrafecerit, vel facere attemptaverit, perpetuo banniatur de juriſdictione abbatie predicte, & omnia ſua bona publicentur per nos dominos ſupradictos, & ſi captus fuerit, puniatur in pede ſibi amputando. Ad que omnia reſpondit dictus dompnus abbas unanimiter & ejus conventus, quod non poterat, nec volebat conſentire vel obedire aliquo modo vel ratione ſupradictis petitionibus ſine ſummi pontificis licentia, voluntate vel conſultatione, cum dicte petitiones facte contra juſtitiam, & contra libertatem eccleſie & contra ſacramentum dicti abbatis, & jurium honorem & juriſdictionem *&c.*

CXXV.

Electio Martini in abbatem Montis-Chriſti.

Anno 1270. XVI. maji.

Ex autographo olim penes Grandium.

Ibid. n. 65

IN Dei nomine, amen. Vacante monaſterio Montis-Chriſti Maſſane dioceſis Camaldulenſis ordinis per translationem domni Orlandi quondam abbatis ipſius monaſterii ad prioratum monaſterii de Quadrigaria Eſine dioceſis, venerabilis vir domnus Johannes Dei gratia prior Camald. ordinis volens ipſius monaſterii Montis-Chriſti utilitatibus, tam in ſpiritualibus, quam temporalibus providere, Spiritus-ſancti gratia invocata, domnum Martinum majorem Camaldulenſis heremi providendo elegit, & eligendo prefecit in abbatem dicti monaſterii Montis-Chriſti, abſolvens ipſum ab adminiſtratione majoratus heremi prelibate, & concedens eidem, quod quamcito ad prefatum monaſterium Montis-Chriſti pervenerit, libere inibi tam in ſpiritualibus, quam temporalibus adminiſtret, & ipſe domnus Martinus dicte electioni de ſe facte conſenſit, & ipſi domino priori intuitu adminiſtrationis ſibi collate promiſit & fecit ſecundum privilegia & ſtatuta predicti ordinis Camaldulenſis obedientiam, & reverentiam manualem.

Actum eſt Viterbii in camera, in qua moratur venerabilis pater dominus Octavianus ſancte Marie in via lata diaconus cardinalis, preſentibus ipſo domino cardinale, domino Synibaldo camerario ejus, domno Paulo priore monaſterii ſancti Michaelis de Venetiis, & domno Benedicto priore monaſterii de Planettulo teſtibus. Sub anno Domini M. CC. LXX. die veneris XVI. menſis maji indictione XIII. Ad majorem autem rei evidentiam, & perpetuam firmitatem dictus dominus

prior

prior Camaldulensis presenti instrumento sigillum suum fecit apponi.

Ego Johannes de Campulo apostolice sedis auctoritate notarius predictis interfui, & ea de mandato supradicti domini prioris Camaldulensis scripsi, & publicavi, ac signum meum feci.

CXXVI.

Indulgentiæ concessæ a XXV. *episcopis die consecrationis ecclesiæ S. Maglorii de Faventia.*

Anno 1270. VIII. Septembris.

Ex autographo parthenonis S. Maglorii[1].

Ibidem n. 62.

IN nomine Domini nostri Jesu Christi. Iste sunt indulgentie heremi sive ecclesie sancti Maglorii Faventie Camaldulensis ordinis.

Nos Philippus Dei & apostolica gratia sancte ecclesie Ravenne archiepiscopus auctoritate Dei omnipotentis & beatorum Apollenaris, Vitalis atque Ursicini gloriosis meritis confidentes, omnibus, qui dictam heremum in die consecrationis & infra octavam consecrationis ejusdem, & singulis annis ipsa die consecrationis & infra octavam diem cum devotione & reverentia visitaverint, & de bonis propriis eidem loco contulerint vel transmiserint, unum annum & quadraginta dies de injuncta eis penitentia in Domino misericorditer relaxamus.

Eodem modo & iisdem verbis dominus Jacobus Dei gratia episcopus Faventinus auctoritate omnipotentis Dei & beati Petri apostoli unum annum & XL. dies in Domino relaxat.

Eodem modo & iisdem verbis dominus Sinibaldus Imolensis episcopus auctoritate Dei omnipotentis & beati Cassiani unum annum & XL. dies relaxat in Domino.

Eodem modo &c. Octavianus Bononiensis episcopus auctoritate Dei & beati Petri apostoli unum annum &c. *ut supra*.

Eodem modo &c. Mattheus Mutinensis episcopus auctoritate Dei & beati Geminiani &c. *ut supra*.

Eodem modo &c. Guilielmus Reginus episcopus auctoritate Dei & gloriose virginis Marie &c.

Eodem modo &c. Opizo Parmensis episcopus auctoritate Dei & beate Marie virginis &c.

Eodem modo &c. Albertus Ferrariensis episcopus auctoritate Dei & beati Georgii martyris &c.

Eodem modo &c. Jacobus Adriensis episcopus auctoritate Dei & beati Petri apostoli &c.

Eodem modo &c. Michael Comaclensis episcopus auctoritate Dei & beati Cassiani &c.

Eodem modo &c. Thedericus Cerviensis episcopus auctoritate Dei & beate Marie virginis &c.

Eodem modo &c. Rodulphus Liviensis episcopus auctoritate Dei & beati Mercurialis &c.

Eodem modo &c. Ravaldinus Forlipopiliensis episcopus auctoritate Dei & beati Rofilli &c.

Eodem modo &c. Johannes Anconitanus episcopus auctoritate Dei & beati Quiriaci &c.

Eodem modo &c. Johannes Feretranus episcopus auctoritate Dei & beati Leonis &c.

Eodem modo &c. Gratia episcopus Sarcensis auctoritate Dei & beati Vicini &c.

Eodem modo &c. frater Everardus Cesenatensis episcopus auctoritate Dei & beati Johannis Baptiste &c.

Eodem modo &c. Petrus episcopus Urbinas auctoritate Dei & beati Crescentii martyris &c.

Eodem modo &c. frater Morandus Fanensis episcopus auctoritate Dei, beate Marie virginis & beati Paterniani &c.

Eodem modo &c. Uguccio Exinus episcopus auctoritate Dei & beati Seriani &c.

Eodem modo &c. frater Ambrosius Ariminensis episcopus auctoritate Dei & beate Columbe virginis &c.

Eodem modo &c. Jacobus Calliensis episcopus auctoritate Dei & beate Marie &c.

Eodem modo &c. Jacobus Senogalliensis episcopus auctoritate Dei & beate Marie Magdalene & beati Paulini &c.

Eodem modo &c. Benvenutus Dei & apostolica gratia Auximanus episcopus auct. Dei & apostolice sedis & beati Leopardi duos annos & duas quarantenas in Domino relaxat.

Eodem modo &c. Yldibrandus Forosemproniensis episcopus auctoritate Dei & beati Moreti martyris unum annum & XL. relaxat in Domino.

In nomine Domini nostri Jesu Christi anno ejusdem nativitatis M. CC. LXX. indictione XIII. die VIII. intrante mense septembris, scilicet in die nativitatis gloriose virginis Marie matris Domini nostri

ſtri Faventie in orto ſive broilo ſancti Maglorii Camaldulenſis ordinis, preſentibus dominis Alareſio, Rolandino, & Jacobo canonicis Faventinis, domino fratre Felicio & Alberto ordinis Predicatorum conventus Faventie, domino preſbytero Guidone canonico plebis Bagnacavalli, domino Benvenuto Caſſarelli & aliis multis. Dominus Jacobus Dei gratia venerabilis pater Faventinus epiſcopus in plena predicatione & coram magno populo Faventinorum auctoritate, qua fungitur, ex parte omnipotentis Dei, & beati Petri apoſtoli meritis Sanctorum confiſus confirmavit, ratificavit indulgentias factas per ſuprafcriptos venerabiles patres & dominos epiſcopos omnibus illis, qui in die conſecrationis altaris virginis glorioſe, hoc eſt in die nativitatis ejuſdem, & ſingulis annis ipſa conſecrationis & infra octavam die illius conſecrationis, qui pro ſalute ſuarum animarum de bonis propriis ipſam heremum viſitaverint vel tranſmiſerint. Et ad majorem evidentiam hujus rei, & ut nemini dubium ſit, voluit & precepit dictus venerabilis epiſcopus dominus Jacobus has literas manu propria ss. & ſui ſigilli inferius appenſi munimine roborari.

Et ego Dentacurra quondam Faville Senenſis nunc familiaris ſcriba venerabilis patris domini mei Faventini epiſcopi imperiali auctoritate notarius indulgentias ſuprafcriptas munitas ſigillorum epiſcoporum vidi & legi, ac eorum ſigilla diligenter aſpexi, & cum diligentia conſideravi, fecique ad perpetuam rei memoriam de mandato dicti domini mei Jacobi epiſcopi Faventini ſubſcriptionem, & ſignum mee manûs apposui, ſub annis Domini ſuprafcriptis, ſcilicet anno, menſe, & die & indictione eadem.

Loco † ſigilli cerei.

CXXVII.

Teſtamentum Creſcentii Leonis Johannis.

Anno 1271. 30. ſeptembris.

Ex codice San-gregoriano pag. 234.

Ad lib. XLIII. *n.* 3.

IN nomine Domini, amen. Anno Domini ab incarnatione ejus milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo primo indictione tertiadecima menſis ſeptembris die ultimo ejuſdem menſis, apoſtolica ſede paſtore vacante. Cum nihil ſit, quod magis teneantur homines, quam diſpoſitionem facere ſue ultime voluntatis, poſtquam vix, aut numquam mortem vitare poſſunt, donec eis liberum elargiatur arbitrium, quod numquam cognoſcitur reverſurum. Ideoque ego Creſcentius domini Leonis Johannis judicis infirmus corpore, ſanus tamen mente, & pura conſcientia, cum inteſtatus decedere nollens, preſens teſtamentum mihi condo & facio nuncupativum, hoc eſt ſine ſcriptura vel ſolempnitate civilis juris coram magiſtro Nicolao ſcriniario & ſeptem ſubſcriptis teſtibus ad hoc a me ſpecialiter vocatis & rogatis: Videlicet in primis inſtituo mihi heredes pauperes Chriſti, quibus relinquo jure inſtitutionis centum ſolidos proviſinorum Senatus, & ſint contenti, & plus de meis bonis non petant. Item volo, atque precipio, quod ſatisfiat de bonis meis omnibus illis perſonis, quibus teneor ex teſtamento domini Leonis patris mei quondam. Item relinquo monaſterio ſancti Gregorii in clivo Scauri de Urbe tenimentum meum cum turre & clauſtro, quod habeo in Gualdora & mihi locatum fuit ab abbate & conventu monaſterii ſupradicti, ut ſuis finibus concluditur. Videlicet a primo latere tenet monaſterium ſancti Xiſti, ab alio latere tenet Leonardus Baſtardella juris dicti monaſterii, ab alio Johannes Caliſti, & Egidius filius quondam Caliſti rivo mediante, ab alio rivus. Fines Valtioli juxta rivum, a primo latere tenet Johannes Caliſti, & Egidius filius quondam Johannis Caliſti, ab alio latere tenet eccleſia ſancte Marie de Campitello, & Jacobus Johannis Ber.. ab alio rivus, ab alio predicti Johannes & Egidius, Valtiolum de molendino rivo mediante, & ſi qui alii ſunt ejus confines &c. ſub hoc tenore & conditione, quod abbas & monachi dicti monaſterii ſancti Gregorii dent, & dare & ſolvere teneantur ſubſcriptis meis executoribus quatringentas libras proviſinorum Senatus, aliter nullo modo dictum relictum habeat dictum monaſterium &c. Item relinquo monaſterio ſancti Gregorii in clivo Scauri pro ſubtractis & male ablatis decem libras proviſinorum Senatus. Item volo atque precipio, quod preceptor hoſpitalis ſancti Spiritus de Urbe, qui per tempora fuerit in ipſo hoſpitali; frater Adinulphus de Ponticello de ordine fratrum Minorum, ſi tunc vixerit, ſeu eſſet in Urbe in loco fratrum Minorum de Urbe; alioquin loco ejus ſit guardianus ejuſdem loci fratrum Minorum; prior eccleſie ſancte Sabine, qui pro tempore fuerit de ordine fratrum Predicatorum, ſint executores hujus mei teſta-

testamenti, & fideicommissarii, quibus do plenam & liberam potestatem & arbitrium petendi & exigendi &c. Item relinquo pro muris Urbis duodecim provisinos; & hec est ultima mea voluntas &c. Actum in Urbe apud militiam predicti testatoris.

Frater Alamandus de Baniorcia ordinis fratrum Minorum testis.

Frater Thomas Judic. de ordine Predicatorum testis.

Frater Paulus Miliarius testis.

Laucritius domini Johannis judicis testis.

Nicolaus Gancon.. testis.

Paulus Sutor testis.

Petrus de Marco testis.

Ego magister Nicolaus Dei gratia sancte Romane ecclesie scriniarius rogatus scripsi & in publicam formam redegi & signum nominis mei feci.

CXXVIII.

Acta capituli generalis celebrati Arretii,

Anno 1271. XIX. septembris.

Ex archivo monasterii Fontis-boni.

IN nomine Domini, amen. Hec sunt acta capituli generalis Camaldulensis ordinis celebrati Aretii in festivitate sancti Michaelis de septembri sub anno Domini M. CC. LXXI. tempore venerabilis patris domni Jacobi prioris Camaldulensis & definitorum dicti capituli, videlicet domni Romualdi sancte Marie de Urano, domni Braimanni sancti Sepulcri de Burgo, domni Guidonis sancti Michaelis de Pisis monasteriorum abbatum, domni Pauli sancti Michaelis de Venetiis, domni Boni sacriste & domni Symonis Camaldulensis eremi eremitarum.

I. In primis ordinamus, quod constitutio venerabilis patris domini Octaviani Dei gratia sancte Marie in via lata diaconi cardinalis cum summa diligentia observetur. Ut incipiens a sanctuario Domini, & a sanitate capitis nostri, silicet a reformatione Camaldulensis heremi volumus & statuimus, ut in heremo Camaldulensi ponantur octo heremite inclusi, & octo aperti viri religiosi, moribus & etate maturi, qui divinum officium sciant, & possint secundum beati Benedicti regulam adimplere. Nec ponatur ibi aliquis, nisi prius steterit in monasterio ordinis annis tribus, & attigerit etatem XXV. annorum, de quibus eremitis unus sit major, & alter sacrista.

II. Item inhibemus, ut nihil detur visitationis nomine alicui eremite Camaldulensi singulariter vel privatim. Si aliquis voluerit quicquam exhibere, dabit sacriste dicte heremi in communi, & hoc dicitur, ut peculiare flagitium radicitus extirpetur. Visitatores autem, qui heremum pro tempore visitabunt, super hoc diligenter inquirant, & graviter puniant transgressores, ut si inventus fuerit aliquis dictorum heremitarum tali vitio irretitus, de heremo penitus eliminetur. Inclusio vero in dicta heremo nulli concedatur omnino, nisi a domno priore Camaldulensi cum consilio definitorum tantum in capitulo generali.

III. Item statuimus, quod in monasterio Fontis-boni ponantur octo monachi ad minus, de quibus unus camerarius & alius sacrista.

IV. Item mandamus, ut quilibet prelatus inventarium faciat de rebus immobilibus, quod secum portet ad sequens capitulum generale. Visitatores mandabunt prelatis monasteriorum, que visitaverint, sub pena officii, ut inventarium faciant supradictum, & representent definitoribus, & capitulo generali.

V. Item mandamus, ut constitutio de non organizando diligentius observetur.

VI. Item ordinamus, quod constitutio de non recipiendis ad monachatum, nisi fuerint persone idonee, observetur, & qui contrafecerit, graviter a visitatoribus puniatur.

VII. Item ordinamus, quod nullus notabiliter illiteratus, & qui patiatur defectum in natalibus, non preficiatur ad officium prelature.

VIII. Item ordinamus, quod statim cum dominus papa fuerit consecratus, domnus prior Camaldulensis procuratorem instituat, & det operam, ut recuperentur monasteria nobis subtracta, videlicet monasteria sancti Savini, Vangadicie, & de Castro Brittorum, & hospitale sancti Lazari de Clusis Camerine diocesis.

IX. Item mandamus & prohibemus omnino, quod nullus monachus causa infirmitatis vadat extra monasterium ad jacendum ad loca secularium personarum, sed in monasterio honeste provideatur eidem secundum regulam beati Benedicti, & Camaldulensia instituta, & qui secus fecerit, graviter puniatur.

X. Item statuimus & ordinamus, ut nullus monachus vel conversus, qui de ordine

ordine tertio exierit, de cetero in ordine non recipiatur.

XI. Item monemus, quod constitutiones, in quibus prohibetur, quod monachi ad monasteria monialium religiosarum & reclusarum non accedant, nec pernoctent ibidem; & cetera capitula, que de monialibus loquuntur, diligentius observentur, & transgressores per priorem Camaldulensem, & visitatores gravius puniantur.

XII. Item prohibemus, quod nullus equitet in scapulari sine cappa vel cuculla, & quod scapularia ampla non deferant, varnatias, vel argotos. Et super hoc visitatores diligentius inquirant, & graviter puniant transgressores, & hujusmodi vestibus omnino privent eosdem.

XIII. Item inhibemus, quod nullus monachus veniat ad capitulum generale sine licentia sui prelati, & qui venerit, in capitulo generali recipiat disciplinam, & statim recedat ad monasterium proprium, rediens tribus diebus jejunet in pane & aqua.

XIV. Item ordinamus, quod in sollemnitatibus beate Marie virginis & aliarum Virginum dicantur cantica: *Audite me*.

XV. Item remonemus, quod non dicantur versicula: *Domine Deus virtutum, converte nos* ante orationes, sed post: *Et ne nos*, dicatur immediate: *Dominus vobiscum*.

XVI. Item mandamus priori Vicentino, ut locationem per suum predecessorem factam de VIII. campis positis juxta monasterium suprascriptum debeat penitus revocare.

XVII. Item volumus & mandamus, quod de festo beati Bernardi fiant XII. lectiones, & ponatur in kalendario, & scribatur in consuetudine inter festa celebranda infra assumptionem beate Marie virginis XIII. kal. septembris.

XVIII. Item prohibemus, ut accusatio secularium personarum contra aliquem prelatum vel subditum nostri ordinis nullatenus admittatur.

XIX. Item mandamus districte visitatoribus, ut constitutionem de visitatione diligenter observent reddituri accusatis & denuntiatis nomina accusantium, vel denunciantium, & cetera omnia, que in predictis constitutionibus continentur. Idem faciat prior Camalduli in monasterio, quod visitaverit ipse.

XX. Item monachi & conversi euntes per ordinem non recipiantur in nostris monasteriis ultra quam ad unam refectionem absque literis testimonialibus suorum prelatorum; quas literas prelati, ad quos declinaverint, ab eisdem exigant & requirant.

XXI. Item restituimus domno Paci ecclesiam sancti Laurentini, cum eidem in ejus amotione sit facta injuria manifesta.

XXII. Item inhibemus, ut nullus monachus nostri ordinis monasterium exeat causa addiscendi aliquam artem, nisi de prioris Camaldulensis licentia speciali.

XXIII. Ordinamus, quod monachi nostri ordinis sua loca teneant in ecclesia, capitulo, & mensa & ubique, ita quod in minoribus ordinibus constituti non preponantur aliis, qui sunt in sacris, nec diaconus sacerdoti propter aliquam potentiam & suam nobilitatem.

XXIV. Ordinamus & inhibemus, quod nulla ars sive aliquid aliud fiat in heremo Camalduli, per quam quies Camaldulensis heremi inquietetur.

XXV. Item ordinamus & inhibemus, quod nulli prelato vel monacho nostri ordinis beneficium aliquod spirituale vel temporale concedatur ad vitam, & si cui hujusmodi licentia data est, sit irrita & inanis.

XXVI. Item ordinamus, quod domnus Petrus & domnus Nicholetta Camaldulensis heremi eremite inclusi nullam vocem perpetuo in heremo habeant. Et Nicholetta usque ad unum annum alicui non loquatur, nisi cum priore Camaldulensi, majore heremi, servitore & penitentiario.

XXVII. Item constituimus, ut Camaldulensis heremus in civitate Aretii ultra quam duos advocatos vel syndicos habere non debeat, & si plures ibidem sunt, cassentur per dictum priorem Camaldulensem.

XXVIII. Item ordinamus, quod domnus Albertus revertatur ad monasterium Montis-Christi, vel ad aliquod aliud monasterium, & non sit Camaldulensis heremi eremita.

XXIX. Item revocamus affictus, & superimpositiones factas a monasteriis a triennio & citra, & ipsos affictus decernimus irritos & inanes, & eadem monasteria, & ecclesias ad solutionem predictorum affictuum decernimus penitus non teneri.

XXX. Item districte mandamus visitatoribus, ut constitutiones domini cardinalis, & acta generalis (*Capituli*) diligenter conscribant, & secum deferant ad monasteria & loca, que visitaverint, legant, & scribi faciant in monasteriis & locis predictis.

XXXI.

XXXI. Item penam infligendam, vel ejectionem ex ordine monachis & conversis, qui moram faciunt in monasterio de Vangadicia contra voluntatem domini cardinalis & prioris Camaldulensis in magnum prejudicium abbatis dicti loci suspendimus usque ad beneplacitum domini cardinalis.

XXXII. Item mandamus districte, quatenus omnes prelati, qui ad capitulum generale non veniunt, faciant penitentiam, que in nostris constitutionibus continetur.

XXXIII. Item statuimus & ordinamus, quod abbates & priores Camaldulensis ordinis non possint absolvere subditos suos a vinculo excommunicationis, nisi in casibus, que reservantur superiori.

XXXIV. Mandamus iterum, quod jejunium secundum regulam, & secundum constitutionem nostri ordinis observetur, & qui predictum jejunium sine licentia sui prelati fregerit, in pane & aqua jejunet.

XXXV. Item ordinamus visitatores sancte Helene de Esino, & sancti Hyppoliti de Faventia abbates, & isti visitabunt provincias Romaniole, Marchie Anconitane, & Trivisane.

XXXVI. Item abbatem de Cerreto & priorem Camalduli de Florentia, & isti visitabunt eremum Camalduli & totam Thusciam.

XXXVII. Item domnos Guidonem, & Deodatum priores claustrales sancti Michaelis de Pisis, & Camalduli de Florentia, & isti visitabunt monasterium Montis-Christi, & in Sardinia monasterium Sacrariense, vicariam de Trulla, & Orream Picchinam, & completo & peracto visitationis officio nullam jurisdictionem exerceant in monasteriis. De visitatione vero infra triduum se expediant ad plus, in paucis vero diebus moram faciant breviorem, sicut viderint expedire. Bini autem visitatores duos equos vel tres ad plus secum ducere valeant. Domnus prior per se vel per alium predicta monasteria visitatorum poterit visitare.

XXXVIII. Item in secretarium ordinis predicti statuimus domnum Bonum Camaldulensis heremi sacristam.

XXXIX. Item capitulum generale ordinis sequenti anno apud Camaldulum in festo sancti Luce evangeliste.

Ista sunt suffragia.

Pro domino Papa & statu universalis ecclesie quilibet sacerdos dicat III. Missas.

Pro ven. patre domino (*Octaviano*) sancte Marie in via lata diacono cardinali quilibet sacerdos unam Missam.

Pro benefactoribus nostris defunctis unam Missam. Quilibet autem monachus, qui non est sacerdos unum psalterium. Conversi pro qualibet Missa dicent L. Pater-noster.

Ego Petrus quondam magistri Albertini Viterbiensis sacrosancte Rom. ecclesie auctoritate notarius, & nunc R. P. dicti D. D. Octaviani cardinalis scriba huic promulgationi & publicationi interfui dictarum constitutionum, & eas de mandato & auctoritate dicti D. cardinalis propria manu scripsi, & in publicam formam sub meo proprio signo redegi, in predicto palatio dicti cardinalis sub anno Domini M. CC. LXXI. XI. kal. octobris indictione XIV. presentibus discreto viro Sinibaldo de Labro camerario, plebano de sancto Petro in Pixide, capellano Benvenuto de Candia, magistro Johanne de Bon medico, & magistro Simone de Urbe clerico dicti domini cardinalis, & religioso viro fratre Guidone de Stagio heremitarum ordinis ad hoc rogatis, & vocatis testibus.

CXXIX.

Sinibaldus de Labro eligitur procurator & administrator monasterii Castri-britorum ab eodem capitulo generali.

Anno 1271. II. octobris.

Ex eodem tabulario. §. *Donatio.* n. 452.

ANno Domini M. CC. LXXI. indictione XIIII. die secunda intrante mense octobris venerabilis pater domnus Jacobus prior heremi Camaldulensis & totius ordinis generalis existens in capitulo generali apud Aretium celebratum in festivitate sancti Michaelis de mense septembri sub anno Domini M. CC. LXXI. de voluntate & consensu diffinitorum capituli generalis, videlicet domni Romualdi sancte Marie de Aurano, domni Braymani sancti Sepulchri de Burgo, domni Guidonis sancti Michaelis de Pisis monasteriorum abbatum, domni Pauli prioris sancti Michaelis de Venetiis, domni Boni sacriste & domni Symonis heremi Camaldulensis heremitarum, necnon ipsi & singuli deffinitores de licentia & mandato dicti domini prioris, & ipse domnus prior una cum eis dederunt, cesserunt, tra-

Ibidem.

tradiderunt, & donaverunt domino Sinibaldo de Labro Aretine dioceſis capellano & camerario venerabilis domini Octaviani ſancte Marie in Vialata diaconi cardinalis protectoris ordinis Camaldulenſis omnia jura & actiones, reales & perſonales, utiles & directas, tacitas & expreſſas, que & quas habebant, & habere videbantur in monaſterio & eccleſia ſancti Michaelis de caſtro Britorum dioceſis Bononienſis, conſtituentes dictum dominum Sinibaldum recipientem nomine, quo ſupra, procuratorem, ita quodammodo poſſit agere, placitare, & ſe pro dicto monaſterio ab omni collegio & univerſitate defendere, quemadmodum dicti domini prior & deffinitores facere poterant. Et ſi reperiretur aliquo tempore dictum dominum cardinalem aliquam donationem feciſſe ſeu conceſſionem per ipſum factam fuiſſe alicui ordini vel perſone, ipſam talem donationem approbaverunt & affirmaverunt omni modo & jure, quo melius fieri poteſt, promittentes per ſe & ſuos ſucceſſores predicta omnia & ſingula perpetuo firma & rata habere & tenere, & non contrafacere vel venire per ſe vel per alium aliqua ratione vel cauſa, de jure vel de facto ſub hypotheca & obligatione dicte heremi Camaldulenſis & ordinis univerſi.

Actum in choro eccleſie ſancti Michaelis de Aretio, preſentibus fratre Johanne de Viterbio de ordine Predicatorum capellano & penitentiali dicti domini cardinalis, fratre Guidone de Stazia de ordine heremitarum capellano dicti domini cardinalis, domno Angelo abbate ſancte Helene de Heſino, domno Guidone de Spiria priore clauſtrali ſancti Michaelis de Piſis, domno Deodato priore clauſtrali Camalduli de Florentia, qui omnes ſunt de dicto ordine.

Ego Petrus Philippi Viterbienſis imperiali auctoritate notarius & dicti domini cardinalis publicus notarius hiis omnibus interfui rogatus, & juſſu dictorum domnorum prioris & deffinitorum hec ſcripſi & in publicam formam redegi.

CXXX.

Executores teſtamenti Creſcentii Leonis vendunt terras abbati S. Gregorii de Urbe.

Anno 1272. IV. januarii.

Ex codice San-gregoriano pag. 235.

IN nomine Domini. Anno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo ſecundo indictione quintadecima, menſis januarii die quarta coram domino Maximo Petri Oddonis judice, me Leonardo notario & teſtibus ſubſcriptis ad hec vocatis & rogatis. Religioſi & diſcreti viri frater Jacobus de Bubacianis prior conventus Predicatorum de Urbe, & frater Adinulfus ordinis Minorum executores ultime voluntatis olim nobilis viri domini Creſcentii Leonis Johannis judicis, & frater Johannes de Florentia procurator religioſi viri fratris Bernardi preceptoris hoſpitalis ſancti Spiritus in Saxia de Urbe executores dicte ultime voluntatis dicti domini Creſcentii habens ab eo poteſtatem faciendi ſubſcripta, & publico inſtrumento procurationis ſcripto per Stephanum Petri Angeli judicem & ſcriniarium a me notario viſo & lecto continetur procuratorio nomine pro ipſo preceptore, quem promiſit facere conſentiri in ſubſcriptis, ad petitionem ſubſcripti domini abbatis, eorum bona & ſpontanea voluntate vendiderunt & conceſſerunt venerabili patri domno Gregorio abbati & religioſo viro fratri Bartholomeo monacho & camerario venerabilis monaſterii ſanctorum Andree & Gregorii in clivo Scauri de Urbe, recipientibus vice & nomine ejuſdem monaſterii & conventus ejuſdem, eorumque ſucceſſorum *&c.* ideſt unum caſale cum turre, domibus, caſtellario ſeu reclauſtro cum terris cultis & incultis, montibus, vallibus, collibus, plagiis *&c.* poſitis extra portam ſancti Pauli in loco, qui dicitur Gualdora & Montorium inter hos fines: a primo latere tenet monaſterium ſancti Xiſti *&c. ut in ſuperiori teſtamento*, & dederunt, ceſſerunt *&c.* Que omnia vendiderunt *&c.* ipſi pro dicto monaſterio pro pretio quadringentarum librarum Proviſinorum, quas dicti executores ab ipſo domino abbate *&c.* confeſſi ſunt recepiſſe *&c.* quas quadringentas libras Proviſinorum dicti dominus abbas & conventus *&c.* mutuo receperunt a domino Oddone Frajapane de Gra-

Ibid. n. 5

Gradellis solvendas executoribus predictis &c. Testes dominus Maximus Petri Oddonis judex, Oddo Frajapane de Gradellis, Petrus filius eius, magister Nicolaus scriniarius, Benedictus Massarolus campsor, Julianus campsor, qui omnes interfuerunt venditioni predicte.

Eodem die presentibus Oddone Frajapanis de Gradellis, Nicolao domini Thomasii, Johannis Henrici, Leonardo: qui dicitur Furraca bubulco, & Laurentio bubulco de castello sancti Pauli testibus ad hec rogatis. Dictus magister Nicolaus notarius procurator constitutus ad hoc investimentum faciendum ab executoribus predictis predictos dominum abbatem & camerarium pro dicto monasterio de predictis omnibus & singulis superius affinatis investivit, & in corporalem possessionem & tenutam immisit, & dicti dominus abbas & camerarius nomine dicti monasterii corporalem possessionem & tenutam adepti sunt.

Ego Leonardus Jacobi Rubei sancte Romane ecclesie notarius, quia predictis omnibus & singulis interfui, scripsi & complevi rogatus.

CXXXI.

Auliverius plebanus Opitergii cedit priori Camaldulensi ecclesiam S. Martini.

Anno 1272. III. maji.

Ex autographo S. Mich. de Muriano. Caps. LXI. I.

IN nomine Domini. Anno ejusdem millesimo ducentesimo septuagesimo secundo indictione quintadecima die martis tertio intrante majo Tarvisii in canonica, presentibus his testibus rogatis, videlicet dominis Symeone Mauro, Tolberto Calza canonicis Tarvisinis, presbytero Nicolao plebano de Molianis, presb. Martino de domo, Jacobo sacristano, clerico ejus fratre, presb. Nicolao olim capellano domini episcopi Tarvisini, Gualperto olim Johannis de Nigrisia, Petro & Nicolao de Saleto, Articho de Nigrisia & aliis. Dominus presbyter Auliverius plebanus ecclesie sancti Johannis de Opitergio, rector & administrator ecclesie sancti Martini de Opitergio diocesis Cenetensis intuitu Dei, & pro remedio anime sue dedit & cessit atque mandavit omne jus tam spirituale seu spirituali annexum, quam temporale, quod habet in ipsa ecclesia sancti Martini de Opitergio, & actiones omnes reales & personales, utiles & directas venerabili ordini Camaldulensi, seu domno Johanni priori sancti Martini de Prata & Benciviene capellano sancte Christine de Tarvisio procuratoribus constitutis a venerabili dompno Jacobo priore totius heremi Camaldulensis &c. Item cessit & dedit & mandavit modo & ordine supradicto atque tradidit ordini supradicto Camaldulensi ac ipsius procuratoribus recipientibus pro dicto ordine omnes terras & possessiones suas, quas habet & possidet, seu visus est habere, tenere, & possidere in Opitergio & Colfrancudo & eorum territoriis predicte diocesis Cenetensis, videlicet sedimen unum cum decima, quod est apud ecclesiam sancti Martini &c. retento sibi usufructu dictarum possessionum & terrarum & ecclesie predicte in vita sua, tali pacto & conditione apposita, quod si prior vel ordo Camaldulensis vel supradicti procuratores seu alius pro dicto ordine moveret aliquam questionem super ipsis de jure vel de facto coram quocumque judice ordinario vel delegato in judicio vel extra judicium, quod ex tunc collatio juris ecclesie predicte, quam habet dictus ordo Camaldulensis & procuratores supradicti pro eo in ecclesia predicta sancti Martini & possessionum & terrarum supradictarum nullius sint valoris atque momenti; & ita promiserunt sibi ad invicem predictus presbyter Auliverius & predicti procuratores ad hoc specialiter constituti sollemni stipulatione firmiter observare. Et super his omnibus & singulis renuntiaverunt predictus presbyter Auliverius & predicti procuratores literis seu privilegiis impetratis seu impetrandis, appellationibus &c. Item ibidem & presentibus dictis testibus incontinent dixit & protestatus fuit dictus presbyter Auliverius plebanus, quod per cappam albam, quam portat, seu mutationem habitus, non intendit facere aliquam professionem seu subjacere aliter ordini supradicto, nisi sollemniter profiteretur regulam supradictam; & de his voluerunt dicte partes, quod duo fiant instrumenta unius tenoris, scilicet unum dicto ordini, & alterum dicto presbytero Auliverio.

Ego Oto Johannis notarii de Nigrisia sacri palatii notarius interfui & rogatus scripsi.

CXXXII.

CXXXII.

Abbas Adelmensis instituit rectorem in ecclesia S. Mariani.

Anno 1272. XIII. julii.

Ex tabulario Angelorum Florentiæ.

ibid n. 5.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini M. CC. LXXII. indictione quintadecima XIII. julii. Appareat, quod domnus Mattheus Dei gratia abbas sancte Marie Adelmensis ad ..... ecclesia sancti Mariani pastoris ad presens in suum damnum & magnum detrimentum & animarum periculum & scandalum plurimorum solatio destituta, unde dicta ecclesia .... currit lesionem, ad honorem Dei omnipotentis & gloriose virginis Marie ..... Sanctorum & Sanctarum Dei & ad honorem domini Beringerii quondam domini Cavalcalambardi, Puccini & Orlandini fratrum quondam domini Ildebrandini, Bindi quondam Galli, & Jacopi & Gentilis fratrum quondam domini Galgani, Gentilis quondam Degnicciutolli, & Gherardi quondam Curradi di Montetignosoli, & Albizzini & Cenni fratrum quondam Sanguinei, Bencinvenni quondam domini Sanguinei, & Pufcii, Landini, & Cursi fratrum quondam Ugolini de Caso .... patronuum dicte ecclesie sancti Mariani, & propter bonum istatum ecclesie prelibate, ecclesiam ipsam recomendavit Gerio .... acano canonico plebis sancti Johannis de Monte .... committens eidem curam temporalium & spiritualium bonorum dicte ecclesie usque ad duodecim annos proxime venturos, dans eidem Gerio liberam potestatem administrandi bona dicte ecclesie temporalia & spiritualia vice ipsius & nomine recomendationis. Et incontinenti dictus clericus recepit ab eo investituram ipsius ecclesie .... abbas ipsum investivit per librum de administratione.... ecclesie... sancti Mariani .... Gerius clericus recepta investitura administrationis ipsius ecclesie .... ad sancta Dei evangelia non vendere, non alienare, non cambiare, non permutare, non inf.... nec submissionem facere, neque p.... de thesauro, possessionibus .... libus ecclesie prelibate, nec contractum aliquem facere, sive pactum vel transactionem aliquam absque ven. donni abbatis licentia speciali, & in fine dicti termini eidem pacifice renuntiare .... ecclesiam.

Actum in castro Montesani, scilicet in plebe sancti Johannis dicti loci, presentibus presbytero Alberto rectore ecclesie sancti Andree de Petra, & magistro Martino quondam Ormanni ad hec vocatis testibus & rogatis.

Ego Corlu ... Aviti de Montetigno auctoritate imperiali notarius his omnibus predictis interfui, & ut supra legitur, mandato dicti domni abbatis scripsi & publicavi rogatus.

CXXXIII.

Bartholomæus ep. Civitatis-novæ benedicit primum lapidem pro nova ecclesiæ S. Martini de Opitergio.

Anno 1273. III. septembris.

Ex autographo S. Michaelis de Muriano.

Ibid. n. 7.

ANno a nativitate Domini millesimo ducentesimo septuagesimo tertio indictione prima die tertio intrante septembri. Venerabilis pater dominus frater Bartholomeus Dei gratia episcopus Civitatis-nove ad requisitionem & petitionem presbyteri Oliverii benedixit primum lapidem edificande & construende ecclesie super terretorio monachorum Camaldulensium in Opitergio in capite ville ad Dei honorem & nominis beati Martini confessoris tali conditione, quod per hanc benedictionem non intendit derogare privilegiis ordinis Camaldulensis, nec ob hoc intendit habere in ipsa ecclesia aliquam jurisdictionem; committens eidem presbytero Oliverio, ut dicat, cui vult, ut ponat primarium lapidem benedictum per eum in fundamento dicte ecclesie. Actum est hoc Venetiis in sancto Salvatore in domo habitationis predicti domini episcopi, presentibus testibus dominis presbytero Dominico Civitatis-nove, Rodulpho Parmensi, qui moratur cum dicto domino episcopo, & aliis.

Ego Albertus filius quondam domini Girardini de Barizolis imperiali auctoritate notarius interfui rogatus, & scripsi.

CXXXIV.

CXXXIV.

Auliverius presbyter ponit ipsum primum lapidem pro dicta ecclesia erigenda.

Anno 1273. XIII. septembris.

Ex originali S. Michaelis de Muriano.

Ibidem.

ANno Domini mill. ducentesimo septuagesimo tertio indictione prima die martis tertio-decimo intrante septembri, in presentia presbyteri Martini de Opitergio, domini Manfredini, domini Catanei Wecelli de Salica notarii, Martini ..... fabri, Almerici de Rinaldo Salc.. de Opitergio, domini Federici de Mattheo de Ezilino de Tarvisio, Viviani de Fortaguto de Tarvisio & aliis. Dominus presbiter Auliverius de Opitergio ad honorem Dei & sancti Martini posuit primum lapidem, ubi ecclesia sancti Martini debet edificari super territorio ordinis Camaldulensis jacente in Opitergio in vicinatu superiori in capite ville apud sedimen Frasenelli & Calcimiti fratrum, ut dicitur, & hoc commissione domini fratris Bartholomei Dei gratia episcopi Civitatis-nove, qui dominus episcopus commisit illi presbytero Auliverio, ut poneret sua auctoritate primarium lapidem benedictum per ipsum dominum episcopum in fundamento edificande ecclesie sancti Martini super territorio Camaldulensis ordinis posito in Opitergio, prout in carta illius commissionis facta per Albertum filium quondam domini Gerardini de Barizolis imperiali auctoritate notarii continetur, & cum idem ordo Camaldulensis habeat licentiam & verbum a domino Clemente papa edificandi ecclesiam super suo territorio sine verborum contraditione aliquorum diocesanorum pontificum vel aliorum quorumlibet, prout in suo privilegio sigillato cum uno sigillo plumbeo habente duas testas intus continetur. Actum in Opitergio in dicto territorio, ubi dicta ecclesia debet edificari apud sedimen dictorum Frasenelli & Calcimiti fratrum.

Ego Romanus de Fagaredo sacri palatii notarius intersui & scripsi.

CXXXV.

Bondi Benvenuti cedit abbati Vallis-castri jus suum in ecclesiam S. Luciæ territorii Cinguli.

Anno 1274. v. aprilis.

Ex autographo S. Blasii de Fabriano.

Ibid. n. 12.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini millesimo cc. LXXIIII. indictione II. die quinta intrante mense aprilis tempore domini Gregorii pape X. Discretus vir dompnus Bondi Benvenuti Pauli sua bona, propria & spontanea voluntate & libero arbitrio ressignavit, & renuntiavit, & remisit, & refutavit & cessit juribus omnibus suis ex certa scientia sibi competentibus, vel que sibi competere poterant vel habere in ecclesia sancte Lucie posita in pertinentiis Cinguli, seu sancti Severini existenti prope forestam communis Cinguli, & omnibus juribus & pertinentiis suis temporalibus & spiritualibus in manu & presentia religioxi viri dompni Petri abbatis monasterii sancti Romualdi Vallis-castri, ad quod monasterium asserit dictam ecclesiam sancte Lucie pertinere pleno jure, quam quidem ecclesiam ipse impetraverat & acquisiverat tam per indulgentiam & concessionem domini Symonis cardinalis olim in marchia Anconitana apostolice sedis legati, quam per confirmationem domini Clementis pape quarti, ut in ipsius privilegio seu rescripto apertius continetur; quibus etiam literis & rescripto cessit & renuntiavit expressim. Quam quidem renuntiationem, ressignationem, remissionem, refutationem & cessionem ipse dompnus Bondi promisit predicto domino abbati recipienti pro dicto monasterio sancti Romualdi Vallis-castri perpetuo ratam, & firmam habere & tenere, nec non in aliquo contradicere nec contrarium facienti consentire, nec per se vel alios in contrarium replicare de jure vel de facto aliqua ratione vel occaxione sive exceptione sub pena C. librarum Ravennatum & Anconitanarum, & obligatione bonorum ipsius dompni Bondi &c. Actum in capitulo dicti monasterii sancti Romualdi Vallis-castri, presentibus magistro Laurentio notario de Cingulo & Munaldutio de Colpalumbo, & Medezono de Fabriano & aliis pluribus testibus de hiis vocatis & rogatis.

Et ego Angelus Venuti imperiali auctoritate notarius his omnibus interfui rogatus scribere scripsi & publicavi.

CXXXVI.

Et abbas Vallis-castri eumdem Bondi in ipsa ecclesia pro rectore rursus instituit.

Anno 1274. v. aprilis.

Ex autographo ejusdem S. Blasii.

Ibidem.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini millesimo CC. LXXIII. indictione II. die v. intrante mensis aprilis tempore domini Gregorii pape X. Religiosus & discretus vir dompnus Petrus Dei gratia abbas monasterii sancti Romualdi Vallis castri cum consensu & voluntate suorum monachorum, scilicet dompni Johannis Santese monaci, fratris Petri prepositi, & dompni Albrici monaci, & fratris Symonis, & fratris Ajudi conversorum dicti monasterii, post renuntiationem, resignationem &c. humiliter & spontanee factam per discretum virum dompnum Bondi Benvenuti Pauli de ecclesia sancte Lucie poxita in pertinentiis Cinguli seu sancti Severeni prope forestam communis Cinguli, & jurium & pertinentiarum ipsius, ut scriptum apparet manu mei Angeli Venuti notarii, divina solum annuente clementia & Dei solum considerato intuitu, concessit dictam ecclesiam in temporalibus & spiritualibus, ita quod inde alienare, permutare, obligare, pignorare, infeudare, commodare, donare non possit de bonis dicte ecclesie sine voluntate & licentia abbatis dicti monasterii, & quandocumque placuerit dicto dompno Petro abbati ipsum removere & revocare de dicta ecclesia & administratione rerum & bonorum ipsius, nullam habeat vel habere poxit in contrarium reluctandi vel contradicendi licentiam & possibilitatem sive potestatem, & incontinenti cum eidem fuerit vetitum vel contradictum per ipsum abbatem vel alium de mandato ipsius se amplius ingerere vel amministrare in temporalibus & spiritualibus dicte ecclesie, incontinenti desistet & secedet, & se non intromittet amplius in administrationem vel gestionem dicte ecclesie & bonorum ipsius, que omnia dictus dompnus Bondi promisit dicto abbati nomine & vice dicti monasterii stipulanti attendere & observare, & non contrafacere sub pena C. librarum Ravenn. & Anconit. &c. que pena &c. Actum in capitulo monasterii sancti Romualdi Valli-scastri, presentibus &c. *ut in superiori instrumento.*

Et ego Angelus Venuti notarius &c.

CXXXVII.

Compositio inter abbatiam Triviensem & commune Trivii.

Anno 1274. VI. maji.

Ex autographo Triviensi.

Ibidem.

IN nomine Domini, amen. Anno Domini millesimo CC. LXXIIII. indictione secunda tempore domini Gregorii pape & nullius imperatoris, die VI. maji intrantis. Cum inter ven. patrem domnum Juntam abbatem monasterii sancte Marie in Trivio & dompnum Berardum, dompnum Guidonem, dompnum Benvenutum & dompnum Johannem monachos dicti monasterii & confratres ipsius domni abbatis nomine dicti monasterii ex parte una, & homines communis & universitatis de Trivio, scilicet de Monte cornario, castro Celle, & villis Trivii fideles ipsius monasterii ex parte altera, lis & questio ac discordia verteretur super temporali jurisdictione & rebus aliis, quas dictum monasterium habet in ipsis hominibus & bonis eorum, & super dicto communi & universitate eorumdem, & super dominio & hominio, quod ipsum monasterium habet in ipsis terris & communi ac universitate & hominibus infradicendis, & bonis eorum, & super omni modo & forma, quem & quam dictum monasterium & rectores ejus servare debeant in utenda jurisdictione & dominio supradicto, & super omni statu & conditione seu conditionibus modo & esse, quo vel quibus dicti homines de Trivio vivere, versari & morari debeant cum dicto & sub dicto monasterio & rectoribus & capitulo dicti monasterii, & super omnibus & singulis supradictis, predictum commune & homines ipsius communis & universitatis velint cum dicto monasterio, abbate & capitulo ipsius monasterii ad plenam concordiam & compositionem & pacem, transactionem & pacta venire. Dum parva jam cepisset inter dictas partes super predictis dissensio exoriri, idcirco convocati & congregati pro bono & utilitate & commodo dicti communis & universitatis, & nomine & vice dicti communis & universitatis, & pro ipso communi & universitate, & ipsis hominibus & personis de monte Cornario, castro Celle & villis Trivii, & pro omnibus & singulis hominibus, personis, stantibus & habitantibus in territorio Trivii, homines dicti com-

communis & univerſitatis, quorum nomina hominum inferius ſcribentur, pro ſe ipſis & quilibet eorum ſuo proprio & privato nomine, & ipſorum heredum ac poſterum ſucceſſorum conſulte & ſcienter & deliberato animo & plano animo, & habito ſuper his longo & longiſſimo tractatu ac deliberatione, videntes, cognoſcentes & affirmantes hec omnia & ſingula fieri ad utilitatem & commodum cujuslibet eorum & heredum ſuorum, & dicti communis & univerſitatis ejuſdem, & ſingularium perſonarum dicti communis, & etiam cognoſcentes & adfirmantes nihil fieri ad leſionem predicti communis & univerſitatis, vel alterius eorum vel alicujus eorum ſpetialium, communiter & concorditer fecerunt, conſtituerunt, & ordinaverunt atque creaverunt diſcretum & ſapientem virum Roſſum de Mercatali de ipſo communi preſentem & ſponte mandatum ſuſcipientem dicti communis & univerſitatis, & eorum & cujuſlibet eorum legitimum & generalem ſyndicum & procuratorem *&c.* ad tranſigendum, componendum *&c.* cum dicto monaſterio *&c.* qualitercumque quomodocumque *&c.* ſibi placuerit *&c.* & ad condenda & componenda capitula & ordinationes, pacta & promiſſiones ſuper certis capitulis obſervandis inter dictum commune & univerſitatem predictam, & homines & perſonas & bona eorumdem communis & univerſitatis ex parte una, & dictum monaſterium & rectores ipſius monaſterii ex altera. Specialiter & in primis qualiter & in quibus quantitatibus puniantur per ipſum abbatem vel nuntios ſuos, omnes & ſinguli homines & perſone, qui vel que maleficium commiſerint aliquod vel foliam quamcumque maleficii vel folie genere commiſſum fuerit dicto vel facto. Item ad ſtantiandum & ordinandum, per quos homines & cujus expenſis cuſtodiatur turris caſtri montis Coronarii. Item ad ſtantiandum & ordinandum, ex quibus hominibus vel perſonis abbas dicti monaſterii vel capitulum ipſius monaſterii conſtituere poſſit in vicecomitem in terris monaſterii & non alium, & quando & quid ipſe vicecomes promittere debeat fidelibus dicti monaſterii de obſervandis pactis celebratis inter ipſum monaſterium & fideles ſuos. Item ad ſtantiandum & ordinandum, qualiter & quomodo, & qua forma dictus abbas vel ipſius vicarius ſeu vicecomes reddat jura inter fideles dicti monaſterii & de fidelibus dicti monaſterii tam in civilibus cauſis, quam in criminalibus, & tam ſuper exterminationibus agrorum, quam ſuper omnibus aliis litibus & queſtionibus ordinariis, quam extraordinariis, & quam penam ſubſtinent, qui accuſam per eum factam non probaverit, & qualiter accuſatus abſolvi debeat, ſi contra eum non probetur. Item ad ſtantiandum & ordinandum ſuper comparis ſeu aquiſtis per ipſum monaſterium faciendis, de quibus aquiſtis fideles dicti monaſterii facere debeant adjutorium dicto monaſterio, & de quibus non, & in quanta quantitate graventur fideles dicti monaſterii, & quantam quantitatem ſolvat ipſum monaſterium. Item ad ſtantiandum & ordinandum, qualiter compellantur per dictum domnum abbatem omnes, qui fuerint electi ad aliquod officium exercendum. Item ad ſtantiandum & ordinandum, qualiter & quomodo fratres quotcumque ſint vel ſorores viciſſim ſibi ex teſtamento, vel ab inteſtato ſuccedant, & qualiter dictum monaſterium partem defuncti fratris ſuperſtiti vel ſuperſtitibus renovet, & ſub quomodo & forma, & in quibus caſibus & quantum per renovationem dictum monaſterium accipere debeat. Item ad ſtantiandum & ordinandum, quod deficientibus fratribus cujuſcumque perſone mortue hereditas ad predictum monaſterium devolvatur & redeat. Item ad ſtantiandum & ordinandum de poderibus, que remanent diſcaſſata & dishabitata decedente detentore vel detentoribus eorumdem, & qualiter abbas dicti monaſterii teneatur & quibus perſonis illud locare & concedere debeat, & qua forma. Item ad ſtantiandum & componendum, ſi alicujus hereditas in femina deveniret vel antea vocaretur, qualiter ſubcedat, & ſi ipſa nupſerit, qualiter dictus abbas renovet, & concedat viro eam ſibi copulanti ipſam hereditatem ſeu bona, & quantum pro ipſa renovatione accipiat dictus abbas. Item ad ſtantiandum & ordinandum, ſi aliquis homo territorii Trivii maritaverit aliquam ſuam filiam alicui homini de Trivio, & dederit ei unam ſuam petiam terre vel plures uſque ad quartam ſui poderis, qualiter abbas ſuum conſenſum prebeat, nichil exacto niſi debitis ex re conceſſa ſervitiis & quantitate ſtatuta. Item ad ſtantiandum & ordinandum, qualiter fideles dicti monaſterii permutationes inter ſe facere valeant, & in quibus rebus teneat permutatio, & in quibus non. Item ad ſtantiandum & ordinandum, ſi quis ex dictis fidelibus vellet alienare de inmobilibus ſuis, que bona & in quanta quantitate ſibi liceat alienare, & quando & in quibus dictus abbas con-

conſentiat & quantum pro conſenſu accipere debeat, tam a venditore, quam ab emptore. Ad contractus ſolemnes ſuper predictis & de predictis omnibus & ſingulis cum predicto domno abbate & capitulo iniendos, faciendos, recipiendos & celebrandos cum ſolemnibus ſtipulationibus, & cum pene, ſeu penarum promiſſionibus hinc inde faciendis, & quolibet capitulo non ſervato committenda & exigenda. Jtem ad bona dicti communis & univerſitatis & hominum ſingulariter & univerſaliter dicto monaſterio obliganda pro predictis omnibus & ſingulis obſervandi & tenendi, & generaliter ad omnia & ſingula facienda, gerenda, exercenda, capitanda, compillanda, que omnia predicta vel aliquod predictorum ſibi utilia videbuntur, & que unuſquiſque articulus predictorum requirere videtur *&c.* & promittentes ipſi homines *&c.* ſervare, facere, & implere perpetuo *&c.*

Nomina vero hominum conſtituentium ſyndicum ſupradictum ſunt hec: Cambius de monte Cornaro, Roſſus de Mercatali, Guido Albertini, Arginellus de caſtro Celle ... es hominum dicti communis & univerſitatis.

Matteus del Ben de monte Coronario.
Accattabenis olim Finiguerre.
Guido Donnabene.
Amadeus.
Ramerius Vulpes.
Marengallia.
Beneamicus dal Vado.
Ugolinus de Cella.
Milioratus de Cella.
Salvi Levore.
Panicus.
Tobaldus.
Vita Baſſorum.
Caciannus.
Coradinus.
Bonus Villani.
Brunellus.
Nigrobonus.
Arientus de Canuſia.
Auretta de monte Coronario.
Bonus dal Vado.
Guido Pegolettus.
Zullus Millionis.
Benamatus de Cameraſci.
Venutus de Cella.
Bacius de Cella.
Ventura Multeboni.
Rigatius de Canuſia.
Plendutius Buffe de Podio.
Bertaldi in Canuſia.
Jacobus de Caſagia Trivii.
Pondus de *Mer*catale.
Solimben Buffanti de Vado.
Johannes Ragetti de Camerag.
Boncivene de Prato.
Netegardi ejus frater.
Longius de Canuſia.
Bentevegna dal Vado.
Ravaldinus de Canuſia.
Sabatinus Rigetti de Camerag.
Bonus de Trario.
Guido Gianelli dal Vado.

Gratia de Mercatali.
Bergeſe dal Vado.
Amatus de Cella.
Guido Buffanti de Vado.
Salimben Albaneſe ejuſdem loci.
Miſchius de caſtro Celle.
Pegolotus de Canuſia.
Vita de Trivio.
Johannes Falci.
Arientucius Millioris.
Villanus de Cameraſci.
Avedutus de la Stretta.
Minus Calzolarius de Trivio.
Boncompagnus de Battifolle.
in Canuſia.
Benvenutus de Mercatali.
Claromonte.
Ricius de la Cella.
Canellus de Canuſia.
Drudus de dicto loco.
Marcellus de Vado.
Magiſter Johannes.
Daniellus Rigetti de Vado.
Guido Zannis de Vado.
Palmerius de Prato.
Drudolus de Prato.
Dominicus calzolarius de la Stretta.
Bavatus de Prato.
Buffetta ejuſdem loci.
Caramannus de Trivio.

Actum in eccleſia ipſius monaſterii coram nobilibus viris Ugutio comite de monte Duleo, Rainerio de Fagiola, Bernardino de monte Acuto, Griffolo de Raſſena, Raſpulio de Cap . . ſa & Guidatio Gentilis teſtibus preſentibus ad hec vocatis habitis & rogatis.

Ego Aringerius de Corliano imperiali auctoritate notarius predictis omnibus interfui, & ut ſuperius legitur rogatus ss., & publicavi, ſignumque meum appoſui conſuetum.

CXXXVIII.

Gregorii X. litteræ pro confirmatione electi abbatis Vangaticienſis.

Anno 1274. II. nonas auguſti.

Ex regeſto Vaticano anni III. epiſt. 19.

GRegorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei . . patriarche Gradenſi & . . epiſcopo Torcellano ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dudum monaſterio de Vangadicia ad Romanam eccleſiam, ut aſſeritur, nullo medio pertinente Camaldulenſis ordinis Adrienſis dioceſis abbatis regimine deſtituto, tandem dilecti filii conventus ejuſdem monaſterii die ad eli-

eligendum prefixa, ac vocatis omnibus, qui voluerunt, debuerunt, & potuerunt commode interesse ad electionem futuri abbatis, per viam compromissi procedere intendentes in quosdam ejusdem monasterii monachos sub ea forma concorditer compromittere curaverunt, ut illum ad regimen ejusdem monasterii eligerent, de quo secundum Deum utilitati ejus expedire viderent, sicque predicti monachi recepto hujusmodi compromisso considerantes, quod monasterium ipsum per dilectum filium fratrem Bernardum priorem sancti Petri de Montesilice monachum ipsius monasterii poterat in spiritualibus & temporalibus salutaria suscipere incrementa, predictum fratrem Bernardum suo & dicti conventus nomine canonice in abbatem dicti monasterii elegerunt. Sane fratribus Guidone & Albertino olim monachis dicti monasterii asserentibus se in hujusmodi compromisso fore contemptos, & predicte electioni se propter hoc opponentibus, orta quoque super hoc in predictum conventum ex parte una, & Guidonem & Albertinum predictos materia questionis, ac hujusmodi causa per appellationem dictorum G. & A. ad sedem apostolicam legitime devoluta, nos dilectum filium nostrum S.. tituli sancti Martini presbyterum cardinalem dedimus in omnia hujusmodi partibus auditorem. Lite igitur coram eodem cardinali in causa ipsa legitime contestata, & diversis processibus habitis coram eo, tandem iidem Guido & Albertinus ad mandatum dilecti filii.. prioris Camaldulensis & capituli ejusdem ordinis generalis pro bono & tranquillo statu ejusdem monasterii in manibus dictorum prioris & capituli hujusmodi liti & questioni renuntiaverunt expresse ac sponte cesserunt. Nolentes itaque vacationem dicti monasterii diutinam sustinere, fraternitati vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus si vobis constiterit predictum monasterium de Vangadicia ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinere, de modo electionis eligentium studiis & electi meritis inquisita diligentius veritate, si electionem ipsam inveneritis esse canonicam, & de persona idonea canonice celebratam ipsam confirmantes auctoritate nostra vos vel alter vestrum eidem electo munus benedictionis impendere studeatis, sibique faciatis a suis subditis obedientiam & reverentiam debitam exhiberi, contradictores quoslibet per censuras ecclesiasticas appellatione postposita compescendo. Recepturi ab eo postmodum nostro & ecclesie Romane nomine fidelitatis solite juramentum juxta formam, quam vobis sub bulla nostra mittimus introclusam. Formam autem juramenti, quod ipse prestabit de verbo ad verbum, per ejus patentes literas suo sigillo signatas nobis per proprium nuntium studeatis quantocius destinare. Alioquin ea rite cassata faciatis eidem monasterio de persona idonea per electionem canonicam provideri. Quod si non ambo hiis exequendis potueritis interesse, unus vestrum ea nihilominus exequatur.

Datum Lugduni secundo nonas augusti anno III.

CXXXIX.

Acta inter episcopum Vicetinum & priorem S. Viti.

Anno 1275.

Ex originali archivi S. Viti.

IN Christi nomine, amen. Anno ejusdem millesimo ducentesimo septuagesimo quinto indictione tertia die mercurii quarto intrante septembris Vincentia in aula episcopali, presentibus dominis Soyno de Ripa, Federico de Montebello judicibus, dominis Alberto de Soavi, Marcho de Barbazone notario & aliis. Ibique venerabilis pater dominus Bernardus Dei gratia Vincentie electus, presentibus infrascriptis Viviano sindicario nomine infrascripto ex una parte, & domno Prohenzo priore infrascripti monasterii sancti Viti, & Gerardo Bellelle notario sindicario nomine ipsius prioris & conventus sancti Viti ex altera pronuntiavit juxta consilium infrascriptum. Cujus consilii tenor hic est. Super questione, que vertitur inter Vivianum Corvolini notarium syndicum & syndicario nomine.. abbatisse monasterii & conventus sancti Petri Vincentini ex una parte agentem, & Gerardum Bellelle notarium, syndicum & sindicario nomine prioris & conventus loci sancti Viti Vincentie de ordine Camaldulensi ex altera se defendentem, in qua questione predictus Vivianus porrexit predicto Gerardo syndicario nomine suprascripto quemdam libellum coram ven. patre domino Bernardo Dei gratia Vincentino electo, volens ipsum & predictum monasterium sancti Viti convenire. Ex adverso opponebatur per dictum Gerardum syndicario nomine predicto, quod predictum monasterium coram

Ibidem n. 14.

ram predicto domino electo non poterat conveniri propter quoddam privilegium exemptionis ei a sede apostolica indultum & ordini Camaldulensi concessum. Super his visis, auditis & intellectis allegationibus utriusque partis, viso etiam ipso privilegio, consilium sapientum, videlicet dominorum Berni de Plantaporris canonici Vicentini & Petri Stravoldi tale est, videlicet quod predictus Gerardus syndicus & syndicario nomine suprascripto & ipsum monasterium sancti Viti possit & debeat conveniri super ipso libello porrecto coram domino electo & predicto Viviano syndico sancti Petri in dicta questione teneatur respondere.

Ego Johannes scriba imperiali auctoritate notarius interfui & hoc scripsi.

In Christi nomine. Anno *&c. ut supra* die martis XI. intrante septembris Vincentie in aula episcopali, presentibus magistro Jacobo clerico de Credacio, Albertino de Favalina & aliis. Ibique ven. pater dominus Bernardus Dei gratia episcopus Vicentinus electus infrascriptam sententiam protulit sic dicens: Cum nos Bernardus Dei gratia episcopus Vicentinus pluries in mandatis dederimus Gerardo Bellelle notario *&c.* nomine domni Prohensi prioris & conventus monasterii sancti Viti Vincentini *&c.* ut nobis suos judices suspectos exhiberet in scriptis, quoniam volebamus habere consilium super gravamine, quod idem sindicus pro dicto priore & conventu fore sibi dicebat illatum in quadam sententia sive pronuntiatione per nos lata inter dictum priorem *&c.* ex una parte, &.. abbatissam & conventum monasterii sancti Petri Vincentini *&c.* ex altera, si quod erat gravamen; precipientes insuper auctoritate nostra eidem Gerardo sindicario nomine suprascripto, quod sindico monasterii sancti Petri *&c.* coram nobis deberet de justitia respondere, & mandata nostra super his prorsus adimplere contempsit, dictos priorem & Gerardum ejus sindicum pronuntiamus contumaces *&c.* in his scriptis excommunicamus *&c.* Ego Johannes scriba *&c.*

In nomine Domini. Anno ejusdem M. CC. LXXVI. indictione IV. die jovis XIX. martii Vincentie in aula episcopali, presentibus Guidone Nordigli, domino Raynaldo de Collo, Deolavancio clerico & aliis, in presentia Viviani Corvolini, & Gumberti Marmutiani sindicorum & procuratorum .. abbatisse *&c.* sancti Petri Vincentini. Ven. pater dominus Bernardus Dei gratia Vincentinus electus, ob reverentiam venerabilis viri domini fratris Egidii monasterii sancti Felicis de Bononia abbatis domini pape legati seu conservatoris dicti ordinis Camaldulensis a bone memorie domino Alexandro papa IV. in juribus suis, revocavit omnem sententiam excommunicationis latam per ipsum dominum electum in priorem & conventum monasterii sancti Viti Vicentini, sive in priorem sive in conventum suprascriptum de dicto monasterio sancti Viti sive suum sindicum, occasione abbatisse sive conventus sancti Petri Vincentini seu sindici *&c.* & ita processum factum in ipsos sive in aliquem ipsorum pronunciavit irritum & inanem.

Ego Guillielmus olim Jacobini Bonamici imperiali auctoritate publicus notarius interfui & rogatus scripsi.

CXL.

Petrus abb. Vallis-castri instituit in rectorem ecclesiæ S. Luciæ de Foresta Petrum de Petriolo.

Anno 1276. VI. junii.

Ex archetypo S. Blasii de Fabriano.

IN Dei nomine, amen. Anno ejusdem nativitatis millesimo CC. LXXVI. quarta indictione, die sexta mensis junii exeunte, tempore domni Innocentii pape V. Congregato capitulo & conventu monasterii sancti Romualdi de Valle-castro, in quo capitulo & conventu dompnus Petrus abbas ipsius monasterii volens providere & tractare de rectore & pastore ecclesie sancte Lucie de Foresta, que est membrum ipsius monasterii, & ipsam ecclesiam sancte Lucie & proventus & fructus ipsius retinere & habere ad mensam dicti monasterii, cum consensu & voluntate suorum fratrum, videlicet dompni Bartholi, dompni Munaldi, fratris Benevenuti, dompni Ugolini, dompni Actonis & fratris Pauli monachorum & conversorum dicti monasterii, & ipsi monachi & conversi nomine ipsius monasterii, capituli & conventus ejusdem instituerunt & fecerunt dompnum Petrum de Petriolo monachum dicti monasterii rectorem & capellanum dicte ecclesie sancte Lucie ad regendam, manutenendam, defendendam & gubernandam ipsam ecclesiam in spiritualibus & temporalibus usque ad voluntatem & mandatum dicti abbatis & conventus dicti monasterii, auferendo eidem dompno Petro rectori licentiam & potestatem vendendi, alienandi

Ibid. n. 11.

nandi & obligandi thezaurum & possessiones & bona ipsius ecclesie & affictandi sine licentia & voluntate prefati abbatis & conventus dicti monasterii; recipiens dictus dompnus abbas ipsum dompnum Petrum monachum & rectorem dicte ecclesie ad osculum manus, & investiendo ipsum de dicta ecclesia per manum dicens: Esto capellanus & rector ad benefaciendum usque ad nostrum beneplacitum & mandatum, danptes eidem dompno Petro rectori fratrem Adjutum in sotium & pro sotio. Actum ante capitulum ipsius monasterii, presente Agerbino domini Rainaldi, Riczo Benevenuti, & Paulutio famulo dicti Agervini testibus ad hec vocatis.

Ego Ventura Actonis notarius publicus omnibus predictis presens interfui, & ut superius legitur, rogatus scribere scripsi, & publicavi.

CXLI.

Andreas Quaglottus se offert pro oblato & converso monasterii Fullinæ.

Anno 1277. VII. exeunte augusto.

Ex autographo ejusdem monasterii n. 102.

ANno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo septimo indictione quinta die mercurii septimo exeunte augusto, in presentia dominorum Odorici Pollexani, Bertaldini de Scomico, Folcerii de Scotto, Morandi de Scomico, Belle Benaxii & aliorum. Dominus Andreas Quaglottus de Taglamento videns hujus seculi vitam momentaneam, transitoriam & inanem, considerando inter cetera Christo servire regnare esse in eternum, ideo ipse sponte habitum sumere monialem secundum beati Benedicti regulam & ordinem in monasterio sancte Marie de Folina, se in manibus domni Leonardi abbatis dicti monasterii, presentibus domnis Blanco & Odorico syndicis dicti monasterii, volentibus & recipientibus pro fratribus & conventu dicti loci, se in confratrem contulit atque dedit. Quem dominum Quaglottum dicti domini abbas & fratres supradicti in confratrem acceperunt benigne eidem spondentes pro dicto loco cum fraterno more tractare in victu & vestitu secundum facultatem loci & regulam supradictam, eumque defendere & tueri, tam in monasterio stando, quam extra ab omni persona, parte, collegio, universitate, principe quolibet & rectore, dum honeste ad dompni abbatis voluntatem permanserit atque fratrum. Hic quidem dompnus abbas una cum dictis suis fratribus facientibus pro se & suo conventu eidem domino Andree propter infirmitatem, & debilitatem sue persone tunc imminentem concesserunt de gratia spetiali misericorditer & benigne, videlicet, quod ipse Coneclani in domo sua possit morari & habitare, & si ipsa ejus uxor domina Pessa precederet eumdem dominum Andream Quaglottum, quod ipse tunc ad monasterium proponit ducere vitam suam, & dum vixerit habitare; e contra si ipse dominus Andreas tunc decederet, statuit, ordinavit & voluit, quod portari debeat ad dictum monasterium sepelliendum cum habitu moniali, sicut fratre ordinis supradicti. Post namque dictus dompnus abbas audita ipsius confessione, eum de peccatis confessis & confiteri volentibus absolvit, eumque de penitentia investivit, tribuendo eidem eucharistiam secundum ecclesiastica ... menta ad ipsius anime salutem perpetuo obtinendam. Que omnia & singula facta fuerunt de voluntate dicte domine Pesse ejus uxoris, & ea presentialiter perpetrata. Actum in castro Coneclani in domo Arpinelli ejus fratris, in qua ipse dominus Andreas nunc moratur.

Ego Semprebene Coneclanensis sacri palatii notarius interfui rogatus & scripsi.

CXLII.

Guillielmus ep. Arretinus ex commissione abbatis Agnani eligit rectorem S. Christinæ ad Clanas.

Anno 1277. XXV. octobris.

Ex authographo S. Romualdi de Urbe I. 2.

Ibidem

VNiversis presentes licteras inspecturis pateat evidenter, quod nos Guillielmus Dei gratia episcopus Aretinus reminiscentes postulationis & electionis facte de presbytero Martino, nunc rectore ecclesie sancte Christine ad Clanas, curie de Talzano confitemur, dicimus & afferimus in verbo veritatis nos electionem & postulationem factam de dicto presbytero Martino ad ecclesiam supradictam, fecisse de licentia, & assensu religiosi viri domni Guidonis tunc

tunc & nunc abbatis & conventus monasterii de Agnano, & ex commissione ipsorum, ad quos ipsa ecclesia pleno jure dicitur pertinere, protestantes nichilominus ex certa scientia, quod propter electionem seu postulationem predictam, jura, que habet dictum monasterium in ipsa ecclesia, non minuantur in aliquo nec ledantur, sed semper, ut ante prefactam electionem & postulationem habebat, remaneant integra & illesa. In cujus rei testimonium presentes litteras fieri jussimus, & nostri pendentis sigilli munimine roborari.

Datum Cort. xxv. mensis octobris v. indictione sub annis Domini millesimo cc. LXXVII.

CXLIII.

Benevenuta abbatissa S. Annæ de Bononia cedit monasterium suum parthenoni S. Mariæ de Bethleem.

Anno 1278. IX. augusti.

Ex authographo S. Christinæ Bononiæ. Q. 29.

Ibidem n. 23.

IN nomine Domini amen. Anno ejusdem millesimo ducentesimo septuagesimo octavo indictione sexta die nono intrante augusto domna Benevenuta abbatissa monasterii sancte Anne de extra Bononiam intuitu pietatis & ad cultum Dei amplificandum dedit & cessit dictum monasterium suum cum omnibus suis juribus venerabili patri & religioso viro domno Azoni abbati monasterii sancti Proculi de Bononia sindicario & procuratorio nomine, & vice monasterii sancte Marie de Betheleem & totius conventus ejusdem monasterii sub hac forma; videlicet quod abbatissa dicti monasterii sancte Anne remaneat toto tempore vite sue in officio abbatie, & liberam habeat administrationem tam in temporalibus, quam in spiritualibus rebus pleno jure, nec teneatur, nec compelli possit ad reddendam administrationis sue rationem, sive universaliter sive specialiter, non obstante quocumque jure vel constitutione, vel quacumque consuetudine regulari. Item, quod nulla domina de dicto monasterio sancte Marie de Betheleem possit vel debeat in predicto loco sancte Anne habitare vel venire, vel residentiam facere, nisi secundum quod dicta abbatissa sancte Anne voluerit & elegerit, & ille domine, quas ipsa abbatissa sancte Anne elegerit habitaturas ibidem, teneantur ei tamquam proprie abbatisse in omnibus obedire, nec aliquid retinere possint ad usus proprios, nisi de sua licentia speciali. Item, quod si ille domine, quas ipsa abbatissa sancte Anne elegerit habitaturas ibidem sive moraturas, volent predicta servare, vel cum ea pacifice vivere, liberam habeant potestatem, & ipsa abbatissa sancte Anne licentiare eas, quod redeant ad dictum monasterium sancte Marie de Betheleem, & ipse domine teneantur redire ad dictum monasterium sancte Marie de Betheleem secundum licentiam abbatisse predicte. Item, quod ipse domine, que de voluntate abbatisse inibi morabuntur pro tempore, teneantur de opere manuum suarum singule dare in manibus abbatisse xx. sol. Bonon. annuatim, nisi esset aliqua infirma, que non posset suis manibus laborare. Residuum vero, quod lucrate fuerint de opere manuum suarum, teneantur expendere pro vestibus vel quibuscumque necessitatibus suis, & hoc cum consensu & licentia abbatisse predicte. Item, quod conventus dominarum ibidem moraturarum non possit, nec debeat mutare vocabulum sancte Anne, & sub isto vocabulo locus construatur ibidem. Que omnia & singula suprascripta capitula promisit dictus syndicus & procurator syndicario & procuratorio nomine monasterii sancte Marie de Betheleem observare & facere observari de voluntate & consensu domni Gerardi prioris majoris totius ordinis Camaldulensis sub pena mille librarum Bonon. & sub dicti monasterii sancte Marie de Betheleem bonorum omnium ypoteca, qua soluta vel non predicta omnia & singula firma perdurent.

Actum Bononie in ecclesia sancti Proculi de Bononia presentibus fratre Rogerio ordinis Predicatorum,

Dompno Petrobono monacho monasterii sancti Proculi Bononie.

Fratre Dominico capellano monasterii sancte Anne.

Fratre Jacobo Carlaxini monacho monasterii sancti Proculi Bononie testibus ad hec vocatis.

Ego Antonius de Codonio imperiali auctoritate notarius hiis omnibus presens fui, & rogatus scribere scripsi & publicavi.

CXLIV.

CXLIV.

Johannes arrchiep. Barensis & Canusinus concedit indulgentiam die consecrationis ecclesiæ S. Mariæ de Lacu prope Brittonorium.

Anno 1279. XXIII. aprilis.

Ex archivo abbatiæ Classensis.

UNiversis Christi-fidelibus presentes literas inspecturis frater Johannes miseratione divina Barensis & Canosine sedis archiepiscopus salutem in Domino sempiternam. Consecrationes ecclesiarum, in quibus Christus vivens in altaris mysterio imolatur, ad abolendam nostrorum criminum corruptelam populus Christianus cum humili devotione venerari tenetur cum animi puritate, membra sua Domino dedicando servitura justitie in sanctificatione, que prius iniquitati & immunditie serviebant, ut sic, que per Christi ministros in ecclesiis visibiliter exhibentur, mystice in templo fidelis anime divinitus peragantur. Sancta ecclesia beate Marie de Lacu Foro-populiensis diocesis a venerabilibus patribus Foro-populiensi & Cesenate episcopis debet prima dominica post Ascensionem Domini consecrari, sicut idem Foro-populiensis episcopus nobis per suas literas insinuare curavit, & petiit ac concessit, ut omnibus, qui ad predictam ecclesiam in dominica consecrationis ejusdem, ac etiam annuatim accesserint, aliquam indulgentiam concedere valeremus. Nos itaque cupientes, quod ecclesia ipsa a Christi-fidelibus veneretur, ac venerantes pro temporali solempnitate, quam peragunt, spirituali munere gratulentur, de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli apostolorum auctoritate confisi, omnibus vere penitentibus & confessis, qui ad eamdem ecclesiam in die dedicationis predicte & in dicta dominica causa devotionis accesserint, annuatim quadraginta dies de injunctis sibi penitentis misericorditer relaxamus.

Datum apud Imolam sub annis millesimo ducentesimo septuagesimo-nono indictione septima die vigesimo-tertio intrante mense aprilis.

CXLV.

Protestatio sindici monasterii S. Gregorii de Urbe circa castrum Petræ-pertusæ.

Anno 1279. XXVII. junii.

Ex codice San-gregoriano pag. 204.

Ibidem n. 29.

IN nomine Domini amen. Anno Dominice incarnationis millesimo septuagesimo nono tempore Domini Nicolai pape tertii indictione septima mensis junii die vigesimo-septimo, in presentia mei Nicolai Gualterii scriniarii & testium subscriptorum ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum. Frater Johannes de Cerclearia monachus, procurator, & syndicus & actor venerabilis monasterii sanctorum Andree & Gregorii in clivo Scauri de Urbe *&c.* existens coram capitulo venerabilis basilice sancti Petri congregato in canonica dicte basilice ad sonum campane, ut moris est, & coram domino Petro Judicis canonico dicte basilice vicario & procuratore venerabilis patris domini Matthei ecclesie sancte Marie in Porticu diaconi cardinalis archipresbyteri basilice supradicte, eodemque domino Petro procuratore capituli & canonicorum dicte basilice ad infrascripta specialiter constituto *&c.* & de ipsius capituli consensu nomine dicti monasterii, & pro eo protestatus est, & protestando dixit, quod castrum Petre-pertuse cum suo tenimento spectat pro tertia parte ad monasterium nominatum, & quod dominus Petrus Scottus tenuit tertiam partem predictam jure locationis a supradicto monasterio, quam sibi alienare non licuit ex forma dicte locationis in ecclesiam vel pium locum, & alias personas in ipsa locatione prohibitas dictam tertiam partem alienare vel transferre, que omnia pro dicto monasterio ostendit in continenti per publicum instrumentum, quod coram dicto capitulo produxit & lectum fuit. Unde cum dicatur dictum dominum Petrum Scottum predictam tertiam partem in dictam basilicam alienasse, ipsi alienationi contradicit expresse pro jamdicto monasterio, & per infrascripta dictus dominus abbas & monachi non intendunt dicte alienationi prestare assensum tacite vel expressim; nec per predicta vel infrascripta aliquod prejudicium tempore aliquo generetur, maxime si tardarent aliquo tempore litigium de rebus predictis movere & litigare. Verum si dictus dominus Petrus Scottus in bien-

nium investiret de conscientia abbatis & conventus predicti etiam partem novem millium octingentarum librarum Provisinorum, que sunt pretium totius dicti castri, in possessionibus utilibus dicto monasterio nomine dicti monasterii, & pro eo, & in Romano territorio relocandis ipsi domino Petro sub pactis, tenoribus, prestationibus, conditionibus & obligationibus, que in instrumento locationis dicte tertie partis dicti castri facte dicto domino Petro continentur. Tunc obtenta licentia a summo pontifice de consensu, vel transferenda tertia parte dicti castri in basilicam memoratam, & recepta quantitate quinquaginta librarum Provisinorum pro consensu vel translatione dicti dominii in basilicam supradictam, & pensione biennii a dicto domino Petro soluta, parati erunt & promittunt consentire contractui inter dictam basilicam & prefatum dominum Petrum Scottum, & in dictam basilicam transferre dominium predicte tertie partis. Predicti vero vicarius & procurator prefati domini cardinalis archipresbyteri dicte basilice & canonici ejusdem basilice supradicte promiserunt dicto syndico dicti monasterii ex nunc, quod si predicta non fierent per dictum dominum Petrum infra biennium supradictum, recognoscent, ut recognoscere debuerant, in judicium bonam fidem de jamdicto dominio dicte tertie partis dicti castri dicto monasterio pertinentis, nec malitiose different, sed infra dictum biennium promittit dictus frater Johannes nomine dicti monasterii non litigare de dicta tertia parte castri. Si vero predicta omnia & singula cum effectu non fierent, per hanc scripturam & protestationem, & que continentur in eis, nullum jus dicte basilice prebeatur, seu dicto domino Petro, & nullum post dictum biennium ex hoc prejudicium dicto monasterio generetur. Acta fuerunt hec in canonica dicte basilice, & hi interfuerunt testes, magister Adinulfus judex, dominus Nicolaus Malaspina, Johannes guardianus dormitorii sancti Petri, & Andreas Guilielmi.

Ego Nicolaus Gualterius sancte Romane ecclesie scriniarius predicta scripsi, & in publicam formam redegi, complevi & absolvi rogatus.

CXLVI.

Venditio castri S. Viti & castellaris Casalis-fabri diœcesis Narniensis.

Anno 1279. VIII. septembris.

Ex eodem veteri codice pag. 201.

Ibidem.

IN nomine Domini. Anno Dominice incarnationis millesimo ducentesimo septuagesimo-nono pontificatus domni Nicolai pape tertii anno ejus secundo indictione octava mensis septembris die octava, in presentia domini Angeli Petri Mathei causidici & mei Justini de Justino judicis & scriniarii, & testium subscriptorum ad hec specialiter vocatorum & rogatorum, Nobilis vir dominus Riccardus filius quondam domini Mathie Anibaldi sua bona propria & spontanea voluntate vendidit &c. domino Petro Scotto filio quondam domini Octaviani Petri Scotti pro se suisque heredibus & successoribus, & cui dare & concedere eidem placuerit, ad veram proprietatem perpetuamque hereditatem in perpetuum, videlicet castrum sancti Viti, & castellarium, quod dicitur Casale-fabro, eo modo quo dominus Riccardus bone memorie sancti Angeli diaconus cardinalis emit cum rocca & castro, vassallis, domibus, casis, casarinis, ortis, canapinis, vineis, vinealibus, foraginalibus, juribus, jurisdictionibus, & omnibus ac singulis ejus tenimentis tam ex antiquo, quam ex novo, cum juribus patronatus ecclesiarum, cum aquis, aquimolis, piscariis & juribus piscandi in flumine & in lacubus, & cum collibus, planis, planitiis, silvis, stirpetis, pratis, pratacinis, arboribus, aquis, fontibus...... &c. dominam Pernam matrem suam, dominam Oddolinam uxorem ejus, & dominam Paulam uxorem domini Johannis... &c. dictus dominus Riccardus dedit, cessit &c. eidem domino Petro omnia jura, actiones, que dudum bone memorie domino Riccardo sancti Angeli diacono cardinali competierunt, & successive venerunt ad dictum dominum Riccardum in dicto castro Casale-fabro cum omnibus eorumdem tenimentis, utilitatibus & pertinentiis, ipsorum occasione, nec non & occasione omnium pactorum, promissionum & conventionum, & penarum promissionum, quas incurrisse noverint olim inter prefatum dominum cardinalem, & prefatos dominos in sancto Vito vel alios pro eis, scilicet Marchutium, Raynerium, Centium, Gentilo.

tilonem, Alabrandonem & fratres dicti Centii, ut patet per juramentum venditionis eidem domino facte de dicto caſtro & caſtellare, & ſuis tunc tutoribus ſcripte manu Andree Gravezoni ſcriniarii ... per inſtrumentum feudi eis conceſſi ab ipſo domino cardinale, ut patet manu propria Joannis .... notarii ... &c. dictos dominos olim, & eorum filios & ſucceſſores, & in bonis eorum, quam cont... vaxallos & quoſcumque alios pro factis ſervitiis ... angariis & perangariis, & pro omnibus aliis .... pro ipſo caſtro & ejus occaſione ...... caſtri, ſeu debendis &c. que omnia & ſingula in hoc inſtrumento contenta &c. predicto domino Petro Scotto pro pretio duarum milium librarum bonorum Proviſinorum Senatus, quas manualiter, & naturaliter & preſentialiter recepit in florenos &c. Et quia predictus dominus Petrus promiſit ipſi domino Riccardo ſolvere pro pretio ſancti Viti illud, quod tenebatur dominus Riccardus cardinalis dominis caſtri ſancti Viti, & fecit procuratores Sebaſtianum Johannis Rienzi, Alexium Johannis judicis, Jacobatium de Amelia, & Alebrandum de Petra-pertuſa quemlibet in ſolidum, & quos ſuper hoc ſpecialiter conſtituit. Inveſtiri precepit predictum dominum Petrum Scottum, & donec corporalem poſſeſſionem adeptus fuerit predictus dominus Petrus, ipſe dominus Riccardus conſtituit ſe nomine ejuſdem domini Petri poſſidere ac precario tenere cognovit, poſſeſſionem vero apprehendendi liberam licentiam & facultatem conceſſit. Fines omnium predictorum hi ſunt. Ab uno latere eſt flumen Tyberis, ab alio eſt tenimentum Utriculi mediante forma communi uſque in flumen, & per predictam formam aſcenditur in lacum ſancti Viti, & deinde per foſſatum Pereti, uſque ad foſſatum, quod eſt in pede caſtri Loſuli, & uſque in tenimentum, quod eſt in ſtrata, qua itur Romam, & uſque in foſſatum Canabe, & uſque in flumen, & ſi predicta plus dicto pretio valent, illud quod plus valent, inter vivos donavit & conceſſit predictus nobilis dicto domino Petro Scotto pro magno amore & dilectione, quem & quam in eum habet, & in antea habere deſiderat. Ideoque in antea licentiam & poteſtatem habeat predictus dominus Petrus Scottus, & ſui heredes & ſucceſſores predictum caſtrum ſancti Viti, bona & res predictas cum pertinentiis ejus intrandi, tenendi &c. & promiſit predictus nobilis dominus Riccardus predicto domino Petro Scotto predicta vel aliquod predictorum nulli alii dediſſe vel conceſſiſſe, nec contractum &c. feciſſe, vel factum eſſe, neque per dominum Riccardum cardinalem, neque per aliquem vel aliquos de heredibus ſuis, neque per dominum Petrum de Papa quondam ..., neque per dominum Johannem filium ejus, & ſi contrarium aliquo tempore apparuerit, & ipſe dominus Petrus Scottus ea occaſione vel modo in dampnum vel expenſas inde venerint aut fecerint, totum dampnum, omneſque expenſas & intereſſe ei reſtaurare & ſolvere promiſit &c. Et ad predicti nobilis preces dominus Johannes de Papa legum profeſſor & miles, & Cinthius Cam. gan. quilibet eorum in ſolidum fidejuſſerunt apud dictum dominum Petrum Scottum &c. Et dictus dominus Riccardus promiſit de ſuo facto, de facto domini cardinalis predicti, & illorum de domo, & domini Johannis predicti, & domini Petri Pape defendere &c. Et ad hoc Alebrandonus domini Raynaldi, ad quem ſexta pars caſtri ſancti Viti dudum pertinuit, & Gentilonus domini Geizi pro ſe, & ut procurator Pixbii & Petrutii fratrum filiorum quondam Matthiuccii domini Geizi &c. ad quos tertia pars caſtri ſancti Viti, Caſalis-fabri, & ejus territorii ſpectat, facta diviſione ipſius caſtri in duodecim principalibus unciis, predicte venditioni, & omnibus & ſingulis predictis domino Petro Scotto preſenti & recipienti pro ſe & ſuis heredibus conſenſerunt & conſenſum preſtiterunt, & etiam juraverunt predictus Alebrandonus ſuo nomine, & predictus Gentilonus pro ſe & in animabus predictorum Pixbii & Petrutii, quorum procurator eſt, & ſacramentum etiam preſtiterunt fidelitatis, homagii, & vaxallagii dicto domino Petro Scotto, & tenere in feudum, ſcilicet dictus Alebrandonus medietatem ſexte partis territorii predicti caſtri ſancti Viti & ejus territorii: & dictus Gentilonus quartam partem predicte tertie partis, & pro predictis tres partes de quatuor partibus tertie partis territorii predicti caſtri ſancti Viti, prout hec omnia plenius patere debent in alio inſtrumento infeudationis, quod fiet inter eos. Dominus Johannes judicis de Clauſur.. teſtis, Petrus Normanni teſtis, Johannes ſer Romani teſtis, presbyter Januarius de ſancto Vito teſtis, Johannes Angeli Tocculi teſtis, Petrus Campanzan.. teſtis, Paulus Vaſci teſtis, presbyter Johannes ſante Marie in Domnica teſtis, Alexius Johannis judicis teſtis, Franciſcus de Ebulo teſtis.

Eodem die domina Perna mater predicti

dicti

dicti domini Riccardi, domina Paula uxor domini Joannis Pape voluntatibus propriis, presente domino Petro Scotto & recipiente infrascripta, ad quem venditio castri sancti Viti & sui territorii pervenit, facta predicto domino Petro a nobili viro domino Riccardo domini Mathie, approbaverunt ipsam venditionem & renuntiaverunt juri *&c.* Actum presente domino Johanne de Papa, Francisco de Ebulo, *ceterisque ut supra*, testibus.

Eodem die. In presentia mei Justini de Justino judicis & scriniarii *&c.* dominus Petrus Scottus *&c.* ordinavit Sebastianum Johannis Rienzi *&c.* suum procuratorem *&c.* ad recipiendum consensum *&c.* a nobili muliere domina Oddolina uxore nobilis viri domini Riccardi domini Mathie Anibaldi de toto castro sancti Viti *&c.*

Eodem mense die nono domina Oddolina uxor *&c. ut supra* presenti Sebastiano Johannis Rienzi procuratori domini Petri Scotti *&c.* ratificavit *&c.* ipsam venditionem *&c.* renuntiationem *&c.* Dompnus Paulus archipresbyter ecclesie sancte Marie de Molar.. testis, Alexander Nicolai de Molar. . testis, Paulus Achi testis, Girardus Roccarala vicecomes Molar., testis.

Eodem mense & die quinto-decimo coram me notario & testibus infrascriptis Sebastianus Johannis Rienzi procurator constitutus a nobili viro domino Riccardo domini Mathie Anibaldi ad investimentum faciendum, & investiendum dominum Petrum Scottum de castro sancti Viti & Casali-fabro Narniensis diocesis & toto suo territorio, quod castrum Casale-fabrum & ejus territorium sibi domino Petro Scotto vendidit, ut constat publico instrumento venditionis per me Justinum Justini judicis & scriniarii scripto. Idem Sebastianus investivit predictum dominum Petrum Scottum de dicto castro sancti Viti & suo territorio, prout suis finibus terminatur, & in corporalem possessionem induxit. Dominus Angelus Permatthei causidicus testis, Jordanus domini Jaquinti de Costo testis, Jacobus de Ravenna testis, Mattheus Salamoni testis, Angelus Johannis Vetuli testis.

Ego Justinus Justini Dei gratia sancte Romane ecclesie judex & scriniarius, quia predictis omnibus interfui, rogatus scripsi, complevi & meum signum posui.

CXLVII.

Raynerius ep. Volaterranus eligit Guidonem Camaldulensem in abbatem Carisii.

Anno 1280. IV. junii.

Ex autographo S. Pontiani Lucensis.

Ibid. n. 37.

IN nomine Domini, amen. Anno ejusdem millesimo. CC. LXXX. indictione VIII. die IIII. junii. Nos Raynerius miseratione divina Vulterranus episcopus, cum abbatia sive monasterium sancti Cassiani in Karisio nostre diocesis vacet ad presens per renunciationem donni Thome quondam abbatis dicti monasterii nobis factam, ac ad nos spectet reformatio & collatio ejusdem monasterii, cum in ipso non sint monachi, qui eligant abbatem, volentes eidem monasterio de abbate salubriter providere, ne ex vacatione diutina patiatur in spiritualibus vel temporalibus lesionem, ac confidentes de bonitate, industria, discretione, & honestate viri religiosi domni Guidonis prioris monasterii sancti Andree in Silva Camaldulensis ordinis, de quo tam per inquisitionem, quam de eo fieri fecimus, quam alia suffragantia fame sue laudabile in Domino testimonium habemus, & visa licentia eidem donno Guidoni data per priorem Camaldulensem, prout in ejusdem prioris literis continetur, de recipiendo quamlibet ecclesiam canonice sibi datam, deliberatione prehabita diligenti, & invocata Spiritus-sancti gratia, ad honorem Dei, & beate Virginis, & sancti Cassiani dictum donnum Guidonem eligimus, ut melius de jure possumus, in abbatem dicti monasterii, & idem ipsum monasterium cum juribus & pertinentiis suis conferimus, ac de ipso providemus, eidem concedentes sibi administrationem spiritualium & temporalium in monasterio antedicto, ac de ipso eumdem donnum Guidonem per nostrum anulum investimus. Actum Casal. in claustro plebis ipsius castri, presentibus domino Caroccino archipresbytero Vulterrano, domino Alberto plebano de Gerfalcho, & domino Ardingho judice de Vulterris & aliis.

Ego Jacobus quondam ser Posche de sancto Geminiano not. *&c.*

CXLVIII.

CXLVIII.

Charta emphyteusis facta a Bartholomæo abbate S. Gregorii de Urbe.

Anno 1280. x. septembris.

Ex codice ejusdem monasterii. pag. *69.*

IN nomine Domini. Anno Dominice incarnationis millesimo ducentesimo octuagesimo indictione nona mensis septembris die decima. Nos frater Bartholomeus Dei gratia abbas venerabilis monasterii sanctorum Andree & Gregorii in Clivo Scauri de Urbe, & conventus ejusdem, scilicet frater Paulus, frater Angelus, frater Silvester, frater Andreas, frater Franciscus, frater Nicolaus monachi dicti monasterii in presentia mei Leonardi Jacobi Rubei notarii, & testium subscriptorum ad hec specialiter vocatorum & rogatorum, nostra bona voluntate pro dicto monasterio relocamus, concedimus & renovamus sibi Cinthio Gabaccio filio olim Jacobi Johannis Cerini pro te tuisque filiis & nepotibus masculis tantum. Et si forte, quod absit, tu vel tui filii ad obitum vestrum filios masculos non habueritis, liceat vobis uni vestre filie hanc locationem relinquere vita sua tantum ...... subscriptos tenores: Id est quartam partem medietatis castellaris, quod vocatur sancte Marie de Rena, junctam pro indiviso ab alia medietate sua ipsius castellaris juris, & cum aliis tribus partibus ipsius medietatis pro indiviso Henrici domini Guidonis Mancini, & heredum Petri Egidii de Monte. Item & quartam partem unius tenimenti terrarum positarum in pede ejusdem castellaris citra Carrariam Ppiponiscam junctam pro indiviso cum alia quarta parte dicti Henrici, & cum alia medietate dictorum heredum Petri Egidii omnia nostri juris, que omnia nuper emisti a .... Item & omne jus, quod dictis venditoribus competit ex successione domini Henrici clerici patrui eorum, & quod tibi pertinet ex persona eorum, que omnia posita sunt extra portam sancti Pancratii prope castrum Mole.rupte ad sanctam Mariam de Rena: quam ecclesiam sancte Marie cum suis juribus omnibus de tuo assensu & voluntate nobis & nostro monasterio reservamus: ita quod tibi in eadem ecclesia nullum jus sit reservatum, immo omne jus tibi competens & competiturum in ipsa ecclesia & juribus ejus nobis pro dicto monasterio das, & concedis, & renuntias ob remissionem peccatorum tuorum. Fines dicti castellaris & dicti tenimenti terrarum a duobus lateribus tenes tu nostri juris, ab alio tenet Guido Cerinus, ab alio est Carraria Pipponisca omnia nostri juris. Item & medietatem septime partis & jus tibi competens ex successione dicti domini Henrici alterius tenimenti positi in eadem contrata, ubi dicitur Vallis-stabla cum montibus & vallibus, junctam pro indiviso cum aliis partibus dicti Henrici, & dictorum heredum Petri Egidii, & Angelocti, omnia nostri juris: cui a duobus lateribus tenes tu dictus Cinthius, ab aliis duobus tenent Paparefchi: que omnia locata sunt de quatuordecim partibus una pars medietatis totius tenimenti, quod locatum fuit per dictum monasterium quondam domino Johanni Cerini proavo, & predictam partem dictarum rerum per te emptam tu tenes & possides, quam possessionem & tenutam tibi confirmamus, & ea confiteris & recognoscis esse juris & proprietatis dicti monasterii, & nomine ipsius monasterii ratione hujus locationis secundum tenores in hoc instrumento contentos tenere promittis. Hanc locationem tibi facimus pro eo quod pro mercede hujus locationis recipimus a te quadraginta-sex solidos & medium parvorum, de quibus nos bene quietos & pacatos vocamus. Renuntiantes exceptioni non solute & non numerate pecunie, & pro eo quod omni anno in festivitate sancti Gregorii promittis pro te & dictis filiis tuis ac nepotibus, ut supradictum est, nostro monasterio dare & solvere tres parvos nomine pensionis, & nulli alii ecclesie, pio loco & potenti persone predicta aliquo modo dabitis, vendetis, relinquetis vel donabitis, vel cum eis aliquem contractum facietis, sed si predicta alteri vendere vel alteri alienare volueritis, prius dicto monasterio vendetis eo pretio, quod ab alia persona habere poteritis sine malitia minus quindecim solidos parvorum. Si vero abbas & monachi dicti monasterii emere nollent, vendetis & alienabitis eum dicti monasterii consensu tali persone, que abbati & monachis dicti monasterii placeat sine malitia, habito, & recepto & soluto nobis a vobis predicto comin. . . . Similiter si predicta alicui persone donare vel relinquere, vel aliquo modo alienare, vel contractum vel quasi contractum facere volueritis, per quem ad alterum dominium transfertur, solvere teneamini tunc dicto monasterio denarii cominus quindecim

cim solidos, & de consensu abbatis & monachorum dicti monasterii predicta facere teneamini, que omnia facere & adimplere promittis, & juras ad sancta Dei evangelia fidelitatem nobis & nostro monasterio, quod juramentum & fidelitatem filii & nepotes tui, vel illi, ad quos predicta pervenerint, facere & prestare teneantur ad unum mensem, postquam a monachis dicti monasterii fuerint requisiti vel etiam compellati, ita quod sint in tempore & etate decem & octo annorum; & si contra predicta vel aliquod predictorum factum vel ventum fuerit, vel predictam fidelitatem & juramentum filii & nepotes tui, vel illi, ad quos predicta pervenerint, prestare & facere contempserint, ut superius est expressum, predicta, sicut meliorata fuerint, ad dictum monasterium revertantur, & tu & filii & nepotes tui, & omnes detentores hujus locationis ab ipsa locatione cadant. Post obitum autem tuum & filiorum, & nepotum tuorum & unius filie, sicut superius scriptum est, hec locatio finiatur, & pretaxata omnia tunc sepedicto monasterio revertantur. Que omnia & singula nos & dicti abbas & conventus pro nobis & nostris successoribus tibi pro te & dictis filiis & nepotibus, seu dicta vestra filia promittimus hanc locationem, & que dicta sunt, observare, attendere & contra omnes homines jure defendere, & contra non venire sub pena unius libre auri, & sub eadem pena predicta omnia pro te & dictis personis predicta omnia observare nobis promittis; qua soluta vel non hoc instrumentum firmum perduret. Actum Rome presentibus testibus ad hec vocatis & rogatis, scilicet Jacobo Petri, Cinthio Cerini, Nicolao de Ceto, Gregorio de Advocatis, Egidio Tineoso, presbytero Johanne sancti Thome de Yspanis, presbytero Gualterio sancte Marie de Publico.

Ego Leonardus Jacobi Rubei sancte Romane ecclesie notarius predictis interfui, & ea scripsi, & in publicam formam redegi.

CXLIX.

Florasius ep. Sutrinus renuntiat monasterio S. Gregorii de Urbe omne jus circa pensionem in ecclesiam S. Fortunatæ de Sutrio.

Anno 1280. VIII. novembris.

Ex eodem membranaceo codice. pag. 190. *ibidem.*

IN nomine Domini amen. Ab ejus nativitate sunt anni mille & ducentum octuaginta, sede apostolica pastore vacante, indictione nona mensis novembris die octavo, in presentia mei scriniarii & testium subscriptorum ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum. Dominus frater Florasius Dei gratia Sutrinus episcopus hac presenti die sua bona, spontanea voluntate libera pro se & ecclesia predicta, & pro capitulo Sutrino, pro quo promisit se facturum & curaturum, quod infrascripta acceptabit & ratificabit, & eis expresse consentiens generaliter refutavit, & pacto remisit fratri Bartholomeo monacho monasterii sancti Gregorii majoris de Urbe, & rectori sancte Fortunate posite extra civitatem Sutrinam & in ejus diocesi, recipienti pro dicto monasterio, abbate, & conventu ipsius, & pro eadem ecclesia sancte Fortunate. Id est omne jus omnemque actionem, utilem & directam, realem & personalem, tacitam & expressam sibi competentia adversus dictum monasterium, abbatem & conventum ipsius, & adversus dictam ecclesiam sancte Fortunate, & ipsum rectorem pro ea ratione, & occasione preterite pensionis debite eidem ecclesie Sutrinensi ab eodem monasterio pro dicta ecclesia sancte Fortunate, & rectore hactenus non solvente predicto, & ab hac hora in antea voluit, quod dictum monasterium, rector predictus, a preterita pensione pacifice, tranquille, & ab omni sua & successorum suorum dicte ecclesie Sutrine inquietatione sint remoti, nulla sibi in pensione predicta, & in jure sibi & dicte ecclesie sue predicte, presertim ratione non solute preterite pensionis ratione seu conditione servata. Hanc autem renuntiationem & refutationem, & singula, que superius dicta sunt, fecit eidem recipienti pro dicto monasterio & dicta ecclesia, pro eo quod presente, recipiente a dicto rectore pro dicto monasterio & ecclesia predicta pro decem annis proxime preteritis quinque solidos parvorum Senatus,

natus, scilicet sex parvos pro quolibet anno, & confessus est sibi & antecessoribus supradictis a dicto monasterio de pensione ulterioris temporis ab eisdem abbate & conventu plenarie satisfactum. De quibus se bene quietum & plene pacatum vocavit, renuntians se nullo in tempore oppositurum exceptioni non recepte & non solute pensionis predicte. Actum etiam, & conventum extitit, & presentialiter declaratum inter dictum episcopum pro dicta ecclesia Sutrina, & dictum rectorem pro dicto monasterio & dicta ecclesia sancte Fortunate, quod ex nunc in antea singulis annis predictum monasterium solvat sex denarios Senatus usualis monete ecclesie Sutrine nomine pensionis in vicem & cambium prestationis unius sextarei olei, quod annuatim prestari debebat ecclesie Sutrine a dicta ecclesia sancte Fortunate nomine pensionis seu census, prout de hoc apparet publica scriptura facta manu .... in prestando deinceps uno sextario olei annuatim nomine pensionis, cum commodius & utilius sic Sutrina ecclesia dictam ecclesiam sancte Fortunate vel aliam personam seu locum pro ea deinceps solvere sex denarios annuatim in compensationem & vicem unius sextarii olei debiti annuatim ecclesie Sutrine ab ecclesia seu rectore sancte Fortunate, & quod eadem ecclesia Sutrina & successores sui dicta quantitate nomine pensionis debeant esse contenti, non obstante articulo posito in locatione de solvendo uno sextario olei vel sex denariis nomine pensionis, quoad alia dicta locatione semper salva. Qua renuntiatione, & refutatione & declaratione singula, que superius dicta sunt, pro se & successoribus suis & Sutrina ecclesia promisit predicto fratri Bartholomeo recipienti pro dicto monasterio, abbate & conventu ipsius dicte ecclesie sancte Fortunate perpetuo rata & firma habere, attendere & observare, & contra non venire sub pena trium librarum boni auri, qua soluta vel non contractus iste, & singula, que continentur in eo, perpetuam nihilominus habeant firmitatem. Renuntians in predictis & quolibet predictorum omni juri tam canonico, quam civili, cuilibet beneficio legis & consuetudinis, omnique juri, legum auxilio, per que vel eorum alterum ipse & ecclesia Sutrina contra predicta vel aliquod predictorum venire possent, & dicto monasterio, & dicte ecclesie sancte Fortunate in judicio seu extra judicium prejudicium generari.

Hoc actum est in Urbe in domo hospitalis sancti Spiritus coram fratre Nicolao de ordine Minorum familiare domini episcopi Sutrinensis, Jacobo Cazzarone, & Stefano Nicolai Senegayte clerico sancti Johannis de Insula testibus presentibus ad hec publice rogatis.

Ego Richardus Bonaventure imperiali auctoritate scriniarius his omnibus interfui, & rogatus scribere scripsi.

CL.

Abbas S. Felicis Bononiæ revocat sententiam suam contra episcopum Patavinum pro abbate Vangaticiæ circa monasterium S. Benedicti Novelli ordinis Camaldulensis.

Anno 1282. xv. januarii.

Ex tabulario canonicorum Patavii.

Ad Lib. XLIV. num. 5.

ANno millesimo CC. LXXXII. indictione X. die XV. januarii. Cum venerabilis vir religiosus domnus B.. monasterii sancti Felicis Bononiensis abbas, executor sive conservator ordinis Camaldulensis a sede apostolica deputatus, ad petitionem religiosi viri domni B.. abbatis monasterii sancte Marie de Vangadicia ejusdem ordinis diocesis Adriensis super loco sancti Benedicti Novelli Paduani ordini prefato uniti, cum venerabili patre domino I.. Dei gratia episcopo Paduensi contendentis, venerabilibus viris dominis T.. archipresbytero & capitulo Paduano inter alia suis dedisset literis in mandatis XXII. kalendas januarii, ut eumdem dominum episcopum tamquam turbatorem, molestatorem, rebellem & contradictorem ordinis prefati, impedientem videlicet abbatem, & conventum & fratres super loco predicto, excommunicatum solemniter per se suosque sibi subjectos denuntiare deberent, & denunciari facere, iidem domini archipresbyter & capitulum ex mandato hujus turbati, considerantes non eis licitum, nec conveniens, nec debere, qui membra sunt, suo capiti derogare, nec etiam posse, presertim cum dicta causa domini episcopi cum dicto capitulo una & eadem censeatur, ut dicebat procurator eorum, ex causis predictis & aliis allegatis a dicto domino abbate de Vangadicia, cujus motu mandatum hujus emanaverat, licet dicti archipresbyter & capitulum crederent, immo verius scirent, dictum mandatum nullum esse, ut dicebant, obtinuerunt dictum mandatum in totum revocari, di-

rigentes dicto conſervatori ſuas affabiles literas pro dicta revocatione, ſicut melius potuit, obtinenda. Qui dominus abbas conſervator, predictis literis predicti domini abbatis de Vangadicia ſuper hoc receptis, viſis & intellectis cauſis legitimis antedictis, tam in literis eiſdem contentis, quam per procuratorem & ſindicum dictorum archipresbyteri & capituli Paduani coram eo allegatis & introductis, attendentes etiam & recognoſcentes predictas ſuas literas & mandatum non eſſe pro dicto abbate & ordine pro eis, ſed potius contra eos, cum pariant diſcordiam novitates, preſente Florio diacono nuntio & procuratore dictorum archipresbyteri & capituli, & ipſorum nomine inſtanter revocari petente, predictas literas & mandatum dictis archipresbytero & capitulo factum ſine difficultate qualibet libere & abſolute revocari, auctoritate, qua fungitur, in his ſcriptis interloquendo pronunciavit, prefatum mandatum ſuum nullum eſſe nullius momenti, quantum ad denuntiationem, quam facere debebant dicti domini canonici de jamdicto domino epiſcopo in eccleſia Paduana, nullo tempore vult eum valuiſſe; ipſum & predictas literas, & quidquid proinde ſubſecutum eſt, vel ſubſequi poſſet, caſſans & irritans, atque pronuncians nullius eſſe momenti ſeu valoris, nec ipſos archipresbyterum & capitulum velle teneri ad ipſum aliquatenus exequendum, ac ſi ab initio nihil fieri mandaviſſet. Et ita dominus Florius nuntius & procurator dixit ſe ita recepiſſe, ſalvo jure capituli Paduani; & in cujus rei teſtimonium noſtrum ſigillum volumus appendendum. Actum Bononie in clauſtro ſancti Felicis, preſentibus dompno Silveſtro, dompno Johannuccio monachis monaſterii antedicti, & Matthiolo de Ravone teſtibus ad hoc rogatis, vocatis, & aliis quampluribus.

Ego Johannes Johannis Meſtrinatis de Manzolino imperiali auctoritate notarius his omnibus interfui, & de mandato dicti domini abbatis & judicis delegati ſcripſi.

CLI.

Adſenſus populi eccleſiæ S. Antonini prope Faventiam in electione rectoris.

Anno 1283. VII. ex. aprili.

Ex tabulario S. Hippolyti. n. 95.

Ibid. n. 55.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, amen. Anno ab ejuſdem nativitate M. CC. LXXXIII. indictione XI. die VII. exeunte menſis aprilis Faventie in eccleſia ſancti Antonini. Veniens donnus Albertinus monachus monaſterii ſanctorum Laurentii & Hippolyti ad eccleſiam ſancti Antonini infra Miſſarum ſollemnia coram ibi aſtante populo virorum & mulierum legit inſtrumenta donationis facte monaſterio ſanctorum Laurentii & Hippolyti per epiſcopos eccleſie Faventine de eccleſia ſancti Antonini, & privilegia papalia confirmantia donationes illas, nec non & electiones factas de rectoribus dicte eccleſie, quibus perlectis, qui conſenſerunt electioni facte de donno Theſauro ſunt iſti: Ventura Reſta, Damianus, Fr. Guido, Melior de Orto, Nicholetus Toſetti Imolenſis, Brazolinus, Magiſter Benentendi, Fantucius, Gualterius, Guido Aldechini, Drudolus, frater Gerardus, Vitaletus, Benevenutus Blondelli, Benevenutus gener magiſtri Benentendi, Borgus Ortolanus, Benecevene frater ejus, magiſter Ventura, Matheus filius Martini de Silino, Ugolinus de Silino, Bonazura de Sarna, Albertinus Caſius, magiſter Franciſcus, frater Matthiolus Becharus, Ubertinus de Fugnano, Fuſcolus de Petra Candiana, Saurialialtius, magiſter Matthiolius, Guarnerius, Fuſcolus, Gualazanus, magiſter Johannes Feretta, Philippus, Zaniolus Cavalerius, Pepolus Cavalerius, frater Pepolinus, Jacobus Berardi, magiſter Amatorius, Drudus filius magiſtri Franciſci, Bonanſegna de Mutiliana. Et qui contradixerunt ſunt iſti: Naſolus, Camillus, Deudadeus de Zeſolo, Ugerius de Corvaria, Bonviſius de Selapara, Ugo Faba, magiſter Benencaſa, Guido Naſoli. Preſentibus teſtibus donno Albertino, & Ugolino clerico eccleſie ſancti Antonini ſupradicti, & Ugolino filio domine Johanne de dicto Burgo.

Ego Zuffolus filius Bonaventure Caſetti imp. auctoritate notarius de mandato predicti domni Albertini, ut ſupra, ſcripſi & publicavi.

CLII.

CLII.

Martinus IV. sub apostolica protectione suscipit monasterium S. Mariæ de Porcilia prope Patavium.

Anno 1283. v. id. junii.

Ex autographo S. Mich. de Muriano. Capſ. 33. 3.

Ibid. n. 14

MArtinus episcopus servus servorum Dei dilectis filiis.. priori & conventui monasterii sancte Marie de Porcilia Paduan. per priorem soliti pubernari ordinis sancti Benedicti salutem & apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, quod justum est & honestum, tam vigor equitatis, quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Eapropter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu personas vestras, & locum, in quo divino estis obsequio mancipati, cum omnibus bonis, que impresentiarum rationabiliter possidetis, aut in futurum justis modis prestante Domino poteritis adipisci, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, specialiter autem terras, domos, possessiones & alia bona vestra, sicut ea omnia juste ac pacifice possidetis, vobis & per vos domui vestre auctoritate apostolica confirmamus, ac presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum &c. nostre protectionis & confirmationis &c. Si quis &c.

Datum apud Urbem veterem v. idus junii pontificatus nostri anno tertio.

A. Med.

Loco † sigilli plumbei.

CLIII.

Sententia auditoris generalis apostolici legati, qua homines villæ Scloæ tenentur parere abbati S. Severi Ravennæ.

Anno 1283. x. decembris.

Ex archivo abbatiæ Classensis.

Ibidem n. 12.

EXemplum cujusdam sententie, cujus forma talis est. In nomine Domini, amen. Orta dudum inter religiosos viros abbatem & conventum monasterii sancti Severi Ravenn. diocesis ordinis Cistercienſis ex una parte, & commune ac homines terre Scloe Foro-populiensis diocesis super jurisdictione ipsius terre & hominum, quam dicti abbas & conventus tam de jure, quam de antiqua consuetudine asserebant ad dictum eorum monasterium plenarie pertinere ex altera, materia questionis, domnus Baruffaldus monachus & syndicus abbatis & conventus monasterii supradicti syndicario & procuratorio nomine ipsorum & pro eis, & Candolus Peppoli syndicus & procurator communis & hominum terre predicte procuratorio seu syndicario nomine pro eisdem ac suo proprio nomine accesserunt ad presentiam nostram Bernardi de Laguscello archidiaconi Aureliaci domini pape capellani generalis auditoris reverendi patris domini Bernardi Dei gratia Portuensis episcopi apostolice sedis legati, & exhibuit in judicio domnus Baruffaldus predictus dicto Candolo, recipienti nomine & vice communis & hominum predictorum, quemdam libellum, qui talis est: Coram vobis ven. patre domino B.. episcopo Portuensi apostolice sedis legato, & domino B.. archidiacono Aureliaci auditore vestro ego domnus Baruffaldus monachus & syndicus abbatis & conventus monasterii sancti Severi de Ravenna Cistercienſis ordinis ipsorum nomine propono & dico, quod cum dictum monasterium in villam, que dicitur Scloa, positam in diocesi Foro-populiensi, & pertinentiis ejusdem, & homines ville habeat & habere debeat plenissimam jurisdictionem, & ad ipsum monasterium pertineat cum omni honore, & districtu, cum bannis & placitis, & cum omnibus exactionibus & fodris, & in predictorum possessione seu quasi possessione fuerit dictum monasterium per tempora longiora, commune & homines dicte terre denegant eidem monasterio in predictis omnibus respondere & parere; quare syndicario & procuratorio nomine predictorum abbatis & conventus supplico & peto predicta declarari sic esse, & dictum commune, homines & personas dicte terre communiter & singulariter condempnari & compelli respondere, subesse & parere plenarie eidem monasterio in omnibus supradictis, & hoc peto omni jure, quo melius possum. Quo quidem libello recepto per Candolum supradictum, & assignato sibi peremptorio termino ad deliberandum super ipso libello, & ad proponendum omnes exceptiones dilatorias & declinatorias, quas proponere vellet, die prefixi termi-

ni comparuerunt ipse partes in judicio coram nobis, & lecto ibi per seriem libello predicto, & vulgariter exposito, syndico supradicto idem Candolus nomine, quo dictum est, confessus fuit & recognovit in judicio coram nobis, dictum commune Scloe, & homines ac seipsum debere parere, obedire & subesse abbati, conventui ac monasterio supradictis in omnibus & singulis, que continentur in libello predicto, & ad ipsos abbatem & conventum spectare, prout in libello continetur predicto. Qua quidem confessione & recognitione sic facta in judicio coram nobis, nos fideli relatione facta de premissis omnibus domino legato predicto, & petita, obtentaque licentia & potestate ab eo pronuntiandi & sententiandi super predictis de ipsius speciali licentia & mandato, Dei nomine invocato, pronunciamus & pronuntiando definitive sententiamus, dictos syndicum, commune & homines terre Scloe debere parere, obedire & subesse abbati, conventui & monasterio suprascriptis in his omnibus, que continentur in libello predicto; & ad ea ipsum syndicum suo proprio nomine, & procuratorio nomine communis & hominum predictorum, & commune & homines predictos sententialiter condempnamus. Cui sententie dictus Candolus, nomine quo supra, statim acquievit, & ipsam approbavit & ratificavit. Quare nos eidem, nomine quo supra, precepimus, ut tam ipsa, quam ceteri homines & commune predicti pareant, obediant & subsint abbati, conventui & monasterio supradictis secundum formam sententie suprascripte. Lata & pronuntiata fuit hec sententia per dominum auditorem predictum pro tribunali sedentem Imole, presentibus dictis partibus, & presentibus religioso viro domno Johanne abbate monasterii sancti Gaudentii Ariminensis, domino Jacobino Guardoli advocato, presbytero Hugolino rectore ecclesie sancti Hermetis, Raimundo de Montereno domicello dicti domini auditoris, Nello Celli de Florentia clerico & pluribus aliis testibus. Anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo tertio indictione undecima die decima mensis decembris pontificatus domini Martini pape IIII. anno tertio. Ego Johannes quondam Jacobi de Bononia apostolica & imperiali auctoritate notarius publicus premissis omnibus interfui, & de mandato domini auditoris predicti premissa omnia scripsi, eaque meo signo & nomine roboravi.

Et ego Bellinus Ravennas imperiali auctoritate notarius, hoc exemplum sententie ad authenticum instrumentum scriptum manu dicti Johannis notarii publici fideliter sumpsi, scripsi & exemplavi ad petitionem dicti syndici monasterii sancti Severi predicti.

CLIV.

Licentia concessa abbati S. Gregorii de Urbe permutandi castrum Petræ-pertusæ cum castro S. Viti.

Anno 1284. XXIII. januarii.

Ex codice San-gregoriano. pag. 205.

IN nomine Domini, amen. Evidenter *Ibid. n. 1?* pateat universis presentium notitiam habituris, quod nos Sabarisius episcopus Tiburtinus, frater Bartholomeus sancti Pauli, & frater Maurus sancte Praxedis de Urbe monasteriorum abbates recepimus nuper a sanctissimo patre nostro domino domno Martino summo pontifice literas in hec verba.

Martinus episcopus servus servorum Dei venerabili fratri.. episcopo Tiburtino, & dilectis filiis.. sancti Pauli, &.. sancte Praxedis de Urbe monasteriorum abbatibus salutem & apostolicam benedictionem. Sicut nuper ad nostrum pervenit auditum, Petrus dictus Scottus civis Romanus castrum Petre-pertuse, cujus tertiam partem titulo locationis a monasterio sancti Gregorii de Urbe tenebat, basilice principis apostolorum vendidit pro certa pecunie quantitate, sicque idem Petrus in recompensationem hujusmodi tertie partis offerens se paratum tertiam partem castri de sancto Vito ad ipsum pertinentis sub eodem titulo recognoscere se tenere a monasterio supradicto, ac nihilominus in utilitatem ejusdem monasterii convertere quamdam pecunie quantitatem, a dilectis filiis abbate & conventu predicti monasterii, sicut asseritur, petit instanter, ut recepta requisitione hujusmodi, & in utilitatem predictam pecunia ipsa conversa, suum prestent hujusmodi venditioni consensum: quare iidem abbas & conventus credentes super hoc facere conditionem hujusmodi monasterii meliorem, nobis humiliter supplicarunt, ut prestandi consensum hujusmodi eis licentiam largiremur. Nos autem de vestre circumspectionis industria confidentes, quod vos de facto & facti circumstantiis habere poteritis notitiam pleniorem, presentium vobis tenores committ-

mittimus, ut super predictis discussione habita diligenti, si ad utilitatem prefati monasterii ac alias etiam expedire videritis, super quo vestras intendimus conscientias onerare, predictis abbati & conventui, quod recepta recognitione predicta, & hujusmodi pecunia juxta vestram prudentiam conversa, ut predicitur, in utilitatem monasterii supradicti, premisse venditioni consentiant, & concedatis auctoritate nostra liberam facultatem. Datum apud Urbem-veterem quinto kalendas decembris pontificatus nostri anno tertio.

Nos autem ad executionem mandati hujusmodi diligenti sollicitudine & sollicita diligentia procedere intendentes, a discretis & religiosis viris fratre Bartholomeo abbate & conventu monasterii sancti Gregorii nominati quesivimus diligenter utrum crederent, tenerent & asserent, quod recepta recognitione dicte tertie partis castri de sancto Vito ad ipsum dominum Petrum Scottum pertinentis facienda per eumdem dominum Petrum, quam se paratum offert titulo locationis recognoscere se tenere a monasterio supradicto in recompensationem tertie partis castri Petre-pertuse predicti venditi, ut est dictum, utilitati expediat monasterii nominati, datis ducentis libris parvorum Senatus, sicut convenerat inter eos in utilitatem ipsius monasterii convertendis; qui abbas & conventus habito sepius diligenti tractatu super premissis in capitulo ipsius monasterii ad hoc specialiter congregato, nobis responderunt expresse, quod dicta recognitio tertie partis castri sancti Viti prefati, per quam dictus dominus Petrus asserebat se paratum esse sub eodem titulo recognoscere se tenere eumdem in compensationem tertie partis castri Petre-pertuse prefati cum quantitate pecunie supradicta in utilitatem dicti monasterii convertenda, utilitati eorum & dicti monasterii expediret, dicentes, quod credunt, tenent & asserunt, si ista fiant, quod conditionem ipsius monasterii facerent meliorem. Demum nominatus dominus Petrus tertiam partem castri de sancto Vito predicti ad ipsum pertinentis cum suo territorio & districtu plene & legitime recognovit se tenere locationis titulo ab abbate & conventu monasterii sancti Gregorii supradicti pro eis & monasterio eorumdem in recompensationem tertie partis castri Petre-pertuse; quam tertiam partem idem dominus Petrus tenebat locationis titulo a monasterio memorato. Quod castrum Petre-pertuse totum idem dominus Petrus basilice principis apostolorum de Urbe vendidit pro certa pecunie quantitate, deditque nihilominus, solvit, & tradidit prelibatus dominus Petrus eidem abbati & conventui ducentas libras parvorum Senatus in bonis, puris & legalibus florenis auri, dictam quantitatem plene & integre valentibus, in utilitatem dicti monasterii convertendas, de quibus apparent publica instrumenta scripta manu Leonardi scriniarii infrascripti. Nos itaque diligenter consideratis, que in hoc facto & ejus circumstantiis necessaria & utilia esse possent, nobiscum deliberantes plenarie, communicatoque plurium consilio peritorum, ac alias discussione habita diligenti, quia nobis evidenter constitit ad utilitatem prefati monasterii, ac alias etiam expedire omnibus supradictis plene, sollicite & diligenter servatis, predictis abbati & conventui auctoritate nobis a summo pontifice in hac parte commissa, quod venditioni castri Petre-pertuse prefati facte ab eodem domino Petro basilice memorate consentiant, concedimus tenore presentium liberam facultatem. In quorum omnium testimonium & cautelam, ac certitudinem pleniorem presens instrumentum publicum scribi & & fieri fecimus per Leonardum Jacobi Rubei judicem & notarium infrascriptum. Actum apud hospitale sancti Spiritus de Urbe in anno Dominice incarnationis millesimo ducentesimo octuagesimo quarto, anno tertio pontificatus domni Martini pape quarti indictione duodecima mensis januarii die vicesima-tertia, presentibus his testibus ad hec vocatis & rogatis, scilicet domino Adinulfo judice, domino Angelo Petri Matthei judice, domino Maximo judice, domino Francisco de Flajano judice, domino Johanne preceptore sancti Spiritus, & Johanne Cinthii.. Imp..

Ego Leonardus Jacobi Rubei sancte Romane ecclesie auctoritate judex & notarius supradictas literas a me visas & lectas, & diligenter examinatas & auscultatas, integras, vera bulla bullatas, & omnia alia, quæ in hoc instrumento publico continentur, de mandato & auctoritate eorum dominorum episcopi & abbatis scripsi, & in publicam formam redegi.

CLV.

Consensus monachorum S. Gregorii pro supradicta permutatione.

Anno 1284. XXIII. januarii.

Ex eodem codice membranaceo pag. 208.

ibidem

IN nomine Domini. Anno Dominice incarnationis millesimo ducentesimo octuagesimo quarto anno tertio pontificatus domni Martini pape quarti indictione duodecima mensis januarii die vicesima tertia, in presentia mei Leonardi Jacobi Rubei judicis & notarii, & testium subscriptorum ad hec specialiter vocatorum & rogatorum. Conventus venerabilis monasterii sancti Gregorii de Urbe, scilicet frater Stefanus prior, frater Angelus, frater Sylvester, alter frater Angelus, frater Johannes, frater Gentilis, frater Johannes de Mazzano, frater Petrus, frater Paulus, frater Benedictus, frater Nicolaus, & alter frater Paulus monachi dicti monasterii nomine ipsius monasterii, & pro eo certiorati de datione & concessione facta domno Bartholomeo abbati dicti monasterii, & fratri Bartholomeo procuratori eorum pro dicto monasterio a predicto domino Petro Scotto de tertia parte castri sancti Viti & ejus tenimento, & de locatione a predicto domino Petro facta de ipsa tertia parte castri in cambium castri Petre-pertuse & ejus tenimenti ..... dictus dominus Petrus tenebat jure locationis a dicto monasterio de ducentis libris parvorum, & de . . . . prestito per ipsos domnum abbatem & procuratorem nomine dicti monasterii in venditione facta ab ipso domino Petro basilice principis apostolorum, & de omnibus & singulis contractibus. . . . . . . & negocio hinc inde factis, & certa scientia & bona eorum voluntate, consenserunt omnibus predictis & singulis, ut continetur & scripta sunt per me predictum notarium, & ea omnia ratificaverunt & acceptaverunt confitentes & asserentes ea ad opus, utilitatem & commodum dicti monasterii factas esse, que omnia pro ipsis & eorum successoribus . . . . dicto monasterio jamdicto domino Petro Scotto, quam domino Petro judicis canonico & procuratori dicte basilice perpetuo observare, & contra nullo modo venire sub obligatione omnium bonorum dicti monasterii, & pena quinque millium librarum parvorum. Testes dominus Adinulfus judex, dominus Angelus Petri Nicolai judex, dominus Maximus judex, dominus Jacobus Consolinus judex, dominus Franciscus de Flajano judex, dominus Johannes preceptor sancti Spiritus & dominus Johannes Cinthii imp...

Ego Leonardus Jacobi Rubei sancte Romane ecclesie judex & notarius, quia predictis interfui & scripsi, complevi & absolvi rogatus.

CLVI.

Benedictio primi lapidis pro nova ecclesia erigenda Appurani facta ab Uguccione ep. Æsino.

Anno 1284. I. februarii.

Ex archetypo S. Romualdi de Urbe. XV. 9.

Ibid. n. 17.

NOverint universi presentes litteras inspecturi, quod nos Huguutio Dei gratia Æsinas episcopus a provido & sapienti viro magistro Stefano canonico ecclesie sancti Petri de Turrice, Marchie Anconitane in spiritualibus vicario generali recepimus litteras infrascripti tenoris. Magister Stefanus canonicus ecclesie sancti Petri de Turrice Marchie Anconitane in spiritualibus vicarius generalis venerabili in Christo patri domino . . Dei gratia episcopo Esino salutem in Domino. Cum nos nuper . . abbati & conventui monasterii sancti Victoris de Clusis ordinis sancti Benedicti Camerinensis diocesis ecclesiam sanctorum Petri, Michaelis & Paterniani sitam in villam Appurani districtus Roche-contrade de Senogalliensis diocesis transferendi ad alium locum ipsius ville licentiam duxerimus concedendam, paternitatem vestram requirimus & rogamus, quatenus primarium lapidem, qui poni debet in ipsa ecclesia, benedicere debeatis. Datum Macerate die XVIII. mensis januarii XII. indictione. Quarum quidem litterarum auctoritate primarium lapidem ponendum in constructionem prelibate ecclesie sub jam dictis vocabulis sanctorum Petri, Michaelis & Paterniani benediximus juxta morem & sanctorum patrum traditiones. In cujus quidem rei testimonium presentes litteras fieri jussimus nostri sigilli appensione munitas. Datum Esii primo die mensis februarii XII. indictione sub annis Domini millesimo CC. LXXXIIII. pontificatus domini Martini pape quarti.

CLVII.

CLVII.

Confirmant canonici Patavini priorem S. Mariæ de Porcilia.

Anno 1284. III. ex. februario.

Ex archivo eorumdem canonicorum.

Idem n. 16.

ANno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quarto indictione duodecima die tertio exeunte februario Padue in majori ecclesia ante archam sancti Danielis, presentibus fratre Aldevrandino de Regio de ordine fratrum Predicatorum, dompno Benvenuto priore sancti Johannis de Viridaria, dompno Triofante loci sancte Malgarite de Polveraria, dompno Antonio priore loci sancte Marie de Trexonibus Paduane diocesis, dompno Angelo & fratre Jacobo sancte Marie de Riveria Polverarie & aliis. Venerabiles & discreti viri domni Bovetinus doctor decretorum archipresbyter, & capitulum sive canonici ecclesie Paduane, quorum nomina infra ponuntur, ecclesia Paduana vacante, presentata eis electione sive postulatione facta de persona fratris Sansonis monachi sancte Marie de Porcilia de Padua ordinis sancti Benedicti in rectorem & priorem ejusdem vacantis per mortem bone memorie fratris Philippi prioris ipsius, & diligenter examinata per ipsos, electionem confirmarunt &c.

CLVIII.

Chartæ circa electionem D. Thesauri ex priore Linarii in rectorem S. Antonini prope Faventiam.

Anno 1284.

Ex archivo S. Hippolyti Faventiæ.

Ibid. n. 13.

IN nomine patris & filii & spiritus sancti, amen. Anno a nativitate Domini M. CC. LXXXIV. indictione XII. die XVII. septembris Faventie in ecclesia sancti Antolini, presentibus testibus Benvenuto de Retai, Riccobono fabro, Bencevene quondam Martinelli de Bagnacavallo, Ugone Fara, Bunvito de Linari, Dino quondam Jacomini, & Gualterio Aguto ad hec vocatis & rogatis. Cum ecclesia sancti Antolini civitatis Faventie rectore vacaret per renuntiationem domini presbyteri Bonaventure rectoris quondam ecclesie sancti Antolini predicti, dominus dompnus Gerardus religiosus abbas monasterii sancti Ipoliti, de consensu & voluntate fratris Papolini, Albertini de Fugnano, Francisci Lea, & Deutai, & Rasoli, qui nolens dicte electioni consentire recessit, parochianorum dicte ecclesie &c. quibus tradita est potestas a parochianis ecclesie supradicte eligendi rectorem cum dicto domino abbate in ecclesia supradicta, sicut patet &c. Dei nomine invocato ad honorem Dei, & beate Marie virginis matris ejus, & ad honorem sanctorum Antolini & Bricii, & beatorum Laurentii & Hippolyti, & omnium Sanctorum & Sanctarum Dei, necnon ad reverentiam ven. patris domini Viviani Dei gratia episcopi Faventini, postulando & eligendo postulavit dominum domnum Thesaurum priorem monasterii sancti Johannis de Linario comitatus Imole in rectorem, administratorem & gubernatorem dicte ecclesie sancti Antolini.

Ego Michael magistri Benecase imperiali auctoritate Faventinus notarius predictis omnibus interfui, & rogatus scripsi & publicavi.

In Dei nomine, amen. Anno &c. M. CC. LXXXIV. indictione XII. die VII. mensis novembris presentibus &c. Religiosus vir dommus Thesaurus prior conventus sancti Johannis de Linario Imolensis diocesis electus in rectorem &c. ecclesie sancti Antolini civitatis Faventie, ut patet &c. in presentia ven. patris domini Viviani Dei gratia episcopi Faventini constitutus petiit humiliter ab eodem domino secum misericorditer dispensari, & ipsam electionem, & se in rectorem ipsius ecclesie confirmari &c. Qui dominus episcopus audita petitione ipsius, scientia prehabita electionis prefate, consideratis etiam morum honestate, moribus, conversatione & vita laudabili dicti domni Thesauri, volens eidem placere, & gratiam facere specialem, cum ipso domno Thesauro misericorditer dispensavit, necnon electionem predictam & ipsum domnum Thesaurum in rectorem &c. ipsius ecclesie confirmavit, committens ei curam, regimen & administrationem plenariam tam spiritualium, quam temporalium ecclesie supradicte, precipiens eidem domno Thesauro, quod in supradicta ecclesia deinceps teneat unum monachum continue, qui una cum eo in dicta ecclesia deserviant in divinis, & horis canonicis, & insuper domnum Rainerium priorem de Broilo suum executorem fecit & nuntium specialem, ut dicte

dicte ecclesie in corporalem possessionem temporalium & spiritualium inducat. Tunc domnus Thesaurus dictam dispensationem & confirmationem acceptavit, & in signum reverentie & debite reverentie flexis genibus, & extracto caputio manum ipsius domini episcopi fuit humiliter osculatus, & fidelitatis sacramentum prestitit, prout moris & paris est in talibus observari.

Ego Bartholomeus Baisini sacri palatii notarius, & nunc scriba atque notarius domini episcopi predictis interfui, & de mandato ipsius domini episcopi scripsi & rogatus publicavi.

CLIX.

Gratia abbas S. Victoris de Clusis se abdicat ab abbatia S. Victoris de Clusis.

Anno 1284. XIII. novembris.

Ex archivo S. Blasii de Fabriano.

Ibidem n. 19.

IN nomine Domini, amen. Anno ejusdem millesimo CC. LXXXIV. indictione XII. tempore domini Martini pape IV. die XIII. novembris, actum in districtu Fabriani in palatio sancti Victoris de Clusis, presentibus domino Jacobo de Cocorano, domino Philippo domini Jacobi, domino Thomasio domini Fidesmidi, domino Morico Bolgarutii, Raynaldutio & Bonocomiti Ugolini de Almatano testibus ad hec vocatis & rogatis. Domnus Gratia abbas monasterii sancti Victoris supradicti habita licentia & optenta, & etiam quia intendit & desiderat descendere ad frugem melioris vite, in manus domini Lamberti & domini Francisci recipientium nomine & vice venerabilis sedis & capituli majoris ecclesie Camerini, ac etiam archidiaconi, sedis & capituli supradicti, predictam abbatiam, rectoriam, administrationem & gubernationem monasterii supradicti, bonorum & jurium pertinentium ad ipsum monasterium in temporalibus & spiritualibus cessit, & resignavit & renuntiavit, volens & intendens a se totaliter abdicare.

Anno *&c.* die *&c. ut supra*. Cum domnus Gratia abbas *&c.* peteret licentiam cedendi *&c.* abbatiam *&c.* monasterii supradicti *&c.* eo quod est senex, valitudinarius & egritudine cum infirmitate impeditus, eo quod in eo deficiunt sensus corporis auditus & visus, ita quod non potest, nec est habilis, & sufficiens ad predictam abbatiam *&c.* ad hoc humiliter peteret a discretis & sapientibus viris domino Lamberto de Presolio canonico & auditore ven. sedis & capituli majoris ecclesie Camerini, & a domino Francisco vicario & procuratore *&c.* rev. viri domini Rambotti archidiaconi sedis & capituli supradicti, & etiam ad hec ipse dominus Gratia nuntios & procuratores transmisit ad sedem & capitulum supradictos; ideoque predicti dominus Lambertus & dominus Franciscus inspecta & considerata petitione predicta, & causa seu causis in ipsa petitione contentis, quia invenerunt causas predictas veras esse, & etiam per rei evidentiam, & etiam quia sunt note & notorie, ita quod non possunt aliqua tergiversatione celari, & etiam quia videbant dictum monasterium egere rectoria & administratione alicujus probi & sufficientis viri, dederunt licentiam eidem abbati cedendi, renuntiandi & readsignandi, prout superius continetur.

Et ego Bonaventura auctoritate imperiali notarius his omnibus interfui, ut supra legitur, rogatus, scripsi & publicavi.

In nomine Domini. Anno ejusdem millesimo CC. LXXXIV. indictione XII. tempore domini Martini pape IV. die XIII. novembris actum in districtu Fabriani in choro ecclesie monasterii sancti Victoris de Clusis, presentibus domino Guarino priore ecclesie sancti Venantii de Fabriano, domino Morico Bulgarutii, magistro Ufreducio notario de Camerino, & fratre Mattheo de sancta Maria de Plebe testibus ad hec vocatis & rogatis. Post hec dum predicti dominus Lambertus de Presolio & dominus Franciscus ...... dicerent & notificarent domno Bartholo, domno Gratie domini Raynutii, domino Ugolino domini Severii, domno Jentile domini Severii, domno Ugoni Raynaldi, domno Egidio domini Boni, domno Benedicto, domno Marco Compagnoli, domno Paulo Ricii, domno Grano, domno Donato, domno Rasi, domno Venture, domno Johanni, domno Deutalleve Boctii monachis & conversis, capitulo & conventui monasterii supradicti, quod domnus Gratia predictus cesserat, resignaverat & renuntiaverat abbatiam & rectoriam monasterii supradicti in manus eorum, habita licentia, & expressa & approbata causa, prout plenius superius continetur, rogantes eos, ut providere curarent monas-

nasterio supradicto de persona idonea &c. predicti monachi & conversi in choro ipsius ecclesie ad sonum campane, & etiam more solito congregati, visa & considerata notificatione predicta, volentes consulere & providere ipsi monasterio viduato &c. nemine discordante &c. concorditer voluerunt & ordinaverunt, quod procederetur & procedi deberet ad electionem faciendam per viam & modum compromissi, & sic quod compromitteretur per eos in aliquem, qui eligat, nominet & postulet quocumque jure & modo melius fieri potest pro sue voluntatis arbitrio, abbatem, gubernatorem & rectorem monasterii supradicti, & quod ei committunt & committere debeant in electione facienda totaliter vices & voces eorum, dummodo eligendus sit & esse debeat de gremio & conventu monasterii supradicti & non extra..... &c.

CLX.

Citantur contradictores ad electionem rectoris S. Christinæ ad Clanas.

Anno 1285. xx. ianuarii.

Ex archetypo S. Romualdi de Urbe. I. 3.

IN nomine Domini, amen. Anno Christi a nativitate millesimo ducentesimo LXXXV. domino Martino papa residente indictione XIII. die sabbati XX. mensis januarii. Cunctis pateat evidenter, quod Gratia publicus notarius nuncius curie domini Guillielmi episcopi Aretini, ejusque vicarii generalis accedens ad me notarium infrascriptum retulit in nomine infrascripto, quod die XVIII. dicti mensis januarii de mandato rev. viri domini Orlandi archipresbyteri Aretini judicis in hac causa per dictum dominum episcopum delegati, cum ipsius domini archipresbyteri literis patentibus, ejusdem domini archipresbyteri sigillo munitis, iverat ad ecclesiam sancte Christine ad Clanas Aretine diocesis, & ad ipsam ecclesiam multis videntibus presentaverat literas ipsas, & viva voce ex parte ipsius judicis citaverat, ad terminum in literis ipsis contentum, omnes & singulos volentes contradicere vel se opponere electioni facte per religiosum virum dominum Johannem abbatem monasterii sancte Marie de Agnano Aretine diocesis de presbytero Piero ad regimen & gubernationem dicte ecclesie sancte Christine, que petitur confirmatione, quam ibidem principalis denunciaverat, dixerat & fecerat ea omnia, que sibi erant injuncta, ex quo debebat denunciare, dicere & facere secundum formam ipsam literarum, & sibi domum dimiserat, & tradiderat Pucio de Clane ipsius ecclesie sancte Christine parochiano easdem literas, quarum tenor talis est . . . . . nos Orlandus archipresbyter Aretinus, cui ven. pater dominus Guillielmus episcopus Aretinus commisit super his plenarie vices suas . . . , &c. universis, & notificamus, quod religiosus vir domnus Johannes abbas monasterii sancte Marie de Agnano Aretine diocesis presentationem, electionem & provisionem a se factam de presbytero Piero capellano ecclesie sancte Marie in Gradibus de Aretio ad regimen ecclesie sancte Christine ad Clanas Aretine diocesis postulat approbari per nos & etiam confirmari. Quare omnibus & singulis, quorum interest vel interesse posset, clericis, laicis & cujuscumque professionis existant, denunciamus, quod volentes se opponere ipsi petenti &c. compareant ad diem lune XXVIIII. diem hujus mensis januarii apud plebem sancte Marie Aretine coram nobis ad opponendum & contradicendum predictis in quantum de jure fuerit faciendum &c. Has autem apud prefatam ecclesiam sancte Christine presentari palam volumus, & dimitti per Gratiam juratum civem, dicti domini episcopi nuntium, cujus relationi de presentatione harum, & ipsarum dimissione credemus. Datum Aretii die jovis XVIII. mensis januarii M. CC. LXXXIIII. tertiadecima indictione.

Facta fuit dicta relatio per ipsum Gratiam ante domum mei notarii infrascripti, & firmata coram Domisciano Uguccionis, & Nutio Redulfi notariis testibus ad hec rogatis.

Item sub eisdem anno & indictione die lune XXVIIII. dicti mensis januarii prefatus Gratia nuntius retulit, quod de mandato & ex parte ipsius domini archipresbyteri judicis accesserat ad domos nobilium virorum, qui vocantur filii Sere Aggi, & ibi requisierat & citaverat dominos Gabrielem, Prineasum, Aggolinum & Bettum, & omnes de domo eorum ad ipsorum domos, ut si vellent contradicere vel se opponere dicte electioni presbyteri Pieri, que petebatur confirmari, compareant hodie coram dicto domino archipresbytero judice ad hec delegato per dictum dominum episcopum.

Ego Rugerius quondam Rodulfi notarii filius auctoritate imperiali notarius &c. scripsi &c.

CLXI.

Literæ Martini IV. pro Camaldulensibus circa decimas.

Anno 1285. idibus februarii.

Ex tabulario Fontis-boni. §. Brevia. num. 97.

Ibidem n. 20.

MArtinus episcopus servus servorum Dei dilecto filio... abbati monasterii sancti Pancratii Florentin. salutem & apostolicam benedictionem. Conquesti sunt nobis.. prior & conventus heremi Camaldulensis, ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis, quod de Frassenta.. de Monte silvestri.. de Vespro.. de Tremogiano.. de sancto Zenone.. de Vignole.. de Corsolone.. & de Hontrina ecclesiarum rectores Aretine diocesis super decimis terris, possessionibus, quadam pecunie summa, & rebus aliis injuriantur eisdem... Ideoque discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus partibus convocatis audias causam, & appellatione remota debito fine decidas, faciens, quod decreveris, per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem, &c.

Datum Perusii idibus Februarii pontificatus nostri anno quarto.

CLXII.

Donatio terrarum facta monasterio Carcerum ab Opizone marchione Estensi & Anconitano.

Anno 1285. III. octobris.

Ex apographo abbatis Canneti.

Ibid. n. 21.

IN Christi nomine, amen. Anno ejusdem nativitatis M. CC. LXXXV. indictione XIII. Este in palatio domini marchionis die tertio intrante octobris, presentibus testibus rogatis Alexandro Caniparío Estense, Mattheo filio naturali domni marchionis, Stizono filio Tedelgardi & aliis. Magnificus vir domnus Obizo Dei & apostolice sedis gratia Estensis & Anchonitanus marchio ob reverentiam beate virginis Marie, & in remissionem peccatorum suorum titulo donationis simplicis inter vivos dedit, donavit & concessit domno Paulo Rizzi monasterii sancte Marie de Carceribus recipienti nomine & vice dicti monasterii jure proprio tres campos terre in quatuor petiolis positos in pertinentiis Este, Gazoli & Palsi, prima posita est in villa Cantionis, uno latere & uno capite via, alio latere & capite unum campum; secunda est in pertinentia Palsi in Calesina sancte Marie, ab unoquoque latere & uno capite jura dicti monasterii, ab alio capite via, & est circa unum campum; tertia petia posita est in Gazolo in loco, qui dicitur Valtegnosa, ab utroque latere jura dicti monasterii, & Casotus quondam Albrici de Casotis, ab utroque capite jura sancti Andree de Villa, & est circa medium campum, quarta petia est posita in fundo Este in loco, qui dicitur Bursa, ab uno latere & capite via, ab alio latere & capite jura dicti monasterii, & dedit ei licentiam intrandi & tenendi tenutam & corporalem possessionem dictarum rerum, ad habendum, tenendum &c.

Ego Ugucius notarius de Porto fui presens predictis, rogatusque scribere scripsi.

CLXIII.

Canonici Foro-popilienses confirmant abbati Bifurci concessionem Ravaldini episcopi.

Anno 1285. XVIII. octobris.

Ex autographo S. Laurentii de Florentia. n. 167.

Ibid. n. 21.

IN nomine Patris, & Filii & Spiritus sancti amen. Anno domini millesimo ducentesimo octuagesimo quinto die decimo-octavo mensis octobris, indictione tertiadecima in canonica Foro-popiliensi in caminata camere domini prepositi Foro-popiliensis tempore sanctissimi pape Honorii quarti, presentibus testibus infrascriptis, & me Anselmo auctoritate imperiali notario ad hec testibus vocatis & rogatis. Nos Henricus canonice Foro-popiliensis prepositus cum consensu & voluntate fratrum meorum dominorum canonicorum, scilicet domini presbyteri Johannis de Sapignano, presbyteri Johannis Salazii, presb. Benevenuti de Meldula, & domini Anselmi diaconi canonicorum canonice supradicte, & ipsis dominis canonicis nobiscum pariter agentibus & volentibus, approbamus, consentimus, ratificamus & confirmamus concessionem seu privilegium factum a venerabile olim b. m. domino Ravaldino Dei gratia Foropo-

ropopilienſi epiſcopo domno Alberto abbati monaſterii ſancti Benedicti, quod vocatur in Alpe vulgariter in Beſurco, huic ratificationi preſenti & recipienti pro ſe ſuiſque fratribus & ſucceſſoribus manentibus ad ſervicium dicti monaſterii de plebe ſancti Martini, que vocatur in Alpe, cum decimis, primitiis & offertionibus ſuis, & omnibus ſibi pertinentibus, a primo latere colina de monte Veclo, a ſecundo rivus qui nominatur Bracularia, qui deſcendit ad colinam, a tertio rivus, qui nominatur Florentinus, a quarto latere colina, que vocatur Caſtellana, & cum omnibus exiſtentibus in dicta conceſſione ſive privilegio ſcripto manu quondam Vitalis de Bocaciis notarii de Foro-popilio ſub anno Domini milleſimo CC. LXXXII. die XVIIII. menſis martii decime indictionis tempore ſanctiſſimi patris domini Martini olim pape quarti, dicte conceſſionis inſtrumento ſeu privilegio a me ſupradicto notario viſo, & intraſpecto omnia, que in ipſo privilegio ſeu conceſſione plenius continetur, ipſi prepoſitus & canonici grata habuerunt, approbaverunt, ratificaverunt & confirmaverunt.

Interfuerunt ibi teſtes presbyter Bencevene rector eccleſie de Caſtenzane Foro-livienſis dioceſis, Antonio hoſtiario ſupradicte canonice, & Salavizio ſerviente ſupradicti presbyteri, & Johannis de Salazio canonici & aliis pluribus.

Ego Anſelmus Mediolanenſis dioceſis Dei gratia ac imperiali auctoritate notarius preſens fui, & publicavi de voluntate & mandato dicti domini prepoſiti & canonicorum predictorum.

CLXIV.

Gerardus prior Camaldulenſis approbat donationes factas eccleſiæ S. Martini de Opitergio.

Anno 1286. XVI. intrante junio.

Ex autographo S. Michaelis de Muriano. Capſ. 63. 42.

Ibid. n. 28.

ANno Domini milleſimo ducenteſimo octuageſimo ſexto indictione XIIII. die dominico XVI. intrante junio, preſentibus Uſpinello notario de Lavazola, Wecello de Salico de Opitergio &c. dominus presbyter Auliverius de Opitergio rector eccleſie ſancti Martini de Opitergio de ordine Camaldolenſi preſentavit hanc laudationem & reformationem infraſcriptam Pegolono ſindico fradaje dicti loci ſancti Martini de Opitergio & domino Canio de Opitergio de dicto ordine & fradaje ſancti Martini, tenor cujus laudationis & reformationis, ratificationis & confirmationis talis erat. In nomine Domini amen. Anno ejuſdem milleſimo ducenteſimo octuageſimo ſexto indictione quartadecima die XIIII. exeunte madio in capitulo monaſterii ſancte Marie de Vangaticia ordinis Camaldolenſis. Ibique ven. pater domnus Gerardus prior heremi Camaldolenſis & totius ordinis generalis de conſenſu & voluntate fratrum & monachorum dicti ordinis Camaldolenſis, ſcilicet dompnorum Zamboni, Albertini, Gerardi, Bernardi, Avezutti, Feliciani, Tomaſii, Franciſchi, Gualpertini, Bonjohannis & Albertucii nomine & vice dicte heremi & ordinis ratificavit, approbavit & confirmavit inſtrumentum donationis & conceſſionis facte per Pegolonum de Opitergio ſindicum fradaje ſancti Martini de Opitergio presb. Auliverio rectori dicti loci ſancti Martini recipienti nomine vice ſancti Martini de ordine Camaldulenſi de quibuſdam poſſeſſionibus & decimis in dicto inſtrumento conceſſionis & donationis contentis, ut in ipſo inſtrumento conſtabat manu Nicolai filii Boni ſacri palatii notarii de Opitergio facto ſub annis Domini M. CC. LXXXV. indictione tertiadecima die dominico quinto intrante auguſto. Actum in eccleſia ſancti Johannis-baptiſte de Opitergio a me infraſcripto notario viſo & lecto, quod inſtrumentum & pacta in eo contenta prefatus dominus prior Camaldolenſis cum predictis fratribus & monachis confirmavit &c. teſtibus magiſtro Franciſco notario de Bond..no, Jacobino filio quondam Johannis de Mutina, & Johanne archipresbytero de Caveſana, que laudatio &c. ſcripta fuit manu Manelmi quondam magiſtri Fini de Vicentia imperiali auctoritate notarii &c. Actum in caſtro Opitergii ſub porticu canipe fratris Odorici Mutti, & nunc habitatoris ipſius.

Ego Nicolaus filius Boni ſpeciarii de Opitergio ſacri palatii notarius interſui, & rogatus ſcripſi.

CLXV.

Concessiones indulgentiarum factæ a quatuor episcopis in consecratione ecclesiæ S. Blasii de Fabriano.

Anno 1287.

Ex autographis ejusdem S. Blasii.

Ibid. p. 27.

VEnerabili in Christo patri & domino domino Rambocto Dei gratia Camerinensi episcopo frater Thomas eadem gratia Interamnensis episcopus in vero salutari salutem. Concedendi indulgentiam, quam dare possumus secundum sanctorum canonum instituta, & illis personis, quibus de jure possumus, venientibus tam ad consecrationem ecclesie sancti Blasii de Fabriano vestre diocesis per vos secunda die dominica mensis maji proxime venturi auctore Domino consecrande, & per octo dies sequentes, quam etiam in anniversario consecrationis ejusdem & per ejus octavam, & in festivitatibus sancti Blasii, sancti Stephani, sancte Cecilie & sancte Agnetis auctoritate presentium venerabili paternitati vestre totaliter committimus vices nostras. In cujus rei testimonium & certitudinem pleniorem presentes literas fieri fecimus, nostrique sigilli munimine roborari. Datum apud Interamnam die III. mensis maji indictione XV. sub annis Domini M. CC. LXXXVII. ecclesia Romana vacante.

Similes dedit Accursius episcopus Pisaurienfis. Datum Pensaurii die XX. aprilis XV. indictione sub anno domini M. CC. LXXXVII. apostolica sede vacante.

Similes pariter dedit Guillielmus episcopus Callensis. Datum Callii in episcopatu die XVIII. aprilis anno Domini M. CC. LXXXVII. indictione XV. ecclesia Romana pastore vacante.

Berardus Dei gratia episcopus Auximanus universis Christi-fidelibus, ad quos iste litere advenerint, salutem in Domino sempiternam. Cum ven. pater dominus Ramboctus Dei gratia episcopus Camerinensis ecclesiam sancti Blasii de Fabriano sue diocesis secunda dominica mensis maji proximi venturi favente Domino consecrare intendat, & nos suis literis decreverit requirendos, ut indulgentiam nostram dicte consecrationis concedere dignaremur; nos preces predicti domini episcopi, quas loco mandatorum suscipimus, ad exauditionis gratiam deducentes, auctoritate ipsius domini episcopi freti, confisi de omnipotentis Dei misericordia, beate Marie semper virginis ejus matris, beatorum Petri & Pauli apostolorum ejus, necnon gloriosorum Leopardi & Vitaliani patronorum nostrorum meritis gloriosis, omnibus vere contritis penitentibus & confessis, qui die consecrationis hujusmodi & usque ad octavam ad dictam ecclesiam accesserint, unum annum venialium, quadraginta dies mortalium de injunctis eis penitentiis, & in anniversario die consecrationis quadraginta dies misericorditer in Domino relaxamus. In cujus rei testimonium presentes literas exinde fieri fecimus nostri sigilli appensione munitas. Datum Auximi anno Domini M. CC. LXXXVII. apostolica sede vacante die XXII. mensis aprilis.

Pendent cordulæ sigillorum deperditorum.

CLXVI.

Termini terrarum statuti inter Opizonem marchionem Estensem & monasterium Vangaticiense.

Anno 1289. III. junii.

Apud Silvestrium Paludi Adriane. pag. 78.

Ibid. n. 11.

IN Christi nomine, amen. Anno Domini millesimo CC. LXXXIX. indictione II. die III. intrante junio in infrascriptis vallibus & locis, presentibus Zenario quondam Nigri de Ponticulo, domino Gratiano filio domini Marchesini de Ponticulo, Stefano de Finale, Majalotti & aliis. Ibique Jurisendus de Ponticulo, Pontius Veza de eadem terra, Daniel de Gragnano, Ensegna ejusdem terre, Pasqualis de Gragnano, dominus Torellus de Broseda, dominus Amator de Broseda, Johannes quondam Viviani de Broseda, jurati electi communi concordia & consensu a domno Jacobo de Forlivio vicario monasterii & capituli sancte Marie de Vangadicia pro ipso monasterio ex una parte, & domino Bonifacio Campario Rodigii pro magnifico viro domino Obizone Dei gratia marchione Estense ex altera, ad confinandum valles infrascriptas positas in comitatu Rodigii, scilicet in fundo Ponticuli & in fundo Borsede. In primis confinaverunt unicorditer & terminos posuerunt modo & ordine infrascripto, videlicet. In primis posuerunt unum palum de ligno in campo de Rio, secundo loco unum alium palum de ligno in me-

natu

natu de Rio tertio loco posuerunt unum alium palum de ligno in puteo Tridentii; quarto loco posuerunt unum alium palum de ligno in capite putei Tridentii; quinto loco posuerunt unum alium palum de ligno in Campeelo Alberti; sexto loco posuerunt unum alium palum de ligno in dicto Campeelo; septimo loco posuerunt unum alium palum de ligno in loco, qui dicitur Calo; octavo loco posuerunt unum alium palum de ligno in dicto Campeelo Cali juxta viam, que vadit ad molendinum; nono loco posuerunt unum alium palum in campo Comiagi, decimo & ultimo loco posuerunt unum alium palum de ligno in loco, qui dicitur Cantone Girardi, ea videlicet ratione & jure, quod predictus domnus Jacobus vicarius dicti monasterii pro ipso monasterio, capitulo & conventu ejusdem, & etiam ipsum monasterium habeant, teneant & possideant, & pro suo tamquam rem suam & propriam dictas valles versus mane, quantum protenditur jus dicti monasterii; & quod dictus Bonifacius pro dicto marchione, & ipse dominus marchio habeant, teneant ac possideant pro suo tamquam rem suam & propriam dictas valles versus sero, quantum protenditur jus dicti marchionis, volentes, intendentes & mandantes, quod predicte partes de cetero ita debeant tenere & possidere pacifice & quiete dictas valles, ut superius confinate sunt per eos, salvo si aliquo tempore alique confines reperirentur facte hinc inde, quod illis legitimis confinibus, que imposterum apparerent, testibus vel instrumentis stetur & credatur per ipsas partes, non obstantibus his, que superius continentur, quia sic placitum partibus antedictis. Que omnia & singula supradicta approbata & confirmata fuerunt a partibus supradictis, presentibus etiam, & volentibus & consentientibus domno Nilano, & domno Zambono monachis dicti monasterii, & pro ipso monasterio. Promittentes dicte partes inter se ad invicem, & una pars alteri sollemni stipulatione, attendere, & integraliter observare, & omnia & singula, que superius continentur, sub obligatione omnium suorum bonorum, & sub pena ducentarum librarum parvorum Venetorum, que totiens committatur & exigi possit cum effectu, quotiens in aliquo contrafactum pro quolibet capitulo suprascripto non observato, qua pena commissa vel non commissa, soluta vel non soluta, omnia & singula suprascripta cum obligatione dicte pene & bonorum in sua permaneant firmitate.

CLXVII.

Electio rectoris in ecclesia S. Donati de Colle-passano facta a monachis Vallis-castri.

Anno 1289. XIII. augusti.

Ex autographo S. Blasii de Fabriano.

IN Dei nomine, amen. Anno M. CC. LXXXVIIII. indictione sexta tempore domini domini Nicolai pape quarti. Actum in monasterio Vallis-castri die XIII. mensis augusti, presentibus Salinbene Actonis, Johanne Bartholutii & Mattheo Nicolai testibus rogatis. Cum institutio & destitutio capellani, rectoris & gubernatoris in ecclesia sancti Donati de Colle-passano ex longissima consuetudine spectaverit & spectet ad abbatem & monasterium Vallis-castri, & dompnus Petrus de Sasso-ferrato, qui se gerebat pro abbate dicti monasterii Vallis-castri, ad presens sit suspensus ab aministratione abbatie ipsius monasterii per ven. patrem dominum Rambottum Camarinensem episcopum, dompnus Petrus prior dicti monasterii Vallis-castri, & dompnus Guido prepositus & conventus ipsius monasterii Vallis-castri nolentes, quod jura ipsius monasterii propter suspensionem ipsius abbatis depereant, & maxime in ecclesia sancti Donati in de Colle- parano, & credentes, quod ipsa ecclesia sancti Donati in temporalibus & spiritualibus per dompnum Fidentium monachum Vallis castri possit salubriter & utiliter gubernari, predictus dompnus Petrus prior, & dompnus Guido prepositus cum voluntate & consensu dompni Michaelis, dompni Johannis de Aqua-pagana monachorum, fratris Marci & fratris Benevenuti conversorum dicti monasterii unanimiter & concorditer nemine discordante in capitulo dicti monasterii ipsum dompnum Fidentium in temporalibus & spiritualibus instituerunt, prefecerunt, ac etiam ordinaverunt in capellanum, & rectorem & gubernatorem predicte ecclesie sancti Donati & administrationem ipsius ecclesie in temporalibus & spiritualibus pleno jure commiserunt, ad ipsius prioris, prepositi & conventus beneplacitum contulerunt.

Ibid. n. 35.

Ego Salimbene Philippy imperiali auctoritate notarius rogatus scripsi & publicavi.

CLXVIII.

CLXVIII.

Petrus prior Vallis-castri citat Raynaldum præpositum S. Michaelis de Templano sibi subjectum.

Anno 1289.

Ex eodem archivo.

Ibidem.

DOmpnus Petrus prior monasterii & capituli Vallis-castri dompno Raynaldo preposito ecclesie sancti Michaelis de Templano, salutem in Domino.

Quia per te intendimus scire & inquirere, & diligentius invenire jura monasterii Vallis-castri, & precipue ea, que dicta ecclesia sancti Michaelis ipsi monasterio dare & exhibere tenetur, presentium auctoritate te requirimus & monemus nihilominus tibi sub excommunicationis & privationis beneficii, si quod in dicta ecclesia habere pretendis, penas, quas ipso facto te incurrere volumus, si presentis nostri mandati contemptor extiteris, districte precipiendo mandamus, quatenus III. die post presentationem presentium, quos tibi pro primo, secundo, tertio perentorio duximus adsinuandum, personaliter compareas coram nobis, dicturus nobis super his plenarie veritatem, & nihilominus responsurus nobis seu ipsi monasterio Vallis-castri super juribus, in quibus nobis seu ipsi monasterio nomine dicte ecclesie sancti Michaelis respondere teneris, alioquin ad exactionem ipsarum penarum suadente justitia procedemus. Datum apud dictum monasterium Vallis-castri Camerinensis diocesis die XVIII. julii, secunda indictione; & quia sigillum proprium non habemus, sigillo dompni Francisci . . . . . litteras fecimus sigillare. Datum ut supra millesimo CC. LXXXVIIII. indictione secunda die...

CLXIX.

Nicolai IV. literæ contra molestantes bona & jura Camaldulensium.

Anno 1290. idibus aprilis.

Ex autographo Fontis-boni. n. 98.

Ibid. n. 38.

NIcolaus episcopus servus servorum dei dilecto filio . . abbati monasterii sancte Marie majoris Florentin. salutem & apostolicam benedictionem. Dignum esse dinoscitur, ut gloriantibus in malitia per nos taliter obsistatur, quod repressis eorum insultibus vacantes divino cultui malignorum non possint obstaculis impediri. Cum itaque dilecti filii . . prior & conventus heremi Camaldulensis per priorem soliti gubernari ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis Aretine diocesis, sicut ex parte ipsorum fuit propositum coram nobis a nonnullis, qui nomen Domini recipere in vacuum non formidant, in personis & bonis suis multipliciter molestentur. Nos volentes eorumdem prioris & conventus providere quieti, & molestatorum ipsorum malitiis obviare, discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus eisdem priori & conventui contra raptorum, predonum & invasorum audaciam presidio defensionis assistens, non permittas eos in personis & bonis predictis a talibus molestari. Molestatores hujusmodi per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, attentius provisurus, ne de iis, super quibus lis est forte jam mota, seu que cause cognitionem exigunt, & que personas & bona hujusmodi non contingunt, te aliquatenus intromittas, nec episcopum aliosve superiores prelatos excommunicationis vel suspensionis, aut in universitatem aliquam interdicti sententias promulgare presumas. Nos enim, si secus presumpseris, tam presentes literas, quam etiam processum, quem per te illarum auctoritate haberi contigerit, omnino carere viribus, ac nullius fore decernimus firmitatis. Hujusmodi ergo mandatum nostrum sic prudenter & fideliter exequaris, ut ejus fines quomodolibet non excedas, presentibus post triennium minime valituris.

Datum Rome apud sanctam Mariam majorem idibus aprilis pontificatus nostri anno tertio.

CLXX.

Formula, qua utebatur Gerardus prior pro commendandis fidelium pietati ecclesiis reparatione indigentibus.

Circa Annum 1291.

Ex codice Fontis-boni.

Ad lib. XLV. ...

UNiversis Christi-fidelibus presentes literas inspecturis frater G. . peccator & monachus, prior, licet non suis meritis, sacre eremi Camaldulensis & totius

tius ejusdem ordinis generalis per vere penitentie fructum potiri beatitudinem sempiternam. Mira conditoris humani generis & immensa clementia, que peccatoribus benigne propitiatur, humilibus remittit ex piorum operum exhibitione judicium, & transmutandi genere benignissimo miseris transformat, & anime lenimenta prius contritionis assumpte spiraculum horrende amaritudinis & extreme damnationis debitum, quod fragiles & ad lapsum proclives plerumque misere mortalium contrahunt actiones. Itaque pietatis opera perficere opinamur, dum fidelibus per eleemosinarum semitas, quibus peccatorum hominum admisse macule deterguntur, meritorum causas ostendimus, & ad eos ad salutis mercedem subsidia provocamus. Igitur cum abbas, prior & fratres monasterii S...... diocesis ... ordinis prelibati eorum ecclesiam, que pre vetustate nimia periculi ruinam quotidianam innuit, de novo confestim reedificare desiderant, ab ipsius ecclesie fundamentis sumptuosis expensis & operibus fructuosis, & ad dictum tam opus laudabile perficiendum facultates proprie non abundent, fidelium sibi querunt opportunum subsidium impartiri. Quocirca universitatem vestram hortamur in Domino, & per viscera misericordie Dei nostri propensius deprecamur, quatenus predicto abbati vel priori & ipsius fratribus sive nunciis de bonis vobis divina voluntate concessis largas eleemosynas & utilia subsidia conferatis; ita quod predictum opus per vestra beneficia possit ad animarum salutem & Dei omnipotentis laudem & gloriam felicitate jucunda & incipi, & finiri. Nos autem, ut Christi-fideles ad salutis premium invitemus, de divina misericordia & bonitate confisi, & beate Marie virginis ac beatorum Benedicti & Romualdi nostrorum specialium patronorum, necnon & sancti . . . cujus inibi vocabulum veneratur, omnes, qui ad predictum construendum opus manus porrexerint adjutrices, omnium spiritualium beneficiorum, missarum videlicet & orationum, psalmodiarum, jejuniorum, eleemosinarum & contemplationum, ac ceterorum omnium bonorum, que in sancta Camaldulensi eremo & ordine universo fiunt, & fient imposterum consortes facimus, & per presentem paginam digno pro meritis participio communimus. In cujus rei testimonio predicto abbati seu priori, & ipsius fratribus has literas nostri officii consueti sigilli appensione munitas decrevimus concedendas. Datum &c.

CLXXI.

Jura monasteriorum Gualdi & S. Victoris de Clusio circa ecclesiam S. Stephani de Montagnano.

Anno 1291. xx. maji.

Ex autographo S. Catharinæ Fabriani.

Ibid. n. 10.

GUarinus prior sancti Venantii de Fabriano, & in hac parte summi pontificis delegatus, discretis & religiosis viris abbati & conventui monasterii sancti Benedicti de Gualdo ordinis sancti Benedicti Nucerine diocesis salutem in Domino sempiternam. Noveritis me una cum domno priore sancti Medardi de Roccacontrada Senogalliensis diocesis, & Nicolao de Sassoferrato Senogalliensi canonico recepisse literas in hac forma. NICOLAUS episcopus servus servorum dei dilectis filiis sancti Medardi de Roccacontrada, & sancti Venantii de Fabriano secularium ecclesiarum prioribus Camerinen. & Senogallien. diocesis, ac Nicolao de Sassoferrato canonico Senogalliensi salutem & apostolicam benedictionem. Sua nobis abbas & conventus monasterii sancti Victoris de Clusis Camerinensis diocesis petitione monstravit, quod abbas & conventus monasterii sancti Benedicti de Gualdo ordinis sancti Benedicti Nucerine diocesis asserentes, quod ipsi super ecclesia sancti Stephani de Montagnano, quam in proprios usus se habere dicebant, quibusdam pecuniarum summis & rebus aliis injuriatum est eisdem, nostras super hoc contra ipsos ad te fili prior sancti Medardi in forma literas impetrarunt. Ut ergo judicium sine suspicione pergat, ad te fili prior sancti Venantii ad instantiam ipsorum abbatis & conventus monasterii sancti Victoris, te vero fili Nicolae ex officio nostro de fine cause hujusmodi duximus adjungendos. Quocirca discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus si, ut dictum est, tam ipsa ad litis contestationem processum in ea ratione previa procedatis juxta predicta; ad te prior sancti Medardi super hoc directarum continentiam literarum. Quod si non omnes his exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nihilominus exequantur. Datum apud Urbem-veterem nonis maji pontificatus nostri anno quarto. Cum itaque mandatum tanti patris & domini velim & tenear exequi reverenter, & predictus dominus Nicolaus, quantum ad citationem & inhibitionem facien-

ciendam usque ad litis contestationem per suas speciales literas mihi commisit vices suas. Nos autem auctoritate, qua fungimur in hac parte, vice nostra, & ex commissione mihi facta a prefato domno Nicolao, requirimus & citamus, quatenus die XXIIII. mensis maji presentis coram nobis & prefato priore sancti Medardi per vestrum sindicum sufficienter instructum procuretis legitime comparere super questione predicta cum parte altera, ut juris fuerit & nobis videbitur mediante justitia processurum. Alias in causa predicta procedemus, in quantum instantia, suadebit, vestra contumacia & abstutia non obstante; nihilominus vobis auctoritate presenti vice nostra, & predicti domini Nicolai presentis auctoritate, qua fungimur, inhibemus in causa predicta coram dicto domino priore sancti Medardi vel ejus subdelegato nullam novitatem facere presumatis. Data Fabriani die XVIIII. maji. Date & presentate fuerunt dicte litere dompno Guilielmo abbati monasterii sancti Benedicti de Gualdo per domnum Egidium monachum sancti Victoris de Clusis anno M. CC. XCI. indictione IV. tempore domini Nicolai pape IV. die XX. maji Gualdi in claustro monasterii sancti Benedicti.

Ego Elimosina Bonohomine notarius scripsi.

CLXXII.

Ecclesiæ S. Nicolai, S. Viti, & S. Martini de Funto ad instantiam Tisonis de Campo S. Petri earum patroni ab abbate Fullinæ conceduntur presbytero Magnano.

Anno 1292. XI. februarii.

Ibid. n. 14. *Ex tabulario monasterii Fullinæ* n. 484.

ANno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo secundo indictione quinta die lune undecimo intrante februario, presentibus dominis Tisone de Campo sancti Petri, Zuliano Novello &c. Coram ven. patre domino dompno Leonardo Dei gratia abbate de Fulina presbyter Magnanus plebanus ecclesie sancti Petri de Funto refutavit ecclesias & beneficia sanctorum Nicolai, Viti & Martini de Funto in manibus dicti domini abbatis flexis genibus dicens, quod si intromisit se aliquando in dictis ecclesiis, quod nullatenus se intromittere volebat sine expresso verbo & mandato dicti domini abbatis, & se penitebat de intromissione, & a dicto domino abbate cum instantia indulgentiam petebat & absolutionem, si vincullo excommunicationis foret predicta de causa colligatus: unde predictus dominus abbas videns humilitatem predicti presbyteri Magnani, & sentiens ipsam tantam esse, ipsum a quolibet vinculo excommunicationis & inregularitatis, auctoritate, qua fungebatur in hac parte, absolvebat, & absolvit.

Actum Tarvisii sub porticu domus monasterii de Fulina.

Ego Mattheus de Castegedo sacri palatii notarius interfui & scripsi.

Anno Domini millesimo CC. nonagesimo secundo indictione quinta die lune XI. intrante februario, presentibus domino Zuliano Novello, Maristo quondam Ordani de Maristo &c. & aliis. Coram ven. patre domino dompno Leonardo Dei gratia sancte Marie de Fulina dignissimo abbate nobilis vir dominus Tiso de Campo-sancti-Petri tamquam patronus ecclesiarum sanctorum Viti, Nicolai & Martini de Funto presentavit presbyterum Magnanum de Funto dicens, quod ipsum presbyterum Magnanum de beneficiis ipsarum ecclesiarum investire deberet, qui dominus abbas suo nomine, & vice & nomine sancte Marie de Fulina, de beneficiis dictarum ecclesiarum ad postulationem dicti domini Tisonis patroni dictarum ecclesiarum propria manu osculo ipsius genibus flexis ipsius presbyteri investivit, dans eidem verbum, & licentiam posse corporalem de predictis ecclesiis intrandi & apprehendendi in hunc modum & formam, quod si dictus presbyter Magnanus haberet publicam famam de aliqua foca..i.. vel contra honestatem viveret, quod ista investitura nil sibi valeat, sed potius sit extra dictam investituram, & quod nullum debeat dicto domino dompno abbate predicta investitura prejudicium generare, sed potius sit in ipsius presbyteri anime detrimento. Et ibi in continenti ad apprehendendam possessionem dictarum ecclesiarum dedit & concessit dompnum Artusinum monachum dicti loci tunc presentem executorem.

Actum Tarvisii sub porticu d[illegible] mus monasterii de Fulina.

Ego Mattheus de Castegedo sacri palatii notarius interfui & scripsi.

CLXXIII.

P. 288. tu

I

DOMINI NATVITAS.

II

REGVM ADORATIO.

III

VIRGINIS PVRIFICATIO.

IV

FVGA DOMINI IN ÆGYPTUM.

Ex anaglypho opere marmoreo seculi XIII. in ecclesia monasterii Sancti Michaelis in Burgo Pisarum.

CLXXIII.

Bernardus abbas Vangaticienſis erigit in monaſterium monialium ordinis S. Benedicti eccleſiam S. Petri de Eſte.

Anno 1292. xv. decembris.

Ex autographo Vangaticienſi.

...d. n. 15.

IN nomine Domini, amen. Anno ejuſdem milleſimo ducenteſimo nonageſimo ſecundo indictione quinta die quinta decima menſis decembris intrantis in preſentia mei notarii & teſtium infraſcriptorum. Cum locus ſive eccleſia ſancti Petri ſitus in villa de Eſte in contrata ejuſdem ſancti Petri, cui coheret a duobus lateribus via communis, & uno capite flumen & pons canonice, pertinens in temporalibus & ſpiritualibus ad dominum abbatem, monaſterium & conventum ſancte Marie de Abbatia Vangadicie dioceſis Paduane, conſtitutus fuerit ad divina miniſteria celebranda, & nunc propter defectum clericorum ſecularium & confratrum, necnon religioſarum perſonarum idem locus in deſolatione permanens, inhabitatus etiam dudum fuerit & incultus, adeo quod ad ruinam devenit, nec ibidem divina myſteria aliqualiter celebrantur, immo, quod horrendum eſt dicere, factus eſt locus predictus quodammodo ſtabulum beſtiarum, ita quod dictum monaſterium, cui ſubeſt, nullam utilitatem ex eo poteſt conſequi vel habere, &, quod pejus eſt, propter defectum divinorum Deum offendi dignoſcitur, & ex hoc plurimorum ſcandalum ſuſcitatur. Volens itaque reverendus vir dompnus Bernardus Dei & apoſtolica gratia abbas monaſterii & conventus predicti ſindicus & yconimus dicti loci, ut continetur in carta ſindicatus ſcripta per Zilbertum notarium, ſindicario nomine ipſius monaſterii & conventus, & omni jure & modo, quibus melius fieri & utiliter poteſt, utilitati & commoditati ipſius monaſterii & conventus ſalubriter intendere, ac predicte eccleſie ſive loco utiliter providere, ob Dei reverentiam & animarum occurrendo & ſubveniendo ſaluti, preſentibus & conſentientibus & volentibus infraſcriptis monachis ſupradicti monaſterii Vangaticie omnibus & ſingulis ſupradictis & infradicendis, eorum nemine diſcordante, ſcilicet dompno Franciſco de Tarviſio, fratre Bono Johanne, qui dicitur archipresbytero, & fratre Johanne de Boccone, nomine & titulo locationis, & conſcius animi, ipſam eccleſiam & jura ipſius eccleſie cum toto curtivo & curia pertinentibus eidem eccleſie ſeu loco, ſalvo & reſervato jure loci ſive monaſterii ſancti Firmi, & aliarum perſonarum, locavit dominabus Beatrici & Marie, recipientibus pro ſe, & nomine & vice dominarum Benvenute & Marchixine, Deo dicatis ſecundum ordinem ſancti Benedicti, errantibus, & loco apto ubi ſe reponerent ad penitentiam peragendam indigentibus, itaut a modo dicte domine & cetere, quas recipere voluerint, & ſucceſſores earum de cetero dictam eccleſiam, ſeu jura ipſius eccleſie debeant habere, tenere & poſſidere, & divina officia ibi perpetuo facere celebrari, & omnem ipſius eccleſie, & ſuam utilitatem & voluntatem facere, abſque predictorum domini abbatis, fratrum, monaſterii & conventus contradictione & repetitione, dans & cedens *&c.* omnia jura *&c.* Et ex averſo dicte domine per ſe & ſuas ſucceſſores promiſerunt & convenerunt dicto domino abbati ſtipulanti & recipienti ſuo nomine, & nomine ſupradicto, & pro ſuis ſucceſſoribus ipſam eccleſiam reformare, & in ea ſtare & ſtari facere aliquas perſonas divina officia celebrantes, & ad idoneum ſtatum reducere, & in eadem eccleſia & loco predicto honeſte vivere, & honeſtam vitam & religionem ducere juxta regulam beati Benedicti, ſupponentes ſe & ſucceſſores ſuas ex certa ſcientia & per pactum viſitationi & corectioni dicti domini abbatis & fratrum & ſuorum ſucceſſorum, necnon dare & preſtare in ſignum dominii ſpiritualis annuatim nomine cenſus, & in feſto ſancti Petri de junio monaſterio ſive eccleſie ſancti Firmi de Eſte unam libram cere, quam de predicta eccleſia ſibi voluit retinere, qua ſoluta nulla alia impoſita ei fieri poſſit vel debeat. Atque etiam idem dominus abbas videns & conſiderans honeſtatem, & temporis maturitatem dicte domine Beatricis, de cujus publica vita, dignitate & honeſtate multi mode veritas & fama notoria atteſtantur, ibidem in loco ſupradicto eamdem dominam Beatricem in abbatiſſam elegit & confirmavit. Que domina cum ſuis ſororibus & monialibus, & que ſibi in futurum ſuccedere debent, ipſi domino abbati & ejus ſucceſſoribus ad ſui viſitationem & correctionem ſe obtulit, necnon conditione tali inſerta, quod ſi contigerit ipſam dominam Beatricem migrare ſeu humane vite ſpatium pertranſire, quod tunc moniales & ſorores Deo dica-

te in dicto loco degentes unam bonam donnam religiosam, & vitam suam bene ducentem de voluntate & consensu dicti domini abbatis vel sui successoris infra decem dies mortis abbatisse eligere teneantur, quam ipse dominus abbas confirmare debeat, & confirmationem ipsam, correctionem seu visitationem ipsa domina abbatissa ex nunc & in perpetuum ipsi domino abbati suoque successori per se & omnes alias, que post ipsam succederent aut succedere possent in dicto loco, in perpetuum contulit atque dedit. Et in continenti ipsa domina considerans utilitatem anime sue & suarum consororum eidem domino abbati obedientiam fecit, necnon promisit eidem domino abbati ceterique sue sorores & moniales vivere, & vitam honestam ducere secundum regulam beati Benedicti, promittentes partes predicte sibi invicem mutua stipulatione interposita, perpetuo firma & rata habere, tenere, in nullo contrafacere vel venire aliqua ratione vel occasione sub pena ducentarum librarum denariorum Venetiarum parvorum; que pena peti & exigi possit, quotiens fuerit contrafactum seu facere attentatum, qua pena soluta vel non soluta predicta omnia & singula in suo statu permaneant & vigore, & nihilominus attendere teneantur cum eadem pene obligatione, cum obligatione omnium suorum bonorum, & bonorum dicti monasterii & conventus, & ecclesie memorate. Renuncians super his dictus dominus abbas suo nomine & nomine supradicto, & dicte domine suo nomine & ecclesie memorate, exceptioni doli mali *&c.*

Actum in ecclesia monasterii sancti Petri de Montesilice, presentibus domino Bonaventura notario, qui dicitur Tumba, de Montesilice, Johanne filio domini Tixonis de Ormellis de Tarvisio, Gaidefero filio quondam domini Aylini de Aylinis de Portu-baldone filio quondam Gerardini de Solixino familiaribus supradicti domini abbatis, & Johanne filio domini Jacobini Meneghelli de Padua testibus ad predicta vocatis & rogatis. Ad quorum evidentiam pleniorem dictus dominus abbas voluit & mandavit presens publicum instrumentum appensione sui sigilli munimine roborari.

Ego Florius filius quondam Johannis de Pavolattis prefecti alme Urbis judex ordinarius & notarius de mandato dicti domini abbatis scripsi, publicavi, & meum signum apposui.

CLXXIV.

Chartæ circa monasterium S. Savini Pisarum.

Anno 1293. mense martio.

Ex exemplis S. Michaelis in Burgo Pisarum.

Ibidem n. 20.

CUnctis pateat manifeste, quod ven. pater domnus Johannes abbas monasterii sancti Savini Pisarum ordinis sancti Benedicti ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis, de presentia, consilio & consensu domni Johannis prioris claustralis, domni Savini, domni Angeli, domni Jacobi camerarii & domni Ugolini, qui sunt major & sanior pars monachorum conventus dicti monasterii, cum plures alii monachi, qui in dicto monasterio consueverunt esse & habitare, & capitulum facere, & dicto domino abbati obedientiam prestare in predicto monasterio, tamquam conspiratores contra ipsum dominum abbatem & monasterium exierint & aufugerint, congregatorum ad capitulum more solito; & ipsi etiam monachi una cum dicto domino abbate fecerunt *&c.* fratrem Andream Malleum fratrem Penitentie, licet absentem, tamquam presentem eorum & dicti monasterii sindicum *&c.* ad visitandum particulariter vice & nomine dictorum domini abbatis & conventus limina beatorum apostolorum Petri & Pauli, & ad comparendum coram summo pontifice & dominis cardinalibus, & quibuscumque aliis judicibus *&c.* in quibuscumque litibus *&c.* quas dictus abbas & conventus habent & habere *&c.* possent cum priore de Camalduli & ordine de Camalduli, & quibuscumque aliis personis *&c.* Actum apud suprascriptum monasterium sancti Savini in capitulo ipsius monasterii, presentibus presb. Jacobo rectore ecclesie sancti Ilarii de Cascina, & presb. Lupo rectore ecclesie sancti Stephani de Pectori, & presb. Bernardo rectore ecclesie sancti Jacobi de Sambra Pisane diocesis testibus ad hec vocatis, Dominice incarnationis anno M. CC. LXXXXIII. indictione sexta XIII. kal. martii.

Cum domnus Bonus olim prior claustralis monasterii sancti Savini, domnus Philippus primus, domnus Paulus, domnus Bartholus, domnus Andreas, domnus Benedictus, domnus Marcus, domnus Dominicus, domnus Pace, domnus Johannes secundus, domnus Philippus secun-

cundus, & dominus Franciscus monachi supraſcripti monaſterii ſancti Savini, & Bruti de Buti commiſſus predicti monaſterii de dicto monaſterio ſancti Savini exiverint contra precepta *&c.* interpoſita a ven. patre domno Johanne abbate monaſterii ſancti Savini, & contra conſtitutiones a predicto domino abbate & ſuo capitulo editas, de conſenſu *&c.* omnium ſupraſcriptorum, & ab eis *&c.* confirmatas, *&c.* in detrimentum *&c.* monaſterii, & in derogationem honoris juris ſedis apoſtolice, cui dictum monaſterium immediate ſubjacere dignoſcitur, omnes predicti & quilibet eorum diu ac diutius expectati, ut ad dictum monaſterium redirent *&c.* idcirco nos dominus abbas ſupraſcriptus *&c.* omnes & ſingulos ſupradictos *&c.* excommunicatos denuntiamus, & a gremio ecclesie remotos eſſe decernimus. Actum in ſupraſcripto monaſterio *&c.*

Cum per domnum Bonum olim priorem monaſterii ſancti Savini *&c.* una cum Andrea monacho etiam ipſius monaſterii privilegia monaſterii ſupradicti *&c.* petentibus & volentibus Antianis Piſani populi, depoſita fuerint apud fratrem Bacciameum guardianum fratrum Minorum civitatis Piſarum ſub iſta conditione, quod ipſe guardianus deberet reſtituere privilegia ſupraſcripta domino abbati ſupraſcripto *&c.* dixit ſupraſcriptus abbas, quod paratus erat ſemper ſupraſcriptum guardianum conſervare indemnem, ſi reſtitueret ejus privilegia *&c.* Actum Piſis in capitulo fratrum Minorum, preſentibus domino Meſe de Vico, domino Lamberteſco & domino Andrea juriſperitis teſtibus ad hec vocatis Dominice incarnationis anno M. CC. XCIII. indictione VI. III. nonas martii.

CLXXV.

Donatio terrarum facta a Tholberto de Camino comite Cenetenſi Richardo priori S. Martini de Prata.

Anno 1293. V. aprili.

Ex veteri apographo S. Mathiæ de Muriano.

ANno Domini milleſimo CC. XCIII. indictione VI. die dominico quinto intrante aprilis, preſentibus domino Corrado Spelta de Pulcenico, domino Zillio Strazollino de Mota, domino Boniſecurſio de Prata *&c.* Coram nobile viro domino Tholberto de Camino Cenetenſi comite Pandulfus quondam domini Jacobi de Cavaliro refutavit & remiſit in manu dicti domini Tolberti de Camino omne ſuum jus, & ſuas rationes & actiones, quod vel quas habet vel videtur habere in uno maxeto terre jacente in territorio de Marſuris recti & laborati per Dominicum Paſtrum de Marſuris *&c.* Actum in Mota ſub domo Communis Mote.

Ego Thebaldus Matthei Minuti ſacri palatii notarius interfui & rogatus ſcripſi.

Anno Domini milleſimo CC. XCIII. indictione VI. die dominico V. intrante aprili preſentibus *iiſdem ut ſupra*. Nobilis vir dominus Tholbertus de Camino comes Cenetenſis pro ſe, & ejus fratre domino Biaquino, & ſuis heredibus dedit, tradidit & donavit pro Dei amore, & ſuorum peccatorum & parentum remiſſione dompno Ricardo priori monaſterii ſancti Martini-rupti de diſtrictu Prate ordinis Camaldulenſis recipienti pro ſe & dicto monaſterio, ejuſque ſucceſſoribus nomine pure ſempliciter donationis inter vivos & irrevocabiliter jure proprio in perpetuum quemdam maxetum jacentem in territorio de Marſuris, rectum & laboratum per Dominicum Paſtrum ejuſdem ville. Coheret caſalis dicti Maxeti, a mane eſt quedam via, per quam itur ad domum Aylini, a meridie via publica, a ſero terra domini Guecellonis de Prata recta per Naſcinveram, a monte terra Pandulfi de Cavaliro recta per Aylium, & ſi que alie ſunt coherentie dicti Maxeti, ad habendum, tenendum *&c.* Actum in Mota ſub domo Communis.

Ego Thedaldus Matthei *&c. ut ſupra*.

CLXXVI.

Fundatio hoſpitalis S. Mariæ de Miſericordia Ravennæ.

Anno 1293. XXV. junii.

Ex autographo abbatiæ Claſſenſis.

Ibid. n. 18.

FRater Bonefacius permiſſione divina ſancte Ravennatis eccleſie archiepiſcopus diſcreto viro Michaeli archidiacono ejuſdem eccleſie ſalutem in Domino ſempiternam. Pietatis opera pie pro Christo agentibus ejuſque pauperibus in ipſo & pro ipſo ſincere famulantibus noſtrum con-

convenit adesse presidium, ne forte cujuslibet temeritatis incursus, aut eos a proposito revocet, aut tollat subito ventus urens, in cujus profectu est diutius insudandum. Cum igitur hospitale quoddam ad honorem Dei omnipotentis, & beate Marie Virginis matris ejus pro hospitalitate perpetuo tenenda & etiam observanda in ipso ad opus pauperum infirmorum, peregrinorum & aliarum miserabilium personarum de bonis testamentariis bone memorie domini B., quondam episcopi Penestrini in regno Sicilie apostolice sedis legati, cujus fuisti & es testamentarius esecutor, & de bonis insuper a Deo tibi collatis construendum duxeris, Christi gratia favente in civitate Ravenne in loco, qui dicitur Turricella, in regione, que dicitur Erculana, quod ex tua impositione & nostra approbatione nominis communi vocabulo Domus Misericordie appellatur, petitioni tue nostrum libenter accommodantes assensum tibi pro ipso hospitali, & ipsi hospitali indulgemus, concedimus & ordinamus per hanc presentem paginam & sacram nostram ordinationem, quod predictum hospitale de cetero sit locus religiosus, & quod persone inibi servientes, tamquam loco religioso deputate censeantur immunes ab omnibus prestationibus, exactionibus, procurationibus & collectis, aliisque gravaminibus. Et quod nulla persona ecclesiastica, secularisve, collegium, universitas vel alia cujuscumque conditionis potestatem exerceat, vel jurisdictionem habeat in ipso hospitali & loco, seu in personas degentes & deservientes hospitali jamdicto vel ejus bona, preter nos & successores nostros. Concessionem etiam de ecclesia sancti Bartholomei sita infra territorium dicti hospitalis tibi pro dicto hospitali factam a capitulo cardinalium nostre ecclesie ex certa scientia confirmamus, ipsam ecclesiam ipsi hospitali perpetuo unimus & subjicimus. In cujus ecclesie cimiterio sepeliri licenter possint corpora defunctorum eorum, qui ibi elegerint sepeliri. Sub anathemate perpetuo decernentes, quod nulli dicta ecclesia valeat in beneficium assignari, nec etiam ipsum hospitale, sed semper ipsum hospitale, & ecclesia ac domus alie dicti hospitalis solum perpetuo remaneant ad opus pauperum infirmorum, peregrinorum & aliarum miserabilium personarum ad ipsum hospitale confluentium. In sollemnibus vero diebus, quibus in dicto hospitali sollemnia geruntur officia, omnibus vere penitentibus & confessis illuc confluentibus, & manum adjutricem dicto hospitali porrigentibus quadraginta dies de injuncta eis penitentia misericorditer in Domino relaxamus. Datum in castro nostro Argente XXV. die mensis junii anno nativitatis Domini millesimo ducentesimo nonagesimo-tertio indictione VI.

Ego Albertinus de Tribus-casalibus imperiali auctoritate sancte Ravennatis ecclesie & dicti domini archiepiscopi scriba presentem paginam & privilegium de verbo ad verbum manu mea scripsi de mandato dicti domini archiepiscopi, sigillumque ejus verum & integrum ad perpetuam rei memoriam eo jubente appensum cum corda serica apposui.

Sigillum est deperditum, sed pendet chordula serica.

CLXXVII.

Statuta edita in erectione monasterii S. Mariæ Angelorum Florentiæ.

Anno 1293.

Ex autographo ejusdem monasterii.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini a nativitate ejusdem M. CC. LXXXXIII. indictione VI. Romana ecclesia pastore vacante. Cum rev. pater domnus Fridianus prior Camald. ex una parte, & ven. religiosus frater Guittone civis Aretinus de ordine Militie gloriose Virginis Mariæ ex altera diu habuissent simul tractatum & concordiam super faciendo novum locum romitorium, prout & sicut per eos extitit ordinatum, tandem conventiones & pacta in scriptu de ipso loco heremitico faciendo inter se fecerunt, & concorditer celebraverunt. Nam in primis ordinaverunt, quod fiat, & sit locus heremiticus, & quod ab isto anno in antea vitam heremiticam faciant fratres moraturi in eo, & ad minus sint ibi sex fratres, quatuor monachi, & duo conversi, qui clerici continue habitent intra domos dicti loci, nec de loco valeant exire aliquo modo, nisi magna immineret necessitas, & tunc de voluntate, & consensu prelati, & majoris partis capituli dicti loci.

Ibid. n. 21.

Item teneatur & debeat dictus frater Guittone dare & solvere dicto loco heremitico habendo, & emendo ducentas libras denariorum Pisarum usque ad kal. ianuarii proxime venturas. Omnia vero alia

alia necessaria, & quocumque modo opportuna pro dicto loco heremitico habendo, exequendo & complendo fiant & fieri debeant sumptibus & expensis, prout infra sequitur, ita quod dicto modo & forma dictus locus heremiticus fiat, compleatur & perficiatur.

Item, quod nullus frater dicti loci prelationem, neque officium unquam recipere possit aliquo modo, nec vicariam vel custodiam alicujus loci, nec domnus prior possit ad hoc compellere immo deneget omnino dare.

Item, quod locus sit subjectus heremo Camaldulensi in confirmatione prelati & visitatione, & annuo censu dando sacriste dicte heremi unam libram cere infra annum, vel ejus indictionem quando dare voluerit. Et si non daret intra annum, teneatur dare dictus locus duas libras cere nomine pene.

Item domnus prior, nec aliquis pro eo, neque heremite Camaldulenses possint aliquem monachum vel conversum ponere in dicto loco, neque extrahere sine voluntate prioris dicti loci, & majoris partis capituli, & ad petitionem prioris, & capituli dicti loci debeat dominus prior removere quemcumque fratrem voluerint de dicto loco intra mensem.

Item si dicti prior & capitulum vellent recipere de ordine, vel aliunde, dummodo sit intra ordinem. Si est de ordine domnus prior hujusmodi fratrem concedat eis libere, si autem non esset de ordine, libere possint recipere, sicut alia monasteria ordinis.

Item dicti fratres cum vacaverit prioratus dicti loci, possint eligere quemcumque voluerint, dummodo sit de ordine Camaldulensi sive de dicto capitulo, sive non. Et prior debeat hujusmodi electum a capitulo vel majori parte concedere, si aliquod canonicum non obsistat, omni difficultate & dilatione ommissa, si tamen electorum consensum suum voluerit prestare.

Item, quod prior dicti loci non possit recipere monachum, conversum, vel alium familiarem aliquem sine requisitione, ac dicti capituli consensu & voluntate.

Item, quod dictus domnus prior, quando visitabit, percipiat nomine visitationis XL. solidos Pisan. quando alii visitatores ordinis visitabunt x. solidos bisan. percipiant nomine visitationis, & hoc semel in anno tantum.

Item, quod neque domnus prior, neque aliquis pro eo, vel heremite Camaldulenses possint a personis dicti loci aliquam collectam, provisionem, prestantiam, seu donum petere vel recipere, in genere vel specie aliquo modo, etiamsi esset oblatum ultra quantitatem v. solidorum, & omnia dona in toto anno non ascendant ultra quantitatem xx. solidorum Pisanorum.

Item, quod domnus prior omnes libertates, exemptiones, & immunitates servabit & servari faciat per priores & capitula dicti loci pro conservatione dicti loci, & pacis & concordie fratrum, teneantur priores jurare ad sancta Dei evangelia omnia suprascripta in confirmatione sua servare, & tunc se supponant in hoc capitulo sententie excommunicationis ex tunc, ita quod ipso facto sit excommunicatus, & sit amotus & privatus ab omni administratione dicti loci. A qua sententia excommunicationis, amotionis sive privationis taliter sic amotus non possit petere dispensationem de juramento, neque de administratione dicti loci.

Item promittat dictus domnus prior facere edificari domos & oratorium, & ecclesiam super terreno a dicto fratre Guittone tunc dato, de proventibus & eleemosynis, que pervenerint ad manus dictorum fratrum secundum possibilitatem dictorum fratrum. Et si aliquo tempore dimiserint locum predictum, vel non servarent vitam heremiticam secundum consuetudinem dicti loci, locus cum suis edificiis deveniat ad manus fratrum Continentium sine contradictione alicujus, & valeant suo arbitrio possessionem dicti loci de jure & de facto vendere, & pecuniam expendere minutatim in pauperes, viduas & orphanos, & alios pauperes verecundos, salvo, quod Camaldulensibus non vendant, nec ad eorum nullo umquam tempore manus valeat pervenire. Et hec observent, & faciant observare sub judicio animarum suarum. Qui fratres, si dictum locum non reciperent, vel non servarent predicta, dictus locus cum suis edificiis perveniat ad hospitale de Ponte civitatis Aretii, & sint obligati non vendere dictum locum Camald. sicut dictum est, nec personis, per quas ad eos valeant pervenire sub judicio animarum suarum.

Item, quod prior dicti loci, & fratres ejusdem quolibet anno dabunt fratri Guittoni octo libras Pisanas pro subsidio vite sue in vitam ipsius tamen fratris Guittonis, & hoc promittat prelatus dicti loci cum suo capitulo. Et ad hec teneatur domnus prior facere promittere observantiam per priorem, & capitulum

lum dicti loci tamquam ordinarius predictorum.

Que omnia supradicta predicti domnus prior Camaldulensis, & frater Guittone simul, & ad invicem inter se promiserunt facere, observare & adimplere, & ad effectum perducere in omnibus & per omnia, sicut scriptum est superius, sub pena C. librarum Pisan. solvenda pro quolibet capitulo non servato. Et sub obligatione & ypotheca omnium bonorum Camaldulensium, & dicti fratris Guittonis. Renuntiantes exceptioni super aliis dictorum pactorum non factorum, non promissorum, & rei & negotii non sic se habentis, doli & in trafactum, & . . . . . legum auxilio, & pena soluta vel non, rato manente contractu.

Ego Bonavia notarius quondam Stephani predictis omnibus interfui, & ut supra legitur, rogatus scripsi & publicavi, ideoque me subscripsi, signumque meum apposui consuetum.

Actum Aretii in claustro monasterii sancti Michaelis ordinis Camaldulensis die martis VII. mensis septembris coram donno Tomascio, donno Romualdo monacis Camald. Janne Tintore, Puccio quondam domini Rigaccii, & Cortesino quondam Restauri ad predicta testibus vocatis & rogatis.

CLXXVIII.

Abbas de Adelmo eligit rectorem S. Mariae de Petrazzo.

Anno 1294. XII. februarii.

Ex originali SS. Angelorum Florentiae.

Ibid. n. 20.

IN Dei nomine, amen. Anno ab incarnatione M. CC. XCIV. indictione VIII. die XII. mensis februarii. Cum ecclesia sancte Marie de Petrazzo plebatus Castri-florentini Florentine diocesis rectore vacaret, cujus reformatio ad abbatem de Elmi, & plebanum de Castro-florentino pertinet, prout in laudo & arbitrio lato per ven. patrem dominum Pandulfum basilice duodecim apostolorum presbiterum cardinalem apostolice sedis legatum continetur, predictus dominus abbas, & dominus Ranucius plebanus Castri-florentini volentes de rectore dictam ecclesiam reformare, in ecclesia sancti Blasii Castri-florentini pro electione celebranda juxta laudum & arbitrium predictum insimul convenerint, & invocata sancti Spiritus gratia dominus Ranuccius plebanus Castri-florentini petiit & poposcit a domino abbate predicto, ut dominum Johannem Spilliati de Florentia populi sancti Frigdiani ordinis Camaldulensis monachum, cum in suo collegio non inveniretur idoneus, in priorem eligeret ecclesie supradicte. Qui dominus abbas volendo observare laudum predictum, ne ecclesia predicta defectum in divinis officiis & temporalibus pateretur, gratia sancti Spiritus similiter invocata, ad petitionem & nominationem domini Ranucii plebani Castri-florentini supradictum dominum Johannem elegit in priorem & rectorem ecclesie de Petrazzo secundum laudum predicti domini cardinalis & arbitrium antedictum, qui secundum formam dicti laudi infra octo dies a die sue electionis sine fraude promittat & promittere debeat obedientiam plenam predicto de ecclesia de Petrazzo de omni jure, quod idem plebanus ibi habet & habere consuevit, & quod ipse sic electus teneatur ad omnia & singula, que continentur & scripta sunt in laudo predicto. Acta sunt hec omnia in ecclesia sancti Blasii Castri-florentini coram presbytero Michaele canonico dicte plebis, presbytero Dietisalvi capellano ejusdem plebis, presbytero Rosso rectore sancti Jacobi dicti plebatus, domno Justo monacho de Cerreto, & Buccio Genovesi de Certaldo testibus rogatis & vocatis.

Ego Michael judex & notarius olim Riccardini de Castro-florentino predictis omnibus interfui, & ea omnia rogatus scripsi & publicavi.

CLXXIX.

Frigdianus prior Camaldulensis constituit Rolandum eremitam in suum procuratorem pro novo monasterio Angelorum Florentiae.

Anno 1294. XVI. iulii.

Ex archetypo ejusdem monasterii.

Ibidem n. 34.

IN nomine Domini, amen. Anno a Nativitate ejusdem M. CC. LXXXXIIII. indictione VII. tempore religiosi & reverendi viri domini domni Petri de Morrone in summum pontificem electi die XVI. mensis julii. Pateat omnibus evidenter, quod ven. pater domnus Frigdianus sancte Camaldulensis heremi & ejusdem ordinis generalis prior dedit licentiam & liberam facultatem religioso

viro

viro domno Rolando eremite Camaldulensis eremi nominate, & sociis ejusdem monasterii heremum sive locum jam edificatam vel de novo edificandam recipiendi, ubicumque clementis patrisfamilias gratiam repererit vel favorem, nomine ipsius heremi Camaldulensis & ordinis nominati, faciens & constituens eumdem procuratorem & nuncium specialem ad instituendam & ordinandam in ipso monasterio, heremo, sive loco anachoriticam sive cenobitalem, eremiticam sive monasterialem vitam, & ad pacta & conventiones quacumque idonea cautione vallata de servandis vita & ordine institutis & ordinatis in eodem loco intuitu divino eidem collato faciendum & promittendum eadem perpetuo conservanda taliter jam promissa, & ad recipiendum monachos, conversos, & familiares & personas alias, quas viderit expedire, & ad omnia alia facienda & exercenda, que in predictis & predictorum quolibet fuerint opportuna, promittens ratum & firmum habere perpetuo quidquid per ipsum factum fuerit circa predicta & quodlibet predictorum.

Actum in monasterio Camalduli de Florentia coram religiosis viris domnis Symone abbate Montis-muri, Nicolao de Soci heremita Camaldulensi, & Lapo domine Poccie de Florentia ad hec vocatis & rogatis testibus.

Ego Zeno de Burgo S. Sepulcri imperiali auctoritate notarius *&c.* scripsi & publicavi *&c.*

CLXXX.

Literæ Bonifacii VIII. contra molestantes monasterium S. Mariæ de Pratalia.

Anno 1295. idibus februarii.

Ex archivo Fontis-boni. §. Brevia. num. 99.

IN Dei nomine amen. Anno Domini M. CC. XCV. indictione VII. Bonefatio papa residente nomine . . . . . . die XXVIII. mensis martii, presentibus discreto . . . . Guidone monacho abbatie sancte Flore plebano plebis de Quarto . . . . Bono monacho dicte abbatie, presbytero Guidone capellano ipsius monasterii sancte Flore de Aretio testibus ad hoc rogatis & vocatis. Pateat omnibus evidenter, quod nos Guilielmus abbas monasterii sancte Flore Aretin. recepimus literas a sanctissimo patre domino Bonefatio papa VIII. in hac forma.

Bonifatius episcopus servus servorum dei dilecto filio . . abbati monasterii sancte Flore Aretin. salutem & apostolicam benedictionem. Ad audientiam nostram pervenit, quod tam dilecti filii.. abbas & conventus monasterii sancte Marie de Pratalia ordinis sancti Benedicti Aretine diocesis, quam predecessores eorum decimas, terras, domos, vineas, possessiones, prata, pascua, nemora, molendina, piscarias, redditus, jura, jurisdictiones & quedam alia bona ad monasterium ipsum spectantia, datis super hoc literis, interpositis juramentis, factis renuntiationibus, & penis adjectis in gravem ipsius monasterii lesionem, nonnullis clericis & laicis, aliquibus eorum ad vitam, quibusdam vero ad non modicum tempus, & aliis perpetuo ad firmam vel sub censu annuo concesserunt, quorum aliqui super hiis literas confirmationis in forma communi a sede apostolica impetrasse dicuntur. Quia vero nostra interest super hoc de opportuno remedio providere, discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatenus ea, que de bonis ipsius monasterii per concessiones hujusmodi alienata inveneris illicite vel distracta, ad jus & proprietatem prefati monasterii legitime revocare procures, non obstantibus literis *&c.* Contradictores *&c.* Testes *&c.*

Datum Laterani idibus februarii pontificatus nostri anno primo.

Unde cum simus diversis & variis negotiis impediti, ita quod ad presens ad obediendum mandatum apostolicum ad presens personaliter intendere non possumus, ne predicta in damnum predicti monasterii remaneant inconcussa, confidentes de industria ac legalitate sapientis viri domini Bonesegne plebani plebis Partine diocesis Aretine vices nostras super his cognoscendis & audiendis integraliter committimus, nobis in omnibus causis predictis definitiva sententia reservata. Actum in ecclesia abbatie sancte Flore Aretin. in civitate Aritii.

† Ego Jacobus notarius de Ornina predictis omnibus interfui rogatus scripsi & publicavi.

CLXXXI.

CLXXXI.

Epiſcopi XVIII. concedunt indulgentiam viſitantibus eccleſiam monialium S. Salvatoris de Vico extra Foro-livium.

Anno 1295. VIII. id. aprilis.

Ex tabulario S. Salvatoris Foro-livii.

Ibid. p. 37.

UNiverſis Chriſti-fidelibus preſentes literas inſpecturis nos Marcus Surrentinus & Rogerius Sancte-Severine archiepiſcopi, Adam Martoranus, Franciſcus Fanenſis, Bonifacius Parentinus, frater Franciſcus Terracinenſis, Emmanuel Cremonenſis, Manfredus Sancti-Marci, Stephanus Oppidenſis, Sabba Militenſis, Perronius Larinenſis, Aymardus Lucerinus, Jacobus Treventinus, Robertus Calinenſis, Raynaldus Senen. ſis, Aczo Caſertanenſis & Paſchalis Caſſanenſis Dei gratia epiſcopi ſalutem in Domino. Quoniam, ut ait Apoſtolus, omnes ſtabimus ante tribunal Chriſti recepturi, prout in corpore geſſimus, ſive bonum fuerit ſive malum, oportet nos idem meſſionis extreme miſericordie operibus prevenire, ac eternorum intuitu ſeminare in terris, quod reddente Domino cum multiplicato fructu recolligere debeamus in celis, firmam ſpem fiduciamque tenentes, quoniam qui parce ſeminat, parce & metet, & qui ſeminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet vitam eternam. Cupientes igitur, quod monaſterium monialium ſancti Salvatoris de Vico ordinis Camaldulenſis poſitum extra civitatem Foro-livii fidelium frequentia honoretur, omnibuſve penitentibus & confeſſis, qui ad dictum monaſterium in Nativitate, Reſurrectione, Aſcenſione Domini & die Pentecoſten, in quatuor feſtivitatibus beate Virginis Marie, in feſto ejuſdem ſancti Salvatoris, in die omnium Sanctorum, ac in omnium Apoſtolorum feſtivitatibus cauſa viſitationis acceſſerint, & eidem monaſterio manus porrexerint caritatis, ſinguli ſingulas quadragenas de injunctis ſibi penitentiis in Domino miſericorditer relaxamus; dummodo loci dioceſani ad id voluntas acceſſerit & conſenſus. Datum Rome VIII. idus aprilis pontificatus domini Bonifacii pape VIII. anno primo.

Et nos frater Albertus Dei & apoſtolice ſedis gratia epiſcopus Leſinenſis ex auctoritate ven. viri domini Callamoni archipresbyteri plebis Aqueductus & vicarii capituli Foro-livienſis, epiſcopali ſede vacante, indulgentias ſupraſcriptorum patrum confirmamus, & per ſupraſcriptum modum XL. dies indulgentie concedimus; in quorum teſtimonium has preſentes literas cum appenſione ſigilli noſtri juſſimus firmari, anno Domini M. CCC. XLIX. indictione ſecunda die XVII. menſis aprilis tempore pontificatus ſanctiſſimi patris domini pape Clementis VI. anno VII.

CLXXXII.

Bonifacius VIII. committit priori de Carceribus, ut poſthabita appellatione ad correctionem ſuorum religioſorum procedat.

Anno 1295. X. kal. julii.

Ex exemplis S. Michaelis de Muriano.

Ibid. n. 31

BOnifacius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio.. priori monaſterii ſancte Marie de Carceribus per priorem ſoliti gubernari ordinis ſancti Auguſtini Paduane dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ex tenore tue petitionis accepimus, quod cum ad correctionem exceſſuum canonicorum & converſorum monaſterii tui procedis, prout ad te dignoſcitur pertinere, iidem canonici & converſi, ut regularem correctionem evitent, appellationis obſtaculum ſepius interponunt, quare plerumque contingit, quod eorum exceſſus remanent impuniti, & eiſdem datur materia delinquendi. Nos itaque tuis ſupplicationibus inclinati preſentium auctoritate tibi concedimus, ut non obſtante frivolo appellationis objectu circa correctionem predictorum canonicorum & converſorum libere officii tui debitum exequaris. Datum Anagnie X. kalendas julii pontificatus noſtri anno primo.

Pendet bulla plumbea: Bonifacius VIII.

CLXXXIII.

CLXXXIII.

Venditio terrarum Sorebonæ abbatissæ S. Mariæ inter Saxa.

Anno 1295. VIII. septembris.

Ex apographo S. Blasii de Fabriano.

IN Dei nomine, amen. Anno ejusdem millesimo CC. LXXXXV. indictione VIII. tempore domini Bonifacii pape VIII. actum Fabriani in domo Blacule & Florutie olim Ventorutii die VIII. septembris, presentibus Petrucolo Bernardi, Bruno Venture & Bubo Venture testibus ad hec rogatis & vocatis. Blacula & Florutia filie olim Ventorutii Ranaldi de Rosenga, quelibet ipsarum per se suosque heredes jure proprio & respective vendiderunt & tradiderunt Sorebone abbatisse loci sancte Marie inter Saxa nomine & vice dicti loci stipulanti & recipienti petiam unam terre vineate positam in villam Rosenge in loco, qui dicitur Peschiera, juxta hec latera, a primo terra ecclesie sancti Victoris, a secundo Benvenutus Pesantis, a tertio heredes Alberti Venuti, a quarto Puccolus Adjutoli vel alia latera, si qua forent, ad habendum, tenendum &c. pro pretio XXII. librarum Ravennatum & Anconitanarum &c.

Ego Aldrovandus auctoritate imperiali notarius his omnibus interfui rogatus scripsi & publicavi.

CLXXXIV.

Episcopi XVII. concedunt indulgentiam visitantibus ecclesiam S. Annæ de Bononia.

Anno 1295.

Ex autographo S. Christinæ Bononiæ.

UNiversis Christifidelibus presentes literas inspecturis nos Rogerius sancte Severine, & Marcus Surrentinus divina miseratione archiepiscopi, & Guillielmus Callensis, Bonifatius Parentinus, Pasqualis Cassanensis, Emmanuel Cremonensis, Stephanus Oppidensis, Reynaldus Senensis, Robertus Calinensis, Jacobus Treventinus, Franciscus Fanensis, Adam Marturanensis, frater Franciscus Terracinensis, Manfredus sancti Marchi, Sabba Militensis, frater Paulus Melfectensis, Azo Casertanus eadem miseratione episcopi salutem in Domino sempiternam. Quoniam, ut ait apostolus, omnes stabimus ante tribunal Christi &c. Cupientes igitur, quod monasterium monialium sancte Anne juxta Bononiam ordinis Camaldulensis, que Domino in tanta serviunt paupertate, quod mendicare coguntur, cum ad ipsarum substentationem proprie non suppetant facultates, frequentia fidelium honoretur, & eorum pia subventione predicte pauperes ancille Christi valeant substentari, omnibus vere penitentibus & confessis, qui ad earum substentationem manus porrexerint adiutrices, & qui ad dictum monasterium in festivitate ipsius beate Anne, in Nativitate, Resurrectione, Ascensione Domini, & Pentecoste, & omnibus & singulis festivitatibus beate virginis Marie, in festivitatibus apostolorum & beati Michaelis archangeli & per octavas eorum, nec non primis diebus dominicis mensium singulorum causa. . . . . singuli nostrum singulas quadragenas pro vice qualibet annuatim de injunctis eorum penitentiis misericorditer in Domino relaxamus, dummodo diocesani voluntas ad id accesserit & consensus. Datum Romæ anno Domini M. CC. XCV. pontificatus domini Bonifacii pape VIII. anno primo.

Pendebant sigilla.

CLXXXV.

Solutio imposita pro exenio faciendo Theodorico archiepiscopo Pisano.

Anno 1296. V. exeunte februario.

Ex chartis S. Michaelis in Burgo Pisarum.

Ibid. n. 39.

ANno Domini M. CC. XCVI. indictione IX. quinto die exeunte februario. Religiosus vir domnus Ventura abbas monasterii sancti Michaelis de Burgo Pisano Camaldulensis ordinis vice & nomine dicti monasterii & hospitalis sui de sancto Laurentio dedit & solvit coram notario & testibus infrascriptis domno Nicolao monacho sancti Viti de Gorgona camerario pro clero exempto civitatis & diocesis Pisane ad datas & exactiones necessarios recipiendum pro anno presenti de summa date trecentarum librarum denariorum Pisanorum imposita clero exempto & non exempto, libras septem & solidos quinque & denarios sex ad

ad rationem ducentarum duarum librarum impositarum pro exenio faciendo pro parte cleri predicti ven. patri domino Theodorico dei gratia Pisano electo, de qua solutione se pacatum vocavit, coram testibus domino Paulo de Abaco, & Michaele camerario monachis sancti Viti, & Bartholino hospitalario hospitalis sancti Zenonis Pisarum.

Actum Pisis in claustro monasterii sancti Viti supradicti.

Et ego Bartholomeus quondam Viviani de Pisis imperiali auctoritate notarius &c. scripsi & publicavi.

CLXXXVI.

Institutio rectoris in ecclesiam S. Laurentii de Rivolta Pisarum facta ab abbate S. Michaelis in Burgo.

Anno 1296. prid. non. aprilis.

Ex apographis ejusdem monasterii.

Ibidem.

IN nomine Domini, amen. Vacante ecclesia sancti Laurentii de Rivolta civitatis Pisane, que pleno jure pertinet ad monasterium sancti Michaelis de Burgo civitatis Pisane ordinis Camaldulensis, per renuntiationem fratris Laurentii rectoris & capellani suprascripte ecclesie sancti Laurentii conversi dicti monasterii, religiosus vir domnus Ventura ven. abbas monasterii prefati &c. deliberatione ac tractatu habitis cum suis dicti monasterii monachis &c. ad honorem Dei & virginis gloriose Marie, & beatorum Michaelis & Laurentii, & ad honorem & reverentiam ven. patris domni Frigdiani prioris sacre eremi Camaldulensis & totius ordinis generalis, & omnium parochianorum dicte ecclesie, Spiritus-sancti gratia invocata, presentia, consilio & consensu suprascriptorum &c. monachorum, discretum & honestum virum domnum Ceum monachum sancti Frigdiani de Pisis ordinis Camald. elegit &c. in rectorem & capellanum suprascripte ecclesie sancti Laurentii. Actum in capitulo dicti monasterii &c. Anno Dominice incarnationis millesimo CC. XCVII. indictione IX. pridie nonas aprilis.

Eodem anno & indictione, XVIII. kal. maji prefatus abbas presentia &c. fratrum suorum &c. suprascripto domno Ceo &c. ipsam postulationem & electionem presentavit, petens ab eodem, ut ipsam acceptet. Actum Pisis in suprascripto loco &c.

Domnus Ceus &c. nolens Dei & suprascriptorum &c. dispositioni contrahire &c. electionem acceptavit. Actum Pisis &c. *ut supra*.

Domnus Ventura abbas prefatus de honestate ac discretione suprascripti domni Cei ab iis, qui eum dudum cognoverunt, laudabili testimonio percepto &c. eumdem ad rectoriam ecclesie sancti Laurentii de Rivolta &c. pro ipso monasterio &c. confirmavit &c. & in spiritualibus & temporalibus ad ipsam ecclesiam pertinentibus corporaliter in possessionem dicte ecclesie induxit, & in sedem & locum rectoris dicte ecclesie posuit & installavit, & eidem dicendo: Te Deum laudamus, submissa voce & cum incenso & aqua benedicta, versiculis & orationibus consuetis, & eidem possessionem cure temporalium & spiritualium ad ecclesiam pertinentium predictam, per claves, & librum & cornu altaris ecclesie presentialiter dedit & tradidit. Actum Pisis in choro ecclesie sancti Laurentii predicti, presentibus Puccino notario quondam Bonajunte notarii de Quosa, & Guidone de sancta Cecilia quondam item Guidonis testibus ad hec rogatis Dominice incarnationis anno M. CC. XCVII. indictione IX. quarto idus junii.

Eodem suprascripto die &c. domnus Ceus &c. obedientiam, subjectionem & reverentiam manualem fecit &c. domno Venture abbati &c. recipienti pro se & successoribus &c. secundum regulam sancti Benedicti & statuta Camaldulensis ordinis, & ipse dominus abbas eumdem ad osculum pacis recepit. Insuper suprascriptus domnus Ceus &c. juravit ad sancta Dei evangelia corporaliter tacto libro in manibus suprascripti domini abbatis jura, honores & laudabiles consuetudines predicti monasterii sancti Michaelis inviolabiliter observare &c. Item bona ecclesie sancti Laurentii mobilia & immobilia augmentabit & non minuet &c. sine abbatis &c. licentia &c. Item eidem domino abbati &c. de cura temporalium & spiritualium dicte ecclesie, quoties requisitus fuerit, respondebit, ac rationem veram & puram reddet. Item censum annuum, qui ipsi monasterio redditur pro ipsa ecclesia &c. videlicet unius bacilis staladie peroptime in Paschate Dominice Resurrectionis, & centum ova, & pro censu horti quinque denarios Pisane monete &c. omni anno dabit &c. ipsi domino abbati &c.

Eodem suprascripto die &c. dominus abbas domno Ceo &c. concessit ad morandum &c. cum eo in suum socium &c. apud dictam ecclesiam &c. domnum Ange-

gelum suum & dicti monasterii monachum &c. cui promisit de bonis monasterii, si opportunitas fuerit, subvenire ad ipsius substentationem in subsidium dicte ecclesie sancti Laurentii dicto monasterio subjecte.

Ego Leopardus quondam Lucii de Quosa imperatorie dignitatis judex ordinarius atque notarius &c. scripsi &c.

CLXXXVII.

Locatio facta a Matthæo ep. Portuensi & ab Andrea abb. S. Gregorii de Urbe stagni majoris prope Portum.

Anno 1296. VI. maji.

Ex codice San-gregoriano pag. 87.

IN nomine Domini amen. Hoc est exemplum seu transumptum cujusdam publici instrumenti locationis scripto manu Jacobi Leonardi Jacobi Rubei imperiali auctoritate notarii, cujus tenor per omnia talis est. In nomine Domini anno nativitatis ejusdem millesimo ducentesimo nonagesimo sexto tempore pontificatus domni Bonifacii octavi pape anno ejus secundo indictione nona mensis maii die sexto, in presentia mei notarii & testium subscriptorum ad hec specialiter vocatorum & rogatorum. Venerabilis pater dominus frater Andreas abbas venerabilis monasterii sanctorum Andree & Gregorii in clivo Scauri de Urbe, & conventus monachorum ejusdem monasterii ad hec spetialiter de mandato dicti domni abbatis sollempniter congregati, & discretus vir domnus Johannes presbiter ecclesie sancti Bartholomei de Tevellaria Tudertine diocesis vicedominus Portuensis per venerabilem patrem dominum Mattheum miseratione divina Portuensem & sancte Ruffine episcopum, necnon procurator & nuntius specialis a dicto domino episcopo sollempniter ordinatus, ut de vicedominatu constat per patentes literas ipsius domini episcopi sigillo pendenti ipsius domini episcopi munitas, quarum literarum tenor talis est.

Universis presentes literas inspecturis frater Mattheus miseratione divina Portuensis & sancte Ruffine episcopus salutem in Domino. Noverit universitas vestra, quod nos de prudentia & fidelitate domini Johannis prioris secularis ecclesie sancti Bartholomei de Tevellaria Tudertine diocesis dilecti capellani nostri, quam nobis experta familiaritas notam fecit, plenam in Domino fiduciam obtinentes eumdem in episcopatu nostro Portuensi, & sancte Ruffine in spiritualibus & temporalibus nostrum vicedominum & procuratorem generalem constituimus, ratum habiturum & gratum quicquid in dicto episcopatu nostro per eum nostro nomine in spiritualibus & temporalibus factum gestumve fuerit, seu etiam procuratum. In cujus rei testimonium presentes literas sigilli nostri munimine roboratas sibi duximus concedendas. Datum Rome apud sanctum Basilium VIII. idus novembris anno domini millesimo ducentesimo nonagesimo primo indictione quarta pontificatus sanctissimi patris domini Nicolai pape IIII. anno quarto.

De procuratorio vero constat per Angelum Berardi dictum Riccium civem Tudertinum nomine dicti domini episcopi Portuensis, cujus procure tenor talis est.

In nomine domini Amen. Noverint universi presens instrumentum publicum inspecturi, quod in presentia mei notarii infrascripti & testium subscriptorum ad hec vocatorum & rogatorum reverendus pater & dominus frater Mattheus Dei gratia Portuensis & sancte Ruffine episcopus fecit, constituit atque ordinavit dompnum Johannem priorem ecclesie sancti Bartholomei de Tevellaria Tudertine diocesis vicedominum Portuensem, licet absentem, suum verum & legitimum procuratorem & nuntium spetialem in episcopatu suo predicto ad omnes & singulas lites, questiones & causas, quas habet & habiturus est cum qualibet persona ecclesiastica vel seculari, collegio seu universitate, occasione ipsius episcopatus & bonorum ejusdem ad agendum, defendendum &c. Item ad petendum &c. Item ad compromittendum &c. Datum & actum Sulmone in hospitio domini Thome militis, coram venerabile patre & domino fratre Gentile archiepiscopo Reginensi, magistris Bartholomeo decano Pictaviensi, & Berengario Regis de Carcassona domini pape capellano & pluribus aliis testibus presentibus & rogatis. Actum anno domini millesimo ducentesimo nonagesimo quarto indictione septima pontificatus sanctissimi patris domini Celestini pape quinti anno primo, die tertio mensis octobris. Et ego Angelus Berardi dictus Riccius civis Tudertinus apostolice sedis auctoritate, & nunc prefati domini Portuensis notarius predictis omnibus interfui, & ut supra legitur, de mandato dicti domini episcopi scripsi & publicavi, meoque sigillo signavi.

Nomine dicti domini episcopi Portuensis & episcopatus, & pro eis videlicet dictus

dictus domnus abbas pro medietate, & dictus dominus Johannes pro dicto domino epiſcopo pro alia medietate ſubſcripti ſtagni hac preſenti die eorum bona & ſpontanea voluntate relocaverunt & relocationis titulo dederunt & conceſſerunt nobilibus viris Pandulfo domini Cinthii domini Jacobi, Mattheo Jacobi domini Jacobi Cinthii Guidonis, & Euſtachio filio olim Petri domini Cinthii, omnibus de prole Cinthii Guidonis recipientibus pro ſe ipſis, & pro dominis Jacobo & Cinthio fratribus dicti Pandulfi, & pro Guidone & Johanne filiis dicti Pandulfi, & pro Jacobo & Johanne filiis dicti Matthei, & eorum nomine, & gerentibus ipſorum negotium in hac parte, & ipſis & pro filiis omnium ſingulorum predictorum legitimis maſculis; necnon nobilibus viris domino Bartholomeo domini Gregorii Johannis Guidonis, cui etiam ſpecialiter locaverunt & conceſſerunt prioratum infraſcriptorum piſcatorum, cum ſit major natu omnibus aliis de domo quondam domini Johannis Guidonis de Papa, & Franciſco & Angelo filiis quondam domini Petri Pape, & Bartholomeo domini Guidonis Petri Johannis Guidonis recipientibus pro ſeipſis, & vice & nomine Franciſci filii dicti domini Bartholomei Angeli nepotis ſui filii quondam Gregorii domini Angeli, Gregorii, & Johannis, & Boncangii filiorum olim Petri Rubei, & Franciſci & Johannis filiorum olim Johannis de Arcu, & Guiduccii Pauli & Saxarelli fratrum filiorum domini Guidonis Pape & fratrum dicti Bartholomei, & Johannis Cinthii filiorum quondam domini Petri Pape, & Johannis, Jacobi & Angeli fratrum filiorum quondam domini Guidonis, & Petri Johannis Guidonis, & etiam Jacobi & Petri fratrum filiorum quondam Petri domini Guidonis, gerentibus negotium ipſorum, & filiorum ipſorum natorum & naſciturorum, cum predicti omnes ſint de prole filiorum domini Guidonis de Papa: necnon Catellano Johannis Pauli; Bartholomeo Johannis Pauli, Bartholomeo Pauli Johannis Pauli; Jacobello, & Angelello fratribus dicti Bartholomei; Angelo Guidonis Johannis Pauli; Romano & Guidoni fratribus filiis quondam Saxonis Johannis Cinthii recipientibus pro ſe ipſis, & vice & nomine Jacobi & Johannis fratrum ſuorum; Nicolao Guidonis Johannis Cinthii, Angelo Jacobi Anchethie; Nicolao Jacobi Antochie; Angelo Petri Antochie, Rogerio & Petro filiis quondam Petri Rogerii; Johannuccio pupillo filio Cinthii Petri Rogerii; Caliſtello &..... fratribus filiis quondam Matthei, Matthei pupillis, Andree, Oddonis, Laurentio Johannis Viate, Jacobo Tinacii, Nicolao Johannis Guidonis, Bartholomeo & Angelo fratribus filii Jacobi Guidonis, Leonardo Petro Oddonis, Maccarello & Johannuccio pupillo olim filio Oddonis Johannis Oddonis; Buccio Pallonis; Palloncello & Johanni fratribus filiis Stefani Pallonis, & ipſis recipientibus vice & nomine Stefani Rogerii & Pauli Pallonis abſentium, & Jacobo filio quondam Saxonis Stefani Pallonis recipientibus pro ſe ipſis, & vice & nomine Pauli & Saxonis fratrum ſuorum; Angelo Saxonis de Pallonibus, Johanni Bobonis, Nutio Laurentii Johannis hom...is, Mathotio Johannis Laurentii, Petro, Jacobo & Johanni fratribus, filiis olim Petri Johannis Bibuli recipientibus pro ſe ipſis & vice & nomine Nicolai fratris eorum. Petro Bobonis Johannis Zalgia, Johanni Jacobi Clementis, Jacobo Andree Ottaviani; Ottaviano Johannis Guidonis pro ſe & Romano fratre ſuo, Jacobo, Nicolao, & Fatio filiis quondam Riccii recipientibus pro ſe ipſis, & vice & nomine Johannis Rubei; Johannis Nicolai & Buboſelli; Johannis Bobonis Capputi, Johannis Nicolai & Johannis Petri Rubei abſentium, Stefano filio Bonifatii Johannis Nicolai pro ſe & Petrucio fratre ſuo, Petro & Mattheo fratribus filiis quondam Johannis Riccii, Jacobo & Johanni fratribus filiis quondam Conſulis Johannis Aſtalli recipientibus pro ſe ipſis, & Stefano, Nicolao, & Johanne fratribus filiis olim Jacobi Octaviani; Bonifilio Johannis Feris.. Petro Luce, Angelo Jacobi, Johanne Boboli, Petruccio & Jacobello pupillis fratribus filiis dicti Angeli; Jacobo Petri de Minerba, & Johanni fratri ejus pupillo; Octaviano Petri Gironde; Paulo Petri Raynerii, Cinthio Andree Angeli, Stefano Centumlibre, Jacobo Ferragute; Johanni Jacobi Obiccionis pro ſe & Melioſo fratre ſuo, Siniorili & Andree fratribus filiis quondam Octaviani Siniorilis, & Siniorili & Caliſtello fratribus pupillis filiis quondam Angeli Siniorilis, Johanni Blaſio notario; Guidolino Andrecte notario; Nicolai Symeonis Petri epiſcopi; Johanni Angeli Vitiati; Nicolao & Petro filiis quondam Ruffini; Ruffino Johannis Ruffini & Andree fratribus filiis quondam Andree Nicolai Guidonis recipientibus pro ſe ipſis, & pro Petro fratre eorum, Angelo Angeli Johannis Pilioli; Stefano Nicolai

Fa-

Farine; Nicolao Tanducii; Petro Jacobi Provenzani; Raynerio filio olim Bartholomei Oddoline pro se & Nicolao fratre suo; Donatello Nicolai Deodati recipientibus pro se & Paulo fratre suo; Paulo Boboli; Eligio Romani Bonfiglioli, Jacobo Johannis, Johannis Micini; Bonfigliolo dicto Jacobo Johannis recipientibus pro se, & pro Gregorio Gregorii Bonfiglioli, Romano & Jacobo filiis quondam Romani Obiccionis; Johanni & Majo filiis olim Raynerii Johannis Cinthii recipientibus pro se, & Petro Johannis Oddonis absentibus; Johanni filio Johannis Blasii pupillo Johanni Astaldi; Johanni Baronis negoti ejus; Jacobo Johannis Saxonis recipientibus pro se & Stefano fratre suo; Petro Saxonis nepoti predictorum, Petro Munaldi; Francisco Johannis Monaldi; Nicolao Petri Socorengi; Jacobo & Soccarello fratribus filiis Johannis Andree; Petro Cicarello recipienti pro se & Stefano Nicolai Cicarelli nepote suo absente; Jannuccio Petri Matthei pupillo; Leonardo Petri Gentilis notario; Jacobo Oddonis; Jacobo Petrucii; Symarello filio quondam Petri Socii pro se & Sanctolo fratre suo. Predictis omnibus & singulis de regione Transtiberina eorumque liberis masculis ac omnibus aliis descendentibus ex eis masculis & legitimis tamen pro tempore inscripto. Id est stagnum majus totum & integrum cum omnibus suis pertinentiis, usibus & utilitatibus, juribus & adjacentiis, & aliis, que de jure in stagno predicto, & ejus circumstantiis piscatores consueverunt habere; quod stagnum consuevit temporibus retroactis locari; cujus proprietatem pleno jure predicti omnes presentes vice & nomine omnium aliorum absentium predictorum recognoverunt pleno jure pertinere pro medietate ad dictum episcopum, & pro alia medietate ad dictum monasterium; & insuper jure locationis predicte dederunt & concesserunt dictum stagnum & jus piscandi in eo, & pisces capiendi; quod stagnum situm est in Campo majori in diocesi Portuensi, & prope civitatem quondam Portuensem, sicut & quatenus protenditur hinc ad viginti novem annos proximos venturos; incipiendo ab hac die & semper dicto tempore in perpetuum singulis viginti novem annis relocando, & hanc locationem renovando pro dictis & eorum filiis & nepotibus deinceps masculis legitimis solvendo per quemlibet, cui locatio fiet in renovatione octo solidos parvorum. Hanc autem locationem, concessionem & que dicta sunt, fecerunt eisdem pro eo, quod predicti prius nominati de genealogia quondam Petri Cinthii Guidonis; Secundi vero sunt de genealogia quondam domini Johannis Guidonis de Papa. Alii vero omnes sunt descendentes per lineam masculinam legitimi ex illis, quibus antiqua locatio apparet fuisse facta de stagno predicto. Et pro eo quod pro hac relocatura & renovatione receperunt a quolibet predictorum presentium, & nomine aliorum absentium predictos octo solidos parvorum Senatus ad rationem triginta quatuor denariorum per Turnensem argenti; & nihilominus ad meliorem cautelam vocaverunt se bene quietos & pacatos, renunciantes exceptioni non solute & non numerate pecunie. Tali quidem pacto & tenore ab eis ipso instanti promisso & acceptato, scilicet quod dehinc in antea habeant potestatem ipsum stagnum dicto tempore tenendi, possidendi, piscandi, utendi, fruendi per eumdem dominum episcopum pro medietate, & dictum monasterium pro alia medietate, & quomodocumque, quemcumque, & qualitercumque & dicti piscatores, vel aliqui seu aliquis ex eis quoscumque pisces apprehenderint in dicto stagno toto tempore anni decimam partem ipsorum piscium seu pretii ipsorum dicto domino episcopo pro medietate, & dicto monasterio pro alia medietate tribuant & assignent, & tribuere & assignare teneantur apud mansiones dicti stagni, excepto de anguillis, que ad forscinam capientur, sine fraude; salvo de piscibus, qui comedentur ibi per piscatores, & quos ad Urbem portaverint non in magna quantitate & sine fraude; salvo etiam & reservato, quod omni tempore & omni die predictus dominus episcopus & sui successores & dictus domnus abbas & conventus & eorum successores habeant & habere possint ibi quatuor piscatores populares & non plures, non potentes personas, scilicet quilibet eorum duos ad beneplacitum eorum, & voluntatem sine dictorum piscatorum contradictione, & nulli alii extraneo jus non habenti per hanc locationem liceat introire in presenti locatione, vel in dicto stagno piscari sine licentia dicti domini episcopi & domni abbatis & conventus dicti monasterii & successorum suorum & ipsorum piscatorum dicto contractu durante: & ipse dominus episcopus vel ejus successores, & ipsi domnus abbas & conventus & eorum successores ad dictum stagnum causa piscandi iverint personaliter quocumque tempore sine dictorum pisca-

sca-

ſcatorum contrarietate vel eorum heredum licitum ſit eis piſcari, & piſcari facere per piſcatores dicti ſtagni ad eorum beneplacitum. Et ſi monacus obedientie caſtri Molerupte dicti monaſterii, & vicedominus ſeu nuntius dicti domini epiſcopi & ſucceſſorum eorum per ipſos piſcatores voluerint in dicto ſtagno piſcare, & piſcari facere, quinque vicibus per annum licitum ſit eis ibidem piſcare & piſcari facere per eoſdem piſcatores ſine contrarietate dictorum piſcatorum; & liceat ipſis dominis ipſas piſcaturas petere, cum piſcatores ſint ad piſcandum in ſtagno; & quando in ſtagno ſint piſcatores, & dicti piſcatores & quilibet eorum teneantur ad compellationem dicti domini epiſcopi ſeu ejus vicedomini & dicti domni abbatis & conventus, & predicti obedientiarii caſtri Molerupte vel eorum nuntii facere predictas piſcaturas. Serventur tamen tunc predictis piſcatoribus bonus uſus conſuetudinis, & nulli alii eccleſie, pio loco aut potenti perſone predictum jus piſcandi vendent, dabunt, concedent, relinquent, nec alio modo transferent, nec in quemque alium, nec de eo contractum vel quaſi facient cum aliqua perſona vel loco, & ſi omnes vel aliqui ſeu aliquis eorum contrafecerint, ipſo facto contrafacientes a preſenti locatione cadent & contractus celebratus quantum ad eos ipſo jure non teneat. Item quicumque dictorum piſcatorum, vel eorum heredes & ſucceſſores impediverint facto vel opere malitioſe & doloſe, quominus dictus dominus epiſcopus & ſui ſucceſſores, & predicti domnus abbas & conventus & eorum ſucceſſores predicta omnia & ſingula integraliter conſequantur vel circa premiſſa & premittenda vel aliquod eorum venerint, quod ipſo facto contrafacientes cadant a jure predicto, & jus eorum devolvatur ad alios piſcatores hujus locationis, & non liceat aliis piſcatoribus vel alicui eorum illum vel illos delinquentes ad uſum piſcandi in eodem ſtagno admittere, ſed potius eos repellere debeant, poſtquam eis fuerit denuntiatum ex parte dicti domini epiſcopi vel domni abbatis, vel per legitimas perſonas ipſorum vel alterius eorum, & ſolvat quilibet contrafaciens decem libras parvorum pro medietate domino epiſcopo, & pro alia medietate monaſterio predicto. De quo ſtagno & jure piſcandi tenendo, ut dictum eſt, ipſi dominus epiſcopus, abbas & conventus, & dictus dominus Johannes voluerunt predictos omnes & ſingulos poſſeſſionem vel quaſi apprehendere, tenere & poſſidere, & poſſeſſionem vel quaſi inde habent, confirmaverunt eis, & nihilominus conſtituerunt tenere & poſſidere nomine predictorum, & pro eis. Dantes eiſdem poteſtatem, ut auctoritate eorum propria poſſint in dictum ſtagnum poſſeſſionem ipſius vel quaſi intrare, tenere & poſſidere, uti & frui, ut ſupradictum eſt, que omnia & ſingula predicti omnes & ſinguli & quilibet eorum promiſerunt dictis abbati nomine dicti monaſterii, & dicto domino Johanni nomine dicti domini epiſcopi & epiſcopatus per ſacramentum corporaliter preſtitum a predictis omnibus preſentibus, preter clericos & pupillos perpetuo predicta & inſraſcripta rata & firma habere, attendere, obſervare & contra non venire, & predicta omnia obſervare, & eos indempnes reddere & conſervare. Item juraverunt totum eorum poſſe ſalvare dictum ſtagnum & jura dicti ſtagni ad requiſitionem dicti epiſcopi & abbatis, aut ſuorum ſucceſſorum & nuntiorum eorum toto poſſe juvare dictum dominum epiſcopum & monaſterium ſupradictos, & poſitos eorumdem in dicto ſtagno & juribus dicti ſtagni, ac ipſum ſtagnum & jura ipſius, & predicti domnus abbas & conventus, & dominus Johannes vicedominus nomine dicti epiſcopatus & epiſcopi, & pro eis eodem modo promiſerunt hanc locationem ratam & firmam habere, obſervare & contra non venire, & ab omni perſona & loco de jure defendere ſub pena quatuor librarum auri hinc & inde promiſſa, quibus penis ſolutis vel non, predicta nihilominus firma perdurent. Renuntiantibus *&c.* Teſtes dominus Angelus Malaſpina judex & legum doctor; domnus Petrus Maximi judex; domnus Calixtus judex; Petrus Scotte; Jacobus Benedicti; Johannes filius naturalis domini Calixti; Petrus Angeli Odoline. Ego Jacobus Leonardi Jacobi Rubei civis Romanus imperiali auctoritate notarius predictis omnibus interfui, & in publicam formam redegi rogatus.

In nomine Domini anno nativitatis ejuſdem milleſimo ducenteſimo nonageſimo ſeptimo tempore pontificatus domini Bonifacii pape octavi anno ejus tertio indictione decima menſis aprilis die vigeſimo in preſentia mei Jacobi Leonardi Jacobi Rubei notarii & teſtium ſubſcriptorum ad hec ſpecialiter vocatorum & rogatorum. Venerabilis pater dominus Mattheus miſeratione divina Portuenſis & ſancte Ruffine epiſcopus ſua bona voluntate, preſente quoque Johanne Blaſii & Gui-

Guidolino Andreocte notario, & recipientibus pro se ipsis, & ut sindicis & procuratoribus omnium supradictorum procuratorio nomine pro eis, quorum procuratores sunt, locationem seu quocumque alio nomine censeatur, factam per discretum virum dompnum Johannem priorem ecclesie sancti Bartholomei de Tevellaria Tudertine diocesis vicedominum & procuratorem suum de stagno majori campi salini, & scriptam per me eumdem notarium in anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo sexto tempore pontificatus Domini Bonifatii pape octavi anno ejus secundo indictione nona mensis maii die sexto confirmavit, corroboravit & acceptavit cum omnibus suis tenoribus & capitulis, prout patet publico instrumento predicto. Actum in Urbe in palatio domini Berthuldi de filiis Ursi, ubi venerabilis pater predictus hospitabatur, presentibus his testibus ad hec vocatis & rogatis; scilicet religioso viro domino fratre Johanne ministro generali ordinis Minorum; religioso viro domino fratre Leonardo ministro provincie Romane predicti ordinis; magistro Bonamico notario predicti domini episcopi, & scrib. . canon. . ascin. . Ego Jacobus Leonardi Jacobi Rubei civis Romanus imperiali auctoritate notarius predictis omnibus interfui, & in publicam formam redegi rogatus.

Nos Mattheus Mardonius palatinus judex hoc exemplum seu transumptum ex predicto originali & authentico instrumento locationis exemplato per Paulum notarium subscriptum vidimus & inspeximus, & per subscriptos notarios legi & ascultari mandavimus, & quia utrumque de verbo ad verbum invenimus concordare, ideo, ut habeatur eidem exemplo de cetero plena fides, nostram auctoritatem & decretum interponimus.

Ego Franciscus Jacobi Johannis de Urbe *&c.* notarius *&c.*

Ego Petrus Johannis Buccatiole Dei gratia alme Urbis prefecti auctoritate notarius *&c.*

Ego Andreas Romani Johannis Obitionis *&c.* notarius *&c.*

Ego Paulus Johannis Jacobi Alberti de Urbe, Dei & sacre prefecture auctoritate publicus notarius hoc exemplum seu transumptum ex predicto authentico, & originali instrumento locationis scripto per Jacobum Leonardi Jacobi Rubei imperiali auctoritate notarium *&c.* exemplavi de verbo ad verbum *&c.* & postmodum in presentia sapientis & discreti viri domini Matthei Mardonis judicis palatini una cum predictis Francisco, Petro, & Andrea notariis cum dicto originali pluries & pluries auscultavi, & quia utrumque de verbo ad verbum invenimus concordare, ut habeatur eidem exemplo de cetero plena fides in publicam formam redegi, ad instantiam venerabilis viri domini Fulconis vicedomini Portuensis, & venerabilis viri domini fratris Benedicti abbatis monasterii sanctorum Andree & Gregorii in clivo Scauri de Urbe sub anno Domini millesimo trecentesimo trigesimo secundo pontificatus domini Johannis XXII. pape indictione quintadecima die sexta mensis aprilis.

CLXXXVIII.

Consules territorii Triviensis eliguntur; & lex circa dotes statuitur de consensu monachorum Triviensium.

Anno 1296. 29. aprilis.

Ex regesto Buldronis notarii pag. 173.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini M. CC. LXXXXVI. die penultima mensis aprilis in monasterio sancte Marie de Trivio, presentibus Bergolo de Papatrice, Ugolino Ranuzzoli de la Valle *&c.* testibus. Evidenter pateat omnibus inspecturis, quod congregati & simul coadunati consules, & consiliarii, & homines ville terre & universitatis de Trivio & districtus Trivii, ut moris est, ad renovandum consules, & ad prestanda juramenta consulatus, qui consules facti & ordinati sunt hii, Mannus Rossi, Radulfus Vite, Tivignolus de Vado, Franceschus Grani de Cella, ipsi consules cum voluntate & consensu omnium hominum dicte universitatis pro majori parte ibi presentium ante presentiam dompni Juncte abbatis dicti monasterii, & dompni Guidonis, dompni Galassi, & domini Augustini monachorum ipsius monasterii, de voluntate & consensu dicti domini abbatis & dictorum monachorum presentium habita deliberatione plenaria communi concordia unanimiter statuerunt & ordinaverunt inter se, quod aliqua femina de fidelibus dicti monasterii, que nupta sit, & habuerit dotem, sive habebit in posterum a patre vel fratre, sive alio quocumque modo habuerit, non possit, nec debeat ultra ipsam dotem aliquid petere per se

Ibid. n. 48.

vel

vel suos heredes, nec regressum habere in bonis vel successione sui patris, matris, fratris vel sororis, vel alterius consanguinei *&c.* sed contenta sit de dote, quam habuit & non debeat, nec possit petere aliquid *&c.* & qui contrafecerit, teneatur dare & solvere nomine pene dicto domino abbati XXVI. lib. Rav. & nihilominus predicta observare. Cui ordinamento sive statuto dictus dominus abbas & monachi presentes consenserunt, & predicta rata, & firma tenere promiserunt, volentes ipsi homines, quod de his publicum instrumentum per me infrascriptum notarium fieret *&c.*

Et ego Buldrone not. *&c.*

CLXXXIX.

Castrum Calanitiæ venditum abbati & monachis Triviensibus.

Anno 1296. x. maji.

Ex eodem regesto pag. 174. *in archivo Trivii.*

Ibidem.

IN Dei nomine amen. Anno Domini a nativitate millesimo CC. LXXXXVI. indictione VIIII. tempore domini Bonifacii pape die X. mensis madii in claustro monasterii sancte Marie de Trivio, presentibus Gualfredo Juncte de Poppio, Junctino quondam Blasio *etc.* testibus. Dompnus Juncta abbas monasterii predicti confitens & asserens se & dictum monasterium teneri & obligatum esse ser Nuto notario de Biblena procuratori domine Manbilie quondam Aldobrandini de Calanicia, & domine Margarite ejus filie in quantitate & summa XXX. librarum denariorum Pysanorum minutorum de summa C. librarum, quas eidem ser Nuto dare & solvere tenebantur ipse abbas & monasterium pro parte pretii emptionis, quam ab eo fecerunt de castro Calanicio & pertinentiis, ad quod debitum obligati sunt principaliter X. homines de Bulciano, Valsavignone & Fratelle, sicut constabat in instrumento manu mei notarii. Idem dominus abbas per se & suos successores nomine dicti monasterii promisit & consensit dompno Guidone & dompno Augustino monachis, promittens facere, quod alii monachi consentirent, dedit & obligavit eidem ser Nuto nomine pignoris & in pignus unum molendinum positum in Calanicia, non obstante confessione facta per dictum ser Nutum de ipso debito C. librarum, dans ei licentiam dictum molendinum tenendum, possidendum, & fructus ex eo percipiendum, & ipsos fructus alienandum, donec eis de dictis XXX. libris fuerit satisfactum, & promittens eum non tollere sed legitime defendere sub pena dupli, cum hoc pacto, quod dictus ser Nutus teneatur sibi excomputare & deminuere de dicta summa & debito pro quolibet stario grani *etc.* usque ad kalendas augusti IIII. solidos Pisanos, & pro quolibet stario alterius bladi II. solidos Pisanos, & a kalendis augusti in antea pro quolibet stario grani III. solidos & VI. denar. Pisan. & pro quolibet stario alterius bladi XXI. denarios Pisanos, donec sibi de dictis XXX. libris fuerit satisfactum. Item teneat & possit aqueductum dicti molendini, macenas, ferramenta, & omne hedificium pertinens manutenere & reaptare semper expensis ipsius molendini, sive de fructibus ipsius molendini, non computando sibi pro satisfactione dicti debiti, & si dictus abbas ei ipsum debitum vel partem dicti debiti, que residua erit, satisfacere voluerit, dictus ser Nutus teneatur recipere, & ipsum molendinum ei libere relaxare, postquam sibi a dicto domino abbate integre fuerit satisfactum de dictis XXX. libris Pisanis. Que omnia promiserunt ad invicem sub pena predicta *etc.*

Et ego Buldrone not. *etc.*

CXC.

Juncta abbas Triviensis condemnat fidelem sui monasterii.

Anno 1296. XIV. ottobris.

Ex ipso regesto pag. 172. *abbatiæ Triviensis.*

Ibidem.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini millesimo CC. LXXXXVI. die XIIII. mensis octobris in castro montis Coronarii, presentibus Junctino, Orlandino *etc.* testibus. Venturutius quondam Juliani de Civitella juravit precepta domini Juncte abbatis de Trivio, & promisit stare & obedire omnibus suis mandatis sub obligatione suorum bonorum, & si condemnatus esset, solvere condemnationem in quantitate X. librarum Ravenne, & ejus precibus Jacobus Galli de Civitella, Leonardus dicti loci & Christophorus Guidonis de Vulcianello fidejubendo pro eo promiserunt dicto domino abbati dare pignora X. librarum Ravenne

venne &c. quibus fidejuſſoribus Venturutius promiſit eos conſervare indemnes ſub obligatione ſuorum bonorum. Item eodem die, loco, teſtibus &c. Quia Venturutius predictus miſit quamdam herbam in comeſtionem domine Ugoline de Civitella & ſue familie, ita quod ipſa domina Ugolina & ſua familia comedendo de ipſa comeſtione graviter uſque ad mortem paſſe fuerunt, ſicut dictus Venturutius confeſſus fuit, dictus dominus abbas condemnavit eum in LX. ſolidos Ravennates, quos ſolvat inde ad X. dies, pena quarti.

Ego Buldrone notarius &c.

CXCI.

Raymundus patriarcha Aquilejenſis adprobat donationem Oddonis ep. Bellunenſis factam monialibus S. Gervaſii.

Anno 1297.

Ex authentico ejuſdem parthenonis.

[...]. n. 47.

RAymundus Dei gratia ſancte ſedis Aquilegienſis patriarcha dilectis in Chriſto filiabus.. abbatiſſe & conventui monaſterii ſanctorum Gervaſii & Protaſii Bellunenſis dioceſis ſalutem & benedictionem in Domino. Juſtis petentium deſideriis facile nos convenit prebere aſſenſum, & votis annuere, que a rationis tramite non diſcordant. Ea propter dilecte in Domino filie veſtris devotis ſupplicationibus benigne inclinati donationem ac inveſtituram trium manſorum jacentium, unius videlicet in villa Fortaner.. alterius in villa Podenzoni plebatus Lavacii, & tertii in loco, qui dicitur ad ſanctum Vitum in plebe Sedici, necnon unius montis, qui dicitur mons Caglade, comitatus Belluni, per felicis recordationis Odonem Bellunenſem & Feltrenſem epiſcopum de conſenſu capituli Belluni vobis & monaſterio veſtro factas, prout in inſtrumento exinde ſub anno Domini milleſimo ducenteſimo triceſimo-tertio indictione ſexta die ſextadecima intrante octobri in civitate Belluni in capella epiſcopalis palatii per Carlum notarium confecto plene conſpeximus annotari, necnon immunitatem, exemptionem ac abſolutionem a contributione, datione ſeu ſoluptione collectarum vobis ac veſtro monaſterio per bone memorie Adalgerium epiſcopum Bellunenſem & Feltrenſem, ac per dilectos filios decanum & capitulum Bellunenſis eccleſie, necnon per clerum dioceſis Bellunenſis conceſſas, ut in inſtrumento ſub anno Domini milleſimo ducenteſimo octuageſimo indictione octava die nono intrante januario in eccleſia majori civitatis Belluni per Maynardinum notarium inde confecto, & ipſius Adalgerii olim epiſcopi ſigillo pendenti munito vidimus plenius contineri, ratas habentes & gratas, eas de certa ſcientia confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo liceat hominum hanc noſtre confirmationis paginam infringere, aut ei auſu temerario contraire. Si quis autem contrafecerit, indignationem Dei omnipotentis & glorioſe virginis matris ejus, necnon beatorum martyrum Hermacore & Fortunati, & noſtram ſe noverit incurſurum.

Datum Utini quinto-decimo exeunte octubri ſub anno Domini milleſimo ducenteſimo nonageſimo-ſeptimo decime indictionis.

CXCII.

Monaſterium S. Mariæ in Silva unitur a Bonifacio VIII. epiſcopatui & eccleſiæ Urbis-veteris.

Anno 1297. III. nonas novembris.

Ex autographo canonicorum Urbis-veteris.

Ibid. n. 49.

BOnifacius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis . . priori ſancte Romane Tudertin. & . . prepoſito eccleſie ſancte Chriſtine de Bulzeno, ac . . plebano plebis ſancti Eraſmi de Montelongo Urbevetane dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Urbevetanam eccleſiam, que veluti filiam benedictionis & gratie ſe dudum apoſtolice ſedis devotam ſemper exhibuit & fidelem, & continuatis laudabilibus ſtudiis exhibere non deſinit, favoribus proſequentes uberibus, eamque gerentes in viſceribus charitatis opem libenter impertimur & opera, dicteque ſedis partes addicimus, ut ad Dei laudem & gloriam, ac beate Virginis Matris ſue, in cujus honore predicta eccleſia fundata dignoſcitur, ſtatus ejus honoris & commodi votiva ſuſcipiat incrementa. Sane conſiderantes attentius, quod prefata eccleſia inter ceteras, quas circumpoſite regionis limes includit, multe nobilitatis inſigniis decoratur, quodque in ea devota & ſedula ſtudiis obſequia exercentur, penſantes etiam, quod ec-

clesia ipsa juxta sui status decentiam, fructus, proventus & redditus non obtinet congruentes; quodque solemnis & operosa ejusdem ecclesie fabrica, quam ven. frater noster episcopus & dilecti filii archipresbyter & capitulum ecclesie memorate pie & laudande sollicitudinis studio inchoarunt, multitudinem exigit expensarum, ad quarum supportanda onera proprie ipsis non suppetunt facultates; dignum duximus Deoque acceptum, jurique consonum fuimus arbitrati, ut circa episcopum, archipresbyterum, capitulum & ecclesiam supradicta apostolice liberalitatis munificentiam extendamus. Cum itaque, sicut habet fide digna & nostris jam pluries auribus inculcata relatio, & ex ipsa facti evidentia innotescit, monasterium sancte Marie in Silva Camaldulensis ordinis Urbis-veteris diocesis, nunc abbatis regimine destitutum, quod anteactis temporibus florere in spiritualibus & temporalibus consuevit, per incuriam & negligentiam personarum hactenus in ipso degentium tam in capite, quam in membris nosceretur non modicum deformatum, & quasi continue status ejus dispendia minorationis incurrere: Nos intendentes super hoc congrue provisionis adhibere remedium, dicteque fabrice opportunum subsidium impertiri, & ipsos episcopum, archipresbyterum, capitulum & ecclesiam favore prosequi gratioso, prefatum monasterium cum omnibus membris, juribus & pertinentiis suis ubilibet constitutis tam eidem episcopo, archipresbytero & capitulo in eorum subsidium, quam fabrice predicte, non obstante quod de abbatia ejusdem monasterii inter dilectos filios fratrem Severinum, qui eam detinere dicitur occupatam, & Petrum ejusdem Camaldulensis ordinis in Romana curia questio ventilaret, auctoritate apostolica in perpetuum de gratia concessimus speciali. Volumus autem, quod medietas fructuum, reddituum & proventuum monasterii, membrorum, jurium & pertinentiarum predictorum usque ad quinquennium a data literarum nostrarum numerandum in ejusdem opus fabrice converterent, quodque ex tunc fructus, redditus, & proventus iidem episcopus, archipresbyter & capitulum memorati suis possint usibus applicare, inter eos annis singulis dividendos, dicto episcopo partem ipsorum dimidiam, reliquam vero eidem capitulo percepturis, reservata illis monachis in monasterio supradicto morantibus, quamdiu viverent, congrua portione, de qua valeant commode sustentari, quodque in prefata Urbevetana ecclesia dicti episcopus, archipresbyter & capitulum quatuor capellas perpetuas construi facerent, ac totidem instituerent in eisdem idoneos capellanos perpetuo in ipsa ecclesia in divinis officiis servituros. Nos enim ex tunc irritum & inane decernimus &c. Datum Bulzeni tertio nonas novembris pontificatus nostri anno tertio.

CXCIII.

Libellus abbatis Vallis-castri, ut monasterium Aquæ-paganæ & alia loca suæ jurisdictionis ab invasoribus tueatur Rom. pontifex aliaque acta.

Anno 1297.

Ex autographo S. Blasii Fabriani.

Ibidem n. 48.

SIgnificant Sanctitati Vestre abbas & conventus monasterii Vallis-castri ordinis sancti Benedicti Camerinensis diocesis, quod quidam clerici occuparunt monasterium sancti Salvatoris de Aquapagana Spoletane diocesis spectans ad dictum monasterium Vallis-castri cum capellis, juribus & pertinentiis suis, dictique abbas & conventus monasterium sancti Salvatoris cum capellis, juribus & pertinentiis suis fratri Gualterio olim elemosinario Sanctitatis vestre concesserunt, qui frater Gualterius contra dictos clericos definitivam sententiam per. . decanum Pictaviensem, tunc in dicta causa auditorem reportavit, eisdem clericis perpetuum silentium imponentem, & eosdem de dicto monasterio & capellis ipsius, ut detentores illicitos removentem, qui de predicta causa cognoscens comperuit predictos abbatem & conventum in predictis plenum jus habere, post quam & ipsius fratris G.. obitum dicti clerici monasterium predictum, & ipsius capellas & bona nequiter invaserunt, & adhuc invasa & occupata tenent, inde monachis Vallis-castri & aliis familiaribus dicti fratris G.. vulneratis, & verberatis & expulsis non obst ..... juri, quod in dicto monasterio & capellis haberent seu habere possent, renuntiarunt sponte capitulo etiam Spoletano ad ipsorum clericorum instantiam in dicto monasterio & ipsius capellis multos clericos intrudente. Insuper Fulginati episcopo medietatem ecclesie sancti Angeli de Cripta .... suo nepoti, & aliam medietatem.. priori majoris ecclesie Fulginatis de facto, post dicti fratris

tris G.. obitum conferente, quam dictus frater G.. ut capellam ipsius monasterii sancti Salvatoris, dum vixit, tenuit, possedit pacifice & quiete, de qua monachos & familiares predictos predicti nepos & prior temere ejici fecerunt. Quare prefati abbas & conventus supplicant, quatenus, cum predicta sint notoria, ipsos ad predictum monasterium, ecclesiam, & capellas cum juribus & pertinentiis suis ubicumque, & penes quoscumque invenirentur, plene & integre restitui faciatis, mandantes predictos occupatores intrusos, intrusores & invasores personaliter citari ad curiam, super premissis excessibus violentiis & injuriis penas canonicas recepturos.

R. A. R. V.

In nomine Domini, amen. Dudum sanctissimus pater & dominus dominus Bonifacius divina providentia papa VIII. causam, que vertebatur, & verti sperabatur inter religiosum virum fratrem Gualterium ipsius domini pape eleemosynarium ex parte una, & domnum Johannem Berarducii, qui se dicebat priorem, domnum Jacobum Petroni, Vegnatum Benvegni, Johannem Albriconi & alios, qui se dicunt canonici ecclesie sancti Salvatoris de Aqua-pagana Spoletane diocesis ex parte altera, super omnibus & singulis fructibus & proventibus ecclesie sancti Salvatoris predicte &c. nobis magistro Bartholomeo decano Pictaviensi domini pape capellano & ipsius sacri palatii causarum auditori, audiendam commisit, & fine debito terminandam. Comparentibus itaque coram nobis magistro Mattheo de Camerino procuratore predicti fratris Gualterii ex parte una, & domino Beneintendi procuratore dictorum dicentium se priorem & canonicos ex altera, idem dominus Benintendi substituit plenarie magistrum Johannem de Spello in causa ipsa; & comparentibus magistro Mattheo de Camerino &c. & magistro Johanne de Spello &c. idem magister Mattheus libellum in judicio obtulit in hac forma. Coram vobis ven. viro domino Bartholomeo decano Pictaviensi &c. proponit Mattheus de Camerino &c. contra domnum Johannem, qui se dicit priorem, &c. ecclesie sancti Salvatoris de Aqua pagana &c. quod licet religiosi viri abbas & conventus monasterii sancti Romualdi de Valle-castri ordinis sancti Benedicti Camerinensis diocesis omnes & singulos fructus &c. bonorum dicti prioratus ecclesie sancti Salvatoris, & singulorum ecclesiarum subjectarum eidem prioratui, consistentium & jacentium tam in Spoletana, Camerinensi & Fulginensi diocesi, quam alibi utcumque spectantium ad eumdem, eidem fratri Gualterio pro multis gratis servitiis receptis, & pro ut de jure poterant, quoad vixerit, recipiendis donassent & concessissent; ipsi tamen clerici fructus &c. prioratus predicti, ipsumque prioratum contra justitiam &c. occuparunt & occupant &c. impedientes ipsum eosdem fructus &c. percipere & recolligere, sicut debet: Quare petiit dictus procurator, nomine quo supra, predictos clericos & eorum quemlibet ab occupatione & detentione omnium & singulorum predictorum finaliter amoveri, ipsosque & eorum quemlibet predictum fratrem Gualterium per se & alios nomine sui percipere & recolligere, ac possidere ac tenere predicta omnia &c. permittat, & de cetero non impediat &c. inhiberi, & eosdem ipsi fratri Gualterio vel ejus procuratori pro ipso in fructibus perceptis, & qui percepti ex predictis non fuerint propter eorum oppositionem & impedimentum, vel eorum extimationem, quam faciunt CC. floren. auri, finaliter condempnari .... dicta petitione &c. Lite itaque coram nobis &c. contestata &c. assignato etiam termino &c. magister Johannes de Spello constituit & substituit procuratorem magistrum Tursium de Tolentino in causa predicta &c. demum dictus magister Tursius &c. quosdam articulos exhibuit &c. deinde nos dicto Tursio terminum peremptorium assignavimus ad producendum & exhibendum omnia instrumenta &c. in quo termino quibusdam instrumentis pro parte dicti magistri Tursii exhibitis coram nobis, & quadam commissione facta nobis a predicto domino nostro summo pontifice, cujus commissionis copia utrique parti fieri mandavimus, in judicio exhibita, in qua continetur, quod idem summus pontifex voluit, commisit & mandavit nobis oraculo vive vocis, quod si per processum dicte cause confessata, producta & acta, habita vel habenda in ea liqueret vel liquere possent, predictos dicentes se priorem & canonicos non habere jus in ecclesia predicta, eo non obstante quod opponeretur, & dato quod verum esset, quod dictus frater Gualterius fuisset persona inhabilis, utpote tamen laicus...., conversus, ad susceptionem dicte donationis, & ad agendum eo modo quo agit, cum agat nomine suo, non tamquam procurator alicujus monasterii, & quod dona-

donatio dicto fratri Gualterio facta, de qua fit in actis mentio, ex sui forma non tenuisset, nos autem ferremus sententiam contra eosdem dicentes se priorem & canonicos, & per sententiam eosdem amoveremus ab ecclesia supradicta, tamquam illicitos detentores, & eis imponeremus silentium super dicta ecclesia, juribus & pertinentiis ejusdem ecclesie, & quod in eo quod petit dictus frater Gualterius, quod permittat eum libere & pacifice percipere & habere predicta, & quod non impediatur super perceptione ipsorum fructuum &c. supersederemus a sententia ferenda, donec idem dominus papa super his aliter ordinasset &c. Item confessus est dictus magister de Spello, quod ante tempus LXII. annorum pertinuit ad abbatem & conventum monasterii Vallis-castri institutio prioris in prioratu seu ecclesia sancti Salvatoris predicta, & quod dictus prioratus seu ecclesia fuit & esse consuevit membrum dicti monasterii Vallis-castri, & quod de predictis &c. est publica vox & fama in dicto monasterio Vallis-castri, & in Camerinensi & in Spoletana diocesi, & locis vicinis dicto prioratui, contra quas confessiones nihil est oppositum de errore, ex quibus confessionibus apparet ipsos reos, qui dicunt se institutos in ecclesia predicta per episcopum Spoletanum, & ab ipso causam habere, cum non docuerint, quod episcopus Spoletanus a tempore predicto citatum jus instituendi prescripserit vel acquisierit, nec predicti articuli per dictum Tursium super revocatione erroris dati fuerint ad effectum prescriptionis vel ostensionis juris sui exhibiti non habere jus in predicta ecclesia, & predictos articulos non esse admittendos. Staret etiam in suo robore probatio facta per instrumenta pro parte dicti fratris Gualterii, & minime reprobata, in quorum altero per manum publicam confecto inter cetera continetur, quod episcopus Spoletanus & abbas monasterii Vallis-castri, qui tunc erant, super ecclesia predicta sancti Salvatoris de Aqua-pagana, super qua erat questio inter eos, ad talem concordiam devenerunt, videlicet quod ipsi abbas & ejus successores imperpetuum possent instituere & destituere priorem seu priores successive in dicta ecclesia sancti Salvatoris de Aqua-pagana sine contradictione ipsius episcopi & successorum suorum, quemadmodum facit prelatus in ecclesia sua, cui concordie ex cursu temporis postea subsequuti, de quo probatum est per testes pro parte dicti fratris Gualterii productos, coadjuvantibus etiam instrumentis, abbates monasterii Vallis-castri, qui pro tempore fuerunt, instituisse successive priores monachos ejusdem monasterii in predicta ecclesia, & eam in spiritualibus & temporalibus gubernasse &c. Nos actis in dicta causa plenius recensitis &c. Christi nomine invocato, presentibus magistris Georgio, & Mattheo & Tursio procuratoribus partium predictarum, ad hanc definitivam sententiam audiendam &c. omni jure, quo possumus, pronunciando definitive in his scriptis, predictos superius nominatos, & dicentes se canonicos a predicta ecclesia sancti Salvatoris possessione & detentione ipsius ecclesie, jurium & pertinentiarum ejusdem tamquam detentores illicitos finaliter amovemus, eisdem & procuratoribus predictis, qui contra dictum fratrem Gualterium comparuerunt in negotio predicto &c. silentium imponentes; & reservantes ordinationi domini nostri dicti summi pontificis alia contenta in petitione dicti fratris Gualterii, quatenus tangunt jus ipsius in perceptione fructuum ecclesie memorate. In cujus rei testimonium &c. lecta & pronunciata fuit predicta sententia per supradictum dominum Bartholomeum decanum Pictaviensem Auditorem mane hora causarum, & pro tribunali sedentem Romæ apud sanctum Petrum in palatio domini pape, presentibus procuratoribus partium predictarum . . . . ven. patre domino . . . . Aquilensi episcopo &c. sub anno Domini M. CC. XCVII. indictione X. pontificatus domini Bonifacii pape VIII. anno III. die XVI. mensis decembris.

† Et ego Nicolaus Raynerii de Interamne imperiali auctoritate notarius &c. scripsi &c. meoque solito signo signavi rogatus.

CXCIV.

Bulla Bonifacii VIII. qua unit eremo Camaldulensi plebem Balnei, & castrum Soci donat Guillielmo Novello comiti.

Anno 1298. kal. januarii.

Ex originali Fontis-boni. §. Brevia, num. 101.

Ibid. n. 51.

BOnifacius episcopus servus servorum dei dilecto filio nobili viro Guillielmo dicto Novello comiti Palatino in Thuscia familiari nostro salutem & apostolicam benedictionem. Benigne considerationis indagine perscrutantes, quod tu

tu ab annis teneris nostris obsequiis familiariter deputatus laudabiliter & prudenter te gesseris, nos propterea personam tuam affectu favorabili prosequentes ad ea libenter intendimus, que tui honoris & commodi respiciunt incrementa. Cum itaque, sicut habet fide digna relatio plurimorum, heremus, prior, conventus & ordo Camaldulensis Romane ecclesie immediate subjecti de castro de Soci Aretine diocesis, ac bonis, juribus, ac possessionibus ipsius castri ad eos pleno jure spectantibus modice utilitatis fructum propter potentiam seu malitiam vicinorum annuatim percipiant: nos volentes te tuis exigentibus meritis prerogativa favoris & gratie specialis prosequi, tibi & tuis posteris in perpetuum castrum ipsum & muros, palatia, domos, bona, possessiones, jura & quecumque alia in eodem castro, aut ejus continentiis vel pertinentiis, curte, territorio vel districtu ad ipsos priorem & conventum, ordinem & heremum supradictos pertinentia quoquomodo, auctoritate nostra & de apostolice plenitudine potestatis, ac etiam de conniventia ejusdem prioris concedimus & donamus, a te, posterisque tuis habenda, tenenda, possidenda, ac per te & ipsos, prout tibi & eis expedire videbitur disponenda, te nihilominus per anulum nostrum investimus presentialiter de eisdem. Decernentes ex tunc irritum & inane, si secus de castro, bonis, juribus & possessionibus, ac aliis omnibus memoratis scienter vel ignoranter a quoquam contigerit attemptari. Nos enim benignius intendentes ipsius heremi precavere indempnitatibus in hac parte, & ejusdem ecclesie seu plebis providere statui benignius intenderemus, ecclesiam seu plebem de Balneo Saxenatensis diocesis cum omnibus bonis, juribus & possessionibus suis ubilibet constitutis in recompensationem grandem & uberem castri & aliorum omnium predictorum eidem heremo auctoritate & potestate predictis univimus, anneximus, concessimus, & incorporavimus omnino, ut in ipsa ecclesia, sive plebe prior & monachi de ordine Camaldulensi predicto perpetuis futuris temporibus commorarentur, eaque per priorem hujusmodi regeretur continue, ac etiam gubernaretur, jure patronatus, & omnibus aliis, que dilecti filii nobiles viri comites Guidones illarum partium in ecclesia seu plebe obtinere noscuntur, ipsis comitibus semper salvis. Volumus autem, quod tu & posteri supradicti ad protegendum & defendendum bona, possessiones & jura ejusdem heremi, cum ab ipsius priore vel conventu fueritis requisiti, vos promptos & favorabiles impendatis. Nulli ergo omnino hominum *&c.* Si quis *&c.*

Datum Laterani kal. januarii pontificatus nostri anno quarto.

CXCV.

Altera ejusdem pro executione unionis ejusdem plebis Balneensis.

Ipso die.

Ex authentico Fontis-boni. §. Brevia. n. 100.

IN Dei nomine amen. Hec est copia sive exemplum cujusdam privilegii papalis sive apostolici publice & authentice scripture in carta membrana scripte, cui privilegio & carte ipsius privilegii in infima parte erat appensa in cordula de canape quedam bulla plana & rotunda de plumbo, in qua bulla videntur in facie una sculpta capita beatorum apostolorum Petri & Pauli cum venerabili signo Crucis in medio, & desuper extant littere, videlicet S. PA. S. PE. & ex alia facie dicte bulle erant litere sculpte dicentes: BONIFACIVS PP. VIII. cujus quidem privilegii forma talis est. *Ibidem.*

Bonifacius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. abbati monasterii de Trivio, & .. priori de Cellis Saffenat. diocesis, ac .. archidiacono ecclesie Atrebaten. salutem & apostolicam benedictionem. Ad apostolatus nostri notitiam fide digna & jam nostris auribus inculcata relatione pervenit, quod .. plebanus & canonici ecclesie seu plebis de Balneo Saffenat. diocesis laudabilibus & salubribus actibus, quos honestas ordinis exigit clericalis, libello dato repudii, mundanas sequentes illecebras, & secularibus voluptatibus inherentes vitam ducunt enormiter dissolutam in sue salutis & fame dispendium, & scandalum plurimorum. Bona quoque possessiones & jura ecclesie seu plebis ejusdem custodire ac tueri non curant pro suo libito voluntatis, propter quod illa utpote incustodita & relicta neglectui usurpantur, & occupantur a pluribus in ipsius ecclesie seu plebis grave prejudicium & jacturam. Sane fide dignis relationibus intellecto, quod dilecti filii .. prior & conventus heremi Camaldulensis ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis de castro de Soci Aretine diocesis, ac

ac bonis, juribus & possessionibus suis ad eosdem priorem & conventum, ac heremum & ordinem Camaldulensem spectantibus hactenus pleno jure modice utilitatis fructum propter potentiam seu malitiam vicinorum annuatim percipere poterant; Nos volentes dilectum filium nobilem virum Guillielmum, dictum Novellum, comitem Palatinum in Thuscia familiarem nostrum suis exigentibus meritis prerogativa favoris & gratie specialis prosequi, sibi & ejus posteris in perpetuum castrum ipsum, & muros, palatium, domos, bona, possessiones, jura & quecumque alia in eodem castro dudum ad ipsos priorem & conventum, ordinem & heremum supradictos pertinentia quoquomodo auctoritate nostra & de apostolice plenitudine potestatis, ac etiam de conniventia ejusdem prioris concessimus & donamus, ab eisdem Guillielmo & posteris habenda, tenenda, possidenda, ac eum & ipsos, prout eis expedire videbitur, disponenda; dictumque Guillielmum nichilominus per nostrum annulum investimus presentialiter de eisdem. Decernentes ex tunc irritum & inane, si secus de castro, bonis, juribus, & possessionibus, ac aliis omnibus memoratis scienter vel ignoranter a quoquam contigerit attemptari. Volumus etiam, quod iidem Guillielmus & posteri ad protegendum & defendendum bona, possessiones & jura ipsius heremi, cum ab eisdem priore & conventu fuerint requisiti, promptos & favorabiles se impenderent, prout in nostris super hoc confectis literis plenius & seriosius continetur. Cum itaque dictorum prioris & conventus ac heremi precavere indemnitatibus in hac parte, ac ejusdem ecclesie seu plebis providere statui benignius intenderemus, ecclesiam ac plebem ipsam cum omnibus bonis, juribus & possessionibus suis ubilibet constitutis in recompensationem grandem & uberem castri & aliorum omnium predictorum eidem heremo, auctoritate ac potestate predictis univimus, anneximus, concessimus & incorporavimus omnino, ut in ipsa ecclesia, sive plebe prior & monachi de ordine Camaldulensi predicto perpetuis futuris temporibus commorarentur, eaque per priorem hujusmodi regeretur continue, ac etiam gubernaretur. Decernentes ex tunc irritum & inane, si secus de ecclesia seu plebe, ac ejus bonis, juribus & possessionibus supradictis a quoquam scienter vel ignoranter existeret attemptatum, jure patronatus & aliis omnibus, que dilecti filii nobiles comites Guidones illarum partium in eadem ecclesia seu plebe obtinere noscuntur, ipsis comitibus semper salvis. Ceterum voluimus, quod eisdem plebano & canonicis, ne in ordinis clericalis opprobrium mendicare cogerentur, de fructibus, redditibus, & proventibus ecclesie seu plebis predicte, quamdiu vixerint, vite necessaria iidem prior & conventus congrue ministrarent. Quocirca discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus vos, vel duo aut unus vestrum per vos vel per alium seu alios eosdem priorem & conventum, vel procuratorem suum eorum nomine in corporalem possessionem ecclesie seu plebis ejusdem, ac bonorum, possessionum & jurium ejus inducatis auctoritate nostra, & defendatis inductos, ac eis vel dicto procuratori pro ipsis de fructibus, redditibus, proventibus & juribus universis ipsius ecclesie seu plebis faciatis integre responderi. Contradictores &c. Datum Laterani kalendis januarii pontificatus nostri anno quarto.

† Ego Mattheus Bartoli de Corezo publicus auctoritate imperiali notarius &c.

† Ego Gabriellus olim de Vannis de Bagno imperiali auctoritate notarius publicus &c.

† Ego Bartolus de Conezoli de Corezo imperiali autoritate notarius &c.

CXCVI.

Acta in lite jurisdictionis plurium ecclesiarum inter abbatias S. Victoris de Clusis & S. Crucis de Tripudio.

Anno 1298.

Ex tabulario S. Blasii Fabriani.

IN nomine Domini amen. Olim sanctissimus pater & dominus domnus Bonifacius divina providentia papa VIII. audita querela abbatis & conventus monasterii sancti Victoris de Clusis Camerinensis diocesis, quod abbas & conventus monasterii sancte Crucis de Tripudio ejusdem diocesis super ecclesiis sancte Marie in Campo & sancti Severini de Serra districtus Fabriani, & ipsarum ecclesiarum possessionibus injuriantur eisdem, nos Johannem plebanum sancte Marie de Civita dicte diocesis suum in hac parte judicem delegavit, ut causam exinde sequendam omni appellatione postposita, ac injuriis cessantibus audire & decidere jure debito deberemus, cujus dele-

Ibid. n. 54.

delegationis virtute comparentibus in judicio coram nobis plebano antedicto domno Conrado monacho dicti monasterii sancte Crucis, & domno Egidio monasterii sancti Victoris predicti sindicis &c. postmodum vero dictus domnus Conradus &c. quasdam exceptiones opposuit, quas reputavimus merito frivolas & inanes, sed antequam responderemus, utrum essent exceptiones admittende, vel non, predictus sindicus sancte Crucis ad sanctissimum patrem & dominum domnum Bonifacium papam VIII. coram nostra presentia appellavit in scriptis, quam quidem appellationem infra tempus a canone stabilitum dictum sindicum sancte Crucis prosecutum fuisse minime nobis constat. Post hec domnus Egidius sindicus &c. comparens in judicio coram nobis quamdam petitionem proposuit coram nobis in hac forma: Coram vobis sapiente & discreto viro domno Johanne plebano plebis Civite, & in hac parte summi pontificis delegato agit domnus Egidius sindicus & procurator rev. domni Gratie abbatis monasterii sancti Victoris de Clusis Camerinensis diocesis & conventus seu capituli dicti monasterii &c. contra abbatem, capitulum & conventum monasterii sancte Crucis de Tripudio dicte diocesis, & contra dictum monasterium &c. proponens contra eosdem, quod ecclesie sancte Marie in Campo & sancti Severini de Serra Camerinensis diocesis pertinent dicto monasterio sancti Victoris cum omnibus bonis, & rebus & possessionibus ipsarum ecclesiarum, & specialiter cum possessionibus infrascriptis, pleno jure proprietatis pro dimidia parte pro indiviso. Unde cum abbas, capitulum &c. sancte Crucis dictas possessiones detineant contra voluntatem ipsius monasterii sancti Victoris, & possessiones dictarum rerum & dictas ecclesias &c. pro dimidia detinuerint, laborando, & faciendo laborari, & fructus percipiendo ex ipsis &c. ideo petit dictus domnus Egidius sindicus &c. a predicto abbate, capitulo &c. predictas possessiones & terras pro dimidia cum fructibus inde perceptis, & qui exinde percipi potuerint a decem annis citra, si extant, aliter, si non extant, ipsorum fructuum extantium, quam facit c. libras Ravennates & Anconitanas, sibi reddi & restitui, & statum possessionum sibi reintegrari pro dicta dimidia &c. Unde nos Johannes plebanus delegatus predictus visis, auditis & diligenter inspectis exceptionibus & protestationibus &c. delato aquite sacramento domno Egidio &c. qui corporaliter tacto libro in animam suam & predictorum abbatis, capituli & contenta in sua petitione vera esse & ea sibi deberi &c. Nos itaque Christi nomine invocato, habentes pre oculis solum Deum, finaliter definimus & declaramus suprascriptas terras & possessiones ad monasterium sancti Victoris pro dimidio jure dominii vel quasi pertinere, & dictum domnum Egidium sindicum &c. abbatem &c. & monasterium esse restituenda in possessione ipsarum possessionum pro dimidio per abbatem & conventum monasterii sancte Crucis, dictumque domnum Conradum sindicum &c. quarum ecclesiarum possessiones sunt tales. In primis ecclesie sancte Marie in Campo sunt iste: Petia una terre arative posita juxta ecclesiam sancte Marie in Campo, a I. & II. latere via, a III. Mattheus Rainaldi. Item petia una terre posita juxta flumen a I. latere, Mattheum Nicole a II. III. & IV. Item una petia terre posita in Plazellis juxta viam a I. latere, Mattheum Rainaldi a II. & dictam ecclesiam a III. Item petia una terre posita in plano sancte Marie in Campo juxta viam a duobus lateribus, & Barzum Beccarium a III. Item petia una terre posita in valle Capetati juxta viam a duobus lateribus, & ecclesiam .... de Burano a III. Item petia una &c. in plano juxta viam a I. latere, ipsam ecclesiam a II. & Bonedictum Benvenisti a tertio. Item petia una &c. in cupo Bersani juxta viam a I. latere, Gratiam Gualterii a II. Petrum .... a III. & Venturam Actonis a IV. Possessiones vero ecclesie sancti Severini de Serra sunt iste. In primis petia una terre posita in valle Marti juxta viam a I. latere, Bonafidem Clavelli a II. & alia latera. Item petia terre posita prope ecclesiam sancti Severini juxta heredes Jacobi Deudati, filios Lene & dictam ecclesiam. Item petiam &c. in plano Perli juxta Bonafidem Clavelli a I. & II. latere, & viam a III. & IV. Item petia &c. posita a dicta ecclesia juxta viam a I. latere, & Ugolinum Lene a II. & dictam ecclesiam a III. & IV. Item petia &c. in Vallanga juxta Venturellum Carnovallis a I. & II. latere, viam a III. & Bonichium.... Perutii IV. Si dictarum terrarum & possessionum fructus extant, & si non extant a decem annis &c. ...... & Carosum Compagnoni clericum suum facimus executorem. Lata, promulgata & pronuntiata fuit hec sententia & definitio per discretum & sapientem virum dominum Jo-

Johannem plebanum sancte Marie de Civita Camerinensis diocesis sanctissimi patris & domini domini Bonifacii pape VIII. delegatum in hac parte, presente domno Egidio cum instantia postulante sindico monasterii sancti Victoris sub anno Domini M. CC. LXXXXVIII. indictione XI. die XXVII. martii tempore domini Bonifacii pape VIII. ante domum ipsius plebani, presentibus domino Paulo Deutalleve, Maffio Cressoli, Masino Accorrecti testibus ad hec vocatis & rogatis.

Eodem anno & indictione die XXVI. maji ante domum predicti delegati, presentibus domino Paulo Deutalleve & Francisco Tinti testibus, Carosus Compagnoni clericus retulit nobis judici delegato & michi Egidio infrascripto notario induxisse & posuisse in tenutam & possessionem domnum Egidium predictum sindicario nomine capituli & conventus monasterii sancti Victoris suprascriptarum terrarum & possessionum pro dimidia parte, prout in dicta sententia plenius continetur.

Et ego Egidius imperiali auctoritate notarius rogatus scripsi, & de mandato predicti domini publicavi.

CXCVII.

Laudum inter dominos de Fajola & abbatem Trivii circa castrum Silvæ-planæ.

Anno 1298. VIII. decembris.

Ex regesto Buldronis notarii pag. 132.

Ibid. n. 53.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini millesimo CC. LXXXXVIII. indictione XI. tempore domini Bonifacii pape die IX. mensis decembris in castro Corneti in domo ecclesie dicti castri, presentibus presbytero Bencevene rectore dicte ecclesie, Riccobono notario de Corneto, Lamberto de Alfaro &c. testibus. Dompnus Juncta abbas monasterii sancte Marie de Trivio nomine ipsius monasterii per se & suos successores, presente & consentiente dompno Bono monacho ipsius monasterii promittens facere, quod capitulum ipsius monasterii consentiret ex parte una, & nobiles viri Uguccio & Ribaldus filii quondam Raynerii de Fazola per se & suos filios heredes, promittentes facere, quod Fondazza eorum frater consentiet & ratum habebit ex parte altera, de lite, discordia & controversia, que inter ipsos vertebatur, & erat, sive esse videbatur, nomine & occasione expensarum factarum pro custodia & in custodibus castri de Silva-plana & in fornimentis & guarnimentis factis pro dicto castro, seu occasione renovationis & pecunie habite pro renovatione habite ab hominibus de Silva-plana, sive alicujus debiti, seu obligationis & promissionis facte ab una parte alteri usque in presentem diem, & generaliter de omni discordia & questione, que inter eos esse videbatur nomine & occasione poderis eorum communis de Silva-plana, vel alia quacumque occasione, promiserunt & compromiserunt in nobiles viros Lanceam de Monte-rotundo, Chigum de Montariolu, Rainetolum de Alfaro presentes & recipientes, & in Arducinum de Monte-giusti licet absentem, tamquam arbitros, arbitratores & communes amicos, promittentes ad invicem stare, parere, & observare & adimplere omnem laudum, arbitrium & diffinitionem, quod & quam tulerint, & laudaverunt inter eos semel & pluries cum juris vel sine juris cognitione diebus feriatis & non, & laudum non revocare &c. sub pena & in pena mille librarum denariorum Ravenne, & pena soluta vel non rata maneant omnia &c.

Item eodem die & loco, presentibus Riccobono not. predicto, Lamberto de Alfaro &c. testibus. Nos Lancea, Chigus, Arducinus, & Rainetolus arbitri electi a dompno Juncta abbate *etc.* ex una parte, & a nobilibus viris Uguccione & Ribaldo de Fazola pro se & eorum fratre Fondazza ex altera, visis, auditis &c. pro bono pacis *etc.* definimus inter eos, quod dictus domnus abbas & monasterium det & solvat dictis nobilibus de Fazola pro satisfactione expensarum factarum in custodia dicti castri de Silva-plana, & in fornimentis & guarnimentis ipsius castri nongentas libras denariorum minutorum. Item quod ipsi nobiles de Fazola Uguccio, Ribaldus & Fondazza debeant sibi excomputari & deminuere de dicta summa centum Florenos de auro, quos eidem domno abbati dare tenebantur. Item quod dictus abbas debeat medietatem dicte summe, que erit & remansit a dictis centum Florenis, solvere & dare dictis nobilibus de Fazola inde ad proximas kalendas aprilis, & aliam medietatem solvere eis inde ad festum sancte Marie de augusto. Item laudamus nulla dictarum partium alteri petat vel exigat aliquid ultra dictam summam occasione dictarum expensarum seu fornimenti vel guarnimenti Silve-plane, vel

vel renovationis habite, nec alia quacumque causa vel obligatione facta retro usque in presentem diem &c. Hec omnia precipimus observari sub pena mille librarum denariorum, ut supra in compromisso contenta &c.

Et ego Buldrone notarius &c.

CXCVIII.

Juncta abbas Trivii eligit Uguccionem de Fajola vicarium in omnibus locis sui monasterii.

Anno 1298. XXXI. decembris.

Ex eodem regesto pag. 3. archivi Triviensis.

IN nomine Domini, amen. Anno Domini M. CC. LXXXXVIII. indictione XI. tempore domini Bonifacii pape die ultima mensis decembris in castro montis Cornarii, presentibus presbytero Bono rectore hospitalis de Manole, & Guiducio Brunelli, Ventura Johannis & Compagno de monte Cornario testibus. Dompnus Juncta abbas monasterii sancte Marie de Trivio nomine dicti monasterii ad honorem Dei & beate Marie virginis, & ad honorem capituli dicti monasterii, & ad statum fidelium ipsius fecit & constituit nobilem virum Uguccionem de Fazola, licet absentem, suum vicarium in omnibus terris & locis dicti monasterii hinc ad sex menses proximos venturos, dans ei licentiam in omnibus terris dicti monasterii & fidelibus ipsius jura reddendi, requirendi, puniendi criminaliter & civiliter &c. promittens ratum habere &c. cum tertia parte omnium condemnationum, quas a fidelibus dicti monasterii exegerit cum voluntate & consensu dicti abbatis &c.

Et ego Buldrone notarius &c. interfui & rogatus ss.

CXCIX.

Bulla Bonifacii VIII. electionis Jacobi monachi in priorem Fontis-Avellanæ.

Anno 1299. IX. kal. februarii.

Ex archivo ejusdem monasterii.

BOnifacius episcopus servus servorum Dei dilecto filio Jacobo priori eremi sancte Crucis Fontis-avellane ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis ordinis sancti Benedicti Eugubine diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Ad exequendum pastoralis officii debitum vigilantibus studiis intendentes circa statum religiosorum locorum vacantium, presertim Romane ecclesie nullo medio subjectorum, aciem attente considerationis extendimus, ut de ipsorum profectibus sollicite cogitamus, opem solerter & operam, prout utilius fore perpendimus, intendentes, ut vitentur omnino dispendia, que illis vacationis prolixitas ingerit, eis accommode provisionis & celeris votiva celebritas illucescat. Sane vacante dudum eremo sancte Crucis Fontis Avellane Eugubine diocesis per obitum quondam Matthei eremi predicte prioris in civitate Reatina, tunc inibi residente Romana curia, decedentis, nos cupientes, ut eidem eremo persona prefigeretur idonea, per quam posset utiliter dirigi & salubriter gubernari, ordinationem seu dispositionem ipsius eremi ea vice provisioni sedis apostolice duximus reservandam, decernentes ex tunc irritum & inane, si secus de dicta eremo scienter vel ignoranter a quoquam contingeret atentari. Postmodum autem diligentius attendentes, quod neque ejusdem eremi, neque illarum partium plenam habebamus notitiam personarum, & propterea non valentes juxta desiderium cordis nostri providere decenter ipsi eremo de priore, volentes quoque mandatis ejusdem . . . . . apostolice sedis explicare clementiam, ipsosque favore prosequi speciali, eis electionem hujusmodi sub ea forma gratiose duximus remittendam, ut iidem videlicet vocatis omnibus, qui vellent, deberent & possent commode interesse, super ipsius electionis negotio per viam scrutinii procedere procurarent, recepto ab eorum singulis in eadem electione vocem habentibus juramento, quod quidquid per eos fieri de jamdicta electione contingeret, ad nostram fideliter referre presentiam non diferrent. Cumque prefati monachi super eodem negotio juxta nostre remissionis tenorem seu formam procedere curavissent, tandem compertum extitit, quod de septuagintaduobus monachis tunc in ipsius eremi capitulo congregatis, ac vocem, prout premittitur, in electione habentibus supradicta, quinquaginta-duo in dilectum filium *etc.* abbatem monasterii sancti Laurentii in Campo ordinis sancti Benedicti Fanensis diocesis direxerant sua vota, ipsum in priorem ejusdem eremi eligendo. Demum decreto super eadem electione con-

confecto nobis infra legitimi temporis spatium presentato, nos eidem abbati mandavimus, ut se nostro conspectui presentaret. Quo tandem in nostra presentia constituto, examinationem processus in eodem negotio habitam, & etiam electe persone venerabili fratri nostro Gerardo episcopo Sabinensi, & dilectis filiis nostris Nicolao tituli sancti Laurentii in Damaso presbytero, & Jacobo sancti Georgii ad velum aureum diacono cardinalibus vive vocis oraculo duximus committendam, volentes ut quod per ipsos in hac parte inveniri contingeret, eorum nobis plena relatio intimaret; qui super examinatione predicta sollicite procedentes, nobis, quod de ipsa per eos inventum extitit, referre plenius curaverunt. Nos autem relatione card. alium predictorum diligenter audita, & sollicita meditatione discussa, electionem hujusmodi de abbate ipso factam non persone vitio, sed ex aliis certis rationabilibus causis, ejusdem eremi utilitate pensata, non duximus admittendam. Levantes igitur in circuitu oculos mentis nostre, ac diligentius advertentes laudabile testimonium, quod sibi de tue multe probitatis meritis, honestate morum, discretionis industria & aliis virtutum donis, quibus personam tuam decoravit Altissimus, perhibetur, intendentes quoque patris more solliciti eremi providere profectibus prelibate, de te tunc priore claustrali ejusdem eremi de fratrum nostrorum consilio & apostolice potestatis plenitudine providemus, teque ipsi prefigimus in priorem, curam & administrationem ipsius tibi spiritualiter & temporaliter committendo, firma concepta fiducia, speque nobis indubia suggerente, quod illius tibi favente clementia, & tuorum diligenter solertia studiorum, a quo bona cuncta procedere dignoscuntur, predicta eremus sub tui regiminis tempore gubernata salubriter spiritualibus & temporalibus proficiat incrementis. Suscipe igitur jugum Domini, & suavi ejus oneri humiliter colla submittere non postponas, commissamque tue sollicitudini Dominici curam gregis exequi studeas diligenter, ut laudabili de ipso reddita in die districti examinis ratione, felicitatis eterne premia cum electis accipias, & eumdem gregem ad uberioris meriti fructum & retributionis majoris cumulum introducas. Datum Laterani nono kal. februarii pontificatus nostri anno quinto.

CC.

Alia ejusdem pro Camaldulensibus contra molestantes eorum bona.

Anno 1299. VI. kal. februarii.

Ex autographo Fontis-boni. §. Brevia. num. 102.

Ibid. n. 67.

BOnifacius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri .. episcopo Aretino salutem & apostolicam benedictionem. Ad audientiam nostram pervenit, quod tam dilecti filii . . prior & conventus monasterii de heremo per priorem soliti gubernari Camaldulensis ordinis Aretine diocesis, quam predecessores eorum decimas, terras, domos, vineas, possessiones, prata, pascua, castra, casalia, nemora, molendina, jura, jurisdictiones & quedam alia bona ad monasterium ipsum spectantia datis super hoc literis, interpositis juramentis, factis renunciationibus, & penis adjectis, in gravem ejusdem monasterii lesionem, nonnullis clericis & laicis *&c. ut in altera anni 1295. dat. Laterani idibus februarii anno primo*. Cum igitur nostra intersit lesis monasteriis subvenire, fraternitati tue per apostolica scripta mandamus *&c.*

Datum Laterani VI. kalendas februarii pontificatus nostri anno quinto.

CCI.

Uguiccio ep. & canonici Senogallienses donant Gratiæ abbati S. Victoris de Clusis plebem S. Mariæ de Colle Rocchæ contradæ.

Anno 1299. XIII. junii.

Ex authentico S. Blasii de Fabriano.

Ibid. n. 64.

IN Dei nomine. Hoc est exemplum cujusdam instrumenti cum die & consule, cujus tenor talis est. In Dei nomine amen. Anno domini M. CC. XCIX. indictione XII. tempore domini Bonifacii pp. VIII. die XIII. mensis junii. Venerabili in Christo patre & domino fratre Uguiccione Senogalliense episcopo, domno Ruberto, domno Ventura nomine suo & nomine domni Nicholai prepositi, domno Homodeo, domno Jacobo Saxii, domno Erigo, domno Nicholao Angeli canonicis Senogalliensibus, & fratre Raînerio procuratore domni Corradi de Falloro-

lorono, domni Pucii Frederici & domni Simonis de Rachaneto canonicorum Senogalliensium, & ipsorum nomine more solito ad capitulum congregatis ad tractandum & deliberandum de infrascripta donatione, cessione & deliberatione inter se super hiis habita diligenti; idem venerabilis pater & dominus domnus frater Uguiccio Senogalliensis episcopus cum consensu & voluntate predictorum canonicorum & capituli Senogalliensis ecclesie ibidem presentis & consentientis, & ipsum totum Senogalliense capitulum unanimiter & concorditer nemine discordante, cum consensu & voluntate & auctoritate predicti domini episcopi, ipsorum nomine & vice dicti episcopatus & ecclesie Senogalliensis, per se suosque imposterum successores, considerantes quod nihil est salubrius, nihilque fructuosius animabus, quam monasteriis & cenobiis Deo divinoque cultui dedicatis elargiri & subvenire predictis; ideoque pietatis intuitu, & pro remissione suorum peccatorum & ipsorum imposterum successorum dederunt, cesserunt & concesserunt reverendo viro domno Gratie abbati monasterii sancti Victoris de Clusis Camerinensis diocesis recipienti nomine & vice dicti monasterii, & pro ipso monasterio plebem sancte Marie de Colle Senogalliensis diocesis districtus Rocche-contrade, cum libris, campanis, paramentis, terris, vineis, silvis, pratis, pascuis, aquis, aquimolis, molendinis, montibus, rupinis, & cum omnibus aliis juribus & pertinentiis suis, submittentes predicti domini episcopus & capitulum dictam plebem cum omnibus juribus & pertinentiis suis predicto domino abbati & suis successoribus & monasterio predicto omni jure & modo, ita quod dominus abbas & sui successores possint & debeant presbyterum in dicta plebe eligere, ponere, instituere & destituere, forma & causa, quibus melius possunt, cujus plebis dictum monasterium dignoscitur esse patronus, & in ea juspatronatus habuisse & habere, rectorem, administratorem & gubernatorem pro libito voluntatis, & ipsam plebem de clericis rectoribus, administratoribus, gubernatoribus & servitoribus ordinare, mutare, & revocare, prout de ipsius abbatis, & monasterii & suorum successorum voluntate processerit, & eis visum fuerit pro utilitate & bono statu dicte plenis melius expedire; ita quod divinus cultus semper in dicta plebe in Dei servitio teneatur, & ita quod dicta plebs sub obedientia dicti abbatis & monasterii perpetuo conservetur. In quibus juribus instituendi, ordinandi, mutandi, removendi & destituendi dictam plebem de clericis & servitoribus in temporalibus & spiritualibus dicto abbati recipienti pro se & dicto monasterio & suis successoribus idem dominus episcopus, presente & volente, & consentiente dicto capitulo suo, in quo interfuerunt canonici supradicti, & dictum capitulum cum consensu & voluntate domini episcopi supradicti & auctoritatem prestante, dederunt, concesserunt & transtulerunt totaliter vices suas, dantes & concedentes & transferentes in eis in predictis omne jus & omnem actionem & auctoritatem & potestatem, quas habent & habere possent, & in eis competit & competere potest de jure *etc.* reservatis episcopatui & ecclesie Senogaliensi *&c.* canonica obedientia, reverentia & subjectione, *correctione* & reformatione, *censura* ecclesiastica, jurisdictione causarum, synodatico, quarta parte mortuorum, visitatione & aliis juribus episcopalibus debitis & consuetis se, ipsius domini abbatis & monasterii nomine, constituit possidere, donec idem domnus abbas & monasterium ipsius plebis, & bonorum & jurium dicte ecclesie sive plebis possessionem acceperint corporalem; quam accipiendi, tenendi *&c.*

Actum in Serra-comitum in domo Simoneti de Advivato in camera dicti domini episcopi, ubi ipse morabatur, presentibus dompno Paulo Ritii, dompno Benvenuto Januarii, Barthulo notario dicti domini episcopi, Rugerio Uguiccionis, Matthiolo Rinaldutii, & dompno Thomasio judice & notario, qui una mecum huic contractui rogatus est subscribere, testes rogati & vocati.

Et ego Andreas Andree auctoritate imperiali notarius omnibus supradictis interfui rogatus, scripsi & publicavi.

Et ego Philippus Mactututii de Fabriano imperiali auctoritate notarius predictum exemplum, prout in originali inveni, ita hic fideliter & per ordinem transcripsi & exemplavi, nil addens vel minuens fraudolenter, de mandato & auctoritate sapientis viri Cioni judicis communis Fabriani in publicam formam redegi *etc.* sub anno Domini M.CCC.XXXVIIII. indictione VI. tempore domini Benedicti pape XII. die VIII. mensis octobris Fabriani in palatio dicti communis, presentibus Benvepiace notario, Andrea Egidioli & Francisco Bartholucii domni Nascimbeni testibus vocatis & rogatis.

CCII.

Bulla Bonifacii VIII. confirmantis privilegium Innocentii IV. anni 1249. pro monasterio S. Gregorii de Urbe.

Anno 1299. xv. kal. julii.

Ex tabulario ejusdem monasterii.

Ibid. n. 57.

BOnifacius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis.. abbati ac conventui monasterii sancti Gregorii in clivo Scauri de Urbe ordinis sancti Benedicti. Privilegium quoddam felicis recordationis Innocentii pape IV. predecessoris nostri vobis ab eo concessum ex parte vestra nobis exhibitum, cujus fila serica, per que in eo plumbea bulla pendet, sunt pro parte corrosa, ut de ipso imposterum certitudo haberi valeat, ad vestre supplicationis instantiam de verbo ad verbum presentibus fecimus annotari, cujus tenor talis est. INNOCENTIUS episcopus servus servorum Dei.. abbati monasterii sancti Gregorii in Clivo Scauri de Urbe ejusque fratribus tam presentibus, quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Religiosam vitam eligentibus apostolicum convenit adesse presidium, ne forte cujuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito revocet, aut robur, quod absit, sacre religionis infringat. Eapropter dilecti Domino filii vestris justis postulationibus clementer annuimus, & monasterium sancti Gregorii in Clivo Scauri de Urbe, in quo divino estis obsequio mancipati, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & presentis scripti privilegio communimus. In primis siquidem statuentes, ut ordo monasticus, qui secundum Deum & beati Benedicti regulam in eodem monasterio institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Preterea quascumque possessiones, quecumque bona idem monasterium impresentiarum juste ac canonice possidet, aut in futurum concessione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis prestante domino poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant, in quibus hec duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum, in quo prefatum monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis; ecclesiam sancte Marie de Manu cum omnibus pertinentiis suis, sancte Marie in Petratia, sancti Jacobi in Orrea, sancte Trinitatis de Scotis, & sancte Marie de Metriis ecclesias cum omnibus pertinentiis earumdem; munitionem, que Septem-solia nominatur, dominium turris de Arcu, & Trali prope Turrem eamdem; castrum, quod dicitur Molarupta, & sancte Marie & sancti Apollinaris ejusdem castri ecclesias cum omnibus pertinentiis earumdem; dominium castri de Arena & ecclesiam sancte Marie castri ejusdem cum omnibus pertinentiis suis; castrum Guidonis & ecclesiam sancte Marie castri ejusdem cum omnibus pertinentiis ejusdem; castrum Mazzani, & sancti Nicolai, & sancti Benedicti ejusdem castri ecclesias cum omnibus pertinentiis earumdem; dominium Castri - veteli & ecclesiam ipsius castri cum omnibus pertinentiis suis; dominium Orciani, & ecclesiam sancte Marie castri ejusdem cum omnibus pertinentiis suis; sancte Fortunate in civitate Sutrina, sancti Georgii in suburbio castri Flajani, sancti Andree in Tibure, & sancti Severini de Utriculo cum omnibus pertinentiis eorumdem, turrem de Arcione & palombarium prope Urbem, terras & prata, que habetis ibidem, castrum Fustiniani & ecclesiam sancte Marie castri ejusdem cum omnibus pertinentiis eorumdem; sancti Gregorii & Casacorbule castra, ac castrorum ipsorum ecclesias cum omnibus pertinentiis eorumdem; villam, que dicitur Castelluzza, & ecclesiam sancte Marie ville ipsius cum omnibus pertinentiis earumdem; molendina, terras & prata, que habetis in loco, qui dicitur Barbilianum; hortos, quos habetis in loco, qui dicitur Vallis de Butojo cum terris, pratis, vineis, nemoribus, usuagiis in monte & plano, in aquis & molendinis, in viis & semitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus suis. Sane novalium vestrorum, que propriis manibus, aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, sive de vestrorum animalium nutrimentis nullus a vobis decimas exigere vel extorquere presumat. Liceat quoque vobis clericos & laicos, liberos & absolutos e seculo fugientes ad conversionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in monasterio vestro professionem fas sit sine abbatis sui licentia, nisi arctioris religionis obtentu, de eodem loco discedere, discedentem vero absque communium vestrarum literarum cautione nullus audeat retinere. Prohibemus insuper, ut infra fines parochie vestre nullus sine assensu vestro capellam sive oratorium de novo construere audeat, salvis privilegiis

legiis pontificum Romanorum. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni & extreme voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati vel interdicti sint, aut publice usurarii, nullus obsistat, salva tamen justitia illarum ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Decimas preterea & possessiones ad jus ecclesiarum vestrarum spectantes, que a laicis detinentur, redimendi & legitime liberandi de manibus eorum, & ad ecclesias, ad quas pertinent, revocandi, libera sit vobis de nostra auctoritate facultas. Obeunte vero te ejusdem loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus qualibet subreptionis astutia seu violentia preponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum major pars consilii sanioris secundum Deum & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Paci quoque & tranquillitati vestre paterna imposterum sollicitudine providere volentes auctoritate apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum seu grangiarum vestrarum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem effundere, hominem temere capere vel interficere, seu violentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates & immunitates a predecessoribus nostris Romanis pontificibus monasterio vestro concessas, necnon libertates & exemptiones secularium actionum a regibus & principibus vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate apostolica confirmamus, & presentis scripti privilegio communimus. Decernimus ergo ut nulli &c. Si qua &c. nostre constitutionis &c. Datum Lugduni per manum magistri Martini S. R. E. vicecancellarii VI. kal. julii indictione VII. incarnationis dominice anno M.CC.XLIX. pontificatus vero domini Innocentii pape IV. anno VI. Ceterum, ut hujus tenor omnimodam rei seu facti certitudinem faciat sic insertus, apostolica auctoritate decernimus, ut idem robur eamque vim eumdemque vigorem per omnia habeat & retineat, quem habet privilegium, & eadem sibi prorsus fides adhibeatur, quandocumque & ubicumque, sive in judicio sive alibi fuerit exhibitum & ostensum, & stetur ei firmiter in omnibus, sicut eidem privilegio staretur, si foret exhibitum vel ostensum, & firmam fidem per omnia faciat, etiamsi privilegium predictum non adhiberetur, nec appareret, nec etiam haberetur. Nulli ergo &c. nostre annotationis & constitutionis &c. Datum Anagnie XV. kal. julii pontificatus nostri anno V.

CCIII.

Sententia Morandini abb. S. Cypriani de Muriano pro Hengelerio priore S. Martini novi de Opitergio contra Alexandrum ep. Feltrensem & Bellunensem.

Anno 1299. IV. julii.

Ex autographo S. Michaelis de Muriano.

IN Dei nomine amen. Anno nativitatis ejusdem millesimo ducentesimononagesimo nono mense julii die quarto intrante indictione duodecima. Coram me notario & testibus infrascriptis, & presente dompno Hengelerio priore sancti Martini novi de Opitergio Cenetensis diocesis petente cum instantia sententiam ferri. Dompnus Morandinus Dei gratia abbas monasterii sancti Cypriani de Muriano Torcellane diocesis arbiter assumptus in causa, que vertitur inter predictum priorem & ven. patrem dominum fratrem Alexandrum episcopum Feltrensem & Bellunensem sedendo legit & protulit sententiam sic dicens. In Christi nomine amen. Cum de lite & controversia, que vertitur inter domnum Hengelerium priorem sancti Martini novi de Opitergio Cenetensis diocesis ordinis Camaldulensis, & ven. patrem dominum fratrem Alexandrum episcopum Feltrensem & Bellunensem, seu Petrum de Pandino procuratorem ejus super possessionibus quibusdam, que fuerunt hominum Fratalie sancti Martini veteris de Opitergio, & presbyteri Oliverii de predicto loco intromissis per Petrum de Pandino de Opitergio procuratorem domini episcopi, & procuratorio nomine pro eodem in me Morandinum abbatem monasterii sancti Cypriani de Muriano Torcellane diocesis fuerit in plena concordia a partibus compromissum, visis & auditis allegationibus, & omnibus, que voluerunt partes proponere coram me, & diligenter inspectis instrumentis per dictum priorem productis, cum ex averso nihil ostensum fuerit aut probatum infra tempus partibus ad instrumenta & testes producendos & probandum indultum, habito etiam consilio sapientum pro pena in compromisso apposita, dico, sententio & arbitror, quod dictus dominus episcopus seu predictus procurator ejus debeat facere

Ibid. n. 64.

cere relevari & removeri in totum omnem intromissionem & sequestrationem qualitercumque factam de predictis possessionibus aut fructibus earumdem, adjudicans & decernens ipsas possessiones ad ipsum priorem & monasterium seu ecclesiam sancti Martini novi predicti libere pertinere. Et ita, ut supra dictum est, pro pena in compromissione apposita a partibus observari precipio.

Actum est hoc in claustro monasterii sancti Cypriani de Muriano, presentibus dompno Andrea abbate monasterii sancti Michaelis de Muriano, Michaele de Vulterris, dompnis Jacobo, Alberico & Damiano monachis sancti Cypriani predicti testibus ad hec specialiter vocatis & rogatis, & aliis.

Ego Petrus filius quondam Marci Zubani de Muriano imperiali auctoritate notarius & judex ordinarius hiis omnibus rogatus scripsi, complevi & roboravi.

CCIV.

Literæ Bonifacii VIII. contra invasores monasterii S. Salvatoris de Aqua-pagana.

Anno 1299. x. kal. Septembris.

Ex authentico S. Romualdi de Urbe. XV. II.

Ibidem n. 58.

IN Dei nomine amen. Hoc est exemplum quarumdam literarum apostolicarum papalium bullatarum bulla plumbea, in qua quidem bulla erant insculta capita beatorum apostolorum Petri & Pauli, & in medio ipsorum capitum quedam Crux, & supra ipsa capita erant insculte litere nominum ipsorum apostolorum, scilicet S. PA. S. PE. ex una parte, ex altera vero parte ipsius bulle erant insculte litere sic dicentes. Bonifacius pp. VIII. Que bulla quodam filo canape erat appensa. Tenor quarum inferius denotatur.

Bonifacius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri . . episcopo, & dilectis filiis . . archidiacono & Francisco Zasini canonico Camerinen. salutem & apostolicam benedictionem. Significarunt nobis dilecti filii abbas & conventus monasterii Vallis-castri ordinis sancti Benedicti Camerinensis diocesis, quod cum olim Beneteni de Veruclano, Jacobus Pretoni, Raynaldus de Mazolinis, Raynaldus de Forcella, Buscus Berardutii presbyteri, Johannes Albricocii, Jontarellus Bondemani, Boccotius Salvetti, Lellus de Vixio, Fortia de Popula clerici, & Zutius de Rochecta laycus Fulginatis & Spoletane diocesis monasterium de Aqua-pagana, necnon capellas, ecclesias, membra, jura & alia bona ipsius monasterii in predictis diocesibus consistentia, ad predictum monasterium Vallis-castri pleno jure spectantia per violentiam occupassent, & occupata etiam detinerent, quondam frater Galterius elemosinarius noster, cui administratio ipsius monasterii de Aqua-pagana, ecclesiarum, capellarum, membrorum, jurium & bonorum predictorum per eosdem abbatem & conventum monasterii Vallis-castri commissa extitit, prefatos presbyteros, clericos & laycum petendo eos tam suo, quam ejusdem monasterii Vallis-castri nomine amoveri ab illis, & sibi predicta restitui coram venerabili fratri nostro episcopo Eduensi, tunc decano Pictaviensi, capellano nostro, palatii nostri auditore causarum, ex speciali commissione sibi a nobis super hoc facta, traxit in causam, liteque inter ipsas partes super petitione dicti fratris Galterii contestata legitime, nos eidem episcopo ad ipsius fratris Galterii instantiam secundo commisimus, ut si constaret eidem, presbyteros, clericos & laycum supradictos jus in monasterio, ecclesiis capellis & membris non habere predictis, silentium perpetuum eis imponeret super illis, qui episcopus cognitis ipsius cause meritis & juris ordine observato, secutus etiam formam secunde commissionis hujusmodi definitive pronuntiavit, & sententialiter definivit prefatos presbyteros, clericos & laycum in predictis monasterio de Aqua-pagana, capellis, ecclesiis, membris, juribus & bonis jus aliquod non habere, ipsosque tanquam detentores illicitos amoveri debere ab illis, eis super hiis perpetuum silentium nihilominus imponendo, & licet prefati presbyteri, clerici & laicus hujusmodi sententie humiliter paruissent, ac nihilominus renuntiassent in ipsius auditoris presentia omni juri, si quod in predictis habebant, dictusque frater G. . tam suo, quam ipsius monasterii Vallis-castri nomine eorumdem monasterii de Aqua-pagana, necnon capellarum, ecclesiarum, membrorum, jurium & bonorum predictorum possessionem pacificam recuperasset, & ea usque ad ejus obitum possedisset pacifice & quiete, tandem eodem fratre G. . debitum nature solvente prenominati presbyteri, clerici & laycus, ac etiam Bartholus de Roccha-contrate, Ray-

Raynaldus Pascalis, Leto de Rocchetta presbyteri, Turella Palmeroli, Petrus Japeconi, Ciccus Bonaventure, Andriutius Venturelle, Petrutius Florite, Phylipputius Tautaroli, & Angelicus de Mazolinis clerici predictarum diocesum dictum monasterium de Aqua-pagana, necnon capellas, ecclesias, membra, & alia bona predicta denuo occuparunt & detinent occupata. Insuper venerabili fratre nostro.. episcopo Fulginate, necnon capitulo ecclesie Spoletane, qui occupationibus, spoliationibus & excessibus hujusmodi consensum prebuisse dicuntur, afflictionem afflictis addere non verentibus, dictum capitulum Spoletanum ad eorumdem presbyterorum, clericorum, & layci instantiam in dicto monasterio de Aqua-pagana, & ejus capellis, ecclesiis, & membris predictis, nonnullos clericos seculares intrusit, & idem episcopus medietatem ecclesie sancti Angeli de Cripta Fulginatensis diocesis ad monasterium ipsum de Aqua-pagana pleno jure spectantis, Lello de Monteregali nepoti suo clerico Fulginii commoranti, & aliam medietatem Armanno Anastasii priori majoris ecclesie Fulginatensis minus juste in beneficium assignavit, in eorumdem abbatis & conventus ac monasterii Vallis-castri prejudicium non modicum & gravamen. Quare dicti abbas & conventus monasterii Vallis-castri nobis humiliter supplicarunt, ut providere eis & eidem monasterio super hoc paterna sollicitudine dignaremur. Quo circa discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum per vos, vel alium seu alios moneatis presbyteros, clericos vel laycum supradictos, ut dicta monasterium de Aqua-pagana, ecclesias, capellas, membra, & bona cum juribus, bonis & pertinentiis suis dictis abbati & conventui Vallis-castri, vel eorum procuratori eorum nomine infra decem dierum spatium restituant, & eorumdem monasterii Aquepagane, ecclesiarum, capellarum, membrorum, jurium, bonorum & pertinentiarum ipsorum possessionem liberam & expeditam dimittant abbati & conventui supradictis. Alioquin occupatores ac detentores predictos & intrusos hujusmodi, quod personaliter infra quindecim dies post citationem vestram compareant coram nobis, super premissis pro meritis recepturi, peremptorie ex parte vestra citare curetis, diem vero monitionis & citationis, & formam, & quicquid inde feceritis nobis per instrumentum publicum vel vestras patentes literas harum seriem continentes curetis fideliter intimare. Datum Anagnie x. kal. sept. pontificatus nostri anno quinto.

† Et ego Petrus Guadagni imperiali auctoritate notarius, prout inveni tenorem predictarum literarum in autenticis literis...... bulla dicti summi pontificis bullatis, non cancellatis & non suspectis in aliqua parte sua . . hic fideliter transcripsi & exemplavi, & una cum infrascriptis testibus presentem copiam cum authenticis literis coram venerabili patre domino Rambocto Camerinensi episcopo infrascripto per ordinem ausculavi, & nichil additum vel subtractum repertum extitit aut scriptum, nisi quod in authenticis literis continetur, & de mandato & auctoritate dicti venerabilis patris domini Rambocti Camerinensis episcopi pres. .... in publicam formam redegi. Anno Domini M. CC. LXXXXVIIII. indictione XII. tempore domini Bonifatii pape VIII. die VI. mensis octobris. Actum Camerini in palatio episcopatus, presentibus discretis viris domino Henrico clerico de Cremona decretorum doctore vicario dicti domini Camerinensis episcopi, domino Thoma Camerinensi canonico, dompno Johanne capellano plebis de Matelica, magistro Francisco Maffei notario dicti domini Camerinensis episcopi, & magistro Mattheo Ofredutii notario testibus. Insuper dictus dominus episcopus ad majorem hujus rei roborem, firmitatem & certitudinem pleniorem mandavit suum sigillum inferius apponendum.

CCV.

Literæ Francisci ep. Florentini circa ecclesiam S. Mariæ de Rivo-frigido juris parthenonis de Luco.

Anno 1299. XIX. novembris.

Ex archivo ejusdem parthenonis G. 62.

Ibidem n. 64.

IN Dei nomine amen. Anno millesimo ducentesimo nonagesimo nono indictione decimatertia die quartadecima mensis novembris feliciter.

Frater Gualterius sindicus & nuntius domni prioris ordinis Camaldulensis, & domine Aldrude Guidi de Vicedominis de Florentia abbatisse de Luco presentavit domino Jacobo plebano plebis sancti Johannis de Rivocornoclario ex parte domini Francisci episcopi Florentini quasdam literas, cujus tenor talis est. Franciscus

ciscus Dei & apostolice sedis gratia episcopus Florentinus discreto viro. plebano plebis de Rivocornoclario nostre diocesis salutem in domino. Liceat tibi per nostras literas, quas tibi mittimus, quod Simonetto de Casanova clerico nostre diocesis ecclesiam sancte Marie de Riofrido, cujus rectores te & predecessores tuos dicebat hactenus confirmasse beneficio clericatus, auctoritate nostra conferre debes, quatenus ex parte religiosi viri prioris Camaldulensis fuit nuper expositum coram nobis, quod quamvis tu & predecessores tui rectores hujusmodi consueveritis confirmare, ipsa tamen ecclesia est nihilominus pleno jure subjecta monasterio sancti Petri de Luco ordinis Camaldulensis; quod monasterium idem prior tenetur defendere cum omnibus membris suis; etiam pro ipsius parte nobis fecit expositum, quod tu in dicta ecclesia clericum aliquem perpetuum nequaquam ponere consuevisti, tenore presentium tibi precipiendo mandamus, quatenus in ipsa ecclesia nullam facias novitatem, cum non fuerit, nec sit nostre intentionis dicti prioris vel sui ordinis juribus in aliquo derogare, nec istud negotium cum dicto priore vel ordine habere causam vel litigium intendamus.

Actum Florentie die XIX. novembris indictione decimatertia anno Domini M. CC. LXXXXIX. Actum dicta plebe de Rivocornoclario, presentibus ser Ugolino notario dicti loci, Corsino Bocche de Luco, & Duccio Lambertini, qui hodie moratur Luco, testibus ad hec rogatis & vocatis.

Ego Federicus quondam Bonafidei notarius de Luco imperiali auctoritate judex predictis omnibus interfui, & rogatus publice scripsi.

CCVI.

Juncta abbas Triviensis exilii pœna mulctat tres homines.

Anno 1300. XXVI. februarii.

Ex regesto Buldronis notarii pag. 52.

Ibid. n. 69.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini M. CCC. indictione XIII. tempore domini Bonifacii pape die XXVI. mensis februarii in castro montis Cornarii, presentibus Astutio de Castulo, Andrea Dominici de Trivio, Gratiolo Boni testibus &c. Dompnus Juncta abbas monasterii de Trivio exbannivit de terris dicti monasterii Piciuchium de Mazis, Orlanducium de la Valle, & Datium de Silvaplana, & eos in banno posuit de terris dicti monasterii, & mandavit in banno ejus arbitrio auferendo, quod nullus eos recepisset in terris dicti monasterii &c.

Et ego Buldrone de Civitella imperiali auctoritate notarius scripsi & publicavi rogatus.

CCVII.

Protestatio ejusdem abbatis circa electionem rectoris S. Andreæ de Alfaro.

Anno 1300. XXXI. martii.

Ex eodem regesto in archivo Triviensi. pag. 51.

Ibidem.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini M. CCC. indictione XIII. die ultima mensis martii in ecclesia sancti Egidii de monte Cornario, presentibus presbytero Benvenuto de Alfaro, Andrea Dominici de Trivio &c. testibus. Cum jus eligendi rectorem in ecclesia sancti Andree de Alfaro pertineat ad monasterium sancte Marie de Trivio, & cum dompnus Juncta abbas dicti monasterii, ut asserebat, plures rectores jam elegisset in dicta ecclesia, & cum dompnus abbas noviter in dicta ecclesia elegisset presbyterum Bonum rectorem ecclesie de Bulcianello, & ipse electus presentasset se & electionem de se factam coram domino priore plebis de Balneo, petens se in dicta ecclesia confirmari, & dictus dominus prior eum confirmare recusaret; ac cum ad notitiam dicti domini abbatis dicti electi pervenisset, quod in dicta ecclesia de facto postea electus esset Prezivallus filius Arinberii de Castello, & ipse Prezivallus peteret coram domino Michaele vicario dicti domini prioris se in dicta ecclesia confirmari, & cum ipse dominus abbas dictum electum propter timorem & minas illatas per dominum comitem Guillielmum non possit jura sua apud plebem de Balneo proponi facere coram dicto domino vicario, protestatus est & protestatur coram altari sancti Egidii supradicti, quod ipse vicarius non debebat aliquem in dicta ecclesia confirmare in prejudicium sui juris, & dicte electionis ab eo facte de presbytero Bono predicto, subponens jura sua protectioni & defensioni sancte Romane ecclesie & domini Bonifacii pape VIII. &c.

Ego

Ego Buldrone notarius &c. scripsi & publicavi.

CCVIII.

Charta in lite pro monasterio Aquae-paganae.

Anno 1300. kal. augusti.

Ex autographo S. Blasii de Fabriano.

IN nomine Domini, amen. Anno ejusdem a nativitate millesimo ccc. indictione XIII. tempore domini Bonifacii pape octavi die kalendarum augusti. Domnus Johannes, qui se dicit priorem ecclesie sancti Salvatoris de Aqua-pagana, nomine suo & procuratorio nomine abbatis monasterii Vallis-castri ex parte una, & magister Andreas procurator ven. patris Domni N.. episcopi Spoletani procuratorio nomine pro eo ex altera, unanimiter & concorditer terminum eis datum per auditorem reverendi patris domni Neapolionis sedis apostolice legati in marchia Anconitana & ducatu Spoletano prorogaverunt ad kalendas septembris proximas venturas. Acta sunt hec in platea ecclesie sancti Johannis de Spoleto, presentibus domno Alano vicario domini episcopi, & domino Bonreceputo de Prazo testibus presentibus.

Ego Simon Astuldi imperiali auctoritate notarius predictis interfui, & rogatus scripsi & publicavi.

CCIX.

Patroni ecclesiae S. Laurentii de Fabriano donant ecclesiam eamdem Gratiae abbati de Clusis.

Anno 1301. v. januarii.

Ex autographo S. Blasii Fabriani.

IN nomine Domini amen. Anno ejusdem millesimo ccc. primo indictione XIIII. tempore domini Bonifacii pape VIII. die v. mensis januarii. Actum Fabriani in ecclesia sancti Blasii, presentibus Francisco Petri, Andrutio ejus filio, Corradutio Amatutii, dompno Benvegnate Venture, & Cicco Johannis Martini testibus. Monutius & Puzzolus Taccaldini, Ugolinutius domini Bulgarutii & Bonaventura Johannis de Fabriano Camerinensis diocesis patroni infrascripte ecclesie, titulo donationis inrevocabiliter inter vivos dederunt, cesserunt & concesserunt, adque transtulerunt religioso & honesto viro domino dompno Gratie abbati monasterii sancti Victoris de Clusis Camerinensis diocesis nomine dicti monasterii recipienti ecclesiam sancti Laurentii de Fabriano positam extra portam plani dicte terre, & ipsam ecclesiam cum muris, domibus, altariis, campanis, libris, paramentis, pannis, cimiterio, parochianis, terris, vineis, pratis, pascuis, arboribus ubicumque sint & reperiri possint, infra sua latera, ecclesiarum juribus, decimarum usibus, & cum omnibus & singulis juribus, actionibus adque consuetudinibus eidem ecclesie & rebus ipsius pertinentibus sive spectantibus quocumque modo vel causa &c. & actionem, rationem &c. & electionem rectorum ipsius ecclesie & aliarum ecclesiarum eidem subjacentium quocumque nomine dicte ecclesie censeantur vel vocabuntur, ad habendum, tenendum &c. sub obligatione eorum bonorum &c.

Ego Tintus Petri auctoritate imperiali notarius predictis omnibus, ut superius legitur, rogatus scribere scripsi & publicavi.

CCX.

Conventio inter episcopum Spoletanum, & inter abbatem Vallis-castri pro ecclesia de Aqua-pagana.

Anno 1301. XI. januarii.

Ex originali S.Romualdi de Urbe. XV. 12.

IN nomine Domini amen. Anno ejusdem a nativitate millesimo ccc. primo indictione quarta decima tempore Bonifacii pape VIII. die undecima januarii. Hoc quidem tempore cum lis, questio & controversia verterentur & essent, fuissentque longo tempore agitate inter bone memorie episcopos Spoletanos nomine episcopatus Spoleti ex parte una, & religiosos viros abbates & fratrem Hermanum nunc abbatem monasterii sancti Romualdi de Vallecastro Camerinensis diocesis & ejusdem monasterium & conventum ex altera, occasione sancti Salvatoris de Aqua-pagana Spoletane diecesis, super eo quod dicebatur per prefatos episcopos dictam ecclesiam sancti Salvatoris pertinere & pertinere debere ad episcopos Spoletanos pleno jure, videlicet instituendo & destituendo priorem, clericos &

& familiam in eadem, cum esset dicta ecclesia in ipsius diocesi constituta. Et ex adverso dicebatur per jam dictos abbatem & conventum dictam ecclesiam sancti Salvatoris pertinere & pertinere debere ad dictum monasterium Vallis-castri, abbatem & conventum ipsius, quoad instituendo & destituendo priores, clericos & familiam dicte ecclesie sancti Salvatoris, & super hiis in Romana curia fuisset disceptatum & litigatum, dicte partes post multas litium altercationes volentes litium evitare obstacula, & pariter laboribus & expensis pro bono pacis & perpetue concordie, & pro statu, utilitate ac reformatione dicte ecclesie sancti Salvatoris, que jam videtur in spiritualibus collapsa, & in temporalibus diminuta, venerabilis pater dominus Nicolaus nunc episcopus Spoletanus & dictus abbas Vallis-castri unanimiter & concorditer inter eos ad talia pacta, tales conventiones & transactiones devenerunt, presentibus & volentibus domino Thoma priore & capitulo Spoletano, videlicet donno Marco, donno Herrico, donno Symone domini Girardi, donno Berardo, donno Symone domini Rizardi, donno Girardo archidiacono, donno Benedicto, donno Petro & donno Paulo canonicis Spoletanis ad hec specialiter convocatis, videlicet quod dicti abbas & conventus, qui modo sunt & qui pro tempore fuerint, presentent & presentare debeant domino episcopo Spoletano, qui modo est & qui pro tempore fuerit, unum monachum de predicto monasterio Vallis-castri faciendum in priorem dicte ecclesie sancti Salvatoris de sexto in sextum annum, quem presentatum, si competenter ydoneus fuerit & sufficiens ad tale officium obtinendum, dictus dominus episcopus debeat sine pravitate aliqua confirmare, quem si ex causa legitima confirmare dictus dominus episcopus recusaret, prefati abbas & conventus debeant alium monachum presentare, & tertium & quartum, donec qui preficitur ecclesie de predicto monasterio, ydoneus valeat inveniri, qui per jam dictum episcopum confirmetur, & quod clerici, qui nunc sunt pro familiaribus in dicta ecclesia sancti Salvatoris per predictum episcopum deputati, morari ibidem valeant, & in victu & vestitu competenti ejusdem ecclesie tenentes toto tempore vite sue, dummodo cum honestis vestimentis incedant de biscio vel cattinello, prout priori visum fuerit expedire, & prout patiuntur ipsius ecclesie facultates. Insuper episcopus Spoletanus totis hiis, qui modo sunt per dictum episcopum instituti, super predictis duxerit disponendum, post mortem vero dictorum clericorum vel alterius eorum ordinatio & subrogatio familie facienda in dicta ecclesia sancti Salvatoris remaneat in providentia & arbitrio prioris ipsius ecclesie, qui pro tempore fuerit, ita quod de ordinanda familia & subrogandis clericis in ecclesia antedicta, domino episcopo Spoletano nulla de cetero sit facultas, sed priori dicte domus & ecclesie faciendi predicta omnia plena & libera sit attributa facultas, & quod episcopus Spoletanus, qui modo est & pro tempore fuerit, in predicta ecclesia sancti Salvatoris, hanc canonicam obedientiam, subjectionem & reverentiam, confirmationem prioris, ut dictum est, & amotionem ipsius, si pro suis excessibus fuerit amovendus, presentatione monasterio Vallis-castri reservata, prout superius est promissum, correctionem & reformationem, censuram ecclesiasticam, interdictionem quoque causarum omnium ad forum ecclesiasticum de jure spectantium, penas, & sacrorum omnium, que ab episcopo recipienda sunt, collationes, synodum & synodaticum, quartam mortuariorum, visitationem quoque annuam, & procurationem ratione visitationis debitam, sicut patiuntur ipsius ecclesie facultates, moderatum quoque & caritativum subsidium, & cetera jura episcopalia, sicut ab aliis ecclesiis dicte diocesis dictus episcopus noscitur obtinere. Que omnia & singula in omnibus & singulis clausulis una pars alteri attendere & observare, & non contra facere vel venire promiserunt sub obligatione bonorum episcopatus Spoleti & dicti monasterii Vallis-castri; quam penam inter se ad invicem stipulantes dare & solvere promiserunt, si cuncta omnia & singula non observaverint supradicta, vel contrafecerint in aliquo predictorum, & pena soluta vel non predicta omnia firma & rata permaneant.

Acta sunt hec in domibus ecclesie sancti Johannis majoris de Spoleto, ubi moratur dictus dominus episcopus, presente fratre Nicolao de Publica, fratre Dominico de Prato, Jacobo cancellario & dompno Philippo familiaribus dicti domini episcopi testibus ad hec vocatis & rogatis.

Ego Symon Astuldi imperiali auctoritate, & nunc dicti domini episcopi notarius predictis omnibus interfui, & rogatus scribere scripsi & publicavi, meoque proprio signo signavi, & quod superius

rius signatum est & scriptum, manu mea propria scripsi & signavi.

CCXI.

Neapoleo card. & legatus apostolicus confert Mastino de Callio plebem S. Mariæ de Colle Senogalliensis diœcesis.

Anno 1301. III. nonas februarii.

Ex autographo S. Blasii de Fabriano.

NEapoleo miseratione divina sancti Adriani diaconus cardinalis apostolice sedis legatus discreto viro Mastino nato nobilis viri Egidii militis de Callio plebano plebis sancte Marie de Colle Senogalliensis diocesis salutem in Domino. Volentes personam tuam ob tue merita probitatis, super quibus laudabili testimonio commendaris, prerogativa prosequi gratie specialis, plebem sancte Marie de Colle Senogalliensis diocesis nulli alii de jure debitam vacantem ad presens per liberam resignationem discreti viri Saxonis prioris ecclesie Callensis dilecti capellani & familiaris nostri procuratoris discreti viri dompni Bartholi de Roccacontrata olim ipsius plebis plebani, habentis ad hoc ab eodem dompno Bartholo sufficiens & speciale mandatum, sponte in manibus nostris factam, & a nobis admissam, cum omnibus juribus & pertinentiis suis tibi canonicatum Callensem & ruralem ecclesiam sancti Venantii de monte Paganutio Callensis diocesis, ut asseris, obtinenti, qua fungimur auctoritate, conferimus & providemus de illa. Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his a quoquam contigerit attemptari. Datum Spoleti III. nonas februarii pontificatus domni Bonifacii pape VIII. anno VII.

Pendent chordulæ sigilli deperditi.

CCXII.

Acta in causa prædictæ collationis ecclesiæ de Colle subjectæ abbatiæ S. Victoris de Clusis.

Anno 1301. XIX. maji.

Ex archetypo S. Blasii de Fabriano.

IN nomine Domini amen. Anno ejusdem millesimo trigentesimo primo indictione XIV. tempore domni Bonifacii pape VIII. die XIX. mensis maji. Actum in ecclesia sancti Blasii de Fabriano, presentibus domino Bredario de Saxoferrato, domino Johanne Gadolfini & Francisco Petri testibus. Rev. vir dominus dompnus Uguitio abbas monasterii sancti Miliani Eugubine diocesis ven. patris domini Neapoleonis sancti Adriani diaconi cardinalis apostolice sedis legati delegatus judex in hac parte ad perpetuandam & validandam jurisdictionem & delegationem ipsius, que talis est. Neapoleo &c. religioso viro.. abbati monasterii de sancto Miliano ordinis sancti Benedicti Eugubine diocesis salutem in Domino. Dudum causam, que inter dominum Mastinum de Callio rectorem ecclesie sancte Marie de Colle Senogalliensis diocesis ex una parte, & religiosos viros.. abbatem & conventum monasterii sancti Victoris de Clusis Camerinensis diocesis ex altera super eadem ecclesia vertitur, discreto viro magistro Marino canonico Capuano dilecto capellano nostro & curie nostre auditori causarum audiendam commisimus & fine debito terminandam, coram quo in causa hujusmodi usque ad receptionem testium est processum. Volentes igitur, quod causa hujusmodi pro eo quod de partibus istis eumdem capellanum nostrum abesse contingit, non remaneat indecisa, discretioni vestre de utriusque partis assensu, qua fungimur auctoritate, committimus & mandamus, quatenus causam predictam in eo statu, in quo dignoscitur esse, reassumas, ac ejusdem capellani legitimo processu habito super causa hujusmodi observato, partibus convocatis audias & fine debito decidas eamdem, faciens quod decreveris per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem &c. Datum Fani XVI. kal. junii pontificatus domni Bonifacii pape VIII. anno VII. &c.

Item eodem anno, indictione, die, loco &c. Riczius nuntius &c. citavit dompnum Gratiam abbatem monasterii sancti Victoris de Clusis &c. quatenus &c. comparere deberet coram dicto domno delegato &c.

Die XX. mensis maji Fabriani &c. dictus Riczius nuntius retulit mihi dicto notario se hodie citasse & requisivisse dictum dompnum Mastinum apud monasterium sancte Crucis de Contibus in castro Saxiferrati, apud hospitium Deutame de Saxoferrato &c. & in castro Fabriani apud ecclesiam sancti Nicolai & hospitium Tinti Jacobi &c.

Et ego Philippus Petri imperiali aucto-

ctoritate notarius &c. scripsi & publicavi.

In Christi nomine, amen. Anno Domini M. CCC. I. indictione XIIII. die XI. mensis decembris tempore domini Bonifacii pape VIII. apud monasterium sancti Miliani de Conjunctolis Eugubine diocesis. Comparentibus & constitutis in judicio coram prefato domno Uguitione abbate dicti monasterii judice delegato dompnis Servo & Caroso procuratoribus presentibus suprascriptis, idem dompnus Servus &c. exhibuit quoddam instrumentum scriptum manu Nascimbene Venuti notarii, ut prima facie apparebat, & tunc predictus Carosus protestatus fuit & dixit, quod non deberet admitti per ipsum domnum delegatum dictum instrumentum, nisi habeat inducta per Butum Socetti per dictum procuratorem domini Martini, quare primus terminus & secundus perhentorius . . . . constant elapsi; qui quidem delegatus respondit & dixit, quod admittebat, si de jure admitti debebat, & aliter non admittebat. Insuper dictus domnus delegatus dicto Caroso ad dicendum & dandum in scriptis contra predicta instrumenta per dictos procuratores dicti domini Mastini inducta & ipsorum quolibet, & interim ipsorum instrumentorum copiam recipiat, si ei videbitur expedire, & alias utrique parti ad comparendum coram eo, & procedendum in dicta causa, quantum de jure fuerit, ad proximam diem veneris XV. dicti mensis decembris terminum assignavit &c.

Anno Domini M. CCC. II. indictione XV. die II. januarii &c. apud dictum monasterium sancti Miliani. Comparentibus in judicio & constitutis coram dicto domino delegato dominis Servo & Caroso procuratoribus suprascriptis, idem dominus Servus &c. exhibuit quoddam instrumentum procurationis domini Saxonis domini Egidii prioris Callensis &c. & tunc idem dominus abbas judex delegatus dicto Caroso ad dicendum & dandum in scriptis quicquid dicere vel dare voluerit contra dictum procuratorium dicti domini Saxonis &c. ad proximum diem veneris terminum assignavit &c.

CCXIII.

Bonifacius VIII. immediate submittit sedi apostolicæ monasterium & ecclesias Fontis-avellanæ.

Anno 1301. x. kal. januarii.

Ex tabulario S. Joh. Baptistæ de Faventia.

IN Christi nomine, amen. Hoc est exemplum quarumdam literarum apostolicarum sanctissimi in Christo patris & domini domini Bonifacii divina providentia pape VIII. a suis veris originalibus non abolitis, non cancellatis, nec in aliqua earum parte vitiatis vel suspectis, scriptis in membrana, cum bulla plumbea papali ad cordulam sirici rubei & zaldi munitis, in qua quidem bulla ab uno latere sculpta erant duo capita hominum, unum videlicet cum barba longa, & aliud cum barba rotunda cum his literis, videlicet S. PA. S. PE. & ab alio latere erant scripte litere he, videlicet BONIFACIUS PP. VIII. scriptum & exemplatum per me notarium infrascriptum, quarum litterarum tenor sequitur in hac forma. *Ibid. n. 2.*

BONIFACIUS episcopus servus servorum Dei dilectis filiis . . priori conventus heremi sancte Crucis Fontis-avellane per priorem solite gubernari ordinis sancti Benedicti Eugubine diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Suadet honestas & debitum multiplicis rationis exposcit, ut loca religiosa & persone sub religionis observantia in eis virtutum Domino famulantes, que sub asperitatum sarcina circa divina obsequia devota sedulitate laborant, benignis favoribus & gratiis ac privilegiorum exhibitionibus per sedem apostolicam foveantur, ut eo suavius persone ipse jugum Domini perferant, quo quietius vivere poterunt, dum se ac hujusmodi loca earum prerogativa libertatum & immunitatum noverint immunia. Quapropter ejusdem sedis circumspecta benignitas qualitates agendorum, conditiones locorum & merita personarum cum summa deliberatione discutiens, & nonnunquam in specialitate ad id extendens pie ac provide considerationis intuitum, quamvis super universas orbis ecclesias ordinarie potestatis obtineat principatum, aliquas tamen interdum de sue potestatis plenitudine specialius sibi subdit, sic eas a cujuslibet alterius jurisdictione prorsus eripiens, ut nul-

nullum sibi nisi Romanum pontificem superiorem & dominum recognoscant, constituendo ipsas quodam singulari privilegio liberas penitus & exemptas. Nos quidem ad apostolice dignitatis apicem superna dispositione vocati ex incumbente nobis pastoralis officii debito circa omnium ecclesiarum statum solertem considerationem habentes, ad vos & heremum vestram instantia propensioris sollicitudinis excitamur, & tanto libentius & favorabilius quietis vestre commoda, vestrorumque incrementa profectuum promovemus, quanto per amplius venerande Crucis, ac beati Benedicti recolendas memorias reveremur, quantoque benignius vos & heremum prelibatam, & quorum fama laudabili & virtutum exercitio fragrantiam suavitatis accepimus, paterne complectimur affectibus charitatis. Sane intimantibus vobis nuper accepimus, quod licet ipsa heremus vestra, & vos ac predecessores vestri, qui fuerunt pro tempore, in ea degentes, fueritis in possessione vel quasi exemptionis a tempore, cujus memoria non existit, quia tamen ven. frater noster Eugubinus episcopus diocesanus vester, & nonnulli alii diocesani episcopi, in quorum civitatibus & diocesibus monasteria, prioratus, ecclesie, capelle, membra & alia loca ad heremum ipsam spectantia consistere dinoscuntur, vos super monasteriis, prioratibus, ecclesiis, capellis, membris & locis predictis, ac possessionibus & bonis eorum, nec non & personis in illis morantibus nonnunquam molestiis impetere, gravaminibus opprimere, ac injuriis & jacturis affligere multipliciter presumpserunt, vos ad hoc nunc hinc, nunc inde in vobis in predictis personis, vexationibus & angustiis fatigati, ratione monasteriorum, prioratuum, ecclesiarum, capellarum, membrorum, locorum, possessionum & bonorum predictorum estis coram diocesanis ipsis, vel eorum aliquibus injuste coacti cessare frequenter etiam a divinis; quare nobis humiliter supplicastis, ut providere vobis imposterum super hiis per exemptionis privilegium misericorditer dignaremur. Nos itaque pio vobis & personis prefatis compatientes affectu, & vos & predictam vestram heremum condignis efferre honoribus & communire libertatibus cupientes, ut quo minus aliorum molestiis turbati fueritis, eo amplius valeatis divina favente gratia spiritualiter & temporaliter prosperari, ut in dicte sedis sinu plenius quiescatis, vos & ipsam heremum cum predictis ac omnibus aliis vestris monasteriis, prioratibus, membris, ecclesiis, capellis, hospitalibus, castris, villis, maneriis, rebus, grangiis, terris, possessionibus, redditibus, & quibuscumque bonis ad vos ac heremum ipsam pertinentibus, ac hiis, que ex largitione principum, collatione fidelium, & aliis justis modis & titulis imposterum dante Domino poteritis adipisci, in quibuscumque sint vel fuerint diocesi constituta, & omnibus personis vestri ordinis vobis subjectis degentibus in eisdem, ab omni potestate, jurisdictione atque dominio tam predicti episcopi Eugubini quam dilectorum filiorum capituli ecclesie Eugubinensis, & quorumlibet archiepiscoporum, episcoporum, capitulorum, abbatum & prelatorum, ac officialium suorum, & aliarum quarumlibet ecclesiasticarum personarum absolvimus, eximimus & perpetuo liberamus, de apostolice plenitudine potestatis, ac ea omnia totaliter & immediate soli dumtaxat Romano pontifici & prefate sedi decernimus subjacere, ac specialiter juris beati Petri existere, ita quod nec idem episcopus Eugubinus, nec quivis alius ex eisdem archiepiscopis, episcopis, capitulis, abbatibus, prelatis & officialibus jure ordinario seu diocesano, nec quevis alia persona ecclesiastica in vos, priorem, ac conventum ac prefatam heremum, aut quevis monasteria, prioratus, membra, ecclesias, capellas, vel loca seu bona ad vos & heremum prefatam spectantia, seu que spectabunt imposterum, quoquomodo, vel in vestros & heremi predicte subditos & personas prefatas cujusque status & conditionis existant, utpote omnino libera & exempta, & prefate sedi apostolice immediate subjecta possint ullatenus, & quacumque occasione vel causa jurisdictionem aliquam vel potestatem sive dominium sibi vendicare, exactiones facere, collectas imponere, obedientias vel procurationes exigere, visitationes & correctiones facere, aut censuram ecclesiasticam quomodolibet exercere, aut in vestris ecclesiis capellanos seu vicarios eligere vel instituere, vel vos aut alios supradictos ratione debiti vel contractus, aut rei, de qua contra vos vel ipsos pro tempore ageretur, in loco exempto vel non exempto ad judicium avocare, aut parochianos predictarum ecclesiarum subjectarum vobis directe vel indirecte quomodolibet cohibere, quod ad ecclesias ipsas non accedant ad divina officia audienda, seu quod non sepeliantur in eis, quarum sepulturas liberas esse decernimus, tam ipsis parochianis, quam aliis, qui ex devotione ibi elegerint sepeliri, salva tamen

men quoad tales justitia illarum ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Quodque in parochia ecclesiarum vestrarum nulli liceat ecclesiam, oratorium, campanile vel altare erigere, seu impetrare, ecclesias vel capellas ejusdem heremi & membrorum ipsius sine mandato predicte sedis apostolice speciali faciente plenam & expressam, & de verbo ad verbum de presenti privilegio mentionem. Concedimus etiam vobis, ut in prediis propriis, ad necessitatem vestram ecclesias construere valeatis. Nos enim excommunicationum, suspensionum & interdicti sententias, quas contra tenorem exemptionis hujusmodi promulgari, vel processus quoslibet, quos contra premissa fieri contigerit haberi, ex nunc irritos decernimus & inanes, & nullius penitus existere firmitatis. Preterea chrisma, oleum sanctum, consecrationes altarium, ordinationes monachorum & clericorum, qui fuerint ad ordines promovendi, vos a predicto episcopo Eugubinensi, & alii predicti vobis subjecti, qui sunt & qui fuerint imposterum, a diocesanis suis suscipiatis, si episcopus & diocesani predicti gratiam & communionem prefate sedis habuerint, & ea gratis & absque pravitate aliqua vobis, & illis voluerint impertiri, alioquin vos & ipsi quoscumque malueritis catholicos adeatis antistites, nostra freti auctoritate, quod postulatis, indulgeant, nec id vobis vel alicui vestrum valeant aliquatenus denegare, non obstantibus predictis & quibuscumque compositionibus, pactionibus, ordinationibus, processibus, sententiis, constitutionibus & consuetudinibus, super hiis in contrarium quocumque modo vel tempore hactenus habitis, editis vel obtemptis, & si causa pendeat super eis in quocumque foro, vel coram quocumque judice, aut quibuscumque litteris & indulgentiis apostolicis generalibus vel specialibus sub quacumque forma verborum obtentis, de quibus quorumcumque totis tenoribus de verbo ad verbum debeat in nostris literis fieri mentio specialis, vel que presentibus non expressa vel totaliter non inserta effectum earum impedire possent quolibet vel differre. Ad indicium autem percepte libertatis a sede apostolica volumus, ut prefata vestra heremus tres libras usualis monete nomine census in festo apostolorum Petri & Pauli persolvat nobis, nostrisque successoribus annuatim. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre absolutionis, exemptionis, liberationis, constitutionis & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumserit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Laterani x. kal. januarii pontificatus nostri anno VII. S. de Septia.

In Christi nomine, amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo quadringentesimo vigesimo-secundo indictione XV. tempore pontificatus sanctissimi in Christo patris & domini domini Martini divina providentia pape V. die vero x. mensis martii. Hoc exemplum per me Johannem Baptistam notarium subscriptum, sumptum & exemplatum a suis veris originalibus & authenticis litteris antedictis, non abolitis, non cancellatis, nec in aliqua sua parte suspectis, sed prorsus omni carentibus vitio, & bulla plumbea papali ad cordulam serici rubei & zaldi pendenti munitis, ut scilicet in proemio facta est mentio. Ad instantiam & petitionem predicti patris domini Francischi de Arculanis de Faventia abbatis monasterii sancti Joannis-baptiste de Accerera Faventine diocesis ordinis prefate sancte Crucis Fontis-avellane presentis & instantis coram ven. viro & juris canonici perito domino Johanne Rophillo de Bazolis de Faventia rev. in Christo patris domini Silvestri de la Casa de Florentia Dei & sedis apostolice gratia episcopi Faventini in spiritualibus vicario generali pro tribunali sedente hora juridica ad jura reddenda in episcopali palatio in publica episcopali audientia ad ejus solitum banchum, per me dictum infrascriptum notarium, una cum infrascriptis ser Cortesio, ser Francischo, ser Jacobo, ser Roberto & ser Bartholomeo notariis publicis de Faventia *&c.*

Eisdem anno *&c.* die XIII. martii sumptum & exemplatum per me Johannem-baptistam notarium a suis veris originalibus *&c.* ad instantiam *&c.* domni Francischi abbatis *&c.* coram egregio legum doctore domino Thaddeo de Fulgineo vicario nobilis viri Baldi de Traversis de Eugubio honorandi potestatis civitatis Faventie pro magnificis dominis Carolo, Guidantonio, Astorgio, & Johanne Galleacio de Manfredis pro tribunale sedente in palatio communis ad ejus solitum banchum juris per me dictum notarium *&c.* una cum ser Cortesio, ser Francisco *&c.* cum authenticis & originalibus literis *&c.* scontratum fuit *&c.*

Sequuntur subscriptiones aliorum notariorum.

CCXIV.

CCXIV.

Confirmatio & institutio rectoris S. Mariæ de Fermellino facta ab abbate S. Hippolyti de Faventia.

Anno 1302. 30. julii.

Ex autographo S. Romualdi de Urbe. XXI. 2.

Ibidem n. 10.

IN Christi nomine amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo trecentesimo secundo inditione XV. die penultimo mensis julii ser Albertinus de Assaltis de Faventia electus coram presentia religiosi viri domini domni Appolenaris abbatis monasterii sanctorum Laurentii & Ypoliti de Faventia Camaldulensis ordinis constituti, ad quem dominum abbatem spectat confirmatio, ac etiam electio ecclesie sancte Marie de Fermellino Faventine diocesis pleno jure habita deliberatione . . . , electione de eo facta per dictum dominum abbatem & scriptam manu . . . , Roncholini notarii infrascripti humiliter acceptavit supplicans eidem domino abbati, ut eidem dignaretur confirmationis gratiam impertiri. Qui dominus abbas eundem ser Albertinum electum confirmavit de consensu & voluntate domni Benedicti de Padua, domni Andree de Forlivio, & domni Symonis de dicto loco fratrum & monachorum dicti monasterii, & ipsis presentibus in rectorem, pastorem, gubernatorem & amministratorem spiritualem & temporalem ecclesie prelibate sancte Marie.

Actum Faventie in monasterio predicto sanctorum Laurentii & Ypoliti dicti ordinis Camaldulensis, presentibus testibus vocatis & rogatis ser Gylio de Pritellis diocesis Faventine, Zuliano notario quandam magistri Maynitti medici & Benvenuto quondam magistri de Grontopessis.

Ego Roncholinus filius quondam Roncholi notarii diocesis Faventine imperiali auctoritate notarius rogatus scripsi & publicavi.

In Christi nomine, amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo trecentesimo secundo indictione XV. die penultimo mensis julii. Cum ser Albertinus de Assaltis sit electus & confirmatus in rectorem ecclesie sancte Marie in Fermellino Faventine diocesis per reverendum virum dominum Appolinarem abbatem sanctorum Laurentii & Ypoliti de Faventia Camaldulensis ordinis; ut de predicta electione & confirmatione constat manu mei notarii infrascripti, idem dominus abbas dictum ser Albertinum suo nomine, & vice & nomine dicti monasterii & pro ipso monasterio induxit in tenutam & corporalem possessionem & quasi possessionem dicte ecclesie sancte Marie, & jurium ipsius, capiens eum per manum, inducendo ipsum in dictam ecclesiam, & eundem ser Albertinum investiendo de calice, campana, libris & paramentis altaris predicte ecclesie existentibus in ecclesia memorata.

Actum in predicta ecclesia sancte Marie, presentibus testibus ser Gylio de Pritellis diocesis Faventine, Zuliano quondam magistri Maynetti medici not. Gayno quondam Dominici de Fermelino, & Uguccio quondam Symonis Venerii vocatis & rogatis.

Ego Roncholinus filius quondam Roncholi notarii de Faventia imperiali auctoritate notarius hiis omnibus presens interfui, & rogatus scripsi & publicavi.

CCXV.

Compositio inter ep. Eugubinum & abb. Vallis-castri super monasterio S. Stephani de Arcellis & aliis ecclesiis.

Anno 1302. XXVII. augusti.

Fx apographo S. Blasii de Fabriano.

Ibidem n. 9.

IN nomine Domini, amen. Hec est copia cujusdam privilegii sive publici instrumenti, cujus tenor talis est.

In Christi nomine amen. Anno Domini millesimo CCC. secundo indictione XV. tempore sanctissimi patris domini Bonifacii pape VIII. die XXVII. augusti. Cum lis & questio seu contemptio verteretur & verti posset inter venerabilem patrem dominum Venturam episcopum Eugubinum nomine suo, & nomine episcopatus & ecclesie Eugubine ex una parte, & dompnum Petrum prepositum monasterii sancti Stephani de Arcellis, quod ad monasterium sancti Romualdi Vallis-castri immediate pertinet pleno jure, nomine dicti monasterii de Arcellis & nomine sancti Bartholomei de Caristo, sancti Angeli de Lambertischis, sancte Crucis de . . . & sancti Paterniani de Ghiomisio sitorum in diocesi Eugubina, & dompnum Hermannum abbatem dicti monasterii sancti Romualdi Vallis-castri imme-

mediate prelatum dictorum monasterii de Arcellis & ecclesiarum ex altera parte, super jure episcopali, quod idem dominus episcopus petebat & habere pretendebat in eodem monasterio de Arcellis & nominatis superius membris ejus, & prenominati prepositus & abbas negabant episcopum & ecclesiam Eugubinam habere debere jura episcopalia in ecclesiis & monasterio antedictis; immo dicebant & asserebant dictum monasterium & ecclesias esse & fuisse per tantum tempus, cujus principii memoria hominum non est, libera & exempta a jure episcopali, & a lege diocesani & jurisdictione, & esse & fuisse in pacifica possessione hujusmodi libertatis & exemptionis, & abbatem dicti monasterii Vallis-castri dicta jura prescripsisse, & habere in dictis monasterio de Arcellis & ejus membris. Volentes dicte partes de hujusmodi contemptionibus, litibus & controversiis sive causis ad compositionem & concordiam devenire pro bono pacis & transactionis, & a litigiis & contemptionibus cessare, que inducunt dispendium, laborem & periculum animarum, ad hec pacta & conventiones, & alia, que secuntur, compositionis, declarationis, transactionis pro bono pacis nomine devenerunt. Videlicet, quod prefatus dominus episcopus per se & suos successores nomine suo & dictorum episcopatus & ecclesie Eugubine, premisso tractatu & deliberatione fideli recognovit asseruit, & supradictis preposito & abbati presentibus recipientibus & acceptantibus pro monasterio & ecclesiis prelibatis eorumque subcessoribus prenominatum monasterium de Arcellis cum dictis ecclesiis suis esse & fuisse per tempus dictum liberum & exemptum a jure episcopali & a lege diocesani & jurisdictione, & esse & fuisse in hujusmodi exemptionis & libertatis pacifica possessione vel quasi, & abbatem Vallis-Castri habere in dicto monasterio de Arcellis & membris ejus dominium & potestatem, institutionem & destitutionem, visitationem & correctionem, censuram ecclesiasticam, moderationem, subsidium & alia jura episcopalia, exceptis infrascriptis, & prescripsisse jura episcopalia in eisdem, preterquam in receptione chrismatis, olei sancti, consecrationis altarium & ecclesiarum, ordinationis clericorum. Et propterea idem dominus episcopus, nomine quo supra, fecit finem & refutationem & remissionem, & quietationem & pactum de ulterius non petendo predictis abbati & preposito recipientibus, ut supra, de omni jure episcopali, quod ipse & ejus successores habere, pretendere dicerent & possent in monasterio de Arcellis & suis membris & ecclesiis antedictis, ita quod sit generalis compositio & generalis transactio, & generalis remissio de omni jure episcopali, preter quam de chrismate, oleo sancto, consecratione & ordinatione predictis & infrascripto censu, & nihilominus decrevit & declaravit predicta esse vera, & ea habere debere perpetuo firmitatem. Et ad majorem fortitudinem & declarationem dictum monasterium de Arcellis cum dictis membris ejus in spiritualibus & temporalibus pronunptiavit & declaravit liberum & exemptum, & etiam exemit eum cum dictis suis membris ab omni jure episcopali, quod consistit in lege diocesana & jurisdictione, & quod in populis & parochianis dictorum monasterii & ecclesiarum possint eorum prepositi & rectores, qui pro tempore erunt, committere & exercere curam animarum, ligare & absolvere, instituere & destituere, & omnia & singula facere, & dictus abbas in eis, que post . . . . . plene, libere & exempte in ecclesiis liberis & exemptis, & populis eorumdem. Reservando sibi pro omni jure episcopali, & in signum collate & declarate libertatis prefate annis singulis in festo sancte Marie de septembri pro censu octo libras denariorum Ravennat. & Ancon. minutorum, & reservata sibi & suis successoribus collatione chrismatis, olei sancti, consecrationis altarium & ecclesiarum, & ordinationis etiam clericorum. Quam quidem compositionem, transactionem, recognitionem, remissionem, declarationem, exemptionem, & omnia & singula super & infra scripta fecit, promisit, & convenit, nomine quo supra, quare discusso & examinato negotio toto comperit & asseruit idem dominus episcopus ita esse, sicut superius est narratum. Et quia prenominati prepositus & abbas vice & nomine ipsorum & predictorum monasterii & ecclesiarum, & subcedentium in loco eorumdem promiserunt & convenerunt nomine compositionis & transactionis pro bono pacis & concordie, & pro censu rationis percepte & declaratione libertatis jamdicte, & pro omni jure episcopali eidem domino episcopo pro se & suis subcessoribus recipienti dare annuatim in festo sancte Marie de septembri dictas octo libras denariorum Ravennatensium & Anconitanorum minutorum, & quia promiserunt recipere ab episcopo Eugubino catholico, & qui habeat gratiam apostolice sedis chrisma, oleum sanctum, consecra-

crationem altarium & ecclesiarum, & clericorum ordinationem. Hoc pacto expresse apposito, utriusque partis accedente consensu, quod si episcopus Eugubibus requisitus ab abbate vel preposito supradictis, aut per nunptium literatorem destinatum nollet vel non posset sibi presentatos clericos ordinare, vel dictas ecclesias & monasterium de Arcellis .... consecrare vel reconciliare, quod possint ea recipere & fieri facere ab alio antistite ... & libere, quo duxerint eligendum. Renunciantes dicte partes sibi ad invicem exceptioni .... *&c.*

Actum est hoc in Eugubina diocesi ante ecclesiam sancti Justini de Pulvicula, presentibus magnifico viro domino Philippo domini Jacobi de Coccorano, dompno Ventura canonico Eugubino, Coraduto domini Jacobi de Chiarignano, Cenne Rainaldi, Hero Petri, Ansone Frederici, & Godio Petri de Eugubio notario, qui se subscribere debet, testibus ad hec vocatis & rogatis.

Et ego Pascutius Herculani de Vallengegnio comitatus Eugubini imperiali auctoritate notarius & judex ordinarius predictis omnibus interfui, rogatus subscripsi & authenticavi.

Et ego Godius Petri de Eugubio *&c.* notarius *&c.*

Et ego Lazarellus dompni Bartholi de Fabriano notarius *&c.* & ipsam copiam una cum Andrea Margarite de Eugubio & Conte Bernardi notario, qui inferius se subscribent ante presentiam nobilis ac sapientis viri domini Philippi canonici Aritini, nec non vicarii venerabilis patris domini Francisci miseratione divina episcopi Eugubini ad authenticum ascultavi, & de mandato dicti domini vicarii sedentis & suam auctoritatem & decretum interponentis in publicam formam redegi sub anno Domini millesimo CCC. vigesimo-primo indictione quarta tempore sanctissimi patris & domini Johannis pape vicesi-misecundi die nona mensis martii. Actum in civitate Eugubii in palatio dicti domini episcopi in camera predicti domini vicarii, presentibus dompno Jacobo priore hospitalis sancte Marie Magdalene de Arcis Assisinatis diocesis, & Venciarello plebano plebis sancti Criscentii Eugubine diocesis testibus ad predicta vocatis & rogatis.

Et ego Contulus Bernardi *&c.* notarius *&c.*

Ego Andreas Margarite *&c.* notarius *&c.*

CCXVI.

Juramentum præstitum a rectore S. Laurentii de Guercinorio abbati S. Hippolyti de Faventia.

Anno 1302. XVIII. Septembris.

Ex tabulario ejusdem monasterii.

Ibid. n. 10.

IN Christi nomine, amen. Anno a nativitate ejusdem M.CCC. II. indictione XV. die XVIII. mensis septembris. Ego Benvenutus quondam Bonmatherani de Guercinorio rector ecclesie sancti Laurentii de Guercinorio diocesis Faventine constitutus in presentia ven. domni Apollinaris de Ravenna abbatis monasterii sancti Laurentii & Ippoliti de Faventia Camaldulensis ordinis, cognoscens & confitens ecclesiam sancti Laurentii & rectorem suum ad ipsum monasterium jure spectare, ipsi domino abbati presenti juramentum facere constitui in hunc modum: Ego Benvenutus rector prefate ecclesie sancti Laurentii de Guercinorio juro corporaliter ad sancta Dei evangelia, quod ab hinc in antea ero fidelis monasterio prefato sanctorum Laurentii & Ippoliti & ejus abbati, nec imposterum ero in consilio, opere, vel tractatu vel consensu, ubi ipse dominus abbas seu sui successores, aut nuntii vitam vel membrum perdant, aut capiantur vel offendantur in ære vel personis, bonis vel rebus, secretum per ipsum vel per suos successores mihi commissum nemini pandam sine licentia dicti domini abbatis vel suorum successorum. Consilium mihi impositum bona fide promitto, non odio vel amore observare, & operam meam prestare sine fraude & damno antedicti monasterii; ubicumque opus fuerit defendam jura dicte ecclesie in bonis pertinentibus ad ipsum monasterium, damna non faciam, neque consentiam fieri, constitutiones factas vel faciendas per ipsum dominum abbatem vel suos successores observabo & adimplebo toto posse, & ad omnem suam requisitionem & mandatum veniam, & comparebo coram ipso & suis successoribus, nisi fuero impeditus canonice ..... ipsumque dominum abbatem & suos successores, vel monachos dicti monasterii seu nuntios suos in eundo, redeundo & stando honorifice in domibus ipsius ecclesie & in ipsa ecclesia receptabo sumptibus & expensis antedicte ecclesie, & collectas mihi impositas per ipsum dominum abbatem vel suos succes-

sores solvam & satisfaciam, prout mihi injunctum fuerit. Item reverentiam & obedientiam manualem observabo & adimplebo; & assero quoque & dico, & approbo, quod visitatio, correctio, admonitio, institutio, destitutio presbyteri existentis in dicta ecclesia spectat, est & pertinet ad ipsum dominum abbatem & dictum monasterium pleno jure. Que omnia promitto tenere & observare toto posse & bona fide, & sicut fuerit de voluntate dicti domini abbatis vel suorum successorum. De collectis vero mihi impositis, ut superius dictum est, per dictum dominum abbatem vel suos successores, promitto nemini alii respondere, preter quam dicto domino abbati vel suis successoribus, nisi mihi imponerentur per summum pontificem vel suum legatum, & promitto vice & nomine dicte ecclesie pro ipsa ecclesia sancti Laurentii de Guercinorio *&c.* & pro me meisque successoribus presbyteris & rectoribus in ipsa ecclesia sancti Laurentii perpetuo permansuris solemni stipulatione interveniente, dicto domino domno Apollinario abbati dicti monasterii *&c.* & pro suis successoribus in dicto monasterio perpetuo permansuris, omni anno dare, solvere & deferre apud dictum monasterium in festo paschatis resurrectionis Domini nostri Jesu Christi ducenta ova gallinarum, & viginti caseos singulos bonos & congruos & idoneos, & medietatem omnium oblationum, que offeruntur & dantur in festo omnium Sanctorum & in festo beati Laurentii de Guercinorio, & in festo nativitatis Domini nostri Jesu Christi, & in festo paschatis Resurrectionis . . . . & decem mezinos grani. Ego Benvenutus rector & administrator dicte ecclesie sancti Laurentii de Guercinorio dare & solvere teneor, & promitto dare, solvere & deferre, ut supra dictum est, pro pensione & annuo censu, quam & quem dicta ecclesia sancti Laurentii monasterio supradicto pro possessionibus dudum concessis de jure dicti monasterii dicte ecclesie, & quas habet dicta ecclesia & ejus rectores pro ea a monasterio supradicto de jure dicti monasterii in villa predicta Guercinorii & ejus pertinentiis; renuncio privilegio conditionis sine causa vel ob justam causam, & omni alio juri & auxilio mihi competenti vel competituro, & ita sicut dictum & annotatum est superius, ita juro ad sancta Dei evangelia attendere & observare, & adimplere toto posse, & observabo omnia capitula spectantia & pertinentia ad capitula sacramenti fidelitatis tam specificate, quam specificande. Quod si aliquo tempore contra aliqua predictorum capitulorum contrafaciam vel veniam, volo, prout ex tunc volo & consentio privari, tolli, & revocari ab ecclesia predicta per dictum dominum abbatem vel suos successores, & ipsi privationi, terminationi & revocationi me submitto & consentio, si aliquo tempore contra prescripta vel aliquod predictorum contrafaciam, quin etiam & predicta nihilominus promitto attendere & observare & adimplere sub pena, & impensa, & obligatione & ypotecha omnium meorum bonorum supradicte ecclesie. Actum in capitulo dicti monasterii, presentibus testibus vocatis & rogatis, scilicet domino presbytero Nicolao rectore ecclesie sancti Bartholi de Faventia, Laurentio, Antonio, fratre Benedicto de Muzono, & Benvenuto quondam Bonafe familiari monasterii.

Ego Roncholinus filius quondam Roncholi notarii de Faventia imperiali auctoritate notarius rogatus scripsi & publicavi.

CCXVII.

Nicolaus ep. Spoletanus recipit cessionem beneficii S. Salvatoris de Aqua-pagana factam a Sinibaldo Francisci de Visso.

Anno 1302. VIII. novembris.

Ex originali S. Blasii de Fabriano.

Ibid. n. 9

IN nomine Domini, amen. Anno Domini M. CCC. II. tempore Domini Bonifacii pape VIII. indictione I. secundum consuetudinem Romanorum & die VIII. novembris. Venerabilis pater domnus frater Nicolaus Dei gratia episcopus Spoletanus in presentia mei notarii & testium subscriptorum acceptavit, ratificavit & approbavit renuntiationem, resignationem, cessionem & quietationem factas coram ven. patre domino Bartholomeo decano Pictaviensi tunc domini pape capellano, & ipsius causarum palatii auditore de canonicatu, beneficio & prebenda ecclesie sancti Salvatoris de Aquapagana Spoletane diocesis per magistrum Jacobum Nicole de Gualdo procuratorem Sinibaldi Francisci de Visso, olim canonici, sive beneficiati ipsius ecclesie sancti Salvatoris procuratorio nomine ipsius Francisci, prout de ipsa renuntiatione constat plenius instrumento scripto per Jacobum Masse de Interamne notarium a me notario viso & lecto, & ostenso coram

ram dicto domino episcopo per domnum Johannem priorem dicte ecclesie sancti Salvatoris. Actum Rome apud Salvatorem domini Campi in hospitio ipsius domini episcopi, presentibus fratre Nicolao de Publica & fratre Jacobo de Ficulis sociis dicti domini episcopi ordinis Predicatorum, & domino Manno plebano plebis de Ripolis capellano ejusdem domini & aliis pluribus testibus rogatis.

Ego Andreas Palmerii de Spoleto imperiali auctoritate, & nunc dicti domini episcopi notarius presens fui, & mandato ipsius domini episcopi, & rogatu predicti prioris scripsi & publicavi.

CCXVIII.

Opizo archiep. Ravennas committit rectori Antignanæ, ut monasterium Bifurci in possessionem ponatur terrarum ab ejus prædecessoribus archiepiscopis donatarum.

Anno 1302. 30. decembris.

Ex apographo S. Laurentii Florentiæ. num. 219.

[Ibid.] n. 10.

IN nomine Christi, amen. Anno Domini millesimo CCC. II. indictione XIIII. die penultima decembris in dormetorio monasterii sancti Benedicti in Alpibus. Hoc est exemplum quarumdam literarum domini Opizi Dei gratia Ravennatis ecclesie archiepiscopi, quarum tenor talis est.

Opizo Dei gratia Ravennatis ecclesie archiepiscopus discreto viro presbytero Benefacto rectori ecclesie sancte Marie de Antignana diocesis Faventine salutem in Domino. Quia sicut in nonnullis privilegiis predecessorum nostrorum archiepiscoporum ecclesie Ravennatis dicitur contineri, possessiones & bona quamplurima monasterio sancti Benedicti in Alpibus vel in Bifurco fuerunt preterito tempore per aliquos nostros decessores concessa, quas etiam abbates, qui per tempora in eodem monasterio prefuerunt, pacifice possederunt, idcirco volumus ac tibi presentium tenore committimus & mandamus, quatenus religiosos viros abbatem & conventum ejusdem monasterii sancti Benedicti in Alpibus, vel procuratorem ipsorum ad hoc habentem ab ipsis speciale mandatum in tenutam & corporalem possessionem terrarum, possessionum & bonorum hujusmodi, prout per privilegia supradicta ad eosdem abbatem & conventum pertinere tibi constiterit, & que hactenus ex forma privilegiorum ipsorum, in possessionem per te vel alium inducas auctoritate nostra, & defendas inductum, contradictores eadem auctoritate per censuram ecclesiasticam compescendo. Datum Faventie die x. decemb. indictione XIIII. Ego presbyter Nascinbene capellanus monasterii sancti Benedicti in Alpibus imperiali auctoritate not. has litteras sigillatas sigillo dicti domini Opizi archiepiscopi, in quo sigillo apparebat unam figuram episcopalem sedentem in sede cere rubee, de mandato domini abbatis scripsi & exemplavi, nichil addens vel minuens.

CCXIX.

Andreas abb. S. Gregorii de Urbe concedit ecclesiam S. Mariæ de Petroccia quibusdam mulieribus pro monasterio construendo ordinis S. Benedicti.

Anno 1303. XXI. martii.

Ex codice San-gregoriano, pag. 277.

Ibid. n. 17.

IN nomine Domini. Anno nativitatis ejusdem millesimo tricentesimo tertio pontificatus domni Bonifacii pape octavi indictione prima mensis martii die vigesimo-primo. Venientes ante presentiam venerabilis & religiosi viri domni fratris Andree Dei gratia abbatis monasterii sancti Gregorii in clivo Scauri & conventus ejusdem domina Maria de Papareschis, & domina Egidia uxor quondam domini Petri Scotti, mulieres magne honestatis, exposuerunt eidem domno abbati & conventui, quod ipsarum intentionis erat introire in monasterium, & in ipso monasterio vivere secundum observantias regulares, & institutiones ordinis sancti Benedicti, unde supplicaverunt eidem domno abbati & conventui suo, quod dignaretur, si placeret, intentioni & devotioni ipsarum dominarum deservire, & permittere ipsas & alias imposterum esse ac morari intra septa & ecclesiam sancte Marie in Petroccia ad dictum monasterium pertinentem, & ibidem ordinare ac parare, & parari facere, & ordinari facere domos & alias officinas necessarias & utiles ad usum monialium monasterii; ita quod dicte domine, & alie, quas ipse receperint in sorores, & subcedentes eis imposterum in perpetuum possint & valeant in loco predicto & monasterio inibi construendo Domino famulari, & tenere observantias antedictas, & eli-

& eligere sibi abbatissas & priorissas, ac alias vel alios officiales, prout commodius eis videbitur: quarum dominarum petitionibus piis ac justis predicti dominus abbas & conventus benigne inclinati ipsis dominabus presentibus ac recipientibus infrascripta nomine dicti monasterii, & pro eo voluerunt, & dederunt, & concesserunt dominabus predictis pro se ipsis & aliis, quas imposterum recipient, & eis succedentibus plenam & liberam potestatem intrandi & possidendi ex nunc perpetuo dictam ecclesiam cum omnibus possessionibus, juribus & pertinentiis suis, & totum quicquid est infra septa ipsius ecclesie ad monasterium ibi construendum, & religiose in ipso monasterio vivendum secundum regulam sancti Benedicti, & ad ordinandum & construendum ibidem domos & receptaculum, que ipsis dominabus necessaria & utilia videbuntur ad Dei servitium implendum. Dicte autem domine recognoscentes proprietatem dicte ecclesie, & ipsam ecclesiam cum omnibus juribus, possessionibus & pertinentiis antedictis dicto monasterio pertinentibus promiserunt in manibus dicti domni abbatis, & fecerunt subjectionem & reverentiam pro se ipsis & aliis dominabus, que in perpetuo in dicto monasterio erunt; ipsis domno abbati & successoribus suis, volentes, quod ipsi abbas & sui successores possint & debeant visitare monasterium predictum construendum, & moniales & personas inibi existentes, & corrigere tam in capite, quam in membris, & reformare, sicut ipsis domno abbati & suis successoribus videbitur expedire, & in signum dominii dicti loci, quod pertinet ad dictum monasterium sancti Gregorii, promiserunt dicte domine pro se & aliis, que in dicto monasterio construendo perpetuo erunt, singulis annis dare & tradere in festo sancti Andree unum camisum boni panni de lino, & in festo sancti Gregorii unam cottam similiter panni lini nomine census, & pro censu dicte ecclesie sancte Marie, & moriente abbatissa dicti loci, que primo erit imposterum facta, & per moniales & dominas dicti loci electionem alterius abbatisse, & ipsam electionem & dictam prestabunt abbati dicti monasterii, & ipse abbas confirmabit electionem predictam, & instituet abbatissam predictam in loco predicto..... *&c.*

CCXX.

Juncta abb. Triviensis eligit rectorem S. Bartholomæi de Ranchambrosio.

Anno 1303. XXIX. aprilis.

Ex regesto Buldronis notarii, pag. 273.

Ibid. n. 20.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini a nativitate M. CCC. III. indictione I. tempore domini Bonifacii pape die penultima mensis aprilis in ecclesia sancti Egidii de Montecornajo, presentibus Andrea Dominici de Trivio, Amanato de Nasseto *&c.* testibus. Cum jus eligendi rectorem in ecclesia hospitalis sancti Bartholomei de Ranchambrosio Castellane diocesis pleno jure & approbata consuetudine pertineat ad abbatem monasterii sancte Marie de Trivio abbatem ipsius ecclesie, & cum domnus Juncta abbas dicti monasterii patronus ipsius ecclesie sancti Bartholomei hactenus in ipsa ecclesia elegisset pro rectore Ciolum filium Bucii de Corzano, & ipse Ciolus confirmationem seu institutionem in dicta ecclesia a suo diocesano habere & obtinere non potuisset, & in ipsa ecclesia sine confirmatione & institutione legitima per magnum temporis spatium administrasset de facto, propter quam administrationem jus sue electionis & ipsa electio evanuit intantum & expiravit; idcirco dictus domnus Juncta abbas timens, ne jus suum, quod habet de eligendo rectore in dicta ecclesia, lederetur ex causa predicta, vel ledi posset vel minui, asserentes se super hiis tractatum & deliberationem habuisse cum capitulo dicti monasterii, & volens ipsi ecclesie providere de rectore, qui posset de jure in ipsa ecclesia administrare, consensu monachorum *&c.* ad honorem Dei omnipotentis & beate Marie semper virginis & beati Bartholomei apostoli patroni dicte ecclesie & omnium Sanctorum Dei, & ad honorem sacrosante Romane ecclesie & domini Bonifacii pape VIII. & ad honorem ven. patris domini.. episcopi Castellani & sui capituli, & domini.. archipresbyteri plebis de Corliano, & ad honorem abbatis & capituli monasterii sancte Marie de Trivio elegit discretum virum presbyterum Bonum de Pozale nunc capellanum dicti domini abbatis in rectorem & administratorem dicte ecclesie hospitalis sancti Bartholomei de Ranchambrosio *&c.*

Et ego Buldrone notarius *&c.*

CCXXI.

CCXXI.

Testamentum Gerardi de Camino.

Anno 1303. IV. augusti.

Ex autographo abbatiæ de Fullina. G. n. 2.

Ibidem n. 18.

ANno Domini millesimo trecentesimo tertio indictione prima die dominico quarto intrante augusto, presentibus hiis rogatis & convocatis ab infrascripto testibus fratre Antonio de Padua lectore Tarvisii, fratre Bartholomeo a Sancto bachalario ibidem, fratre Bonservitore de Tarvisio, fratre Bortholomeo de Lendenaria, fratre Raynerio de Tarvisio, fratre Petro de Campagnola diocesis Paduane, fratre Benedicto layco de Tarvisio & aliis. Quoniam dum in corpore est quies, & in mente sobrietas, melius previdetur, & salubrius disponitur ultime judicium voluntatis, hinc est, quod vir magnificus dominus Gerardus de Camino sane mentis nolens ab intestato decedere, suum per nuncupationem tale condidit testamentum. In primis animam suam Deo commendans & beate virgini Marie cum omnibus Sanctis, corpus suum judicavit & jussit sepeliri in loco sancti Francisci fratrum Minorum de Tarvisio, & eidem loco pro Missis celebrandis pro anima sua dimisit ducentas libras. Et inter cetera, que reliquit in suo testamento, dimisit ac reliquid loco Fuline libere molendinum, quod fecit fieri ibi prope locum Fuline, & omnia alia dicti loci, que per dictum dominum Gerardum fuissent irrationabiliter detenta, volo & ordino, quod eidem loco & fratribus penitus restituantur. In omnibus autem bonis suis filios suos dominum Rizardum & Guezelonem sibi heredes instituit, cassando & irritando omnia alia testamenta, si qua hinc retro dominus Gerardus fecisset, sed hoc testamentum scriptum per me Rivabene quondam Gerardini de Bojano de Coneglano notarium voluit ipse dominus Gerardus suum esse ultimum testamentum & ultimam voluntatem, & si non posset valere jure testamenti, quod valeat jure codicillorum; & si non posset valere jure codicillorum, quod valeat quocumque jure & voluntate, qua melius valere potest.

Actum Tarvisii in sacristia fratrum Minorum de Tarvisio.

Ego Rivabene quondam Conradini de Boiano de Coneglano sacri palatii notarius interfui & rogatus scripsi.

CCXXII.

Literæ Viviani de Orna ad Junctam abbatem Trivii.

Anno 1303. XIX. augusti.

Ex regesto Buldronis notarii, pag. 5.

Ibid. n. 20.

ANno Domini a nativitate M.CCC.III. indictione I. die XVIIII. mensis augusti in castro Montis cornarii, presentibus Andrea Dominici, Nato Caciatini de Trivio & Gratiano de Civitella testibus. Domnus Juncta abbas monasterii de Trivio coram dictis testibus & me notario infrascripto ostendit & legi fecit quasdam literas sigillatas, quarum tenor talis est. Reverendo patri domino domno Juncte abbati monasterii de Trivio Vivianus de Orna salutem, & cum sui recommendatione se ipsum. Visis & examinatis literis vestris, & literis ac sententiis domini legati, & domini abbatis de Burgo gerentis vices legati, & appellatione presbyteri Boni dico, quod ipse presbyter Bonus ex abbatis sententia non est excommunicationis vinculo innodatus, quia non fuit domino abbati commissum, quod distributionem iniquam faceret, & si distribuit inique, excessit fines mandati, nec etiam contumax fuit presbyter Bonus in non parendo. Item quod non constat de legitima monitione facta per abbatem sancti Sepulcri, que debet esse trina vel una pro omnibus; non enim sententia legati est adeo timenda, sicut sententia pastoris, idest ordinarii, & pluribus aliis rationibus, que possent probabiliter assignari. Predicte vero litere sigillate erant sigillo cereo impresso, in quo erat scultura cujusdam scuti, & in circulo sigilli erant litere: S. VIVIANI. DE. ORNA.

Et ego Buldrone notarius &c.

CCXXIII.

CCXXIII.

Benedictus XI. eximit a quacumque exactione res ad usum facientes monachorum Avellanensium.

Anno 1303. kal. decembris.

Ex apographo olim penes Grandium.

Ibid. n. 21.

BEnedictus episcopus servus servorum Dei dilectis filiis.. priori, & conventui heremi sancte Crucis Fontis-avellane ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis ordinis sancti Benedicti Eugubine diocesis, salutem & apostolicam benedictionem. Ordo vester divinitus institutus inter ceteras sacras religiones Deo & apostolice sedi devotas claret devotione conspicua, viros producens cultores mysterii Fidei, qui sibi per vite meritum, & aliis proficiunt per exemplum. Quapropter nos ordinem ipsum, ejusque personas sinceris affectibus prosequentes, eorum libenter promovemus commoda, & opportuna tamen subvenimus. Sane petitio vestra nuper nobis exhibita continebat, quod vestra heremus adeo est in loco sterile & arido constituta, quod parum aut nihil ibidem pro sustentatione vestra de rebus victualibus habere potestis, nisi de locis aliis ad heremum predictam spectantibus, & maxime in Anconitane Marchie, Romandiole, Thuscie ac ducatus Spoletani provinciis, seu partibus constitutis ad eandem heremum hujusmodi victualia deferantur; cum autem nonnulla communia civitatum, castrorum, & aliorum locorum, provinciarum ac partium earumdem non attendentia, quod ecclesie & ecclesiastice persone, ac bona & res ipsarum a secularium personarum coactionibus & exactionibus sunt immunes, pretextu statutorum, & ordinationum, que pro tempore faciunt de rebus & victualibus extra easdem civitates, & castra, & eorum districtus & territoria non extrahendis, frequentius vos impediant & perturbent, quominus victualia vestra de locis & terris ipsorum extrahi, & ad prefatam asportari heremum facere valeatis; ac nihilominus pro rebus & victualibus, que aliquando ad dictam heremum inde pro sustentatione vestra deferri facitis, ad solvendum pedagia vos compellant, provideri vobis super hoc per apostolice sedis providentiam humiliter imploraстis. Nos igitur vobis super hujusmodi vestris opportunitatibus pio compatientes affectu, & volentes indigentie vestre favorabiliter subvenire, & non obstantibus quibuslibet statutis, que in aliquibus dictarum provinciarum partibus *Prostime* vulgariter nuncupari dicuntur, factis & faciendis, & quibuscumque consuetudinibus ipsarum provinciarum & partium, seu quorumcumque civitatum, castrorum & locorum constitutorum in eis de hujusmodi locis ad vos & heremum predictam spectantibus res ad vos & ipsam heremum pertinentes ex eis pro victu & vestitu vestro, & familie vestre necessarias absque contradictione aliqua, & cujusvis solutione pedagii deferre & pertrahi facere sine fraude tamen & dolo libere valeatis, concedimus auctoritate presentium liberam de speciali gratia potestatem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario contrahire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Laterani kal. decembris pontificatus nostri anno I.

Loco ✠ plumbi.

CCXXIV.

Compositio circa jus in ecclesiam S. Cæciliæ Pisarum spectans ad monasterium S. Michaelis in Burgo.

Anno 1304. III. februarii.

Ex tabulario ejusdem monasterii.

Ibidem n. 24.

IN Dei nomine, amen. Nos frater Leonardus canonicus ecclesie sancti Augustini de Rethano Pisane diocesis, & Jacobus plebanus de Vico-Pisano arbitri & arbitratores ex compromisso electi a domno Andrea ven. abbate monasterii sancti Michaelis de Burgo Pisano Camaldulensis ordinis & suorum & dicti monasterii monachorum conventu, vice & nomine dicti monasterii & pro ipso monasterio ex parte una, & Rainerio dicto Nerio domine Gaitane filie olim domini Sigherii Berte filio, & herede quondam Rubertini de Ponte, & suprascripte domine Gaitane jugalium in capella sancte Cecilie, & Cecco filio quondam Johannis de Colignola de suprascripta capella domine Marie filie quondam domini Segherii Berte, & quilibet eorum ex altera

ra ad omnes lites &c. que sunt & esse possunt quacumque occasione, modo vel causa jurispatronatus ecclesie sancte Cecilie Pisane civitatis, que spectat ad dictum monasterium pleno jure, & electionis ac presentationis rectoris ejusdem, & possessionis vel quasi juris eligendi seu presentandi rectorem in dicta ecclesia, cum vacare contigerit, & modi eligendi seu presentandi, & de omni alia re & causa, que occasione predicta posset, & inter dictas partes definiendas a nobis suprascriptis arbitris inter dictas partes per rationem laudamenti, & amicabilem compositionem, & nostro libero arbitrio quomodocumque nobis videretur, ut patet per chartam dicti compromissi rogati per me Leopardum notarium de Quosa sub anno Domini M.CCC.IV. indictione secunda pridie kal. februarii, ipsas quidem lites &c. Habito inde tractatu de consilio cum discretis viris Francisco Bugano quondam Bonajuti, & Cecco dicto Cagnasso quondam Pierini de capella sancte Cecilie, sic ex laudamento & amicabili compositione, & omni modo, quo melius possumus, pro bono pacis, & concordie, & de conscientia utriusque partis plenius informati ad talem concordiam reducimus prudentialiter, videlicet.

Quod in prima proxima vacatione tantum rectoris dicte ecclesie sancte Cecilie, que occurrerit, suprascriptus abbas & ejus successores, qui pro tempore fuerint pro dicto monasterio, & ipsum monasterium tamquam patronum suprascripte ecclesie pro una voce, & suprascriptus Rainerius & Ceccus quondam Johannis, & eorum, & cujuscumque eorum heredes & successores, qui pro tempore fuerint, tamquam patroni etiam suprascripte ecclesie pro duabus vocibus, videlicet quilibet eorum pro una voce simul debeant eligere & presentare rectorem ad dictam ecclesiam vacantem, ut supra dicitur. Cujus electio seu presentatio rectoris debeat presentari tam predicto domino abbati vel ejus successoribus, qui pro tempore fuerint, pro suprascripto monasterio tamquam prelato & domino suprascripte ecclesie sancte Cecilie, & ipso domino abbate & ejus successoribus, qui pro tempore fuerint &c. debeat peti confirmatio & admissio hujusmodi electionis seu presentationis rectoris dicte ecclesie, & ipse electus & confirmatus ab eodem vel ejus successoribus, ut dictum est, pro dicto monasterio instituatur, & in corporalem possessionem inducatur bonorum spiritualium & temporalium dicte ecclesie sancte Cecilie, & quod in ista prima hujusmodi vacatione tametsi teneantur eligere seu presentare monachum vel conversum, tamen nihilominus talis rector teneatur & debeat deferre habitum album, sive vestes albas superiores, hoc salvo, quod per hujusmodi laudamentum & compositionem, & reductionem ad concordiam, & per hujusmodi electionem & presentationem faciendam, ut dictum est, neutri partium, videlicet domino abbati & ejus successoribus pro dicto monasterio vel ipsi monasterio, & predictis Rainerio & Cecco, & eorum, & cujusque eorum successoribus & heredibus nullum prejudicium fiat, nec gravetur impostérum in jurepatronatus, & jure presentandi & eligendi rectorem in dicta ecclesia sancte Cecilie, nec in possessione vel quasi hujusmodi juris presentandi seu eligendi rectorem ad dictam ecclesiam; & ex his jus in predictis & quolibet predictorum non minuatur vel augeatur predictis partibus vel alicui earum, sed omnia sint & maneant in eo statu, in quo nunc sunt, & sic fieri & observari debere a partibus ad penam in dicto compromisso appositam ex vigore hujusmodi compromissi in nobis facti, dicimus, laudamus, & arbitramur, & ad hujusmodi concordiam reducimus, salvis tamen in omnibus & singulis predictorum nostra protestatione & reservatione premissis.

Actum Pisis in claustro suprascripti sancti Michaelis de Burgo, presentibus suprascriptis partibus, & presentibus Puccio clerico filio Docti de Monte-catino, qui nunc moratur in capella sancti Sepulcri, & Nicolo dicto Colo clerico filio quondam Tomasii de Vico-pisano, Johannino clerico rectore ecclesie sancti Justi de Colle-rombusti de Collinis, & Jacomino quondam Johannis de Imola, qui nunc moratur in sancto Michaele suprascripto testibus ad hec rogatis M.CCC. IIII. indictione secunda III. februarii.

Domnus Andreas abbas suprascriptus cum presentia & consensu suprascripti sui monasterii & conventus pro dicto monasterio, & Rainerius & Ceccus suprascripti emologaverunt & confirmaverunt, & firmam & ratam habuerunt dictam sententiam, laudamentum, compositionem ad concordiam, prout supra &c. continetur. Actum eodem suprascripto die & loco, presentibus testibus &c.

Ego Leopardus Rotarii de Quosa notarius Pisanus &c.

CCXXV.

CCXXV.

Benedictus XI. confirmat omnia privilegia monasterii Sanæ-vallis de Fullina.

Anno 1304. nonis februarii.

Ex autographo ejusdem monasterii, num. 708.

Ibid. n. 23.

BEnedictus episcopus servus servorum Dei dilectis filiis . . abbati & conventui monasterii sancte Marie Sane-vallis de Fullina Cistercienfis ordinis Cenetensis diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Solet annuere sedes apostolica piis votis, & honestis petitionum precibus favorem benivolum impertiri. Eapropter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, omnes libertates & immunitates a predecessoribus nostris Romanis pontificibus sive per privilegia, sive alias indulgentias vobis & monasterio vestro concessas, necnon libertates & exemptiones secularium exactionum a regibus & principibus, ac aliis Christi-fidelibus rationabiliter vobis & monasterio predicto indultas, sicut eas juste ac pacifice obtinetis, vobis & per vos eidem monasterio auctoritate apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Laterani nonis februarii pontificatus nostri anno primo &c.

CCXXVI.

Idem concedit monachis Porcilienfibus administrationem sacramentorum eorum familiaribus & servitoribus.

Anno 1304. ipso die.

Ex apographo S. Mich. de Muriano, Capf. XXXIII. 6.

Ibidem.

HOc est exemplum cujusdam privilegii papalis, cujus talis est tenor. Benedictus episcopus servus servorum Dei dilectis filiis.. priori & conventui monasterii de Porcilia extra muros Paduanos per priorem soliti gubernari ordinis sancti Benedicti salutem & apostolicam benedictionem. Cum ad vos & monasterium vestrum geramus benevolentie specialis affectum, votis vestris libenter annuimus, vestrasque petitiones, quantum cum Deo possumus, favorabiliter exaudimus. Hinc est, quod nos devotionis vestre precibus inclinati, ut familiaribus & servitoribus vestris, qui in expensis vestris in eodem monasterio commorantur, illi de conventu vestro, qui fuerint sacerdotes, audita eorum confessione penitentiam injungere salutarem in illis casibus, qui parochialibus presbyteris sunt concessi, & ministrare ipsis cetera ecclesiastica sacramenta, nec non eorum corpora cum decedunt, in vestro monasterio sepelire libere valeant, contradictione rectoris ecclesie, de cujus parochia fuerint, nullatenus obsistente, auctoritate vobis apostolica indulgemus. Nulli ergo &c. nostre concessionis &c. Si quis &c. Datum Laterani nonis martii pontificatus nostri anno primo.

Ego Franciscus notarius infrascriptus testis me ss.

† Ego Pinamons quondam Johannis notarii de Casali, qui habito Padue in quarterio contrate Turricellarum, & centenario sancti Zilii sacri palatii notarius, hoc exemplum sumptum ex authentico supradicti domini pape sigillato sigillo plumbeo pendenti, sano &c. in quo sigillo ex uno latere sculpte sunt facies sanctorum Petri & Pauli mediante quadam cruce, & ex alio latere litere quedam, scilicet BENEDICTUS PAPA XI. bona fide transcripsi & exemplavi jussu & auctoritate discreti viri domini Oliverii de Lavezolis judicis & officialis communis Padue ad discum Cameli, in regimine nobilis militis domini Bailardini de Nogarolis de Verona Padue honorandi potestatis, currente anno Domini millesimo trecentesimo quadragesimo-secundo XI. indictione die martis X. martii Padue in communis palatii ad discum Cameli, presentibus Francisco filio magistri Marsilii de contrata sancte Juliane, Dominico magistri quondam Thomasi de contrata Domi notariis & sociis, & aliis.

CCXXVII.

Donatio facta Michaeli priori S. Maglorii de Faventia.

Anno 1304. XXIV. novembris.

Ex tabulario ejusdem monasterii.

Ibid. n. 24.

IN nomine Domini nostri Jesu Christi. Anno nativitatis ejusdem millesimo trecentesimo quarto indictione secunda die XXIV. mensis novembris. Thomaxus quondam

dam Uxerii de Arpinellis de 'Blancanigo, qui modo moratur Faventie in capella sancti Habrae, per se & suos heredes & successores inter vivos *&c.* dedit, tradidit & donavit domno Michaeli priori loci sancti Maglorii de Faventia, ubi dicitur cella quondam fratris Laurentii, pro se & dicto loco, & ejus successoribus in dicto loco permansuris, videlicet unam petiam terre vineate continentem in se tres tornaturas, quinque perticas, quinque pedes & IX. uncias positam in fundo Pigne territorio Faventino & plebatu sancti Petri Faventini *&c.*

Ego Martinus quondam filius domini Gandulfi notarii de Cunio civis Faventinus imperiali auctoritate notarius *&c.* scripsi & publicavi.

CCXXVIII.

Consules de Civitella coram abbate Triviensi eligunt homines ad faciendam libram seu aestimationem.

Anno 1304. XV. decembris.

Ex regesto Buldronis notarii. pag. 24.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini M. CCC. IV. indictione II. ecclesia Romana vacante, die XV. mensis decembris in castro Montis-cornarii, coram domno Juncta abbate de Trivio *&c.* presentibus presbytero Bono de Pozale, Andrea Dominici de Trivio *&c.* testibus. Congregati consules & homines de Civitella, quorum nomina infra scripta sunt, cujus concordia & voluntate elegerunt Gratianum Gaudentii, Guilielmum comitem & Petrum Jacobi ibi presentes ad faciendam extimationem sive libram inter homines dicte universitatis, & promiserunt eam ratam & firmam tenere, & secundum eam libram solvere inde ad unum annum sub pena XXV. librarum Ravenne, nomina quorum hominum sunt hec: Rainetolus Juncte consul, Venutellus de Fernello, Guilielmus, Pacinus, Perus Jacobi, Gratianus Gaudentii, Johannes Jacobi, Jacobus Comes *&c.*

Et ego Buldrone de Civitella notarius scripsi & publicavi.

CCXXIX.

Alexander ep. Feltrensis & Bellunensis confirmat donationem & exemptionem ecclesiae S. Martini de Opitergio factam presb. Oliverio ab Adalgerio ejus praedecessore.

Anno 1305. VII. aprilis.

Ex autographo S. Michaelis de Muriano. Caps. LXI. 5.

Ibid. n. 26.

ANno Domini millesimo trecentesimo quinto indictione tertia die septimo intrante aprili Feltr.. in loza palatii episcopalis, presentibus discretis viris domino Nicholao de Mantua vicario domini episcopi infrascripti, domino Biagno vicario ejusdem domini episcopi, fratre Bonacursio de ordine Minorum, qui fuit de Venetiis, & aliis. Venerabilis pater dominus frater Alexander Dei gratia Feltrensis & Bellunensis episcopus atque comes viso ac diligenter inspecto privilegio infrascripto, sigillo cereo pendenti, bone memorie olim domini Adalgerii Dei gratia Feltrensis & Bellunensis episcopi atque comitis roborato, ipsi domino fratri Alexandro presentato per nobilem militem dominum Pirulinum de la Turre de Tarvisio legum doctorem ex parte abbatisse, monacharum & conventualium loci de sancto Martino de Opitergio, cujus privilegii hec est forma. In nomine sancte & individue Trinitatis. Anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo secundo indictione quinta die octavo intrante decembri Padue, in domo domini Marchi Baduarii de Venetiis, presentibus magistro Vidone de Pergamo, presbytero Aychiloto canonico ecclesie Feltrensis, magistro Petro de villa Templi, Jacobo clerico de sancta Cruce de Venetiis & aliis. Nos Adalgerius Dei gratia Feltrensis & Bellunensis episcopus atque comes attendentes merita bonitatis & honestatis presbyteri Oliverii de Opitergio, speciali gratia damus, conferimus & assignamus sibi ecclesiam sancti Martini de Opitergio diocesis Bellunensis cum libro, quem in manibus nostris tenemus, bene & liberaliter investimus, & de omnibus redditibus ejusdem ecclesie, recipiendo pro se & successoribus suis in perpetuum, reddendo nobis & successoribus nostris annuatim nomine census unam libram cere in festo sancti Martini; & preter predictum censum ipsum presbyterum Oliverium & successores suos ab om-

omnibus collectis, provisionibus, taliis ac procurationibus, ac etiam vexationibus universis de gratia speciali liberaliter duximus absolvendum, & successores suos omnes absolvendos impositis pro ecclesia Bellunensi, seu etiam imponendis. In cujus rei testimonium & fidem pleniorem has literas appensione nostri sigilli fecimus roborari. Et super eodem privilegio deliberatione habita competenti, ipse dominus episcopus & comes zelo pietatis & misericordie motus per anulum, quem in manibus tenebat, nomine renovationis & confirmationis gratie memorate investivit predictum dominum Pirulinum recipientem pro antedicta abbatissa, monachabus & conventualibus dicti loci successoribus quondam presbyteri Oliverii supradicti de omnibus & singulis redditibus ecclesie prelibate, solvendo dicta domina abbatissa, sorores & conventuales dicti loci & earum successores in perpetuum anno quolibet in festo sancti Martini ipsi domino episcopo & successoribus suis unam libram cere, prout in eodem privilegio continetur, approbans idem dominus episcopus ipsum privilegium & gratias ipsi factas in qualibet sui parte omni auctoritate & decreto, quo melius potest, tamquam gratias juste factas & datas ab olim domino episcopo Adalgerio memorato.

Ego Franciscus notarius de Capitemajori de Feltre interfui rogatus & scripsi.

CCXXX.

Bonifacius ep. Parentinus concedit monasterium Lemmi fratribus Templariis.

Anno 1305. IX. aprilis.

Ex chartulario S. Mathiæ de Muriano lib. II. p. 3.

Ibid. n. 25.

IN nomine Dei eterni amen. Anno nativitatis ejusdem millesimo tricentesimo quinto indictione tertia die nono intrante mensis aprilis. Actum in canonica sancte Euphemie de Rubino Parentine diocesis, presentibus testibus ad hec vocatis & rogatis reverendis viris dominis Georgio archipresbytero Parentino, Ivano clerico Parentino canonico, presb. Acurisino preposito Rubinensi, religioso viro fratre Petro priore sancte Marie de Ursaria, presbytero Andrea scolastico, presbytero Nicolao & Odorico diaconis canonicis ecclesie sancte Euphemie supradicte, & aliis multis. Venerabilis pater dominus Bonifacius Dei gratia episcopus Parentinus considerans, quod monasterium sancti Michaelis de Lemo Parentine diocesis in temporalibus & spiritualibus totaliter est collapsum, in damnum & scandalum nonnullorum propter malum regimen abbatum & monachorum, qui in ipso fuerunt temporibus antelapsis, per nullos alios religiosos sic posse ad bonum statum reduci & reformari, sicut per fratres ordinis militie Templi, & maxime per fratrem Simonem de Ajex. priorem domus ejusdem militie sancte Marie in capite broili de Venetiis, qui est vir providus & honestus & multipliciter circumspectus; considerans etiam, quod predicti fratres nullum habent locum in partibus Ystrie, in quo euntes & redeuntes de ultramarinis partibus valeant recepturi, propterea & propter multa alia bona & utilia prefatus dominus episcopus commotus deliberatione prehabita diligenti, ac multorum consilio requisito & habito, ad honorem & reverentiam Dei & beate Marie Virginis, & beati Michaelis archangeli, & beati Mauri dedit, contulit & concessit in perpetuum cum pleno ac omni jure, sicut melius potuit, predictum monasterium sancti Michaelis cum omnibus juribus, ecclesiis & pertinentiis suis predictis fratribus ordinis Militie Templi, & specialiter predicto fratri Simoni ibidem presenti & recipienti pro se & predictis fratribus dationem, collationem & concessionem predictam. Quorum quidem monasterii & jurium & pertinentiarum suarum sunt fines & latera determinata in illo maxime instrumento seu privilegio, quo illustrissima Azica cum consensu domine Walpurge matris sue, & domini Vodorici filii sui donavit prefate ecclesie sancti Michaelis servum unum & ancillam unam, & predium quoddam indivisum & inseparabile & cetera, sicut & in predicto instrumento seu privilegio plenius continetur. Quam quidem dationem, collationem & concessionem prefatus episcopus fecit, salvo & conservato jure, quod predictus episcopus habet in dicto monasterio, ex vigore cujusdam sententie olim late per ven. patrem Volcherum sancte Aquilejensis sedis ecclesie patriarcham; cujus quidem sententie tenor talis est:

In nomine Dei eterni amen. Anno Domini M.CC.XIIII. indictione II. die sabati quarto exeunte mense decembris. Cum dominus Volcherius sancte Aquilegiensis ecclesie patriarcha *&c. Edita fuit ad an-*

annum 1214. *in Appendice T. IV. col.* 331.

Quod quidem vir frater Simon promisit, sicut competit, prefato domino episcopo de prefata sententia observare per se & fratres predictos. Quod si trina monitione commonitus contradixerit, prefatus dominus episcopus voluit, quod predicti fratres & predictus frater Simon cadere debeant & privari ab omni jure eisdem dato & collato in predicto monasterio per ipsum episcopum. Voluit etiam dictus dominus episcopus dictum monasterium esse sub regimine & cura predicti fratris Simonis ad vitam suam, & beneplacitum & voluntatem suam. De qua quidem collatione & concessione predictus dominus episcopus per suum annulum predictum fratrem Simonem per se & predictos fratres suos recipientem investiens, commisit & mandavit rev. viro domino Georgio archipresbytero Parentino, quod mittat & ponat in tenutam & possessionem vel quasi predicti monasterii & predictorum suorum jurium & pertinentiarum predictum fratrem Simonem & predictos fratres ordinis militie Templi.

Item eodem anno, mense & indictione die decimo intrante predicto mense aprilis Parentii in canonica sancti Mauri, presentibus presbytero Philippo plebano Turris-nove, fratre Joanne Mauro lapicida de Papo, Petro Mauro clerico Parentino, Dominico Clavolo ostiario ecclesie Parentine & aliis. Reverendi viri dominus Georgius archipresbyter, presbyter Hippolytus, presb. Rainerius, presb. Antonius, Carolinus diaconus, Maurus diaconus, Petrus clericus & Ivanus clericus canonici Parentini presentes per dictum archipresbyterum more solito convocati & congregati in canonica supradicta, lecto coram eis de verbo ad verbum instrumento donationis, collationis & concessionis predicte facte per dictum dominum episcopum de monasterio sancti Michaelis predicti fratribus ordinis militie Templi, & predicto fratri Simoni recipienti pro se & suis fratribus, considerantes dictam dationem, collationem & cessionem predictam, & omnia & singula contenta in instrumento dationis, & collationis & cessionis predicte esse pro meliori statu predicti monasterii & omnium circavicinorum ipsius, universaliter singuli, & singulariter universi consenserunt & acceptaverunt, sicut melius de jure potuerunt, predictam dationem, collationem & cessionem, omnia & singula contenta in instrumento dationis, collationis, & cessionis predicte. Hoc tamen salvo, quod quandocumque generalis imponeretur collecta exemptis & non exemptis per civitatem & diocesim Parentinam constituentis sive per legatum apostolice sedis, sive per patriarcham Aquilejensem, vel per quemcumque alium superiorem, predictus frater Simon & predicti fratres teneantur solvere de parte contingenti de dicta collecta canonicis Parentinis, quantum solveret unus canonicus Parentinus; quod quidem frater Simon servare promisit per se & per predictos fratres.

Item eodem anno, mense & indictione die undecimo intrante predicto mense aprilis apud dictum monasterium sancti Michaelis, presentibus Nicolao de Portu-Gruario & Johanne Jacobo de Bononia, & domina Agnesia conversa dicti monasterii predictus dominus Georgius ex auctoritate predicta sibi commissa per dictum dominum episcopum Parentinum, & acceptata per predictos canonicos misit & posuit in tenutam & possessionem vel quasi predicti monasterii sancti Michaelis, & jurium & pertinentiarum suarum predictos fratres & predictum fratrem Simonem recipientem pro se & fratribus suis predictis, assignando sibi possessiones & bona dicti monasterii, & ipsum monasterium, & hostium ipsius, & canipam, & pannos altaris, & libros & cetera alia bona, & animalia, & ponendo ipsum in sede, in qua consueverunt sedere abbates dicti monasterii.

Item post predicta dicto anno, mense, die, presentibus predictis Nicolao & Johanne in ecclesia dicti monasterii dicta domina Agnesia flexis genibus &c. *ut in charta edita in Appendice T. I. col.* 436. *horum Annalium.*

Ego Andreas filius quondam Renoardi de Parentio auctoritate imperialis aule notarius his omnibus interfui, & rogatus scripsi & roboravi.

CCXXXI.

Statuta hominum de Trivio cum consensu abbatis Triviensis.

Anno 1305. 11. maji.

Ex regesto Buldronis notarii pag. 32.

ANno Domini millesimo ccc. v. indict. III. ecclesia Romana vacante die 11. mensis madii in domo plebis de Trivio. Congregati & simul coadunati consules, consiliarii & homines de Trivio pro majori parte coram dompno Junct- *Ibidem n.* 27.

cta

cta abbate monasterii de Trivio, omnes simul communiter & concorditer de voluntate dicti domini abbatis statuerunt & ordinaverunt, quod aliquis homo vel femina de Trivio non portet ad vendendum, nec portari faciat extra curiam de Trivio caseum sive ova, banno v. solidorum, & quicumque invenerit aliquam personam portare extra dictam curiam, possit accipere, & habere ipsa ova seu caseum.

Item, quod dentur & vendantur tria ova pro denario, & non minus banno v. solidorum.

Item, quod quicumque homo vel mulier texerit pannos, accipiat pro textura de panno lino subtili pro quolibet brachio II. den. Rav. & non plus.

Item pro quolibet brachio de panno grosso I. den. & medium, & non plus, banno v. solidorum.

Item pro quolibet brachio de panno lane II. den. Rav. ad dictum bannum.

Item, quod mensurare debeant pannos, quos texerint ad brachium, quo mensuratur in foro Corzani, banno v. solidorum.

Item quicumque baptizaverit aliquem puerum vel puellam, det ei ad infanctandum VI. den. & pro baptismo det duas camisias & unam corigiam valoris XII. den. Rav. & infulam, si voluerit, in banno v. sol. pro qualibet re.

Item, quod in qualibet vicinancia de Trivio eligat consul duos homines, qui sint cum eo ad definiendum vias in ipsa vicinancia, & si aliquis terminus alicujus vie sit extractus, consul requirat illam personam, que terram habet juxtam ipsam viam, ut terminum remittat, quod si non fecerit, puniatur banno contempto in statuto, & vias attari faciat dictus consul, sicut definitum fuerit per dictos duos homines. Consules fuerunt Rodulfus, Spilliatus, Machanonus.

Presentibus Maseo Pacis, Ugucio Rigatii, Cambio Altanelli testibus.

Et ego Buldrone de Civitella not. scripsi & publicavi.

CCXXXII.

Abbas Trivienfis absolvit Bonutium & ejus hæredes ab habitantia per duodecim annos.

Anno 1305. XXXI. decembris.

Ex eodem autographo regesto pag. 26.

IN Dei nomine amen. Anno Domini M. CCC. V. indictione III. ecclesia Romana vacante die ultima mensis decembris in monasterio sancte Marie de Trivio, presentibus ser Pagno Pucii de Merc. .. Venutello Jacobi de Civitella *&c.* testibus. Domnus Juncta abbas dicti monasterii cum voluntate & consensu suorum monachorum absolvit & liberavit dictum Bonutium & suos heredes a dicta habitantia XII. annis proximis, promittens, quod eum vel suos heredes non compellet facere dictam habitantiam usque ad XII. annos proximos venturos sub pena x. librarum Ravennatum, pro eo quod confessus fuit ipse dominus abbas sibi a dicto Bonutio esse satisfactum pro habitantia dicti temporis *&c.* transactis vero dictis XII. annis ipse Bonutius & sui heredes teneantur habitare super dicto podere, sicut in instrumento concessionis continetur *&c.* *Ibidem.*

Ego Buldrone notarius rogatus scripsi & publicavi.

CCXXXIII.

Canonici Bellunenses confirmant donationem episcoporum Adalgerii & Alexandri ecclesiæ S. Martini Opitergii.

Anno 1306. V. exeunte majo.

Ex autographo S. Michaelis de Muriano. Caps. LXI. 6.

ANno Domini millesimo trecentesimo sexto indictione quarta die quinto exeunte madio in loza platee majoris civitatis Belluni, presentibus dominis Jacobino divite ac legum doctore de Tarvisio, Francisco de castro Cucho, Henrico judice de Luxia, Antonio Merlino de civitate Belluni & aliis. Congregato capitulo canonicorum Bellunensium, licet quibusdam absentibus, & presentato quodam privilegio facto presbytero quondam Oliverio de Opitergio per ven. patrem olim bone memorie dominum *Ibid. n. 26.*

num Adalgerium Bellunensem & Feltrensem episcopum & comitem, & confirmato per ven. patrem fratrem Alexandrum Bellunensem & Feltrensem episcopum & comitem, ut in charta scripta manu Francisci notarii de Capite majori de Feltro plenius continetur, dicti canonici, scilicet domini Mambertinus ecclesie Bellunensis decanus, presbyter Gerardus, Antonius de Cavexago, Johannes Fayonus & Otavianus, moti zelo pietatis & etiam favore religionis, ut ipsa religio augeatur & procedat de bono in melius, & ad requisitionem nobilis militis domini Pirulini de Tarvisio legum doctoris pro domina abbatissa & conventu monacharum loci de sancto Martino de Opitergio petentis dicti privilegii a dictis canonicis consensum, in quantum de jure possunt, roborant & confirmant dictum privilegium, & eidem plenum robur assignant.

† Ego Adalgerius de la Turre imperiali auctoritate notarius interfui & rogatus scripsi.

CCXXXIV.

Juncta abbas Triviensis & ejus vicarius præcipiunt executionem eorum sententiæ.

Anno 1306. XXVI. maji.

Ex regesto Buldronis notarii. pag. 50.

Ibid. n. 30.

IN Dei nomine amen. Anno Domini M. CCC. VI. indictione IIII. die XXVI. maji, presentibus presb. Bono de Pozale, Schicco de Trivio, & Andrea Dominici testibus in quodam terreno, ubi est Campanus Tivignoli. Super lite, que olim vertebatur inter Picardum & donnam Meliorem ejus uxorem ex una parte, & Tivignolum ex altera, occasione dicti terreni siti, ubi dicitur Vada, dompnus Juncta abbas monasterii de Trivio, & ser Rubertus ejus vicarius exequendo sententiam per eos latam inter dictas partes preceperunt Accursutio filio Arcolani de Corneto nuntio curie, quod mitteret terminos inter dictum Picardum & Tivignolum in dicto loco, sicut definitum fuit; qui Acursutius posuit filum in angulo Campani dicti Tivignoli, & ab alio latere in termino, qui est ibi, & secundum quod filum porrectum ibat, immisit quatuor terminos, & ipsi dompnus abbas & ser Rubertus ibi presentes publice mandaverunt, quod nullus dictarum partium contra ipsos terminos veniret, sed ita servarent, sicut termini definiunt in penam X. libr. Ravenne, reservata sibi potestate definiendi super quadam .... que est ibi, & etiam potestate corrigendi omnem ambiguitatem, que circa predicta appareret &c.

Et ego Buldrone not. &c. scripsi & publicavi.

CCXXXV.

Institutio prioris Camaldulini Forolivienfis.

Anno 1306. XXX. maji.

Ex tabulario S. Hippolyti Faventiæ.

Ibidem n. 32.

IN nomine Domini, amen. Anno nativitatis ejusdem M. CCC. VI. indictione IV. die XXX. mensis maji. Vacante monasterio sancte Marie Camaldulini Foroliviensis per mortem religiosi viri domni Jacobi quondam prioris ejusdem monasterii, nos frater Gerardus sacre Camaldulensis eremi ejusdem ordinis generalis prior, ad quem nomine prefate eremi institutio & destitutio ipsius nostri monasterii tamquam manualis pertinet pleno jure, nolentes quod ipsum monasterium per prolixam vacationem detrimentum in spiritualibus & temporalibus patiatur, disposuimus eidem de persona idonea, & habito consensu fratrum nostrorum eremi predicte eremitarum, qui nobis unanimiter & concorditer pro religioso viro domno Lando priore monasterii sancti Vigilii Senensis scripserunt, ut illum ad prefatum prioratum promovere dignaremur eumdem, licet ipsius plenam notitiam haberemus multipliciter commendandam, in personam ejusdem tamquam dignam defiximus aciem mentis nostre, & ideo Spiritus-sancti gratia invocata &c. prefatum religiosum & honestum dompnum Landum eligimus in priorem, rectorem & administratorem monasterii Camaldulini superius nominati. Actum in ecclesia monasterii sancti Damiani Bononiensis, coram domnis Ottonelo & Vincentio dicte heremi eremitis, & in presentia domni Guilielmi monachi predicti monasterii sancti Damiani &c.

Eodem die &c. predictus prior post pronunciationem & publicationem premisse electionis proposuit edictum peremptorium ter alta voce proclamando, quod qui-

quicumque vellet aliquid proponere contra dictam electionem vel personam electam, quod deberet x. die juridica in sua presentia comparere quidquid vellet propositurus, & sciturus, quod elapso eodem termino ad confirmationem ejusdem electionis procederet contradictione aliqua non obstante.

Ego Zeno de Burgo sancti Sepulcri &c. notarius &c. scripsi & publicavi.

In Christi nomine, amen. Anno ejusdem M. CCC. VI. indictione IV. die XVIII. mensis junii. Vacante monasterio sancte Marie Camaldulini Foroliv. per mortem relig. viri domni Jacobi quondam prioris &c. post cujus obitum Landus &c. electus extitit de priore, qui sponte renuntians electioni jamdicte minime voluit assentire &c. Nos frater Nicolaus sacre Camaldulensis heremi major ac domini prioris heremi ejusdem totiusque ordinis de Tuxia vicarius generalis, cui commissa est per dictum priorem reformatio dicti monasterii &c. domnum Johannem Vulterranum monasterii sancti Justi de Vulterris nunc monachum &c. eligimus &c. Actum in cella Camald. heremi &c.

Ego Benedictus quondam Gerardini &c. notarius &c. scripsi & publicavi.

CCXXXVI.

Franciscus prior monasterii Cellæ inter Paras absolvit Detaidem fabrum a fidelitate & servitute.

Anno 1306. XIX. augusti.

Ex regesto Buldronis notarii. pag. 60.

Ibid. n. 32.

IN Dei nomine amen. Anno Domini a nativitate millesimo CCC. VI. indictione IV. tempore domini Clementis pape die XVIIII. mensis augusti in monasterio Celle inter Paras, presentibus ser Ruberto notario de Burgo sancti Sepulcri, presbitero Petro rectore ecclesie de Pastorale, presbytero Saneto priore hospitalis sancti Matthei de Nascetto &c. fratre Magnino familiare dicti monasterii de Cella, & aliis testibus &c. Dompnus Franciscus prior & rector dicti monasterii Celle inter Paras una cum suo capitulo, videlicet dompno Petro, domno Bono & domno Pero monachis dicti monasterii presentibus & consentientibus &c. affrancavit, absolvit & liberavit Detaidem fabrum, qui nunc ad villam de Papatrice moratur, filium quondam Ugolini de Pereto &c. pro se & pro omnibus suis filiis &c. in perpetuum ab omni fidelitate, dominio, homajo, & ab omni servitute & conditione servitutum, quo vel qua idem Detaide aut sui filii aliquo jure vel consuetudine aliqua personaliter vel realiter tenebantur &c. usque in presentem diem & ab omni prestatione servitiorum personalium vel realium, & ab omni servitute ascriptitia, colonatia, manentitia, & ab omni alia obligatione, qua ipse faber seu sui filii tenebantur, dans & adtribuens eidem fabro recipienti pro se & pro suis filiis &c. in perpetuum puram & meram libertatem & administrationem suorum bonorum, ita quod sine aliquo obstaculo fidelitatis seu servitutis, & sine aliqua contradictione dicti domini prioris & capituli, & suorum successorum possit de cetero dictus faber & sui filii &c. libere contrahere, vendere, donare, & omnia facere & gerere tamquam Romanus civis liber homo facere potest, nullo in hoc contractu pretermisso obstante, & restituens ipsum fabrum & filios, & quemlibet eorum natalibus antiquis & pristine ingenuitati. Et hanc affrancationem fecit dictus dominus prior &c. quia dictus Detaide faber renuntiavit &c. dicto priori &c. totum podere, terras & possessiones omnes & singulas, quas ipse faber habebat & tenebat jure libellario a dicto monasterio, situm, & sitas in villa & curia Pereti seu alibi, ubicumque est in territorio dicti monasterii &c.

Et ego Buldrone not. &c.

CCXXXVII.

Charta professionis Frederici filii Rainerii de Fajola in monasterio Triviensi.

Anno 1306. XXIV. novembris.

Ex regesto Buldronis notarii. pag. 66.

Ibid. n. 30.

IN Dei nomine amen. Anno Domini Millesi. CCC. VI. indictione IIII. tempore domini Clementis pape die XXIIII. mensis novembris in ecclesia sancti Egidii de monte Cornario, ser Ruberto notario de Burgo sancti Sepulcri, Gratiano de Civitella, Zaccharia de Fratelle, & ser Bruno notario de Colcelalto testibus. Ad instantiam, petitionem & suppli-

plicationem fratris Frederici olim Rainerii de Fagiola dudum novitii monasterii sancti Bartholomei de Socastello Castellane diocesis volentis & desiderantis Domino nostro Jesu Christo in monasterio sancte Marie de Trivio perpetuo impendere famulatum, venerabilis pater domnus Juncta abbas dicti monasterii de Trivio volens eumdem fratrem Fredericum in hujusmodi suo laudabili proposito consovere, de licentia & expresso consensu sui capituli recepit eumdem fratrem Fredericum in monachum & in fratrem ejusdem monasterii sancte Marie de Trivio, cum plenitudine juris monachatus, qui frater Fredericus volens pro Jesu Christi amore ac anime sue salute in sancta religione ordinis beati Benedicti in eodem monasterio sancte Marie de Trivio sub jure obedientie se arctare, ac residuum vite sue regulari subjicere discipline, obtulit personam suam Deo, & beate Marie Virgini, ac beato Benedicto clausis manibus intra manus prefati domni Juncte abbatis dicti monasterii sancte Marie de Trivio recipientis eumdem vice & nomine dicti monasterii pro se & suis successoribus, disponens idem frater Fredericus, atque promittens & profitens stabilitatem, & conversionem, & obedientiam tam debitam, quam devotam secundum regulam dicti ordinis sancti Benedicti hoc modo. Ipse enim frater Fredericus existens in dicta ecclesia sancti Egidii de monte Cornaro coram altari ipsius ecclesie quamdam cedulam in manu tenens legit eam hujusmodi tenorem continentem:

Ego frater Fredericus promitto stabilitatem meam & conversionem morum meorum, & obedientiam secundum regulam sancti Benedicti coram Deo & Sanctis ejus in monasterio de Trivio, quod est constructum in honore beate Marie virginis in presentia domni Juncte abbatis ipsius monasterii.

Utraque videlicet parte renuntiante tempori probationis regule supradicte. Quibus omnibus sic peractis dictus domnus Juncta abbas dicti monasterii sancte Marie de Trivio & capitulum suum predictum ad pacem ipsum fratrem Fredericum devotissime receperunt, postque statim dictus dominus abbas commisit & mandavit dompno Bono monacho dicti monasterii sancte Marie de Trivio ibi presenti, ut eidem fratri Frederico assignet locum in capitulo, & stallum in choro ejusdem monasterii, & ipsum fratrem Fredericum in corporalem possessionem monachatus ejusdem inducat.

Et ego Buldrone de Civitella &c. notarius &c. scripsi & pub.

Eodem die & loco presentibus nobili viro Ugutione de Fagiola, ser Ruberto notario &c. testibus.. recepto quidem fratre Frederico olim Rainerii de Fajola dudum novitio monasterii sancti Bartholomei de Socastello Castellane diocesis in monachum & in fratrem monasterii sancte Marie de Trivio, & promissa per eum obedientia venerabili patri domno Juncte abbati dicti monasterii sancte Marie de Trivio, & professione per eumdem fratrem Fredericum eidem domino abbati facta, ut hec & alia latius patere possunt in instrumento scripto manu mei notarii *etc.* Postque dictus ven. pater domnus Juncta abbas dicti monasterii sancte Marie de Trivio ad instantiam & petitionem atque supplicationem predicti fratris Frederici professi volentis dare operam studio literali, necessitate & utilitate pensatis, & aliis factis & servatis, que in hoc negotio sunt agenda, dedit & concessit plenam licentiam supradicto fratri Frederico presenti, petenti *etc.* ut possit se absentare a dicto monasterio sancte Marie de Trivio, & esse in studio literali per continuos annos tres proximos venturos, secum super his misericorditer dispensando. Quibus omnibus sic peractis dictus frater Fredericus commisit eidem domno Juncte presenti & acceptanti vicem & vocem suam in capitulo dicti monasterii sancte Marie de Trivio, & super omnibus contractibus faciendis & recipiendis pro ipso monasterio usque ad completum triennium supradictum.

Et ego Buldrone notarius scripsi & publicavi.

CCXXXVIII.

Juncta abbas Triviensis denuntiat excommunicatos episcopos Feretranum & Saxenatem, ac abbates Galeatensem & Nonantulanum.

Anno 1307. mense octobri.

Ex regesto Buldronis notarii, pag. 68.

. . . . . . diaconus cardinalis . . . . . . *Ibid. n.* 38.
venerabilibus in Christo patribus patriarchis, archiepiscopis, episcopis & aliis ecclesiarum rectoribus, necnon capitulis & conventibus secularibus, & regularibus infra nostre legationis terminos constitutos, ad quos litere presentes pervenerint, salutem in Domino. Cum frater Uber-

Ubertus Feretranus, & Ugutius Saxenensis episcopi, necnon de Galliata Ravenat. & de Nonantula Mutinen. diocesum monasteriorum abbates & conventus, ac eorum vices gerentes, procurationes nobis debitas pro primo & presenti secundo anno legationis nostre infra certum competentem perhentorium terminum eis prefixum camere nostre assignare & solvere contumaciter non curarint, ac ob hec suspensionis ac excommunicationis sententias in eos per nostras literas promulgatas incurrisse noscantur, & eorum ecclesie sint ecclesiastico supposite interdicto, discreptioni vestre in virtute obedientie, ac sub penis spiritualibus & temporalibus juxta nostrum arbitrium inferendis districte precipiendo mandamus, quatenus prefatos episcopos ac abbates, & conventus, eorumque vices gerentes per vos, vel alios singulis diebus dominicis & festivis tamdiu fore suspensos & excommunicatos in ecclesiis vestris & locis singulis, ubi expedire videritis, publice nuntietis, donec super premissis satisfecerint, & absolutionis beneficium meruerint obtinere, facientes de denuntiatione hujusmodi fieri publica documenta harum seriem continentia nobis per fidelem nuntium transmittenda. Has autem literas ad cautelam fecimus registrari, de quarum presentatione latori earum nuntio nostro jurato dabimus plenam fidem. Datum Cortone VIII. calendas octobris pont. domini Clementis pape V. anno II.

Lombardellus, qui se dicebat familiarem dicti domini cardinalis, presentavit dictas literas domno Juncte abbati de Trivio sigillatas sigillo cereo rubro pendenti cum cordula sub anno Domini M. CCC. VII. die II. octobris in castro Montis-cornarii, presentibus ser Ruberto notario de Burgo, Andrea Dominici &c. testibus.

Die dominica VIII. mensis octobris in ecclesia sancti Egidii de Monte-cornario, presentibus ibi presbytero Bono rectore hospitalis de Ranchanbrosio &c. & aliis. Domnus Juncta abbas dicti monasterii de Trivio exequendo mandatum dicti domini cardinalis, coram populo publice denuntiavit excommunicatos dominum Ubertum episcopum Feretranum, dominum Ugutium episcopum Saxen. abbatem & conventum monasterii de Galliata, & abbatem & conventum monasterii de Nonantula & eorum vicesgerentes &c.

Item die dominica XV. octobris, die dominica V. novembris eamdem excommunicationem promulgavit.

Et ego Buldrone de Civitella &c. notarius &c. scripsi & publicavi.

CCXXXIX.

Monachi Trivienses eligunt eorum vicarium generalem in terris monasterii.

Anno 1308. februario mense.

Ex regesto Buldronis notarii, pag. 93.

IN Dei nomine amen. Anno Domini M. CCC. VIII. indictione VI. die penultima februarii in ecclesia monasterii de Trivio, presentibus ser Restoro de Valsavignone, presbytero Bencevenne de Corneto, presbytero Sancti de Castrorupto, Taviano de Rubertis & Nasso notario de Burgo testibus &c. Congregati monachi & capitulum dicti monasterii, videlicet dompnus Gallassus, dompnus Bonus, dompnus Gratia, & dompnus Fredericus communi voluntate constituerunt, elegerunt & fecerunt ser Rubertum notarium de Burgo, licet absentem, generalem vicarium in terris & locis dicti monasterii usque ad tempus, quod Uguccio & Fondaza de Fagiola, vel alii ipsorum nominaverunt, dantes ei licentiam exercendi officium vicariatus in ipsis terris, & ratum habere, promittentes &c.

Ibid. n. 43.

Et ego Buldrone notarius scripsi & publicavi.

CCXL.

Permutatio facta ab abbate Classensi cum sindicis castrorum territorii Ravenianæ.

Anno 1308. IX. maji.

Excerptum ex archivo monasterii Classensis.

IN Dei nomine amen. Anno dominice incarnationis M. CCC. VIII. die nona mensis maji, Pesauri in domo sanctorum Decentii & Germani de Pesauro, presentibus domno Jacobo abbate dicti monasterii &c. Cum ex multis & variis dissensionibus, zizaniis & scandalis, & guerrarum discriminibus dudum existentibus in provincia Marchie Anconitane, & maxime in civitate Fani & districtu, monasterium sancti Apollinaris in Classe Ravennatis diocesis multa damna & obprobria intolerabilia sustinuerit usque nunc

Ibid. n. 40.

nunc occasione palatii & cassari seu fortalitii, quod & que dictum monasterium habet in partibus Ravignane, videlicet in castro Montis-Roli, in tantum quod occasione sumptuum & expensarum necessariarum faciendarum in dicto palatio & cura custodiarum ipsius, nihil de redditibus Ravignane proveniebat, imo de aliis ad ipsum monasterium spectantibus aliunde necessaria habebat subvenire, & super predictis pluries in capitulo Classensi facta collatione, quid super tanto dispendio, tantisque oneribus ipsi monasterio venientibus providere deberet, idcirco venerabilis pater domnus Raynerius abbas sancti Apollinaris in Classe Ravennatis diocesis, & religiosus vir domnus Guido de Castello monachus & syndicus dicti monasterii constitutus a capitulo, habita licentia a domno Johanne priore sancti Salvatoris de Forolivio deputato a domno Nicolao priore eremi majoris *&c.* titulo perpetue permutationis permutaverunt Brunello Nigri syndico universitatis castri sancti Viti, Venturello Bartoli syndico universitatis Montis-Rolli, Alevutio Andree syndico castri Montis-Vetuli, Alevutio Johannis syndico universitatis castri Fractarum, Accursetto Buccoli syndico universitatis ville Certagrossi, & nobili viro Perutio Ranaldutii de castro Turris, Orlandutio Orlandetti de insula Gualtresca, aliisque habentibus jus enphyteoticum a dicto monasterio, omnes & singulas possessiones, domos & palatium, ac etiam terrena, que erant de jure & proprietate dicti monasterii. Et dicti syndici & dicti domini nomine cambii dederunt eidem monasterio unam domum sive hospitium positum in civitate Forolivii in contrata sancti Guilielmi; item aliam in contrata sancti Antonii; item aliam in contrata Brocaldolci, & plures petias terre in eodem territorio Foroliviensi. Quam permutationem Johannes supradictus nomine prioris Camaldulensis approbavit. Per manus Bonaviti Petri de Monte-Rollo, Martini de Cisterna, Zuntutii de sancto Vito, Amoli Donetti de Monte-Vetulo notariorum *&c.*

CCXLI.

Benedictus abbas S. Hippolyti Faventiæ eligit rectorem ecclesiæ sanctæ Mariæ de Durbecho de Burgo Pontis Faventiæ.

Anno 1308. XXVI. Septembris.

Ex archivo S. Hippolyti Faventiæ.

IN Christi nomine, amen. Anno a nativitate ejusdem M. CCC. VIII. indictione VI. die XXVI. mensis septembris, vacante ecclesia sancte Marie de Durbecho de burgo porte Pontis civitatis Faventie per depositionem & cassationem factam de donno Zanne olim presbytero & rectore ecclesie supradicte sancte Marie, religiosus vir dominus dompnus Benedictus de Bagnacavallo abbas monasterii sanctorum Laurentii & Ypoliti de Faventia Camaldulensis ordinis pro se, & vice & nomine dicti monasterii & pro ipso monasterio, presentibus, volentibus & consentientibus domno Andrea de Faventia & domno Maxino fratribus & monachis dicti monasterii, & etiam ex commissione sibi facta per Paulum de Anglario, qui nunc moratur in domo monasterii sancti Ypoliti capelle predicte ecclesie sancte Marie, & Novellinum quondam Bonaventure de Novellinis parochianos ipsius ecclesie, qui parochiani per modum compromissi commiserunt & dederunt totaliter vices & voces ipsorum eidem domno Benedicto abbati monasterii prelibati in electione facienda futuri rectoris dicte ecclesie sancte Marie in Durbecho, ut patet publico instrumento scripto manu mei Roncholini notarii infrascripti, volens providere de futuro rectore predicte ecclesie, ne dicta ecclesia patiatur in spiritualibus vel temporalibus detrimentum, ad honorem Dei, & beate Marie virginis, & ad honorem & reverentiam rev. patris domini fratris Mathei Dei & apostolica gratia episcopi Faventini, Dei nomine invocato, & Spiritus-sancti gratia, elegit Marchum clericum filium magistri Dumditti de Faventia in presbyterum & rectorem dicte ecclesie sancte Marie in Durbecho, committens eidem Marcho administrationem bonorum dicte ecclesie in spiritualibus & temporalibus integraliter in totum, cum electio dicte ecclesie sancte Marie pleno jure pertineat ad monasterium supradictum, & parochianos predictos. Actum Faventie in monasterio predicto sancto-

Ibid. n. 43.

rum Laurentii & Ypoliti in choro ecclesie dicti monasterii, presentibus testibus ad hec vocatis & rogatis, fratre Dadeo converso dicti monasterii sancti Ypoliti, fratre Tornambene de Fugattolis de Bagnacavallo, & Nanne familiari dicti monasterii.

Ego Roncholinus filius quondam Roncholi de Faventia notarii imperiali auctoritate notarius rogatus scripsi & publicavi.

CCXLII.

Crescentius abbas & monachi S. Victoris de Clusis eligunt rectorem ecclesiæ S. Petri de Muscano.

Anno 1308. XIX. decembris.

Ex archivo S. Blasii de Fabriano.

Ibid. n. 442

IN nomine Domini, amen. Anno ejusdem M. CCC. VIII. indictione VI. tempore domni Clementis pape V. die XVIIII. mensis decembris. Cum ecclesia sancti Petri de Muscano membrum monasterii sancti Victoris de Clusis vacaret ad presens per revocationem factam per religiosum & reverendum virum domnum Crescentium abbatem monasterii supradicti de domno Paulo Ritii monacho dicti monasterii, olim rectore ecclesie supradicte, ne ipsa ecclesia vacaret diutius, & in spiritualibus & temporalibus sustineret jacturam, idem domnus abbas cum consensu & auctoritate totius capituli & conventus dicti monasterii ibidem presentis, & in ecclesia dicti monasterii, ut moris est, convocati & congregati, & ipsum capitulum & conventus cum auctoritate ipsius domini abbatis, considerata industria & sollicitudine religiosi & discreti viri domni Pauli predicti, unanimiter & concorditer &c. instituerunt & ordinaverunt predictum domnum Paulum ibidem presentem in rectorem & gubernatorem ipsius ecclesie, & ipsius curam cum omnibus suis juribus &c. commiserunt usque ad voluntatem & beneplacitum ipsius domini abbatis & conventus & capituli antedicti, dummodo idem domnus Paulus teneatur & debeat respondere & dare dicto monasterio annuatim de fructibus dicte ecclesie XXIV. libras Ravennates & Anconitanas. Actum in dicto monasterio in ecclesia ipsius monasterii, presentibus domino Thoma domini Alberghetti, domino Simone Salvutii, Aldrovanno Allevutii &c.

Et ego Joannes magistri Compagni &c. notarius &c. scripsi & publicavi.

CCXLIII.

Fredericus ep. Recanatensis restituit Hermanno abbati Vallis-castri ecclesiam S. Mariæ de Cerro.

Anno 1308. XXX. decembris.

Ex codice S. Blasii de Fabriano, pag. 144.

Ibidem.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini M. CCC. VIII. indictione VI. tempore domini Clementis pape V. die ultima mensis decembris. Actum in palatio episcopatus Recaneti, presentibus domino Zano Nicolai domini Johannis &c. testibus vocatis ad hec & rogatis. Pateat universis presens publicum instrumentum inspecturis, quod venerabilis pater & dominus dominus Fredericus episcopus Racanatensis recognoscens ecclesiam sancte Marie de Cerro diocesis Racanatensis esse & fuisse membrum monasterii Vallis-castri, & immediate pertinere ad ipsum monasterium pleno jure, licet actenus de ipsa ecclesia sancte Marie de Cerro per ipsum episcopum fuisset dictum monasterium expoliatum indebite & injuste, ut ipse dominus episcopus asserebat, ipsam ecclesiam cum omnibus juribus & jurisdictionibus suis restituit & reassignavit religioso viro fratri Hermanno abbati monasterii Vallis-castri recipienti vice & nomine ipsius monasterii & pro ipso, volens & mandans dictus dominus episcopus domino Marco Jacobi Rigi ipsam ecclesiam possidenti & tenenti ab eo, quod ipsam ecclesiam sancte Marie de Cerro cum omnibus suis juribus dicto domino abbati renuntiet, restituat & reassignet pro ipso monasterio recipienti &c.

Et ego Bonaventura Cagni de Mathelica auctoritate imperiali notarius &c. scripsi & publicavi.

In Dei nomine, amen. Anno &c. *ut supra*. Constitutus dominus Marcus Jacobi Rigi de Racaneto coram rev. viro fratre Hermanno abbate Vallis-castri de mandato ven. patris domini Frederici episcopi Racaneti, renuntiavit dicto domino abbati institutioni & provisioni seu collationi sibi facte de ecclesia sancte Marie de Cerro membri monasterii Vallis-castri per episcopum supradictum, & ipsam ecclesiam renuntiavit, restituit & consignavit dicto domino abbati pro ipso mo-

monasterio stipulanti cum omnibus juribus & pertinentiis suis, presente, volente & consentiente & concedente domino episcopo supradicto. Et ego Bonaventura Cagni *&c.*

In Dei nomine, amen. Anno *&c. ut supra.* Vacante ecclesia sancte Marie de Cerro per renunciationem domini Marci Jacobi de Racaneto factam per ipsum dominum Marcum rev. viro fratri Hermanno abbati monasterii Vallis-castri, ne dicta ecclesia pastorali regimine destituta in spiritualibus vel temporalibus aliquem patiatur defectum, ipsum dominum Marcum, per quem credit idem abbas dictam ecclesiam posse salubriter gubernari in spiritualibus & temporalibus, ipsius ecclesie in capellanum & rectorem instituit ad sui abbatis beneplacitum & mandatum, conferens sibi licentiam administrandi spiritualia & temporalia ipsius ecclesie, rebus & bonis vendendis, obligandis & alienandis dumtaxat exceptis, investiens ipsum per sigillum suum in signum tradite possessionis.

Et ego Bonaventura Cagni notarius *&c.*

CCXLIV.

Electio rectoris S. Leonardi de Vessa facta a monachis Triviensibus.

Anno 1308. XXXI. decembris.

Ex regesto Buldronis notarii pag. 271.

Ibid. n. 43.

IN Dei nomine amen. Anno Domini a nativitate M.CCC. VIII. die ultima decembris in claustro monasterii sancte Marie de Trivio, presentibus Brando de Compagnono de Monte-cornario, Restoro notario de Valsavignone & Cuitio Jacobi de Cella testibus. Convocati & simul coadunati monachi dicti monasterii, scilicet domnus Fredericus, domnus Galassus, & domnus Gratia pro se & nomine dicti monasterii & capituli fecerunt domnum Bonum monachum dicti monasterii presentem & recipientem eorum syndicum & procuratorem ad eligendum rectorem in ecclesia sancti Leonardi de Vessa & ad omnia facienda, que circa electionem noverit expedire, promittentes *&c.*

Et ego Buldrone notarius *&c.*

CCXLV.

Statuta hominum de Trivio.

Anno 1309.

Ex eodem regesto, pag. 104.

Ibid. n. 51.

IN Dei nomine amen. Anno Domini millesimo CCC. VIIII. indictione VII. Hec sunt ordinamenta hominum de Trivio.

In primis ordinaverunt & statuerunt, quod quilibet homo debeat facere custodiam & guardiam in castro Montis-cornarii, & in castro Ferrutii, & extra ipsa castra in die & in nocte, sicut ei preceptum fuerit per capitaneos, & qui contra fecerit, solvat V. solidos pro qualibet vice, & solvat guardiam.

Item, quod nullus de dicto loco inferat verba & factum injuriosum contra aliquam personam in tota curia Trivii, propter quod meschia vel rumor, seu tumultus generari posset inter dictos homines de Trivio, & quicumque contrafaceret, solvat communi pro qualibet vice C. solidos.

Item, si de die vel de nocte aliqua novitas appareret in dicto loco, quilibet teneatur & debeat cum suis armis trahere, & debeat se presentare suo capodecem, & ei obedire in banno V. solidorum, & quilibet capodecem teneatur obedire capitaneis, & non secedere a castro sine voluntate capitaneorum in banno X. solidorum.

Item, quod capitanei, quando casus & novitas apparerent, possint percipere & banna ponere sine consilio usque ad quantitatem C. solidorum, & quilibet homo eis obedire debeat ad dictum bannum.

Item, quod nulla persona faciat dampnum in rebus monasterii, nec rapiat de rebus monasterii, nec in silvis, nec alibi sine voluntate capitaneorum in banno XX. solidorum. Et quicumque de bonis monasterii habet aliquid, teneatur assignare & restituere capitaneis hinc ad tres dies in banno XL. solidorum.

Item, quod nullus homo vadat per villam, nec transeat fossatum de Vado tempore noctis in banno V. solidorum sine voluntate capitaneorum.

Item, quod quicumque voluerit petere vel conqueri de aliqua persona occasione alicujus debiti, vel alicujus rei mobilis vel immobilis, debeat ire & conqueri coram capitaneis, & capitanei jus reddant cuilibet persone super quibuscum-

que rebus, & super quibuscumque questionibus, & quilibet obedire teneatur sententie capitaneorum & eorum officialibus.

Item, quod quilibet teneatur obedire & observare ordinamenta, que sunt scripta in statutis antiquis, & obedire capitaneis in quibuscumque capitulis & articulis, & excessibus, qui videlicet apparerent.

Hæc, quæ sequuntur, ordinamenta, *extant lineata, veluti abrasa aut non approbata, quod tamen factum esse poterit nullo jure, & a sequiori manu.*

„ Item, quod nullus homo vel mulier „ furtum faciat de die vel de nocte in „ dicta curte Trivii, & quicumque con„ trafaceret, si furtum esset ultra valen„ tiam x. solidorum, solvat ille, qui fur„ tum faciet LX. solidos, si fuerit de nocte, „ si de die, solvat XL. solidos. Si fuerit „ furtum valoris minus x. solid. solvat „ nomine banni XX. & semper furtum „ emendare teneatur.

„ Item, quod nullus nitatur forziare „ aliquam feminam in tota curte Tri„ vii, nec injuriam facere in banno C. „ solidorum.

„ Item, quod si aliquis faceret ali„ quam offensam vel excessum, ut nollet „ obedire capitaneis, consanguinei pro„ pinquiores illius, qui excessum com„ mitteret, teneantur compellere eum, „ & facere, quod capitaneis obediat.

Item, quod dicta banna exigi debeant per capitaneos, & convertantur ipsa banna in utilitatem communis.

Lecta sunt hæc ordinamenta coram majori parte hominum de Trivio in fosso castri Montis-cornarii, die v. januarii sub anno Domini M. CCC. VIIII. indictione VII.

Ordinamenta facta per homines de Trivio. Anno Domini millesimo CCC. VIIII. indictione VII.

Ordinatum & firmatum est, quod dompnus Bonus & dompnus Galassus possint precipere & compellere homines ad faciendas guardias & claudendas castrorum, & ad faciendum custodias extra castra de die & de nocte, sicut eis placuerit.

Item, quod quilibet homo teneatur facere guardiam, quando dicti monachi mandaverint in banno v. solidorum.

Item, quod quilibet in sero semper cum personis & animalibus redire debeat, & stare de nocte ad castrum, & in fortalitiis castri banno v. solidorum.

Item, quod quilibet omni mane presentare se debeat coram dictis monachis, & non recedere extra fortalitias in banno v. solidorum sine eorum licentia.

Item, quod quilibet ire & stare debeat ad claudendas castrorum, & ad fossos faciendum quandocumque dicti monachi perceperint in banno v. solidorum.

Item, quod quilibet debeat dare & extra terram ducere, & tenere suas bestias & boves, sicut dicti monachi preceperint in banno v. solidorum.

Die XIII. martii in castro Montis-cornarii congregatis ibi hominibus de Trivio seu majori parte lecta sunt dicta ordinamenta publice.

CCXLVI.

Communi Fabriani cedit quartam partem castri Civitellæ abbas Vallis-castri.

Anno 1310. XXII. februarii.

Ex codice S. Blasii Fabriani, pag. 91.

Ibid. n. 55.

IN nomine Domini. Anno Domini M. CCC. X. indictione VIII. die XXII. februarii tempore domini Clementis pape V. Fabriani in palatio communis ejusdem. Coram domino Johanne Gadolemi, domino Francisco Villanutii, & domino Benedicto Egidii, & dominis Johanne Saccutii judicibus, Riento magistri Raynaldi, Mortarito Morini de Sancto, & Thaddeo Ugolantis prioribus artium terre Fabriani testibus de his rogatis & vocatis. Domnus Armanus de Maynettis de Cingulo abbas monasterii sancti Romualdi de Valle-castro, & dominus Mattheus Tomasii de Alvacina monachus & sindicus dicti monasterii ad hec specialiter ordinatus sindicario nomine dicti monasterii dederunt, cesserunt & concesserunt Puzolo Tinti Morici de Almatano sindico communis Fabriani sindicario nomine dicti communis, & pro ipso communi recipienti & stipulanti quartam partem pro indiviso castri Civitelle, & quartam partem turris ipsius castri, & jurisdictionis ipsius castri, & sex modiolos terreni pro sex massariis, & unum alium modiolum terreni pro quolibet massario, qui iret ad habitandum in dicto castro & ejus territorio. Item & castrum destructum Anticule, & totum territorium, ubi fuit dictum castrum Anticule, & totam jurisdictionem ipsius castri & pertinentiarum. Constituentes dictus dominus abbas & dictus sindicus sindicario nomine dicti monasterii ipsum commune, & dictum Puzolum ejus sindicum sindicario nomine ipsius communis & pro ipso communi, ut

ut in rem suam procuratorem & ponentes eosdem in locum dicti monasterii, itaut a modo utili & directo nomine ipsum castrum possit agere & experiri, seseque tueri, & omnia & singula facere & libere exercere in judicio & extra, que ipsummet monasterium, & legitima persona interveniente pro ipso ante dictam dationem, cessionem, & concessionem facere & exercere poterat. Et hoc fecerunt dictus dominus abbas & sindicus dicti monasterii, pro eo quod dictus sindicus communis sindicario nomine dicti communis recepit dictum monasterium in protectionem, & sub protectione dicti communis, & ipsos dominum abbatem & sindicum prefati monasterii pro ipso monasterio recipientes & stipulantes, & ipsius monasterii nomine. Et etiam promisit dictus sindicus communis sindicario nomine, quo supra, dictis domino abbati & dicto sindico monasterii pro ipso monasterio recipientibus & stipulantibus ipsum monasterium defendere de jure & de facto. Et pro eo, quod dicti dominus abbas & sindicus monasterii memorati fuerunt confessi & contenti non spe future remunerationis habuisse, & recepisse & penes se habere a dicto communi & dicto ejus sindico ducentas libras Ravennates & Anconitanas pro reparatione ecclesie dicti monasterii & domorum ipsius. Renuntiantes exceptioni non habite, non solute & non numerate eis dicte pecunie, omni legum & juris auxilio. Quam dationem, cessionem & concessionem, & omnia & singula supradicta & infra dicenda perpetuo rata & firma habere atque tenere, & in nullo contra facere vel venire per se vel alium aliquatenus in futurum; & quod de predictis nec aliquo predictorum nulli alteri jus est cessum per dictum monasterium vel alium, seu aliquem pro ipso. Et quod in futurum non concedatur huic & dicto communi nociturum. Et si tempore aliquo appareret, promiserunt dicto sindico communis pro ipso communi recipienti & stipulanti dictum commune conservare indemne, omneque damnum & expensas in judicio, arbitrio & extra reficere & integraliter restituere sub pena duarum millium librarum Ravennatum & Anconitanarum sollemniter promissa & stipulata, & obligatione bonorum dicti monasterii &c. Et insuper dictus sindicus monasterii in manibus dicti domini abbatis corporaliter tactis Scripturis juravit predicta omnia & singula attendere & observare, & in nullo contrafacere vel venire aliquatenus in futurum in animabus dicti domini abbatis & monachorum, & capituli & conventus dicti monasterii ad majoris roboris firmitatem.

Et ego Benvenutus Martini de Fabriano auctoritate imperiali notarius predictis interfui, & ut supra legitur, rogatus scripsi & publicavi.

CCXLVII.

Fragmentum processus contra Crescentium abbatem S. Victoris de Clusis.

Anno 1310. v. novembris.

Ex archivo S. Catharinæ Fabriani.

Ibidem n. 53.

IN nomine Domini, amen. Hec est copia quarumdam attestationum seu depositionum testium.... in libro seu regesto curie rev. patris domini Arnaldi Dei gratia sancte Marie in porticu diaconi cardinalis apostolice sedis legati scriptarum per magistrum Paulum de Collelongo, quarum tenor talis est.

Dominus Petrus Scottus de Placentia canonicus Branchamen. testis juratus & interrogatus super articulo, qui talis est *&c.* Item, quod frater Crescentius, qui se gerit pro abbate sancti Victoris de Clusis districtus Fabriani, accessit ad civitatem Bononiensem *&c.* in anno millesimo CCC. VIIII. *&c.* & dixit, quod in principio, quando venit Bononiam, vidit ipsum portantem habitum suum album *&c.*

Dominus Petrus Pigotius de Placentia asserens se clericum testis juratus *&c.* quod ipsum fratrem Crescentium vidit Bononie dictis temporibus, & primo vidit ipsum in habitu monachali albo, *&c.*

Et ego Franciscus magistri Alegretti de Sancta-Victoria Firmane diocesis publicus notarius *&c.* exemplavi, & in publicam formam redegi sub anno Domini M. CCC. X. indictione VIII. pontificatus domini Clementis pape V. die v. mensis novembris.

CCXLVIII.

Conventiones clericos SS. Jo. & Pauli inter, & monachos S. Gregorii de Urbe.

Anno 1311. XXIII. aprilis.

Ex codice Gregoriano pag. 253.

Ad lib. xlvii. n. 4.

IN nomine Domini. Anno nativitatis Domini millesimo trecentesimo undecimo tempore domini Clementis pape V. in-

indictione VIIII. mensis aprilis die vigesima. In presentia domini Jacobi Benentendi notarii & mei Petri Maximi notarii, & testium subscriptorum ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum. Acceptatum & conventum est inter clericos & capitulum ecclesie sanctorum Johannis & Pauli, scilicet dominum presbyterum Romanum priorem, presbyterum Ursum, Nicolaum Campaniani, Petrum Cene, Raynerium & Jacobum Tiburtinum canonicum dicte ecclesie procuratorem capituli & clericorum dicte ecclesie ex una parte, & inter fratrem Petrum de Colle-vaccario priorem monasterii sancti Gregorii in elivo Scauri de Urbe, & fratrem Andream de Sublaco monachum dicti monasterii & syndicum, & legitimam personam abbatis, monachorum & conventus dicti monasterii ex altera, videlicet quod ipsi clerici pro tuitione parietis dicte ecclesie possint volvere arcus, & appodiare coffas ipsorum arcuum juxta parietem, quod est monasterii supradicti via publica mediante, & quod dicti clerici hoc de voluntate dictorum abbatis & conventus facere possint, & non aliter, & quod hoc ab eis precario recognoscant, & quod infra & supra dictos arcus nullum aliud edificium seu aliquam aliam novitatem superimponere possint, sine communi voluntate utriusque partis, & quod si de communi concordia & voluntate vellent super dictis arcubus aliquam novitatem facere, seu edificium aliquod superimponere, quod liceat eis hoc facere; ita tamen quod dictum monasterium teneatur ipsis clericis restituere & refundere medietatem omnium sumptuum & expensarum factarum in dicto opere, hoc enim idem intelligatur de arcubus jam factis & faciendis, quorum coffe juncte sunt, & immisse parietibus dicti monasterii, & hec cautionentur ad sensum sapientis utriusque partis. Actum presentibus his testibus, scilicet Cecco domini Bartholomei Henrici, Petro Romani Pauli, Nicolao Thome, & Accursetto muratore.

Ego Petrus Maximi Dei gratia alme Urbis illustris prefecti auctoritate publicus notarius, quia predictis omnibus interfui, & scripsi & publicavi rogatus.

CCXLIX.

Domus oblata Triviensis abbatiæ ecclesiæ pro oratorio ad recipiendos Christi pauperes in Mercatali.

Anno 1311. die v. junii.

Ex regesto Buldronis notarii, pag. 110.

IN Dei nomine amen. Anno Domini millesimo CCC. XI. die v. mensis junii in ecclesia sancti Bartholomei de ospitale Ranchanbrosii, presentibus Venturello de Corliano, Amato Ugolini de Tivi & Venturutio Baldutii de Trivio testibus. Gianne, qui vocatur F. . r. . filius olim Brisschi de Cajamesoni curtis Penne ex certa scientia intuitu pietatis ob reverentiam omnipotentis Dei & beate Marie virginis & omnium Sanctorum Dei pro anime sue salute suorumque parentum, promittens facere, quod uxor sua domina Orabele ratum habebit, dedit, concessit & obtulit presbytero Bono filio olim Ugolini de Pozale recipienti pro se & pro pauperibus Christi in perpetuum ad usum & subsidium pauperum, videlicet unam domum cum solo, terreno & hedificio sitam in curte Penne in Mercatali, quod est inter Pennam & Billi, ab uno latere est dictum Mercatale, ab alio latere possident heredes olim magistri Vignatis, & ab alio latere possidet Junctellinus de Boscolis *&c.* Item omnes suas terras, possessiones, res & bona *&c.* sub hac conditione & modo, quod dictus presbyter Bonus ad laudem & honorem Dei & beate Marie virginis & omnium Sanctorum, & ad honorem domini .. episcopi Feretrani, & ad honorem universitatis & communis dicte Penne, sub cujus defensione esse voluit res predictas, possit & debeat ipsam domum & res oblatas & datas tenere, conservare & expendere in usus & in subsidium pauperum Christi in perpetuum, & ibi oratorium facere & manutenere, prout salubrius noverit ad Dei laudem & salutem animarum, *&c.*

Ibidem.

Ego Buldrone not. *&c.* scripsi & publicavi.

CCL.

CCL.

Oratorium construitur sub monasterio S. Viti de Vicetia.

Anno 1314. xxvii. maji.

Ex autographo tabularii ejusdem monasterii.

Ibid. n. 17.

IN Christi nomine. Anno Domini millesimo trecentesimo quartodecimo indictione duodecima die mercurii vigesimo septimo martii in canonica Vincentina in camera infrascripti domini C. vicarii, presentibus presbytero Machandino rectore ecclesie de Casali, Alberto clerico quondam Bonaventure, Johanne dicto Fracagnoco quondam Bonacursii, & aliis. Constitutus frater Silvester ordinis sancti Benedicti Camaldulensis in presentia reverendi viri domini Conradi archidiaconi Vincentini ven. patris domini A.. Dei gratia episcopi Vincentini vicarii generalis. Quia infrascripti homines & convicinia de Burgo sancti Viti suburbiorum civitatis Vincentine, videlicet dominus Henricus de Vitarsis, Sigonfredus Coxasa, Petrus de Quinto, Albertus Bonomi, Mejoratus de Bramalardis & magister Aliotus Johannis Guini consignaverunt & deputaverunt quomdam domum positam in burgo sancti Viti apud dictum magistrum Aliotum prope Vincentiam ab uno latere, & ab alio apud Nicolaum de Orsatis & fratres, de retro apud Michaelem quamdam Petri de Teopexe, & de ante apud viam publicam predicto fratri Silvestro pro quodam oratorio per ipsum fratrem de novo construendo. Idem frater & homines ab eodem domino vicario humiliter postularunt, quatinus eidem fratri Silvestro licentiam concedere dignaretur & vellet, quod in domo ipsa possit oratorium construere, altare facere, & Missam atque divina officia celebrare, campanas, & omnia opportuna ratione & edificatione, prout necessario facere, & sibi videbitur expedire. Qui dominus vicarius suis volens justis annuere supplicationibus, qua fungitur auctoritate, eisdem fratri & hominibus licentiam petitam elargivit, & suam, in predictis & quolibet predictorum interposuit auctoritatem & decretum.

Ego Petrus quondam Bartholomei de Moxone notarius publicus hiis interfui & exscripsi.

In Christi nomine, anno &c. *ut supra*. Vincentie in porta sancti Petri in burgo sancti Viti in domo habitationis infrascriptorum venditorum pretio sexaginta librarum denariorum Venetiarum parvorum magister Aliotus sartor de burgo sancti Viti, domina Angata ejus uxor, Flordelixe & Vincentius ejus filii fuerunt confessi & manifesti se habuisse & recepisse a domino fratre Silvestro monacho monasterii sancti Viti de Vincentia ordinis Camaldulensis dante & solvente pro monasterio sancti Viti predicti, & de denariis ipsius monasterii, de quibus denariis & pretio se fore solutos vocaverunt *&c.* & fecerunt dictam venditionem, traditionem & investituram ad proprium pro libero & expedito allodio de uno sedimine cum domo super cupata, curia & horto posita in porta sancti Petri in burgo sancti Viti apud viam publicam de ante apud Nilicum de Zane de retro, apud supradictos venditores ab uno latere, & apud heredes Orsati bubulci ab alio latere *etc.*

Ego Sygenfredus quondam Alberti Coxate notarius publicus predictis omnibus interfui, & hec inde scripsi.

CCLI.

Provisio pro monasterio S. Helenæ ad flumen Æsinum.

Anno 1315. die xx. julii.

Ex tabulario sancti Blasii de Fabriano.

Ibidem n. 211

IN nomine Domini amen. Anno nativitatis ejusdem millesimo CCC. XV. indictione XIII. die XX. mensis julii sede Romana vacante. Cum monasterium sancte Helene de Hesino Camaldulensis ordinis Camerinensis diecesis vacet ad presens per assumptionem reverendi patris domni Bonaventure electi ejusdem olim ad prioratum Camaldulensis heremi, & ejusdem ordinis universi, reverendus predictus pater domnus Bonaventura prior Camaldulensis heremi & ordinis generalis, ad quem spectat de consuetudine approbata ac per constitutiones ordinis memorati capitulis quibuscumque vacantium monasteriorum Camaldulensis ordinis presidere, alias electio subsequuta censetur irrita & inanis, attendens quod prolixa vacatio talium, ut plurimum, consueverit esse dapnosa, decrevit celeriter eidem monasterio, quantum ad suum spectat officium, providere. Ideoque confisus de providentia venerabilis viri dopni Juliani

ni abbatis monasterii de Berardengha, eidem in presentia infrascriptorum testium, & mei notarii infrascripti plenam auctoritatem commisit predicti monasterii capitulo presidere in vacatione presenti vice sua, donec predictum monasterium cum effectu fuerit reformatum, mandans ipsius monasterii monachis, ut prefato domno Juliano tanquam ejus vicario in hac parte debeant obedire, & de his omnibus mihi notario infrascripto jussit, ut plenum conficiam instrumentum, promittens totum id, quod per suum predictum vicarium factum fuerit in predictis, ratum & firmum habere sub obligatione & ypotheca omnium bonorum ordinis & heremi prelibati.

Actum in monasterio de Poplena Fesulane diecesis, presentibus venerabilibus viris dompnis Guidone de Vangaditia, Gregorio Classensi, & Felice de Urano monasteriorum abbatibus testibus vocatis & rogatis.

Ego Dionisius quondam Jacobi de Bononia imperiali auctoritate notarius predictis interfui, & rogatus scripsi, & in publicam formam redegi.

CCLII.

Ugolinus ep. Faventinus indulgentiam concedit ecclesiæ S. Donati de Mutiliana.

Anno 1315. die II. augusti.

Ex autographo penes canonicos S. Laurentii de Florentia n. 261.

Ibidem.

FRater Ugolinus miseratione divina episcopus Faventinus religioso viro dilecto nobis in Christo dompno Benigno priori monasterii sancti Barnabe de Gamonio nostre diocesis salutem in Domino sempiternam. Sanctorum meritis inclita gaudia Christi-fideles assequi minime dubitamus, qui eorum patrocinia pro condigne devotionis obsequiis promerentur, illumque venerantur in ipsis, quorum gloria ipse est & retributio meritorum. Nos igitur ad consequendum hujusmodi gaudia causam dare fidelibus cupientes, omnibus vere penitentibus & confessis, qui ad ecclesiam sancti Donati de Mutiliana nostre diocesis ad monasterium vestrum immediate spectantem die festi ejusdem sancti Donati & septem diebus immediate sequentibus cum reverentia & devotione accesserint annuatim, de omnipotentis Dei misericordia & beate Marie semper virginis matris ejus & beatorum apostolorum Petri & Pauli auctoritate confisi quadraginta dies indulgemus. Proinde vestrum laudabilem propositum ad construendum quoddam hospitale prope dictam ecclesiam ad servitium & substentationem infirmorum & pauperum commendantes, ut tam pium opus plenum sortiatur effectum, universos Christi-fideles per civitatem & diocesim Faventinam constitutos tenore presentium requirimus & rogamus, atque hortamur in Domino, eis in remissionem peccaminum injungentes, quatenus vobis aut nuntiis vestris de bonis eis a Deo collatis pro dicti hospitalis constructione & hospitalitatis observantia pias elemosinas & grata caritatis subsidia largiantur. Quibus vere penitentibus & confessis hospitali prefato ejusque nuntiis in servitium infirmorum & pauperum manum porrigentibus adjutricem auctoritate premissa quadraginta dies similiter de injunctis sibi penitentiis misericorditer in Domino relaxamus. In quorum omnium testimonium presentes litteras fieri fecimus, & sigilli nostri muninime roborari. Datum Faventie anno Domini millesimo trecentesimo quintodecimo die secunda mensis augusti XIII. indictione.

CCLIII.

Nicolaus ep. Scarpatensis aliam indulget ecclesiæ S. Martini de Opitergio.

Anno 1315. die 30. octobris.

Ex autographo S. Michaelis de Muriano. Caps. LXI. 32.

Ibidem.

FRater Nicolaus fratrum heremitarum ordinis sancti Augustini Dei & apostolica gratia episcopus Scarpatensis universis Christi-fidelibus tam clericis, quam laycis per civitatem & diocesim Cenetensem constitutis salutem & sinceram in Domino caritatem. Deum credimus in celis habere propitium, cum matrem ejus & Sanctos suos, qui in celis habitant, honorari procuramus in terris, & Christi-fideles ad devotionis & pietatis opera, per que ad eterne felicitatis gaudia pervenire valeant, invitamus. Cupientes itaque, ut ecclesia sancti Martini de Opitergio Cenetensis diocesis, que de consensu & auctoritate venerabilis patris domini Manfredi Dei gratia episcopi Cenetensis & comitis anno presenti, videlicet die duodecimo exeunte mensis julii ad Dei laudem & honorem sub dicti sancti

cti Martini vocabulo juxta formam ecclesie extitit per nos consecrata, congruis frequentetur honoribus, & a Christifidelibus jugiter veneretur, omnibus vere penitentibus & confessis, qui die consecrationis ejusdem, & per octavam accesserint ad eam, & de cetero devote annuatim die anniversarii consecrationis predicte & per octavam accesserint, eamque ecclesiam orationis & devotionis causa visitare curaverint, de omnipotentis Dei misericordia, & gloriose virginis Marie matris Christi, filiorumque Sanctorum & Sanctarum ejus meritis & precibus confidentes, de consensu & auctoritate predicti domini episcopi Cenetensis, unum annum & quadraginta dies de injuncta eis penitentia misericorditer in Domino relaxamus. In cujus rei testimonium & fidem clariorem presentes literas sigilli nostri fecimus appensione muniri.

Dat. Cenete in episcopali palatio die penultimo mensis octobris sub anno Domini millesimo trecentesimo quinto-decimo indictione tertia-decima.

Pendebat ex funiculo serico sigillum.

CCLIV.

Compositio inter monachos S. Apollinaris Classis & canonicos Portuenses quoad Candianum & litus maris.

Anno 1315. x. novembris.

Ex Classensi authentico.

IN Christi nomine, amen. Anno ejusdem millesimo trecentesimo quinto-decimo indictione tertia-decima die decimo novembris, sede Romana pastore vacante, in littore maris apud Candianum districtus Ravenne, presentibus domino Ugozone de Berardenghis, domino Ugolino de Bucolis judice, Lanfranco filio quondam Bernardini de Fontana, ser Maynardo de Cervia & Symone de Muratoribus notario & aliis. Cum lis & discordia verteretur inter rev. virum dominum Guilielmum priorem ven. canonice sancte Marie in Portu Ravennatis diocesis nomine suo, & nomine & vice dicte canonice & conventus ipsius, & pro ipsis ex una parte, & rev. virum dominum Gregorium abbatem monasterii sancti Apollenaris in Classe Ravennatis diocesis suo nomine & nomine &c. ex altera, in eo & super eo, quod idem dominus prior, nomine quo supra, dicebat ad se nomine dicte canonice & ad dictam canonicam & conventum canale Candiani, & ipsum Candianum totum seu portum dicti Candiani ex utraque parte ipsius positum territorio Ravenne inter ipsam canonicam & lisetam dicti monasterii Classis pertinere. Et etiam dicebat litus maris, quod est juxta mare, & vadit usque ad canale dicti Candiani, & portum Candiani ex latere dicte lisete ad predictos dominum priorem, canonicam & conventum de jure pertinere. Et e converso dictus domnus abbas nomine suo & nomine &c. dicebat predictum Candianum & portum ipsius totum, & canale Candiani superius contentum ex utraque parte predictorum Candiani, & portus ipsius & canalis ad dictum monasterium pertinere pleno jure, negando predictam canonicam, & dominum priorem predictum aliquod jus habere in predictis portu Candiano & canale. Credebat tamen litus maris superius contentum ad ipsam canonicam pertinere de jure. Unde volentes partes predicte, & quelibet earum, nomine quo supra, de predicta lite & contentione, ac omnibus suprascriptis inter eos ad pacem & concordiam pervenire, de consilio magnifici viri domini Lamberti de Polenta ibidem ad predicta omnia presentis, qui se pro bono pacis & concordie partis utriusque ad predicta interposuit, concorditer ad evitandam omnem scandali materiam, que non solum inter extraneos, sed etiam inter domesticos & propinquos solet pluries exoriri, ad talem pacem & concordiam inter eos pervenerunt hoc modo, videlicet, quod dictus dominus abbas & monasterium predictum perpetuo habeant & habere debeant totum portum Candiani usque in mare ex utraque parte dicti portus, & etiam Candianum & littus ipsius Candiani, & canale & omnia superius contenta ex utroque latere infra terminos lapidis positos in ripa dicti Candiani ex latere dicte canonice per predictas partes, sicut dictus dominus Lambertus de Polenta de voluntate & consensu dictarum partium poni fecit, & jussit pro confinibus utriusque partium predictarum. Et quod dictum monasterium perpetuo habeat & habere debeat cursum aque dicti Candiani infra dictos terminos usque in mare, & etiam habeat & habere perpetuo possit piscationes canalis, portus & Candiani usque in mare, & quod perpetuo omnes de dicto monasterio Classis possint & eis liceat ad eorum

rum voluntatem, cotiens voluerint, & eis placuerit, bucham dicti Candiani, & littus maris dicte buche, seu dictum Candianum aperire, seu aperiri facere sua propria auctoritate sine aliqua requisitione vel contradictione illorum de Portu, tamquam rem propriam & portum dicti monasterii Classis. Salvo, quod si aliquo tempore cursus aque dicti Candiani excederet ultra terminos fixos in littore maris per dictum dominum Lambertum & de ejus mandato juxta dictum Candianum, & faceret portum & canale ex latere dicte canonice versus portum, cursum aque faciendo ad mare, tunc canale, aqua & portus dicti Candiani sit & esse debeat dicte canonice, donec predictum monasterium reduceret cursum aque dicti Candiani infra dictos terminos in pristinum statum. Hoc expresso pacto apposito inter dictas partes, quod illi de dicta canonica, nec ullus pro eis possit modo aliquo seu causa de cetero aliquam facere novitatem in aliqua parte dicti Candiani vel canalis, propter quam cursus aque dicti Candiani vel canalis impediretur, tolleretur, vel extraheretur de cursu suo extra dictos terminos, & quod ipsi non possint in portu dicti Candiani, nec in canale dicti Candiani piscari vel piscari facere, salvo & reservato predictis de canonica predicta, quod ipsi possint & eis liceat tollere de aqua dicti canalis Candiani, que commodo eorum salinarum ad salem faciendum totiens quotiens voluerint, & sibi opportunum fuerit, dummodo ...... cursum aque dicti Candiani. Item habeat & habere debeat perpetuo monasterium prefatum totum littus maris superius contentum, quod dicta canonica habet ultra portum dicti Candiani ex latere lisete dicti monasterii Classis inter mare & portum predictum & canale Candiani, quod littus maris cum omni suo jure ad ipsum littus pertinentem & etiam omne jus & actiones, quod & quas habent predicti dominus prior, canonica & conventus, si quod habent vel habere sperant, seu ad eos spectaret aut spectare vel pertinere posset quocumque modo vel jure in canale dicti Candiani, & in ipso Candiano seu portu ipsius Candiani, predictus dominus prior per se suosque successores in dicta canonica succedentes, ac nomine & vice dicte canonice & conventus ipsius, & pro ipsis dedit, tradidit & penitus in perpetuum transtulit nomine permutationis & cambii suprascripto domino dompno Gregorio abbati suprascripti monasterii presenti, stipulanti & recipienti nomine & vice dicti monasterii, & pro ipso monasterio cum introitu & exitu ipsarum rerum & cum omnibus eis pertinentibus ad habendum, tenendum, & quidquid dicto domino abbati suisque successoribus in dicto monasterio placuerit perpetuo faciendum cum omnibus & singulis, que ..... predictos continentur confines, vel alios si qui forent, accessibus & egressibus suis usque in viam publicam, & cum omnibus & singulis, que ..... super se & infra se, seu intra se, in integrum, omnique jure & actione, usu seu requisitione sibi domino priori & canonice ex ipsis vel pro ipsis rebus modo aliquo pertinente. Et hoc ideo predictus dominus abbas per se suosque successores in dicto monasterio succedentes, ac nomine & vice dicti monasterii, capituli & conventus ejusdem, & pro ipso monasterio dedit, tradidit, & in perpetuum penitus transtulit nomine permutationis & cambii, & omni jure & modo, quibus melius potuit, pretextu predictorum littus maris & juris predicto domino priori presenti, stipulanti & recipienti nomine & vice dicte canonice & pro ipsa totum terrenum & pasculum dicti monasterii, & quod ipsum monasterium habet ab ista parte Candiani versus canonicam predictam inter Bidentem & flumisellum, Candianum & insulam illorum de Portu, incipiendo ab ipso Bidente, & ripa flumiselli, eundo recte super ipsa ripa flumiselli usque ad terminum lapidis positum in ripa canalis Candiani, parum longe a salina monasterii Classis, longe semper a ripa dicti flumiselli, & a ripa dicti Candiani per duas perticas, sicut termini positi sunt usque ad mare. Que quidem due pertice remaneant & esse debeant pro una via, per quam viam perpetuo illi de Classe pedites & equites cum curribus & animalibus suis possint ire & redire totiens quotiens voluerint usque ad mare eorum propria auctoritate, non prejudicando vel prejudicari faciendo in aliquo salinis dicte canonice posite, constructe vel construende super ripa vel juxta ripam dicti Candiani. Et predicta omnia dedit dictus abbas ipsi domino priori cum introitu & exitu suo, & omnibus dicto terreno & pasculo pertinentibus ad habendum, tenendum, possidendum, & quidquid dicto domino priori suisque successoribus & dicte canonice placuerit perpetuo faciendum cum omnibus & singulis, que infra predictos continentur confines vel alios, si qui forent cum accessibus & egressibus suis usque in viam publicam, & cum

& cum omnibus & singulis, que habet supra se vel infra, seu intra se in integrum, omnique jure & actione, usu seu requisitione ipsi domino abbati & monasterio ex ea vel pro ea re, vel ipsi rei modo aliquo pertinente. Quam quidem pacem & concordiam, cambium seu permutationem & transactionem & pactum, ac omnia & singula suprascripta promiserunt dicti dominus prior & abbas vicissim per se & suos successores firma perpetuo & rata habere & tenere, & non contrafacere vel venire per se vel per alios aliqua ratione vel causa. Et promiserunt vicissim inter se una pars alteri solempniter & solempni stipulatione approbari, confirmari & emologari facere per conventus & in conventibus dicte canonice, & dicti monasterii ad omnem requisitionem partium predictarum, & cujuslibet earum. Et quod dicti conventus & quilibet ipsorum una cum ipsis domino priore & domino abbate nomine & vice predictarum domorum, & cujuslibet earum cum solempni stipulatione & obligatione penali promittent, scilicet una pars alteri predictam pacem & concordiam, cambium & permutationem, dationem, & omnia alia & singula suprapofita perpetuo firma & rata habebunt & tenebunt, observabunt & adimplebunt, & non venient contra predicta aliqua ratione vel causa de jure vel de facto, sub pena quingentarum librarum auri danda & solvenda suprascripto domino Lamberto de Polenta, eo quod idem dominus Lambertus sua propria bonitate & sollicitudine, amore beate virginis Marie, & beati Apollenaris martyris, & predictarum domorum partes predictas de suprascriptis discordiis conduxit ad pacem & concordiam, ipsa pena ab utraque parte eidem domino Lamberto solempni stipulatione promissa, qua soluta &c.

† Ego Thomasius filius quondam ser Guererii de Palazzo imperiali auctoritate Ravenne notarius, ut inveni &c. in scriptis seu protocollis dicti ser Guereri notarii, olim patris mei defuncti, mihi a potestate Ravenne & officialibus etiam curie & consilio generali communis Ravenne commissis, complendis & autenticandis, ut constat instrumento scripto manu Bonaventure de Zenariis notarii, ita bona fide &c. scripsi & autenticavi, & signum meum consuetum apposui sub annis Domini millesimo trecentesimo quadragesimo-primo indictione nona tempore sanctissimi patris & domini domini Benedicti pape duodecimi.

CCLV.

Electio Jacobi mon. Camaldulensis in abbatem Galeatensem.

Anno 1316. XIV. martii & XIX. aprilis.

Ex tabul. archiepisc. Ravennæ. Capſ. O. 7835. & 7837.

Ibid. n. 23.

IN nomine Domini nostri Jesu Christi amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo tercentesimo decimo-sexto indictione quarta-decima apostolica sede vacante die XIV. mensis martii in ecclesia sancte Marie de castro Planecti. Domnus Petrus, domnus Johannes, domnus Zeremias, domnus Zeremias, domnus Verasius, domnus Ubertus, & domnus Benfactus monachi monasterii sancti Illari Galiate fecerunt, constituerunt & ordinaverunt domnum Franciscum dicti monasterii monachum eorum procuratorem &c. ad obtinendum consensum religiosi viri domni Jacobi monachi professi monachi Camaldulensis & heremite heremi ejusdem monasterii Camaldulensis electi a domno Petro predicto compromissario eorumdem &c. & ad petendum, nomine quo supra, a Raynaldo archiepiscopo sancte Ravennatis ecclesie confirmationem electionis ab eisdem & eorum nomine celebrate de dicto domno Jacobo &c. presentibus domno Octaviano abbate Isolano, presbytero Johanne rectore ecclesie sancte Marie de castro Planecti, presbytero Jacobo rectore ecclesie de Valbona, ser Dando notario de Planecto & pluribus aliis testibus ad hec ductis, vocatis & rogatis.

Ego Aghinardus Vantii de Spadarano imperiali auctoritate notarius &c. scripsi & publicavi.

In Christi nomine, amen. Anno ejusdem nativitatis M.CCC.XVI. indictione XIV. die XIX. mensis aprilis Argente in domo .... Caxaroli, presentibus domno Ottaviano abbate monasterii sancte Marie de Isola &c. Religiosus vir domnus frater Jacobus ordinis Camaldulensis electus in abbatem monasterii sancti Ilari Galiatensis fecit, constituit & ordinavit religiosos viros domnum fratrem Franciscum & domnum fratrem Petrum monachos dicti monasterii, & discretos viros presbyterum .... de Valbona & Guilielmum notarium quondam domini Bavigani de Argenta & quemlibet eorum in solidum &c.

&c. specialiter ad comparendum coram ven. in Christo patre domino Raynaldo Dei gratia archiepiscopo ecclesie Ravennatis &c.

Ego Petrus filius quondam magistri Blanchi Barberii de Argenta notarius iis omnibus presens rogatus scribere scripsi.

CCLVI.

Paganus ep. Patavinus confirmat monasterio & priori Carcerum ecclesiam S. Michaelis, & electionem rectoris etiam regularis.

Anno 1316. XXIX. octobris.

Ex archivo S. Michaelis de Muriano.

Ibid. n. 24.

IN Christi nomine. Anno nativitatis ejusdem millesimo trecentesimo sexto-decimo indictione quarta-decima die veneris tertio exeunte octobris Padue super episcopali palatio in majori sala in camera domini episcopi, presentibus venerabili viro domino fratre Johanne abbate monasterii sancti Stephani de Carraria, presbytero Juliano de Cremona capellano altaris sancti Danielis in majori ecclesia Paduana, ac Antonio notario quondam domini Ceri de Balletis de Montagnana & aliis. In nomine patris & filii & Spiritus-sancti amen. Accedens ad presentiam ven. patris domini Pagani Dei & apostolica gratia episcopi Paduani religiosus & ven. dominus frater Agnellus prior monasterii & loci sancte Marie ad Carceres Paduane diocesis exposuit, quod ab olim ven. pater dominus Jordanus episcopus Paduanus ecclesiam sancti Michaelis de Padua extra muros civitatis mediante flumine positam cum omnibus possessionibus suis mobilibus & immobilibus, ac juribus ad ecclesiam ipsam spectantibus sub certa forma & ordine per privilegium speciale concessit, ut omni tempore prior & fratres predicti monasterii sancte Marie, qui pro tempore fuerint, predictam ecclesiam sancti Michaelis cum omnibus possessionibus suis & juribus habeant semper & teneant, ita quod unus sacerdos secularis continue ibi resideat, qui populo satisfaciat & serviat in divinis; cujus quidem sacerdotis presentationem predictus dominus prior & fratres, confirmationem vero & institutionem dictus dominus episcopus semper debet habere, prout hec omnia in predicto privilegio concessionis facte per dominum episcopum predictis priori & fratribus habentur expresse. Exposuitque idem dominus frater Agnellus prior, quod contingit interdum, quod non occurrit talis secularis sacerdos, qui sit sufficiens vel idoneus ad regendam ecclesiam predictam & populum, & quod etiam aliquando talis est ibidem institutus sacerdos, qui propter ejus demerita non est dignus servire ibidem, sed potius merito est privandus, ex quo eidem domino episcopo humiliter supplicavit, ut sibi & dicto suo monasterio gratiose concedat, quod in predicta ecclesia sancti Michaelis, & ad ipsius curam possit de cetero sacerdotem secularem vel regularem de suis fratribus, prout ei melius videbitur, presentare; & presentatum ac per prefatum dominum episcopum institutum ad curam ipsius ecclesie & populi possit, si demerita ejus exegerint, amovere, & ab ipsa ecclesia revocare, & alium idoneum presbyterum secularem vel regularem ipsi domino episcopo presentare ad curam ipsius ecclesie & populi instituendum. Qui quidem dominus episcopus audito precedentis privilegii tenore, & examinato hujusmodi negotio, volens se predicto priori & fratribus reddere gratiosum, ipsius prioris petitioni annuens, eamque benigne recipiens & admittens, eidem pro se & suis successoribus presentis scripti auctoritate concessit, quod in prefata ecclesia sancti Michaelis possit sacerdotem secularem, vel regularem seu religiosum, prout ei placuerit, ipsi domino episcopo presentare instituendum ad curam ipsius ecclesie & populi, ipsumque sic presentatum & institutum, si invenerit ipsum indignum, revocare, ac alium, ut premittitur, presentare, prout utilius pro ipsa ecclesia viderit expedire. Salvis semper omnibus juribus & honoribus, que domino episcopo, & ecclesie & canonice Paduane pro ecclesia ipsa debentur, & in premisso privilegio antiquo per ordinem continentur, presbytero Samaritano ipsius ecclesie capellano & rectore, qui ad presens ipsius ecclesie curam gerit, in suo statu & beneficio, dum vixerit aut cesserit, remanente. Et in predictorum omnium testimonium & evidentiam clariorem prefatus dominus episcopus presens privilegium sive scriptum per me Bartholomeum notarium infrascriptum scribi voluit & mandavit, & tam sigilli sui appensione, quam meo signo & nomine roborari.

Ego Bartholomeus filius quondam domini Federici Alectis domini Roffini comitis de Lomell. auctoritate notarius & su-

supradicti domini episcopi scriba predictis interfui, & de mandato ipsius domini episcopi, & rogatus hec scripsi, meoque signo & nomine roboravi.

Locus † sigilli.

CCLVII.

Visitatio parthenonis S. Nicolai Bononiæ.

Anno 1318. xv. maji.

Ex tabulario S. Mariæ Angelorum de Florentia.

ANno Domini millesimo tercentesimo decimo-octavo indictione prima die quinto-decimo mensis madii. Venerabilibus & religiosis viris dompno Petro abbate monasterii Savignani de Arimino, dompno Guidone de Arimino monacho Vangaticiensi generalibus visitatoribus Camaldulensis ordinis in provincia Romandiole & Marchiarum Ancone & Trivisane, & in partibus Venetiarum & Fori-julii, & in terris ultra Padum constitutis per rev. patrem dominum Bonaventuram priorem Camaldulensem & definitores capituli generalis in monasterio Vangaticiensi ejusdem ordinis in proximo festo sancte Pentecostes preterito celebrato ordinatis ad monasteriorum ejusdem ordinis eorum exequentibus visitationis officium accedentibus, & ibique in spiritualibus & temporalibus circa statum monachorum & ipsorum morum reformationem & correctionem secundum regulam sancti Benedicti & statuta ejusdem ordinis, visitationis officio per Dei gratiam utiliter & laudabiliter consumato, religiosa domna Donella priorissa monasterii & loci sancti Nicolai ordinis Camaldulensis ad heremum Camaldulensem nullo medio pertinentis, domna Philippa, Thomaxina, Beatrixia, Maria, Galiana monace & sorores dicti loci sancti Nicolai omnes ad sonum campanelle in claustro more solito ejusdem monasterii congregate, & ad hec specialiter convocate, confesse fuerunt viva voce & contente se a predictis visitatoribus, & ibi presentibus & petentibus visitationem, correctionem & reformationem eam recepisse, promittentes mihi notario infrascripto nomine predictorum visitatorum & totius Camaldulensis ordinis recipienti coram testibus infrascriptis, quod tam predictis visitatoribus in his, que per eos inhibita, monita & statuta sunt, quam ceteris visitatoribus, quos futuris temporibus priores Camaldulenses & definitores generalium capitulorum ejusdem ordinis destinandos duxerint, subdite, obedientes & reverentes per se & suos successores existent in omnibus, que ad beati Benedicti regulam & Camaldulensis ordinis pertinent instituta, quodque nec per seipsas, neque per aliquos alios aliquo modo contrafacere vel venire presument sub penis in regula sancti Benedicti & constitutionibus ejusdem ordinis constitutis, & obligatione omnium bonorum monasterii predicti sancti Nicolai, quibus solutis vel non, contractus iste in sua permaneat firmitate.

Actum Bononie in claustro monasterii sancti Nicolai predicti ordinis Camaldulensis, presentibus domino Castagnolo quondam Johannis capellano sancti Georgii, qui asseruit se cognoscere predictos, Johanne Petri capellano sancte Marie-majoris, Bastardo Blanzii de Tuderto testibus ad hec specialiter vocatis & rogatis.

† Et ego Johannes quondam domini Angellini imperiali auctoritate notarius omnibus predictis interfui & rogatus scribere publice scripsi.

CCLVIII.

Berardus ep. Camerinensis confirmat jura monasterii S. Victoris de Clusis in asceterium S. Mariæ inter Saxa.

Anno 1318. xxvi. septembris.

Ex archivo S. Blasii de Fabriano. num. 5.

Ibid. n. 33.

IN nomine Domini amen. Hoc est exemplum quarumdam literarum scriptarum in carta bombicina & sigillatarum de cera rubea quodam sigillo impresso habente infra circulum sculptam ymaginem cujusdam episcopi mitra, ferula & anulo decorati, & circa eum quasdam litteras, que bene legi non poterant, quarum literarum tenor talis est. Berardus miseratione divina Camarinensis episcopus religioso & provido viro dompno Crescentio abbati monasterii sancti Victoris de Clusis Camarinensis diocesis salutem in Domino. Pro parte tua & ipsius monasterii sancti Victoris fuit nuper expositum coram nobis, quod quamvis per predecessorem tuum nomine ipsius monasterii sorores morantes olim in loco posito intra Saxa in baylia Rosenge districtus Fabriani

briani Camarinensis diocesis, & ipse locus recepte & receptus fuerint sub protectione ipsius abbatis & monasterii, & sub regula ipsius monasterii, videlicet sub regula sancti Benedicti, licet etiam ipse sorores eidem tuo precessori pro ipso monasterio professe fuerint eamdem regulam & ordinem beati Benedicti, & promiserint obedientiam & reverentiam, & se ipsas, & bona & locum ipsarum eidem pro ipso monasterio submiserint, & de hiis confecta fuerint legitima documenta, nihilominus tamen superveniente guerra gravissima in contrata ipsius monasterii jura ipsa fuerunt casu combusta & subtracta in gravem ipsius monasterii lesionem, propter quod nobis fecisti humiliter supplicari, ut tibi pro ipso monasterio de novo recipiendas easdem sorores & locum sub eadem protectione & regula, & ad eandem professionem & submissionem, licentiam & consensum concedere dignaremur. Et quod tibi pro ipso monasterio concederemus, quod eisdem sororibus possis locum concedere, & conventum & capud, scilicet abbatissam vel etiam priorissam, quam ipse possint eligere, & tu etiam confirmare. Insuper & correctionem & visitationem ipsarum & ipsius loci, cum alias per bone memorie dominum Rambottum precessorem nostrum hec omnia concessa fuerint, quamvis propter amissionem ipsorum jurium hec mostrari non possint. Nos itaque statum & augmentum ipsius monasterii diligentius attendentes, ac volentes, quod jura ipsa in favorem ipsius loci & ipsarum sororum recuperentur, de novo presentium tenore tibi pro ipso monasterio ac tuis in futurum successoribus auctoritate ordinaria concedimus per presentes, quod ipsas sorores, locum, & bona & jura ipsarum, & que in futurum poterunt adipisci, sub tua & ipsius monasterii protectione & submissione de novo recipias, & earum professionem ad eandem regulam beati Benedicti & ordinem, & ad obedientiam & reverentiam observandam. Insuper & adsignationem loci, & concessionem conventus juris eligendi abbatissam seu priorissam, & confirmationem ejusdem, nec non & visitationem, correctionem & ordinationem ipsarum & loci ejusdem tibi pro ipso monasterio ac tuis successoribus in eodem auctoritate ordinaria plenarie concedimus per presentes. In cujus rei testimonium presentes litteras fieri fecimus, & nostri sigilli munimine roborari. Data Camarini die XXIII. mensis septembris prime indictionis anno Domini millesimo CCC. XVIII. tempore domini Johannis pape vigesimi-secundi.

Et ego Marcus Lulii de Fabriano imperiali auctoritate notarius predictas litteras, prout in horiginali inveni, ita hic fideliter & per ordinem transcripsi & exemplavi, nil addens vel minuens fraudulenter, quod sensum mutet vel intellectum, & cum Nascimbene Ciutii notario ascultavi, & quia utrumque concordare inveni, ideo hoc exemplum cum decreto & auctoritate sapientis viri domini Contis de Spoleto judicis communis Fabriani auctentice publicavi. Sub annis Domini millesimo CCC. XVIII. indictione prima tempore domini Johannis pape XXII. die vigesimo-sexto mense septembris in palatio communis Fabriani, presentibus Ciccho Phylippucii & Paulo Raynaldi testibus rogatis.

CCLIX.

Electio rectoris in eccl. S. Christophori de Fratelle.

Anno 1318. v. decembris.

Ex regesto Triviensi Buldronis not. pag. 158.

Ibidem.

IN Dei nomine amen. Anno Domini millesimo CCC. XVIII. indictione I. tempore domini Johannis pape die V. mensis decembris in castro de Fratelle in ecclesia dicti castri, presentibus magistro Johanne de Calanicia, magistro Domeneco de Nasseto *&c.* testibus. Vacante ecclesia sancti Christophori de Fratelle Castellane diocesis per renunciationem Jacobi olim rectoris, parochiani ipsius ecclesie ad requisitionem Federici abbatis monasterii sancte Marie de Trivio patroni ipsius ecclesie simul convocati & condunati, quorum nomina infra scripta sunt, ad tractandum & providendum simul cum dicto domno abbate patrono ipsius ecclesie de rectore & pastore ejusdem ecclesie, asserentes ad se tam de jure, quam de antiqua consuetudine pertinere jus eligendi rectorem in ipsa ecclesia, omnes simul communi voluntate & pari animo nemine discrepante compromiserunt in predictum domnum Federicum abbatem patronum dicte ecclesie presentem *&c.* dantes *&c.* eidem abbati voces & vices suas *&c.* Nomina vero parochianorum hec sunt: Johannes Orlanducii consul ipsorum hominum, Cosanus olim Sabatini, Ciarpallius olim Berardi, Giorgius olim

olim Tebaldi, Marchus olim Filippi; Pucius olim Amatucii, Andreucius olim Rainerii, Venutellus olim Berardi, Nerus olim Berardi, Pacinus olim Juncte, Amatucius Fantis, Brunus & Andreas olim Luterii.

Et ego Buldrone not. &c.

CCLX.

Electio abbatissæ S. Mariæ inter Saxa.

Anno 1319. XIX. maji.

Ex tabulario S. Blasii de Fabriano.

IN Dei nomine amen. Anno ejusdem millesimo trecentesimo nonodecimo indictione secunda tempore domini Johannis pape XXII. die XVIIII. mensis madii. Actum in burgo castri Plerosarie in via plubica juxta ecclesiam sancti Pauli, presentibus domno Francisco Bozovannis, Angelutio Rizono, Federico Peratutii de serra Longarana testibus rogatis & vocatis. Religiosus vir dompnus Acto sindicus & procurator monasterii de Saffis, tamquam procurator & procuratorio nomine, & vice ipsius monasterii de Saffis, ut patet scriptura per plubicum instrumentum scriptum manu & .... presentavit electionem abbatisse religioso viro domno Crescentio abbati monasterii sancti Victoris, ut ipsam sororem Felippam in abbatissam electam, & electionem factam de sorore Felippa a sororibus ipsius monasterii dignetur confirmari aut facere confirmare ipsam in abbatissam ipsius monasterii & possessionem ei tradere. Qui prefatus dominus abbas audita petitione cum eidem... statim fecit, constituit & ordinavit dompnum Actonem predictum suum vicarium, si ipsam invenerit ydoneam & canonice electam, cui dedit plenam licentiam & liberam potestatem confirmandi & instituendi ipsam sororem Felippam in abbatissam ipsius monasterii de Saffis secundum ordinem juris.

Et ego Andrutius Benvenuti de Genga imperiali auctoritate notarius hiis omnibus interfui rogatus scripsi & publicavi.

In Dei nomine amen. Anno ejusdem millesimo CCC. XVIIII. & ut supra. Actum in domo monasterii de Saffis, presentibus Andrutio Zilii, & Mantia Johannis de Monticillo, & Filippo & Martino Salvutii de Rosenga testibus ad hec habitis, rogatis & vocatis. Cum domnus Acto monachus monasterii sancti Victoris de Clusis & vicarius religiosi viri domni Crescentii abbatis ipsius monasterii existens in oratorio monasterii de Saffis in capitulo cum omnibus monialibus ipsius monasterii dixit & proposuit inter ipsas, quod cum religiosus vir domnus Crescentius abbas monasterii sancti Victoris Camerinensis diocesis commiserit sibi examinationem electionis & persone electe facte per ipsas de sorore Felippa moniale ipsius monasterii, & ipse domnus Acto velit super ipsam confirmationem servare ordinem juris, requisivit omnes ipsas moniales, & omnem aliam personam, si volunt aliquid dicere & opponere contra ipsam electam, hoc faciant usque ad tertium diem, quem ad hoc faciendum terminum perhentorium obsignavit.

Et ego Andrutius &c. ut supra.

In Dei nomine. Nos Acto monachus monasterii sancti Victoris de Clusis Camerinensis diocesis vicarius rev. religiosi viri domni Crescentii abbatis ipsius monasterii, posito per nos edicto in monasterio monialium de Saffis subjepto predicto monasterio sancti Victoris, ut si aliqua persona vellet aliquid opponere & dicere contra electionem factam de sorore Felippa moniale monasterii de Saffis in abbatissam ipsius monasterii & personam electam, deberet coram nobis infra certum terminum jam elapsum comparere, & opponere quidquid vellet, & nulla persona comparuit ad opponendum aliquid contra ipsam. Examinata etiam ex nostro officio persona predicte electe ac etiam processu electionis ipsius, & quia omnia invenimus satis rite concurrere, Christi nomine invocato, ad honorem Dei, beate Marie semper virginis, & omnium Sanctorum, & precipue beati Victoris ipsam sororem Felippam in abbatissam predicti monasterii de Saffis confirmamus, & eidem monasterio de ipsius persona providemus, dantes eidem sorori Felippe abbatisse possessionem predicte abbatie, & de ipsa abbatia, ac etiam in signum confirmationis facte & possessionis tradite, per scapularem nostrum, quem gestamus, presentialiter investimus, dantes & concedentes eidem licentiam, auctoritatem & liberam potestatem regendi ipsum monasterium, & exercendi officium abbatisse, & predicta facimus omni jure, modo & causa, quibus melius possumus.

Actum in baylia Rosenge in domo & oratorio monasterii de Saffis, presentibus

Tin-

Tinto Johannagnoli, & fratre Perutio converso, & Nicola Jacoputii, Mancia Joannagnoli, Vangnolo Angelutii, Andrutio Zilii de Monticillo testibus ad hec habitis, rogatis & vocatis sub anno Domini M. CCC. XVIIII. inditione secunda tempore domini Johannis pape XXII. mensis madii die XXIII.

Ego Andrutius *&c. ut supra.*

CCLXI.

Altera rectoris eccl. S. Christinæ ad Clanas.

Anno 1320. XIV. Septembris.

Ex autographo S. Romualdi de Urbe. Maz. I. num. 4.

Ibidem m. 42.

IN Dei nomine, amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo . . . XX. inditione VIII. domino Johanne papa residente die XIV. mensis septembris. Vacante ecclesia sancte Christine ad Clanas plebatus plebis sancti Martini de Calognano Aretine diocesis per mortem presbyteri Vannie nati . . . . de sancto Lucio olim rectoris dicte ecclesie, reverendus & religiosus vir domnus Johannes abbas sancte Marie de Agnano dicte diocesis, ad quem de jure & antiqua consuetudine pertinet eligere & presentare rectorem ad dictam ecclesiam sancte Christine, quando vacat, nolens quod dicta ecclesia propter vacationem ullam patiatur in spiritualibus & temporalibus lesionem propter defectum rectoris *&c.* considerans & attendens honestatem, vite innocentiam & idoneitatem domni Mei nati Mini de Rapolano comitatus Senarum Aretine diocesis monachi dicti monasterii, & etiam considerans prefatus dominus abbas, quod per dictum dominum Meum utilius & melius regetur & gubernabitur dicta ecclesia sancte Christine in spiritualibus & temporalibus, quam per alium secularem rectorem, & quod major exinde utilitas proveniet dicto monasterio sancte Marie de Agnano, & etiam dicte ecclesie sancte Christine ex regimine & gubernatione dicti domni Mei *&c.* ad honorem & reverentiam omnipotentis Dei & beate Marie virginis & beate Christine *&c.* necnon ad honorem & reverentiam ven. patris & domini domni Guidonis Dei gratia episcopi Aretini, & reverendi viri domni Bindi de Arnaldis plebani plebis sancti Martini de Calognano predicte, Deum semper habendo pre oculis, & spiritus-sancti gratia invocata dictum domnum Meum elegit & presentavit in rectorem & gubernatorem & legitimum administratorem dicte ecclesie sancte Christine, quam electionem & presentationem incontinenti publicavit coram infrascriptis testibus volens eam omnibus fore notam.

Actum in claustro monasterii sancte Marie de Agnano, presentibus Naldo Bertaccie de Grignano, & Mannino olim Vive de Latocastelli comitatus Senarum testibus ad hec vocatis, habitis & rogatis.

† Ego Naldus filius Thoris de Aretio imperiali auctoritate notarius & judex ordinarius predicta rogatus scripsi & publicavi.

CCLXII.

Provisio eccl. S. Bartholomæi de castro Cellæ.

Anno 1321. XXI. aprilis.

Ex regesto Triviensi. pag. 254.

Ad lib. xlviii. n. 3.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini M. CCC. XXI. inditione IV. tempore domini Johannis pape die XXI. mensis aprelis in ecclesia monasterii sancte Marie de Trivio, presentibus Cioncolino de Cliuse, Bergolaccio de Naffetto *&c.* testibus. Vacante ecclesia sancti Bartholomei de castro Celle manuale ecclesia dicti monasterii per mortem presbyteri Boni olim rectoris ipsius ecclesie, domnus Federicus abbas dicti monasterii, ad quem spectat eligere, instituere & confirmare rectorem in ipsa ecclesia tamquam in sua ecclesia manuali, deliberato animo, cum voluntate & consensu sui capituli *&c.* ad honorem Dei & beate Marie virginis, & ad honorem beati Bartholomei apostoli patroni dicte ecclesie, & omnium Sanctorum & Sanctarum Dei, & ad honorem abbatis & capituli dicti monasterii, elegit expresse discretum virum presbyterum Salimbene filium Fucii de Trivio in rectorem & administratorem dicte ecclesie sancti Bartholomei de castro Celle *&c.*

Et ego Buldrone notarius *&c.*

CCLXIII.

CCLXIII.

Conservatores privilegiorum dati Camaldulensibus a Johanne papa XXII.

Anno 1320. x. kal. novembris.

Ex pluribus exemplis monasteriorum nostrorum.

Ibid. n. 51.

JOhannes episcopus servus servorum Dei dilectis filiis sancte Marie Florentine & sancti Juliani Ariminensis & sancti Georgii de Veneriis Castellane diocesis monasteriorum abbatibus salutem & apostolicam benedictionem. Etsi quibuslibet religiosis personis & locis ex injuncte nobis servitutis officio assistere defensionis presidio teneamur, illis tamen specialius & efficacius adesse nos convenit, qui sedi apostolice immediate subjecti non habent preter Romanum pontificem alium defensorem. Sane dilectorum filiorum prioris & conventus eremi Camaldulensis ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis Aretine diocesis conquestione percepimus, quod nonnulli archiepiscopi, episcopi, abbates, priores & alii clerici & ecclesiastice persone tam religiose, quam seculares, necnon comites & barones, nobiles, milites, universitates & alii seculares civitatum, diocesum ac partium vicinarum, in quibus dicta eremus, necnon monasteria, hospitalia, & alia loca & membra eidem eremo & ordini Camaldulensi subjecta ad eamdem sedem dumtaxat spectantia consistere dinoscuntur, occupaverunt & occupari fecerunt ecclesias, loca, grangias, obedientias, castra, casalia, terras, vineas, possessiones, census, redditus & proventus, jurisdictiones & jura, & nonnulla alia bona mobilia & immobilia ad dictos eremum & ordinem, ac alia prelibata ejus membra spectantia, seu eadem detinentibus prestant auxilium & favorem; nonnulli etiam civitatum, diocesum & partium predictarum, qui nomen Domini in vacuum recipere non formidant, dictis priori & conventui ejusdem eremi, necnon abbatibus, prioribus, abbatissis & priorissis monasteriorum, per priores & priorissas gubernari solitorum, & hospitalariis hospitalium & conventibus dictorum monasteriorum, hospitalium, & locorum in ecclesiis, grangiis, castris, casalibus, terris, jurisdictionibus, juribus, bonis, & rebus aliis ad eremum & ordinem, ac membra, monasteria & loca predicta spectantibus multiplices molestias & injurias inferunt & jacturas. Quare predicti prior & conventus ejusdem eremi nobis humiliter supplicarunt, ut cum valde difficile reddatur eisdem pro singulis querelis ad apostolicam sedem habere recursum, providere eis super hoc paterna diligentia curaremus. Nos igitur adversus occupatores, detentores, presumptores, molestatores & injuriatores hujusmodi illo volentes eis remedio subvenire, per quod ipsorum compescatur temeritas, & aliis committendi similia aditus precludatur, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum per vos, vel alium seu alios, etiamsi sint extra loca, in quibus deputati estis, conservatores & judices priori & conventui predictis efficacis defensionis presidio assistentes, non permittatis eosdem super his & quibuslibet aliis bonis & juribus ad ipsos priorem, ordinem & conventus, ac monasteria & membra predicta spectantibus ab eisdem & quibuslibet aliis indebite molestari, vel sibi gravamina, seu damna vel injurias irrogari, facturi ipsis priori & conventui cum ab eis, vel eorum aliquo, seu procuratore vel procuratoribus eorumdem vel alterius eorum fueritis requisiti de predictis, & aliis personis quibuslibet super restitutione ecclesiarum, locorum, grangiarum, castrorum, casalium, terrarum, possessionum, jurisdictionum, jurium, & bonorum immobilium & mobilium, reddituum quoque & proventuum, & aliorum quorumcumque bonorum, necnon in quibuslibet injuriis & molestiis, atque damnis presentibus & futuris, in illis videlicet, que judicialem indaginem requirunt, de plano sine strepitu & figura judicii, & in aliis, prout qualitas ipsorum exegerit, justitie complementum. Occupatores seu detentores, molestatores, presumptores & injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet & rebelles cujuscumque status, ordinis vel conditionis, etiamsi archiepiscopalis vel episcopalis dignitatis exstiterint, quandocumque & quotiescumque expedierit, auctoritate nostra appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis; non obstantibus fel. rec. Bonifacii pape VIII. predecessoris nostri constitutionibus, in quibus cavetur, ne aliquis extra suam civitatem & diocesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine sue diocesis ad judicium evocetur, seu ne judices & conservatores a sede deputati predicta extra civitates & dioceses, in quibus deputati fuerint

ee rint

rint contra quoscumque procedere, sive alii vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam a fine diocesis earumdem trahere presumant. Seu quod de aliis, quam de manifestis injuriis & violentiis & aliis, que judicialem indaginem exigunt, penis in eos, si secus egerint, & in id procurantes adjectis, se nullatenus intromittant; & tam de duabus dietis in concilio generali, dummodo ultra tertiam vel quartam dietam aliquis extra suam civitatem & diocesim auctoritate presentium ad judicium non trahatur, quam aliis quibuscumque constitutionibus a predecessoribus nostris Romanis pontificibus, tam de judicibus delegatis & conservatoribus, quam personis ultra certum numerum ab judicium non vocandis, aut aliis editis, que possent vestre in hac parte jurisdictioni aut potestati ejusque libero exercitio quomodolibet obviare, seu aliquibus communiter vel divisim a predicta sit sede indultum, quod excommunicari, suspendi vel interdici, seu extra vel ultra certa loca ad judicium evocari non possint, per literas apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi & eorum personis, locis, ordinibus & nominibus propriis mentionem. Et qualibet alia indulgentia dicte sedis generali vel speciali *&c.* de qua *&c.* habenda sit mentio specialis. Ceterum volumus & apostolica auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico impeditus, quodque a datis presentium sit vobis & unicuique vestrum in premissis omnibus & eorum singulis ceptis & non ceptis, presentibus & futuris perpetua potestas jurisdictionis attributa, ut eo vigore eaque firmitate possitis in premissis omnibus *&c.* procedere, ac si predicta omnia & singula coram vobis cepta fuissent; & jurisdictio vestra & cujuslibet vestrum in predictis omnibus & singulis per citationem vel modum alium perpetuata legitima extitisset. Constitutione predicta super conservatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstante, *&c.*

Datum Avenioni x. kal. novembris pontificatus nostri anno v.

CCLXIV.

Provisio eccl. S. Michaelis de Templano facta ab abbate Vallo-castrense.

Anno 1321. XXIX. maji.

Ex archivo S. Blasii de Fabriano.

Ad lib. XLVIII. num. 3.

IN Dei nomine. Anni Domini M. CCC. XXI. indictione quarta tempore domini Johannis pape XXII. die XXVIIII. mensis maji. Cum ecclesia sancti Michaelis de Templano vel Podii sancte Lucie Firmane diocesis membrum monasterii Vallis-castri vacet ad presens per cessionem factam a dompno Johanne quondam preposito dicte ecclesie ab ecclesia memorata, & dompnus Romaldus Raynaldutii de dicto loco sacerdos fecit, constituit & ordinavit domnum Johannem Beccotii de Colflorito presentem & suscipientem suum verum & legitimum procuratorem *&c.* ad impetrandam dictam ecclesiam sancti Michaelis seu prepositturam ipsius ab abbate monasterii Vallis-castri, ad petendum & supplicandum eidem abbati, ut .... dompno Romaldo dictam ecclesiam sancti Michaelis tamquam fideli dicti monasterii, & ob reverentiam magnificorum virorum domini Thomassii domini Gentilis de Moliano & suorum nepotum filiorum domini Gentelucii supradictam ecclesiam dignetur conferre, & ea impetratione facta & obtempta, & ad promittendum dicto abbati dictam ecclesiam manutenere, defendere & gubernare in omni sua libertate, & omnia sua jura predicta recuperare, & habita defendere, & manutenere, nec eam alicui submictere, & non vendere, nec alienare, & de ea nullam aliam impetrationem facere, & servitia, que alie ecclesie dicti monasterii faciunt facere, & caritativum subsidium ponendi secundum possibilitatem dicte ecclesie persolvere, visitationem & correctionem recipere, & procurationem prestare, prout jura volunt, immo dictam ecclesiam sub obedientia & reverentia dicti abbatis & suorum successorum, & dicti monasterii semper tenere, & ad promittendum nomine suo se totum utilem & honestum dicto abbati & suorum successorum & prelibati monasterii semper se reddere, & ad jurandum in anima ipsius omnia superius enarrata, ac reddere & observare, & in nullo contrafacere vel venire, & etiam fidelitatem dicti abbatis & suorum fratrum & subcessorum fideliter custodire, & si contrarium presentiret

tiret se obponere, & quam citius poterit significare & pandere justa posse suum.

Actum in Castro-novo sancte Marie in ecclesia sancte Lucie de Podio, presentibus Falconerio Johannis, Thomassio Jacobi de Murro, Justinello Raynaldi, & Nutio Matthei de sancto Justo testibus ad hec vocatis.

Et ego Mattheus Thomassii de sancto Justo imperiali auctoritate notarius & judex ordinarius rogatus scripsi & publicavi.

CCLXV.

Johannis XXII. bulla concedens judices Conservatores monasterio Avellanensi.

Anno 1321. kal. julii.

Ex archivo ejusdem monasterii.

Ad lib. XLVII. num. 39.

JOannes episcopus servus servorum Dei dilectis filiis .. sancti Petri & .. sancte Crucis de Triputio, ac .. sancti Savini Camerinen. & Firman. diocesum monasteriorum abbatibus salutem & apostolicam benedictionem. Militanti ecclesie licet immeriti disponente Domino presidentes circa curam ecclesiarum & monasteriorum omnium solertia reddimur indefessa soliciti, ut juxta debitum pastoralis officii eorum occurramus dispendiis, & profectibus divina cooperante clementia salubriter intendamus. Sane dilectorum filiorum prioris & conventus heremi sancte Crucis Fontis-avellane ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis ordinis sancti Benedicti Eugubine diocesis conquestione percepimus, quod nonnulli archiepiscopi, episcopi, abbates & alii clerici, ecclesiasticeque persone, tam religiose quam seculares, nec non duces, marchiones, comites, & barones, capitanei, potestates, antiani, nobiles, milites, universitates, communia, & alii seculares, tam civitatis & diocesis Eugubinen. quam aliarum civitatum & diocesum, ac locorum, in quibus dicta heremus, nec non ecclesie, monasteria, prioratus, hospitalia, domus, grangie, aliaque membra, & loca eidem heremo immediate subjecta consistere dignoscuntur, & partium vicinarum occuparunt, & occupari fecerunt prioratus, ecclesias, hospitalia, domos, grangias, obedientias, castra, casalia, prata, pascua, nemora, molendina, terras, vineas, possessiones, census, redditus, & proventus, jurisdictiones & jura, & nonnulla alia ad prelibata ejus membra, ecclesias, & loca spectantia, seu ea detinentibus prestant auxilium, consilium, vel favorem; nonnulli etiam civitatum, & diocesum, ac partium predictarum, qui nomen Domini in vacuum recipere non formidant, eisdem priori, & conventui in ecclesiis, capellis, monasteriis, prioratibus, hospitalibus, domibus, grangiis, castris, casalibus, pratis, pascuis, vineis, nemoribus, molendinis, censibus, redditibus, & proventibus, terris, jurisdictionibus, juribus, bonis, & aliis rebus ad dictam heremum spectantibus multiplices molestias, & injurias inferunt ac jacturas. Quare dicti prior, & conventus nobis humiliter supplicarunt, ut cum valde difficile reddatur eisdem pro singulis querelis ad apostolicam sedem habere recursum, providere eis super hoc paterna diligentia dignaremur. Nos igitur adversus occupatores, detentores, presumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi illo volentes eis remedio subvenire, per quod ipsorum compescatur temeritas, & aliis aditus committendi similia precludatur, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum per vos, vel per alium seu alios, etiamsi sint extra loca, in quibus deputati estis conservatores, & judices priori, & conventui supradictis efficacis defensionis presidio assistentes non permittatis eosdem super hiis, & quibuslibet aliis bonis, & juribus ad ipsos spectantibus, ab eisdem, seu quibuscumque aliis indebite molestari, vel sibi gravamina, seu dampna, vel injurias irrogari, &c.

CCLXVI.

Fundatio monasterii S. Johannis-baptistæ de Clodia, ac lites & sententia pro ejus constructione.

Anno 1322. xx. februarii.

Ex tabul. S. Mathiæ de Muriano. capf. S. Philippi.

Ad lib. XLVIII. num. 6.

IN Christi nomine amen. Anno ejusdem nativitatis millesimo trecentesimo vigesimo-secundo indictione quinta die sabbati vigesimo februarii in monasterio sancti Georgii majoris de Venetiis, presentibus domino Dalfino quondam domini Gerardi Vedoacii de Bononia, domino Rolandino de Belvisio de Bononia decre-

decretorum doctore, domino Marcho Pianigo de contrata sancti Fantini de Venetiis, & fratre Symone de Auximo decretorum perito, testibus ad hec vocatis specialiter & rogatis.

Cum coram nobis fratre Philippo Dei & apostolice sedis gratia abbate monasterii sancti Georgii predicti Castellane diocesis delegato, & conservatore abbatum, abbatissarum, priorum, priorissarum, fratrum, monialium, conversorum & conversarum, privilegiorum, bonorum & jurium ordinis Camaldulensium ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis per sanctissimum in Christo patrem & dominum dominum Johannem papam vigesimum secundum specialiter deputato, exposita fuerit querela per Ardizonem de Accharisiis de Bononia, qui nunc moratur Veneciis in contrata sancti Moysis, sindicum & procuratorem religiosorum virorum dominorum prioris, fratrum, conversorum, capituli & conventus heremi sancti Mathie de Murano Torcellane diocesis dicti ordinis Camaldulensis, quod domini presbyteri Marinus de Casalle, Zavarisius Zavarisii, & Jacobus Belli de Marxilio vicarii & canonici ecclesie Clugiensis excommunicaverint de facto fratrem Bonaventuram Boldu de Venetiis, & Benedictum de Tuxia conversum predicte ecclesie sancti Mathie de facto tantum, pro eo quod in proprio terreno seu domo dictorum fratrum & monasterii posito in diocesi Clugina in loco, qui dicitur Calix-major, construebant & construere volebant, & intendebant oratorium seu ecclesiam secundum indulta eis & eorum ordini a Romanis pontificibus privilegia super hiis molestando, perturbando, inquietando, & molestias inferendo eisdem, a nobis humiliter petens & cum magna instantia, dictis fratribus & conversis, & ordini & juri ipsorum super hiis salutari consilio provideri. Quare nos precibus predicti sindici & procuratoris, & instantia devicti, & cum eis ex debito ad petita per dictum sindicum & procuratorem teneamur & simus ex debito, & secundum jura & tenorem apostolice commissionis nobis facte in hac parte obligati, citari fecimus & requiri legitime dictos dominos presbyteros Marinum, Zavarisium, & Jacobum, ut super hiis adesse deberent, si vellent & sui crederent interesse coram nobis per se vel per sufficientem responsalem in nostro monasterio certis terminis jam elapsis, qui comparere deberent predictis, & super predictis de justitia responsuri. Cumque Conradus de Frignanis de Tarvisio habitator Venetiis coram nobis comparuerit sindicario & procuratorio nomine dictorum vicarii & canonicorum & capituli dicte Clugine ecclesie, substitutus a reverendo viro domino presbytero Petro Bachari primicerio majoris ecclesie Castellane, & canonico Clugiensi sindico & procuratore dictorum vicarii, canonicorum & capituli dicte Clugiensis ecclesie ex una parte, & dicto Ardizone, nomine quo supra, ex altera, statutus fuit per nos terminus dictis procuratoribus & sindicis ad habendum copiam dictorum sindicatus & procurationis & hinc inde aliorum productorum, & alias ipsis partibus ad comparendum coram nobis & procedendum, ut de jure esset, quo termino advenientе quedam exceptiones pro parte dicti Conradi proposite fuerunt in judicio coram nobis, quibus examinatis & auditis partium allegationibus, interloquendo ipsas exceptiones pronunciavimus non obstare, & cause processum predicte non impedire; & demum considerantes, quod in hujusmodi causa poterat & debebat de jure & secundum formam dicte commissionis nobis facte in ea procedi summarie sine strepitu & figura judicii, volentes ipsam causam & litem, in quantum poteramus & debebamus, abbreviare, & finem debitum ei imponere, & ipsis partibus parcere laboribus & expensis, mandavimus per easdem partes incontinenti juramenta calumpnie & veritatis dicende in ipsa causa prestari, quo prestito legitime per ipsum Ardizonem, nomine quo supra, & nomine quo debuit, dictus Conradus ipsum prestare recusavit, a nobis sepius & cum instantia requisitus, productis juribus predicti Ardizonis, nomine quo supra, citari fecimus peremptorie, & cum instantia requiri dictum Conradum per nostrum nuncium juratum personaliter inventum, quod hodie coram nobis in nostro monasterio comparere deberet post nonam & ante vesperas ad audiendam definitivam sententiam super predictis, & ipso Ardizone in termino, nomine quo supra, comparente coram nobis, & cum instantia a nobis postulante, presente dicto domino Conrado, nominibus quibus supra, ad ipsam sententiam audiendam, Christi nomine invocato, visis & examinatis petitione, & juribus & privilegiis dominorum fratrum & ordinis precitatis cause predicte, & per nos & alios plene deliberantes, sedentes pro tribunali in hiis scriptis presentibus declaramus, pronunciamus & sententiamus publice dictum Con-

Conradum de Frignanis procuratorio nomine dictorum presbyterorum Marini de Casalle, Zavarisii Zavarisii, & Jacobi Belli de Marxilio vicarii & sindicario nomine canonicorum & capituli dicte Clugiensis ecclesie constitutum & substitutum a dicto domino presbytero Petro canonico Clugiensi & ipsius ecclesie & capituli sindicario & procuratorio nomine, quo supra, & dictos dominos Marinum, Zavarisium, & Jacobum vicarium & canonicos & capitulum dicte Clugiensis ecclesie, & ipsam ecclesiam Clugiensem & capitulum ipsum, & alios quoscumque compellendos fore & esse, & compellimus desistere juris remediis, quibus melius possumus, & de jure debemus, a molestatione, violentia, inquietatione & perturbatione predictis, & super dicta ecclesia seu oratorio constructo & construendo in dicto loco diocesis Clugiensis, & super his omnibus & singulis dictis vicario, canonicis & capitulo & ecclesie Clugiensi perpetuum duximus silentium imponendum, dictosque fratres capitulum & conventum suo jure usos fuisse & esse in constructione & edificatione predicta. Monentes predictos Conradum, capitulum & ecclesiam Clugiensem, nominibus, quibus supra, & eorum quemlibet pro primo, secundo & tertio termino peremptorio, quod predicta omnia & singula attendant & observent, nec in aliquo contrafaciant vel veniant, nec contra facientibus vel venientibus aliquod prestent auxilium, consilium vel favorem publice vel occulte, directe vel indirecte, sub excommunicationis pena in singulares personas, & interdicti in universitatem vel capitula, quam ex nunc, prout ex tunc, proferimus in his scriptis, & eos incurrere volumus ipso facto.

Ego Johanninus olim domini Tolomini de Cremona publicus imperiali auctoritate notarius his omnibus dictis interfui, & rogatus predicta omnia, ut superius continentur & leguntur, scripsi & publicavi.

Lecta, lata & pronunciata fuit dicta sententia per dictum vener. patrem dominum abbatem judicem delegatum & conservatorem predictum die sabbati vigesimo februarii, & scripta per me Johanninum notarium predictum, sub annis Domini M. CCC. XXII. indictione V. in dicto monasterio sancti Georgii majoris de Venetiis, presentibus domino Dalfino quondam domini Gerardi Vedoacii de Bononia, domino Rolandino de Belvisio de Bononia decretorum doctore, domino Marco Pianiga de contracta sancti Fantini de Venetiis, & fratre Symone de Auximo decretorum perito ad hec specialiter vocatis & rogatis.

CCLXVII.

Compositio inter episcopum Parentinum, & monasteria ejus diœcesis, quoad territorium.

Anno 1322. XVI. aprilis.

Ex eodem tabul. Capf. S. Gervasii.

IN Christi nomine, amen. Anno nativitatis ejusdem millesimo trecentesimo vigesimo-secundo indictione quinta die sexto-decimo mensis aprilis. Actum in curte Ursarie, presentibus Zuzio olim Betuzii de Lanzano canonico Parentino, presbytero Zanino plebano ... Azzone de Gumbertis de Bononia factore in Ursaria infrascripti domini episcopi Parentini, & Johanne de Cremona. Cum quedam questio verteretur cujusdam territorii positi in districtu Ursarie inter reverendum virum fratrem Mengosum abbatem sancti Petri de Silva ipsius nomine & monasterii sancti Petri de Silva ex una parte agentem, & ven. in Christo patrem & dominum dominum fratrem Gratiadeum Dei & apostolice sedis gratia episcopum Parentinum & homines de Ursaria ex altera defendentem, cujus territorii dicuntur esse confines, videlicet incipiendo a vena Varcina, que est supra Lemum, & veniendo usque ad mos lapidum, & postea transeunt per lamam parvulam aque, & venit ad terminum alture terre, & vadit per terminum illum usque ad paludem secundam cum suis juribus, dominationibus & confinibus, secundum quod ecclesia sancti Michaelis continet de Lemo. Ex altera parte versus castrum Ursarie hii sunt confines. Incipiendo ab Arno, quod est supra Lemum, & veniendo per terminum Corone juxta pedem montis Calvi, & transeunt per cacumen montis Ficulnee, & veniunt ad semitas, que vadunt versus Parentium, & redeunt per terminum illum ad dictam paludem, & ex utraque parte usque ad aquas salsas, secundum quod Marchus abbas sancte Petronille de mandato dicti domini episcopi Parentini, qui predictos confines affirmavit & ratificavit, dederat plenam & liberam potestatem domino Bergogne abba-

Ibid. n. 9.

abbati sancti Michaelis de Subterra ponendi in tenutam & possessionem supradicti territorii domnum Semperbonum abbatem sancti Petri de Silva, ut patet publico instrumento scripto manu Petri auctoritate imperialis aule notarii a me notario infrascripto viso & lecto, pro bono pacis & concordie, ac firmiter in perpetuum observande, de consensu & voluntate fratris Odolrici monaci dicti monasterii sancti Petri de Silva, cum plures monachi ad presens non habeat, generalem compositionem & concordiam fecerunt, approbaverunt & ratificaverunt his pactis & conditionibus inferius annotatis. Videlicet quod medietas totius territorii predicti supra versus ecclesiam sancti Johannis de Zonario ex parte sancti Laurentii sit & esse debeat abbatis & monasterii predicti sancti Petri de Silva & successorum suorum libere & sine aliqua contradictione cum quartis provenientibus dicto monasterio de supradicto territorio. Alia vero medietas dicti territorii, que est versus castrum Ursarie, sit & esse debeat libere & sine contradictione dicti domini episcopi Parentini & successorum suorum, & omnes quarte, que provenient ex dicto territorio, sint episcopi antedicti & successorum suorum, ac predicti domini abbatis & successorum suorum, dividendo ipsas quartas communiter inter eos, & dictus dominus abbas sancti Petri de Silva & successores sui una cum domino episcopo Parentino & hominibus castri Ursarie presentibus & futuris, & valeant pasculare, & pasqua habere & tenere cum omnibus suis bestiis pertinentibus & spectantibus ad dictum dominum episcopum Parentinum & homines de Ursaria, ac dictum dominum abbatem sancti Petri de Silva. Ita tamen quod dicte bestie proprie sint domini abbatis & in expensis suis tenendo eas supra jamdicto territorio, & territorio totius castri Ursarie. Et quod dictus abbas, qui nunc est, & qui pro tempore fuerit, possit & valeat recipere socium in societatem quemcumque voluerit ad pasculandum supra dictis territoriis cum duobus quarnariis pecudum, & non cum pluribus, sub pena banni consueti in dicto castro. Et quod dominus abbas & successores sui non possit nec valeat alteri vendere, donare vel alienare, nec etiam suppignorare nec affictare alicui, quam hominibus castri Ursarie, & hominibus dicti abbatis vel alicui alteri in societate cum ipso domino abbate existenti. Promittentes dicti scilicet unus alteri vicissim per pactum expressum omnia & singula in instrumento presenti contenta firma & rata habere, tenere, & non contrafacere vel venire, aliqua ratione vel causa, de jure vel de facto, ingenio vel colore, sub pena centum librarum denariorum Venetorum parvorum cum refectione damnorum & expensarum litis &c. cuilibet contrafacienti sub obligatione omnium suorum bonorum presentium & futurorum.

Ego Guilielmus filius quondam Ugolini quondam Bulgarelli de Nascimpace de Imola imperiali auctoritate notarius hiis omnibus interfui & rogatus scribere scripsi.

CCLXVIII.

Johannes XXII. confirmat ecclesias & bona abbati & monasterio S. Savini de Pisis, & bullas Alexandri papæ III. & Cœlestini III.

Anno 1323. kal. augusti.

Ex reg. Vatic. anno VII. Johannis XXII. T. XVI. epist. 1628. & 1629.

Ibid. n. 13.

JOhannes episcopus servus servorum Dei dilectis filiis . . abbati & conventui monasterii sancti Savini de Montione ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis ordinis sancti Benedicti Pisane diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Privilegium quoddam felicis recordationis Alexandri pape III. predecessoris nostri vobis ab ipso concessum, quod per dilectum filium nostrum Petrum tituli sancti Stephani in Celio monte presbyterum cardinalem sancte Romane ecclesie vicecancellarium diligenter inspici fecimus, & per inspectionem hujusmodi repertum est verum, cum jam incipiat nimia vetustate consumi, ut de ipso imposterum haberi valeat certitudo, ad vestre supplicationis instantiam de verbo ad verbum presentibus fecimus annotari, cujus tenor talis est. ALEXANDER episcopus servus servorum Dei dilectis filiis Ubaldo abbati monasterii sancti Savini ejusque fratribus tam presentibus, quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Quotiens a nobis petitur, quod rationi & utilitati pertinere cognoscitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Sicut enim injusta petentibus nullus est distribuendus assensus, sic legitime postulantium non est differenda

renda petitio. Hujus rei gratia patris & predeceſſoris noſtri felicis memorie pape Eugenii piis veſtigiis inherentes veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, ac beati Savini monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus & preſentis ſcripti privilegio communimus. Statuentes ut quaſcumque poſſeſſiones, quecumque bona impreſentiarum juſte & canonice poſſidetis, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poteritis adipiſci, firma, vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam beate Marie virginis, capellam ſancte Euſtaſie cum curtibus & omnibus pertinentiis ſuis, que infra vel extra civitatem Piſanam ſite ſunt; curtem & eccleſiam ſancti Torpetis in Sambra; eccleſiam ſancti Quirici in Coltano cum tertia parte ſilve & aliis pertinentiis ſuis; portum in fluvio Arno in loco, qui dicitur Arilion; curtem & eccleſiam ſancti Michaelis in Empore cum pertinentiis ſuis; eccleſiam ſancti Sentii cum curte in loco, qui dicitur Cerretus; eccleſiam ſancti Ypoliti de Riliono; eccleſiam ſancti Johannis de Ceraſolo; eccleſiam ſancti Siſti; guardiam de Seria; curtem & eccleſiam ſancti Juſti de Motrognano; curtem & eccleſiam ſancti Quirici in Muſignano cum caſtello & omnibus pertinentiis ſuis; curtes in Corſica Caliſani, Morenſiani, Tatariani, Symbrani, & Germaneſiani; curtem in Tripallo, curtem in Corviano, curtem in Caſanova, curtem & eccleſiam ſancti Gregorii in Montemagno; quatuor piſcarias in ſtagno, unam que dicitur Communis, alteram que dicitur ſancti Martini, tertiam que dicitur ad Ilicem, quartam que dicitur Retroſa. Obeunte vero te nunc ejuſdem loci abbate vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia preponatur, niſi quem fratres communi conſenſu aut fratrum pars conſilii ſanioris ſecundum Dei timorem & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Qui nimirum prenominato cenobio tam in temporalibus, quam in ſpiritualibus preeſſe valeat & prodeſſe, & ad apoſtolicam ſedem benedicendus accedat. In parochialibus autem eccleſiis, quas tenetis, licitum vobis ſit capellanos eligere & dioceſano epiſcopo preſentare, quibus ſi idonei fuerint, epiſcopus curam animarum committat, ut ei de ſpiritualibus, vobis autem de temporalibus debeant reſpondere. Nihilominus etiam auctoritate apoſtolica prohibemus, ne quis infra parochiam ſancti Ipoliti de Rilione vel aliarum eccleſiarum veſtrarum ſine conſenſu dioceſani epiſcopi & veſtro eccleſiam vel oratorium edificare preſumat, ſalvis privilegiis Romane eccleſie Templariis & Hoſpitalariis indultis; liceat quoque vobis clericos & laicos, liberos & abſolutos e ſeculo fugientes ad converſationem veſtram ſine alicujus contradictione recipere; ſepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum donationi & extreme voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi excommunicati vel interdicti fuerint, nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Prohibemus inſuper, ut nulli fas ſit in vos vel converſos veſtros excommunicationis, aut in monaſterium veſtrum interdicti ſententiam, niſi de mandato Romani pontificis, promulgare. Decernimus ergo *&c.* ſalva ſedis apoſtolice auctoritate, & in predictis capellis dioceſanorum epiſcoporum canonica juſtitia. Si qua igitur *&c.* Datum Anagnie per manum Gratiani S. R. E. ſubdiaconi & notarii idus januarii indictione nona incarnationis Dominice anno M. C. LXXV. pontificatus vero Domini Alexandri pape III. anno XVII. Ceterum ut hujuſmodi tenor omnimodam rei ſeu facti certitudinem faciat ſic inſertus, apoſtolica auctoritate decernimus, ut illud idem robur, eamque vim, eumdemque vigorem per omnia habeat & teneat, que habet privilegium ſupradictum, & ſtetur ei firmiter in omnibus, & fidem per omnia faciat, ſicut eidem privilegio ſtaretur, & illud fidem faceret, ſi foret exhibitum vel oſtenſum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre annotationis & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis *&c.* Datum Avinione kal. auguſti anno ſeptimo.

Johannes epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. abbati & conventui monaſterii ſancti Savini de Montione ad Romanam eccleſiam nullo medio pertinentis ordinis ſancti Benedicti Piſane dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Privilegium quoddam Celeſtini pape III. predeceſſoris noſtri vobis ab ipſo conceſſum, quod per dilectum filium noſtrum Petrum tituli ſancti Stephani *&c.* *ut in ſuperiori uſque*, cujus tenor talis eſt. Celeſtinus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dile-

dilelectis filiis Bono abbati monasterii sancti Savini ejusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Quotiens a nobis petitur &c. Hujus rei gratia dilecti in Domino filii patrum & predecessorum nostrorum felicis memorie Eugenii & Alexandri piis vestigiis inherentes vestris justis postulationibus &c. ut in *superiori*. Datum Laterani per manum Egidii sancti Nicolai in carcere Tulliano diaconi cardinalis VIIII. kal. maji indictione secunda anno Dominice incarnationis M. C. XCIII. pontificatus domini Celestini pape III. anno tertio. Ceterum ut hujusmodi tenor &c. *ut in superiori usque in finem*. Datum Avinione kal. augusti anno septimo.

CCLXIX.

Berengarii ep. Tusculani commissio eidem abbati S. Savini de Pissis.

Anno 1322. XVI. kal. decembris.

Ex arch. archiepisc. Pisarum.

Ibidem.

BErengarius miseratione divina episcopus Tusculanus religioso viro.. abbati monasterii sancti Savini Pisarum ordinis sancti Benedicti salutem in Domino. Porrectis nobis ex parte Johannis presbyteri sacriste majoris ecclesie Pisarum supplicationibus, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuentes, auctoritate domini pape, cujus penitentiarie curam gerimus, tue discretioni committimus, quatenus ipsius Johannis confessione diligenter audita, si eum inveneris pro violenta injectione manum in presbyteros vel clericos alios in sacris vel minoribus ordinibus constitutos, aut alias personas ecclesiasticas, religiosas vel seculares usque vel citra effusionem sanguinis, absque tamen alia enormi seu difficili lesione, aut arma portando, ad taxillos vel alios illicitos ludendo, cum excommunicatis, non tamen in crimine, partecipando, horas canonicas dicere omittendo, hortos, vineas, tabernas, prata, blada, & alia vetita & inhonesta loca intrando, decimas, salaria .... impositiones & debita in statutis terminis non solvendo, constitutiones etiam & statuta synodalia & provincialia ac mandata generalia legatorum, delegatorum & subdelegatorum apostolice sedis . . . . ordinariorum aliorumque judicum & superiorum suorum transgrediendo, excommunicationis, suspensionis & interdicti sententias incurrisse, nec in tales generaliter promulgatas, & super hiis absolutionis beneficio non obtento in suis, non tamen in contemptum clavium, ordinibus ministrando vel se divinis officiis immiscendo irregularitatis maculam contraxisse, post quam passis injuriam, & aliis, si quibus ob premissa ad satisfactionem tenetur, satisfecerit competenter, ipsum a dictis sententiis, reatu perjuroirum & peccatis suis aliis, que tibi confitebitur, nisi talia sint, propter que necessario sit sedes consulenda predicta, & dictarum horarum omissione absolvas hac vice in forma ecclesie consueta, & injuncta inde sibi pro modo culpe penitentia salutari, & aliis, que de jure sunt injungenda, quodque si quibus per ejusmodi perjuria damna intulerit, satisfaciat competenter, & si licita sunt juramenta, ad eorum & dictarum horarum observantiam redeat, ut tenetur, eoque ad tempus, prout expedire videris, a suorum ordinum exequutione suspenso, demum suffragantibus sibi meritis alioque canonico non obstante super irregularitate inde contracta dispenses auctoritate predicta misericorditer cum eodem.

Datum Avenione XVI. kalendas decembris pontificatus domini Johannis pape XXII. anno VII.

CCLXX.

Electio prioris S. Jo. Baptistæ de Clodia.

Anno 1324. XXIII. januarii.

Ex tabul. S. Mathiæ de Muriano caps. S. Philippi.

Ibid. n. 61

IN nomine Domini amen. Anno nativitatis ejusdem millesimo CCC. XXIIII. indictione VII. tempore sanctissimi patris domini Johannis pape XXII. die XXIII. mensis januarii in heremo sancti Mathie de Murano Torcellane diocesis ordinis Camaldulensis. Noverint universi presentem paginam inspecturi, quod ego frater Benedictus prior heremi sancti Mathie predicte de voluntate & consilio & assensu omnium monachorum monasterii antedicti, videlicet dompni Guilielmi de Placentia, dompni Francisci de Galiata, dompni Thome de Marchia, dompni Venture Boldu de Venetiis, dompni Johannis de Alamannia & aliorum habentium vocem ad talia facienda & ordinanda. Vacante monasterio sancti Joannis bapti-

baptiste de Clugia per renunciationem dompni Venture Boldu de Venetiis quondam prioris dicti loci ordinis memorati ad dictum sancti Mathie nullo medio pertinentis, facio, ordino & constituo priorem & rectorem dicti monasterii sancti Johannis de Clugia religiosum & honestum virum dompnum Marchum de Murano nostri monasterii & ordinis monachum & professum, dans eidem plenam & liberam facultatem & administrationem in spiritualibus & temporalibus tractandi, & faciendi & administrandi plene & libere quecumque verus & legitimus prior, rector & administrator potest & debet pure & legitime exercere. Reservata semper auctoritate mihi & successoribus meis in dicto loco sancti Johannis instituendi & destituendi, corrigendi & reformandi quecumque corrigenda, agenda & reformanda sunt per me & successores meos futuris temporibus in sancti Johannis monasterio sepedicto, secundum regulam beati Benedicti & Camaldulensis ordinis instituta. Adnuente beneplacito voluntatis fratribus autem tam monachis, quam conversis monasterii antedicti sancti Johannis precipio per obedientiam salutarem, quatenus dompno Marcho priori predicto in omnibus, que ad Deum pertinent, & statum regularis observantie sine contradictione aliqua debeant obedire, ad hoc ut per veram obedientiam & humilitatem, quam Deo donante servaverint, gratiam Dei in presenti recipere mereantur, & in futuro gloriam sempiternam. Amen.

Actum in capitulo dicti loci sancti Mathie de Murano, presentibus domino Jannotto Loredano de Venetiis, & Symone quondam Curini de Mugla testibus ad hec vocatis & rogatis.

Ego Johannes quondam Alberti de Saxonia imperiali auctoritate notarius predictis omnibus presens fui, & rogatus scripsi & publicavi.

CCLXXI.

Acta in causa monasterii S. Salvatoris de Aquapagana.

Annis 1325. & 1326.

Ex arch. S. Romualdi de Urbe. Fasc. XV. 14.

Vid. n. 26.

IN nomine Domini, amen. Anno M. CCC. XXV. tempore domini Johannis pape XXII. indictione VIII. die XVIII. mensis januarii ad bancum juris curie generalis ducatus Spoleti situm in claustro majoris ecclesie Fulginatensis, presentibus magistro Thoma Strucci de Fulginio, & magistro Nicola Jacobi de Trevio testibus. Dominus Daniel Bonjohannis de Nucerio, & Moresius Vangnarelli de Aquapagana sive de Rochetta sponte ipsi & singuli eorum fecerunt &c. suum verum & legitimum procuratorem &c. magistrum Angelum Pacis de Fulginio presentem & suscipientem contra Vannem Gelfutii &c. & in causa, quam dictus Moresius habet cum abbate monasterii Vallis-castri, ac priore sancti Salvatoris de Aqua-pagana &c.

Ego Raynutius Philippi de Trevio &c. notarius &c. scripsi & publicavi.

In nomine Domini, amen. Anno Domini M. CCC. XXVI. indictione IX. die XXVII. dominus Santorus judex generalis ducatus Spoleti & in ipso ducatu in spiritualibus vicarius generalis ad bancum juris in claustro domorum majoris ecclesie Fulginatis pro tribunali sedens in causa appellationis vertente inter magistrum Jacobum Nicole de Gualdo sindicum abbatis monasterii & conventus sancti Romualdi Vallis-castri Camerinensis diocesis sindicario nomine ex una parte, & Moresium Vangnarelli de Rocchetta, & magistrum Angelum Pacis ejus procuratorem ex altera, pronuntiavit tempore prosequende appellationis predicte .... &c.

Ego Raynutius Philippi de Trevio &c. notarius &c.

In nomine Domini, amen. Hec est copia quorumdam actorum repertorum in libris seu quaternio causarum civilium curie generalis ducatus Spoleti facto &c. tempore rectorie reverendi viri domini Johannis de Amelia archidiaconi Forojuliensis ducatus predicti in spiritualibus & temporalibus rectoris per sanctam Romanam ecclesiam generalis &c. scripto per me Raynutium Philippi de Trevio &c. notarium generalem sub anno Domini M. CCC. XXVI. indictione IX. &c.

Die III. mensis junii constitutus coram rev. viro domino Santoro canonico Esculano &c. Jacobus Nicole de Gualdo &c. procurator abbatis &c. Vallis-castri &c. exhibuit coram dicto judice exceptiones tenoris & continentie infrascripte &c.

Coram vobis rev. viro domino Santoro &c. magister Jacobus Nicole &c. contra Moresium Vagnarelli &c. & contra quedam instrumenta, si instrumenta dici

dici possunt, per eum producta coram vobis in causa appellationis interposite coram vobis . . . . de dicto Moresio, si institutio dici possit in ecclesia antedicta sancti Salvatoris per dictum episcopum Spoletanum in his scriptis excipiendis & excipiendo proponit & opponit dicens, quod dictis talibus instrumentis fides adhiberi non debet, & causis & rationibus infrascriptis.

In primis quibusdam literis productis in forma cujusdam absolutionis facte de quibusdam testibus receptis ad instantiam dicti Moresii, si absolutio dici possit, fides adhiberi non deberet, & hoc ideo cum veget . . . pro parte dicti syndici ipsum dominum Jacobum habuisse aliquam potestatem tales literas transmittendi, ac etiam ipsum ac eumdem dominum episcopum Spoletanum habuisse aliquam potestatem ipsos absolvendi, quam eisdem de tali debito eisdem nulla est adtributa potestas.

Item aliis instrumentis, si instrumenta dici possunt, productis in forma quarumdam institutionum fides adhiberi non debet, & hoc ideo cum ponentem non habeant in aliquo relevare.

Has autem exceptiones proponit & opponit dictus syndicus salvis sibi omnibus aliis suo loco & tempore proponendis & allegandis.

Die IV. mensis junii. Dictus judex sedens pro tribunali *&c.* pronunciavit fore conclusum in dicta causa *&c.* & statuit terminum dictis partibus ad diem veneris proxime venturum ad allegandum *&c.*

Et ego Baldutius olim Jacobi de Gualdo *&c.* notarius *&c.*

In nomine Domini, amen. Hoc est exemplum cujusdam publici instrumenti sine die & consule exemplatum per me Angelum olim Benvenuti notarium infrascriptum, cujus quidem instrumenti tenor talis est.

Venerabilis pater frater Paparonus Dei gratia episcopus Spoletanus attendens, quod ecclesia sancti Salvatoris de Aquapagana Spoletane diocesis plerumque aliquorum vexatione turbatur, providere volens, quod ipsa ecclesia cum suis juribus ab hujusmodi vexationibus defendatur, & in statu pacifico conservetur, commisit & mandavit domino Jacobo canonico Narniensi vicario suo per Johannucium Albriconi, Petrarellum Berardoni, Vengaturum Benevegnie, Raynaldictum Accuroni, Boccozium Petruczoli & Jacobinum Pretoni clericos eidem loco vicino inst . . . . in ecclesia morata, & eis de parte & de sorte, ac confraternitate dicte ecclesie providere procuret, & eos ibidem per alios ipsius ecclesie clericos in omnibus tractare faciat, sicut . . . . & confratres, & quod eos per se vel alium in possessionem predictorum inducat, & defendat inductos, contradictores & rebelles per censuram ecclesiasticam monitione previa compescendo. In cujus rei testimonium presens instrumentum publicum prefatus dominus episcopus fieri mandavit .... per Folingium notarium subscriptum mea publica subscriptione munitum.

In nomine Domini, amen. Hoc est exemplum cujusdam exempli quarumdam literarum sigillatarum sigillo cere rubee, in quo sculpta erat quedam imago supra scutum tenens in brachio seu manu ad modum unius floris, & ab uno latere erat sculpta quedam stella, & ab alio latere quedam alia stella, & per circuitum erant crux & he litere : S. JACOBI. NICOLATRI. quarum literarum tenor talis est.

Venerabili in Christo patri domino G. . episcopo Spoletano Jacobus Nicolatri de Urbe ducatus Spoleti in spiritualibus vicarius generalis salutem in Domino. Cum dominus Johannes Berarducii, dominus Jacobus Pretoni, Johannutius Albriconi clerici de Aqua-pagana Spoletane diocesis coram nobis comparuerint, & mandatis ecclesie atque nostris tacto libro corporaliter juraverint in omnibus & per omnia obedire, atque mandata nostra facere super inquisitionibus, accusationibus & excommunicationibus, exbandimentis & sententiis ac aliis processibus factis & latis, & eos & ipsorum quemlibet super accusatione seu accusationibus de eis factis per Betonum Johannis de Forcella fratrem domini Morici monachi monasterii Aque-pagane super homicidio, quod dicebatur per eos perpetratum in personam dicti domni Morici, paternitati vestre committimus, & cum reverentia tamen districte percipiendo mandamus, quatenus prefatos dominum Johannem, dominum Jacobum, & dominum Johannutium ab omni sententia seu vinculo excommunicationis, quod maneret occasione predicta, seu pro latis contra eos per predecessores vestros juxta formam ecclesie absolvatis eosdem, imposita eis penitentia salutari. Data Fulginii die X..II. quinta indictione. Prefatus namque dominus episcopus mandatis dicti domini vicarii volens, ut tenetur, obedire, diligenter predictos dominum Jacobum & Johannutium ab omni sententia

tentia seu vinculo excommunicationis, quod maneret, seu prolatis contra eos per predecessores domini vicarii supradicti vel eorum aliquem occasione, quod in prefatis literis continetur, juxta formam ecclesie auctoritate dicti domini vicarii & speciali commissione per ipsum eidem domino episcopo facta absolvit, imposita eis penitentia salutari.

In nomine Domini, amen. Hoc est exemplum quarumdam literarum exemplatum per me Angelum notarium infrascriptum sine die & consule, quarum tenor talis est.

Petrus miseratione divina Spoletanus episcopus dilecto nobis Conrado Frederici clerico de Salliceto Albanensis diocesis salutem in Domino.

Grata tue familiaritatis obsequia, tueque probitatis merita nos inducunt, quod te favore specialis gratie prosequamur, hinc est, quod canonicatum, locum, beneficium & prebendam ecclesie sancti Salvatoris de Aqua-pagana nostre Spoletane diocesis nunc vacantia, & ad nostram collationem spectantia per mortem domini Boccotii, olim ipsius ecclesie canonici, cum omnibus juribus & pertinentiis suis, sicut idem dominus Boccotius, dum vixit, obtinuit, tibi conferimus & providemus de ipsis, teque de eis per nostrum anulum presentialiter investimus. Committimus quoque harum tenore plebano plebis de Verclano dicte Spoletane diocesis, quod te vel procuratorem tuum tuo nomine in predictorum omnium tenutam & corporalem possessionem inducat, & tueatur inductum, ac de ipsorum fructibus & proventibus tibi vel tuo procuratori tuo nomine faciat integre responderi, contradictores & rebelles, si qui fuerint, per censuram ecclesiasticam compescendo. In quorum omnium testimonium presentes nostro sigillo munitas tibi concedimus ad cautelam. Data Spoleti die VI. julij.

In nomine Domini, amen. Hoc est exemplum cujusdam publici instrumenti exemplati per me Angelum notarium infrascriptum sine die & consule. Cujus quidem instrumenti tenor talis est.

Cum rev. in Christo pater & dominus dominus frater Bartholus miseratione divina episcopus Spoletanus, seu . . ejus vicarius domino Bartholo Aldrevandi de Fulgineo clerico de canonicatu & prebenda ecclesie sancti Salvatoris de Aqua-pagana Spoletane diocesis providerit de gratia speciali, religiosus vir dominus Johannes prior & dominus Johannes canonicus ipsius ecclesie ad mandatum sapientis & discreti viri domini Corati de Narnia ducatus Spoletani judicis generalis, in cujus domini Corati judicis presentia constituti, volentes dicti domini episcopi literis &c. in omnibus obedire, receperunt eumdem dompnum Bartholum ad osculum pacis in ipsorum & dicte ecclesie canonicum & in fratrem, cum plenitudine .... canonici, promittentes sibi assignare stallum in choro, locum & vocem in capitulo, & ipsis uti, cum ad prefatam ecclesiam sancti Salvatoris voluerit se conferre nomine omnium jurium, pertinentiarum & reddituum ad canonicatum & prebendam predictos spectantium.

In nomine Domini, amen. Hoc est exemplum *&c. ut supra.*

Reverendus in Christo pater & dominus dominus frater Bartholus Dei gratia episcopus Spoletanus habita de hiis licentia a ven. viro domino Enrico de sancto Elpidio vicario rev. in Christo patris domini Francisci Dei gratia episcopi Florentini, ut patere vidi per ejusdem vicarii literas sigillo curie dicti episcopi Florentini a tergo munitas, Moressium Vagnarelli de Rocchetta Aque-pagane Spoletane diocesis secularem cupientem adscribi militie clericali, quem idoneum invenit in natalibus, scientia & etate, per primam sui capitis tonsuram clericali charactere insignivit juxta formam ecclesie consuetam, mandans de hiis per me Claroczium notarium confici publicum instrumentum.

In nomine Domini, amen. Hoc est exemplum *&c.*

Frater Bartholus miseratione divina episcopus Spoletanus dilecto nobis in Christo Moresso clerico nato Vagnarelli canonico ecclesie sancti Salvatoris de Aqua-pagana Spoletane diocesis salutem in Domino.

Tue probitatis merita, super quibus nobis fide dignorum testimonio commendaris, nos inducunt, ut tibi reddamur ad gratiam liberales. Igitur cum in dicta ecclesia sancti Salvatoris de Aqua-pagana nostre diocesis Spoletane, ubi certus canonicorum & clericorum numerus non existit, sint fructus, redditus & redditus adeo pingues & excreti, quod eis plures, quam ibi sint, possint canonici & clerici commode substentari; nos considerantes cultum divinum augere, potius quam minuere, canonicatum ipsius ecclesie sancti Salvatoris tibi conferimus & providemus de eo, & te in ejusdem ecclesie canonicum de novo instituimus, facimus & creamus, teque de ipso canonicatu cum plenitudine juris canonici per nostrum anulum presentialiter investimus.

Committimus etiam Fortie Actuzoli ejusdem ecclesie canonico in nostra presentia Constituto, & Vanni Andree clerico ecclesie sancti Martini de villa sancti Martini diocesis supradicte, & cuilibet eorum in solidum, quod te in corporalem tenutam & possessionem dicti canonicatus, & jurium & pertinentiarum suarum inducant & defendant inductum, tibique faciant de fructibus, redditibus, proventibus & obventionibus dicte ecclesie, sicut uni ex aliis ipsius ecclesie canonicis fit, integre respondeři, teque in dicte ecclesie canonicum recipi & fratrem, stallum in choro, & locum in capitulo dicte ecclesie faciendo tibi plenarie assignari. Contradictores & rebelles, si qui fuerint, per censuram ecclesiasticam compescendo. In quorum omnium testimonium predicta mandavimus per Claroczium nostrum s.... notarium publicari, & nostri sigilli appensione muniri.

† Et ego Angelus olim Benvenuti Bonguadagni de Fulgineo *&c.* notarius *&c.* fideliter exemplavi *&c.* sub annis Domini M. CCC. XXVI. indictione VIIII. die VII. mensis junii, presentibus magistro Jacobo Vannis de Fulgineo & magistro Francisco Muccii de Assisio testibus in dictis rogatis.

CCLXXII.

Electio rectoris S. Petri de Valsavignone.

Anno 1325. XIV. maji.

Ex reg. Triviensi Nerii, pag. 6.

Ibid. n. 24.

IN nomine Domini, amen. Anno Domini M. CCC. XXV. VIII. indictione tempore domini Johannis pape XXII. die XIIII. mensis madii presentata fuit electio ecclesie sancti Petri de castro de Valsavignonis per Amannatum filium olim Fateboni de Nassetto, qui nunc moratur in predicto castro Valsavignonis, parochianum predicte ecclesie & nuntium domni Federici abbatis monasterii sancte Marie de Tribio, presbytero Juncte rectori ecclesie de Turre, quo melius & plenius potuit, de jure vel de facto cum omnibus & singulis ad apresentationem pertinentibus; predictus presbyter Juncta predictam electionem recepit, accepit & acceptavit cum omnibus & singulis capitulis ad predictam acceptationem pertinentibus predicte electioni *&c.*

Actum in cimiterio ecclesie de sancto Angelo ante portam, presentibus presbytero Amadore rectore predicte ecclesie sancti Angeli, & Fucio de Chironis de villa Tribii *&c.* & aliis pluribus testibus ad hec rogatis & vocatis.

Et ego Nerius quondam Uguccii *&c.* notarius *&c.*

CCLXXIII.

Johannes papa XXII. erigit monaster. Fontis-avellanæ in abbatiam.

Anno 1325. XV. kal. martii.

Ex apographis Avellanensibus.

Ibidem n. 33.

JOhannes episcopus servus servorum Dei dilecto filio Hubaldo abbati monasterii sancte Crucis Fontis-avellane ecclesie Romane immediate subjecti ordinis sancti Benedicti Eugubine diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Sancta Romana ecclesia, que super omnes alias orbis obtinet divina dispositione primatum, de statu prospero ecclesiarum & religiosorum locorum ordinat & disponit, prout diversitatibus temporum & locorum, qualitatibus personarum, & causarum circumstantiis matura deliberatione pensatis, concipit salubrius & utilius expedire, sue quoque providentie studio eisdem ecclesiis atque locis ministros deputat, rectores constituit, & prefigit pastores idoneos, sub quorum fide, fida circumspectionis industria, & diligentia studiosa ecclesie ac loca ipsa eorum gubernationi commissa regantur feliciter, & ad salutaria dirigantur. Nuper siquidem suadentibus certis rationabilibus causis, que ad id nostrum animum induxerunt, dilectum filium Moricum, nunc abbatem monasterii sancti Benedicti prope Eugubium ordinis ejusdem Sancti, olim per priorem soliti gubernari, ad eamdem Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis, dicti ordinis Eugubine diocesis, non tamen vitio persone ipsius Morici a regimine ipsius heremi de fratrum nostrorum consilio duximus amovendum, ac dictam heremum in monasterium, & prioratum ipsius in abbatiam ereximus, dictumque prioratum ex tunc abbatie titulo & honore specialiter insignivimus, auctoritate apostolica firmiter statuentes, quod dicta heremus de cetero monasterium, & prioratus ipsius abbatia ex tunc in antea censeantur, & perpetuis temporibus appellentur, de dicto eorumdem fratrum consilio & assensu; deinde

deinde namque diligentius attendentes, quod tu nunc abbas ejusdem monasterii sancti Benedicti fructuosius proficere poteras prefato monasterio sancte Crucis, considerantes etiam attentius merita virtutum, & dona etiam gratiarum, quibus ex testimoniis fide dignis te intelleximus insignitum, de persona tua, licet absente, dicto monasterio sancte Crucis per amotionem hujusmodi tunc vacanti, non obstante, quod in eo aliter & alterius coloris, quam in eodem monasterio sancti Benedicti, habitus regularis habetur, de consilio predicto, auctoritate apostolica providemus, teque ipsi monasterio sancte Crucis preficimus in abbatem; & volumus, ut ex nunc in antea gestes habitum hujusmodi, qui, ut prefertur, habetur in dicto monasterio sancte Crucis, curam & administrationem ejusdem monasterii sancte Crucis tibi tam in spiritualibus, quam in temporalibus plenarie committentes, firmam spem fiduciamque tenentes, quod gratia tibi opitulante divina, prefatum monasterium sancte Crucis sub tuo felici regimine, tuoque ministerio fructuoso in utrisque suscipiet augmenta commodi & honoris. Curam itaque regiminis predicti monasterii sancte Crucis prompta devotione suscipiens, & supportans humiliter, in ampliandis honoribus & profectibus procurandis ejusdem monasterii sancte Crucis te gerere satagas, sine intermissione solicitum & fidelem, manutenendo illud in suis bonis ac juribus, & etiam defensando. Ita quod monasterium ipsum gubernatori circumspecto, & studioso administratori evidenter sentiat se commissum, tuque preter eterne retributionis premium merearis assiduum benedictionis, & gratie percipere incrementum.

Datum Avenione XV. kal. martii pontificatus nostri anno IX.

Loco ✠ plumbi.

CCLXXIV.

Idem vult, ut abbates ejus loci benedictionis munus recipiant ab apostolica sede.

Anno 1325. kalendis junii.

Ex iisdem apographis.

Ibidem.

JOhannes episcopus servus servorum Dei dilecto filio Ubaldo abbati monasterii sancte Crucis Fontis-avellane ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis ordinis sancti Benedicti Eugubine diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Cum nuper de persona tua monasterio, quondam eremo sancte Crucis Fontis-avellane, ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinenti, ordinis sancti Benedicti Eugubine diocesis tunc vacanti, duxerimus providendum, preficientes te dicto monasterio in abbatem, nos decens & congruum arbitrantes, quod licet eo tempore, quo dicta eremus, prius quam in monasterium per nos fuisset erecta, per priores erat solita gubernari, dicti priores non consueverunt benedici, tu tamen, ac successores tui abbates ipsius monasterii, qui erunt pro tempore, munus benedictionis recipere debeatis; tuis supplicationibus inclinati, quod tam tu, quam successores predicti, postquam ad regimen dicti monasterii canonice promoti, & assumpti fueritis in abbates, munus benedictionis suscipere teneamini juxta morem ecclesie, vel a sede apostolica, vel ejus legato, si sit in provincia de latere nostro missus, vel alio, cui eadem sedes committendum duxerit, illud recepturi, auctoritate presentium tibi, & dictis successoribus concedendum duximus, & etiam ordinandum. Nulli ergo &c. nostre concessionis & ordinationis &c.

Datum Avenione kal. junii pontificatus nostri anno IX.

CCLXXV.

Electio abbatis Vergaretani.

Anno 1325. XXVIII. septembris.

Ex regesto Triviensi, pag. 222.

Ibid. n. 24.

ANno Domini M. CCC. XXV. indictione VIII. tempore domini Johannis pape die XXVIII. mensis septembris in monasterio de Vergareto in domo nova dicti monasterii, presentibus presbytero Flore rectore ecclesie sancti Donati de Strabatenzio, Nerio Guarducii de Vergareto clerico dicti monasterii, Sancte de Bocone, Vanne Cennis de Castello, presbytero Baldo de Montarrolo capellano dicti monasterii testibus &c. Cum predictum monasterium sancti Angeli de Vergareto pastore & rectore vacaret per mortem domni Matei olim abbatis dicti monasterii, cum monachi & capitulum ipsius monasterii super providendo ei de rectore & abbate compromisissent omnes in dompnum Lucam & dompnum Michaelem monachos ipsius monasterii, & dedissent eis vices suas, ut eli-

eligerent rectorem & abbatem in ipso monasterio, sicut dicebatur contineri in instrumento &c. predictus dompnus Michael personaliter requisivit dictum domnum Lucam ibi presentem, quod cum eo veniret, & esset in ecclesia dicti monasterii, quando campana sonaverit, ipsa die ad tractandum & eligendum abbatem, & in ipso monasterio, & ipsum terminum ei peremtorie assignavit, quando campana sonata fuit in dicta ecclesia.

Item eodem die, loco & testibus, Presbyter Flore de Strabatenzi tamquam vicarius & nuntius domini Ferracini & domini Pandulfi de Malatestis, & nobilium virorum Leuzini & Manfredi de Valbona publice pro eis protestatus fuit & dixit, quod nullus deberet eligere vel nominare in rectorem vel abbatem in dicto monasterio contra voluntatem dictorum dominorum & nobilium.

Eodem anno & die in ecclesia monasterii sancti Angeli de Vergareto, presentibus, *ut supra*. Cum monasterium sancti Angeli de Vergareto rectore vacaret &c. & cum dictus domnus Michael requisivisset personaliter dictum domnum Lucam, ut veniret in dictam ecclesiam, statim cum campana sonata fuit, ad tractandum & eligendum rectorem, & campana sonaverit ad hoc, ut ipse dompnus veniret in ecclesiam supradictam, & per magnam horam expectans ipse domnus Lucas non veniret, sed de dicto monasterio recedisset ad alias partes, dictus domnus Michael nolens, quod propter temporis dilationem dampnum vel periculum ipsi monasterio eveniret, ad honorem & reverentiam Dei & beate Marie virginis, & beati Michaelis archangeli, & beati Bartholomei apostoli patronorum dicti monasterii & omnium Sanctorum Dei, & ad honorem sancte Romane ecclesie, & domini Johannis pape, & totius capituli Romane ecclesie, & ad honorem & statum dominorum de Malatestis & nobilium dominorum Leuzini & Manfredi de Galiata, & omnium amicorum dicti monasterii, & omnium fidelium ipsius monasterii, nominavit & expresse elegit religiosum virum dompnum Rainaldum monachum dicti monasterii in abbatem & rectorem monasterii supradicti sancti Angeli de Vergareta.

Die predicta & loco post horam nonam, presentibus, *ut supra*, domnus Michael monachus ipsius monasterii presentavit dompno Rainaldo monacho ejusdem monasterii electionem de eo factam in abbatem & rectorem ipsius monasterii, rogans eum, ut dictam electionem reciperet, & acceptaret, qui dompnus Rainaldus electus humiliter cogitans, & stans per horam, & se reputans indignum & insufficientem, assensit tamen precibus, & inclinatus humiliter ipsam electionem recepit, acceptavit, & consensit eidem.

Et ego Buldrone notarius &c.

CCLXXVI.

Charta monasterii S. Salvatoris de Aqua-pagana.

Anno 1326. XXVI. julii.

Ex autographo sancti Blasii de Fabriano.

IN nomine Domini, amen. Anno Domini M. CCC. XXVI. indictione VIIII. tempore domni Johannis pape XXII. die XXVI. mensis julii. Actum Fulginii in domo domni Thome.... seu fratris Johannis domni Jacobi, coram dompno Leto Rizuti .... domno Egidio de Runilglita canonico Fulginii, Bartholutio .... familiari abbatis Vallis-castri, & Vangni Inutuli de Perusio testibus rogatis & vocatis. Cum monasterium sancti Salvatoris de Aqua-pagana fuerit & sit membrum Vallis-castri conventuale & collegiatum, & viguit & viget observantia regularis, solitum regi & gubernari per monachos religiosos dicti monasterii Vallis-castri secundum ritum religiosum, & secundum observantiam dicti monasterii Vallis-castri, & dompnus Angelus Hieronymi clericus secularis in dicto monasterio sancti Salvatoris a ven. patre domno Arnaldo sancte Marie in Porticis diacono cardinale tunc legato in valle Spoletana, Marchia & aliis provinciis, tacita veritate, & contra jus & justitiam canonicatum seu prebendam in dicto monasterio sancti Salvatoris de Aquapagana impetravit, & aliquanto tempore ipsam prebendam seu canonicam sic injuste per vim tenet; & modo dictus dompnus Angelus dictam prebendam & canonicatum in anime sue periculum se tenere non velit, ad presentiam religiosi viri dompni Hermanni abbatis monasterii Vallis-castri monasterium sancti Salvatoris tamquam membrum dicti monasterii Vallis-castri, & ex concessione ..... nomine dicti monasterii Vallis-castri recipientis ab episcopo Spoletano, si quid juris habet in dicto monasterio sancti Salvatoris tamquam diocesano locum tenens dictus abbas in dicto monasterio sancti Salvatoris episcopi su-

Ibid. n. 261

supradicti, constitutus supradictus dompnus Angelus coram supradicto abbate, dictus dompnus Angelus non vi, nec dolo inductus, nec metu confessus est omnia supradicta esse vera, & modo predicto impetrasse, & confessus fuit omnia, que percepit de ipso monasterio, habuisse & percepisse minus juste, petens intuitu Dei se dimitti & absolvi ab ipso domno abbate, & nihilominus expresse, & ex certa scientia dicte prebende & canonicatui, si prebenda & canonicatus dici possunt, renuntiavit expresse & resignavit atque quietavit, atque dictam prebendam & canonicatum confessus est *&c.* & ad majoris roboris firmitatem predicta omnia & singula supradicta tactis Scripturis corporaliter juravit ad sancta Dei evangelia rata & firma tenere, & in nullo contrafacere vel venire aliqua ratione vel causa.

Et ego Thomas Somey de Fulginio imperiali auctoritate judex ordinarius & notarius predictis omnibus interfui, & ut superius legitur, rogatus scripsi & publicavi.

CCLXXVII.

Johannes XXII. eximit monasterium S. Savini de Pisis a congregatione Camaldulensi.

Anno 1326. v. kal. januarii.

Ex tabulario S. Michaelis in Burgo Pisarum.

Ibid. n. 27.

JOhannes episcopus servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Ad circumspectam Romani pontificis providentiam pertinet, & pastoralis officii debitum exigit, ut inter ecclesiarum & monasteriorum prelatos interdum questionibus suscitatis, & per litigium non sine ipsorum gravibus sumptibus & dispendiis diutius agitatis super eis materiam dissensionis evellat, precidat..... & quantum finit humana discretio, debitum illis finem imponat. Dudum siquidem inter dilectos filios priorem & conventum heremi Camaldulensis Aretine diocesis pro se & ordine Camaldulensi ex una parte, & abbatem & conventum monasterii sancti Savini ordinis sancti Benedicti Pisane diocesis ex altera, questione suborta super eo, quod iidem prior & conventus Camaldulensis dicebant, monasterium ipsum ejusque abbatem & priorem pro tempore, ac monachos & conventum fuisse & esse dicti ordinis Camaldulensis, & priori & ordini Camaldulensi in visitatione & correctione & aliis pleno jure fore subjecta, confirmatione, electione, & institutione & destitutione dicti abbatis, quas ad Romanum pontificem pertinere recognoscebant, dumtaxat exceptis, prefatis abbate & conventu predicti monasterii sancti Savini pro se & ipso monasterio, priore & monachis ejusdem, quo ad hoc quod fuissent vel essent ordinis Camaldulensis prelibati, & eidem subjecta in contrarium asserentibus, ac questione ipsa ad apostolice sedis examen legitime deducta, & coram pluribus auditoribus a diversis Romanis pontificibus predecessoribus nostris ad cognitionem deputatis ipsius diutius agitata. Tandem nos ad apicem summi apostolatus assumpti causam eamdem ad supplicationem prioris & conventus heremi & ordinis Camaldulensis predictorum, bone memorie Guilielmo tit. sancti Cyriaci presbytero cardinali commisimus audiendam, & nobis postmodum referendam. Comparentibus itaque coram ipso cardinale procuratoribus partium predictarum ab eisdem legitime constitutis, procurator prioris & conventus heremi predictorum pro ipsis & dicto ordine Camaldulensi proposuit, dictum monasterium sancti Savini, ac abbatem, & priorem, & monachos & conventum ipsius monasterii fuisse & esse dicti ordinis Camaldulensis, & dicto priori heremi & ordini Camaldulensi, confirmatione electionis, institutione & destitutione abbatis monasterii ejusdem exceptis, pleno jure subjecta, ac priores, qui pro temporibus fuerunt ipsius heremi & ordinis Camaldulensis, fuisse in possessione seu quasi abbatem, priorem, monachos & conventum dicti monasterii sancti Savini, & ipsum monasterium visitandi, corrigendi, monendi, excommunicandi, & suspendendi, interdicendi, absolvendi, & ipsos monachos & conversos & familiam ipsius monasterii revocandi & mutandi, & ad alia loca dicti ordinis Camaldulensis transferendi, & alios in eodem monasterio subrogandi, & ponendi novos, & ordinandi personas & familiam ad officia ipsius monasterii, & de bonis ejusdem disponendi, & alias plenarie subjectionis eorumdem abbatis, monachorum & conventus & monasterii sancti Savini, ac ipsos abbatem, priorem, monachos, & conventum ipsius monasterii sancti Savini se subtraxisse de facto ab obedientia & subjectione prioris heremi & ordinis Camaldulensis, & ipsum priorem eadem possessione de facto

cto spoliasse nequiter & injuste, petens pronunciari & declarari supradictos abbatem, priorem, monachos & conventum dicti monasterii sancti Savini, ac ipsum monasterium fuisse & esse predicti ordinis Camaldulensis, & de ipso ordine, ac priori heremi & ordinis ejusdem Camaldulensis & ipsi ordini de jure subjecta pleno jure, ac sub ipsius prioris ordinis Camaldulensis subjectione & ordinatione debuisse & debere ex tunc permanere, confirmatione, institutione & destitutione prefatis dumtaxat exceptis; necnon eosdem priorem & conventum heremi & ordinem Camaldulensem, & ipsum ordinem ad possessionem seu quasi premissam, qua se spoliatos dicebant, fuisse & esse restituendos & reintegrandos, ac restitui & reintegrari libere & cum effectu, procuratore prefato predictorum abbatis & conventus dicti monasterii sancti Savini in contrarium, ut premittitur, afferente, & super premissis inter partes predictas lite legitime contestata, & per eas de calumnia & veritate dicenda prestito sacramento, ac nonnullis positionibus & articulis exhibitis, & ad eas responsionibus subsecutis hinc inde coram cardinali predicto, quia per ea, que coram ipso cardinali in dicta causa erant acta, non poterat de ejusdem cause meritis apud sedem apostolicam plene liquere, certis personis ad partes, quod testes super dictis articulis suis, necnon literas & instrumenta, que utraque pars coram eis infra certum terminum duceret producenda recipere, & ipsos testes examinare, & literas & instrumenta predicta transcribi facere fideliter curarent, ac postmodum attestationes testium, & transumpta literarum & instrumentorum eorumdem nobis transmitterent sub suis inclusa sigillis juxta morem, duximus committendum. Cumque coram supradictis ad premissa in partibus, ut premittitur, per nos deputatis, testes, privilegia, literas & instrumenta nonnulla utraque pars infra dictum terminum produxisset, ipsique deputati ea recepissent, examinassent, transcribi fecissent, & nobis transmisissent juxta traditam per nos eis formam, nos denuo causam predictam cardinali prefato duximus committendam, & nobis postmodum referendum. Prefixo itaque certo termino peremptorio utrique parti per cardinalem eumdem ad exhibendum & producendum coram eo omnia privilegia, literas, instrumenta, jura & munimenta, quibus partes ipse uti vellent in causa predicta, ac productis per partes predictas coram ipso cardinali tam attestationibus & transcriptis predictis, & eisdem attestationibus per ipsum publicatis, quam nonnullis originalibus, & inter alia Paschalis, Calixti, & Alexandri Romanorum pontificum predecessorum nostrorum apostolicis privilegiis, literis, & instrumentis & munimentis omnibus, quibus utraque pars uti voluit, & postmodum concluso in causa prefata, demum idem cardinalis in consistorio coram nobis & fratribus nostris in causa predicta relationem fecit plenariam & fidelem. Nos igitur procuratoribus & advocatis utriusque partis coram nobis & ipsis fratribus nostris super hiis, que in dicta causa verbo & scriptis proponere & allegare voluerunt, sepius diligenter auditis, & partium predictarum juribus & meritis ejusdem cause plenius intellectis atque discussis, ac consideratis omnibus, per que omnis dissensionis materia inter partes predictas jam exorta commodius amputari, & ei, que oriri posset, imposterum occurri valeret, ac questionem predictam non sine dictarum partium gravibus sumptibus & dispendiis plurimis diutius agitatam, & per litigii anfractus protractam penitus sopire volentes, deliberatione cum dictis fratribus nostris habita, presentibus coram nobis advocatis & procuratoribus antedictis, de eorumdem fratrum consilio volumus, ordinamus atque decernimus, quod monasterium sancti Savini, ejusque abbas, prior, monachi, & conventus ac persone sint & perpetuis temporibus maneant ab omni jurisdictione & potestate, atque dominio cujusvis Romano pontifice inferioris prorsus libera & exempta, & ab eisdem jurisdictione & potestate ac dominio idem monasterium ipsiusque abbatem, priorem, monachos, conventum & personas presentes & futuras eximimus de apostolice plenitudine potestatis, decernentes ex nunc eadem monasterium, abbatem, priorem, monachos, conventum & personas solum Romano pontifici & Romane ecclesie, & absque ullo medio tam in spiritualibus, quam in temporalibus subjacere. Volumus insuper, & ordinamus atque decernimus, quod dictus prior Camaldulensis, qui nunc est, & pro tempore fuerit, auctoritate apostolica dumtaxat valeat per se quatuor dumtaxat sui ordinis personis monachis, & uno publico notario sociatus, aut si legitimo & evidenti fuerit prepeditus impedimento, per Majorem dicte eremi post priorem eumdem cum totidem personis dictum monasterium semel tantum annis sin-

fingulis vifitare, non tamen abbatem, priorem, monachos, conventum aut perfonas ipfius corrigere vel punire, & fi aliqua in abbate, priore, monachis vel conventu, aut perfonis eifdem, feu aliquo vel aliquibus eorumdem corrigenda feu reformanda viderit, inftet idem prior Camaldulenfis vel dictus major penes ipfum abbatem, ut fe & illa infra competentem terminum fibi ab eodem priore vel majore vifitante fuo arbitrio prefigendum corrigat, prout expediens fuerit, & reformet. Quod fi dictus abbas in correctione & reformatione hujufmodi negligens fuerit vel remiffus, infinuet illa dictus prior Romano pontifici per eum reformanda & corrigenda, prout viderit expedire. Poffit etiam idem prior fuper notoriis contra ipfum abbatem, conventum, & monachos & perfonas dicti monafterii auctoritate apoftolica fupradicta inquirere, ac eidem Romano pontifici ea, que per inquifitionem invenerit, intimare, non autem corrigendi vel puniendi ullam habeat poteftatem. Expenfas autem, quas pro hujufmodi intimatione & infinuatione fieri continget, fubibit monafterium antedictum, fi dictus prior vero infinuanda duxerit, & etiam intimanda. Volumus etiam & ordinamus, ut prior Camaldulenfis predictus, feu dictus major pro eodem fingulis annis ratione dicte vifitationis poffit femel, fi & cum, ut predicitur, prefatum monafterium vifitabit, procurationem ab eodem monafterio recipere moderatam; & quod idem prior poffit auctoritate apoftolica fupradicta dictos abbatem & conventum, fi dictum fuum officium impediverit in premiffis, per cenfuram ecclefiafticam coarctare; decernentes ex nunc irritum & inane, fi fecus fuper his a quoquam quavis auctoritate fcienter vel ignoranter contigerit attemptari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftrarum voluntatum, ordinationum, conftitutionum & exemptionis infringere, vel ei aufu temerario contraire. Si quis *&c.*

Datum Avenione v. kal. januarii pontificatus noftri anno XI.

L. Verul.

CCLXXVIII.

Homines Mazzani fidelitatem præftant abbati S. Gregorii de Urbe.

Anno 1327. XXV. maji.

Ex codice Gregoriano. pag. 142.

Ibid. n. 30.

IN nomine Domini amen. Anno nativitatis ejufdem millefimo trecentefimo vigefimo. feptimo pontificatus domini Johannis pape vigefimi-fecundi indictione nona menfis madii die vigefimo quinto. In prefentia mei notarii & teftium fubfcriptorum ad hec fpecialiter vocatorum & rogatorum. Conftituti perfonaliter infrafcripti homines de caftro Mazzano coram venerabile viro domno fratre Benedicto abbate venerabilis monafterii fanctorum Andree & Gregorii in clivo Scauri de Urbe, videntes & cognofcentes infrafcripti homines effe vaffallos dicti monafterii & domni abbatis predicti & fideles, preftiterunt ipfi domno abbati vice & nomine dicti monafterii facramentum fidelitatis & vaffallagii cum omnibus fuis capitulis, & erunt fideles ipfi domno abbati & fuccefforibus fuis in perpetuum, & quod bona ipfi monafterio confervabunt inlefa eorum poffe, & quod dictus domnus abbas non capiatur mala captione, nec erunt in confilio, auxilio vel favore, ut vitam & membrum perdat. Requifiti ab ipfo & fuis officialibus, & hec & alia capitula vaffallagii & fidelitatis promiferunt ipfi domno abbati, & ejus fuccefforibus inviolabiliter attendere & confervare, & in nullo contravenire aliqua ratione, caufa five modo, & predicta promiferunt per facramentum tactis facrofanctis fcripturis corporaliter, & dictus domnus abbas, ut vaffalli & fideles recipiet infrafcriptos ad ofculum pacis, promiferunt ea, que domini vaffallis & fidelibus tenentur fuis. Nomina vero funt hec. In primis Ceccus Marchifanus, Johannes Molendinarius, Trica, Sergius, Nicolaus Clomanus, Nicolecta Johannis, *&c.*

Actum in caftro Mazzani predicto in ecclefia fancti Nicolai ipfius caftri, prefentibus his teftibus, fcilicet Johanne Gentile caftellano, domino Angelo de monte Opulo, Philippo de Marchia, & Petruccio dicto de Porto de caftro Toffie ad predicta vocatis & rogatis.

Ego Johannes Serangeli Dei gratia alme Urbis illuftris prefecti auctoritate notarius, & ordinarius judex, quia his omni-

omnibus interfui, rogatus scripsi & publicavi, & in publicam formam redegi ad petitionem & instantiam domni abbatis predicti, & signum meum posui.

CCLXXIX.

Collatio ecclesiæ S. Mariæ de Flumicello.

Anno 1327. VI. junii.

Ex autographo tabularii canonicor. S. Laurentii de Florentia num. 283.

Ibidem.

IN nomine Domini, amen. Anno ejusdem Domini M. CCC. XXVII. die sexsta mensis junii indictione decima, presentibus testibus rogatis & vocatis, scilicet dompno Johanne monacho, Hugolino quondam Vigorosi converso monasterii sancti Benedicti in Alpibus, & Sandro quondam Bucci, & Rivio quondam Chalenzani. Vacante dudum ecclesia sancte Marie in Flumixello diocesis Foropopuliensis, venerabilis pater dominus dompnus Amatus Dei gratia abbas monasterii sancti Benedicti in Alpibus, ad quem de jure & antiqua consuetudine jus conferendi dictam ecclesiam pertinere dignoscitur, nollens dictam ecclesiam manere diutius viduatam, ne propter defectum rectoris in spiritualibus & temporalibus dicta ecclesia patiatur aliquam lesionem, predictam ecclesiam sancte Marie de Flumixello domno Benedicto presbytero & monacho dicti monasterii contulit cum omni plenitudine juris canonici, & de ipsa per bachulum suum, quem gestabat & tenebat in manibus, canonice investivit, dans & concedens eidem in spiritualibus & temporalibus plenam & liberam administrationem, & predictam ecclesiam eidem contulit, tam jure sue potestatis, quam syndicario nomine sui capituli. Actum in claustro sancti Benedicti predicti.

Ego Vitalis quondam Melii imperiali auctoritate notarius his omnibus predictis interfui, & ea rogatus scripsi & publicavi.

CCLXXX.

Johannes XXII. permittit habitum grisei coloris monachis S. Savini de Pisis.

Anno 1327. x. kal. julii.

Ex archivo abbatiæ Florentinæ lib. XXVIII. p. 5. & 13.

Ibidem n. 19.

JOannes episcopus servus servorum Dei dilectis filiis . . abbati & conventui monasterii sancti Savini de Montione ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis ordinis sancti Benedicti Pisane diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Quamvis in ecclesia Dei presertim inter personas ecclesiasticas sacris religionibus deditas per sedem apostolicam approbatis observantie disparitas, & dissimilitudo habitus habeantur, ipse tamen ad divine majestatis laudem & gloriam, salutaremque gratiam pro se ipsis, & aliis fidelibus impetrandam convenire in unum regulare sanctumque propositum dinoscuntur, sponsa enim Christi virtutum varietate circumdata soliditate caritatis, & fidei firmitate in vestitu deaurato a dextris assistit sponso suo pre filiis hominum speciosо. Ex tenore siquidem petitionis vestre nobis oblate percepimus, quod orta dudum inter vos ex parte una, & dilectos filios priorem & conventum heremi Camaldulensis, per priorem soliti gubernari, Aretine diocesis pro se, ac ordine Camaldulensi, super eo quod ipsi prior & conventus minus veraciter asserebant monasterium vestrum fore dicti Camaldulensis ordinis, ac heremo & ordini Camaldulensi prefatis subjectum, vobis asserentibus idem monasterium ordinis sancti Benedicti existere, & ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinere ex altera, materia questionis, & causa hujusmodi apud sedem apostolicam diutius ventilata, demum nos auditis, & intellectis juribus, & rationibus utriusque partis de fratrum nostrorum consilio sententialiter pronuntiavimus, vos & dictum monasterium perpetuis futuris temporibus manere ab omni jurisdictione, potestate ac dominio cujusvis Romano pontifice inferioris, prorsus liberos & exemptos, & ab eisdem jurisdictione, dominio, & potestate vos & monasterium ipsum eximimus de apostolice plenitudine potestatis, ac decrevimus ex tunc vos, & idem monasterium soli eidem Romano pontifici, dicteque Romane ecclesie nullo medio subjacere;

vos

vos super premissis ab impetitione dictorum prioris, conventus, & Camaldulensis ordinis absolvendo, & nonnulla alia salubria circa statum dicti monasterii, & hujusmodi negotium duximus ordinanda, prout in nostris litteris continetur. Cum autem, sicut asseritis, tam in eodem Camaldulensi ordine, quam in monasterio prelibato albi coloris, & omnino consimilis regularis habitus deferatur, vosque metuatis, quod propterea inter vos & eosdem priorem, conventum, & ordinem Camaldulensem premissa jam sopita questio processu temporis suscitetur, nobis devote ac humiliter supplicastis, ut providere vobis super hoc de opportuno remedio per sedis apostolice clementiam dignaremur. Nos igitur vestre devotionis exigentibus meritis, volentes in hac parte votis vestris annuere favorabiliter & benigne, vestris supplicationibus inclinati, vobis ut predictum vestrum albi coloris habitum in grisei coloris habitum regularem mutare, illumque gestare, si in capitulo generali de communi beneplacito vestro processerit, valeatis, plenam atque liberam licentiam de fratrum predictorum consilio auctoritate apostolica tenore presentium elargimur. Decernentes, quod hujusmodi habitus griseus, si primum cum premisso beneplacito mutari contigerit in eodem monasterio, a vobis, & successoribus vestris perpetuis futuris temporibus deferatur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre elargitionis, & constitutionis infringere &c.

Datum Avinioni x. kalendas julii pontificatus nostri anno XI.

CCLXXXI.

Permutatio terrarum permittitur monasterio S. Hippolyti de Faventia.

Anno 1328. die III. februarii.

Ex archivo ejusdem loci.

[illegible] n. 32.

IN Dei nomine, amen. Anno a nativitate ejusdem M. CCC. XXVIII. indictione XI. die III. mensis februarii. Noverint universi, quod cum monasterium sancti Hippolyti Faventie Camaldulensis ordinis, sicut ejusdem monasterii ven. & religiosi viri domni Andree abbatis supplicatoria petitio continebat, nonnullas possessiones & terras, tam cultas quam incultas, in petiis & petiolis quampluribus separatim constitutas, in pertinentiis ville Zagonarie comitatus Imole positas minus utiles habent, quas permutare cum nobili & potenti viro Petro nato quondam domini comitis Alberici comitis de Cunio pro meliori & utiliori dicti monasterii in quasdam in districtu & pertinentiis de Solarolo comitatus Imole, & in pertinentiis Castrinovi ejusdem civitatis optaret, quod tamen absque rev. patris & domini domni Bonaventure sancte Camaldulensis heremi prioris & totius ejusdem ordinis generalis speciali & expressa licentia exequi non valebat, idem dictus prior generalis Camaldulensis utilitatem dicti monasterii volens minime impedire, ac de fide & sinceritate prenominati ven. abbatis plene confisus, ac etiam per se ipsum de negotio certificatus ven. viris domnis Jacobo priori loci celle sancti Maglorii de Faventia, & Ghirardo priori ecclesie sancti Mauri de Solarolo ejusdem ordinis, & cuilibet illorum in solidum commisit in ea parte totaliter vices & auctoritatem suas, quatenus ambo vel alter illorum, si ambo simul interesse & superesse non possent, ad locum rerum hinc inde permutandarum personaliter accedentes, & de qualitate permutationis faciende oculata fide & exploratione competenti diligentius informati, si conditionem dicti monasterii cognoverint effici meliorem, contractum permutationis faciende hinc inde auctoritatem suam vice dicti domini prioris interponere valeant cum omni sollemnitate juris, quam exquisierint contrahentes, dummodo de sui capituli tractatu, deliberatione & consensu procedat &c.

Actum in monasterio sancti Hippolyti Faventie predicto, presentibus religiosis viris domnis Ventura de Castilione-Aretino scriba dicti domini prioris Camaldulensis, Frederico monacho monasterii sancti Frigdiani Pisarum, & Leonardo monacho monasterii sancte Elene de Marchia ejusdem ordinis testibus rogatis.

Ego Raynerius filius olim ser Jacobi vocati Capi de Prata notarii Florentine diocesis imperiali auctoritate judex ordinarius & notarius publicus predictis omnibus interfui, & ea de mandato dicti domini prioris Camald. scripsi & publicavi.

CCLXXXII.

Lis de finibus abbatiarum Trivienſis & Vergaretanæ.

Anno 1328. XVII. maji.

Ex regeſto Trivienſi. pag. 230.

Ibidem.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini M. CCC. XXVIII. indictione XI. tempore domini Johannis pape die XVII. menſis madii in loco, ubi dicitur a Lajola prope planum de la Macene in via publica. Coadunati ſimul dompnus Benedictus ſyndicus generalis & vicarius capituli monaſterii de Trivio nomine dicti monaſterii, Facius caſtaldus dicti monaſterii, Nerus Gianelli, Nannus Dandi, Bonomo de Faſolis & Carmelione de Trivio ex una parte, & Cecchus de Valenzana vicarius in Vergareta, dompnus Ventura, dompnus Benvenutus monachi monaſterii de Vergareta, Vanne Gavazza, Averutius Benvenuti, & qui alii de dicta Vergareta pro videndis & claudendis confinibus inter curiam de Trivio, & curiam de Vergareta, dictus dompnus Benedictus nomine dicti monaſterii de Trivio dixit & proteſtatus eſt, quod tota via & ſtrata, que vadit a dicto loco, ubi dicitur Lajola, uſque ad ſummum callem de Volano, eſt de curte Trivii, & quod ipſe nomine monaſterii de Trivio eam corporaliter poſſidebat, & quod nulla perſona in ipſa ſtrata vel deſuper eam verſus planum de Macene, & podium de la Calle aliquam novitatem ſeu moleſtiam faceret contra ejus voluntatem, quia ipſa ſtrata tota erat de curia Trivii, & ipſe domnus B.. & ſui anteceſſores pro dicto monaſterio poſſidebant, & poſſederunt per antiquiſſimum ſpatium temporis. Actum in dicto loco, preſentibus Rainetolo de Civitella, Giorrino de Cameraſcia & Scinello de villa Trivii teſtibus.

Item eodem die, & loco & teſtibus, domnus Ventura & domnus Benvenutus monachi ſupradicti nomine monaſterii de Vergareta dicebant, quod ipſa ſtrata erat in curte de Vergareta *&c.*

Et ego Buldrone not. *&c.*

CCLXXXIII.

Aliquot eccleſiæ uniuntur monaſterio Vallecaſtrenſi.

Anno 1328. XV. kal. julii.

Ex apographo olim penes Grandium.

Ibid. n. 28.

JOhannes miſeratione divina ſancti Theodori diaconus cardinalis apoſtolice ſedis legatus dilectis in Chriſto . . abbati & conventui monaſterii Vallis-caſtri ordinis ſancti Benedicti Camerinenſis dioceſis ſalutem in Domino. Habentes in deſideriis, ut pia loca in ſtatu ſalubri & proſpero gubernentur, ubi contrarium accideret, condigne pro viribus libenter ſubſidium impertimur. Sane petitio veſtra nobis exhibita continebat, quod occaſione guerrarum & diſſenſionum in illis partibus longo tempore jam vigentium, fructus, redditus & proventus, ac bona ipſius monaſterii ſunt adeo diminuta, quod ex illis non valetis inibi commode ſuſtentari, nec hoſpitalitatem facere conſuetam; quare nobis humiliter ſupplicaſtis, ut pio vobis compatientes affectu parochiales eccleſias ſancti Salvatoris de Aqua-pagana & ſancti Stephani de Arcella Spoletane & Eugubinenſis dioceſis ipſi monaſterio immediate & pleno jure ſubjectas, & per monachos ejuſdem monaſterii ad beneplacitum ipſius abbatis ſolitas gubernari, cum omnibus juribus & pertinentiis earumdem eidem monaſterio in expenſarum & onerum ſubſidium unire dignaremur. Nos igitur per venerabilem in Chriſto patrem dominum Petrum epiſcopum Marſicanum cancellarium noſtrum, cui ſuper predictis inquiſitionem commiſimus plenariam, informatione recepta, & volentes vobis & dicto monaſterio de opportuno remedio providere, eccleſias ipſas ſancti Salvatoris & ſancti Stephani cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis dicto monaſterio veſtro Vallis-caſtri, qua fruimur auctoritate, unimus, incorporamus & perpetuo ammenſamus, ita quod perinde in antea liceat vobis & ſucceſſoribus veſtris abbatibus & conventui ipſius monaſterii, qui pro tempore fuerint . . . . . & corporalem poſſeſſionem earum per vos, vel alium ſeu alios ingredi, apprehendere & tenere, ipſarumque fructus, redditus & proventus percipere, & in uſus veſtros communes libere deputare, proviſo quod eccleſie ipſe detrimentum non ſuſcipiant in divinis, & animarum cura in eis nullate-

latenus negligatur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre unionis, incorporationis & annexationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Reate xv. kalendas julii pontificatus sanctissimi domini domini Johannis pape XXII. anno XII.

CCLXXXIV.

Locatio stagni salini facta a vicedomino Portuensi pro parte, quæ ad episcopum Portuensem spectabat.

Anno 1329. XIX. martii.

Ex codice Gregoriano. pag. 125.

IN nomine Domini amen. Anno nativitatis ejusdem millesimo trecentesimo vigesimo-nono pontificatus domni Johannis pape vigesimi-secundi indictione duodecima die XVIIII. mensis martii in presentia mei notarii & testium subscriptorum ad hec specialiter vocatorum & rogatorum. Venerabilis vir dominus Blasius de Nerula Viterbiensis canonicus & vicedominus Portuensis vice & nomine reverendi patris domini Petri miseratione divina Portuensis & sancte Ruffine episcopi cardinalis, & dicti episcopatus, locavit & locationis titulo concessit Nutio & Petro Meliosi, Johanni Astalli, Paulo Johannis Astalli, Vello dicto Ferramosca, Petruccio Sabe... emancipato, ut dicit a dicto patre suo, ut patere dicitur manu Gregorii Alibrandi notarii, Grisotello Jacobi Biviani, Paulotio Petruccii Mei de regione Transtiberi presentibus & legitime stipulantibus perpetuo pro se ipsis, & vice & nomine omnium & singulorum aliorum eorum sociorum, & salinariorum de fossato dicto Filanova, & pro eis ac mihi notario, ut publice persone stipulanti nomine omnium predictorum, quorum nomina idem dominus Blasius vicedominus supradictus mihi notario concessit potestatem & liberam licentiam specificandi hec instrumenta locationis cuilibet eorum pro rata: idest medietatem integram loci & contrate, que dicitur Arseola, junctam pro indiviso cum alia medietate dicti loci, que est & esse dicitur monasterii sanctorum Andree & Gregorii in clivo Scauri, cui loco & contrate ad totum ab una parte sunt fila de salinia, que dicitur Filanova, ab alio est fossatum campi Beldormi, & ab alio est sylva de Cancellata, vel si qui ad dictum locum sint plures aut veriores confines, sub his pactis tenoribus & conditionibus, quod si predicti locatarii vellent dictum locum & contratam Arseole eis retinere ad piscariam stagni, quod liceat eis dictum locum ad dictam piscariam stagni retinere, & si dictum locum velint retinere ad fila nova ibi facienda & edificanda, liceat eis fila in dicto loco facere cum omnibus eorum introitibus, exitibus, utilitatibus, pertinentiis & adjacentiis, ad habendum, tenendum & utendum locum predictum ad modum, & tenorem predictum. Hanc autem locationem & omnia, & singula supradicta, & que dicentur, fecit dictus dominus Blasius vicedominus supradictus eisdem personis locatariis presentibus & stipulantibus nomine quo supra, quia dicti locatarii & quilibet eorum pro se ipsis & vice & nomine aliorum sociorum eorum, ut dictum est, pro quibus sese de rato obligaverunt, & promiserunt sese facturos & curaturos, quod predicti omnes & quilibet eorum absentes locatarii predicti, quorum nomina specificandi mihi notario potestatem concessit dominus Blasius supradictus, hanc locationem & promissionem, & omnia supradicta semper rata & firma habebunt, & contra non venient aliqua ratione vel causa, promiserunt & convenerunt dicto vicedomino nomine dicti episcopatus legitime stipulanti pro introitu & consensu hujus presentis locationis solvere & reddere eidem vicedomino & dicto episcopatui triginta denarios per quamlibet partem loci & contracte supradicte ad festum pasche Domini proxime venture; quem locum & contratam Arseole predicti locatarii & quilibet eorum dixerunt, confessi fuerunt & asseruerunt esse quadraginta duarum partium, & pro eo quod promiserunt dicto domino Blasio, quo supra nomine, pro redditu & censu locationis predicte omni anno reddere & solvere dicto episcopatui pro parte ipsi episcopatui contingente viginti rubla boni & grossi salis sine malitia in festo sancte Marie de mense augusti, sicut contingit in loco & contrata predicta. Quem censum si infra octavam diem a termino supradicto non solverint, promiserunt & voluerunt teneri ad solvendum duplum. Et si dictum duplum, seu si dictum censum seu redditum solvere contempserint requisiti infra biennium, voluerunt & convenerunt eidem vicedomino,

no, quod cadant a jure dicte locationis, & dictum locum cum omni suo melioramento recadat ad dictum episcopum Portuensem pro parte ipsum episcopatum contingente. Item promiserunt dicti locatarii, nomine quo supra, eidem domino Blasio & episcopatui supradicto non vendere, donare, relinquere, nec aliter alienare locum predictum alicui potenti persone, pio loco, & ecclesie, sed si vellent illum vendere, prius requirent dictum episcopum, si illum vellet emere, & dabunt ei pro eo vero pretio, quod ab aliis invenerint sine fraude minus in dicta venditione triginta denarios per partem quamlibet. Et si illud nollent emere, vendent alteri, solutis prius dicto vicedomino, seu predicto episcopatui triginta denariis per partem pro consensu dicte venditionis. Que omnia & singula supradicta predicti omnes & quilibet eorum pro seipsis & aliis, ut dictum est, eorumque heredibus & successoribus perpetuo predicto vicedomino pro se & dicto domino episcopo & episcopatu; & ipse dominus Blasius vicedominus, nomine quo supra, ipsis locatariis pro se ipsis & aliis eorumque heredibus & successoribus perpetuo promiserunt attendere, observare, rata, grata, & firma habere & non contrafacere vel venire, sub obligatione bonorum eorum. Testes dominus presbyter Amicus canonicus ecclesie sancti Grisogoni, Ceccus Petri Nicolai, Nicolaus Petri Alexandri de Transtiberi, & Petrus dictus Pecorinus de regione Arenule.

† Ego Paulus Johannis Jacobi Alberti de Urbe Dei gratia sacre prefecture notarius publicus, quia predictis interfui & scripsi & publicavi rogatus.

CCLXXXV.

Permutationes terrarum monasterii S. Hippolyti de Faventia.

Anno 1329. die III. januarii.

Ex tabul. dicti monasterii.

Ibid. n. 39.

IN Christi nomine, amen. Anno a nativitate ejusdem M.CCC.XXIX. indictione XII. tempore sanctissimi patris domini Johannis XXII. pape die III. mensis januarii. Nobilis vir Petrus natus olim magnifici domini comitis Alberici de Cunio fecit, constituit & ordinavit honestum & discretum virum dominum Johannem archipresbyterum plebis sancti Petri in Laguna comitatus Faventini absentem tamquam presentem suum procuratorem & nuncium specialem ad dandum tradendum &c. rev. & religioso viro domno Andree de Ullignano abbati monasterii sanctorum Laurentii & Hippolyti de Faventia ordinis Camaldulensis omnes istas petias terre arativas &c. dicti Petri comitis nomine ipsius monasterii. Prima quidem est posita in parte Solaroli comitatus Imole continens in se L. tornaturas &c. a duobus lateribus nobilem virum Franciscum de Manfredis &c.

Actum Zagonadi in castro dicte terre in caminata domus dicti comitis Petri.

Ego Guido quondam Pauli Zugloli de Zagonadi imperiali auctoritate notarius &c. scripsi & publicavi.

CCLXXXVI.

Electio rectoris S. Petri in Trivio.

Anno 1329. IV. aprilis.

Ex regesto Buldronis pag. 236.

Ibidem.

IN Dei nomine amen. Anno Domini millesimo CCC. XXVIIII. indictione XII. tempore domini Johannis pape die IIII. mensis aprilis in claustro monasterii sancte Marie de Trivio presentibus domino Bertoldo plebano plebis de Cingnano, Cuccio de Burgo sancti Sepulcri &c. testibus. Convocati & simul coadunati monachi dicti monasterii, videlicet dompnus Benedictus, domnus Stephanus, domnus Gabassus, domnus Andreas & domnus Johannes decernentes & asserentes, quod Johannes filius Biondi de Bulciano olim electus & constitutus ab eis in ecclesia plebis sancti Petri de Trivio, sicut dicitur contineri in instrumento scripto manu ser Fucii notarii, infra annum post institutionem pervenire & promoveri ad sacerdotalem ordinem, ut de jure debet, ipse Johannes non curaverit, & ex hoc jus, quod in ipsa ecclesia habuit, jam amisit. Qui vero monachi super vice & nomine dicti monasterii & capituli ipsius predictam electionem & institutionem hactenus de ipso Johanne factam in dicta plebe cassaverunt &c.

Et ego Buldrone not. &c.

Anno M.CCC.XXIX. indict. XII. die III. aprilis D. Benedictus electus nomine suo & suorum monachorum ad honorem Dei & B. Marie virginis & beati Petri patroni dicte plebis, & beati Johannis & omnium san-

ſanctorum & ſanctarum Dei &c. inſtituit domnum Andream monachum dicti monaſterii de Trivio in rectorem plebanum & amminiſtratorem ſupradicte ecclesie ſancti Petri de Trivio &c. & miſit eum in poſſeſſionem dicte plebis &c.

Et ego Buldrone not. &c.

CCLXXXVII.

Conſecratio cujuſdam altaris in eccleſia S. Chriſtinæ de Bononia.

Anno 1329. XVI. julii.

Ex autographo dicti parthenonis L. 33.

Ibid. n. 42.

NOverint univerſi preſentes literas inſpecturi, quod nos frater Hugolinus Dei & apoſtolice ſedis gratia Cremonenſis epiſcopus habita licentia ad cautelam rev. in Chriſto patris & domini domini Arnaldi dicta gratia Bononienſis epiſcopi, cujus quidem litere tenor ſigillo dicti patris munite talis eſt. Rev. in Chriſto patri domino fratri Hugolino Dei gratia epiſcopo Cremonenſi Arnaldus eadem & apoſtolice ſedis gratia epiſcopus Bononienſis ſalutem & ſinceram in Domino caritatem. Cum abbatiſſa & moniales monaſterii ſancte Chriſtine Bononien. ordinis Camaldulenſis quoddam altare conſtructum in ecclesia dicti monaſterii conſecrari proponant facere, nos ad ſupplicationem rev. patris domini Guidonis Dei gratia Regini epiſcopi cupientes in ſuo laudabili propoſito confovere, paternitatem veſtram requirimus & rogamus, quatenus altare hujuſmodi juxta ritum, quem in hoc ſervat ſancta mater eccleſia, dignemini de noſtra licentia conſecrare, quam vobis tenore preſentium elargimur. Concedentes tamen vobis, quam aliis epiſcopis in conſecratione hujuſmodi exiſtentibus licentiam indulgentiam ſolitam concedendi. Datum in caſtro noſtro Unzole noſtre diocesis ſub ſigillo noſtro a tergo, die XV. julii indictione XII. In eccleſia ſancte Chriſtine de Bononia ordinis Camaldulenſis, que eſt exempta, unum altare erectum & conſtructum ibidem ſub vocabulo beate Catherine virginis in latere ſiniſtre partis dicte eccleſie, ſolempniter conſecravimus ſecundum morem & ritum ſancte Romane eccleſie conſuetum. Ad cujus altaris conſecrationem & miſſe ſollempnis celebrationem reverendi in Chriſto patres dominus Guido Reginus, dominus Guido Mutinenſis, dominus Superantius Adrienſis, dominus Guido Polenſis epiſcopi perſonaliter venientes, & ibidem ſuam preſentiam exhibentes, ipſi & nos de licentia dicti patris domini Bononienſis epiſcopi pro reverentia dicte conſecrationis & devotione beate Catherine virginis omnibus & ſingulis vere penitentibus & confeſſis, qui pro devotione dicte conſecrationis ad eamdem eccleſiam ea die venient vel venerunt, omnem indulgentiam, quam potuimus, ſimiliter ipſi nos conceſſimus in remiſſionem peccatorum ſuorum. In quorum omnium teſtimonium preſentes literas exinde fieri fecimus, & noſtri ſigilli appenſione muniri. Sub anno Domini milleſimo trecenteſimo viceſimo nono indictione duodecima die dominico ſexto-decimo menſis julii.

Sigillum pendebat.

CCLXXXVIII.

Johannes XXII. committit reſtitutionem rerum monaſteriorum ablatarum a dominis Carrarienſibus.

Anno 1330. VI. kal. martii.

Ex autographo Vangaticienſi.

Ibid. n. 47.

JOhannes epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Bernardo Rotondi canonico Vivarienſi apoſtolice ſedis nuntio ſalutem & apoſtolicam benedictionem. De cunctis eccleſiis & perſonis eccleſiaſticis pariter gerentes curam ex debito injuncti nobis officii paſtoralem, irrogatas eis injurias, & illata diſpendia eo deteſtamur intenſius, & vehementius aſpernamur, quo ex illis gravius Dei nomen offenditur, & eccleſiaſtice dignitatis auctoritas damnabilius impugnatur. Nuper ſiquidem ad noſtri apoſtolatus auditum inſinuatio querula, & multum noſtris affectibus odioſa perduxit, quod iniquitatis filii Marſilius & Ubertinus de Carraria cives Paduani, hoſtes Dei & eccleſie manifeſti, in Dei & noſtram, & ipſius eccleſie contumeliam & contemptum, ſuarumque diſpendium animarum adverſus eccleſias & eccleſiarum prelatos, ſeu perſonas eccleſiaſticas, & eorum bona crudelitate tyrannica, & impietate ſacrilega ſevientes, poſtquam quemdam fratrem Hugolinum ultimum priorem monaſterii ſancte Marie de Avantio Paduane per priorem ſoliti gubernari ordinis ſancti Benedicti nequiter trucidarunt, manus ſuas tanto facinore ſceleratas ad ulte-

ulteriora illicita extendentes, ejusdem sancte Marie, necnon sancte Justine, & sancti Stephani de Carraria dicti ordinis Paduane monasteriorum bona, & illa similiter, que monasterium Vangaticiense ordinis Camaldulensis Adriensis diocesis in ipsa diocesi Paduana obtinet, indebite occuparunt, & detinent occupata, prelatos ac personas monasteriorum ipsorum eademque monasteria dictis bonis spoliando ausibus violentis. Sane cum ex hiis prelati & monachi monasteriorum ipsorum jam, ut dicitur, profugi violenter effecti mendicare cogantur, & nisi celeriter succurratur eis de opportuno remedio, periculum desolationis extreme dictis monasteriis immineat: Nos in parte, prout requirit nostri officii debitum, providere salubriter cupientes, ac gerentes de tue circumspectionis industria fiduciam in Domino pleniorem, discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus vocatis, qui fuerint evocandi, de omnibus & singulis supradictis, que adeo notoria fore dicuntur, quod nulla possunt tergiversatione celari, conjunctim vel separatim, prout videris expedire, simpliciter & de plano, & sine strepitu & figura judicii auctoritate apostolica informes, & si per informationem hujusmodi tibi legitime constiterit de predictis, prefatos Marsilium, Ubertinum, & complices eorum auctoritate predicta tamdiu appellatione remota excommunicatos a canone publice nuncies & facias nunciari, & ab omnibus arctius evitari, donec de premissis congruam satisfactionem fecerint, & debite absolutionis beneficium meruerint obtinere; alias contra eosdem procedens, prout fuerit rationis, & nihilominus de damnis & injuriis supradictis, ac aliis quibuscumque per eosdem Marsilium, Ubertinum & complices eisdem monasteriis in personis ac bonis eorum illatis de bonis mobilibus & immobilibus eorumdem Marsilii & Ubertini & complicum ubicumque mobilia reperiri poterunt, & ubicumque immobilia supradicta consistant, eadem auctoritate, prout justum fuerit, plenam & integram facias satisfactionem impendi; invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Non obstantibus fel. record. Bonifacii pape VIII. predecessoris nostri, qua cavetur, ne aliquis extra suam civitatem *&c.* Contradictores *&c.*

Datum Avenioni VI. kal. martii pontificatus nostri anno XIV.

CCLXXXIX.

Ædificatio monasterii S. Joh. Baptistæ in urbe Faventina.

Anno 1330. XXVII. maji.

Ex tabulario S. Mathiæ de Muriano.

Ibid. n. 44.

IN nomine Domini nostri Jesu Christi, amen. Anno a nativitate ejusdem M. CCC. XXX. indictione XIII. die XXVII. mensis madii tempore sanctissimi patris domini Johannis pape XXII. in heremo sancti Mathie de Murano Torcellane diocesis ordinis Camaldulensis. Actum in capitulo dicti loci sancti Mathie de Murano, presentibus testibus ad hec vocatis & rogatis, presentibus dompno Bertramo monacho de Columba ordinis Cisterciensis, & domino Johanne Quirino filio quondam domini Roberti Quirino de Venetiis. Quoniam divina gratia inspirante nuper in civitate Faventie a discreto viro fratre Simone de Planellis pro remedio anime sue datus est locus quidam, qui dicebatur cella fratris Deuticherii de Faventia, venerabili patri domino Benedicto priori monasterii sancti Mathie de Murano ordinis Camaldulensis recipienti pro se & suis successoribus in perpetuum ad honorem omnipotentis Dei & beatissime Marie virginis, & beati Johannis-baptiste & omnium Sanctorum Dei, vice & nomine omnium fratrum suorum suique capituli & conventus ad faciendum & construendum novum oratorium & monasterium habitandum, in quo valeant servi Dei volentes ibi habitare devote Domino famulari sub obedientia dicti prioris & successorum ejus secundum regulam beati Benedicti & supradicti Camaldulensis ordinis instituta. Cum igitur dicto loco noviter sic accepto providendum sit solicita cura & vigili de pastore & priore provido & honesto, qui sciat suam & aliorum animas recte disponere & regere secundum regularem observantiam & beneplacitum Domini nostri Jesu-Christi, & secundum sanctam dictam observantiam regularem, ego frater Benedictus prior monasterii sancti Mathie predicti de Murano cum fratribus meis, ad quos spectat ordinatio & institutio prioris & rectoris sancti Johannis-baptiste de Faventia monasterii supradicti, scilicet dompnus Franciscus de Galliata, dompnus Jacobus de Venetiis, dompnus Petrus de Casentino, dompnus Petrus de

Ber-

Bergamo, dompnus Petrus Baduarius de Venetiis, & dompnus Guilielmus de Placentia, Deum habentes pre oculis, eligimus & preficimus in priorem & rectorem dicti monasterii sancti Johannis baptiste de Faventia venerabilem fratrem dompnum Ugonem nobiscum presentialiter existentem nostri ordinis monachum presbyterum & professum, dantes eidem plenam & liberam facultatem & administrationem in spiritualibus & temporalibus tractandi, & faciendi & administrandi plene & libere, quecumque verus & legitimus prior & rector, & administrator potest & debet pure & legitime exercere. Reservata semper auctoritate nobis & successoribus nostris in dicto loco sancti Johannis-baptiste de Faventia instituendi & destituendi, corrigendi & reformandi quecumque agenda, corrigenda & reformanda sunt per nos & nostros successores futuris temporibus in monasterio de sancti Johannis predicto secundum regulam beati Benedicti & nostri Camaldulensis ordinis instituta. Fratribus autem tam monachis, quam conversis presentibus & futuris monasterii antedicti precipimus per veram obedientiam, quatenus predicto vener. viro dompno Ugoni priori ejusdem loci in omnibus, que ad Deum pertinent, & statum regularis observantie, sine contradictione aliqua debeant obedire, ad hoc ut per veram obedientiam & humilitatem, quam Deo donante servaverint, Dei gratiam in presenti mereantur accipere, & in futuro gloriam sempiternam, contradictores vero & inobedientes sive contumaces districte & regulari subjaceant ultioni, que in constitutionibus supradicti ordinis inobedientibus & contumacibus designatur.

Ego Romoaldus filius quondam Manuelis quondam magistri Nevaldi de Imola imperiali auctoritate notarius hiis omnibus interfui, & rogatus scripsi, & plublicavi & subscripsi.

CCXC.

Collatio hospitalis S. Petri de Valzauli conventione secuta inter ep. Foro-popiliensem & abb. Bifurcensem.

Anno 1330. XIV. septembris.

Ex autographo penes canonicos S. Laurentii de Faventia.

Ibid. n. 47.

IN Christi nomine, amen. Anno ab ejus nativitate millesimo trecentesimo trigesimo indictione tercia-decima die quartodecimo mensis septembris in ecclesia plebis sancti Cassiani in Casar. Foro-popiliensis diocesis, presentibus testibus & rogatis Rubeo Gracioli de Lavello, Bracino Salvi fabri, Martilino magistri Raynerii de Rocha sancti Cassiani, & Verso Carazoli de Paderno & aliis. Coram ven. patre domino fratre Hugolino Dei & apostolica gratia Foro-popiliensi episcopo, & coram reverendo viro dompno Amato abbate monasterii sancti Benedicti in alpibus Faventine diocesis, frater Rubeus natus quondam Dolcebene de Montalto districtus Portici rector institutus per dictum ven. patrem ad hospitale & in hospitali sancti Petri de Valzauli Foro-popiliensis diocesis jure devoluto ad ipsum propter defectum electionis facte de Celorio & donno Benenato de Portico per dictum dominum abbatem patronum dicti hospitalis, submoto quolibet articulo questionis, omnique odio & livore secuto ex hoc inter dictos prelatos, necnon communi concordia procedente inter eosdem sub hac forma & in hunc modum, videlicet quod unicuique per dictum fratrem Rubeum conservetur jus suum, & respondeatur dicto domino abbati & monasterio in dicto jure patronatus, & in servicio & canone debito dicto monasterio ceterisque temporalibus, prout tenetur, & hactenus fuit obligatum dictum hospitale monasterio supradicto, secundum antiquam consuetudinem observatam inter predictum dominum abbatem, & capitulum, & conventum ejusdem monasterii & suos predecessores & rectores & personas, que temporibus retroactis in hoc hospitali prefuerunt, & ipsum hospitale active atque passive, & dicto domino episcopo & episcopatui tamquam diocesano, in cujus diocesi fundatus est dictus locus & hospitale, sponte, libere, non vi, non metu, non dolo, non fraude, non ficte, non simulate, non erronee, sed scienter cum omni reverentia & subiectione tam debita, quam devota posuit & submisit se in manibus & obedientiam dicti domini abbatis recipientis pro se suisque successoribus, & capitulo & conventu & monasterio prelibatis, scilicet in predictis omnibus & singulis, & aliis, ad que de jure & antiqua consuetudine tenetur & olim fuit astrictum. Et versa vice dictus dominus abbas nomine suo suique capituli & conventus eum recepit & recognovit rectorem dicti hospitalis omnium predictorum jurium dicti monasterii eum admisit de voluntate & conscientia expressa clara atque aperta dicti do-

domini episcopi, qui alias eumdem fratrem Rubeum instituerat & investiri fecerat de juribus spiritualibus dicti loci, & ab eo recepto fidelitatis debite juramento, ipsum dominum episcopum recognoverat in dictis spiritualibus suum dominum & majorem, sine diminutione tamen juris alterutriusque partium predictarum, sine dictorum prelatorum predicte recognitione receptiones & assensus facte fuerunt, & intervenerunt, prout dicti superiores dixerunt, de novo contraxerunt & protestati fuerunt, & sibi invicem, & alter alteri consenserunt, immo voluerunt, & sibi inter se insimul promiserunt stipulatione solempni, seque obligaverunt hinc inde, & bona suarum ecclesiarum super omnibus & singulis suprascriptis & quolibet premissorum. Insuper dictus frater Rubeus rector predictus ad omnium predictorum majorem roboris firmitatem, presente, volente & acceptante dicto domino episcopo juravit corporaliter ad sancta Dei evangelia tactis scripturis dicto domino abbati recipienti & stipulanti pro se suisque successoribus & capitulo, & conventu ejusdem monasterii, predicta omnia & singula inviolabiliter observare, & contra in perpetuum non venire. De quibus omnibus & singulis rogatus fui ego notarius infrascriptus assumptus notarius & officialis dictorum superiorum, scilicet dominorum episcopi & abbatis ad sensum sapientis publicum conficere instrumentum, prout melius supradicta optinere valeant firmitatem.

Ego Tubertus Rambertini de Sala imperiali auctoritate notarius publicus & ordinarius judex predictis omnibus & singulis fui presens, & ea scribere rogatus, ut supra legitur, scripsi & publicavi solitumque signum posui.

CCXCI.

Delegatio pontificia facta abbati S. Zenonis Pisarum pro quodam canonicatu.

Anno 1330. XVIII. kal. octobris.

Ex schedis canonici Abrahamii.

Ibid. n. 43.

JOhannes episcopus servus servorum Dei venerabili fratri.. archiepiscopo Januensi, & dilectis filiis.. abbati monasterii sancti Zenonis Pisarum, & Carbono de Monte Lupone scholastico ecclesie Ispalensis cappellano nostro salutem & apostolicam benedictionem. Virtutum studia, quibus dilectus filius Petrus dictus Perinus Signoretti clericus Pisanus, sicut testimonio fide digno percepimus, insistere noscitur, nos inducunt, ut eum prerogativa specialis favoris, & gratie prosequamur. Cum itaque canonicatus, & prebenda diaconalis ecclesie Pisane, quas Octobonus de Camezana, olim canonicus ejusdem ecclesie obtinuit in eadem, ex eo vacare dicantur ad presens, quod idem Ottobonus canonicatum & prebendam prefatas de facto in manibus Petri de Corvaria heresiarche & schismatici ex causa permutationis, seu simpliciter resignavit, & alias mentis nequitia ductus tam prefato schismatico, quam Ludovico de Bavaria hosti Dei & ecclesie manifesto, ac de pravitate heretica condempnato publice & notorie adherens, & favens hujusmodi, & aliis gravibus ejus culpis & demeritis exigentibus non solum canonicatu & prebenda predictis, sed ceteris beneficiis ecclesiasticis, que habebat, per processus nostros contra tales habitos privatus existat. Nos volentes prefato Petro premissorum suorum studiorum intuitu gratiam facere specialem, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo aut unus vestrum, per vos, vel per alium, seu alios, vocatis, qui fuerint evocandi, si ita est, predictos canonicatum & prebendam propter premissa vacantes, de quibus nullus preter nos disponere potest, pro eo quod nos diu ante vacationem hujusmodi omnes canonicatus, & prebendas, ceteraque beneficia ecclesiastica quorumcunque per privationem ipsorum per nos factam, & in antea faciendam vacantia, & imposterum vacatura apud apostolicam sedem vacare intelleximus & voluimus, illaque dispositioni & ordinationi nostre duximus reservanda, decernendo ex tunc irritum & inane, si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attemptari, cum plenitudine juris canonici, ac omnibus juribus, & pertinentiis suis eidem Petro, vel procura...... nomine auctoritate nostra conferre, & assignare curetis, inducentes eum, vel dictum suum procuratorem pro eo in corporalem possessionem canonicatus, & prebende, ac jurium & pertinentiarum predictorum, & defendentes inductum, amoto ab eis quol......., antes eumdem vel dictum procuratorem pro eo ad prebendam predictam in canonicum ejusdem ecclesie recipi, & in fratrem stallo sibi in choro, & loco in capitulo ejusdem ecclesie cum dicti juris plenitudine assignatis, sibique de ipsorum canonic:.......... fructibus, red-

redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integre responderi, contradictores auctoritate nostra appellatione posposita compescendo; non obstantibus quibuscunque statutis, & consuetudinibus ejusdem ecclesie cor .... confirmatione apostolica, vel quacunque firmitate alia vallatis, aut si aliqui apostolica, vel alia quavis autoritate in eadem ecclesia in canonicos sint recepti, vel ut recipiantur, insistant, seu si super provisionibus sibi faciendis de canonicat....... is ejusdem ecclesie speciales, aut aliis beneficiis ecclesiasticis illis partibus generales nostras, vel predecessorum nostrorum Romanorum pontificum, aut legatorum sedis predicte litteras impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem & decretum, vel alias quomodolibet sit processum, quibus omnibus, sic & ita dictum Petrum in assecutione dictorum canonicatus & prebende volumus anteferri, sed nullum per hoc eis, quoad assecutionem canonicatuum, & prebendarum, ac beneficiorum aliorum prejudicium generari. Aut si venerabili fratri nostro . . archiepiscopo, & dilectis filiis capitulo Pisano, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sede indultum existat, quod ad receptionem, vel provisionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint, quodque de canonicatibus, & prebendis ejusdem ecclesie, vel aliis beneficiis ecclesiasticis ad eorum collationem, provisionem, vel quamcunque aliam dispositionem conjunctim, vel separatim spectantibus nulli valeant provideri per litteras apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dicte sedis indulgentia generali, vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam presentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua ejusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Aut si dictus Petrus presens non fuerit ad prestandum de observandis statutis & consuetudinibus ejusdem ecclesie solitum juramentum, dummodo in absentia sua per procuratorem ydoneum, & cum ad ecclesiam ipsam accesserit, corporaliter illud prestet, seu quod idem Petrus suis proximis retroactis temporibus ex nimia, sicut asseritur, paupertate moratus fuit Pisis, ne mendicare alibi cogeretur, sive quod defectum patitur in etate, cum in quinto-decimo etatis sue anno, vel circiter constitutus esse dicatur, super quo, ut eodem defectu, & qualibet constitutione contraria nequaquam obstantibus, possit dictam diaconalem prebendam, si de ea sibi contigerit provideri, libere recipere, & licite retinere secum auctoritate apostolica dispensetis. Proviso, quod interim dicta prebenda debitis obsequiis non fraudetur, quodque idem Petrus cum ad etatem ad hec aptam pervenerit, pro ut ejusdem prebende onus requirit, se faciat ad ordines statutis a jure temporibus promoveri. Nos insuper, si est ita, irritum, prout est, decernimus, & inane, si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attemptatum forsan est hactenus, vel imposterum contigerit attemptari. Datum Avinione XVIII. kalendas octobris pontificatus nostri anno quartodecimo.

CCXCII.

Divisio bonorum inter monachos & moniales Porcilienses.

Anno 1330. XXIV. octobris.

Ex tabulario S. Michaelis de Muriano. Capf. 33. n. 7.

IN Christi nomine, amen. Anno ejusdem nativitatis Domini millesimo CCC. XXX. indictione XIII. die mercurii XXIV. mense octobri in sacristia majoris ecclesie Paduane, presentibus reverendo viro domino Conrado de Concoretio archipresbytero Paduano, discreto viro domino presbytero Bertoloto rectore ecclesie sancti Clementis de Padua, domino presbytero Aldrigeto capellano majoris ecclesie Paduane, sapientibus viris domino Thomasio de Mazolis legum doctore, domino Leonardo quondam domini Raynaldi de Puitotis, domino Antonio notario de Terudis quondam domini Zilii de contrata Arene, & Liazario notario quondam domini Petri de Superba & aliis testibus ad hec vocatis & rogatis. Coram religioso viro domino fratre Gufredo de Laude priore sancti Lazari prope Paduam vicario ven. patris domini Ildebrandini Dei gratia episcopi Paduani, providi & sapientes viri dominus Johannes de Vigontia judex quondam domini Gerardi de contrata sancte Sophie de Padua, & dominus Dominicus de Agrapatis judex quondam domini Antonii de Padua de contrata pontis Tadorum de Padua arbitri,

Ibid. n. 48.

tri, arbitratores & amicabiles compositores & communes amici comuniter electi per discretos viros dominum Murialem de Catio sindicum & procuratorem religiosorum virorum dominorum fratris Petri prioris, fratris Nicolai, fratris Francisci, fratris Marchi, fratris Johannis Pitigoti, & fratris Otti monachorum & conventus capituli & monasterii fratrum sancte Marie de Porcilia de Padua sindicario nomine pro eisdem capitulo & conventu ex una parte; & Albertum notarium quondam domini Guillielmi de sancto Cantiano sindico & procuratore religiosarum dominarum Pelegrine, Agnetis, Mariebone, Sophie, Massarie, Lucie Ordane, Imperatricis, Marchesine, Beatricis, Covate, Valenze, Guye, Marchesine, Contesse, Antonie, Eugesche, Eche, Pasque, Ordane secunde, Catherine de Manzis, Barthole, Armegarde, Berte, Catherine, Crosne, Beatricis de Vicoaggeris, Bellarine, Benvenute, Indie, Viole, Pere, Flordelicis, Riche, Gerardine, Mariote, Antonie parve, Zuane & Bone monialium, conventus, capituli & monasterii sororum sancte Marie de Porcilia sindicario nomine pro eisdem capitulo & conventu dicti monasterii ex altera, occasione divisionis & separationis partium ipsarum monialium a fratribus, & fratrum a monialibus, & bonorum mobilium & rerum quarumcumque monasterii predicti fratrum & sororum sancte Marie de Porcilia de Padua, & super aliis connexis & annexis eisdem, & dependentibus ab eisdem, & generaliter super omnibus *&c.* dixerunt, sententiaverunt *&c.* dicentes *&c.* Nos Johannes de Vigoncia & Dominicus de Agrapatis arbitri & arbitratores *&c. ut supra*. Definimus & sententiamus secundum infrascriptam formam, videlicet: In primis, quod cum monasterium sancte Marie de Porcilia sit duplex, seu in eo vicissim & communiter & non separatim habitent monachi masculi cum feminis monialibus & monachabus, quod est contra formam juris tam canonici, quam civilis, quod ipsi viri a mulieribus, & e converso mulieres a viris in totum penitus separentur. Secundo quod omnia bona, jura, & res dicti monasterii & loci sancte Marie predicte, & que tempore prolationis presentis sententie, seu ad presens sunt ipsius monasterii & loci, intelligantur fuisse & esse communia mulieribus & viris in monasterio predicto professis usque ad diem presentem. Tertio, quod omnia bona, res & jura infrascripta tamquam bona, res & jura olim dicti monasterii, & communia olim ipsis masculis & feminis in monasterio ipso professis, inter ipsos masculos & feminas dividantur secundum formam infrascriptam, videlicet quod domine monache & moniales monasterii sororum sancte Marie de Porcilia de Padua, que sunt sexaginta & ultra, de ipsorum dominorum prioris, fratrum, & domini Murialis sindici *&c.* de ipsorum voluntate expressa consentientis, communi concordia & unanimi voluntate habeant & habere debeant primo ante partem nomine affictus de bonis communibus dicti monasterii fratrum & sororum de Porcilia in redditibus annuatim libras ducentos parvorum, pro quo affictu habendo & per ipsas dominas moniales recipiendo, & parte ante danda & recipienda predictus Murialis sindicus sindicario nomine *&c.* ac domini prior & fratres *&c.* consenserunt, quod predictus Albertus notarius sindicus ipsarum dominarum *&c.* habeat ante partem duodecim cassos domorum, sive duodecim domos simul conjunctas positas in contracta pontis Porcilie de lignamine copertas de cupis, quibus coheret ab uno latere per longum flumen, mediante via; ab alio fratres de Porcilia per longum mediante fossato; ab alio via communis, que vadit in Porcilia; ab alio dicti fratres. Item unam petiam terre arative quatuor camporum vel circa cum una domo de muro coperta de cupis cum puteo jacente in Porcilia; coherent a duabus partibus moniales monasterii de Porcilia, ab alia via communis & ab alia flumen mediante via. Item unam petiam terre cum domo de lignamine coperta de cupis duorum camporum vel circa cum dimidio jacente in Porcilia, coherent ab uno latere heredes domine Gualdrade olim uxoris domini Palamidexii & flumen, ab alio via communis, ab aliis lateribus dicte domine moniales de Porcilia, & laboratam per Henrigetum. Item unam petiam terre septem camporum vel circa jacentem in Porcilia cum domo de paleis, coheret ab uno latere via communis, que vadit in Porcilia, ab alio dicti fratres de Porcilia, ab aliis lateribus dicte domine moniales, & possidentur per Pasqualem & Avantium fratres. Item unam petiam terre arative quatuor camporum minus tabulas viginti cum domo de paleis jacente in Porcilia, cui coheret ab uno latere monasterium sancti Marci pizoli, ab alio fossa, que vadit juxta sanctum Marcum pizolum versus Fistomba, ab aliis lateribus dicte domine moniales, & laboratur per Avantium quondam Bartholomei,

mei. Item unam petiam terre duorum camporum cum dimidio vel circa cum domo de paleis jacente in Porcilia, coheret ab uno latere via communis, ab alio dominus Hengelerius, ab alio ser Guillielmus a Pignolatis, ab alio ecclesia sancti Thome, & tenetur ad livellum perpetuale per Bartholomeum. Item unam petiam terre arative duorum camporum, & unius quarterii vel circa cum domo de lignamine coperta de cupis jacente in Porcilia in contrata, que dicitur Gazo, coheret a duobus lateribus via communis, ab alio flumen, quod vadit ad pontem Gazii, mediante via, ab alio heredes domini Uberti de Vicoageris, & fratres Alemagni, & laboratur per Petrum a Gazo; ac dederunt, tradiderunt & mandaverunt predicti dominus prior & fratres & dominus Murialis de Cacio sindicario nomine predicto eidem Alberto notario recipienti ut supra omnia jura, que ipsi haberent in ipsis bonis &c. & datis sortibus dictis sindicis & procuratoribus & per ipsos receptis definimus, & pronunciamus, quod dominus prior cum fratribus seu cum masculis in ipso monasterio professis ~~habeant & habere debeant~~ pro sua parte. In primis unum sedimen cum domo de lignamine copertum de paleis unius quarterii cum dimidio vel circa jacens in Vallonga in contrata, que dicitur Pontesello, coheret ab una parte dominus Zordanus Forzate, ab alia parte via communis, ab alia parte heredes domini Catanii Faxoli, & ab alia domini Frignacheti de Vallonga. Item unum sedimen de lignamine copertum de cupis in dicta villa & contrata perticarum quinque & tabularum sex, coheret a duabus partibus Zonus quondam Petri, ab alia parte via communis, & ab alia heredes, & ab alia dicti domini Frignacheti. Item unum sedimen garbum perticarum quinque cum dimidio, & tabularum viginti jacens in dicta villa & contrata supra l'arzere, coherent ab una parte heredes domini Frignacheti, a duabus partibus via communis, ab alia parte jura fratrum monasterii de Porcilia. Item unum sedimen garbum cum muro & casonibus de lignamine & de paleis unius campi cum dimidio vel circa jacens in dicta villa in contrata Pontesellí, coheret a duabus partibus via communis, ab alia parte dominus Frignachus de Bruzene, ab alia parte jura monasterii sancti Johannis de Torcello de Venetiis. Item unam petiam terre arative sex camporum cum dimidio vel circa jacentem in dicta villa in contrata, que dicitur Montino, coheret ab una parte dominus Jordanus de Forzate, a duabus partibus via communis, ab alia parte jura monasterii sancti Johannis de Torcello, & monasterii dictorum fratrum. Item unam petiam terre arative trium camporum cum dimidio & perticarum IV. cum dimidio vel circa jacentem in dicta villa & contrata, coherent a tribus lateribus jura sancti Johannis de Torcello de Venetiis, ab alia parte dominus Jordanus de Forzate & monasterium dictorum fratrum. Item unam petiam terre arative duorum camporum cum dimidio vel circa jacentem in dicta villa in contrata, que dicitur Lago, coherent ab una parte jura sancti Johannis de Torcello, ab alia parte jura dictorum fratrum de Porcilia, ab alia parte jura sancti Andree de Littore de Venetiis, ab alia parte Tantusbonus Faxolus. Item unam petiam terre prative & paludive unius campi cum dimidio vel circa jacentem in dicta villa in contracta predicta, coherent ab una parte heredes ser Zordanelli de Vallonga, ab alia parte Jacobellus Granellus de Clugia, ab alia parte fratres de Porcilia, ab alia parte heredes ser Bonincontri, & Tantobonus Faxolus de Vallonga, Item unam petiam terre arative duorum camporum cum dimidio in dicta villa, in contracta que dicitur Roncho de Cagadinari, coherent ab una parte jura sancti Johannis de Ymano, ab alia via communis, a duabus partibus heredes Tatanii Faxoli. Item unam petiam terre arative VI. camporum & XX. tabularum vel circa in dicta villa, in contrata, que dicitur Arzerino, coheret ab una parte Nigrus quondam Petri Longi, ab alia parte via communis, ab alia parte Avatius quondam Chini de Vallonga, ab alia parte via, que dicitur Arzerino. Item unum sedimen clausatum cum domo de lignamine copertum de paleis perticarum XIII. & tabularum VI. vel circa jacens in dicta villa in contrata, que dicitur Carubo, coherent ab una parte heredes domini Frignacheti, ab alia via fratres de Porcilia & ab aliis partibus via communis. Item unum sedimen garbum jacens in dicta villa & contracta perticarum V. & perticarum VI. vel circa, coherent ab una parte heredes domini Frignacheti, ab alia parte via communis & consortium, ab alia jura sancti Johannis de Torcello, ab alia parte heredes domini Frignacheti. Item unam petiam terre arative VIII. camporum vel circa cum dimidio jacentem in dicta villa in contrata, que dicitur Roncodentro, co-

coheret ab una parte monasterium...... ab alia parte via consortiva, a duabus partibus jura monasterii sancti Johannis de Torcello, ab alia via communis. Item unam petiam terre arative unius campi cum dimidio jacentem in dicta villa & contracta, coherent a duabus partibus heredes Johannis Galli de Vallonga, ab alia parte jura monasterii sancti Andree de Littore, ab alia parte via consortiva. Item unam petiam terre arative duorum camporum cum dimidio vel circa jacentem in dicta villa & contrata, coherent ab una parte jura monasterii sancti Johannis de Torcello, & a tribus partibus jura monasterii sancti Andree de Littore. Item unam petiam terre arative VIII. camporum cum dimidio vel circa jacentem in dicta villa in contrata, que dicitur Castellaro, coheret ab duabus partibus via communis, ab alia parte heredes dicti Johannis Galli, ab alia via consortiva. Item unam petiam terre prative unius campi vel circa jacentem in dicta villa in contrata, que dicitur Boscheti, coherent ab una parte heredes Johannis Monarii de Vallonga, a duabus partibus heredes domini Catanii Faxoli, ab alia parte Buscharinus domini Gorvati de Tanselgardis. Item unam petiam terre prative & paludive trium camporum vel circa jacentem in dicta villa in contrata, que dicitur Spinello, coherent a duabus partibus heredes domini Frignacheti, ab alia heredes domini Catanii Faxoli, ab alia parte via communis. Item unam petiam terre prative & paludive camporum sex vel circa jacentem in dicta villa in contrata, que dicitur Comelle, coherent a duabus partibus jura communis Vallonge, ab alii partibus dominus Frignachus de Bruzene. Item unam petiam terre prative & paludive unius campi cum dimidio vel circa jacentem in dicta villa in contrata, que dicitur Spinello, coherent a duabus partibus heredes domini Catanii Faxoli, ab alia jura ecclesie sancti Petri de Vallonga, ab alia parte via, que dicitur Arzere grande. Item unam petiam terre prative & paludive unius campi vel circa jacentem in dicta villa, in contrata, que dicitur Lago, coheret ab una parte Jacobellus Granellus de Clugia, ab alia parte via communis, ab aliis partibus heredes domini Frignacheti. Item unam petiam terre prative & paludive unius campi cum dimidio jacentem in dicta villa & contrata, coherent ab una parte jura communis de Vallonga, ab alia parte heredes domini Frignacheti, ab alia via communis, & ab alia heredes domini Catanii Saxoli. Item unam petiam terre prative & paludive unius campi vel circa jacentem in dicta villa & contrata, coherent ab una parte heredes ser Gilii Polite de Vallonga, a duabus partibus via communis, ab alia parte dictus Jacobellus Granellus de Clugia. Item unam petiam terre prative & paludive circa medium campum jacentem in dicta villa, & contrata, que dicitur Arzerino, coheret ab una parte via communis, ab alia parte heredes ser Chini de Vallonga, ab alia heredes Zilioli de Ronchis, ab alia jura sancti Petri de Vallonga. Item unam petiam terre prative & paludive unius campi & medii jacentem in dicta villa in contrata, que dicitur de Garbello, coheret a duabus partibus dominus Frignaeus de Bruzene, ab alia Antonius quondam Chini, ab alia via, que dicitur arzer de la planta. Item quatuor partes, unius vallis piscalive jacentis in dicta villa, que est communa dictorum fratrum de Porcilia, domini Zordani de Forzate, & heredes domini Catani Faxoli. Item unam petiam terre partim arative, & partim pratalive decem camporum vel circa jacentem in villa Arzere ab equis in contrata, que dicitur Cugnato, heredes..... Item unam petiam terre arative duorum camporum cum dimidio vel circa jacentem in villa de Campolongo de Lectulis, coheret a duabus partibus via communis, ab alia parte dominus Henricus de sancto Lazaro, ab alia Johannes quondam Benedicti. Item unam petiam terre arative trium quarteriorum de campo jacentem in dicta villa, coheret ab una parte via communis, a duabus partibus dictus dominus Henricus de sancto Lazaro, ab alia parte magister Albertus sartor. Item unam petiam terre arative camporum trigintaduorum jacentem in villa Campilongi majoris in contrata, que dicitur la pigna, cum domo, tegetibus, puteo, curtivo de lignamine & paleis coperta, coheret a tribus partibus via communis, ab alia jura monialium de Porcilia & sororum de la Cella de Padua. Item unam petiam terre vigre camporum duorum vel circa jacentem in villa Abbani in contrata, que dicitur Monte-artone, coherent a tribus partibus jura domini episcopi Paduani, ab alia jura monasterii fratrum de Porcilia. Item unam petiam terre partim vineate, & partim arative quatuor camporum vel circa jacentem in dicta villa in contrata, Montis-artonis, coheret ab una parte dominus Thomasius domini

ni Pauleti, ab alia parte via communis, ab aliis partibus jura monasterii sancti Leonardi de Boccone. Item unam petiam terre arative trium camporum vel circa jacentem in Abbano in contrata Ronchi de la fossa, coheret ab una parte fovea publica, ab alia fratres de Porcilia, ab alia dominus Bonifacius judex. Item unam petiam terre vineate de vitibus sclavis jacentem in villa Galzegnani Castello Arsico septem camporum vel circa, coheret ab uno latere ser Ottolinus, ab alia dominus Jacobus Gualengus, ab alio latere via communis, ab alio heredes domini Petri de Braziolo. Item unam petiam terre vineate unius campi cum dimidio vel circa jacentem in dicta villa in contrata de Nojeta, coheret ab una parte domina Rosaflore, a duabus partibus heredes domini Ecceliini de Pulveraria, ab alia parte via consortiva. Item unam petiam terre vineate quatuor camporum vel circa jacentem in dicta villa in contrata que dicitur Orsara, coherent ab una parte jura monasterii Omnium Sanctorum, ab alia parte Gerardus quondam domini Aylmilize, ab alia parte Jacobus Gualengus. Item unam domum de lignamine, & cum una sponda de muro coperta de cupis cum una tegete & curtivo jacente in dicta villa in contrata, que dicitur Uvacaneva, coheret ab una parte dominus Canthanella, a duabus partibus dominus Antonius de Lutio, ab alia parte via communis. Item unam petiam terre vineate trium camporum vel circa jacentem in villa Arquade & pertinentiis Baonis in contrata, que dicitur Comenzara, coheret ab una parte via consortiva, ab alia jura monasterii sancte Justine de Padua, ab aliis partibus Jacobinus quondam Johannis. Item unam petiam terre partim arative & partim vineate unius campi vel circa jacentem in dicta contrata, coherent ab una parte heredes domini Jacobi de Lando, a duabus partibus Duraynus de Padua. Item unam petiam terre vineate jacentem in Arquada in contrata, que dicitur Camposevole, trium camporum cum dimidio vel circa, coheret ab una parte via communis, ab alia parte Gizus quondam Benedicti de Gizis, ab aliis partibus dominus Bartholus Grasellus. Item unum sedimen cum domo de lignamine copertum de paleis jacens in dicta villa in contrata Caltelli, coheret ab una parte Zordanus quondam Johannis de Arquada, ab alia via communis, ab aliis duobus Rolandus Saxus de Arquada. Item unam domum de lignamine coperta de cupis jacentem in Padua in contrata sancti Antonii, coheret ab una parte platea fratrum sancti Antonii, ab alia dominus Antonius de Ter... de la sale, ab alia parte domina Uliana cognata dicti domini Antonii. Item unam petiam terre arative jacentem in Porcilia quinque camporum vel circa, coheret a duobus partibus via communis, ab aliis jura monasterii monialium sancte Marie de Porcilia & laboratur per Meneginum quondam Tabarellis. Item unam petiam terre partim arative & partim prative trium camporum vel circa jacentem in Porcilia, in contrata que dicitur la Valle, coheret ab una parte Johannes Ortolanus quondam Lazari, ab alia parte jura monasterii sancte Marie de Fistomba, ab alia parte jura ecclesie sancte Lucie, ab alia parte domina Verde de Consilve, & regitur per Johannem quondam Zamboni. Item unam petiam terre arative duorum camporum cum dimidio vel circa cum domo de lignamine coperta de cupis jacentem in Padua in contrata sancti Spiritus de Porcilia, coheret ab una parte via consortiva, a duabus partibus jura monasterii monialium de Porcilia, ab alia dominus Albrigetus de Turcosiis, & laboratur per Donatum Ortolanum. Item unam petiam terre cum domo de paleis quinque camporum vel circa jacentem in Porcilia in contrata sancti Spiritus, coheret ab una parte fovea consortiva versus burgum Omnium Sanctorum, ab alia parte jura dominarum de Porcilia, ab alia parte Antonius Fornaserius, ab alia parte fossa, que vadit a sancto Marco piccolo versus Fistombam, & laboratur per Meneginum. Item medietatem unius domus de muro & parietibus coperti de cupis, que est divisa per medium inter fratres & moniales sancte Marie de Porcilia jacentem in contrata Omnium Sanctorum de uno campo vel circa terre, coheret ab uno latere Antonius Fornaserius, ab alio flumen mediante via, ab alio Romanatus, & ab alio fratres sancte Marie de Porcilia, & tenetur per Rosanum. Item quod dominus prior, monasterium & conventus sancte Marie de Porcilia de Padua habeant & habere debeant modia septem & octo frumenti de molendinis positis in Terra nigra sive Alemannorum de Padua, que molendina affictantur hodie modia centum & triginta frument. annuatim, & hoc semper habeant annuatim per compessatores possessionis ville Campilongi majoris Paduane diocesis, que-

que venit in partem dominabus de Porcilia, etiamsi dicta molendina non affictarentur, nisi modia decem & octo frumenti. Et si per commune Padue vel aliter quocumque modo destruerentur, sic quod nullum haberent redditum, quod dicti domini prior & fratres, & capitulum recursum habeant & habere ad alias possessiones dominarum monialium, ubicumque sint, usque ad illam summam modiorum decem-octo frumenti, donec ipsa molendina aptarentur & redditum de ipsis haberent. Item quod modia centum & undecim frumenti, que supersunt de dictis molendinis, & sunt communia fratribus & monialibus, habeant fratres modiora quinquaginta-sex frumenti annuatim. Et domina abbatissa moniales & capitulum de Porcilia habeant similiter modiora quinquaginta-sex *&c.* Domina abbatissa cum suis monialibus, seu mulieres professe dicti monasterii & loci habeant & habere debeant, pro sua parte. Imprimis unam petiam terre XIV. camporum *&c.* Quarto quod dominus prior cum suis fratribus professis in dicto monasterio debeat habere dimidiam partem omnium oblationum, que ratione sollemnitatis seu festivitatis alicujus in futurum ipsi monasterio obvenirent *&c.* Oblationes vero, que ipsi monasterio ratione alicujus funeris obvenirent seu funeralia omnia ad ipsum dominum priorem & fratres predictos pro duabus partibus debeant pertinere semper, & hoc pro tertia parte ad dominas abbatissam & moniales predictas, salvo *&c.* Quam quidem sententiam *&c.*

Ego Galvanus filius Beldemandi dicti Belli imperiali auctoritate notarius & officialis episcopalis curie Paduane *&c.* scripsi *&c.*

CCXCIII.

Unio aliquot ecclesiarum cum monasterio Gualdi.

Anno 1330. IV. nonas decembris.

Ex tabulario S. Blasii de Fabriano.

Ibidem n. 48.

JOhannes miseratione divina sancti Theodori diaconus cardinalis apostolice sedis legatus dilectis in Christo fratri Phylippo abbati & conventui monasterii sancti Benedicti de Gualdo ordinis ejusdem Sancti salutem in Domino. Digne agere credimus, si monasteriis & ecclesiis infra nostre legationis terminos consistentibus in eorum subvenimus necessitatibus, & ne, quod absit, ruant vel pereant, de opportuno remedio providemus. Sane petitio vestra nobis exhibita continebat, quod vos olim occasione refectionis & reparationis ecclesie ac domorum ipsius monasterii, que refectione & reparatione hujusmodi necessario indigebant, ac emptionis quarumdam domorum opportune eidem per vos facte, necnon diversarum causarum & questionum, quas habuistis & habetis in Romana curia, que vos plurimum exauserunt, ac etiam receptionis plurium monachorum in augmentum divini obsequii in eodem monasterio admissorum, multa & diversa debita contraxistis, ad que persolvenda expensasque vestras & alia onera incumbentia subportanda fructus, redditus & proventus monasterii antedicti non sufficiebant quoquo modo, propter quod monasterium ipsum inseparabili ruine subjacebat ac jacture. Quare nobis humiliter supplicastis, ut vobis & eidem monasterio de nostre provisionis gratia benigniter succurrentes, ecclesias sancti Laurentii de Colbassano & sancti Martini de Collibus, quibus cura imminet animarum Nucerine & Perusine dyocesis, ipsi monasterio immediate subjectas, & per monachos ejusdem monasterii, qui pro voluntatis libito ponuntur & amoventur ab eis solitas gubernari, mense communi vestre unire & incorporare de speciali gratia dignaremur; nos itaque de premissis notitiam non habentes, & volentes super eis plenius informari, dilecto in Christo Jacobo plebano plebis sancte Marie de Tayno Nucerine diocesis, cum proprio nomine non expresso dedimus per alias nostras literas in mandatis, quatenus de predictis omnibus & singulis diligenter inquireret, & quicquid inde reperiret, per fidelem notarium in scriptis redigi faceret, & etiam publicari, nobisque postmodum ita publicatum transmitteret absque dilatione quacumque. Quia igitur per inquisitionem ejusdem plebani super hoc habitam & juxta mandatum nostrum in publicam formam transmissam plenarie constat nobis de necessitatibus debitis, & aliis prelibatis, ac propterea cupientes vobis & prefato monasterio juxta nostri officii debitum providere, ecclesias sancti Laurentii de Colbassano & sancti Martini de Collibus, quibus cura imminet animarum Nucerine & Perusine diocesis superius nominatas, cum omnibus juribus & pertinentiis earumdem mense vestre communi prefate, qua fungimur auctoritate, pre-

presentium tenore unimus perpetuo ; ac etiam annexamus, volentes & conventui eadem auctoritate nostra concedentes, quatenus ecclesias ipsas & earum quamlibet cum juribus & pertinentiis supradictis, & possessiones ipsarum possitis, & vobis liceat auctoritate nostra per vos vel alium seu alios libere apprehendere, ac etiam retinere, fructusque, redditus & proventus earumdem convertere in exonerationem & solutionem debitorum & expensarum predictarum, aliasque necessitates & opportunitates vestras & monasterii supradicti. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre unionis, annexionis & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Spoleti IIII. nonas decembris pontificatus sanctissimi patris & domini nostri domini Johannis pape XXII. anno quinto-decimo.

CCXCIV.

Exemptio a datio introitus concessa in deducendo vino monast. S. Mathiæ de Muriano.

Anno 1331. die XVII. junii.

Ex antiquo apographo ejusdem monasterii.

Ad lib. XLIX. num. 1.

ANno M. CCC. XXXI. indictione XIIII. die XVII. junii captum fuit in majori Consilio. Cum conventus & fratres monasterii heremitarum sancti Mathie de Murano habeant anforas viginti liberas a solutione datii, scilicet de vino, quod habent de suo redditu vel de elemosina; Et detur sibi quandoque pecunia in causa elemosine pro emendo sibi vinum pro suo usu, & pro simili habere debeant vinum de elemosinis vel pecunia pro emendo vinum. Capta fuit pars. Quod vinum, quod dictus conventus emeret vel mitteret ad emendum pro suo usu de pecunia elemosine, que sibi datur, sit liberum & absolutum a datio introitus, non excedendo quantitatem sibi concessam de anforis superius specificatis.

Augustinus Barbadico Dei gratia dux Venetiarum &c. Universis & singulis presentes nostras literas inspecturis. Significamus, quod comparentes coram nobis venerabiles fratres procuratores heremitarum sancti Mathie de Muriano, exposuerunt ab officialibus datii vini impeditam jam annis duobus esse licentiam seu gratiam suam circa amphoras viginti vini huc conducendis absque datio ullo, sicut latius in ea. Et non solum illas XX. amphoras, sed etiam decem elapsis temporibus limitatas per solam terminationem dominii nostri contra seriem partis suprascripte non dimissas ei conducere sine datio per eosdem officiales. Quare supplicarunt humiliter, ut dominatio nostra dignetur terminare ac mandare suprascriptis officialibus datii, quod ipsa eorum limitatio inviolabiliter observetur amphorarum x. sicut justitia & equitas maxime vult. Unde primum auditis fratribus suprascriptis pie supplicantibus, ut ante, visa parte majoris Consilii seu gratia sua capta in 1331. sub die XXVII. junii; viso postea mandato in 1458. die XVI. octobris facto officio dacii antescripti in executionem gratie antedicte per Advocatores communis cum pena; demum audita quadam terminatione nostri dominii facta in 1464. die XVIIII. aprilis, quod amphore suprascripte viginti reducantur in x. tantum conducende pro usu eorum fratrum absque datio aliquo per tempora futura, omnibusque videndis atque considerandis mature visis consideratisque, terminantes terminavimus, mandantesque mandavimus: Quod nunquam per tempora futura molestentur vel inquietentur venerabiles fratres seu conventus prefatus in conducendo antedictam vini quantitatem, ymo libere, expedite, amotoque omni & quocumque impedimento vel cavillatione officiales, qui erunt per tempora datii, observent inviolabiliter eis limitationem suprascriptam; sicque de cetero conducere valeant & possint annuatim amphoras decem vini tantum pro usu conventus ejusdem, immunes & sine datio vel aliqua gabella, quemadmodum omne jus equitasque efflagitat & exposcit. Addito hoc, quod plezarie per dictos fratres ab annis quatuor huc usque date officio ipso dicta de causa depennentur, & vina jam conducta annuatim ab illo tempore citra non excedentia summam suprascriptam ad computum gratie sue ponantur; presentes autem ad futurorum memoriam edi imperavimus.

Data in nostro Ducali palatio die XXII. februarii indictione V. M. CCCC. LXXXVI.

CCXCV.

Provisio ecclesie S. Joh. de Camborano.

Anno 1331. XVIII. julii.

Ex archivo S. Blasii de Fabriano.

Ibidem.

IN Dei nomine amen. Anno Domini millesimo CCC. XXXI. indictione XIIII. tempore domni Johannis pape XXII. die XVIII. mensis julii. Cum institutio & destitutio, ordinatio & provisio in ecclesiam sancti Johannis de Camborano membri monasterii sancti Romualdi Vallis-castri immediate pertineat & expectet pleno jure ad abbatem dicti monasterii Vallis-castri & ad dictum monasterium; & modo dicta ecclesia sancti Johannis vacet ad presens per revocationem factam de dopno Angelo monaco dicti monasterii ad rectoriam dicte ecclesie sancti Johannis. Idcirco religiosus vir dopnus Munaldus monachus dicti monasterii & prior claustralis una cum consensu & voluntate suorum fratrum, videlicet dopni Jacobi, dopni Comitis, dopni Johannis, dopni Venantii, dopni Santese, fratris Francisci monacorum ipsius monasterii videns & considerans, quod si dicta ecclesia sancti Johannis diu vacaret, in non modicum damnum incurreret, & nolens dictus prior, quod dicta ecclesia sancti Johannis ob diuturnam vacationem defectum in alico patiatur, fidens de bonitate fratris Thomasii Perutii monaci dicti monasterii Vallis-castri ipsum fratrem Thomasium instituit in dicta ecclesia sancti Johannis usque ad suum beneplacitum, mandato etiam capituli dicti monasterii ipsum investiens, sigillum in signum tradite possessionis dando, sibique licentiam amministrandi spiritualia & temporalia ipsius ecclesie sancti Johannis, auferendo omnem licentiam vendendi & obligandi bona dicte ecclesie.

Actum in monasterio Vallis-castri in capitulo ipsius monasterii, presentibus dopno Compagno Venotoni, Frationo Petri Berte & Vannutio Alleviati Acti filiis.

Ego Laurentius Fontoni imperiali auctoritate notarius hiis omnibus, ut superius legitur, interfui, & rogatus scripsi, subscripsi & publicavi.

CCXCVI.

Electio abbatis Valle-castrensis.

Anno 1331.

Ex eodem archivo.

Ibidem.

JOhannes miseratione divina sancti Theodori diaconus cardinalis apostolice sedis legatus dilectis in Christo universis vassallis, censuariis hominibus, emphiteotis, feudatariis, pensionariis, inquilinis & parochianis monasterii sancti Romualdi de Valle-castri ordinis sancti Benedicti Camerinensis diocesis salutem in Domino. Noscat discretio vestra nos recepisse litteras sanctissimi patris domini nostri domni Johannis divina providentia pape XXII. ejus vera bulla plumbea bullatas in hec verba. Johannes episcopus servus servorum Dei dilecto filio Johanni sancti Theodori diacono cardinali apostolice sedis legato salutem & apostolicam benedictionem. Inter sollicitudinis nostre curas, que ex apostolice servitutis officio nostris incumbunt humeris, illa precipue mentem nostram vigili pulsat instantia, ut ecclesiis & monasteriis pastorum regimine destitutis, ne, quod absit, ob eorum carentiam dispendia subeant, prout ipsarum ecclesiarum & monasteriorum necessitatibus expedire cognoscimus, salubriter consulatur. Sane dudum ex certis rationabilibus causis provisiones omnium monasteriorum aliorumque locorum ecclesiasticorum quorumlibet exemptorum & non exemptorum consistentium in terris ad nos & ad Romanam ecclesiam spectantibus tunc vacantium & vacaturorum in antea, ad quorum regimina prelati consueverunt per electionem assumi, dispositioni nostre & sedis apostolice usque ad nostrum & ejusdem sedis beneplacitum duximus specialiter reservandas, decernentes ex tunc irritum & inane, si secus contra reservationem hujusmodi per quoscumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari, & deinde certis rationabilibus causis & considerationibus moti pariter & inducti reservationem, & decretum ac beneplacitum supradicta usque ad duos annos a kal. mensis januarii pontificatus nostri anni quarto-decimi, tunc instantibus inantea computandos dumtaxat volumus perdurare, nisi alia aliis rationibus forsan inducti provideremus in tempus amplius proroganda. Volumus insuper & de-

decrevimus reſervationem, & decretum ac beneplacitum predicta, ad monialium & aliarum religioſarum mulierum eccleſias exemptas, & non exemptas aliquatenus non extendi. Cum autem interim monaſterium ſancti Romualdi de Valle-caſtri ordinis ſancti Benedicti Camerinenſis diocefis in terra ad nos & Romanam eccleſiam pertinente conſiſtens, ad cujus monaſterii regimen abbates, qui fuerint, pro tempore conſueverunt per electionem aſſumi, per obitum quondam Armanni abbatis ipſius monaſterii, qui in illis partibus diem clauſit extremum, vacaviſſe, & adhuc vacare noſcatur, nos cupientes, quod eidem ſic vacanti monaſterio, de cujus proviſione nullus preter nos ſe intromittere potuit, nec poteſt, reſervatione & decreto obſiſtentibus ſupradictis, perſona utilis, ydonea & diſcreta, que ſciat & poſſit illud in ſpiritualibus & temporalibus ſalubriter regere & utiliter gubernare, per diligentie noſtre ſtudium in abbatem preficiatur, & ſperantes, quod dilectus filius Albricus Venturelli monachus monaſterii de ſancto Euſtachio ordinis & dioceſis predictorum, ordinem ipſum, ſicut aſſeritur, expreſſe profeſſus, cui ſicut teſtimonio fide digno percepimus, religionis zelus, vite munditia, & alia multiplicia merita ſuffragantur, per ſue probitatis induſtriam dictum monaſterium ſancti Romualdi in eiſdem ſpiritualibus & temporalibus Deo propitio poſſet & poterit ſalubriter regere, & utiliter gubernare, & propterea volentes de perſona ipſius, ſi ad hoc ſit ſufficiens, eidem vacanti monaſterio providere, diſcretioni tue, de qua in hiis & aliis fiduciam gerimus in Domino ſpecialem, de fratrum noſtrorum conſilio providendi de perſona dicti Albrici, ſi eum ad hoc ſufficientem eſſe repereris, predicto monaſterio ſancti Romualdi ſic vacanti, eumque preficiendi dicto monaſterio in abbatem, ac curam & adminiſtrationem ipſius ſibi in ſpiritualibus & temporalibus committendi, eique faciendi munus benedictionis injungendi, ac ſibi a ſuis ſubditis obedientiam & reverentiam debitam exhiberi, recipiendi quoque ab eo noſtro & eccleſie Romane nomine fidelitatis debite ſolitum juramentum ſub forma, quam ſibi ſub bulla noſtra mittimus introcluſam. Contradictores etiam per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendi, plenam & liberam concedimus tenore preſentium facultatem. Formam autem juramenti, quod ipſe preſtabit, nobis de verbo ad verbum per ejus patentes litteras ſuo ſigillo ſignatas per proprium nuntium quantocius deſtinare procures. Datum Avinioni id. februarii pontificatus noſtri anno quinto-decimo. Nos itaque literis reverentia condigna receptis cupientes apoſtolicis obedire mandatis, eidemque Albrico ſufficienti & ydoneo dumtaxat invento libenti animo de ſupradicto monaſterio providere, nonnullos teſtes tam religioſos, quam laicos per ven. fratrem noſtrum dominum Petrum epiſcopum Marſicanum cancellarium noſtrum ſuper ſufficientia & ydoneitate ſua recipi & examinari mandavimus oraculo vive vocis. Et licet per relationem ipſius epiſcopi dictum Albricum eſſe etatis legitime, communis ſcientie, & de legitimo matrimonio procreatum, aliaſque ad monaſterium ipſum gubernandum ſufficientem & ydoneum *&c.* .... predictum Albricum in abbatem ipſius monaſterii ſancti Romualdi auctoritate apoſtolica, qua fungimur in hac parte, preſecimus *&c.* ac ſibi per eundem cancellarium noſtrum fecimus munus benedictionis impendi p. . . diſcretionem veſtram auctoritate predicta rogamus, requirimus, & hortamur attentius, ac vobis diſtricte mandamus, quatenus abbatem eundem benigne recipientes, & honorifice pertractantes, exhibeatis eidem obedientiam *&c.* Dat .... pontificatus ejuſdem ſanctiſſimi patris & domini noſtri domini Johannis pape XXII. anno . . .

CCXCVII.

A Bertrando cardin. legato ſuppreſſio facta aliquot monaſteriorum Bononiæ.

Anno 1332. III. nonas martii.

Ex apographo S. Chriſtinæ de Bononia.

Bertrandus miſeratione divina Hoſtienſis & Veletrenſis epiſcopus apoſtolice ſedis legatus ad perpetuam rei memoriam. Nuper auctoritate apoſtolica nobis in hac parte commiſſa, abbatiſſas, moniales & familiares perſonas locorum ſancti Columbani, ſanctorum Gervaſii & Protaſii, & ſancti Salvatoris de Ravone, & Domus-Dei, olim monaſteriorum Bonon. ſancti Benedicti, & ejuſdem, ſancti Auguſtini & Camaldulen. ordinum ad certa alia monaſteria monialium eorumdem ordinum in civitate Bononia conſtituta duximus transferendas; ac predictum olim monaſterium ſancti Columbani & ſancti Michaelis de Lebroxeto, ſancti Ja- *Ibid. n. 5.*

cobi de Carbon. . & sancti Sigismundi Bonon. tunc parochiales ecclesias, tam predicta auctoritate apostolica, quam illa, qua fungimur, in collegiatas ecclesias ereximus seculares novem canonicorum capitulum facientium, quorum unum prelatum esse & decanum vocari volumus, necnon decem prebendarum seu portionum privilegiatarum numerum de bonis dictorum olim monasteriorum per nos prelibatis ecclesiis assignandis in singulis eisdem ecclesiis statuentes, prout in aliis nostris literis inde confectis plenius continetur. Verum quia predicta ecclesia sancti . . . facultates non habet correspondentes honori & statui, ad quos noviter est provecta, aut que pro sustentatione tot sufficiant personarum, nos omnes possessiones, terras, affictus, redditus, proventus, obventiones, & jura, & quecumque alia bona ubicumque & quibuscumque consistant, & quocumque nomine constent tam olim monasteriorum sanctorum . . . . seu quod ad aliud pertinere vel hactenus pertinuisse noscuntur, ecclesia tamen in dicto loco olim monasterium sanctorum . . . . . . sita & domibus, officinis & orto eis contiguis, quos alteri dispositioni nostre certis ex causis specialiter reservamus, dumtaxat exceptis, eisdem ecclesie sancti . . . . & ejus capitulo pro eorum dote & peculio predicta auctoritate apostolica concedimus, assignamus & unimus. Super distributione vero, & dispensatione ann . . . fructuum, reddituum, proventuum & bonorum dicte ecclesie, ac . . . . que ipsi ecclesie obvenerint, modum servari volumus i.. itum V. . . . fructum; redditus & proventus, & bona hujusmodi tam illa, que ante ordinationem hanc ad eamdem ecclesiam spectabant, quam alia que sibi, ut premittitur, concedimus, veniant in communi; & singulis annis unus ex canonicis ipsius per decanum & capitulum, vel majorem partem ipsorum in camerarium eligatur, qui eos exigendi, colligendi & recipiendi, & in modum, qui dicitur, ministrandi potestatem habeat, & de perceptis & de expensis ipsis decano & capitulo anno quolibet universalem teneatur reddere rationem. Prefati autem fructus, redditus & proventus deductis tamen expensis, collectis, procurationibus & hujusmodi expensis aliis, que communiter volumus supportari, in tres partes equales dividantur. De quarum duabus decem prebende seu portiones dividentur equales exhibende, sicut in aliis nostris plenius est expressum. Alia vero tertia pars in cotidianas distributiones converti debeat pro tempore rationabiliter ordinandas. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostre concessionis, assignationis, deputationis, unionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contrahire. Si quis &c.

Datum Bononie III. nonas martii pontificatus sanctissimi patris domini Johannis pape XXII. anno XVI.

CCXCVIII.

Collatio ecclesiæ S. Pauli de Monte-milone.

Anno 1334. XIV. maji.

Ex tabulario S. Blasii de Fabriano.

Ibid. n. 14.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini mille CCC. XXXIIII. indictione secunda, tempore domni Johannis pape XXII. die XIIII. mensis maji, actum in Monte-milone ante domum filiorum Bartholi Bonafidei, presentibus domno Massio Johannis, Massio domni Antonii de Montesindeto, & Vanne Crissii de Belvedere testibus rogatis. Geronimus domni Antonii de Monte-milone, ut pater & legitimus administrator Esmedutii clerici sui filii, fecit constituit & ordinavit dopnum Franciscum Usredutii clericum, & Vannem domne Perosine absentes tamquam presentes suos & dicti Esmedutii suos veros & legitimos procuratores, actores & nuntios speciales, vel alio quocumque nomine melius de jure censeri potest, ad comparendum & presentandum se pro dicto Esmedutio & ejus nomine coram religioso & honesto viro dopno Jacobo priore seu yconomo monasterii Vallis-castri, & coram monacis, capitulo & conventu dicti monasterii, ad petendum, inpetrandum & recipiendum ab eis procuratorio nomine dicti Esmedutii & pro eo medietatem prebende & beneficii ecclesie sancti Pauli de Monte-milone ad dictum monasterium pertinentis positi in burgo terre Montis-milonis in contra ponte platee juxta vias a duobus lateribus vel alio latere cum omnibus juribus & proventibus ad dictam prebendam & beneficium pertinentibus & expectantibus, & ad promittendum dictis priori & capitulo coctumum consuetum modo debito & consueto; & ad recipiendum procuratorio nomine dicti Esmedutii canonicam investituram de dicta prebenda pro medietate ad dictum monasterium pertinente, & generaliter ad omnia

nia alia & singula faciendi, exercendi &c.

Et ego Latinus magistri Scangni de Montes-milone notarius predictis interfui, rogatus scribere scripsi & publicavi.

CCXCIX.

Donatio facta eremitis de monte Rhodæ Patavini territorii.

Anno 1334. XXIX. augusti.

Ex tabulario S. Mathiæ de Muriano.

Ibidem n. 12.

IN nomine Domini Dei eterni. Anno ejusdem nativitatis millesimo tricentesimo trigesimo-quarto indictione secunda die lune vigesima-nona augusti in Torigla sub monte Rode in nemoribus Torigle, presentibus Menegino quondam Johannis de Torigla, Beneto quondam D. . . zi, Johanne quondam Dominici, Dixirato quondam Zenari, Gerardino quondam ser Albrigati, Albizino quondam Danexi, & Marxilio filio quondam Peroni omnibus de Torigla testibus rogatis, & specialiter ad hoc convocatis, & aliis. Vitaclinus quondam Antonii sindicus & sindicario nomine communis & hominum ville Torigle pro se & nomine ac vice dicti communis, in honore beatissime virginis sancte Marie, dedit, cessit, tradidit, atque mandavit & investivit cum caritate, & nomine caritatis & lemoxine pro se, & dicto ven. fratri Antonio remito sub monte Rode ad dificandum & retificandum predictum locum sancte Marie, que appellatur & esse debet locum sancte Marie de Roda, omne jus, omnesque actiones & jura, reales & personales, quod & quas, & qualia ipsum commune habebat, & habere videbatur, & habere posset in certa parte de suis nemoribus, que est trium camporum vel circa, secundum terminationem factam per predictum Vitaclinum, coheret ab una parte versus mane & nulla-ora dominus Marxilius Bibi, a meridie dominus Presdocimus ab Oleo & dictum commune, a sero dictum commune Torigle, & a nulla-ora jus sancte Marie de Pratalia, & si qui alii sunt confines, certa ratione, ut a modo dictus frater Antonius remitus debeat dictam petiam terre buscalive habere, tenere & possidere, & omnem suam voluntatem & utilitatem facere pro se & suis successoribus, quantum pro faciendo dicto loco, & ipsum locum manutenendo in honorem Dei & beatissime virginis Marie, dicens dictus Vitaclinus sindicus pro se & sindicario nomine dicti communis dictos tres campos terre buscalive nulli alii dedisse, livellasse, seu aliquo modo obnoxiasse, nisi predicto fratri Antonio remito dicti loci per solempne vinculum, stipulationem indempnem conservare cum obligatione omnium suorum bonorum & dicti communis, que pro ipso fratre Antonio remito se procuratorio nomine possidere constituit sub pena dupli dampni & incensi, qua pena soluta vel non hec refutatio vel donatio, seu caritas, & omnia supradicta nihilominus firma permaneant, renunciando super hoc dictus Vitaclinus sindicus pro se & sindicario nomine dicti communis exceptioni doli mali, & in factum actioni & beneficio restitutionis in integrum, omnique alio suo juri, dans & concedens dictus Vitaclinus sindicus pro se & sindicario nomine dicti communis eidem fratri Antonio remito dicti loci, quod intret tenutam & corporalem possessionem dictorum trium camporum terre buscalive sua auctoritate, constituens se pro eo procuratorio nomine possidere, donec ipse frater Antonius adeptus fuerit tenutam & corporalem possessionem in dictos tres campos terre buscalive & garbe pro edificatione dicti loci, & aliter dicta donatio seu refutatio non valeat, non teneat, set in dicto communi Torigle libere revertatur sine aliquo strepitu judicii, & petitione libelli, & dederunt mihi notario licentiam omnem apponendi in ipso contractu ad firmitatem contractus ad sensum sapientis substantia non mutata.

Ego Marchus filius quondam Gerardi de Torigla de contracta Braide Paduani districtus sacri palacii notarius hiis omnibus interfui, rogatus scripsi.

CCC.

Ecclesia S. Georgii de Durbecco traditur ab Ugolino ep. Faventino monasterio S. Mariæ de Palma.

Anno 1334. die III. decembris.

Ex tabulario capituli Faventini.

Ibid n. 13.

IN Christi nomine, amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo trecentesimo trigesimo-quarto indictione secunda tempore domini Johannis pape XXII. die tertia mensis decembris. Ven. in Christo pater domnus frater Ugolinus Dei

gratia

gratia episcopus Faventinus, considerans, quod ecclesia sancti Georgii de suburbio porte Pontis civitatis Faventie, que curam habet animarum annexam, est adeo tenuis in redditibus, quod ex eis non posset sacerdos solus aliqualiter sustentari, & quod ob hoc rectores ipsius ecclesie jam sunt triginta anni & ultra in ecclesia minime resederunt, & populus dicte ecclesie, qui a viginti-quinque annis citra sunt infra parochiam ipsius ecclesie ad habitandum reversi, defectum ecclesiasticorum sacramentorum passi fuerunt, ac diligenter attendens, quod ecclesia predicta sic est propinqua loco & ecclesie sancte Marie de Palma Camaldulensis ordinis, quod fratres ipsius loci poterunt in dicta ecclesia sancti Georgii divina officia continue celebrare, & dicte ecclesie sacramenta ecclesiastica ministrare, volensque ob premissa & alia tam dicte ecclesie, quam ejus populo salubriter providere, presentibus, volentibus & consentientibus honorabilibus viris dominis Leutio de Pleda, Jacobo de castro Florentino, Guidone de Termino, & Alberto de Bononia canonicis ecclesie Faventine facientibus & representantibus capitulum ipsius ecclesie, dominis .... preposito & aliis canonicis dicte ecclesie ad presens non residentibus in eadem, sed in remotis partibus agentibus extra provinciam Ravennatem, ac presente & consentiente Tura Bonsaveris de Mazolinis procuratore substituto a nobile viro Raule quondam domini Guidonis Raulis de Zambrasiis procuratoris Nanni filii quondam Bitini Quartarole de Faventia patroni dicte ecclesie sancti Georgii, habente ad hoc speciale mandatum, ut constat publico instrumento scripto manu Pauli quondam Rodulfini de Rodaldis notarii, etiam a me Zuliano notario viso & lecto, donavit & univit dictam ecclesiam sancti Georgii cum domo & terreno ipsius ecclesie contiguo dicte ecclesie circum circa ipsam ecclesiam sitam in dicto suburbio porte Pontis juxta stratam & dictam ecclesiam sancte Marie de Palma, & jura ipsius ecclesie de Palma, & Perinum quondam Andree de Salubriis de Foro-livio habitatorem civitatis Faventine, & cum cimiterio & parochia dicte ecclesie, que est a petia terre, quam nunc habet & possidet Meus specialis versus Durbechum, & durat versus civitatem usque ad puteum Zannis Pente, qui est in opposito domus Georgii Nicolai & Bandi fratrum & filiorum quondam Lazarini Scagni, Paulutio Rodulfini procuratoris fratris Jacobi rectoris dicti loci sancte Marie de Palma ad infrascripta specialiter constituto, ut constat publico instrumento scripto manu Simonis notarii filii ser Andree magistri Pacis a me Zuliano notario viso & lecto, presenti & recipienti procuratorio nomine ipsius Jacobi, & pro eo suisque successoribus & loco predicto; ita quod dictus frater Jacobus & quilibet rector dicti loci teneatur in dicta ecclesia sancti Georgii Missam & divina officia per sacerdotem continue facere celebrari, & populo dicte ecclesie presenti & futuro ministrare ecclesiastica sacramenta. Ut autem indemnitati totius cleri civitatis & diecesis Faventine circa solutionem onerum pro extimo dicte ecclesie sit provisum, idem ven. pater cum consensu dicti sui capituli donavit terras & possessiones omnes dicte ecclesie altaribus sancti Andree, & sanctorum Filippi & Jacobi constitutis in ecclesia Faventina, utrique videlicet ipsorum pro medietate ad sustentationem capellanorum dictorum altarium, que nimis tenua sunt in redditibus, ita tamen quod rectores & capellani dictorum altarium teneantur pro dicta ecclesia sancti Georgii solvere omnes procurationes omnium legatorum & nuntiorum apostolice sedis, & nuntiorum ipsorum legatorum, & dicti domini episcopi Faventini ad omne mandatum dicti domini episcopi, vel sui vicarii seu officialis. Ad que omnia & singula Paulutius procurator predictus procuratorio nomine dicti fratris Jacobi consensit & promisit dicto procuratorio nomine prefatis domno episcopo & capitulo stipulantibus pro eis & eorum successoribus, ac vice & nomine dictorum altarium & capellanorum eorumdem, quod idem frater Jacobus vel aliquis rector dicti loci nullo unquam tempore repetet aliquid de bonis dicte ecclesie dictis altaribus vel eorum capellanis, nec eis suprascriptis bonis molestiam seu litem, vel questionem inferet per se vel per alios directe vel indirecte seu quocumque quesito colore. Et si contra premissa vel aliqua premissorum factum fuerit, dicta ecclesia libere ad statum pristinum revertatur, videlicet juspatronatus ad dictum Nannem patronum & ejus heredes, jus vero confirmandi ad dictum capitulum ecclesie Faventine, & omne aliud jus, quod ad ipsum capitulum in dicta ecclesia sancti Georgii nunc pertinet, libere revertatur. Que omnia & singula dictus Paulutius procuratorio nomine jamdicto promisit dictis domno episcopo & capitulo stipulantibus, ut supra firma tenere, attendere & observare, & non contrafacere vel venire per

se

ſe vel alios aliqua occaſione de jure vel de facto, ſub pena ducentarum librarum Bononiorum parvorum in ſingulis capitulis . . . . ſtipulatione premiſſa, refectione damnorum & expenſarum, ac intereſſe litis & extra ſub obligatione bonorum omnium dicti loci; & pena ſoluta nihilominus predicta omnia perpetuam obtineant firmitatem.

Actum Faventie in epiſcopatu, preſentibus domino Laurentio quondam Imolenſis de Imola vicario, & fratribus Johanne de Ravenna, & Ventura de Imola de ordine fratrum heremitarum capellanis dicti venerabilis patris, & ſer Alberto Bulgarutii de Lugo ſive Faventino teſtibus ad hec adhibitis & rogatis.

Et ego Zulianus filius quondam magiſtri Magnitti medici Faventinus civis imperiali auctoritate notarius predicta, quibus interfui, rogatus ſcripſi & publicavi.

CCCI.

Indulgentiæ conceſſæ monaſt. S. Mathiæ de Foro-livio.

Anno 1335. die v. maji.

Ex archivo S. Hippolyti de Faventia, num. 100.

Ibidem n. 18.

THomas Dei & apoſtolice ſedis gratia Foro-livienſis epiſcopus univerſis & ſingulis Chriſti-fidelibus tam clericis, quam laicis preſentibus & futuris has literas inſpecturis ſalutem in Domino. Ecce nunc, quod religioſus & honeſtus vir frater Jacobus prior loci ſancti Mathie heremitarum de Venetiis ordinis Camaldulenſis juxta civitatem noſtram Foro-livienſem, in noſtraque dioceſi conſtituti quoddam privilegium ac indulgentiarum literas a venerabilibus in Chriſto patribus ac dominis dominis miſeratione divina epiſcopis in ipſarum ſerie literarum conſcriptis ſe pridem in Romana curia impetraſſe nobis noviter indicavit, quarum literarum tenor ſequitur in hac forma. Univerſis ſancte Matris eccleſie filiis, ad quos preſentes litere pervenerint, nos miſeratione divina Garzias Feltrenſis & Bellunenſis, Johannes Torcellenſis, Thomas Dulcinenſis, Alamannus Suanenſis, Bonifacius Corlarienſis, Petrus Montiſmarani, Mattheus Balneoregienſis, Johannes Elenenſis, Johannes Siguenenſis, Galganus Alerienſis, Raimundus Diagorganenſis, Guillielmus Tauriſienſis & Bartholomeus Clodienſis epiſcopi ſalutem in Domino ſempiternam. Pia mater eccleſia de animarum ſalute ſollicita devotionem fidelium per quedam munera ſpiritualia, remiſſiones videlicet & indulgentias invitare conſuevit ad debitum famulatus honorem Deo & ſacris edibus impendendum, & quanto crebrius & devotius illuc confluit populus Chriſtianus aſſiduis Salvatoris gratiam precibus implorando, tanto delictorum ſuorum veniam & gloriam regni celeſtis conſequi mereatur eternam. Cupientes igitur, ut locus ſive eccleſia ſancti Mathie heremitarum de Venetiis ordinis Camaldulenſis extra civitatem Forolivii & ejus dioceſis congruis honoribus frequentetur, & a Chriſti-fidelibus jugiter veneretur, omnibus vere penitentibus & confeſſis, qui ad dictum locum ſeu eccleſiam in omnibus feſtivitatibus ſancti Mathie predicti, & per octavas ejuſdem, ac in dedicatione ejuſdem, ac in aliis feſtivitatibus infraſcriptis, videlicet Natalis Domini, Circumciſionis, Epiphanie, Paraſceves, Paſche, Aſcenſionis, Pentecoſtes, Trinitatis, Corporis Chriſti, Inventionis, & Exaltationis ſancte Crucis, in omnibus & ſingulis feſtivitatibus beate Marie virginis, ſancti Michaelis archangeli, Nativitatis & Decollationis beati Johannis-baptiſte, beatorum Petri & Pauli & omnium apoſtolorum & evangeliſtarum, ſanctorumque Stephani & Laurentii martyrum, Martini, Nicolai, Gregorii, Auguſtini, Ambroſii, Hieronymi confeſſorum, ſanctarum Marie Magdalene, Katerine, Malgarite, Cecilie, Lucie, Agathe, Agnetis, Barbare, & undecim millium Virginum, in commemoratione omnium Sanctorum & animarum, & per octavas dictarum feſtivitatum octavas habentium, ſingulíſque diebus Dominicis cauſa devotionis, orationis aut peregrinationis acceſſerint, ſeu qui Miſſis, predicationibus, matutinis, veſperis aut aliis quibuſcumque divinis officiis ibidem interfuerint, aut Corpus Chriſti vel Oleum ſanctum cum infirmis portentur, ſecuti fuerunt, ſeu in ſerotina pulſatione campane ſecundum modum curie Romane genibus flexis ter Ave Maria dixerint; necnon qui ad fabricam, luminaria, ornamenta, aut quevis alia dicto loco ſive eccleſie neceſſaria manus porrexerint adjutrices, vel qui in eorum teſtamentis aut extra aurum, argentum, veſtimentum aut aliquod aliud caritativum ſubſidium dicto loco & eccleſie donaverint, legaverint aut procuraverint, aut cimiterium ejuſdem eccle-

ſie

sie pro animabus corporum inibi jacentium exorando circuierint, vel pro benefactoribus ejusdem loci Deum oraverint, quotiescumque, quandocumque & ubicumque premissa vel aliquod premissorum devote fecerint, de omnipotentis Dei misericordia & beatorum Petri & Pauli apostolorum ejus auctoritate confisi singuli nostrum quadraginta dies indulgentiarum de injunctis eis penitentiis misericorditer in Domino relaxamus, dummodo diocesani voluntas ad id accesserit & consensus. In cujus rei testimonium presentes literas sigillorum nostrorum jussimus appensione muniri. Datum Avinioni die XVI. mensis martii anno Domini M. CCC. XXXV. pontificatus domini Benedicti pape XII. anno primo. Qui namque prior nobis pie devotionis affectibus supplicavit, ut eisdem indulgentiis condignis & gratiis nostrum dignaremur prebere assensum pariter & consensum. Nos vero dicti prioris & fratrum suorum, ac loci & ecclesie ejusdem devota merita ac bonorum operum studia etiam attendentes, eisdemque volentes per hec gratiam facere specialem, predictis indulgentiarum concessionibus expressis, ut superius, nostrum prebemus assensum etiam & consensum, adjicientes insuper, quod omnibus & singulis Christi-fidelibus vere utique penitentibus & confessis, qui juxta predictorum venerabilium dominorum continentiam literarum dictum locum & ecclesiam visitare curaverint, de omnipotentis Dei misericordia, beateque Marie semper virginis matris ejus, necnon & beatorum apostolorum Petri & Pauli, ac beatorum Valeriani & Mercurialis patronorum nostrorum meritis confidentes quadraginta dies indulgentiarum de injunctis eis penitentiis in Domino misericorditer relaxamus. In quorum omnium testimonium has presentes literas fieri fecimus, & nostri pontificalis sigilli appensione muniri.

Datum Foro-livii in episcopali palatio die V. mensis maji M. CCC. XXXV. indictione tertia.

CCCII.

Permutatio rectorum aliquot ecclesiarum Avellanensium in urbe Perusina.

Anno 1336. XXIII. februarii.

Ex tabulario S. Romualdi de Urbe Fasc. II. num. I.

Ibid. n. 35.

IN Dei nomine, amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo trecentesimo trigesimo-sexto indictione IIII. tempore domini Benedicti pape XII. die XXIII. mensis februarii.

Reverendus vir dominus Ubaldus abbas monasterij sancte Crucis Fontis-avellane Eugubine diocesis ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis, ad instantiam & petitionem dompni Bartholi rectoris ecclesie sancti Faustini Perusine diocesis ad ecclesiam sancti Quirici ejusdem Perusine diocesis obedientialem predicto monasterio pleno jure spectantis, & ipsam ecclesiam sancti Faustini permutare intendentis cum dompno Petro rectore ecclesie sancti Feliciani de Lacu Perusine diocesis, commisit nomine predicte ecclesie sancti Quirici ac prioris ipsius, & omni modo & jure, & forma, quibus melius potuit, discreto viro dompno Pucio rectori ecclesie sancti Nicholai de Perusio de porta sancte Susanne, quatenus a dicto dompno Bartholo predicte ecclesie sancti Faustini reassignatione recepta ex causa permutationis jam dicte ipsam ecclesiam sancti Faustini cum omnibus juribus & pertinentiis suis predicto dompno Petro conferat & assignet, ipsumque de illa investiat, & in corporalem possessionem inducat, & ab ipso obedientie promissionem & aliorum consuetorum recipiat, omniaque faciat, que ad hujusmodi negotium fuerint opportuna; committendo eidem dompno Pucio in predictis omnibus & singulis plenarie vices suas.

Actum in dicto monasterio in camera dicti domini abbatis, presentibus Federico Chinoli & Petro Accoremboni familiaribus dicti domini abbatis testibus ad hec vocatis & rogatis.

Ego Nasinus Uliverii imperiali auctoritate judex ordinarius & notarius publicus predictis omnibus interfui, signoque meo consueto scripsi & publicavi rogatus.

CCCIII.

CCCIII.

Remissio offensionum facta ab abbate Triviense suis hominibus.

Anno 1336. XXIV. martii.

Ex reg. Triviensi Nerii. pag. 35.

Ibid. n. 25.

IN nomine Domini, amen. Anno Domini millesimo CCC.XXXVI. indictione IIII. tempore domini Benedicti pape XII. die XXIIII. mensis martii. Constituti Bonomo olim Riccoboni de Monte-cornario, Ghigus olim Mini Calzolarii de Mercatale, Cuitius filius Bandini de villa Tribii consules hominum communitatis & universitatis Tribii, & Cosimus de Falchis, Santinellus de Villa, Maldura olim Guidi ipsius loci, & Ferrus quondam Venturelli, Cuicius olim Jacobi, & Johannes olim Dede de Vado, & etiam quam plures alii homines predicte communitatis & universitatis ante presentiam reverendi viri domini dompni Benedicti Dei ac gratia apostolice sedis abbatis monasterii sancte Marie de dicto Tribio in dicto monasterio petiverunt & supplicaverunt eidem domino abbati eorum prelato humiliter & devote vice & nomine ipsorum, & cujuslibet eorum, ac etiam vice & nomine omnium & singulorum hominum predicte communitatis & universitatis presentium & antecessorum eorum, quatenus eidem placeret amore Dei & de gratia speciali quoad Deum, & quoad mundum parcere, & remittere omnes offensas & offensiones, quas dicto monasterio communiter vel divisim scienter vel ignoranter dederint seu fecerint hactenus. Ac etiam omnia jura, pensiones, factiones, reales seu personales, servitia realia & personalia, seu etiam honera & honores, quos, quas & que dicto monasterio facere tenentur ante tempus sue institutionis seu collationis seu provisionis, si quos & si quas, vel si qua communiter vel divisim, generaliter vel specialiter retinuissent, vel non solvissent, seu solvere vel satisfacere cessavissent aliqua ratione vel causa. Qui dominus dompnus Benedictus abbas predictis previdens, & considerans, ac etiam inspiciens statum, conditionem & commodum, qui & que erat ante tempus sue institutionis in dicta communitate, & hominibus dicte universitatis & communitatis habit. . & detent. . inlicite & perverse per eos, qui dictum monasterium modo inlicito occupantes detinebant, nec non ipsum monasterium & ejus fideles, & jura graviter sine juris tramite subjugabant, pias aures suas Dei nutu misericorditer justis precibus & supplicationibus dictorum hominum supplicantium, ut superius prenotatur, porrexit & misericorditer inclinavit, parcens & remittens dictis hominibus presentibus & stipulantibus pro se & pro omnibus hominibus dicte communitatis, presentibus & antecessoribus eorum, & cuilibet eorum in generali & speciali omnes offensas & offensiones contra dictum monasterium aliquo modo per eos vel aliquem eorum vel antecessorum ipsorum illatas seu factas vel perpetratas scienter vel ignoranter. Necnon parcens & remittens eisdem hominibus stipulantibus, ut supra *&c.* quoad Deum & quoad mundum, omnes census & factiones reales & personales, & omnia servitia realia & personalia, & canones, pensiones, que, quos & quas dicto monasterio ante tempus sue institutionis facere tenerentur, seu dare & solvere tenebantur, illa illas & illos, videlicet que, quos, vel quas non solvissent, seu non prestitissent, aut quoquo modo vel nomine detenuissent inlicite vel injuste. Preter renovationem poterium & possessionum, que reciderunt in dictum monasterium occasione exheredationis poterium per modum & formam statutorum dicti monasterii, & universitatis & communitatis dicti Tribii, que in dicta nullatenus remissione habeantur, sed de dicta remissione penitus excipientur, & jus ipsarum renovationum integre sibi & dicto monasterio reservetur. Predicta remissione & predictis vel infrascriptis non obstantibus, ullo modo absolvens & liberans quoad Deum & quoad mundum ipsos homines presentes & acceptantes *&c.* ab omnibus honeribus & honoribus, & servitiis realibus & personalibus, ac etiam factionibus & pensionibus quocumque modo & nomine censerentur, retentis, vel debito modo non solutis per eos ante tempus sue institutionis, dictis renovationibus ad eam absolutionem remotis, ut dictum est. Nec non p.... per se & suos successores dictis hominibus presentibus & stipulantibus, ut supra, litem, vel controversiam aut questionem aliquam eis vel eorum heredibus pro dictorum occasione vel alicujus eorum non inferre, nec consentire *&c.* Actum in claustro dicti monasterii, presentibus presbitero Salimbene rectore ecclesie de Castro-celle, Ceccho quondam Mangiarini de Civitella & aliis pluribus testibus vocatis & rogatis.

Et ego Nerius quondam Ugucii de Monte-cornario imperiali auctoritate judex ordinarius atque notarius hiis omnibus & singulis interfui, ut supra legitur, de mandato dictorum contraentium scripsi & publicavi.

CCCIV.

Conventiones inter commune Volaterrarum & abbatem SS. Justi & Clementis.

Anno 1336. XXVIII. maji.

Ex tabulario S. Romualdi de Urbe.

Ibidem n. 241

IN Dei nomine, amen. Ad tollendam omnem discordiam & differentiam, que diu viguit, & nunc viget inter commune Vulterrarum ex parte una, & religiosum virum domnum Fatium abbatem & conventum monasterii sancti Justi de Vulterris ex parte altera, super administratione & gubernatione bonorum tam mobilium, quam immobilium, fructuum & reddituum, ac proventuum ipsorum bonorum operis ecclesie sanctorum Justi & Clementis patronorum & defensorum communis & populi Vulterrarum infrascripta pacta & conventiones inita & facta sunt inter ipsum commune & predictum dominum abbatem super administratione & gubernatione ipsorum bonorum de ipsis bonis.

Imprimis quod possessiones & bona dicti operis ab hodie retro relicta dicto operi debeantur inveniri & scribi in aliquo libro per vocabula, capita & latera ad hoc, ut sciant, que sint, & discernantur ab aliis possessionibus dicti monasterii sancti Justi, cujus libri copia in communi Vulterrarum remaneat.

Item, quod gubernatio & administratio dictorum bonorum & possessionum antiquarum dicti operis sic scriptarum in dicto libro expectent & pertineant de cetero ad dominum abbatem, & quod de fructibus, & proventibus & redditibus dictorum bonorum debeat & teneatur ipse dominus abbas solvere annuatim in perpetuum in constructione, actione, edificatione, reparatione & augmento dicti operis libras sexaginta denariorum in festo omnium Sanctorum operario religioso seu seculari, quem ipse dominus abbas duxerit eligendum, quem eligere possit, sine aliqua contradictione ad dictam quantitatem dictarum librarum sexaginta denariorum expendendum & convertendum in dicto opere. Qui operarius una cum operariis eligendis per commune Vulterrarum, & ipsi operarii communis Vulterrarum una cum operario dicti domini abbatis dictas libras sexaginta denariorum, & id & totum, quod intraverit & oblatum fuerit, & ad ipsorum manus pervenerit occasione dicti operis, teneantur & debeant expendere in majori utilitate & necessitate dicte ecclesie & operis, dummodo de ipsa utilitate conferant cum ipso domino abbate. Et teneantur & debeant quolibet anno in calendis aprilis infra octo dies in introitu dicti mensis reddere rationem de eorum administratione dicto domino abbati, & eligendis ad hoc per dominos duodecim populi Vulterrarum. Et si in tempore reddende rationis aliquid superesset eis de mobilibus operis, illud si tunc non laboraretur in dicto opere, deponatur nomine dictorum operariorum penes abbatissam monasterii sancte Clare tenendum & conservandum, quousque laboraretur in opere supradicto.

Item, quod domini duodecim populi Vulterrarum, qui tunc sunt in officio, teneantur & debeant eligere duos bonos & legales operarios ad recipiendum & gubernandum opus & bona omnia tam mobilia, quam immobilia oblationes tam cereorum officialium communis Vulterrarum, quam aliarum rerum tam in denariis, quam in rebus aliis provenientium occasione dicti operis, & pro ipso opere, vel ad ipsum opus relictorum ab hodie in antea. De ceteris autem oblationibus & proventibus ad altaria dictorum sanctorum Justi & Clementis de cereis contractarum puellarum, & aliis candelis & cereis provenientibus ab aliis, quam ab officialibus antedictis ad altaria antedicta dicti operarii communis se nullatenus intromittant, sed pleno jure spectent & pertineant ad altaria prelibata, quorum officium duret usque ad cal. aprilis proxime venturas, & postea domini duodecim populi, qui pro tempore fuerint, quolibet anno teneantur & debeant in quindecim dies intrante mense aprilis eligere dictos operarios, vel eosdem confirmare, prout eis videbitur utilius expedire pro utilitate dicti operis.

Item teneantur dicti domini duodecim populi quolibet anno in festo dictorum sanctorum Justi & Clementis mittere militem potestatis vel capitaneum populi cum eorum berovanis, si dictis dominis duodecim placuerit, ad custodiendum dictum festum a primis vesperis usque ad secundam de die & nocte ad hoc, ut nulla rissa vel inhonesta possint committi

ti per personas venientes ad dictum festum, & propter reverentiam & honorem dicte festivitatis.

Item ad honorem & reverentiam dicte festivitatis predictorum sanctorum Justi & Clementis, & ut ipsa eorum ecclesia sit & appareat ornata paramentis ad celebrandum divina officia, in eademque quadraginta-quinque libre denariorum dicti operis, que sunt penes Lippum de Margaglionis vel aliam personam, expendantur in uno pulchro & honorabili paramento, scilicet planeta, dalmatica, tunicella & pluviali valoris & extimationis librarum centum ad minus & a dictis libris quadraginta-quinque denariorum predictorum teneatur & debeat dictus dominus abbas usque ad dictam summam centum librarum denariorum mittere de bonis monasterii in dictis paramentis.

Item omnia statuta, ordinamenta, reformationes & apodisse facte & contente hactenus in commune Vulterrarum occasione dicti operis contra dictum abbatem & monasterium sint cassa, irrita & nullius valoris, vel etiam firmitatis; & quod dicta pacta & conventiones superius nominata & expressa habeant perpetui roboris firmitatem. Que quidem pacta & conventiones, & omnia & singula suprascripta dicti sindici ad invicem & unus alteri, nominibus quibus supra, promiserunt & convenerunt de cetero habere & tenere firma & rata, & contra non facere vel venire de cetero in aliquo de jure vel facto, & servare ad penam & sub pena librarum mille denariorum Florentinorum parvorum solemni stipulatione promissa in singulis capitulis suprascriptis. Quam penam *&c.* Et renuntiaverunt exceptioni *&c.*

Actum Vulterris in camera palatii communis Vulterrarum, in quo dicti domini duodecim defensores populi Vulterrarum morantur pro eo officio exercendo, presente domino Gentile judice... Becho notario Balducii de Vulterris, & Mazabindo de Colle Vallis Else testibus ad hoc vocatis & rogatis. Anno Domini M. CCC. XXXVI. indictione IV. die XXVIII. mensis maji.

Ego Bartolus filius quondam Cursii de Vulterris imperiali auctoritate judex ordinarius atque notarius predictis omnibus interfui, & ut superius scripsi & publicavi in registro Vulterrano rogatus.

CCCV.

Ædificatio monasterii S. Joh. Baptistæ de Bagnacavallo.

Anno 1336. XIX. septembris.

Ex archivo S. Mathiæ de Muriano.

IN Christi nomine, amen. Anno ab ejusdem nativitate millesimo CCC. XXXVI. indictione IV. die XIX. mensis septembris Bagnachavalli sub porticu domus infrascripte, presentibus Senexe olim Ricomani, Bulgarino de Baldoinis, Cucio Vanerio, Raynaldo Musardo & Guidone ejus filio testibus ad hec vocatis & rogatis. Guido de Bruxamolinis, Bencevene de Rusticis, & Bengus Fere omnes de Bagnachavallo & quilibet ipsorum ad honorem & reverentiam omnipotentis Dei & beatissime virginis matris ejus, necnon beatissimi Johannis-baptiste totiusque celestis curie, ac pro salute animarum suarum & remissione suorum peccatorum, & suorum omnium defunctorum pure, libere, simpliciter & inrevocabiliter inter vivos jure proprio & imperpetuum dederunt, donaverunt & tradiderunt domino fratri Antonio de Galiada monacho monasterii sancti Mathie de Murano Torcellane diocesis, fratribus Bonaventure & Leonardo de Bagnacavallo conversis monasterii sancti Johannis-baptiste de Faventia Camaldulensis ordinis sindicis & procuratoribus, ac sindicario & procuratorio nomine reverendi viri domini dompni Benedicti prioris dicti monasterii sancti Mathie de Murano, & pro ipso monasterio, ac vice & nomine dicti monasterii recipientibus, prout de eorum sindicatu & procura constat publico instrumento scripto manu Homidei quondam Francischi de Lauditurо Ariminensis diocesis a me infrascripto notario viso & lecto, unam domum de cupis cum solo, curte, viridario & omnibus ad dictam domum pertinentibus, que domus posita est in terra Bagnachavalli in contrata podii juxta Leonardum Palmerium, Aymericum de Casella, Clapicam & viam communis, ad habendum tenendum *&c.* Quam rem donatam ipsi donatores se nomine dicti dompni Benedicti prioris ac etiam monasterii sancti Mathie prefati constituerunt possidere; donec ejusdem rei possessionem acceperit corporalem, qui accipiendi & retinendi de-

Ibid. n. 23.

deinceps ei licentiam omnimodam contulerunt. Promittentes scilicet unusquisque eorum principaliter & insolidum predictis sindicis & procuratoribus sindicario & procuratorio nomine, quo supra, stipulantibus & recipientibus litem vel controversiam dicto monasterio sancti Mathie non facere, ac etiam domino priori & ejus successoribus ab omni homine & universitate legiptime defendere, auctorizare &c.

Ego Zanottus filius ser Guidonis de Brusamolinis predicti imperiali auctoritate notarius & judex ordinarius hiis omnibus & singulis interfui, & rogatus scribere scripsi & publicavi.

CCCVI.

Donatio ecclesiæ S. Mariæ de Pietate Maceratæ monasterio Valle-castrensi.

Anno 1336. die XXVI. septembris.

Ex tabulario S. Blasii de Fabriano.

Ibid. n. 21.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini millesimo tricentesimo trigesimo-sexto quarte indictionis tempore domni Benedicti pape XII. die vicesimo-sexto mensis septembris. Robertus quondam Petri olim de Monteulmo, & nunc habitator civitatis Macerate, & domna Florutia ejus uxor, de voluntate & consensu dicti Roberti sui viri ad infrascripta consentientis per ipsam agenda, & idem Robertus patroni ecclesie sancte Marie de la Pietate districtus & diocesis dicte civitatis Macerate, ad quos jus patronatus, ac etiam nominandi & presentandi presbiterum rectorem in dicta ecclesia noscitur pertinere, ad laudem & reverentiam omnipotentis Dei, & virginis Marie matris ejus, ac etiam curie Celestis & beati Romualdi, monasterii Vallis-castri districtus Fabriani diocesis Camerinensis, & pro salute animarum suarum & parentum suorum sponte, pure & libere omni exceptione & conditione remotis, suorum plana & libera voluntate, non vi, non dolo, nec metu inducti dederunt, donaverunt, concesserunt, transtulerunt donationis titulo inrevocabiliter inter vivos dopno Bartholo quondam Venotonis monacho monasterii sancti Romualdi Vallis-castri predicti districtus & diocesis supradicte, & rectori ecclesie sancti Salvatoris Decemani districtus & diocesis Auximani presenti, stipulanti & recipienti vice & nomine, & pro dicto monasterio sancti Romualdi & abbatis, capituli & conventus ipsius monasterii Vallis-castri ipsum juspatronatus, & jus nominandi & presentandi rectorem in ipsam ecclesiam sancte Marie de la Pietate, & omne jus eisdem Roberto & domne Florutie ejus uxori, & cuilibet ipsorum competens, & quod competere posset in ipsa ecclesia sancte Marie de la Pietate, aut appareret eisdem competere ex vigore infrascripti instrumenti scripti manu Johannis Philippi de Macerata notarii a me notario infrascripto viso & lecto, cujus instrumenti tenor talis est.

In Dei nomine, amen. Anno Domini millesimo CCC. XX. primo indictione quarta tempore domni Johannis pape XXII. die VIIII. mensis septembris. Constituta domna Florutia uxor Roberti Petri olim de Monte-ulmo nunc habitatoris civitatis Macerate coram reverendo patre & domino domno Frederico Dei & apostolice sedis gratia Maceratense episcopo, presente & consentiente Roberto ejus viro, pactis & conditionibus infrascriptis dedit & obtulit dicto domno episcopo & episcopatui recipienti & stipulanti nomine & vice ecclesie sancte Marie fiende infrascripte domum suam positam in contrata fontis Macerate juxta viam, qua itur versus Potentiam, possessionem dicte domine, & alia latera, causa edificandi unam ecclesiam in dicta domo vel ad dictam domum seu juxta dictam domum ad laudem & gloriam beatissime virginis Marie, & pro salute animarum ipsorum Roberti & Florutie, que ecclesia vocatur sancta Maria de la Pietate, quam edificare promixit, ut supra; & in dotem dicte ecclesie, & pro ea dedit & obtulit, promisit, cessit, & concessit eidem domno episcopo & episcopatui pro dicta ecclesia sancte Marie de la Pietate recipienti domum predictam cum terra & vinea posita in dicto loco juxta dictam domum, fontem a pede, Nictium Francisci Transmundi, Andriolum de Banzoppana, viam publicam, & alia latera. Que domina Florutia & Robertus, presente, volente & autorante dicto domno episcopo reservaverunt sibi & suis filiis & successoribus ipsorum jus patronatus & electionis dicte ecclesie fiende per ipsos, ita quod semper ipsi Robertus & domina Florutia, filii, & heredes & successores ipsorum sint patroni & electores capellani seu rectoris dicte ecclesie fiende, & quod illum seu illos, quem vel quos elegerint seu eligendum ipsi duxerint, aut dicti sui heredes & successores dictus domnus episcopus ex pacto

pacto promixit pro se & suis successoribus in dicto episcopatu solempni stipulatione confirmare & pro rectore ac capellano dicte ecclesie habere & tenere, & nullum alium in rectorem, capellanum yconomum aut etiam quocumque alio nomine aliquis censeatur vel nominetur, seu nominari possit, sine ipsorum Roberti & domne Florutie aut eorum filiorum, & heredum & successorum voluntate, seu presentatione in dicta ecclesia admittere instituere recipere aut etiam investire, & quod si alius immitteretur ac eligeretur vel confirmaretur aliter quam modo predicto, non valere voluerunt, nec tenere, & quod ex nunc habeatur pro non facto, & predicta sic facta sint nullius valoris & momenti. Reservato etiam ex pacto dictis Roberto & Florutie, & cuilibet ipsorum, & filiis eorum communiter de ipsis descendentibus ususfructu dicte terre & vinee, dum vixerint, & quod de ipsis fructibus & rebus ipsi possint uti & frui, & facere tamquam de ipsorum proprio, ut de ipsorum processerit voluntate; post mortem vero ipsorum & filiorum eorum dicta possessio tam quoad usufructum, quam ad possessionem & proprietatem sit & esse debeat dicte ecclesie sancte Marie de la Pietate, semper reservato dictorum Roberti & Florutie filiis heredibus & successoribus jure patronatus, & rectoris seu capellani vel alterius cujuscumque in ipsa ecclesia instituendi seu ponendi electionis seu presentationis. Et etiam reservatis eidem Roberto & domne Florutie sue uxori in vita eorum pane, frumento, farina, leguminibus, blado & lino, que daretur vel offerretur eidem ecclesie seu intraretur in ipsam pro eorum honore de voluntate & consensu predicti domni episcopi, cui oblationi, promissioni & stipulationi predictus Robertus presens interfuit, consensit & ratificavit omnia supradicta, non obstante aliqua promissione vel obligatione dotis, vel alia causa eidem facta per Florutiam supradictam. Quas res & quamlibet earum dicta domna Florutia constituit se nomine dicte ecclesie sancte Marie possidere, donec possessionem pro ipsa ecclesia quis condecens acceperit corporalem, quam accipiendi, & retinendi licentiam eidem contulit atque dedit, & promixit, & convenit dicta Florutia per se & suos heredes dicto domno episcopo nomine dicti episcopatus recipienti omni anno in festo sancti Juliani occasione edificationis dicte ecclesie sancte Marie fiende, & confirmationis rectoris seu capellani, ut supradictum est, dare, solvere pro censu unam libram candelarum cere. Que omnia & quodlibet predictorum dicta domna Florutia presente & consentiente dicto Roberto promixit dicto domno episcopo nomine dicti episcopatus & dicte ecclesie sancte Marie recipienti, & dictus domnus episcopus per pactum promixit & convenit per se & nomine episcopatus predicti & successive in dicto episcopatu & ecclesie sancte Marie supradicte dictis Roberto & Florutie pro se & suis heredibus & successoribus recipienti & stipulanti in omnibus & singulis capitulis & clausulis supradictis attendere & observare, & in nullo contrafacere vel venire per se vel alium, seu alios aliqua ratione vel causa, aut contrafacienti consentire sub pena CC. librarum Ravennatum pro quolibet contraveniente ad predicta, que pena applicetur parti observanti, & non venienti contra, & omnia dapna & expensas & interesse, que & quas fecerint vel substituerint in curia & extra integre reficere & resarcire occasionibus supradictis, que pena totiens committatur, & exigi possit, quotiens fuerit contraventum, qua soluta vel non, predicta omnia & singula rata perdurent.

Actum in civitate Macerate in domibus episcopatus, presentibus Ciccho Gualterii domni Pauli, Philippo Scambii de Macerata, Suppolino Gardi, Lippo domni Richieti de Raceneto, & Marino Juliani de Amandula testibus ad hec vocatis & rogatis. Et ego Johannes Philippi de Macerata imperiali auctoritate notarius, & nunc quoque supradicti domni Maceratensis episcopi notarius hiis omnibus interfui, rogatus scribere scripsi, subscripsi & publicavi. Et qualitercumque & undecumque eisdem aut alteri ipsorum appareret quocumque modo, transferentes & concedentes dicto dopno Bartholo monacho dicti monasterii stipulanti & recipienti vice & nomine dicti monasterii sancti Romualdi, & ipsi monasterio, capitulo & conventui omne & qualecumque jus dicti Robertus & domna Florutia competit seu quomodolibet competere posset in predictis & quolibet predictorum, committentes & concedentes eidem abbati, capitulo & conventui & monasterio sancti Romualdi, & dicto dopno Bartolo recipienti & stipulanti pro eis totaliter vices suas. Et facientes eos procuratores, ut in rem suam ita quod amodo possint nominare & presentare ac eligere rectorem & capellanum confirmandum ad curam & regimen dicte ecclesie cum jure patronatus *&c.* Renuntiantes exceptioni *&c.* Promittentes *&c.* sub pena

na quingentarum librarum denariorum in singulis capitulis committenda &c.

Actum in civitate Macerate in domo predictorum Roberti & domne Florutie, presentibus Vanne Guilielmi de Auximo notario, Grimaldutio Bonacose speciali quondam de Tholentino, & nunc habitatore civitatis Macerate, & Thomassutio Pauli olim de Monte Robiano, & nunc habitatore dicte civitatis Macerate testibus vocatis & rogatis ad supradicta.

Ego Jacobus Putii quondam de Piro publicus imperiali auctoritate notarius hiis omnibus interfui, rogatus scripsi, subscripsi & publicavi.

CCCVII.

Donatio loci pro construendo monasterio Bagnacavalli.

Anno 1337. die XI. februarii.

Ex tabulario S. Mathiæ de Muriano.

Videm n. 23.

IN Christi nomine, amen. Anno ab ejusdem nativitate millesimo CCC. XXXVII. indictione V. die XI. mensis februarii in domo seu ecclesia infrascripta, presentibus Cichino de Andulfis, Cichino de Guizardis, Sulimano de Perorsiis, Guidone de Brandolis, & Cichino de Maynitis testibus ad hec vocatis & rogatis, omnibus de Bagnacavallo. Cum divina inspirante gratia Guido de Bruxamolinis de Bagnacavallo, Bencevene de Rusticis, Bengus Fere, Ugolinus de Bruxamolinis, Sanctus de Rusticis, Martinus Guizardus & Maximus de Draconibus omnes & singuli de dicta terra Bagnacavalli jamdiu deliberaverint, disposuerint, & firmaverint eorum unanimi accedente consensu, quod eorum expensis edificetur in terra Bagnacavalli sub vocabulo beatissimi Johannis baptiste quidam locus seu quedam ecclesia, in quo morentur quotidie aliqui fratres seu monaci de fratribus & monacis ordinis sancti Mathie de Muriano de Veneciis Torcellane diocesis, & que regatur & gubernetur per eos, & que sit sub cura, regimine, jurisdictione, gubernatione & custodia prioris, qui nunc est, ac etiam eorum, qui pro tempore fuerint in dicto monasterio sancti Mathie de Muriano; idcirco prefati Guido, Ugolinus, Sanctus, Martinus, & Maximus eorum nominibus, & vice & nomine predictorum Bencevene & Bengi suorum sociorum absentium, pro quibus tamen de rato promiserunt, pure, libere, simpliciter, irrevocabiliter inter vivos dederunt, tradiderunt & donaverunt dompno fratri Antonio de Galiada monacho dicti monasterii sancti Mathie & fratri Leonardo de Bagnacavallo converso monasterii sancti Johannis-baptiste de Faventia sindicis & procuratoribus reverendi & religiosi viri dompni Benedicti prioris dicti monasterii sancti Mathie de Murano, prout de eorum sindacatu & procura apparet publico instrumento scripto manu Homidei quondam Francischi de Lauditur diocesis Ariminensis notarii, a me notario infrascripto viso & lecto, presentibus & vice, & nomine dicti dompni Benedicti prioris & suorum successorum, ac vice & nomine dicti monasterii, capituli, & conventus sancti Mathie de Murano recipientibus, videlicet quamdam domum poxitam in terra Bagnachavalli in porta Ranaclorum juxta heredes Brandolini de Brandolis, curtile de Susiis, viam publicam, & clapicam communis, cum omnibus & singulis ad ipsam domum pertinentibus vel expectantibus, & cum omnibus & singulis, que infra predictos continentur confines, vel alios, si qui forent, veriores, & cum omnibus & singulis, que dicta res donata habet super se vel infra, seu intra se in integrum, omnique jure & actione, usu seu requisitione sibi ex ea vel pro ea, aut ipsius res modo aliquo pertinente, ad habendum, tenendum, possidendum, & quidquid dicto priori vel ejus successoribus deinceps perpetuo placuerit faciendum cum omnibus & singulis, que infra predictos continentur confines, vel alios, si qui forent, accessibus & eggressibus suis usque inviam publicam, & in ecclesia sub vocabulo beatissimi Johannis-baptiste convertendum. Quam ecclesiam dictum monasterium sancti Mathie, & prior, & conventus dicti monasterii, qui nunc sunt, & qui pro tempore fuerint per, fratres suos continue officiari facere teneantur, & in ea divina officia celebrari. Quam rem donatam dicti donatores eorum nominibus, & etiam vice & nomine predictorum Bencevene & Bengi absentium constituerunt se nomine dictorum domini prioris, monasterii, capituli, & conventus sancti Mathie possidere, donec idem dominus prior monasterium, capitulum, & conventus, vel alius eorum nomine ipsius rei donate possessionem acceperit corporalem, quam accipiendi propria auctoritate, & retinendi deinceps ei sive ejus licentiam omnimodam contulerunt,

runt, promittentes dicti donatores, & unusquisque eorum principaliter & insolidum suo nomine, & vice & nomine predictorum Bencevene & Begni, & se, & Bencevenem, & Bengum, & eorum bona obligando sine aliqua exceptione juris vel facti opponenda predictis sindicis & procuratoribus presentibus, & sindicario & procuratorio nomine, quo supra, stipulantibus & recipientibus se litem vel controversiam dicto domino priori, monasterio, capitulo & conventui, vel ejus successoribus de dicta re seu parte ipsius ullo tempore non inferre, nec inferenti consentire, set ipsam rem donatam dicto domino priori, capitulo & conventui, qui nunc est, & qui pro tempore fuerint, ab omni homine & universitate legiptime defendere, auctorizare, & disbrigare, & liberam & expeditam possessionem tradere, ipsamque habere licere, & predictam donationem & traditionem & omnia & singula suprascripta perpetuo firma & rata habere, tenere, observare & adimplere &c.

Ego Zanotus fil. Guidonis de Brusamolinis &c. not. &c.

CCCVIII.

Collatio ecclesiæ S. Angeli de Mannolo.

Anno 1337. XXVIII. maji.

Ex regesto Triviensi Nerii pag. 29.

Ibid n. 27.

IN nomine Domini, amen. Anno Domini millesimo. CCC. XXXVII. indictione V. tempore domini Benedicti pape XI. die XXVIII. mensis madii in ecclesia abbatie Tribii, presentibus ser Francescho filio magistri Andree de Montalone, Camiscia quondam Fantini de Camm..., Benedicto quondam Benamati de Valsavignone, & Nanno quondam .... de Calanchi & aliis pluribus testibus adhibitis & vocatis. Cum ecclesia ospitalis sancti Angeli de Mannolo Castellane diocesis rectore & pastore vacaret per mortem presbyteri Marini olim rectoris dicte ecclesie & ospitalis, & domnus Benedictus abbas monasterii sancte Marie de Tribio, ad quem nomine ipsius monasterii tam de jure, quam ex longa & antiqua consuetudine electio dicte ecclesie & ospitalis pertinet pleno jure, convenisset una cum domno Bartolo monacho jam dicti monasterii, videlicet ad tractandum de electione futuri pastoris & rectoris dicte ecclesie & ospitalis de Mannolo, ne per diuturnam vacationem ipsius ecclesie & ospitalis patiatur ipsa ecclesia & ospitale in spiritualibus & temporalibus aliquod detrimentum, diligenti tractatu & provida deliberatione prehabitis super hiis, mentis oculos direxit idem dominus abbas in presbyterum Salimbene filium Faccii de Tribio, quem quidem presbyterum Salimbene prefatum idem dominus abbas una cum dompno Bartholo monacho, ut supra, nomine dicti sui monasterii ad honorem & reverentiam omnipotentis Dei, & etiam ad honorem sanctissimi patris & domini domni Benedicti pape XI. & domini Ugolini episcopi Castellani, & domini Cunfreydi archipresbyteri plebis de Corliano expresse elegit eumdem presbyterum Salimbene in rectorem & pastorem adque gubernatorem dicte ecclesie & ospitalis sancti Angeli de Mannolo &c.

Et ego Nerius Ugucii notarius &c.

CCCIX.

Alia donatio facta eremitis Montis-Rhode.

Anno 1337. XVII. augusti

Ex chartulario S. Mathiæ de Muriano.

Ibidem.

IN Christi nomine, amen. Anno ejusdem nativitatis millesimo trecentesimo trigesimo-septimo indictione quinta die dominico decimo-septimo mensis augusti sub porticali ecclesie sancte Marie de Galzegnano, presentibus Allio dicto Ballota quondam Ugolini, Leonardo dicto Rizo quondam Gerardo, Bono quondam Paponis, Zambono quondam Petri Nervi, Johannino quondam Agordini, & Bartolomeo dicto Finello quondam Johannis omnibus de villa Galzegnani & aliis. Ibique Johannes quondam Marzonis de villa Galzegnani, sindicus & sindicario nomine communis & hominum ville Galzegnani, ut continetur in charta sindicarie facta per me Henselmum notarium infrascriptum titulo & nomine pure, mere & inrevocabilis donationis, que dicitur inter vivos, que donatio nunquam possit revocari, nec debeat aliqua ingratitudine vel offensa magna vel parva aliquo jure, modo vel facto. Et hoc valeat tam de jure, quam de facto, secundum quod melius valere & tenere potest, cum conscilio sapientis viri dedit, cessit, tradidit & expresse donavit ipse Johannes Marzonis, nomine quo supra, pro dicto commune & hominibus ville Galzegnani fratri Johanni de Vero-

Verona recipienti pro se, & fratri Antonio de Bignafico heremitis monasterii & loci montis Rude nuper incoacti in pertinentiis ville Galzegnani & Turrigle, & pro ipso loco & monasterio unam petiam vinearum sclavarum divisam in quatuor petiolis, sitam & positam in territorio & pertinentiis ville Galzegnani & ville Turrigle supra montem Rude, cui coheret ab una parte dictus Johannes Marzonis, ab una parte Galzegnanus Alberti, ab una parte Bartolomeus dictus Canella, & Gerardus dictus Mellatus fratres quondam Spinelli, & ab alia heredes domini Zilii Capitisliste, a capite superiori via consortiva ville Torregle, & Galzegnani, & forte alie possunt esse coherentie & confines veriores. Ea vero ratione & forma, ita ut a modo dicti fratres Johannes & Antonius de Bignafico, & totus locus & conventus dicti loci predicti, & de cetero futurus, & eorum subcessores, & ab eis causam habentes habeant, teneant, & possideant dictam petiam terre vineate, & jura ipsius, & omnem suam utilitatem & valuntatem ex ea facere sine ulla contradictione & repetitione dicti Johannis Marzonis & heredum, & dicti communis, & hominum ville Galzegnani vel alicujus alterius persone, cum accessu, ingressu, introitu, & exitu & cum viis superioribus & inferioribus, ut cum omnibus suis adjacentiis & pertinentiis, & cum omni jure, actione & ratione reali & personali dicte petie vinearum pertinentibus, suisque pro ea competentibus. Constituens ipse Johannes sindicus, quo supra, pro se & dicto commune Galzegnani ipsos fratres Johannem & Antonium pro se & dicto loco & monasterio & toto conventu Rude procuratores suos, & in locum suum ponendo, ita quod a modo possint & debeant agere, petere, & placitare, causari & experiri contra quamcumque personam habentem, tenentem & possidentem, vel aliquid ex dicta petia terre impedientem, & ad ipsam pertinentem, dicens & asserens ipse Johannes Marzonis pro se & dicto commune Galzegnani dictam petiam vinearum, nec partem ipsius nulli alii dedisse, vendidisse, donasse, locasse, livellasse, pignorasse, obligasse seu aliquo modo obnoxiasse, nisi nunc dicto fratri Johanni pro se & fratri Antonio, & pro dicto loco, & monasterio de Ruda, quod se requisitus promisit ipse Johannes sindicus & dicto commune Galzegnani ipsos & quemlibet ipsorum indemnem conservare suis propriis expensis & dicti communis Galzegnani, cum obligatione suorum bonorum & totius communis Galzegnani, que pro ipsis fratribus Johanne & Antonio, & dicto loco & monasterio se constat possidere. Dans tam dictus Johannes sindicus dictis fratribus pro se & nomine & vice dicti loci Rude licentiam & parabolam, ut sua auctoritate intrent & apprehendant tenutam & corporalem possessionem de supradicta petia vinearum, quam se nomine, & vice quo supra, dicti loci & monasterii Rude se constat possidere, donec ipsi fratres Johannes & Antonius, nomine quo supra, dicti loci tenutam & corporalem possessionem dicte petie vinearum fuerint ad . . . . promittens ipse & alius sindicus pro se & dicto commune Galzegnani dictis fratribus Johanni & Antonio pro se & dicto loco & conventu monasterii Rude predictam datam & donationem guarentare & defendere ab omni persona, collegio & universitate, quantum pro suo facto speciali cum ratione sub pena dupli dapni itidem . . . . secundum quod pro tempore fuerit meliorata, aut plus valuerit in . . . . loco. Renuntians itaque dictus Johannes sindicus exceptioni & conditioni, sine causa vel ex injusta causa, & illi legi de donationibus, que incipit: Si quis argentum, que dicit donationem factam ultra quingentos aureos non valere, nisi fuerit actis legiptimis insinuata, & omnibus aliis juribus tam canonicis, quam civilibus sibi contra predicta vel quemlibet predictorum competentibus vel competituris.

Ego Henselminus quondam Bartolomei de Galzegnano & habitator in Galzegnano in contrata Zenguline sacri Romani imperii notarius publicus hiis omnibus interfui, & suprascripta omnia scripsi.

CCCX.

Benedicti XII. bulla pro monasterio Carcerum.

Anno 1337. VII. idus novembris.

Ex exemplis ejusdem monasterii.

Benedictus episcopus servus servorum Dei dilecto filio . . . priori monasterii sancte Sophie de Padua per priorem soliti gubernari salutem & apostolicam benedictionem. Dilectorum filiorum . . prioris & conventus monasterii sancte Marie de Carceribus per priorem soliti gubernari ordinis sancti Augustini Pa-

Ibid. n. 26.

Paduane diocesis precibus inclinati presentium tibi auctoritate mandamus, quatinus ea, que de bonis ipsius monasterii alienata inveneris illicite & distracta, ad jus & proprietatem ejusdem monasterii legitime revocare procures. Contradictores *&c.* Testes *&c.*

Datum Avinioni VII. idus novembris pontificatus nostri anno tertio.

Pro. A. Fab. A. de Bico, Borrin. de Mediolano.

Pendebat sigillum plumbeum : Benedictus papa XII.

CCCXI.

Ejusdem bulla pro castris Fanensis territorii.

Anno 1338. XVII. kal. februarii.

Ex apographo Classensis monasterii.

Vid. n. 32.

BENedictus episcopus servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Copiosa sedis apostolice benignitas fideles & devotos servos oculis respiciens gratiosis, eis in suis opportunitatibus se consuevit liberalem & propitiam exhiberi. Sane dilectorum filiorum hominum habitantium Montis-Roli, Montis-vetuli, Fractarum, Turris sancti Viti, Montis-folii, sancti Laurentii Collis-alti, insule Gualtereschе, Reforzate, sancti Bartholi, Bartis, Ropule, Mondavii, Rocce, sancti Georgii, Lubacarie & Plagiarum castrorum comitatus quondam Fani, nobis exhibita petitio continebat, quod dum felicis recordationis Johannes papa XXII. predecessor noster adversus officiales, consilium & commune civitatis predicte Fani propter rebelliones & infidelitates, & alia detestanda crimina ab eisdem commissa extraneos & varios excessus contra Deum & Romanam ecclesiam perpetratas, procedens contra ipsos officiales, consilium & commune, preter penas alias, omnibus privilegiis, dignitatibus, officiis, juribus, jurisdictionibus, bonis mobilibus & immobilibus ubicumque existentibus per processus justitia exigente privavit, postmodum autem predecessor predictus certis modis & causis ad hoc ipsum moventibus volens in his mitius agere cum eisdem, bone memorie Francisco episcopo Florentino & quondam Falconi de Papia thesaurario ecclesie Andegavensis, tunc vicerectori Marchie Anconitane per suas literas certi tenoris commisit, ut supradicti officiales, consilium & commune sub certis modis, pactis & conditionibus in literis eisdem contentis plenius & expressius a penis absolverentur supradictis. Verum supradicti episcopus & vicerector super contentis in eisdem literis ad actus aliquos procedentes, de voluntate & consensu expressis sindicorum & procuratorum predictorum officialium consilii & communis, & ex certa scientia, ipsisque sindicis & procuratoribus presentibus & approbantibus ordinaverunt, quod castra predicta & quodlibet eorumdem remanerent, sicut existebant tunc ecclesie Romane immediate subjecta, a potestate, jurisdictione, ac dominio predictorum officialium, consilii, & communis Fanensis usque ad dicte sedis beneplacitum franca, libera & exempta. Cum autem sicut eadem petitio subjungebat, aliqui tyranni civitatis Fanensis predicte venire contra ordinationem hujusmodi per eosdem factam episcopum & vicerectorem, ut premittitur, molientes dicta castra vel aliqua ex eis sue subjacere nitantur tyrannice servituti, nobis pro parte dictorum hominum & habitatorum extitit humiliter supplicatum, ut eis providere super his de opportuno remedio paterna diligentia curaremus. Nos igitur premissis diligentius intellectis & attentis, devotione & fidelitate ipsorum hominum & habitatorum, quas gesserunt hactenus ad eamdem ecclesiam, & gerere student, sicut testimonium percipimus fide dignum, benignis supplicationibus inclinati, castra predicta & eorum quodlibet cum suis territoriis & districtibus ab omni jurisdictione, potestate, dominio & subjectione communitatis Fanensis & officialium communis & consilii predictorum de novo usque ad nostrum beneplacitum eximimus, & ab eisdem, sicut nunc sunt, franca, libera & exempta, & eidem Romane ecclesie ac rectori Marchie predicte, qui nunc est, & pro tempore fuerit, immediate subjecta volumus & decernimus remanere. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre exemptionis, voluntatis & constitutionis infringere *&c.* Si quis *&c.*

Datum Avenioni decimo-septimo calendas februarii pontificatus nostri anno quarto.

CCCXII.

Provisio ecclesiæ SS. Nicolai & Paterniani de Colloreo.

Anno 1338. XII. februarii.

Ex regesto Triviense Nerii pag. 2.

Ibid. n. 31.

IN Dei nomine, amen. Anno CCC. XXXVIII. indictione VI. die XII. mensis februarii intrantis in castro Collorei terrarum nobilis viri Paulozzi de Faggiola in domo ecclesie ipsius loci, presentibus Johanne vulgariter dicto Castaldo de le Balze, Banducio quondam Hondedei de Largine *&c.* testibus ad hec habitis & rogatis. Religiosus vir donus Cechus monachus monasterii sancti Johannis Baptiste de Cella inter Paras & syndicus & procurator reverendi patris domni Nicolai prioris ipsius monasterii, & omnium monachorum & totius capituli & conventus ejusdem monasterii ad hoc specialiter constitutus, ut ex instrumento syndacatus scripto manu ser Laurentii notarii de Caiole a me Nicola notario infrascripto viso & lecto, syndacario & procuratorio nomine predicti domini prioris, & sui capituli & conventus, & pro se ipso etiam in loco competenti sedens pro tribunali, visa & lecta & diligenter inspecta & examinata electione facta de ser Petro filio quondam Pacis de Colloreo presbytero & rectore ecclesie sancte Marie de Casanuovule Aretine diecesis in ecclesia sancti Nicolai & sancti Paterniani de dicto castro Collorei, ut patet instrumento electionis predicte scripto manu ser Pauli notarii de Silva-plana plebatus plebis sancte Marie de Vignole & diocesis Saxene, que electio facta fuit per discretos viros Cionem olim . . . . & Bartolum vocatum Pulcinum de Colloreo electores constitutos per alios parochianos ecclesie supradicte, ut patet instrumento commissionis in eos scripte manu ipsius ser Pauli not. supradicti. Et quia ipsam electionem factam per predictos Cionem & Bartolum supradictos parochianos ejusdem ecclesie . . . . utpote de persona ejusdem ser Petri habili, docta, & bene sufficienti, ac digna & satis laudabili, ad honorem spiritualium & temporalium jurium ipsius ecclesie sancti Nicolai, & sancti Paterniani in omnibus & per omnia supportandum, & dictam electionem de eo factam canonice & juridice, & ipsum electum ad honorem Dei & sancte Marie virginis & sancti Nicolay & sancti Paterniani, quorum vocabula in dicta ecclesia celebrantur, & omnium Sanctorum & Sanctarum Dei & domini Benedicti pape XII. & totius sacrosancte Romane ecclesie & venerabilis patris & domini domini Francisci episcopi Saxenatis, cujus diocesis est dicta ecclesia, & reverendi patris domini dompni Nicolai prioris antedicti, & sui capituli & conventus & plebis sancte Marie de Vignole, & omnium jus habentium in dicta ecclesia, & specialiter ipsius prioris, ad quem de jure spectat confirmatio & institutio rectoris in eadem ecclesia, & etiam omnium parochianorum jus habentium in dicta ecclesia, & canonice confirmavit, & dictam electionem, & electum & personam ipsius electi legiptime approbavit, & eumdem ser Petrum recepit in rectorem dicte ecclesie, & sindicario & procuratorio nomine ipsius domini prioris supradicti, & auctoritate sibi a predicto domino priore concessa eamdem electionem & electum solempniter confirmavit in rectorem dicte ecclesie sancti Nicolai & sancti Paterniani. Qui ser Petrus supradictus electus & confirmatus flexis genibus mittens & tenens manus suas junctas inter illas predicti domini Cecchi syndici *&c.* eidem domno Ceccho syndico *&c.* vice & nomine supradicti dompni Nicolai prioris *&c.* domini Francisci episcopi *&c.* & predicti monasterii sancti Johannis de Cella predicta coram me notario & testibus supradictis promisit hobedientiam & reverentiam subditam & devotam, & dicti domini episcopi & dicti domini prioris & eorum successorum justis hobedire mandatis, & eorum & utriusque ipsorum nuntios & familiam benigne tractare. Item juravit corporaliter ad sancta Dei evangelia tactis scripturis manutenere & conservare thesaurum, & paramenta & libros ecclesie antedicte, & non vendere, nec alienare, aut permutare, & non pignorare predicta thesauros, paramenta, & libros, vel aliqua inmobilia sine licentia predicti domini prioris, aut dicti domini episcopi vel suorum successorum, & esse fidelis predictis domino episcopo, & domino priori, & eorum & utriusque eorum successorum, & non esse in eo q. . . vitam perderent vel membra aut membrum, nec capiantur aliqua mala captione, & si sciverit vel aliquid senserit de predictis ejus & alterius eorum, quam citius poterit, notificabit personaliter vel per litteram, vel nuntium specialem vel legalem; consilium, vel

vel secretum, quod sibi committeretur ab aliquo eorum, nulli pandet in prejudicium sui vel dampnum; in negotiis dicti monasterii erit adiutor & defensor contra omnes homines salvo ordine suo; vocatus ad capitulum veniet, nisi fuerit impeditione canonica impeditus; & omnia alia facere, sicut in juramento fidelitatis plenius continetur, & in his omnibus & singulis dictus syndicus syndicario nomine dictum ser Petrum Pacis... investivit, & procuratorio nomine ipsius domini prioris.

Predictis die, loco & testibus predictus dompnus Cecchus monachus & syndicus *&c.* cepit per manus dictum ser Petrum sic confirmatum, & dedit in manus ejus claves dicte ecclesie, aperiendo ostia ipsius ecclesie cum manibus dicti ser Petri, & mittendo in manus ejus tobaleas altaris, & libros & paramenta, & alios thesauros, & funem campane pulsando campanam, & canendo Te Deum laudamus alta voce, & ipsum in spiritualibus & temporalibus eo nomine, quo supra, ipsum solemnipter instituit, & dando & concedendo sibi curam animarum, & ducendo & mittendo ipsum in tenutam domus ecclesie supradicte, & aliorum temporalium, ut postulat ordo juris *&c.*

Et ego Nicola quondam Rainerii de Calinitia imperiali auctoritate judex ordinarius & notarius publicus predictis omnibus interfui, & de mandato dicti domini Cecchi syndici supradicti rogatus scripsi & publicavi.

CCCXIII.

Examen & sententia pro monasterio de Vivo contra Castillionenses.

Anno 1338.

Ex processu authentico penes comites de Cervinis.

Ibidem n. 31.

FRanciscus abbas monasterii sancte Trinitatis de Spinetis Clusine diocesis judex delegatus a sede apostolica deputatus, venerabili viro domno priori monasterii sancti Benedicti de Vivo ordinis Camaldulensis ejusque capitulo & conventui, ser Jacobo Peri vicario, Folchino Puccii, Nino Nerii, Micho Cioli prioribus, Ciolo Laurentii Cam.. Minuccio Landini, & Pepo Pepi syndicis, Johanni Gheczii, Bindo Andreoli, Neruccio Nerii, Brandino Cioli, Casino Benincase, Petro Bindi, Stefano Pagni, & Cennino Chelli consiliaribus & universitati terre castri de Castillione Vallis Urcie dicte diocesis salutem in Domino & mandatis ejus, immo verius apostolicis obedire.

Veniens ad presentiam nostram domnus Dominicus abbas sancti Benedicti de Mojano syndicus & procurator dicti prioris de Vivo syndicario & procuratorio nomine ipsius monasterii nobis literas apostolicas non vitiatas, non cancellatas, non abolitas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed vera bulla plumbea cum filo canapis munitas presentavit, quarum quidem literarum talis est tenor, videlicet:

Benedictus episcopus servus servorum Dei, dilecto filio.. abbati monasterii sancte Trinitatis de Spineto Clusine diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Querelam dilectorum filiorum prioris & conventus monasterii sancti Benedicti de Vivo per priorem soliti gubernari ordinis Camaldulensis Clusine diocesis recepimus continentem, quod universitas castri Castellionis Vallis Urcie ejusdem diocesis ad prefatum monasterium manu armata hostiliter accedentes ecclesiam dicti monasterii ausu sacrilego violenter frangere, murum cimiterii destruere, in edificia dicti monasterii ignem mittere, vestes, pannos laneos & lineos, ac alia utensilia disrobbare, & porcos & alia animalia dictorum prioris & conventus ibidem inventa rapere, & ea secum exinde asportare & abducere temeritate propria nequiter presumpserunt; & nihilominus quasdam terras, possessiones, silvas & alia bona immobilia ad dictum monasterium spectantia contra justitiam occuparunt & detinent occupatas. Quocirca discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus, si de hujusmodi fractione dicte ecclesie tibi constiterit, illos de dicta universitate, quos hujusmodi sceleris inveneris precipuos patratores, tamdiu appellatione remota, excommunicatos publice nunties, & facias ab omnibus arctius evitari, donec super his satisfecerint competenter, & cum tuarum testimonio literarum ad sedem venerint apostolicam absolvendi; super aliis vero audias causam, & appellatione remota debito fine decidas, faciens, quod decreveris per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem, qui fuerint nominati, si se gratia, odio vel timore subtraxerint, censura simili appellatione cessante compellas veritati testimonium perhibere.

Datum Avinioni xv. julii pontificatus nostri anno tertio.

Exponens nobis, quod a decem annis citra, quasi singulis annis universitas castri Castellionis predicti & precipue Petrus Bindi, Laorenzus Pieri, Neruccius Pieri, Neruccius Orlandi, Dominicus Tei & Dominicus Tempoli vocatus Tempolino, Ciolinus Cioli, Nardus Puccii, Martinus Petruccii & quidam alii socii & complices de voluntate & mandato dicte universitatis, & hominum de universitate predicta & rat. . . habentes manu armata cum vexillo universitatis predicte hostiliter sacrilego & diabolico spiritu instigati, atroces excessus adversus Deum & ipsum monasterium de Vivo, monachosque ejusdem commiserunt, & perpetraverunt eosdem excessus vel aliquos de predictis per ordinem, quamvis nullum ordinem habuerint sine errore succincto sermone narrando, videlicet. Quum enim domnus Ranerius Missam diceret, & divinum officium celebraret, accesserunt ad ecclesiam de Vivo in eam intrantes, ipso domno Ranerio monacho & presbytero dicti monasterii existente parato ad altare & Missam dicente & divinum officium celebrante, ipsi cum aliis in petitionibus coram nobis exhibitis nominatis, ausu temerario divinum officium turbaverunt, & exclamaverunt, & multa fecerunt, propter que divinum officium extitit perturbatum, prout in dictis petitionibus plenius enarratur; & etiam certo anno & tempore, prout in petitionibus coram nobis exhibitis demonstratur, mandato & deliberatione majorum & principalium de universitate predicta, & infrascriptorum scelerum precipue patratorum, & officialium & consiliariorum. armatis armis defendibilibus & offendibilibus accesserunt ad ecclesiam dicti monasterii positam in monte Amiato in contrata Vivi Clusine diocesis, cui undique est dicti monasterii, violenter ipsam ecclesiam intrantes, portas monasterii & murum cimiterii dicte ecclesie fregerunt, & in edificia dicti monasterii ignem immiserunt, & tectum dicte ecclesie destruxerunt, & etiam certo tempore certam robbariam fecerunt, & alia plura facinora, & delicta nequiter commiserunt, prout & sicut in predictis petitionibus clarius & latius enarratur. Et mala malis accumulantes terras & possessiones, quas dictus prior, & conventus & monachi monasterii antedicti tenebant & possidebant, occuparunt & detinent occupatas in non modicum damnum & prejudicium monasterii sepefacti, petens cum instantia nomine antedicto tam humiliter, quam devote contra universitatem & homines dicte universitatis procedere deberemus, secundum quod in predictis literis continetur, & in mandatis recepimus. Nosque receptis literis antedictis cum debita reverentia & honore, considerantes, quod crassatur malitia, dum impunitas scelerum per campum licentie vagatur effrenis, & dum spes impunitatis prorogatur ad alios, nonnulli ad patrationem culparum similium invitantur, volentes tamquam filius obedientie mandatum nobis injunctum, prout tenemur, exequi & effectui emancipare, licet omnia supra narrata & exposita per syndicum antedictum commissa & perpetrata contra dictum monasterium, priorem & monachos adeo per publicam facti evidentiam essent notoria, quod nulla poterant tergiversatione celari, tamen nos ad cautelam & superabundantiam super his per plures ac plures viros bone conversationis & fame, & testes alios fide dignos, qui presentes fuerunt in dicto loco de Vivo, quando predicta commissa fuerunt, per predictos informationem recepimus plenariam & fidelem: habita super premissis deliberatione solemni, auctoritate nobis commissa, vos predictos Jacobum, Folchinum, Minum, Menchum, Ciolum, Minuccium, Pepum, Johannem, Bindum, Neruccium, Brandinum, Casinum, Petrum, Stefanum, & Cenninum, priores, consiliarios, & quoslibet officiales quocumque nomine censeantur, vel pro officialibus se gerentes, monemus, requirimus, & hortamur attente, ac sub infrascriptis penis districte mandamus, ut corporalem possessionem, vel quasi bonorum per universitatem predictam subtractorum supranominatorum plenam, liberam, & expeditam, ac pacificam, sicut eam tenebant prior & monachi monasterii antedicti de Vivo ante spoliationem & derobbationem, de qua superius fit mentio, hinc ad diem dominicam proxime venturam, quem vobis peremptorie assignamus, restituatis, & efficaciter assignetis prefatis priori seu monachis vel eorum syndico, amoto a dictis possessionibus prelibatis; nihil hominus abstinentes a quibuslibet occupationibus, molestiis, injuriis atque damnis; alioquin dictos vicarium, consiliarios, priores & quoslibet officiales quocumque nomine nuncupentur, monitionibus, requisitionibus, & mandatis nostris hujusmodi non parentes, excommunicationis sententiam, quam in eos ex nunc in his scriptis proferimus, innodamus, & in-

& in-

& innodatos esse decernimus ipso facto, ac si expressi essent in istis literis nominati; & castrum ipsum & universitatem dicti castri & ejus curiam, que dictis monitionibus non paruerint, ecclesiastico interdicto, quod in his scriptis proferimus, in illa ipso facto volumus subjacere, ad denunciationem, & alia processuri, prout justitia suadebit. Ceterum quia dictus prior & monachi ex predictis, & propter predicta gravia damna passi fuerant, ad que predictus syndicus syndicario nomine antedicto agens experiri intendit cum universitate predicta, tenore presentium ipsam universitatem & commune prefati castri requirimus & citamus, quod hinc ad diem lune proxime venturum, quem eis peremptorium terminum assignamus, super omnibus & singulis excessibus supradictis, necnon damnis & injuriis irrogatis eisdem priori, monachis & eidem monasterio de Vivo, & fructibus & proventibus medio tempore perceptis per ipsam universitatem, & que percipere potuissent, ac dicto monasterio, si ab ipsa universitate non fuissent expoliati, compareant coram nobis per legitimum syndicum seu procuratorem pro meritis recepturum.

Deest in autographo pagina.

Johannes, Soczus Johannis, Soczus Pagni, Vannes Ursi, Vitalis Righi, Vannes & Nardus Puccii, Vannes Marchi, Vivianuczus Viviani omnes de castro Castillionis predicto, mandato & deliberatione Bindi Rustichi, Bindi Andreoli, Cioli Bonamichi, Cioli Viviani, Chelis Cenni, Conigii Pauli, Dominici Tempoli, Dominici Carfagnini, Fomeroli Fomei, Guiducii Vitalis, Obrezii Cennis, Luczii Compagni, Landutii Benincase, Mei Battalini, Minucii Mini, Minucii Guidini, Nardi Bonsignoris, Nerucii Francuczii, Nuti Agnolucii majorum & principalium de universitate predicta & infrascriptorum scelerum precipue patratorum, & officialium & consiliariorum dicte universitatis armati armis offendibilibus cum vexillo universitatis predicte hostiliter ausu sacrilego, & diabolico spiritu istigati accesserunt ad ecclesiam dicti monasterii positam in Montemiato in contrata Vivi Clusine diocesis, que est dicti monasterii, & violenter dictam ecclesiam intraverunt, muros & januas fregerunt, & murum cimiterii dicte ecclesie destruxerunt, & in edificia dicti monasterii sita juxta dictam ecclesiam supra confinatam ignem immiserunt. Et predicta sunt publica & notoria in loco predicto de Vivo, & in dicto castro de Castillione & aliis locis, terris & castris circumstantibus & vicinis; quare cum ex predictis sceleribus & delictis per eos commissis & perpetratis ipsi omnes perpetrantes sint ipso jure excommunicati, peto ut predictos *&c.* excommunicatos publice enuncietis *&c.*

Item sindicario nomine, quo supra, dico & propono, quod anno, mense predictis armatis & cum vexillo universitatis predicte dictis priori & conventui robaverunt & exportaverunt *&c.* infrascriptas res dictorum prioris & conventus *&c.* videlicet ejicientes coperturas & lignamina dicti tecti dicte ecclesie, incidentes portas dicti cimiterii, & derobati fuerunt pannos monachorum, & alias res dicti monasterii valoris CCC. florenorum auri.

Item immiserunt ignem in quadam domo & capanna dicti monasterii, auferentes frumentum *&c.* valoris centum florenorum auri.

Item abstulerunt de dicto monasterio centum inter porcos & trojas valoris CC. florenorum auri.

Item expoliaverunt eosdem priorem & conventum de infrascriptis terris, silvis, pratis *&c.* que damna existimo mille florenos de auro *&c.* & peto ad restitutionem quantitatis prefate *&c.*

Item nomine, quo supra, propono & dico, quod rumor & strepitus, & contentio magna fuit apud dictam ecclesiam dicti monasterii de Vivo, & in ea occasione illarum personarum *&c.* domno Rainerio monacho dicti monasterii existente parato ad altare & Missam dicente, ac divinum officium celebrante, prefati homines *&c.* divinum officium turbaverunt, exclamantes altis vocibus & dicentes, quod nolebant ibi Missam dici, & divinum officium celebrari, & dicebant, nolumus dici amplius hic Missas, & cum magno strepitu & ejulatu fregerunt lampadem ante altare predictum, & enudatis spatis & mucronibus, quos gestantes vibrabant viriliter contra domnum Rainerium prelibatum Missam dicentem & divinum officium celebrantem, & contra quemdam monachum sacerdotem, qui serviebat dicte Misse, & intulerunt in eos terrores, & divinum officium turbaverunt. *&c.*

Dicta die post predicta dictus domnus Franciscus abbas pro tribunali *&c.* precepit domno Rainerio abbati abbatie sancti Petri de Arniano Clusine diocesis, & domno Johanni de Biblena monacho monasterii sancti Benedicti de Vivo, *ut ea prædicta jurarent, & juramentum præstite-*

stiterunt, nempe Rainerius juravit, quod quando divinum officium dicebatur *&c.* domnum Bartholum monachum dicti monasterii existentem juxta altare projecerunt in terra in ecclesia predicta. *Et Johannes juravit*, quod vidit ducentos homines de Castillione *&c. ut supra*, & abstulerunt ab eo unam tunicam & scapulare.

Post hujusmodi processum Franciscus abbas judex mandavit Guidoni Fuccio nuncio suo jurato, ut Castellionem petat, & moneat homines & universitatem Castellionis ad domus eorum, & per vias & plateas publicas dicte terre alta voce publicet & citet eos *&c.* in hunc modum *&c. Die* XIX. *dicti mensis martii prædictus Guido Fuccii se transtulit Castellionem Vallis Urciæ, & publicavit sententiam, quam e manibus traxerunt*, & percusserunt eumdem, & cum spontonibus fugaverunt usque ad flumen Urcie.

Die XXII. *martii Dominicus abbas & sindicus Urbani prioris de Vivo denunciavit judici delegato inobedientiam Castellioniensium, & sequenti die instetit, ut contra eosdem procederet; & die* XXIV. *renovavit petitionem, ut excommunicationem & interdictum contra eosdem proferret.*

Anno M. CCC. XXXVIII. die XV. aprilis idem judex delegatus habito consilio peritorum denunciavit & declaravit excommunicatos fore, & dictam terram de Castellione Vallis Urcie, curiam, ejusque districtum suppositum esse ecclesiastice interdicto. Actum Sartiani in sala supradicti domni Francisci abbatis die XV. aprilis M. CCC. XXXVIII.

Idem judex elegit ipsa die suos nuncios juratos Johannem Peri de Casulis, & Johannem-andream de Pisis ad deferendam sententiam interdicti rectori ecclesiæ sancti Stephani de Castellione Urciæ, mandans rectoribus ecclesiarum Sejani, Roccæ de Salembene, Corsignani, Sancti Quirici in Osenna, Montecchielli, Campiliæ, Vignoni, Castri-veteris comitum de Marciano, & Briccolæ, ut publicarent & exequerentur sententiam eamdem. Jacobus quondam Vivæ notarius adnotavit, quod Johannes nuncius juratus posuit & reliquit supra altare sancti Stephani Castellionis literas interdicti coram aliquibus hominibus ejusdem castri. Actum Sartiani die XVI. aprilis, presentibus domno Andrea monacho abbatie de Ardenga & aliis. *Mox sequuntur acta testium, inter quos Corsinellus filius Buffini de Massa dixit*: Tempore potestarie domini Petruccii comitis de Monte-marti honorandi potestatis Senarum de mense maji a quatuor annis citra, *quod Castellionenses occuparunt bona & terras monasterii de Vivo*. Item dixit, quod vidit etiam semel predictos homines de Castellione venientes ad dictum monasterium cum vexillo dicte universitatis, & ascenderunt tectum dicte ecclesie in die festivitatis sancti Benedicti de mense martii & posuerunt dictum vexillum super campanili dicte ecclesie contra voluntatem dictorum monachorum, domno Rainerio existente parato ad altare, & sunt a novem annis citra.

Die XIX. *martii Minus Gheczii de Montecchiello habitator eremi de Vivo insuper juravit, quod Castellionenses* sponteggiaverunt pluribus vicibus domnum Rainerium ad altare existentem paratum *&c.* ut sunt a decem annis citra *&c. Hæc omnia scripsit Jacobus filius Vivæ notarius.*

CCCXIV.

Solutio census facta a monasterio Campi-regii abbatiæ Avellanensi.

Anno 1339. XVIII. martii.

Ex tabulario S. Blasii de Fabriano.

Ibidem n. 31.

IN nomine Domini, amen. Anno Domini millesimo CCC. XXXVIIII. indictione septima tempore domni Benedicti pape XII. die XVIII. mensis martii reverendus vir domnus Franciscus abbas monasterii sancti Bartholomei de Campiregio Eugubine diocesis sindicus & procurator ipsius monasterii, uti patet de ipso sindicatu manu ser Thome magistri Thome Francisci de Assisio notario a me infrascripto notario viso & lecto substituit loco sui sindicum & procuratorem dicti monasterii Nigrum Orlandi oblatum dicti monasterii presentem & mandatum sponte suscipientem ad comparendum coram reverendo viro domno Ubaldo abbate monasterii sancte Crucis Fontis-avellane & conventu ipsius apud dictum monasterium sancte Crucis & presentandum pisces & ad recipiendum de ipsis piscibus nomine & vice dicti monasterii sancti Bartholomei finem & quietationem. Promittens dictus dominus sindicario nomine, quo supra, dicti monasterii ratum & firmum habere & tenere quidquid per dictum Nigrum in predictis & circa predicta actum fuerit, sive gestum sub obligatione bonorum dicti monasterii sancti Bartholomei.

Actum

Actum in monasterio sancti Bartholomei de Campiregio in camera dicti domni abbatis ipsius monasterii, presentibus dopno Ciucharino monacho ipsius monasterii, & dopno Dominico converso ipsius monasterii testibus ad hec vocatis & rogatis.

Et ego Franciscus Lelli Putii de Assisio imperiali authoritate notarius & judex ordinarius hiis omnibus interfui, & ea rogatus scripsi, ac fideliter publicavi.

CCCXV.

Traditio ecclesiæ de Monte-rhode monachis S. Mathiæ de Muriano.

Anno 1339. XII. septembris.

Ex archivo Rhuensi.

Ibid. n. 34.

IN Christi nomine, amen. Anno ejusdem nativitatis M. CCC. XXXIX. indictione VII. die dominico XII. mensis septembris Padue in episcopali palatio, presentibus venerabili & religioso viro Petrocino Dei gratia abbate monasterii sancti Cypriani de Murano diocesis Torcellane vicario infrascripti domini episcopi, provido viro domino Bartholomeo Salomonis de Valle-montona capellano & socio infrascripti domini episcopi, ac Johanne quondam Rodulphi de Justinopoli, Balduino Raynerii de Lotharingia & Stephano quondam Bucii de Valle-montona familiaribus infrascripti domini episcopi testibus & aliis. Constitutus coram reverendo in Christo patre domino Ildebrandino permissione divina episcopo Paduano religiosus vir domnus Bonaventura Boldu de Venetiis monachus & professus monasterii & loci sancti Mathie de Murano ordinis Camaldulensis diocesis Torcellane procurator & sindicus, ac procuratorio, & sindicario nomine religiosorum virorum dominorum domni Benedicti prioris, monachorum ac capituli & conventus predicti monasterii sancti Mathie eremi de Murano, habens ad infrascripta omnia speciale mandatum &c. eidem domino episcopo supplicavit humiliter & devote cum instantia petens ab ipso, ut sibi procuratorio & sindicario nomine predictorum dominorum prioris, monachorum &c. licentiam concedere dignaretur & vellet, edificandi & construendi ecclesiam in honorem gloriosissime virginis Marie, & locum sive monasterium, in quo habitare & residere possent & deberent monachi regule & ordinis Camaldulensis immediate subjecti monasterio predicto, sive priori ac monachis & capitulo ejusdem sancti Mathie in una petia terre trium camporum vel circa jacente in pertinentiis ville Torriglie diocesis Paduane in summitate montis, qui dicitur Ruha, cui coherent ab una parte jura monasterii sancte Marie de Pratalia, ab alia jura communis & hominum predicte ville Torriglie, ab alia parte Prosdocimus ab Oleo de Padua & ab alia dominus Marsilius Bibi de Padua, & forte alie sue coherentie. Qui quidem dominus episcopus Paduanus petitionem ejusdem sindici tamquam justam & rationabilem exaudiens & admittens, & ob reverentiam sancte & approbate regule & ordinis Camaldulensis, ac sanctitatem & venerabiles mores monachorum predictorum monasterii sancti Mathie, cupiens ipsorum opera tamquam lucernam splendidam super candelabrum poni, ut luceat omnibus Christi-fidelibus, qui sunt in domo Dei, ipsorumque fratrum & monachorum vitam in exemplum hominibus demonstrari, & cultum divini nominis augmentari, ad laudem & honorem nominis Jesu Christi, necnon gloriosissime virginis Marie matris ejus & totius celestis curie, ac reformationem & statum Christi-fidelium, predicto domno Bonaventure procuratorio & sindicario nomine, quo supra, recipienti &c. edificandi, erigendi & construendi in supradicta petia terre ecclesiam sub vocabulo virginis Marie matris Domini nostri, & monasterium, in quo residere & habitare possint & debeant in perpetuum monachi regule & ordinis Camaldulensium, qui secundum mores, vitam & habitum monachorum monasterii predicti sancti Mathie vivere debeant, & semper monasterio predicto sancti Mathie, ac priori, monachis & capitulo ejusdem monasterii immediate subjecti esse totaliter, & acquirendi licite de terris & possessionibus, que sunt circa suprascriptam petiam terre & alibi, ac ipsum locum & monasterium ampliandi, dummodo nullum ex hoc damnum nec prejudicium inferatur ecclesie parochiali, in cujus parochia dicta petia terre sita est, nec persone alique, exceptis monachis, qui pro tempore in ipso monasterio habitabunt & eorum familiaribus, recipiantur ad sepulturam sine licentia speciali sacerdotis parochialis predicti, & semper eidem domino episcopo & successoribus suis reddant unam libram cere vel duas perdices, secundum quod maluerint ipsi monachi in dicto monasterio construendo

pro

pro tempore residentes pro recognitione hujusmodi gratie, habito super his consilio & assensu venerabilium dominorum archipresbyteri, canonicorum & capituli Padue, qui, ut asseruit idem dominus episcopus, consilium sibi super hoc dederunt pariter & assensum, de hoc constare asserens publico instrumento scripto manu Pauli filii magistri Obizonis notarii de Palmerio imperiali auctoritate notarii & officialis curie Paduane licentiam plenam concessit & liberam facultatem.

Qui quidem domnus Bonaventura sindicario & procuratorio nomine, quo supra, eidem domino episcopo suisque successoribus stipulanti, recipienti solemni stipulatione promisit dare, reddere, & solvere annuatim in perpetuum eidem domino episcopo suisque successoribus & episcopatui Paduano ad festum natalis Domini unam libram cere vel duas perdices in pena solidorum quinquaginta denariorum parvorum cum obligatione omnium bonorum predicti monasterii sancti Mathie de Muriano & ejusdem monasterii in supradicta petia terre construendi & immobilium presentium & acquirendorum, mandans idem dominus episcopus per me Antonium notarium infrascriptum de predictis omnibus presens publicum instrumentum scribi & publicari, sigillique sui, si petitum fuerit, munimine roborari.

Exemplatum ex authenticis in membrana sub signo & nomine Antonii filii magistri Johannis Zupari notarii imperialis & officialis curie episcopalis Paduane.

CCCXVI.

Electio abbatissæ S. Mariæ inter Saxa.

Anno 1339. XXI. decembris.

Ex tabulario S. Blasii de Fabriano.

Ibid n. 35.

IN Dei nomine, amen. Congregato capitulo & conventu monasterii infra Saxis vacantis per mortem Johanne olim abbatisse ipsius monasterii ad tractandum de electione future abbatisse, in quo capitulo interfuerunt omnes sorores, videlicet soror Francesca, soror Catalina, soror Lucia, soror Clara, soror Anastaxia & soror Mathiola moniales ipsius monasterii *&c.* decreverunt procedere ad electionem future abbatisse de gremio ipsius monasterii, habita deliberatione inter ipsas, & etiam invocata Spiritus-sancti gratia *&c.* ad honorem, & reverentiam religiosi viri domni Crescentii abbatis monasterii sancti Victoris, cui & nostrum monasterium est subjectum & commissum, viva voce & dilucida de eorum gremio elegerunt sororem Mathiolam Angelutii in abbatissam predicti monasterii in Saxis solepniter, plubice & in communi. Dei nomine invocato *&c.* soror Mathiola *&c.* recepit & adoptavit electionem factam, & ipsarum electioni consensit. Actum in villa Rosenge in domo ecclesie sancti Victoris & monasterio de Saxis, presentibus dompno Petro Johannis, Vangnolo Angelutii, Diectajuti Matthei, Antonio Martini testibus ad hec rogatis & vocatis. Sub anno Domini millesimo CCC. XXXnono indictione septima tempore domini Benedicti pape XII. die XXI. mensis decembris.

Ego Andreutius Benvenuti de Genga imperiali auctoritate notarius his omnibus interfui, rogatus scripsi & publicavi.

In Dei nomine, amen. Congregatis capitulo *&c.* monasterii de Saxa, in quo interfuerunt omnes moniales in ecclesia sancti Victoris, representaverunt se coram religioso viro domno Crescentio abbate *&c.* ad petendum confirmationem electe Matthiole in abbatissam predicti monasterii, qui domnus abbas audita petitione volens super ipsam confirmationem servare ordinem juris, requisivit omnes ipsas moniales & omnem aliam personam, si volunt aliquid dicere vel aperire contra ipsam Matthiolam electam, & hoc faciant in tertium diem, quem ad hoc faciendum terminum perhentoriun, assignavit, in presentia *&c.* Actum in ecclesia sancti Victoris *&c.* die XXIIII. decembris.

Ego Andreutius *&c.*

In Dei nomine, amen. Religiosus & rev. vir dompnus Crescentius abbas monasterii sancti Victoris Camerinensis diocesis, posito per nos in monasterio monialium de Saxis edicto, monasterio subjecto predicto monasterio sancti Victoris, ut si aliqua persona vellet aliquid opponere *&c.* & nulla persona comparuit ad opponendum *&c.* Christi nomine invocato *&c.* ipsam Mathiolam sororem in abbatissam predicti monasterii de Saxis confirmamus *&c.* Que abbatissa confirmata statim ipsius abbatis promittens in manibus suis recipientis pro ipso monasterio sancti Victoris & suis successoribus obedientiam, & reverentiam, & paupertatem, correptionem, visitationem ab ipsius monasterii abbate, quotiens ipsi abbati vi-

debitur expedire. Et in presentia domni abbatis omnes sorores promiserunt in manibus dicte abbatisse obedientiam, & reverentiam, & correptionem recipere & ad regulam sancti Benedicti stare, & paupertatem & castitatem observare &c. Actum in villa Rosenge in domo ipsius monasterii &c. die XXVII. mensis decembris.

Ego Andreutius Benvenuti de Genga &c.

CCCXVII.

Sententia in causa litium inter ep. Parentinum, & homines castri S. Laurentii.

Anno 1340. XXV. februarii.

Ex archivo S. Mathiæ de Muriano.

Ibid. n. 421

ANno Domini millesimo trecentesimo quadragesimo indictione VIII. die veneris XXV. mensis februarii in terra sancti Laurentii sub lobia communis, presentibus ser Cassono Porterio contestabile equitum in dicto castro, Marco Lupo, Dominico de Vigoncia, Pace de Montefelice, ser Adamo, Johanne de Futina omnibus stipendariis in dicto castro sancti Laurentii; ser Silvestro Dragolano, Petro Sorbini, Peratio de Fantiis omnibus habitatoribus dicti castri & aliis. Ibique cum nos Marcus Cornario generalis capitanius totius Paysnatici Istrie, & sancti Laurentii potestas recepimus a ducali dominatione literas istius tenoris.

Franciscus Dandulo Dei gratia Venetiarum, Dalmatie atque Croatie dux, dominus quarte partis & dimidie totius imperii Romanie nobili & sapienti viro Marco Cornario de suo mandato capitanio Paysnatici fideli dilecto salutem & dilectionis affectum. Exposuerunt nobis per eorum petitionem Marcus Savenario procurator domini episcopi Parentini, & Otto de Artizono de Parentio, quod homines sancti Laurentii super territorio communis Ursarie vicinos & habitatores dicti loci Ursarie indebite molestare non cessant, dicentes se jus habere in territorio ipso, unde supplicabant, quod confinia & territoria dictarum ambarum partium cognoscantur. Nos autem cupientes tollere inter nostros subditos & subjectos omnem materiam questionis, prudentie vestre committimus & mandamus, quatenus jura partium audiatis in facto dictorum confinium, & deffiniatis sicut vobis videbitur esse justum. Datum in nostro ducali palatio die XVI. intrante martio VII. indictione. Volentes literas ipsas cum effectu debito executioni mandare, requisivimus ipsum ser Ottonem procuratorem ven. patris domini fratris Johannis de Sardellis de Bononia Dei & apostolice sedis gratia episcopi Parentini, prout patet per publicum instrumentum scriptum per Provectum quondam Lancelonge notarium de Parentio in M. CCC. XXXVIIII. indictione VII. die XV. in loco fratrum Minorum, presentibus dominis fratre Thomasio ordinis fratrum Predicatorum de Bononia, presbitero Dominico de Pola, Rubeo magistri Symoneti sartoris, & aliis per me notarium visum & lectum per nostras literas, ut si ipse ser Otto nomine domini episcopi & suo nomine volebat de aliquibus conqueri, quod coram nobis deberet comparere, qui ser Otto comparuit dicens & conquerens, quod per commune & homines de sancto Laurentio tenebatur & molestabatur territorium communis Ursarie indebite & ingiuste, & contra Deum & justitiam ipsi homines de sancto Laurentio laborabant, pascolabant super dicto territorio, & ligna nemorum incidebant, allegans jura sua facientia tam pro parte domini episcopi, quam etiam nomine suo & communis Ursarie, atque ducens unum exemplum instrumenti ex authentico relevatum, cujus tenor, sicut alias talis, est. In nomine Domini, amen. Anno Domini M. CC. LXXXXII. indictione IIII. die XXIII. mensis julii hoc est exemplum cujusdam instrumenti publici ex authentico extra assumpti de mandato ven. patris domini B.. Dei gratia episcopi Parentini, cujus tenor talis est. Anno Domini M. CC. III. indictione VI. die vero IIII. intrante novembre. Actum in Parentio in majori ecclesia, presentibus domino Pepone Petenensi episcopo, Henrico archidiacono Aquilejensi, Conrado de sancto Georgio, Thoma & Ottone de castro Vallis & aliis multis. Cum dominus Volcherius patriarcha Aquilejensis & marchio Istrie sedens pro tribunali in majori ecclesia sancti Mauri comparuit coram ipso dominus Fulcherius Parentinus episcopus conquerendo, quod multi conantur destruere terminos proprietatis sancti Mauri &c. ut in ipso instrumento exempli a me notario infrascripto viso & lecto &c. continetur &c. & unum instrumentum divisionis terminorum sive confinium territorii castri Ursarie, & castri sancti Laurentii sic continens. In nomine Domini nostri Jesu Christi anno nativitatis ejusdem millesimo trecentesimo quin-

quinto indictione III. die XXIIII. mensis septembris. Actum est hoc in civitate Parentii in canonica, presentibus Artusino preposito Rubini, Georgio archipresbytero Parentino, Yvano subdiacono canonico Parentino, Selanutio diacono & Symone . . . jamdicti domini episcopi, qui fuit de Mediolano, & aliis. Cum dominus ven. pater Dei gratia Parentinus episcopus Bonifacius, ut omnis materia scandali tolleretur, declaravit dicens &c. ac unum instrumentum sive privilegium Califeti, & dotationem sive instrumentum dotationis facte per quondam nobilissimam dominam dominam comitissam Azicam, de quibus duobus instrumentis plene constabat in juribus productis per sindicos &c. Et dicta testium quamplurium examinatorum &c. ex una parte, & ser Masolum quondam Marciliani, Lucam Michael Galuffi & Dominicum Ceje sindicos & procuratores communis & hominum de sancto Laurentio &c. ex parte altera, qui comparuerunt dicentes & afferentes dictum territorium esse communis hominum sancti Laurentii & ad eos pertinere ratione locationis de Calisetis & dotationis sancti Michaelis de Lemo, & quod dictum territorium, de quo ipse ser Otto &c. movebat questionem, erat possessum continue per commune & homines sancti Laurentii libere, pacifice & quiete a longo tempore citra, producentes quoddam instrumentum locationis facte per Adalburnum & Candulum fratres & dominos castri Calisetarum scriptum per Pepum tabellionem anno ab incarnatione Domini nostri Jesu Christi M. C. LXXVI. die mensis novembris XXIIII. indictione IIII. Actum in castro sancti Laurentii in ecclesia majori. Cum quedam questio ventilaretur coram inclito domino Adalperto comite Istrie inter commune sancti Laurentii ex parte una, & filios domini Adalburni ejusdem castri de Califeto, qui prefati Adalburnus & Candolus &c. Ac unum instrumentum donationis facte domino Johanni abbati monasterii sancti Michaelis de Lemo & suis fratribus pro dicto loco & monasterio recipientibus per illustrissimam dominam dominam Azcicam de consensu domine Vilpurge matris mee, continens sic inter cetera. In nomine sancte & individue Trinitatis anno Dominice incarnationis millesimo quadragesimo, regni domini Henrici felicissimi regis anno sexto mense maji die XII. indictione X. Dat igitur predicta domina Azcica consensu domine Vilpurge matris sue &c. prout in ipso instrumento &c. Ac ejus dicta testium quamplurium &c. visis &c. presentibus nobilibus viris dominis Francisco Polani potestate civitatis Parentii, Francisco Bono potestate Vallis, in presentia partium &c. Christi nomine invocato &c. deffinitive sententialiter declaramus in his suprascriptis confines contentos in suprascripto instrumento locationis de Califeto esse veros & pro veris debere, tenere &c. per commune & homines sancti Laurentii, & quod caput terrarum sancti Michaelis de Lemo sit & esse debeat & intelligatur ad plagium vallis Felletose, ut in suprascripta donatione dicte domine Aczice plene patet; ita quod a modo in antea dictum commune & homines sancti Laurentii habeant &c. terras infra ipsos confines positas de versus castrum sancti Laurentii, & terras Califeti cum conditione sua, prout hactenus tenuerunt & possederunt. Et commune & homines Ursarie tam vice & nomine domini episcopi presentis, quam qui tempore fuerint, & ser Ottonis & suorum heredum, vel nomine ipsius communis debeant terras ultra dictos confines positas de versus Ursariam tenere & possidere, usufructuare pacifice & quiete sine contradictione communis & hominum de sancto Laurentio, secundum quod hactenus tenuerunt & possederunt, hoc addito & ajecto inter partes ipsas, quod commune & homines possint libere & impune venire ad laborandum & pasculandum super territorio communis sancti Laurentii, & commune, & homines sancti Laurentii e converso possint ire libere & impune ad laborandum & pasculandum super territorio communis Ursarie domini episcopi, & ser Ottonis, prout ipsa communia & homines soliti sunt ab antiquo laborare & pasculare hinc inde conditionibus & usantiis hactenus observatis. Predicta autem volumus & jubemus per partes observari predictas inviolabiliter sub pena librarum quingentarum denariorum parvorum applicanda per partem inobedientem parti obedienti, totiens quotiens contra factum fuerit in non attendendo sententiam supradictam. Et ipsa pena soluta vel non, contractus iste in sua semper maneat firmitate.

Ego Andreas filius magistri Castellani de Ba.. xo sacri palatii notarius, & nunc cancellarius supradicti domini capitanei his omnibus interfui de mandato ipsius domini capitanei roboravi &c.

CCCXVIII.

CCCXVIII.

Indulgentiæ concessæ ab episcopis ecclesiæ S. Michaelis de Muriano.

Anno 1340. VIII. aprilis.

Ex veteri apographo ejusdem monasterii.

Ibid. n. 39.

UNiversis sancte matris ecclesie filiis, ad quos presentes litere pervenerint, Nos miseratione divina Nermes Managardensis archiepiscopus, Petrus Calliensis, Bernardus Banensis, Petrus Montis-marani, Petrus Acernensis, Gratianus Dulcinensis, Sergius Polensis, Thomas Tiniensis, Salmanus Corphiensis, Jacobus Lubanensis, Nicolaus Cathaniensis, Pinus Januensis episcopi salutem in Domino sempiternam. Splendor paterne glorie, qui sua mundum ineffabili claritate illuminat, pia vota fidelium de clementissima majestate ejus sperantium, tunc precipue benigno favore prosequitur, cum devota eorum humilitas Sanctorum meritis & precibus adjuvatur. Cupientes igitur monasterium sancti Michaelis de Muriano Torcellane diocesis ordinis Camaldulensis congruis honoribus frequentetur, & a Christi-fidelibus jugiter veneretur, omnibus vere penitentibus & confessis, qui ad dictum monasterium & in singulis sancti Michaelis festivitatibus, & in omnibus aliis infrascriptis, videlicet Nativitatis Domini, Circumcisionis, Epiphanie, Parasceves, Pasche, Ascensionis, Pentecostes, Trinitatis, Corporis Christi, Inventionis & Exaltationis sancte Crucis, & in singulis festis sancte Marie virginis, Nativitatis & Decollationis sancti Johannis-baptiste, beatorum Petri & Pauli apostolorum & aliorum omnium apostolorum & evangelistarum, in commemoratione omnium Sanctorum & animarum, & dicti monasterii consecratione, & octavas omnium festivitatum octavas habentium, sanctorum Stephani, Laurentii, Georgii, Martini, Nicolai, Gregorii, Augustini, Ambrosii, Hieronymi, Marie Magdalene, Catharine, Margarite, Agathe, Lucie, Barbare, Christine, Cecilie & undecim milia virginum, singulisque diebus Dominicis causa orationis, devotionis aut peregrinationis accesserint, seu qui Missis, predicationibus, matutinis, vesperis, aut aliis divinis officiis, exequiis & sepulturis ibidem interfuerint, vel qui sepulturam ibidem elegerint, aut qui serotina pulsatione campane flexis genibus ter Ave-Maria dixerint, necnon qui ad fabricam, luminaria, ornamenta dicti monasterii manus porrexerint adjutrices, aut qui eorum testamentis vel extra aurum, argentum, vestimenta, libros, calices, aut alia quevis dicto monasterio necessaria donaverint, legaverint, aut donari largirique procuraverint, & qui pro domino domno Theobaldo abbate dicti monasterii presentiumque impetratore, & pro omnibus benefactoribus vivis & mortuis dicti monasterii pie Dominum oraverint, quotiescumque, quandocumque & ubicumque premissa vel aliquid premissorum devote fecerint, de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli apostolorum ejus, ac etiam domini nostri sanctissimi domini pape Benedicti XII. auctoritate confisi, singuli nostrum unum annum & quadraginta dies indulgentiarum de injunctis eis penitentiis misericorditer in Domino relaxamus. In cujus rei testimonium sigilla nostra presentibus apposuimus. Datum Avinioni die VIII. mensis aprilis M. CCC. XL. pontificatus autem sanctissimi in Christo patris & domini domini Benedicti pape XII. anno VI.

CCCXIX.

Donatio facta eremo Camaldulensi, aliisque piis locis.

Anno 1340. XVI. septembris.

Ex tabulario Fontis-boni.

Ibid. n. 41.

IN Dei nomine, amen. Anno ejusdem a nativitate millesimo trecentesimo quadragesimo indictione octava die sextadecima mensis septembris. Quemadmodum testamentum est testatio mentis de eo, quod quis post mortem suam de bonis & rebus suis fieri velit, ideo ego Federigus quondam Guiducci de Surci contrate Casentini, nunc vero familiaris magnifici domini domini comitis Bonifacii Novelli comitatus de Donoratico presens in capella sancti Laurentii Kinzice, sanus per gratiam Christi mente & intellectu, licet languens corpore, timens casum humane fragilitatis & Dei judicium, si Deus me sine alio testamento vel alia ultima dispositione morte judicaverit, sic testor & bona mea sic ordino & dispono, & presens nuncupativum testamentum sive scriptum in omnibus ratifico & confirmo. In primis, quod corpus meum sepeliendum apud locum monachorum san-

cti Michaelis de Burgo Pisarum, & ibi meam eligo sepulturam. Item pro anima mea & parentum meorum relinquo & judico de bonis meis dicto conventui sancti Michaelis duos florenos aureos pro Missis cantandis, & inter alia, que in dicto meo testamento ordino & dispono, judico & relinquo de bonis meis heremo Camaldulensium petium unum terre arative site in districtu de Soci, in loco dicto Pancula, apud heredes Azzini de Soci, a primo via, a secundo magister Minuccius de Gratia de Soci, a tertio juxta viam publicam, a quarto ... & si qui alii sint fines veriores, & cum omni jure, actione, tam ex dicta, quam pro dicta terra modo aliquo pertinente. Et hoc facio, ut heremus, monaci & alii conventuarii dicti loci teneantur & debeant Deo & suis Sanctis recommendare animas illorum omnium, quos ego Federicus ullo modo offenderim. Preterea de aliis meis bonis relinquo & judico pro anima mea sororibus sive reclusis de Soci florenos viginti. Item si casus advenerit, quod Alexander filius meus & a me heres meus institutus non adiret hereditatem, aut si decesserit intestatus, vel ante legitimam etatem aut sine legiptimis filiis, dico, judico, volo & mando, quod de meis bonis fiat & fieri debeat unum hospitale in quadam mea clausura prope castrum de Soci, in qua clausura est domus reclusarum de Soci cum quinque lectis ad hospitandum pauperes Christi, in quo hospitali redificetur una capella, in qua possint celebrare Missas ad honorem Dei, beate Marie virginis, beati Benedicti & beati Nicolai & aliorum Sanctorum & Sanctarum Dei, quod hospitale & res debeant fieri per meos fidei commissarios in hoc meo testamento electos, quod si facere neglexerint, predicta fiant & fieri debeant per operarium heremi Camaldulensis omnibus meis & meorum posterorum expensis, in quo hospitali eligere debeat rectorem & gubernatorem per heremitas suprascripti heremi, hominem discretum & honestum, ad cujus manus perveniant omnes fructus, redditus, proventus meorum posterorum, ubicumque positi fuerint in quibuscumque locis, & presentibus, hoc addito & apposito, quod suprascriptus hospitalarius sive rector teneatur & debeat annuatim in perpetuum dare & mensurare dictis heremitis vel eorum numptio stariorum grani septem boni, puri & nitidi ad starium ibidem currentem, & hoc ut dicti heremite teneantur semper devote rogare pro anima mea, & pro animabus patris & matris mee omniumque parentum meorum, & hanc meam ultimam voluntatem valere volo vigore testamenti, quod si vigore testamenti non valeret, saltem valeat jure codicillorum vel cujuscumque alterius ultime voluntatis.

Actum presens instrumentum in domo magnifici viri domini comitis Bonifacii de Donoratico posita in capella sancti Laurentii, presentibus ser Vanne notario olim magistri Bartoli de Citona, Carolo ser Franchini de Monte-catini, Bonisgio quondam Caroli de Parma, Janellino Cosmi de Lucca, Jacopo Arrighi de Lucca, Francisco ser Angioli de Raginopoli & fratre Cecco converso sancti Michaelis de Burgo testibus ad hoc vocatis & rogatis.

† Ego Ugolinus olim ser Uberti de Soci imperiali auctoritate judex ordinarius & notarius predictis omnibus interfui, & ea rogatus a dicto testatore scripsi & publicavi, meumque signum apposui consuetum.

CCCXX.

Appellatio abbatis Agnaniensis ab episcopo Arretino.

Anno 1340. XXVIII. octobris.

Ex tabulario S. Romualdi de Urbe.
Fasc. I. n. 5.

Ibidem n. 3.

IN nomine Domini, amen. Anno ejusdem a nativitate millesimo trecentesimo quadragesimo indictione octava domino Benedicto papa XII. residente die vigesimo-octavo mensis octobris.

Constat publice manu mei notarii infrascripti, qualiter reverendus vir dominus domnus Basilius abbas monasterii sancte Marie de Agnano Aretine diocesis & legiptimus administrator ecclesie seu loci sancte Marie in Gradibus de Aretio nomine suo & dicti sui monasterii, & etiam dicte ecclesie sancte Marie in Gradibus, & capituli & conventus earumdem, & generaliter omnium & singulorum prioratuum, ecclesiarum & capellarum ad dictum suum monasterium quomodolibet pertinentium, viva voce appellavit ad apostolicam sedem & sanctissimum patrem & dominum dominum Benedictum divina providentia papam XII. supradictum a quibusdam litteris venerabilis patris domini Bosi episcopi Aretini scriptis sub die vel termino mensis julii, & appellationis instantiam dari petiit, sub-

submittens se, & dictum suum monasterium de Agnano, & dictam ecclesiam sancte Marie in Gradibus de Aretio & eorumdem capitulum & conventum, & supradictos prioratus, ecclesias & capellas & eorumdem rectores & ipsorum bona & jura protectioni & defensioni dicte apostolice sedis & ejusdem sanctissimi patris. Quapropter religiosi viri domnus Meus rector ecclesie sancte Christine in Clanibus plebatus plebis de Calognano Aretine diocesis; presbyter Petrus rector ecclesie sancti Blaxii de Aretio ejusdem diocesis; presbyter Finus rector ecclesie sancti Petri de Stoppiolo plebatus plebis de Laterino; & presbyter Bettinus rector ecclesie sancti Martini de Loreto plebatus plebis de Toppo ecclesiarum subjectarum, spectantium & pertinentium ad dictum suum monasterium sancte Marie de Agnano, dicte appellationis plenam notitiam habentes, omnes ipsi rectores simul & quilibet ipsorum insolidum, & per se nomine ipsorum & dictarum suarum ecclesiarum dictam appellationem, & omnia, & singula facta gesta per ipsum dictum domnum Basilium abbatem, nomine quo supra, ratificaverunt, approbaverunt & emologaverunt, & ratam ac firmam habere voluerunt, submittentes se, & dictas eorum ecclesias protectioni & defensioni dicte apostolice sedis & dicti summi pontificis. Rogantes per me notarium infrascriptum fieri & confici publicum instrumentum ad sensum eorum sapient. dictandum.

Actum Aretii in ecclesia sancti Blaxii, presentibus ser Martino notario olim Bettini de Guillielmettis de Puppio, fratre Mattheo de Valle-canalis curie Ranchi comitatus Aretii, & Francisco Symonis de Florentia testibus ad hec habitis & vocatis.

Item eodem millesimo & indictione die nona mensis novembris. Actum Aretii in claustro ecclesie sancte Marie in Gradibus, presentibus Johanne Branchi, Vanne Raynaldi, & Johanne Fici de Aretio testibus ad hec habitis. Constituti religiosi viri ser Cecchus rector ecclesie sancti Blaxii de Montaltuczo plebatus plebis de Palaczolo Aretine diocesis, presbyter Maffeus rector ecclesie sancti Egidii de sancto Pancratio plebatus dicte plebis nomine ipsorum & dictarum ecclesiarum subjectarum, pertinentium & spectantium ad monasterium sancte Marie de Agnano constituti coram me notario infrascripto, & testibus supradictis dicentes & asserentes, quod immo de novo ad ipsorum, & cujuslibet eorum pervenit notitiam, quod reverendus vir dominus domnus Basilius abbas supradicti monasterii & legitimus administrator ecclesie seu loci sancte Marie in Gradibus de Aretio nomine suo & dicti sui monasterii & ecclesie sancte Marie in Gradibus, ac capituli & conventus earumdem, & generaliter omnium & singulorum prioratuum, ecclesiarum & capellarum ad dictum suum monasterium pertinentium, a quibusdam literis ven. patris & domini domini Bosi episcopi Aretini viva voce appellavit ad apostolicam sedem & sanctissimum patrem & dominum nostrum dominum Benedictum papam XII. residentem, de qua appellatione seu appellationibus publice constat manu mei Manetti notarii infrascripti, ipsi appellationi seu appellationibus consenserunt, & ipsam seu ipsas ratificaverunt, approbaverunt. & emologaverunt, sicut de jure & facto, & efficacius potuerunt; rogantes nomine ipsorum & dictarum ecclesiarum me notarium infrascriptum, quod de predictis publicum conficerem instrumentum.

Item eodem millesimo & indictione die XIII. mensis decembris. Actum in claustro ecclesie sancte Marie de Gradibus, presentibus presbytero Naldo rectore ecclesie sancti Justini de Carra plebatus plebis sancti Eleutherii, Johanne Noris de vico Florentino comitatus Florentie, & ser Bandino rectore ecclesie sancti Johannis de Oliveto plebatus plebis de Toppo testibus hec.... *&c.* Supradicti Domnus Meus rector ecclesie sancte Christine in Clanibus; presbyter Petrus rector ecclesie sancti Blaxii de Aretio, presbyter Bettinus rector ecclesie sancti Martini de Loreto membrorum & manualium, seu immediate subjectorum dicti monasterii sancte Marie de Agnano Aretine diocesis, scientes reverendum virum dominum domnum Basilium abbatem dicti monasterii & legitimum administratorem ecclesie sive loci sancti Marie in Gradibus de Aretio, suo nomine, & nomine & vice dicti sui monasterii de Agnano & dicte ecclesie sancte Marie in Gradibus de Aretio, ac ipsorum capituli & conventus & generaliter omnium prioratuum, ecclesiarum, & capellarum, ad dictum suum monasterium quomodolibet pertinentium, viva voce appellasse & appellationem interposuisse a quibusdam postremis literis ven. patris & domini domini Bosi permissione divina episcopi Aretini in dicta appellatione scripta manu mei notarii infrascripti contentis, ad apostolicam sedem & sanctissimum pa-

patrem & dominum nostrum dominum Benedictum divina providentia papam XII. nomine ipsorum & dictarum ecclesiarum ipsi appellationi, & ipsius interpositionis & omnibus & singulis factis & gestis per ipsum dominum abbatem dicto nomine in predictis consenserunt, & ipsam & ipsa ratificaverunt, approbaverunt, & emologaverunt, & ratam & firmam, seu rata & firma haberi voluerunt. Rogantes per me notarium infrascriptum fieri & confici publicum instrumentum.

Item die xv. dicti mensis decembris: Actum Aretii ante domum mei notarii infrascripti, presentibus Vannuccio Monis de Sancto-Miniate & Meo Vannis Manetti de Puppio testibus ad hec *&c.* Presbyter Finus rector ecclesie sancti Petri de Scoppiolo supradicti plebatus & diocesis supradictam appellationem, seu appellationes factas per supradictum dominum Basilium abbatem & legitimum administratorem, ut supra, approbavit, ratificavit, confirmavit & emologavit, & ipsam nomine suo, & dicte sue ecclesie ratam & firmam, seu ratas & firmas haberi voluit & teneri.

Die xvi. dicti mensis decembris: Actum in claustro ecclesie sancte Marie in Gradibus de Aretio, presentibus domno Meo monacho monasterii sancte Marie de Agnano Aretine diocesis, & presbytero Naldo rectore ecclesie sancti Justini de Carra supradicti plebatus, & diocesis; testibus ad hec *&c.* Religiosus vir presbyter Maffeus rector ecclesie sancti Egidii de sancto Pancratio plebatus plebis de Palaczolo dicte appellationi seu appellationibus suum prebuit assensum, & ipsas seu ipsam in quantum potuit, nomine suo, & dicte sue ecclesie ratificavit, approbavit & emologavit, & ratam seu ratas & firmas haberi voluit. Rogans me notarium infrascriptum, quod de predictis publicum conficerem instrumentum.

† Et ego Manettus olim ser Donati de Soci notarii, imperiali auctoritate notarius omnibus supradictis interfui, & ut supra legitur, rogatus scripsi & publicavi.

CCCXXI.

Consilium Dominici de Pizolis pro monast. S. Hyppolyti de Faventia, circa collectarum solutionem.

Circa annum 1340.

Ex tabulario ejusdem monasterii.

Ibid. n. 43.

In Christi nomine, amen. In questione, que vertitur seu verti posset inter commune terre Solaroli comitatus, & massarium & sindicum ipsius communis ex parte una, & rev. & religiosum virum dominum fratrem Andream abbatem monasterii sancti Hyppolyti de Faventia ordinis eremi Camaldulensis & ipsius monasterii procuratorem ex alia; que questio talis autem est. Petebant namque dicti massarius & sindicus a dicto dompno abbate pro dicto ejus monasterio, quod ipse dompnus abbas solveret dicto communi, massario & syndico collectas per ipsum commune impositas, & ad imposterum solvendas eisdem; afferebant ipsum teneri pro possessionibus, quas dictus dompnus abbas pro dicto monasterio habet & possidet, sive ipsum monasterium in curte & terreno dicte terre Solaroli, quas jam ipsum monasterium a x. annis citra acquisivit tam a privatis laicis & secularibus personis non nobilibus de comitatu predicto vel aliunde, que prius, antequam ipsum monasterium ipsas possessiones acquisierat, ipsas collectas dicto communi solvebant, & solvere tenebantur, quam a certis nobilibus de comitatu predicto, qui pro ipsis possessionibus collectas ipsas non solvebant, afferentes ipsum monasterium & dictum dompnum abbatem pro ipso ad solvendas dicto communi collectas predictas de jure & forma statutorum comitatus predicti teneri, predicto dompno abbate contrarium afferente & dicente se *etc.* non teneri; super quibus per dictas partes est petitum mei infrascripti consilium adhiberi. Auditis igitur & intellectis *etc.* Christi nomine premisso, & sue matris virginis beate Marie, ac beate Katerine nominibus invocatis, dico & consulo, quod licet dicte collecte de jure communi non sint onera realia & possessores ipsos comitantur, & per hoc dictum monasterium, quod possessionibus predictis collectas preteritas impositas per ipsum commune, atque ante acquisitionem ipsarum possessionum per dictum monasterium factam & non solutas de jure dicto communi solvere non deberet, considerata tamen forma dictorum statutorum, quorum aliqualem memoriam in hac parte recolo me habere, quod ipsas possessiones, pro quibus collecte debentur, videtur obligare & afficere onere tali tamquam census & onera realia & generalia dicti communis & comitatus, & totius Italie possessiones collectandi consuetudine diutius observata & de presenti vigente, quod dictum monasterium & dictus dompnus abbas pro eodem ad solvendum dicto communi pro possessionibus

bus predictis collectas preteritas & non solutas, per idem commune impositas, ante acquisitionem predictarum factam de ipsis possessionibus per monasterium predictum vel alium pro eodem, quas tamen & in quantum priores possessores ipsas pro forma juris & dictorum statutorum solvere tenebantur, tamquam debitum alienum, pro quo dicte possessiones erant obligate, ante quam ad ecclesiam pervenirent, solvere teneantur. Impositas vero post acquisitionem predictam vel imposterum imponendas, nisi quas lege vel canone est expressum, ecclesiam non debere subire, cum a talibus ecclesia sit & esse debeat per immunitatem ejusdem a jure concessam immunis, solvere nullatenus teneatur, nec ad dictas solvendas per dictum commune vel ipsius officiales predictos vel ipsorum laboratores de jure possint compelli, nisi pro parte dicti communis ostenderetur lex aliqua rationabilis & legitime approbata, per quam appareat dictum monasterium ad solvendas tales collectas pro dictis possessionibus de jure teneri.

Ego Dominicus de Pizolis de ~~Imola~~ juris peritus sic ~~dico, & consulo~~, prout superius est scriptum, salvo semper consilio cujuslibet melius sentientis.

CCCXXII.

Indulgentiæ concessæ ab episcopis ecclesiæ SS. Christinæ et Parisii de Tarvisio.

Anno 1341. XVIII. januarii.

Ex archivo ejusdem parthenonis.

Ad lib. L. n. 1.

UNiversis sancte matris ecclesie filiis, ad quos pervenerint presentes litere, nos miseratione divina Nerzes Manasgardensis archiepiscopus, Petrus Calliensis, Thomas Tiniensis, Petrus Montis-marani, Sergius Polensis, Petrus Acernensis, Gratia Dulcinensis, Bernardus Cannensis, Nicolaus Cathaniensis ....., salutem in Domino sempiternam. Splendor paterne glorie *etc.* Cupientes igitur], ut monasterium sancte Christine de Tarvisio Camaldulensis, & hospitale sancti Parisii ibidem congruis honoribus frequententur, & a Christi-fidelibus jugiter venerentur; omnibus vere penitentibus & confessis, qui ad dictum monasterium & ad predictum hospitale iu singulis sancte Christine & sancti Parisii festivitatibus, & in omnibus aliis infrascriptis videlicet, Natalis Domini, Circumcisionis, Epiphanie, Parasceves, Pasche, Ascensionis, Pentecostes, Trinitatis, Corporis-Christi, Inventionis & Exaltationis sancte Crucis; & in singulis festis beate Marie virginis, nativitatis, & decollationis sancti Johannis-baptiste, beatorum Petri & Pauli apostolorum, & omnium aliorum apostolorum & evangelistarum, in commemoratione omnium Sanctorum & animarum, ac in dicti monasterii consecratione, & per octavam omnium festivitatum predictarum octavam habentium; sanctorum quoque Stephani, Laurentii, Georgii, Martini, Nicolai, Gregorii, Augustini, Ambrosii, Hieronymi, Marie-Magdalene, Katarine, Margarite, Lucie virginum singulisque diebus Dominicis causa devotionis, orationis aut peregrinationis accesserint, seu qui Missis, predicationibus, matutinis *etc.* interfuerint, *&c.* vel qui ibidem sepulturam elegerint, seu qui in serotina pulsatione campane flexis genibus secundum consuetudinem Romane curie Ave-Maria dixerint; necnon qui ad fabricam, luminaria, ornamenta dictorum monasterii & hospitalis, & ad reparationem *&c.* manus porrexerint adjutrices, aut qui in eorum testamentis vel extra *&c.* pias eleemosynas largiti fuerint *etc.* & qui *etc.* pro omnibus predictorum monasterii & hospitalis benefactoribus vivis & mortuis pie Deum oraverint, quotiescumque *etc.* aliquid premissorum devote fecerint *etc.* singularium quadraginta dies indulgentiarum de injunctis eis penitentiis misericorditer in Domino relaxamus; dummodo offerentium voluntas ad dicta accesserit & consensus *etc.* Datum Avenioni XVIII. die januarii anno Domini M. CCC. XLI. pontificatus domini Benedicti pape XII. anno VI.

Nos frater Vitalis Dei & apostolice sedis gratia episcopus Milensis. Cupientes monasterium sancte Christine inceptum augmentari, contemplatione ven. domine domne sororis Johanne de Faventia abbatisse dicti monasterii *etc.* omnibus vere penitentibus & confessis, qui accesserint ad dictam ecclesiam diebus in presenti privilegio adnotatis, cum suis omnibus additionibus *etc.* quadraginta dies de injunctis sibi penitentiis in Domino relaxamus *etc.*

CCCXXIII.

CCCXXIII.

Sententia pro monasterio de Vivo.

Anno 1341. XVII. augusti

Ex tabulario dominorum Cervinorum.

Ibidem n. 3.

IN Dei nomine, amen. Anno incarnationis ejusdem millesimo trigesimo quadragesimo-primo, indictione nona die XVII. mensis augusti.

In Christi nomine, amen, Nos Nicolaus quondam Francisci dicti de Bononia decretorum doctor, nunc habitator civitatis Senensis, & Franciscus quondam domini Britii de Accursis doctor, arbitratores, amici communes, & amicabiles compositores.

Christi nomine invocato laudamus, arbitramur *etc.* declaramus & dicimus, quod locus dictus eremi del Vivo, totum ejus territorium & terrenum est & sit *etc.* & quod omnes & singule persone laice, que apud dictam eremum & super terrenum dicte eremi morantur & habitant, morabuntur & habitabunt in futurum, quocumque tempore sint, & intelligantur esse castellani dicti castri Castiglionis, & omnes & singulas facere functiones, que quilibet originarius & habitator in Castiglione facere & subire tenetur & tenebitur in futurum, & quod omnes & singuli homines Castiglionis predicti possint & eis liceat uti, & pasturare cum eorum propriis bestiis terreno predicto *etc.* & quod liceat priori & monasterio *etc.* & omnibus habitantibus apud dictam eremum tam presentibus, quam futuris uti & pascuare cum eorum propriis bestiis toto dicto territorio dicti communis Castiglionis, sicut licet & licebit castellanis Castiglionis predicti toto & omni tempore *etc.*

Ego Petrus Filius quondam ser Griffi rogat. *etc.*

CCCXXIV.

Prrmutatio bonorum concessa abbati S. Hippolyti de Faventia.

Anno 1342. XVII. aprilis.

Ex archivo ejusdem monasterii.

Ibidem n. 6.

IN Dei nomine, amen. Anno ab ejusdem incarnatione M. CCC. XLII. indictione X. die XVII. mensis aprilis. Cum pro parte ven. & religiosi viri dompni Andree abbatis monasterii sanctorum Laurentii & Ypoliti de Faventia ordinis Camaldulensis fuerit rev. in Christo patri & domino dompno fratri Bonaventure sancte Camaldulensis heremi priori & ejusdem ordinis generali dignissimo humiliter supplicatum, quatenus permutandi villam Trebane ad dictum monasterium pertinentem cum omnibus juribus tam personalibus, quam realibus & pertinentiis suis, & cum jure patronatu, quod dictum monasterium in ecclesia sancti Michaelis de dicta villa, & cum omnibus redditibus, censibus & obventionibus suis ad dictum monasterium quomodocumque pertinentibus & spectantibus, que villa dicta est posita in comitatu Faventie a remotis & longinquis partibus a possessionibus dicti monasterii sancti Ypoliti in plebatu sancti Valentini Faventine diocesis juxta territorium ville Agerete a duobus lateribus, juxta alpes dominorum Manfredorum de Faventia, dominorum comitum de Battifolle & de Doadula a tertio latere, & quarto terrenum ville Scarzane, ab aliis possessiones dicti monasterii longinquas & remotas, & ipsi monasterio minus utiles, cum aliis possessionibus, & terris propinquioribus magis utilibus dicto monasterio, & opportunum instrumentum quodlibet faciendi & celebrandi pro utilitate & commodo dicti monasterii, licentiam & auctoritatem suas impartiri, ac concedere de benignitate solita dignaretur. Reverendus igitur pater & dominus prior prefatus de circumspecta providentia ven. & religiosi viri domni Johannis de Ymola prioris monasterii sancti Damiani de Bononia ejusdem ordinis ibidem presentis gerens indubiam, ac in Domino illibatam, eidem domno Johanni priori predicto commisit, quod ad requisitionem dicti abbatis sanctorum Laurentii & Ypoliti de Faventia, visis terris per seipsum, & diligenter consideratis villa predicta, que in loco antedicto dabitur, & bonis ac terris, que alibi recipientur, si in hoc utilitatem dicto monasterio viderit procurari, interponat auctoritatem & suum impertiatur assensum. Volens idem rev. pater, quod omne id & totum, quod circa permutationem fiendam predictam per eumdem abbatem de auctoritate antedicta prioris sancti Damiani, quam idem rev. pater sibi presenti publico instrumento hac dumtaxat vice commisit, factum & gestum fuerit, ratum & firmum perpetui temporibus perseveret, eorumdem in hoc conscientias hone-

honerando. In quorum testimonium presens mandavit & voluit per me Johannem infrascriptum notarium confici publicum instrumentum. Actum Florentie in monasterio sancti Salvatoris Camalduli Florentini in aula domus, in qua idem prior inhabitat, presentibus testibus ven. viro dompno Fazio abbate de la Berardinga & sancti Vigilii Senensis, & domno Jacobo Burgensi scriba ejusdem domini prioris, & Angelo Florentino monacho dicti monasterii, & Nuccio Beni de Soffialle familiare dicti domini prioris ad hec vocatis & rogatis.

Ego Johannes filius Nusi de Martignana Florentine diocesis *etc.* notarius *etc.* scripsi *etc.*

CCCXXV.

Sollemnis professionis pagina monialis S. Christinæ de Bononia.

Anno 1343. mense junio.

Ex chartulario ejusdem parthenonis. O. 32.

Ibidem n. 10.

IN Christi nomine amen. Anno ejusdem salutifere nativitatis millesimo CCC. XLIII. indictione XI. mense junii. Noverint universi presens instrumentum publicum inspecturi & audituri, quod religiosa domina domna Maria abbatissa monasterii sancte Christine de Fundatia de civitate Bononia ordinis Camaldulensis una cum nostris religiosis dominabus, scilicet Muzola, Uliana, Benedicta, Margarita majore, Tixia, Johanna de Burgo, Gesia & aliis monialibus dicti monasterii confessa fuit coram religioso viro dompno Girardo priore sancti Damiani de Bononia ejusdem ordinis Camaldulensis & vicario rev. patris domni Bonaventure prioris generalis ordinis memorati, quod domna Jacoba ejusdem monasterii sancte Christine monacha personaliter de anno presenti in die XXV. mensis madii secundum regulam beati Benedicti & morem dicti ordinis Camaldulensis in presentia reverendi in Christo patris domini domni Andree Dei gratia abbatis monasterii sancte Marie de Pomposia ordinis sancti Benedicti aliorumque virorum & mulierum, clericorum & laycorum multitudine copiosa suam fecit professionem secundum morem & statuta dicti Camaldulensis ordinis infra Missarum solempnia, legendo cedulam, quam tenebat in manibus, & alta voce cantando in hec verba. Ego soror Jacoba promitto stabilitatem meam & conversionem morum meorum, & obedientiam secundum regulam sancti Benedicti & statuta Camaldulensis ordinis, & congregationem Camaldulensem. In presentia rev. patris domini fratris Andree Dei gratia abbatis Pomposiani & domne Marie abbatisse monasterii sancte Christine de Bononia, & aliorum fratrum & sororum ejusdem ordinis. Quam professionem prefatus dominus vicarius una cum domina abbatissa, & omnes moniales predicte & sorores dicti monasterii acceptaverunt, & eam in monacham professam dicti monasterii sancte Christine de Fondatia de Bononia emiserunt, & velum nigrum professionis dicte sorori Jacobe concesserunt, mandantes mihi notario infrascripto, ut de predictis omnibus publicum conficerem instrumentum.

Actum Bononie in monasterio sancte Christine de Fundatia in choro interiori ipsius ecclesie, presentibus ven. viris & dominis dominis Guillielmo Dei & apostolice sedis gratia abbate Nonantulano, & Bonaccursio abbate monasterii sancti Proculi de Bononia, & religiosis viris dompno Guilielmo monacho sancte Marie de Pomposia, & Ficine Paxio monacho monasterii Nonantulani testibus ad premissa vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Jacobinus Garda de Riparia auctoritate imperiali publicus, & nunc domini abbatis Nonantulani notarius predictis omnibus interfui, & hanc cartam rogatus scribere scripsi.

CCCXXVI.

Sacramentum fidelitatis præstitum ab hominibus de Mazzano monasterio S. Gregorii de Urbe.

Anno 1344. IX. martii.

Ex codice Gregoriano pag. 142.

Ibid. n. 12.

IN nomine Domini. Anno nativitatis ejusdem millesimo trecentesimo quadragesimo-quarto pontificatus domni Clementis pape sexti indictione duodecima mensis martii die nono, in presentia mei notarii & testium subscriptorum ad hec specialiter vocatorum & rogatorum. Constituti personaliter infrascripti homines massarii castri Mazzani in ecclesia supradicti castri sancti Nicolai de castro predicto coram reverendo in Christo patre, & domino domino fratre Johanne Dei & apo-

& apostolice sedis gratia humili abbate venerabilis monasterii sanctorum Andree & Gregorii in clivo Scauri de Urbe, videlicet Lellus de Capo, Ceccolus filius ejus, Buccenus frater dicti Lelli, Lociotus, Paulellus, Carlinus, Colasturiani, Nucius, dictus alias Samciafesta, Locarosectus frater ejus, Symoncellus, Mattheus Berardi, Bertholdus, Vannutius, Cola, Carosus, Castrutius, Persona, dictus alias Petrutius, Gargarosius, Nardus Succhi, Johannolus ejus filius, magister Fardus, Carolus frater ejus, Pancratius, Saracenus, Berardinus fratres, Caporella, Thomaulus, Johannes, Gualassus fratres filii Fogliarusi, Valente, Lellus frater ejus, Lellus Nicolai Antonii, Petrutius Jannoli *&c.* Recognoscentes supradictos homines fuisse & esse vassalos ac fideles dicti monasterii & domini abbatis prefati, idcirco bonis ac liberis eorum, & cujuslibet ipsorum voluntatibus restituerunt nomine dicti monasterii ipsi domino abbati ibidem presenti *&c.* sacramentum homagii, vassalagii ac fidelitatis cum omnibus & singulis capitulis opportunis, & promiserunt esse fideles & devotos ipsi domino abbati ac monasterio supradicto, eorumque successoribus in eodem in perpetuum, & quod personas, res, & bona ac jura ipsorum domini abbatis ac monachorum & conventus toto eorum posse conservabunt illesa *etc.* Requisiti ab ipso domino abbate ejusque officialibus hobedient eisdem, juxta eorumdem domini abbatis & conventus monasterii supradicti beneplacitum, & mandatum, & hec & alia capitula fidelitatis *etc.* promiserunt per sacramentum tactis Scripturis corporaliter, & idem dominus abbas pro se & quo supra nomine ex nunc, ut vassallos eorum & dicti monasterii recepit eosdem & fideles.

Actum in castro Mazzani, presentibus his testibus, scilicet fratre Johanne de Maroffell. monacho monasterii sancti Pauli de Urbe, Jacobutio de Montefalco, Paulo Pazo, & Jacobo castellano in castro Succingianensi ad hec vocatis & rogatis.

Ego Jacobus Nicolai Johannis de Vall. civis Romanus Dei gratia sacre prefecture auctoritate notarius, quia predictis omnibus interfui, ideo scripsi & publicavi rogatus.

CCCXXVII.

Collatio eccl. S. Petri de Valsavignone facta ab abbate Trivienfe.

Anno 1344. XXVII. maji.

Ex regesto Nerii. pag. 61.

IN nomine Domini, amen. Anno Domini millesimo CCC. XLIIII. indictione XII. Clementis pape VI. die XXVII. mensis madii in ecclesia sancte Marie de Trivio, presentibus dompno Salvo monacho monasterii sancti Salvatoris de Sc.. aghati, Simone quondam Cini de Burgo sancti Sepulcri priore de Rancambrosgio *etc.* & aliis pluribus testibus ad hec rogatis & habitis. Vacante ecclesia sancti Petri de Valsavignone plebatus plebis sancti Johannis de Corliano Castellane diocesis per mortem quondam bone memorie presbyteri Francisci quondam Maffi de Burgo sancti Sepulcri olim rectoris dicte ecclesie, reverendus vir dominus dompnus Benedictus abbas monasterii sancte Marie de Trivio, ad quem de jure spectat electio & reformatio dicte ecclesie & rectoris ejusdem, tamquam verus patronus una cum parochianis dicte ecclesie . . . eorum presentia licite habere & commode potuerit ex antiqua & hactenus observata consuetudine de jure habita & optenta. Idcirco idem dominus abbas tamquam patronus pro dicto suo monasterio predicte ecclesie videns & cognoscens, prout evidenter & publice apparet, quod parochiani dicte ecclesie secum ad presens esse non possunt, nec ipse cum eis ad electionem rectoris dicte ecclesie propter inventarium & varia discrimina existentia inter ipsum & parochianos predictos, prout tali causa & publica apparet, nollens tamen propter sui defectum, quod dicta ecclesia rectoris carentia ampliari, & diutinam vacationem, & pastoris solatio destituta presenti die pro se & pro suo capitulo, cujus est procurator in publico instrumento *etc.* pro dicto suo monasterio de futuro rectore & pastore in hunc modum Dei nomine invocato providit.

ibid. n. 15.

In nomine patris & filii & spiritus sancti, amen. Nos Benedictus abbas monasterii sancte Marie de Trivio patronus ecclesie sancti Petri de Valsavignone predicti, ad honorem & reverentiam omnipotentis Dei & domini nostri Jesu Christi, & sancti Petri apostoli, cujus vocabulum in dicta ecclesia veneratur, & san-

& sanctorum Floridi & Amantii patronorum episcopatus Castelli, & ad honorem & reverentiam domini Confredi archipresbyteri ecclesie sancti Johannis de Corliano, ad quem spectat confirmatio electionis & electi in dicta ecclesia, eligo & presento presbyterum Petrum quondam Pucii de Baldingnano, licet absentem, tamquam presentem, discretum & sapientem virum & honestum, scientia & moribus commendatum, & sufficienter in ordine presbyteratus, & in tali honore circumspectum, in presbyterum, rectorem & gubernatorem, & in spiritualibus & temporalibus administratorem predicte ecclesie sancti Petri de Valsavignone superius nominate. Et ad presentandum dictam electionem electo predicto Scafojanum quondam Balducii de villa dicti Trivii, licet absentem tamquam presentem, meum & dicti monasterii procuratorem & nunptium specialem in isto casu & in similibus casibus instituì.

Et ego Nerius quondam Ugucii de Monte-cornario &c. not. &c. scripsi & publicavi.

CCCXXVIII.

Solutio census abbatiæ Vangaticiæ facta ecclesiæ Ravennati.

Anno 1345. die IV. novembris.

Ex autographo Vangaticiense.

Ibid, n. 15.

IN Christi nomine, amen. Anno nativitatis ejusdem millesimo CCC. XLV. indictione XIII. die IV. mensis novembris in episcopatu Ferrariensi, presentibus testibus vocatis & rogatis domno Jacobo quondam domini Guilielmi de Cantianis de Padua habitatore Ferrarie & mansionario ecclesie Ferrariensis, & Andrea Matthei de Florentia habitatore Ferrarie, Manfredino quondam Biondi de Vincentia, & Francischino de Regio familiare infrascripti domini abbatis. Ven. vir dominus Guelfinus de Canali vicarius generalis & procurator rev. in Christo patris & domini domini Nicolai Dei & apostolice sedis gratia sancte Ravennatis ecclesie archiepiscopi ad infrascripta specialiter constitutus, ut patet instrumento scripto manu Petri Jacobi Tertii de Bononia notarii a me notario viso & lecto, fuit contentus & confessus, & bene in concordia cum discreto viro domno Tanselgardo quondam domini Hengialerii de Maliciis de Padua habitatore Ferrarie procuratore substituto a religioso viro dompno Marcho de Pisis monacho monasterii sancte Marie de Vangadicia comitatus Rodigii sindico & procuratore rev. patris domni Severii abbatis dicti monasterii sancte Marie de Vangadicia, necnon capituli & conventus ejusdem, ut de ipso sindacatu & substitutione prefati domni Tanselgardi patet duobus instrumentis scriptis manu Petri de Capella de Cremona &c. Et ab eodem domino Tanselgardo procuratore predicto dante & solvente procuratorio nomine & vice domini abbatis & capituli, conventus & monasterii predictorum habuisse & recepisse procuratorio nomine & vice dicti domini archiepiscopi & ecclesie Ravennatis &c. quindecim solidos Veronenses parvorum pro pensione & censu, in quibus dicti abbas, conventus & monasterium tenentur annuatim ecclesie Ravennati pro terris, rebus & possessionibus infrascriptis, quas ipsi tenent & possident. Et dictus domnus Tanselgardus ex forma & viribus mandati sui ad petitionem, instantiam & requisitionem dicti domini vicarii dicto nomine ipsos abbatem, conventum & monasterium tenere & possidere confessus fuit jure hemphiteosis ab ipso domno archiepiscopo & ecclesia Ravennate ex instrumento publico scripto manu Johannis sancte Ravennatis ecclesie notario a me viso & lecto pro complemento satisfactionis omnium temporum & annorum preteritorum, in quibus cessaverunt predicti abbas & conventus, & pro presenti anno &c. Possessiones autem, res & terre, de quibus supra fit mentio sunt hec. In primis sex uncie principales integre de fundo Honesti, quod est de jure sancte Ravennatis ecclesie, a tribus lateribus supradicti fundi fundus Berseta, a quarto latere fundus Turicla & Nugaretus. Item totum, quod habuerunt & detinuerunt Guido de Azo de Polisino, terra & aqua in fundo Semproniano. Item fundus integer, qui vocatur Turicla, a primo latere cujus Arzine Crisanus, a secundo Fossamala perveniens in sancto Stephano, descendente in fluvium Adisci, a tertio latere fluvius, qui dicitur Adisci, a quarto latere fundus Honesti & Nugaretus, & predicta omnia, que sunt infra designata latera de jure sancte Ravennatis ecclesie cum terris, vineis &c. constituta in territorio Gavellense.

Ego Johannes de Rustigonibus de Crema publicus imperiali auctoritate & curie dicti domini archiepiscopi not. &c. scripsi & subscripsi.

CCCXXIX.

Bona & fines monasterii S. Nicolai de Burgo-sancti-Sepulcri.

Anno 1345.

Ex archivo ejusdem monasterii.

Ibid. n. 15.

IN Dei nomine, amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo trecentesimo quadragesimo-quinto indictione XIII. residente domino Clemente papa sexto in . . . . Con. . . . . . . ad capitulum infrascripti monachi, qui sunt totum capitulum & . . . . . . monasterii sancti Johannis de Burgo sancti Sepulcri de mandato reverendi viri domni Francisci abbatis ipsius monasterii, quorum monachorum nomina sunt hec: Dompnus Phylippus de Luca, dompnus Johannes de Fano, dompnus Angelus de Perusio, dompnus Jeronymus, frater Vannis de Burgo, frater Johannes de Balneo, frater Horlandus de Montone, & frater Andreas Perusinus, ipse enim dominus abbas de presentia, voluntate & consensu dictorum suorum monachorum, & ipsi monachi de presentia, voluntate & consensu dicti domini abbatis una cum eo, vice & nomine ipsius monasterii ad declarationem & evidentiam veritatis & ad exhonerationem & salutem animarum omnium hominum & personarum . . . . & possidentium aliqua bona infra confines inferius denotatos, designaverunt & declaraverunt religioso viro dompno Mattheo monacho rectori ecclesie sancti Nicolai de dicto Burgo manualis dicti monasterii, presenti & petenti, ac pro se & suis subcessoribus, & vice & nomine dicte sue ecclesie legiptime stipulanti omnes terras, res & possessiones decimarie dicte ecclesie sancti Nicolai, de quibus & pro quibus deci . . . . ecclesie, & suo rectori ex antiqua & approbata consuetudine, & de jure a tempore, quo memoria non existit, solvi debent per possessores earum perpetuo annuatim, videlicet omnes terras & possessiones, tam vineatas, quam laboratorias, & omnes alias res existentes infra hos confines, videlicet ab angulo carceris sororum porte sancti Nicolai infra, usque ad angulum vinee filiorum Petri Manni posite contra portam sancte Marie-nove, & a via, que ibi incipit ultra, que vocatur via dechiavata usque ad viam-novam porte nove burgecti sancti Nicolai, & ab angulo vinee Ugucii Blanci inibi posite infra usque ad puteum clavate, & ab angulo dicti putei per ipsam viam transversam ultra versus reghiale usque ad possessionem filiorum magistri Francisci olim Francisci Pettii, que est a imo sive in fine reghialis in angulo, & ab angulo infra usque ad angulum vie transverse, que derivatur a puteo veteri, sive a clausura sancti Bartholomei, videlicet usque ad possessionem hospitalis sancti Nicolai, que est in angulo predicto, & ab ipso angulo ultra incipiendo a possessione heredum Sancti Case, que est ex apposito dicti anguli ultra per viam transversam versus flumen Afre, usque ad viam que derivatur a cursu Amalatie, & ab ipsa via usque ad gualcheriam, & a gualcheria usque ad flumen Afre, & ab angulo dicte vie per flumen Afre, sursum usque ad ripam, & ab angulo vie ripe exeundo de flumine Afre usque ad summitatem cursus Amalatie, & a dicta summitate cursus usque ad angulum cavine, qua itur ad ecclesiam sancti Angeli de le Corti, & a dicto angulo infra usque ad angulum strate, qua itur a porta sancti Nicolai ad flumen Afre, & ab angulo putei u. . . nii, in quo est v. . . m Pepi Amadoris citra usque ad portam-novam, & ab ipsa porta sursum usque ad ponticellum regle, quod est in via, qua itur ad dictam ecclesiam sancti Angeli, & ab ipso ponticello a regla intra per transversum usque ad monasterium sancti Leonis, & a porta dicti monasterii usque ad portam sancti Leonis recta via, & a dicta porta sancti Leonis usque ad roccam sancti Angeli per viam, qua itur circa Burgum, & ab angulo dicte vie contra roccam infra usque ad portam sancti Nicolai, & usque ad angulum carceris sororum porte sancti Nicolai. Rogantes me notarium infrascriptum, ut de premissis publicum conficerem documentum.

Actum in burgo predicto in sacristia abbatie monasterii sancti Johannis predicti, presentibus Salvi Sancti, Angelo Nerii Picchi, & Salvucio Johannini de dicto Burgo testibus ad hec vocatis, adhibitis & rogatis.

Ego Angelus olim ser Fidelis notarius de Burgo prefato imperiali auctoritate judex ordinarius & notarius omnibus supradictis interfui, & ea omnia rogatus scripsi & publicavi.

CCCXXX.

CCCXXX.

Clementis VI. provisio monasterii S. Vincentii de Petra-pertusa.

Anno 1346. XIII. kal. novembris.

Ex autographo archivi canonicorum Urbinatum.

Ibid. n. 17.

CLemens episcopus servus servorum Dei dilecto filio Ubaldo Ventinelle abbati monasterii sancti Vincentii de Petra-pertusia ordinis sancti Benedicti Urbinatis diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Suscepti cura regiminis cor nostrum continua pulsat instantia, ut sollicitudinis debitum, ad quod universis orbis ecclesiis & monasteriis nos apostolice servitutis necessitas obligat, eorum singulis, prout nobis ex alto conceditur, exsolvamus in eo potissime, ut illorum regimina, que propriis sunt destituta pastoribus, personis talibus committantur, per quorum solertiam circumspectam, & solertem circumspectionem ecclesie & monasteria predicta in spiritualibus & temporalibus valeant adaugeri. Dudum videlicet III. non. maji pontificatus nostri anno primo ex certis rationabilibus causis provisiones abbatiarum & monasteriorum omnium exemptorum & non exemptorum infra terras ecclesie Romane immediate subjectas consistentium tunc ubicumque vacantium, & que usque ad biennium a kl. junii tunc proxime instantis inantea computandum vacare contingeret, ad quorum regimina prelati consueverunt per electionem assumi, dispositioni nostre & sedis apostolice specialiter reservantes, decrevimus ex tunc irritum & inane, si secus super hiis per quoscumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attemptari. Volumus autem reservationem & decretum hujusmodi ad monasteria & alia loca monialium & aliarum religiosarum mulierum aliquatenus non extendi, ac deinde cum ejusdem biennii finis instaret, nos similibus causis inducti reservationem & decretum hujusmodi ad duos alios annos a fine dicti biennii computandos eadem auctoritate modo & forma predictis proroganda duximus, & etiam extendenda. Interim autem monasterio sancti Vincentii de Petra-pertusia ordinis sancti Benedicti Urbinatis diocesis, quod infra dictas terras consistit, per obitum quondam Guidonis ejusdem monasterii abbatis, qui in partibus illis diem clausit extremum, abbatis regimine destituto, nos vacatione hujusmodi fide dignis relatibus intellecta ad provisionem ipsius monasterii celerem & felicem, de quo nullus preter nos hac vice disponere potest, reservatione, decreto, & extensione obsistentibus supradictis, ne monasterium ipsum longioris vacationis exponeretur incommodis, paternis & solicitis studiis intendentes, & cupientes eidem monasterio talem presidere personam, que sciret, vellet & posset ipsum preservare a noxiis & adversis, & in suis manutenere juribus, & etiam adaugere, post deliberationem, quam super hiis cum fratribus nostris habuimus diligentem, demum ad te tunc monachum monasterii sancte Crucis Fontis-avellane dicti ordinis Eugubine diocesis ordinem ipsum expresse professum & in sacerdotio constitutum, cui de religionis zelo, literarum scientia, vite munditia, regulari observantia & aliis multiplicium virtutum meritis apud nos fide digna testimonia perhibentur, & pro quo etiam dilecti filii conventus dicti monasterii sancti Vincentii nobis super hoc unanimiter supplicarunt, direximus oculos nostre mentis, quibus omnibus diligenti meditatione pensatis de persona tua dicto monasterio sancti Vincentii de dictorum fratrum consilio, non obstante quod habitus alterius coloris in sancti Vincentii, quam in sancte Crucis monasteriis predictis geritur & habetur, auctoritate apostolica providemus, teque illi preficimus in abbatem, curam & administrationem ipsius tibi tam in spiritualibus, quam in temporalibus plenarie committendo. Volumus autem, quod ex nunc illius coloris gestes habitum, qui in dicto monasterio sancti Vincentii geritur e....... in illo, qui dat....... & largitur premia confidentes, quod gratia Domini tibi assistente propitia prefatum monasterium sancti Vincentii per tue circumspectionis industriam prospere dirigetur, & salubria dante Domino suscipiet incrementa. Quocirca discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus impositum tibi onus a Domino devote suscipiens, curam & administrationem predictas sic fideliter geras & solicite prosequaris, quod prefatum monasterium sancti Vincentii administratori studioso gaudeat se commissum, tuque provide premium eterne retributionis acquiras, ac nostram & dicte sedis gratiam & benedictionem consequi uberius merearis. Datum Avinioni XIIII. kl. novembris pontificatus nostri anno quarto.

P. de Campis.

P. Paste.

CCCXXXI.

CCCXXXI.

Æstimatio bonorum monasterii Avellanensis, mandato ejusdem Clementis VI.

Anno 1346. XXIII. novembris.

Ex tabulario S. Romualdi de Urbe Fasc. XI. num. 2.

Vide n. 16.

IN nomine Domini, amen. Nos frater Robaldus de Monte-Bevono preceptor domus de Monte-bello Spoletani ducatus rector, & Berengarius Blaxini ejusdem ducatus thesaurarius pro S. R. E. generales, nuper a sanctissimo in Christo patre & domino nostro domino Clemente papa VI. recepimus literas reverenter ejus vera & consueta bulla plumbea ad filum canapis pendente bullatas, omni vitio & suspictione carentes subscripti tenoris.

Clemens episcopus servus servorum Dei dilectis filiis.. rectori, & . . thesaurario ducatus Spoletani salutem & apostolicam benedictionem. Porrecte nobis dilectorum filiorum abbatis & conventus monasterii sancte Crucis Fontis-avellane ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis ordinis sancti Benedicti Eugubine diocesis petitionis series continebat, quod dilectus filius magister Guido de Monte-novo canonicus Faventinus olim commissarius dilecti filii nostri Aymerici tit. sancti Martini in Montibus presbyteri cardinalis, tunc in partibus illis apostolice sedis legati, per ipsum legatum ad inquirendum de fructibus, redditibus & proventibus ecclesiarum, monasteriorum & beneficiorum ecclesiasticorum partium predictarum, & eorum valore & ipsos extimandum & taxandum deputatus, fructus, redditus, proventus ipsius monasterii ultra medietatem valoris ipsorum extimavit & taxavit in grave damnum & prejudicium monasterii supradicti; quare prefati abbas & conventus nobis humiliter supplicarunt, ut ne eos propter extimationem & taxationem hujusmodi ultra rationis debitum opprimi & gravari contingat, providere eis super hoc de opportuno remedio dignaremur. Nos igitur cupientes ab indebitis gravaminibus relevare subjectos, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus de quantitate & valore dictorum fructuum, reddituum & proventuum ejusdem monasterii inquisita diligentius veritate, super quo vestram conscientiam oneramus, eosdem fructus, redditus & proventus provida moderatione servata, auctoritate nostra extimare & taxare curetis, facientes extimationem hujusmodi faciendam per vos eadem auctoritate firmiter observari, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Non obstante si aliquibus communiter vel divisim a sede sit indultum predicta, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Datum Avenioni IIII. kal. augusti pontificatus nostri anno V.

Volentes igitur, ut tenemur, suprascriptis apostolicis literis fideliter obedire; ac per omnem modum possibilem de suprascripti monasterii fructibus, redditibus & proventibus informari ipsius Romane ecclesie & predicti domini nostri negotiis occupati, non valentes exequendis predictis personaliter interesse, rev. viro domino Francisco de Menav. canonico Assisiensi ad predicta idoneo, qui in nostris manibus corporale prestitit juramentum dictam inquisitionem & indagationem diligenter faciendi, ac etiam referendi, commisimus, quod ad monasterium predictum & ad alia loca, sicut foret expediens, personaliter se conferret, investigaturus sollicite de ipsis fructibus, redditibus & proventibus veritatem, & facturus nobis de predictis relationem fidelem, committentes eidem in predictis usque ad nostrum beneplacitum vices nostras. Ipse vero dominus Franciscus juxta formam predicte commissionis per nos ei facte ad predictorum executionem intendens, inquisita per eum de predictis sollicite veritate, nobis relationem fecit sub virtute & vinculo predicti juramenti, & in scriptis tradidit & assignavit, prout de predictis omnibus in actis & scriptis inde confectis manu mei Thomassi quondam Johannis Ugolini de Quatrellis notarii infrascripti plene patet. Visis igitur dictis apostolicis literis *&c.* Christi nomine invocato *&c.* extimamus, & taxamus & declaramus fructus, redditus & proventus annuos dicti monasterii & mense ipsius de bonis consistentibus in provinciis Spoletani ducatus & Marchie Anconitane, & alibi ubicumque, & in quibuscumque diocesibus, provenientes de omnibus terris, vineis *&c.* tam ad cameram & mensam ipsius monasterii, quam etiam ad sacristiam, infirmariam, hospitale, & palatium forensium monasterii supradicti, & ipsorum fructuum, reddituum & proventuum valorem annuum in totum esse & existere quatuor millia librās

brarum denariorum Ravenn. & Ancon. parvorum, extimatione habita ad florenos sive ducatos aureos trium librarum dicte monete pro floreno quolibet sive ducato, mandantes auctoritate predicta sub excommunicationis pena, extimationem, taxationem, declarationem predictas in solutionibus decime, vigesime-quinte & aliis solutionibus fiendis Romane ecclesie, vel legatis seu nuntiis, vel officialibus ipsius quibuscumque &c. debere de cetero observari, & ultra quam secundum dictas extimationem &c. predictos abbatem & conventum dicti monasterii non debere, nec posse gravari, vel aliquatenus molestari in solutionibus predictis, nec in aliquibus oneribus indicendis. Non obstantibus extimatione facta per suprascriptum magistrum Guidonem seu quacumque compositione &c. ex una parte, & clerum Eugubinum ex altera, seu clerum prefatum, & dominum abbatem predictum vel sindicum monasterii prelibati, seu solutione quacumque, injungentes de predictis omnibus per discretos viros ser Deodatum Laurentii, & ser Jacobum Petri, ac etiam me Thomassum notarios infrascriptos confici publicum instrumentum, & ipsum nihilominus ad majorem fidem nostrorum sigillorum appensione muniri. Facte fuerunt dicte extimatio, taxatio & declaratio per supradictos dominos fratrem Robaldum &c. & Berengarium &c. pro tribunali sedentes in palatio novo Romane ecclesie site prope Montefalconem sub anno Domini M. CCC. XLVI. indictione XIIII. tempore domini Clementis pape VI. die XXIII. mensis novembris, presente & petente fratre Bartholo Vannis de Fossato monacho priore claustrali & sindico dicti monasterii, ac etiam presentibus ven. viro domino Butio Johannetti de Petra-longa, domino Andrea Leonardelli de Eugubio, Gilvicio Bertuldi de Spoleto, & Johanne Turni de Cinaco testibus ad premissa vocatis & rogatis.

Et ego Thomassus quondam Johannis Ugolini de Quatrellis Tudertine diocesis imperiali auctoritate notarius publicus & judex ordinarius, & nunc notarius & officialis supradicti domini rectoris, supradictis &c. una cum infrascriptis ser Jacobo & ser Deodato notariis rogatis interfui, & ideo de mandato cum licentia supradictorum dominorum rectoris & thesaurarii scripsi & publicavi apponens solitum signum meum &c.

Et ego Jacobus Petri Massioli de Castro-Bono &c. notarius &c.

Et ego Deodatus Laurentii clericus Biterren. diocesis &c. notarius &c.

Et quia ego Cesar Loctus de Quintiliis curie causarum camere apostolice notarius premissis omnibus interfui, eaque omnia in notam sumpsi, ideo presens instrumentum subscripsi & publicavi, signoque & nomine meis solitis in fidem rogatis.

Loco signi † *cum literis C. L. Q. & verbis, videlicet* Caritas locum querit.

CCCXXXII.

Communicatio bonorum spiritualium facta a congregatione Silvestrina monachi S. Mariæ Angelorum de Florentia.

Anno 1347. XII. maji.

Ex archivo hujus postremi monasterii.

FRater Ugo generalis prior heremi & ordinis sancti Benedicti de Montefano Camerinensis diocesis, ejusdemque capitulum generale dilectis in Christo dompno .. priori fratrum heremitarum de Angelis de Florentia, ejusque capitulo monachorum, & conversis eorum Camaldulensis ordinis salutem & sinceram in Domino caritatem. Exigente pie devotionis affectu, quem apud nos & ordinem nostrum vos habere cognoscimus ab experto, ad preces etiam rev. viri domni Nicolai abbatis monasterii sancte Marie Florentie, decet nos fidei & devotioni vestre beneficiis divine gratie liberaliter respondere. Ea propter vobis & vestrum cuilibet tenore presentium participationem duximus concedendam omnium beneficiorum & gratiarum in Missis & psalmodiis, aliisque orationibus, vigiliis, jejuniis, abstinentiis, ceterisque piis operibus, que per fratres nostri ordinis Salvator noster Jesus Christus dignabitur misericorditer operari. Quandocumque vero alicujus vestrum obitus nostro fuerit generali capitulo nunptiatus, anima ejus orationibus omnium fratrum recomemendabitur, sicut pro precipuis benefactoribus in nostro predicto ordine hactenus fieri consuevit. In cujus concessionis testimonium nostro sigillo presentes duximus roborandas. Datum in nostro monasterio Montis-fani sub anno Domini M. CCC. XLVII. indictione decima-quinta XII. die maji.

Ibid. n. 23.

CCCXXXIII.

CCCXXXIII.

Indulgentiæ concessæ eccl. S. Catharinæ de Burgo-sancti-Sepulcri.

Anno 1348. XXVIII. junii.

Ex autographo canonicorum Burgensium.

Ibid. n. 31.

NOs miseratione divina Adam [Pennensis, Gregorius Labacensis, Johannes T. . . B. . Brunensis, Gregorius Opidensis, Augustinus Distillariensis, Jacobus Briensis, Petrus Calliensis], Gutardus Tinopol. Franciscus Aciensis, Thomas Tiniensis, Avantius Randirensis, Johannes Tennopolensis, Tropetus Brumacensis, Franciscus Urellensis, Bertardus Adjacensis episcopi salutem in Domino sempiternam. Splendor paterne glorie &c. Cupientes igitur, ut monasterium monialium sive sororum sancte Catharine prope Burgum-sancti-Sepulcri ordinis Camaldulensis congruis honoribus frequentetur, & a Christi-fidelibus jugiter veneretur, omnibus vere penitentibus & confessis, qui ad dictum monasterium in singulis sui patroni festivitatibus, & in omnibus aliis infrascriptis, videlicet Natalis Domini *etc.* & in singulis diebus Dominicis causa devotionis accesserint, quadraginta dies indulgentiarum de injunctis eis penitentiis misericorditer in Domino relaxamus, dummodo diocesani voluntas ad id accesserit & consensus. In cujus rei testimonium sigilla nostra presentibus apposuimus. Datum Avinioni M. CCC. XLVIII. die XXVIII. mensis junii pontificatus domini Clementis pape VI. anno VII.

Et nos frater Johannes Dei & apostolice sedis gratia sacre Camaldulensis eremi prior & totius ordinis generalis universos & singulos, qui in constructione dicte ecclesie vel oratorii, vel in substentatione vite sororum predictarum, que in loco predicto ad presens habitant, vel imposterum perpetuis temporibus habitabunt, manum porrexerint adjutricem, auctoritate nobis ab apostolica sede commissa, & omni jure & modo, quibus melius possumus, omnium Missarum, orationum, jejuniorum & spiritualium meditationum, que celebrabuntur vel fient imposterum largiente Domino in sacra Camaldulensi eremo supradicta, & in singula ordinis nostri loca, participes facimus & consortes. In cujus rei testimonium huic pagine nostrum fecimus sigillum apponi.

Sigilla desiderantur.

CCCXXXIV.

Capitulum Lateranense permittit erectionem eccl. SS. Trinitatis de Faventia.

Anno 1348. XX. novembris.

Ex tabulario sanctimonialium SS. Trinitatis.

Ibidem n. 31.

VEnerabiles viri dominus Nicolaus de Arloctis prior, dominus Jacobus de Cavis de Anibaldis, dominus Johannes Lupi, dominus Sabas de Tineosis, dominus Johannes Cessi, dominus Johannes Bobonis, dominus Berthullus, dominus Petrus Camillus, dominus Nicolaus de Gallicanis canonici & capitulum sacrosancte Lateranensis ecclesie discreto viro Francischo Michaelis Benencase, ac etiam ejus germane sorori Agneti de Faventia Christi-fidelibus & devotis salutem & sinceram in Domino caritatem. Inter cuncta caritatis opera illud precipue meritorium fore dignoscitur, prout sanctorum patrum exemplo & sacre pagine nos instruunt discipline, quod divinis obsequiis debiti, ac ejus laudibus insudantes favorabili presidio fulciantur, quibus eo diligentius nostrum impartimur presidium, quo affectamus diligentius Salvatoris nostri & gloriose virginis matris Marie devotionem ac fidem, & in ejus ovili divini cultus obsequium ampliandi. Attendentes itaque zelum divinum & dilectionem sinceram, quam vestra promittit petitio, & vestra opera liquide manifestant, inducimur supplicationes vestras admittere gratiose. Cum igitur pro parte vestra nobis humiliter nuper fuerit supplicatum, quod quoddam solium seu domum, seu casamentum existentes in burgo porte pontis de Faventia ad dictam ecclesiam Lateranensem pertinentes pleno jure vobis & vestris omnibus in perpetuum successoribus concedere dignaremur, ut ibi oratorium seu ecclesiam nostra auctoritate sub vocabulo sancte Trinitatis constituere valeretis, in dicti nostri Salvatoris honorem, & beate virginis gloriose; nos tam pie ac devote petitioni vestre impartientes assensum, prefatum solium, seu domum vel casamentum vobis & dictis omnibus in perpetuum conferimus gratiose, & de illis etiam providemus, ut ibidem dictam ecclesiam in honore & vocabulo sancte Trinitatis possitis construere cum altare & campanis, & omni plena & libera facultate dictam ecclesiam de circumstanti ter-

territorio seu domo pro commoditate ipsius ecclesie, prout vobis omnipotentis Dei clementia tribuet ampliandam, dantes & concedentes liberam potestatem capellanum idoneum eligendi, nobis tamen conferendi & confirmandi reservamus liberam potestatem. Cujus confirmationem, deputationem, correctionem, reformationem & censuram ecclesiasticam nobis & nostris in dicta ecclesia successoribus reservamus, necnon in signum dominii quinque solidos, quos mihi dare promisistis, & dicte nostre .... in festo sancti Martini suscipientes apostolica auctoritate, qua in hac parte fungimur, faciendoque vos & alios, qui dicte ecclesie manus adjutrices porrigent, ac in ea una vobiscum, seu alias ad divina convenerint, participes gratiarum & indulgentiarum, que eidem nostre ecclesie a summis pontificibus sunt concesse, super quibus omnibus & singulis apostolica auctoritate, qua in hac parte fungimur, vobis & dictis in dicta ecclesia sancte Trinitatis in perpetuum successoribus vestris plenam damus & concedimus liberam facultatem, committentes tibi Francisco circa premissa, & omnia & singula alia connessa, dependentia ab eisdem, precipue circa benedictionem primarii lapidis, positionis seu immissionis, & fundationis ipsius, & in ipsius ecclesie construendo primario fundamento plenarie vices nostras, contradictores & rebelles per censuram ecclesiasticam compescendo. Ad hec autem suppliciter vobis & omnibus aliis, qui vobiscum in dicta concurrent ecclesia in divinis seu ad obsequia, centum dies de omnipotentis Dei & beate Marie virginis confisi gratia de injunctis eis penitentiis misericorditer relaxamus in Domino. In quorum omnium evidentem certitudinem has literas scribi fecimus, nostri sigilli capituli appensione munitas.

Datum & actum in ecclesia Lateranensi predicta sub anno Domini M. CCC. XLVIII. indictione secunda pontificatus domini Clementis pape VI. die XX. mensis novembris, presentibus testibus Dominico de Florentia, presbytero Nicolao de Tibure, presb. Romano de Urbe omnibus beneficiatis dicte Lateranensis ecclesie ad hec specialiter vocatis & rogatis.

Et ego Petrus Crescentii de Palliano beneficiatus Lateranensis imperiali auctoritate notarius scripsi & publicavi, & de mandato dictorum dominorum canonicorum in hanc publicam formam redegi, meumque signum apposui consuetum.

CCCXXXV.

Charta monasterii S. Severi Classis Ravennæ.

Anno 1349. VII. januarii.

Ex libro 92. pag. 35. archivi Classensis.

ANno M. CCC. XLIIII, indictione II. die VII. mensis januarii in claustro monasterii sancti Severi Ravennatis diocesis Cisterciensis ordinis, presentibus testibus Gintilucio quondam Gentilis de Ofida, Antonio filio Mergi &c. Tempore domini pape Clementis VI. coram rev. patre domno Petro de Reate abbate monasterii sancti Severi predicti ad capitulum sono squille una cum dompno Benedicto, & dompno Lodoyco monacis dicti monasterii more solito in capitulo congregatis comparuit prelibatus dompnus Johannes filius quondam Parisii comitatus de Ferraria rector ecclesie sancte Marie in Marignano Ariminensis diocesis sponte. & ex certa scientia recognovit & promisit recipere visitationem & correctionem dicti domini abbatis & suorum successorum, collectas sibi imponendas per dictum dominum abbatem, ejusque capitulum & suos successores solvere cum effectu, dixit & confessus fuit dictum monasterium verum esse dominum & patronum ecclesie supradicte, & possessionum & jurium ipsius; & delato sacramento eidem flexis genibus in manibus dicti domini abbatis pro se & suis successoribus recipientis prestitit solemniter & corporaliter fidelitatis debitum juramentum in omnibus capitulis ipsius. Et promisit sollempniter & juravit annuatim prelibatam beati Severi ecclesiam visitare predictam vel per nuncium specialem, & in festo dicte ecclesie super altare dare & offerre singulis annis pro dominio ecclesie sancte Marie predicte & omnium suarum possessionum & jurium unam libram pure cere, ac solvere domino Ariminensi episcopo omnia, que recipere deberet a dicto monasterio pro dicta ecclesia secundum pacta inita inter ipsum dominum episcopum & monasterium supradictum, & dictum dominum abbatem ejusque monachos, fratres & nuncios dicti monasterii, & successores eorum cum reverentia & honore recipere. Que omnia & singula promisit solempniter observare, & attendere, & non contrafacere vel venire aliqua ratione vel causa, de jure vel de facto sub pena

Ibid. n. 35.

pena perjurii, & duarum librarum puri auri stipulatione premissa, & refectione damnorum & expensarum litis & extra, & obligatione bonorum dicte ecclesie, & pena commissa soluta vel non, predicta omnia & singula maneant rata & firma.

CCCXXXVI.

Provisio eccl. S. Eustasii de Canetulo.

Anno 1349. v. martii.

Ex autographo penes canonicos S. Laurentii de Florentia.

Ibid. p. 35.

IN Christi nomine, amen. Anno ab ejus nativitate M. trecentesimo quatragesimo-nono indictione secunda die quinta mensis martii pontificatus sanctissimi patris & domini nostri domini Clementis divina providentia pape VI. Constitutus dominus presbyter Johannes quondam Peppoli de Planicorio rector ecclesie sancti Eustasii de Canetulo Faventine diocesis in ecclesia sancti Petri in Castagneto territorio Portici in presentia ven. patris domni Benedicti abbatis monasterii sancti Benedicti in Alpibus, ad quod monasterium & capitulum ipsius dicta ecclesia sancti Eustasii, & jurium ipsius, quam idem dompnus presbyter Johannes in manibus ipsius domini abbatis facere intendebat animo transferendi ad rectoriam ecclesie sancti Laurentii de Planicorio Foro-popiliensis diocesis vacantis ad presens, recipere & admittere dignaretur, ad cujus ecclesie sancti Laurentii rectoriam, ut dixi, per patronos & parochianos ipsius ecclesie electus fuit ac etiam nominatus, quam electionem acceptare intendit, set distulit & differt ipsam admittere, ut non currat sibi terminus confirmationis hinc inde, quam presentialiter, ut dixi, certis ex causis habere non possit a reverendo patre domino fratre H.. Foropopiliensi episcopo, cui spectat confirmatio rectoris ecclesie prelibate . . . . . ven. pater domnus Benedictus abbas animadvertens, quod dicta ecclesia sancti Eustasii de Canetulo dicto monasterio sancti Benedicti, ut premittitur, subjecta, cui cura animarum imminet, passa est & pati posset imposterum in spiritualibus & temporalibus lesionem, propter continuam residentiam, quam a multis diebus citra idem presbyter Johannes fecit & adhuc facit ad ecclesiam sancti Laurentii predictam, & dubitans, ne acceptatio electionis & nominationis de dicto presbytero Johanne facte ad dictam ecclesiam sancti Laurentii nimis protrahatur in longum, recogitansque quod ipso domino presbytero Johanne non resignante dictam ecclesiam sancti Eustasii vel non acceptante dictam electionem de eo factam ad rectoriam ecclesie sancti Laurentii predicti non possit commode dicte ecclesie sancti Eustasii de rectore alio provideri, petitioni ipsius presbyteri Johannis annuens in hac parte & juxta ipsius desideria procedere volens, resignationem predictam, quam idem presbyter Johannes ibidem & in presenti coram me notario & testibus infrascriptis libere fecit de ecclesia memorata, ejusque juribus & pertinentiis universis, animo, ut premittitur, transferendi ad rectoriam ecclesie sancti Laurentii predicti in manibus suis recepit, & juxta votum ipsius admisit, mandans mihi infrascripto notario, quod de predictis omnibus publicum conficiam instrumentum.

Actum in dicta ecclesia sancti Petri, presentibus Conmducio olim Superbi de Canetulo, Fusco olim Struoli de Tusa parochianis dicte ecclesie sancti Eustasii, Ugolino quondam Ugucii, ser Bernardo olim Vandini, & Fuschino olim Fuschi de Portico testibus ad predicta vocatis & rogatis.

Ego Thomasinus filius Zanetti Ognaben de Portico apostolica & imperiali auctoritate notarius, ipsaque imperiali auctoritate judex ordinarius predictis omnibus & singulis, dum agerentur, presens fui, & ea rogatus scripsi, & fideliter publicavi, signumque meum apposui consuetum.

CCCXXXVII.

Confirmatio eccl. S. Nicolai de Fonte facta monasterio Fullinati.

Anno 1350. XII. kal. februarii.

Ex tabulario monast. de Fullina, num. 1121.

Ibid. n. 40.

GUido miseratione divina tituli sancte Cecilie presbyter cardinalis apostolice sedis legatus dilectis in Christo abbati & conventui monasterii de Folina ordinis Cisterciensis Cenetensis diocesis salutem in Domino. Justis petentium desideriis dignum est nos facilem prebere consensum, & vota, que a rationis tramite non discordant, effectu consequente com-

complere. Eapropter vestris postulationibus grate concurrentes assensu ecclesiam seu capellam sine cura sancti Nicolai de Fonte Tervisine diocesis, quam vos proponitis canonice fuisse adeptos, sicut vos juste & canonice possidetis, vobis auctoritate, qua fungimur, tenore presentium confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo hominum &c. Si quis &c.

Datum Tervisii XII. kl. februarii pontificatus domini Clementis pape VI. anno octavo.

P. du Nathoy.

Loco † sigilli semicorrosi.

Propositum erat tamquam secundæ Appendicis loco subjicere Constitutiones Martini III. prioris generalis; verum in nimiam molem excrescente volumine consultius duximus eas rejicere in Appendicem tomi VI. ubi simul collectas dabimus constitutiones omnes, quæ ad rem Camaldulensem faciunt.

SERIES

DIPLOMATUM ALIORUMQUE MONUMENTORUM

In Appendice hujus voluminis existentium ordine chronologico digesta.

1257. II. nonas julii. Ejusdem literæ contra molestantes bona mamaldulensium. n. LX. 82.

1257. Kl. octobris. Charta emphyteusis, in qua mentio fit de corpore S. Dominici Vernagallii monachi S. Michaelis in Burgo Pisarum. n. LXI. *ibidem*.

1257. X. Kl. octobris. Alexander IV, eximit Camaldulenses a procurationibus legatorum sedis apostolicæ. n. LXII. 84.

1257. 30. septemb. Martinus prior Camaldulensis concedit licentiam dandi in emphyteusim molendinum monasterii S. Jacobi de Heremita, n. LXIII. *ibidem*.

1257. prid. nonas octobris. Jacobus abbas S. Zenonis Pisarum vendit bona pro solvenda impositione facta ab. ep. Pistoriensi. n. LXIV. 85.

1257. III. nonas novemb. Alexander IV. præcipit archiep. Pisano, ut revocet unionem hospitalium monasteriorum Camaldulensium factam majori hospitali Pisarum. n. LXV. 87.

Eodem die. Idem mandat priori Lucensi, ut id exequatur, si archiepiscopus Pisanus reluctetur. n. LXVI. 88.

Eodem die. Idem jubet, ne molestentur Camaldulenses ob procurationes legatorum. n. LXVII. *ibidem*.

1257. VI. id. novemb. Idem renovat facultatem Camaldulensi priori eligendi procuratorem generalem ordinis in Romana curia. n. LXVIII. 89.

1257. XII. Kl. decemb. Idem committit præposito Arretino, ut abbatem Prataliæ compellat ad obedientiam prioris Camald. n. LXIX. 90.

1257. XI. Kl. decemb. Idem confirmat priori Camaldulensi donationem abbatiæ Classensis factam a Gualterio archiepiscopo Ravennæ. numer. LXX. 91.

1257. XXX. novemb. Gothifredus ep. Torcellanus submittit priori Camaldulensi monasterium S. Mathiæ de Muriano. n. LXXI. 92.

1257. ex. decembris. Citatur abbas Vangaticiensis, ut solvat archiepiscopo Ravennati, quæ injuste detinet. n. LXXII. *ibidem*.

1257. IV. Kl. januarii. Alexander IV. præcipit, ne Camaldulenses super decimis molestentur. n. LXXIII. 94.

1258. XVI. januarii. Jacobus ep. Ariminensis donat abbatiæ Classensi ecclesiam S. Andreæ foris portam de Arimino. n. LXXIV. *ibidem*.

1258. XII. Kl. februarii. Eremitæ S. Mariæ Magdalenæ de Saltu Mutinensis diœcesis se submittunt priori Camald. n. LXXV. 97.

1258. V. Kl. febr. Alexander IV. præcipit eidem priori, ut transferat moniales S. Mamiliani ad ecclesiam S. Georgii de Apibus prope Senas. n. LXXVI. 98.

1258. IV. exeunte febr. Jacobus abb. S. Mercurialis cedit portionem suæ parochiæ priori S. Mariæ Camalduli Foro-livii. n. LXXVII. 99.

1258. XVI. junii. Canonici Ariminenses confirmant unionem ecclesiæ S. Andreæ factam monasterio Classensi ab ep. Jacobo, n. LXXVIII. 101.

1258. ibid. julii. Alexander IV. adprobat cessionem, quam fecerat prior Camaldulensis, ecclesiæ S. Mariæ Camalduli Bononiensis Alberto canonico Bononiensi. n. LXXIX. 102.

1258. X. Kl. augusti. Ejusdem amplissimum privilegium pro universa congregatione. n. LXXX. 106.

1258. III. augusti. Monachi S. Mercurialis Forolivii approbant pacta inita inter eorum abbatem & inter priorem S. Mariæ de Camaldulo Foro-liviensi. n. LXXXI. 114.

1258. VI. Kl. octob. Literæ Alexandri IV. pro monasterio S. Savini Pisarum. n. LXXXII. 115.

1258. IV. nonas decemb. Aliæ ejusdem Rom. pont. contra molestatores monasteriorum Camaldulensium. n. LXXXIII. ibidem.

1259. XVII. Kl. martii. Electio Urbani in abbatem S. Savini Pisarum. n. LXXXIV. 117.

1259. XXV. februarii. Suspensio rectoris S. Andreæ de Zagonaria facta ab abbate S. Hippolyti de Faventia. n. LXXXV. ibidem.

1259. V. Kl. aprilis. Literæ Alexandri IV. pro recuperatione bonorum monasterii S. Petri ad Vincula Ravennatis diœcesis. n. LXXXVI. 118.

1259. II. Kl. maji. Bina privilegia ejusdem pro monasterio S. Severi Ravennæ & S. Mariæ de Castagnola Æsinæ diœcesis. num. LXXXVII. 119.

1259. II. julii. Divisio monachorum & mo-

monialium S. Benedicti de Padua facta ab episcopis Vicetino, Adriensi, & Patavino. n. LXXXVIII. 125.

1259. Abbas Adelmensis eligit priorem monasterii S. Bartholomæi de S. Mariano. n. LXXXIX. 132.

1260. martio. Petrus abb. S. Gregorii de Urbe locat Crescentio Leonis casale cum turri. n. XC. 133.

1260. XII. kl. maji. Alexander IV. indulget Camaldulensibus, ut de male aquisitis bona recipere possint pro reparatione eremi. n. XCI. 134.

1260. idib. martii. Idem commendat duci Venetiarum monasterium S. Mathiæ de Muriano. n. XCII. 135.

1260. XIII. kl. junii. Idem præcipit episcopo Arretino, ut restituat Camaldulensibus res ablatas. n. XCIII. *ibidem*.

1260. XIII. kl. junii. Idem confirmat priori Camaldulensi jus in monasterium S. Savini Pisarum. n. XCIV. 136.

1260. XI. augusti. Jacobus ep. Ariminensis submittit Aymerico abbati Classensi monasterium S. Theonisti de Longiano. n. XCV. 137

1260. X. novemb. Sententia Angeli abb. S. Helenæ de Æsino super ecclesia de Appurano. n. XCVI. 140.

1260. XI. kl. januarii. Literæ Alexandri IV. contra commune Arretii, ut satisfaciat damnis eremo Camaldulensi illatis. n. XCVII. 142.

1260. X. kl. januarii. Idem eximit Camaldulenses a solutione procurationum. n. XCVIII. *ibidem*.

1261. X. kl. aprilis. Ejusdem literæ ad priorem Camalduli Florentiæ pro parthenone S. Hilari. n. XCIX. 144.

1261. II. octob. Donatio pro construendo monasterio S. Mariæ de Insula in diœcesi Faventina. n. C. 145.

Eodem die. Charta pro eadem fundatione. CI. 147.

1261. XIII. augusti. Institutio Oliverii presbyteri in capellanum S. Petri de Opitergio. n. CII. 148.

1261. Charta circa venditionem castri S. Benedicti factam ab abbate Galeatæ. n. CIII. 149.

1262. VIII. febr. Philippus archiep. Ravennas approbat electionem in episcopum Foro-popiliensem Aymerici abbatis Classensis. num. CIV. 150.

1262. II. julii. Moricus abb. Clusinus instituit Rolandum in rectorem monasterii S. Mariæ inter Saxa. n. CV. 151.

1263. 30. januarii & 1. febr. Episcopus & canonici Bellunenses confirmant institutionem Oliverii in ecclesiam S. Martini de Opitergio. n. CVI. 152.

1263. Urbanus IV. recipit sub sua protectione monasterium Carcerum. n. CVII. 153.

1263. VII. kl. aprilis. Literæ ejusdem pro electione Anselmi abbatis S. Petri in Vinculis Ravennæ. n. CVIII. 154.

1264. IX. junii. Concordia inter ep. Liviensem & priorem S. Mariæ de Camaldulo. n. CIX. 155.

1265. XII. febr. Philippus archiep. Ravennas eximit monasterium S. Severi ab omnibus pensionibus &c. n. CX. 157.

1265. V. kl. nov. Clemens VI. concedit Camaldulensibus facultatem erigendi nova oratoria & capellas. n. CXI. 160.

1265. mense octobri. Canonici Justinopolitani eximunt monasterium S. Michaelis de Muriano a jure quartesii. n. CXII. 161.

1265. X. novemb. Fragmentum chartæ litis inter monasterium Fontis-avellanæ & commune Eugubii super aliquot castra. n. CXIII. 162.

1266. I. junii. Concordium inter monasterium S. Severi Ravennæ, & commune Foro-livii circa villam Scloæ. n. CXIV. 163.

1266. idib. martii. Literæ Clementis IV. in causa duplicis monasterii S. Benedicti de Patavio. n. CXV. 170.

1266. XIX. septemb. Venditio facta a Matthæo abb. S. Petronillæ portionis territorii Lemmensis. num. CXVI. 173.

1267. II. novemb. Gregorius patriarcha Aquilejensis confirmat eamdem terrarum venditionem n. CXVII. 175.

1267. 1268. &c. Acta diaria miraculorum ad sepulcrum B. Antonii Peregrini de Padua. n. CXVIII. 176.

1267. XI. augusti. Compromissio Johannis ep. Portuensis, & Petri abb. S. Gregorii de Urbe in Nicolaum de Terracina. n. CXIX. 194.

1267. XXVI. nov. Decretum Junctæ abb. Triviensis super alienationes bonorum fidelium sui monasterii. n. CXX. 195.

1268.

posto,

postolica protectione suscipit monasterium S. Mariæ de Porcilia prope Patavium. n. CLII. 260

1283. x. decemb. Sententia auditoris generalis apostolici legati, qua homines villæ Scloæ tenentur parere abbati S. Severi Ravennæ. n. CLIII. *ibid.*

1284. XXIII. januarii. Licentia concessa abbati S. Gregorii de Urbe permutandi castrum Petræ-pertusæ cum castro S. Viti. n. CLIV. 263

1284. XXIII. januarii. Consensus monachorum S. Gregorii pro supradicta permutatione. n. CLV. 266

1284. I. febr. Benedictio primi lapidis pro nova ecclesia erigenda Appurani facta ab Uguccione ep. Æsino. n. CLVI. 267

1284. III. ex. febr. Confirmant canonici Patavini priorem S. Mariæ de Porcilia. n. CLVII. 268

1284. Chartæ circa electionem D. Thesauri ex priore Linarii in rectorem S. Antonini prope Faventiam. n. CLVIII. 268

1284. XIII. novemb. Gratia abb. S. Victoris de Clusis se abdicat abbatia S. Victoris. n. CLIX. 270

1285. XX. januarii. Citantur contradictores ad electionem rectoris S. Christinæ ad Clanas. n. CLX. 272

1285. idibus februarii. Literæ Martini IV. pro Camaldulensibus circa decimas. n. CLXI. 274

1285. III. octobris. Donatio terrarum monasterio Carcerum ab Opizone marchionæ Estensi & Anconitano. n. CLXII. *ibid.*

1285. XVIII. octobris. Canonici Foropopilienses confirmant abbati Bifurci concessionem Ravaldini episcopi. n. CLXIII. 275

1286. XVI. intrante junio. Gerardus prior Camaldulensis approbat donationes factas ecclesiæ S. Martini de Opitergio. n. CLXIV. 276

1287. Concessiones indulgentiarum factæ a quatuor episcopis in consecratione ecclesiæ S. Blasii de Fabriano. n. CLXV. 278

1289. III. junii. Termini terrarum statuti inter Opizonem marchionem Estensem, & monasterium Vangaticiense. n. CLXVI. 279

1289. XIII. augusti. Electio rectoris in ecclesia S. Donati in Colle-passano facta a monachis Valli-castri. n. CLVII. 281

1289. Petrus prior Vallis-castri citat Raynaldum præpositum S. Michaelis de Templano sibi subjectum. n. CLXVIII. 282

1290. idibus aprilis. Nicolai IV. literæ contra molestantes bona & jura Camaldulensium. n. CLXIX. *ibid.*

1291. circa. Formula, qua utebatur Gerardus prior pro commendandis fidelium pietati ecclesiis reparatione indigentibus. n. CLXX. 283.

1291. XX. maji. Jura monasteriorum Gualdi & S. Victoris de Clusis circa ecclesiam S. Stephani de Montagnano. n. CLXXI. 285

1292. XI. februarii. Ecclesiæ S. Nicolai, S. Viti & S. Martini de Funto ad instantiam Tisonis de Campo S. Petri earum patroni ab abbate Fullinæ conceduntur presbytero Magnano. n. CLXXII. 286

1292. XV. decemb. Bernardus abb. Vangaticiensis erigit in monasterium monialium ordinis S. Benedicti ecclesiam S. Petri de Este. num. CLXXIII. 288

1293. martio. Chartæ circa monasterium S. Savini Pisarum. n. CLXXIV. 291

1293. V. aprilis. Donatio terrarum facta a Tholberto de Camino comite Cenetensi Richardo priori S. Martini de Prata. n. CLXXV. 292

1293. XXV. junii. Fundatio hospitalis S. Mariæ de Misericordia Ravennæ. n. CLXXVI. 293

1293. Statuta edita in erectione monasterii S. Mariæ Angelorum Florentiæ. n. CLXXVII. 295

1294. XII. febr. Abbas de Adelmo eligit rectorem S. Mariæ de Petrazzo. n. CLXXVIII. 298

1294. XVI. julii. Frigdianus prior Camaldulensis constituit Rolandum eremitam in suum procuratorem pro novo monasterio Angelorum Florentiæ. n. CLXXIX. 299

1295. idib. febr. Literæ Bonifacii VIII. contra molestantes monasterium S. Mariæ de Pratalia. n. CLXXX. 300.

1295. VIII. id aprilis. Episcopi XVIII. concedunt indulgentiam visitantibus ecclesiam monialium S. Salvatoris de Vico extra Foro-livium. n. CLXXXI. 302

1295. X. Kl. julii. Bonifacius VIII. committit priori de Carceribus, ut posthabita appellatione ad correctionem suorum religiosorum procedat. n. CLXXXII. 303

1295. VIII. septemb. Venditio terrarum Sorebonæ abbatissæ S. Mariæ inter Saxa. n. CLXXXIII. 304

1302. XXX. julii. Confirmatio & institutio rectoris S. Mariæ de Fermellino facta ab abbate S. Hippolyti de Faventia. n. CCXIV. 364

1302. XXVII. augusti. Compositio inter ep. Eugubinum & abb. Vallis-castri super monasterio S. Stephani de Arcellis, & aliis ecclesiis. n. CCXV. 365.

1302. XVIII. septemb. Juramentum præstitum a rectore S. Laurentii de Guercinorio abbati S. Hippolyti de Faventia. n. CCXVI. 369

1302. VIII. novemb. Nicolaus ep. Spoletanus recipit cessionem beneficii S. Salvatoris de Aqua-pagana factam a Sinibaldo Francisci de Visso. n. CCXVII. 371

1302. XXX. decemb. Opizo archiepiscopus Ravennæ committit rectori Antignanæ, ut monasterium Bifurci in possessionem ponatur terrarum ab ejus prædecessoribus archiepiscopis donatarum. n. CCXVIII. 372

1303. XXI. martii. Andreas abb. S. Gregorii de Urbe concedit ecclesiam S. Mariæ de Petroccia quibusdam mulieribus pro monasterio construendo ordinis S. Benedicti. n. CCXIX. 373

1303. XXIX. aprilis. Juncta abb. Triviensis eligit rectorem S. Bartholomæi de Ranchambrosio. n. CCXX. 375

1303. IV. augusti. Testamentum Gerardi de Camino. n. CCXXI. 376

1303. XIX. aug. Literæ Viviani de Orna ad Junctam abbatem Trivii. n. CCXXII. 377

1303. kl. decemb. Benedictus XI. eximit a quacumque exactione res ad usum facientes monachorum Avellanensium. n. CCXXIII. 378

1304. III. febr. Compositio circa jus in ecclesiam S. Cæciliæ Pisarum spectans ad monasterium S. Michaelis in Burgo. n. CCXXIV. 379

1304. nonis febr. Benedictus XI. confirmat omnia privilegia monasterii Sanæ-vallis de Fullina. n. CCXXV. 382.

1304. ipso die. Idem concedit monachis Porciliensibus administrationem sacramentorum eorum familiaribus & servitoribus. n. CCXXVI. *ibid.*

1304. XXIV. novemb. Donatio facta Michaeli priori S. Maglorii de Faventia. n. CCXXVII. 383

1304. XV. decemb. Consules de Civitella coram abbate Triviensi eligunt homines ad faciendam libram seu æstimationem. n. CCXXVIII. 384

1305. VII. aprilis. Alexander ep. Feltrensis & Bellunensis confirmat donationem & exemptionem ecclesiæ S. Martini de Opitergio factam presb. Oliverio ab Adalgerio ejus prædecessore. n. CCXXIX. 385.

1305. IX. aprilis. Bonifacius ep. Parentinus concedit monasterium Lemmi fratribus Templariis. n. CCXXX. 386.

1305. II. maji. Statuta hominum de Trivio cum consensu abbatis Triviensis. n. CCXXXI. 389

1305. XXXI. decemb. Abbas Triviensis absolvit Bonutium & ejus hæredes ab habitantia per duodecim annos. n. CCXXXII. 391

1306. V. ex. majo. Canonici Bellunenses confirmant donationem episcoporum Adalgerii & Alexandri ecclesiæ S. Martini de Opitergio. n. CCXXXIII. *ibid.*

1306. XXVI. maji. Juncta abbas Triviensis & ejus vicarius præcipiunt executionem eorum sententiæ. n. CCXXXIV. 392

1306. XXX. maji. Justitutio prioris Camaldulini Foro-liviensis. num. CCXXXV. 393

1306. XIX. augusti. Franciscus prior monasterii Cellæ inter Paras absolvit Detaidem fabrum a fidelitate & servitute. n. CCXXXVI. 394

1306. XXIV. novemb. Charta professionis Frederici filii Rainerii de Fajola in monasterio Triviensi. n. CCXXXVII. 395

1307. Octobri. Juncta abb. Triviensis denuntiat excommunicatos episcopos Feretranum & Saxenatem, ac abbates Galeatensem & Nonantulanum. n. CCXXXVIII. 397

1308. febr. Monachi Trivienses eligunt eorum vicarium generalem in terris monasterii. n. CCXXXIX. 399

1308. IX. maji. Permutatio facta ab abbate Classensi cum sindicis castrorum territorii Ravennianæ. num. CCXL. *ibid.*

1308. XXVI. septemb. Benedictus abb. S. S. Hippolyti Faventiæ eligit rectorem S. Mariæ de Durbecho de Burgo Pontis Faventiæ. n. CCXLI. 401.

1308. XIX. decemb. Crescentius abb. & monachi S. Victoris de Clusis eligunt rectorem ecclesiæ S. Petri de Muscano. n. CCXLII. 402

1308. XXX. decemb. Fredericus ep. Recanatensis restituit Hermanno abbati

Pisis a congregatione Camaldulensi. n. CCLXXVII. 460

1327. XXV. maji. Homines castri Mazzani fidelitatem præstant abbati S.Gregorii de Urbe. n. CCLXXVIII. 465.

1327. VI. junii. Collatio ecclesiæ S. Mariæ de Flumicello. n. CCLXXIX. 466.

1327. X. kl. junii. Johannes XXII. permittit habitum grisei coloris monachis S. Savini de Pisis. num. CCLXXX. 467

1328. III. febr. Permutatio terrarum permittitur monasterio S. Hippolyti de Faventia. n. CCLXXXI. 468.

1328. XVII. maji. Lis de finibus abbatiarum Triviensis & Vergaretanæ. n. CCLXXXII. 470

1328. XV. kl. julii. Aliquot ecclesiæ uniuntur monasterio Valle-castrensi. n. CCLXXXIII. 471

1329. XIX. martii. Locatio stagni salini facta a vicedomino Portuensi pro parte, quæ ad episcopum Portuensem spectabat. n. CCLXXXIV. 472.

1329. III. januarii. Permutationes terrarum monasterii S. Hippolyti de Faventia. n. CCLXXXV. 474

1329. IV. aprilis. Electio rectoris S. Petri in Trivio. n. CCLXXXVI. 475

1329. XVI. julii. Consecratio cujusdam altaris in ecclesia S. Christinæ de Bononia. n. CCLXXXVII. 476

1330. VI. kl. martii. Johannes XXII. committit restitutionem rerum monasteriorum ablatarum a dominis Carrariensibus. n. CCLXXXVIII. 477

1330. XXVII. maji. Ædificatio monasterii S. Joh. Baptistæ in urbe Faventina. n. CCLXXXIX. 479

1330. XIV. septemb. Collatio hospitalis S. Petri de Valzauli conventione secuta inter ep. Foro-piliensem, & abbatem Bifurcensem. num. CCXC. 484

1330. XVIII. kl. octob. Delegatio pontificia facta abbati S. Zenonis Pisarum pro quodam canonicatu. n. CCXCI. 486

1330. XXIV. octobris. Divisio bonorum inter monachos & moniales Porcilienses. n. CCXCII. 489

1330. IV. nonas decemb. Unio aliquot ecclesiarum cum monasterio Gualdi. n. CCXCIII. 498

1331. XVII. junii. Exemptio a datio introitus concessa in deducendo vino monasterio S. Mathiæ de Muriano. n. CCXCIV. 500

1331. XVIII. julii. Provisio ecclesiæ S. Johannis de Camborano. num. CCXCV. 502

1331. Electio abbatis Valle-castrensis. n. CCXCVI. 503

1332. III. nonas martii. A Bertrando card. legato suppressio facta aliquot monasteriorum Bononiæ. n. CCXCVII. 505

1334. XIV. maji. Collatio ecclesiæ S. Pauli de Monte-milone. num. CCXCVIII. 507

1334. XXIX. augusti. Donatio facta eremitis de monte Rhodæ Patavini territorii. n. CCXCIX. 508

1334. III. decemb. Ecclesia S. Georgii de Durbecco traditur ab Ugolino ep. Faventino monasterio S. Mariæ de Palma. n. CCC. 509

1335. V. maji. Indulgentiæ concessæ monasterio S. Mathiæ de Foro-livio. n. CCCI. 512

1336. XXIII. febr. Permutatio rectorum aliquot ecclesiarum Avellanensium in urbe Perusina. n. CCCII. 515

1336. XXIV. martii. Remissio offensionum facta ab abbate Triviense suis hominibus. n. CCCIII. 516

1336. XXVIII. maji. Conventiones inter commune Volaterrarum & abbatem SS. Justi & Clementis. n. CCCIV. 518

1336. XIX. septembris. Ædificatio monasterii S. Joh. Baptistæ de Bagnacavallo. n. CCCV. 521

1336. XXVI. septemb. Donatio ecclesiæ S. Mariæ de Pietate Maceratæ monasterio Valle-castrensi. n. CCCVI. 522.

1337. XI. febr. Donatio loci pro construendo monasterio Bagnacavalli. n. CCCVII. 526

1337. XXVIII. maji. Collatio ecclesiæ S. Angeli de Mannolo. n. CCCVIII. 528,

1337. XVII. augusti. Aliæ donationes factæ eremitis Montis-Rhode. n. CCCIX. 529

1337. VII. id. novemb. Benedicti XII. bulla pro monasterio Carcerum. n. CCCX. 531

1338. XVII. kl. febr. Ejusdem bulla pro castris Fanensis territorii ditionis Ravennianæ. n. CCCXI. 532

1338. XII. febr. Provisio ecclesiæ SS. Nicolai & Paterniani de Colloreo. n. CCCXII. 534

1338. Examen & sententia pro monasterio de Vivo contra Castillionenses. n. CCCXIII. 536

1339. XVIII. martii. Solutio census fa-

cta

INDEX

INDEX
RERUM ET NOMINUM, QUÆ CONTINENTUR IN TOMO QUINTO ANNALIUM CAMALDULENSIUM.

Numeri, quos non præcedit litera A, ad ANNALES pertinent; quos vero litera A præcedit, ſpectant ad APPENDICEM.

Litera a. initium paginæ, b. medium, c. finem deſignant.

A

S. Ægi-

Aquæ

B

Sivi-

Bot-

C

alia

Ca-

D

Dio-

E

Excom-

G

vita

H

I

Jo-

L

M

S. Ma-

Meri-

N

O

Obla-

P

post

S. Pe-

Pisci-

Q

R

S

S. Se-

Spi-

T

Theo-

V

Z

FINIS TOMI QUINTI.

Domnus Dominicus Valle Abbas monasterii sancti Michaelis de Muriano Venetiarum Ordinis sancti Benedicti Congregationis Camaldulensis & in Veneta Provincia Vicarius Generalis.

OPus, cui titulus: *Annales Camaldulenses* Tom. V. &c. a duobus hujus monasterii monachis conscriptum, & a duobus pariter nostris Theologis, quibus eam curam demandavimus, recognitum, votoque eorum probatum, tenore præsentium, quantum nostra interest, facultatem typis consignandi impertimur.

Datum Venetiis ex nostro monasterio sancti Michaelis de Muriano kalendis decembris 1757.

D. Dominicus abbas.

Loco ✠ *sigilli.*

D. Antonius ab Oleo Cancellarius.

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. F. *Gio: Paolo Zapparella* Inquisitor General del Santo Officio di *Venezia* nel Libro intitolato *Annales Camaldulenses* Tom. V. ms. non v'esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Attestato del Segretario Nostro, niente contro Principi, e buoni costumi concediamo Licenza a *Gio: Battista Pasquali* Stampator *di Venezia*, che possi essere Stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padova.

Data li 9. Ottobre 1759.

(Z. Alvise Mocenigo Riff.
(Angelo Contarini Proc. Riff.
(Francesco Morosini 2. Kav. Proc. Riff.

Registrato in Libro a Carte 24. al Num. 141.

Gio: Girolamo Zuccato Segr.

Adi 15. Ottobre 1759.
Registrato nel Magistrato Eccellentis. degli Effecutori contro la Bestemmia.

Gio: Pietro Dolfin Segr.

Errata in Annalibus.

Pag. 6. *lin.* 39. extimarent *lege* æstimarent
Pag. 8. *lin.* 16. quæ apud nos servantur *lege* quæ nos exscripsimus,
Pag. 12. *lin.* 15. in Pratalienſis *lege* Prataliensis in
Pag. 13. *lin.* 37. paternam *lege* patenam
Pag. 15. *lin.* 22. eleemosinam *lege* eleemosynam
Pag. 27. *lin.* 47. eleemosinis *lege* eleemosynis
Pag. 29. *lin.* 40. Alexander III. *lege* Alexander IV.
Pag. 31. *lin.* 31. Benventus *lege* Benvenutus
Pag. 38. *lin.* 12. præoris *lege* prioris
Pag. 76. *lin.* 36. erant *lege* erat
Pag. 100. *lin.* 35. insito *lege* incito
Pag. 110. *lin.* 29. suam. Ughellius *lege* suam, Ughellius
Pag. 112. *lin.* 19. auctoritate *lege* austeritate.
Pag. 155. *lin.* 7. nunquam *lege* unquam
Pag. 161. *lin.* 8. Romanis *lege* Romani
Pag. 173. *lin.* 23. ab annum *lege* ad annum
Pag. 249. *lin.* 16. referenda *lege* referendæ
lin. 23. Camerlitarum *lege* Carmelitarum
Pag. 250. *lin.* 26. Cisterii *lege* Cistercii
Pag. 264. *lin.* 10. di Fagiola *lege* de Fajola
Pag. 267. *lin.* 27. susciperent *lege* suspicerent
Pag. 277. *lin.* 10. vicario *lege* vicarii
Pag. 297. *lin.* 18. S. Cæciliæ *lege* *S. Christinæ*
Pag. 301. *lin.* 20. *post* Camerinensis *supple* auctoritate literarum Petri de Columna S. R. E. card.
lin. 23. & ad hæc omnia *dele usque* amicissimi.
Pag. 379. *lin.* 20. *se* lege *se*
Pag. 383. *lin.* 38. *qua* lege *quæ*

Errata in Appendice.

Col. 22. *lin.* 39. Breve *lege* Brevia, & *sic in seqq.*
Col. 44. *lin.* 42. *monasterio* lege *monasteriis*
Col. 49. *lin.* 29. pertitiis *lege* pertinentiis
Col. 54. *lin.* 54. capellatum *lege* capellanum
Col. 56. *lin.* 11. signioriee *lege* signorie
Col. 80. *lin.* 52. annus *lege* annuos
Col. 85. *lin.* 51. 1157. *lege* 1257.
Col. 90. *lin.* 25. confirmationem *lege* confirmatione
Col. 100. *lin.* 24. terra *lege* terras
Col. 110. *lin.* 30. districtus *lege* districtius
Col. 118. *lin.* 53. modo *lege* medio
Col. 136. *lin.* 11. caceri *lege* carceri
Col. 143. *lin.* 6. eorumdem *lege* earumdem
lin. 55. cogantur *lege* cogant
Col. 154. *lin.* 10. VII. kal. *lege* VIII. kal.
Col. 241. *lin.* 21. fratre *lege* fratres
Col. 252. *lin.* 21. sibi *lege* tibi
Col. 263. *lin. ult.* tenores *lege* tenore
Col. 281. *lin.* 31. Colle-parano *lege* Colle-passano
Col. 287. *lin.* 4. vincullo *lege* vinculo
Col. 296. *lin.* 57. bisanos *lege* Pisanos
Col. 332. *lin. ult.* aquite *lege* itaque
Col. 340. *lin.* 57. plenis *lege* plebis
Col. 390. *lin.* 29. infanctandum *lege* infanctandam
Col. 446. *lin.* 1. dilelectis *lege* dilectis
lin. 22. *de Pissis* lege *de Pisis*
Col. 491. *lin.* 15. ducentos *lege* ducentas
Col. 528. *lin.* 50. elaetio *lege* electio
Col. 530. *lin.* 27. valuntatem *lege* voluntatem
Col. 558. *lin.* 19. Scoppiolo *lege* Stoppiolo
Col. 563. *lin.* 59. perpetui *lege* perpetuis
Col. 677. *lin.* 14. *monachi* lege *monachis*

ANNALES
CAMALDUL.
ORDINIS
S. BENEDICTI

TOM. V.